DİJİTAL KÜTÜPHANE KANALI

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

https://rantey.org

Yedek ve Duyuru Kanallarımız
Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

• Telegram: https://t.me/birkitapbir

• WhatsApp Kanalımız : https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4IvMoc0Y

"Tarihi çağdaş bir çerçevede değerlendiriyor, adeta ansiklopedik bir çalışma."
New York Times

İSTANBUL
HAKKINDA HER ŞEY

3.000 fotoğraf, illüstrasyon, harita, gravür, minyatür ve tarihi fotoğraf

SAFFET EMRE TONGUÇ PAT YALE

SKALİTE
Yılın En İyi Turizm Yayını

BOYUT

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Şehirlerin Sultanı İSTANBUL

Dünya metropolleri arasında İstanbul gibi bir ayağı Asya'da, bir ayağı Avrupa'da, Boğaz'ın iki yakasına uzanmış hiçbir şehir var mı? Ait oldukları çağlara damgasını vuran **Roma, Bizans** ile **Osmanlı** imparatorluklarına **Byzantium, Konstantinopolis** ve **İstanbul** başkentlik yapmış. Her dönem görkemli olmuş bu şehir ama XX. yüzyılın büyük bir bölümü zalimce davranmış İstanbul'a. 1923 yılında **Mustafa Kemal Atatürk**'ün başkenti Ankara'ya taşımasıyla şehrin politik statüsü değişmiş ama İstanbul hala sanat, kültür, basın, mimari, moda ve gastronomi alanında liderlik bayrağını elinde tutuyor. Şehir; **Boğaz, Marmara Denizi** ve **Haliç**'in el ele vererek yarattıkları ömre bedel manzarasıyla insanların yüreğine dokunmayı başarıyor.

Tarihi Yarımada olarak da bilinen **Sultanahmet ve civarı** M.Ö. VII. yüzyılda şehirde her şeyin başladığı bölge aslında. En bilinen turistik yerlerin – *Topkapı Sarayı, Ayasofya, Sultanahmet Camii, Yerebatan Sarnıcı* – burada olması, *Kapalıçarşı*'nın ise çok yakınlarda yer alması bir rastlantı değil. Tüm bu eserler ziyaretçilerin görmeden şehirden ayrılmak istemeyecekleri yerler. Ancak İstanbul'un en şaşırtıcı yönü bu şehirde pek çok insana uzak gelen ve dolayısıyla daha az ziyaret edilen yerlerin hala bulunması ve gezginlere keşif heyecanı yaşatması.

Kitabımızda şehri 101 bölüme ayırdık. Bölümlerdeki tarihi ve turistik yerleri, alışveriş yapılacak, yemek yenecek, eğlenilecek, konaklanacak mekanlarla birlikte sunduk. Şehrin her yerini gezdik ve gittiğimiz semtlerde bilinmeyenin izini sürdük. İstanbul gizli kalmış mücevherlerini gösterip sırlarını fısıldadı kulağımıza. **Bakırköy**'de VII. yüzyıldan kalma bir açık hava sarnıcının olacağı kimin aklına gelir? Ya da **Hanibal**'in mezarının **Gebze**'de, en güzel camilerden birinin yakınında bulunduğunu kim bilir?

İstanbul hakkında yazılan tüm rehber kitaplarda olduğu gibi bu kitapta da şehrin güzelleşmesinde büyük katkıları olan muhteşem **Sinan**'a ve haleflerine duyduğumuz derin saygıyı ifade etmeye çalıştık. Şehrin mimari görünümüne imzalarını atan **Balyan Ailesi, Raimondo d'Aronco** ve **Alexandre Vallury** gibi XIX. yüzyıl düş gezginlerine selam gönderdik. XX. yüzyıl eserleri arasında birer yıldız gibi parlayan **I. Ulusal Mimari** akımının öncülerinden **Vedat Tek** ve **Kemaleddin Bey**'in yapıtlarına ve çağdaş Türk mimarisinin önemli isimlerinden **Sedad Hakkı Eldem**'e şapka çıkarttık.

Yeme, içme, eğlenme ve konaklama mekanları olarak sadece beğendiğimiz yerleri yazdık. Denediğimiz yerlerin hemen hemen hiçbirinde kitaptan ya da kendimizden bahsetmedik. Bedava yemek için inanılırlığımızı riske etmedik. Paramızı ödedik, fişimizi aldık. Dolayısıyla aklımızdan geçen her şeyi özgürce satırlara yansıtabildik.

Şehri dolaştığımız her gün her adımda İstanbul'a bir kez daha aşık olduk. Okurlara bu şehri keşfederken yaşadığımız keyfin onda birini bile aktarabilirsek ne mutlu bize.

Saffet Emre Tonguç
Pat Yale
Mayıs 2010

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Bir Kitap Yolculuğu...

1990'lı yıllar... Anadolu'nun her köşesinde ve dünyanın farklı ülkelerinde rehberlik yapıyorum. Gözlemlediğim, ülkemi yabancıların daha iyi tanıyıp anlatmaları. **Lonely Planet**'in her yıl güncellenen kitabının takipçisiyim. Kitabı yazan Pat Yale dikkatimi çekiyor, adını hafızamın bir yerlerine kaydediyorum, Türkiye sevdalısı bu kadının. Çok güzel yazıyor, ülkemle ilgili ilginç bilgiler ve sırlar veriyor. **Göreme**'de yaşadığını öğreniyorum. 2000'lerde artık ben de bir seyahat yazarıyım. Restoranları, otelleri ziyaret ediyorum, yazılarımda yer vermek için. Kapadokya'da yeni açılmış bir otele gidiyorum. Ortalıkta dolaşan, sarışın, kısa saçlı bir kadın var, yüzü tanıdık. Yanına gidiyorum, **"Siz Pat Yale misiniz?"** diyorum. Elinizde tuttuğunuz bu kitabın ilk sahnesi böyle başlıyor.

İkinci sahnede **"Türkler de kendi ülkelerini detaylı bir şekilde kağıda dökebilirler"** diye geçiriyorum aklımdan. İlk kitabım **"Türkiye'de Görülmesi Gereken 101 Yer"** çıkıyor ve 2007'nin **"En çok satan turizm kitabı"** oluyor. Kitabın İngilizcesi basılacak, takıntılı mükemmelliyetçiliğim bir yabancının elinin değmesi gerektiği konusunda başımın etini yiyor. Pat'i arıyorum. İngilizce kitabımın editörü oluyor.

Üçüncü Sahne ve Tesadüfler

Sene 2007, genç adam, kadına: **"Seninle bir İstanbul kitabı yazalım mı?"** diyor. Kadın sevinç gözyaşları içinde kabul ediyor. **"Aslolan yola çıkmaktır"** diyorlar. Çıkıyorlar da, ama yol engebelerle dolu, bir yılda katedeceklerini zannettikleri mesafe üç yıllarını alıyor. Evet, iki deniz arasında yerleşik düzene geçmiş olan şehir çok güzel ama keşfi imkansız bir derya aynı zamanda. Neye cüret ettiklerini biraz geç de olsa kavrıyorlar. Adam, kadına diyor ki: **"Her şey olduğu gibi mi yoksa olması gerektiği gibi mi?"**. Kadın cevap veriyor: **"Hayatta hiçbir şey tesadüf değil, bizim yolculuğumuz da..."**. Ardından devam ediyor: **"Tesadüf dedikleri önceden planlananların vakti gelince gerçekleşmesidir"**.

Ve Mutlu Son...

Mayıs 2010, **"İstanbul Hakkında Her Şey"** nihayet basılıyor. İkisi de mutlu ama kafalarında bir sürü soru var. Nerede hatalar yaptık, Sultanahmet Camii'nin avlusundan çekilen fotoğrafı mı kullansaydık, yazdığımız yerlerden kapananlar oldu mu, kitapta bilgi hatası var mı ve daha yüzlercesi...

Top Okurda

Bu kadar kapsamlı bir kitapta hataların kaçınılmaz olduğunu biliyorlar, çünkü kitaba son anda o kadar çok şey eklenmiş, o kadar çok şey de sayfaların arasından kayıp gitmiş ki... İşin içinden çıkamayınca topu okura atıyorlar ve sayfanın altına e-posta adreslerini yazıp eleştirileri bekliyorlar. Tek istedikleri biraz empati ve hoşgörü ile dile getirilecek **"vur deyince öldürmeyen"** tarzda yapıcı eleştiriler. **Hadi klavye başına!** Yeni baskılarda bu kitabı daha da iyi bir hale getirmek için **siz de elinizi taşın altına koyun**. Şehrin size fısıldadıkları varsa, bizim gözümüzden kaçanlar olduysa, yeni bir restoran keşfettiyseniz, kitaba koyduğumuz bir yerden memnun kalmadıysanız, elinizde şehrin güzel fotoğrafları ya da ilginç bilgileri bulunuyorsa **bize yazın, herkesle paylaşalım.** Paylaştıkça kitap zenginleşsin.

Unutmayın, önemli olan **"İstanbul'u yaşamaktır, İstanbul'da yaşamak değil"**. Şehirle kucaklaşmanız dileğiyle...

Saffet Emre Tonguç

info@istanbulhakkindahersey.com
info@istanbultheultimateguide.com

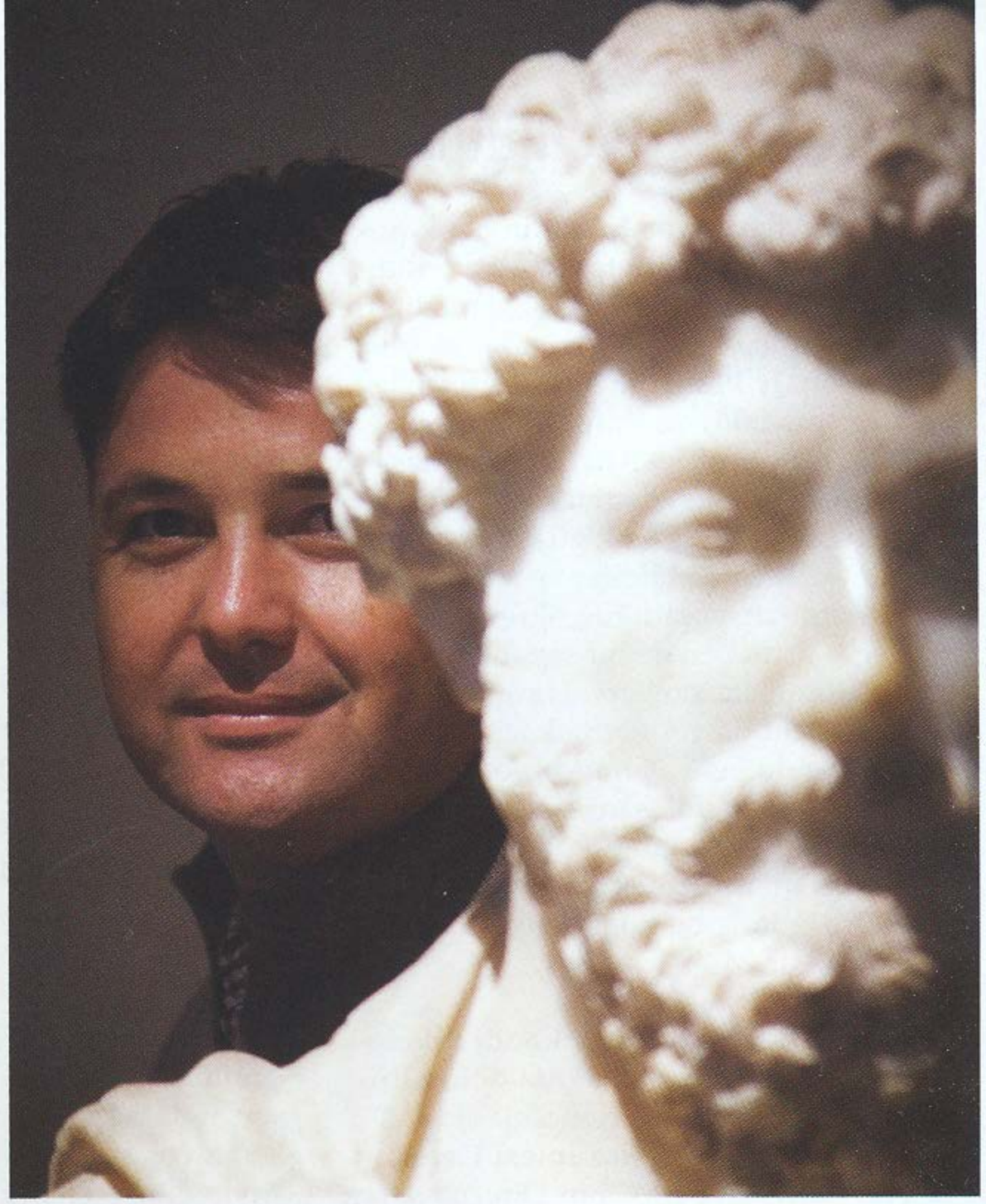
Duyarlı Okur ve Züzuniyet

Kitabı yazarken şehirde görmediğimiz mezarlık kalmadı. **Müslüman, Rum, Ermeni, Yahudi, Hıristiyan (Katolik, Protestan** ve **Anglikan**) mezarlıklarını dolaştık. Hatta Yunan alfabesiyle ama Türkçe yazılmış **Karamanlı** (sy. 162) mezartaşlarını bile tercüme ettirdik. Feriköy'deki **Protestan Mezarlığı**'nı (sy. 355) dolaşırken **C. Robert Avery**'ye ait bir mezartaşı ilgimizi çekti. Avery, yazarı olduğu **Redhouse Sözlüğü**'nün 6. baskısını kendi uydurduğu **"Züzuniyet"** sözcüğüyle noktalamış. Öldüğünde mezartaşına **"Züzuniyet"** yazdırarak kendi yaşamına da son noktayı koymuş. Okurların muhtemelen tamamı bunun farkına bile varmamış. Biz kitabı hazırlarken yaklaşık üç yıl harcadık. Yazdıklarımızı kaç kişi okuyacak merak ediyoruz. Onun için satır aralarına duyarlı okurlar için notlar gizledik. Bunlardan biri de Kandilli'nin (sy. 528) satırlarına saklandı. Notları bulursanız ve okuduğunuzu göstermek isterseniz bize bir iki satır yazın.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Saffet Emre Tonguç

1966 yılında doğdu. **Şişli Terakki Lisesi**'ni bitirdi. İşletme okuma hayaliyle **Boğaziçi Üniversitesi**'ne girdi. **Turizm ve Otel Yöneticiliği, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler** ile **Osmanlı Sosyal Tarihi** bölümlerinden mezun oldu. Yüksek lisans tezini **Yahudiler** ve **Osmanlı Toplum Yapısı** üzerine yazdı. **Viyana Ekonomi Üniversitesi**'nde **(Wirtschafts Universitat)** işletme üzerine iki yıl doktora çalışması yaptı. Geç bilinçlenme döneminde aslında moda olduğu için işletme okumak istediğini farketti.

1987 yılında Turizm bölümü öğrencisiyken hayatının en doğru kararını verip profesyonel rehberliğe adım attı. Gerek meslekî, gerek şahsî ilgisinden dolayı 112 ülkeye seyahat etti. Fotoğraf sergisi açtı. Tasarımını yaptığı çeşitli ev ve bahçeler **Maison Française, House Beautiful, Home Art, Elele** gibi dergilerde yer aldı. CNN International'ın "**Earth Matters**" isimli Türkiye ile ilgili bir programında misafir konuşmacı olarak bulundu. ABC Televizyonu'nun "**Good Morning America**" programında sunuculuk yaptı.

Tonguç, durağan bir hayat yerine sürprizleri seviyor. B Planı yok, akıntıya kürek çekmeden yaşamın götürdüğü yönde ilerliyor. Standart insanlardan sıkılıyor. Toplumu sıradışı düşüncelere sahip insanların hareket ettireceğine inanıyor. İdol kadınları arasında **Fahrelnisa Zeyd, Semiha Berksoy, Aysel Gürel** ve **Sezen Aksu** var. Yaşam felsefesini: **Senden çıkan sana geri dönendir, aslolan elalemin dediği değil, senin istediğindir, Allah veren eli boş bırakmaz, provası olmayan yaşam keşkelere vakit ayıramayacak kadar kısadır, her işte bir hayır vardır, nefes alışımız bile bir lütuftur** ve **carpe diem** olarak özetliyor.

Hürriyet Gazetesi'nin **Seyahat** ekinin ve **Voyager** dergisinin sürekli yazarlarından olan Saffet Emre Tonguç'un yazıları yurtdışında **Conde Nast Traveler, Travel and Leisure, National Geographic** ve **Lonely Planet** gibi yayınlarda yer aldı. Mayıs 2007'de gazeteci **Fatih Türkmenoğlu** ile birlikte kaleme aldıkları **Türkiye'de Görülmesi Gereken 101 Yer** ve **101 Must-See-Places in Turkey** kitapları piyasaya çıktı. 2008 yılında bir Türk yazar tarafından ilk kez kaleme alınan "**Avrupa'da Görülecek 101 Yer**" adlı kitabı yayınlandı.

Profesyonel bir rehber olarak **Oprah Winfrey, Colin Powell, Candice Bergen, Eric Schmidt** (Google CE●'su), **Carlo Azeglio Ciampi** (İtalyan Cumhurbaşkanı), **Frances Mayes** (*Under the Tuscan Sun* kitabının yazarı), **Molly Sims** (Top model ve Las Vegas TV dizisi oyuncusu) ve **Maria Vladimirovna Romanova**'nın da (Rusya Grand Düşesi) aralarında olduğu çok sayıda kişiye Türkiye'yi gezdirdi ve ülkesinin güzelliklerini paylaştı.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

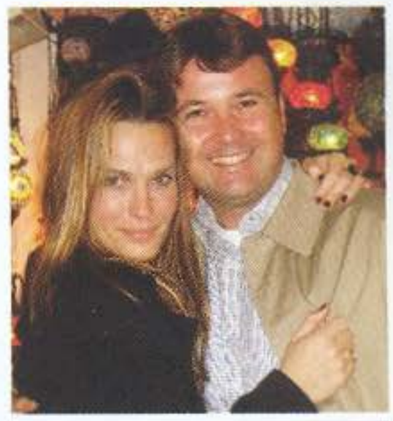

Oprah Winfrey

Colin Powell

Candice Bergen

Frances Mayes

Eric Schmidt

MollySims

Ödülleri

2005 ve 2009 yıllarında **Rotary Kulübü** tarafından **"Meslek Üstün Hizmet Ödülü"**ne layık görüldü. 2006 yılında ise **"Yılın Gezi Yazarı"** olarak ödüllendirildi. 2007'de **Beyaz Kristal** yarışmasında **"Turizm Yazarlığı"** ödülü aldı. **SKAL Kulübü** tarafından **"Türkiye'nin En İyi Profesyonel Rehberi"** seçildi. Satış rekorları kıran **"Türkiye'de Görülmesi Gereken 101 Yer"** kitabının yazarlarından olan Tonguç, **"TUREB Yılın En İyi Kitabı"** ödülü alan **"Avrupa'da Görülecek 101** Yer" ile dördüncü kitabına imza attı.

Teşekkürlerimle...

Bu kitabın hazırlanmasında çok sayıda kişinin emeği var. Bu ülkenin en iyi sanat tarihçilerinden **Hayri Fehmi Yılmaz** kitabı satır satır okuyup yılların birikimini sayfalara yansıttı. **Zahide Bilsay** sadece çeviriler yapmakla kalmadı, adeta üçüncü bir yazar gibi davrandı, yaratıcılığını kitabın sayfalarına serpiştirdi. **Bilgi ve Koç** üniversitelerinde uluslararası hukuk dersleri veren **Doç. Dr. Harry Tzimitras** tüm kitabı okuyup düzeltileri yaptı, **Antik Yunanca ve Yunanca** çevirilerde yardımımıza koştu. **Duygun Tekin** 1989'da tanıdığımda yedi yaşındaydı. Artık kitaplarımı okuyup tüm entellektüel birikimlerini satır aralarına yansıtıyor. O bu satırların gizli editörü. **Muzaffer Ceylan edebiyat öğretmeni** bir dostum, kitabı kaç kere okuyup düzelttiğini o bile hatırlamıyor. **Gezi yazarı Şebnem Evren, profesyonel rehber Fatoş Dilek Güngör, turizmci Hayal Cebeci, reklamcı-gezgin Özlem Yücel** kitaptaki her satırın hakkını verip yorumlarını yaptılar. **Yemek yazarı Vedat Milor** şehirdeki gözde restoranların listesini verdi, Türkiye'nin en iyi **diyetisyenlerinden Taylan Kümeli** tecrübelerini satırlarımıza aktardı. **Annem Leman Tonguç: "Az kaldı oğlum, biraz daha sabır"** diyerek manevi desteğini hiç eksik etmedi.

Zahide Bilsay

Harry Tzimitras

Duygun Tekin

Kitabın hazırlık süresinde ihmal etmeme rağmen hep anlayış gösteren gerçek dostlarım bu kadar çok desteğin ardından kitap nihayet çıktı, hepimizin eseri olarak. Emeği geçen herkese yürekten teşekkürlerimle.

İşin Farklı Bir BOYUT'u

Kitap basılmadan önceki son altı ayımı **Boyut Yayın Grubu**'nda geçirdim. Teşekkür borçlu olduğum o kadar çok insan var ki. **Nilgün ve Bülent Özükan** bu projenin arkasında olduklarını hep hissettirdiler. **Genel Sanat Yönetmeni Murat Öneş** yaratıcılığını bir sihirli değnek gibi dokundurdu. Diğer kitaplarımın da editörü olan **Nil Yüzbaşıoğlu** yaptığı çok kapsamlı bir arşiv araştırmasıyla kitaba renk kattı, entellektüel birikimini satır aralarına gizledi. **Tasarımcı Ümit Vurgun** kafamızdan geçenleri hayata geçirdi, bazen gece yarılarına kadar, bazen haftasonları çalıştı ve muhteşem bir tasarım ortaya çıkarttı. **Regaip Minareci** 100'e yakın insanın emeğiyle ortaya çıkan bu kitabın hazırlık aşamasında tüm koordinasyonu gerçekleştirdi. Proje Satış Yönetmeni **Aslı Balımtaş** ortaya güzel bir eserin çıkması için elinden geleni yaptı. **Begüm Güneri** zamana karşı yarışımda yükümü hafifletti. **Selda Balcan** haritaları ve üç boyutlu planları çizdi. **Serdar Can** ile **İbrahim Yılgaz** tasarıma destek verdi. **Hazan Koltuk ve Salih Altıntren** bu kitap yüzünden günlerce ofiste geceledi. **Erdem Aksoy** kitabın ilk baskılarıyla ilgilendi. **Aylin Tali** ve **Gül Yeşiltepe** ofiste bana kral muamelesi yaptı. Teşekkürlerim en derinden.

Pat Yale'e...

Ve **Pat Yale** sen olmasaydın ben bu kitabı yazamazdım. İstanbul ve Türkiye hakkındaki engin bilginden hep etkilendim. Bu kitabın yazılma sürecinde bazen birlikte bazen yalnız 38 ülkeye seyahat etmişiz. Paylaştığımız her an çok keyifliydi. Seni tanımak gerçekten Tanrı'nın bir lütfu.

Saffet Emre Tonguç
www.saffetemretonguc.com
www.twitter.com/saffetemre
info@istanbulhakkindahersey.com
www.facebook.com/İstanbul Hakkında Her Şey

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Pat Yale

Londra'da doğan Pat Yale Türkiye'ye ilk kez 1974 senesinde geldi. **Cambridge Üniversitesi**'nde tarih öğrenimi gören Yale, mezuniyet sonrası turizm sektöründe çalışmaya başladı ve bu sayede çok sayıda ülkeye seyahat etme imkanı buldu. 1992 senesinde **"The Good Tourist in Turkey"** kitabında eş yazarlık yaptı. Ardından **Lonely Planet** için çalışmaya başladı ve 10 yıl boyunca Türkiye rehber kitaplarında ve daha pek çok eserde ortak yazar olarak görev aldı. Yazdığı **"A Handbook for Living in Turkey"** ile Türkiye'de yaşayan yabancılara yardımcı olmayı hedefledi. **Today's Zaman, Sunday's Zaman** ve **Time Out İstanbul**'da yazılar yazan Pat Yale, **Göreme**'de restore edilmiş bir peri bacasında sayısını kendisinin bile bilmediği kedileriyle yaşıyor ve Türkiye'nin **Tillo, Tilmenhöyük, Sivrihisar, Yesemek, Kozan** gibi bilinmedik köşelerini keşfedip okurlarıyla paylaşıyor.

Benim İstanbul'um

Kader beni İstanbul'a ilk kez 1974 senesinde getirdi. Bir İslam ülkesine yaptığım ilk ziyaretti ve **Sultanahmet Camii**'nin görkemli siluetinden yükselen ezan sesi üzerimde sonsuza kadar sürecek bir etki yarattı. 1978 senesinde geri döndüğüm zamansa politik çalkantıların pençesinde olmasına rağmen turizm açısından gelişmeye çalışan bir şehir buldum; karanlığın içinden **Yerebatan Sarnıcı**'na baktığımı ve henüz restore edilmemiş sarnıcın barındırdığı gizemi iliklerime kadar hissettiğimi hatırlıyorum. Bugün sık sık geldiğim İstanbul artık coşkulu ve modern bir şehir, özellikle yabancıların ilgisini çeken **"farklılığı"** hala barındırıyor ve sanırım insanı heyecanlandıran büyüsünü de buradan alıyor. Birçok insan gibi benim için de burası dünyanın en güzel vakit geçirilecek şehirlerinden biri. Ilık bir yaz akşamında, Boğaz manzaralı bir terasta yenilen bir akşam yemeğini hayal edin. Kim hayattan daha fazlasını isteyebilir ki?

Teşekkürlerimle...

Böyle bir kitabın ortaya çıkması diğer insanların katkılarına da bağlı. Şehir hakkındaki bilgilerini benimle paylaşan birçok arkadaşıma teşekkür borcum var. **Rene Ames, Ken Dakan, Julie Dowdall, Kate Drummond, Cebrail Ejderha, Esra Erdoğan, Jennifer Gaudet, Sarah Glenny, Alex Ivanoff, Ruth Lockwood, Alex Massavetas, Yılmaz Özlük, Nancy Öztürk, Trici Venola, Lütfü** ve **Elsie Alan** ile **Linda Robinson**'a özel olarak teşekkür etmek istiyorum. Ayrıca **John Freely** ile **Hilary Sumner-Boyd**'un çığır açan **"Strolling Through Istanbul"** ve Intermedia'nın **Adım Adım İstanbul** kitaplarına şükran borçluyum. Son olarak da şövalye ruhlu ve asla şikayet etmeyen **kitap partnerim Saffet Emre**, eğer sen olmasaydın yapmak istediklerimin ne kadarını gerçekleştirebilirdim ki? Bu kitapta benim yazdığım bölümlerden kaynaklanan herhangi bir hata ya da yanlış anlaşılma olursa hiç şüphesiz ki tamamen bana aittir. Sürç-i lisan ettimse affola...

Pat Yale

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Kitaba Dair...

Kitabın Sırası

Kitabı Suriçi'nden başlattık, geçmişte Bizans ya da Konstantinopolis olarak adlandırılan Tarihi Yarımada'dan. Yedi tepenin ilkinde yer alan Topkapı Sarayı, Ayasofya ve Sultanahmet Camii ilk sıralara oturdular. Sonra diğer tepelerle devam ettik. Mermer Kule'den başlayıp Ayvansaray'da sona eren kara surlarıyla ilk bölümü tamamladık. Bizi en şaşırtan semt Cerrahpaşa oldu. Meğer sadece hastanesini biliyormuşuz. Muhteşem eserlerle karşılaştık. Keşiflerimiz günlerce sürdü.

İkinci bölümün başına Cankurtaran ve sahil surlarını koyduk. Havaalanına giden yolun üzerinde ne varsa yazdık. Kumkapı'da balık ve eğlence, Yenikapı'da Bizans Limanı Theodosios'a yolculuk vardı. Sıradan görünen Samatya'nın her bir köşesi tarihle bezenmişti. Yolculuğumuz bizi Yeşilköy'e kadar götürdü.

Üçüncü bölümde Haliç'i komple turladık. Gülhane Parkı ve Sarayburnu'ndan başlayıp Sirkeci ve Eminönü ile devam ettik. Karşımıza Fener, Balat, Eyüp gibi muhteşem semtler çıktı. Bizans'ın görkemine Osmanlı'nın ihtişamı karıştı. Koca Sinan şehrin beklenmedik köşelerine dizdiği eserleriyle bizi hep şaşırttı. Bazen Fener Rum Patrikhanesi'nde ayine katıldık, bazen de bir sinagoğun mimari yapısını inceledik. Post-modern Santral İstanbul, çocukların gözdesi Miniatürk, endüstri tarihine ilgi duyanların gözdesi Rahmi M. Koç Müzesi yolda karşımıza çıkanlardan sadece bazılarıydı. Karaköy'e geldiğimizde tarihi eserlerin zenginliğiyle gözümüz iyice kamaştı. Şehrin her katmanı ayrı bir güzeldi, İstanbul her tarafı mücevherle süslenmiş, ihtişamlı bir kadın gibiydi.

Dördüncü bölüm için Tünel'den yukarı çıktık. Şehrin tam göbeğindeydik. Yazacak ne kadar çok yer vardı! Taksim ve civarını soluksuz tavaf ettik. Yolumuz Tarlabaşı'nın ara sokaklarına da düştü, Cihangir'in şık kafelerine de. Nevizade'de kafayı çekip Asmalımescit'in kulüplerinde dans ettik. Galeri ve müzeleri de ihmal etmedik.

Beşinci bölümde Boğaz bizi bekliyordu. Önce Avrupa Yakası ile başladık. Rumeli Kavağı'na kadar uzandık. Saraylar, yalılar ve köşklerin enfes görüntülerine çirkin beton yığınları da ortak oldu. Onları görmemeye çalıştık.

Altıncı bölümü yazabilmek için Boğaz'ın Anadolu Yakası'nı keşfe çıktık. Fenerbahçe ve Kalamış derken biraz da Bağdat Caddesi'ne uzandık. Çünkü kitapta caddeyi koyacak başka bir bölüm bulamadık! En sonunda yolumuz Anadolu Kavağı'na düştü. Yoros Kalesi'nden Karadeniz'i selamladık.

Son bölüme İstanbul kaçamaklarını sakladık. Listeyi uzun tuttuk. Kilyos'tan Ağva'ya, Gebze'den Marmara Adaları'na gidilecek yakın yerleri kitaba koyduk. Hereke ve Eskihisar gibi beklenmedik sürprizleri de yerleştirdik sayfaların arasına.

İstanbul'u eksiksiz anlatabilmek için elimizden geleni yaptık, hiçbir şeyi atlamamaya çalışarak, her yere bir şans tanıyarak...

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

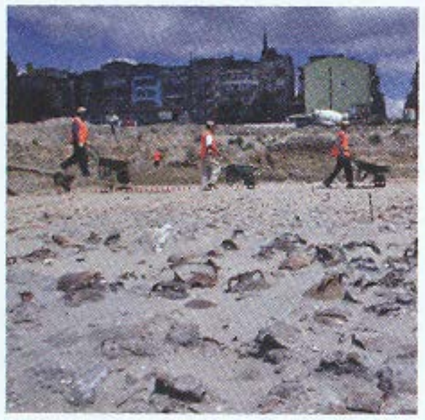
Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

101 Yerin Coğrafi Konumlarına Göre Listesi

TARİHİ YARIMADA (SURİÇİ)

001 Topkapı Sarayı *(sy. 002)* **002** İstanbul Arkeoloji Müzeleri *(sy. 020)* **003** Ayasofya ve Çevresi *(sy. 026)* **004** Sultanahmet Camii *(sy. 038)* **005** Hipodrom (At Meydanı) *(sy. 046)* **006** Türk ve İslam Eserleri Müzesi *(sy. 050)* **007** Yerebatan Sarnıcı *(sy. 054)* **008** Cağaloğlu *(sy. 058)* **009** Divan Yolu *(sy. 062)* **010** Çemberlitaş *(sy. 066)* **011** Kapalıçarşı ve Hanlar *(sy. 070)* **012** Beyazıt Meydanı ve Çevresi *(sy. 080)* **013** Laleli ve Aksaray *(sy. 086)* **014** Cerrahpaşa *(sy. 092)* **015** Süleymaniye Camii ve Çevresi *(sy. 098)* **016** Bozdoğan (Valens) Kemeri, Zeyrek ve Vefa *(sy. 108)* **017** Fatih *(sy. 114)* **018** Çarşamba ve Sultan Selim Camii *(sy. 120)* **019** Edirnekapı ve Karagümrük *(sy. 126)* **020** Kariye Müzesi *(sy. 132)* **021** Kara Surları I (Topkapı'dan Ayvansaray'a) *(sy. 144)* **022** Kara Surları II (Yedikule'den Topkapı'ya) *(sy. 154)*

SAHİL YOLU (CANKURTARAN'DAN YEŞİLKÖY'E)

023 Cankurtaran ve Sahil Surları *(sy. 166)* **024** Küçük Ayasofya *(sy. 172)* **025** Sokollu Mehmed Paşa Camii ve Kadırga *(sy. 176)* **026** Kumkapı *(sy. 180)* **027** Yenikapı ve Samatya *(sy. 184)* **028** Bakırköy ve Ataköy *(sy. 190)* **029** Florya ve Yeşilköy *(sy. 194)*

HALİÇ

030 Gülhane Parkı ve Sarayburnu *(sy. 200)* **031** Sirkeci ve Eminönü *(sy. 204)* **032** Yeni Cami ve Mısır Çarşısı *(sy. 212)* **033** Galata Köprüsü *(sy. 216)* **034** Rüstem Paşa Camii ve Tahtakale *(sy. 220)* **035** Cibali ve Haliç Surları *(sy. 226)* **036** Fener *(sy. 230)* **037** Balat *(sy. 240)* **038** Eyüp *(sy. 244)* **039** Sütlüce, Miniatürk ve Santral İstanbul *(sy. 254)* **040** Hasköy ve Rahmi M. Koç Müzesi *(sy. 258)* **041** Aynalıkavak Kasrı ve Kasımpaşa *(sy. 262)* **042** Karaköy, Perşembe Pazarı ve Azapkapı *(sy. 266)*

TAKSİM 'DEN MASLAK'A

043 Taksim Meydanı ve Gümüşsuyu *(sy. 280)* **044** Talimhane, Tarlabaşı ve Dolapdere *(sy. 288)* **045** Cihangir ve Çukurcuma *(sy. 296)* **046** İstiklal Caddesi I *(sy. 300)* **047** İstiklal Caddesi II *(sy. 308)* **048** Tünel ve Çevresi *(sy. 318)* **049** Galata Kulesi ve Çevresi *(sy. 324)* **050** Şişhane, Tepebaşı ve Pera Müzesi *(sy. 332)* **051** Harbiye ve Askeri Müze *(sy. 340)* **052** Nişantaşı, Teşvikiye ve Maçka *(sy. 344)* **053** Kurtuluş, Şişli ve Mecidiyeköy *(sy. 352)* **054** Etiler ve Ulus *(sy. 360)* **055** Levent ve Maslak *(sy. 362)*

BOĞAZİÇİ (AVRUPA YAKASI)

056 Boğaziçi ve Köprüler *(sy. 368)* **057** Tophane, İstanbul Modern ve Kabataş *(sy. 376)* **058** Dolmabahçe Sarayı *(sy. 386)* **059** Beşiktaş *(sy. 394)* **060** Yıldız Parkı, Şale ve Sarayı *(sy. 402)* **061** Çırağan Sarayı *(sy. 406)* **062** Ortaköy *(sy. 410)* **063** Kuruçeşme ve Arnavutköy *(sy. 418)* **064** Bebek *(sy. 426)* **065** Rumelihisarı ve Aşiyan *(sy. 432)* **066** Emirgan *(sy. 440)* **067** Sakıp Sabancı Müzesi *(sy. 444)* **068** İstinye ve Yeniköy *(sy. 448)* **069** Kalender, Tarabya ve Kireçburnu *(sy. 458)* **070** Büyükdere ve Sadberk Hanım Müzesi *(sy. 462)* **071** Sarıyer, Rumeli Kavağı, Garipçe ve Rumeli Feneri *(sy. 466)*

BOĞAZİÇİ (ANADOLU YAKASI)

072 Fenerbahçe ve Kalamış *(sy. 472)* **073** Kadıköy ve Moda *(sy. 476)* **074** Bağdat Caddesi ve Sahil Yolu *(sy. 486)* **075** Haydarpaşa ve Selimiye *(sy. 492)* **076** Kız Kulesi *(sy. 496)* **077** Üsküdar, Bağlarbaşı ve Çamlıca *(sy. 498)* **078** Kuzguncuk *(sy. 508)* **079** Beylerbeyi *(sy. 516)* **080** Çengelköy, Kuleli ve Vaniköy *(sy. 520)* **081** Kandilli ve Küçüksu Kasrı (sy. 528) **082** Anadolu Hisarı *(sy. 538)* **083** Kanlıca *(sy. 546)* **084** Çubuklu ve Hıdiv Kasrı *(sy. 550)* **085** Paşabahçe ve Beykoz *(sy. 552)* **086** Anadolu Kavağı *(sy. 558)*

İSTANBUL KAÇAMAKLARI

087 Belgrad Ormanı *(sy. 562)* **088** Kilyos *(sy. 566)* **089** Şile *(sy. 568)* **090** Polonezköy ve Riva *(sy. 570)* **091** Ağva *(sy. 574)* **092** Kınalıada *(sy. 578)* **093** Burgazada *(sy. 580)* **094** Heybeliada *(sy. 584)* **095** Büyükada *(sy. 588)* **096** Diğer Prens Adaları *(sy. 594)* **097** Marmara Adaları *(sy. 596)* **098** Eskihisar *(sy. 5)* **099** Gebze *(sy. 600)* **100** Hereke *(sy. 602)* **101** Diğerleri *(sy. 604)*

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

101 Yerin Alfabetik Listesi

Ağva (sy. 574)
Aksaray (sy. 089)
Anadolu Hisarı (sy. 538)
Anadolu Kavağı (sy. 558)
Arnavutköy (sy. 422)
Askeri Müze (sy. 340)
Aşiyan (sy. 435)
Ataköy (sy. 193)
Ayasofya (sy. 026)
Aynalıkavak Kasrı (sy. 263)
Azapkapı (sy. 273)

Bağdat Caddesi (sy. 486)
Bağlarbaşı (sy. 504)
Bakırköy (sy. 191)
Balat (sy. 240)
Bebek (sy. 426)
Belgrad Ormanı (sy. 562)
Beşiktaş (sy. 394)
Beyazıt Meydanı (sy. 080)
Beykoz (sy. 554)
Beylerbeyi (sy. 516)
Boğaziçi ve Köprüler (sy. 368)
Bozdoğan (Valens) Kemeri (sy. 108)
Burgazada (sy. 580)
Büyük Çekmece (sy. 605)
Büyükada (sy. 588)
Büyükdere (sy. 463)

Cağaloğlu (sy. 058)
Cankurtaran (sy. 166)
Cerrahpaşa (sy. 092)
Cibali (sy. 226)
Cihangir (sy. 296)

Çamlıca (sy. 506)
Çarşamba (sy. 123)
Çatalca (sy. 605)
Çemberlitaş (sy. 066)
Çengelköy (sy. 521)
Çırağan Sarayı (sy. 406)
Çubuklu (sy. 550)
Çukurcuma (sy. 297)

Diğer Prens Adaları (sy. 594)
Divan Yolu (sy. 062)
Dolapdere (sy. 292)
Doimabahçe Sarayı (sy. 386)

Edirnekapı (sy. 126)
Eminönü (sy. 208)
Emirgan (sy. 440)
Eskihisar (sy. 598)
Etiler (sy. 360)
Eyüp (sy. 244)

Fatih (sy. 114)
Fener (sy. 230)
Fenerbahçe (sy. 473)
Florya (sy. 195)

Galata Köprüsü (sy. 216)
Galata Kulesi (sy. 324)
Garipçe (sy. 469)
Gebze (sy. 600)
Gülhane Parkı (sy. 201)
Gümüşsuyu (sy. 284)

Haliç Surları (sy. 229)
Hanlar (sy. 078)
Harbiye (sy. 343)
Hasköy (sy. 261)
Haydarpaşa (sy. 492)
Hereke (sy. 602)
Heybeliada (sy. 584)
Hıdiv Kasrı (sy. 551)
Hipodrom (At Meydanı) (sy. 046)

İstanbul Arkeoloji Müzeleri (sy. 020)
İstanbul Modern (sy. 377)
İstiklal Caddesi I (sy. 300)
İstiklal Caddesi II (sy. 308)
İstinye (sy. 449)

Kabataş (sy. 382)
Kadıköy (sy. 476)
Kadırga (sy. 177)
Kalamış (sy. 474)
Kalender (sy. 459)
Kandilli (sy. 528)
Kanlıca (sy. 546)
Kapalıçarşı (sy. 070)
Kara Surları (sy. 144) ve (sy. 154)
Karagümrük (sy. 129)
Karaköy (sy. 266)
Kariye Müzesi (sy. 132)
Kasımpaşa (sy. 264)
Kınalıada (sy. 578)
Kız Kulesi (sy. 496)
Kilyos (sy. 566)
Kireçburnu (sy. 460)
Kuleli (sy. 523)
Kumkapı (sy. 180)
Kurtuluş (sy. 352)
Kuruçeşme (sy. 419)
Kuzguncuk (sy. 508) 079
Küçük Ayasofya (sy.172)
Küçüksu Kasrı (sy. 537)

Laleli (sy. 086)
Levent (sy. 362)

Maçka (sy. 347)
Marmara Adaları (sy. 596)
Maslak (sy. 363)
Mecidiyeköy (sy. 357)
Mısır Çarşısı (sy. 214)
Miniatürk (sy. 256)
Moda (sy. 483)

Nişantaşı (sy. 344)

Ortaköy (sy. 410)

Paşabahçe (sy. 553)
Pera Müzesi (sy. 334)
Perşembe Pazarı (sy. 273)
Polonezköy (sy. 570)

Rahmi M. Koç Müzesi (sy. 258)
Riva (sy. 573)
Rumeli Feneri (sy. 469)
Rumeli Kavağı (sy. 469)
Rumelihisarı (sy. 432)
Rüstem Paşa Camii (sy. 220)

Sadberk Hanım Müzesi (sy. 464)
Sahil Surları (sy. 169)
Sakıp Sabancı Müzesi (sy. 444)
Samatya (sy. 186)
Santral İstanbul (sy. 257)
Sarayburnu (sy. 202)
Sarıyer (sy. 467)
Selimiye (sy. 495)
Silivri (sy. 605)
Sirkeci (sy. 204)
Sokollu Mehmed Paşa Camii (sy. 178)
Sultanahmet Camii (sy. 038)
Sultan Selim Camii (sy. 122)
Süleymaniye Camii (sy. 098)
Sütlüce (sy. 254)

Şile (sy. 568)
Şişhane (sy. 332)
Şişli (sy. 355)

Tahtakale (sy. 221)
Taksim Meydanı (sy. 280)
Talimhane (sy. 289)
Tarabya (sy. 459)
Tarlabaşı (sy. 289)
Tepebaşı (sy. 336)
Teşvikiye (sy. 346)
Tophane (sy. 379)
Topkapı Sarayı (sy. 002)
Tünel (sy. 318)
Türk ve İslam Eserleri Müzesi (sy. 050)

Ulus (sy. 360)

Üsküdar (sy. 499)

Vaniköy (sy. 524)
Vefa (sy. 113)

Yeni Cami (sy. 212)
Yenikapı (sy. 185)
Yeniköy (sy. 450)
Yerebatan Sarnıcı (sy. 054)
Yeşilköy (sy. 196)
Yıldız Parkı (sy. 403)
Yıldız Sarayı (sy. 404)
Yıldız Şale (sy. 403)

Zeyrek (sy. 111)

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

İsimler ve Yer Adları

Kitapta kullandığımız isimler konusunda bayağı zorlandık. Bizans zamanından gelen adların bir kısmı Latinleştirilmiş, bir kısmı da Türkçeleştirilmişti. İmparatorlardan **Komnenos**'un adı **Comnenus**, **Theodosios**'un ki **Theodosius**, azizlerden **Ayios Yeoryios Aya Yorgi**, **İoannes Prodromos** (**Vaftizci Yahya**) **Aya Yani** olmuştu. Soyadları mümkün olduğunca orijinal haliyle yazmaya çalıştık ama ilk isimler de değişmişti. **Antik Yunanca** ve **Yunanca** isimler konusunda imdadımıza **Doç. Dr. Harry Tzimitras** yetişti. Mümkün olduğunca orijinal adları kullandık, bazen parantez içine isimlerin Türkçeleşmiş halini yazdık. **Hıristiyan** azizlerinden **Petros ve Pavlos**'u eğer kilisenin adı **Peter ve Paul** ise aynen bıraktık. Anlayacağınız kafamızın çok karıştığı, kendi içimizde çelişkiye düştüğümüz ve ne yapacağımızı bilemediğimiz durumlar da oldu. Mesela Ermenice **Surp Asdvadzadzin, Meryem Ana** demek. Bakırköy'deki Ermeni kilisesinde (sy. 192) adı **Astvazazin** olarak yazılmış! Dolayısıyla bir süre sonra hangisi doğru diye sorgulamaya başladık.

Yalı adlarını tespit etmek konusunda da zorlandık. Bina sahibi değişince isim de değişiyordu. Ayrıca farklı kitaplarda aynı bina ile ilgili değişik isimler vardı. Yalılar genelde gizlice el değiştiriyor ve bazılarının sahipleri adlarının bilinmesini istemiyordu. Doğru isimleri bulabilmek için belli yerlerde muhtarlarla bile konuştuk. Çoğu bizim bildiğimizin onda birini bile bilmiyordu. Hatalar yapmış olabiliriz. Yardımınız dokunursa seviniriz.

Osmanlı döneminde yaşayanların isimlerini oldukları gibi muhafaza ettik. **Mehmed, Ahmed, Abdülhamid, Kemaleddin, Hayreddin** gibi. Bahsinin geçtiği yerlerde **Sultan II. Bayezid** yazdık ama adını taşıyan meydanı dile yerleştiği biçimde **Beyazıt** olarak bıraktık. **Osmanlıca** kelimeler için **Ferit Devellioğlu**'nun **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugatı**'nı esas aldık.

Kelimelerin yazılımında **Türk Dil Kurumu**'nu ana kaynak olarak kullandık ama **www.tdk.com.tr**'nin bizi tereddütte bıraktığı zamanlar da oldu. Gündelik dile **Ayasofya** olarak geçtiği için mecburen aynısını yazdık ama kendi kendimize **Aya İrini, Aya Yorgi** gibi adlar neden birleşik yazılmıyor sorusunu da sorduk.

Bu konudaki yorumlarınız için

info@istanbulhakkindahersey.com ve
info@istanbultheultimateguide.com

adreslerine e-posta gönderebilirsiniz.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

İstanbul'u Keşfetmek

İstanbul'da birbiriyle bağlantılı otobüs, tren, metro, metrobüs, tramvay, dolmuş, finüküler, vapur, deniz otobüsü ve hatta teleferiklerden oluşan bir toplu taşıma ağı var. Tavsiyemiz hemen hemen tüm araçlarda geçen bir **İstanbulkart** edinmeniz. Metro duraklarında ve belli merkezlerde bulacağınız İstanbulkart'ı şehrin değişik köşelerindeki makinelerde de doldurmanız mümkün.

Müze Kart Mucize Kart!

Müze Kart, Turizm Bakanlığı'nın yaptığı belki de en iyi şey. 20 TL verip bir yıl boyunca Türkiye'deki neredeyse her müze ve ören yerine ücretsiz girebiliyorsunuz. **Topkapı Sarayı**'nın Harem **bölümü, Milli Saraylar (Dolmabahçe ve Beylerbeyi Sarayı gibi) ve özel müzeler** haricinde her yer bu ülkenin muhteşem hazinelerini keşfetmeniz için emrinizde. Kartı **www.muzekart.com** adresinden satın alabilirsiniz.

Fotoğraflar

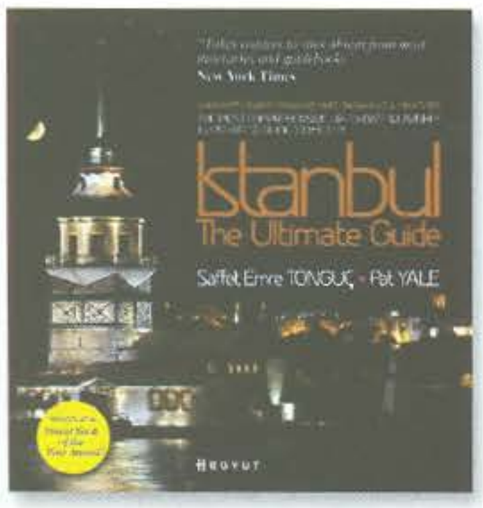
Kitabın tasarım aşamasında yıllar içinde ikimizin çektiği 26.000 fotoğrafımız vardı. Çok değerli fotoğrafçıların katkısı ve Boyut'un arşivinden seçtiklerimizle birlikte bu rakam 32.000'e ulaştı. Kitapta Amerikalı dostlarım **Phyllis** ve **Fred Quenault** sayesinde zenginleşen eski İstanbul fotoğrafları ve kartpostalları koleksiyonumdan örneklere de yer verdik. **Sinan Doğan, Rebecca Erol, Alex Massavetas, Kate Russell, Gülgün Asutay, Şebnem Köken, Kemal Üzmez, Serhan Güngör, Erman Tezgör, Servet Dilber, Ozan Kutsal, Ufuk Sarışen, Mehmet Özcan, Aydın Kudu, Michael Constantini, Aynur Koç** ve **Fatih Pınar** başta olmak üzere yerli ve yabancı altmışın üzerinde fotoğrafçının eserlerini kullandık. Çok değerli çalışmalarını bizimle paylaştıkları için hepsine minnet borçluyuz. Listenin tamamını kitabın sonunda bulabilirsiniz. Fotoğraf editörlüğü iş paylaşımı çerçevesinde bana düştü . Umarım seçimlerimden memnun kalırsınız.

Bize Fotoğraflarınızı Yollayın, Kitapta Yayınlayalım

Kitabın görsel kalitesi ve zenginliği için çok uğraştık, gene de bazı yerlerde kullandığımız fotoğraflar içimize sinmedi. Sizin çektiğiniz ve paylaşmak istediğiniz kareler varsa bize gönderin. Beğendiklerimizi kitabın sonraki baskılarında yayınlayalım.

info@istanbulhakkindahersey.com
info@istanbultheultiinateguide.com

Kardeş Kitap İstanbul The Ultimate Guide

Elinizde tuttuğunuz kitabın İngilizcesi de var. İki kitap benzer özelliklere sahip ama üslupları çok farklı. Birinde bir Türk'ün yaşadığı şehirle ilgili gözlemleri var, diğerinde de Türkiye'de yaşayan bir İngiliz'in İstanbul'la ilgili izlenimleri. **İstanbul The Ultimate Guide** İstanbul'u tanımak isteyen yabancı dostlarınız için ilginç bir rehber olabilir.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

İstanbul'a Dair...

İstanbul'un 8.000 Yıllık Tarihi

Ayasofya Bizans Döneminde yapılmış en önemli eser olarak kabul ediliyor.

ROMA ÖNCESİ DÖNEM

Yak. M.Ö. 6000- Yenikapı'daki buluntular Neolitik dönemde burada yerleşim olduğunu ortaya çıkardı. **Yak. M.Ö. 680**- Megaralılar Kalkedon'a (sy. 476) yerleştiler.
Yak. M.Ö. 660 – Byzas yönetimindeki Megaralılar Sarayburnu'na (sy. 202) geçtiler
512 – Persler şehri ele geçirdiler ve Boğaz'ın üzerinde teknelerden oluşan bir köprü kurdular (sy. 433).
M.Ö. 407 – Atinalılar Bizans'ı ele geçirdi.
M.Ö. 405 –Bizans Spartalılar'ın eline geçti.
M.Ö. 340 – Makedonyalı Filip şehri kuşattı.
M.Ö. 318 – Büyük İskender'in ölümünün ardından Antigonos Bizans'ı aldı.
M.Ö. 64 – Bizans, Roma İmparatorluğu'nun bir parçası haline geldi.
196 – İmparator Septimus Severus (sy. 155) şehrin orijinal surlarını yıktırdı.
212 – Kayda geçen ilk büyük deprem meydana geldi.
258 – Kalkedon Gotlar tarafından yerle bir edildi.

ROMA DÖNEMİ

330 –İmparator Büyük Konstantin Bizans'ı (Nova Roma = Yeni Roma) Konstantinopolis adıyla Roma İmparatorluğu'nun eş başkenti ilan etti.

391 - Hıristiyanlık devlet dini olarak kabul edildi.
395 – İmparator Theodosios'un ölümüyle Roma İmparatorluğu resmen Doğu ve Batı olarak ikiye ayrıldı.

BİZANS DÖNEMİ

413-447 –II. Theodosios şehir surlarını genişletti (sy. 155).

Üsküdar'dan Kız Kulesi ve Sarayburnu'nun görünümü.

527 - Sergius ve Baküs Kilisesi'nin (Küçük Ayasofya) (sy. 173) yapımına başlandı.
532 – Nika Ayaklanması (sy. 047).
532-537 – İmparator Jüstinyen Ayasofya'yı yaptırdı (sy. 027).
655-782 – İstanbul'a beş kez Arap saldırısı düzenlendi.
730 – İmparator III. Leo kiliselerde ikonları yasakladı.
842 – İkonlara itibarları iade edildi.
1054 – Dini konulardaki uyuşmazlıklar nedeniyle Katolik ve Ortodoks kiliseleri kesin olarak ayrıldı.
1204 – İstanbul'a IV. Haçlı Seferi düzenlendi, şehir talan edildi ve yönetim Latinlere geçti.
1261–Bizanslılar şehre yeniden hakim oldular.
1348 - Galata Kulesi inşa edildi.

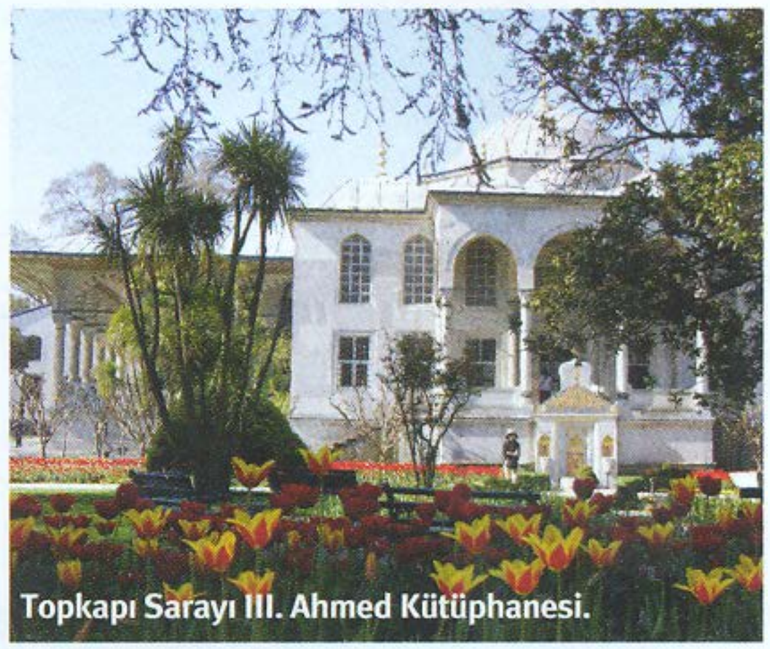

Galata Kulesi

1390 – Sultan I. Bayezid'in padişahlığı döneminde Osmanlılar ilk kez İstanbul'u kuşattı.
1391 – Sultan I. Bayezid ikinci kez Konstantinopolis'i kuşattı.
1396 - Sultan I. Bayezid Anadolu Hisarı'nı (sy. 539) inşa ettirdi.
1412 – Şehzade Murad İstanbul'u kuşatma altına aldı.
1422 – Sultan II. Murad şehri bir kez daha kuşattı.
1452 – Sultan II. Mehmed Rumeli Hisarı'nı yaptırdı (sy. 433).

Rumeli Hisarı

OSMANLI DÖNEMİ

1453 – Sultan II. Mehmed 29 Mayıs'ta İstanbul'u Osmanlı topraklarına kattı.
1453 – Eski Saray'ın (sy. 083) inşaatı başladı.
1455 – Yedikule (sy. 158) inşa edildi.
1470 – Fatih Camii yaptırıldı (sy. 115).
1472-1478 – Topkapı Sarayı'nın (sy. 003) ilk bölümleri inşa edildi.

Topkapı Sarayı III. Ahmed Kütüphanesi.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

1517 – İstanbul, Yavuz Sultan Selim'in hilafeti devralmasıyla İslam dünyasının merkezi haline geldi.
1520 – Kanuni Sultan Süleyman'ın tahta çıkmasıyla Osmanlı'nın Altın Çağı başladı.
1557 – Süleymaniye Camii (sy. 098) tamamlandı.
1571 – Osmanlı donanması İnebahtı'da yenilgiye uğradı.
1609-1616 – Sultanahmet Camii (sy. 063) inşa edildi.

Sultanahmet Camii

1622 – Yeniçeriler ayaklandı ve Genç Osman katletildi.
1660 – Mısır Çarşısı'nın (sy. 214) inşaatına başlandı.
1709-30 – Sultan III. Ahmed döneminde Lale Devri (sy. 265) yaşandı.
1730 – Patrona Halil İsyanı Lale Devri'nin sonunu getirdi.
1807 – Yeniçeri ayaklanmasının sebep olduğu katliam.
1826 - Sultan II. Mahmud Yeniçeri Ocağı'nı lağvetti (Vaka-i Hayriye) ve modern bir ordu yarattı.
1836 - Haliç'te ilk köprü yapıldı (sy. 218).

Galata Köprüsü

1839 – Gülhane Fermanı ile Tanzimat Dönemi (sy. 202) başladı.
1843-56 - Balyan ailesi şehre Batılı bir görüntü vermek isteyen Abdülmecid için Dolmabahçe Sarayı'nı (sy. 387) yaptı.
1850 – Prens Adaları'na (sy. 591) ilk vapur seferi düzenlendi.
1856 – Padişah Topkapı Sarayı'ndan ayrılarak Dolmabahçe Sarayı'na yerleşti.
1865 – Beylerbeyi Sarayı (sy. 517) yapıldı.
1874 – Çırağan Sarayı (sy. 407) inşa edildi.
1875 – Tünel (sy. 319) işletmeye açıldı.

Tünel

1876 – Sultan II. Abdülhamid Meşrutiyeti önce ilan etti sonra feshedildiğini açıkladı.
1883 – Orient Ekspresi (Şark Ekspresi) Sirkeci Garı'na (sy. 206) geldi.
1908 – Sultan II. Abdülhamid İkinci Meşrutiyeti ilan etti.
1912 – Balkan Savaşı sırasında Bulgar güçleri Çatalca'ya dayandı.
1914-18 – Osmanlılar Almanların yanında I. Dünya Savaşı'na girdiler.
1919-23 - Mustafa Kemal Atatürk önderliğinde Kurtuluş Savaşı yapıldı. İstanbul, İngiliz ve Fransızlar tarafından işgal edildi.
1922 - Padişahlık kaldırıldı.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ

1923 – Lozan Antlaşması'yla savaş sona erdi. 6 Ekim'de müttefikler şehri terkettiler. 13 Ekim'de başkent Ankara'ya taşındı. 29 Ekim'de Cumhuriyet ilan edildi.

Atatürk ve İran Şahı

1928 – Türk alfabesinde Arapça harflerden Latin harflerine geçildi. İstanbul, şehrin resmi adı olarak kabul edildi.
1938 – Atatürk 10 Kasım'da Dolmabahçe'de vefat etti (sy. 391). İsmet İnönü cumhurbaşkanı oldu.
1939-45 – Türkiye II. Dünya Savaşı boyunca tarafsız kaldı.
1950 - Çok partili ilk seçimi Adnan Menderes liderliğindeki Demokrat Parti kazandı.
1952 – Türkiye NATO'ya katıldı.
1960 – Askeri darbe oldu, demokrasi askıya alındı.
1961 – Adnan Menderes idam edildi (sy. 595). İsmet İnönü başbakan oldu.
1965 – Adalet Partisi seçimleri kazandı ve Süleyman Demirel başbakan oldu.
1971 – Askeri muhtıra.
1973 – I. Boğaz Köprüsü (sy. 370) açıldı.

I. Boğaz Köprüsü

1974 - Kıbrıs çıkarması.
1980 – Siyasi tansiyonun yükselmesi ve sokak kavgaları sonucu yine darbe yapıldı. Kenan Evren cumhurbaşkanı oldu.
1983 – Anavatan Partisi seçimleri kazandı. Başbakan Turgut Özal ekonomik reformlar paketini başlattı.
1988 – II. Boğaz Köprüsü (sy. 370) açıldı. Turgut Özal köprüden geçerken eşine: "Semra koy bir kaset de neşemizi bulalım." dedi. CD'ler henüz çıkmamıştı.
1993 – Özal'ın vefatı koalisyon hükümetleri döneminin de başlangıcı oldu.
1996 – Türkiye AB Gümrük Birliği'ne girdi. Ne kazandı hala bilmiyoruz.
1997 – Necmettin Erbakan hükümeti istifa etti.
1999 – Türkiye'nin kuzey batısı ve İstanbul'un bir kısmı 7.4 şiddetindeki deprem nedeniyle ağır hasara uğradı.
2001 – Bankalar krizinin ardından ekonomi çöktü.
2002 – Adalet ve Kalkınma Partisi seçimleri kazandı. İstanbul eski Belediye Başkanı Recep Tayyip Erdoğan (sy. 265) başbakanlık koltuğuna oturdu.
2005 – Türkiye'nin AB'ye üyelik görüşmeleri başladı.
2006 – İstanbul doğumlu Orhan Pamuk (sy. 347) Nobel Edebiyat Ödülü'nü kazandı.
2010 – İstanbul Avrupa'nın Kültür Başkenti oldu.
İstanbul Hakkında Her Şey kitabı yayınlandı!

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Birkaç Kelimeyle Bizans

Büyük Bizans M.Ö. VII. yüzyılda küçük bir Yunan kolonisi olarak kuruldu. Zaman içinde **Doğu Roma İmparatorluğu**'nun başkenti olan Bizans ya da Büyük Konstantin'in onuruna verilen yeni adıyla **Konstantinopolis** istila altındaki Roma'nın da varisi oldu. Bizans, Müslüman orduları tarafından sık sık kuşatıldı. Selçuklu Türkleriyle **Malazgirt**'te 1071 yılında yapılan savaşta yenilene kadar gücünü korudu. Bu yenilgi bölge kaderinin değiştiğinin de sinyaliydi aslında.

1204 yılında Kudüs'e gitmek için yola çıkan IV. Haçlı Ordusu'nun rotasını değiştirmesiyle şehir için kötü bir dönem başladı. Konstantinopolis'i talan eden ve imparatorları tahtlarından feragat etmeye zorlayan bu Latin istilası 1261 senesinde o zamanki imparatorluk ailesinden olan ve Nicea'da (bugünkü İznik) yaşayan bir kolun şehri geri almasıyla sona erdi. Bu başarı her ne kadar Bizans Rönesansı ile taçlansa da imparatorluk çok zayıflamıştı ve şehir Sultan II. Mehmed'in 1453 yılındaki saldırısına karşı koyamadı. Şehrin fethiyle birlikte Bizans'tan kopan bir grup Trebizond'a (bugünkü Trabzon) yerleşti ve bölgenin 1461 senesinde Fatih tarafından alınmasına kadar imparatorluğu Pontus Rum olarak burada yaşattı.

Birkaç Kelimeyle Osmanlı

İmparatorluk kurulduğu şehir olan Bursa'nın dışına doğru hızla yayılmaya başladı. XIV. yüzyıla gelindiğinde Osmanlı padişahları İstanbul çevresindeki bölgeyi ele geçirmişler, XV. yüzyılda ise ikinci başkentleri olan Edirne'den İstanbul'u fethetmek için çalışmalara başlamışlardı. Bu çabaların sonucunu 1453 yılında II. Mehmed gördü. Fethin hemen ardından İstanbul, büyüyen imparatorluğun da yeni başkenti oldu.

Batı dünyasının Kanuni Sultan Süleyman'ı **"Muhteşem Süleyman"** olarak isimlendirmesi sebepsiz değildi. Kanuni'nin hükümranlığı döneminde sanat ve kültür alanlarında doruk noktasına ulaşan imparatorluk, padişah vefat ettiğinde Balkanlardan Ortadoğu'ya ve Kuzey Afrika'nın büyük bir bölümüne uzanan, geniş bir alana hükmediyordu. Osmanlıların XVII. yüzyılın sonuna kadar devam eden gücü, 1571 yılında donanmanın İnebahtı Savaşı'nda yenilmesiyle zayıflamaya başladı.

O tarihten itibaren sistem kurmakta başarısız olan imparatorluk uzun bir gerileme dönemine girdi. Bu dönemde meydana gelen katliamlar ve iç çatışmalar zamanın yöneticilerinin öldürülmesiyle sonuçlandı. 1923'te cumhuriyetin ilanıyla birlikte Avrupa'nın "Hasta Adam" dediği Osmanlı İmparatorluğu tarihe karışmış oldu.

Cumhuriyetin Gelişi

XIX. yüzyıl boyunca padişahların çoğu yönetimi modernleştirmeye çalıştılar. Sultan II. Mahmud gibi Yeniçeri Ocağı'nı ortadan kaldıranlar ise bu süreci çok daha ciddi sorunlar yaşayarak geçirdi. Sultan II. Abdülhamid baskı altında onay verdiği parlamentoyu daha sonra feshetti. Ancak bu tür modernizasyon çabaları Balkan ülkelerinin hızla imparatorluktan ayrılmaları sürecini durdurmaya yetmedi. Yeni bir parlamento oluşturmaya çalışan Jön Türklerin ülkeyi Almanların safında I. Dünya Savaşı'na sokmaları ise tam bir felaketle sonuçlandı.

Yenilginin ardından imparatorluk topraklarını paylaşmaya başlayan müttefiklere rağmen Mustafa Kemal tüm direniş hareketlerini biraraya toplayarak önce Kurtuluş Savaşı'nı kazanmayı ardından da modern cumhuriyeti kurmayı başardı. Başkent de cumhuriyetin kuruluşunun hemen ardından İstanbul'dan Ankara'ya taşındı.

Büyüyen Şehir

Bugün İstanbul yaklaşık 16 milyon insanın yaşadığı dev bir metropol. Ancak bu yüksek nüfus son yıllara ait bir gelişme. V. yüzyılda yaklaşık 100,000 kişinin yaşadığı düşünülen şehirdeki insan sayısının 1453 yılındaki fetih sırasında 60.000 civarında olduğunu öğrenmek ise insanı şaşırtıyor. XVI. yüzyılın başlarında Osmanlı İmparatorluğu'nun diğer bölgelerinden gelen insanların yerleşmesiyle nüfus 300,000'e ulaşmış. 1945'ler kadar yakın bir tarihte bile şehirde sadece bir milyon kişi yaşıyormuş. Hızlı nüfus artışının büyük kısmı daha iyi bir hayat beklentisiyle insanların özellikle Güneydoğu'dan İstanbul'a akın etmeleri sonucu son 30 yılda meydana geldi. 1990'da nüfus 7,5 milyonken 1997 senesinde 9,2 milyona ve 2000 yılında ise 8 milyonu Avrupa yakasında yaşayan toplam 12 milyona ulaştı. 2010'daki nüfusu ise tam bir muamma. Biz 16 milyonu geçtiğini tahmin ediyoruz.

Bizans isimli bir imparatorluk yoktu!

Bizans İmparatorluğu'nun varolduğu yıllarda Bizans adı hiç kullanılmamış. Bu isim, Alman tarihçi **Hieronymus Wolf**'un 1557 yılında **Corpus Historiae Byzantinæ** adlı eserinin yayımlanmasının ardından gündeme girmiş. 1648 yılında **Byzantine du Louvre** ve 1680 yılında da **Du Cange**'nin **Historia Byzantina** adlı eserlerinin yayımlanmasıyla Montesquieu gibi Fransız yazarların arasında Bizans kelimesi popüler hale gelmiş. Böylelikle Batı ve Doğu Roma imparatorluklarının isimlerinin karışması da önlenmiş. İmparatorluğun Yunanca adı **Basileia tön Romania** (Roma İmparatorluğu) veya sadece Romania idi. Doğu Roma halkı kendisini Romalı olarak adlandırmıştı. Türkler ve Araplar ise Rum kelimesini kullanmışlar.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

İstanbul'u Yönetenler

Roma İmparatorları

Büyük Konstantin (324-337)
Konstantius (337-361)
Julian (361-363)
Jovian (363-364)
Valens (364-378)
I. Büyük Theodosios (379-395)

Bizans İmparatorları

Arkadios (395-408)
II. Theodosios (408-450)
Marcianos (450-457)
I. Leo (457-474)
II. Leo (474)
Zeno (474-475)
Basilikos (475-476)
Zeno (2. Kez) (476-491)
I. Anastasios (491-518)
I. Justin (518-527)
Büyük Jüstinyen (I. Iostinianos) (527-565)
II. Justin (565-578)
I. Konstantin Tiberios (578-582)
Maurice (582-602)
Phokas (602-610)
Heraklios (610-641)
III. Konstantin & Heraklonas (641)
II. Constans (641-668)
IV. Konstantinos (668-685)
II. Jüstinyen (685-695)
Leontios (695-698)
II. Tiberios (698-705)
II. Jüstinyen (2. kez) (705-711)
Philippicos Bardanes (711-713)
II. Anastasios (713-715)
III. Theodosios (715-717)
III. Leo (717-741)
V. Konstantinos (741-775)
IV. Leo (775-780)
VI. Konstantinos (780-797)
Irene (797-802)
I. Nikephoros (802-811)
Staurakios (811)
I. Michael Rangabe (811-813)
Leo V (813-820)
II. Mikhail (820-829)
Theophilos (829-842)
III. Mikhail (842-67)
I. Basileos (867-886)
VI. Leo (886-912)
Alexandros (912-913)
VII. Konstantinos Porphyrogenitos (913-959)
I. Romanos Lekapenos (919-944)
II. Romanos (959-963)
II. Nikephoros Phokas (963-969)
I. İoannes Tzimiskes (969-976)
II. Basileos (976-1024)
VIII. Konstantinos (1025-1028)
III. Romanos Argyros (1028-1034)
IV. Mikhail (1034-1041)
V. Mikhail (1041-1042)
Theodora & Zoe (1042-1042)
IX. Konstantinos Monomachos (1042-55)
Theodora (2. kez) (1055-1056)
VI. Mikhail (1056-1057)
I. Isaac Komnenos (1057-1059)
X. Konstantinos Dukas (1059-1067)
IV. Romanos Diogenes (1067-1081)
VII. Mikhail Dukas (1071-1078)
III. Nikephoros III Botaneiates (1078-1081)
I. Alexios Komnenos (1081-1118)
II. İoannes Komnenos (1118-1143)
I. Manuel Komnenos (1143-1180)
II. Alexios Komnenos (1180-1183)
I. Andronicos Komnenos (1182-1185)
II. Isaac Angelos (1185-1195)
III. Alexios Angelos (1195-1203)
II. Isaac Angelos (2. Kez) &
IV. Alexios Angelos (1203-1204)
V. Alexios Dukas (1204)

Latin İşgalciler

I. Baudouin (1204-1205)
Henri (1205-1216)
Pierre de Cortenoi (1216-1219)
Robert (1219-1228)
II. Baudouin (1228-1261)

Bizans Dönemi'nin Devamı

VIII. Mikhail Palaeologos (1261-1282)
II. Andronicos Palaeologos (1282-1328)
III. Andronicos Palaeologos (1328-1341)
V. İoannes Palaeologos (1341-1391)
VI. İoannes Cantacuzenos (1347-1354)
IV. Andronicos Palaeologos (1376-1379)
VII. İoannes Palaeologos (1390)
II. Manuel Palaeologos (1391-1425)
VIII. İoannes Palaeologos (1425-1448)
XI. Konstantinos Dragases (1449-1453)

Osmanlı Padişahları

Fatih Sultan Mehmed (1451-1481)
II. Bayezid (1481-1512)
Yavuz Sultan Selim (1512-1520)
Kanuni Sultan Süleyman (1520-66)
II. Selim (Sarı) (1566-1574)
III. Murad (1574-1595)
III. Mehmed (1595-1603)
I. Ahmed (1603-1618)
I. Mustafa (1617-1618)
II. Osman (Genç Osman) (1618-1622)
I. Mustafa (2. Kez) (1622-1623)
IV. Murad (1623-1640)
Deli İbrahim (1640-1648)
IV. Mehmed (Avcı) (1648-1687)
II. Süleyman (1687-1691)
II. Ahmed (1691-1695)
II. Mustafa (1695-1703)
III. Ahmed (1703-1730)
I. Mahmud (1730-1754)
III. Osman (1754-1757)
III. Mustafa (1757-1774)
I. Abdülhamid (1774-1789)
III. Selim (1789-1807)
IV. Mustafa (1807-1808)
II. Mahmud (1808-1839)
Abdülmecid (1839-1861)
Abdülaziz (1861-1876)
V. Murad (1876)
II. Abdülhamid (1876-1909)
V. Mehmed (1909-1918) – Reşad
VI. Mehmed (1918-1922) – Vahdeddin
Abdülmecid Efendi (1922-1924) – Sadece halifelik görevi üstlendi

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

İstanbul'un Mimarları

Sıra İstanbul'un mimarisine geldiğinde tüm yollar VI. yüzyılın başyapıtı olan **Ayasofya**'ya ve iki mimarı **Trallesli Anthemios** ve **Miletli Isidoros**'a çıkar. Onlardan bu yana İstanbul'un taşlarına pek çok kişi imzasını atmış. En meşhur olanları ise şehre yarısı cami 84 görkemli eser bırakan **Koca Mimar Sinan**. Sinan'dan sonra *barok* özellikler taşıyan eserleriyle XIX. yüzyıla damgasını vuran **Balyan Ailesi**'nden bahsetmek gerek. XX. yüzyıl Türk mimari sanatının en önemli isimleri arasında ise **Vedat Tek** ile beraber **Kemaleddin Bey** var. XX. yüzyılın ikinci yarısında ise **Sedad Hakkı Eldem** Osmanlı mimarisini zarafetin, ustalığın ve mükemmelliğin doruğuna ulaştırmayı başarmış. Sonrası mı? Şehir ne acıdır ki bir kanser gibi yayılan betonlaşmanın pençesine terkedilmiş.

XIX. yüzyılda İstanbul'a gelen ve Pera'ya (Beyoğlu) bugünkü şeklini veren mimarlar arasında İtalyan **Raimondo d'Aronco** ve **Giulio Mongeri** de bulunuyor. Bu mimarlar sadece üretken değil aynı zamanda çok yönlü sanatçılardı. Maalesef **Beyazıt**, **Fatih** ve **Sultanahmet** camileri gibi tanınmış birçok binayı yapanlar hakkında çok az şey biliyoruz. **Gümüşsuyu Palas** (sy. 285) gibi olağanüstü yapıları tasarlayanlar hakkında ise hiç bir bilgiye sahip değiliz.

Trallesli (Aydınlı) Anthemios ve Miletli İsidoros

Osmanlı kubbe mimarisini de etkileyen Ayasofya'yı 6. yüzyılda bu iki mimar inşa edip tarihe imzalarını attılar.

Ayasofya (sy. 027)

Yakub Şah ibn Sultan Şah

Muhteşem eserlerine rağmen Yakub Şah hakkında elimize ulaşan bir bilgi yok. Türk olduğu düşünülüyor.

Beyazıt Camii (sy. 081)

Atik Sinan

Bazen **Koca Mimar Sinan** ile karıştırılan **Atik Sinan**'ın (? – 1471) **Christodoulos** (**İsa'nın Kölesi** anlamında) isimli bir Rum olduğu düşünülüyor. Müslüman olunca Sinan yerine **Allah'ın kulu** manasındaki **Abdullah** ismini tercih ettiği söyleniyor. **Kumrulu Camii**'ndeki (sy. 130) mezartaşında deniz kıyısındaki karanlık bir hapishanede (**Yedikule**) şehit edildi yazıyor.

Fatih Camii (sy. 115)

Koca Mimar Sinan

Sinan (yak. 1490-1588) Kayseri Ağırnas'ta doğmuş ve muhtemelen Ermeni asıllı. Devşirme olarak alınan Sinan Yeniçeri Ocağı'nda işe başlamış. 1540'lı yıllarda imparatorluğun başmimarlığına yükselmiş ve ölene kadar da bu görevini sürdürmüş. Ustalık eserinin Edirne'deki **Selimiye Camii** olduğu söylenmesine rağmen İstanbul'u süsleyen eserlerinin tümü birbiriyle rekabet edebilecek şaheserlikte. Özellikle **Kanuni Sultan Süleyman** için yaptığı **Süleymaniye Camii** günümüzde bile nefesleri kesiyor.

- II. Selim Türbesi, Ayasofya (sy. 032)
- Atik Valide Camii (sy. 502)
- Ayasofya'nın İki Minaresi (sy. 027)
- Azapkapı Camii (sy. 273)
- Barbaros Hayreddin Paşa Türbesi (sy. 396)
- Büyük Hamam (sy. 265)
- Çemberlitaş Hamamı (sy. 68)
- Çinili Hamam (sy. 110)
- Eğrikemer (sy. 564)
- Fatih İbrahim Paşa Medresesi (sy. 96)
- Gazi Ahmed Paşa Camii (sy. 146)
- Güzelce Kemer (sy. 564)
- Hadım İbrahim Paşa Camii (sy. 160)
- Haseki Hürrem Camii (sy. 095)
- Haseki Hürrem Hamamı (sy. 033)
- İskele Camii (sy. 500)
- Mağlova Su Kemeri (sy. 564)
- Mesih Mehmed (Ali) Paşa Camii (sy. 119)
- Mihrimah Sultan Camii (sy. 127)
- Molla Çelebi Camii (sy. 382)
- Ortaköy Hamamı (sy. 413)
- Paşa Kemeri (sy. 564)
- Piyale Paşa Camii (sy. 264)
- Ramazan Efendi Camii (sy. 097)
- Rüstem Paşa Camii (sy. 220)
- Rüstem Paşa Han (sy. 273)
- Rüstempaşa Medresesi (sy. 061)
- Şehzade Camii (sy. 103)
- Semiz Ali Paşa Medresesi (sy. 502)
- Şemsi Paşa Camii (sy. 502)
- Sinanpaşa Camii (sy. 397)
- Sokollu Mehmed Paşa Camii (sy. 178)
- Sokollu Mehmed Paşa, Siyavuş Paşa ve Ayas Mehmed Paşa türbeleri (sy. 247)
- Süleymaniye Camii (sy. 098)
- Sultan Süleyman Köprüsü (sy. 605)
- Yahya Efendi Türbesi (sy. 407)
- Yavuz Sultan Selim Camii (sy. 122)
- Zal Mahmud Paşa Camii (sy. 250)

Sinan Çavuş tarafından hazırlanan Süleymanname'de alan ve Mimar Sinan'ı Kanuni türbesi inşaatının başın elinde mimarlık ölçü aleti zira ile gösteren minyatür.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Mimar Davud Ağa

Uzun yıllar **Mimar Sinan**'ın yanında çalışan **Mimar Davud Ağa** (?-1599) sarayın başmimarlığına kadar yükselmiş. Davud Ağa'nın eserleri biçimsel olarak ustası Sinan'ın yapıtlarına çok benziyor.

- III. Murad Türbesi, Ayasofya (sy. 032)
- Cerrahpaşa Camii (sy. 094)
- Hadım Hasan Paşa Medresesi (sy. 060)
- Koca Sinan Paşa Külliyesi (sy. 068)
- Sepetçiler Kasrı (orijinal binası, sy. 202)
- Yeni Cami (sy. 213)

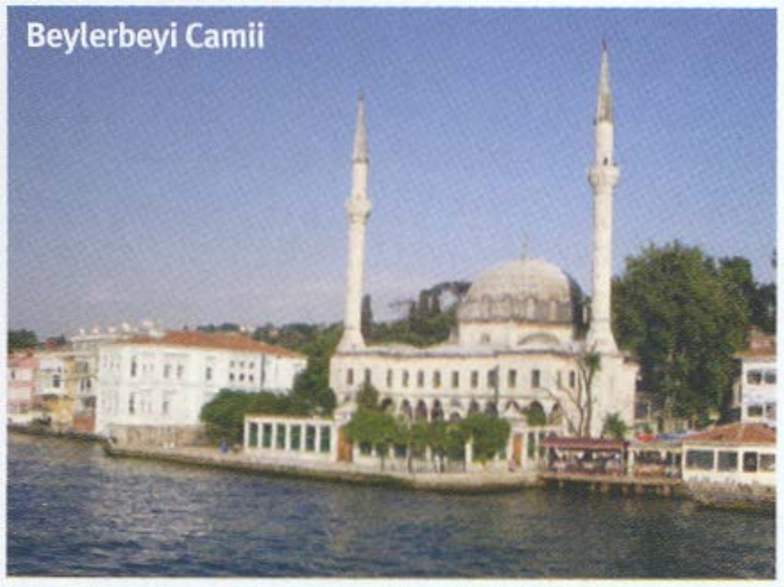

Yeni Cami

Sedefkar Mehmed Ağa

Sinan'ın öğrencisi olup onunla çalışan bir başka mimar olan **Sedefkar Mehmed Ağa**'nın (yak. 1540-1617) Arnavut olduğu ve Yeniçeri ocağına katılmak için İstanbul'a geldiği sanılıyor. Çok yetenekliymiş Mehmed Ağa, müzik eğitiminin yanı sıra sedef işleme eğitimi de almış. 1606 yılında ise Dalgıç Ahmed Ağa'nın ardından saray başmimarlığına atanmış. Sedefkar Mehmed Ağa'nın şehirde çok fazla eseri olmamasına karşın başyapıtı **Sultanahmet Camii** hala turistlerce en iyi bilinen ve en çok ziyaret edilen eserler arasındadır.

Sultanahmet Camii (sy. 038)

Beylerbeyi Camii

Mehmed Tahir Ağa

III. Mustafa döneminde saray mimarı olmasına ve şehirde *barok* tarzında yapılmış pek çok camiye imzasını atmasına rağmen Tahir Ağa'nın doğum ve ölüm tarihleri ne yazık ki bilinmiyor.

- Ayazma Camii (sy. 502)
- Beylerbeyi Camii (sy. 517)
- Fatih Camii (rekonstrüksiyon, sy. 115)
- Laleli Camii (sy. 088)
- Zeynep Sultan Camii (sy. 202)

Balyan Ailesi Mezarlığı

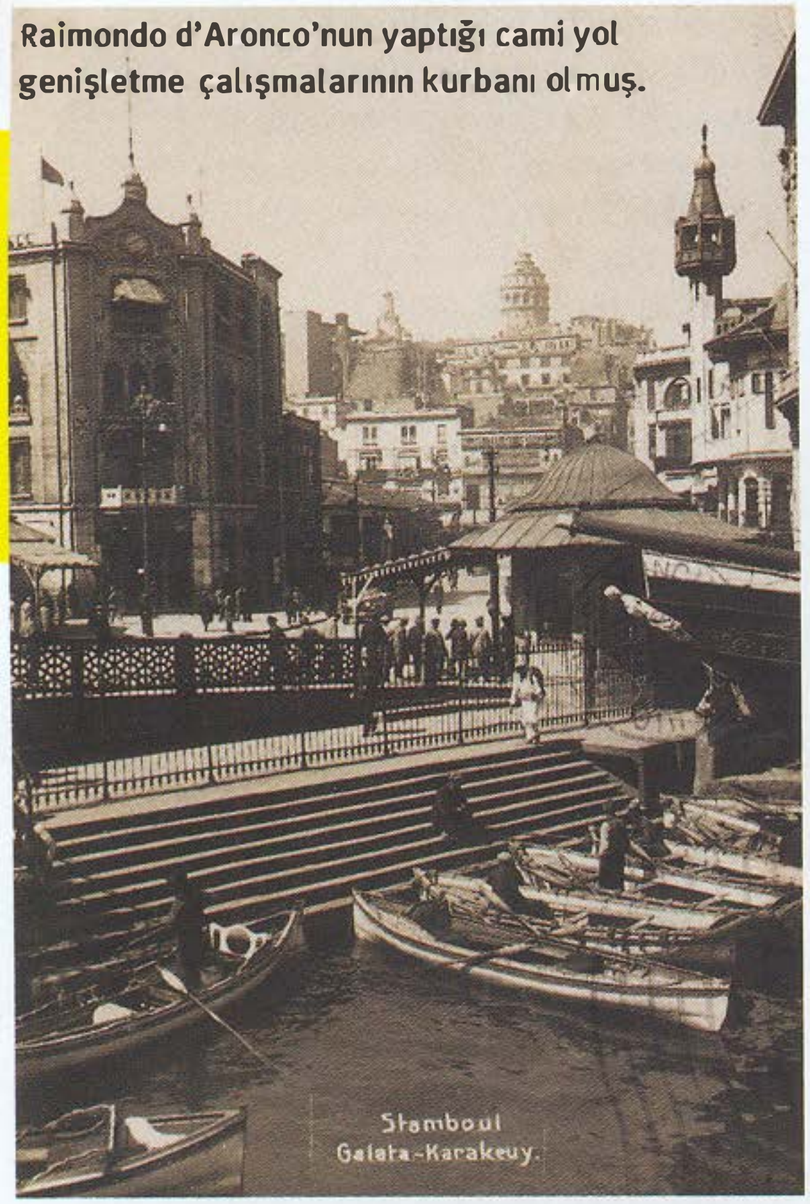
Balyan Ailesi

Şehre mimari açıdan damgasını vuran bir aile varsa o da **Balyan Ailesi**'dir. Osmanlı Ermenisi olan aile XVIII. ve XIX. yüzyıllarda yaşamış en az dokuz mimarı hediye etmiş bu topraklara: **Bali** (?-1725), **Magar** (?-?) **Krikor** (1764-1831), **Senekerim** (1768-1833), **Garabet Amira** (1800-1866), **Nikoğos** (1826-1858), **Sarkis** (1835-1999), **Hagop** (1838-1875) ve **Simon Balyan** (1848-1894). **Karaman** dolaylarındaki bir köyde doğan *Bali*, **Sultan IV. Mehmed** zamanında saray mimarı olmuş. *Nikoğos*, *Sarkis*, *Hagop* ve *Simon* erken yaşlarda bir kalp krizinden vefat eden *Garabet*'in oğulları. Balyanların eserlerini görmeden gerçek bir İstanbul turunun tamamlanmış sayılmayacağını da vurgulayalım.

- Abud Efendi Yalısı (sy. 535)
- Adile Sultan Sarayı (sy. 532)
- Akaretler Sıra Evleri (W Hotel) (sy. 401)
- Askeri Hastane, Gümüşsuyu (sy. 285)
- Beyazıt (Serasker) Kulesi (sy. 83)
- Beylerbeyi Sarayı (sy. 517)
- Çırağan Sarayı (sy. 406)
- Divan Yolu'ndaki İmparatorluk Türbeleri (sy. 64)
- Dolmabahçe Sarayı ve Camii (sy. 386)
- Feshane (sy. 251)
- Gümüşsuyu Kışlası (sy. 285)
- Ihlamur Kasrı (sy. 399)
- Kara Todori Yalısı (sy. 453)
- Küçük Mecidiye Camii (sy. 405)
- Küçüksu Kasrı (sy. 537)
- Maçka Kışlası (sy. 347)
- Meclis-i Mebusan Binası (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi) (sy. 382)
- Mediha Sultan Sarayı (sy. 437)
- Nusretiye Camii (sy. 382)
- Nusretiye Saat Kulesi (sy. 378)
- Ortaköy Camii (sy. 413)
- Sarı Köşk, Emirgan Parkı (sy. 441)
- Selimiye Kışlası (sy. 495)
- Surp Asdvadzadzin Kilisesi, Beşiktaş (sy. 399)
- Surp Asdvadzadzin Kilisesi, Kumkapı (sy. 181)
- Topkapı Sarayı, Mecidiye Köşkü (sy. 018)
- Topuzlu Bend (sy. 565)
- Valide Bendi (sy. 565)
- Valide Sultan Camii (sy. 089)
- Yıldız Şale ve Malta Köşkü (sy. 403-404)

Ortaköy Camii

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Raimondo d'Aronco'nun yaptığı cami yol genişletme çalışmalarının kurbanı olmuş.

Raimondo d'Aronco

Raimondo d'Aronco

İtalyan mimar **Raimondo d'Aronco** (1857-1932) İstanbul'a 1893 yılında **Sultan II. Abdülhamid**'in isteğiyle fuar binaları tasarlamak için gelmiş. 1894'teki depremin ardından bazı tarihi eserleri onaran *d'Aronco* daha sonraları hem devlet hem de şahıslar için binalar tasarlamış. İstanbul'da yaşadığı 16 yıl boyunca *Art Nouveau*'nun şehirde tanınmasını sağlamış. Padişah tahttan indirildiğinde İstanbul'dan ayrılmış. İstanbul'un en büyük kayıplarından biri olan **Küçük Cami** (sy. 268) bugün Karaköy Meydanı'nda alt geçit olan yerde bulunuyormuş.

- Botter Apartmanı (sy. 314)
- Huber Köşkü (sy. 459)
- İtalyan Konsolosluğu Yazlık Binası (sy. 460)
- Laleli Çeşme (sy. 329)
- Maçka Çeşmesi (sy. 348)
- Marmara Üniversitesi Rektörlüğü (sy. 48)
- Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane (Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi) (sy. 494)
- Mizzi Köşkü (sy. 591)
- Şeyh Zafir Külliyesi (sy. 398)
- Şişli Etfal Hastanesi Saat Kulesi (sy. 356)
- Yıldız Porselen (sy. 405)
- Yıldız Sarayı Külliyesi (sy. 402)

Alexan dre Vallaury

İstanbul'da doğan Fransız asıllı **Alexandre Vallaury** (1850-1921) **Sanayi-i Nefise Mekteb-i Alisi**'nde (Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi) çeyrek yüzyıla yakın bir süre ders vermiş. 1894 yılında depremden hasar gören eserlerin onarımında büyük bir rol üstlenen Vallaury bu konuda zaman zaman **d'Aronco** ile işbirliği de yapmış. Eklektik bir mimar olarak yapıtlarında *Osmanlı*, *Barok* ve *Art Nouveau* üsluplarına ait detayları bir arada kullanmayı başarmış.

- Abdülmecid Efendi Köşkü (sy. 511)
- Ahmed Afif Paşa Yalısı (sy. 451)
- Arkeoloji Müzesi (sy. 20)
- Galata Antik Otel (sy. 339)
- Hezaren Han
- Hidayet Camii (sy. 209)
- İstanbul Erkek Lisesi (sy. 60)
- Osmanlı Bankası (sy. 274)
- Pera Palas Hoteli (sy. 337)
- Rum Yetimhanesi (sy. 591)
- Tophane Müşiri Zeki Paşa Yalısı (sy. 437)

Kyriakidis'in Eminönü'nde yaptığı bir binadaki adı.

Konstantinos Kyriaki dis

Rum asıllı mimarlardan olan **Kyriakidis** (1881-1942) İstanbul ve Paris'te mimarlık eğitimi almış ve şehirde 60 kadar apartman inşa etmiş.

- Elhamra Sineması (sy. 311)
- Fatih Belediyesi ve İtfaiye Binası (sy. 118)
- Frej Apartmanı (sy. 333)
- İstiklal Caddesi 401-403 numaralı binalar
- Sütlüce Mezbahası (sy. 255)

Hovsep Aznavuryan

Hakkında az şey bilinen Ermeni mimar **Hovsep Aznavuryan** (1854-1935) eserlerinde çeşitli üslupların karışımını kullanmış.

- Mısır Apartmanı, İstiklal Caddesi (sy. 310)
- Sveti Stefan Bulgar Kilisesi (sy. 233)

Sveti Stefan Bulgar Kilisesi

G. E. Street

Londra'da inşa ettiği **Yüksek Mahkeme Binası** ile tanınan **George Edmund Street** (1824-1881) İstanbul'u hiç ziyaret etmemesine rağmen **Kırım Kilisesi** ile şehre *gotik* tarzı dokunuşlar armağan etmiş.

George Edmund Street

- Anglikan Azizler Kilisesi (sy. 483)
- Kırım Kilisesi (sy. 315)

Guiseppe Fossati

Fossati Kardeşler

İsviçreli kardeşler **Gaspare Fossati** (1809-1893) ve **Guiseppe Fossati**'nin İstanbul'a en büyük armağanları 1849 yılında tamamlanan Ayasofya restorasyonudur. **Gaspare Fossati** arkasında çok güzel çizimler de bırakmış.

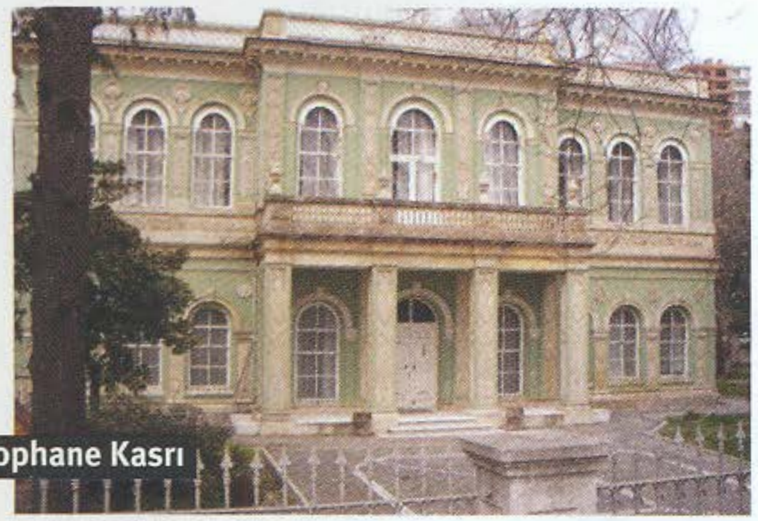
- Ayasofya (restorasyon) (sy. 030)
- Aziz Peter ve Paul Kilisesi (sy. 327)
- Basın Müzesi Binası (sy. 064)
- Hollanda Konsolosluğu (sy. 311)
- Notre Dame de Sion (sy. 343)
- Rus Konsolosluğu (sy. 312)

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

William James Smith

1844 ve 1856 yılları arasında İstanbul'da yaşayan mimar **W. J. Smith** İngiliz olmasına rağmen binalarının tasarımlarında İngiliz tarzından ziyade daha çok *Neoklasik* ve *Avrupa* üsluplarını kullanmış.

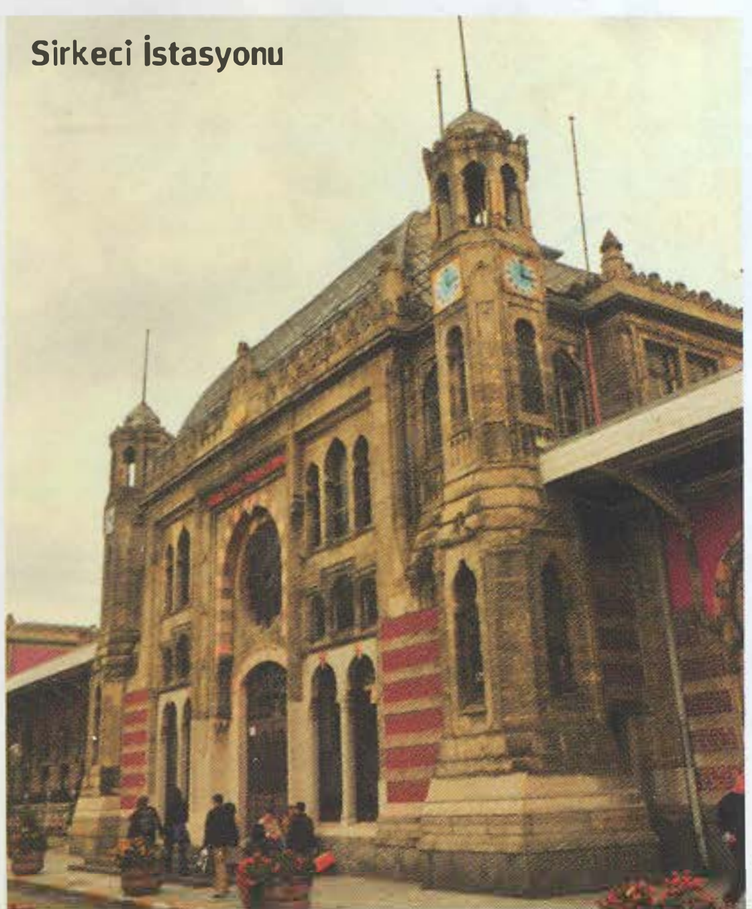
- İngiliz Konsolosluğu (sy. 337)
- Naum Tiyatrosu (sy. 304)
- Selimiye Kışlası (sy. 495)
- Taşkışla (sy. 283)
- Tophane Kasrı (sy. 381)

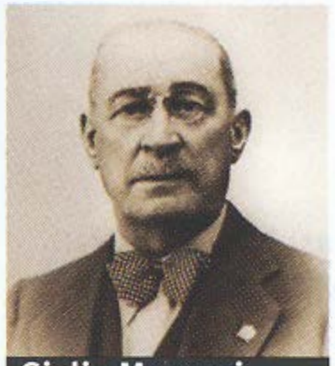

Tophane Kasrı

August Jasmund

1859 yılında doğan **Jasmund,** 1894 depreminde hasar gören binaları onarmak için İstanbul'a davet edilen yabancı mimarlardan biri olarak şehre gelmiş. Eserlerinden bazıları *Neoklasik* üslubu yansıtırken bazıları bariz bir şekilde *Oryantalist* tarzdadır.

- Alman Bankası Binası (sy. 208)
- Ragıp Paşa Köşkü (sy. 489)
- Sirkeci İstasyonu (sy. 206)

Sirkeci İstasyonu

Giulio Mongeri

Giulio Mongeri

İtalyan mimar **Giulio Mongeri** 1900-1930 yılları arasında İstanbul'a birçok defa gelmiş ve eserleriyle özellikle Beyoğlu'na damgasını vurmuş bir mimar.

- Anadolu Teknik Lisesi (sy. 347)
- Assicurazioni Generali Han (sy. 274)
- Bulgur Palas (sy. 94)
- Karaköy Palas (sy. 267)
- Maçka Palas (sy. 347)
- St. Antuan Kilisesi (sy. 311)
- Taksim Meydanı Anıtı (sy. 281)

Anadolu Teknik Lisesi

Vedat Tek

Vedat Tek

İstanbul'da doğan **Vedat Tek** (1873-1942) *Selçuk* ve *Osmanlı* yapılarında karşılaşılan motifleri kullanarak Türk ruhunu taşlara yansıtan **I. Ulusal Mimari** akımının öncülerinden biridir. Zaman içinde padişahın başmimarlığına yükselmekle kalmamış, *Güzel Sanatlar Akademisi*'nde ders veren ilk Türk olmuş. Çağdaşı ve meslektaşı *Kemaleddin Bey*'e göre daha renkli ve süslü bir tarzı tercih etmiş.

- Büyük Postane (sy. 207)
- Deniz Yolları Binası, Karaköy (sy. 270)
- Hava Kuvvetleri Şehitleri Anıtı (sy. 118)
- Haydarpaşa (sy. 493) ve Moda İskeleleri (sy. 484)
- Hobyar Mescidi (sy. 207)
- Liman Han (sy. 209)
- Milli Emlak Dükkanları (sy. 398)
- Nemlizade Tütün Deposu (sy. 513)
- Tapu ve Kadastro Binası (sy. 048)
- Vedat Tek Konağı (sy. 345)
- Veli Efendi Hipodromu (sy. 193)

Kemaleddin Bey

Kemaleddin Bey

İstanbul doğumlu **Kemaleddin Bey** (1870-1927) **I. Ulusal Mimari** akımının bir diğer öncüsüdür. *August Jasmund*'un yanında eğitim aldıktan sonra *Vedat Tek*'le çalışmaya başlayan mimar *Selçuklu* ve *Osmanlı* motiflerinin daha sade kullanıldığı bir tarz geliştirmiş. Aynı zamanda çalışmalarında *Art Nouveau* üslubundan da detaylar kullanmış.

- Bebek Camii (sy. 427)
- Birinci ve Dördüncü Vakıf Hanları (sy. 208)
- Çamlıca Kız Lisesi (sy. 505)
- Gazi Osman Paşa Türbesi (sy. 117)
- Harikzedegan Apartmanı (sy. 087)
- Reşadiye İlköğretim Okulu, Eyüp (sy. 247)
- Sultan Mehmed Reşad Türbesi (sy. 247)
- Yeşilköy ve Bostancı Camileri

Sedad Hakkı Eldem

Sedad Hakkı Eldem

İstanbul'da doğan **Sedad Hakkı Eldem** (1908-1988) geleneksel Osmanlı mimarisinin bir takım özelliklerini beton gibi bazı modern yapı materyalleri ile birleştirerek kullanan ve **İkinci Ulusal Mimari** akımı olarak da bilinen uslubun en tanınmış uygulayıcısıdır.

- Atatürk Kitaplığı, (sy. 283)
- İstanbul Hilton (sy. 343)
- İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Binası (sy. 87)
- Rahmi Koç Evi, Tarabya
- Sosyal Sigortalar Kurumu (sy. 110)
- Suna İnan Kıraç Yalısı, Vaniköy (sy. 524)

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Festival ve Etkinlikler Takvimi

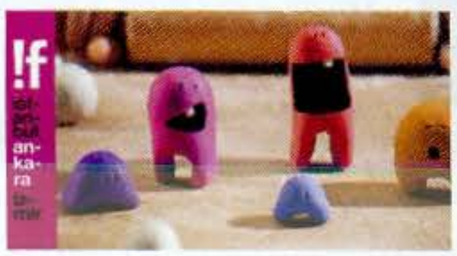
İstanbul her sene çok sayıda etkinliğe sahne oluyor. Aralarında **İstanbul Uluslararası Müzik Festivali** gibi dünyaca ünlü festivallerin de olduğu programlar hakkında www.iksv.org adresinden bilgi alabilir, bilet almak için **Biletix**'i ziyaret edebilirsiniz (www.biletix.com.tr).

Ocak

Yeni Yıl. Lüks otellerin çoğunda Yeni Yıl için özel menü ve program var

Şubat

Bağımsız Filmler Festivali.
www.ifistanbul.com

14 Şubat Sevgililer Günü

Nisan

İstanbul Uluslararası Film Festivali. (Nisan başında)

Lale Festivali. (Nisan'ın ilk iki haftası)

Ortodoks Paskalya Yortusu'nu kutlamak için Fener'deki Patrikhane'de (sy. 230) ve bazı Rum kiliselerinde ayin düzenleniyor

23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı

23 Nisan Büyükada'da (sy. 588) ***Aya Yorgi Günü***

Mayıs

1 Mayıs İşçi Bayramı

19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı

Chill Out Festivali
www.chilloutfest.com
(Mayıs sonunda)

29 Mayıs İstanbul'un Fethi kutlamaları.
Fatih Camii'ndeki (sy. 114) türbesinde Fatih Sultan Mehmed için dualar okunuyor; Belgradkapı (sy. 159) önünde fetih canlandırılıyor ve Balat'ta (sy. 240) havai fişek gösterisi yapılıyor

Belgradkapı

Fatih Sultan Mehmed

Haziran

Uluslararası İstanbul Tiyatro Festivali.
www.iksv.org/tiyatro

Uluslararası İstanbul Müzik Festivali.
www.iksv.org (Haziran ortasından temmuz ortasına kadar)

Efes Pilsen One Love Festivali.
www.efespilsenonelove.com
(Haziran sonunda)

Temmuz

Uluslararası İstanbul Caz Festivali.
www.iksv.org/caz

Ağustos

Rock 'N' Coke Festivali.
www.rockncoke.com
2011 itibariyle her iki yılda bir yapılacak

Tünel ve Galata'da Sokakta Sanat Festivali.
(Ağustos ortası)

30 Ağustos Zafer Bayramı

Eylül

Musevi Kültür Günü.
(Eylül başı)

İstanbul Bienali.
İki yılda bir yapılıyor.

Ekim

Akbank Caz Festivali.

www.akbankjazz.com

Efes Pilsen Blues Festivali.
www.efesblues.com

6 Ekim İstanbul'un 1923'te işgalden kurtuluşu

Filmekimi film festivali
(Ekim ortası)

29 Ekim Cumhuriyet Bayramı

Kasım

10 Kasım Atatürk'ü anma günü. 1938 yılındaki vefatı anısına 09.05'te saygı duruşu

Aralık

Contemporary (Çağdaş) İstanbul Sanat Fuarı.
Harbiye'deki Lütfi Kırdar Uluslararası Kongre ve Sergi Sarayı'nda (Aralık başı)

Akbank Kısa Film Festivali
www.akbanksanat.com

Her Ramazan Hippodrom (sy. 005) ***ve Taksim Meydanı'nda*** (sy. 280) ***iftardan sonra eğlenceler düzenleniyor.***

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

TARİHİ YARIMADA
(SURİÇİ)

001 **Topkapı Sarayı** *(sy. 002)*
002 **İstanbul Arkeoloji Müzeleri** *(sy. 020)*
003 **Ayasofya ve Çevresi** *(sy. 026)*
004 **Sultanahmet Camii** *(sy. 038)*
005 **Hipodrom (At Meydanı)** *(sy. 046)*
006 **Türk ve İslam Eserleri Müzesi** *(sy. 050)*
007 **Yerebatan Sarnıcı** *(sy. 054)*
008 **Cağaloğlu** *(sy. 058)*
009 **Divan Yolu** *(sy. 062)*
010 **Çemberlitaş** *(sy. 066)*
011 **Kapalı Çarşı ve Hanlar** *(sy. 070)*
012 **Beyazıt Meydanı ve Çevresi** *(sy. 080)*
013 **Laleli ve Aksaray** *(sy. 086)*
014 **Cerrahpaşa** *(sy. 092)*
015 **Süleymaniye Camii ve Çevresi** *(sy. 098)*
016 **Bozdoğan (Valens) Kemeri, Zeyrek ve Vefa** *(sy. 108)*
017 **Fatih** *(sy. 114)*
018 **Çarşamba ve Sultan Selim Camii** *(sy. 120)*
019 **Edirnekapı ve Karagümrük** *(sy. 126)*
020 **Kariye Müzesi** *(sy. 132)*
021 **Kara Surları I (Topkapı'dan Ayvansaray'a)** *(sy. 144)*
022 **Kara Surları II (Yedikule'den Topkapı'ya)** *(sy. 154)*

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Sarayların En Güzeli
Topkapı Sarayı

İstanbul'un birinci tepesi, aynı zamanda şehrin en eski yerleşim yerlerinden biri. Romalı tarihçilerden Plinius burada M.Ö. IX. yüzyılda Likus adında bir şehir olduğunu yazıyor. Sarayburnu güzelliği ile tüm imparatorları büyülemiş ve hepsi burada bir "ev" yaptırmış kendisine. Bunların en sonuncusu olan Topkapı, hem Osmanlı sultanlarının sarayı hem de devletin yönetim merkezi olarak tarihin önemli olaylarına tanıklık etmiş.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

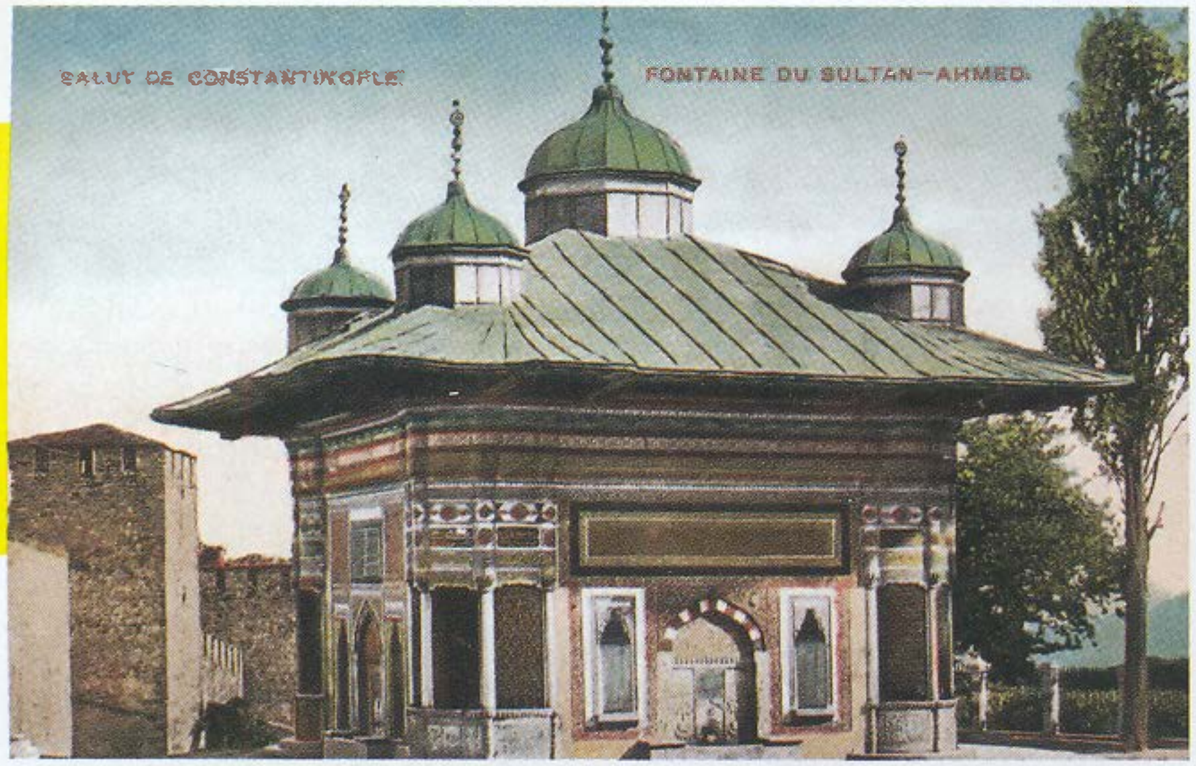

Saray köşkler, daireler, setler ve çiçek bahçelerinden oluşmuş. Dördü kara tarafında, üçü de deniz tarafındaki surlarda toplam **yedi kapısı** ve 700 bin m²'lik olan bir alana yayılan **Topkapı Sarayı,** İmparator Jüstinyen'in haşmetli kilisesi **Ayasofya**'nın (Kutsal Bilgelik) kardeşi **Aya İrini**'yi de birinci avlusunda barındırıyor. Şehirde üç büyük imparatorluğun ruhunu, en fazla burada hissediyorsunuz.

Topkapı Sarayı, Ayasofya'nın arkasında, Bizans şehrinin ilk tepesine kurulmuş. Haliç, Marmara ve Boğaz'ın birleştiği yere tepeden bakan olağanüstü manzarasıyla (*Tel: 0212 512 04 80, www.topkapisarayi.gov.tr, salı günleri kapalı*) karşınıza çıkıyor. Bizans imparatorları kendilerine saray (sy. 043) yapmak için burayı seçmişler. Sarayı çevreleyen ve Cankurtaran'dan Sirkeci'ye kadar uzanan yüksek duvarlar Bizans'tan miras kalan **Sahil Surları** (sy. 169). Bugün saray bahçesinin bir bölümü **Gülhane Parkı**'na (sy. 200) ait, bir bölümü ise **İstanbul Arkeoloji Müzeleri**'ne (sy. 020) ev sahipliği yapıyor. Sarayın kapladığı alanın bir kısmı **Sepetçiler Kasrı**'nı (sy. 202) sahilde tek başına bırakarak tren hattına kurban edilmiş.

Saraya yaklaşırken zihninizde canlanan klasik "**saray**" imajından kurtulun. Osmanlılar kendilerinden önceki Bizanslılar gibi geniş bahçelere serpiştirdikleri ve ihtiyaç duyduklarında yenilerini ekledikleri çok sayıda binada yaşamışlar. Sultanların **Dolmabahçe Sarayı**'na (sy. 386) taşındığı dönemde, Topkapı Sarayı dört avlu, bahçeler ve setler ile labirentvari Harem'den oluşuyormuş. 1856 yılında Dolmabahçe Sarayı'nı yaptıran **Sultan Abdülmecid** ve halefleri **Dolmabahçe, Çırağan** (sy. 406), **Yıldız** (sy. 386, 402) ve diğer saraylarda yaşamayı tercih etmişler. Beyazıt'taki **Eski Saray** (sy. 083) gibi Topkapı da saray kadınlarının emeklilik günlerini geçirdikleri bir yer haline gelmiş. 1926 yılında da müze olmuş.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Sultan III. Ahmed Çeşmesi

Ana kapıdan adım atmadan önce 1728 yılında yapılan **Sultan III. Ahmed Çeşmesi**'ni beyninize nakşetmek için bir an durun. Sanatı ve sanatçıyı koruyan, kendisi de şair, hattat ve müzisyen olan **III. Ahmed Lale Devri** ile özdeşleşmiş. Lale Devri eserlerinin çoğu yangınlarda ve isyanlarda yok olurken günümüze ulaşabilen ender eserlerden olan çeşmenin inşaatını muhtemelen başmimar **Mehmed Ağa** yapmış. Köşelerinde kubbeleri olan dört sebil ve sebillerin arasında da dört çeşmesi bulunan III. Ahmed Çeşmesi'nin sebillerini zarif, metal kafesler çevreliyor. Çeşmenin Ayasofya'ya bakan yüzündeki kitabe bizzat padişahın elinden çıkmış: *Aç Besmele ile, iç suyu, Han Ahmed' e eyle dua ...*

İstanbul 2010 yılında Avrupa'nın Kültür Başkenti oldu. Bu proje çerçevesinde saraydaki çok sayıda binada restorasyon başladı. Maalesef çoğu bitmedi ve gelen turistler saraydaki bir sürü eseri göremediler.

Topkapı adını Sarayburnu yakınlarında bulunan ama XIX. yüzyılda yıkılan eski bir saray giriş kapısından almış.

Canım İstanbul

Yedi tepe üstünde zaman bir gergef işler!
Yedi renk, yedi sesten sayısız beliri şler...
Eyüp öksüz, Kadıköy süslü, Moda kurumlu,
Adada rüzgar, uçan eteklerden sorumlu.
Her şafak Hisarlarda oklar çıkar yayından
Hala çığlıklar gelir Topkapı Sarayı' ndan.
Ana gibi yar olmaz, İstanbul gibi diyar;
Güleni şöyle dursun, ağlayanı bahtiyar...
Gecesi sünbülkokan
Türkçesi bülbül kokan,
İstanbul,
İstanbul...

Necip Fazıl Kısakürek

Eski bir fotoğrafta Bab-ı Hümayun

Fatih **Sultan Mehmed'in Portresi/ Siblizade Ahmed, Kağıt üzerine sulu boya.**

Bab-ı Hümayun (Saltanat Kapısı)

Tıpkı padişahın misafirleri gibi günümüz ziyaretçileri de saraydan içeri Ayasofya'nın tam karşısındaki **Bab-ı Hümayun**'dan geçerek giriyorlar. **III. Ahmed Çeşmesi**'nin yanında durup kapıya doğru baktığınızda üstünde hat sanatı harikası bir kitabe görürsünüz; bu yazının Aksaray'daki **Murad Paşa Camii**'nde de (sy. 090) eserlerini görebileceğiniz **Ali bin Yahya Sofi**'ye ait olduğu düşünülüyor. Hemen altında yer alan ve 1478 yılında **Fatih Sultan Mehmed** sarayı yaptırırken konan kitabede **"iki kıtanın sultanı ve iki denizin hakimi"** yazıyor. Kapıdaki **Sultan II. Mahmud** ve **Sultan Abdülaziz** tuğraları bu girişin birkaç onarım gördüğünün işareti. Her iki taraftaki nişler, mermerle kaplanmış. Kapının eski resimlerinde görülen ikinci kat 1867 yılında **Sultan Abdülaziz** tarafından yıktırılmış.

II. Mahmud

Abdülaziz'in tuğrası

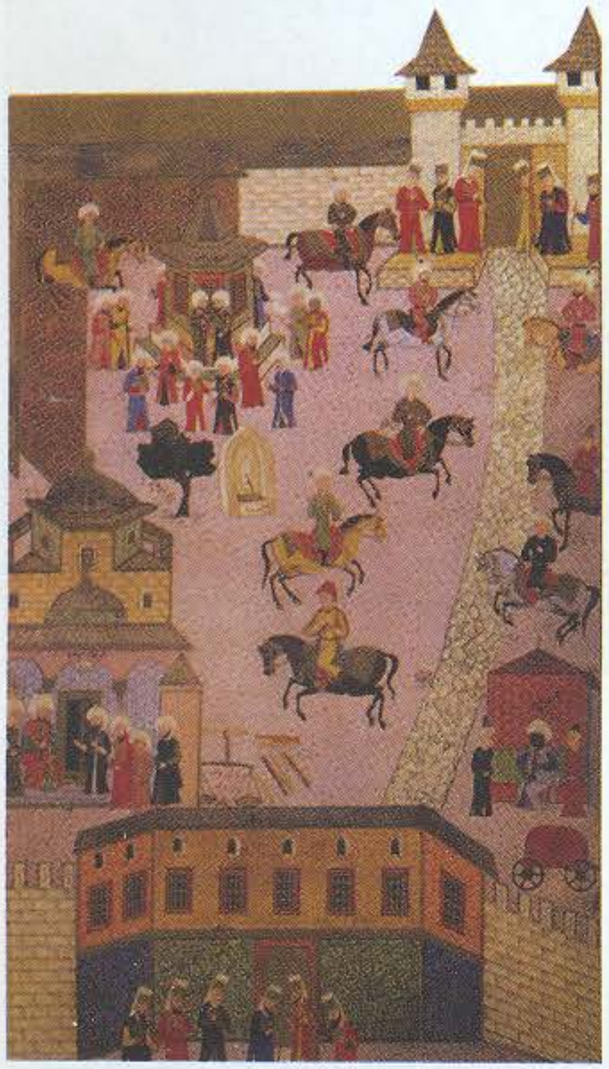
Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Darphane

Birinci Avlu (Alay Meydanı)

Sarayın binaları üç büyük kapıyla bölünmüş dört avluda yer alıyor. **I. Avlu**, büyük bir binalar grubunun bir parçasından ziyade bir park hissi veriyor. Girişte silahlarını bırakmak kaydıyla geçmişte herkese açık olan avluda belirli zamanlarda halk ve devlet erkanı buluşurmuş. Cülus ve ulufelerin dağıtıldığı avlu **Beşik Alayları** ve **Valide Alayları**'nın yanısıra birçok önemli törene de sahne olmuş. Bunlardan biri, 25.000 Yeniçeri'nin katıldığı **Fatih Sultan Mehmed**'in cenaze töreniymiş. Avluya **"Yeniçeri Avlusu"** da deniyor.

Duvarları çevreleyen binalar genellikle depo amaçlı kullanılmış. Saray için Trakya'dan getirtilen yakacak odunlar burada muhafaza edilmiş. Tarihi XV. yüzyıla dayanan darphane avlunun solunda Aya İrini'nin yanında bulunuyor. Bugün görülen bina ise XVIII. yüzyılda yapılmış. Bilet gişeleri olan bölümün arkasındaki su çarkları, geçmişte suyun saraya akışını kontrol ediyormuş.

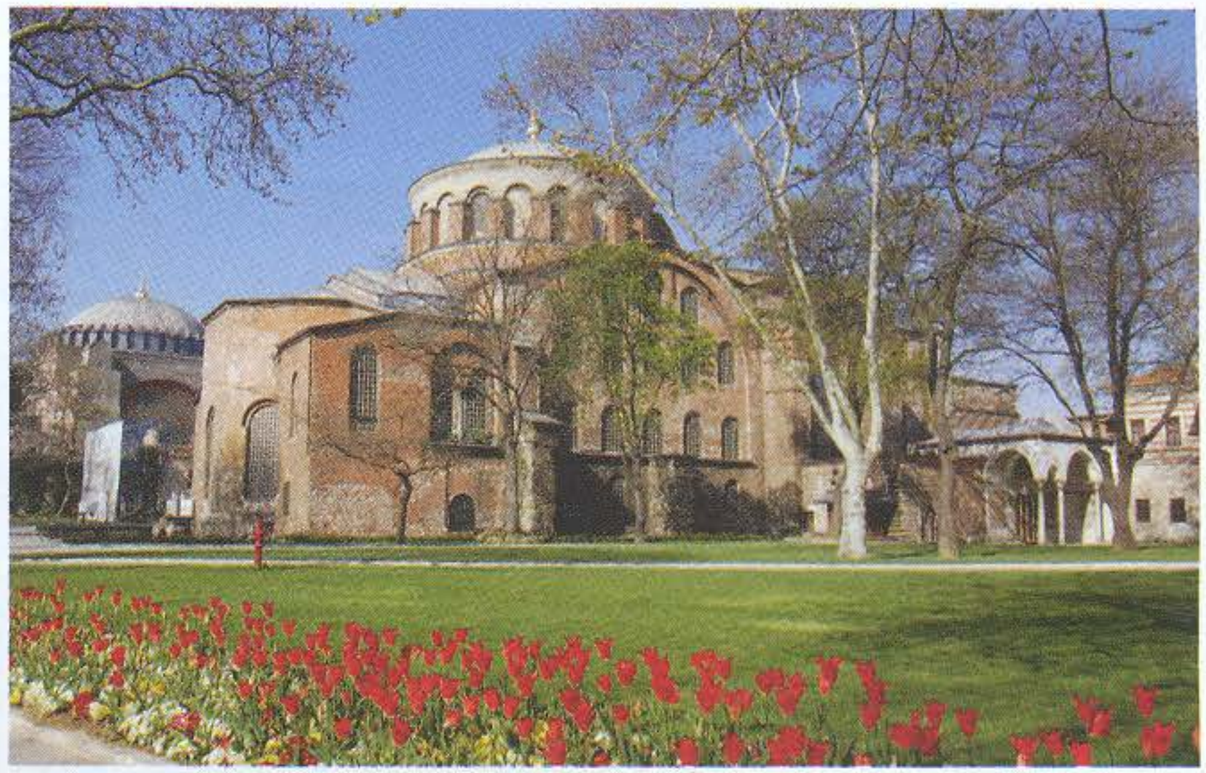

Şehinşahname'den
Bab-ı Hümayun minyatürü
Nakkaş Osman, XVI.yüzyıl

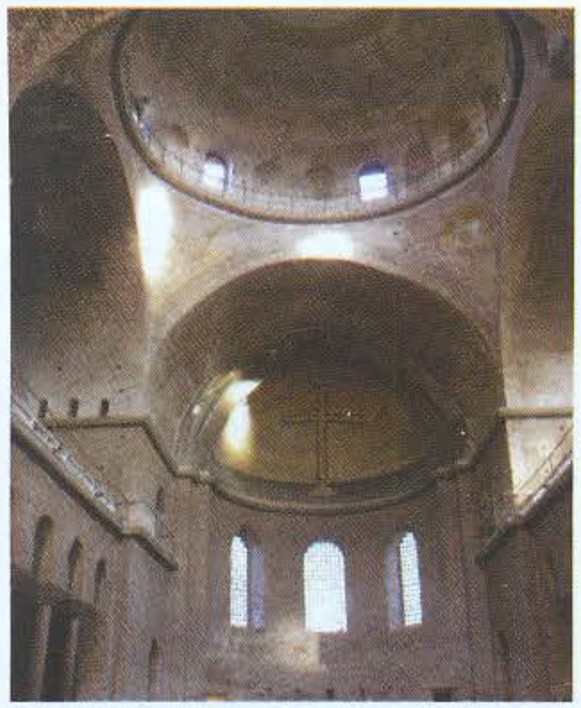
Bilet aldıktan sonra gişelerin devamındaki duvarın önünde bulunan **Cellat Çeşmesi**'ne dikkatlice bakın. İnfazdan sonra cellatların ellerini ve kılıçlarını burada yıkadıkları biliniyor. Üzerindeki kitabeye göre çeşmenin tarihi **Sultan II. Abdülhamid**'in (*iktidar dönemi* 1876-1909) hükümdarlığı zamanına dayanıyor. Oysa baş vurma cezası en son 1826'da uygulanmış. Dolayısıyla günümüzdeki çeşme orijinalinin yerine yapılmış.

"Denize doğru inen, ağaçlar ve bahçelerle çevrilmiş bir köşkler yarımadası".

Konstantiniyye-Dünyanın Arzuladığı Şehir 1453-1924, Philip Mansel, 1995

Aya İrini Kilisesi

Adı *Kutsal Barış* anlamına gelen ve orijinali ahşap olan kilise, ilk olarak 330'lu yıllarda **Büyük Konstantin** tarafından inşa edilmiş. Bugün gördüğünüz ise 532 yılındaki **Nika Ayaklanması**'nda yıkılan kilisenin **İmparator Jüstinyen** tarafından 537 yılında yeniden yapılanı. Bina, 740 depreminden sonraki onarım sırasında değişiklik geçirmiş. **Topkapı Sarayı** inşa edilirken Ayasofya ve Aya İrini arasından geçen dış duvarlar nedeniyle sarayın sınırları içinde kalan kilise, fetihten bir süre sonra silahların bakım ve onarımının yapıldığı cephanelik olarak kullanılmaya başlanmış. XIX. yüzyılda ise Osmanlı'nın ilk müzesi burada kurulmuş ve Aya İrini, **Askeri Müze** olarak **Müze-i Hümayun** adıyla bugün **Harbiye**'deki **Askeri Müze**'nin (sy. 340) selefi olma görevini üstlenmiş. Yapı Bizans'tan günümüze ulaşan **atriumlu (etrafı revaklı avlu) tek kilise, synthronon (apsis kısmını çevreleyen oturma yerleri) şehirde türünün bilinen tek örneği.** Osmanlı tarafından camiye çevrilmediği için pek bir değişikliğe uğramadan günümüze kadar gelebilmiş. Bugün çeşitli sanatsal etkinlikleri ve müzik konserleri düzenlenen bina ne yazık ki ziyarete kapalı. Oysa kimilerinin **Jüstinyen** döneminde yapıldığına inandığı, kimilerinin de yapım yılı olarak 740 restorasyonunu gösterdiği bir mozaik haçla süslenmiş apsisinin dışarıdan görünüşü bile çok etkileyici. Belki duyarlı okurlar bakanlığa dilekçe yazıp saray için alınan biletle burasının da gezilmesini sağlarlar.

Bakmayın bugün son derece huzurlu göründüğüne, adının kutsal barış anlamına geldiğine; 346 yılında çıkan ayaklanmada 3000'den fazla insan ölmüş burada. Hıristiyanlığın ilk yıllarında Aya İrini Kilisesi'nde çıkan bu ayaklanmanın nedeni **Ortodoksluk** ve **Arianizm** arasındaki teolojik anlaşmazlıkmış.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Bab-üs Selam'ın üstünde Kelime-i Tevhid yazıyor.

Bab-üs Selam

Orta Kapı olarak da bilinen Topkapı Sarayı'nın ikinci kapısı **Bab-üs Selam** bugün Topkapı Müzesi'nin de giriş kapısı. Biri I. Avlu'ya diğeri de II. Avlu'ya açılan iki kapıdan oluşan Bab-üs Selam'ın I. Avlu tarafındaki taç kapısının üstünde hatla İslam'ın beş şartından biri yazılı: **"La İlahe İllallah Muhammedün Resulüllah"** (Allah'tan başka ilah yoktur ve Muhammed O'nun elçisidir). **Sultan II. Mahmud** ve **Sultan III. Mustafa**'nın tuğralarının da olduğu kapının her iki yanında konik çatılı sekizgen kuleler yer alıyor. Sultandan başka kimsenin atla geçmesine izin verilmediğinden tüm ziyaretçiler atlarını burada bırakmak zorundaymış.

II. Avlu'ya açılan kapıdan önce, iki kapı arasındaki boşlukta bulunan odalar kapı görevlilerine aitmiş. **"Kapı aralığı"** denilen yer, tutuklanan devlet adamlarının idam edildiği yermiş aynı zamanda. Kapının II. Avlu'ya bakan kısmında güvenlik cihazları ve biletinizle geçeceğiniz turnikeler var.

İkinci Avlu (Divan Meydanı)

Fatih Sultan Mehmed zamanından bu yana az bir değişiklik gösteren ikinci avlu, revaklarla çevrilmiş ve asırlık selvi ağaçlarıyla süslenmiş. Eğer sola dönüp yokuş aşağı yürürseniz sultanların atlarının barındığı ahır kompleksine, **"Has Ahır"**a varırsınız. Ahır, sadece padişahın ve üst düzey kişilerin bineceği atlar için kullanılırken diğer ucunda yer alan tek kubbeli mekanda (**Raht-ı Hümâyûn Hazinesi**) değerli taşlarla süslü eyer ve koşum takımları muhafaza ediliyormuş. Ahır günümüzde sergilere ev sahipliği yapıyor.

Kapının hemen sağında sarayın modelini ve Osmanlı sınırlarını gösteren haritalar var, devamındaki sütunların arkasındaki bölümde sultanların ve ailelerinin kullandığı at arabaları sergileniyor. En güzeli aynı zamanda en eskisi ise **Lando** dedikleri kafes pencereli bir XVIII. yüzyıl at arabası.

II.Bayezid

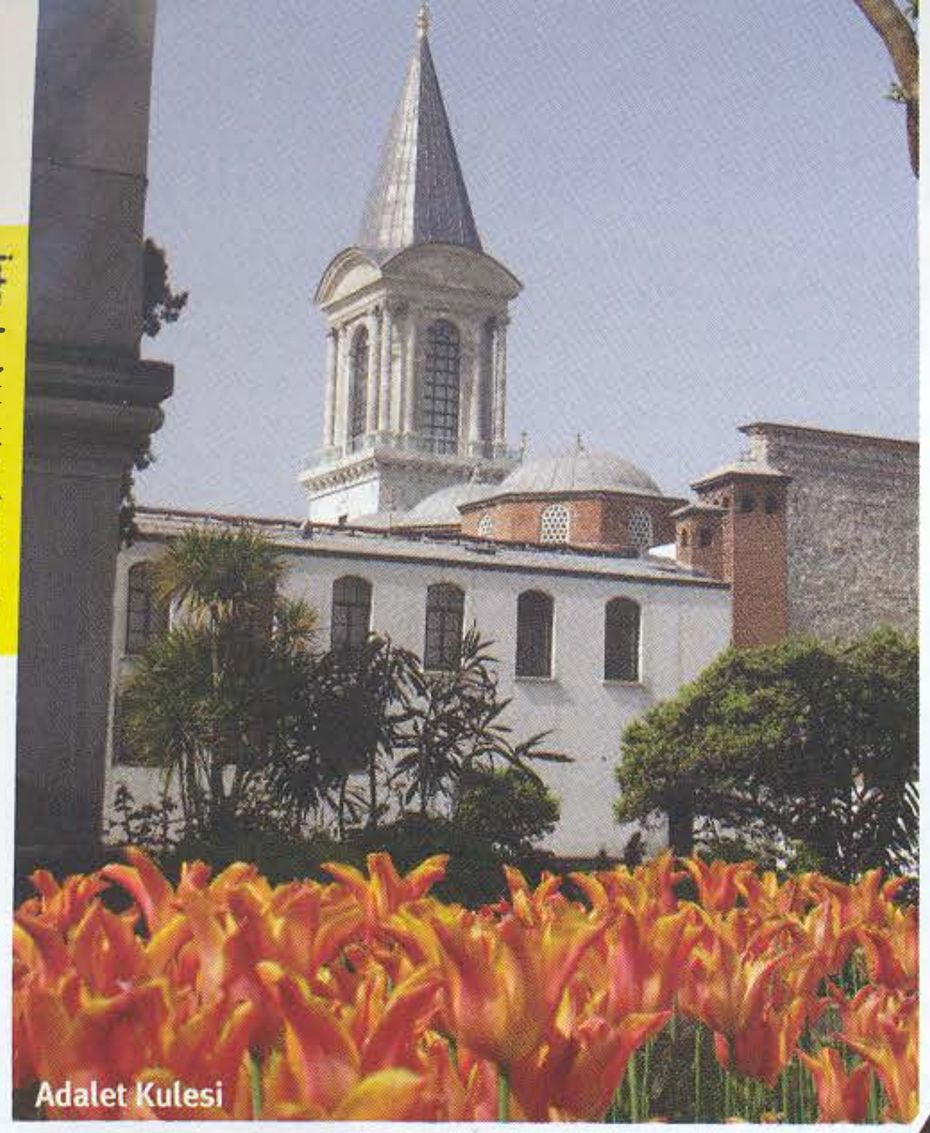
Sağa doğru devam ettiğinizde bacalarının siluetiyle İstanbul'un ufkuna damgasını vuran devasa kubbeli mutfaklara geliyorsunuz. Mutfaklara revaklarda yer alan üç kapıyla giriliyor. İlki **Kiler-i Amire**, ortadaki **Has Mutfak** ve üçüncüsü de **Bab-üs Saade**'ye yakın olan **Helvahane Kapısı**. Aynı anda 300 kişinin çalışabildiği ve dünyaca ünlü Osmanlı saray yemeklerinin hazırlanıp pişirildiği mutfaklar, bugün göz kamaştırıcı bir Çin porseleni ve Japon porseleni koleksiyonuna ev sahipliği yapıyor. X. yüzyıldan XVIII. yüzyıla kadar geniş bir zaman dilimine ait eserleri içeren koleksiyon esas olarak **II. Bayezid**, **I. Selim** ve **Kanuni Sultan Süleyman** tarafından toplanmış. Helvahane'de sultanlar ve kalabalık aileleri için tatlılar hazırlanırken kullanılan kocaman kazanlar ve kepçeleri, ayrıca porselen ve gümüş mutfak koleksiyonunu görebilirsiniz, tabii açık bulursanız. 1999 depreminde hasar gördüğü için mutfaklar 2009'da restorasyon amacıyla kapatıldı. Bu ülkede restorasyon çalışmaları hep uzun sürer, yeni baskılarda size gelişmeleri aktaracağız.

Biri mutfak kompleksinin zemininde, diğeri hemen dışarıdaki çimenlik alanda iki devasa sütun başı var. **Geç Roma** döneminde muhtemelen anıtsal sütun başlıkları olarak kullanılmışlar. II. Avlu'dan III. Avlu'ya giden yolun üzerinde VI. yüzyıldan kalma Bizans sarnıcının çatısının tonoz tuğlalarını görebilirsiniz. Buradaki yekvücut olmuş bir selvi ve incir ağacı ilginç bir görüntü sergiliyor.

Mutfak bölümünün bacaları

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Adalet Kulesi

Adalet Kulesi ve Divan

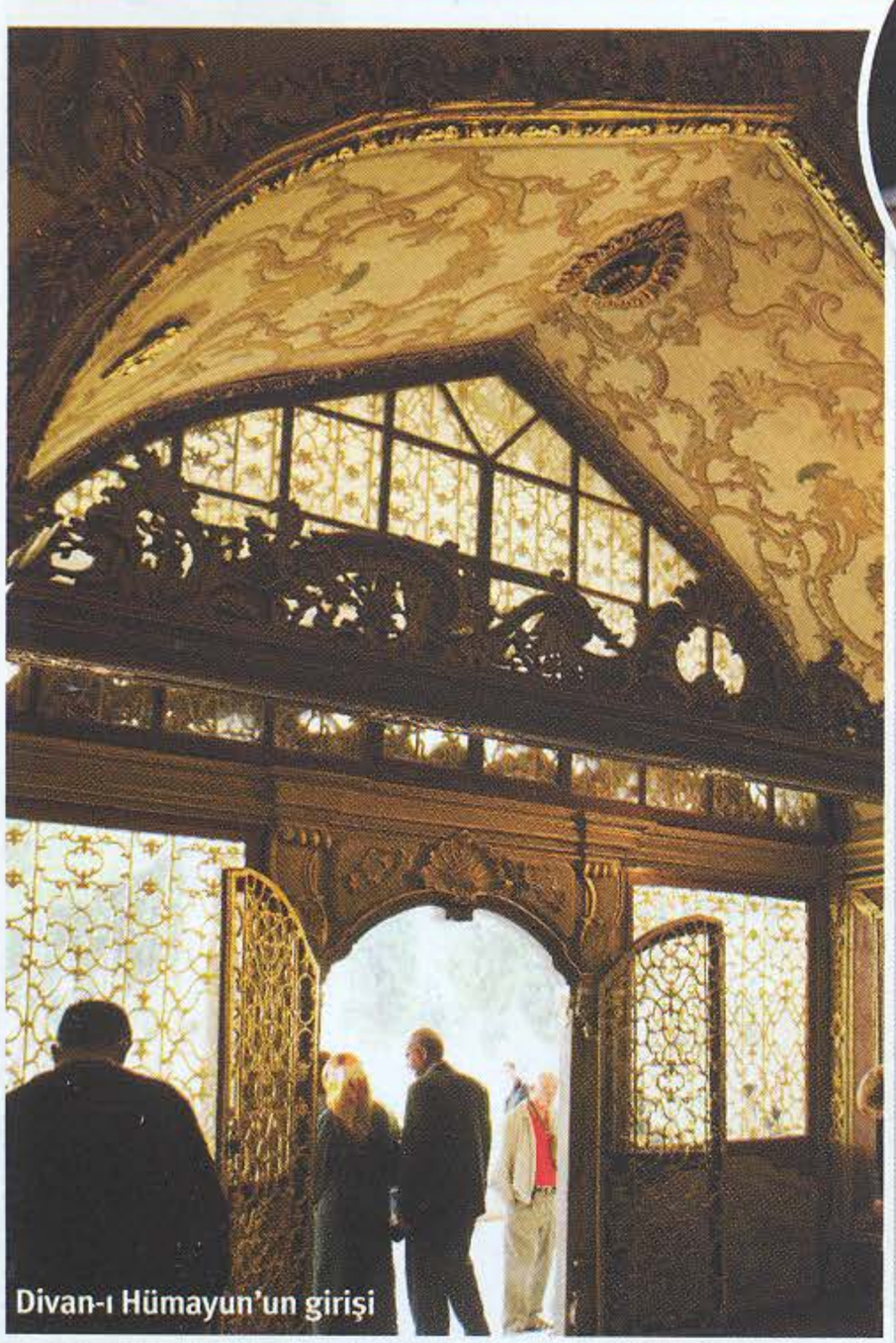
II. Avlu'daki en göze çarpan yapı, kentin siluetinde yerini almış olan konik çatılı **Adalet Kulesi**. **Fatih Sultan Mehmed** zamanında kule şeklinde inşa edilen **Adalet Kasrı** 1820 yılında **Sultan II. Mahmud** döneminde onarılarak yükseltilmiş ve çatısı yeniden şekillendirilmiş, son halini ise **Sultan Abdülaziz** döneminde almış.

Bir minyatürde Divan-ı Hümayun

Kulenin hemen altında bulunan ve devlete ait konuların konuşulup kararların alındığı yer olan **Divan-ı Hümayun**, aslında üç bölümden oluşuyor: Kubbeli **Divan-ı Hümayun**, buna bir kapı ile bağlı olan **Divan-ı Hümayun Kalemi** ve **Defterdarhane**. Her Divan toplantısından önce **Vezirler Heyeti** (**Bakanlar Kurulu**) saraya **Divan Yolu**'nu (sy. 062) geçerek girerlermiş. Divan odasında tam kapının karşısına sadrazam gelecek şekilde dizilerek otururlarmış. İlk başlarda bu toplantılara katılan padişahlar, zaman içinde sadrazamın oturduğu yerin üzerindeki altın yaldızlı kafesin (**Kafes-i Müşebbek**) arkasında oturmayı ve böylece toplantı boyunca vezirleri dinlemeyi tercih eder olmuşlar. İşin ilginç yanı kafesin önünde perde olurmuş, dolayısıyla sultanın orada olup olmadığını bilmediklerinden kurul üyeleri her zaman dikkatli olmak zorundalarmış. Divan'da asılı duran altın askı sultanın otoritesini temsil edermiş. Muhteşem **İznik çinileri** Divan'ın duvarlarının alt kısmını süslüyor. Dekorasyonun önemli bir bölümü saray işlerinin **Sadrazam Sarayı Bab-ı Ali**'ye (sy. 203) nakledildiği XVIII. yüzyılda elden geçirilmiş. Devletin birçok evrağının saklandığı **Defterdarhane**'nin hemen arkasında yer alan sadrazamın özel çalışma odası ne yazık ki bugün ziyarete kapalı.

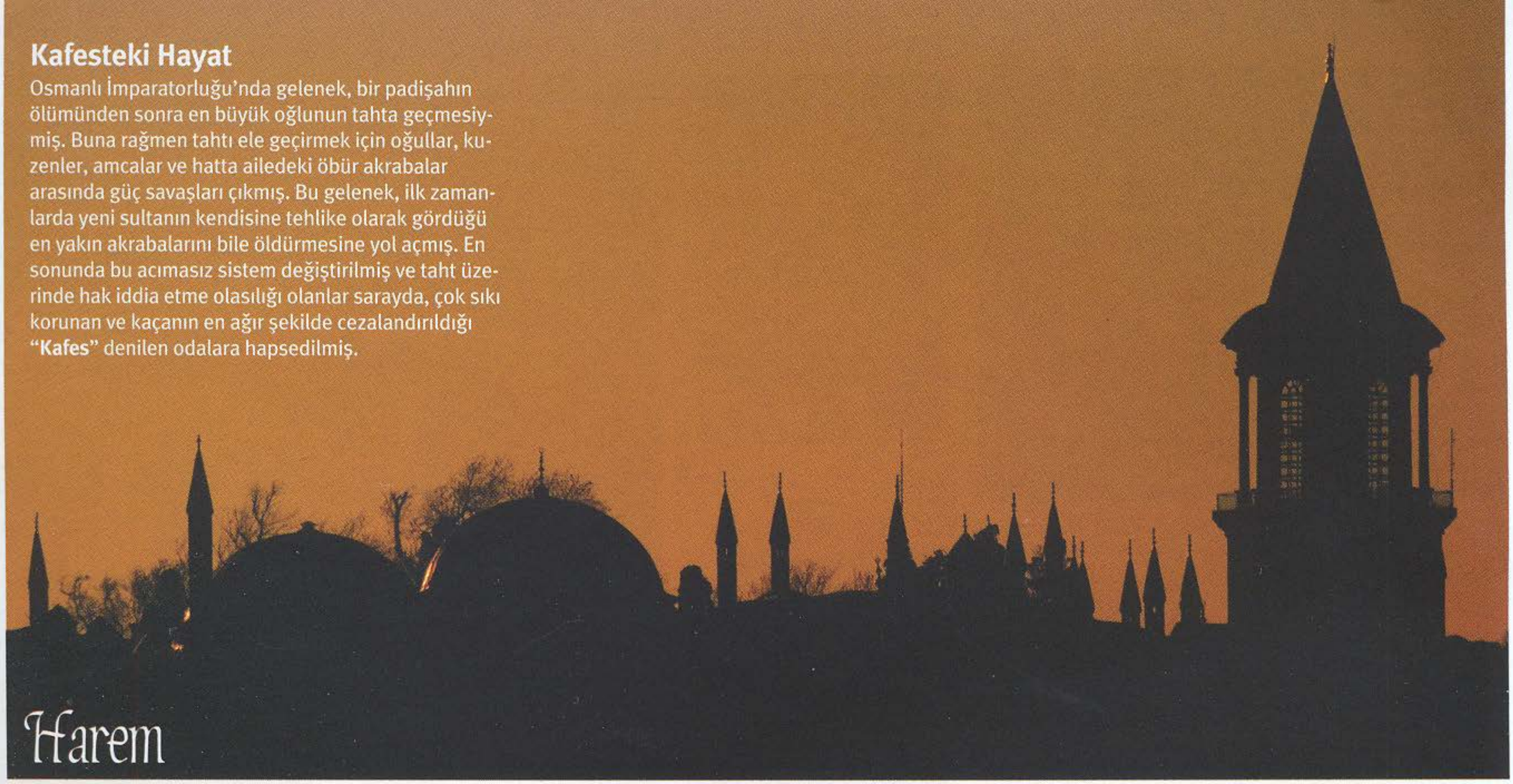

Kanuni Sultan Süleyman

Kanuni Sultan Süleyman zamanında yapılan ve toplanan vergilerin konulduğu **Devlet Hazinesi** (**Dış Hazine**) Kubbealtı'nda, Divan'ın yanında yer alıyor. Her üç ayda bir merasimle Yeniçeriler'in **ulufe** (**maaş**) ödemesinin yapıldığı ve özel hazırlanmış yemeklerin sunulduğu bina defterdarın sorumluğundaydı ve çok iyi korunuyordu. Bina bugün sarayın **Silahlar Seksiyonu**'na ev sahipliği yapıyor. Bu kitabın basıldığı 2010'da binada hala restorasyon çalışmaları vardı.

Divan-ı Hümayun'un girişi

Divan-ı Hümayun Kubbealtı olarak da geçiyor.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

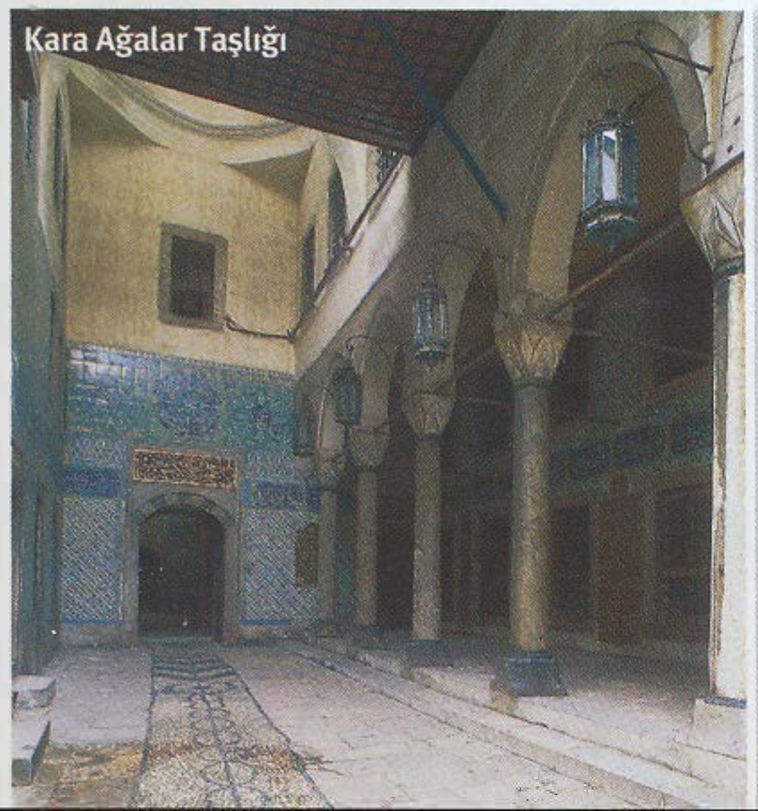

Kafesteki Hayat

Osmanlı İmparatorluğu'nda gelenek, bir padişahın ölümünden sonra en büyük oğlunun tahta geçmesiymiş. Buna rağmen tahtı ele geçirmek için oğullar, kuzenler, amcalar ve hatta ailedeki öbür akrabalar arasında güç savaşları çıkmış. Bu gelenek, ilk zamanlarda yeni sultanın kendisine tehlike olarak gördüğü en yakın akrabalarını bile öldürmesine yol açmış. En sonunda bu acımasız sistem değiştirilmiş ve taht üzerinde hak iddia etme olasılığı olanlar sarayda, çok sıkı korunan ve kaçanın en ağır şekilde cezalandırıldığı **"Kafes"** denilen odalara hapsedilmiş.

Harem

"Herkesin girmesine müsaade edilmeyen" anlamındaki **Harem** bu tanımlamayı fazlasıyla hak ediyor. Osmanlı padişahlarının özel yaşamlarını sürdürdükleri bu bölüme çok az kişi girebilirmiş. Divan'ın arkasındaki göze pek çarpmayan **Arabalar Kapısı** tarafından gelirseniz Harem'e varırsınız. Harem, sultanların eşleri, cariyeleri, çocukları ve çok sayıda hizmetkarın yaşadığı yermiş. Buradaki en güçlü kişi, tüm hane halkı ve hatta çoğu zaman sultan üzerinde bile büyük etkisi olan **Valide Sultan**'mış. Harem'deki kadınların çoğu Müslümanlaştırılmış Hıristiyan esirlerden oluşuyormuş. O yüzden

Kara Ağalar Taşlığı

36 Osmanlı sultanının 34'ünün annesi gayrimüslümken din değiştirmişyer. Çok sıkı bir hiyerarşik düzenin olduğu Harem'de, en alt basamakta olan *"cariye"* sultanın ilgisini çektiği ve onunla birlikte olduğu zaman *"gözde"*ye dönüşüp bir üst seviyeye çıkmaya hak kazanırmış. Bir kadının değeri ve yeri çocuk sahibi olabilmesiyle eşanlamlıymış ve çocuk doğurduğu zaman *"ikbal"* ya da *"kadınefendi"* mertebesine yükselirmiş gözdeler. Veliaht annesi olansa *"haseki"* unvanıyla imparatorlukta Valide Sultan'dan sonra gelir ama çoğu zaman ona eş bir gücü simgelermiş.

Haremin güvenliği, kökeni doğu saraylarına dayanan ve zamanla çoğu dünya imparatorluğunda uygulanan bir gelenekle Osmanlılarda da hadımlar tarafından sağlanmış. **Ak Hadımlar** ve **Kara Hadımlar** olarak ikiye ayrılan hadımlarda ciddi bir hiyerarşi olup tümü çocukluklarından itibaren sarayda sıkı bir eğitimden geçirilirlermiş. Harem'de sadece kara hadımlar çalışırmış. Harem'deki katı kuralları uygulamak ve her şeyin yolunda gitmesini sağlamak ise kara ağalardan olan **Kızlar Ağası**'nın göreviymiş. O dönemde hadım etme operasyonları bazen başarılı olmuyormuş, dolayısıyla Harem'deki kadınlarla bir yasak ilişki söz konusu olduğunda doğacak çocuk büyük ihtimalle zenci olacağından sultanlardan birinin hadım kanı taşıması engellenmiş. Herkes Harem'deki sınırları izinsiz geçmenin ne demek olduğunu da iyi bilirmiş, bir çuvalın içine konup Boğaz'a atılmak.

Kızlar Ağası

Fatih Sultan Mehmed'in ailesiyle beraber Beyazıt'taki Eski Saray'da (sy. 083) yaşadığı söyleniyor. Tarihi saptanabilen en eski bina **Sultan III. Murad**'ın (*iktidar dönemi* 1574-1595) hükümdarlığı döneminde inşa edilmiş, ancak Harem'in büyük kısmı 1665 yangınından sonra yeniden yapılmış. Haremi gezmek için hemen girişin önündeki gişeden ayrı bir bilet almanız gerekiyor. Çoğu beklediğinizden çok daha küçük olan odaları gezmek için eskiden olduğu gibi rehberli bir tura katılmak zorunda değilsiniz. Bu kalabalık ziyaretçi trafiği içinde, geçmişte burada hüküm süren sessizliği hayal etmek çok zor.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Harem'de alışveriş-Rudolf Swoboda, 1859-1914

Harem'e giden kapıdan geçerken soldaki **"Zülüflü Baltacılar Koğuşu"**na dikkat edin; bu ilginç isim Harem'e odun getirdiklerinde uzun yakalarıyla yüzlerini kapayan esirler topluluğuna verilmiş. Harem'deki vekaletname ve paraların saklandığı **Dolaplı Kubbe**'den geçtiğinizde mavi ve yeşil kaligrafik çinilerle donatılmış **Şadırvanlı Sofa**'ya (adı böyle ama burada şadırvan yok!), sonra da sol tarafta kesin bir mahremiyet sağlamakla görevli olanların kaldığı hücrelerin bulunduğu **Kara Ağalar Taşlığı**'na gelirsiniz. Pencerelerden birinden baktığınızda içeride bir mangalın etrafında ısınmaya çalışan iki Harem Ağası mankenini görebilirsiniz. Odaların tarihi, 1665 yangınından sonra yeniden yapıldıkları 1668-1669 yıllarına dayanıyor.

Buradaki koridor sizi **Kadınefendiler (Cariyeler) Taşlığı**'na götürür. Taşlıktan itibaren Harem'i gezerken bir yuvarlak çizeceksiniz ve tur bitiminde gene bu noktaya döneceksiniz. Geçtiğiniz koridorun kenarındaki mermer tezgahlara Harem'de yaşayanlar için saray mutfağından getirilen yemekler konurmuş. Mutfaktan buraya kadar yemeğin getirildiği mesafe düşünüldüğünde insanların sıcak yemek yemiş olması zor gibi geliyor.

Koridor, cariyelerin kaldıkları Harem Haznedarı ve Harem Çamaşırcısı gibi günlük işlerden sorumlu olan kadınların koğuşlarının da olduğu küçük **Cariyeler Avlusu**'na açılıyor. Buradaki duvarlarda XVIII. yüzyılda yapılmış olan figürsüz manzara resimlerini görebilirsiniz. Dönemeçli bir koridor, kubbesi asma dalları ile süslenmiş, devasa bir şöminenin de olduğu **Valide Sultan Dairesi**'ne açılıyor. Yandaki küçük odanın Valide Sultan'ın ibadet yeri olduğu düşünülüyor. Koridordan altın varaklı mermerle süslenmiş muhteşem **Sultan Hamamı**'na geçiyorsunuz. Özellikle karşı duvarda suyun kademelendirilek aktığı altın yaldızlı **selsebil** (Kuran'da da zikredilen cennette bir çeşmenin ya da ırmağın adı) çok güzel. Hamam tavandan içeri sızan ışık hüzmeleriyle aydınlanıyor.

Valide Sultan Dairesi

I. Abdülhamid'in Dairesi

Sultan Hamamı

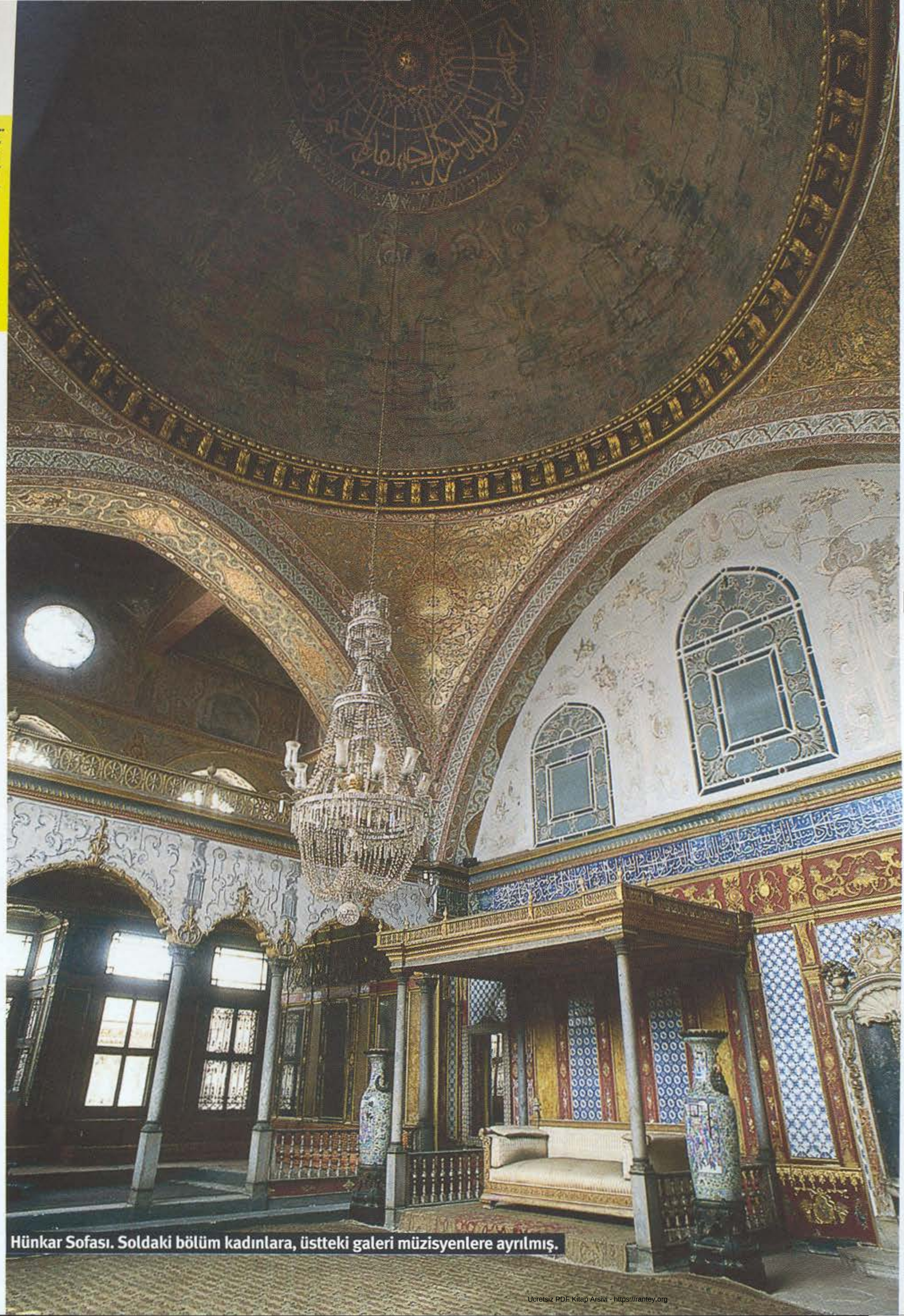

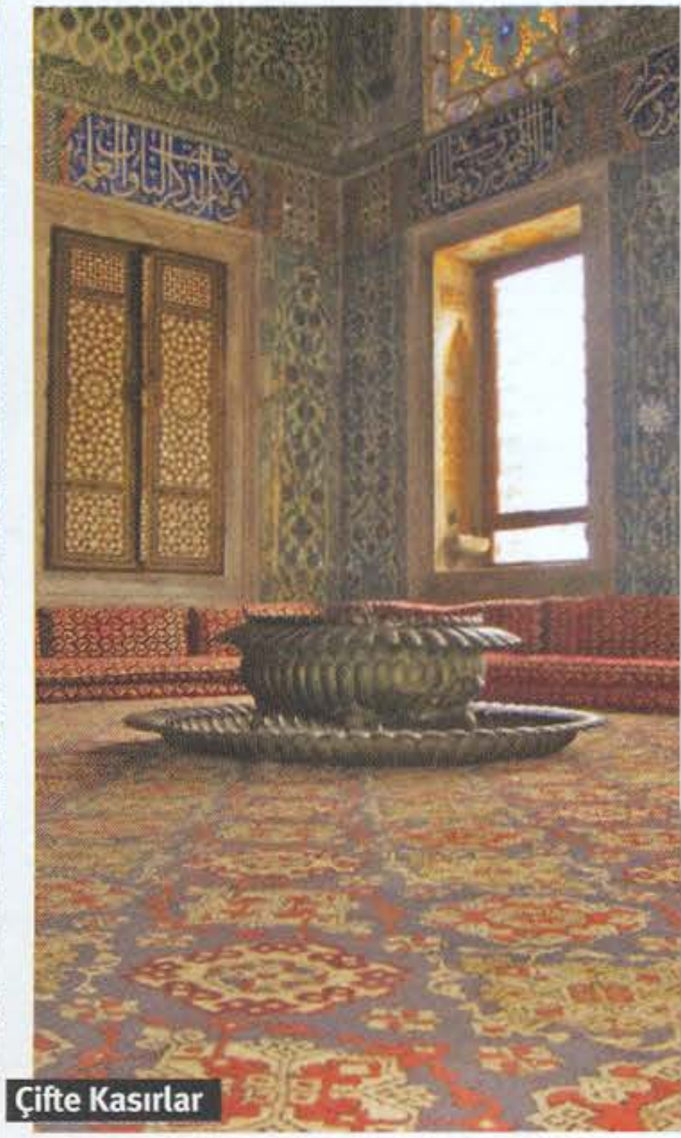
Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Harem'in yukarıdan görünüşü.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Hünkar Sofası. Soldaki bölüm kadınlara, üstteki galeri müzisyenlere ayrılmış.

Çifte Kasırlar

Hünkar Sofası

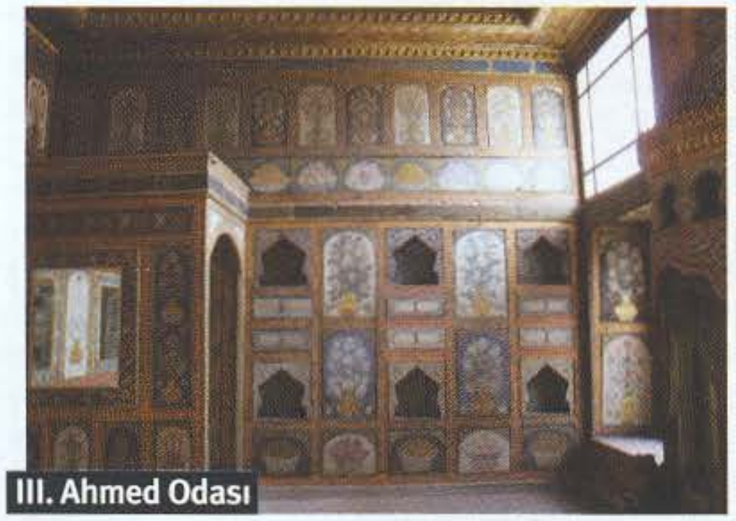
Sultan'ın kendi daireleri Harem'in en büyük odası olan **Hünkar Sofası**'nın tam ortasında yer alıyor. Uzun ve aydınlık oda, bazen **Sinan**'a atfedilir ancak muhtemelen daha yeni. Harem'i ve kadınları görmesinler diye gözleri bağlı erkek müzisyenler galeride oturup sultana ve pencerenin önündeki revakların altında toplanan kadınlara konser verirlermiş. Bu müzisyen galerisi muhtemelen XVIII. yüzyılda eklenmiş. **İznik** ve **Kütahya çinileri**nin modası geçtiğinden duvarlar **Hollanda**'dan ithal edilen mavi ve beyaz **Delft seramikleriyle** kaplanmış. Bu oda dini bayramların yanı sıra düğün ve aile eğlenceleri için de kullanılmış.

Sinan tarafından 1578 yılında yapılan olağanüstü güzellikteki **İznik çinileri** ile kaplı, fıskiyeli çeşmesi olan **III. Murad Has Odası** Osmanlı mimarisinin tüm özelliklerini yansıtan bir yapıt olarak kabul ediliyor. III. Murad Has Odası'nın devamında yer alan **I. Ahmed Odası**'nın duvarlarını kaplayan mavi, yeşil çiniler büyüleyici güzellikte. Bitişiğindeki **Sultan III. Ahmed Odası (Yemiş Odası)** ise ait olduğu **Lale Dönemi** süsleme sanatının tüm şaşasını yansıtıyor, oda bir lalesever

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

III. Murad Has Odası

olan III. Ahmed için tamamen meyve ve çiçek resimleriyle kaplanarak hazırlanmış. III. Murad Has Odası'nın ilerisinde çinilerle kaplanmış, şömine ve harika revzen camlarla dekore edilmiş bir çift oda (**Çifte Kasırlar**) bulunuyor. Tüm saray kompleksinde bugüne ulaşmayı başarabilmiş orijinal ahşap kakma kubbelerden biri buradaki ilk odada yer alıyor. Bu odalar şehzadelerin eğitimi için kullanılmış. Buradan çıktıktan sonra bir havuz ve **Haliç** manzarasına bakan **Gözdeler Taşlığı**'nı göreceksiniz.

III. Ahmed Odası

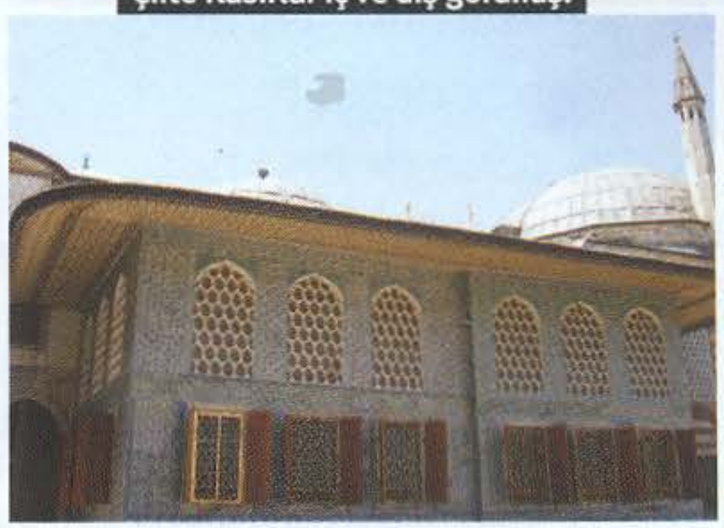

Çifte Kasırlar iç ve dış görünüş.

Buradan **Altın Yolu** geçerek çıkışa doğru yürüyün ve III. Avlu'daki **Kuşhane Kapısı**'ndan dışarı çıkın. Padişahların Harem'deki odalara ulaşmak için kullandığı yol adını, sultanın buradan geçerken duvar kenarına dizili Harem halkına özellikle bayramlarda altın dağıtmasından almış. Kuşhane Kapısı'nın yanında, **Valide Kösem Sultan**'ın 1651'de **Kara Haremağası Süleyman Ağa** tarafından öldürüldüğü yere XVIII. yüzyılda bir kuş evi yapılmış.

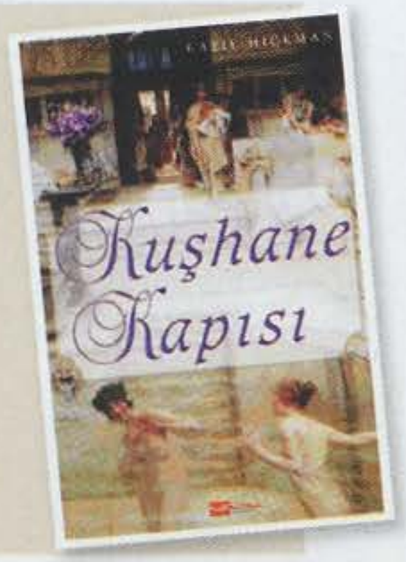

Gözdeler Taşlığı

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Harem hakkında yazılmış pek çok kitap var ama azı gerçeği yansıtıyor. Bir tarihçiye göre duvarların arkasında neler olduğunu anlamak için **John Freely'nin "Inside the Seraglio" (Sarayın İçinde)**, bir romancının anlatımıyla hayatın nasıl olduğunu anlamak içinse **Katie Hickman'ın Sultan III. Mehmed** zamanında geçen **"Kuşhane Kapısı"** (**The Aviary Gate**) isimli eserleri okunmaya değer.

İstanbul Şehr-i Nemora

Mavi bir atlas bu gece gök,
Üzerinde gümüşten bir hilal
Yanında tuğralarla mühürlü bulutlar.
Asırların nabzı akıyor Boğaz' dan geceye doğru.
Topkapı mor kadife kaftanını giymiş oturuyor,
Gözleri dumanlı Galata' da tüten nargilelerden.
Haliç' te bir bıyık bükülüyor, buğulu bir bardağın üzerinden.
Kırlangıçların kanadından ayağını denize değdiriyor
Harem' den kaçan cariyelerin ruhu,
Uçuyorlar zincirli kaderlerine inat
Erguvanlardaki yürek yangınına doğru.
Kayıp dehlizlerin son kapısı açılıyor
Denize inen merdivenlerde
O görününce, bir an
Güneş batmayı unutuyor.
Adına yakılan tütsülerin içinden yürüyor
Havadan bile ince adımlarla
Biniyor onu bekleyen kayığa
Gönlü prangalı forsalar asılıyor küreklere.
Süzülürken geceye "Nemora",
Bir kadeh kırılıyor,
Rüzgar nefesini tutuyor,
Tüyleri ürperiyor insanların
Sanki sessizce biri boynularından öpmüşçesine...
Hayal Cebeci Bradley

II. Meşrutiyet'in ilanıyla sürgüne gönderilen II. Abdülhamid'in dağıtılan hareminden kadınlar ve haremağaları.

"Efsunlu bir parfüm gibidir Harem; alınan her nefeste, tene değen her esintide kehribar ve miskle beraber gerçek aşk da hissedilir."

Harem'deki bir yazıttan

Kadınların Sultanlığı

Harem'deki kadınların, sultanların her türlü kaprisine boyun eğdiği ve hatta ezildiği şeklindeki fikirlerinizi bir yana bırakın. XVI. ve XVII. yüzyıllarda, yaklaşık 130 yıla yayılan bir dönemde, bir avuç güçlü kadın bu tür bir kalıba girmeyip Osmanlı İmparatorluğu'nun yönetiminde başrolü oynadılar. Bunların hepsi imparatorluk sınırları dışında doğmuş ve Müslümanlığı Hareme girdikten sonra kabul etmişlerdi.

İlki, **Kanuni Sultan Süleyman'ın** resmi nikahlı tek karısı olan ve batıda **Rokselana** olarak bilinen **Hürrem Sultan'dı** (1506-1558). Hürrem o zamanlar **Polonya**, bugün ise **Ukrayna** sınırlarında yer alan topraklarda doğmuş. **Kırım** Tatarları tarafından köle alınmasıyla başlayan hikayesi, Sultan'ın Haremi'ne girdikten sonra gözdeliğe yükselip ona beş çocuk vermesiyle sonlanmış.

Hürrem Sultan

Sultanahmet Meydanı'nda olağanüstü güzellikteki **Haseki Hürrem Sultan Hamamı'nı** (sy. 033) yaptırmış ve **Süleymaniye'nin** (sy. 101) bahçesine gömülmüş.

Sözünü edeceğimiz ikinci önemli kadın: **Nurbanu Sultan** (1525-1583). Venedik'te doğan ve **Venedik Dükası'nın** akrabası olan Nurbanu, Osmanlılar tarafından köle olarak ele geçirilmiş ve **Sultan III. Selim'in** haremine girip gözde eşi olmayı başarmış. **III. Murad'ın** naibi olarak Venedik taraftarı politikalar izlediği için Galata'da yaşayan Cenevizlerin nefretini kazanmış. Bu nedenle 1583'teki ölümü kuşkulu bulunmuş.

Nurbanu Sultan

Kösem Sultan

Son olarak Bosna'da **Anastasia** olarak doğan **Kösem Sultan'dan** (1589-1651) söz edelim. Önce **I. Ahmed'in** karısı sonra da **IV. Murad'ın** naibi olmuş ve imparatorluğu onun adına son derece etkili bir şekilde yönetmiş. IV. Murad'ın yerine kimilerine göre iradesiz, kimilerine göre hasta (**Deli**) **İbrahim** geçtiği zaman da tahtın arkasındaki güç olmuş. Daha sonra tahta yedi yaşındaki torunu **IV. Mehmed** çıkmış, Kösem gücünü ortaya koymuş ve tekrar naib olarak yönetime hakim olmuş. Bu durum 1651'de öldürülünceye kadar sürmüş. Kösem, muhtemelen gelmiş geçmiş en kudretli Osmanlı kadınıydı.

Bab-üs Saade (Saadet Kapısı)

Bab-üs Saade; Birun (En yüksek makamda sadrazamın bulunduğu devlet ricali) ve Enderun (sarayı idare edenler) arasındaki irtibatı sağlaması nedeniyle sarayda sembolik bir önem atfedilen kapıymış. **Fatih Sultan Mehmed** zamanında burada bir kapı olmasına rağmen kubbesi ve görkemli yapısı ile bugünkü Bab-üs Saade XVI. yüzyıl sonlarından kalma. XVIII. yüzyılda yeniden dekore edilmiş ve ön cephesine peyzaj resimleri eklenmiş. Ramazan'da, bayramlarda ya da başka önemli günlerde sultanın tahtı kapının önüne serilen bir halının üstüne konur, tebaasının padişaha hürmetlerini sunması sağlanırmış. Yabancı ülke elçileri hemen içeride, padişahın onları **Taht Odası'na** kabul edip etmeyeceğini öğrenmek için beklermiş. Kapının önünde yer alan delikse sultan savaşa gitmeden önce dikilecek olan **Sancak-ı Hümayun'un** (**Bayrak**) yerini belirlermiş. İmparatorluğun zayıf dönemlerinde başkaldıranların taleplerini padişaha iletmelerine yine bu kapı şahitlik etmiş.

III. Selim Bab-üs Saade önünde bir merasimde.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Üçüncü Avlu (Enderun Avlusu)

Bugün oldukça tuhaf geliyor bu eğitim sistemi, ancak **Fatih Sultan Mehmed** tarafından uygulamaya konulduktan sonraki ilk birkaç yüzyıl gayet güzel işlemiş. Toplanan Hıristiyan erkek çocukları Müslümanlaştırılıp son derece yoğun bir eğitimden geçirildikten sonra eğitim ve yeteneklerine göre imparatorluk yönetiminin çeşitli kademelerinde görev almışlar. **Enderun Avlusu'nu** çevreleyen odalarınsa birbirinden farklı fonksiyonları varmış.

Bab-üs Saade'yi geçtikten sonra vardığınız ilk bina **Arz Odası** veya **Taht Odası.** Odanın büyük kısmı XVI. yüzyılda **Sultan I.Selim** zamanında yapılmış, ancak **Sultan III. Ahmed** ve **Sultan II. Mahmud** tarafından yenilenmiş. Padişahların sadrazamları Divan toplantısından sonra dinleyip o günkü toplantıyla ilgili bilgi aldığı ve aynı zamanda yabancı ülke elçilerini kabul ettiği yermiş. Elçiler hediyelerini padişahın görmesi ve fikir sahibi olması için pencerenin dışına yerleştirirlermiş. Odada bugün altın ve gümüş sırmalar ile işlenmiş; inci, elmas ve yakutla süslenmiş muhteşem taht örtüsü, minderler ve perdeler sergileniyor.

Arz Odası

Sessizliğin Sesi

Bugünkü ziyaretçiler çok dilli bir kakofoniyle başetmek zorunda. Bir zamanlar sultanların burada son derece sessiz ve sakin hayatlar sürdüğüne, hatta etraflarında işaret diliyle konuşan hizmetkarları olduğuna inanmak çok güç.

III. Ahmed Kütüphanesi

Taht (Arz) Odası'nın hemen arkasında, avlunun tam ortasında 1719 yılında yapılmış olan **III. Ahmed Kütüphanesi** var. Kubbeli ve üç eyvanlı bina vitray camları ve sedef kakmalı kitap raflarıyla çok görkemli.

III. Ahmed Kütüphanesi

Sultan Kıyafetleri

Kapıdan sağa dönünce Fatih Sultan Mehmed döneminden başlayarak sultanların giydiği kaftanlardan, Osmanlı'nın son dönemlerindeki modern giysilere kadar padişah kıyafetlerinin sergilendiği **Seferli Koğuşu**'na gelirsiniz. 1635 yılında **IV. Murad** tarafından kurulan ve padişahın çamaşırlarını yıkamakla görevli olanların oluşturduğu koğuş, padişahla birlikte sefere katılmak zorunda olduğu için "seferli" olarak adlandırılmış. Girişinde yer alan ve Bizans döneminden kalan yeşil sütunlarla dikkati çeken mekandaki giysilere baktığınızda saray mutfağının padişahların göbek ölçüsündeki etkilerini de anlıyorsunuz. XIX. yüzyıl sonu kıyafetlerini Osmanlı'nın ilk dönem kıyafetleriyle karşılaştırın. İmparatorluğun Batılılaşmayla birlikte renkliliğini de kaybettiğini göreceksiniz.

Hazine Koğuşu

Avluyu gezerken sağ kolda, sarayın bugüne ulaşan en eski bölümüne, içinde **Fatih Sultan Mehmed**'in de kullandığı odalara ulaşıyorsunuz. Bugün **İmparatorluk Hazinesi**'ne ev sahipliği yapan bu bölümde gözlerinizi kamaştıracak, muhteşem bir koleksiyon göreceksiniz.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Kaçırmayın!

I. Oda

Abanoz Taht: XVI. yüzyıl klasik Türk el sanatlarının en güzel örneklerinden biri. Abanoz ağacından yapılmış, arka ve yan yüzeyleri sedef ve fildişi kaplanmış tahtın **IV. Murad** tarafından Bağdat seferinde de kullanıldığı sanılıyor.

Sultan I. Ahmed Tahtı: Ceviz üzerine sedefle kaplanmış, sedefin üzeri ise kıymetli taşlarla bezenmiş taht, **Sultanahmet Camii**'nin mimarı **Sedefkar Mehmet Ağa** tarafından yapılmış. Tahtın kubbesinin içine I. Ahmed'in adı yazılmış.

Nadir Şah tahtında Padişah Abdülmecid, Konstantin Kapıdağlı.

Nadir Şah Tahtı: XVIII. yüzyılda **İran** hükümdarlarından **Nadir Şah**'ın Hindistan'a yaptığı seferlerden birinden ganimet olarak getirdiği ve bir dostluk nişanesi olarak **Sultan I. Mahmud**'a hediye ettiği taht, ilk bakışta geniş oval bir koltuğa benziyor. Ağaç üzerine altın kaplama olan tahtın her tarafı firuze, zümrüt, yakut ve eşit büyüklükteki incilerle bezenmiş; yeşil, kırmızı ve beyaz mine çiçeklerle süslenmiş. Bazı tarihçiler o zamanlar **Delhi**'nin **Babür İmparatorluğu**'nun merkezi olmasından ötürü aslında bu tahtın Babür işi olabileceğini söylüyorlar.

Bayram Tahtı

Bayram Tahtı: Osmanlı sarayında yapılan en büyük törenlerden biri olan bayramlaşma (muayede) ve nasıl yapılacağına dair kuralları, **Fatih Kanunnamesi**'nde belirtilmiş. Bayramın 1. günü hazineden alınan **"Bayram Tahtı"** **Bab-üs Saade** önündeki sofaya ipek halılar üzerine kurulurmuş. Bayramlaşma bittikten sonra tekrar hazine dairesine götürülen ceviz üzerine altın kaplama taht paha biçilmez taşlarla süslenmiş. Bayram Tahtı en son 1918 yılında **Sultan V. Mehmed Reşad** için konmuş Bab-üs Saade önüne.

II. Oda

Fildişi Ayna: Türk oyma işçiliğinin en harika örneklerinden biri. İlk bakışta zarafeti ve şıklığı dikkate alındığında **Kanuni Sultan Süleyman**'a ait olması yadırganabilir ve bir kadın eline daha çok yakışacağı düşünülebilir. Oysa ayna Osmanlılar için bir **"ibret"** simgesi; bu nedenle de ona yüklenen dini ve ahlaki boyutları var. Edebiyat ve sanatta bir sembol olarak kullanıldığı da göz önüne alındığında, bir padişaha verilebilecek en anlamlı hediyelerden biri.

III. Oda

Altın Şamdanlar: Her biri 48 kg. som altından yapılmış ve hediye olarak **Kabe**'ye gönderilmiş. Üstlerindeki 6666 pırlanta Kuran'daki ayet sayısını sembolize ediyor. **I. Dünya Savaşı**'ndaki İngiliz işgali üzerine İstanbul'a getirilmişler.

IV. Oda

Topkapı Hançeri: **I. Mahmud**'un İran hükümdarı **Şah Nadir**'e hediyesi olan hançer XVII. yüzyılda Osmanlı ustalar tarafından yapılmış. Hediyeler yola çıktıktan sonra İran'da çıkan isyan sonucu Şah Nadir öldürülmüş. Diğer hediyelerle birlikte geri getirilip hazineye iade edilmiş. 35 santimetre boyundaki hançerin kabzasındaki üç iri, paha biçilmez zümrütün etrafı elmaslarla çevrili. Hançerin tepesindeki sekizgen zümrütün altına bir saat yerleştirilmiş. 1964 yılında çevrilen **"Topkapı"** filminin konusunu da oluşturan altın hançerin yüzeyi sedef ve mine bezemelerle süslenmiş.

Kaşıkçı Elması: Nasıl ele geçtiğine dair çeşitli rivayetler olsa da en akla yatkın olanı **Pigot** adlı bir **Fransız** subayın **Hindistan**'dan satın alıp Fransa'ya getirdiği elmasın bir müzayedede **Tepedelenli Ali Paşa** tarafından satın alınarak **II. Mahmud**'un hazinesine intikal etmesi. Bir diğer hikaye olan **Eğrikapı**'da bir çöplükte bulunması her ne kadar daha romantik olsa da 86 kıratlık bir elmas söz konusu olduğunda pek gerçekçi değil. Gümüş bir yuvaya oturtulup etrafı 49 adet gayet temiz ve iri pırlantayla çevrilen elmas, dünyanın en büyük elmaslarından biri olma özelliğini hala koruyor.

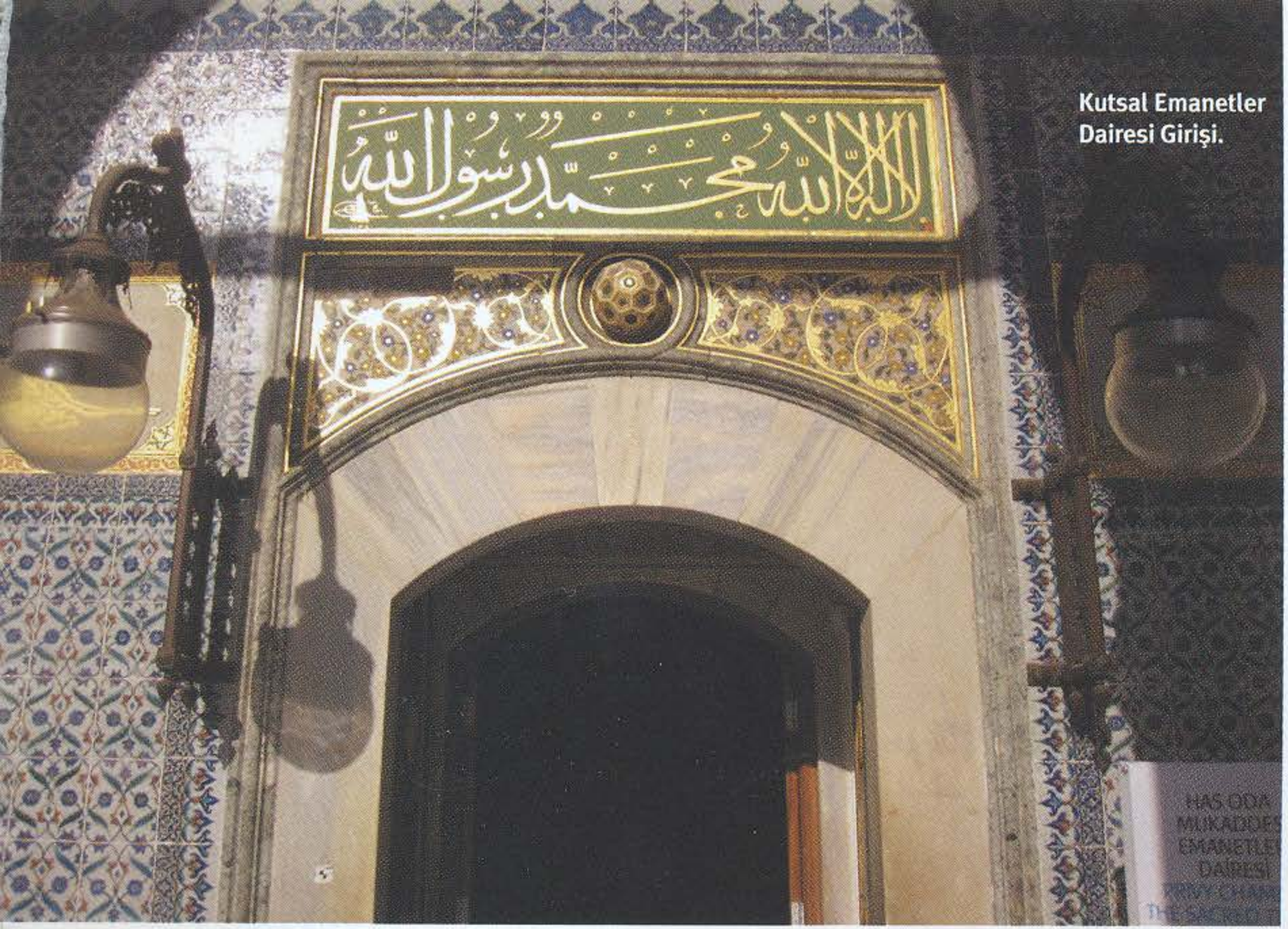

Altın Beşik: Osmanlı'da padişahın doğacak çocuğunun beşik ve örtüsünün **Valide Sultan** tarafından hazırlanması bir gelenekmiş. Değerli taşlarla hazırlanan beşik ve örtü **"Beşik Alayı"** denilen bir törenle saraya getirilirmiş. **Kanuni Sultan Süleyman** döneminde bir şehzade için yaptırılan bu beşik Osmanlı kuyumculuk sanatının en seçkin örneklerinden sayılıyor. İskeleti ceviz ağacından olan beşiğin tüm yüzeyi altın sıvama gümüş, üzeri ise elmas, yakut ve zümrütlerle kaplanmış.

Hz. Osman'ın Kılıcı: Halife Osman'a atfedilen ama Osman Gazi'ye de ait olabilecek kılıç diğer eserlerle birlikte sergileniyor.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Kutsal Emanetler Dairesi Girişi.

III. Avlu'daki Güneş Saati

Hasoda Koğuşu / Kutsal Emanetler Dairesi

Bahçenin karşı köşesindeki **Kutsal Emanetler Dairesi** Müslümanlar için büyük önem taşıyor. **Fatih Sultan Mehmed** döneminde, padişahların şehzadeleri ve vezirleri kabul ettiği, eğlendiği **Has Oda** olarak yapılan bina, Sultan III.Murad'dan itibaren Kutsal Emanetler'in korunması için kullanılmaya başlanmış. Salonda **Hz. Muhammed**'e ait kılıç ve yay, **Sakal-ı Şerif, Hırka-i Saadet, Sancak-ı Şerif**'in yanı sıra dört halifeye ait kılıçlar da görülebilir. **Şair Kaab bin Zuheyr**'e verilen, ondan da halifelere aktarılan Sancak-ı Şerif gümüş bir kutu içinde muhafaza ediliyor; Hırka-i Saadet ise altın bir kutuda. Bu parçaların hepsi **Yavuz Sultan Selim** tarafından 1517 yılında fethettiği Mısır'dan getirilmiş. Bu emanetlerin sarayın içinde yer almalarının ayrı bir anlamı var; halife olarak padişahın aynı zamanda dünyadaki bütün İslam aleminin hakimi olduğunu gösteriyor.

Burada sergilenen kutsal emanetler sadece İslam alemine ait değil; **Musa**'nın **asası, Davut'un kılıcı** ve **Vaftizci Yahya**'nın kafatası ve eline ait kemikler de ziyaretçilerin ilgisini çekiyor. Gün boyunca burada okunan Kuran huşu dolu bir atmosferin oluşmasına katkıda bulunuyor.

Sakal-ı Şerif

Padişah Portreleri

Hasoda Koğuşu bir revağın kapatılmasıyla ortaya çıkan ve sarayda eğitim gören delikanlıların kaldığı bir öğrenci yurduymuş. Bugün padişahların portrelerini sergilemek için kullanılıyor. Fatih'ten itibaren padişahların yaşadıkları dönemde tabloları yapılmış. Eserlerin çoğu XVI. yüzyılın sonunda yapılmış olan **Veronalı** orijinallerinin kopyaları. Diğerleri **Konstantin Kapıdağlı** tarafından 1789 yılında yapılan ve ayrıca sultanların başarılarını da listeleyen 28 resimlik bir serinin parçaları. En ünlü tablo, **Gentile Bellini** tarafından yapılan, karakteristik burun yapısının göze çarptığı **Fatih Sultan Mehmed** portresi. Fatih'in insan tasvirlerinin yapılmasını yasaklayan İslami kuralı devam ettirmek isteyen sofu oğlu **II. Bayezid** tabloyu sattırmış. Orijinali bugün **Londra**'da **National Gallery**'de sergileniyor.

Fatih Sultan Mehmed/ Gentile Bellini, 1480 tuval üzerine yağlı boya 70x52 cm.

Osmanlılar/Konstantin Kapıdağlı, XIX. yy tuval üzerine yağlı boya 170x220 cm.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Mecidiye Köşkü

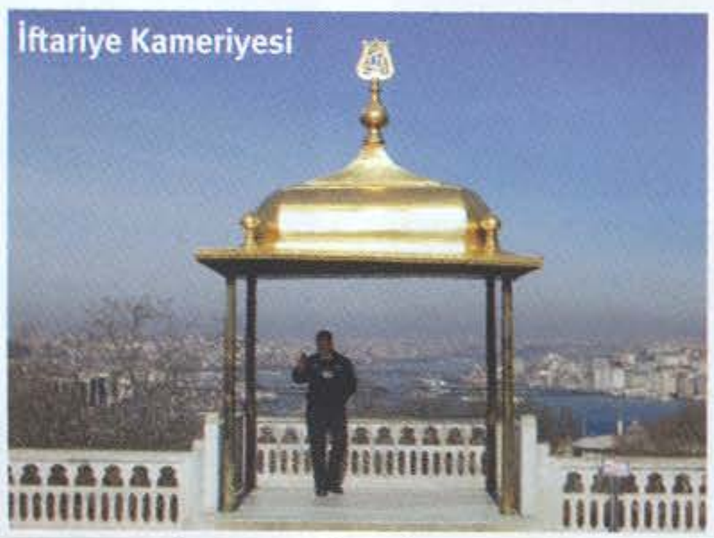
Dördüncü Avlu

Bahçeler

III. Avlu'dan merdivenlerle IV. Avlu'ya geçebilirsiniz. Avlunun sağ tarafında **Sultan II. Mahmud**'un silahtarlar birliği için yaptırdığı ve hala kullanılan **Sofa Camii** var. **Mecidiye Köşkü**, 1840 yılında **Sarkis Balyan'ın Sultan Abdülmecid** için yaptığı ve bodrum katı bugün Konyalı Restaurant tarafından kullanılan Barok ve Rokoko detaylı bir yapı. Önünden şehrin en güzel manzaralarından birini görebilirsiniz.

Soldaki terasta bir zamanlar **Sultan III. Ahmed**'in ünlü **Lale Devri** partilerini (sy. 265) verdiği lale bahçesi, ortasında V. yüzyıldan kalma mermer bir çeşme var. Sarayda partiler yapıldığında kaplumbağaların üzerine mum koyarlarmış. Onlar etrafta dolaşırken ne kadar sihirli bir atmosfer yarattıklarını düşünebiliyor musunuz? Eski bir Bizans kulesinin yerinde bulunan köşedeki **Hekimbaşı Kulesi**, bahçenin kenarında sıralanmış birçok kuleden biri. Hekimbaşıların ilaç ve macunları hazırlamak için kullandıkları kulenin gölgesinde sultanlar, VI. yüzyıldan kalma mermer tahta oturup cirit oyunlarını seyredermiş. Kuleyi geçince göreceğiniz **Sofa Köşkü** büyük ihtimalle kötü havalarda sultanın içeride keyif yapması için inşa edilmiş.

İftariye Kameriyesi

Lale bahçesinin sonundaki merdivenlerden yukarı çıkın. Havuzun iki tarafında yer alan ve harika çinilerle bezenmiş köşkler göreceksiniz. **Mermer Teras** köşklerin önünde bulunuyor ve Haliç'e hakim manzarasıyla insanları büyülüyor. Bu terasın başyapıtı zarif **İftariye Kameriyesi** 1640 yılında **Sultan İbrahim**'in hükümranlığı zamanında buraya konmuş. Padişahlar, Ramazan'da oruçlarını burada açarlarmış. Bununla birlikte teras eğlenceler için de kullanılırmış.

Bağdat Köşkü

İki köşkten sağda olanı 1639 yılında **Sultan IV. Murad**'ın Bağdat'ı zaptetmesi şerefine yapılan kubbeli ve revaklı **Bağdat Köşkü**. İnanılmaz bir zarafetin hakim olduğu köşk, mavi-beyaz çinilerle kaplanan duvarları, muhteşem bronz bacalı şöminesi ile senelerce kütüphane olarak hizmet vermiş. Terasın tam ters tarafındaki **Sünnet Odası** 1641 yılında inşa edilmiş ve çinilerle kaplanmış.
Dış kapısının yanındaki çini pano özel ilgiyi hak ediyor; 1,25 x 0,47 metre büyüklüğünde yekpare bir çini panoyu nadiren görebilirsiniz. Bu kadar büyük olmasına rağmen son derece zarif ve iyi durumda olan kuşlu pano, gerek çini tekniği gerekse uygulanan desen bakımından ait olduğu sanatın en paha biçilmez örneklerinden biri olarak kabul ediliyor.

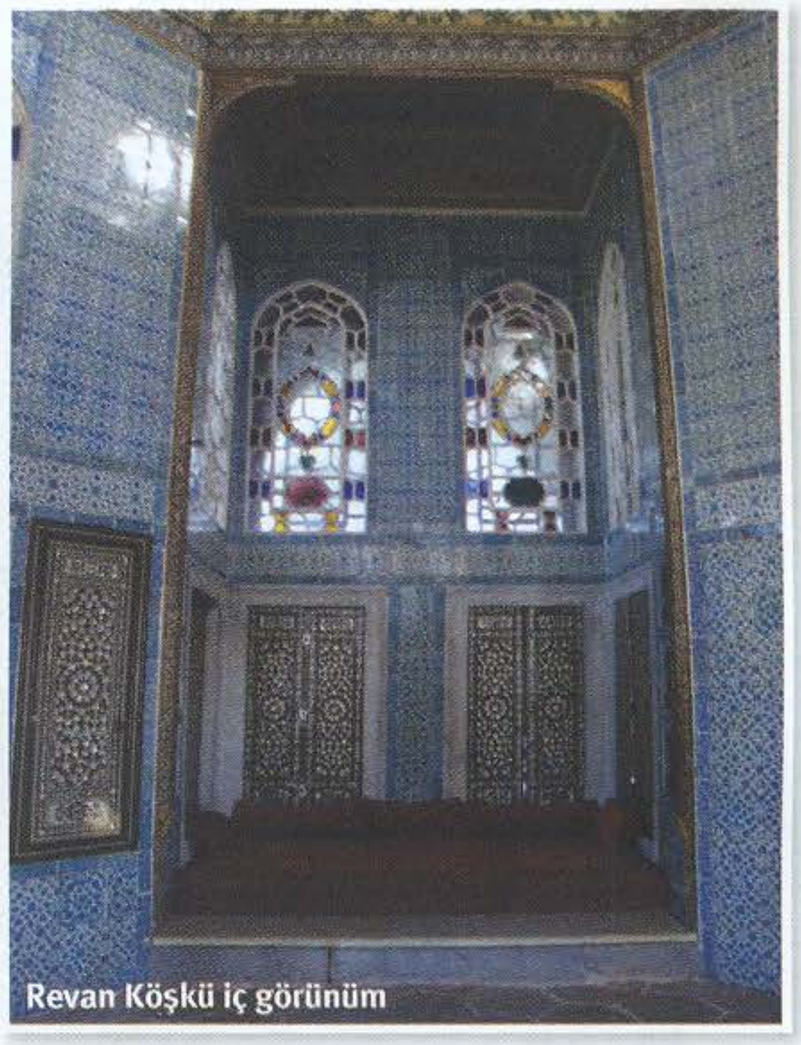

Sünnet Odası

Sünnet Odası Girişi

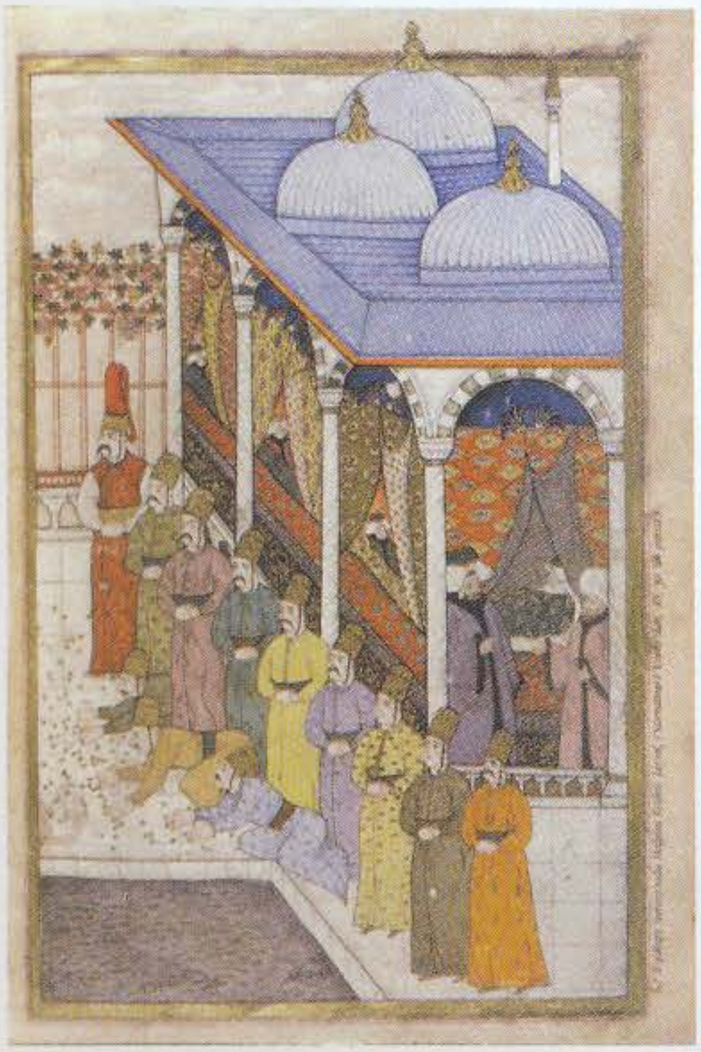

Çeşme

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Revan Köşkü

Revan Köşkü iç görünüm

Sofa-i Hümayun'da göreceğiniz bir başka köşk de **Revan Köşkü.** 1635 tarihinde **IV. Murad**'ın bugün **Ermenistan**'da bulunan **Erivan**'ı alması anısına yaptırılan sekizgen köşkün dekorasyonunda kullanılan çiniler ve tezhipler XVII. yüzyıl süsleme sanatının seçkin örneklerinden. Bağdat ve Revan köşklerinin inşaatlarının tamamlandığı günlerde Osmanlı'nın her iki şehri kaybetmesi ise tarihin bir şakası olsa gerek diye düşünüyor insan.

Topkapı Sarayı'nda Bağdat Köşkü - Levni (Surname-i Vehbi'den, XVIII.yüzyıl)

NASIL GİDİLİR?

Sultanahmet'e tramvayla gelip **Ayasofya**'nın çevresinden dolaşarak ana girişe ulaşabilirsiniz. Alternatif olarak **Gülhane**'de tramvaydan inip, yokuşu tırmanıp **Arkeoloji Müzesi**'ni geçtikten sonra direkt ilk avluya ulaşırsınız.

NEREDE YENİR?

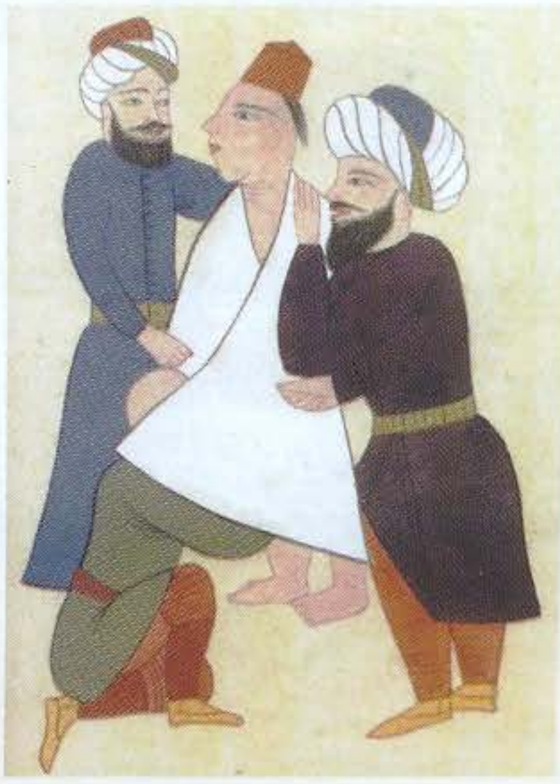
Harem'in girişinin yanında atıştırmalık ve soğuk içecek satan küçük bir dükkan var.

Karakol
Tel: 0212 514 94 94
I. Avlu'da eski karakolun restore edilmesiyle ortaya çıkan keyifli bir mekan. Klasik Osmanlı mutfağının tadını çıkaracağınız bu kafe ve restoran akşamları da açık.

Konyalı Lokantası
Tel: 0212 513 96 96
www.konyalilokantasi.com
Manzara çok güzel. Yemek kalitesine göre fiyatlar yüksek, ne de olsa tekel konumundalar. Aradığınız doldur boşalt çalışan ve her daim kalabalık bir restoransa ideal seçim.

Toplu Sünnet

1595 yılında **Sultan III. Mehmed** padişah olduğunda taht için kendisine rakip olabileceklerini düşündüğü 19 kardeşini öldürmeden önce **Sünnet Odası**'nda sünnet ettirmiş. Bazıları sadece çocukmuş.
I. Ahmed 1603 yılında padişah olduğu zaman erkek kardeşlerini sadece Kafes'te hapsettirmiş ama kardeş katli Kafes'ten sonra da devam etmiş.

Bir minyatürde sünnet töreni.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Tarihin Tanığı

İstanbul Arkeoloji Müzeleri

082

Osmanlı İmparatorluğu'nun kapladığı geniş coğrafyayı getirmeye çalışın gözünüzün önüne; Balkanlardan Afrika'ya, Anadolu'dan İran'a kadar uzanan muazzam bir alandan, birbirinden farklı onlarca uygarlıktan toplanmış bir milyondan fazla eseri düşünün... Bu muhteşem yer, XIX. yüzyılın sonlarında ressam ve arkeolog Osman Hamdi Bey tarafından İmparatorluk Müzesi (Müze-i Hümayun) olarak kurulmuş.

İskender Lahdi, 1890

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

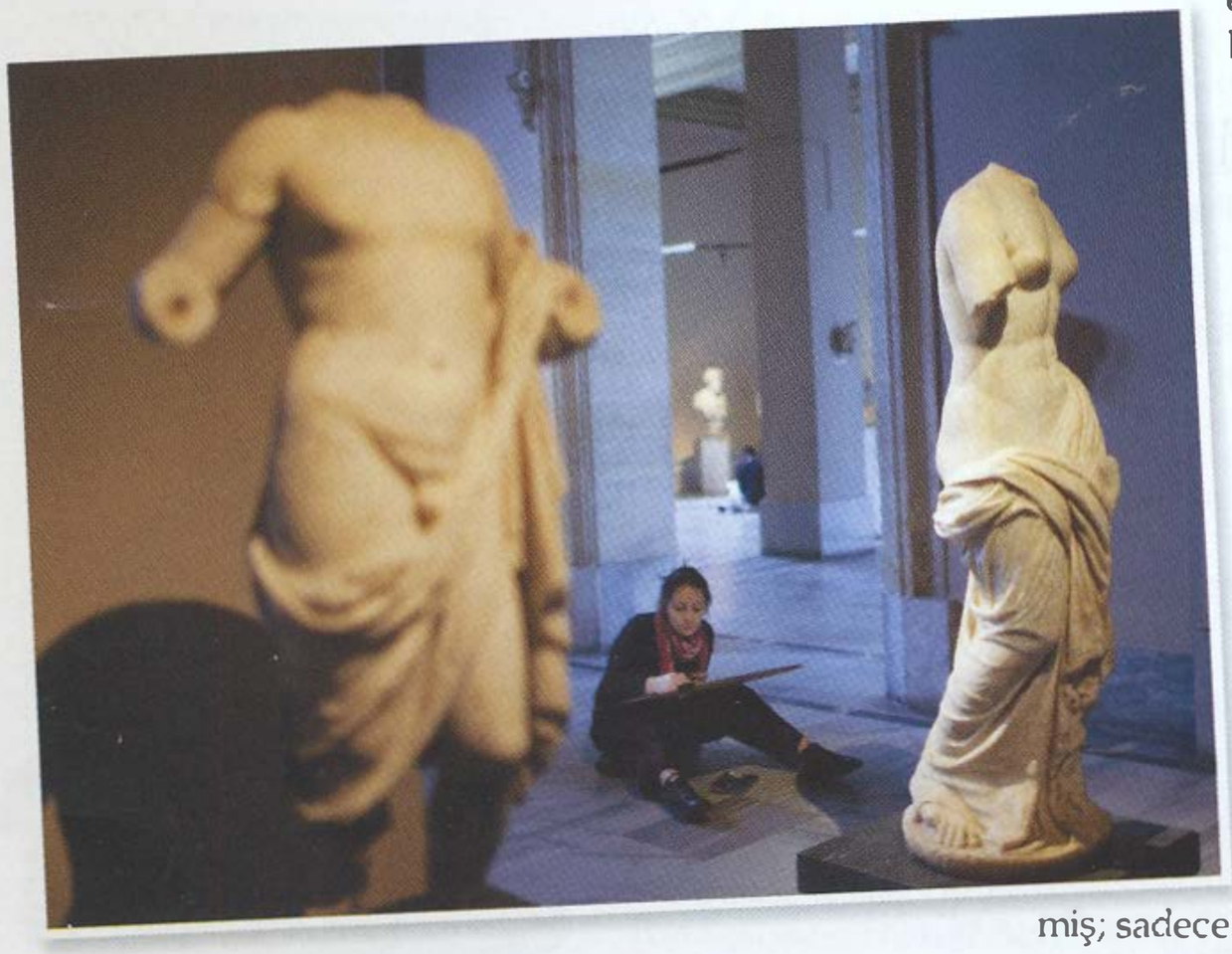

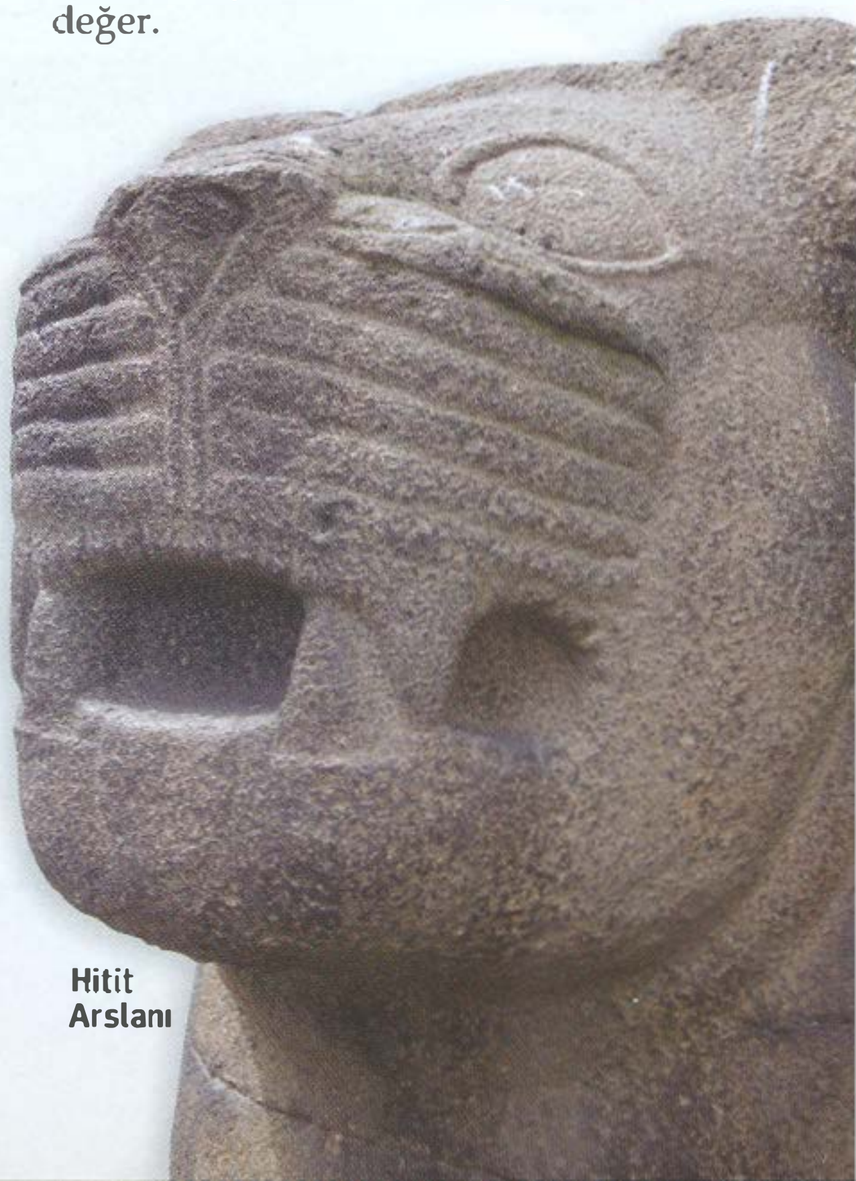
Çinili Köşk

Arkeoloji Müzesi'nin arkasında Topkapı Sarayı'nın Adalet Kulesi gözüküyor.

Dünyanın sayılı müzeleri arasında yer alan ve üç bölümden oluşan İstanbul Arkeoloji Müzeleri'ne 1992 senesinde **Avrupa Konseyi** tarafından "**Yılın Müzesi**" unvanı layık görüldü. Üç binadan özellikle **Çinili Köşk, Fatih Sultan Mehmed**'in padişahlığı döneminden kalan birkaç yapıdan biri olması sebebiyle özel bir önem taşıyor. İstanbul Arkeoloji Müzeleri (*www.istanbularkeoloji.gov.tr, pazartesi günleri kapalı*) bir zamanlar **Topkapı Sarayı**'nın bir parçası olan alanda kurulu. Üç binadan en büyük olanı 1881 senesinde müzenin kurulması sorumluluğunu da üstlenen **Osman Hamdi Bey**'in (sy. 335) inşa ettirdiği ve **Arkeoloji Müzesi** olarak adlandırılan revaklı bina. Girişte sol tarafta kalan binada bir zamanlar Osmanlı İmparatorluğu sınırlarındaki ülkelerde bulunan objelerin sergilendiği **Eski Şark Eserleri Müzesi** yer alıyor. Üçüncü bina, **Çinili Köşk** 1472 senesinde **Fatih Sultan Mehmed** için onun görkemine yakışır bir tarzda inşa edilmiş; sadece barındırdığı muhteşem seramik koleksiyonu için değil kendi iç dekorasyonu için bile ziyaret edilmeye değer.

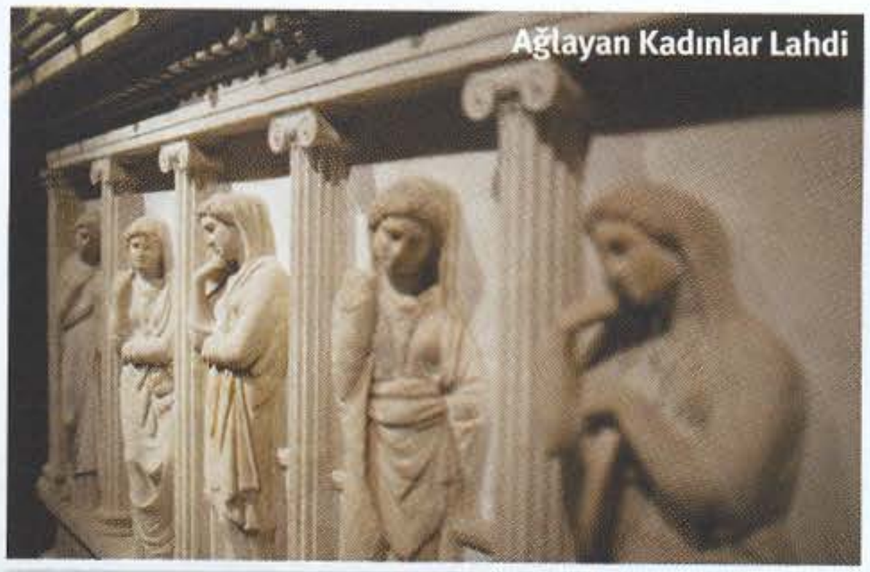

Hitit Arslanı

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

İskender Lahdi

İskender en solda atının üzerinde betimlenmiş. Atının adı Vukefalas Yunanca "Öküz kafalı" demek.

Arkeoloji Müzesi

Lahitler

Osman Hamdi Bey'in kafasındaki müzecilik fikri, 1846 yılından beri örnekleri önce Aya İrini'de sonra Çinili Köşk'te görülen müzecilik anlayışından farklıydı. Bunu çok iyi anlayan Levanten mimar **Alexandre Vallaury** ana binayı yapmakla görevlendirildiği zaman içeride sergilenen **"Ağlayan Kadınlar Lahdi"** eserini kendisine model olarak almış. 1891'de hizmete giren binanın üzerinde Osmanlıca **"Asar-ı Atika Müzesi" (Eski Eserler Müzesi)** yazıyor. Yazının üzerindeki tuğra da dönemin padişahı **II. Abdülhamid**'e ait.

İskender'in renklendirilmiş hali.

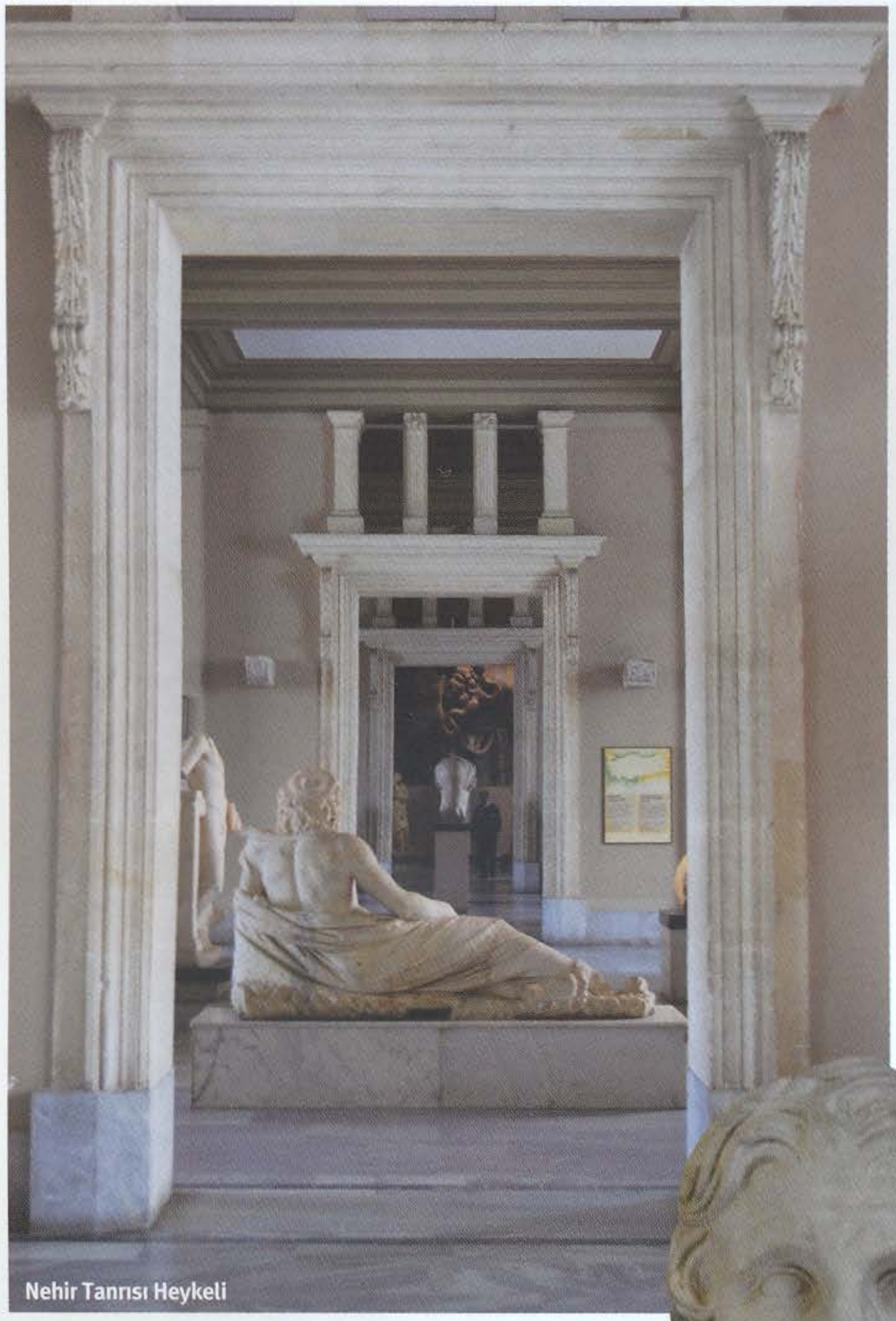
Lahitleri görmek için müzeye girip sola sapın. Birinci kata çıkan merdivenlerin olduğu yerde **Osman Hamdi Bey**'in Kuruçeşme ve Eskihisar'daki evlerinin resimleri var. **Nemrut Dağı, Lagina** ve **Sidon**'da önderlik ettiği kazılar da buradaki fotoğraflarla anlatılmış. Şimdi lahitlere geldiniz. Sadece Lübnan'ın **Sidon Nekropolü**'nden (mezarlık) 1887 yılında Osman Hamdi Bey tarafından çıkartılan lahitler bile ziyaretçileri etkilemeye yeter. Bunların bazıları, Yunanlılar için yapılmış olmalarına rağmen Mısır mumyalarının konuldukları sarkofajları (sarkofaj kelime anlamıyla et **yiyen** demek, ne de olsa cesedi koyduktan bir kaç yıl sonra geriye sadece kemikler kalmış) andırıyor. Lahitlerin arasında **Helenistik** mezar sanatlarını yansıtanlar, en ilginç olanları. İçlerinde **İskender Lahdi** olarak adlandırılan muhteşem eserin aslında, daha az tanınan ve M.Ö. IV. yüzyılda Büyük İskender'in oraya vardığında **Sidon** tahtına getirilen **Kral Abdalonymos** için yapıldığı düşünülüyor. Lahitin dört yanındaki kabartmalarda M.Ö. 333 yılındaki **İssus Savaşı (Mersin Dörtyol**'da) anlatılıyor. Eserde çıplak veya yarı çıplak betimlenen **Makedonyalıların** daha donanımlı olmalarına rağmen askeri açıdan başarısız olan **Perslerle** yaptığı savaş resmedilmiş. Bu kabartmalar iki bin yıldan daha fazla zaman önce yapıldığında cıvıl cıvıl renklerdeymiş. Hayal gücünüz renkleri canlandırmanıza yetmezse yanda alçıdan yapılmış ve renklendirilmiş kopyalara bir göz atın.

Ondan biraz daha eski olan **Ağlayan Kadınlar Lahdi** Sidon Kralı Straton (? – yaklaşık M.Ö. 360) için yapılmış ve lahitin dört bir yanı yaslı kadınların betimlemeleriyle süslenmiş. Tarihi M.Ö. V. yüzyıla dayanan **Satrap Lahdi**, adı bilinmeyen ama panter avlamaya meraklı olan bir Satrap (**Pers Valisi**) için yapılmış. Son olarak da M.Ö. V. yüzyıl sonlarında yapılan olağanüstü **Likya Lahdi**'nden bahsedelim: Sahibinin adı bilinmemekle beraber **Rodin**'i anımsatan kabartmaların tasvirlerine bakılırsa coşkulu av sahnelerinden hoşlanan biri için yapılmış eser. Adını Likya lahitlerini hatırlatmasından dolayı almış. Kapağın üstündeki **griffin** olarak adlandırılan mitolojik yaratıkla muhteşem duruyor. Devam ederseniz ilerideki salonlarda da değişik mezar çeşitleri var ama bu lahitler en ilginç olanları.

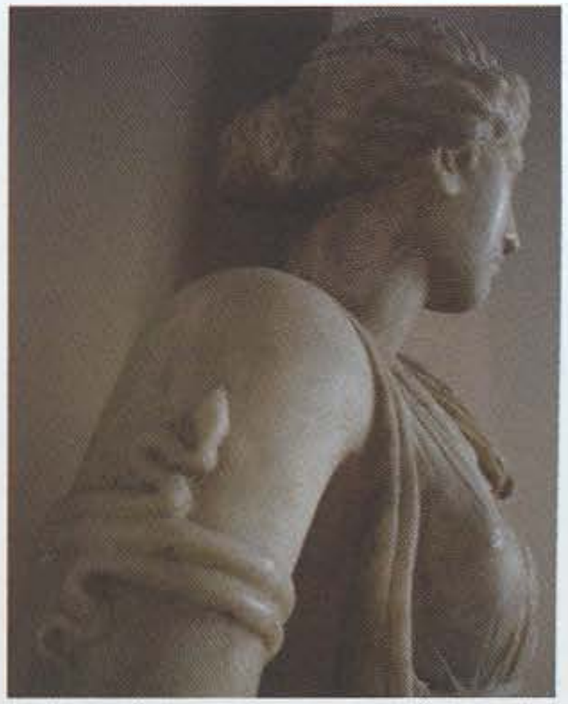

Likya Lahdi

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Nehir Tanrısı Heykeli

Girişin sağ tarafındaki kanat **Efes, Afrodisias, Milet, Tralles** gibi Anadolu'daki belli başlı arkeolojik alanlardan getirilmiş Greko-Romen heykelleri barındırıyor. Aralarında en dikkat çekici olanı, sakallı ve boynuzlu, elinde başının yerinde bir boşluk olan arslanı bacaklarından tutan, ürkütücü ve devasa **Tanrı Bes heykeli**. Bazıları heykelin çeşme amaçlı yapıldığına inanıyor.

Müzedeki **Marsyas** heykeli de çok başarılı bir şekilde betimlenmiş. Mitolojik bir hikayede **Kral Midas**, Marsyas'ın flütü **Apollo**'nun çaldığı lire göre daha iyi çaldığını söyleyince Apollo hışımla Marsyas'ın derisini yüzmüş. Diğer önemli heykeller arasında her ikisi de Bergama'da bulunan **Büyük İskender** ve **Hermafrodit** heykellerini sayabiliriz.

İskender Büstü

Heykel Koleksiyonu büyüleyici.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Midillili Şair Safo

Hadrian Heykeli

Birinci katta **Adana**'da bulunan II. yüzyıla ait harika bir bronz **Hadrian heykeli**, devamında ise **Schliemann**'ın **Troya**'dan çıkardığı büyüleyici bulgular, **Gordion'da** bulunan **Frig** eserleri ve **Yazılıkaya**'da ele geçen, **Hititler**'den kalma taş işçiliği örnekleri var. Üçüncü katta Osmanlı dönemindeki **Ortadoğu**'dan ve **Kıbrıs**'tan çıkarılan eserler bulunuyor. **Palmira**'dan (Suriye) bazı figüratif mezar taşları ve **Baalbek**'den (Lübnan) boğa kafası oymalarının da yer aldığı geniş bir koleksiyon burada sergileniyor.

Marmaray Projesi çerçevesinde yapılan kazılarda bulunan yağ kandilleri bir ara müzede sergilendi.

Zemin katın arka tarafında küçük bir çocuk müzesi var. İçinde **Troya Atı**'nın modeli de var. Sultanahmet'teki **Four Seasons Oteli**'nin temelinden ve **Marmaray** projesi (sy. 185) kapsamında yapılan kazılarda **Üsküdar** ile **Yenikapı**'dan çıkarılan bulguların olduğu kısım da bu bölümde bulunuyor. Yenikapı'daki **Theodosios Limanı**'ndan çıkartılan eserleri görmek için bile müzeye gitmeye değer.

Son olarak İstanbul'a özel ilgi duyanların kaçırmak istemeyecekleri bölümleri anlatalım: Buradaki odalarda **Trakya, Bizans** ve **Bitinya**'nın etrafındaki yerleşim alanlarında ele geçirilen ve aralarında **Bakırköy**'de bulunan **lahitler** ile **Yeşilköy**'de gün ışığına çıkarılan **yeraltı mezarlarının** da olduğu bulgular sergileniyor. Burası şehirdeki **Bizans kiliselerinden** getirilen objeleri de bulabileceğiniz bir yer; bunların arasında **Karagümrük**'teki **Aziz Mercurius Kilisesi**'nden (şimdiki **Odalar Camii**) alınan, Ortaçağ'ın son dönemlerinde yapılmış freskler de bulunuyor. 1987 yılında bulunan ve M.Ö. V. ve IV. yüzyılların antik **Kalkedon**'una ait (şimdinin Kadıköy'ü, sy. 476) nadir bulgular olan lahitler de bu bölümde ziyaretçilerin ilgisine sunuluyor.

Bu metal obje ağırlık birimi olarak kullanılmış.

Azize Eudokia'nın Mozaiği Konstantin Lips Kilisesi'nden getirilmiş.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

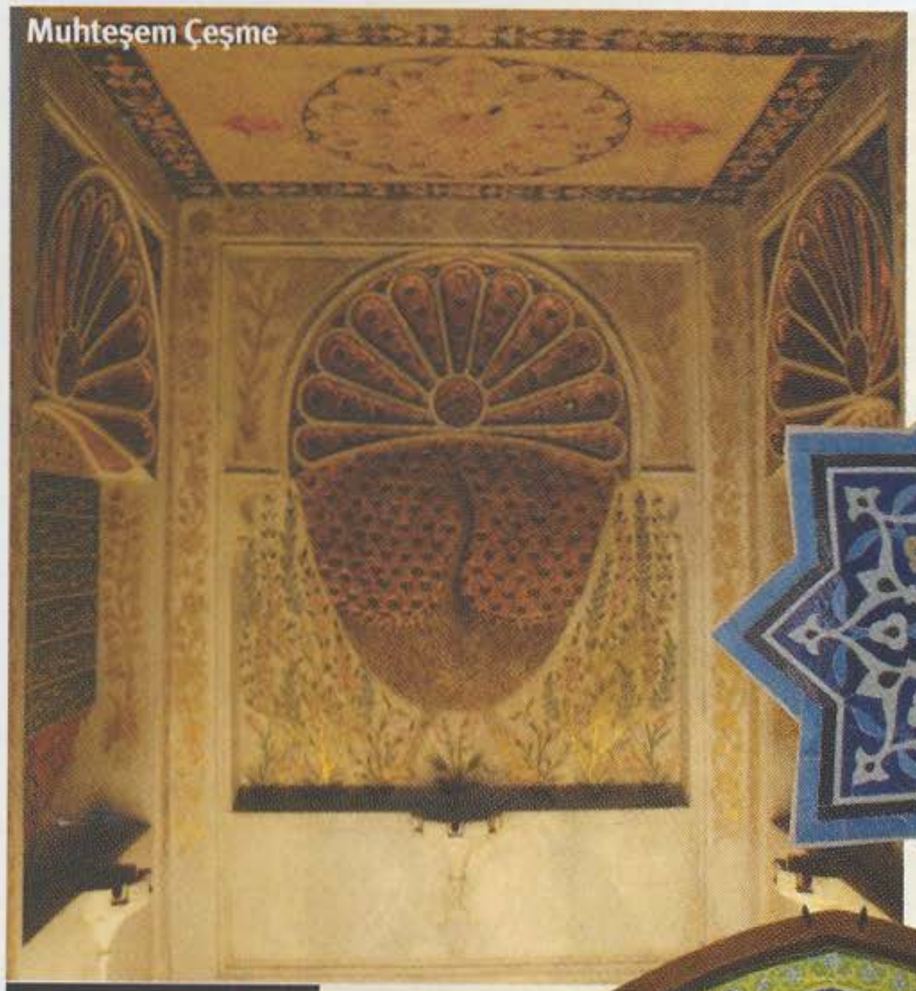

Babil Kapısı'ndan Arslan Kabartması.

Eski Şark Eserleri Müzesi

Bir zamanlar Ortadoğu'nun **Osmanlı İmparatorluğu** toprakları olduğu düşünülürse burada sergilenen görkemli koleksiyonu görmek pek şaşırtıcı gelmez. Özellikle **Dicle** ile **Fırat** nehirleri arasında yer alan stratejik önemdeki **Mezopotamya**'dan toplanan muhteşem eserler dikkat çekici. Belki de sergideki en önemli parça, orijinali gümüş olan **Kadeş Antlaşması**'nın **Akad** dilinde yazılmış bir kil kopyası. M.Ö. 1269'daki antlaşma savaşan **Hititler** ve **Mısırlılar** arasındaki barışı sağlamış ve aynı zamanda günümüz modern antlaşmalarından aşina olduğumuz esirlere nasıl davranılacağı gibi konuları binlerce yıl önce açıklığa kavuşturmuş. Şu anda **Irak** topraklarında olan bir zamanların **Babil**'indeki **İştar Kapısı**'nı süsleyen sırlanmış seramik kabartmalar ziyaretçilere çok ilginç geliyor. Türkiye'nin en önemli **Hitit** yerleşim alanlarından olan **Aslantaştaş**'ta ve Gaziantep yakınındaki **Samal**'da bulunan eserleri görmeden bu bölümden ayrılmayın.

Kadeş Antlaşması

Muhteşem Çeşme

Çinili Köşk

İstanbul'un sahip olduğu paha biçilmez hazinelerden biri olan bu muhteşem köşk, 1472 yılında Fatih **Sultan Mehmed** için aslında cirit müsabakalarını izlemesi amacıyla yaptırılmış. Dış yüzeyinin ve eyvanının rengarenk çinilerle süslenmiş olması **İran** etkisini açıkça göstermekte. Girişteki kemer daha sonra eklenmiş ve tarihi XVIII. yüzyıla dayanıyor. Köşk, **Selçuklular** zamanından kalma eserlerden, **Kütahya ile Çanakkale** çinileri ve seramiklerinin moda olduğu XVIII. ve XIX. yüzyılın eserlerine kadar geniş bir dönemi kapsıyor. Koleksiyonun tartışmasız en önemli parçaları **İznik çinileri**nin revaçta olduğu XV. ve XVI. yüzyıl eserleri. Bir zamanlar **Konya**'daki **Kurabad Sarayı'n**ı süsleyen yıldız şeklindeki çinileri ve **Karaman**'daki **İbrahim Bey İmareti'nden** getirilen XV. yüzyıl yapımı mihrabı mutlaka görün. Diğer ilginç eserler arasında Cerrahpaşa'daki **Haseki Hürrem Sultan Medresesi**'ni (sy. 095) süslemiş olan muhteşem XVI. yüzyıl **İznik** panelleri ve Kadırga'daki **Sokollu Mehmed Paşa Camii**'nde (sy. 178) asılı olan XVIII. yüzyıl seramik lambalar var.

Köşkün **en sonunda**, solda yer alan ve gece mavisi ile turkuaz çini karoların zaman zaman **"altın nakış"** olarak isimlendirilen süslemelerle motiflendirildiği odayı ve çok ince bir işçilikle yapılıp duvara yerleştirilmiş enfes çeşmeyi mutlaka görün. Bu çeşmeyi **Osman Hamdi Bey'in** 1904 senesinde yaptığı **"Ab-ı Hayat Çeşmesi"** isimli tablosunda da görmek mümkün, bu tablonun bir kopyası da zaten çeşmenin tam karşısına asılmış.

Eğer buradan hoşlandıysanız aşağıdakileri de görmenizi öneririz:
Türk ve İslam Eserleri Müzesi (sy.050)
Sadberk Hanım Müzesi (sy. 464).

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

İlahi Bilgelik

Ayasofya ve Çevresi

VI. yüzyıla ait muhteşem Ayasofya (İlahi Bilgelik) Müzesi, Tarihi Yarımada'nın en ünlü ve en çok ziyaret edilen eserlerinden biri. Mozaiklerine ve çağımız insanını bile hayrete düşüren büyüklükteki kubbesine hayran kalacağınız yapı, Sultanahmet Camii, Topkapı Sarayı ve Yerebatan Sarnıcı'na birkaç adımlık mesafede yer alıyor.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

İmparator **Jüstinyen**'in emriyle inşa edilen Ayasofya (*Tel: 0212 522 17 50, pazartesi günleri kapalı*) dünyadaki en önemli mimari yapılardan biri olarak kabul ediliyor. 532-537 yılları arasında 10 bin işçi ve 100 ustanın yapımında çalıştığı kilise, dönemin iki en önemli mimarı, **Trallesli** (bugünkü Aydın) matematikçi ve fizikçi **Anthemios ve Miletli** mimar **İsidoros** tarafından tasarlanmış. Yaklaşık bin yıl boyunca dünyanın en büyük kilisesi olarak kabul edilen yapının yanında **Fatih Sultan Mehmed**'in İstanbul'u fethetmesine kadar **Rum Ortodoks Patrikhanesi**'nin merkezi bulunuyormuş. Fatih şehri aldığında ilk iş olarak kiliseyi camiye çevirmiş. 1935 yılında ise Atatürk'ün emriyle yapı müzeye dönüştürülmüş.

Eski bir kartpostalda Ayasofya

Jüstinyen'in kilisesi burada yapılan ilk kilise değil. **İmparator Konstantius**'un 360 yılında yaptırdığı bina 404 yılındaki ayaklanma sırasında yanmış. 415 yılında **II. Theodosios**'un inşa ettirdiği yeni bir kilise de 532'deki **Nika İsyanı** (sy. 047) sırasında harap olmuş. Hemen ardından Jüstinyen daha ihtişamlı bir kilise yaptırmaya karar vermiş. Bir önceki kiliseyi yok eden yangından sonraki altı hafta içinde başlatılan çalışmalar, yaklaşık beş yıl sonra 26 Aralık 537'de tamamlanmış. II. Theodosios tarafından inşa ettirilen kiliseden geriye kalanları kilisenin ön girişinde görebilirsiniz.

Dış Cephe

Ayasofya'nın ilk yapıldığında neye benzediğini tam olarak anlayabilmek için önce Sultanahmet Meydanı'nda durmanız ve yapıyı zihninizde daha sonra eklenen bölümler olmadan canlandırmanız gerek; işe fetihten sonra inşa edilen dört minareden başlayın, sonra önünde sıralanmış olan sultan türbeleriyle devam edin. 1317 yılında, bina yıkılacakmış gibi göründüğünde ilave edilen, Mimar Sinan tarafından güçlendirilmiş devasa payandaları çıkarın. Bir de çatıya haç koyun.

5 yıl, 10 ay ve 24 günde inşa edilmiş.

Nihayet

Ayasofya'da 1993'ten beri görsel kirlilik yaratan restorasyon iskelesi, İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti çerçevesinde kaldırıldı ve binanın güzelliği tüm görkemiyle ortaya çıktı.

"Ey Süleyman! Seni aştım."

537 yılında İmparator Jüstinyen, Ayasofya ile o zamana kadar dünyanın en büyük tapınağı olan Süleyman Tapınağı'nı karşılaştırıyor ve kilisenin önünde bu cümleyi telaffuz ettiği söyleniyor.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Şadırvan

Avlu

Bahçeye girdiğinizde sağda, tarihi 1740 senesine uzanan tek odalı bir ilkokul göreceksiniz; avludaki muhteşem *barok* şadırvanın da aynı yıl yapıldığını belirtip yolumuza devam edelim. Türbelerin yanında yer alan ve onlara kıyasla daha zarif kubbeli bir yapı olan muvakkithane (sy. 547) XIX. yüzyılda **Fossati Kardeşler** tarafından ilave edilmiş.

II. Ayasofya'dan kalanlar

Lahit

"Onu farklı kılan bu anlatılamaz güzellik."

Procopius

Giriş

Ayasofya Kilisesi'nin girişi çift narteksli. Dış narteks son derece sadeyken iç narteks mermer duvarlarla çevrilmiş ve geometrik mozaiklerle süslenmiş. Çoğu ziyaretçi daha desenli mozaikleri görmek için acele ederken, Jüstinyen'in yaptırdığı orjinal kiliseden günümüze ulaşan ve parıltısını içinde kullanılan altın yaldızdan alan bu orijinal mozaikleri gözden kaçırdığını farketmez. İlk yapıldığı yıllarda dış narteksin önünde beş kapının açıldığı bir avlu varmış ve imparator **Orea Porta** (Güzel Kapı) olarak bilinen ortadaki kapıdan içeri girermiş.

Tarihleri Jüstinyen dönemine uzanan dokuz devasa kapı iç narteksten nefe (ana salon) doğru uzanıyor. En önemlisi ise adından da anlaşılabileceği gibi sadece imparatorlar tarafından kullanılan, ortadaki uzun **İmparator Kapısı.** Bu kapının üzerindeki mozaikte tahta oturmuş İsa ile ona secde eden **İmparator VI. Leo (Bilge Leo, Filozof Leo)** (*iktidar dönemi* 886-912) tasvir edilmiş. Üç evlilik geçiren ancak bir erkek çocuğu olmadığı için Ortodoks kilisesinin karşı çıkmasına rağmen dördüncü kez evlenen Leo'nun kiliseye girmesi yasaklanmış. Mozaikteki tasvir, günahının bağışlanması için İsa'ya yalvarması olarak yorumlanıyor.

VI. Leo'yu İsa'nın önünde secde ederken tasvir eden mozaik. İmparator Kapısı'nın üzerinde yer alıyor.

II. Ayasofya'nın rekonstrüksüyonu

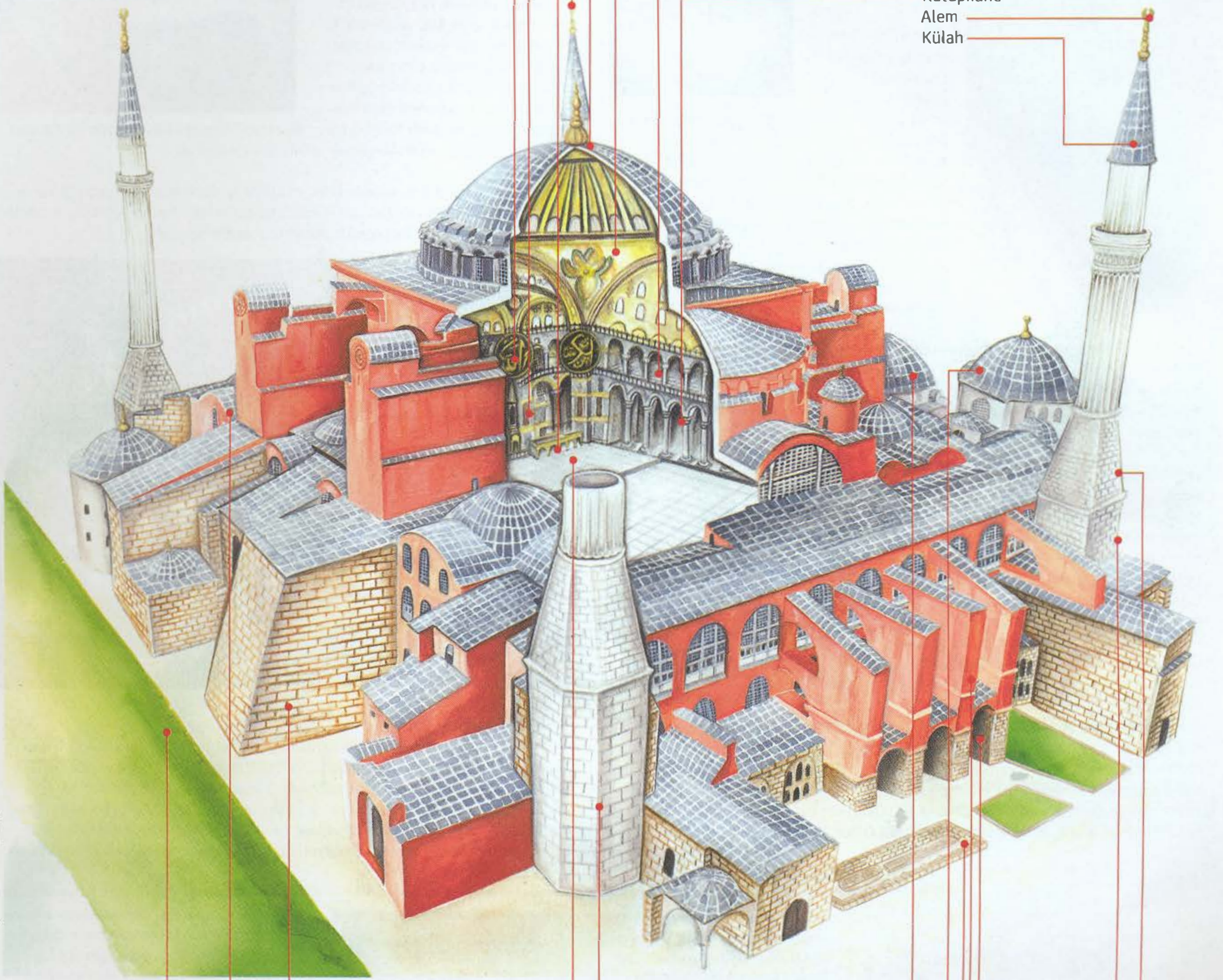
Bir zamanlar imparatorların kullandığı kapıdan, antik çağlarda atılmış adımların eskittiği mermer eşikten geçerek içeri girin. Girdiğiniz anda muhteşem bir kubbenin altında geniş ve loş nefteki sonsuzluk hissi kucaklayacak sizi. Bu boş alanın kilisenin camiye çevrilmesi sırasında Ortodoksluğa ait objelerin kaldırılmasıyla oluştuğu düşünülüyor. Işığın içeri girmesini sağlayan pencerelerin de olduğu kubbeyi **Yunanistan'daki Tesalya'**dan getirtilen yeşil mermerden yapılmış sekiz büyük sütun destekliyor. Orijinal kubbe depremlerde zarar görünce yüzyıllar boyunca sık sık yenilenmiş. 558'de yıkıldığında **Miletli İsidoros**'un yeğeni **İsidoros** her şeyi yeniden hesaplayıp yerden 56 metre yükseklikteki bugünkü kubbeyi yapmış. Fethiye Camii'ndeki (sy. 124) gibi **Pantokrator (Her şeye Kadir) İsa** mozaiği kullanılmış kubbenin süslemesinde, ancak bu kilise camiye çevrilirken sıvayla örtülmüş. Ayasofya'nın Bizans döneminde, 989 ve 1346 yıllarında çöken ve onarılan kubbesi Mimar Sinan'ın istinat duvarları eklemesinden itibaren hiç çökmemiş ve büyük ölçüde **Genç İsidoros**'un yaptığı değişikliklerle günümüze ulaşabilmiş.

Nefteki yarım kubbe, tahtta oturan ve çocuk İsa'yı kucağında tutan muhteşem bir **Meryem Ana** mozaiği ile süslenmiş. 867 yılında yapılmış olan bu mozaik, kilisedeki Yunanca yazıt da belirtildiği gibi İkonoklast dönemden (sy. 583) sonra kiliselere konan ilk tasvir. Yarım kubbenin sağındaki kemerde **Melek Cebrail**'i tasvir eden mozaiği görebilirsiniz, karşıdaki duvarı süsleyen **Melek Mikail** mozaiği ise silinmiş gibi. Nefte bulunan ve hayranlık uyandıran diğer eserler arasında azizler **Genç Ignatios, Altın Ağızlı Yuhanna** (sy.232 ve 474) ve **Ignatios Theophoros**'u betimleyen mozaiklerin de olduğunu belirtmeden geçmeyelim. Kubbenin altındaki pandantiflerde bir kısmı muhtemelen XIV. yüzyılda yapılmış **Serafim meleklerine** ait mozaikler var. Mozaikler yapı müzeye çevrilirken duvarlardaki sıva ve alçı tabakalarının kaldırılmasıyla yeniden keşfedilmişler.

Sağda Allah, solda Muhammed yazıyor.

"...putperestlik alemindeki en eski ahır"

Mark Twain, Saflar Yabancı Ülkede, 1869

İllüstrasyon: Selda Balcan

Ayasofya'nın altı kanatlı meleği

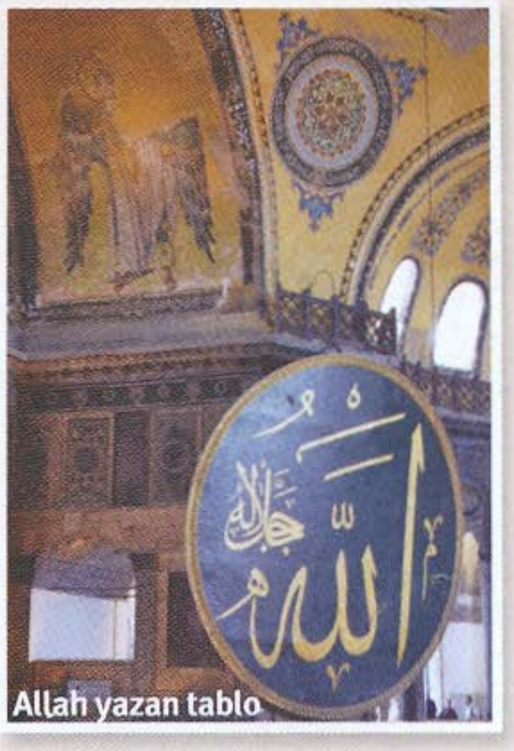
Serafim

2009 yılının Temmuz ayındaki restorasyon çalışmaları sırasında ortaya çıkarılan Altı Kanatlı Melek Serafim 160 yıl sonra gün ışığına kavuştu. İncil'e göre Tanrı'nın tahtını koruyan altı kanatlı en üst sıradaki melek anlamına gelen *Serafim*, Ayasofya'nın da koruyucuları arasında. En son **Sultan Abdülmecid** döneminde gerçekleştirilen restorasyon çalışmaları sırasında yüzü sıva ve metal maskeyle kapatılan ve 700 yaşında olduğu tahmin edilen yüzü, 1.5x1 metre ebadındaki Serafim figürü gerçekten çok etkileyici.

Fatih Sultan Mehmed fetihten sonra kilisenin hemen camiye dönüştürülmesini emretmekle beraber adını değiştirmemiş. Böylece Ayasofya olan Hagia Sophia'da ana nefe bir mimber ve müezzin mahfiili eklenmiş.

1739'da **Sultan I. Mahmud** nefin sağındaki kısma güzel bir kütüphane yaptırmış. Müezzin mahfilinin arkasında bulunan ve yuvarlak mermer halkalardan oluşan **Omphalos** Bizans imparatorlarının taç giydiği yermiş. Ortadaki büyük yuvarlakta imparatorun tahtı varmış. Etrafındaki 12 yuvarlak kimilerine göre 12 Havari'yi temsil ediyor, bir yerde de imparatorların kendilerini Hz.İsa ile özdeşleştirdiklerini gösteriyor. **Bergama'da** bulunan yaklaşık 2300 yıllık iki büyük küp de ana nefe yerleştirilmiş. Osmanlılar mozaikleri yok etmek yerine sadece alçı ve sıvayla kapamışlar ve beş yüz yıl korunmalarını sağlamışlar. Bu kadar uzun süre hiç bir ışığa maruz kalmayan eserler o yüzden çok canlı renklere sahipler. 1847-1849 yılları arasında **Sultan Abdülmecid** İsviçreli **Fossati Kardeşleri** binayı restore etmeleri için görevlendirmiş. Padişah için yarım kubbenin yanına yapılan mahfil bu döneme ait. Kazasker İzzet Efendi'nin elinden çıkan ve üzerlerinde **Allah, Muhammed, Ebu Bekir,** Ömer, **Osman,** Ali ile Ali'nin oğulları Hasan ve **Hüseyin'in** isimlerinin hat sanatıyla yazılı olduğu sekiz yuvarlak tablo yine aynı dönemde galeriye asılmış. Mozaiklerin bir kısmını temizleyen Fossati Kardeşler temizlenemeyecek kadar harap olanların üzerini ince bir sıva tabakasıyla kapatıp mozaik motiflerini sıvanın üzerine çizmişler.

Allah yazan tablo

Eski bir gravürden Osmanlı döneminde Ayasofya.

Terleyen Sütun

Muhtemelen, ziyaretçilerin çoğu gibi **"Terleyen Sütun"** ya da diğer adıyla **"Aziz Gregory'nin Sütunu"**nda şansınızı denemeden buradan ayrılmak istemeyeceksiniz. Kimine göre XIII. yüzyıldan, kimine göre daha eskilerden kalan bu geleneği devam ettirmek için bu büyük sütunun üstündeki delikte parmağınızı 360 derece çevirmek zorundasınız. **Niksarlı** Aziz Gregory **"Mucizeci"** olarak biliniyor, göz hastalıklarını iyileştirdiğine ve doğurganlığı arttırdığına inanılıyor.

537 yılında sadece beş senede bitirilen eserin restorasyonu için 1993'te kurulan ve görsel kirlilik yaratan iskele adeta bir tarihi eser haline gelmişti, ancak İstanbul **Avrupa Kültür Başkenti** olunca 2010'da kısmen kalktı.

Kubbe

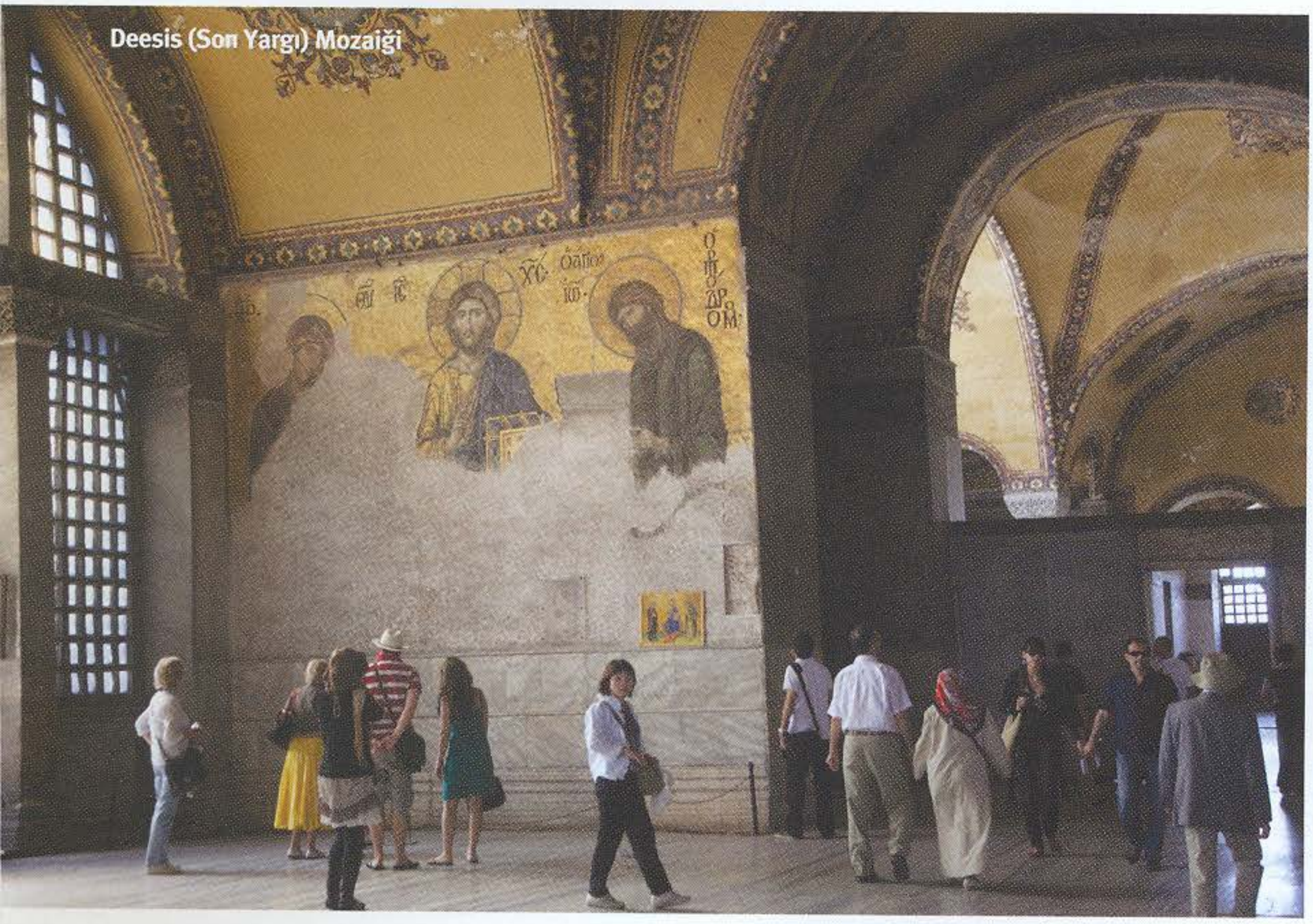
Galeriler

Ayasofya'nın heybetinin farkına varacağınız en iyi yerler binanın üç tarafı boyunca uzanan ve kadınlar için ibadet yeri sağlayan galerileri. Galerileri destekleyen ve Marmara Adası'nın beyaz mermerinden (sy. 597) yapılmış olan sütunların üstündeki Bizans sepetişi başlıklar, **İmparator Jüstinyen** ve eşi **Theodora'nın** isimleri ile unvanları **Basileos** (imparator) ve **Augusta'nın** (imparatoriçe) baş harflerini taşıyor. Rampayı çıkıp galerileri gezmenin en büyüleyici yanı buradaki eşsiz mozaikler.

Kapılar

Batı galerisi imparatoriçe ve maiyeti için ayrılmış; ortadaki yeşil mermer daire tahtın konumunu gösteriyor. **İmparatoriçe Locası'nın** biraz ilerisinde yer alan ve bilinmeyen bir zamanda, bilinmeyen bir amaçla galeriye yerleştirilen kapılar üzerlerindeki anahtar kabartmalarından dolayı **Cennet** ve **Cehennem Kapıları** olarak adlandırılıyor.

Deesis (Son Yargı) Mozaiği

Mozaikler

İçlerinde belki de en etkileyici olanı **Vaftizci Yahya** ve **Meryem Ana**'yı tüm insanlar adına Hz. İsa'dan şefaat isterken gösteren ve **"Deesis"** olarak adlandırılan alt kısmı yok olmuş mozaik. Ortadaki Hz. İsa'nın yüzünün iki tarafının birbirinden farklı resmedilmesini bir hata sanmayın, biraz ileriden tekrar bakın mozaiğe; hem Hz. İsa'nın yüzünün iki tarafı eşitlenecek hem de Hz. İsa'nın gözleri doğrudan size bakar hale gelecek.

Güney galerideki panellerden birinde **Pantokrator Manastırı** (sy. 111) kurucuları **İmparator John Komnenos** (1118-1143) ve eşi **İrene**, Meryem Ana ile Hz. İsa'nın yanında tasvir edilmişler. 1122'de oğulları **Alexios**'un tasviri de mozaiğe eklenmiş.

John Komnenos ve eşi İrene

Değişen Yüzler

Bir diğerinde **İsa**'nın **İmparator IX. Konstantin Monomachos** (*iktidar dönemi* 1042-1055) ve eşi **Zoe**'yi takdis edişi gösteriliyor. **İmparatoriçe Zoe**, birçok evlilik yapmış olmasına rağmen 50'li yaşlarına kadar bekar olarak yaşamış. O yaşlardan sonra ilk evliliğini yaptığı **Romanos Argyros**'la (*iktidar dönemi* 1028-1034) beraber tasvir edildiği Ayasofya'daki mozaik panel ölümsüzleştirmiş Zoe'yi. Ancak kocalarının ölümünden dolayı yaptığı her evlilikte mozaikteki Zoe'nin yüzü sabit dururken kocasına ait yüz kazınıp yenisi resmedilmiş. İlk kocası Romanos'u öldürüp aşığı **Michael Psellos**'u (*iktidar dönemi* 1034-1041) **IV. Michael** adıyla tahta geçirdiğinde mozaikteki yüz de değişmiş. İmparator öldüğünde onun yeğenini **V. Michael** (*iktidar dönemi* 1041-1042) adıyla tahta geçiren Zoe'yi kötü bir sürpriz bekliyormuş; V. Michael, Zoe'yi Büyükada'ya sürmüş ve mozaikteki imparatora ait resmi sildirmiş. Halkın imparatora karşı ayaklanmasıyla özgürlüğüne kavuşan Zoe, **IX. Konstantin Monomachos** ile evlenmiş, paneldeki yüzler de son kez değişmiş.

Kuzey galeride kısa süren hükümranlık dönemine rağmen acımasızlığı ile nam salan ve polo oynarken aldığı bir darbe sonucu beklenmedik şekilde ölen **İmparator Alexandros**'un (*İktidar dönemi* 912-913) tasviri görülebilir.

İkonoklast dönemde tahrip edildiklerinden Ayasofya'da ve İstanbul'da Jüstinyen ile karısı Theodora'nın mozaikleri yok. Onlara ait mozaikleri 548 yılında Ravenna'da yapılan San Vitale Kilisesi'nde görebilirsiniz.

IX. Konstantin Monomachos ve eşi Zoe

Henricus Dandolo'nun Mezarı

Dandolo ve Halvdan

Bu bölümde göreceğiniz mezartaşı 1204 yılındaki **IV. Haçlı Seferi** sırasında İstanbul'a yapılan dehşet verici saldırılardan sorumlu olan **Venedik Dükü Henricus Dandolo**'nun (1107?-1205) gömüldüğü yeri gösteriyor (*Rivayete göre şehir geri alındıktan sonra Dükün kemikleri köpeklere atılmış*). Dandolo'nun mezarının karşısındaki sütunlara doğru gidin. Binanın alt kısmına baktığınız yerde, mermerin üzerinde IX. yüzyıldan kalma bir grafiti göreceksiniz. Bir Viking olan **Halvdan** buraya adını kazımış. Bizans İmparatorluğu'nda paralı askerlik yapan Vikingler nehirleri kullanıp Karadeniz üzerinden İstanbul'a gelmişler. Şehre Mikla demişler.

Müzeden Çıkış

Narteksin dışındaki yan kapıyı kullanarak müzeden çıktığınızda kapının üstünde göreceğiniz ayna aslında arkanızda kalan ve muhtemelen kaçırdığınız muhteşem bir mozaiğe dikkatinizi çekmek için yerleştirilmiş. X. yüzyıldan kalan mozaikte İmparator **Konstantin Meryem Ana**'ya adını taşıyan şehrin maketini, **İmparator Jüstinyen ise** Ayasofya'nın modelini sunarken betimlenmiş. Çıkarken geçtiğiniz yer imparatorun kiliseye girerken tacını ve kılıcını bıraktığı ve askerlerinin onun dönüşünü beklediği **Savaşçılar Geçidi**.

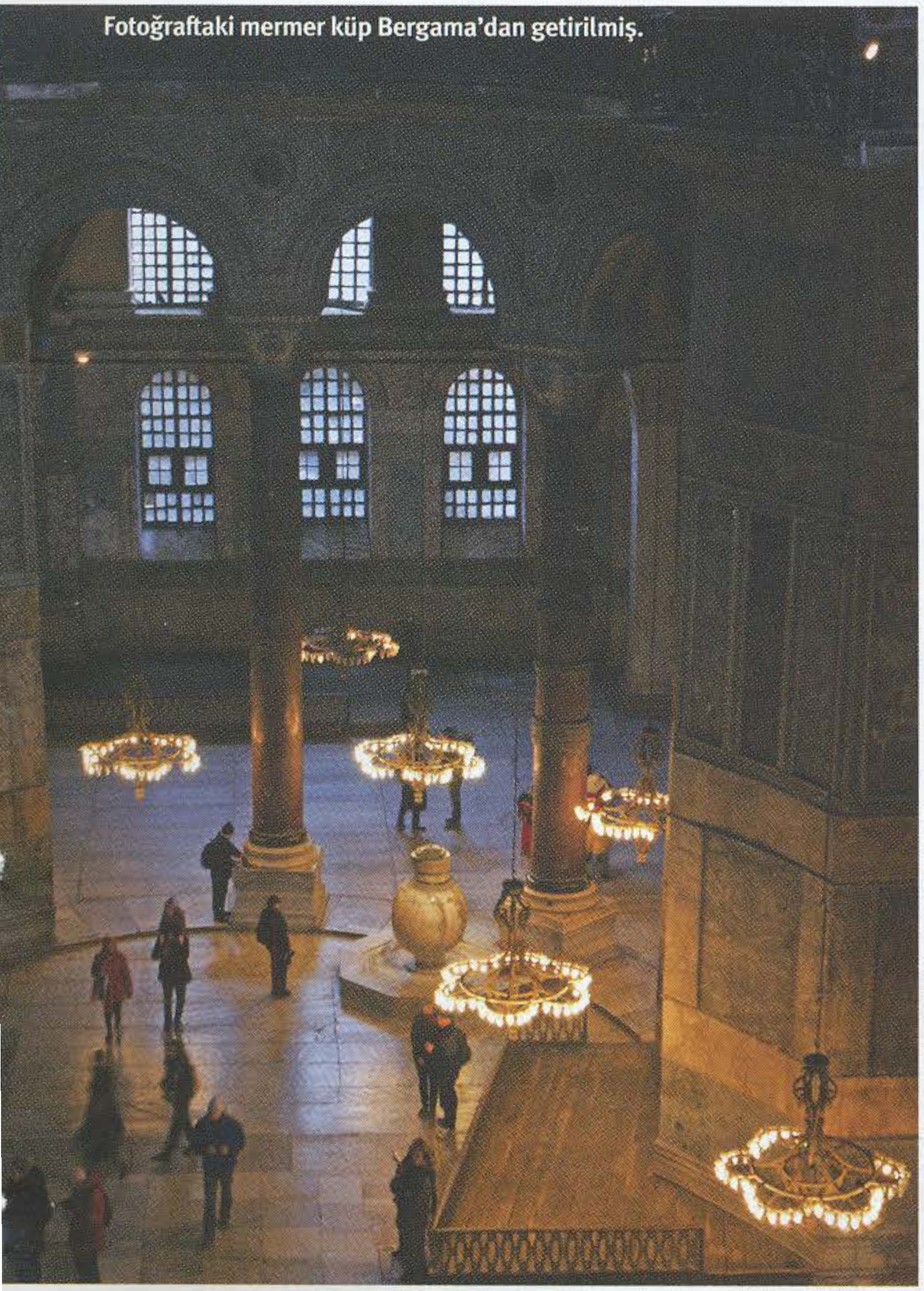

Konstantin sağda, Jüstinyen ise solda tasvir edilmiş.

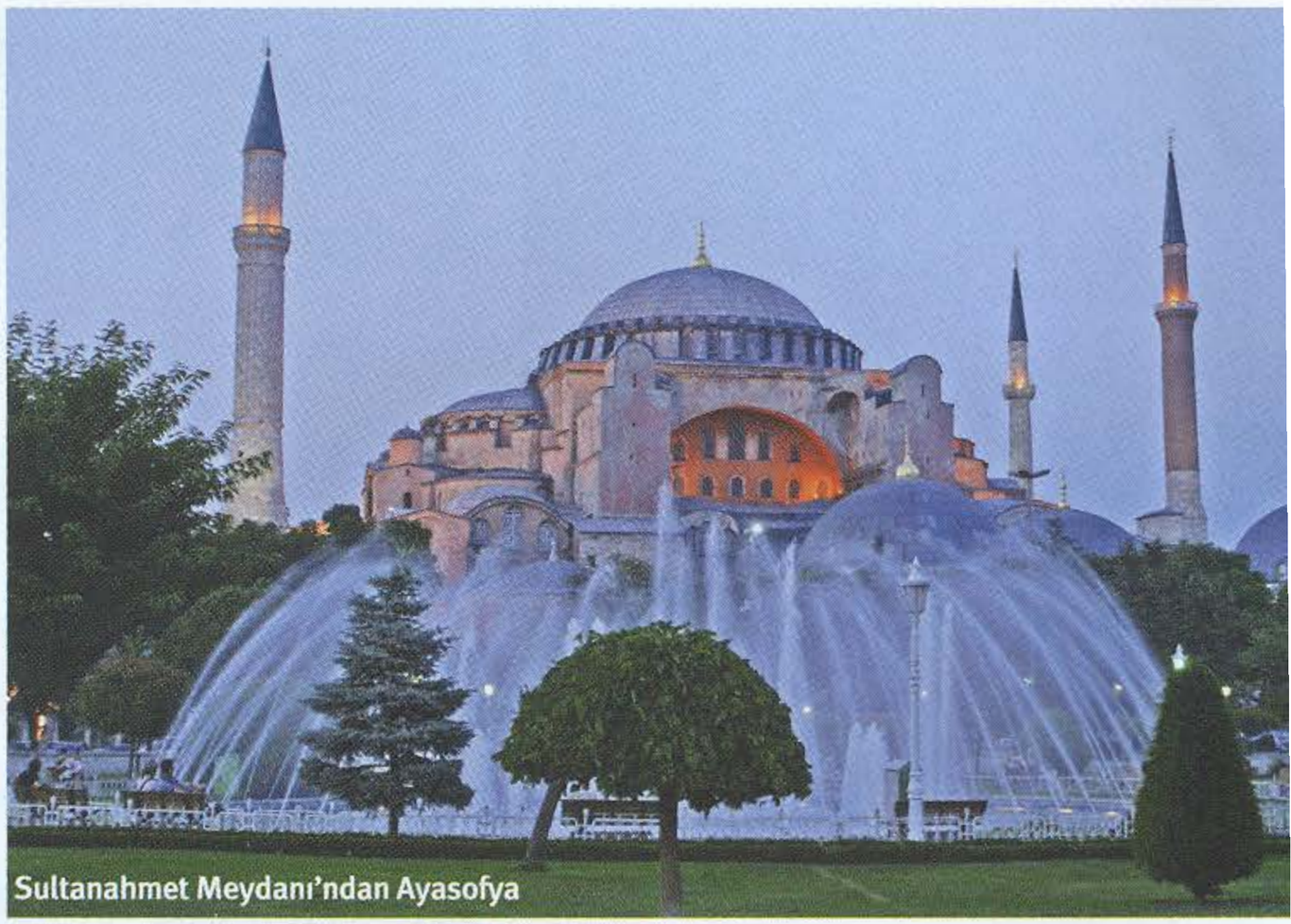

II. Selim Türbesi

Sultan Türbeleri

Girişin hemen sağ tarafında orijinal olarak Ayasofya'nın vaftizhanesi olarak yapılan ama daha sonra **Sultan I. Mustafa** (1592-1639) ve **Sultan Deli İbrahim**'in (1640-1648) türbeleri haline getirilen bina var. Yanındaki türbe ise Mimar Sinan tarafından **Sultan II. Selim**, (1566-1574) eşi **Nurbanu Sultan** ve babalarının vefatı üzerine kardeşleri **III. Murad**'ın tahtta rakipsiz oturabilmesi için öldürülen beş oğlu için yapılmış. **Davut Ağa**'nın tasarladığı yan türbede ise **Murad**'ın (1574-1595) kendisi yatmakta. Bu türbede Murad, gözde eşi **Safiye** ve 23 oğluyla beraber yatıyor. Oğullarından 19 tanesi tahta geçen erkek kardeşleri III. **Mehmed**'in muhalefetle karşılaşmaması için idam edilmişler. Son türbe III. Mehmed'e (1595-1603) ve eşi **Handan**'a ait. Neyseki III. Mehmed öldüğünde oğullarından hiçbiri idam edilmemiş, bunun yerine tahta geçmeyen erkek çocukları sadece saraydaki "kafes" te (sy. 009) mahpus olarak tutulmuşlar.

Eğer burayı sevdiyseniz aşağıdakileri de görmenizi öneririz;
Pammakaristos Kilisesi /Fethiye Camii (sy. 124)
Pantokrator Kilisesi/Zeyrek Kilise Camii (sy. 111)
Konstantin Lips Manastırı/Fenari İsa Camii (sy. 090)
Myrelaion Kilisesi/Bodrum Camii (sy. 088)
Ayia Theodosia Kilisesi/Gül Camii (sy. 228)
Pantepoptes Manastırı Kilisesi /Eski İmaret Camii (sy. 112)
Ayios Theodoros Kilisesi /Vefa Kilise Camii (sy. 113)
Theotokos Kryiotissa Kilisesi /Kalenderhane Camii (sy. 104)

Fotoğraftaki mermer küp Bergama'dan getirilmiş.

Sultanahmet Meydanı'ndan Ayasofya

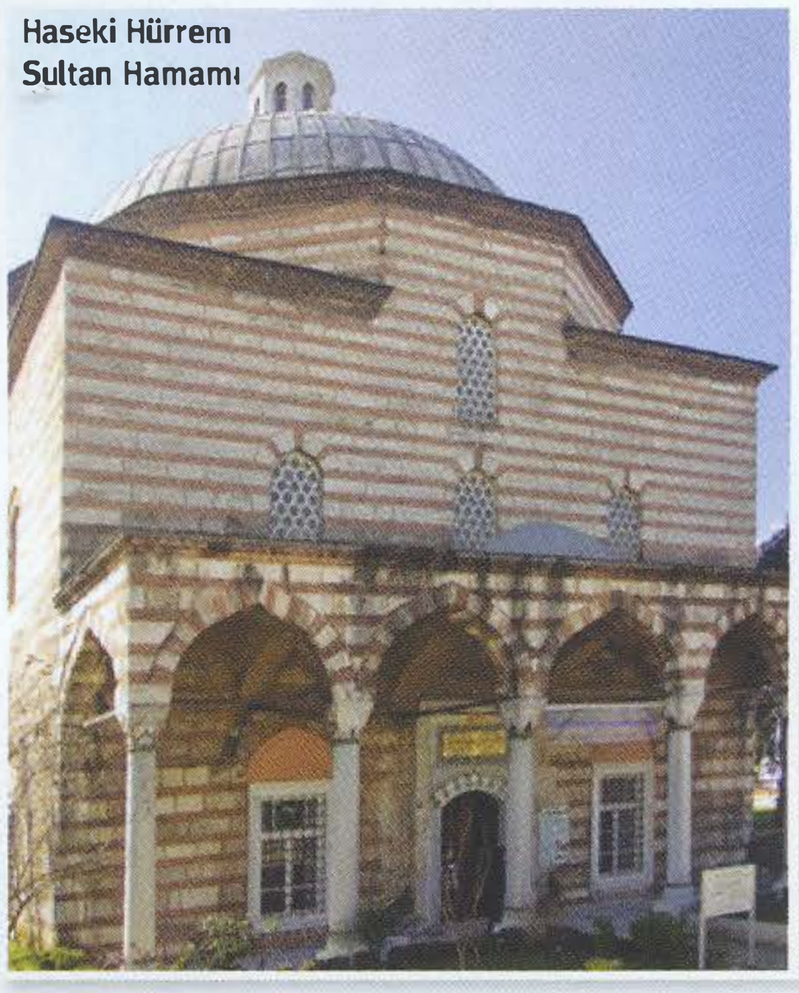
Sultanahmet Meydanı

Ayasofya ve Sultanahmet Parkı ile Arkeoloji Parkı'nın arasında kalan ve İstanbul'un turistik merkezi olan bu **büyük** meydan, her zaman dünyanın her köşesinden gelen ziyaretçilerle dolar taşar. Burası bir zamanlar **Büyük Konstantin**'in annesi **Helena Augusta** anısına **Augusteion** adını verdiği büyük meydandır aynı zamanda. **Khalke** ya da **Bronz Saray** olarak da bilinen **Büyük Saray**'ın ana girişine ve **Patriklik Sarayı**'na açılan meydanın ortasına ilerleyen yıllarda **Jüstinyen** bir at heykeli yerleştirmiş; **Küçük Ayasofya**'nın yanındaki deniz surlarındaki bir küçük kapıda bulunan Yunanca yazıtın bu heykelden geriye kalan son parça olduğu sanılıyor.

Rokselana

Hürrem Sultan Hamamı

Mimar Sinan tarafından 1556'da yapılan Sultanahmet Meydanı'nın köşesindeki bu muhteşem çifte hamam, Kanuni Sultan Süleyman'ın **Haseki Hürrem Sultan** olarak tanınan eşi **Rokselana** için 196 yılında Septimus Severus zamanında yapılan **Zeuxippos Hamamı**'na çok yakın bir yere inşa edilmiş. Günümüze ulaşan en güzel hamam komplekslerinden biri olan ve son zamanlara kadar halı dükkanı olarak kullanılan bina yeniden hamam olarak açılacak.

Haseki Hürrem Sultan Hamamı

Arkeoloji Parkı

Four Seasons Oteli'nin bahçesinde yer alan Arkeoloji Parkı'nda otelin genişleme çalışmaları sırasında bulunan kalıntılar var. 1846 yılında Sultan Abdülmecid, Fossati Kardeşleri burada bir Darülfünun binası yapılması için görevlendirmiş. 1863'te tamamlanan bina Kırım Savaşı esnasında Fransızlar tarafından hastane olarak kullanılmış. 1933 yılında yanana kadar da Adalet Sarayı olarak hizmet vermiş. Daha alt katmanlarında Roma ve Bizans kalıntıları bulunan parkın içindeki otel inşaatı durduruldu, kapısına kilit vuruldu, ne olacağı henüz belli değil.

İstanbul Kitaplığı

Soğukçeşme Sokağı'nda restore edilen ahşap yapılar.

Soğukçeşme Sokağı

Topkapı Sarayı'nın dış duvarları ve Ayasofya arasındaki sokakta yer alan ahşap evler 1970'lere kadar terkedilmiş haldeyken İstanbul'un değişik köşelerinde imzasını görebileceğiniz **Çelik Gülersoy** başkanlığındaki **Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu**'nun eli değmiş buraya. Evlerin restorasyon sonrası otel olarak kullanılmaya başlanmasıyla otelcilikte yeni bir anlayış da hayata geçirilmiş. Bugün parke taşı döşeli **Soğukçeşme Sokağı** trafiğe kapalı. Çelik Gülersoy'un kitap koleksiyonunu da barındıran **İstanbul Kitaplığı**'nı çevreleyen pastel renkli evler dizisi ve bu kompleksin bir parçası olan **Sarnıç Restoran** (detaylar aşağıda) nostaljik atmosferin yaratılmasına katkıda bulunuyor.

Olağandışı Bir Kültür İnsanı

Çelik **Gülersoy** (1930-2003) Hakkari'de doğmuş bir avukat. Çürümeye terkedilmiş XIX. yüzyıl Osmanlı İmparatorluğu binalarına baktığında herkesin gördüğünden farklı bir potansiyel görebilme ve onları restore etme yeteneğiydi onu "olağandışı" kılan... Ona sadece Soğukçeşme Sokağı ve Yeşil Ev için değil, Kariye Müzesi ve çevresi (sy. 132), Çamlıca Tepesi (sy. 506), Emirgan Korusu (sy. 441), Yıldız Parkı (sy. 404) ve Fenerbahçe Parkı'ndaki (sy. 474) binaların da restorasyonu için şükran borçluyuz.

İstanbul El Sanatları Merkezi

Merkez, XVIII. yüzyıldan kalan ve 1987 senesinde restore edilen Cedid Mehmed Efendi (**Kabasakal**) **Medresesi**'nde hizmet veriyor. El Sanatları Merkezi'nin bir sürprizi de sanatçıları çalışırken görme imkanı vermesi. Yeşil Ev Otel'den aşağı doğru yürüdüğünüzde dış dünya karmaşasından sizi uzaklaştıracak bir sükunet cennetine varacaksınız.

Kabasakal Medresesi

Four Seasons Oteli

Sultanahmet Hapishanesi/Four Seasons Oteli

Dünyada geçmişinde suçluların barındırıldığı, sonradan lüks bir otele dönüştürülmüş çok fazla binaya rastlayamazsınız. Bunlardan biri olan **Four Seasons Oteli**, 1970'lere kadar aralarında berbat **"Geceyarısı Ekspresi"** (filmde orijinali yerine Malta'da benzer bir mekan kullanılmıştı) filmi ile ünlenen uyuşturucu kaçakçısı **Billy Hayes'in** de olduğu hükümlüleri ağırlamış. Buraya cezasını çekmesi için gönderilen diğer ünlüler arasında **yazarlar Nazım Hikmet** ve **Yaşar Kemal** ile karikatürist **Orhan Coplu** da var.

Nazım Hikmet

Yaşar Kemal

1919'da inşa edilen hapishane, ilk **Ulusal Mimari Akımı**nın İstanbul'daki en güzel örneklerinden biri ve mimar **Vedat Tek**'in çalışması olduğu düşünülmekte. Kapının üzerinde Arap harfleri ile Türkçe "Dersaadet Cinayet Tevkifhanesi" yazıyor.

ALIŞVERİŞ

İznik Classics
Utangaç Sokak No. 17
Tel: 0212 516 74 73
İznik çinilerinin geleneksel ve modern çeşitlerini bulabilirsiniz.

NASIL GİDİLİR?

En yakın tramvay durağı Divan Yolu üzerindeki Sultanahmet.

1995 ve 2009'da Türkiye'yi ziyaret eden Oprah Winfrey İstanbul'da sadece bizim kameralarımıza konuk oldu. Türkçe üç kelime öğrendi: Merhaba, nasılsın ve çakma!

NEREDE YENİR?

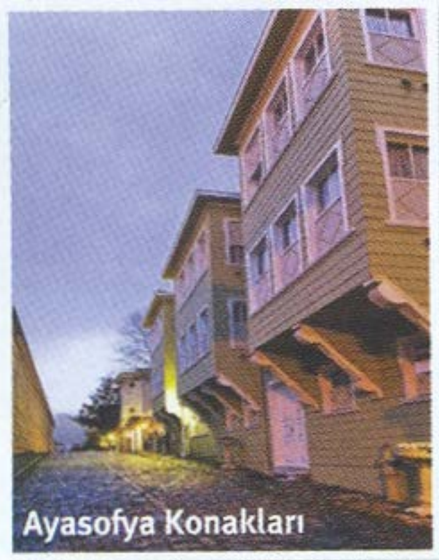
Seasons Restaurant
Tevkifhane Sokak No. 1
Tel: 0212 402 30 00
www.fourseasons.com
Avluda yer alan ve muhteşem yemekler sunan restoran, şehirde pazar günü brunchları için gidebileceğiniz en iyi ama en cüzdan düşmanı yerlerden biri. Buradaki her şeyi, bal kaymaktan soğuk mezelere, çeşitli makarnalardan minyatür tatlılara kadar, saat 11.30- 15.00 arasında tadabilirsiniz. Öğle ve akşam yemekleri için hazırladıkları menülerde de iddialı.

Sarnıç

Sarnıç
Soğukçeşme Sokak No. 38/1
Tel: 0212 512 42 91
Hiç 1500 yıllık bir sarnıçta yemek yediniz mi? Oto tamirhanesi olmaktan kurtarılan ve harika bir atmosferi olan restoranda bunu deneyebilirsiniz. Tuğla kemerleri ve altı büyük sütunu orijinal, sadece şömine sonradan eklenmiş. Menü, Osmanlı ve dünya mutfağının bir karışımı.

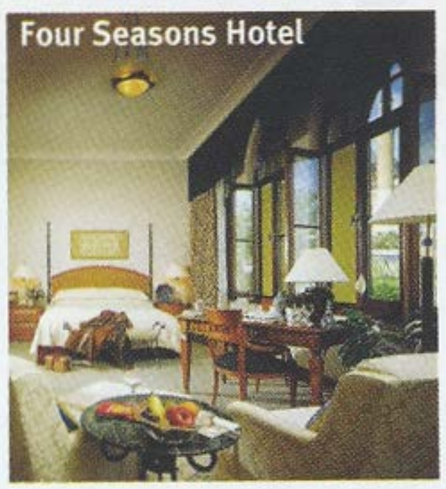
NEREDE KALINIR?

Ayasofya Konakları
Soğukçeşme Sokak
Tel: 0212 513 36 60
www.ayasofyapensions.com
Bu 64 odalı otel, Topkapı Sarayı'nın duvarlarının arkasındaki ahşap evlerde yer alıyor. Odalar biraz küçük ancak antik tarza uygun döşeli. Otelin terasındaki restoranda

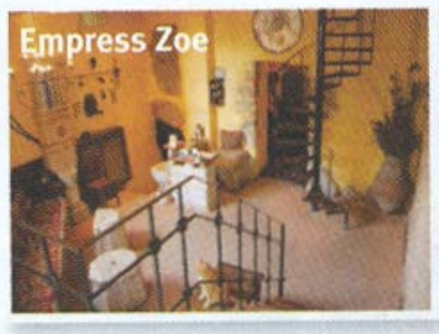

Ayasofya Konakları

akşam yemeğinizi yerken, Ayasofya'ya olan hayranlığınız bir kat daha artacak.

Empress Zoe
Akbıyık Caddesi No. 4/1
Tel: 0212 518 25 04
www.emzoe.com
XV. yüzyıl İshak Paşa Hamamı kalıntılarının karşısındaki otelin 25 odası son derece zarif döşenmiş. Muhteşem bir gizli bahçesi de olan otelin odaları normalden kendi mini hamamını barındıracak kadar büyüklükteki suitlere kadar değişiyor. Spiral merdivenlerse hareket zorluğu çeken misafirler için dezavantaj olabilir.

Four Seasons Hotel

Four Seasons Hotel
Tevkifhane Sokak No. 1
Tel: 0212 402 30 00
www.fourseasons.com
Geleneksel iç dekorasyonuna rağmen göz kamaştıran şık ve modern döşenmiş 65 odası, sıradışı restoranı ve tarihi mekanlara yakınlığı ünlü ve zengin misafirlerini mutlu eden özelliklerinden sadece birkaçı.

Empress Zoe

Hotel Uyan
Utangaç Sokak No. 25
Tel: 0212 518 92 55
www.uyanhotel.com
Hoş, rahat ve uygun fiyatlı 26 odası olan otelin kahvaltılarınızı da edebileceğiniz terasından tarihi yerleri görmeniz mümkün.

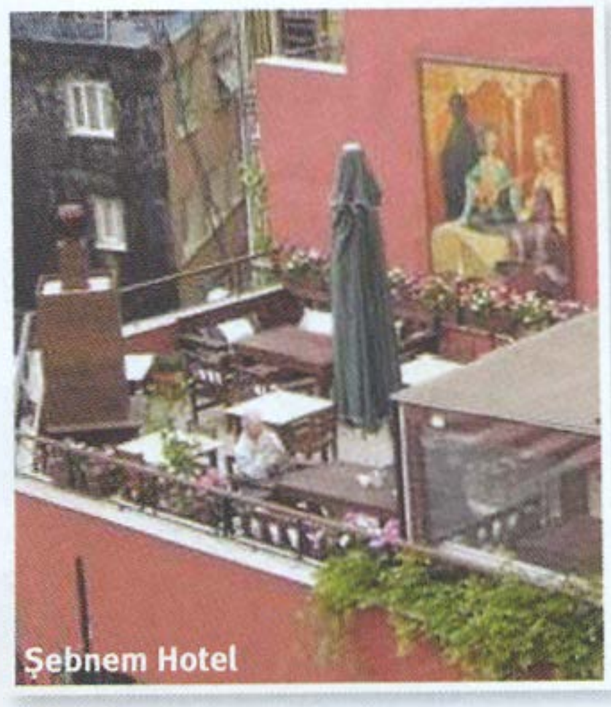

Ottoman Imperial Hotel
Caferiye Sokak No. 6/1
Tel: 0212 513 61 51
www.ottomanhotelimperial.com
Ayasofya'nın hemen yanında yeralan bu 49 odalı otel bir zamanlar gençler için yurt olarak kullanılıyormuş. Bugün geniş odaları, biri çatıda olmak üzere iki restoranı ile oldukça gösterişli ve lüks.

Seven Dreams Hotel
Utangaç Sokak No. 23
Tel: 0212 518 72 67
Güzel dekora ve geniş odalara sahip otel merkezi konumuyla dikkat çekiyor.

Seven Hills Hotel
Tevfikhane Sokak No: 8/A
www.sevenhillshotel.com
Bütün tarihi yerlere kolaylıkla ulaşabileceğiniz bir yerde bulunan otelin lüks odaları son derece çağdaş bir tarzda döşenmiş. Kahvaltı yapacağınız terasın manzarası ise harika.

Side Hotel & Pension
Utangaç Sokak No. 10
Tel: 0212 517 22 82
www.sidehotel.com
Daha iyi manzarası ya da kahvaltısı olan otel bulabilirsiniz ancak tarihi yerlere yakınlık ve fiyatlar söz konusu ise bu küçük otel ve pansiyondan daha iyisini bulmak çok zor.

Şebnem Hotel

Şebnem Hotel
Adliye Sokak No. 1
Tel: 0212 517 66 23
www.sebnemhotel.net
Hareketli Akbıyık Caddesinin yan sokaklarından birinde yer alan bu 15 odalı otel son derece hoş döşenmiş odaları, Marmara Denizi manzaralı kahvaltı terası ile huzurlu bir seçenek.

Yeşil Ev
KabasakalCaddesi No. 5
Tel: 0212 17 67 85
www.istanbulyesilev.com
1984 yılında restore edilen büyük bir Osmanlı konağında yer alan bu 19 odalı otel, Çelik Gülersoy'un bir başka projesi. Bahçedeki restoran ise keyifli bir akşam yemeği arayanların uğrak yeri.

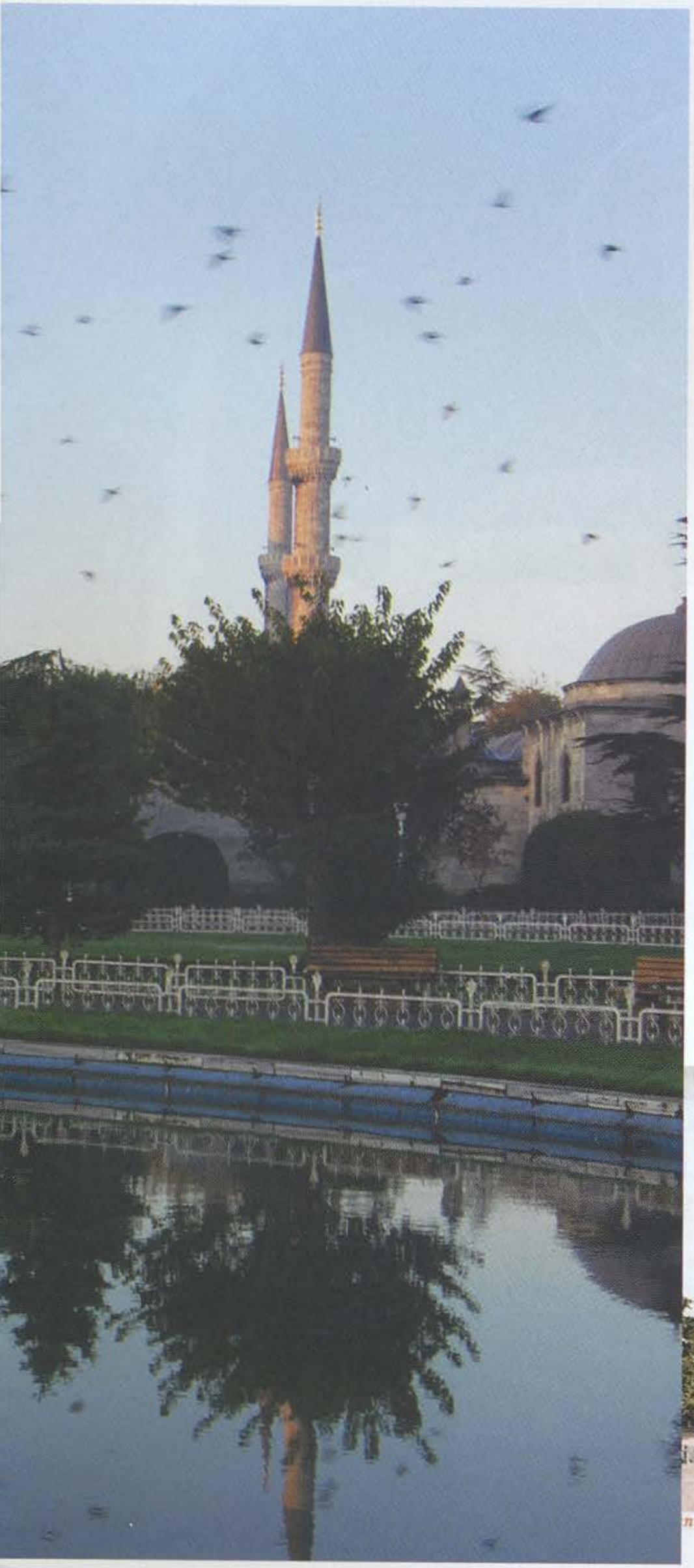

Yeşil Ev'in bahçesi

Lale Festivali zamanı İstanbul gökkuşağı renklerine bürünür.

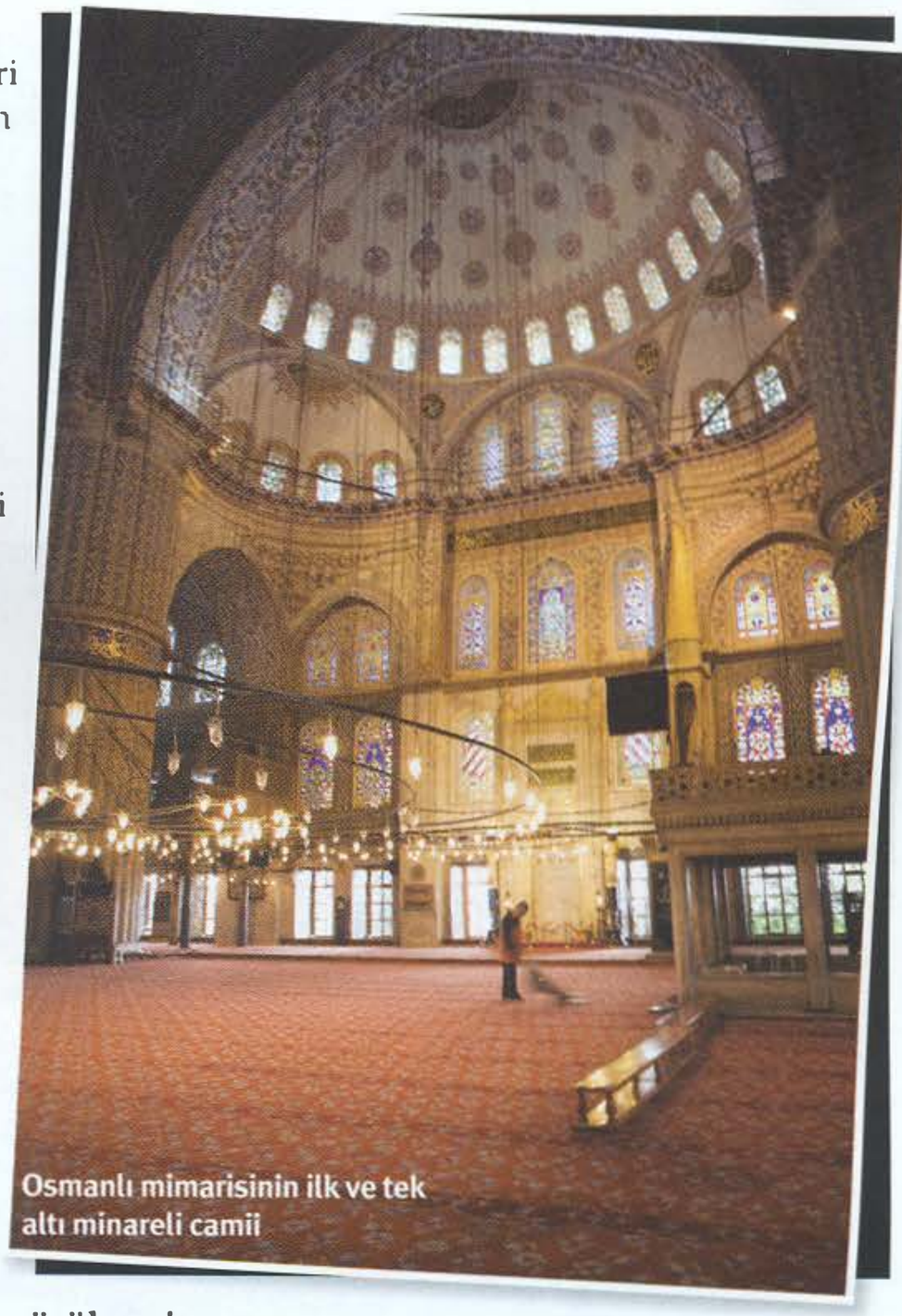
Mavinin Tonları

Sultanahmet Camii

Sultanahmet, birçok medeniyetin filizlendiği yer. Bizans ilk olarak burada kurulmuş. Bu bölge, geçmişinde yer alan kişi ve olayların yarattığı eserlerle her dönem çekim merkezi olmuş ve İstanbul turizminin adeta kalbi haline gelmiş. Muhteşem kubbesi ve altı minaresi ile yabancı turistler tarafından "Mavi Cami" olarak adlandırılan Sultanahmet Camii, sıradışı güzelliği ve ihtişamıyla İstanbul siluetinin değişmez bir parçası.

Ayasofya'nın tam karşısında bir mimari mücevher gibi duran **Sultanahmet Camii,** aralarındaki benzerliklere rağmen Ayasofya'dan yaklaşık bin sene sonra yapılmış. **Mimar Sedefkar Mehmed Ağa** tarafından **Sultan I. Ahmed** için 1609-1616 yılları arasında inşa edilen cami altı minareli ilk cami olması nedeniyle şehir siluetini belirgin biçimde değiştirmiş. Suudi Arabistan, Kabe'de bulunan caminin de altı minaresi varmış ama insanlar **Hz. Muhammed**'in **Kabe**'sindeki kadar çok minare yaptırınca sultanın fazla mağrur olduğunu söylemeye başlamışlar. Bunun üzerine Sultan I. Ahmed Kabe'deki camiye bir minare daha yaptırmış. Günümüzde **Adana**'daki **Sabancı Merkez Camii**'nin de altı minaresi var. Bu XVII. yüzyıl başyapıtını sadece "**mutlaka görülmesi gerekenler**" listesindeki bir tarihi eser olarak düşünürseniz haksızlık edersiniz; Sultanahmet Camii, yapıldığı zamandan beri en önemli ibadet yerlerinden biri olma özelliğini de korumayı başarmış.

Osmanlı mimarisinin ilk ve tek altı minareli camii

...ntinople. Mosquée Ahmed et l'Hippodrome.

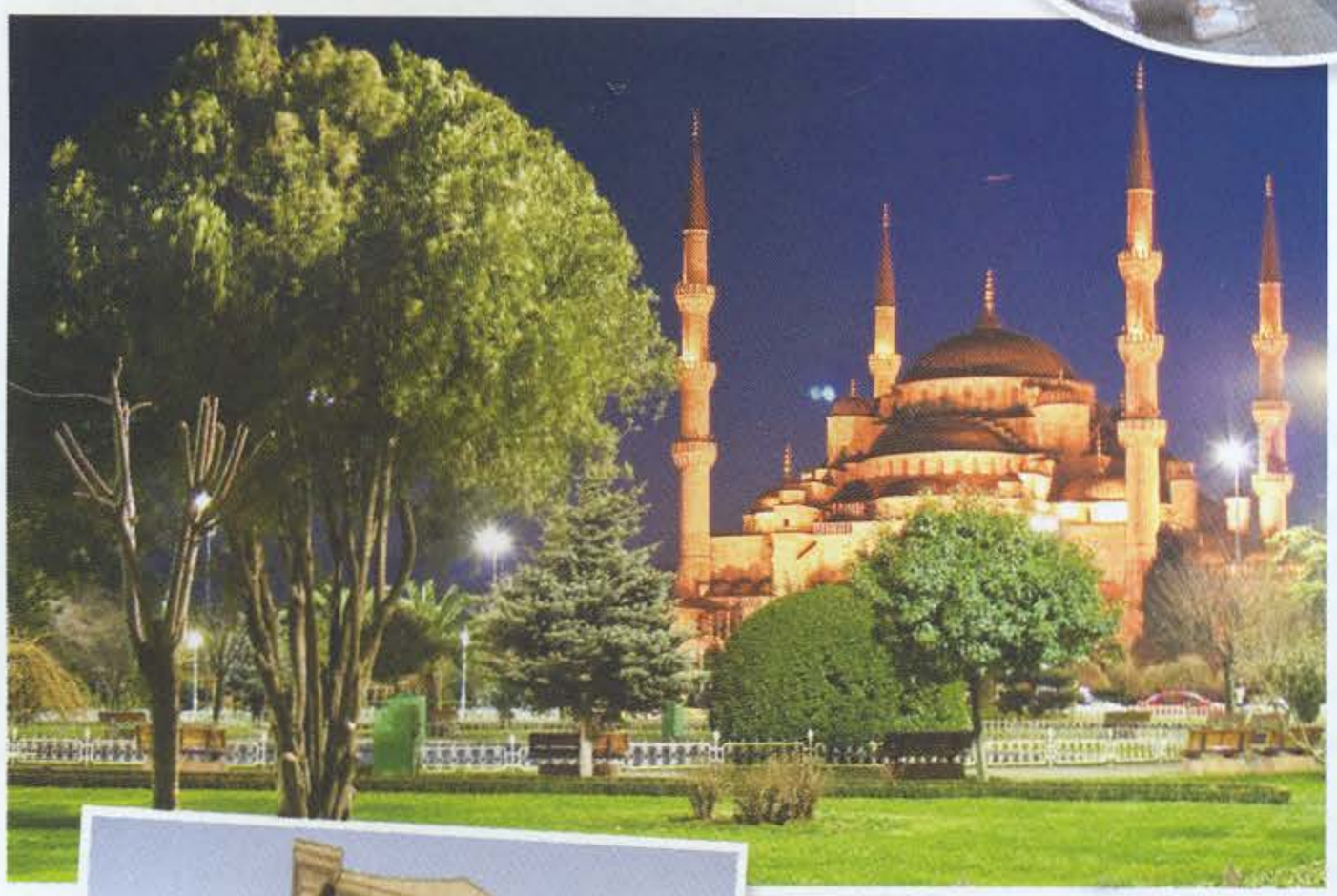
"Sultanahmet Camii, Ayasofya'dan daha küçük, detaylarda Süleymaniye'ye göre daha sıradan olmasına rağmen, dışarıdan bakıldığında ikisinden de daha görkemli."

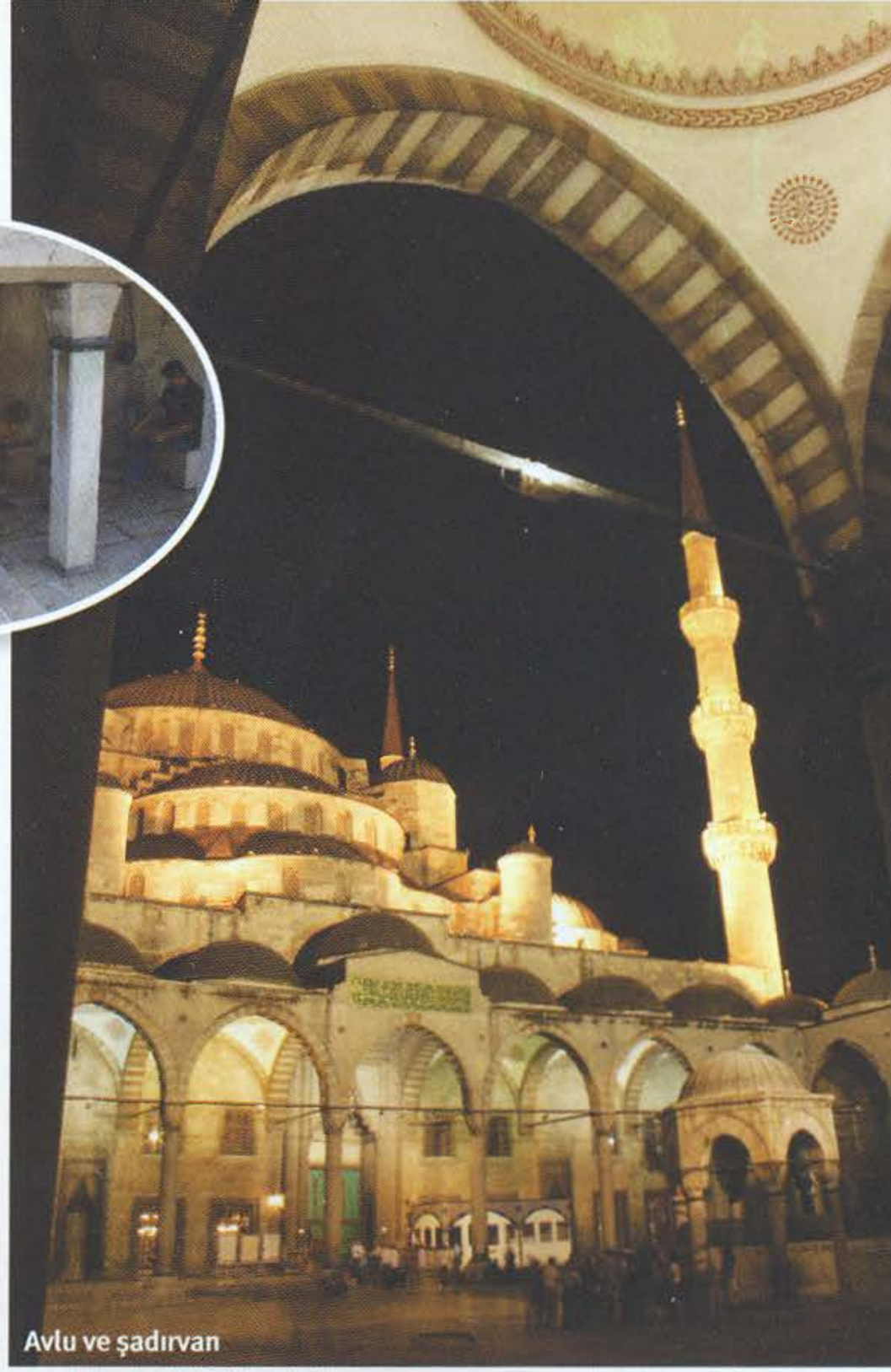
The Beauties of the Bosphorus
Julia Pardoe, 1839

"Olmamıştır dahi olmaz böyle ali bina, bir eser konmuştur ki, kim dembedem mezkur Ola"
(Bu yüce eserin benzeri yoktur ve olmayacaktır. Bu eser, her zaman övgüyle konuşulsun, dillerden düşmesin diye yapılmıştır.)

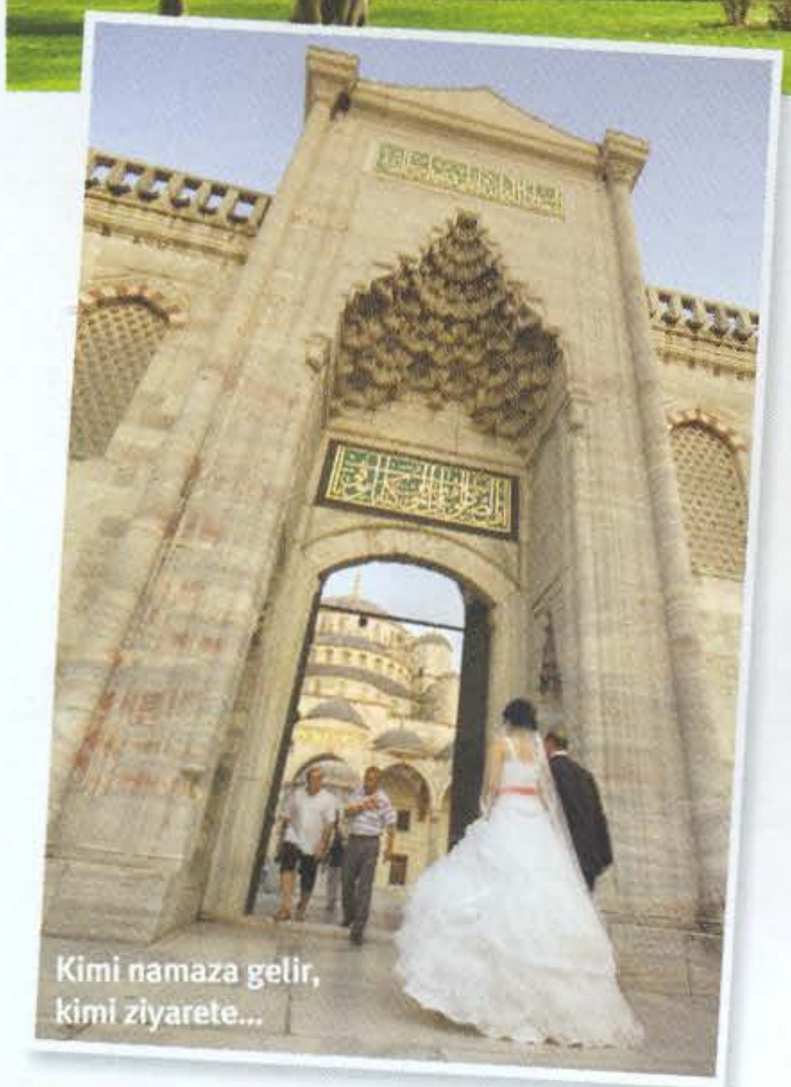
Sultanahmet Camii ana kapısı üstündeki kitabeden, Hicri 1026 (Miladi 1616)

Avlu ve şadırvan

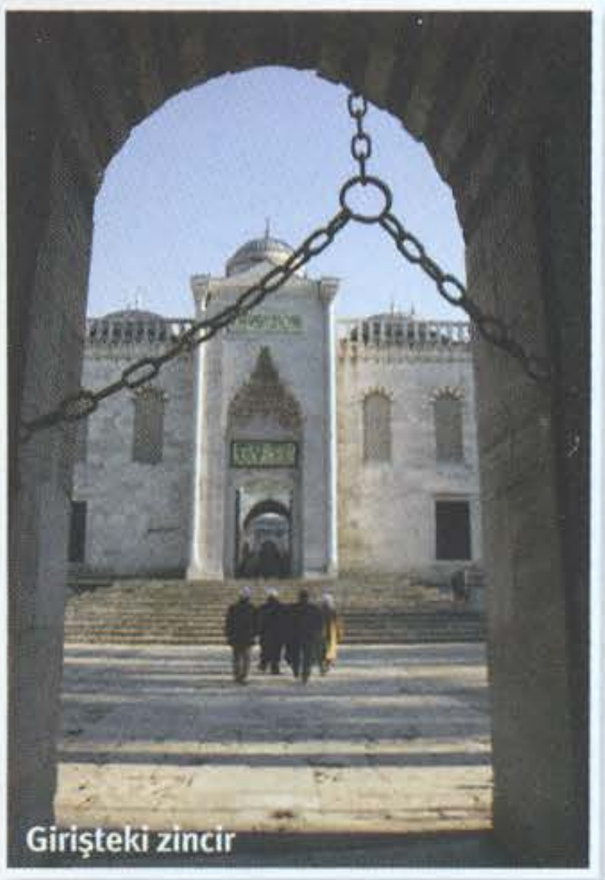
Kimi namaza gelir, kimi ziyarete...

Dış Özellikler

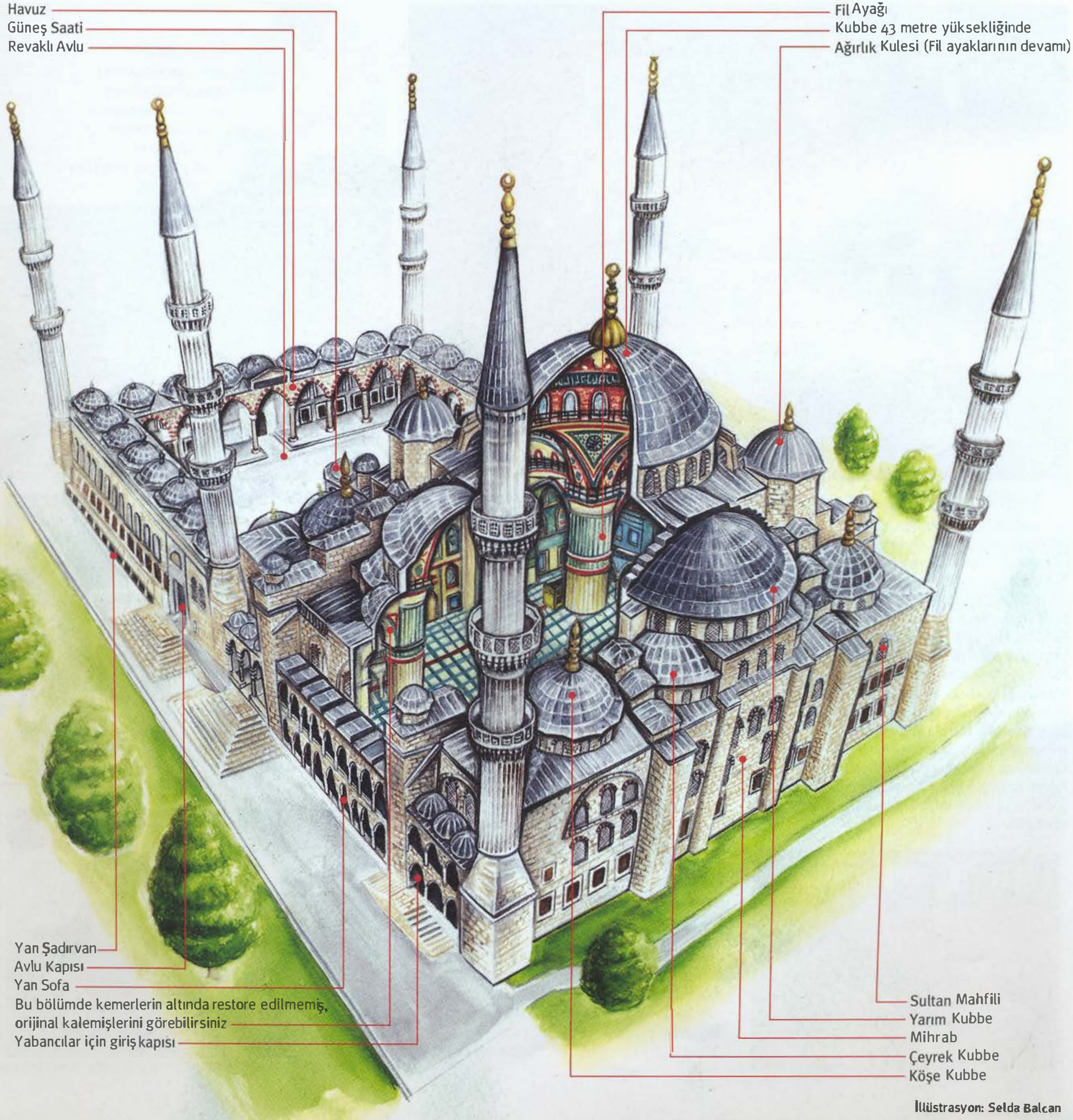
Sultanahmet Camii, gözlerinize başka şans tanımıyor; altı minaresi ve birçok yarı kubbenin arasına gömülmüş gibi duran devasa kubbesinden başka yere bakmanızı imkansız hale getiriyor. Özellikle akşamları projektörlerle aydınlatılan cami, etrafında uçuşan martıların beyaz şekilleriyle beraber ilahi bir manzara oluşturuyor.

Ziyaretçilerin çoğu bahçeye Ayasofya'ya bakan kuzey tarafındaki kapıdan girmeyi tercih ediyor. Avlunun batı tarafında **Hipodrom**'a açılan kapının üstünde asılı bir zincir dikkatinizi çekecek. Avluya giren padişahlar zincire çarpmamak için kafalarını eğiyorlarmış. Dolayısıyla zincir padişahtan daha büyük olan Allah'ın varlığını hatırlatıp camiye giren herkesin eşit olduğunun altını sembolik olarak çiziyormuş. Zinciri geçince, ana girişin üzerinde göreceğiniz kitabe XVII. yüzyıl Osmanlı gezgini **Evliya Çelebi**'nin babası **Derviş Mehmed** tarafından yazılmış.

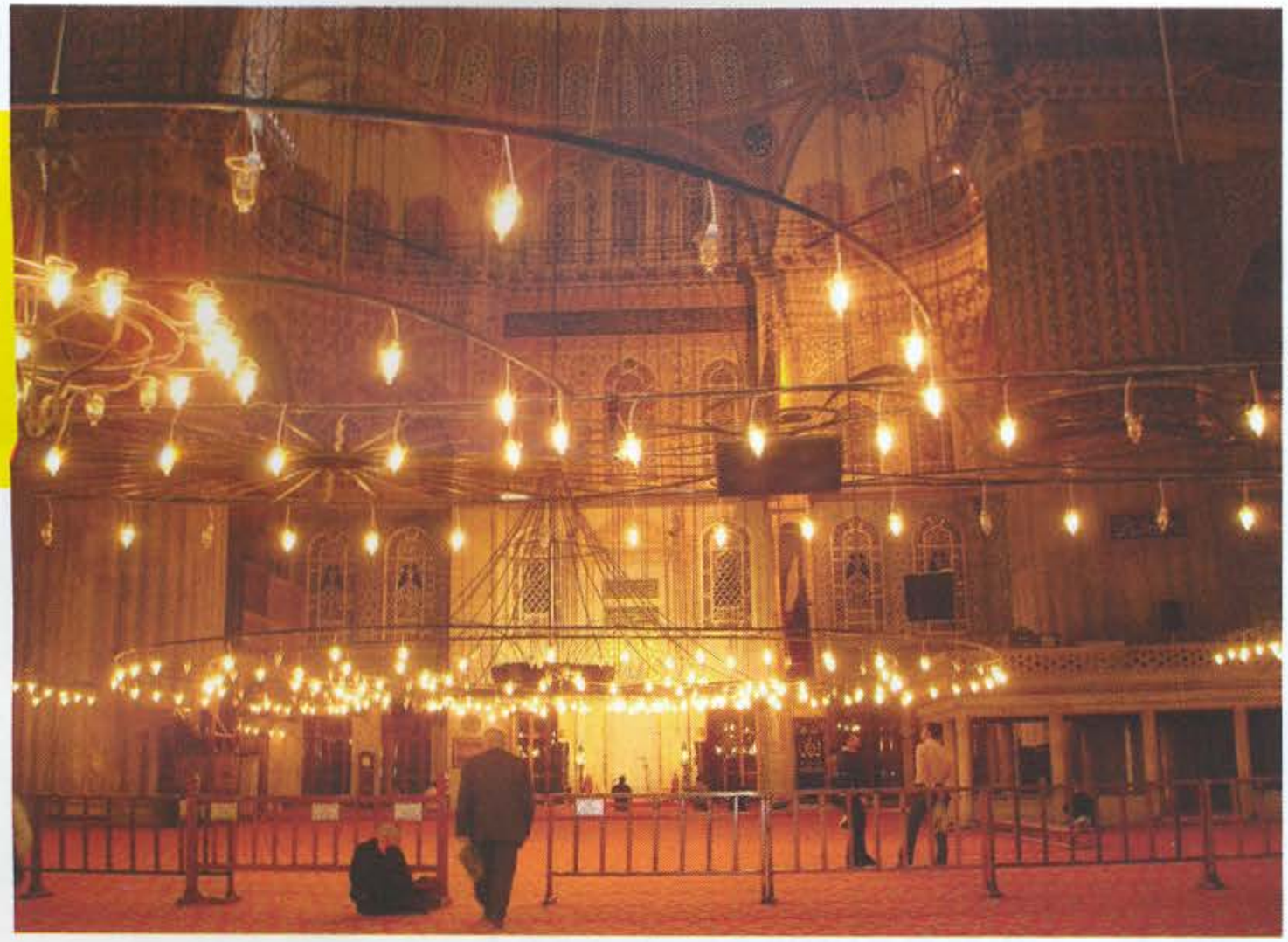
Cami birçok önemli sosyal işlevi olan külliyenin diğer yapıları arasında en önemli parça. Hastane, kervansaray ve mutfak günümüze ulaşmamış ama **Sultan I. Ahmed'in Türbesi**, Arasta ve tüm ihmal edilmişliği ile medrese duruyor.

Girişteki zincir

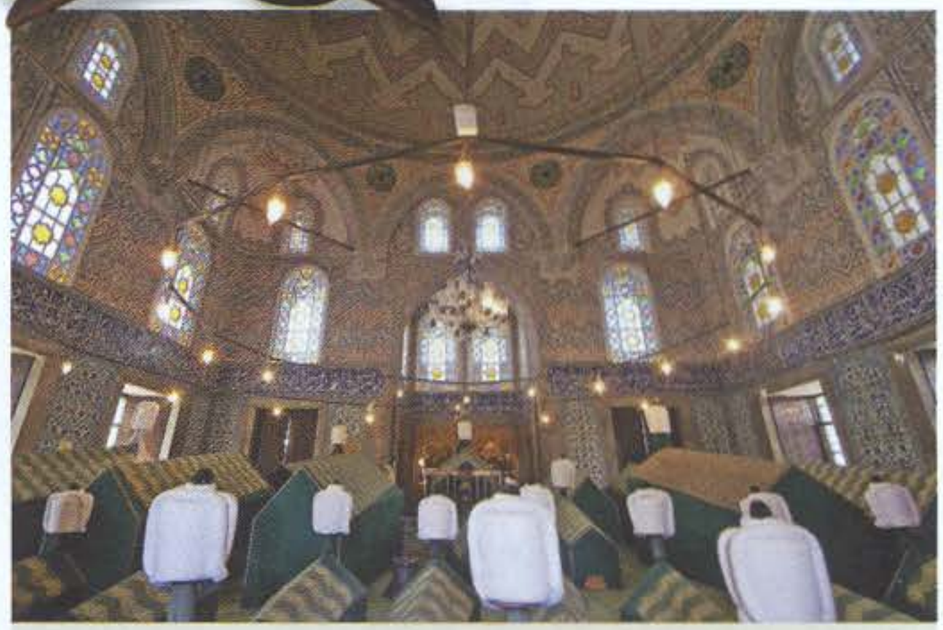

İllüstrasyon: Selda Balcan

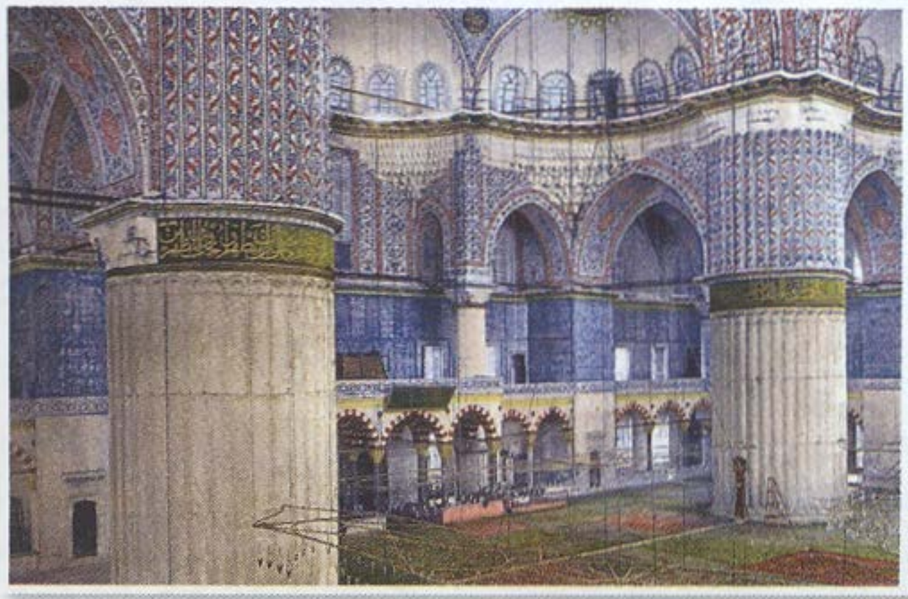

Sultanahmet minarelerinin dördü üçer, ikisi de ikişer şerefelidir ve toplam 16 şerefe Sultan I. Ahmed'in 16. padişah olduğunu simgeler.

İç Özellikler

Sultanahmet Camii'nin içi kare şeklinde yapılmış. 43 metre yüksekliğindeki kubbeyi desteklemek için ağırlık her birinin çapı beş metre olan dört devasa fil ayağına verilmiş. İlk bakışta yabancıların verdiği **"Mavi Cami"** ismini haklı çıkaracak mavi çarpmaz gözünüze. Bununla beraber, daha yakından incelediğinizde duvarların aşağı kısımlarının 20 binden fazla lale, karanfil, gül ve zambak desenli mavi-beyaz **İznik çinisi**yle kaplanmış olduğunu ve bazıları mavi revzenli 260 pencereden giren ışık huzmesinin günün belli zamanlarında mavinin farklı tonlarından oluşan gölgeler yaydığını görürsünüz.

Halılar değişirken

Bütün camilerde olduğu gibi cemaatin namaz kıldığı alan geniş ve ferah tutulmuş. **Marmara Adası**'ndan (sy. 596) getirilen en kaliteli mermerden yapılan mihrap ve mimber ise adeta sanat şaheserleri, mihrap selvi motiflerinin işlendiği mermerle bezenmiş. Mimber ise kabartmalı ve altın yaldız kakmalı tasarlanmış. Padişahın namaz öncesi ve sonrası dinlenmesini sağlayan küçük kasır ilk kez bu camide **hünkar mahfili**ne eklenmiş. Kapılar ve pencere kepenklerinde ise sedef ve fildişi kakmalı ahşap kullanılmış. Tüm bu zarif detaylar arasında, bir zamanlar yağ kandillerini taşımak için tasarlanmış ancak bugün elektrik ampulleri ile aydınlık sağlayan, yere yakın asılmış, muhteşem avize büyüklüğü ve güzelliği ile çarpıyor misafirleri.

Sultan I. Ahmed'in Türbesi

Sultan I. Ahmed (1590-1617), 14 yaşında tahta geçen ve 14 yıl hüküm süren Osmanlı'nın genç padişahı, yaptırdığı **Sultanahmet Camii**'nin hemen yanındaki görkemli türbede eşi **Kösem** (sy. 014) ve oğulları **IV. Murad** ve **II. Osman** ile beraber yatmakta. Çağdaşlarından farklı bir mimari üslubun kullanıldığı türbe, zarif kalem işleriyle bezenmiş, çini ve ahşap işçiliğinin en güzel örnekleriyle süslenmiş. Çini panoların üstüne yazılmış ayetlerle türbe çepeçevre donatılmış.

Sultan I. Ahmed

Kösem Sultan

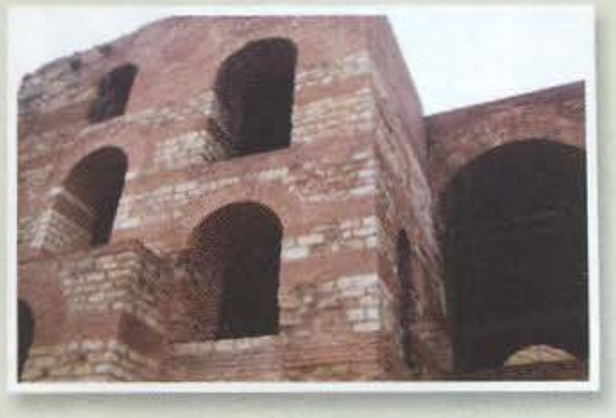
IV. Murad

Keçi sağan adam

Kaplan avı

Magnaura Sarayı'nın iki terasını birbirine bağlayan merdiven kulesini Akbıyık Caddesi'nde görebilirsiniz.

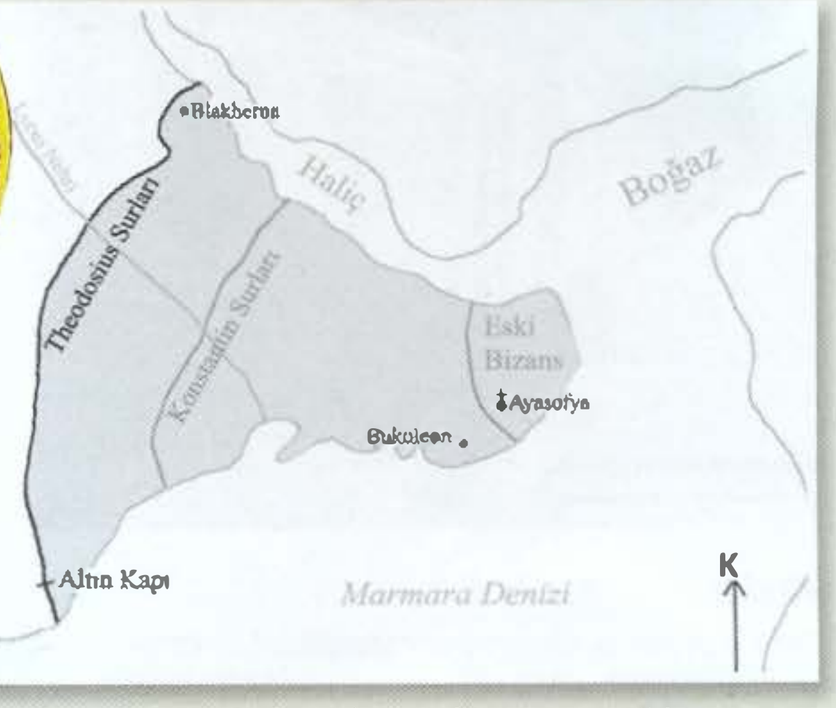
Büyük Saray ve Mozaikleri

Sultanahmet Camii, **Palatium Magnum** yani **Büyük Bizans Sarayı**'nın olduğu yerin bir kısmına yapılmış. **Büyük Bizans Sarayı,** Marmara Denizi'ne doğru inen ve bugün Topkapı Sarayı'ndaki köşkler gibi bir dizi bireysel saray olarak inşa edilmiş. Bu sarayların arasında **Sacred** ve **Daphne Sarayları** şu anda Sultanahmet Camii'nin kapladığı alanda bulunuyorlarmış. **Khalke, Magnaura** ve **Mangana Sarayları** Ayasofya'nın güneydoğusundan denize doğru inen yokuşta yapılmışken, **Bukoleon Sarayı** deniz surlarındaki **Ahırkapı** yakınında **Büyük Saray**'ın özel limanının yanında inşa edilmiş.

Bu saraylar kompleksinin yapımını Roma'daki **Palatine Sarayı**'na karşılık olsun diye 328 yılında **Büyük Konstantin** başlatmış. Sarayların büyük çoğunluğu 532'deki **Nika İsyanı** sırasında yıkılmış ancak zamanla imparatorlar tarafından onartılıp genişletilmişler. Altın çağlarında nasıl göründüğüne dair en iyi kaynağımız olan ve sarayların iç dekorasyonlarını da anlatan **"Törenler Kitabı" İmparator VII. Konstantin Porphyrogenitos** (944-959) tarafından yazılmış.

Konstantin Sikkesi

Büyük Saray'ın hayranlık uyandıran güzelliği yabancı misafirlerce yıllar boyu kaleme alınmış. 1204 yılında **IV. Haçlı Seferi** onları şehirden uzaklaştırıncaya kadar da Bizans imparatorlarının evi olmuş. Bizanslılar; Latinlerin kurduğu kukla hükümeti devirip 1261 yılında tahtı yeniden ele geçirdiklerinde, sarayın tamamen harap halde olduğunu görünce, Haliç kıyıları yakınında, **Ayvansaray**'daki **Blachernae Sarayı**'na (sy. 151) taşınmışlar. Sarayın toprak altında kalan kısımları hapishaneye dönüştürülmüş. 1453 yılında **Fatih Sultan Mehmed**'in orijinal sarayın kalıntıları arasında gezinirken XIII. yüzyıl **İranlı gezgin veşairi Saadi**'nin şu dizelerini fısıldadığı söylenir:

"Örümcek, ağlarını sezarların sarayında örüyordu
Afrasiyab kulelerinde bir baykuş gecenin şarkısını söylüyordu."

Four Seasons Hoteli civarında yapılan kazılarda gün ışığına çıkarılan **Magnaura Sarayı**'na ait kalıntılar var. Sarayın duvarının bir kısmı Akbıyık Caddesi'nde (sy. 167) görülebilir ancak özenli bir restorasyon geçirdiği söylenemez. 1930'larda ve 1950'lerde **Arasta Çarşısı**'nın altından çıkartılan ve sarayın bugün kaybolmuş ihtişamına dair bir fikir verebilecek olan mozaikler, **Büyük Saray Mozaikleri Müzesi**'nde (*pazartesi günleri kapalı*) korunuyor.

Burada sergilenen ve tarihi en azından **Büyük Jüstinyen**'in hükümdarlığı dönemine kadar uzanan devasa mozaik zemin, mermer ve renkli taştan oluşan yaklaşık 75-80 milyon parçadan (tessera) yapılmış. Dini konulara rastlanmayan mozaiklerde genel hayattan sahneler canlandırılmış; kaplan vuran avcılar, keçi sağan bir adam, palmiye ağacındaki bir kuşu yakalamaya çalışan bir maymun, kaz güden çocuklar ve ağaçtaki ayı betimlenmiş. Müzedeki en ilginç mozaik sahnelerinden biri bir çemberle oynayan ve ikisi mavili ikisi de yeşilli kıyafetler giymiş çocukları resmediyor. İlk bakışta masum bir detay gibi dursa da bu renklerle hipodromda yarışan farklı takımları ve siyaset arenasındaki farklı görüşleri anlatmak amaçlanmış.

IV. Haçlı Seferi

Arasta'daki dükkanlar

Arasta

Geleneksel olarak bir caminin masrafları için gereken para caminin hamamı ya da yanındaki dükkanlardan gelen kiradan karşılanırmış. Sultanahmet Camii'nde ise bu kiralar külliyenin dışında kalan ve bugün resmi olarak **Kabasakal Sokağı** olarak isimlendirilmesine rağmen, halk arasında **Arasta Çarşısı** olarak bilinen sokaktaki dükkanlardan gelirmiş. Bugün sokak, sahiplerinin daima çay içip sizinle sohbet etmeye hazır olduğu, son derece şık halı, çini ve antika dükkanlarına ev sahipliği yapıyor.

Yeraltının Sırları

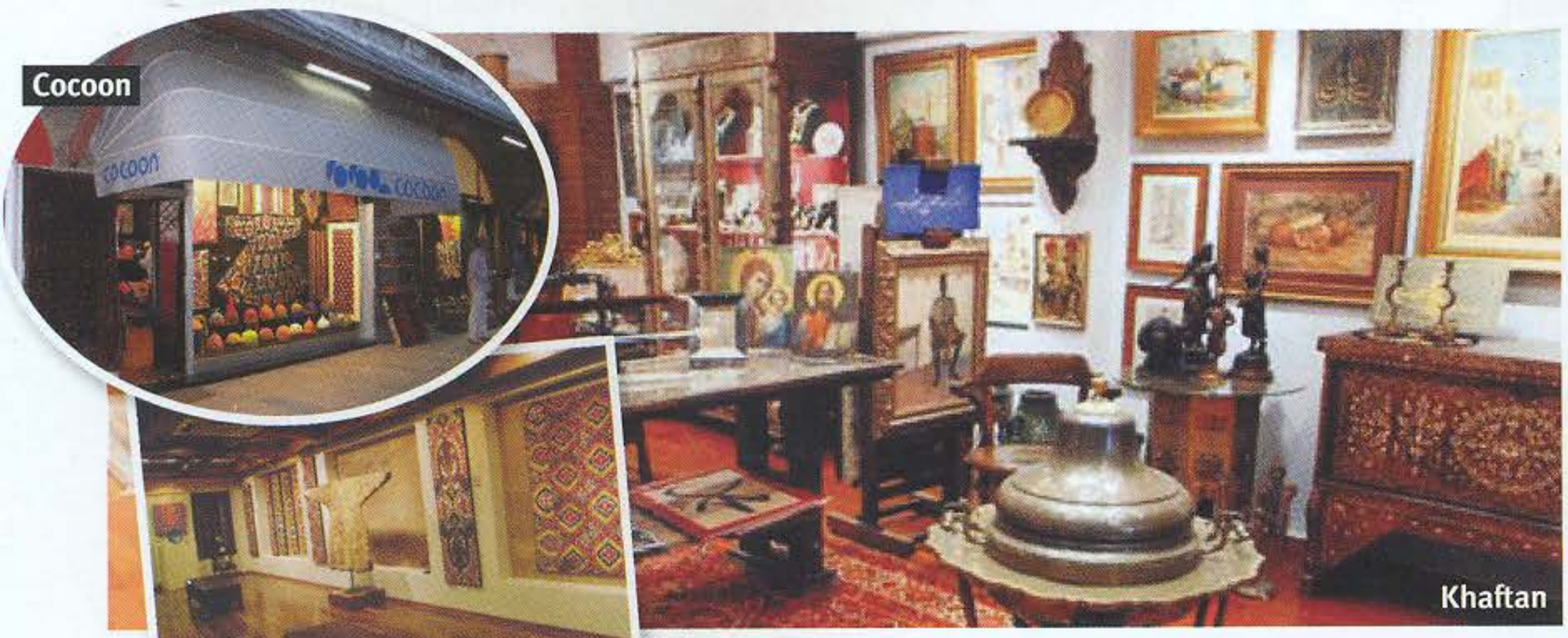
İstanbul'un merkezinde de önce Roma sonra Bizans şehir kalıntılarına rastlamadan kazı yapmak hemen hemen imkansız gibi. Bunun sonucu olarak da aşağıda adı geçen üç dükkan gibi pek çok bina tarihi kalıntılar üstüne kurulmuş:

Nakkaş Halı (*Nakilbent Sokak No. 30, Tel: 0212 516 52 22, www.nakkasrug.com*) İznik çinilerinin ve sıradışı mücevherlerin de satıldığı bu mağaza harika sütunları olan muhteşem bir VI. yüzyıl sarnıcının üzerine inşa edilmiş. Sarnıç bir sanat galerisi olarak da kullanılıyor. **Paladium Restaurant** (*Kutlugün Sokak No. 31, Tel: 0212 516 51 32*) olağandışı bir Bizans kompleksinin üst kat komşusu. Büyük Saray'ın bir parçasıymış. Dehlizleri **Albura Kathisma Restaurant**'a (sy. 170) çıkıyor. **Sedir Halı** (*Mimar Mehmet Ağa Caddesi No: 37, Tel: 0212 516 80 45*) ayazması olan, tonozlu bir Bizans şapeli üzerinde yer alıyor. Şapel muhtemelen XI. yüzyıldan kalma. Zemindeki mozaiklerin 5. ve 6. yüzyıllara ait olduğu düşünülüyor.

Başdoğan Asia Minor Halı Magnaura Sarayı'nın üzerinde yer alıyor.

Nakkaş'ın üzerinde bulunduğu VI. yüzyıldan kalma sarnıç.

Nakkaş'ta satılanlar adeta sanat eseri.

Khaftan

Çetinkaya Gallery

ALIŞVERİŞ

Khaftan'da (*Nakilbent Sokak No. 33, Tel: 0212 458 54 25*, www.khaftan.com) sadece çok çeşitli antik eşyalar değil aynı zamanda, kitaplar, tablolar, eski kartpostallar ve diğer hediyelik eşya çeşitlerini bulabilirsiniz. Orta Asya halıları ve tekstili üzerinde dünyaca tanınmış bir otorite olan **Mehmet Çetinkaya**'nın (*Tavukhane Sokak No: 7, Tel: 0212 517 68 08, www.cetinkaya.com*) dükkanı **Çetinkaya Gallery** koleksiyoncular için bir hazine. **Cocoon** (*Arasta Çarşısı No: 93, Tel: 0212 638 64 50, www.cocoontr.com*) aralarında keçeden yapılmış şapkalar ve şalların da olduğu sanatsal parçalar satıyor. **Jennifer's Hamam**'da (*Arasta Çarşısı No. 135, Tel: 0212 518 06 48*) Türkiye'nin her tarafından toplanmış el yapımı havlu ve banyo malzemesi bulabilirsiniz.

EĞLENCE

Bar ve kafelerin çoğu Akbıyık Caddesi'nde sıralı.

Meşale
Arasta Çarşısı No. 45
Tel: 0212 518 95 62
Özellikle yaz akşamları, dışarıda canlı müzik eşliğinde çay ve nargile içmek büyük bir keyif.

Şerbethane

Şerbethane
Arasta Çarşısı No. 117
Tel: 0212 517 00 04
Bizans döneminden kalma yapıların arasında kendine özgü bir ortam sunan bu restoran ve nargile kafede canlı müzik dinleme imkanınız da var.

NEREDE YENİR?

Doy-Doy Restaurant
Şifa Hamamı Sokak No:13
Tel: 0212 517 15 88
www.doydoyrestaurant.com
Çok katlı restoranda Türk yemeklerinin tadına cebinizi yakmayacak fiyatlarla bakabilirsiniz. Yaz aylarında masaların Sultanahmet manzaralı olması büyük bir artı.

Rami Restaurant
Utangaç Sokak No: 6
Tel: 0212 517 65 93
www.ramirestaurant.com
Bir zamanlar sanatçı Rami Uluer'in (1913-1988) evi olan binanın Osmanlı tarzı dekorasyonu, kağıt kebap, saray güveci gibi gözde Osmanlı yemekleri içeren menüsüne de uygun düşüyor. Geceleri terastan görebileceğiniz, ışıklandırılmış Sultanahmet Camii'nin güzelliğini tarife ise kelimeler yetmiyor.

NEREDE KALINIR?

Ayasofya (sy. 036) ve Cankurtaran (sy. 171) bölümlerine de bakın.

Amiral Palace

Amiral Palace
Bayramfırını Sokak No:7
Tel: 0212 458 68 00
www.amiralpalacehotel.com
32 odalı bu etkileyici ahşap bina aydınlık ve iç açıcı. Osmanlı öğeleriyle döşenmiş. Terasından göreceğiniz manzara ve küçük bahçesindeki kahvaltısı çok iyi.

Apricot Hotel
Amiral Tafdil Sokak No. 18/2
Tel: 0212 638 16 58
www.apricothotel.com
On iki odası olan otel bir aile işletmesi. Tüm ayrıntılara büyük bir özen gösterilmiş. Şık ve modern döşenmiş odaların bazılarında jakuzi ve hamam kurnası bile var.

Apricot Hotel

Ararat Hotel
Torun Sokak No: 3
Tel: 0212 516 04 11
www.ararathotel.com
12 odalı bu minyatür otel Sultanahmet Camii'nin hemen yanında yer alıyor.

Eresin Crown Hotel
Küçük Ayasofya Caddesi No. 40
Tel: 0212 638 44 28
www.eresincrown.com.tr
59 odalı otelin lobisi inşaat sırasında ortaya çıkarılan Bizans sarnıcı kalıntıları nedeniyle küçük bir müzeye ev sahipliği yapıyor. Engelli misafirler için rampa ve asansörlerin düşünüldüğü otelin fiyatları biraz yüksek gelebilir ancak standartları da yüksek. Teras restoranın sunduğu yemekler de manzara da muhteşem.

Eresin Crown Hotel

Mavi Ev (Blue House)
Dalbastı Sokak No. 14
Tel: 0212 638 90 10
www.bluehouse.com.tr
Karşısında yer alan Sultanahmet Camii'nin doyumsuz manzarası, hoş döşenmiş 27 odası ve teras restoranı müşterilerini memnun eden detaylardan bazıları.

Sarı Konak Hotel
Mimar Mehmet Ağa Caddesi No: 42-46
Tel: 0212 638 62 58
www.istanbulhotelsarikonak.com

Bir aile işletmesi olan otel, restore edilmiş 25 odalı bir konakta yer alıyor. Çatısından harika bir Marmara Denizi manzarası göreceğiniz otelin zarif ve klasik tarzda döşenmiş odaları çok özel bir atmosfer sunuyor. Yan binada yer alan beş süit oda ise dekorasyonu ve özenle düşünülmüş detayları ile şımartmak için sizi bekliyor.

Sultanahmet Palace Hotel
Torun Sokak No. 19
Tel: 0212 458 04 60
www.sultanahmetpalace.com
Ön ve arka cephelerindeki bahçelerin arasına yerleşmiş 45 odalı otel, odalarında yer alan özel hamamlarıyla Bizans döneminin Büyük Sarayı'nın olduğu yere kurulmuş.

Tarihe imza atmak

Hipodrom *(At Meydanı)*

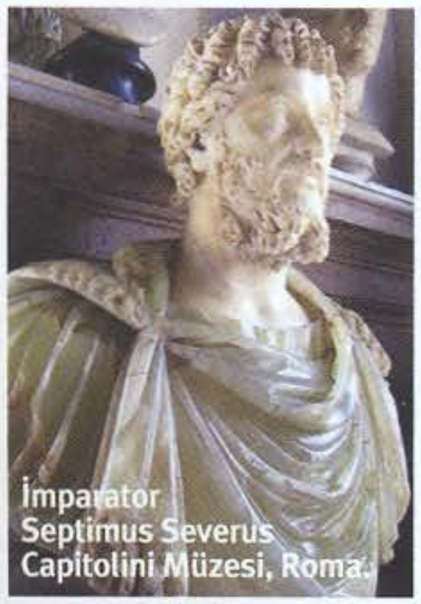
Bizans döneminin açıkhava stadyumu bugün Sultanahmet Camii'ne komşuluk yapıyor. İmparatorun, karşılaşmaları özel locası olan Kathisma'dan izlediği arena ateşli taraftar tezahüratlarının yanı sıra tarihin akışını değiştiren isyanlara da sahne olmuş. Yaklaşık 2000 yıllık bir öykü bu. Önce yarışların coşkusuna daha sonra infazların dehşetine şahit olan bu meydanda bir tarih yazılmış.

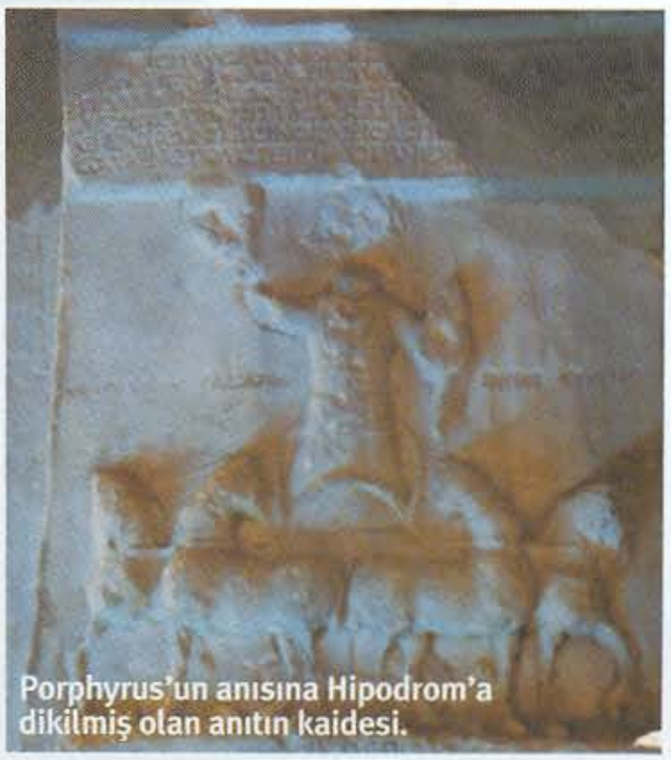

Bizans döneminde Hipodrom

Bizans'tan Osmanlı'ya geçiş döneminde zamanın usta mimarları tarihe imzalarını atarken, bu meydana saygı duymuşlar ve bunu da geçmişin eserlerine dokunmayarak göstermişler. Osmanlı'nın hükümranlığı sırasında At Meydanı adı verilen Hipodrom, şenliklere ve geçitlere şahitlik etmiş.
Araba yarışları da dahil pek çok spor aktivitesine sahne olan oval Hipodrom'un tarihi 203 yılına, **İmparator Septimus Severus**'un hükümdarlığına uzanıyor. Büyük Konstantin zamanında alan genişletilmiş ve 480 metreye 118 metre boyutlarına ulaşmış. Bu büyüklüğü insanın gözünde canlandırması zor ama bunu anlayabilmek için yarış arabalarının ve seyircilerin alana girdiği yer olan **Kayzer II. Wilhelm Çeşmesi**'nin yanında durun. Önünüzde uzanan alana bakın, şu an meydanın heykeller ve anıtlarla süslenmiş "spina" (yarış pistinin ortasından geçen bölüm) denilen orta kısmındasınız. Bu eserlerden maalesef çok azı günümüze ulaşabilmiş, 1204 yılındaki **IV. Haçlı Seferi** sırasında çoğu yağmalanmış. Kutsal amaçla yola çıkanlar dünyanın en güzel şehrine gelince dindarlığı, dürüstlüğü bir kenara bırakmışlar. Çalınan ganimetler arasında, kendinden sonra yapılan eserlere örnek teşkil eden ve Hipodrom'un giriş kapısının üstünde bulunan **quadriga** (dört atlı araba) da var. Bu eserin bir kopyası Venedik'te Aziz Mark Bazilikası'nın üstünde yer alıyor, orijinali ise Bazilika'nın müzesinde duruyor. Atlardan birinin kopyasını Sakıp Sabancı (sy. 444) Müzesi'nin bahçesinde görebilirsiniz.
Yarış arabalarının ve sporcuların Bizanslılar döneminde kullandığı yolun güzergahı hiç değişmeden ulaşmış günümüze, tek fark bugün aynı yoldan yayaların geçmesi.

İmparator Septimus Severus Capitolini Müzesi, Roma.

Porphyrus'un anısına Hipodrom'a dikilmiş olan anıtın kaidesi.

"İki dost hükümdar";

Alman Büyükelçisi'nin Hipodrom'daki Alman Çeşmesi'nin açılışında Kayzer II. Wilhelm ve Sultan II. Abdülhamid'i tanımlası.

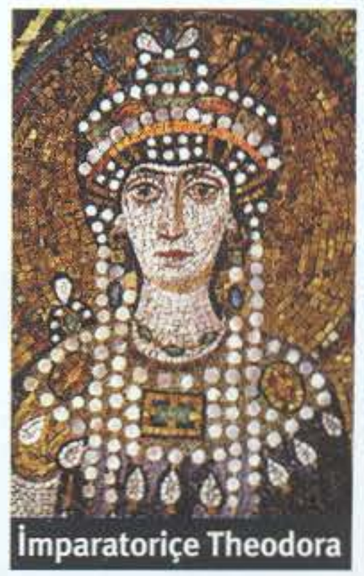
Kayzer II. Wilhelm Çeşmesi

Hipodrom'un girişinde, Ayasofya tarafında, Mark Spitta'nın tasarladığı yeşil kubbeli çeşme var.
Eser 1898 senesindeki ziyaretinin anısına Kayzer II. Wilhelm tarafından **Sultan II. Abdülhamid**'e armağan edilmiş. Kubbenin içinde iki liderin mozaikten yapılma tuğra ve monogramları var. Çeşmenin yerinde eskiden Vakvak Ağacı (meyveleri insan kafatası şeklinde olan cehennemdeki bir ağaca verilen isim) olarak geçen ve 1826'da isyancı yeniçerileri astıkları bir ağaç varmış.

Maviler ve Yeşiller

Bizans'ın ilk yıllarında araba yarışı seyircileri, günümüz Fenerbahçe-Galatasaray taraftarları gibi takımlarına gönülden bağlıymış. **En önemli iki grup**, rekabetleri çoğu zaman kontrolden çıkıp tehditkâr boyutlara ulaşan *Maviler* ve *Yeşiller*miş. Maviler'in genellikle muhafazakâr orta ve üst sınıftan, Yeşiller'in ise daha radikal alt gelir grubundan insanlar tarafından desteklenmesi bu iki takımın sadece spor değil sosyal ve politik konulara da odaklandığının bir göstergesi. 532 yılında bir grup, Jüstinyen'in yeğeni Hypatius'u onun yerine "seçmiş" ve günler süren Nika İsyanı başlamış. Kansı Theodora tarafından tahrik edilen Jüstinyen, komutanı Belisarius'u(500-565) Hipodrom'a göndererek 30 bin kişiyi öldürtmüş. Bu olaylar sürerken Ayasofya, Aya İrini ve Aya Stefanos kiliseleri tamamen yanmış. Jüstinyen isyan bastırıldıktan 40 gün sonra ilk iki kilisenin yerine yenilerini yaptırmaya başlamış. Yarış guruplarının bir daha asla eski güçlerine ulaşmalarına izin verilmemiş.

İmparatoriçe Theodora

Dikilitaş

Gözlerinizi kapatın ve bu meydanda, şu anki binaların yerine binlerce (kimine göre 30 bin kimine göre 100 bin) seyircinin doldurduğu bir mekanı hayal edin, destekledikleri yarış arabaları Hipodrom'un etrafında hızla dönerken bu kadar insanın tezahüratını düşünün. Hipodrom'un etrafını çevreleyen duvarı süsleyen revaklar ve sütunlar XVI. yüzyıla kadar buradaymış, daha sonra başka binaları süslemek için yerinden sökülmüş. İstanbul Arkeoloji Müzesi'nde (sy. 24) araba yarışçısı Porphyrus'un anısına Hipodrom'a dikilmiş olan iki anıtın kaidelerini görebilirsiniz. Birini Maviler, diğerini Yeşiller dikmiş.
İmparator, tüm aktiviteleri hakemi rahatça görebileceği (altında gerekli olduğunda kolayca kaçmasını sağlayacak tünel olan) **Kathisma**'dan seyredermiş. Toplanan kalabalığın tansiyonunun yükselerek bir taşkınlığa sebep olabileceği düşünülürse, imparator açısından oldukça akıllı bir çözüm. Nitekim bu tür bir olayda, 532 yılında **Nika İsyanı**'nda etraf kan gölüne dönmüş. Burası ayrıca idamların halka açık yapıldığı yermiş. Bizans kraliyet ailesinden tarihçi **Anna Komnena**'nın kitabı "**Alexiad**"da anlattığı gibi **Bogomil** mezhebi lideri **Basil**, 1116 yılında meydanda yakılmış.
Araba yarışları XIII. yüzyılda sona ermiş ve Hipodrom XV. yüzyıldan itibaren bir harabe halini almış.
1609 yılı ise Sultanahmet Camii'nin yapımına başlandığı yıl.
Hipodrom'dan geriye kalan alan cirit oynamak için kullanılmış.
Günümüzde parkta görebileceğiniz eserlerin bazıları Hipodrom'un en parlak günlerinden kalma, granit dikilitaş ise muhtemelen Haçlıların götüremeyeceği kadar ağır olduğu için hala yerinde duruyor!
Hipodrom İstanbul'un en önemli eserleriyle çevrili. Bunların içinde Sultanahmet Camii ve şu anda Türk İslam Eserleri Müzesi'ne ev sahipliği yapan İbrahim Paşa Sarayı var.
Etkileyici binalar arasında 1909 yılında **Vedat Tek** tarafından tasarlanan **Tapu ve Kadastro Müdürlüğü** de bulunuyor. Bir diğeri ise Hipodrom'un en sonunda yer alan ve 1890'larda **Raimondo d'Aronco**'nun Güzel Sanatlar Okulu ile devlet ofisleri olarak yaptığı bina. Daha sonraları bu yapı **Marmara Üniversitesi Rektörlük Binası** olmuş. Yanındaki bina ise bir zamanlar Yeniçeri Müzesi olarak kullanılmış. Rektörlük Binası küçük ama içinde hoş bir baskı koleksiyonu ile Sultanahmet Külliyesi'nin kalıntıları var.

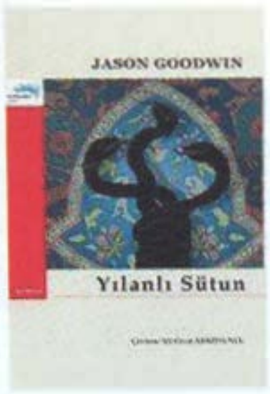
Levni'nin ünlü Surnamesi'nde Yılanlı Sütun.

Yılanlı Sütun (Burmalı Sütun)

Birbirine dolanmış üç yılanın başının altın bir vazonun üç ayağını oluşturduğu sütun, M.Ö. 478'de Yunan şehir devletlerinin birleşerek Persleri yendiği savaş anısına yapılmış ve Delfi'deki Apollo Tapınağı'nın önüne dikilmiş. Zafer kazanan 31 şehir devletinin adının kazındığı sütunun yenik düşen Perslilerin kalkanlarının eritilmesiyle yapıldığı söyleniyor. 330'lu yıllarda sütunu İstanbul'a getirten İmparator Konstantin sütunu Ayasofya'nın bahçesine diktirmiş, sütun daha sonraları Hipodrom'a getirtilmiş ve çeşme olarak hizmet vermesi sağlanmış. Yılan başlarının 1700'lü yıllara kadar yerinde durduğu ama sarhoş bir Polonyalı diplomat (ya da cirit oynayanlardan biri) tarafından parçalandığı düşünülüyor. Bugün İstanbul Arkeoloji Müzeleri'nde (sy. 020) sadece başlardan birinin parçası var.

Sütun Jason Goodwin'in yazdığı ve XIX. yüzyılda geçen "Yılanlı Sütun" isimli polisiye romanda başrolü oynuyor.

Örme Dikilitaş

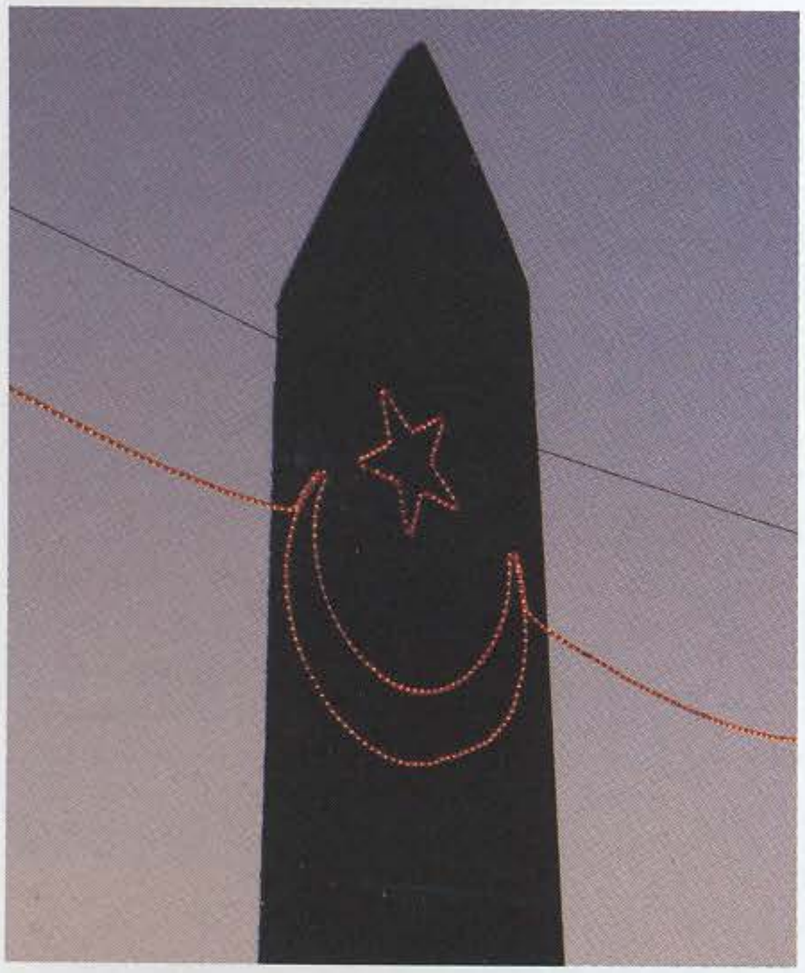
İlkine oranla daha kaba bir işçiliği olan ikinci dikilitaş Hipodrom'un güney ucunda yer alıyor. Hakkında çok az şey bilinmesine rağmen Konstantin ya da I. Theodosios tarafından dikildiği sanılıyor. VII. Konstantin Porphyryogenitus (913-959) tarafından üzeri bronzla kaplanmış ama IV. Haçlı Seferi sırasında altın olduğu sanılınca askerler tarafından sökülüp **yağmalanmış**.

"Tanrı'nın Ayasofya'sı, imparatorun trinikulumu (Büyük Saray'da altın kaplamalarla süslü yemek odası) varsa, halkın da Hipodromu vardır."

Alfred Rimbaud

Osmanlı döneminde Hipodrom, Matrakçı Nasuh.

Dikilitaş (Theodosios Sütunu)

Hipodrom'un ortasındaki granit Dikilitaş M.Ö. 1450 yılında **Firavun III. Thutmosis**'in anısına yapılmış ve Mısır'ın Antik Çağ kenti **Thebes**'in karşısına dikilmiş. 390 yılında da **İmparator Theodosios**'un emriyle İstanbul'a getirtilmiş. Dikilitaş; imparatora ve çevresindeki insanlara ait kabartmaların bulunduğu mermer bir kaidenin üzerinde yükseliyor. Kaidenin üzerindeki kabartmalar mermerden yapıldıkları için bugün oldukça yıpranmış durumda, ama granit çok dayanıklı bir taş olduğundan Dikilitaş'ın üstündeki hiyeroglif yazılar ilk günkü gibi okunaklı. Yüzyıllar içinde zeminin yükselmesiyle mermer kaide derinde kalmış. Burada neden bir Dikilitaş var diye sorarsanız; Hipodromlara dikilitaş yerleştirme geleneği **İmparator Augustus**'un Roma'daki **Circus Maximus Meydanı'na** bir dikilitaş koydurttuğu M.Ö. 10 yılına kadar uzanıyor.

Theodosios Sütunu Kaidesi

Kaidenin üstünde imparatorluk locasından yarışı izleyen ve kazanana defne dallarından yapılma taç veren imparator kabartması var. Kaidede ayrıca sütunun dikilişi ve mağlup düşmanların imparatora bağlılıklarını sunması da tasvir edilmiş.

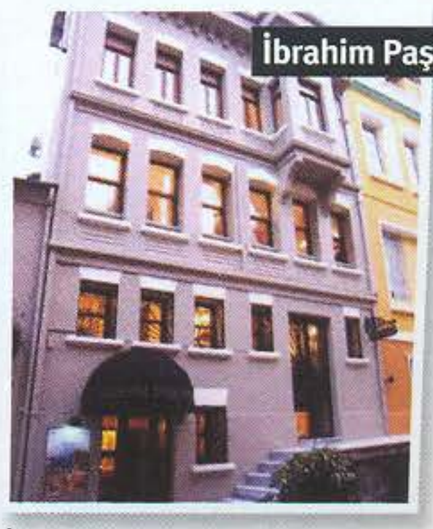
NEREDE KALINIR?

AlzerOtel
At Meydanı No. 72
Tel: 0212-516 62 62
www.alzerhotel.com
Hipodrom'un merkezinde 22 odalı bir aile işletmesi. Odalar genelde geniş, biri ise kocaman. Çatıdan manzaranın güzelliğine doyamayacaksınız.

Hotel Turkoman
Asmalı Çeşme Sokak No. 2
Tel: 0212-516 29 56
www.turkomanhotel.com
17 odalı otelin konumu çok merkezi. Dar bütçeli ziyaretçiler için ideal.

İbrahim Paşa Oteli
Terzihane Sokak No. 5
Tel: 0212-518 03 94
www.ibrahimpasha.com
Zarif girişi ve kahvaltı salonuyla dikkat çeken bu 16 odalı otele, odaları küçük bulanlar için geniş suitler eklenmiş.

Gizli Kalmış Hazine

Türk ve İslam Eserleri Müzesi

İslam ülkelerinden toplanmış birçok paha biçilmez eserin sergilendiği Türk ve İslam Eserleri Müzesi Hipodrom'daki (At Meydanı) İbrahim Paşa Sarayı'nda yer alıyor. Bazıları 800 yıllık olan şahane halılar, koleksiyonun en önemli parçaları arasında. Giriş katında ise göçebe hayatın özelliklerini yansıtan etnografik eserler bulunuyor.

"Cihan Şahı" olarak kabul edilen **Kanuni** bu sarayı sadrazamı olan **Pargalı İbrahim Paşa**'ya (1493-1536) hediye etmiş. Hanedan dışında bir kişinin edinebildiği ve günümüze ulaşan tek Osmanlı sarayı olan bu muhteşem yapının tarihi tam olarak bilinmiyor. **II. Bayezid** zamanında yapıldığı ve o dönemde dört ayrı avlusuyla beraber **Topkapı** Sarayı'na yakın büyüklükte ve görkemde olduğu söyleniyor. Bu nedenle müzeyi *(Tel: 0212 518 18 05, pazartesi günleri kapalı)* gezerken sadece sergilenen eserlere değil, adeta bir başyapıt olan binaya da hak ettiği ilgiyi gösterin.

Saray şaşaalı zamanlarında önemli düğün ve sünnet törenlerine de ev sahipliği yapmış. Bununla beraber, padişahın yaşadığı yeri gölgede bırakacak bir mekanda yaşamak pek de akıl karı değilmiş. Saraydaki ve padişahın üstündeki gücü kıskanılan İbrahim Paşa, padişahla yediği bir akşam yemeğinin ardından sabah, saray kapısının önünde ölü bulunmuş. Birçok tarihçi, **Hürrem Sultan**'ın padişah üzerindeki etkisini kıskanıp Paşa'yı rakip olarak gördüğünü ve bu nedenle ölümünde parmağı olduğunu düşünür. Geçen zaman içinde İstanbul'daki çoğu tarihi bina gibi İbrahim Paşa Sarayı da değişik amaçlar için kullanılmış; farklı zamanlarda tapu dairesi ve hapishane olmuş. Restorasyondan sonra Divanhanesi de dahil olmak üzere bina halka açılmış. Müzenin halı koleksiyonu dünyanın en iyilerinden biri olarak kabul ediliyor. Katar'ın başkenti Doha'da bulunan İslam Eserleri Müzesi'ndeki muhteşem sergilemenin bir gün bu müzede de uygulanması en büyük dileğimiz...

"(İbrahim Paşa Sarayı) yağlı urgan boynuna geçmeden önce, kendini çok güçlü gören bir sadrazam tarafından yaptırıldı."

Yeniçeri Ağacı, Jason Goodwin, 2006

Eğer bu müzeden hoşlandıysanız, aşağıdaki müzeleri de ziyaret etmenizi öneririz:
Pera Müzesi (sy. 332)
Sadberk Hanım Müzesi (sy. 464)

Holbein ve Lotto Halıları

XVI. yüzyılda yaşamış Avrupalı sanatçılar Hans Holbein ve Lorenzo Lotto tablolarında sık sık Türk halılarını kullanmışlar, öyle ki resmettikleri bazı halılar Holbein ve Lotto halıları olarak anılmaya başlanmış. Bunlar arasında belki de en meşhur olanı Holbein'ın **Londra National Galeri**'de sergilenen **"The Ambassadors" (Sefirler)** tablosundaki halı. Holbein ve Lotto'nun tablolara yansıttığı halılardan bazıları müzede sergileniyor.

Hans Holbein ve Lorenzo Lotto halılarının sergilendiği salon.

Ulu Cami'nin kapısı. Diğer tokmak çalınmış. Kopenhag'daki David Samling Müzesinde bulunuyor.

İslam Sanatları

Sarayın üst katında bulunan ana koleksiyon koridor ile etrafındaki odalarda sergileniyor. Eserler genelde kronolojik sıraya göre düzenlenmiş. 1155 yılında **Cizre**'de yapılmış **Ulu Cami**'den getirilen muhteşem ahşap kapı adeta bir şaheser. **Bağdat** ve **Samara**'daki **Abbasi** halifelerinin saraylarından alınan parçalar koleksiyonun en önemli eserlerinden. Bunların arasında rengarenk mozaikler ve iki dansçının freski de var. XIII. yüzyıla ait sırsız seramikler, harika bronz kutular ve ibrikleri de içeren geniş bir Selçuklu koleksiyonu misafirlerin yoğun ilgisini çekiyor. Müzede ayrıca İznik'te üretilen muhteşem mavi-beyaz çiniler de görülebilir. En ilginç eserler arasında ise **Kaçar** (İran) şahlarını **Noel Baba**'ya benzer sakalla gösteren tablolar bulunuyor.

Tombak İbrik

İstanbul'un **başka** yerlerinden buraya getirilen objeler de var. **Rüstem Paşa, Sultan II. Selim** ve **Sultan I. Ahmed**'in türbeleriyle, **Ayasofya Kütüphanesi**'nden alınan XVI. ve XVII. yüzyıl tarihli sedef kakmalı Kuran kutuları, **Peıtevniyal Valide Sultan Camii**'nden (sy. 089) getirilen XIX. yüzyıl sonuna ait altın sürahi ve ibrik, XIX. yüzyıl **Beykoz camları** (sy. 554) bu eserler arasında önemli yerlere sahip.

"Allah" yazılı çini pano

Selçuklu Çinileri

Sultan Kaftanı

Selçuklu Lahdi

Büyük halıların çoğu Divanhane'de sergileniyor.

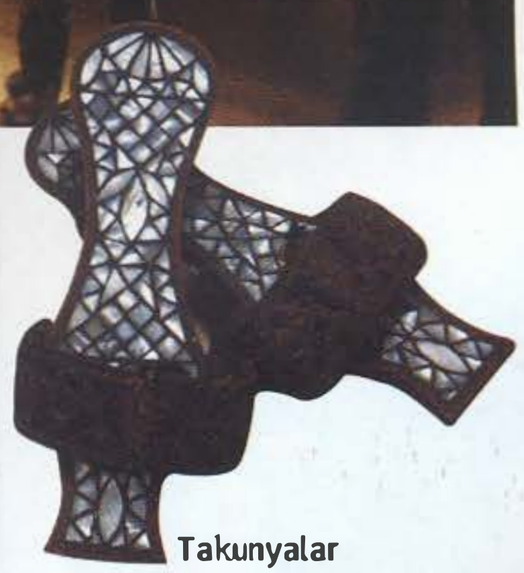
Türk Halıları

Müzede sergilenen halıların çoğu camilerde kullanılmış. Bu değerli halıların müzeye getirilmeleri gelecek kuşaklara aktarılmaları ve korunmaları açısından çok önemli. Bugün camilerin çoğunda eski el dokuma halıları yerine maalesef makine halıları var. Müzeyi gezerken gündelik hayatımızda kaybettiğimiz güzellikleri hatırlayıp hayıflanmamak elde değil.

Binadaki en eski halılar, XIII. yüzyıldan kalma, yedi parçadan oluşan bir grup. Bunlar **Konya**'daki **Alaeddin Camii**'nden getirilmiş ve Selçuklu dönemine ait. En çarpıcı olanlar ise Divanhane'de sergilenen ve XVI. yüzyıla ait olan devasa **Uşak** halıları, bazıları geçmişte **Kasımpaşa**'daki **Piyale Paşa Camii**'ni (sy. 264) ve **Galata Mevlevihanesi**'ni süslemiş. Burada XVIII. ve XIX. yüzyılda **İran**'da dokunan ve **Erzurum**'daki bir camiden getirilen halılardan örnekleri de görmek mümkün.

Bursa Evi

Takunyalar

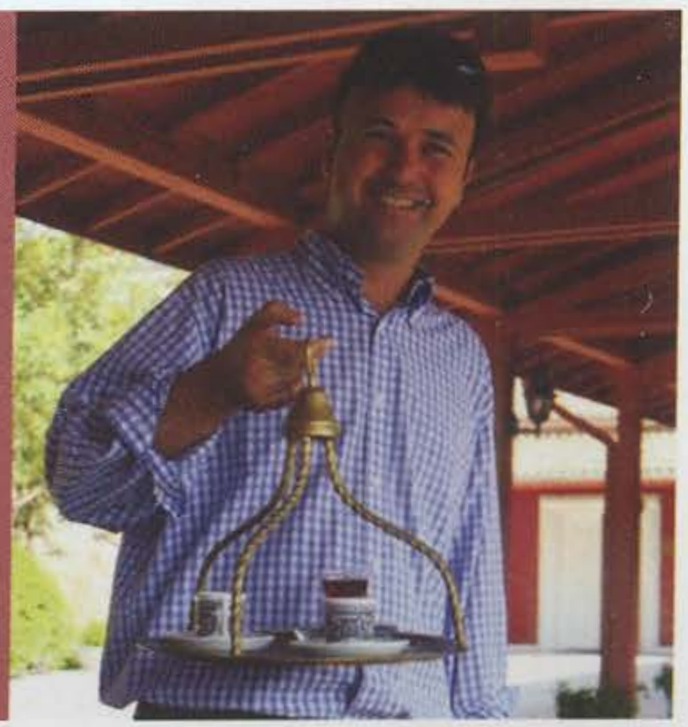
Çağlar Boyu Günlük Yaşam

Müzenin muhteşem etnografya kısmı avlunun sonunda buluyor. Sakın bu bölümü atlamayın, çünkü en az ana koleksiyon kadar ilginç ve önemli. Bugün göçebe yaşam Türkiye'de sona ermiş gibi. Eski yaşam tarzları, gelenekler ve el sanatları tarihin yaprakları arasında kayboluyor. İlk bölümde Adana ve yöresinin geleneksel "**Karaçadır**" göçebelerinin tüm renklerini görebiliyorsunuz. Çadır ve içindeki el dokuması kilimler, yastıklar, çuvallar size geçmiş hayatlardan kesitler sunuyor. Yün toplama, boyama, dokuma yöntemleri ve yünden üretilen her türlü günlük malzeme diğer sergi alanlarında gösteriliyor.

Müzenin bu bölümünde XIX. yüzyılda Türkiye'deki yaşamı gösteren canlandırmalar yapılmış. Bunların arasında **Manisa** yakınlarında **Yunt Dağı**'ndaki bir ahşap köy evini ve fes giymiş bir adamın dükkanından alışveriş yapan bir kadını gösterenler var. Bir diğerinde **Bursa**'daki varlıklı bir ailenin evi ile **bindallı** ve üç etek giymiş kadınlar canlandırılmış. Camekanların biri kadınların hamama giderken kullandıkları eşyaları sergiliyor. Günümüz insanının kullandığı plastik hamam tasları ve terlikleri düşünün bir de o dönemin kadınlarının kullandıklarına bakın. Hepsi birer sanat eseri kıvamında olan tarak, ayna, sabunluk ve bunları koydukları metal çantayla, içleri sedef kakmalı takunyaları gördüğünüzde zamanın zarafetine şapka çıkartacaksınız. Etnografya kısmındaki bir başka bölüm gelin odasını gösterirken diğerinde **İstanbul**'un zengin evlerinin **Viktorya** dönemi İngiltere'sine ne kadar benzediğine şahit olacaksınız.

Şehrin Sırları

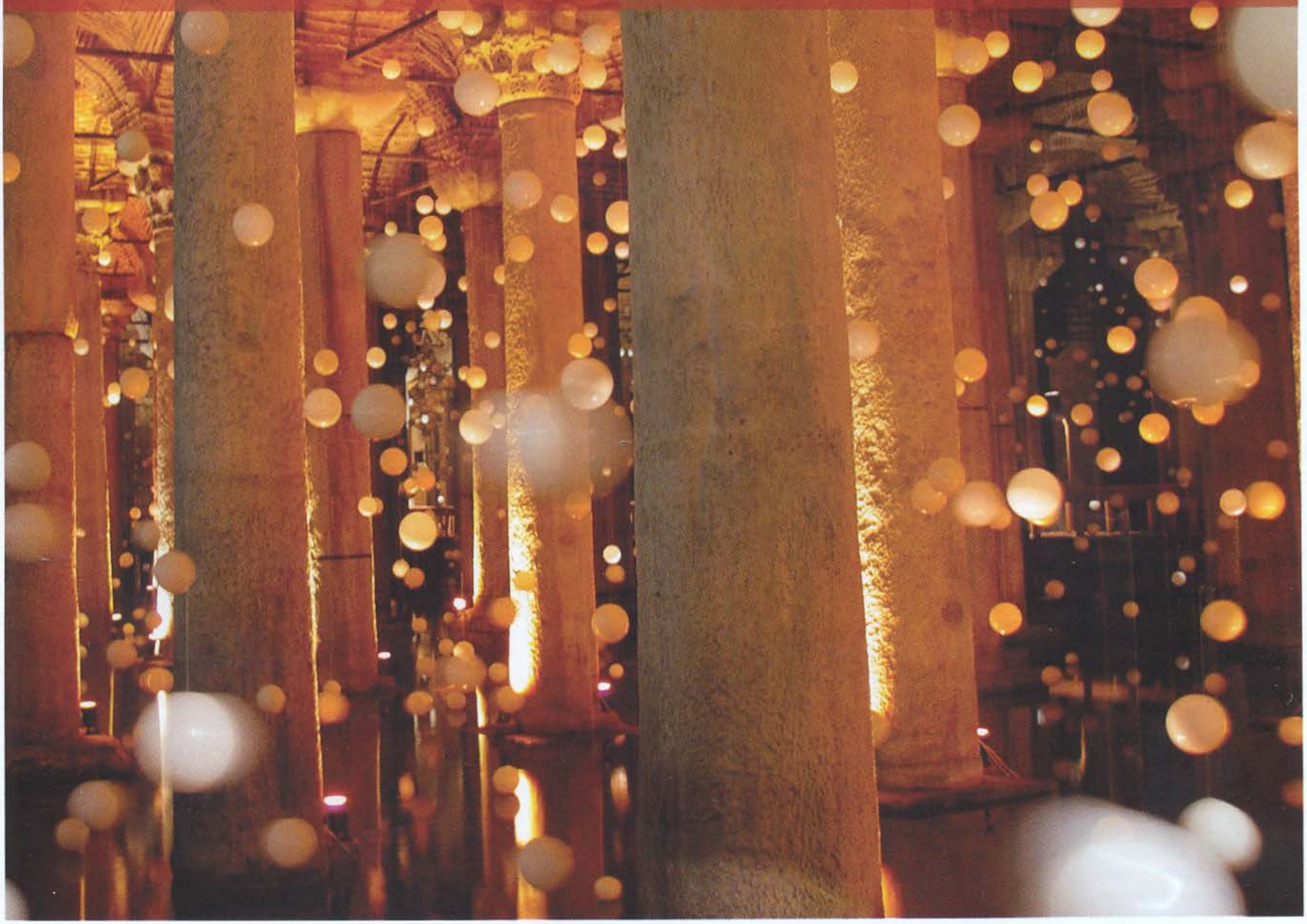
Müzenin avlusundaki kafe İstanbul'un en iyi saklanmış sırlarından biri....
Buradaki dingin ortamda Sultanahmet Camii'ni seyredin. Kahvenizi yudumlarken de İbrahim Paşa'yı, yaşadığı düşüşü ve hayatın insana neler getirebileceğini düşünün.

Derinlerdeki Saray

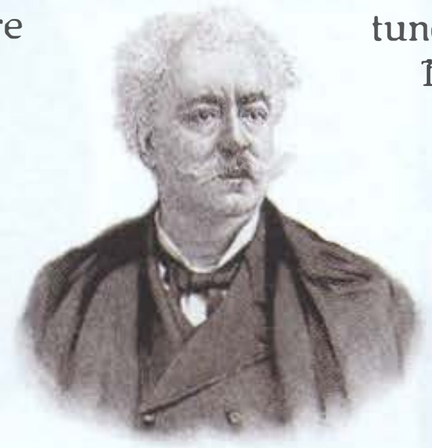
Yerebatan Sarnıcı

İstanbul'un sunduğu pek çok sürpriz var, ancak Ayasofya'nın karşısında, yerin altına saklanmış Yerebatan Sarnıcı kadar romantik olanı çok az. Su üstüne yerleştirilmiş platformun üzerinde verilen konserlerden birine denk gelirseniz, İstanbul ömür boyu unutamayacağınız bir anı daha ekleyecek belleklerinize...

Ünlü Bizans imparatoru **I. Jüstinyen**'in 532 yılında **Büyük Saray**'a su sağlamak için yaptırdığı Yerebatan Sarnıcı (*Tel: 0212 522 12 59, www.yerebatan.com, her gün açık*), mimari ihtişamıyla insanın üstünde bir saray izlenimi bırakıyor. Bu yüzden halk arasında "**Yerebatan Sarayı**" olarak da adlandırılıyor. Romalılar döneminde **Ilius Bazilikası**'nın olduğu yere yapıldığı için, yabancı kaynaklarda adı "**Bazilika Sarnıcı**" olarak da geçiyor. 80 milyon metre küp su kapasitesine sahip sarnıca, 25 kilometre kadar uzaktaki Belgrad Ormanı'ndan (sy. 562) bir dizi kemer ve tüneller aracılığıyla su getirilmiş. 1500 yaşındaki bu yapı, 140 metreye 170 metrelik bir alana dağılmış, 12 sütunluk 28 sıraya dizili toplam 336 sütundan oluşmuş. Sütunların çoğu 12 metre yükseklikte ve üstlerinde Korint ile Dorik usluplarında sütun başı var.

Eski bir gravürde Yerebatan Sarnıcı.

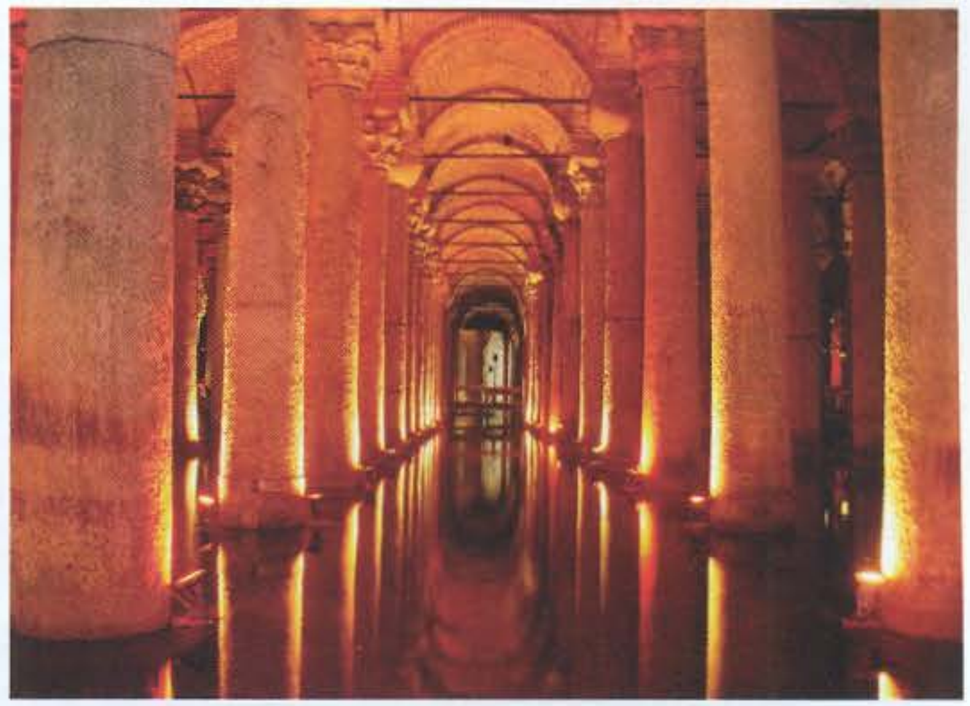

Edmondo De Amicis

Sarnıcın en sonunda sütun kaidesi olarak kullanılan iki Gorgon başı kabartmasını görebilirsiniz. Birinin ters, birininse düz konduğuna bakılırsa, bu başlar o zamanlarda sadece sütunları yükseltmek amacıyla platform olarak kullanılmış.

Tavuskuşu tüyü ya da ağaç budağı şeklindeki sütun.

Karanlığın verdiği dehşeti daha da arttıran çivit renkli bir ışıkla yer yer aydınlanmış, yeşilimsi sular kara kubbelerin altında kayboluyor, üzerinden sular sızan duvarları parlıyor ve her tarafta, budanmış bir ormandaki ağaç gövdeleri gibi gözün önüne dikilen bitmez tükenmez sütun sıralarını belli belirsiz ortaya çıkarıyor.

Edmondo De Amicis

Esat Efendi Kütüphanesi

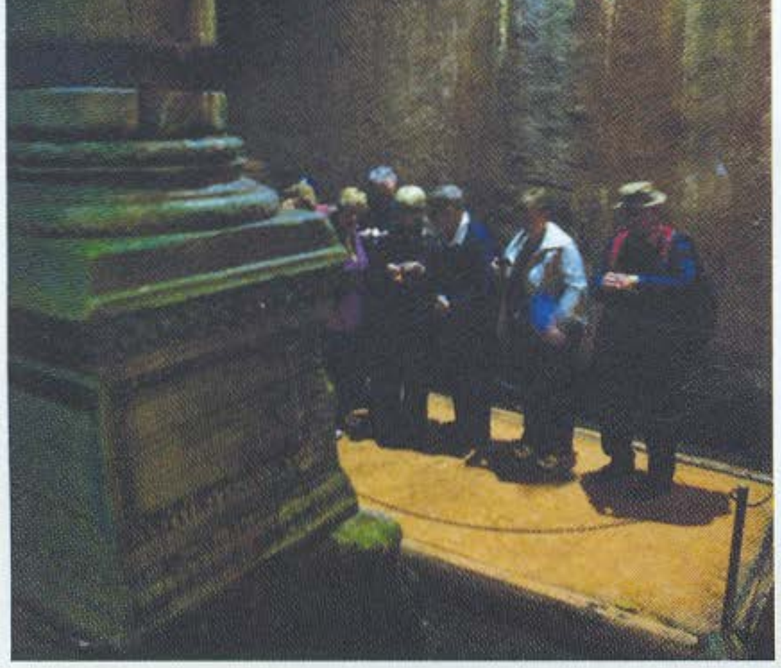
Yerebatan Caddesi'ndeki Kybele Otel'in hemen yanında XIX. yüzyılda yapılan Esat Efendi Kütüphanesi var. Bina **Vakanüvis** (Osmanlılarda zamanın olaylarını tespit edip yazmakla görevli devlet tarihçisi) **Esat Efendi** tarafından kendi konağının yanına 1845 senesinde inşa ettirilmiş. 1848 yılında ölen Esat Efendi, mimarı bilinmeyen kütüphanenin bahçesine gömülmüş. İçindeki kitaplar 1914 senesinde **Süleymaniye Kütüphanesi**'ne taşınmış olan mekan şu anda bir hediyelik eşya dükkanına ev sahipliği yapıyor.

Balık

Pek çok ziyaretçi sütunların arasında mutlu mutlu yüzen aynalı sazan balıklarını gördüğünde şaşırıyor. Pierre Gilles'in sarnıcın içine nasıl gireceğini gösteren adamla burada balık tuttuğu düşünülürse bunda şaşılacak birşey yok. Asırlar önce sarnıcın üzerinde yaşayan bir Bizanslı, bodrumuna açtığı delikten içeriye birkaç balık atmış. Balıklar zamanla çoğalmış, adam da tuttuğu balıklarla kendisine sık sık ziyafet çekmiş!

Medusa

Sarnıç 2003 yılındaki İstanbul Bienali'nde mekan olarak kullanıldı.

Çok uzun yıllar unutulmuş sarnıç, ancak 1545 yılında **Fransız gezgin Pierre Gilles (Petrus Gyllius)**, burada yaşayanların kovalarını sallandırıp aşağıdan su çektiklerine şahit olmuş. Yazar **"Konstantinopolis'in Antikaları"** adlı eserinde modern çağlarda sarmcı bulan ilk Avrupalı olduğuna dikkat çekiyor. Gilles kışın yağmur sularının büyük borularla sarnıca nasıl getirildiğini de anlatıyor. Osmanlılar sarnıçta biriken suyu kullanmaktansa, kaynağından gelmiş olanı içmeyi, sarnıç suyunu da bahçeleri sulamak için kullanmayı tercih etmişler.

XIX. yüzyıldan kalan bir gravür, sütunların arasında kayığıyla kürek çekerek dolaşan bir ziyaretçiyi tasvir ediyor. Tüm bu romantizme rağmen, daha sonraki yıllarda, insanlar sarnıcı çöplerini atmak için kullanmaktan çekinmemişler. 1985ve 1987 seneleri arasında sarnıç restore edildi ve ziyaretçilerin yürüyebileceği yollar yapıldı. Bugün uygun ışıklandırma ve müzik ile yaratılan atmosfer, burayı ziyaretçiler için beklemedikleri kadar hoş bir mekan haline getiriyor. Hele yaz sıcağında serin bir mekanda dolaşmak ayrı bir keyif.

Buradan hoşlandıysanız aşağıdakileri de görebilirsiniz:

Binbirdirek Sarnıcı (sy. 064)
Nakkaş Sarnıcı (sy. 044)
Sarnıç Restaurant (sy. 036)
Sultan Sarnıcı Restaurant (sy. 123)
Theodosios Sarnıcı (sy. 064)
İstanbul'un açık hava sarnıçları için sy. 123'e bakın.

Donduran gülümseme

Yunan Mitolojisi'ne göre **Gorgonlar**, kendilerine bakan insanları taşa çeviren, yeraltı dünyasının yılan başlı üç dişi canavarı. Bunların içinden sadece **Medusa'nın ismi** biliniyor, bu nedenle ne zaman bir yılan başlı kadın imgesi görülse akla hemen Medusa geliyor. Medusa kendine bakanları taşa çeviriyormuş. **Bilgelik Tanrıçası Athena'nın kalkanını** ödünç alan **Perseus** kalkanın önüne ayna koymuş ve Medusa'ya tutmuş. Kendini aynada gören Medusa kurbanlarıyla aynı sonu paylaşmış.

Medusa

Rusya'dan Sevgilerle

1964 senesinde Yerebatan Sarnıcı, Sean Connery'nin başrolünü oynadığı bir James Bond filmi olan **"Rusya'dan Sevgilerle"**de kullanıldı. İstanbul'un sarnıçları ve onları birbirine bağlayan tüneller Jason Goodwin'in cinayet romanı "Yılan Sütun"da önemli bir yer tutuyor.

Adamar Hotel'in *terasından İstanbul.*

NASIL GİDİLİR?

Yerebatan Sarnıcı, Sultanahmet ve Gülhane tramvay duraklarının tam ortasında. Ayasofya'dan, Sultanahmet Camii'nden ve Topkapı Sarayı'ndan kısa bir yürüme mesafesinde.

NE YAPILIR?

Sarnıcın çıkışındaki **Karikatüristler Derneği**'ne ait olan dükkana *(Tel : 0212 513 60 61, www.karikaturculerdernegi.org)* uğrayın. Dükkanın üst katında derneğin sergi salonu var. Türkçe bilmeyen turistler bile eserleri hayranlıkla seyrediyor.

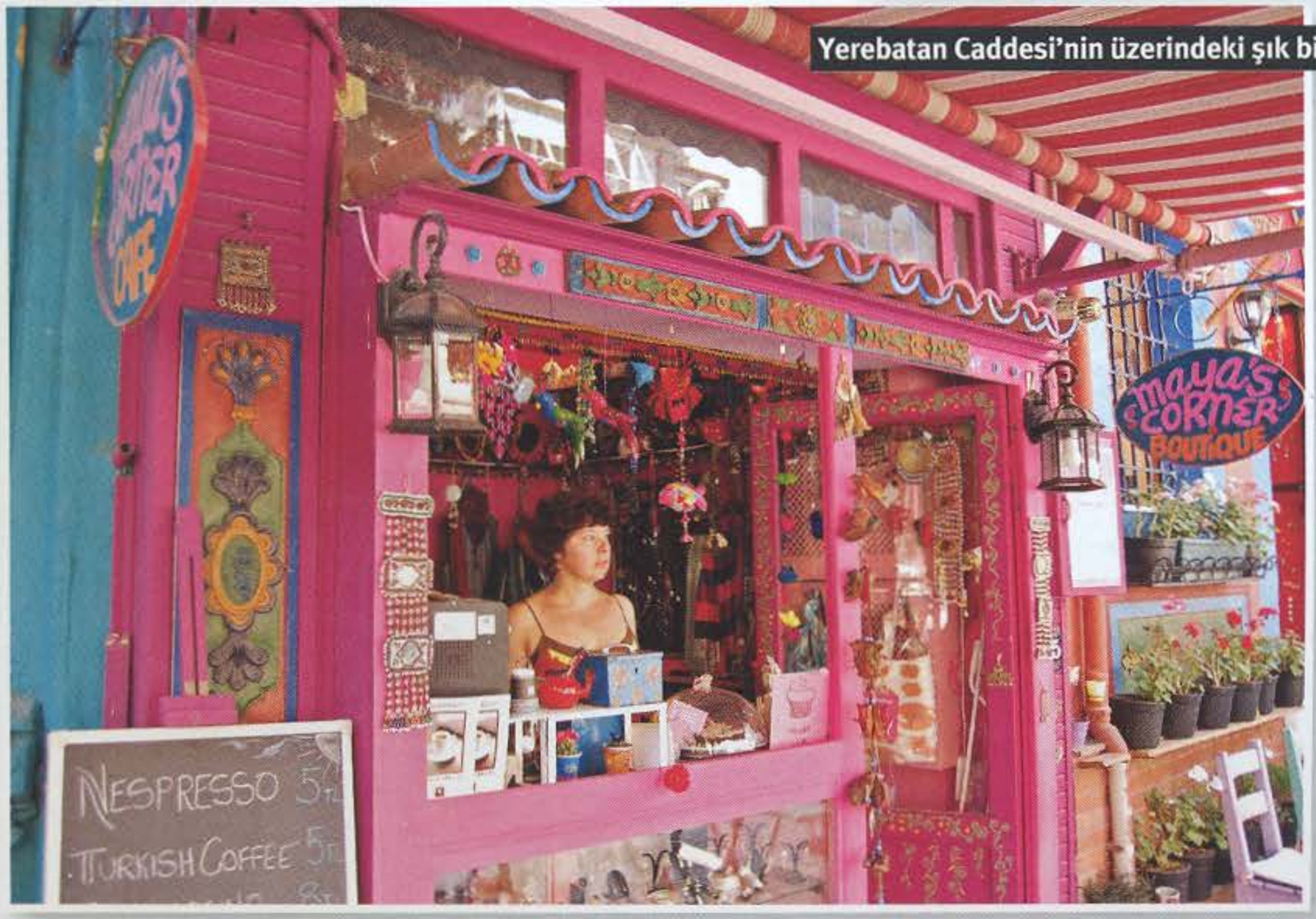
NEREDE KALINIR?

Adamar Hotel
Yerebatan Caddesi No. 47
Tel: 0212 511 19 36
www.adamarhotel.com
2008 yılında renove edilen bir binada yer alan 25 odalı otel, hoş renklerle, şık bir şekilde dekore edilmiş. Bizi asıl çarpan terasındaki restorandan gördüğümüz İstanbul manzarası oldu.

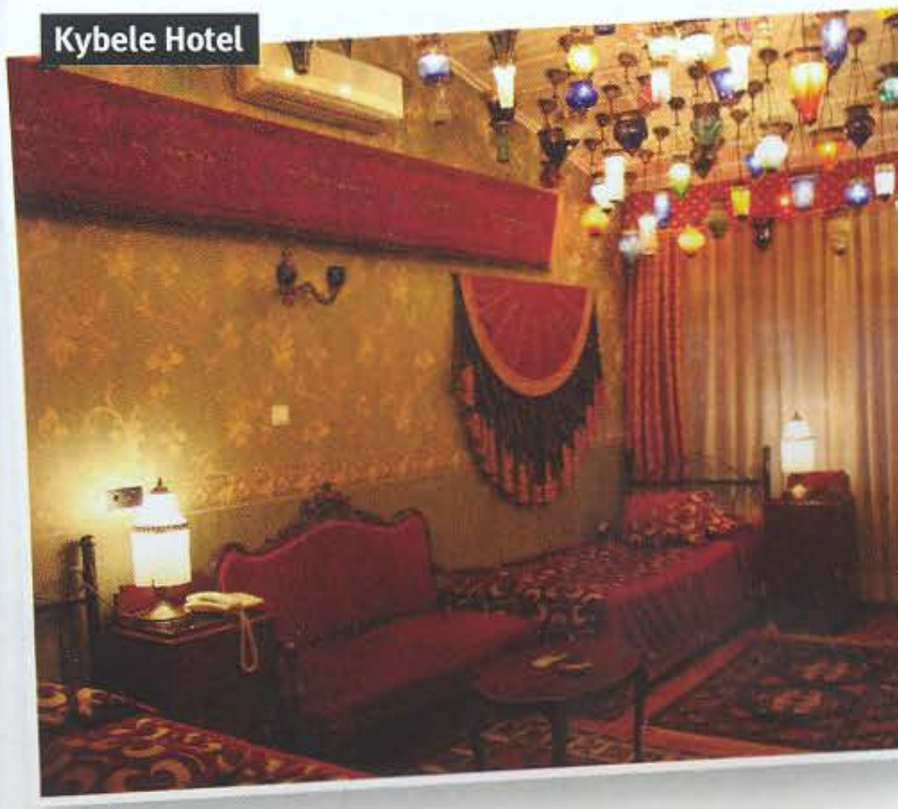

Celal Sultan Hotel'in terasından manzara.

Celal Sultan Hotel
Yerebatan Caddesi, Salkımsöğüt Sokak, No. 16
Tel: 0212 520 93 23
www.celalsultan.com
Sessiz bir arka sokakta yer alan 55 odalı bu otel zarif ve modern bir dekorasyona sahip. Tarihi yerlere çok yakın olan otelin çatı terasından Ayasofya'yı seyretme imkanınız var.

Kybele Hotel
Yerebatan Caddesi No. 35
Tel: 0212 511 77 66
www.kybelehotel.com
Açık mavi ön cephesiyle hemen dikkat çeken 18 odalı otel, yatak odalarında bile karşınıza çıkan yüzlerce dekoratif, küçük cam lambalarıyla ünlü. Lobisi arkadaşlarınızla buluşup sohbet etmek için harika bir mekan.

Yerebatan Caddesi'nin üzerindeki şık bir kafe.

Kybele Hotel

Osmanlı'dan Günümüze Cağaloğlu

Osmanlı Devleti'nin sadrazam makamı ve yönetim merkezi olan Babıali'nin varlığıyla semt XVIII. yüzyıldan itibaren özellik kazanmış ve bölge Osmanlı bürokrasisinin, sadrazamlık mensuplarının, paşaların yaşadığı bir bölge halini almış. 1870'lerden sonra ise Cağaloğlu, Türk basınının merkezi haline gelmeye başlamış. 1990'larda birçok büyük gazetenin taşınmasıyla eski etkisini kaybetse de tarihi dokusu ile kentin çekim noktalarından biri olmayı sürdürüyor.

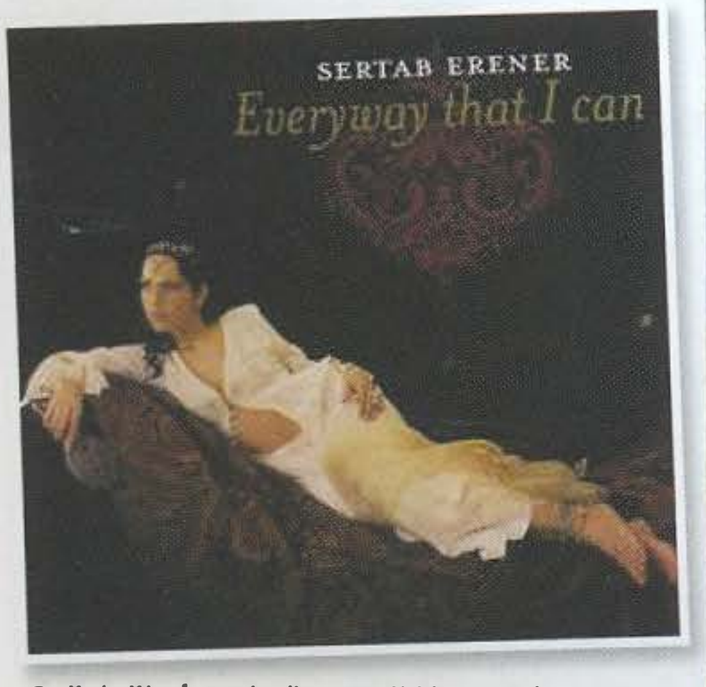

Yusuf Sinan Paşa

"Tellakların üzerinde küçük bir fes, bir çift nalın ve bir önlüğe benzeyen peştemal dışında bir şey yoktu."

Three Years in Constantinople, Charles White, 1846

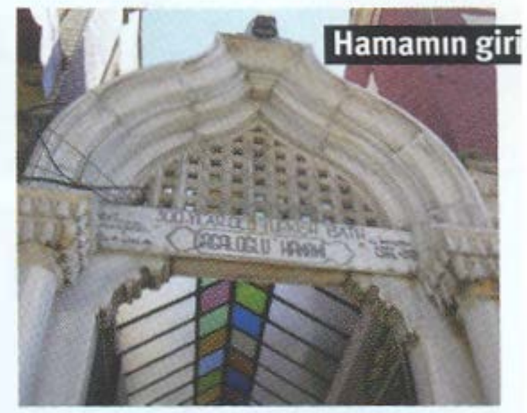

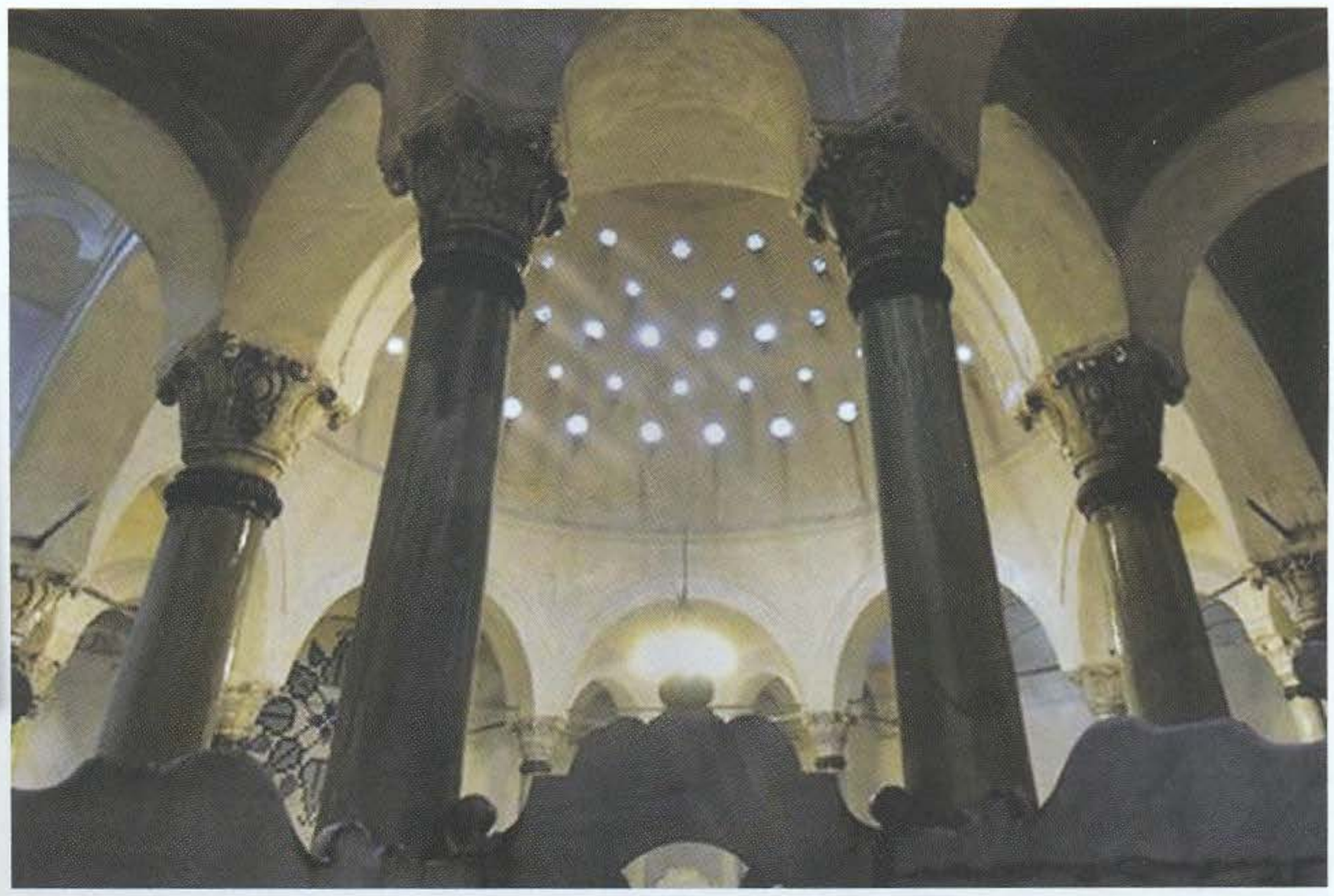
Cağaloğlu İstanbul'un tarihi hamamları arasında en meşhur olanlarından biri. Hamamın yakınındaki İran Konsolosluğu ve İstanbul Valilik binası da hayran olunacak yapılardan.

Cağaloğlu'nun adı, söylendiğine göre **Cenovalı Cicala** ailesinden gelen ve sonrasında bir Osmanlı amirali ve politikacısı olan **Ciğalazade Yusuf Sinan Paşa**'dan (1545-1605) geliyor. Yusuf Paşa'nın aile isminin Türkçeleşerek önce **Ciğalaoğlu** olduğu, daha sonra da zaman içinde Cağaloğlu'na dönüştüğü düşünülüyor. XX. yüzyılın başlarında burası basın sektörünün merkeziydi, gazete binaları **Bab-ıAli**'de bulunuyordu. Gazeteler İkitelli ve diğer yerlere taşımış olsalar da, bu bölgede hala çok sayıda kitapçı ve matbaa var.

Cağaloğlu Hamamı

Yerebatan Sarayı'nın biraz ilerisinde yer alan Cağaloğlu Hamamı (*Tel: 0212 522 24 24, www.cagalogluhamami.com.tr*) aralarında, **Alman İmparatoru II. Kayzer Wilhelm, Britanya Kralı VIII. Edward, Macar besteci Franz Liszt, İngiliz hemşire Florence Nightingale, Rus balet Rudolf Nureyev** ve **Mısırlı** aktör **Ömer Şerif**'in de olduğu birçok ünlü ziyaretçiyi ağırlamış. Muhtemelen İstanbul'daki hamamların en güzeli olan Cağaloğlu diğerleriyle kıyaslandığında o kadar eski değil. 1741 yılında **Sultan I. Mahmud** tarafından yaptırılmış. **Padişah** bu hamamı, geliriyle **Ayasofya'daki** kitaplığın masraflarını karşılaması için yaptırmış. Odun ve su kıtlığına neden oluyor diye büyük hamam yapımını yasaklayan kanundan kısa bir süre önce inşa edildiği için son büyük Osmanlı hamamı olarak da tarihe geçmiş.
Hamamı yapanlar hakkında çok az şey biliniyor. Planların baş mimar **Süleyman Ağa** tarafından çizildiği ve binanın **Abdullah Ağa** tarafından tamamlandığı düşünülüyor.
Hamam açılır açılmaz saraydan ve eşraftan önemli kişileri müşteri olarak kendisine çekmiş.
İstanbul'daki çifte hamamlardan biri olan Cağaloğlu'nda, kadınlar ve erkekler için ayrı bölümler var. Hamamın erkekler kısmının girişinde, hemen yukarıda, hat sanatının en güzel örneklerinden biri hamamın kuruluşu ile ilgili bilgi veriyor. *Barok* tarzındaki yapı klasik hamam mimarisinden hemen ayırt ediliyor. **Sıcaklıktaki** sekiz mermer sütunlu kubbesi, ortadaki sekizgen göbektaşı ve kubbeli halvet hücreleri bu farklılığı ortaya koyuyor. Genelde diğer hamamlarda erkekler kısmının daha güzel olmasına karşı Cağaloğlu Hamamı'nın kadınlar kısmı da hoş. *Barok* uslubun her iki bölümde de kullanıldığı yapı daha sade tarzlarda inşa edilen hamamlardan ayrı bir yerde. Bu hamamı farklı kılan özelliklerinden biri de suyu ısıtmak için Ayvalık'tan getirtilen zeytin çekirdeklerinin kullanılması. **2003 Eurovision Şarkı Yarışması birincisi Sertab Erener**'in "Every **Way That I Can**" isimli şarkısının klibi Cağaloğlu Hamamı'nda çekilmişti.

Hamamın giri

İran Konsolosluğu

Midhat Paşa

İran Konsolosluğu

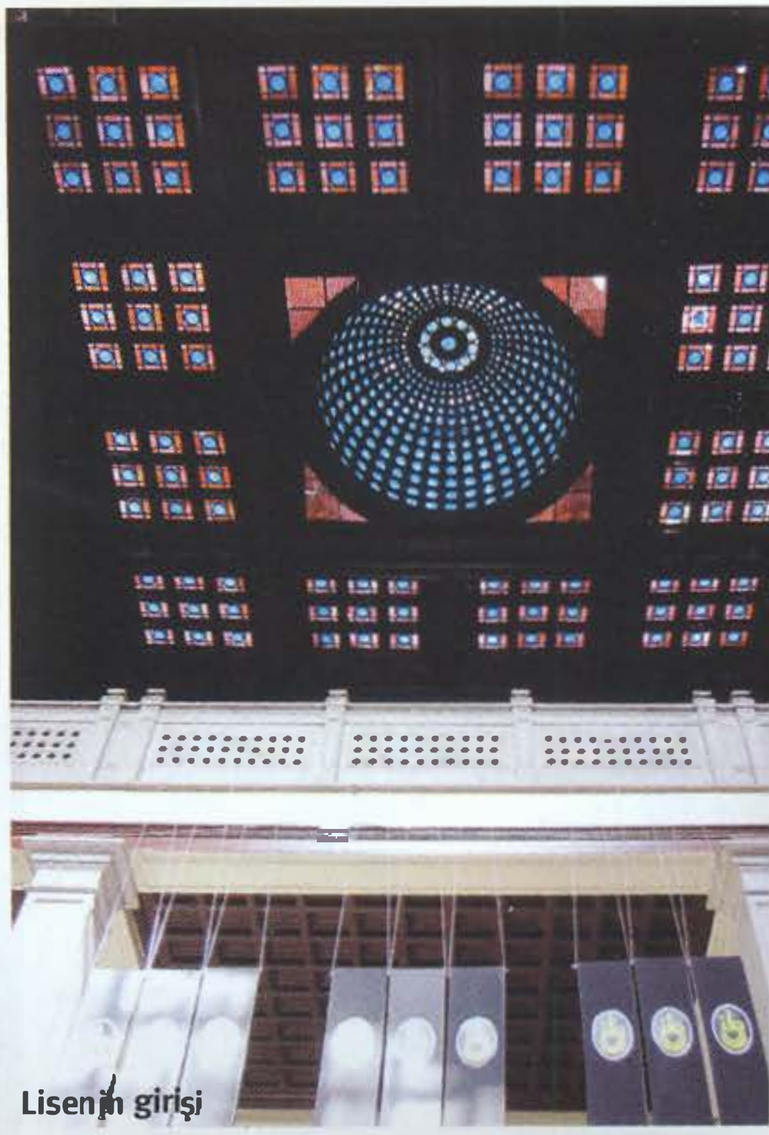
Hamamdan trafiik ışıklarına doğru yürüdüğünüzde **T.C. Ziraat Bankası** için yapılmış bir bina göreceksiniz. Binanın önünde bankanın kurucusu ve ıslahatçı bir politikacı olan **Midhat Paşa**'nın büstü var. Yolun karşısında ise restorasyon çalışmaları hiç bitmeyecekmiş gibi görünen 1595-1597 yıllarında Davud Ağa'nın yaptığı **Hadım Hasan Paşa Medresesi** bulunuyor. İran Konsolosluğu, İtalyan mimar **Domenica Stampa** tarafından 1866 yılında yapılmış muhteşem bir binada yer alıyor. Osmanlı Devleti'nin Müslüman olan İran'a yapılan bir jestin neticesinde burası Suriçi'nde inşa edilen tek konsolosluk binası olma özelliğini taşıyor.

İstanbul Erkek Lisesi

Türkocağı Caddesi'ne devam ettiğinizde, konsolosluğun yanında 1897 senesinde Alexandre Vallaury tarafından **Düyun-u Umumiye** için **I. Ulusal Mimari** tarzında yapılan büyük binayı göreceksiniz. Düyun-u Umumiye, Osmanlı İmparatorluğu'nun fiilen iflas ettiği ve yabancılar tarafından yönetildiği 1882 tarihinde kurulmuş. 1923'te **Türkiye Cumhuriyeti'nin** kurulmasıyla beraber binaya gerek kalmamış. Birçok şirket binaya talip olmuş, fakat **Atatürk** burasının okula dönüştürülmesini ve "Genç Türklerin" tarihlerini öğrenerek burada yetişmelerini istemiş. 1964'ten beri karma eğitim vermesine rağmen ismi hala İstanbul Erkek Lisesi olarak geçiyor.

İstanbul Erkek Lisesi

Lisenin girişi

Karaköy'den çekilen fotoğrafın ortasında Nuruosmaniye Camii, en solunda ise İstanbul Erkek Lisesi var.

Rüstem Paşa Medresesi

Yürümeye Hoca Hanı Sokak boyunca devam edildiğinde **Mimar Sinan**'ın 1550'de yaptığı Rüstem Paşa Medresesi'ne varıyorsunuz. Ana kapısının tüm ihtişamıyla dikkatinizi çekeceği medrese, dıştan dörtgen olmakla birlikte içeri girilince sekizgen avlusuyla ilginizi çekecek. Kenarlarda kullanılan banyo ve tuvaletlerle duvarların doldurulması sekizgen yapıdan dışarıdaki dörtgen yapıya geçişi sağlıyor. İstanbul İlim ve Kültür Vakfı tarafından kullanılan medrese biz Nisan 2010'da ziyaret ettiğimizde restore ediliyordu.

Kırmızı Konak

Kırmızı Konak

İstanbul Erkek Lisesi'nin devamında modern Türk tarihinde önemli bir rol oynayan ahşap bir yapı çarpacak gözünüze. Burası **II. Meşrutiyet** döneminde (1909-1922) önemli bir rol oynayan **Kırmızı Konak. İttihat ve Terakki Cemiyeti (Jön Türkler)** Osmanlı İmparatorluğu'nun Almanların yanında **I. Dünya Savaşı**'na girmesi gerektiğine burada karar vermiş. Tarihimizin çok çarpıcı öykülerini odalarında barındıran konak **Cumhuriyet Gazetesi**'nin eski merkeziydi. Maalesef günümüzde harap durumda ve restorasyona başlanmazsa geriye birşey kalmayacak.

NASIL GİDİLİR?

En yakın tramvay durağına Sultanahmet'te ulaşabilirsiniz, zaten Cağaloğlu Sultahahmet Meydanı'ndan yürüyüş mesafesinde bulunuyor. Sirkeci'den de yürüyerek çıkabilirsiniz.

NEREDE YENİR?

Buhara
Nuruosmaniye Caddesi No. 7
Tel: 0212 513 74 24
Küçük ama keyifli bir kebapçı.

Sultanahmet Balıkevi
Prof. K. İsmail Gürkan Caddesi No. 14
Tel: 0212 527 44 41
www.sultanahmetfishhouse.com
Cağaloğlu Hamamı'ndan birkaç adım ötede, değişik usüllerde pişirilen balıkların tadına bakmak için mükemmel bir mekan, spesiyalitesi ise tuzlu balık. Balığın üstüne irmik helvasını denemeyi unutmayın.

Vali Konağı

İran Konsolosluğu'ndan Ankara Caddesi boyunca aşağıya, sahile doğru yürüdüğünüzde, sağ kolda, tepenin üstünde Vali Konağı'nı görüyorsunuz. **Topkapı Sarayı**'nda yaşayan padişahlara hizmet eden sadrazamlar için yapılmış olan konak, Osmanlı Hükümeti'nin merkeziydi. O yüzden binanın diğer girişi **Bab-ı Ali** diye adlandırılan Gülhane Parkı tarafındaki kapıdır. Başkentin 1923'te Ankara'ya taşınmasıyla birlikte bina valilere ev sahipliği yapmaya başladı.

Vali Konağı

İmparatorlar Geçidi
Divan Yolu

03

Yolun tamamını tempolu bir yürüyüşle 15-20 dakikada katedebilirsiniz, ama geçmişten öyküler duymak, tarihe dokunmak istiyorsanız yavaşlayın, bu yoldaki her taşın, her binanın anlatacakları var. Tarihi camilerin, eski okulların, kütüphanelerin ve ünlü anıtların hepsi bu yolda sizi bekliyor. Çoğu orijinal olan taşlara ve duvarlara dokunduğunuzda yüzyıllar önce burada yaşamış insanlarla el sıkışmış gibi hissedeceksiniz kendinizi.Sadece üç büyük imparatorluğun değil, zamanında tüm dünyanın başlangıç noktası olmuş bir yol Divan Yolu. Yanlızca dikkatle gezilmeyi değil, saygıyı ve korunmayı da hak ediyor.

"Amerikalı yazar Mark Twain "Innocents Abroad" isimli seyahat anılarında 1860'lı yıllarda Binbirdirek Sarnıcı'nın ipek üreticileri tarafından bir atölye olarak kullanıldığını yazmış."

Eski zamanlarda **Augustaion**'dan (şimdiki Sultanahmet Meydanı), **Dyrrachium Limanı**'na (günümüzde **Arnavutluk**'taki **Durres Limanı**) uzanan 1000 kilometreden daha uzun olan **Egnatia Yolu**'nun (**Via Egnatia**) bir parçasıymış Divan Yolu. IV. yüzyılda şehir surlarının inşa edilmesiyle birlikte ismi resmi olarak **Via Regia** (**Kral Yolu**) olarak değiştirilmiş, ancak halk arasında

Mese (**Anayol**) olarak anılmaya devam edilmiş. Bizans İmparatorluğu döneminde yol önemini yitirmiş, eski canlılığına yeniden kavuşması ise Osmanlılar zamanında Topkapı Sarayı'ndaki (sy. 008) toplantılara gidip gelen vezirler ve sadrazamlar tarafından kullanılması sayesinde olmuş. O günlerden itibaren Divan Yolu olarak bilinen bu yol günümüzde, Yeniçeriler sonra da Ordu Caddesi ile birleşiyor.

Firuz Ağa Camii

Tramvay durağının karşısında, **II. Bayezid**'in **Hazinebaşısı Firuz Ağa** tarafından 1491'de yaptırılmış küçük ama bir o kadar mükemmel mimariye sahip Firuz Ağa Camii var. Sekiz köşeli kasnak üzerine oturtulmuş zarif kubbesi ve üç kemerli revakıyla Bursa usulünü yansıtan cami tek minareli. Caminin bir başka özelliği ise imamının **Sultanahmet** Camii imamı ile ezanı düet şeklinde okuması. Biri durduğunda diğeri başlıyor ve mükemmel bir uyum içinde ezan okuyorlar. Camiyi biraz geçince yolun gerisinde rastlayacağınız küçük parkta etrafa saçılmış tarihi kalıntılar var. Bunlar Bizanslı iki soylunun, **Antiochos** ve **Lausos**'un, saraylarından günümüze ulaşmış. Daha sonra burası Hıristiyanlığa olan inancından ötürü M.S. 300'lerde öldürülen **Kalkedonlu** (**Kadıköylü**) **Ayia Efimia**'nın (sy. 480) gömüldüğü yer olmuş. Bu parkta **İstiklal Marşı**'nın yazarı, şair **Mehmet Akif Ersoy**'un (1873-1936) büstünü de görebilirsiniz.

Milion Taşı

Divan Yolu'ndaki en önemli ama en az dikkat çeken anıtlardan biri olan **Milion Taşı** (**Miliarium Aureum**) tam **Yerebatan Sarnıcı**'nın üzerinde bulunuyor. Tüm antik Roma yollarının başlangıç noktası sayılan bu mermer taşın işlevi, o dönemin şehirlerinin İstanbul'a olan uzaklığını ölçmek için sıfır noktasını göstermekmiş. Milion Taşı'nın hemen sağında Osmanlı Su Terazisi'nin kalıntılarını ve Topkapı Sarayı'nın Haremağası olan Hacı Beşir Ağa tarafından 1744 yılında yaptırılan **Beşir Ağa Çeşmesi**'ni görebilirsiniz.

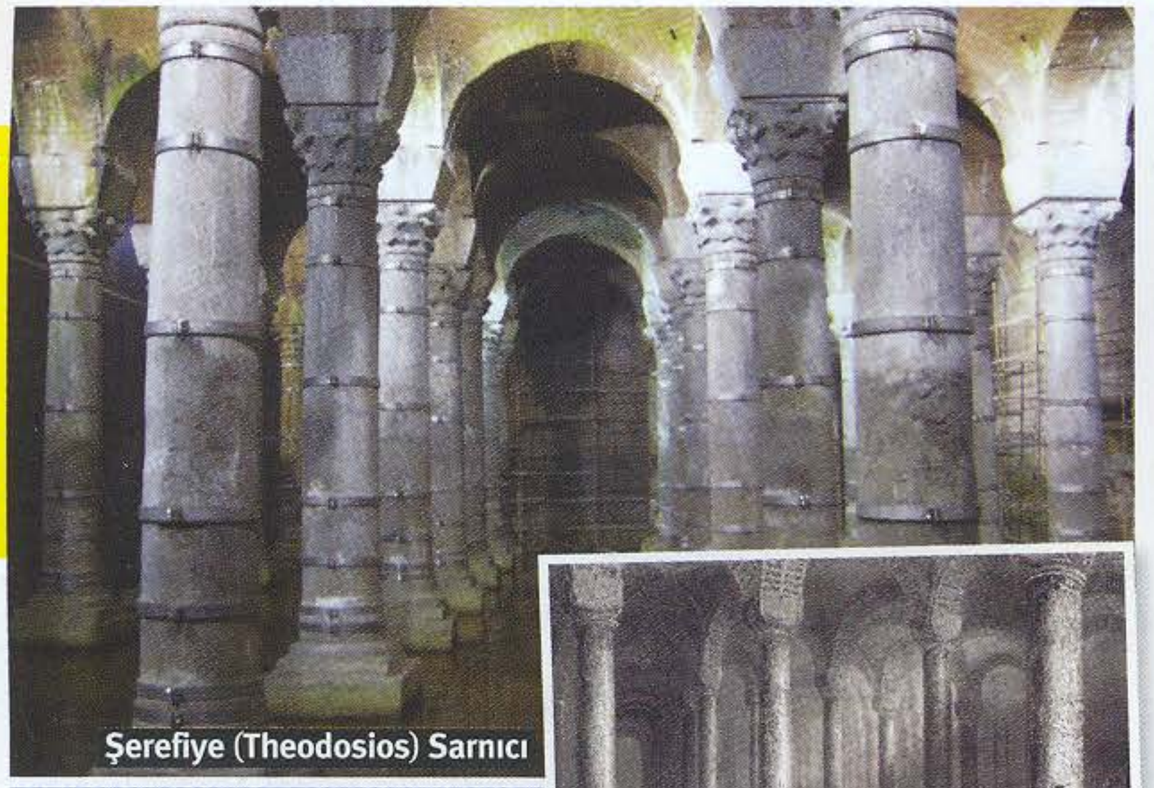
The Pudding Shop

Muhallebici olduğu günlerde The Pudding Shop diye geçen Lale Restaurant 60 ve 70'li yıllarda **Katmandu**'ya giden Hippilerin buluşma yeri idi. Bugün ise açık büfe yemekleriyle turistlere hitap ediyor. Mekan Türkiye'nin yurtdışındaki imajını çok olumsuz etkileyen ve yıllarca gösterilmesi yasak olan **Gece Yarısı Ekspresi** (Midnight Express) filminde Billy Hayes'in polislerle konuştuğu ve uyuşturucuyu birinden satın aldığını söylediği yerdi.

Cevri Kalfa İlkokulu

1819'da **Sultan II. Mahmud** tarafından yaptırılan Cevri Kalfa İlkokulu, İstanbul'da döneminin en büyük ilkokuluymuş. **Harem**'deki kızlardan biri olan Cevri Kalfa, Yeniçerilerin bir ayaklanması sırasında, II. Mahmud'un hayatını kurtarmış. Sultan da adını okula vererek şükran borcunu ödemiş. 1858'de kız okulu, 1930'da matbaa okulu ve 1945'te de tekrar ilkokul olan bina, 1985'te **Türk Edebiyatı Vakfı**'na verildi. Restorasyonu 2009'da tamamlanan binanın önündeki çeşme gözden kaçmayacak bir zarafete sahip.

Şerefiye (Theodosios) Sarnıcı

Sarnıçlar

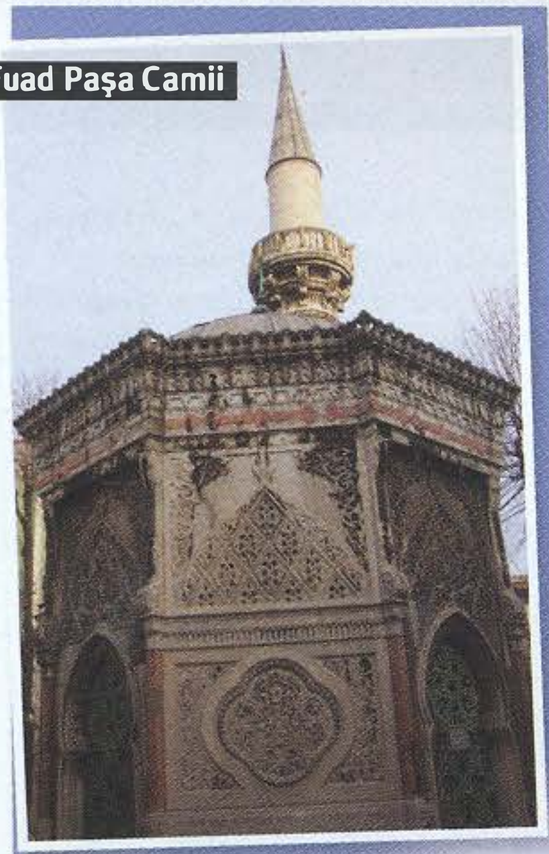

İmran Öktem Caddesi'nden sola döndüğünüz zaman Yerebatan Sarnıcı'ndan (sy. 054) sonra şehirdeki ikinci büyük **sarnıç** olan **Binbirdirek Sarnıcı**'na rastlarsınız. Artık içinde su olmayan ve geçirdiği restorasyondan sonra 1500 kişi kapasiteli bir restoran olarak hizmet veren sarnıç, kayıtlara göre, IV. yüzyılda **İmparator Büyük Konstantin**'in hükümranlığı sırasında **Senatör Philoxenos** tarafından yaptırılmaya başlanmış. Günümüze ulaşan kısımları ise V. ve VI. yüzyıldan kalma. İçinde sadece 224 sütun var. "Binbirdirek" adı ya sütunların birbiri üstüne bindirilerek yapılmasından dolayı ortaya çıkan "bindirme direk" sözünün günümüze değişerek gelmesi, ya da "binbir" kelimesinin Türkçe'de aynı zamanda "çokluk" anlatmak için kullanılmasından kaynaklanıyor.

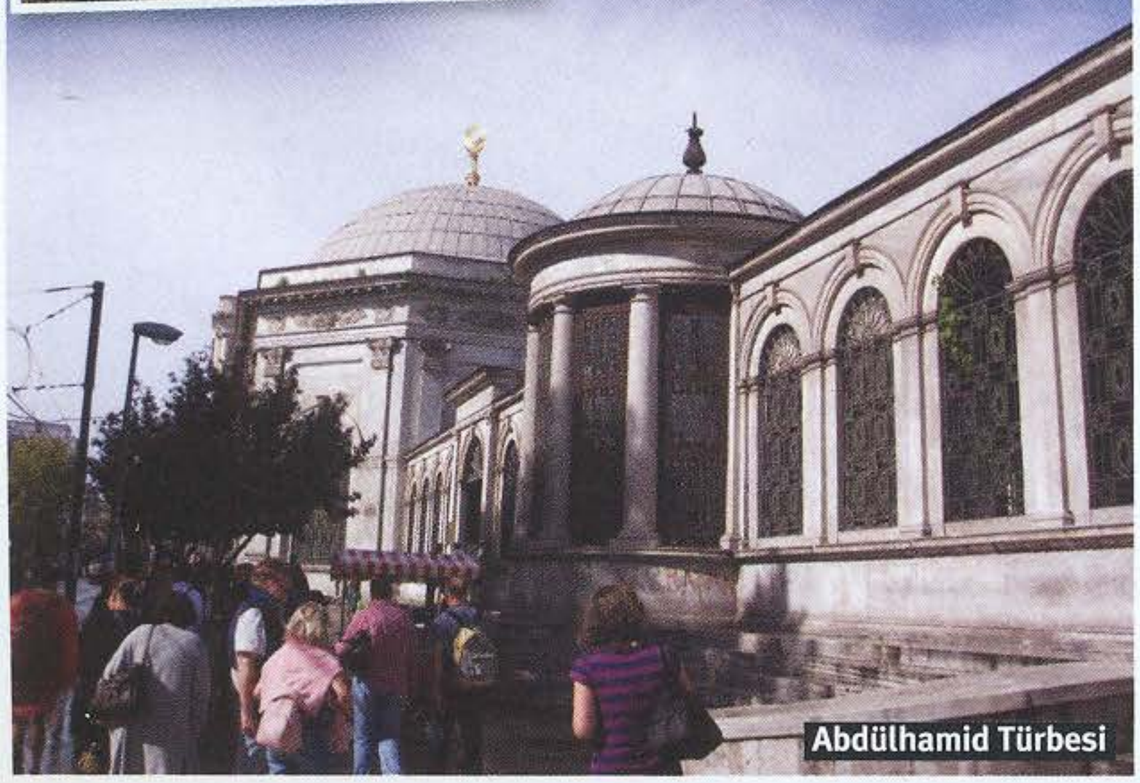
Sarnıç hakkında anlatılan hikayelerden biri, belki de en korkunç olanı, XVII. yüzyılda hizmetçisi Tayyarzade'yi kullanarak erkekleri kumarhanesinde tuzağa düşüren ve onları öldürdükten sonra sarnıca atan **Cevahirli Hanım Sultan** hakkında. Daha sonraları, sarnıcın kubbesi kıymet bilmez kişiler tarafından daha kolay çöp atılabilmesi için genişletilmiş ve sarnıç bir mezbelelik haline gelmiş, öyle ki restorasyona başlayabilmek için sarnıçtan 7000 kamyon dolusu çöp çıkartılmış. Eskiden Eminönü Belediye olan binanın hemen altında IV. yüzyılda inşa edilen **Şerefiye (Theodosios) Sarnıcı** var. Sarnıç 2009 yılında restore edildi.

Fuad Paşa Camii

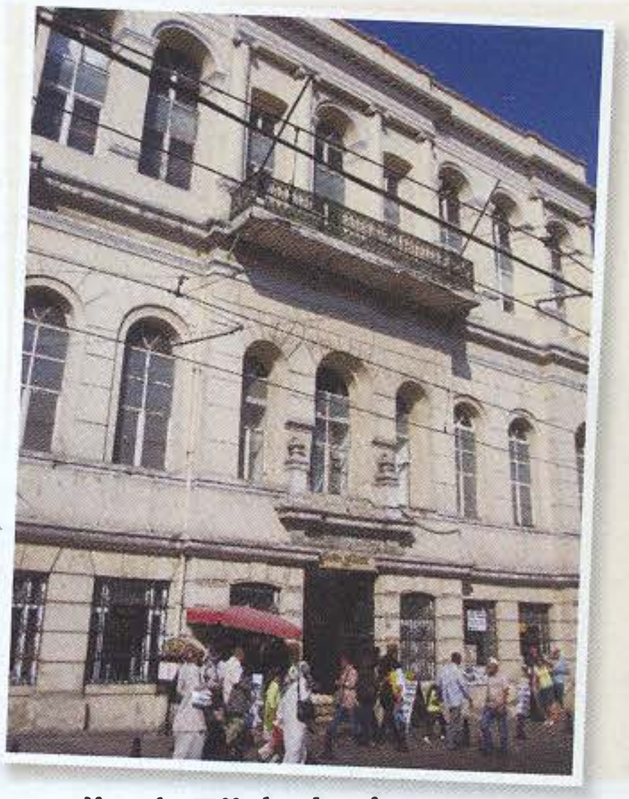

Fuad Paşa Camii

Çok az insanın ikinci kez dönüp baktığı Fuad Paşa Camii, aslında son dönem Osmanlı mimarisini yansıtan mücevherlerden biri. Peykhane Caddesi'nde, Şerefiye Sarnıcı'na çok yakın olan cami sadece taş işçiliği için bile görülmeye değer. Kubbesinin güzelliği, duvarlarını kaplayan işlemeleri ile türünün en güzel örneklerinden biri olan sekiz köşeli cami, ıslahatçı sadrazam **Keçecizade Fuad Paşa** (1815-1869) tarafından 1816 yılında yaptırılmış. Fuad Paşa'nın türbesi de caminin avlusunda yer alıyor.

Abdülhamid Türbesi

Basın Müzesi

Sadrazam Saffet Paşa tarafından 1865 yılında **Fossati Kardeşlere** yaptırılmış olan binanın 1983'te müze olması kararlaştırılmış. 1984-1988 yılları arasındaki restorasyondan sonra hizmete açılmış. Basın Müzesi *(pazar günleri kapalı)* şehrin bu kısmının bir zamanlar ülkedeki matbaa sanayinin kalbi olduğunu hatırlatıyor. Buraya geldiğinizde 1870'lerden kalma devasa bir litografi (taş baskı) makinasını, aynı dönemden kalma ofset baskı makinasını ve ünlü gazetecilerin kameralarını da görebilirsiniz. Zemin katında ise dinlenebileceğiniz bir kafenin ve hediyelik eşya dükkanının keyfini sürebilirsiniz.

Padişah Türbeleri

Divanyolu'ndan Kapalıçarşı'ya doğru yürüdüğünüzde **Sultan II. Mahmud** (1808-1838), **Abdülaziz** (1861-1876) ve **II. Abdülhamid**'in (1876-1909) türbelerini görürsünüz. Bu türbelere ev sahipliği yapan bina, ünlü Ermeni mimar **Garabet Amira Balyan** tarafından 1840'ta yapılmış. **Ziya Gökalp**'in (1876-1924) ve 2009'da ölen son **Şehzade Osman Ertuğrul Efendi**'nin de mezarının bulunduğu bu türbenin mimarının önemli eserleri arasında Dolmabahçe Sarayı, Mimar Sinan Üniversitesi binası, İstanbul Teknik Üniversitesi binası gibi daha nice binanın yer aldığını söylersek belki bu türbenin güzelliği hakkında bir fikir sahibi olursunuz. Padişahlar ve yazarların yanısıra türbede yatan kadın efendiler, ikballer ve şairlerin kalabalıklığı esprilere de konu olmuş. Rivayete göre; **Ahmed Vefik Paşa** "Beni Rumeli Hisarı'na gömün, bu türbeye gömülüp de hayatım boyunca uğraştığım adamlarla ahirette de tepişmek istemem" demiş.

Yolun karşısında 1661 senesinde inşa edilen **Köprülü Kütüphanesi**'ni görebilirsiniz. Kütüphane, her ikisi de kendi dönemlerinin güçlü sadrazamlarından olan **Mehmed Paşa** (1578-1661) ve oğlu Fazıl **Ahmed Paşa** (1635-1676) tarafından yaptırılmış.

NASIL GİDİLİR?

Eminönü'nden tramvaya binip Sultanahmet'te inin ya da Beyazıt Meydanı'ndan yürüyün.

NE YAPILIR?

Dr. Emin Paşa Sokak'ta yer alan **Sultanahmet Hamamı**'nı *(Tel: 0212 513 72 04, www.sultanahmethamami.com)* ziyaret edebilirsiniz. XV. yüzyıl sonlarında Fenari İsa Camii'ne (sy. 090) gelir sağlamak amacıyla inşa edilen hamam yeni restore edildi ve hizmete sunuldu. Haftanın belli günleri saat 19.30'dan itibaren **Basın Müzesi**'nde (*www.istanbuliveproduction.com*) semazen gösterisini izleyebilirsiniz.

ALIŞVERİŞ

Türkiye ve Ortadoğu'ya ait İngilizce kitapların en iyi örneklerini, **Book Shop**'un *(Tel: 0212 512 04 56)* Sultanahmet tramvay durağının iki yanında bulunan şubelerinde bulabilirsiniz.

NEREDE YENİR?

Amedros
Hoca Rüstem Paşa Sokak
Tel: 0212 522 83 56
Bu şirin restoranın yaz aylarında sokağa atılan masalarında oturun. Doğu Anadolu lezzetleriyle beraber çeşitli mutfaklardan da yemekleri barındıran menüsünün keyfini çıkarın. Bu arada Amedros'un Diyarbakır'ın eski isimlerinden biri olduğunu hatırlatalım.

Çiğdem Pastanesi
Divan Yolu No. 62/A
Tel: 0212 526 88 59
Yorgunluğunuzu sıcak ya da soğuk içecekler eşliğinde leziz börekler, pasta ve tartlarla atabileceğiniz bir mekan.

Karadeniz Aile Pide ve Kebap Salonu
Hacı Tahsinbey Sokak No. 1
Tel: 0212 528 62 90
Bir aile işletmesi olan mekan lezzetli çorba, pide ve kebaplarıyla 1960'lardan beri hizmet sunuyor.

Kayıkçı
Ticarethane Sokak No. 35
Tel: 0212 519 12 17
Zengin meze çeşitleri olan taverna benzeri balık restoranı. Fener balığı kavurması, kiremitte levrek, etnik mezeler, ege otları Kayıkçı'nın spesiyalitelerinden.

Khorasani Restaurant
Ticarethane Sokak No. 39-41
Tel: 0212 519 59 59
www.khorasanirestaurant.com
Antakya bölgesinin baharatlı yemekleri konusunda uzman bir restoran, künefeyi mutlaka deneyin.

Mozaik Restaurant
Divanyolu Caddesi, İncili Çavuş Sokak No. 1
Tel: 0212 512 41 77
www.mozaikcaferestaurant.com
Kaldırımdaki masalarda veya eski ahşap binada, uluslararası mutfaklardan lezzetli örnekler sunan restoran.

Sultan Pub
Tel: 0212 511 56 38
www.sultanpub.com.tr
Gezi güzergahında bulunan ayaküstü atıştırma yapacağınız bir mekan.

Tarihi Sultanahmet Köftecisi Selim Usta
Divan Yolu No. 4
Tel: 0212 511 39 60
Köftesi ve piyazıyla tanınmış, 1920'de kurulmuş bir müessese. Senelerdir bu haklı ününü koruyor. Her türden müşterisi var. Köfte üzerine sıcak irmik helvası yeyin. Kredi kartı geçmiyor.

NEREDE KALINIR?

Arcadia Hotel
İmran Öktem Caddesi No. 1
Tel: 0212 516 96 96
www.hotelarcadiaistanbul.com
48 odalı otelin teras ve restoranından göreceğiniz manzara İstanbul'un en iyilerinden.

Nomade Hotel
Ticarethane Sokak No. 15
Tel: 0212 511 12 96
www.hotelnomade.com
Hoş döşenmiş 13 odası ve terasından izleyebileceğiniz güzel bir manzarası var. Özellikle yalnız yolculuk eden kadınların tercih etmesinin sebebi belki de sahiplerinin iki kadın olması.

Pierre Loti Hotel
Piyerloti Caddesi No. 5
Tel: 0212 518 57 00
www.pierrelotihotel.com
Divan Yolu üzerinde, Sultan II. Murad'ın türbesine bakan 36 odalı otel. Odalar biraz küçük olsa da çatıdaki teras muhteşem bir manzara sunacak size.

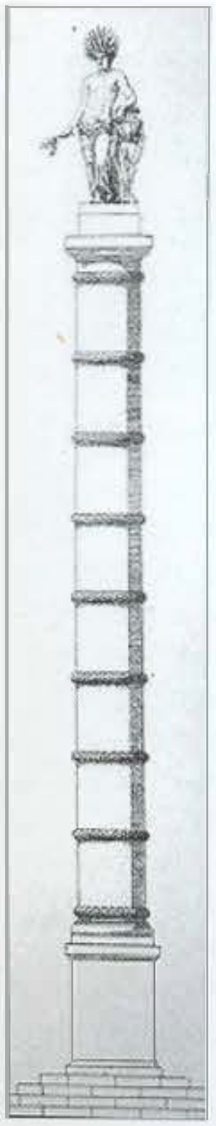
Tan Hotel
Çatalçeşme Meydanı, D.r Emin Paşa Sokak No. 20 / Tel: 0212 520 91 30
www.tanhotel.com
20 odalı otel, modern dekoru ve muhteşem manzaralı terasıyla dikkat çekiyor. Sakin ama aynı zamanda hareketin de ortasında bir yer arayanlar için ideal.

Tarihin Ruhu
Çemberlitaş

Çemberlitaş adını şehrin kurucusu Konstantin döneminde Forum Konstantin diye bilinen oval meydanın tam ortasına dikilen sütundan alır. Semt; hamamı, camii ve külliyeleri ile farklı yüzyılları aynı anda yaşatabilecek birikime ve güce sahip. Nurosmaniye Camii ile Kapalıçarşı'ya olan yakınlığı ise ayrı bir avantaj.

Çemberlitaş

XIX. yüzyılda Çemberlitaş doktorların ve avukatların yaşadığı popüler bir yerleşim bölgesiymiş. XX. yüzyılda doğudan yoğun göç almaya başlayınca eski sakinleri yavaş yavaş burayı terketmiş. Zaman içinde düşen kiralar dericilik sektöründe çalışan işçiler için bir avantaj olmuş. Bu süreç **Çemberlitaş Hamamı**'nın aleyhine işlemiş ve zengin müşterilerini kaybetmişler. Neyse ki imdada 1990'larda başlayan kitle turizmi yetişti ve bölge yeniden canlandı. Bugün Çemberlitaş'a geldiğinizde etraf biraz sıkıcı hatta kasvetli gelebilir ama döneminde, **Forum Konstantin**, Roma imparatorlarının, pagan tanrılarının ve Hıristiyan azizlerinin heykelleri ile çevriliymiş. Etrafı büyüleyici tapınaklar ve köşkler süslermiş.

330 yılında **İmparator Konstantin** Bizans'ı **Roma İmparatorluğu**'nun başkenti yapmaya karar verip adını Konstantinopolis olarak değiştirdi. Bugünün anısına Forum'un ortasına dev bir porfir sütun diktirmeye karar verdi. Sütunun tepesine kendisini **Güneş Tanrısı Apollo** gibi gösteren heykelini koydurdu. Konstantin, Hıristiyanlığı Roma'nın resmi dini olarak kabul eden ilk Roma imparatoru olmasına rağmen pagan dönemi hatırlatan heykel onun dine o kadar bağlı olmadığını düşündürüyor. Zaten Konstantin'in 337'de ölüm döşeğindeyken, belki de son umut olarak Hıristiyanlığa geçtiği söyleniyor.

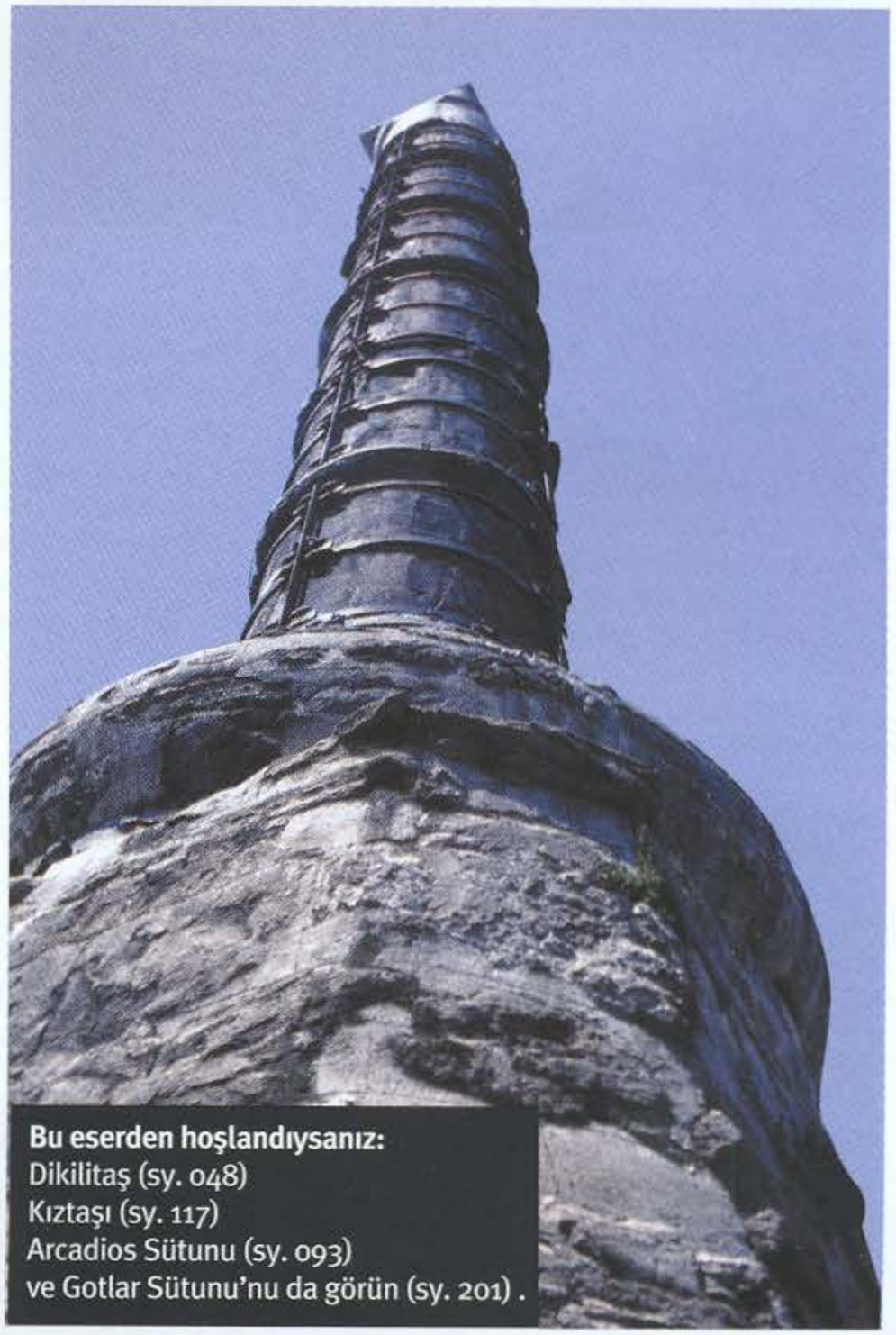
Dünyanın en büyük porfir sütunu olarak geçen 35 metrelik Çemberlitaş'ın oldukça hareketli bir tarihi var; 416'daki depremde zarar görmüş. Devrilmesini önlemek için etrafı demir halkalarla çevrilmiş. 1106 yılındaki fırtınada Konstantin'in heykeli düşüp parçalanınca, **İmparator I. Manuel Komnenos** yerine dev bir haç koydurmuş. Türklerin Konstantinopolis'i 1453'de fethinden sonra sıra haça gelmiş. **Fatih Sultan Mehmed** haçı indirtmiş. Çevredeki her şeyin yandığı 1779'daki yangında ise sütun isten simsiyah olmuş. Böylelikle Çemberlitaş yeni bir isme kavuşmuş; halk ona **"Yanık Sütun"** demeye başlamış. 18. yüzyılda yapılan restorasyonda en alttaki kısım içeriden taş kaideye tutturulmuş. 1970'lerde ise demir çemberler mermerlerin zedelenmesi ihtimaline karşı değiştirildi. 2000'lerde sütunun etrafına restorasyon yapmak için iskele kuruldu. Yıllarca orada kalan iskeleyi 2010'da kaldırdılar!

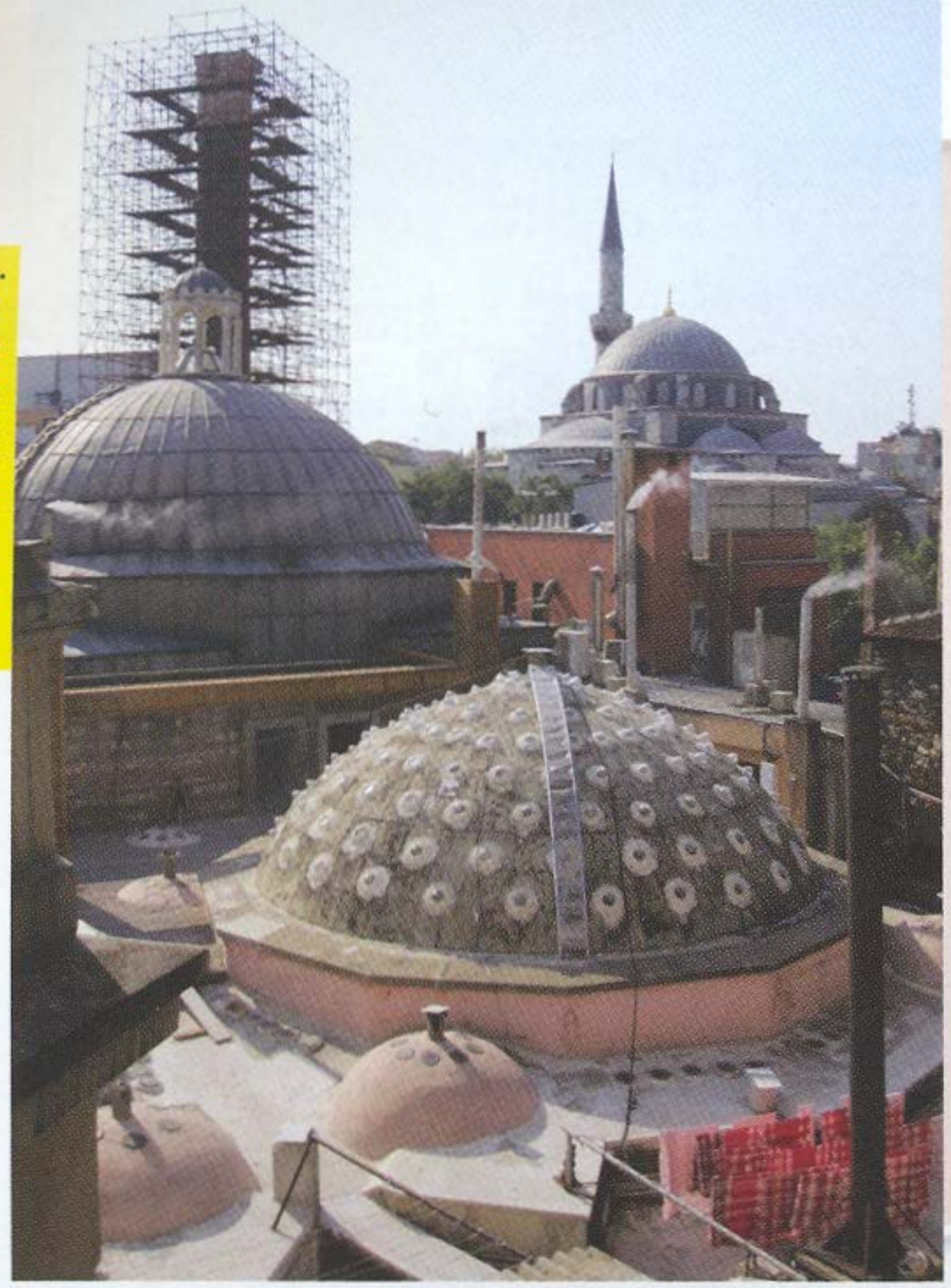
Gizli Hazine

IV. Haçlı Seferi, F.V. Delacroix, 1840

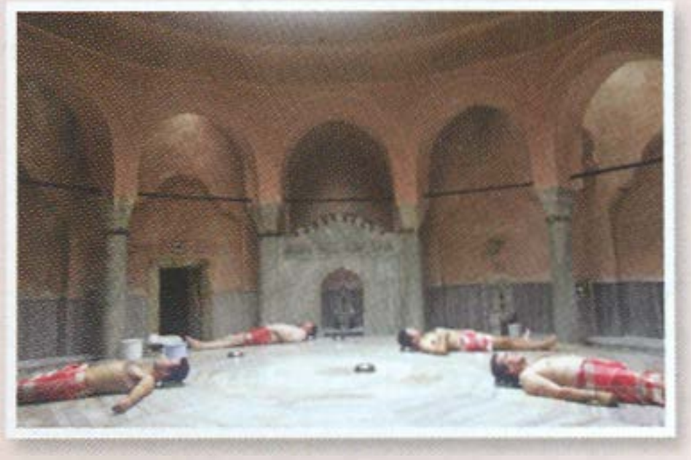
Çeşitli söylentilere göre **Konstantin** içinde **Nuh**'un, gemisini yaparken kullandığı balta ve **Hz. İsa**'nın gerildiği çarmıhın bir parçasının da olduğu pek çok kutsal eseri sütunun kaidesine gömmüş. Bazı araştırmacılara göre kutsal hazine Çemberlitaş'ın altında, bu nedenle sütunu kaldırıp altındaki kaideye bakılmasını önerenler de olmuş. Kimi araştırmacılar ise kutsal hazine orada olsa bile 1204'teki Haçlı yağmasından kurtulmasının imkansız olduğuna inanıyor. Hazine hala bulunamadı, gizem devam ediyor.

Bu eserden hoşlandıysanız:
Dikilitaş (sy. 048)
Kıztaşı (sy. 117)
Arcadios Sütunu (sy. 093)
ve Gotlar Sütunu'nu da görün (sy. 201) .

Çemberlitaş Hamamı

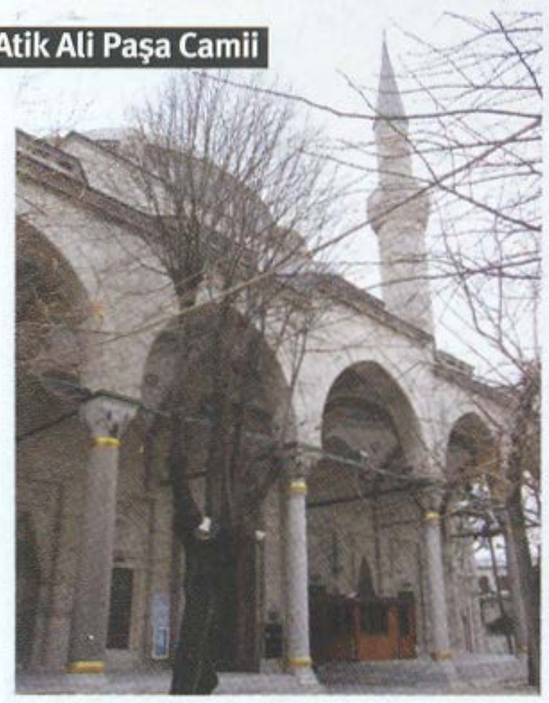

Sütunun karşındaki gösterişsiz kapıdan içeri girince kendinizi 1584'te **Mimar Sinan** tarafından yapılan ve şehrin en iyi hamamlarından biri olan Çemberlitaş Hamamı'nda (*Tel: 0212 522 79 74, www.cemberlitashamam.com.tr*) bulursunuz. Hamam, **Sultan II. Selim**'in eşi **Nurbanu Sultan** için inşa ettirilmiş. Osmanlı İmparatorluğu'ndaki en güçlü valide sultanlardan biri olan Nurbanu Sultan, padişah naibi gibi oğlu III. **Murad** adına imparatorluğu 1574'den 1583'e kadar yönetmiş. Oğlu Murad Manisa'dan gelip tahtı sağlama alıncaya kadar eşinin öldüğünü kimseye söylemediği ve Sultan II. Selim'in naaşını buzun içinde sakladığı anlatılır. Hamam **Üsküdar**'daki **Atik Valide Sultan Camii**'ne vakıf olarak kurulmuş. XVII. yüzyılda **Köprülü Mehmed Paşa** tarafından restore edilmiş.

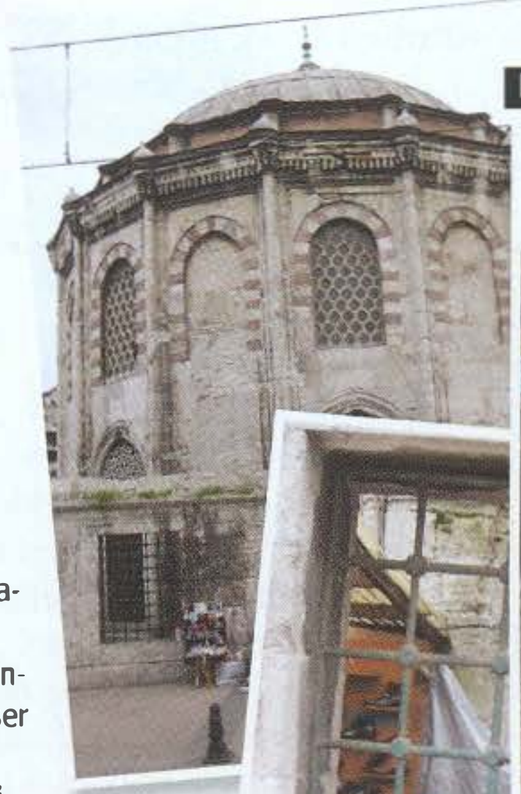
Bu hamamda erkek ve kadınlar için ayrılmış bölümler, birçok hamamın aksine tıpatıp aynı. Hamamın Vezir Hanı Caddesi üzerinde yer alan erkeklere ait kapısı, yapılan yol çalışmaları nedeniyle yoldan aşağıda kalmış. Kadınların kullandığı kapı ise hamamın orijinalinde Divanyolu Caddesi üzerindeymiş. Bugünse hamam, bütün misafirlerini aslı erkeklere ait olan kapıdan kabul ediyor ve kadınlar bölümüne içeriden yeni açılan bir kapıyla geçiliyor. Geleneksel hamam mimarisinin oldukça dışına çıkan Sinan, **sıcaklık** (**halvet**) bölümüne, hamam sefasını özel olarak sürdürmek isteyenler için on iki küçük odacığı ustalıkla yerleştirmiş. Bu hücreleri ayıran mermerlerin her birinin üzerinde hat sanatının inceliklerini yansıtan kitabeleri görebilirsiniz. Kadınlar kısmının soyunma mekanının bir bölümü XIX. yüzyılda yol genişletme çalışmalarına kurban gitmiş.

Cami ve Külliyeler

Çemberlitaş'ın yakınlarındaki camiler ve külliyeleri şu anda olduğundan daha fazla ilgi gösterilmeyi hak ediyor. Yolun hemen karşısındaki sekizgen mimariye sahip **Köprülü Camii** 1659-1660 yıllarında bu güçlü aileden gelen ilk sadrazam olan **Köprülü Mehmed Paşa** ve oğlu **Fazıl Ahmed Paşa** için yaptırılmış. Mehmed Paşa ilk bakıldığında türbe zannedilen caminin bahçesinde yatıyor. Türbesinin üstünün tamamen açık olup, sadece bir ızgarayla örtülmesinin nedeni bir rivayete göre şöyle; **"zalim"** lakabıyla da bilinen paşa zamanında çok insanı idam ettirmiş ve cehennemde yanarken içeri giren yağmurun serinlemesine yardımcı olacağı düşünülmüş! Cami ilk başta külliyedeki medresenin ders verilen bölümü olarak kullanılmış. Bu külliyenin bir parçası da Çemberlitaş Hamamı'nın biraz aşağısındaki XVII. yüzyıl eseri olan **Vezir Hanı**. Bir zamanlar çifte avlusuyla tüccarların ve hayvanlarının uğrak yeri durumundaki han, günümüzde oldukça gözden düşmüş ve ihmal edilmiş. Han eskiden bir geçitle direkt olarak Çemberlitaş Hamamı'na bağlanıyormuş. Sütunun öbür yanında, **II. Bayezid** zamanında sadrazam olan harem ağası **Atik Ali Paşa** için 1496'da yapılan **Atik Ali Paşa Camii**'ni ziyaret edebilirsiniz. Bir adı da **Sedefçiler Camii** olan eser, klasik üslupta yapılmış. Avlu kapısından çıktığınızda göreceğiniz zarif çeşmeye göz atmanızı öneririz. Hazır buralardayken, **Koca Sinan Paşa Camii**'ni de ziyaret edin. Cami, türbe, sebil ve medreseden oluşan külliye, 1569'da **Yemen**'i fetheden sadrazam Sinan Paşa için yaptırılmış, mimarı **Davud Ağa**. Şu anda Balkan Türkleri Kültür Merkezi'ne ev sahipliği yapıyor. Ana cadde üzerindeki diğer bir eser olan **Çorlulu Ali Paşa Medresesi** 1708 yılından kalma. Yolun karşısındaki **Kara Mustafa Paşa Külliyesi** ise 1683'te **II.Viyana Kuşatması**'nı gerçekleştiren sadrazam tarafından 1669-1690 yılları arasında yaptırılmış. İçinde bir cami ve **Yahya Kemal Beyatlı** (1884-1958) **Müzesi** var.

Atik Ali Paşa Camii

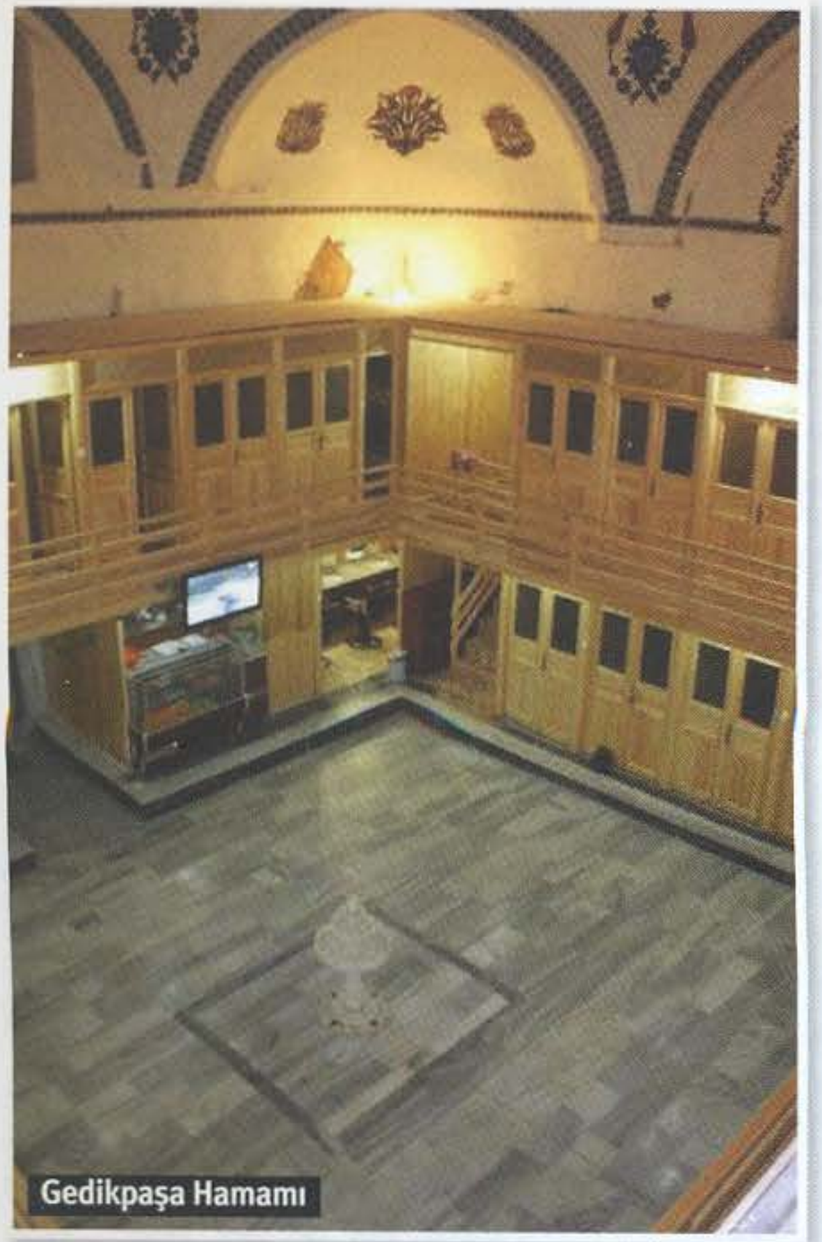

Koca Sinan Paşa Külliyesi

Kara Mustafa Paşa Külliyesi

Gedikpaşa Hamamı

NE YAPILIR?

Çemberlitaş Hamamı'nı ziyaret edin. Çemberlitaş'a göre daha az bilinen **Gedikpaşa Hamamı**, aynı isimdeki caminin yanında, 1474 senesinde **Sadrazam Gedik Ahmet Paşa** tarafından yaptırılmış. **Sultan II. Mehmed**'in sadrazamı olan paşanın hamamı muhtemelen İstanbul'un **en eski** hamamı. Yeni restore edilen yapının erkekler ve kadınlar için ayrı bölümleri var.

İstanbul'da nargile içebileceğiniz en özgün yerlerden biri XVIII. yüzyıldan kalan **Çorlulu Ali Paşa Medresesi**'nin avlusu. Camiyle beraber külliye olarak yapılan medresenin bir kısmı orijinal haliyle korunurken, diğer kısmı şark köşesi tarzıyla misafirlerini ağırlıyor. Çok otantik bir yer. Elinizdeki kitabın yazarlarından biri Çorlulu olup Ali Paşa İlkokulu'nda okuduğu için bu yeri hararetle tavsiye ediyoruz! Avluda turistik eşya satan dükkanlar da var.

Eski bir gravürde Türk Kahvesi.

Kesik Baş

Çorlulu Ali Paşa Medresesi'nde nargilenizin keyfini sürerken oturduğunuz yere ismini veren, **Sultan III. Ahmed**'le çatışan ve 1711'de **Midilli Adası**'nda kafası kesilen **Ali Paşa**'yı yâd edin. Kesik başı İstanbul'a getirilmiş ve üç yıl önce kendi yaptırdığı caminin külliyesine gömülmüş.

Pierre Loti'nin Evi

Çemberlitaş'tan Beyazıt Meydanı'na doğru yürüdüğünüzde sol tarafta, 15 numarada Fransız yazar Pierre **Loti**'nin 1910 senesinde dokuz ay kaldığı evi göreceksiniz. Burası Pierre Loti'nin İstanbul'da iken yaşadığı evler içinde günümüze ulaşabilen tek yer. Girişin üzerindeki tabelada bu konuda bilgi var.

"Her nargileye göz atan,
koru biten kömürleri
yenisiyle değiştirip kırmızı
ateşler içinde olanı koyan..."

Paulann Petersin'in "Blood Silk" adlı şiir kitabından nargilecilere ithafen, 2003

NASIL GİDİLİR?

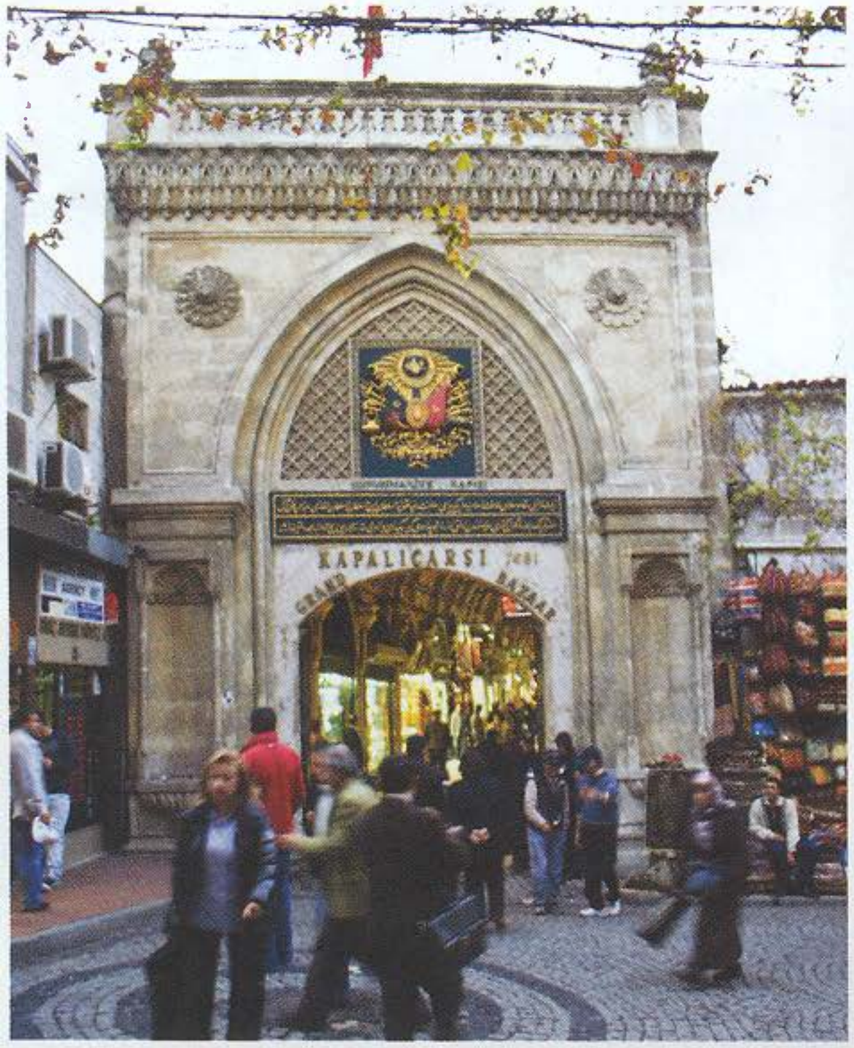
Çemberlitaş'a tramvayla ulaşabileceğiniz gibi Sultanahmet'ten yürüyerek de gelebilirsiniz.

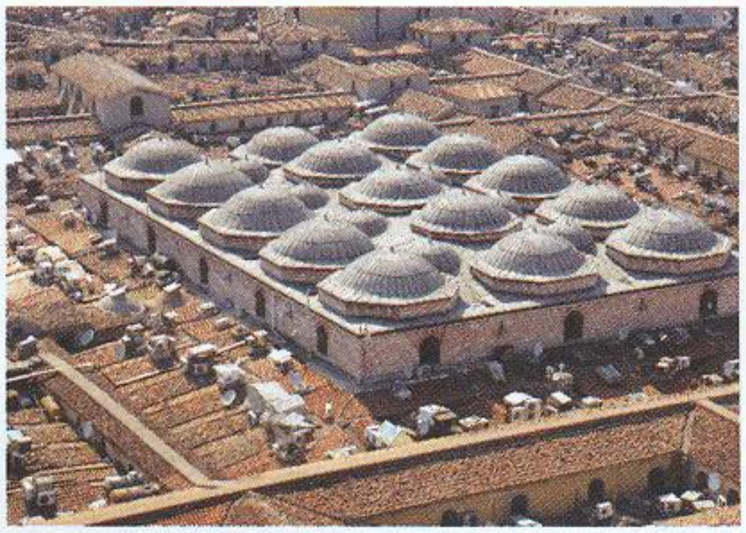

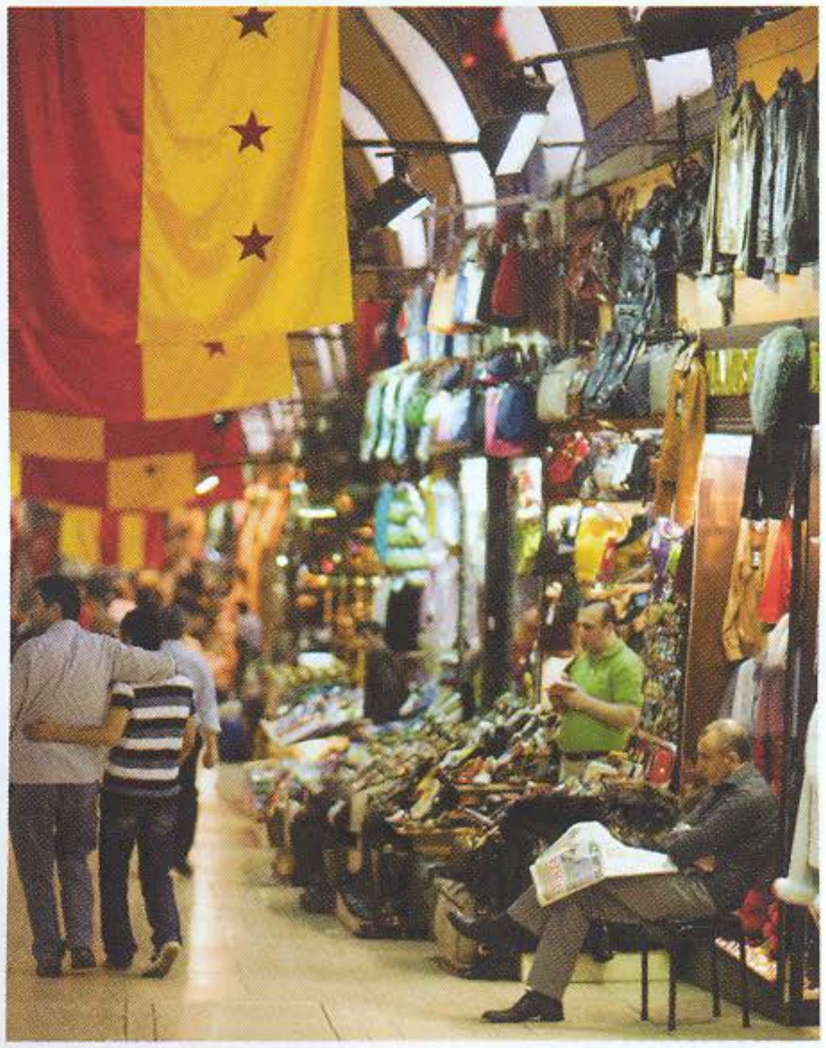
İlk Alışveriş Merkezi

Kapalıçarşı ve Hanlar

Kapalıçarşı XV. yüzyılda yapılmış ve o günden bugüne her dem şehrin en canlı, en renkli yerlerinden biri olmuş. Sadece her zevke ve her keseye uygun hediyeliği bulabileceğiniz sıradan bir çarşı değil burası, sizi yaşadığınız çağdan ve dünyanın gerçeklerinden uzaklaştırıp bambaşka bir atmosfere sokabilen büyülü mekanlardan biri... Her ne kadar ana yollarında turizm egemen olsa da arka sokaklara geçtiğinizde zanaatkarları çalışırken görebileceğiniz, eski hanların yarattığı benzersiz bir ortam saracak sizi.

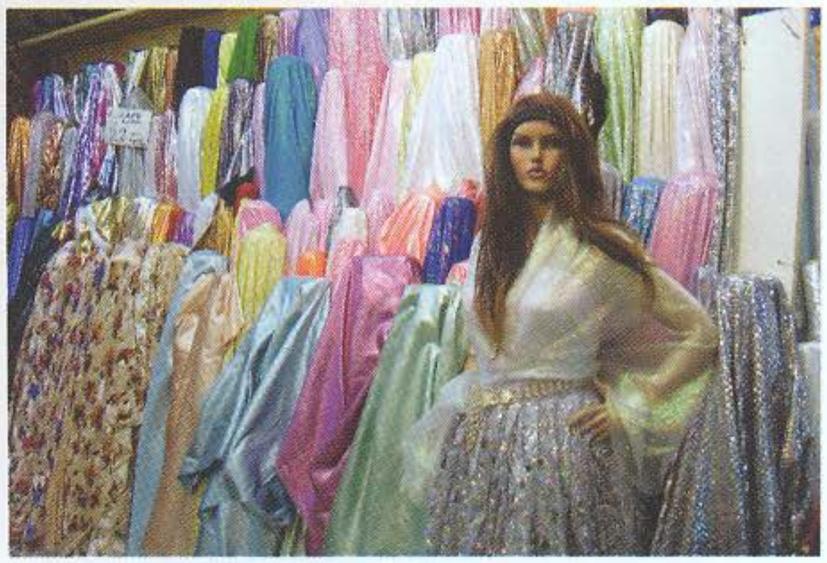

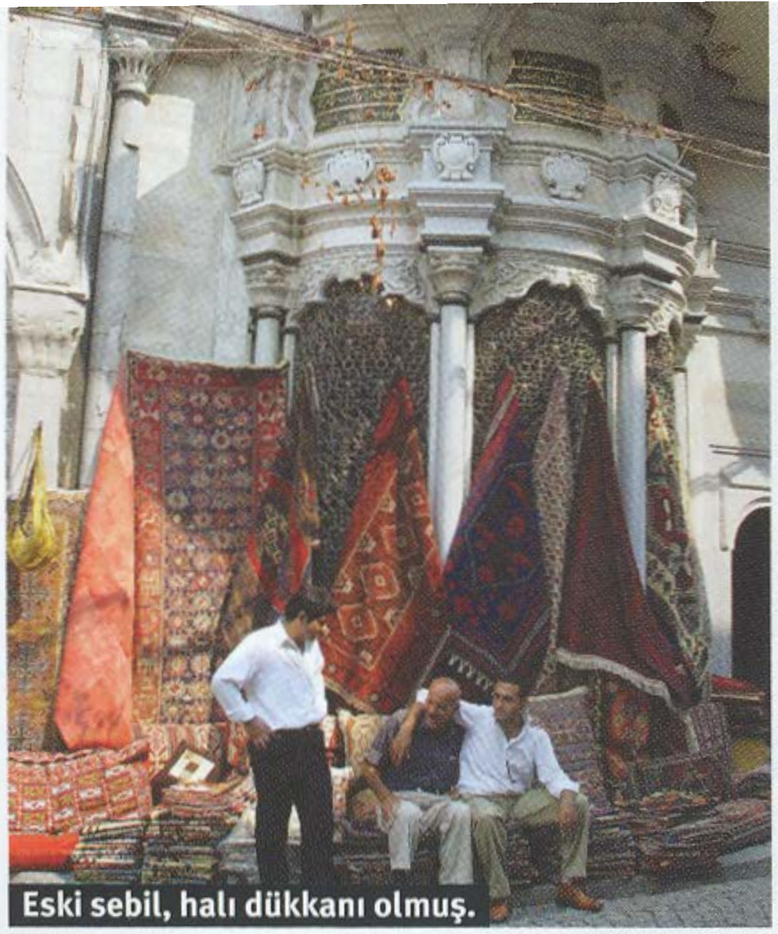

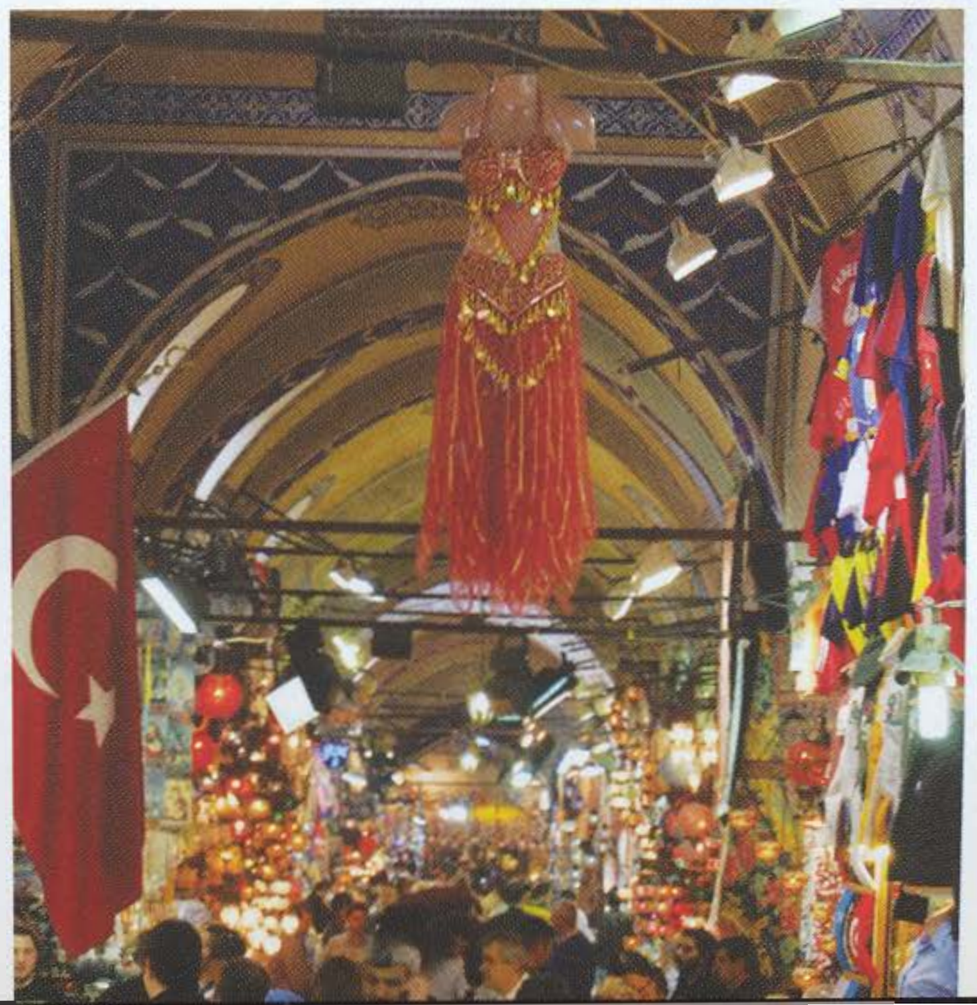

Eski sebil, halı dükkanı olmuş.

İstanbul'un ikinci tepesi üstüne kurulmuş Kapalıçarşı (*pazar günleri kapalı*), her dem kalabalık 60 sokağı ve 4000 civarında dükkanıyla dünyadaki en eski ve en büyük çarşılardan biri. Aslında her biri farklı ürünler üzerinde ihtisaslaşmış, farklı çarşı dizilerinin yan yana sıralanmasıyla oluşmuş. Çoğu genellikle iki katlı, çok odalı ve merkezi bir avluya açılan hanlar ve iki bedestenin bir kısmı günümüze aynen ulaşmış, zaman içinde birbirine bağlanıp bir çatıyla örtülmüş ve bugün gezmekte olduğunuz geniş kompleks yaratılmış. Geçmişte, küçük dükkan görevi gören ve yolların iki tarafına sıralanan ahşap **"dolaplar"** ise XIX. yüzyıl sanatçılarının tuvallerine yansıttıkları yerler olmuş.

Ziyaretçilerin çoğu Kapalıçarşı'ya **Beyazıt-Kapalıçarşı** tramvay durağı yanındaki **Çarşıkapı**'dan girmeyi tercih ediyor, oysa ki çok daha cazip bir rota sizi **Çemberlitaş**'tan **Nuruosmaniye** Camii avlusuna, oradan üstünde Osmanlı arması olan muhteşem **Nuruosmaniye Kapısı**'na ulaştırıyor. Kapının karşı çaprazında bir halıcıya ev sahipliği yapan küçük sebile göz atmayı unutmayın. **Size bir ipucu**: Kapıdan girdiğinizde soldaki ilk dükkan 1 numara, sağdaki ilk dükkan ise 2, dolayısıyla solda rakamlar tek, sağda çift artıyor. 64 no'lu dükkana geldiğinizde sağa saparsanız kendinizi çarşının en eski bölümünde, İç Bedestende bulursunuz.

"Burası, yaşam, karmaşa, ticaret, çöp, dilenci, bağıran satıcılar, hammallar, dervişler, zengin Türk kadınlar, Rumlar ve değişik görünüşlü Müslümanlarla dolu..."

Innocents Abroad, Mark Twain, 1867

Kalpakçılar Caddesi kuyumcu dükkanlarıyla dolu.

Kalpakçılar Caddesi

Nuruosmaniye Kapısı'ndan Beyazıt Kapısı'na doğru giden ve dışarıdaki Yeniçeriler Caddesi'ne paralel olan tonozlu, geniş ana cadde, yani Kalpakçılar Caddesi çok sayıda kuyumcuya ev sahipliği yapıyor. Sadece turistlere değil güzel görünmek ya da düğün ve sünnetlerde takı takmak isteyen yerli halka da hitap ediyor. Sayısız deri, halı, tekstil, çanak, çömlek, antika ve hediyelik eşya dükkanının konuşlandığı arkadaki labirent misali yollarda kaybolmaktan sakın korkmayın, bu eğlencenin bir parçası!

Pazarlık Yapmak

İstanbul'un pek çok yerinde pazarlık yapmak artık geçmişte kaldı. Bununla beraber ilk söylenen fiyatın hemen ödenmediği Kapalıçarşı'da gelenek hala devam ediyor. Pazarlığa nasıl başlanacağına dair kesin kurallar yok. Örneğin, altın ve gümüş eşyaların fiyatları büyük ölçüde ağırlıklarına bağlı ve gram fiyatları her gün değiştiğinden sadece işçilik kısmına denk gelen rakam için pazarlık yapabilirsiniz. Etraftaki diğer dükkanları gezip, fiyatları karşılaştırıp pazarlık yapın. Tespit ettiğiniz diğer fiyatlara göre makul bir rakamı yakalarsanız malı satın alın. Anlaşamadınız ve dükkandan çıktınız, satıcı arkanızdan geliyorsa pazarlık için bir payınız var demektir, ilgilenmiyorsa pazarlık sınırını tüketmiş ve ulaşabileceğiniz en düşük fiyatı elde etmişsinizdir.

İç Bedesten'de kafe de var.

İç Bedesten

1461 yılında **Fatih Sultan Mehmed** zamanında yapılmış orijinal çarşı olan İç Bedesten, çarşı kompleksinin tam ortasında yer alıyor. **Eski Bedesten** veya **Cevahir Bedesteni** olarak da adlandırılan bölüm, gözalıcı antikacılar ve kuyumcularla dolu. Kapalıçarşı'nın en özgün kısımlarından biri olan bedestenin metal sürgülü ağır ahşap kapıları eskiden olduğu gibi bugün de akşam olduğunda sıkı sıkı kapatılıyor.

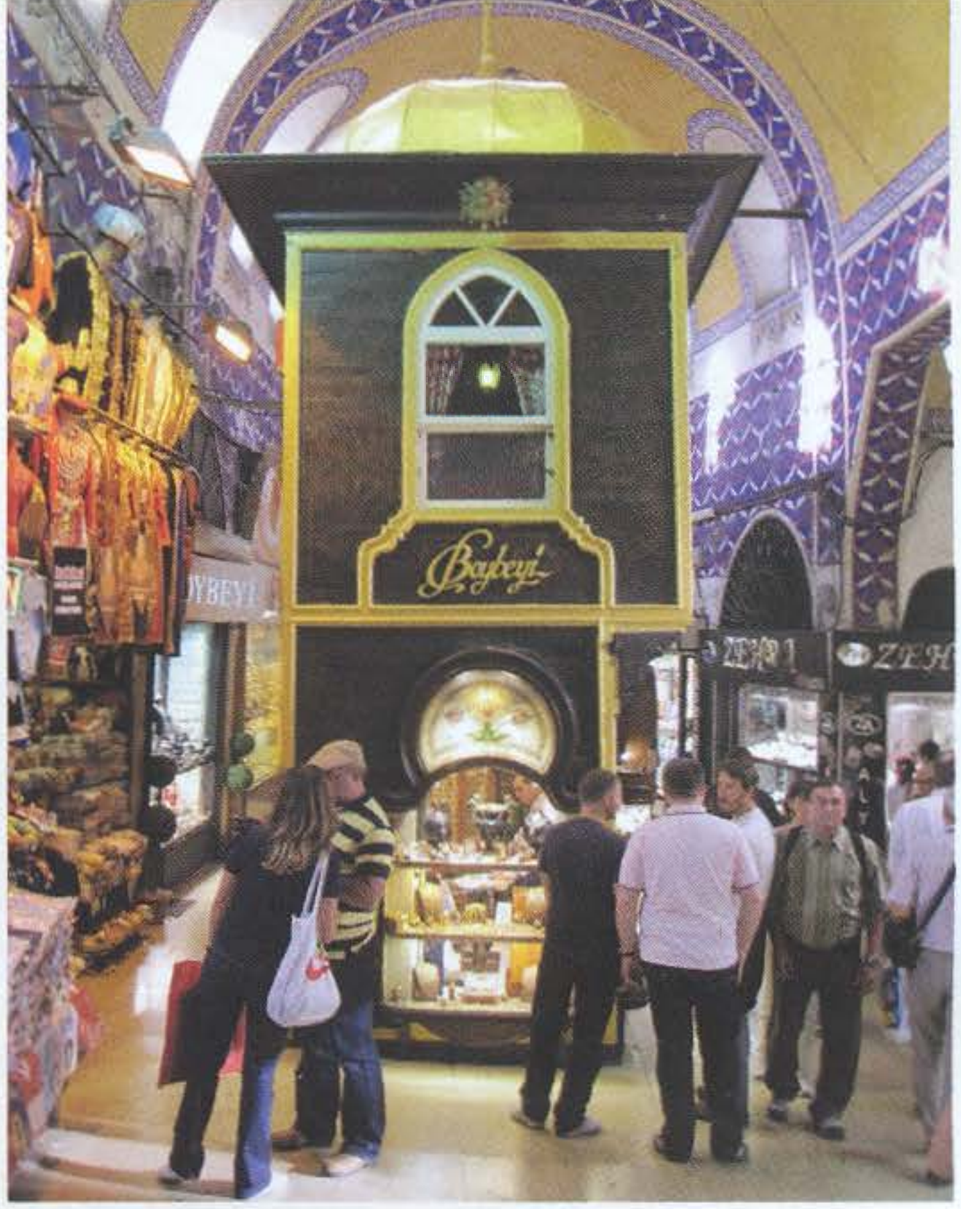
İsimlerin Anlamı

Daha önceki dönemlerde yaşamış gezginlerin anlattıklarından da yola çıkarak Kapalıçarşı'da her daim ziyaretçilerin ilgisini çekebilecek tarzda eşyaların satıldığını söyleyebiliriz. Zaman içinde ziyaretçilerin ilgi alanı ve almak istedikleri değişse de sanki çarşı gelenlerle konuşur ve gördüğünüz sokak isimleri ile eskiden buralarda nelerin satıldığına dair ipuçları verir misafirlerine. Örneğin, bugün üzerine kuyumcular dizilmiş olsa da **Kalpakçılar Caddesi** bir zamanlar kalpakların (kürklü şapka) satıldığı yermiş. **Terziler Caddesi** terzilerin ikamet ettiği, **Yağlıkçılar Caddesi** yağlık (mendil, havlu ve başörtüsü olarak kullanılan kumaş) satanların toplandığı, **Fesçiler Sokak** fes satıcılarının ve **Kürkçüler Çarşısı** da kürk tüccarlarının bulunduğu yerlermiş.

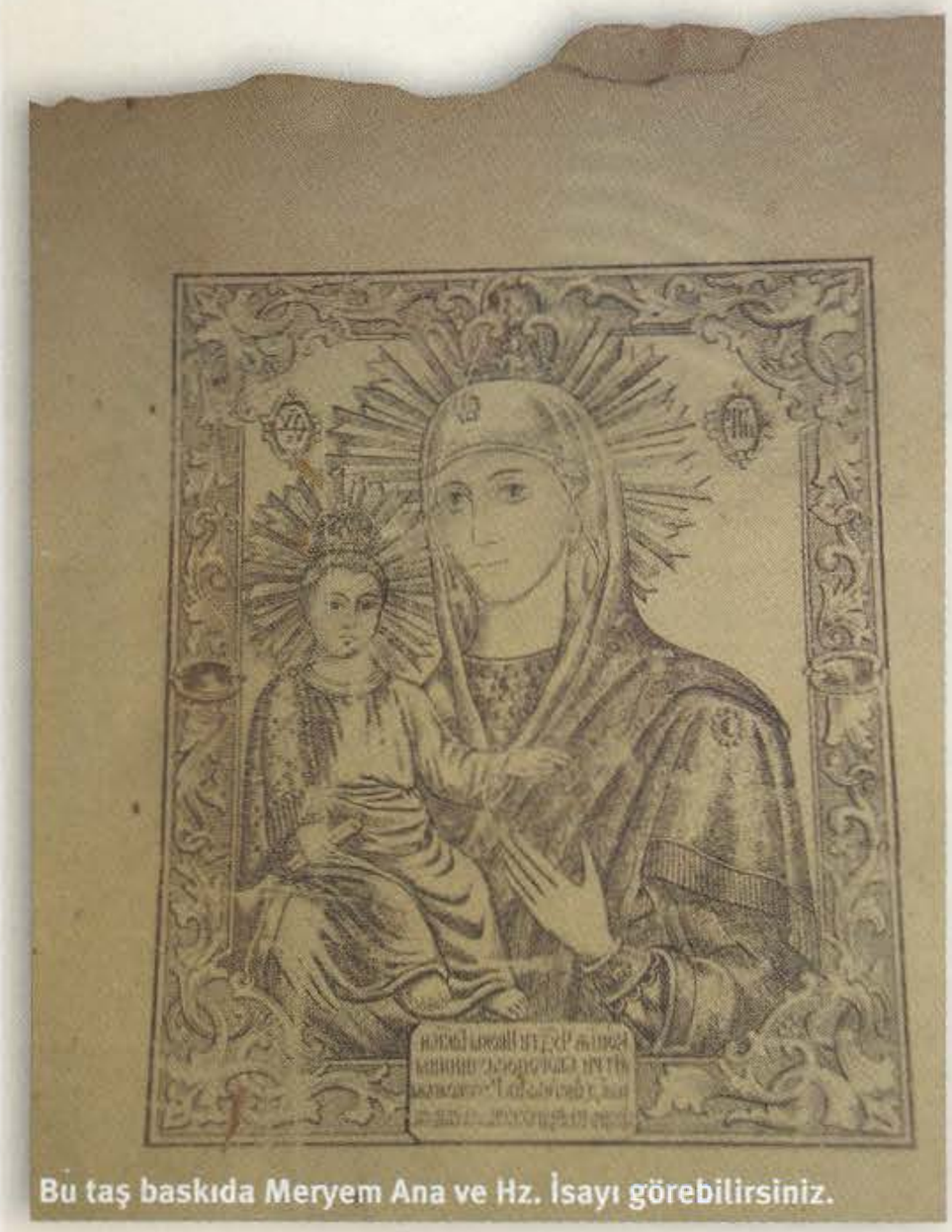
Sandal Bedesteni

Nuruosmaniye Kapısı yakınındaki Sandal Bedesteni geçmişte lüks kumaş ve değerli taş satın almak isteyenlerin cennetiymiş. Şimdi ise paşmina, deri ve taklit kıyafet ile çanta cenneti. Sandal eskiden Bursa'da üretilen ağır ve pahalı bir kumaşa verilen isimmiş. Burası iç Bedesten'e göre daha az kalabalık olduğundan antik yapısının ve 20 kubbesinin mimari özelliklerinin tadını doya doya çıkarın.

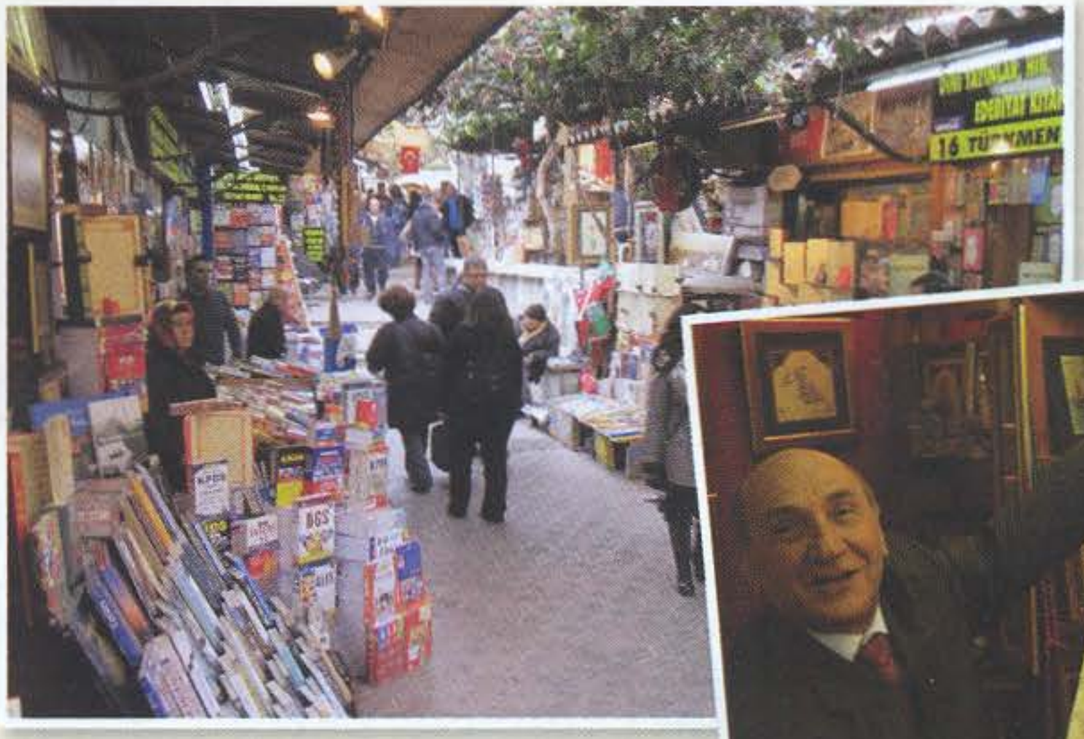

Çukur Muhallebicisi

Kaybolmaktan korkanlar için Çarşı'nın içinde bazı dikkat çekici noktalar var. Bunlardan biri 1850'lerden kalma **Çukur Muhallebicisi.** Bu iki katlı şirin bina bugün bir kuyumcuya ev sahipliği yapıyor. Bir diğeri de **Cafer Ağa Camii**'nin sokaklarının birinde karşınıza çıkan ahşap minaresi.

Bu taş baskıda Meryem Ana ve Hz. İsayı görebilirsiniz.

Sahaflar Çarşısı

Bayezid Camii ve **Kapalıçarşı'nın** arasındaki avlunun etrafına sıralanmış ikinci el kitapçılar, özellikle kitap koleksiyoncularının ilgisini çekiyor. Kapalıçarşı'nın **Beyazıt Kapısı'**ndan çıktığınızda, sağ kolda kolaylıkla bulabileceğiniz Sahaflar Çarşısı, komşusu İstanbul Üniversitesi'nde okuyan öğrencilerin talepleri çerçevesinde yeni ders kitapları da satıyor, bununla beraber turistlerin ilgisini çekecek kitaplarla birçok romanın ikinci elini de bulmak mümkün. Avluda camların arkasında korunan taş baskıları yakından inceleyin. Bunlar, XIX. yüzyılda hemen yakındaki **Bab-ı Ali**'de yer alan şehrin büyük yayınevleri tarafından kullanılmış.

Nuruosmaniye Camii'nin minarelerinden Ayasofya ve Boğaz'ı görebilirsiniz.

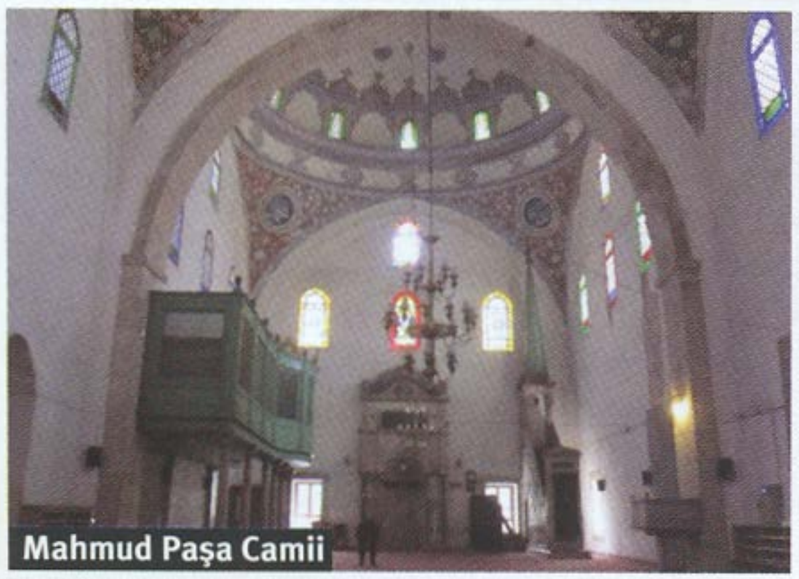

Avluda pazarlık

Nuruosmaniye Camii

1748 - 1755 yılları arasında **Sultan I. Mahmud** ve **Sultan III. Osman** tarafından inşa edilmiş olan bu devasa cami külliyesi, İstanbul'da Avrupa *barok* üslubunda yapılan ilk büyük cami olma özelliğini de taşıyor. Birkaç basamakla çıkılan girişi ve sultan mahfiline ulaşan uzun rampası ilk görüşte dikkat çekici. Avlusundaki porfir lahit ve kütüphane ilginç. Çemberlitaş'tan Kapalıçarşı'ya kısa bir yol sağlayan avlusu daima insanlarla dolu. Adı **"Osman'ın Işığı"** anlamında. 2009 yılında restore edildi.

Mahmud Paşa Camii

Çarşı'nın hemen dışında yer alan, **Fatih Sultan Mehmed'**in sadrazamı **Mahmud Paşa**'nın 1462'de yaptırdığı Mahmud Paşa Camii aynı zamanda İstanbul'un en eski camilerinden. Gelmiş geçmiş sadrazamların arasında en zekilerinden biri olarak tanınırmış Mahmud Paşa, ama ne yazık ki bu özelliği onun **Yedikule**'de (sy. 158) mahkum olarak ölmesinin önüne geçememiş. Yapıda **Bursa**'daki Osmanlı camileri **üslubunun** özelliklerini görmek mümkün. Son cemaat yerine açılan sıra sütunlu revak ve daha sonra gelinen dikdörtgen sahın, her biri kendi kubbesi olan iki bölmeye ayrılıyor. Her iki taraftaki odalar geçmişte dervişlere kalacak yer sağlamış.

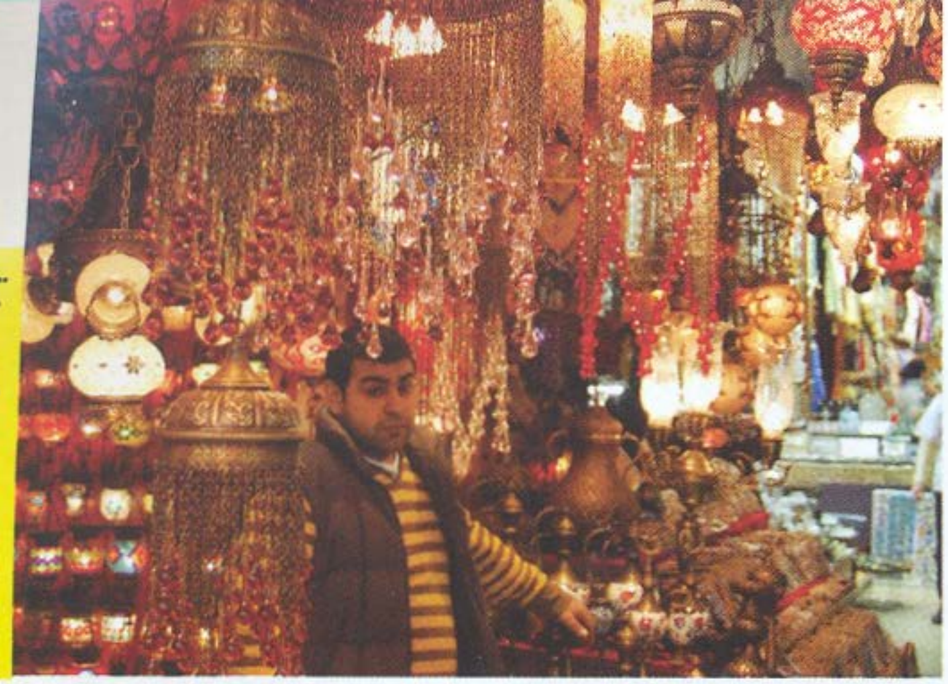

Mahmud Paşa Camii

Mahmud Paşa, burada ilginizi en çok çekebilecek eserler arasında yer alan, sekizgen türbede yatıyor. Türbe, mavi ve turkuaz **İznik çinileri** ile kaplanmış ve bu yüzden de **İran** veya **Orta Asya**'dan buraya getirilip bırakılmış hissi veriyor. Caminin arkasında yer alan bu zarif yapı maalesef ziyarete kapalı, bu yüzden yapabileceğiniz tek şey parmaklıkların arkasından seyretmek. Etrafında muhteşem bir hazire (mezarlık) var.

Mahmud Paşa Türbesi

Nuruosmaniye Camii'nin arkasından tüm görkemiyle Sultanahmet Camii yükseliyor.

NASIL GİDİLİR?

Divan Yolu boyunca yürüyerek veya Sultanahmet'ten tramvaya binerek ulaşabileceğiniz gibi Taksim'den kalkan 61B no'lu otobüslerle de gelebilirsiniz.

ALIŞVERİŞ

4000 kadar dükkanın içinde hiçbir özelliği olmayan, sadece turistik mallar satanlar da var, ancak aşağıdaki yerler ziyarete değer:

Abdulla
Halıcılar Caddesi No:62
Tel: 0212 527 36 84
www.abdulla.com
Burada satılan çoğu şey hamam kültürüyle ilgili. Peştemallar, doğal sabunlar gibi. Dükkanda ayrıca Erzurum'da kadınlar tarafından giyilen mavi benekli, kahverengi yün ehramlar var. Bunlar günümüzde perde ve yatak örtüsü olarak kullanılıyor. Burada Türkiye'nin farklı köşelerinden getirilen kumaşları da bulabilirsiniz.

Adıyaman Pazarı
Yağlıkçılar Caddesi No. 74-6
Tel: 0212 526 97 59
Alaaddin'in mağarasını anımsatan bir kumaş dükkanı. Kutnu denilen ve bir zamanlar Gaziantep'te giyilen kıyafetlerin yapımında kullanılan el dokuması kırmızı ve sarı kumaş da satılıyor.

Ak Gümüş
Gani Çelebi Sokak No:8
Tel: 0212 526 09 87
Bu küçük dükkan, çarşının daha çok Türkmen mağaza sahipleri tarafından tercih edilen bölümünde yer alıyor. Türkmenistan'dan getirilen kırmızı ve siyah yuvarlak tahta kutuların yanısıra, yerli el işçiliğini canlandırmayı amaçlayan CASCA (*Central Asian Crafts Support Association: Orta Asya Elişleri Destekleme Derneği*) projesi kapsamında Kırgızistan'dan ithal edilen keçeden yapılma heykelcikler de satılıyor.

Deli Kızın Yeri

Cocoon
Halıcılar Caddesi No. 38
Tel: 0212 528 35 15
www.cocoontr.com
Çocukların boya kutusu gibi rengarenk keçe parçalarından oluşan duvar süslerinin yanısıra şapkalar, takılar ve şallar satılıyor.

Cocoon

Deli Kızın Yeri
Halıcılar Caddesi No:82
Tel: 0212 526 12 51
Sıradışı, el yapımı hediyelik eşya ve tebrik kartlarının yanında çocukların ilgisini çekebilecek objeler de bulabilirsiniz.

EthniCon
Tekkeciler Sokak No:58-60
Tel: 0212 527 68 41
Burası, hasar görmüş ya da eski kilim parçalarından oluşmuş ilginç patchwork'leri bulabileceğiniz dükkanlardan biri.

Hamam Galeri
Tel: 0212 511 23 54
Mahmutpaşa Caddesi'nde, Hamam Sokak'ta bulunan dükkan, romantik oryantalist bir sanatçının tablosundan fırlamış bir ortamda harika halılar satıyor.

İznik Classics
Cevahir Bedesteni, Şerifağa Sokak No:188
Tel: 0212 520 25 68
Hem geleneksel hem de çağdaş tarzda yapılmış İznik çinilerinin en güzel örneklerini bulabilirsiniz.

Kafkas
Kalpakçılar Caddesi No. 4
Tel: 0212 527 48 78
En iyi kuyumculardan. Nuruosmaniye Kapısı'ndan girin, hemen sağda.

Koç Deri
Kürkçü Han No. 22
Tel: 0212 527 55 53
En iyi deri ceketler ve paltolar burada.

Muhlis Günbattı
Perdahçılar Sokak No. 48
Tel: 0212 511 65 62
www.muhlisgunbatti.net
Osmanlı kumaşları, eski cam kandil lambalar, halılar ve ahşap çeyiz sandıkların satıldığı dükkana girdiğinizde kendinizi kayıp hazine bulan define avcısı gibi hissedeceksiniz.

Eski sebil, yeni halıcı.

Ottoamano
Sandal Bedesteni No. 10
Tel: 0212 527 16 24
Muhteşem paşminalar, kaftanlar, suzaniler, nakışlı çizmeler ve ayakkabılar satılıyor, Güleryüzlü servis de cabası.

Punto
Gazi Sinan Paşa Sokak, Vezirhan No. 17
Tel: 0212 511 08 53
Kapalıçarşı'nın dışında, Tarihi Vezir Han'ın içinde yer alan şehrin en iyi halı mağazalarından biri. Çok zengin bir koleksiyonları var.

Muhlis Günbattı

Şemo
Yağlıkcılar Caddesi, İç Cebeci Han No:58
Tel: 0212 520 92 11
Uzaktan görenleri bile cezbedip merak uyandıran bu dükkanda eşek ve tuz heybeleri gibi bulunması gittikçe zorlaşan göçebe hayata ait el işleri satılıyor. Ayrıca Özbek porselen çorba kaseleri de bulabilirsiniz.

Serhat Geridönmez
Cevahir Bedesteni; Şerifağa Sokak No:69
Tel: 0212 519 80 17
Helenistik, Roma ve Bizans mücevherlerinin muhteşem reprodüksiyonları. Çok sıradışı bir kuyumcu dükkanı.

Sevan Bıçakçı
Gazi Sinan Paşa Sokak No. 16, Nuruosmaniye
Tel: 0212 520 45 16
www.sevanbicakci.com
Yüzüklerin Efendisi'nin Kapalıçarşı'nın dışındaki dükkanında adeta sanat eseri gibi mücevherler var. Fiyatlar yüksek ama seyretmek bile bir keyif.

Sinbad
Terziler Caddesi No: 2-6
Tel: 0212 527 16 24
Türkiye'nin ve İslam dünyasının değişik yerlerinden gelen halıları güvenerek satın alabilirsiniz.

Şişko Osman
Kapalıçarşı Zincirli Han No: 15
Tel: 0212 528 35 48
Kaldırım taşlarıyla döşenmiş Zincirli Han'da yer alan bu eski halıcı Kapalıçarşı'nın en popüler dükkanlarından biri.

NEREDE YENİR?

Cağaloğlu ile Kapalıçarşı arasında trafiğe kapalı olan ve yorgun ziyaretçilerin soluklanma fırsatı buldukları Nuruosmaniye Caddesi, hemen hemen bütün ünlü kafelerin şubelerini görebileceğiniz bir cadde.

Fes Café
Halıcılar Caddesi, No: 62
Tel: 0212 526 30 70
www.fescafe.com
Sandviç çeşitleri, hafif yemekler, kahve ve milkshake çeşitlerinin sunulduğu bu şık kafe aynı zamanda Kapalıçarşı'da türünün ilk örneği. Şubesini Nuruosmaniye Caddesi'nin ara sokaklarından olan Ali Baba Türbe Sokak'ta bulabilirsiniz.

Bahar Restaurant
Yağcı Han No. 13
Tel: 0212 512 74 39
Nuruosmaniye Kapısı'nın hemen yanındaki Yağcı Han'da bulunan Bahar, son derece lezzetli ev yemekleri sunuyor.

Esnaf Balıkçısı
Çarşıkapı Caddesi, Sepetçi Han Kat No:1/16
Tel: 0212 522 37 71
Izgara balık çeşitleriyle bilinen restoran çok ucuz olmayabilir ancak otantik.

Havuzlu Restaurant
Gazi Çelebi Sokak No. 3
Tel: 0212 527 33 46
Kapalıçarşı'nın içindeki birkaç restorandan biri olan Havuzlu Restoran, Şark Kahvesi'nin arkasındaki sokakta yer alıyor.

Onur Et Lokantası
Alibaba Türbe Sokak No. 21/7
Tel: 0212 527 12 29
Nuruosmaniye Caddesi'nin ara sokağındaki kebapçıda parmaklarınızı yememeye dikkat edin. Salatalar da çok lezzetli.

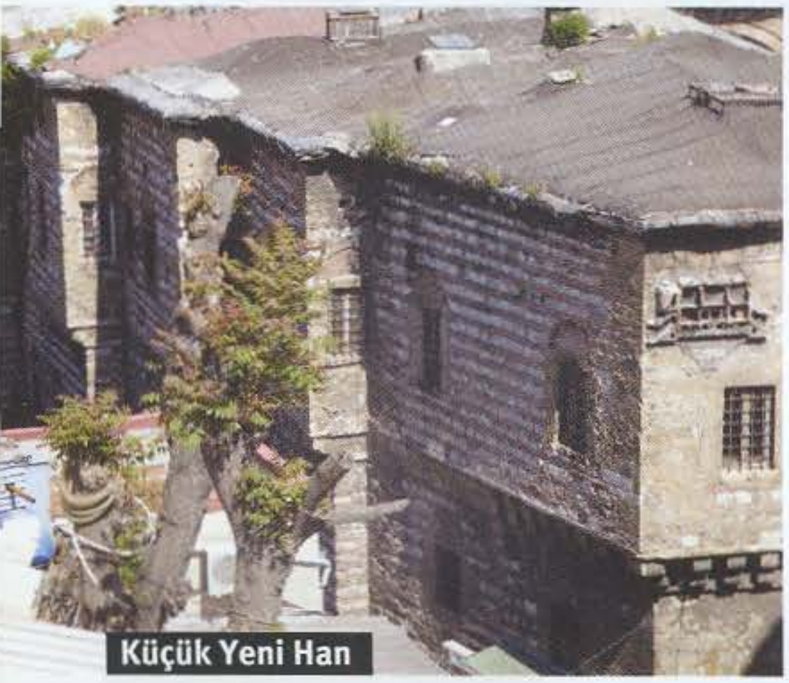
Şark Kahvesi
Yağlıkçılar Cad. 134, İş Bankası yanı
Tel: 0212 512 11 44
Şark Kahvesi, Çarşı'nın tam da kalbi sayılabilecek bir yerde, duvarlarını derviş ve paşa resimlerinin süslediği bir mekan.

Subaşı Lokantası
Nuruosmaniye Caddesi No:48
Tel: 0212 522 47 62
Popülaritesini hiç kaybetmeden, çok uzun süredir sadece öğle yemeği servisi veren bir restoran. Güveç ve kebap çeşitlerinin de yer aldığı Türk yemeklerinden oluşan bir menü sunuyor. İstediğiniz yemeği bulabilmek için saat 15:00'den önce gitmeye bakın.

Hanlardaki bir atölye

Küçük Yeni Han

Büyük Yeni Han

Büyük Valide Han'dan Eirene Kulesi

Hanlar

Kapalıçarşı ile Mısır Çarşısı'nın dolambaçlı arka sokaklarında hala eski hanları keşfetmeniz mümkün. Geçmişte tüccarların hayvanlarıyla kaldığı ve aynı zamanda mallarını sattığı hanların çoğunluğu iki katlı ve avlulu yapılmış, bazılarının alt katı ahır olarak kullanılmış. İçlerinde restore edilenleri olsa da çoğu ihmal edilmiş ve bakımsız durumda.

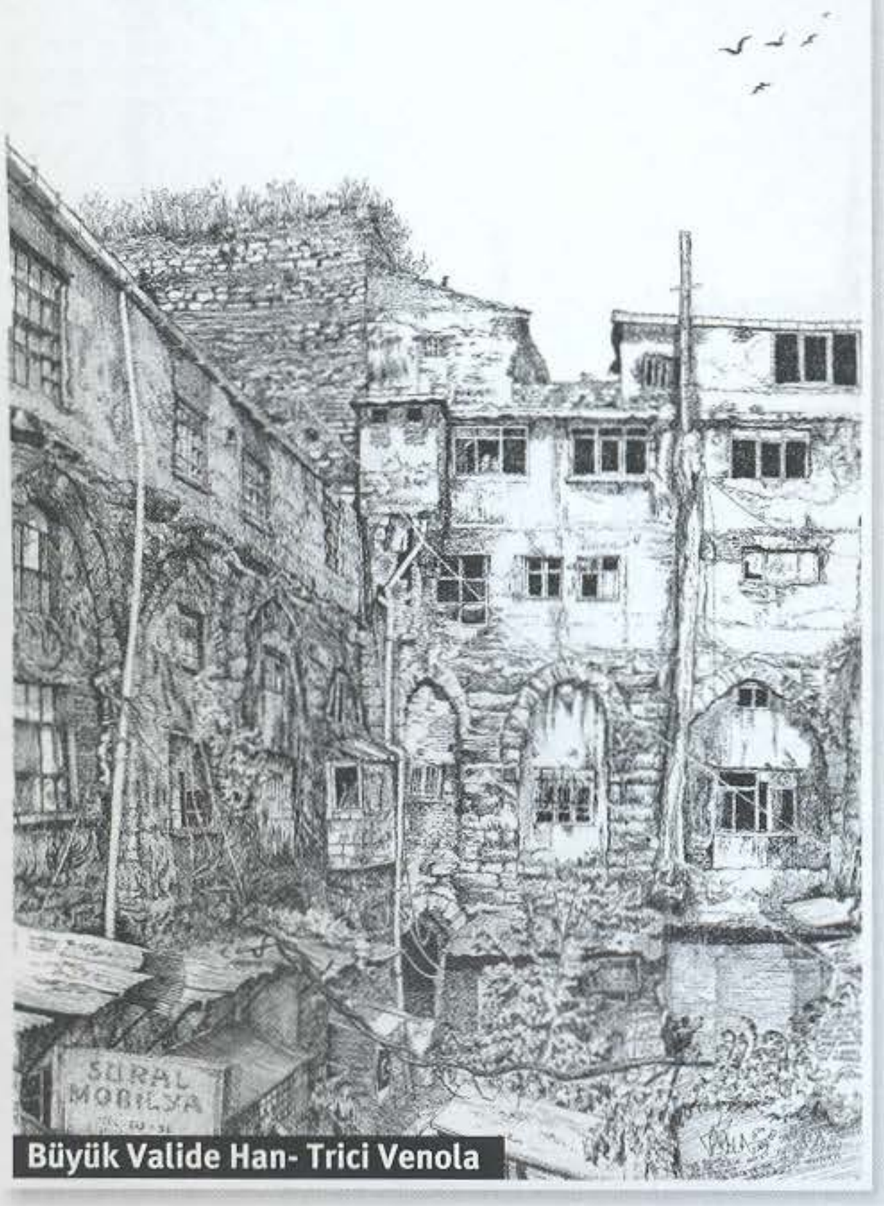
Kapalıçarşı'nın Mahmutpaşa Kapısı'ndan çıkın ve aşağı doğru yürüyün. Tarakçılar Caddesi'ne gelince sola sapın. Yolun sonunda **"Kösem Sultan Hanı"** olarak da bilinen **Büyük Valide Han** çıkacak karşınıza. Bina, **IV. Murad**'ın annesi **Kösem Sultan** tarafından 1651 yılında inşa ettirilmiş. Hanın ortasına bir **Şii Camii** yapılmış. Üç avlusunun da harap hale geldiği hanın üst katına çıktığınızda göreceğiniz manzara gerçekten olağanüstü; Boğaz, Haliç ve eski şehrin büyük kısmını içine alan panoramik bir İstanbul manzarası... Buradan ayrıca yandaki Bizans **Eirene Kulesi**'ni de görme imkanınız olacak. Kule 1926 depreminde büyük ölçüde zarar görmüş ve üst bölümleri yıkılmış. Hanın üçüncü avlusuna **Acemlerin** yerleşmesinden ötürü **Sair (Yabancı) Han** adı verilmiş. İsmi bugüne bozularak gelmiş ve **Sağır Han** olmuş. İçerideki **Bizans kilisesi** ise tamamiyle harap olmuş durumda.

Biraz ileriden tekrar Mahmutpaşa Yokuşu'na dönerseniz XVIII. yüzyılda yapılmış olan üstünde kuşevleri ve cami bulunan **Küçük Yeni Han** ile karşılaşacaksınız. Aşağı doğru yürümeye devam edin ve Çarkçılar Sokak'tan sağa sapın. Yolun sağındaki **Büyük Yeni Han,** 1764'te tuğla ve taş kullanılarak yapılmış. Yolun karşısındaki **Kürkçü Han**'ın yapımının XV. yüzyıla dayandığı ve **Fatih Sultan Mehmed**'in sadrazamı **Mahmud Paşa** için yapıldığı düşünülüyor.

STAMBOUL YENNI - TCHARCHI

Mahmut Paşa Yokuşu hep kalabalık.

Küçük Yeni Han'daki kuş evi.

Büyük Valide Han- Trici Venola

"Büyük Valide Han bana Dorian Gray'in Portresi'ni hatırlatıyor, Kapalıçarşı'dan farklı olarak han yaşını gösteriyor"

Sanatçı Trici Venola, 2009

Şehri Resimlemek

Kaliforniyalı sanatçı Trici Venola İstanbul'a 2004'te gelmiş. O günden beri şehirdeki tarihi eserlerin, siyah- beyaz resimlerini çiziyor. Sergiler açıyor, eserleri kitapları süslüyor. Biz onunla karşılaştığımızda Büyük Valide Han'ı resimliyordu.

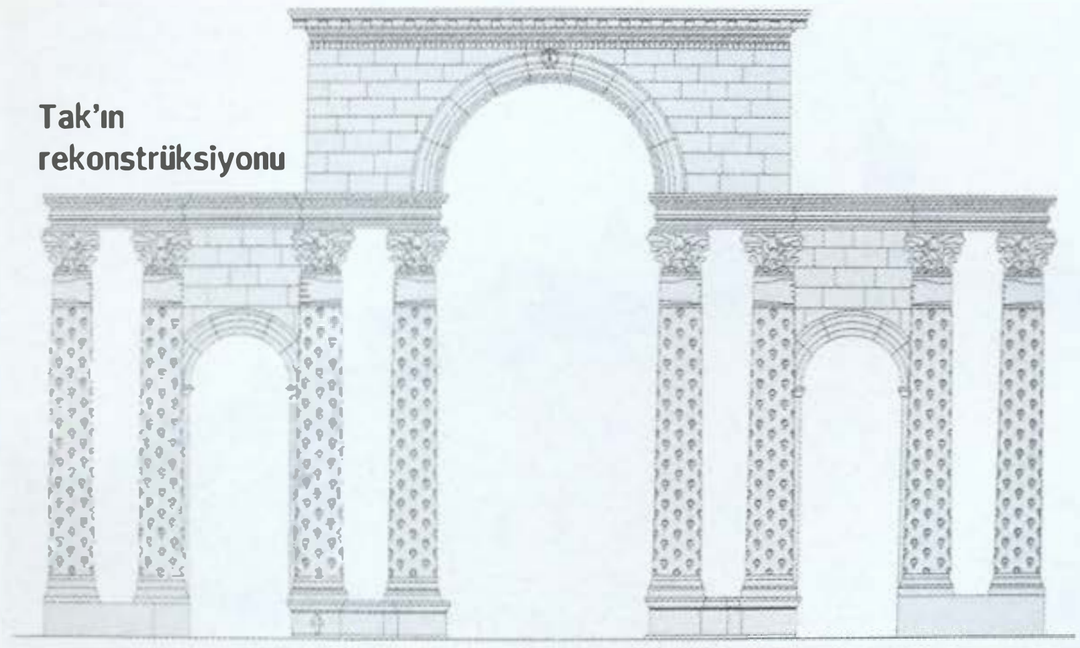

Trici Venola Büyük Valide Han'ı resimlerken...

Eski Saray'ın Çevresinde

Beyazıt Meydanı ve Çevresi

Bizans döneminde kentin en büyük meydanı, Osmanlı döneminde ise bir saray meydanı olan bugünkü Beyazıt Meydanı İstanbul'un kent imgesini oluşturan temel öğelerden biri. Çevresinde Bayezid Camii gibi önemli eserler var. Tarihi Yarımada'nın merkezinde bulunan bölge aynı zamanda şehrin ana ulaşım akslarının odağında yer alıyor.

Tak'ın rekonstrüksiyonu

Beyazıt Camii, Kapalıçarşı'ya gidenlerin önünden aceleyle geçerken pek dikkat etmediği şehirdeki en güzel klasik camilerden biri. XVI. yüzyılın başında yapılan eser, zarif avlusuyla bu kalabalık meydanda bir vaha gibi çıkıyor karşınıza. Hemen yakınındaki **İstanbul Üniversitesi**'nin etkileyici kapısı ve **Serasker Kulesi** buradaki tarihi yapılardan sadece birkaçı.

İmparator Theodosios

IV. yüzyılda Kontantinopolis'teki en geniş meydan, adını burada bulunan boğa heykelinden alan **Forum Tauri** imiş. Bugünkü Beyazıt Meydanı ile hemen hemen aynı alanı kaplayan meydan, 393 senesinde, **İmparator Theodosios** tarafından yeniden yapılandırılmış ve onun onuruna **Forum Theodosios** adı verilmiş. Büyük kemerli binaların çevrelediği meydanda göze çarpan yapıtların başında Roma'daki **Trajan Sütunu**'na benzer bir sütun, **Theodosios** ve oğulları **Honorios** ile **Arcadios**'un heykellerinin süslediği zafer takı gelirmiş. Bu anıtlardan geriye kalanlar bugün anayolun üstünde duruyor.

Zafer Takı'ndan geriye kalanlar.

Avlu

Beyazıt Camii

Beyazıt Camii 1501-1506 yılları arasında **Fatih Sultan Mehmed**'in oğlu **II. Bayezid** tarafından yaptırılmış. Mimarı fazla bilinmeyen **Yakub-Şah İbn Sultan-Şah**. Yakub-Şah camiyi yaparken kendine model olarak **Ayasofya'yı** almış ve buna bir külliyede olması gerekenleri eklemiş; hamam, medrese, mektep ve imaret. Eser **Fatih Camii'nden** sonra yapılmış ama 1766 depreminde Fatih Camii'nin yıkılmasıyla **İstanbul'daki en eski, klasik cami** olarak kalmış.

II. Bayezid

Beyazıt Camii'nin avlusu pek çok ziyaretçiye **Şehzade Camii** (sy. 103) ve **Yeni Valide Camii'nin** (sy. 500) avlularını hatırlatır, avluya adım attığınız anda sizi saran huzur hemen yakındaki Kapalıçarşı'nın karmaşa ve gürültüsüyle hoş bir tezat yaratır. Kırmızı somaki mermer ve granitten yapılmış 20 büyük sütun, avludaki şadırvanın etrafında kubbeli revaklar oluşturur.

Caminin dışında işportacılar, ulu çınar ağaçlarının altında tespih, hacıyağı ve diğer İslami eşyaları satarken güvercinler de yemlerinin peşinde koşuyor. Yapının arkasındaki kabristanda **II. Bayezid** muhteşem bir türbede, kızı **Selçuk Hatun** ise daha mütevazı bir türbede yatıyorlar. Köşedeki türbesini pencerelerindeki zarif, yeşil demirlerden hemen tanıyacağınız **Tanzimat** dönemi sadrazamlarından **Koca Mustafa Reşid Paşa** (1800-1858) da buraya gömülmüş. İstanbul'a büyük eserler bırakan **Mimar Kemaleddin Bey** (1870-1927) hazirenin bir diğer sakini.

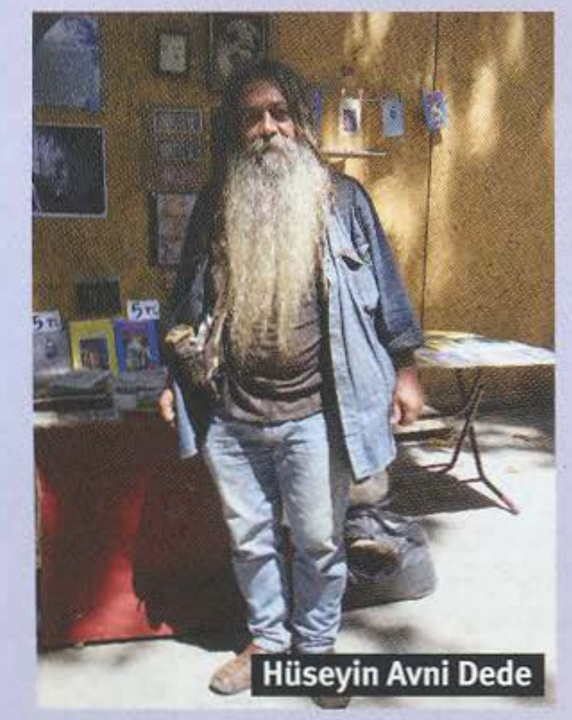

"Beyazıt Camii mükemmel bir eser olmasının yanısıra Türk mimarisinin gelişimi açısından tarihi bir öneme sahip."

Strolling Through Istanbul, Hilary Sumner-Boyd & John Freely, 1972

"Bir Lokma, Bir Hırka"

Sokak şairleri size 60'lı yıllarda kalmış gibi gelebilir ama Beyazıt Meydanı'nda hippi ateşini hala canlı tutan Rasputin sakallı **Hüseyin Avni Dede**'yi görene kadar bekleyin. **"Çınar ağacının altındaki şair"** 1964 senesinden beri burayı ofisi gibi kullanıyor. **"Bir lokma, bir hırka"** yaşam felsefesinden vazgeçmeyen Hüseyin Avni Dede'yi **Sahaflar Çarşısı**'nın (sy. 073) girişinde bulabilirsiniz.

Hüseyin Avni Dede

Beyazıt Devlet Kütüphanesi

Caminin hemen karşısında, 1832 yılında **Sultan II. Abdülhamid** tarafından kütüphaneye dönüştürülünceye kadar imaret olarak kullanılan binayı göreceksiniz. 2009 yılında tamamiyle restore edilen bina, 1884 yılından beri Beyazıt Devlet Kütüphanesi olarak hizmet veriyor.

Beyazıt Devlet Kütüphanesi

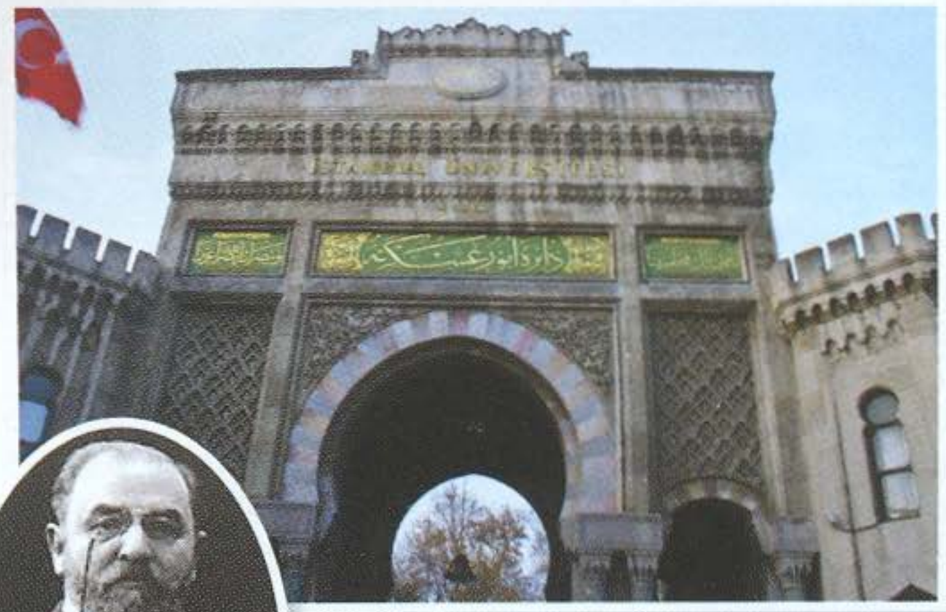

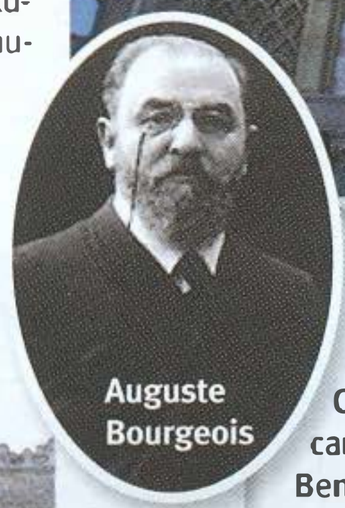
Kaligrafi (Hat) Müzesi

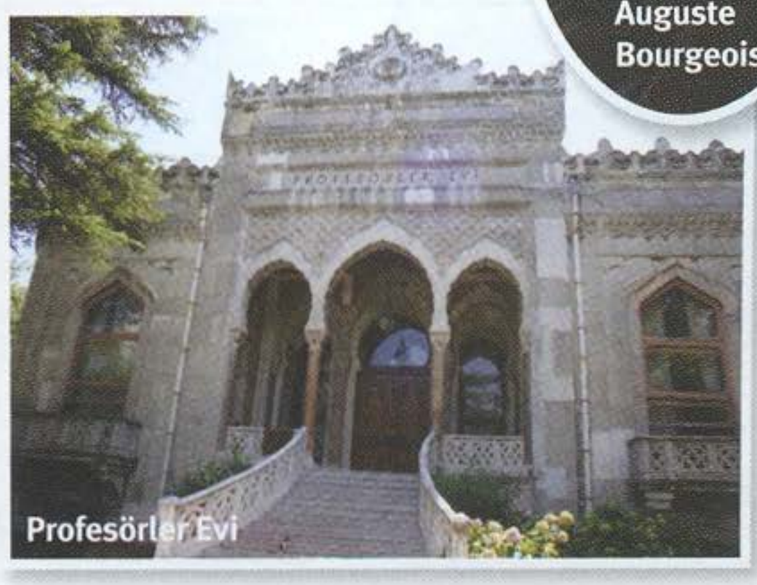
2009 yılında restore edilen ve meydanın batı tarafında yer alan Hat Sanatları Müzesi (pazar ve pazartesi günleri kapalı), kendisi de hat sanatına büyük ilgi duyan **II. Bayezid** tarafından yaptırılan cami külliyesine ait medrese binasında bulunuyor. Osmanlı döneminde ünlü hattat ve hat sanatıyla ilgilenmiş padişahların farklı malzeme ve teknikler kullanarak yaptıkları paha biçilmez eserler, bir zamanlar medrese hücresi olan ve huzur dolu avluyu çevreleyen küçük odalarda sergileniyor.

İstanbul Üniversitesi

Şehirdeki en büyük üniversite olan İstanbul Üniversitesi aynı zamanda en eski olanı. İlk önce **Fatih Sultan Mehmed** döneminde **Fatih Camii**'ndeki sekiz medresede kurulmuş. **Beyazıt, Selimiye** ve **Süleymaniye** camilerine bitişik olan medreseler ayrıca üniversitenin farklı fakültelerinin de öncülleri olmuş. **İstanbul Darülfünun** adıyla kurulan ilk "üniversite", 1923'te Cumhuriyet ilan edilince Beyazıt Meydanı'nın arkasındaki **Seraskerat (Savaş Bakanlığı)** binasına taşınmış. 1933 yılında İstanbul Üniversitesi adını almış. Üniversitenin bugün kullandığı binalar 1866 yılında **Fransız** mimar **Auguste Bourgeois** (1821-1884) tarafından tasarlanmış. Muhteşem bir kapının altından geçilerek kampüse giriliyor. Ünlü öğrencileri arasında yazar **Ahmet Hamdi Tanpınar** ve **Orhan Pamuk**, şair **Orhan Veli**, müzisyen **Mercan Dede**, politikacı **Yıldırım Akbulut** ve **David Ben Gurion** var.

Auguste Bourgeois

Profesörler Evi

Kapıdan geçip içeri girin. **Beyazıt Kulesi**'ni ve **Süleymaniye Camii**'nin harika manzarasını görmek için arkaya doğru yürüyün. Burada ayrıca 1960 darbesine neden olan olaylarda 20 yaşında ölen öğrenci **Turan Emeksiz**'in bir büstüyle karşılacaksınız. Üniversitenin önündeki meydan şimdi daha tanıdık geldiyse hatırlamanıza yardımcı olalım, Cuma Namazı sonrası sık sık gösterilere sahne olan yer burası.

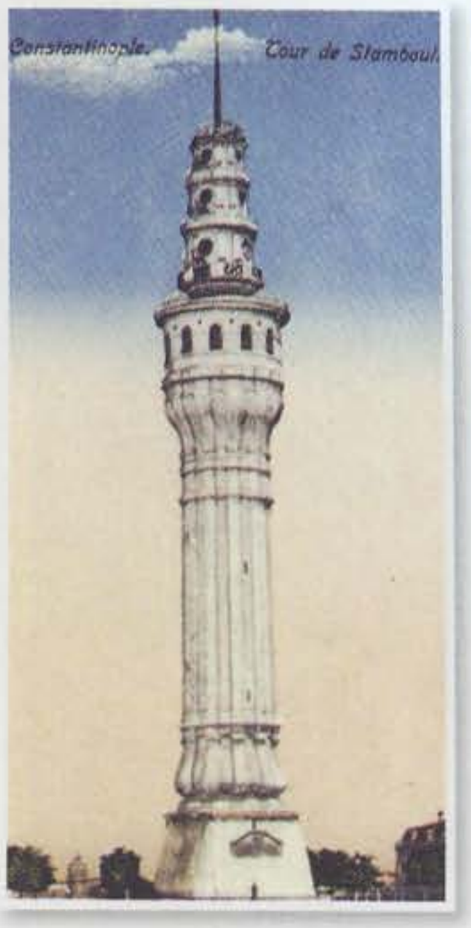
Taşınan Saraylar

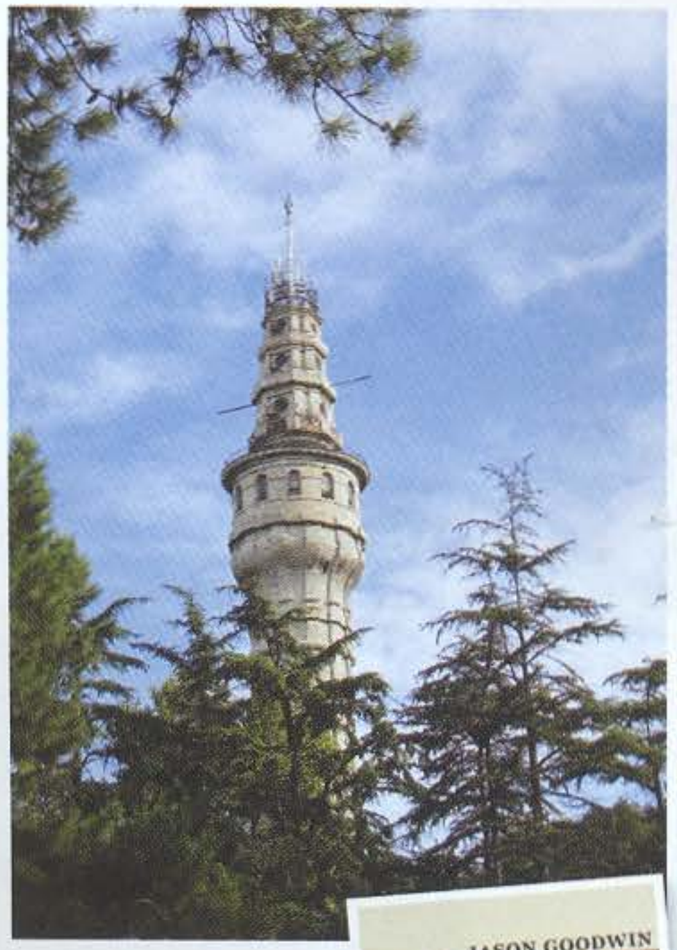

İstanbul Üniversitesi

Bizans imparatorları saraylarını bugünkü Sultanahmet Meydanı'na yapmışlar. 1204'teki IV. Haçlı Seferi'nin şehir üzerindeki tahribatından sonra ise kara surlarının sonunda, Edirnekapı'daki Blachernae Sarayı'na taşınmayı tercih etmişler. 1453'teki çarpışmalar sırasında Blachernae Sarayı da hasar görmüş ve Fatih Sultan Mehmed eski Theodosios Forumu arkasında İstanbul'daki ilk evini, Eski Saray'ı (Saray-ı Atik) yaptırmış. Sultan buradaki ve Edirne'deki diğer Eski Saray arasında gidip gelirken Topkapı Sarayı'nın (Saray-ı Cedid) inşaatı da başlamış. Topkapı Sarayı'na taşınan Fatih, burayı ölen sultanların eşleri ve cariyeleri için ikinci saray olarak bırakmış. Eski Saray şu anda İstanbul Üniversitesi bahçesinde ve Süleymaniye Camii'nin olduğu yerde bulunuyormuş. Geniş bir alanı kaplayan Saray'ın bir kısmı 1866 yılında Seraskerlik Dairesi (bugün üniversitenin merkez binası olarak kullanılıyor) yapılırken bir kısmı da Süleymaniye Camii'nin inşası sırasında yıkılmış.

Beyazıt (Serasker) Kulesi

Üniversite bahçesinde yer alan 85 metre yüksekliğindeki bu kuleyi çok uzaktan bile görmek mümkün. Eski İstanbul'unen önemli problemi olan yangınlara bir çözüm bulabilmek için şehir alevleri görüp alarm verebilecek kulelerle donatılmış.

Yenilikçi Padişah II. Mahmud zamanında Mimar Senekerim Balyan 1828 yılında kuleyi yapmış. Yazar Jason Goodwin'in "Yeniçeri Ağacı" isimli polisiye romanında bu yangın kulesi önemli bir rol oynuyor...

Beyazıt Hamamı

Ana Cadde ve Arka Sokaklar

Beyazıt Hamamı

2008 yılında kısmen restore edilen ana yolun üstündeki bu çifte hamam, Bayezid Camii Külliyesi'nin bir parçası olarak yapılmış. Sultan III. Ahmed'in ve sadrazamı Damat İbrahim Paşa'nın iktidarına son veren 1730 İsyanı'nın öncüsü Patrona Halil bu hamamda çalıştığı için mekan Patrona Halil Hamamı olarak da biliniyor.

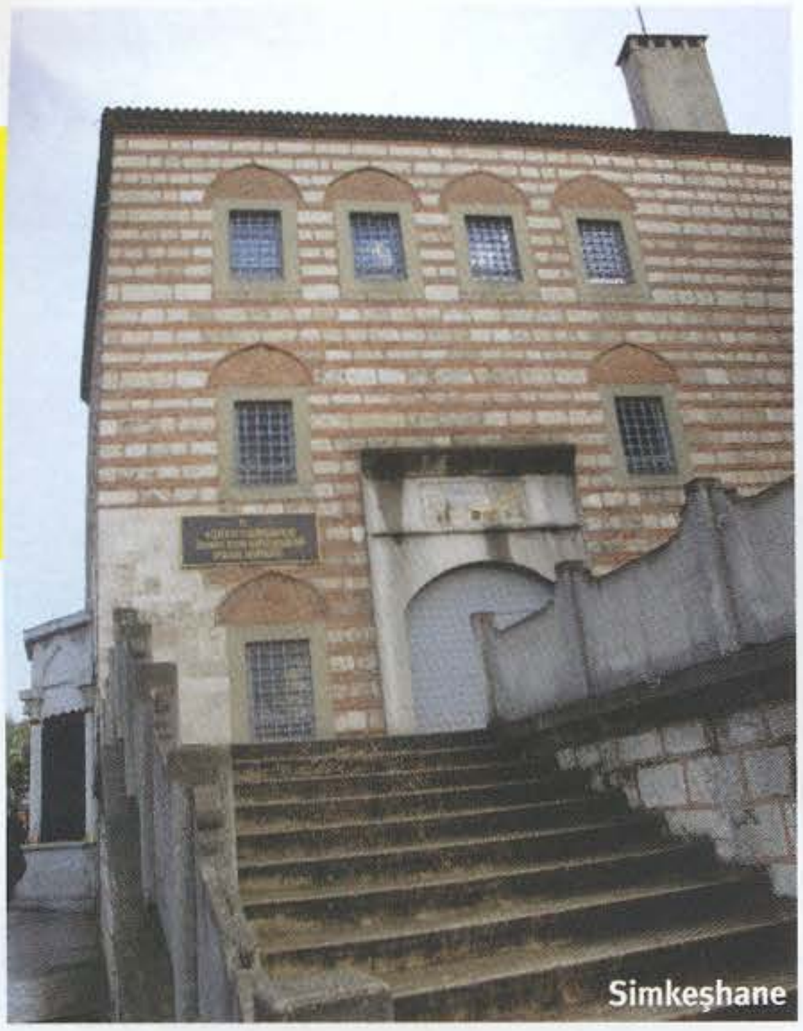

Kuyucu Murad Paşa Medresesi

Hamamın hemen arkasındaki Hasan Paşa Medresesi, Mimar Mustafa Çelebi tarafından 1745 yılında Sadrazam Tokatlı Hasan Paşa için yapılmış. Dış cephesinde şehirdeki en güzel kuş evlerinden birini göreceksiniz. Ev, minaresi de olan cami şeklinde oyulmuş duvara. Bir köşesinde yer alan muhteşem çeşmenin hat yazıları ise Hocazade Ahmed Efendi'ye ait. Bina şu anda İstanbul Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü'ne ev sahipliği yapıyor.

Hasan Paşa Medresesi'ni geçip sola Vezneciler Sokak'a sapıp Şehzade Camii'ne doğru ilerlerken solunuzda Kuyucu Murad Paşa Medresesi'ni göreceksiniz. 1606'da yapılan binayı İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nin kapısının arasından görebilirsiniz. Anadolu'da çıkan isyanlarda çok sayıda kişiyi öldürttüğü için Murat Paşa "çukur kazıcı" olarak anılırmış.

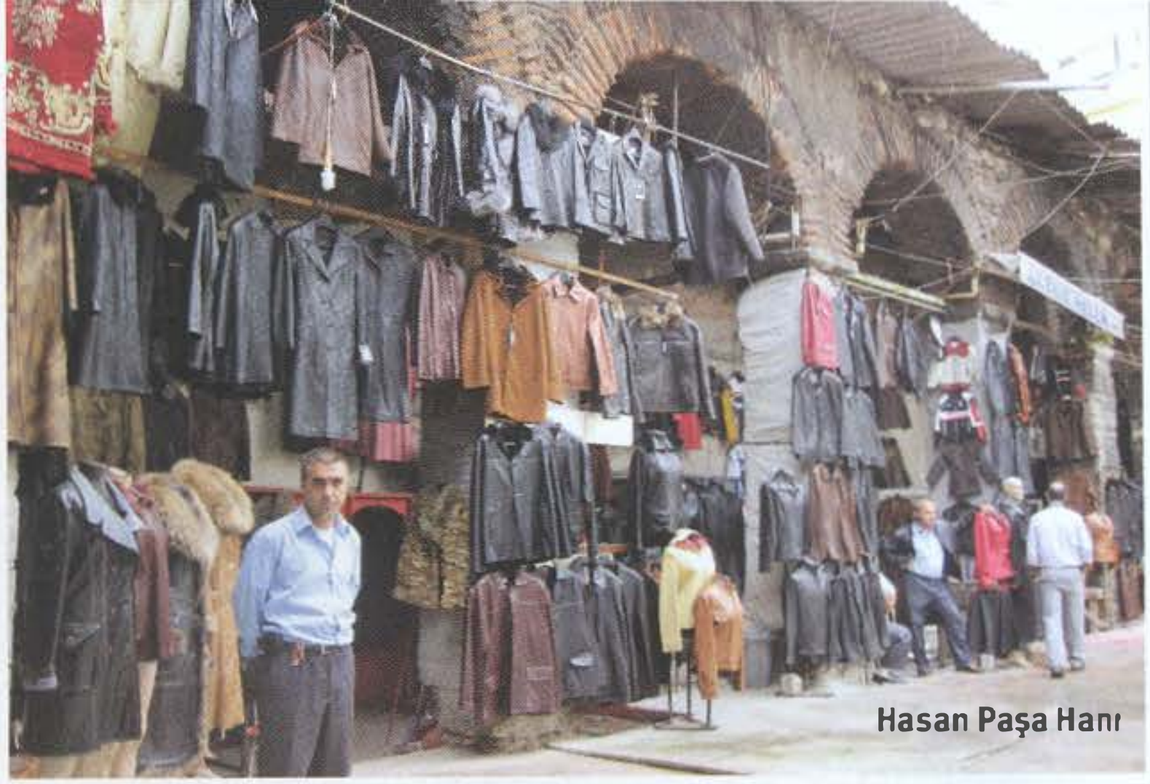

Hasan Paşa Sebil ve Çeşmesi

Kuş Evi

Simkeşhane

Simkeşhane

Restore edilmiş Simkeşhane **Orhan Kemal İl Kütüphanesi**'ne ev sahipliği yapıyor. Simkeşhane **Sultan II. Mehmed**'in hükümdarlığı zamanında darphane olarak kullanılmış. Bozuk para basma işinin **Topkapı Sarayı**'na taşınmasıyla birlikte gümüş işçiliğinin merkezi olmuş. Orijinal bina yangında yok olunca **Sultan IV. Mehmed**'in eşi **Rabia Gülnüş Ümmetullah** tarafından 1707 yılında yeniden yaptırılmış. 1950'lerdeki yol genişletme çalışmaları yüzünden Şimkeşhane'nin üçte ikisi yıkılmış. Simkeşhane'nin hemen önündeki kaldırımda duran büyük mermer kütleler **Forum Tauri**'den kalan son hatıralar. Aralarında tavuskuşu gözü gibi olan parçalar da var. Bunlar yıllar içinde yok olmuş zafer takının ihtişamını zamanımız insanına yeniden hatırlatma görevini üstlenmişler.

Hasan Paşa Hanı

Hasan Paşa Hanı

Divan Yolu'nun devamı olan Ordu Caddesi'nde biraz ilerleyince 1745 yılında inşa edilen, ancak günümüzde Süpürgeciler adını taşıyan **Hasan Paşa Hanı** kalıntıları çıkıyor karşınıza. Cephesinin büyük kısmı 1950'lerdeki yol genişletme çalışmalarına kurban edilmiş. Dükkanların çoğunda deri satılıyor.

NASIL GİDİLİR?

Divan Yolu'ndan yürüyerek kolaylıkla ulaşabileceğiniz gibi Sultanahmet'ten Kapalıçarşı'ya giden tramvaya da binebilirsiniz. Taksim'den kalkan 46H ve 61B no'lu otobüsler de buraya geliyor.

NEREDE KALINIR?

Antik Hotel
Ordu Caddesi, Sekbanbaşı Sokak No. 10
Tel: 0212 638 58 58
www.antikhotel.com
Alt katında V. yüzyıldan kalma bir sarnıç olan dünyada kaç otel var ki? 96 odalı otel Simkeşhane'nin hemen arkasında yer alıyor. Binanın inşaatı esnasında bulunan el yapımı objeler lobide sergileniyor. Odalar minimalist bir anlayışla döşenmiş. Çatıdaki restorandan göreceğiniz manzara olağanüstü.

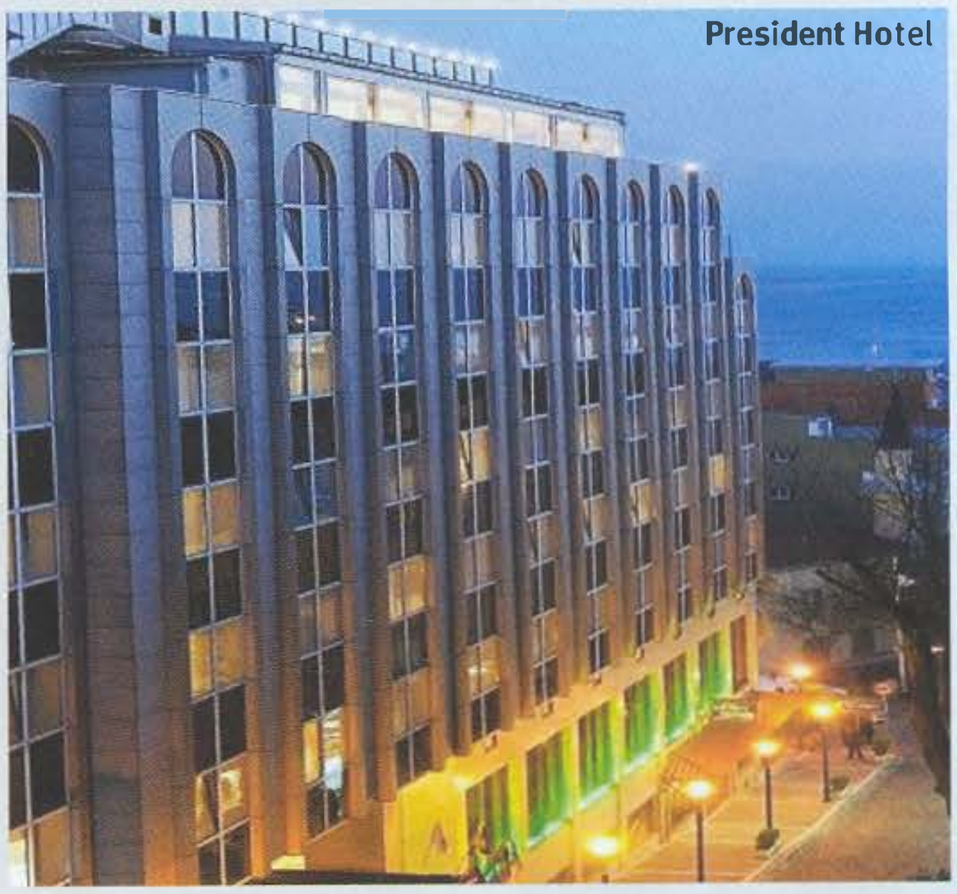

Antik Hotel

Barcelo Saray

Barcelo Saray
Yeniçeriler Caddesi, No. 8
Tel: 0212 458 98 00
www.barcelosaray.com
Alışveriş tutkunları için bir cennet olan Kapalıçarşı'nın karşısındaki otelin güzel döşenmiş 91 odası var. Geniş bir alan ve manzara istiyorsanız junior süitleri tercih edin.

Hotel Niles
Ordu Caddesi, Dibekli Cami Sokak, No. 19
Tel: 0212 517 32 39
www.hotelniles.com
29 odalı otel yan sokaklardan birinde yer alıyor. Misafirlerini şık lobisi, zarif döşenmiş odaları, muhteşem Kumkapı ve Marmara Denizi manzarasıyla ağırlıyor.

President Hotel
Tiyatro Caddesi, No. 25
Tel: 0212 516 69 80
www.thepresidenthotel.com
204 odalı, dört yıldızlı otel Kapalıçarşı'ya kısa bir mesafede konuşlanmış. İngiliz Pub'ı ve lobideki çeşmenin etrafında sunulan akşamüstü çayları denemeye değer. Teras restoranından göreceğiniz manzara ise çok güzel.

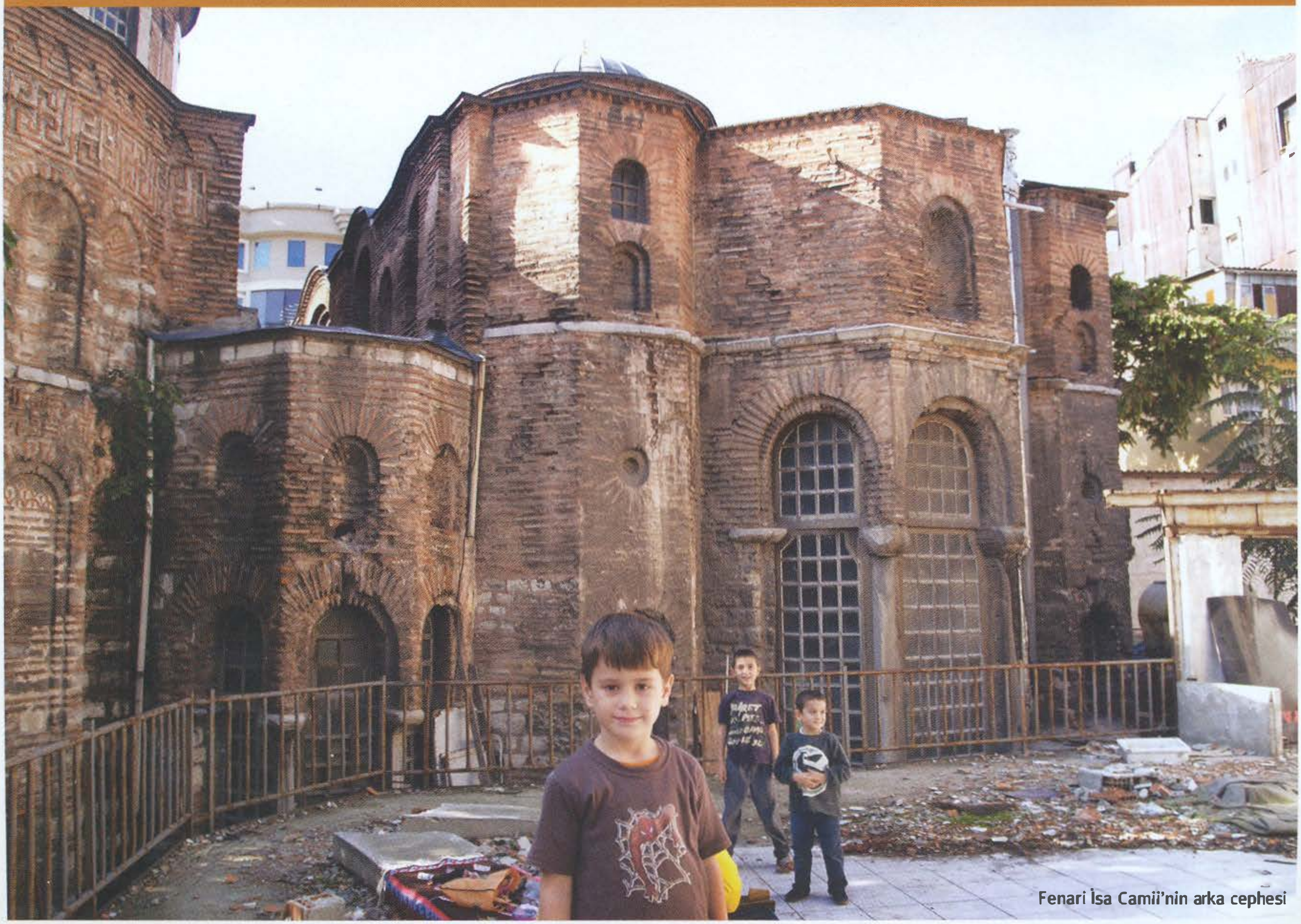

President Hotel

Fenari İsa Camii (Konstantin Lips Manastırı Kiliseleri) Vatan Caddesi'nin üzerindeki sıradışı mimarisiyle dikkati çekiyor.

Küçük Rusya

Laleli ve Aksaray

Laleli, Kapalıçarşı'nın batı tarafında Rus ve İranlı nüfusun yoğun olduğu kaotik bir semt. Arka sokaklarında ucuz dükkanların arasına serpiştirilmiş, geçmişin görkemini taşıyan binaları görmek hala mümkün. Bunların arasında yeni restore edilmiş Laleli ve Valide Sultan Külliyeleri ile mini alışveriş merkezleri olarak kullanılan eski han binalarını sayabiliriz. Bizans kiliseleri ise Fenari İsa ve Bodrum camilerine dönüştürülmüş.

Fenari İsa Camii'nin arka cephesi

Bir zamanlar şehrin en güzel semtlerinden biriymiş; külliyeler, medreseler, camiler, hanlar ve konaklar... Hepsinin zarif örneklerini barındırırmış Laleli, ama ne olduysa kıymet bilmez ellere düşmüş ve güzelliğini yitirmiş. Bugünkü taş yığını görüntüsünü maskeleyen güzel adı kalmış geriye. Adını camide bulunan zarif bir çeşmeden almış Laleli, kimine göre de **III. Mustafa**'nın hocası olan **Laleli Baba**'dan. Yine de son zamanlarda burada yapılan restorasyonlar sevindiyor insanı. Semt halkına da bu çalışmaların takipçisi ve yüreklendiricisi olmak düşüyor.

Mühr-ü Süleyman kabartmalı bir bina.

1918 yılında Fatih'te çıkan korkunç yangından sonra hayatta kalanlar **Tayyare (Harikzedegan) Apartmanı**'na yerleştirilmişler. 124 daire ile 25 dükkandan oluşan ve **Kemaleddin Bey** tarafından tasarlanan bu kompleks İstanbul'da yapılan ilk betonarme bina olma özelliğini taşıyor. Günümüzde ise Crowne Plaza Hoteli'ne ev sahipliği yapıyor. Beyazıt tarafına doğru yürüdüğünüzde **İstanbul Üniversitesi Edebiyat ve Fen Fakültesi** olan II. Ulusal Mimari Akımı tarzı bir yapı göreceksiniz. Bina 1942 ve 1944 yılları arasında **Sedad Hakkı Eldem** ve **Emin Onat** tarafından yapılmış. Eldem'in Zeyrek'teki ödüllü SSK binalarını da (sy. 110) yaptığını hatırlatalım.

Laleli tekstilin de merkezi.

Mimar Kemaleddin Bey

Tayyare 1 Apartmanı

Laleli'nin devamındaki Aksaray bir zamanlar Bizans'ın en önemli meydanlarından biri olan **Bovis Forum**'un olduğu yerde kurulmuş, bugünkü adını ise **Fatih Sultan Mehmed**'in sadrazamı **İshak Paşa**'nın XV. yüzyılda Anadolu'dan getirip buraya yerleştirdiği **Aksaraylılar**'dan almış.

İstanbul Üniversitesi Edebiyat ve Fen Fakültesi

Büyük Taş Hanı

Laleli Camii

Laleli Camii ❷

2009'da restore edilen, taş ve tuğla kullanılarak yapılmış bu zarif cami külliyesi **Sultan III. Mustafa** (1757-1774) için 1759-1763 yılları arasında **Mehmed Tahir Ağa** tarafından barok üslubunda inşa edilmiş. Laleli külliyesinden sebil ve imaret hala ayakta. Bugüne ulaşabilen türbede ise **III. Murad** ve oğlu **III. Selim** yatıyor. Restore edilmiş **Büyük Taş Hanı** ya da diğer adıyla **Çukur Çeşme Hanı**'nın da cami külliyesine ait olduğu düşünülüyor. Fethi Bey Caddesi'ndeki köşede yer alan han, 1980'li yılların sonuna kadar kereste deposu olarak kullanılmış. Geçirdiği özenli restorasyondan sonra geri kazanılan han şimdilerde hoş bir kahveye ev sahipliği yapıyor. İçilen çayın tadı da hışırdayan yaprağın sesi de bir başka. Bir yokuşun üstündeki Laleli Camii'nin zemininde kıyafet satan birçok dükkan yer alıyor. Türbenin dış duvarlarındaki kuş evleri dikkat çekici. Cami özellikle akşam ışıklandırıldığında muhteşem gözüküyor.

Kuş evi

"Laleli Camii'ni ziyaret eden kişi içindeki zarafet ve uyumdan hemen etkilenir."

Les Peintres du Bosphore, A. Boppe, 1911

Bodrum Camii (Myrelaion Kilisesi) ❸

920-922 yılları arasında İmparator **I. Romanos Lekaponos**'un (920-944) sarayının yanında inşa edilmiş küçük, şirin bir kilise. Muhtemelen imparatorun eşi **Theophano**, kiliseyi bir manastıra dönüştürmüş ve hayatının son günlerini burada geçirmiş. Bina XV. yüzyılda **Mesih Ali** Paşa tarafından camiye çevrilmiş. **Bizanslı Paleologos Hanedanı**'ndan geldiği idda edilen Mesih Ali Paşa aynı zamanda 1479'da başarısızlıkla sonuçlanan **Rodos** saldırısının da mimarı. Cami **"Bodrum"** adını, altında bulunan ve caminin yüksekliğinin komşu binalarla eşit olmasını sağlayan mahzen ve sarnıçtan almış.

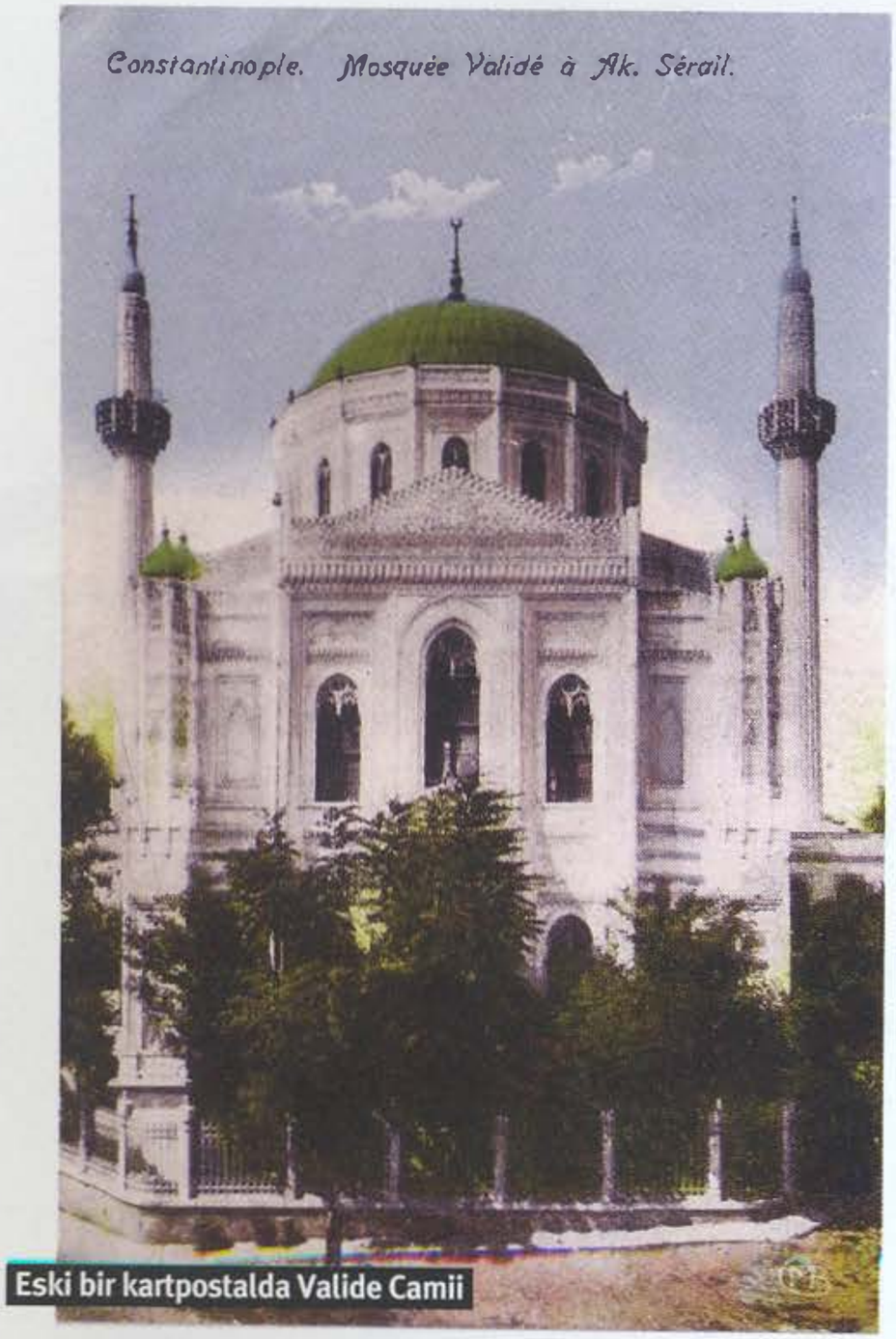
Lekaponos Sikkesi

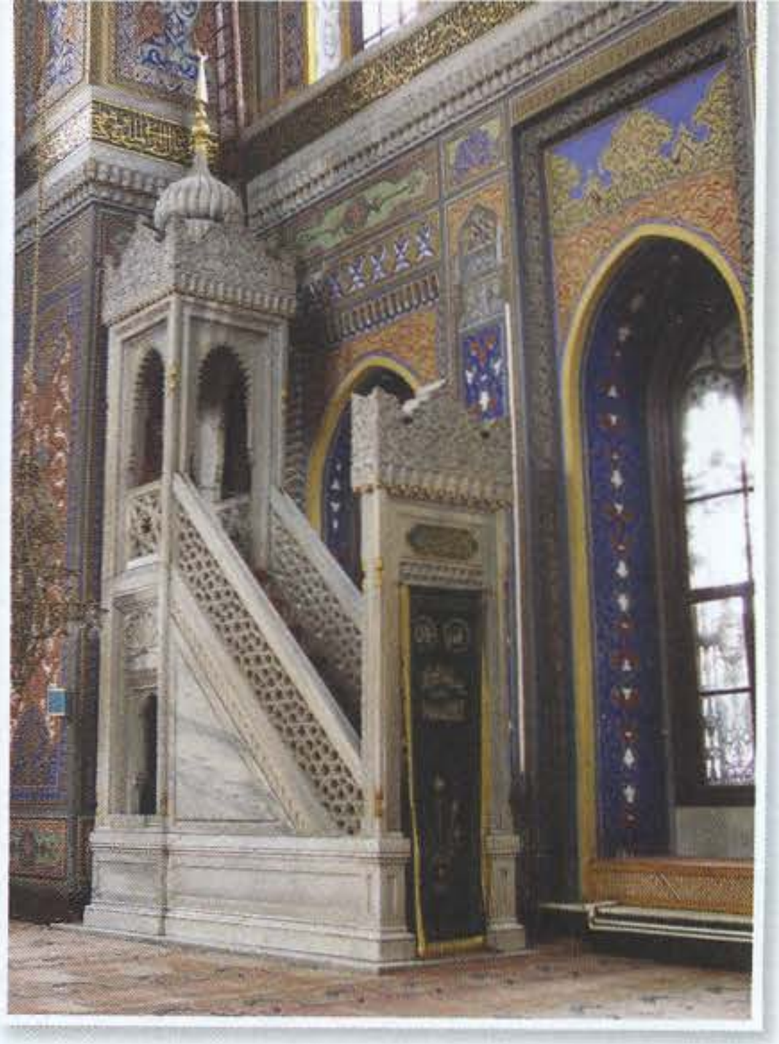

İç görünüş

Mahzen

Eski bir kartpostalda Valide Camii

Valide Sultan Camii 4

Trafiği yoğun Ordu Caddesi ve Atatürk Bulvarı'nın çevrelediği **Valide Sultan Camii, II. Mahmud**'un eşi ve **Sultan Abdülaziz**'in annesi **Pertevniyal Valide Sultan** için 1871'de yaptırılmış. Planının **Sarkis ve Agop Balyan** tarafından çizildiği, mimarının ise **İtalyan Montani** olduğu sanılıyor. Eklektik tarzda yapılan ve ön yüzündeki süslemelerle dikkati çeken bu muhteşem yapı, klasik cami üslubundan oldukça farklı yapılmış. Küçük olmakla beraber yüksek kubbesi, tek şerefeli iki geniş minaresi, geniş iç mekanı dikkat çeken özelliklerinden bazıları. Bunların yanısıra, altın yaldız ve mavi renklerin kullanıldığı iç dekorasyonu takdiri fazlasıyla hak ediyor. Aksaray tarafındaki kapısı ise Osmanlı taş oymacılık sanatının nadide örneklerinden biri. Çeşme, kütüphane ve Valide Sultan için yapılan türbe külliyenin diğer yapıları. 2009 yılında restorasyondan geçen cami, yoğun trafikten çok etkileniyor. Bu muhteşem eseri gördüğünüzde "başka bir ülkede olsa nasıl korunurdu, etrafına böyle yollar yapılır mıydı?" diye düşünmeden edemiyorsunuz. Valide Sultan'ın adını taşıyan Atatürk Bulvarı'ndaki **Pertevniyal Lisesi** 1872'de inşa edilmiş bir binada eğitim veriyor ve külliyenin bir parçası.

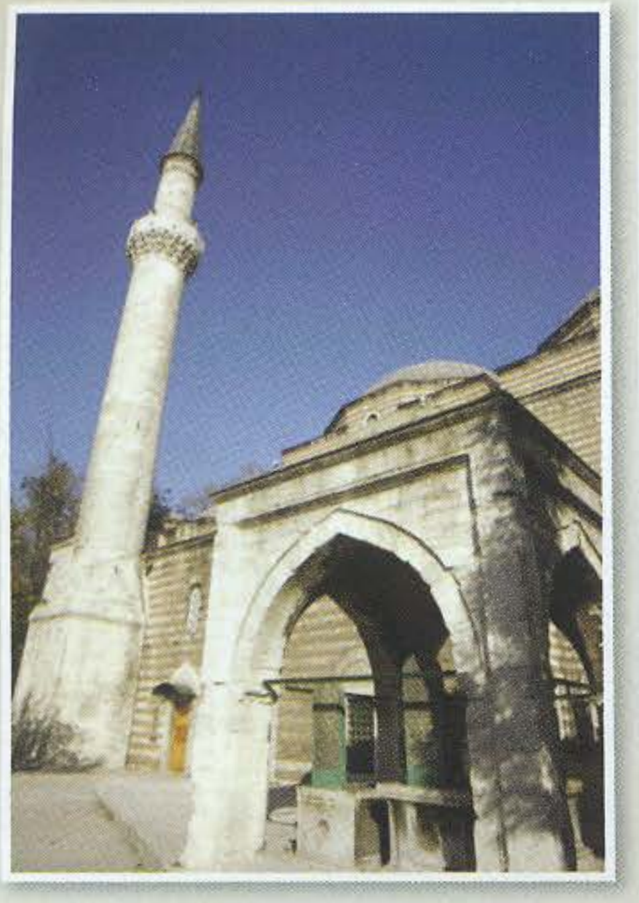

Valide Sultan Camii Girişi

Koca Ragıp Paşa Kütüphanesi

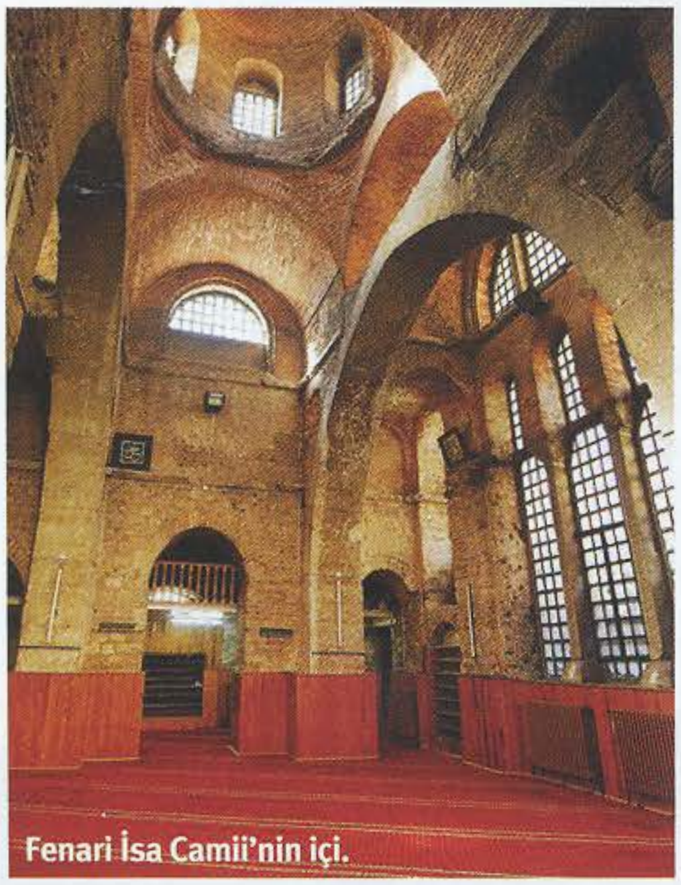
III. Mustafa'nın bilge veziri **Koca Ragıp Paşa** için 1762 yılında yapılan bu komplekse **Mehmed Tahir Ağa**'nın eli değmiş. Aynı zamanda bir şair olan Ragıp Paşa şehrin çeşmelerini süsleyen pek çok beyit yazmış. En büyük sadrazamlardan biri olarak kabul edilen Paşa, kütüphanenin avlusunda yatıyor. 1999 depreminde zarar gördüğü için türbesi ziyarete kapalı.

Pertevniyal Lisesi

Murad Paşa Camii 5

Cami sıklıkla gözardı edilir, önünden günün hızlı temposu içinde geçenler farketmezler bile. **Adnan Menderes** tarafından tarihi şehrin ortasına yapılan, **Vatan** ve **Millet** isimleri verilen geniş caddelerin arasına sıkışmış. Cami 1473 yılında, fetihten tam 20 yıl sonra inşa edilmiş. Girişinin üstündeki harika yazıtların, **Topkapı Sarayı** giriş kapısının hatlarını da yapan usta hattat **Ali Sofi**'ye ait olduğu sanılıyor. İçerisi dışarıdan görüldüğünden daha da geniş.

Fenari İsa Camii'nin içi.

Fenari İsa Camii 6
(Konstantin Lips Manastırı Kiliseleri)

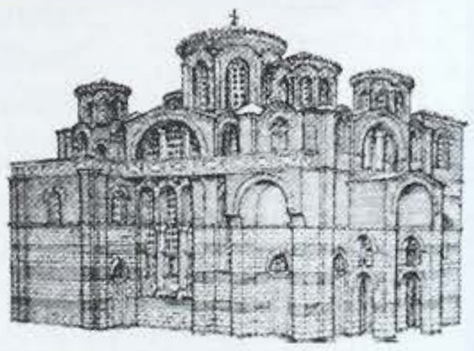
Alışılmamış bir isimle karşı karşıyayız! **Konstantin Lips** isimli kişi gerçekten yaşamış ve **İmparator Bilge Leo** (886-912) ve **Konstantin Porphyrogenitos** (913-959) zamanında sarayda çalışmış. Beş yarım kubbeli kilise Vatan Caddesi üzerinde yer alıyor. **Theotokos Panachrantos**'a, (**Tanrı'nın Kusursuz Annesi**) adanmış ve 907 yılında yapılmış. Kiliseyi diğerlerinden ayıran en büyük özellik dört şapele sahip olması. **VIII. Michael Palaeologos**'un (1259-1282) eşi **İmparatoriçe Theodora** hemen yanda, kiliseye bitişik bir kilise daha inşa ettirmiş. **Vaftizci Yahya Kilisesi**'nin üç yarım kubbesinden biri Konstantin Lips Kilisesi'nden alınmış. Hepsi bir araya geldiğinde iki kilise ve yedi yarım kubbeden günümüze kalan altı yarım kubbe olağan dışı bir görüntü sergiliyor. Kilise XV. yüzyılda **Fenari Ali Efendi** tarafından derviş tekkesine dönüştürülmüş ve daha sonra da zamanın tanınmış ve saygın hocalarından **Şeyh İsa** tarafından kullanılmış. "**Fenari İsa**" adı bu iki din bilginine ithafen verilmiş.

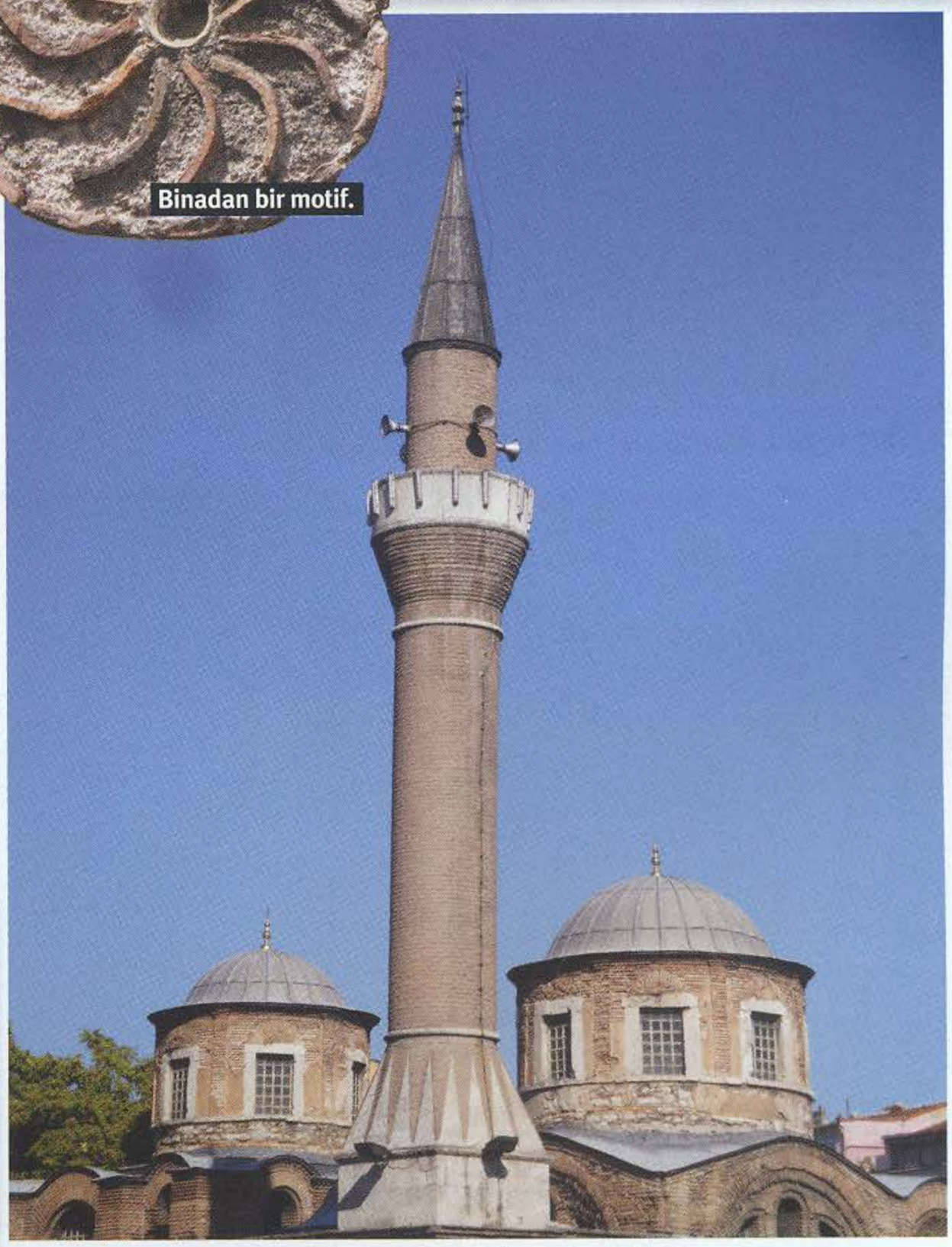

Binadan bir motif.

ALIŞVERİŞ

1907'de açılan Koska Helvacısı zincirinin ilk dükkanı Laleli'de, uğramadan (www.koskahelvacisi.com) buradan ayrılmayın.

NASIL GİDİLİR?

Zeytinburnu veya Kabataş'tan tramvaya binip Laleli ya da Aksaray durağında inebilirsiniz. Sultanahmet'ten yaklaşık yarım saatlik bir yürüme mesafesinde. Taksim'den kalkan 46H ve 61B no'lu otobüsleri kullanabilirsiniz.

NE YAPILIR?

Aksaray tramvay durağının yanında, XVI. yüzyılda **Sofular Camii** külliyesinin bir parçası olarak inşa edilen **Sofular Hamamı**'nda keyif yapın. Çifte hamam inşa edildiği XVII. yüzyıldan bu yana kadın ve erkeklere ayrı bölümlerde hizmet veriyor. **Evliya Çelebi** dönemin saygın kişileri arasında bu hamamın çok popüler olduğunu anlatıyor.

NEREDE YENİR?

Has Kral Sofrası
Ragıp Bey Sokak No. 25, Aksaray
Tel: 0212 534 97 07
Tuzda piliç, tuzda kuzu ve testi kebap arka sokaklarda bulunan bu restoranın ana yemekleri. Tuzda kuzu için bir gün, testi kebap için üç saat, tuzda piliç için iki saat önceden haber vermeniz gerekiyor. Porsiyonlar 3 ile 10 kişilik gruplara göre yapılıyor.

Hatay Akdeniz Sofrası
Ahmediye Caddesi No. 44/A, Vatan Hastanesi Karşısı, Aksaray
Tel: 0212 531 33 33
Tuzda piliç ve kuzu spesiyalleri arasında. Has Kral Sofrası'nda olduğu gibi burada da önceden sipariş vermeniz gerekiyor. Pazar brunchlarında 121 çeşit yiyecek var!

Mardin Kaburga Sofrası
Guraba Hüseyinağa Mahallesi, Şekerci Sokak No. 8, Aksaray
Tel: 0212 532 73 73
Spesiyalitesi kuzu dolma ama içlerinde mumbar dolmasının da bulunduğu Doğu Anadolu mutfağının pek çok lezzetli yemeği menüde bulunuyor.

NEREDE KALINIR?

Crowne Plaza Istanbul
Ordu Caddesi No 226, Laleli
Tel: 0212 444 93 33
www.crowneplaza.com
265 odalı otele Tayyare Apartmanı ev sahipliği yapıyor. Yapılan renovasyon kısmen başarılı. Her türlü modern donanımın olduğu odaların bir kısmı iç avluya, bir kısmı da Laleli Camii'ne ve ana caddeye bakıyor.

Hotel Polatdemir
Aksaray Caddesi No. 7, Laleli
Tel: 0212 518 55 40
www.polatdemirhotel.com
Aksaray tramvay durağına ve önemli noktalara çok yakın olan otelin hoş renklerde döşenmiş 45 odası bulunuyor. Üst katlardaki suitlerden manzara da var.

Sofular Hamamı

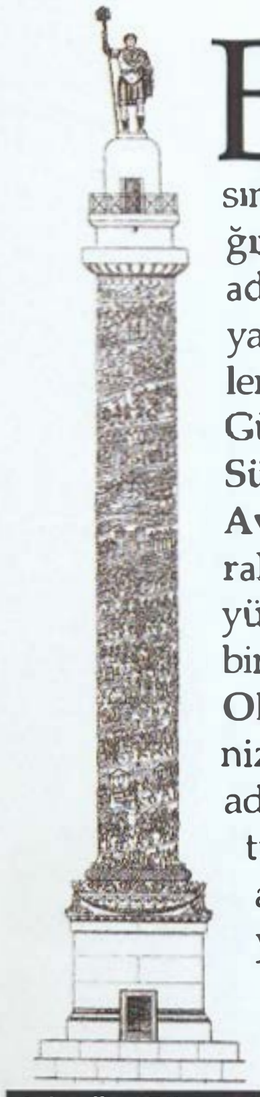

Avrat Pazarı
Cerrahpaşa

34

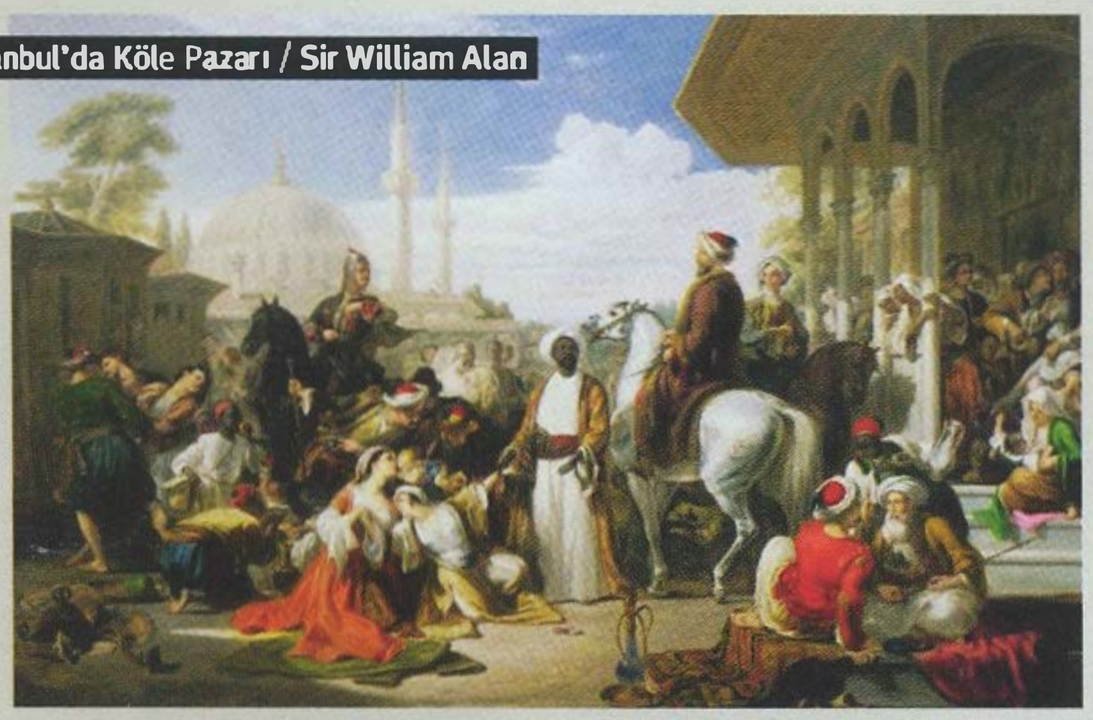
Yedinci tepeyi süsleyen Cerrahpaşa, Bizans döneminin önemli dini merkezlerinden biriymiş. Osmanlılar da aynı önemi verip muhteşem yapılarla süslemişler semti, kısaca elinizi sallasanız tarihe çarpıyor. Buna rağmen neden bu kadar az ziyaret edilir anlamak mümkün değil. Yan yana dizilmiş evleri, daracık sokakları ile tipik bir eski İstanbul resmi veren semt bir dönem esir pazarının da kurulduğu yermiş. Burası "yolu düşünce gezilecek" bir yer değil, aralarında Haseki ve Hekimoğlu Ali Paşa camileri, Bulgur Palas ve Arkadios Sütunu'nun da olduğu başyapıtlar dizisini keşfetmek için "yolun özellikle düşürüleceği" bir yer.

Arkadios Sütunu böyleymiş.

Bir suriçi semti olmasına ve Üsküdar (sy. 498) gibi muhteşem cami külliyeleri ile donatılmasına rağmen Cerrahpaşa turistlerin klasik rotası arasında yer almaz. Aslında Aksaray'a (sy. 086) yakınlığından ötürü ulaşımı da çok kolaydır. Cerrahpaşa adını, geleceğin padişahı **III. Mehmed**'in sünnetini yapan ve bu nedenle **"cerrah"** unvanı ile ödüllendirilen saray doktoru **Cerrah Mehmed Paşa**'dan almış. Günümüzde pek bir iz kalmamış olsa da **Arkadios Sütunu**'nun civarı bir zamanlar cariyelerin satıldığı **Avrat Pazarı**'ymış. Aksaray'da tramvaydan inin, Cerrahpaşa Caddesi boyunca Marmara Denizi'ne doğru yürüyün ve Namık Kemal Caddesi köşesinde bugün bir çay evi olan XVIII. yüzyıl eseri **Ebu Bekir Paşa Okulu**'nun binasını bulun. Avrat Pazarı'na hoşgeldiniz! İstanbul'u koruması için yedi tepesine dikilen 24 adet tılsımdan biri olduğuna inanılan Arkadios Sütunu burada olduğu için meydana **Forum Arkadios** adı verilmiş. Burası Bizans döneminde köle ticareti yapanların merkezi olarak kabul edilirmiş. Osmanlılar zamanında da aynı işlevi **"Avrat Pazarı"** adıyla XIX. yüzyıl ortalarına kadar sürdürmüş. Kimine göre de köle pazarı değilmiş, satıcıların kadın olduğu bir pazarmış.

İstanbul'da Köle Pazarı / Sir William Alan

Esir Ticareti

Kulağa çok kötü geliyor değil mi? Ancak pek çok insanın düşündüğünün aksine Osmanlı İmparatorluğu'nda nüfuzlu bir konuma yükselenlerin çoğu, padişah anaları hatta sadrazamlar bile saray yaşamlarına esir olarak başlamış. Korsanlar tarafından ele geçirilen ya da imparatorluğun çeşitli bölgelerinden vergi misali toplanan, devşirme denilen bu insanların çoğu aslında Hıristiyanmış, sonradan Müslüman olmuşlar. Haremdeki cariyeler bir yana, güçlü Valide Sultan'ın bile başlangıçta bir köle olduğuna inanmak çok zor. Yolu esir pazarından geçen ünlüler arasında **Hürrem, Kösem** ve **Sultan III. Selim**'in annesi **Mihrişah Sultan** da var. Pazar 1847'de kapanmış ama esir ticareti şehrin farklı köşelerinde 1922'ye kadar sürmüş.

"Esirler, yaşları, kaliteleri ve defolarına göre değişiyordu. Çirkin saç, kötü diş, cüce gibi bir boy değerlerini ciddi biçimde düşürüyordu. Düztabanlığın kötü şans getireceğine inanılıyordu..."

Three Centuries: Family Chronicles of Turkey and Egypt, Emine Foat Tugay, 1963

Arkadios Sütunu kaidesi iki bina arasında sıkışıp kalmış

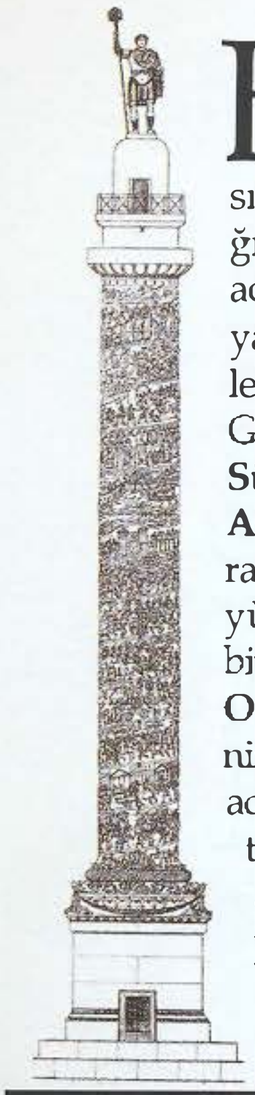
Arkadios Sütunu 1

Eğer Cerrahpaşa Caddesi'nden devam edip Haseki Kadın Sokağı'ndan sola dönerseniz Bizans'tan bu zamana gelen ender eserlerden birine rastlarsınız. Bugün yoğun bir yapılaşmanın etkisi altında olan Haseki **Hürrem Camii**'nin yanındaki bölge, bir zamanlar İmparator Arkadius'un **Arkadios Forumu** yani meydanıymış. 402 yılındaki zaferlerini ilan etmek için imparator **Roma**'daki **Trajan Sütunu**'na benzer bir sütunu şehrin yedinci tepesine diktirmiş. İstanbul'u koruduğuna inanılan tılsımlardan biri olarak kabul edilen sütunun üzerinde şehrin ufuklarını gözleyen güzel bir peri heykeli varmış ilk zamanlar. **Evliya Çelebi**'ye göre peri heykelini kaldırtan **Konstantin** gözcülerin tehlike anında çaldığı çanlar yerleştirmiş sütunun tepesine. 421 yılında **II. Theodosios** bu sütunun üstüne babasının atlı bir heykelini koydurmuş, ancak bu heykel 704 depreminde düşüp parçalanmış. Civardaki binaların üstüne çökebileceği korkusuyla 715 yılında yıkılan sütundan bugün sadece iki bina arasına sıkışan ve büyük kısmı bir ağaç tarafından gizlenen kaidesi kalmış.

"Bu sütun yukarıdan aşağıya Arkadios'un seferlerini anlatan kabartmalarla süslenmiş. ..."

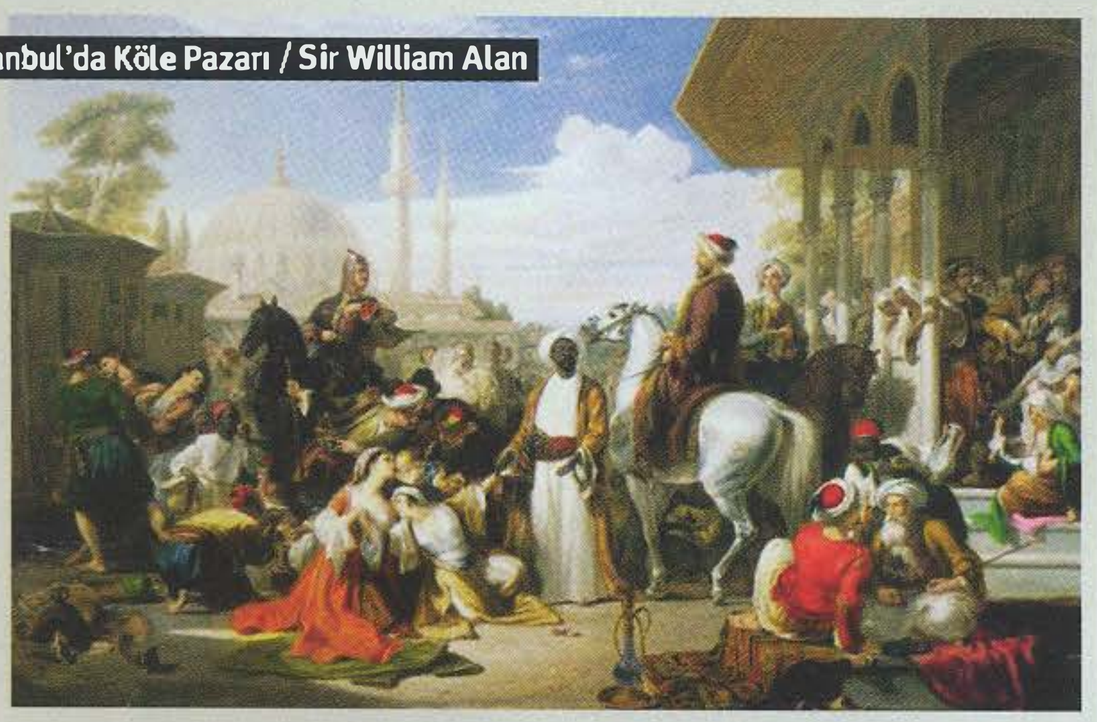
Turkish Letters, Ghislain Ogier de Busbecq, 1555

Arkadios Sütunu böyleymiş.

Bir suriçi semtiolmasına ve Üsküdar (sy. 498) gibi muhteşem cami külliyeleri ile donatılmasına rağmen Cerrahpaşa turistlerin klasik rotası arasında yer almaz. Aslında Aksaray'a (sy. 086) yakınlığından ötürü ulaşımı da çok kolaydır. Cerrahpaşa adını, geleceğin padişahı **III. Mehmed**'in sünnetini yapan ve bu nedenle "**cerrah**" unvanı ile ödüllendirilen saray doktoru **Cerrah Mehmed Paşa**'dan almış. Günümüzde pek bir iz kalmamış olsa da **Arkadios Sütunu**'nun civarı bir zamanlar cariyelerin satıldığı **Avrat Pazarı**'ymış. Aksaray'da tramvaydan inin, Cerrahpaşa Caddesi boyunca Marmara Denizi'ne doğru yürüyün ve Namık Kemal Caddesi köşesinde bugün bir çay evi olan XVI. yüzyıl eseri **Ebu Bekir Paşa Okulu**'nun binasını bulun. Avrat Pazarı'na hoşgeldiniz! İstanbul'u koruması için yedi tepesine dikilen 24 adet tılsımdan biri olduğuna inanılan Arkadios Sütunu burada olduğu için meydana **Forum Arkadios** adı verilmiş. Burası Bizans döneminde köle ticareti yapanların merkezi olarak kabul edilirmiş. Osmanlılar zamanında da aynı işlevi "**Avrat Pazarı**" adıyla XIX. yüzyıl ortalarına kadar sürdürmüş. Kimine göre de köle pazarı değilmiş, satıcıların kadın olduğu bir pazarmış.

İstanbul'da Köle Pazarı / Sir William Alan

Esir Ticareti

Kulağa çok kötü geliyor değil mi? Ancak pek çok insanın düşündüğünün aksine Osmanlı İmparatorluğu'nda nüfuzlu bir konuma yükselenlerin çoğu, padişah anaları hatta sadrazamlar bile saray yaşamlarına esir olarak başlamış. Korsanlar tarafından ele geçirilen ya da imparatorluğun çeşitli bölgelerinden vergi misali toplanan, devşirme denilen bu insanların çoğu aslında Hıristiyanmış, sonradan Müslüman olmuşlar. Haremdeki cariyeler bir yana, güçlü Valide Sultan'ın bile başlangıçta bir köle olduğuna inanmak çok zor. Yolu esir pazarından geçen ünlüler arasında **Hürrem, Kösem** ve **Sultan III. Selim**'in annesi **Mihrişah Sultan** da var. Pazar 1847'de kapanmış ama esir ticareti şehrin farklı köşelerinde 1922'ye kadar sürmüş.

"Esirler, yaşları, kaliteleri ve defolarına göre değişiyordu. Çirkin saç, kötü diş, cüce gibi bir boy değerlerini ciddi biçimde düşürüyordu. Düztabanlığın kötü şans getireceğine inanılıyordu..."

Three Centuries: Family Chronicles of Turkey and Egypt, Emine Foat Tugay, 1963

Arkadios Sütunu kaidesi iki bina arasında sıkışıp kalmış.

Arkadios Sütunu 1

Eğer Cerrahpaşa Caddesi'nden devam edip Haseki Kadın Sokağı'ndan sola dönerseniz Bizans'tan bu zamana gelen ender eserlerden birine rastlarsınız. Bugün yoğun bir yapılaşmanın etkisi altında olan **Haseki Hürrem Camii**'nin yanındaki bölge, bir zamanlar İmparator Arkadius'un **Arkadios Forumu** yani meydanıymış. 402 yılındaki zaferlerini ilan etmek için imparator **Roma**'daki **Trajan Sütunu**'na benzer bir sütunu şehrin yedinci tepesine diktirmiş. İstanbul'u koruduğuna inanılan tılsımlardan biri olarak kabul edilen sütunun üzerinde şehrin ufuklarını gözleyen güzel bir peri heykeli varmış ilk zamanlar. **Evliya Çelebi**'ye göre peri heykelini kaldırtan **Konstantin** gözcülerin tehlike anında çaldığı çanlar yerleştirmiş sütunun tepesine. 421 yılında **II. Theodosios** bu sütunun üstüne babasının atlı bir heykelini koydurmuş, ancak bu heykel 704 depreminde düşüp parçalanmış. Civardaki binaların üstüne çökebileceği korkusuyla 715 yılında yıkılan sütundan bugün sadece iki bina arasına sıkışan ve büyük kısmı bir ağaç tarafından gizlenen kaidesi kalmış.

"Bu sütun yukarıdan aşağıya Arkadios'un seferlerini anlatan kabartmalarla süslenmiş. ..."

Turkish Letters, Ghislain Ogier de Busbecq, 1555

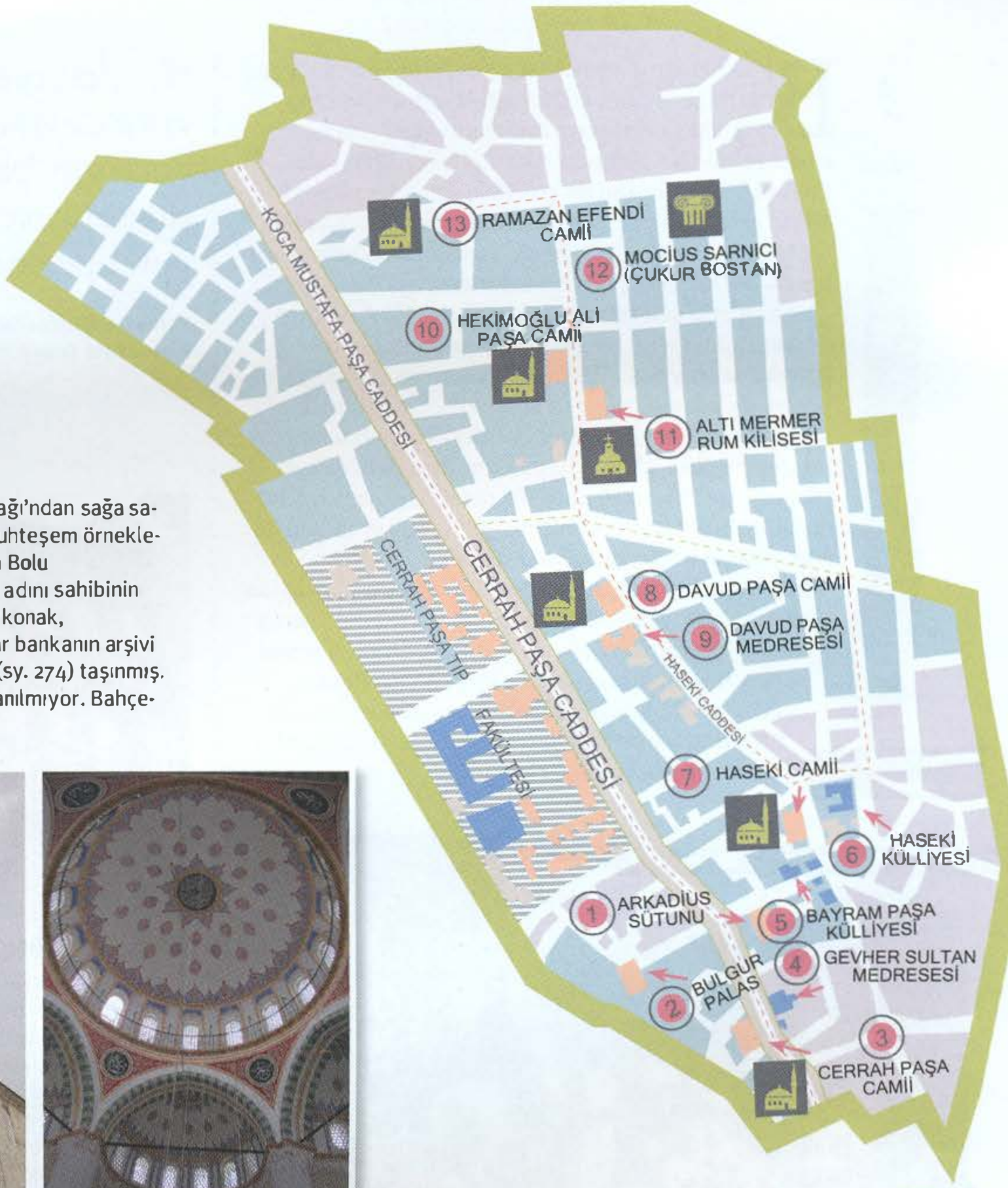

Bulgur Palas 2

Eğer Cerrahpaşa Caddesi boyunca devam edip Haseki Kadın Sokağı'ndan sağa saparsanız **I. Ulusal Mimari Akımı**'nın 1912 senesinde yapılan en muhteşem örneklerinden birine ulaşırsınız. İtalyan mimar **Giulio Mongeri** tarafından **Bolu milletvekili, bulgur tüccarı Mehmed Habib** Bey için yapılan bina, adını sahibinin mesleğinden almış. Üst katından harika bir deniz manzarası olan konak, 1920'lerde **Osmanlı Bankası**'nın mülkiyetine geçmiş ve uzun yıllar bankanın arşivi olarak kullanılmış. Arşiv daha sonra Osmanlı Bankası Müzesi'ne (sy. 274) taşınmış. Bina şu anda **Garanti Bankası**'nın mülkiyetinde ve maalesef kullanılmıyor. Bahçesinde dolaşırken yapıdan çok etkilendik.

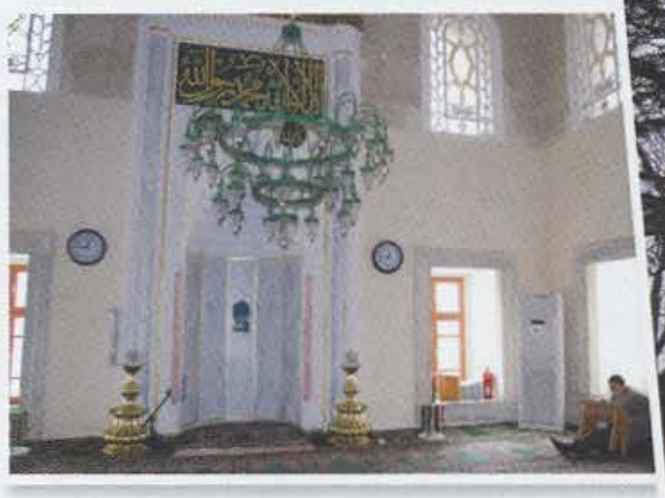

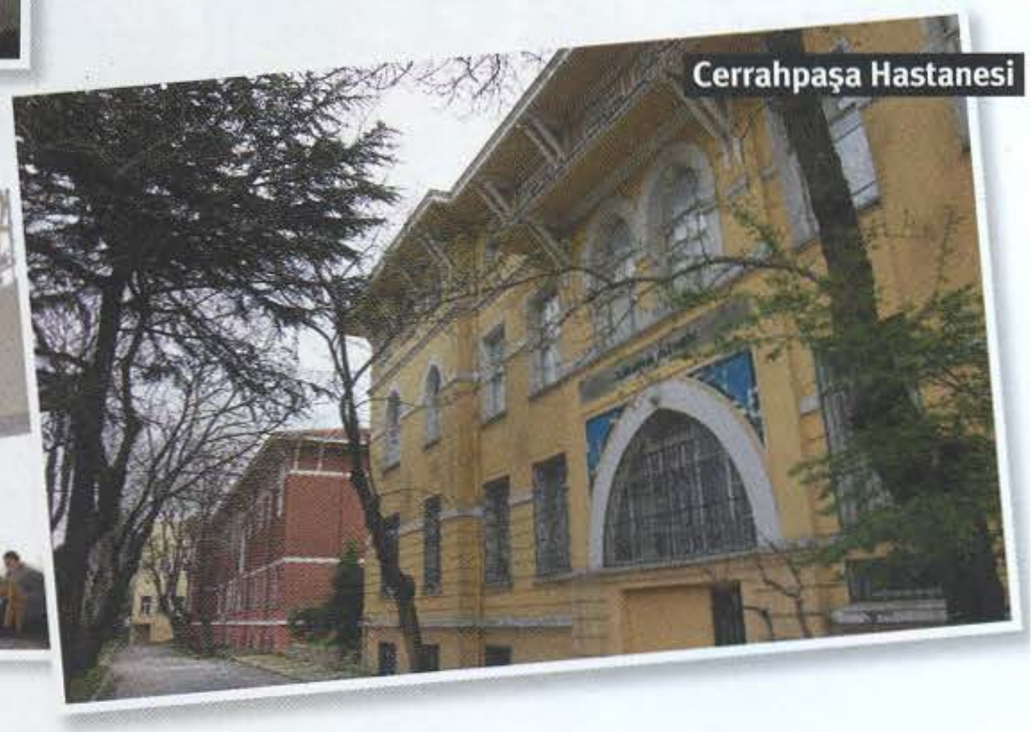

Cerrahpaşa Camii 3 4

Güzel bir avlunun içinde yer alıyor. Tarihi 1593 yılına uzanan revaklı, muhteşem cami Sinan'ın halefi mimar başı **Davud Ağa**'ya ait bir eser. Tek minareli ve klasik Osmanlı tarzındaki cami, kütüphane, türbe, şadırvan, sebil, çeşme, hamamdan oluşan bir külliyenin günümüze ulaşan az sayıda üyesinden biri. Hemen yan tarafta göreceğiniz altıgen türbede ise semte ve hastaneye adını veren **Cerrah Paşa** yatıyor. Caddeyi geçtiğinizde göreceğiniz **Gevher Sultan Medresesi** 1568 yılında **Kaptan-ı Derya Piyale Paşa**'nın eşi için inşa edilmiş, bugün **Deniz Feneri Yardım Derneği** tarafından kullanılıyor.

Cerrahpaşa Hastanesi

Bayrampaşa Külliyesi S

Cami, medrese, sübyan mektebi, tekke, çeşme, sebil, dükkanlar ve türbeden oluşan külliye Haseki Kadın Sokağı'nda yer alıyor. Yolun ikiye ayırdığı külliye, 1634 yılında başmimar **Kasım Ağa** tarafından **Sultan I. Ahmed**'in damadı **Bayram Paşa** için yapılmış. İstanbul'un bir semtine adını veren paşa, aynı zamanda **Sultan IV. Murad**'a da sadrazamlık yapmış ve 1638 yılında **Bağdat**'ın alınması sırasında şehit düşmüş. Külliyenin başyapıtı olarak kabul edilen cami, kalem işleri ve ayetlerle süslenmiş. Önünde harika bir sebil olan türbenin içinde **Bayram Paşa** tek başına yatıyor. Küçük ve hoş bahçesindeki kubbeli mescit ve revaklı tekke kadınlar kliniği olarak kullanılıyor. Yolun karşı tarafında ise medrese ve dükkanlar bulunuyor.

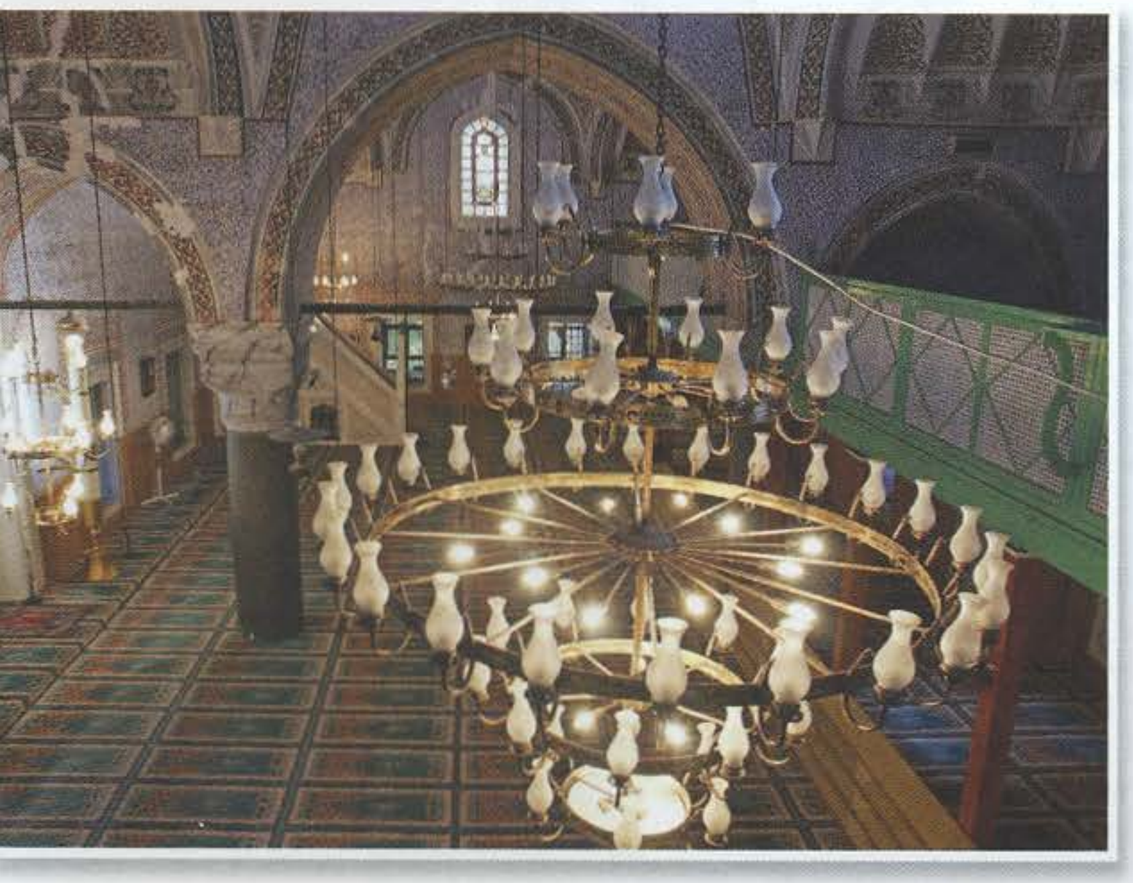
Medrese

Davud Paşa Camii 8 9

Eğer Hekimoğlu Ali Paşa Caddesi boyunca yürümeye devam eder ve Davut Paşa Medresesi sokağından sağa saparsanız **Sultan II. Bayezid**'ın sadrazamı **Davud Paşa** için 1485'te yapılan camiye gelirsiniz. Beş kemerli revağı, gösterişli kubbesi, gezgin dervişlerin geceleyebileceği odaları ile görenleri etkileyen bir yapı olan cami, devasa bir külliyenin parçası ve her klasik külliyede olan medrese, sübyan mektebi, türbe, imaret ve hamam gibi yapılarla birlikte inşa edilmiş. Caminin avlusundaki sekizgen planlı türbe kıble yönünde yapılmış. Yolu geçince göreceğiniz medrese şehirdeki en eski medreselerden biri, eğer avlusunda kullanılan Bizans sütunlarını görmek isterseniz **Ehl-i Keyf Kafe**'den anahtarını isteyin ve içiniz acısın. İlk baskıda o güzelim bina tam bir çöplük, duvarlardaki soluk freskler koruma olmadığı için zamana yenilmek üzere. Çok önemli bir tarihi eser göz göre göre ebediyete yolculanıyor, şehirdeki birçok kader ortağı gibi diye yazmıştık. Restorasyon başladı.

Medreseden bir sütun

Haseki Hürrem Külliyesi 6 7

Yol bir başka külliyeyi daha ortadan ikiye ayırmış, Haseki Caddesi'ndeki Haseki Hürrem Külliyesi'ni. **Kanuni Sultan Süleyman**'ın eşi **Hürrem Sultan** ya da Batı'da bilinen adıyla **Rokselana**, sarayda son derece güçlü bir kadınmış. Bunu bilenler için **Fatih** ve **Süleymaniye** külliyelerinden sonra şehirdeki en büyük külliyelerden birini yaptırmış olması hiç şaşırtıcı değil. 1539 yılında **Avrat Pazarı**'nda yapılan külliye cami, medrese, darüşşifa, mektep, sebil ve aşevinden oluşmuş. Orijinal olarak tek minareli ve tek kubbeli yapmış camiyi **Koca Sinan**, ancak daha sonraki yıllarda eklenen sütunlar, kubbe ve üç revaklı kemerle genişletilmiş. Caminin çini kitabesi bugün **Çinili Köşk**'te sergileniyor. Günümüzde ne yazık ki ziyarete kapalı olan medrese, camiden bir yıl sonra tamamlanmış. Medresenin hemen yanında yer alan Sultan mektebi, zarif işçiliği ile diğer mektep binalarından bir adım öne çıkıyor. Mektep gibi ziyarete kapalı olan darüşşifa binası hoş bir sekizgen avlunun içinde bulunuyor. 1550 yılında tamamlanan darüşşifa, ilerleyen yıllarda önce kimsesiz ve muhtaç kadınların tedavi edildiği hastane, sonra da halk arasında **"Haseki Zindanı"** ismiyle kadın hapishanesi olarak kullanılmış. 1894 yılındaki depremde büyük hasar gören bina, onarıldıktan sonra asli görevine iade edilip tekrar hastane olarak hizmet vermeye başlamış. **Hürrem Sultan** burada değil **Süleymaniye Camii**'nde eşinin yanına gömülmüş. Külliyenin restorasyona alınmasının zamanı gelmiş de geçiyor bile.

Esekapı İbrahim Paşa Medresesi

Davud Paşa Medresesi'nden güneye, Marmara Denizi'ne doğru yürüyüp Kocamustafapaşa Caddesi'nden sola dönün. Önce cami külliyesinin yanındaki XX. yüzyıl binasında yer alan Davutpaşa Lisesi'ni ve ardından Cerrahpaşa Hastanesi'ni geçtiğinizde solda Esekapı İbrahim Paşa Medresesi'ne varacaksınız. Bir **Sinan** eserinin bu kadar kötü bir restorasyon geçirmiş olması üzüntü verici. 1560 yıllarında **Haremağası İbrahim Paşa** tarafından camiye çevrilip medrese eklenen yapı aslında bir XIV. yüzyıl kilisesi. Binalar 1894 depreminde büyük hasar görmüş ve terkedilmiş. Yapı yöre halkı tarafından orijinal **Konstantin** şehir surlarında yer alan bir kapıya ithafen **İsa Kapısı Mescidi** olarak da adlandırılıyor.

Hekimoğlu Ali Paşa Camii 10 11 12

Kuzeye doğru Ese Kapısı Sokağı boyunca ilerlediğinizde Hekimoğlu Ali Paşa Camii'ne varırsınız. Muhteşem birçok caminin birarada yer aldığı bölgede, bu yapı zarafeti ve dekoratif detayları ile hemen göze çarpar. 1734-1735 yıllarında **Ömer Ağa** tarafından saray cerrahının oğlu ve **Sultan I. Mahmud**'un sadrazamı **Ali Paşa** için yapılmış olan cami, gezi kitaplarıyla ünlü John Freely tarafından **"ya muhteşem klasik yapıların son ya** da **yeni barok tarzının ilk örneği"** olarak tanımlanmış. Her iki üslubun da kusursuz bir bileşimi olan caminin rokoko öğeler ve geleneksel oymalarla süslenmiş ana kapısı ise bu tezi doğrulayan en güzel kanıt. Üç avlu ve üç de cami kapısı olan yapı, yüksek bir platform üzerine oturtulmuş. Altı sütun tarafından taşınan azametli kubbesi, altı yarım kubbesi ve yüzden fazla penceresiyle son derece mağrur bir görüntü sergileyen caminin kütüphanesinde yer alan eserler **Süleymaniye Kütüphanesi**'ne taşınmış. Duvarlarını süsleyen çiniler **Tekfur Sarayı**'nda (sy. 149) yapılmış. Kütüphane binası bizim gördüğümüz en sıradışı yapılardan. Kemerli muazzam ana kapının üzerine oturtulmuş. Kitapların bulunduğu bölüm merdivenle çıkılan bir kafes gibi yapılmış. Şu anda değişik kurslar düzenleniyor. Caminin sebili artık kullanılmasa da olağanüstü bir metal işçiliğine sahip. Biz çam ve çınar ağaçlarıyla kaplı son derece hoş avludan çıkarken daha çok şehrin lüks muhitlerinde görülen türden bir araba kapıya yanaştı. Araçtan çıkan biri avluya bir kedi bıraktı ve koşar adımlarla uzaklaştı. Cami avlusuna çocuk bırakıldığını duymuştuk ama...

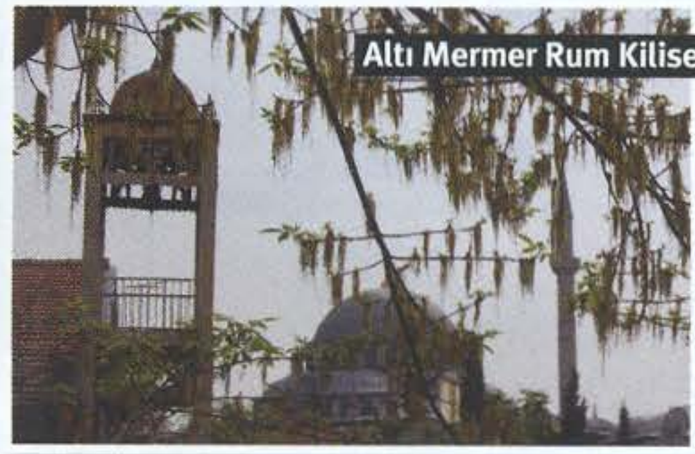
Hünkar Mahfili

Kütüphane

Sebil

Altı Mermer Rum Kilisesi

Kemerli kapıdan çıkın, tam karşıda cemaatini çoktan yitirmiş **Altı Mermer Rum Kilisesi**'ni göreceksiniz. Kapısında tabelası bile yok, sanki "artık buraya ait değilim" diyor. Kuzeydeki Sırrı Paşa Sokağı'na yönelirseniz bir XIX. yüzyıl Ermeni kilisesi olan **Surp Agop** göz kırpacak sol taraftan. O da göçe kurban vermiş cematini. Gidenler şehrin renklerini de götürmüşler beraberinde. Tek tipe doğru ilerlemiş şehrin yolculuğu.

Surp Agop Ermeni Kilisesi

Biz İstanbul'un çoğu kilisesinde olduğu gibi buradaki kiliselerin müdavimlerine ne olduğunu çok merak ettik. Bütün bu insanların doğdukları topraklardan göç etmeleri sadece bir iki nedenle sınırlandırılabilir mi? Nadiren açık olan Surp Agop'u geçince **"Çukurbostan"** denilen geniş bir alana geliyorsunuz. V. yüzyılda yapılmış **Aziz Mocius Sarnıcı**, şehirdeki dört açık Bizans sarnıcından biri ve adını burada bulunan kiliseden almış. 25.000 metrekarelik alan bugün mahallenin çocuklarına spor ve oyun imkanı veriyor.

Aziz Mocius Sarnıcı

Ramazan Efendi Türbesi

Ramazan Efendi Camii 13

Kocamustafapaşa Caddesi'ne döner ve batıya doğru yürümeye devam ederseniz yol sizi Ramazan Efendi Camii'nin olduğu meydana getirir. 1586 yılında Hoca Hüsrev adındaki bir memur tarafından yaptırılan cami, tüm sadeliği ile tezat oluşturan son derece güzel İznik çinileri ile süslenmiş ama ne yazık ki tüm bu güzelliklere sadece pencereden bakabileceksiniz. 1782 yangınında yok olan büyük bir külliyenin bir parçası olan camiyi Mimar Sinan yapmış, inanması zor ama hem de 96 yaşında. **Hüsrev Çelebi Camii** ya da **Bezirganbaşı Camii** isimleriyle de bilinen eser, adını burada bulunan tekkenin şeyhinden almış. Ramazan Efendi (1542-1616) yapının yanında yer alan, 1868 yılında yapılmış ve harika kaligrafik panellerle süslenmiş bir türbede yatıyor.

Zincirli Selvi Ağacı

Kocamustafapaşa Camii'nde bulunan **Çifte Sultanlar Türbesi**'nde zincirli bir selvi ağacı göreceksiniz. Rivayete göre **Hz. Hüseyin**'in kızları vefat edip gömüldükten sonra **Hz.** Cabir bir ağaç dikmiş. Ağaç zamanla kuruyunca dalları kırılıp düşmesin diye zincirle sarılmış. Bir diğer inanışa göre borcunu ödemeyen biri bu ağacın altına oturduğunda zincir uzanır ve ona değermiş. Bu nedenle borçlusunu kadıya götürmek yerine buraya getirip zincirin kararını bekleyenler olmuş o zamanlarda. Bir başka söylenceye göre koptuğunda kıyametin de kopacağına inanılan zincir bugün **İstanbul Belediye Müzesi**'nde.

NASIL GİDİLİR?

Birkaç seçeneğiniz var; Sultanahmet'ten tramvaya binip Aksaray'da indikten sonra sırasıyla Cerrahpaşa ve Kocamustafapaşa caddelerinden aşağı doğru yürüyebilirsiniz ya da tramvaydan Haseki durağında inip güneye, deniz istikametinde yürüyebilirsiniz. Kapalıçarşı'nın önünden kalkan 35A ve Taksim'den kalkan 35C no'lu otobüsler de buraya geliyor.

NE YAPILIR?

Bizans zamanından kaldığı rivayet olan **Haseki Bostan Hamamı**'na gidebilirsiniz. Elinizi çabuk tutun. Bu hamam da kapanabilir! Kitabın basım aşamasında, yazdığımız iki hamam tarihe karıştı. Evlerdeki banyolar bu muhteşem geleneği maalesef ortadan kaldırmak üzere.

NEREDE YENİR?

Neco Kornet Dondurma
Kocamustafapaşa Caddesi No. 318
Tel: 0212 529 11 40
Her çeşit dondurmanın zevkinize göre değişik soslarla servis edildiği eski moda bir dondurmacı.

Kocamustafapaşa İlköğretim Okulu

Kocamustafapaşa Camii / Sümbül Efendi Türbesi

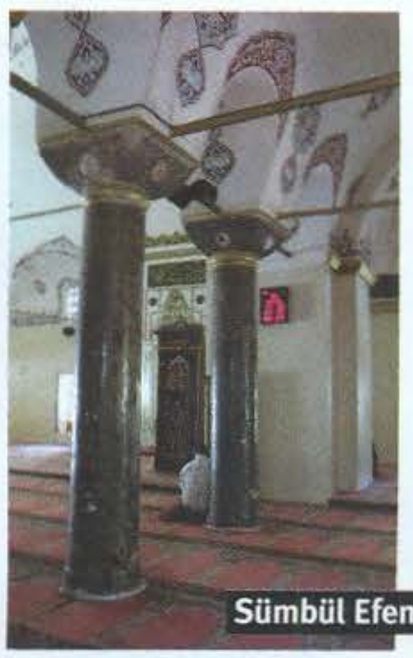
Kocamustafapaşa Caddesi'nin en sonunda, Kocamustafapaşa İlköğretim Okulu'na ev sahipliği yapan bir XIX. yüzyıl konağının yanında çok önemli bir dini kompleks çıkar karşınıza. Camiye girer girmez sağa dönün, binanın sonuna kadar yürüyüp sola sapın. Kendinizi **Aziz Andreas Kilisesi**'nin dış narteksinde bulursunuz. Adını Bizanslılara Hıristiyanlığı kabul ettirdiğine inanılan Giritli Aziz Andreas'tan alan kilisede bulunan sütünlar ve başlıklar devşirme. Şimdiki bina muhtemelen XIII. yüzyıl sonlarında yapılmış. Dışarıdan bakıldığında buranın eskiden bir kilise olduğunu anlamak mümkün ama son çalışmalarda orjinal binadan geriye kalanların çoğu yok olmuş, gene de şekli aşikar. Dış narteksten içeriye baktığınızda önce iç narteks, sonra kubbeli nef, sonra da apsis görüş alanınıza giriyor. Kilisenin camiye çevrilmesiyle mihrap ve minber Kabe'ye baksınlar diye o zamanlar güney koridor olan yere kurulmuş. Osmanlı tekkelerinin en önemli örneklerinden biri.

Kilise 1486 yılında bütün bu bölgeye adını veren **Sadrazam Koca Mustafa Paşa** tarafından camiye çevrilmiş. Derken Mustafa Paşa ile **Yavuz Sultan Selim**'in arası açılınca padişah öfkesinden Paşa'nın yaptırdığı camiyi bile yıktırmak istemiş ancak araya **Halveti Tarikatı Şeyhi Sümbül Sinan** (1451-1529) girince cami ayakta kalmış. **Sümbül Efendi** öldüğünde, türbesi özellikle evlenmek isteyen kadınların uğrak yeri haline gelmiş. Türbe ilk yapıldığı zaman sekizgen planlıymış, ancak daha sonraları yapılan restorasyonlarla bugünkü yuvarlak ve kubbeli görüntüsünü almış. Girişte fes şeklindeki mezar taşlı türbede ise **Serasker Rıza Paşa** (1848-1917) yatıyor.

Bir diğer türbede ise **Safiye Sultan**'ın gömülmüş olduğu düşünülüyor, camide bulunan açık türbede **Hz. Hüseyin**'in kızları **Fatma** ve **Sakine**'nin yattığına inanılıyor. Caminin önündeki mütevazı mezar ise **Sıdıka Hatun** adını alarak İslamı seçen **Bizans Prensesi Katerina**'ya ait. Külliyedeki kütüphane çayevi, medrese ise Kuran kursu olarak kullanılıyor. Yine külliyeye ait hamamsa camiyi çevreleyen duvarların dışında.

Sümbül Efendi

Sinan'ın Kalfalık Eseri

Süleymaniye Camii ve Çevresi

İstanbul'un ufkunda tüm görkemi ve gururuyla durur Süleymaniye. Yüzyıllar sonra ve daha yüksek inşa edilen binalar bile onun yanında küçük ve önemsiz kalır. XVI. yüzyılda bir cihan padişahına yakışacak şekilde şehrin en güzel ve en büyük külliyesi olarak yapılmış bu mimari manzume aynı zamanda Kanuni Sultan Süleyman ve eşi Hürrem'in de ebedi istirahatgahı. Yakınındaki Şehzade Camii ebat olarak Süleymaniye'den daha küçük olsa da güzellik ve zarafet bakımından Süleymaniye ile yarışıyor. Civardaki ahşap evlerse Süleymaniye ve Şehzade Camii'nin ihtişamlı görüntüleriyle uyumlu hale gelebilmek ve eski güzelliklerine kavuşabilmek için sabırla ilgi bekliyor.

İstanbul'un üçüncü tepesini taçlandıran Süleymaniye, kilometrelerce uzaktan bile görülebilecek şekilde Osmanlı mimarlarının en büyüğü kabul edilen **Mimar Sinan** (1497-1588) tarafından tasarlanmış. Yapımında dönemin en ünlü sanatkarları ve mimarlarının Sinan'ın emrinde çalıştığı cami, özellikle 2010 senesinde biten restorasyondan sonra görkemini daha bir gözler önüne serip daha bir kucakladı İstanbul'u.

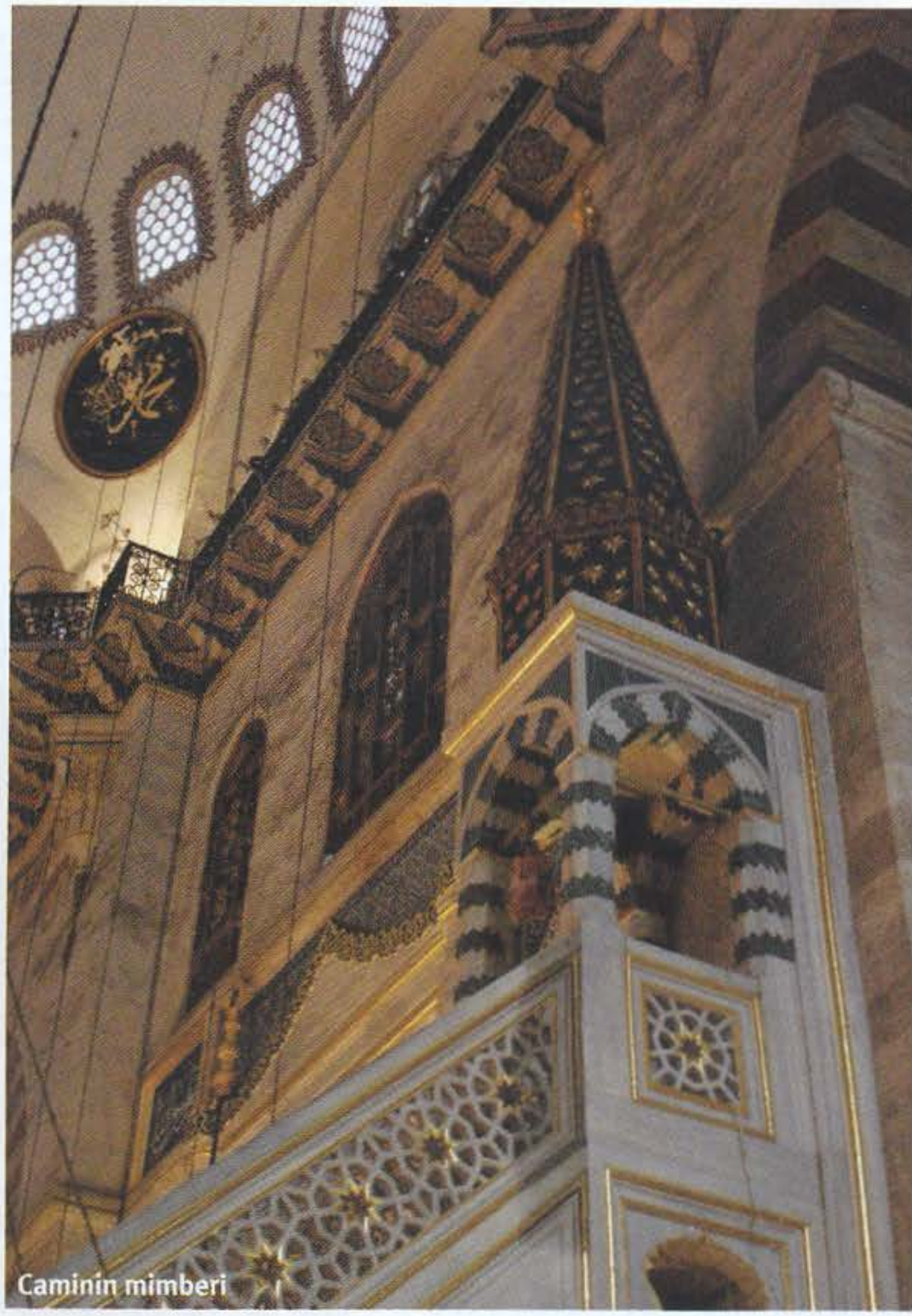

Kanuni Sultan Süleyman

Süleymaniye, **Kanuni Sultan Süleyman** (1520-1566) tarafından tahta çıkışının **otuzuncu yıldönümünü** kutlamak amacıyla yaptırılmış. İnşaat 1550 senesinde başlamış ve sadece temel çalışmaları üç yıl sürmüş.

Cami yedi yılda bitmiş ama etrafını saran medrese, kütüphane, hastane, hamam, imaret, hazire ve dükkanlardan oluşan külliyenin bitmesi bir yıl daha sürmüş.

Tüm eserleri dikkate alındığında Koca Sinan Edirne'deki Selimiye için **"ustalık eserim"** der, Süleymaniye için ise **"kalfalık eserim"**... Büyük açılış gününde, camiden çok etkilenen padişahın eseri açma onurunu mimara verdiği söylenir.

Caminin mimberi

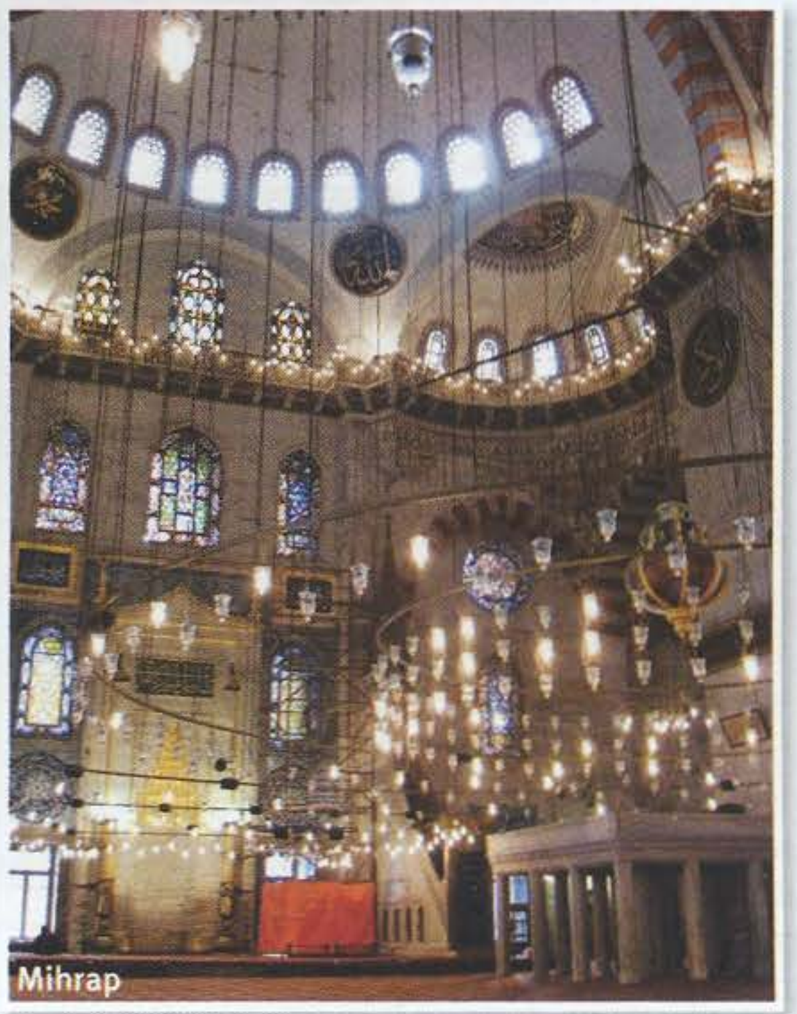

Türbelerin etrafındaki hazire

Süleymaniye Camii geceleri aydınlatılıyor.

Dış görünüş

Büyüklüğü yanında ferahlığı ve sonsuzluğu da hissettiren, son derece sade bir görünüşe sahip Süleymaniye Camii'nde birçok tarihi olay sayılarla sembolleştirilmiş. Dört minare Kanuni Sultan Süleyman'ın İstanbul'un fethinden sonra dördüncü padişah olduğunu simgelerken on şerefesi ile de kuruluştan bu yana tahta geçen onuncu sultan oluşuna atıfta bulunulmuş. Camideki dört dev sütundan ikisi Balbek ve İskenderi'yeden gelmiş diğer ikisi ise İstanbul'daki eski yapılardan. Dört fil ayağının İslam'ın ilk dört halifesini temsil ettiği düşünülüyor. Mimarbaşı cami avlusunun dört köşesine birer minare yerleştirmiş. Bunlardan avluya bitişik olan ikisi, üç şerefeli ve 76 metre yüksekliğinde, diğer ikisi ise ikişer şerefeli ve 56 metre yüksekliğinde. İç avluya açılan üç kapının işçiliklerine dikkat etmeyi unutmayın. 28 revağın süslediği avlunun ortasında bir süs havuzu yer alıyor.

Mihrap

İç görünüş

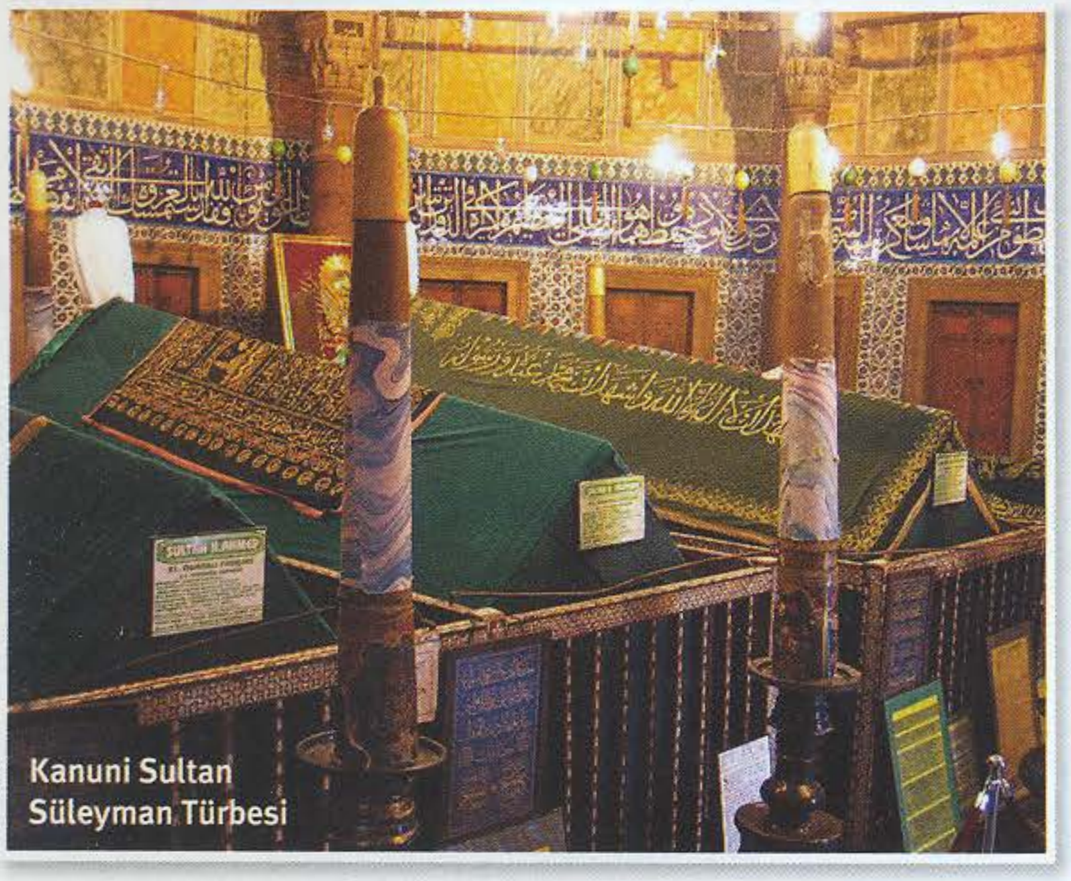
Duvarları şahane İznik çinileri, pencereleri ve vaiz kürsüsü sedef kakmalı ahşap ile süslenmiş. Mihrap ve mimber Marmara Adası'ndan (sy. 596) getirilen mermerden yapılmış. Vitrayları zamanın ünlü sanatçısı Sarhoş İbrahim'in eseri. Hatçalışmalarına ise eserlerini Piyale Paşa Camii'nde de (sy. 264) görebileceğiniz Ahmet Karahisari (1468-1556) başlamış, onun kör olmasından sonra öğrencisi Hasan Çelebi işi tamamlamış. Mihrabın iki yanına Fatiha süresi, ana kubbesine ise Nur sûresi yazılmış. Tüm bu görkemli tanımlamadan sonra inanması zor ama Süleymaniye Camii'nin içi son derece mütevazı ve sade. Bu da muhtemelen Mimar Sinan'ın dindeki sadelik anlayışını yansıtıyor. Mimar Sinan caminin iç mimarisinde iki özel teknik kullanmış. Farklı yerlere koyduğu küpler ve tuğlalar arasına bıraktığı boşluklarla yapının muhteşem bir akustiğe sahip olmasını sağlamış. Bir diğer yöntemle de kandillerden çıkan islerin tek bir noktada toplanması için hava akımı yaratmış. Çıkacak islerin camiyi kirletmesini engellemiş.

Serasker Kulesi'nden Süleyman Camii ve Türbesi, Franz von Alt.

Süleymaniye Külliyesi ve Türbeler

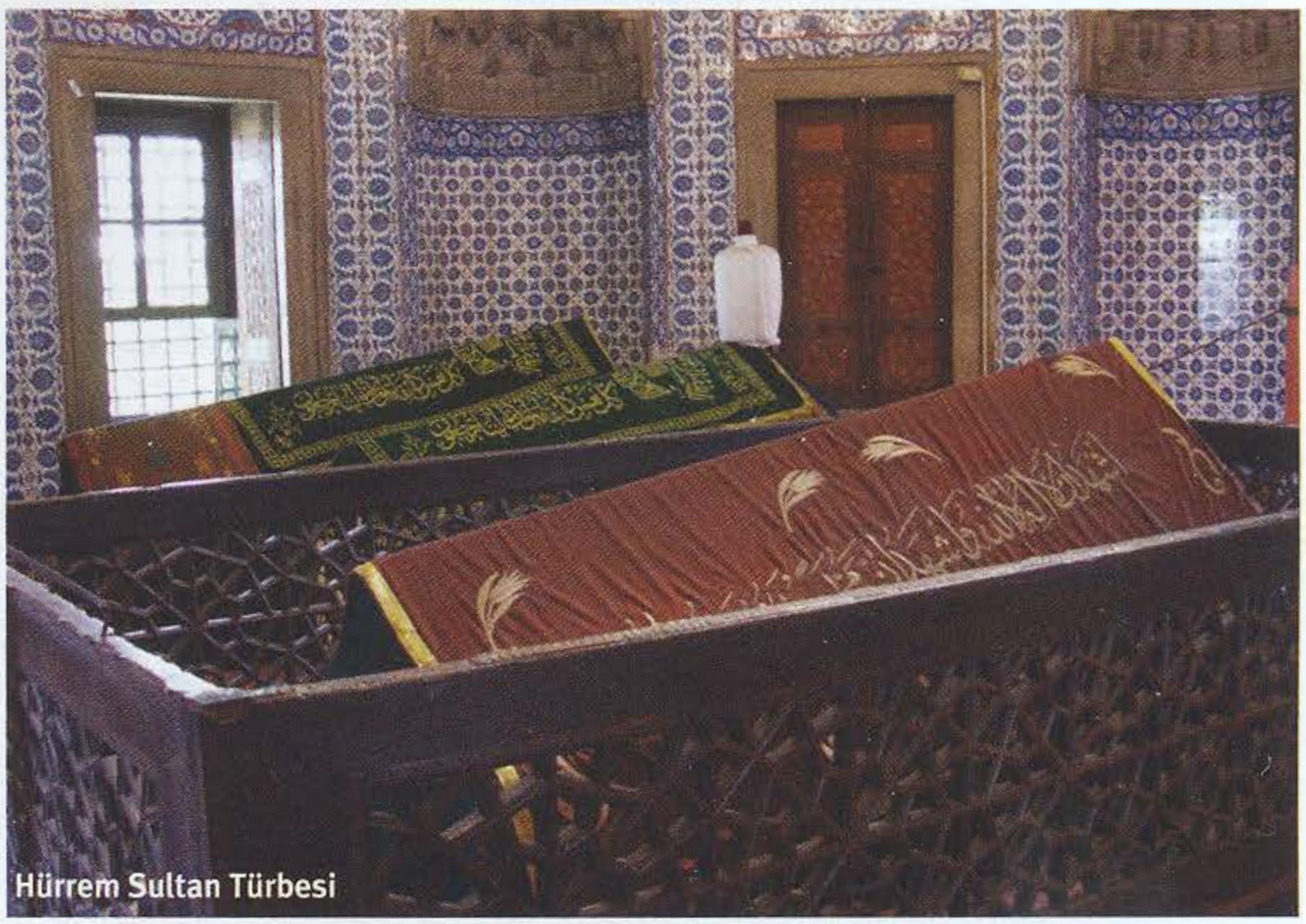
Süleymaniye Camii'ni ziyaret etmenin en keyif verici yanı camiye ait külliyenin büyük kısmının hala ayakta olduğunu görmek. Külliye kervansaraydan medreseye, hamamdan hastaneye kadar çok değişik fonksiyonlardaki yapılardan oluşuyor. Cami haziresinde yer alan Hürrem Sultan Türbesi son derece sade ve zarif dış görünüşü ile yanıltmasın sizi, içini süsleyen muhteşem İznik çinileri türlerinin en güzel örneklerinden kabul ediliyor. Sekizgen şekli ve revaklarıyla Kanuni için oldukça değişik bir türbe tasarlamış Sinan. Kubbesine yerleştirdiği değerli taşlarla da padişahın üstünde yıldızlı bir gök-yüzü yaratmış. Burada padişahlardan **II. Süleyman** ve **II. Ahmed** ile beraber ebedi uykusuna çekilmiş Kanuni. Hemen yakındaki kubbeli yapı üçüncü bir türbe gibi durmakla beraber aslında **Dar-ül Kurra**, yani öğrencilere Kuran kursu.

Kanuni Sultan Süleyman Türbesi

Medreseler

Medreselerin çatılarından muhteşem bir manzara görünüyor.

Osmanlı eğitim sisteminde en üst nokta demek olan Süleymaniye medreseleri **Dar-ül Hadis, Darrüttıb, Mülazımlar Medresesi** ve diğer dört medreseden oluşmuş. Mimari olarak aralarında en ilginç olanı, hadis ilimlerinin öğretildiği Dar-ül Hadis, düz bir hatta sıralanan odaları ile bir treni andırıyor, odaların sonunda ise alışık olunanın aksine bir meydana değil harika manzaralı bir köşke varılıyor. Dört medreseden Şehzade Camii tarafında yeralan ve birbirinin tamamen aynı olan **Evvel** (Birinci) ve **Sani** (İkinci) medreseleri bugün Süleymaniye Kütüphanesi olarak kullanılıyor. Haliç tarafına bakan **Salis** (Üçüncü) ve **Rabi** (Dördüncü) medreseleri ise eğimli bir arazinin üzerine yapılmış. Bu arazinin alt kısmında bulunan 20 odalı **Mülazimler Medresesi**'nin Salis ve Rabi medreseleri ile arasında bir de geçit mevcut. Külliyenin en çok zarar görmüş binası ise o dönemde teorik tıp eğitimi veren **Darüttıb Medresesi**. Medreseler İstanbul Üniversitesi'nin de temellerinin atıldığı yer olmuş.

Hürrem Sultan Türbesi

"Kanuni'nin Türbesi bir ölünün gömüldüğü yerden ziyade huzur dolu bir ibadethaneye benziyor."

The Beauties of the Bosphorus, Julia Pardoe, 1839

Bahçeden muhteşem bir manzara var.

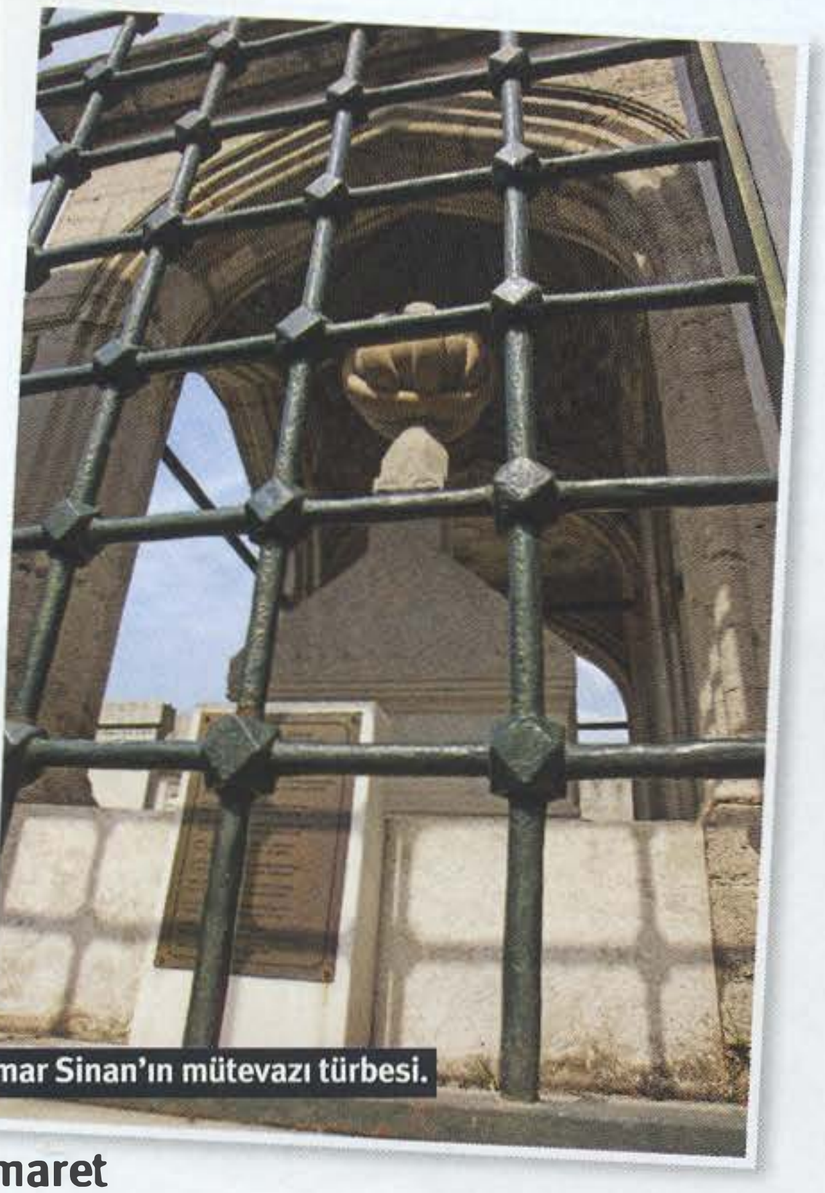
Botanik Bahçesi

Sinan'ın türbesinden biraz ileride yer alan İstanbul Müftülüğü'nün büyük kapısından geçin, Botanik Bölümü'nün içine girin, sola döndükten sonra aşağı inin. Hoş bir bahçeyle karşılaşacaksınız. Burası İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Botanik Bölümü'nün bahçesi. Terasından Marmara Denizi, Boğaz ve Haliç'in oluşturduğu olağanüstü manzarayı seyretme imkanı veren bahçe, büyük şehrin ağırlığını hissedenler için tam bir "fikr-i firar" köşesi.

Burmalı Mescit

Bozdoğan (Valens) Kemeri'nin yanındaki Şehzade Camii'nin önüne ulaştığınızda, parkın içinde, küçük ama bir o kadar güzel Burmalı Mescidi göreceksiniz. Adını tek minaresinin dış yüzeyinin spiral şeklinde olmasından alan, bu özelliği ile de İstanbul'da tek olan mescit Antalya'daki Yivli Minare'ye benziyor. 1540 senesinde **Kadı Emin Nureddin Osman** için yaptırılan mescit, Bizans sütun başlarının kullanıldığı üç kemerli verandası ve köşedeki kapısıyla dikkati çekiyor.

Mimar Sinan'ın mütevazı türbesi.

İmaret

Sultan camilerinin yanına imaret yapılması bir gelenek; bir zamanlar sadece yoksullara dağıtılanlar değil, külliyede çalışanlara ve medrese öğrencilerine verilen yemekler de Süleymaniye imaretinde hazırlanırmış. Her gün binlerce insan için yemek pişirilen imaret, bir süre sonra sarayın ziyafet salonu gibi kullanıldığı için **"Darüzziyafe"** adıyla anılmış. 1914-1983 seneleri arasında **Türk ve İslam Eserleri Müzesi'ne** ev sahipliği yapan bina 1992 yılında Darüzziyafe Mutfağı olarak hizmete girmiş. Revaklı bina, eski bir değirmen ve 7 ton ağırlığında mermer bir buz teknesi de barındırıyor. Çınar ağaçlarının gölgelediği avlunun tarihinin XVI. yüzyıla dayandığı söyleniyor.
Eğimli arazisi nedeniyle Vefa Caddesi tarafına bakan tarafı iki katlı olan **Darüşşifa**, külliyenin batı ucunda. 2009 yılında restore ediliyordu ancak içeri girmek de mümkün değildi. Yolcuların ve hayvanların konaklayabildiği Süleymaniye Kervansarayı, arazi eğimi nedeniyle Darüşşifa'nın altında oluşan boş kalan hacme yapılmış.
Maalesef ziyarete kapalı.
Mimar Sinan'ın en hayranlık uyandıran hamamlarından biri olan Süleymaniye Hamamı, esas olarak külliye çalışanları için planlandığından çifte hamam olarak yapılmamış. Bugün hala kullanılıyor ve turistlerin büyük ilgisini çekiyor. Sinan türbesini ölmeden kısa bir süre önce, Süleymaniye'nin yakınına yaptırmış. Türbe bir yol çatalında üçgen bir alanda bulunuyor. Koca Sinan sebilin hemen arkasındaki mezarlıkta altı sütunlu, dört tarafı açık türbede yatıyor.

İmaret Darüzziyafe olarak hizmet veriyor

Şehzade Camii

Eski bir gravürde Şehzade Cami

Şehzade Camii daha küçük olmakla beraber Süleymaniye Camii kadar güzel ve zariftir. Mimar Sinan'ın "çıraklık eserim" diye tanımladığı yapı, Süleymaniye ve Selimiye camilerine giden mimari yolun ilk basamağıdır aynı zamanda. **Kanuni Sultan Süleyman** çok sevdiği ve 1543 senesinde Manisa valisiyken çiçek hastalığından ölen oğlu **Şehzade Mehmed** için yaptırmış cami ve külliyeyi. Çifte pencerelerin üzerinde yer alan gözalıcı kırmızı, beyaz ve mavi bacaların (nefeslik) olduğu muhteşem revaklı bir avlu ile girilir camiye. Cümle kapısının yanındaki minareler, diğer cami ve minarelerdeki sadeliğe tezat teşkil eden benzersiz süslemeleri ile hemen dikkat çeker. Kare planlı yapıda Rönesans mimarlarının "yarım kubbe" sorununu da çözen Sinan, binayı bir büyük kubbenin merkezde olduğu dört yarım kubbe ile örtmüş. 1544-48 yılları arasında inşa edilmiş camiden içeri adım attığınız an Sinan'ın sadelik ve sonsuzluk anlayışının yansıdığı bir alanla karşılaşırsınız. Gayet yalın dekore edilmiş cami, diğer birçok caminin veremediği bir rahatlama hissi yaratır.

Camiden daha önce bitirilmiş olan Şehzade Mehmed'in türbesi ve daha sonradan eklenen türbelerle burası bir hazireye dönüşmüş. Toplam otuz pencereyle aydınlatılan ve Osmanlı mimarisinin en güzel mezar örneklerinden kabul edilen türbenin sekizgen yapısı kubbeyle örtülmüş. Bezemeleri ve işçiliğiyle dikkat çeken türbede üvey kardeşi **Şehzade Mustafa**'nın 1553 yılında öldürülmesinin üzüntüsüyle öldüğü söylenen kardeşi **Şehzade Cihangir** de yatıyor. Şehzade Mehmed'in türbesinin hemen yanında Sinan tarafından yapılan Rüstem Paşa'nın (sy. 222) istirahatgahı ve 1603 senesinde Dalgıç Mehmed Ağa tarafından yapılan **Sadrazam İbrahim Paşa**'nın türbesi var. Her üç türbe de İznik çinilerinin en güzel örnekleriyle süslenmiş, bu yüzden ziyarete açık olmaması üzücü.

Şehzade Camii avlusu.

Bahçede ayrıca **Sultan III. Mehmed**'in oğlu **Mahmud, Sultan III. Murad**'ın kızı **Hatice Sultan ve Şehzade Mehmed'in** torunu **Fatma Sultan**'ın türbeleri var. Bir diğer türbe de alışılmadık dikdörtgen şekliyle dikkat çeken ve diğerlerinden uzağa yapılan **Destari Mustafa Paşa** ve eşi **Ayşe Hatun**'un türbesi. Paşa'nın sağlığı zamanında kendisi tarafından yaptırılmış. Mavi, yeşil, kırmızı ve turkuaz renkli çiçek desenli harika İznik çinileri ile süslenmiş türbe ziyarete açık.

Külliyenin bazı binaları bahçenin dış duvarları boyunca yer alıyor. Külliyeye ait bir dershane ile yirmi hücreden oluşan ve camideki gibi çok renkli taşlarla süslenen medrese, bugün **Şehzade Mehmed Sofrası**'na ev sahipliği yapıyor. Dedeefendi Caddesi'ni geçince muhteşem revaklı girişiyle dikkat çeken ama bakımsız **Sıbyan mektebi** ve imaret çıkıyor karşınıza.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi

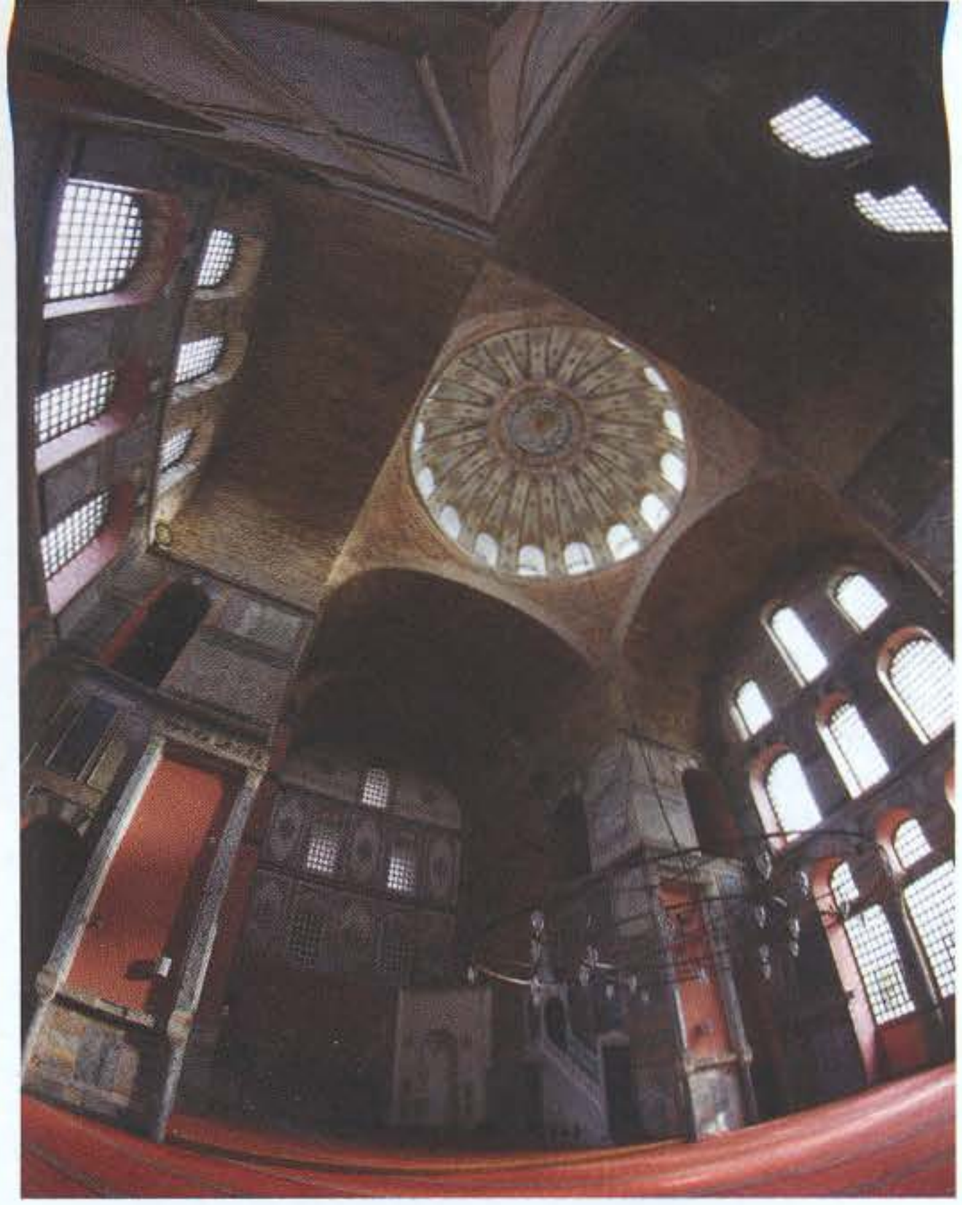
Caminin karşısındaki L şeklindeki binanın önünde İstanbul belediye başkanlarının büstleri bulunuyor. Şehzadebaşı Caddesi üzerinde 1953 yılında inşa edilen yapıyı **Nevzat Erol** tasarlamış.

Kaptan Paşa Sebili

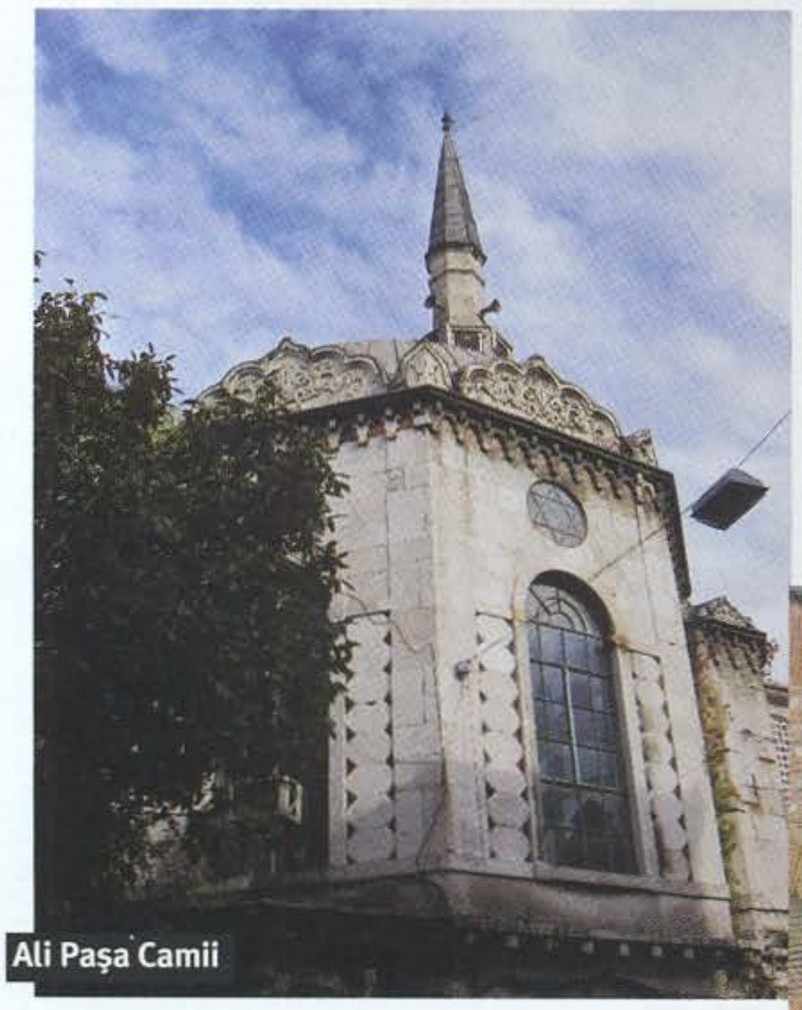
Damat İbrahim Paşa Medresesi

Şehzadebaşı Caddesi'nin Dede Efendi Caddesi ile kesiştiği yerde, 1720 senesinde **Sultan III. Ahmed**'in sadrazamı **Nevşehirli Damat İbrahim** Paşa için kütüphane ve Dar-ül Hadis olarak inşa edilmiş. 1730 **Patrona Halil Ayaklanması** sırasında öldürülünceye kadar saraydaki güçlü konumunu koruyan Nevşehirli Damat İbrahim Paşa'nın türbesi gücünü yansıtmayan mütevaziliğe sahip ve külliyenin güneyinde bulunuyor. Dershanesi minare eklenerek camiye çevrilen külliyenin medreseye bitişik yapılan çeşmesi ve sebili yol çalışmalarından zarar görmüş. Çiçek şeklindeki süslemeleri Lale Devri'nin mimari anlayışını yansıtan külliye bugün **Doğu Türkistan Vakfı**'na ev sahipliği yapıyor.

Kalenderhane Camii

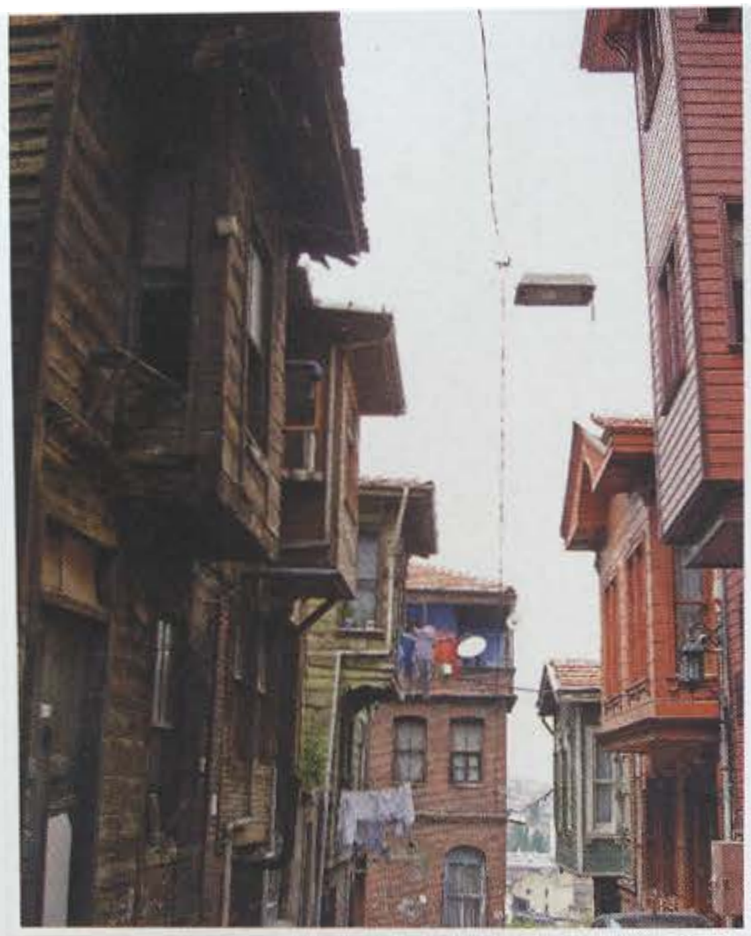
XII. yüzyılda muhtemelen **Theotokos Kryiotissa** adıyla inşa edilen bu haşmetli kilise, daha sonraki adını şehrin Osmanlılara geçtiği dönemde burayı tekke olarak kullanan Kalender dervişlerinden almış. Kilisenin sahip olduğu en büyük hazine ise 1250'lerde İstanbul'un Latin İstilası altında olduğu sırada yapılan **Assisi'li Aziz Francisco** freski... Bu, dünyada bulunan ve bu azize ait en eski fresk olarak kabul ediliyor. Bu eser İstanbul Arkeoloji Müzesi'nde bulunuyor. Ayrıca yine kilisede bulunan ve tapınaktaki Hz. İsa'yı gösteren mozaiğin VII. yüzyıldan kaldığı ve bu bağlamda şehirde ele geçen tek İkonoklast dönem öncesi mozaiği olduğuna inanılıyor. Kilisenin yanındaki kazılar, burada IV-V. yüzyıllarda yapılan bir hamam iki kilise olduğunu ortaya çıkarmış.

Ali Paşa Camii

Kalenderhane Camii

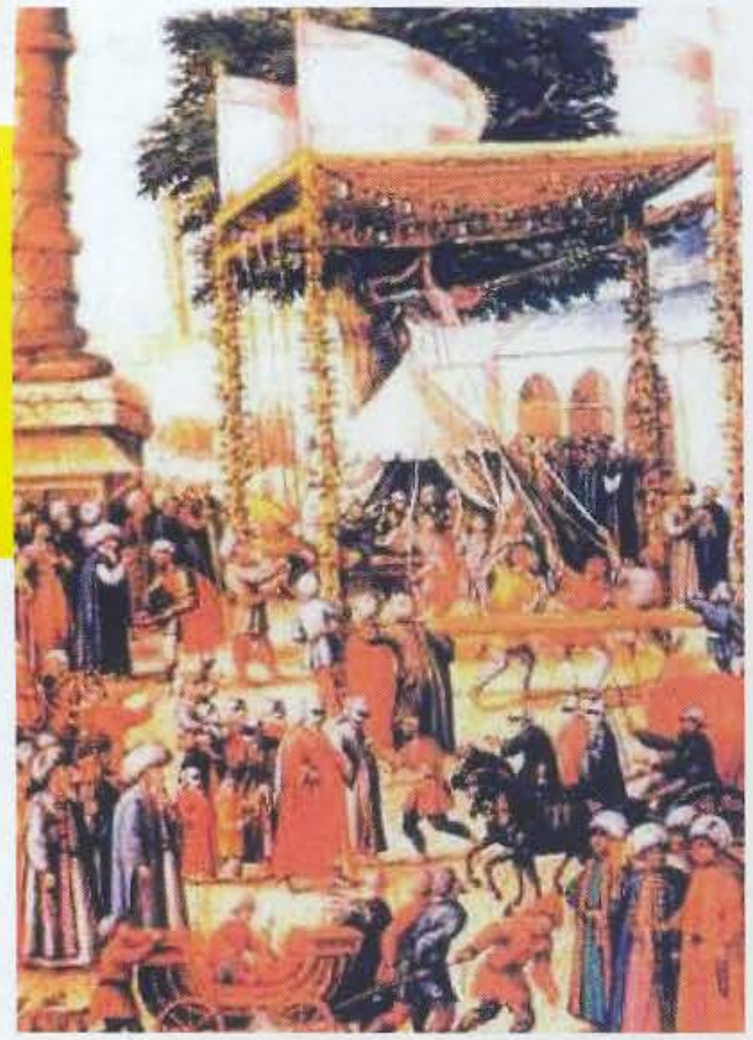

Bölge evleri

Maalesef Süleymaniye'nin yakınındaki evlerin çoğu harap durumda ya da yangına kurban gitmiş. Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesinde kurulan KUDEB (Koruma Uygulama Denetim Bürosu) himayesinde yavaş ama emin adımlarla restorasyona alınan evlerin yüzü gülmeye başlamış. KUDEB; Kayserili Ahmed Paşa Sokağı'nda bulunan muhteşem Ahmed Paşa Konağı'nı seçmiş ofis olarak... Bina XIX. yüzyıl devlet adamlarının yaşadığı konaklara güzel bir örnek teşkil ediyor. Osmanlı'da Bahriye Nazırı olan Ahmed Paşa (1806-78) 1876'da Sultan Abdülaziz'in tahttan indirilmesi için hazırlanan planın içinde yer almış. Harikulade boyanmış duvar ve tavanları sahip olan konak 1970'lerdeki yıkımlardan kıl payı kurtulmuş.

Ayrancı Sokak ve civarı İstanbul'da betonun girmediği nadir yerlerden.

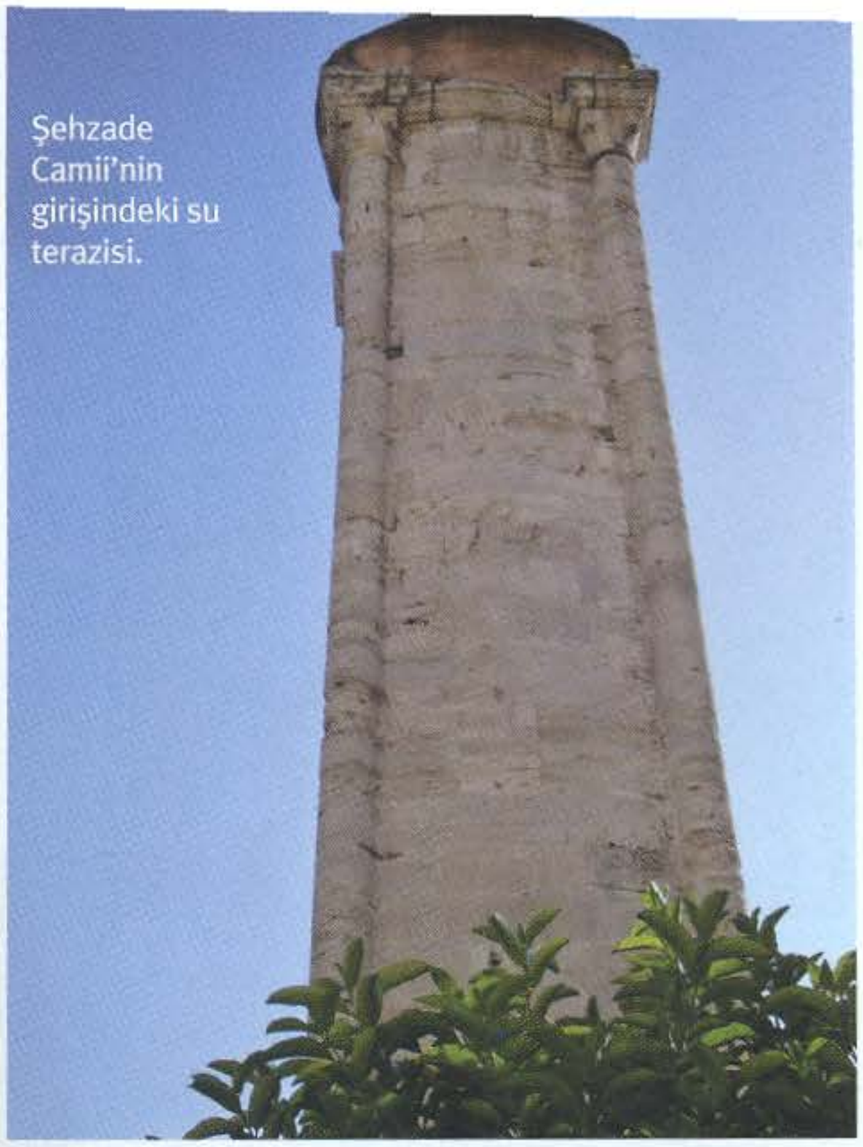

Direklerarası'nda Ramazan

Günümüzde Ramazan ayında insanlar, iftar zamanı ve sonrasında Hipodrom'a (Atmeydanı) (sy. 046) akın ediyorlar. Geçmişte ise Şehzade Camii'nin çevresindeki Direklerarası olarak bilinen alan kullanılmış. Sihirbazlar, akrobatlar ile Karagöz ve Hacivat kalabalığı eğlendirirmiş. Sonra, tiyatro ve sinemanın temelleri de burada atılmış. 1950'lerde gece hayatı Taksim'e kaymış. Direk denilen aslında eski sütunlarmış, onlar da yıkılmış. Bugün buraya gelen ziyaretçilere geçmişin eğlencelerini hatırlatabilecek hiçbir şey kalmamış.

Mimar Sinan ve Devşirme Sistemi

Benzersiz Osmanlı yapılanmasında devşirme; gayrimüslim erkek çocukların toplanarak saraya hizmet etmek üzere yetiştirilmeleriydi. 1490 senesinde Kayseri yakınlarındaki Ağırnas'ta doğan Mimar Sinan İstanbul'da okula gönderilip eğitilen ve Müslüman yapılan çocuklardan biriydi. İmparatorluğun en saygın mimarı olarak 320'den fazla esere imza attı. Toplamda 84, İstanbul'da 42 cami yaptı. Osmanlı'da devşirme sistemi 1703'ten sonra bitti.

Şehzade Camii'nin girişindeki su terazisi.

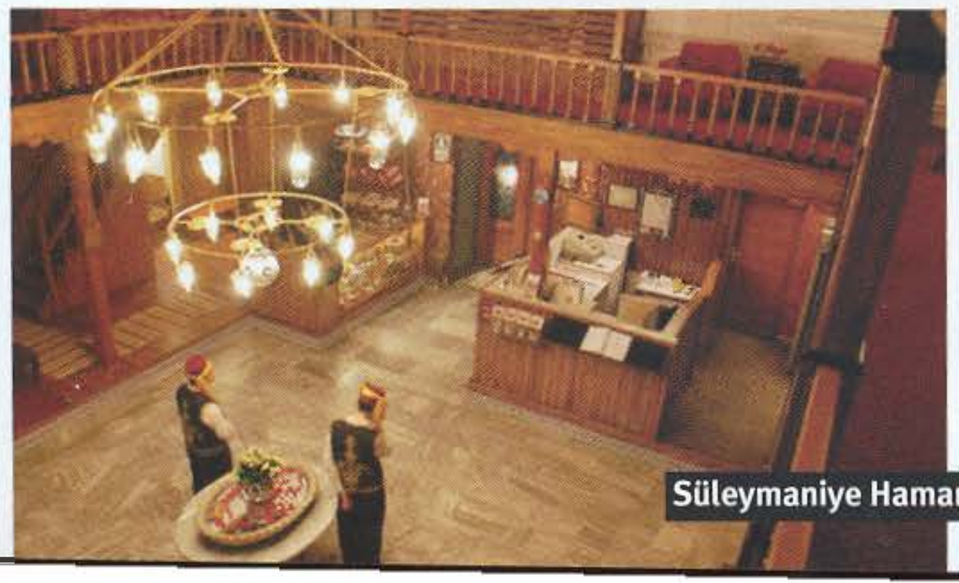
NASIL GİDİLİR?

Divan Yolu boyunca yürüyebilirsiniz veya Beyazıt durağına tramvayla gidip Sahaflar Çarşısı'ndan Çadırcılar Caddesi boyunca devam edebilirsiniz. Cadde, Fuatpaşa Caddesi olarak İstanbul Üniversitesi yanından devam eder. Eğer sola, Sami Onar Caddesi'ne saparsanız, sağdaki Dar-ül Hadis Medresesi'nin önüne çıkarsınız. Eminönü'nden kalkan 32 numaralı otobüs sizi Şehzadebaşı Camii'ne götürecektir. Unkapanı - Aksaray hattından geçen araçlara binerseniz Haşim İşcan Geçidi'nde inin.

NE YAPILIR?

Bir Mimar Sinan eseri olan **Süleymaniye Hamamı**'nda *(Tel: 0212 519 55 69, www.suleymaniyehamami.com)* keyif yapmayı deneyin. Turistik olduğundan hamamda kadınlar ve erkekler birlikte yıkanıyor.

Süleymaniye Hamamı

NEREDE YENİR?

Darüzziyafe
Şifahane Caddesi No. 6, Süleymaniye
Tel: 0212 511 84 14
www.daruzziyafe.com.tr
Süleymaniye Camii'nin eski imaretinde yeralan Darüzziyafe'den daha tarihi bir atmosfer sunan bir restoran bulmanız zor. Menüde ne mi var? Klasik Türk mutfağı tabii ki.

Lale Çay Bahçesi
Şifahane Caddesi No. 6, Süleymaniye
Gazetenizi okuyup çay-kahve keyfi yapabileceğiniz, meraklılarının nargile de içebileceği Süleymaniye'nin imareti ve kervansarayı arasına sıkışmış rüya gibi bir çay bahçesi.

Şehzade Mehmed Sofrası
Şehzadebaşı Camii Avlusu
Tel: 0212 526 26 68
Şehzade Camii'nin medreselerinden birinin ve avlusunun ev sahipliğindeki bu büyük restoranda Osmanlı lezzetleri sunuluyor.

Tarihi Süleymaniyeli Kurufasulyeci
Prof. Sıddık Sami Onar Caddesi No. 11, Süleymaniye
Tel: 0212 513 62 19
www.kurufasulyeci.com
Kuru fasulyeyi burada tatmak, Süleymaniye Camii'ni ziyaret ettiğinizde yapacaklarınız listesinde yer almalı.

NEREDE KALINIR?

Celal Ağa Konağı
Şehzadebaşı Caddesi No. 5-7
Tel: 0212-519 09 09
www.celalagakonagihotel.com
Yeni yapılan bu 87 odalı büyük otel, Şehzade Camii'inden karşıya geçer geçmez çıkacak karşınıza. İnşaatı sırasında maalesef Yeniçerilerin son hatıralarından Acemoğlu Hamamı yok edildi.

Süleymaniye Camii'nin minaresinden Yeni Cami'nin görünüşü.

İstanbul'un Su Yolu

Bozdoğan *(Valens)* Kemeri Zeyrek ve Vefa

Osmanlı İmparatorluğu döneminde İstanbul'a su taşıyan kemerlerin çoğunun tarihi, Roma ve Bizans dönemine dayanmakla birlikte, birçoğuna Mimar Sinan'ın da eli değmiş. Günümüzde Atatürk Caddesi'nde yer alan Bozdoğan (Valens) Kemeri'nin yakınındaki Gazanfer Ağa Medresesi bir karikatür ve mizah müzesine ev sahipliği yapıyor. Bizans dönemi manastırlarından olan Zeyrek Camii ise şehirdeki önemli eserlerden.

"Konstantinopolis'in tarihi eserleri arasında hiç biri Su Kemeri kadar etkileyici durmuyor."

The Beauties of the Bosphorus, Julia Pardoe, 1840

Bozdoğan (Valens) Kemeri 1

Tezatlar şehri İstanbul, etrafı denizlerle çevrili ama hep su sıkıntısı çekmiş. İçme suyu sorunu, büyük mimari ve mühendislik harikalarının da yaratılmasına sebep olmuş. İlk olarak **Hadrian** döneminde (117-138) su, kanallarla Trakya'dan getirtilerek ve dağıtılmış. Sadece 625 metresi günümüze ulaşan Bozdoğan Kemeri, **Roma İmparatoru Valens** (364-378) döneminde, 375 yılında yapılmış. Imparator Valens'e karşı 365 yılında meydana gelen ayaklanmada yıkılan **Kalkedon (Kadıköy)** surlarından alınan taşlarla inşa edilen kemerin büyük bölümü çift katlı ve 18,50 metre yüksekliğinde. Osmanlı'nın şehri fethinden sonra su sıkıntısının boyutlarını gören Fatih, bütün sistemi onartmış ve kullanmaya devam etmiş.

İmparator Valens

Aslında kemer, suyu şehre getiren kompleks sistemin sadece bir kısmı. Su, önce yeraltından döşenen borularla Edirnekapı'ya (sy. 147) getirilirmiş, daha sonra altıncı, beşinci ve dördüncü tepelere dağıtılırmış. Bozdoğan Kemeri'yle üçüncü ve dördüncü tepelerin arasındaki vadiyi geçmesi sağlanan suyun yolculuğu **Beyazıt Meydanı** yakınlarındaki "**Nymphaeum Maximum**" yani "**Büyük Çeşme**" denilen havuzda son bulurmuş. Osmanlıların bakımını ve onarımını yapıp kullandığı kemerler günümüze iyi bir durumda ulaşabilmiş.

Şehre Suyu Getirmek

Kazım Çeçen'in Roma Suyollarının En Uzunu kitabında da belirttiği gibi şehre su getirme projesi aslında çok karmaşık bir düzene sahip. 400 kilometrelik bir mesafeyi aşarak suyu şehre taşıyan sistemin en çarpıcı kollarından biri; yaklaşık 250 kilometre uzaktaki **Kırklareli/Vize**'den toplanan suların, tek bir yerden değil ağaç dallarına benzeyen bir yapılanmayla birçok yerden alınması. Dört açık hava ve 100'den fazla yeraltı sarnıcının sisteme bağlandığını söylersek **"antik çağlardan beri bilinen en muhteşem hidrolik mühendisliklerinden biriyle"** karşı karşıya olduğumuz daha iyi anlaşılır.

Eskiden üç ayrı sistem varmış: **Kırkçeşme sistemi** suyu Belgrad Ormanları'ndan Eğrikapı'ya, **Taksim sistemi** Belgrad Ormanları'ndan Taksim Meydanı'na ve **Halkalı sistemi** Trakya'dan Beyazıt Meydanı'na getirirmiş. Bozdoğan Kemeri bu son sistemin artık kullanılmayan bölümü. Günümüzde sistem Trakya'nın kuzeyinde hala ilgi bekliyor.

Karikatür ve Mizah Müzesi

(Gazanfer Ağa Külliyesi) 2

Kemerin hemen arkasında muhteşem Gazanfer Ağa Medresesi bulunuyor. 1599 yılında, saraydaki harem ağaları arasında yer alan **Gazanfer Ağa** güç zenci harem ağalarının eline geçmeden önce; son beyaz harem ağasıymış. Külliye medrese, türbe, sebil ve gül bahçesinden oluşuyor. Bina 1871 yılında basılan ilk karikatür örneklerini de bulabileceğiniz **Türk Karikatürleri Müzesi**'ne *(pazar ve pazartesi günleri kapalı)* ev sahipliği yapıyor.

Türkçe bilmeyen turistlerin bile karikatüristlerin ilgi alanı ve tarzlarının yüzyıllar boyunca nasıl değiştiğini anlaması mümkün. Sergilenen eserlerin hepsi politik değil; müzede yer alan sarığı ve eşeğe ters binişiyle çizilen **Nasreddin Hoca** karikatürleri, toplumsal gelişim ve tepkilere ışık tutuyor. Müze; sürekli ve değişken sergilerin yapıldığı Sergi Salonu, Mizah Kitaplığı, Arşiv ve uzmanlar tarafından baskı tekniklerinin öğretildiği atölye bölümlerinden oluşuyor. Külliye 2009 ve 2010'da ciddi bir restorasyondan geçti.

Nasreddin Hoca

Kadınlar Pazarı 3

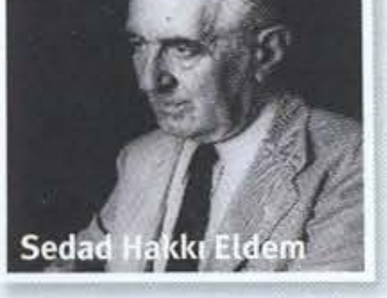
Medresenin hemen yanı, halk arasında Küçük Siirt olarak biliniyor. Çalışanların çoğunun bu Güneydoğu kentinden geldiği yerin etrafında kasaplar, doğudan gelen peynir çeşitleri ve tandır ekmeği satan bakkallar, özellikle büryan kebabıyla ünlü restoranlar yer alıyor. Bu kalabalığın ortasındaki **Hüsambey Tezgahçılar Camii**'ni **Şeyhülislam Sunullah Efendi** yaptırmış, ancak cami adını yangında harap hale gelen binayı onartan **Kaptan-ı Derya Ali Paşa**'nın babası **Hüsam Bey**'den almış. Pazarın atmosferi çok farklı, muhakkak listenize koyun. Hatta yemek vakti gidip büryan kebabın tadına bakın.

SSK Binası

Atatürk Bulvarı 5

Şehrin kalbinin attığı ana caddelerden biridir Atatürk Bulvarı. **II. Dünya Savaşı** sırasında şehrin planını yapan **Fransız Henri Prost** tarafından tasarlanan bulvarın yapımı sırasında kemerlerin zarar görmemesine özen gösterilmiş ama Prost şehirdeki çok sayıda Osmanlı eserinin yok edilmesine sebep olmuş. Bu trafiği yoğun bulvarda hala dikkat çeken birkaç eser var. Kemerden aşağı doğru yürüdüğünüzde, sol tarafta önünden geçeceğiniz **Sosyal Sigortalar Kurumu** binasına dikkat edin; 1963 yılında **Sedad Hakkı Eldem**'in etraftaki binalardan esinlenip modern malzemeler kullanarak yaptığı bu bina kendisine **1986 Ağa Han Mimarlık Ödülü**'nü kazandırmış. Ödülün en büyük sebebi binaların göze çarpmadan oradaki eski dokuyla uyum sağlaması. SSK'nın hemen altındaki eski duvarlar, şehirde yeraltına değil de yerüstüne yapılan tek sarnıç olan **Zeyrek Sarnıcı**'nı gizliyor ardında.

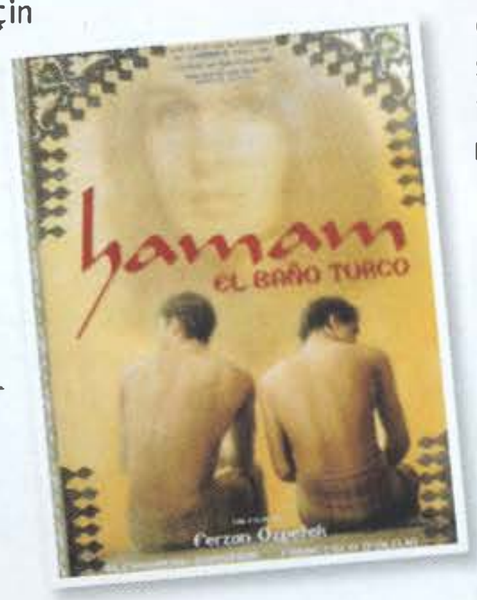

Sedad Hakkı Eldem

Çinili Hamam 4

Üsküdar'da aynı ismi taşıyan hamamla karıştırmayın, bu çifte hamam 1546 yılında **Barbaros Hayreddin Paşa** tarafından Beşiktaş'ta dini eğitim veren bir okula maddi destek sağlamak amacıyla **Mimar Sinan**'a yaptırılmış. Hamama adını veren çiniler de XIX. yüzyılda bir **İranlı** tarafından bağışlanan muhteşem mermer çeşme de yerinde duruyor. Hamam, tuvaletlerin üstündeki gösterişli kemerleri ve süslü kubbeleriyle çağdaşlarından hemen ayrılıyor. Suyu sağlayan kuyu ve ahırlar artık görülmese de hamamı sıcak tutmak için **Külhanbey** ve ekibinin sürekli odun attığı kazan dairesi hala ayakta. Bu yazıyı yazmak için gittiğimizde sahibi ilginin azlığından şikayet ediyordu. Birkaç hafta sonra da gazetelerde hamamın satışa çıkarıldığını okuduk. Şehrin değerlerinin birer birer yitmesine üzüldük. Oysa istanbul'daki turistik olmayan nadir güzel hamamlardan biriydi. **Ferzan Özpetek**'in ünlü Hamam filmine de mekan olmuştu.

Pantokrator Manastırı (Zeyrek Kilise Camii) 6

Atatürk Bulvarı boyunca aşağı doğru yürüdüğünüzde, SSK binasını geçtikten sonraki küçük bir yokuş sizi, birçok harap ahşap evden oluşan Zeyrek'e ulaştırır. Burada göreceğiniz ve Ayasofya'dan sonra günümüze ulaşan en büyük **Bizans** dini eseri olan olan Pantokrator Manastırı'nda, iki kilise, bir şapel, ruh hastalıkları hastanesi, normal hastane ile yaşlılar için bakımevi varmış. **İmparatoriçe Eirene**, 1118-1124 yılları arasında kilise, kütüphane ve hastaneden oluşan bir manastır yaptırıp onu **Pantokrator**'a (**Her şeye kadir İsa**) adamış.

John Komnenos ve oğulları.

İmparatoriçenin ölümünden sonra, İmparator **II. John Komnenos** (**İyi John**), Haliç tarafındaki kiliseyi yani **Bakire Elousa Kilisesi**'ni 1136 yılında inşa ettirmiş ve daha sonra bu iki kilise bir şapelle birleştirilmiş. Şapel Komnenos'ların aile mezarı olmuş. Bu manastır kompleksinin, patrikhaneye değil doğrudan imparatora bağlı olmasından da kaynaklanan bir önemi var.

1204 yılındaki Haçlı Seferi sırasında kilisenin hazineleri yağmalanmış ve bazıları Venedik'e götürülmüş. **St. Mark Bazilika**'sının sunağı olan **Pala d'Oro**'nun bir kısmının Pantokrator'dan geldiği söyleniyor. Bununla beraber, 1261 yılında Bizans imparatoru görevine iade edildiğinde **Hodegetria Meryem**'inin çok önemli ikonu buraya konmuş, 1453'te ise Kariye Müzesi'ne taşınmış.

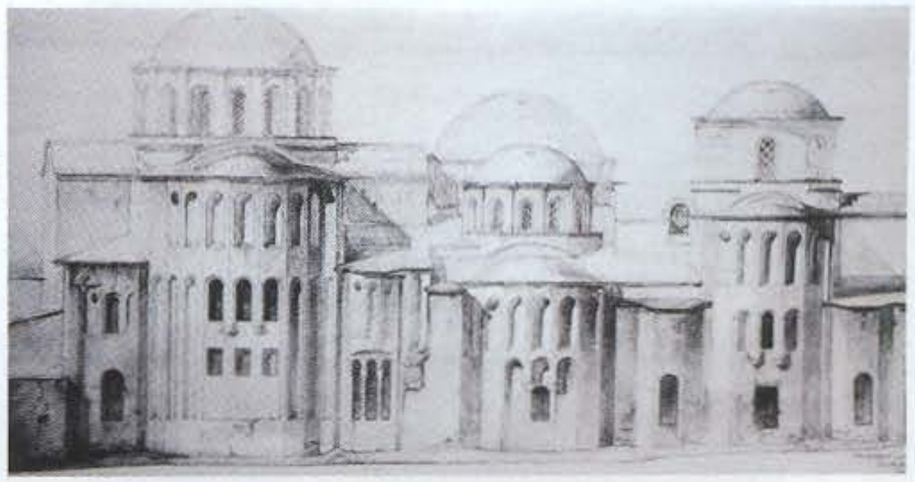

Fetihten sonra kiliseler camiye, manastır kompleksi ise medreseye dönüştürülmüş. Semt adını Fatih dönemindeki okulun baş hocası olan **Molla Zeyrek Mehmed Efendi**'den almış. İlahiyat okulu, Fatih Camii (sy. 115) medreseleri tamamlanıncaya kadar eğitime burada devam etmiş. 1950'lerdeki restorasyon sırasında döşeme tahtalarının altında bir başyapıt sayılabilecek nefis bir mozaik zemin bulunmuş. Birkaç yıl önce, çocukların camlarını kırdığı, perişan haldeki binayı gezerken hoca kilidi açmış ve alttaki mozaiği göstermişti. O dönemde binanın İstanbul'a çok lazım olan ve sadece Bizans eserlerinin sergilendiği bir müze olması konuşuluyordu. İmam "Ecdadımızdan kalan cami hiç müze yapılır mı?" dedi. Ecdadı Bizanslı mıydı sormadık! Bu yazıyı yazdığımız zaman Zeyrek çok gerekli ama gecikmiş bir restorasyon geçiriyordu ve kapatılmıştı.

Zeyrek Camii'nin içi

Eski Zeyrek evleri

Venedik'teki Pala d'Oro

Pantepoptes Kadınlar Manastırı

Pantepoptes Kadınlar Manastırı (Eski İmaret Camii) 7

Bize göre şehrin gizli kalmış mücevherlerinden biri. Bu güzel ve az ziyaret edilen eser 1185 yılında oğlu genç **İmparator I. Aleksios Komnenos** (1081-1118) ile birlikte Bizans'ı 20 yıl yöneten **İmparatoriçe Anna Dalassene** tarafından kadınlar manastırı olarak yaptırılmış. İmparatoriçe hayatının son 5 yılını burada inzivada geçirmiş. Kilisenin Bizans dönemindeki adı **"Herşeyi gören İsa"** anlamına geliyor. 1453'teki fetihin ardından cami olduktan sonra yolculara yiyecek dağıtan imarethane görevini üstlenmiş ve **"Eski İmaret Camii"** adı verilmiş. Bu görevine Fatih Camii (sy. 115) yapılana kadar devam etmiş. Kilisenin en çarpıcı özelliği harika tuğla işçiliği. Eski İmaret Camii'ne ulaşmak için Cibali'nin yukarısındaki Haydar Caddesi boyunca yürüyün, Haydar Yokuşu'nu çıktıktan sonra sola dönün.

Haydar Caddesi'nde **Haydar Hamamı**'nın kalıntılarını görebilirsiniz. Hamam adını XVI. yüzyılda yaşamış vezirlerden biri olan Haydar Paşa'dan almış. Paşa'nın ismi aynı zamanda **Haydarpaşa İstasyonu**'nda da (sy. 492) yaşıyor. Hamam bazı kaynaklarda **Mimar Sinan**'ın eserleri arasında sayılıyor.

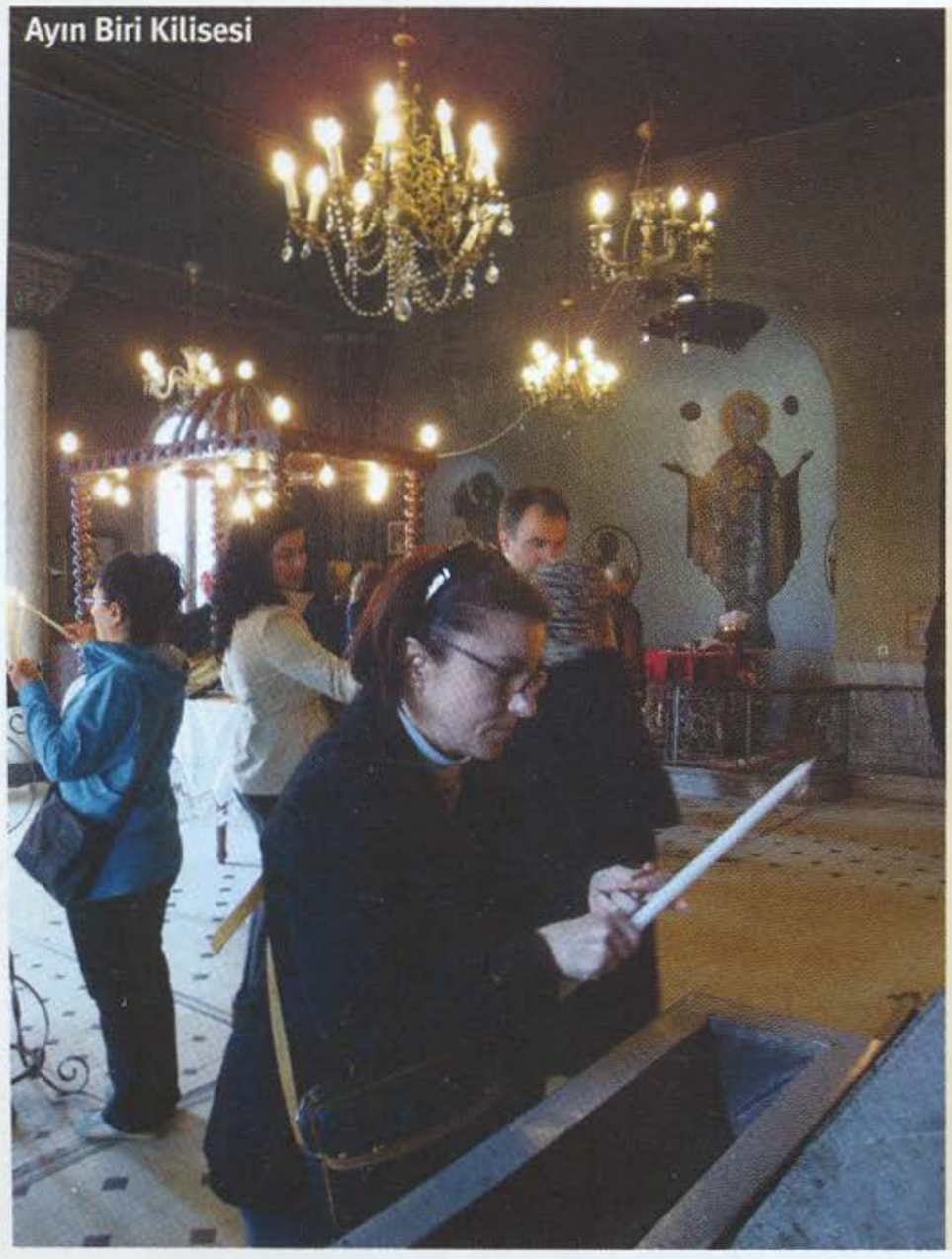

Şebsefa Kadın Camii

Atatürk Bulvarı'nın karşı tarafına geçince Küçükpazar'ın girişinde **I. Abdülhamid**'in hareminden bir kadının adını taşıyan Şebsefa Kadın Camii'ni göreceksiniz. Bu camiye Zeyrek Camii de denmesi buranın çok daha eski dönemlerde yapılan Zeyrek Kilise Camii (Pantokrator Manastırı) ile karıştırılmasına neden oluyor. **Fatma Şebsefa Kadın**'ın oğlu **Şehzade Mehmed** için 1787 yılında yaptırdığı mektep, camiye bitişik olarak inşa edilmiş.

Camiyi **İMÇ Çarşısı**'nın blokları arasında, köşede göreceksiniz. **İMÇ Çarşısı**'nın bloklarından biri şair-sanatçı **Bedri Rahmi Eyüboğlu** tarafından 1965 yılında yapılmış mozaiklerle süslenmiş. Soyut bir çalışma olan duvar panosunda, İstanbul'u üzerinde balıklar, kuşlar, minareler, kuleler ve kubbelerin olduğu kıvrımlı bir nehir olarak çok canlı bir biçimde canlandırmış Eyüboğlu.

Ayın Biri Kilisesi

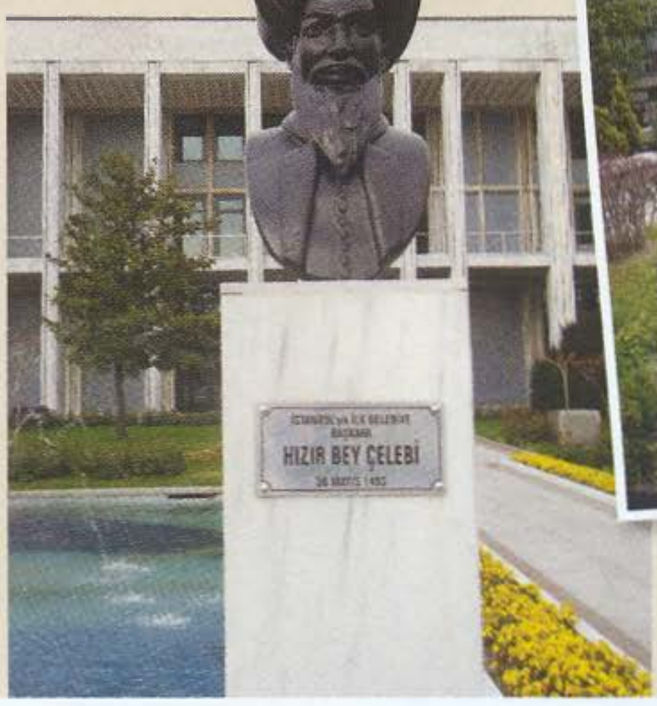
Ayın Biri Kilisesi 8

Kilise ve altındaki ayazma, Atatürk Bulvarı'nın doğu kısmında yer alan İMÇ Çarşısı'nın 3 numaralı bloğunun arkasına gizlenmiş durumda. Her ayın ilk günü Hıristiyan, Musevi ve Müslüman kadınlar **Meryem Ana**'dan dilekte bulunmak için dua etmeye gelirler buraya. İçeride küçük **"dilek anahtarı"** satılırken dışarıda da her dilek için nazarlıklar bulunuyor. Ziyaretçiler dua ederken nazarlıkları çeşitli ikonların üzerlerine iğneliyorlar. Kiliseye doğru yaklaşırken önünden geçeceğiniz mezar 1453-1458 yılları arasında İstanbul'un ilk belediye başkanı olarak görev yapan **Hızır Bey**'e ait.

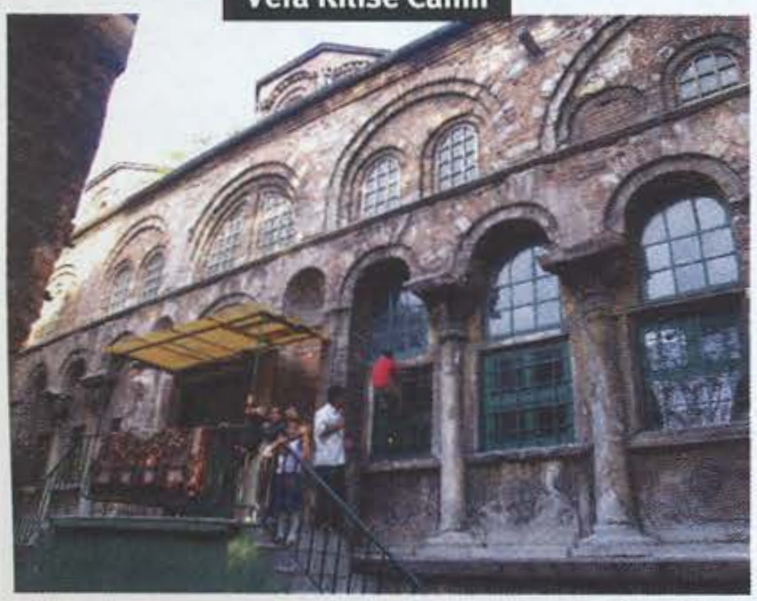

İstanbul'un ilk belediye başkanı Hızır Bey'in mezarı kilisenin yakınında.

Vefa Kilise Camii

Vefa 9 10 11

Bir zamanlar İstanbul'un en kalburüstü semtlerinde biri olan Vefa, Atatürk Bulvarı'nın doğusundaki yamaçta yer alıyor ve günümüzde Doğu'dan göç eden birçok insana ev sahipliği yapıyor. Küçük, şirin tuğla duvarlı **Vefa Kilise Camii** ya da diğer adıyla **Ayios Thedoros Kilisesi** de burada, Molla Şemsettin Camii Sokak'tadır. Daha önceki dönemlere ait Bizans yapılarının mermerleri kullanılmış olmasına rağmen kilise, muhtemelen X.-XII. yüzyıllar arasında yapılmış. Kubbesinde **Kariye Kilisesi**'ndekileri (sy. 132) hatırlatan freskler olan dışarıdaki narteksin XIV. yüzyılda ya-

Vefa Lisesi

pıldığı düşünülüyor. Şehzade Camii'ne giderken Dedeefendi Caddesi üzerinde 1872'de kurulan **Vefa Lisesi** yer alıyor. **Mimar Kemaleddin Bey** tarafından 1920'lerde **I. Ulusal Mimari** tarzında yapılan okulun içinde 1715 yılında inşa edilen çok kubbeli **Şehid Ali Paşa Kütüphanesi** var. Buradaki kitaplar çok uzun zaman önce **Süleymaniye Kütüphanesi**'ne taşınmış.

XV. yüzyıldan kalma bir caminin yerine yapılan ve Vefa Caddesi'nde bulunan günümüz **Vefa Camii** oldukça modern bir bina. XV. yüzyılda yaşamış evliya Şeyh **Muslihiddin Vefa**'nın türbesi burada olduğu için sadık müritlerin hala ilgi odağı. Yolu geçtiğinizde biraz ileride solda ise 1741-1742 tarihleri arasında yapılan **Atıf Efendi Kütüphanesi**'ne varacaksınız. Çalışanları için kalacak yeri de olan kütüphane geçmişte 25.000'den fazla parçadan oluşan muhteşem bir el yazması koleksiyonuna sahipmiş.

Atıf Efendi Kütüphanesi

XIX. yüzyılda Vefa Kilise Camii.

Atıf Efendi Kütüphanesi

NE YAPILIR?

1876 yılından beri servis veren Tarihi **Vefa Bozacısı**'nda (*Katip Çelebi Caddesi No. 102, Tel: 0212 519 49 22, www.vefa.com.tr*) boza içmek olmazsa olmazlardan. Atatürk'ün boza içtiği fincan hala korunuyor. Yaz aylarında ise boza yerine şıra servisi yapılıyor.

NEREDE YENİR?

Siirt Şeref
İtfaiye Caddesi, No. 4
Tel: 0212 635 80 85
www.serefburyan.com
Özellikle büryan kebapta iddialı. Salata, ayran ve perde pilavı da lezzetli olan restoranın terasından Boğaz manzarası var. Servis mükemmel. Cuma günleri namazdan sonra buraya koşan kalabalığın olmadığı bir gün deneyin.

Sur Ocakbaşı
İtfaiye Caddesi No. 27/1
Tel: 0212 533 80 88
Dışarıda da masaları olan restoranda kebap çeşitlerini tadabilirsiniz. Büryan kebap ve dondurmayla servis edilen irmik helvası olan sur tatlısı parmak yedirten cinsten.

Zeyrekhane
İbadethane Arkası Sokak No. 10
Tel: 0212 532 27 78
Zeyrek Camii'nin hemen önünde yer alan ve terasından Haliç'i gören Zeyrekhane'nin manzarası restoran için haklı bir övünç kaynağı. Menü ağırlıklı olarak Türk ve Osmanlı yemeklerinden oluşmakla birlikte uluslararası mutfaktan da birkaç örnek bulmak mümkün. Zeyrek kebap ve piliç külbastı favorilerimizden. İçerisi gravürler ve nakışlarla dekore edilmiş. Pazartesileri kapalı.

Şehrin Geleneksel Yüzü

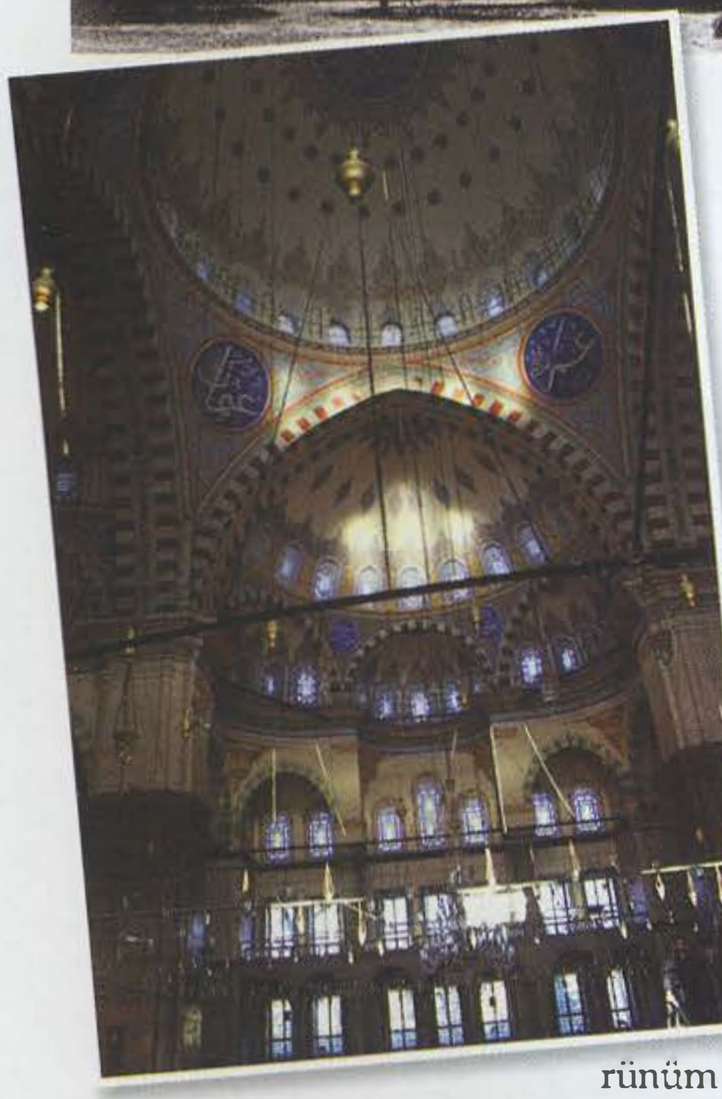
Fatih

817

Tarihi Yarımada'daki en eski yerleşimlerden olan Fatih, kurulduğu tepenin üstünden seyreder Boğaz ve Haliç'i. Semt, henüz 21 yaşındayken İstanbul'u Bizanslılardan aldığı için "Fatih" olarak anılan II. Mehmed'in adını almış. Bugün muhafazakarlığı ile anılıyor.

Eski bir fotoğrafta
Fatih Camii

Fatih, ilk kez geliyorsanız şaşırtacak sizi; Roma döneminden beri ana cadde olma özelliğini koruyan Fevzi Paşa Caddesi'nin iki tarafı çok sayıda gelinlik ve abiye elbise satan dükkanla dolu. Zannedersiniz ki semt sakinleri kafayı evliliğe takmış! Biraz içlere, Haliç tarafına yürüdüğünüzde varacağınız Çarşamba'da ise görünüm farklı; Kadınların çoğu kara çarşaf giyerken, erkekler kalın çember sakalları ve cüppeleriyle dolaşıyorlar. Semtteki en önemli eserlerden biri olan Fatih Camii'nin özelliği, külliyesinde İstanbul'daki ilk medresenin açılmış olması. Etrafındaki bölgeye adını vermiş olan Bizans sütunu **Kıztaşı, Hz. Muhammed'**in hırkasının olduğu **Hırka-i Şerif Camii** ve daha pek çok eseri sindire sindire gezin; insanoğlunun hayatında dinin ve sanatın ne kadar iç içe geçtiğini anlatacaklar size...

Fatih Camii 1

İstanbul'un ilk **selatin** (sultan) camii ve külliyesi, içinde medrese, misafirhane, hastane, aşevi, kütüphane barındırmış. 1453'te şehrin fethini takiben birçok Bizans imparatoru ve ailesinin de gömülü olduğu **Havariler Kilisesi**'nin kalıntıları üzerine yapılmış. Külliyeyi saran sağlam duvarlarından ötürü bir kale görünümündeki camiyi **Atik Sinan** isimli mimar tasarlamış. 1766'daki depremde çok zarar görmüş ve 1767 - 1771 yılları arasında **Mehmed Tahir Ağa** tarafından *barok* üslubunde yeniden yapılmış. Orijinal camiden geriye avlunun, giriş kapısının, mihrabın ve minarelerin alt tarafının bir bölümü kalmış; külliyenin de bir kısmı yıkılmış. Sadece sekiz medrese ve XVIII. yüzyıl **Carullah Veliyüddin Efendi Kütüphanesi** günümüze ulaşabilmiş. Bir zamanlar külliyede 1000 kadar öğrenci eğitim görüyormuş. Caminin bir özelliği de ilk **Türkçe ezanın** 1932'de burada okunmuş olması.

Fatih Anıtı

Restore edilen **Tabhane**'nin (**derviş misafirhanesi**) 20 kubbesi sütunlarla desteklenmiş. Tabhane'nin karşısında, *barok* tarzdaki **Nakşidil Valide Sultan Türbesi** yer alıyor. I. **Abdülhamid**'in eşi Nakşidil Sultan'ın **İmparator Napolyon**'un eşi **Josephine**'in kuzeni olduğu ve **Cezayirli** korsanlar tarafından kaçırıldığı söylentiler arasında. Bu yüzden, XIX. yüzyılın başlarında Fransızları destekleyen politikaların da mimarı olarak kabul ediliyor. Cami 2009'da restore edildi.

Caminin dış görünümü

"Fatih Camii inananlarda fiziksel ve dini bir etki yaratıyor."

Konstantiniyye Dünyanın Arzuladığı Şehir 1453-1924, Philip Mansel, 1995

Nakşidil Sultan 2

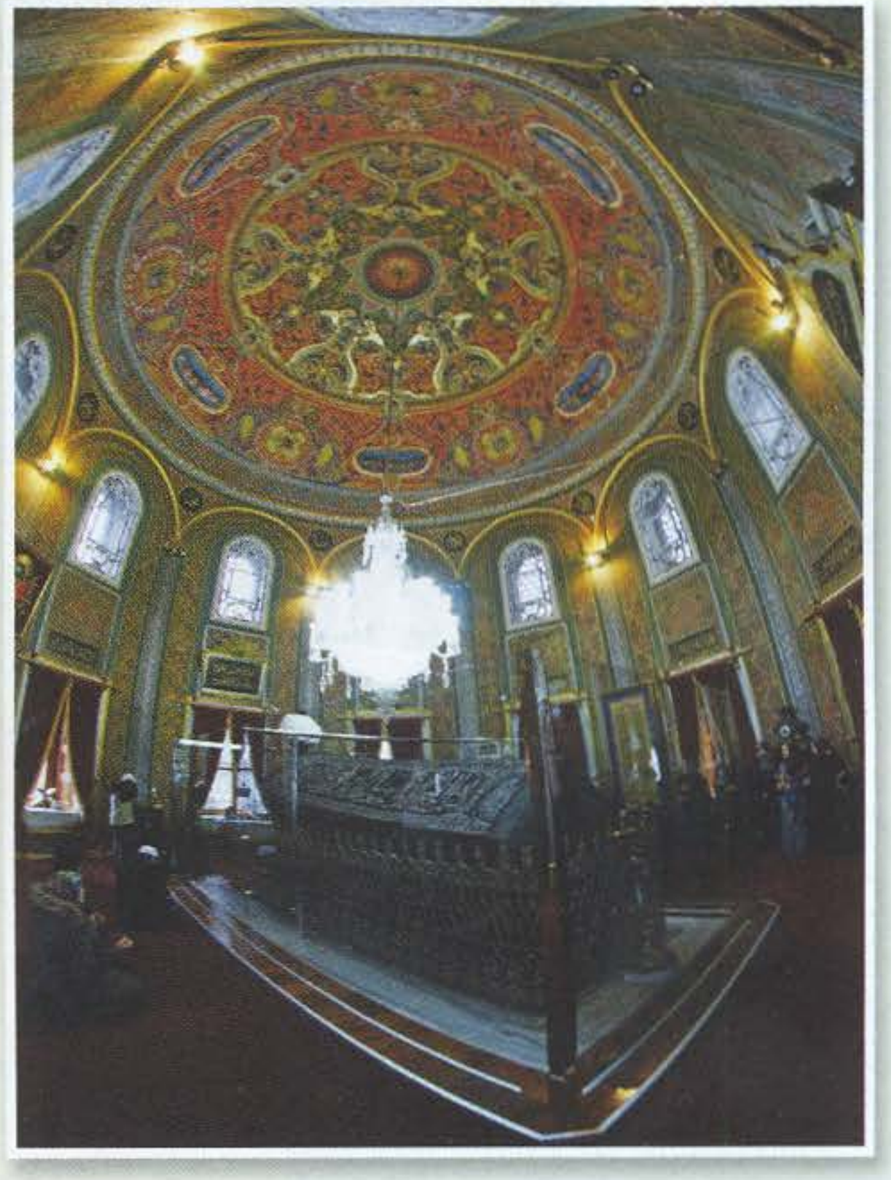
Osmanlı haremiyle ilgili anlatılan en fantastik hikayelerden biri **Sultan I. Abdülhamid**'in eşi ve **Sultan II. Mahmud**'un annesi **Nakşidil Sultan**'a ait. XVIII. yüzyılın sonlarında, Martinikli bir plantasyon sahibinin kızı olan 11 yaşındaki Aimee du **Buc de Rivery**, Fransa'daki okulundan Karayipler'deki Martinik Adası'na giderken kayboldu. Korsanlar tarafından kaçırılıp hareme satıldığı rivayet oldu. Maalesef bu bilgiyi doğrulamak mümkün değil, kaçırılan kızın 9 yaşındayken **II. Mahmud**'u doğurması gerekiyor. Yine de hakkında en az 174 roman yazıldı ve bazı filmlere konu oldu. Nakşidil Sultan, oğlunu bir fırında saklayarak **Yeniçeri**lerden kurtarmasıyla tanındı.

Nakşidil Sultan'ın henüz 12 yaşında Aimee du Buc de Rivery iken yapılmış portresi.

Fatih Türbesi

Fatih Sultan Mehmed, adını taşıyan caminin arkasındaki harika bir türbede yatıyor. Giderseniz Sultan'a saygılarını göstermek için buraya gelip Kuran'dan bölümler okuyan insanları görebilirsiniz. Tahta yeni çıkmış padişahların **Eyüp**'teki kılıç kuşanma töreninden sonra **Fatih**'in büyüklüğünden feyz almak için buraya gelmeleri bir gelenekmiş. Fatih Sultan Mehmed'in eşi **Gülbahar Sultan** hemen yan tarafta, daha mütevazı bir türbede gömülü.

Ahmed Mithad Efendi

Türbeler

Birçok ünlü, tarihi şahsiyetin gömülü olduğu, Fatih Camii'nin türbelerinde göreceğiniz Osmanlı mezartaşı koleksiyonu Eyüp'tekiler kadar ihtişamlı. Bu tarihi kişiler arasında, 1877'de Rusların beş aylık **Bulgaristan/ Plevne** kuşatmasından sağ çıkmış, her iki tarafın da kahraman gözüyle baktığı, büyük Osmanlı komutanı **Gazi Osman Paşa** da (1832-1900) var. İstanbul'da ölen Paşa'nın türbesi, günümüzde Sirkeci'deki Legacy Ottoman Hotel'e ev sahipliği yapan muhteşem binanın da mimarı olan **Kemaleddin Bey** tarafından inşa edilmiş. Burada tarihçi ve devlet adamı **Ahmed Cevdet Paşa** (1865-1935), gazeteci ve yazar **Ahmed Mithad Efendi** (1844-1912) de yatmakta. **Mimar Atik Sinan** ise Edirnekapı'daki **Kumrulu Mescid**'de gömülü. Buradaki kitabede, camiyi tamamladıktan bir yıl sonra idam edildiği yazılı. Osmanlı seyyahı **Evliya Çelebi** anılarında, cami bittiğinde **Ayasofya** ile kıyaslandığını ve onun kadar yüksek olmadığı görüldüğünde Mimar Atik Sinan'ın ellerinin kesildiğini yazmış. Ne kadar inanılır bilinmez ama bir rivayete göre: Atik Sinan bunun üzerine **Fatih Sultan Mehmed**'i kadıya şikayet etmiş, kadı tarafları dinledikten sonra padişahın haksız olduğuna hükmedip mimara yüklüce bir para cezası ödenmesine karar vermiş. Rivayet, Fatih'in bu cezaya itirazsız uyduğunu söylüyor. Türbeler özellikle güllerin açtığı dönemde çok güzel oluyor.

Gazi Osman Paşa

Gazi Osman Paşa Türbesi

Millet Kütüphanesi 3

Camiden Fevzi Paşa Caddesi'nin diğer tarafına geçince ulaşacağınız Millet Kütüphanesi, **Diyarbakır** doğumlu bir gezgin ve kitapsever olan **Ali Emiri Efendi** (1857-1924) tarafından kurulmuş. Tarihi 1700'lere dayanan eski **Feyzullah Efendi Medresesi**'nin ev sahipliği yaptığı kütüphane, 2008'de tamamen restorasyondan geçti. Çeşmeler ve palmiyelerle süslü zarif avlusu medreseye çıkan merdivenlere bakıyor. Medresedeki iki kubbeli dershaneler ciddi bir koleksiyonu barındırıyor. Yaklaşık 7.000 el yazması ve 20.000 kitaplık bir koleksiyonun içinde, değerli hatlar, fermanlar ve beratların yanı sıra, ilk basımlar ya da nadir rastlanan Arapça kitaplar da bulunuyor. Buradaki en önemli parçalardan biri ise XI. yüzyılda el yazması olarak **Bağdat**'ta hazırlanan ilk Türkçe sözlük olan **Divan-ı Lügati't Türk**. **Kaşgarlı Mahmud**'un eseri sadece sözlük değil, Türk tarihine de ışık tutan bir eser ve dünyada tek nüsha halinde. Giriş ücretsiz ama girerken çantanızı bırakmanız gerekiyor.

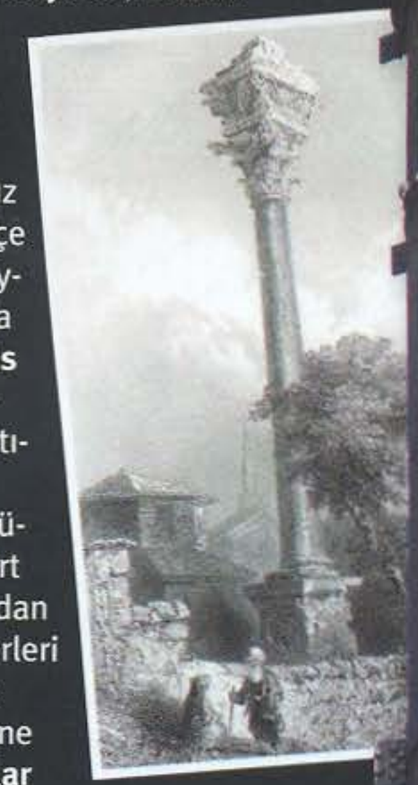
Divan-ı Lügati't-Türk'te bulunan harita (11. yy.)

Divan-ı Lügati't-Türk

Kıztaşı 4

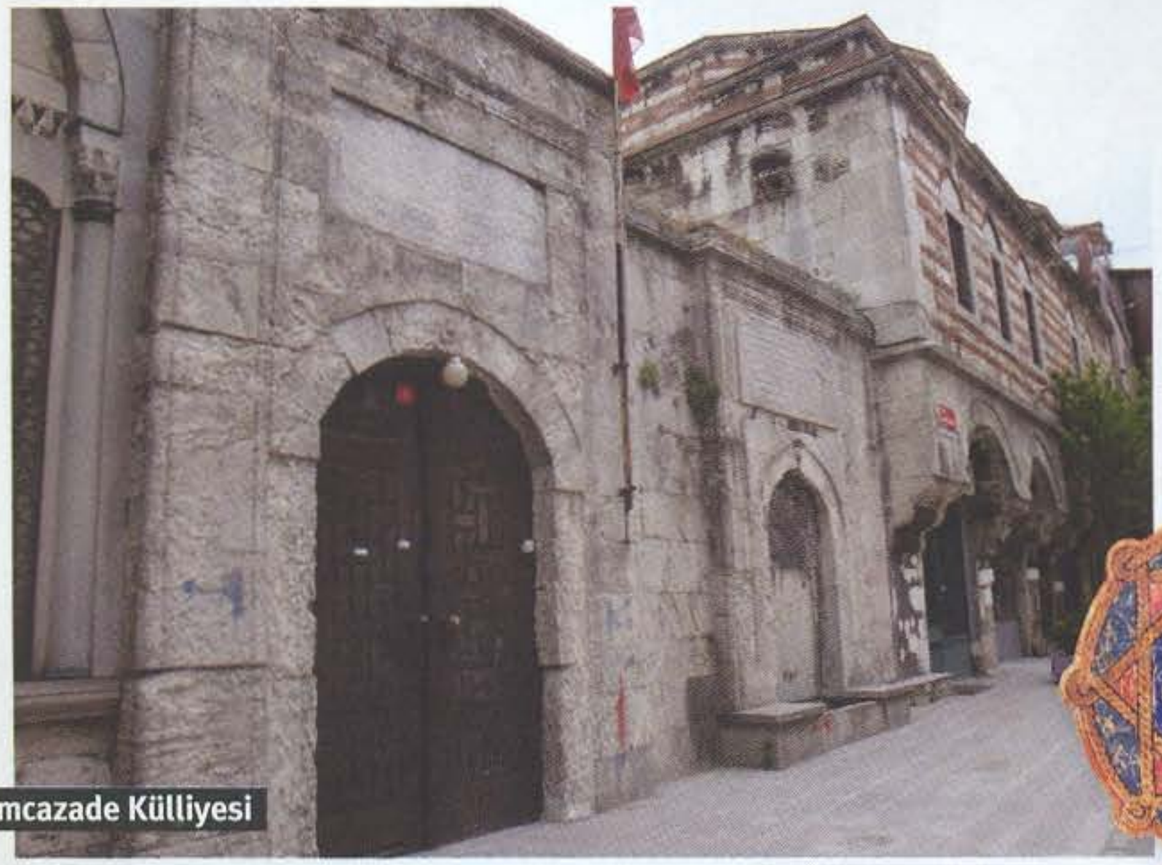
Fatih Camii'nden kısa bir yürüyüşle, Kıztaşı Caddesi'nde granitten yapılmış bir Bizans sütununun olduğu meydana gelirsiniz. Adını üstündeki kanatlı **Yunan zafer tanrıçası Nike**'nin heykelinden alan eser, **İmparator Marcian** (450-457) için yapılmış ve asıl adı **Marcian Sütunu.** Üzerindeki yazıtlardan **Tatianus Decius**'un çalışması olarak belirtilen sütunun üstünde ilk yapıldığında imparatorun heykeli varmış, ancak 1204'te Venedikliler tarafından çalınmış, şu anda **İtalya**'da, **Bari**'de olabileceği düşünülüyor.

Eskiden önünden bakire bir kız geçtiğinde hafifçe yana eğildiği söylenen ve şu anda kayıp olan **Venüs Sütunu** ile adından dolayı karıştırılabiliyor. İstanbul'da günümüze ulaşan dört Bizans sütunundan biri Kıztaşı, diğerleri ise **Çemberlitaş** (sy. 067), Gülhane Parkı'ndaki **Gotlar Sütunu** (sy. 201) ve **Cerrahpaşa**'daki **Arkadios Sütunu**'dur (sy. 093).

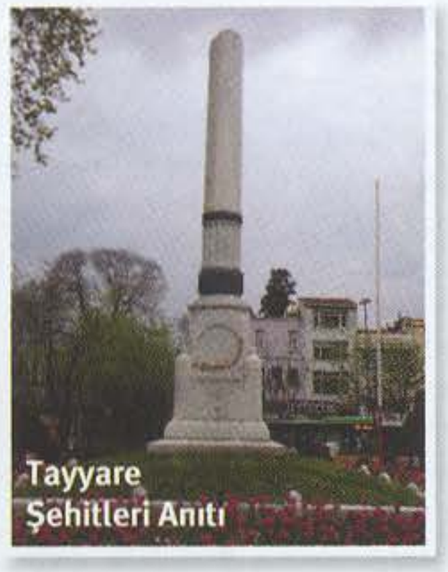

Dülgerzade Camii

Amcazade Külliyesi

Amcazade Hüseyin Paşa Camii 5 6 7 8

Fevzi Paşa Caddesi'nden Karagümrük'e doğru ilerlerseniz Eski Saraçhane Sokağı sapağına varmadan **Dülgerzade Camii**'ni göreceksiniz. Burada ayrıca bakımsız ama çok güzel bir cami var; **Amcazade Hüseyin Paşa Camii**, medresesi, mescidi, kütüphanesi, çeşmesi ve sebiliyle hala bir külliye görünümünde. **II. Mustafa**'nın 1697'den 1702'ye kadar sadrazamlığını yapan, şehrin en zengin ve en seçkin ailelerinden olan Köprülülerden Hüseyin Paşa için yapılmış. Boğaz'daki en eski yalı da (sy. 544) Paşa'nın adını taşıyor. Hesapta bina **Türk Yapı Müzesi**'ne ev sahipliği yapıyor. Müzeyi açık bulursanız bize de haber verin.

Tayyare Şehitleri Anıtı

Fatih Heykeli'nin tam karşısında ana cadde üzerinde küçük bir park var; arkasında da **Ayios Polyeuktos Kilisesi**'nin kalıntıları yer alıyor. **Son Batı Roma İmparatoru Anikius Olybrius**'un kızı (430-472) **Anikla Juliana** için inşa edilmiş. Parkta dağınık halde duran eski sütunlar ve parçaları muhtemelen bu kiliseye aitmiş

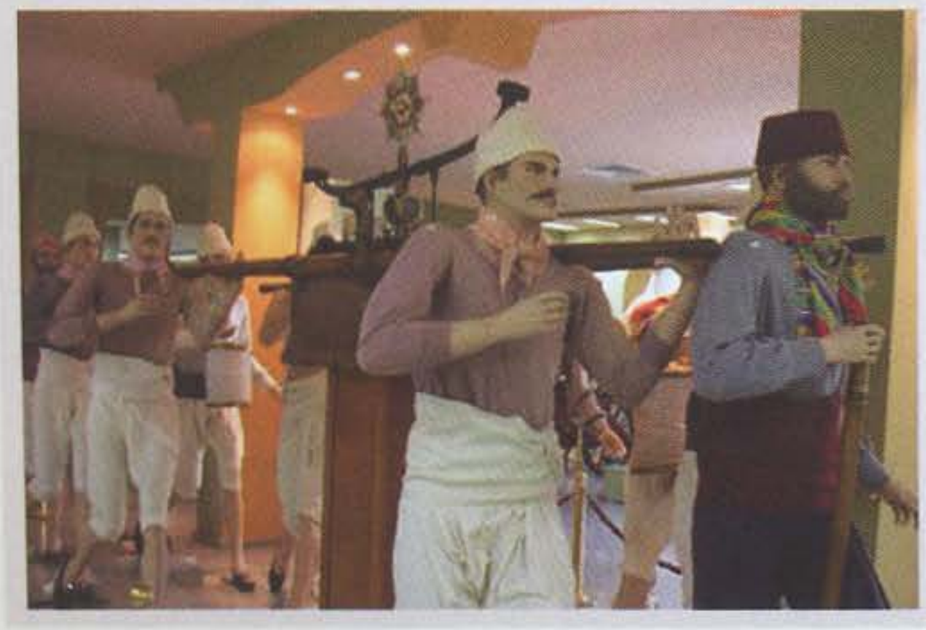
Fatih Belediyesi eski binası

Polyeuktos Kilisesi

Parkın tam karşısında Bozdoğan Su Kemeri'nin önünde, **I. Ulusal Mimari** akımının son zamanlarda restore edilmiş iki çarpıcı örneği var; eski **Fatih Belediyesi** ve **İtfaiye binası**. Her ikisinin de tarihi 1914'e uzanıyor ve **Kostantinos Kyriakides** tarafından inşa edilmişler. Ayrıca İtfaiye bünyesindeki **Kont Szechenyi İtfaiye Müzesi**'ni de ziyaret edebilirsiniz. Önlerinde de 1916'da **Vedat Tek** tarafından yapılan **Tayyare Şehitleri Anıtı**'nı görebilirsiniz.

Kont Szechenyi Itfaiye Müzesi

İtfaiye Caddesi No: 9 Fatih
Tel:0212 635 71 74
Cumartesi ve pazar günleri dışında 08.30-16.30 saatleri arasında ziyarete açık.

Kont Odön Szechenyi, 1871 yılındaki büyük İstanbul yangınında itfaiye teşkilatını yapılandırması için **Sultan Abdülaziz** tarafından Macaristan'dan getirtilen bir soylu. İtfaiye teşkilatını yapılandırdıktan sonra "paşa" unvanıyla taltif edilmiş. Müzede yaklaşık 200 yıl öncesine kadar İstanbul'da kullanılan yangın söndürme aletleri ve tulumbalar ile tulumbacı ve itfaiyeci kıyafetleri sergileniyor.

KontOdön Szechenyi

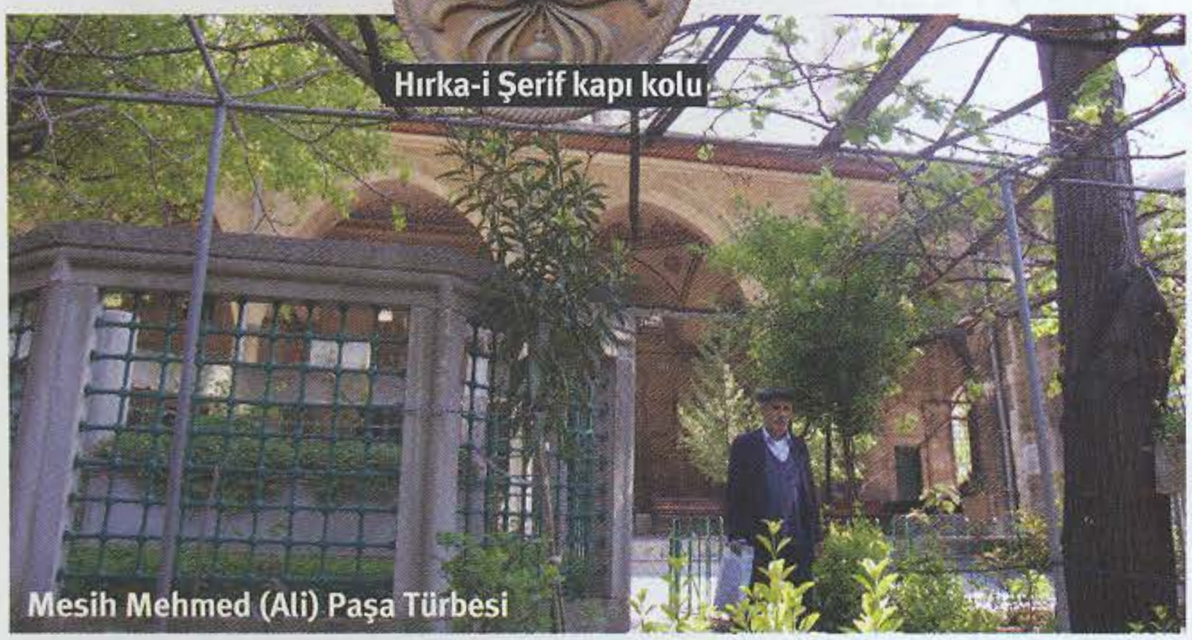
Hırka-i Şerif Camii 9 10

Bu zarif cami o dönemin Batı tarzını yansıtır şekilde inşa edilmiş. 1851'de **Sultan Abdülmecid** tarafından Yemen'de yaşayan sofu bir dindar olan **Veysel Karani**'nin elindeki **Hz. Muhammed**'in hırkası için yaptırılmış. 1611'de **Sultan I. Ahmed** küçük bir odada muhafaza edilen hırkayı İstanbul'a getirmiş. Bugün, diğer kutsal emanetler caminin karşısındaki küçük binada sergileniyor. Hırka, ise caminin içindeki bir bölümde muhafaza ediliyor ve her **Ramazan** ayının **ilk Cuma** gününden son gününe kadar ziyarete açılıyor. Karani soyundan gelen biri ilk Cuma kapıyı ziyaretçilere açıyor. Bu hırkayı **Topkapı Sarayı**'nda **Kutsal Hazineler Dairesi**'nde (sy. 017) sergilenen **Hırka-i Saadet** ile karıştırmayın.

Eğer camiye Fevzi Paşa Caddesi'nden gelirseniz **Mesih Mehmed (Ali) Paşa Camii**'nin güzel avlusundan geçersiniz. Bu cami 1585-1586 yıllarında muhtemelen **Mimar Sinan** tarafından yapılmış. Türbenin banisi 90 yaşında **III. Murad**'ın sadrazamı olan **Mesih Mehmed (Ali) Paşa**. Abdest alınacak şadırvanın olmasını beklediğiniz yerde Paşa'nın türbesi var, çeşmeler avluyu çevreleyen revakların iç kısmında bulunuyor. Dikdörtgen yapıda olan caminin özellikle mihrap ve mimberindeki sanatçılığa dikkat edin.

Hırka-i Şerif Camii

Mesih Mehmed (Ali) Paşa Camii

Hırka-i Şerif kapı kolu

Mesih Mehmed (Ali) Paşa Türbesi

Sakal-ı Şerif

Hırka-i Şerif kubbesi

ALIŞVERİŞ

İsteseniz bile bundan daha sıradan bir bina ve bundan daha komik bir isim bulamazsınız. **Horhor Bit Pazarı**, Kıztaşı yakınındaki Horhor Caddesi üzerinde. Bir binanın yedi katına yayılmış antika hazineleri saklıyor. Buradan alacağınız lambalar Kapalıçarşı'dakilerle boy ölçüşebilecek güzellikte.

NASIL GİDİLİR?

Fatih Camii'ne gelmek için Eminönü'nden 31E, 446E veya 38E no'lu otobüslere binebilirsiniz. Taksim'den kalkan 32T de buraya geliyor.

NEREDE YENİR?

Halil İbrahim Şark Sofrası
Fevzipaşa Caddesi No. 13
Tel: 0212 635 40 15
www.halilibrahimsarksofrasi.com.tr
Fatih'in kalabalık ana caddesinde çok popüler bir kebap salonu.

Komagene
Macar Kardeşler Caddesi No. 2
Tel: 0212 534 64 17
Bu küçük restoranın kısa ama güzel bir menüsü var. İçli köfte, etsiz çiğ köfte (bulgur, ceviz, badem ve Antep fıstığı) ve kadayıf dolması deneyecekleriniz arasında olmalı.

Öz Kilis
Hırka-i Şerif Caddesi, Bedrettin Simavi Sokak No.5
Tel: 0212 523 4457
İnanılmaz lezzette Güneydoğu yemekleri sunan bu kebapçı arka sokaklara gizlenmiş. İstanbul'a ilk lahmacunu kendilerinin getirdiklerini söylüyorlar. Çok değişik kesimlere hitap eden mekanın yemekleri ağız sulandıran cinsten. Gavurdağı salatası, içli köfte ve oruk kebap tavsiye edeceklerimiz arasında. Cumartesi ve pazar günlerine özel sarmısaklı çorbasını deneyebilirsiniz. Şehrin hoş sürprizlerinden.

Kömür Lokantası
Fevzi Paşa Caddesi No. 18
Tel: 0212 631 40 04
www.komurlokantasi.com
Hak ettiği şöhretini Karadeniz yemeklerinden edinmiş restoranda karalahana çorbası sadece cumaları servis ediliyor.

Bir Başka İstanbul

Çarşamba ve Sultan Selim Camii

İstanbul'un en eski ve tarih bakımından en zengin semtlerinden biri de Çarşamba. Devasa Sultan Selim Camii, Aspar Sarnıcı (Çarşamba Çukurbostanı, diğeri ise Fındıkzade Çukurbostanı olarak da anılan Aziz Mocius Sarnıcı), Sultan Sarnıcı ilk akla gelenlerden. Hem binalar hem de insanların yaşam tarzları ile bir zaman yolculuğuna hoşgeldiniz...

Fatih'in arka kısımları ve Haliç kıyıları arasına sıkışmış bu bölgenin ev sahipliğini yaptığı mimari eser sayısı çok fazla. Fatih'in hemen yanında ama Fatih'ten daha muhafazakar olan Çarşamba, günümüzde yoğun dinsel ve geleneksel hayatın merkezi konumunda. Adının kaynağı olarak anlatılan iki farklı hikaye var: İstanbul'un fethinden sonra, bölgenin Osmanlılaştırılması kapsamında, **Fatih (Sultan Mehmed)**, **Karadeniz-Çarşamba**'dan getirdiği insanları buraya yerleştirmiş ve semt Çarşamba adını almış. Diğer bir söylence ise her Çarşamba günü kurulan pazarın semte adını verdiği şeklinde. Bir zamanlar bağları, bahçeleri bol olan semt, XIX. yüzyıl sonlarında İstanbul'daki diğer semtler gibi yapılaşmadan nasibini almaya başlamış ve bugün ziyaretçilerini beton yığınları içinde karşılayan bir bölgeye dönüşmüş. Adının **Deuteron** olduğu Bizans döneminde çok sayıda manastır ve kilise yapılmış burada. Osmanlı İmparatorluğu zamanında ağırlıklı olarak hocaların ve ulemanın yaşadığı semtte çok sayıda cami, medrese ve türbe inşa edilmiş. Yangınlara, depremlere ya da insanların kıymet bilmezliğine direnip günümüze ulaşabilmeyi başarmış olanlar, kendi alanlarının tartışmasız şaheserleri arasında. Çarşamba, kadınların kara çarşafla, erkeklerin de kalın çember sakalları ve cübbeleriyle dolaştığı bir semt. Burada yaşayanların çoğu, **Nakşibendi** tarikatının bir kolu olan **İsmail Ağa** cemaati mensupları; cemaatin merkezi de **İsmail Ağa Camii**. Bu kitabı yazarken şehirde gitmediğimiz yer kalmadı, her sokağa daldık, çıktık. Bir tek bu bölgede dolaşırken çekindik.

İstanbul'un beşinci tepesini süsleyen Sultan Selim Camii Haliç'ten de çok güzel görünüyor.

"Sultan Selim Camii'nin ikiz minareleri, gökyüzünde süzülen bulutların arasına doğru, iki siyah baca gibi yükselmekte..."

İstanbul'da bir İngiliz Kızı (Sweet Waters), Harold Nicholson, 1921

Sultan Selim Camii 1

İstanbul'un en güzel camilerinden biri olmasına rağmen az tanınır bu sade yapı. Yedi tepeli şehrin beşinci tepesinin üzerine sadeliğin verdiği bir asaletle kurulan cami, yedi **Selatin** (Sultan) camiinden biri. **Kanuni Sultan Süleyman** tarafından babası **Yavuz Sultan Selim** için yaptırılmış. Yavuz Sultan Selim'in ölümünden önce bu binayla ilgili çalışmalara başladığı da tahminler arasında. Renkli sır tekniğiyle yapılmış çinilerle dekore edilmiş bu zarif caminin adı, Mimar **Sinan**'a ait eserlerin listelendiği "Tezkere" de (Tezkiret ül **Bünyan**) geçmese de kimileri tarafından Sinan'ın yapıtı olarak kabul görmüş. Örneğin **Evliya Çelebi** camiden Sinan'ın eseri olarak **söz** etmiş. Cami avlusunda padişahlığı zamanında Osmanlı İmparatorluğu'nun sınırlarını iki katına çıkaran Yavuz Sultan Selim'in (1512-1520) Sinan tarafından yapılan türbesi görülebilir.

İsviçreli mimar **Le Corbusier** (1887-1965) ya da Türklerin **"Mösyö Karpuziye"** diye çağırdıkları bu Türk dostu mimar, bu camiden çok etkilenmiş ve yapıyı **"yumuşak çizgilerin zarif bir melodisi"** olarak tasvir etmiş. Mimaride sadelikten yanaysanız Le Corbusier ile aynı fikirde olacaksınız.

Osmanlı sultanları arasında halifelik unvanını ilk olarak 1517'de Mısır'da **Memlukları** yendikten sonra **Yavuz Sultan Selim** almış. Bu unvan son halife **Abdülmecid Efendi'ye** kadar kuşaklar boyu aktarılmış. **Sultan Abdülmecid'in Garabet Balyan** tarafından tasarlanan türbesi de burada bulunuyor. Caminin terasından görünen Haliç manzarasının güzelliğini anlatmakta kelimeler kifayetsiz kalıyor. Yapı 2009'da tamamiyle restore edildi.

Yavuz Selim Türbesi

Caminin iç görünümü

Yavuz mu, Gaddar mı?

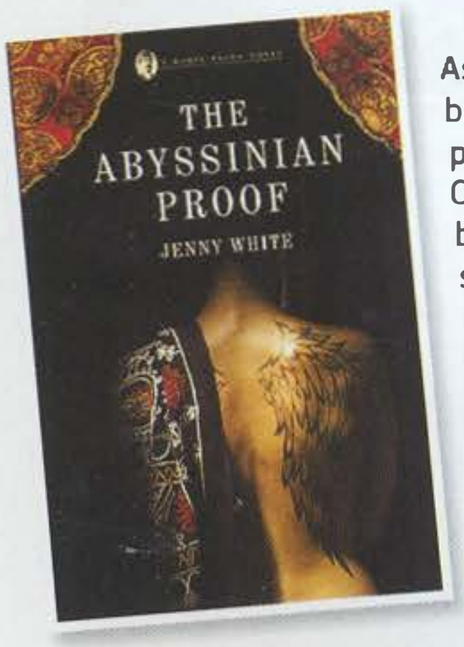

Yavuz Sultan Selim batı dillerinde **"gaddar"** (**The Grim**), Türkçe'de de **"korkusuz"** olarak geçer. Yavuz Sultan Selim **İngiltere Kralı VIII. Henry** gibi kendisini kızdıranları son derece acımasızca cezalandırmış. Sekiz yıllık sultanlığı boyunca sekiz sadrazamı idam ettirmiş. Hatta padişahlığa giden yolda, babası **II. Bayezid**'i bile suikasta kurban ettirdiği söylenir. Kesin olarak bilinen şu ki: Erkek kardeşleri ve yeğenlerini herhangi bir taht kavgasına mahal vermemek için öldürtmüş.

Aspar Sarnıcı (Çarşamba Çukurbostanı) 2

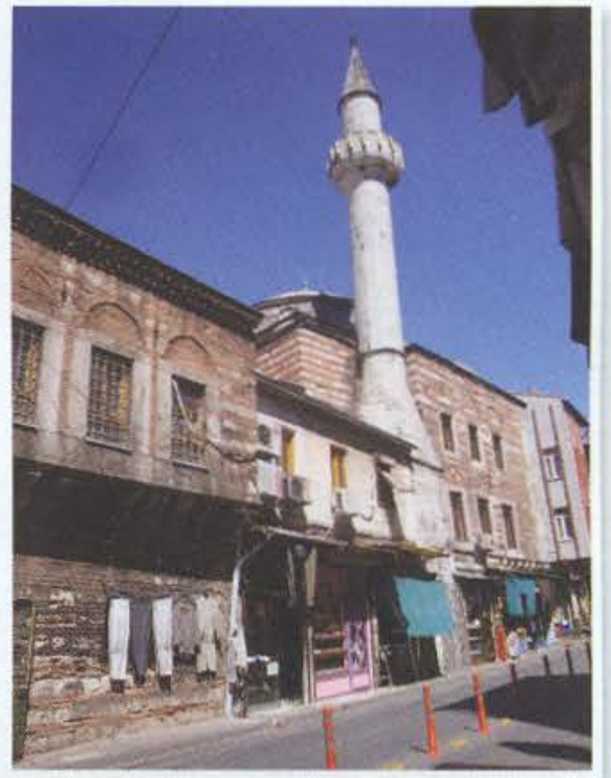
İstanbul'un yeraltındaki sarnıçları, özellikle de **Yerebatan** (Bazilika) **Sarnıcı** (sy. 055) dikkatleri üzerine öylesine topluyor ki açık hava sarnıçları ne yazık ki aynı ilgiyi görmüyor. Kimileri bu sarnıçların üstünün açık bırakılma nedeni olarak o zamanlar açık havanın suyu temizlediğine inanılmasını gösterirken, kimileri de bu sarnıçların sadece tarlaları sulamak için gerekli suyun toplanması amacıyla kullanıldığını öne sürüyor. **Belgrad** Ormanı'nda (sy. 562) bir **dizi** bentlerin yapılmasından sonra bu sarnıçlar kullanılmamış.

Aspar Sarnıcı, Sultan Selim Camii'nin tam yanında göreceğiniz büyük çukur. V. yüzyılda yapıldığı sanılan sarnıç adını **Bizans** imparatoru Leo'nun 471'de öldürttüğü **General Aspar**'dan almış. Osmanlı'dan beri halk arasında açıkhava sarnıçlarına **"Çukurbostan"** adı verilmiş. Çarşamba'daki Aspar Sarnıcı da halk arasında "Çukurbostan" olarak anılıyor. Günümüzde bir spor tesisine yer açmak için temizlenmiş durumda. Amerikalı polisiye yazarı **Jenny White "The Abyssinian Proof"** adlı kitabında fon olarak kullanmış Çukurbostan'ı.

Buradan hoşlandıysanız görmenizi önerdiğimiz yerler:
Aetios Sarnıcı (sy. 129)
Fildamı (sy. 192)
Aziz Mocius Sarnıcı (sy. 96)

İsmail Ağa Camii 4

1724 yılında **Şeyh-ül İslam İsmail Efendi** tarafından yaptırılmış. Hacim olarak küçük ama ideolojik olarak önemli olan caminin dikkat çekici bir de özelliği var: Ön tarafı Kabe'yi göremeyenler için bire bir Kabe ölçülerinde yapılmış. Külliyesine ait sübyan mektebi ve günümüzde Kuran Kursu olarak kullanılan medresesi bugüne ulaşmış. Adını, Çarşamba'da doğan ve devrin adeta İslami İşler Bakanlığı'na kadar yükselen İsmail Efendi'den (1645-1725) alan cami, 1998 ve 2006 yıllarında gizemli adam vurma olaylarına sahne oldu.

Şadırvan

Sarnıcın Korint üslubundaki sütun başlıkları ve impostlar

Sultan Sarnıcı 3

Aspar Sarnıcı'ndan karşıya geçtiğiniz zaman, daha alışılagelmiş usulde, kapalı olarak yapılan Sultan Sarnıcı'na ulaşırsınız. Restorasyondan geçirilmiş olan sarnıç, günümüzde restoran olarak servis veriyor.

Theodosios

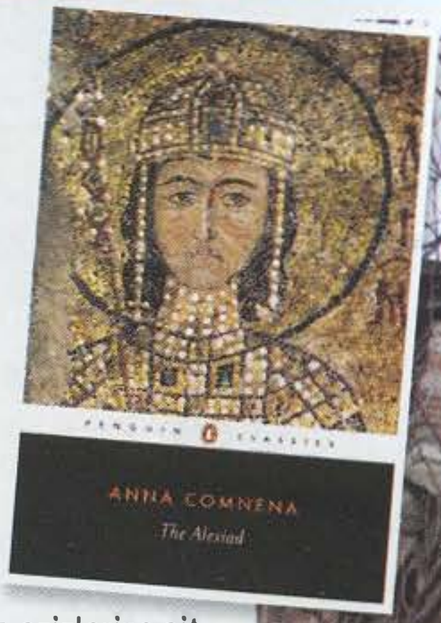
Muhtemelen **İmparator I. Theodosios** (379-395) döneminde yapılan sarnıç, zaman içinde marangozların ve pamuk işleyenlerin kullandığı bir yer olmuş. Daha sonraları da tamamen gözden düşmüş ve hiç kullanılmamış. Son zamanlarında çöplük haline gelen sarnıçta başlayan restorasyon çalışmaları yedi yıl sürdü. 2008 yılında yeniden açılan Sultan Sarnıcı günümüzde çeşitli organizasyonlara ev sahipliği yapmak için kullanılıyor.

Son Yargı Mozaiği

12 Havari Mozaiği

Mimber detayı

Theotokos Pammakaristos Manastırı / Fethiye Camii S

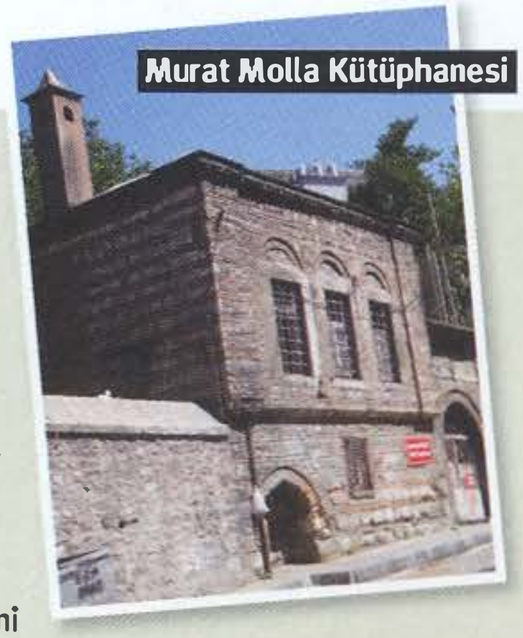
"Tanrı'nın Sevinçli Annesi Kilisesi", XII. yüzyıl Bizans tuğla ve taş mimarisinin güzel örneklerinden biri. **İmparator John Komnenos** ve eşi **Anna Doukaina** tarafından yaptırılmış. Güney tarafındaki şapel, **Michael Glabas Ducas Tarchaniotes** isimli bir asilin katkılarıyla XIII. yüzyılda eklenmiş ve şu anda küçük bir mozaik müzesi olarak hizmet veriyor. Kubbesi, **Hz. İsa** ve **12 Havarisi**'nin resimleriyle süslü, mihrabında ise **Hz. İsa, Meryem Ana** ve **Vaftizci Yahya, Son Yargı**'daki **Deesis** olarak resmedilmiş. Duvarlarda daha ziyade Doğu kilisesinin azizlerine ait mozaikler var, bir de Hz. İsa'nın **Ürdün Nehri**'ndeki **Vaftiz Sahnesi**. İmparator **Alexius Komnenos** (1081-1118) ve tarihçi kızı **Anna** bu şapelde gömülü.

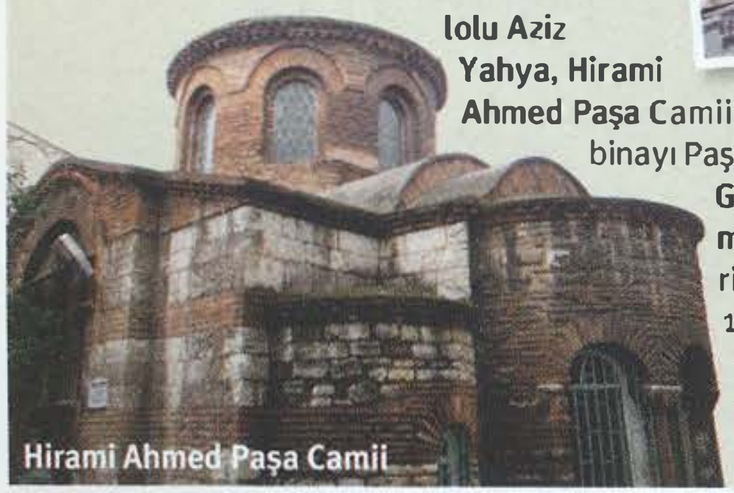
Kilise 1456'dan 1458'e kadar **patrikhane** olarak kullanılmış. 1573'te **Sultan III. Murad** tarafından camiye çevrilmiş. **Gürcistan** ile **Azerbaycan** zaferlerini hatırlatması için **Fethiye Camii** olarak isimlendirilmiş. Bugün bir kısmı cami, şapel bölümü de müze (*çarşambaları kapalı*) olarak kullanılıyor. Çok güzel ve özel bir yer, keşke daha fazla insan farkına varıp ziyaret etse.

Dış görünümü

Bir Kütüphane ve Kilise 6

Sultan Selim Camii'nden Edirnekapı'ya doğru giderken, Fethiye Caddesi'nden saparsanız küçük ama sevimli **Murat Molla Kütüphanesi'ne** varırsınız. 1775'te bir kadı için Osmanlı tarzında inşa edilmiş. Aslında bina bir derviş tekkesiyle bitişikmiş. Tekke yıkılmış, biz gittiğimizde restorasyonu yapılıyordu. Gene bu yakınlarda bulunan küçük Bizans kilisesi **Trullolu Aziz Yahya, Hirami Ahmed Paşa** Camii olmuş. XII. yüzyıldan kalma binayı Paşa camiye çevirmiş. **Patrik Gennadios, Theotokos Pammakaristos Manastırı**'nı patrikhane yapınca 1456'dan 1586'ya kadar manastırdan gelen rahibelere bu bina ev sahipliği yapmış.

Murat Molla Kütüphanesi

Hirami Ahmed Paşa Camii

ALIŞVERİŞ

Her Çarşamba, Fatih Camii'nin arka tarafından kurulan büyük pazar, semtin adının neden Çarşamba olduğunu da açıklıyor. Bölgenin sakinleri arasında taze meyve, sebze ve ev eşyası almak için gelinebilecek ilginç yerlerden biri burası.

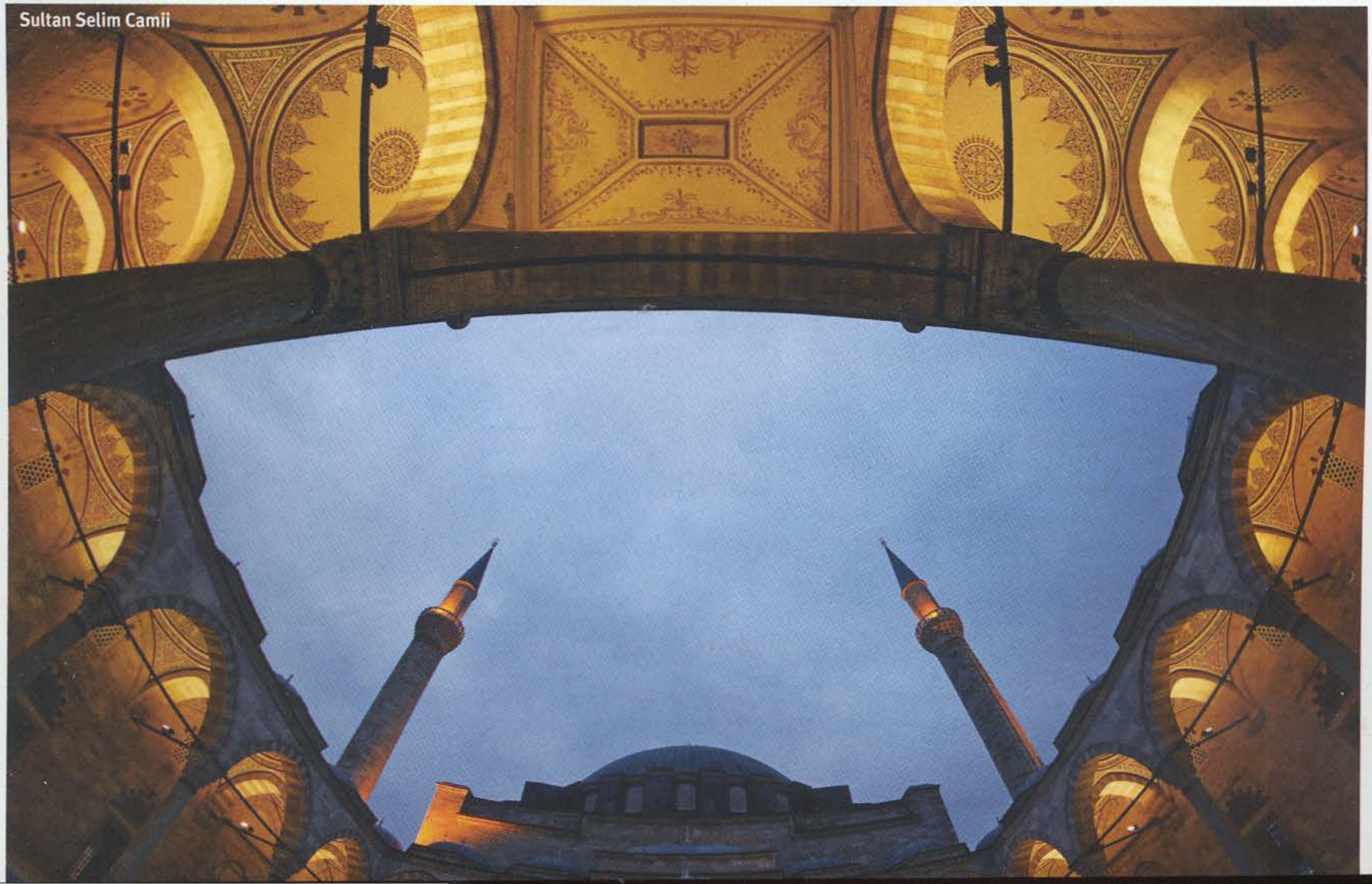
NASIL GİDİLİR?

Sultan Selim Camii'ne gitmek için Eminönü'nden 90 no'lu Eminönü-Draman otobüsüne binin.

NEREDE YENİR?

Sultan Sarnıcı
Şeyh Resmi Mahallesi, Ali Naki Sokak No. 2
Tel: 0212 521 07 20
www.sultancistern.com
Küçük ama muhteşem bir sarnıcın ev sahipliğindeki restoran, gruplara ve düğün organizasyonlarına hizmet veriyor. Sarnıçtaki "korint" başlıklı 28 sütuna hayran olmamak elde değil, bazılarının üstünde haç oyması var. Genellikle fiks menüler olmakla birlikte alakart seçenekleri de bulunuyor.

Sultan Selim Camii

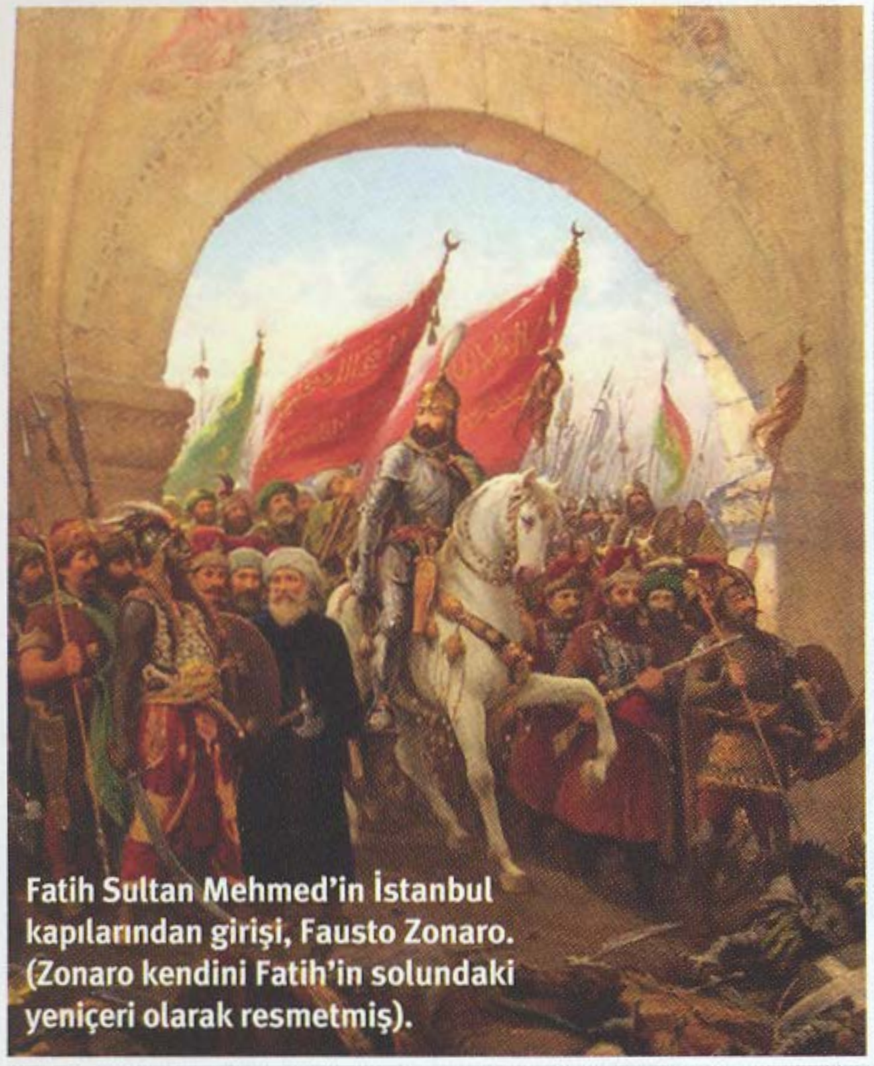
Altıncı Tepe

Edirnekapı ve Karagümrük

819

Ünlü Kariye Müzesi'ni gezme telaşı ile ziyaretçilerin gözden kaçırdığı Edirnekapı bir dönem Eyüp Camii'nde kılıç kuşanan Osmanlı padişahlarının şehre girmek için kullandığı kapıymış. Eski başkent Edirne'den gelenler de bu kapıdan geçip girerlermiş İstanbul'a. Bu suriçi semti barındırdığı tarihi eserlerle gezilmeyi hak ediyor. Karagümrük ise ilginç eserleri saklıyor bağrında.

Fatih Sultan Mehmed'in İstanbul kapılarından girişi, Fausto Zonaro. (Zonaro kendini Fatih'in solundaki yeniçeri olarak resmetmiş).

Bizans dönemindeki adı "**Harisius**" olan Edirnekapı o dönemde de merasim kapısı olarak kullanılır, imparatorlar sefere çıkarken veya seferden dönerken bu kapıdan geçerlermiş. Fetih sırasındaki çarpışmalarda ilk gedik bu kapıda açılmış ve **Fatih Sultan Mehmed** İstanbul'a bu kapıdan geçerek girmiş. Hemen yakınındaki semt, **Karagümrük** ise adını Fatih'in gümrük vergilerini toplama yetkisini bağışladığı imparatorluğun ünlü kabadayısı **Kara Davud**'tan almış. Karagümrük, Cerrahpaşa gibi İstanbul'un ilk Türk semtlerinden biri olarak kabul ediliyor.

Yedi Tepe

Roma gibi Konstantinopolis de çoğu meydan olarak yedi tepe üzerine inşa edildi. Şehrin 1453'teki fethinden sonra sınırlan hemen hemen aynı kaldı, fakat tepelerin altısına görkemli imparatorluk binaları dikildi. Bugün birinci tepede Topkapı Sarayı, ikincide Nuruosmaniye Camii, üçüncüde İstanbul Üniversitesi ile Süleymaniye Camii, dördüncüde Fatih Camii, beşincide Yavuz Selim Camii, altıncıda Mihrimah Sultan Camii var. Sadece yedinci tepe olan Cerrahpaşa'da bilindik bir eser yok ama gizli kalmış hazineler mevcut.

Mihrimah Sultan Camii

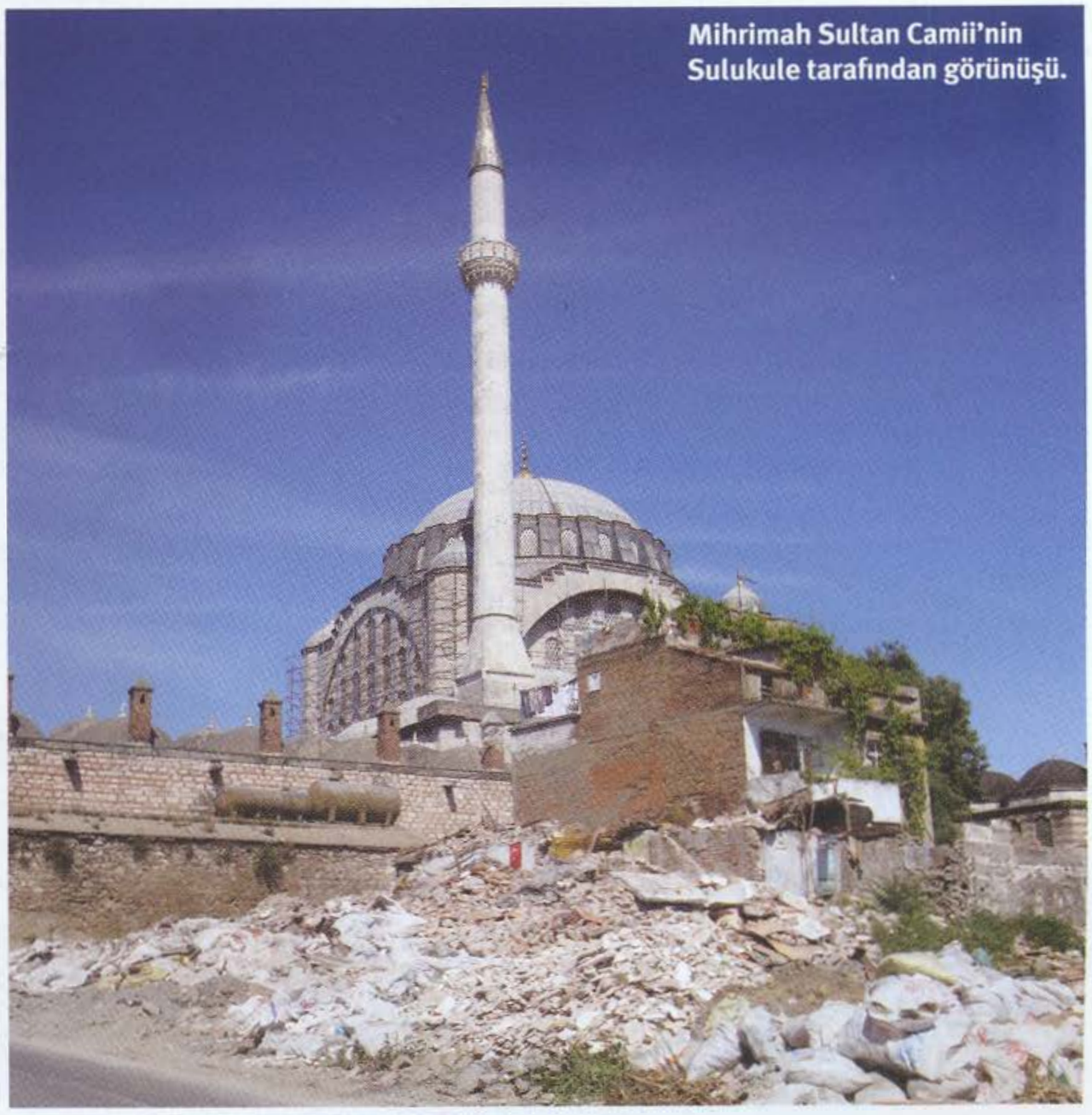
Altıncı tepenin üstünde ve Edirnekapı'nın içinde yer alan Mihrimah Camii bir **Mimar Sinan** şaheseri. Koca Sinan'ın 1562 ve 1565 yılları arasında **Kanuni Sultan Süleyman**'ın en sevdiği kızı Mihrimah Sultan için yaptığı cami tek minareli. Külliyesinde medrese, mektep, türbe ve hamam olan cami olağanüstü pandantiflere sahip. 1766 ve 1894 depremlerinde büyük hasarlar gören bina, 2009 yılında baştan aşağı restorasyondan geçti. Çifte hamamı hala ziyarete açık.

Sinan'ın eserlerinde, devletin hiyerarşik düzenini dikkate alan ve eserlerin görünümünde bunu yansıtan bir mimari üslup var. Bu tarz uzun yıllar klasik Osmanlı mimarisinde kabul görmüş. Bu nedenle biçim olarak Süleymaniye ve Selimiye külliyelerini andırmasına rağmen mimarbaşı Mihrimah Sultan Camii'ni yaparken buranın bir padişaha değil, padişah ailesinden birine ait olduğunu taşlarla anlatma becerisini göstermiş.

Mihrimah Sultan

Eğer biri size hangi Mihrimah Sultan Camii'ni gezdiğinizi sorarsa şaşırmayın. Sinan Mihrimah Sultan'ın isteği üzerine iki cami yapmış. Biri **Üsküdar** (sy. 500) sahilinde, diğeri **Edirnekapı**'da. Sultan cami külliyelerinin yapılacağı yerin seçimini mimarbaşına bırakmış. Mimar Sinan camileri yapmak için karşılıklı öyle iki nokta seçmiş ki ilkbahar aylarında güneş (Mihr) Edirnekapı'daki caminin üstünden batarken ay (Mah) Üsküdar'daki caminin iki minaresi arasından doğuyor. Bu bir rastlantı mı yoksa usta mimar, Mihrimah Sultan'ın ay ve güneş anlamına gelen adına gönderme yapmak için hesaplayarak mı yapmış camileri, yorum sizin...

Mihrimah Sultan Camii'nin Sulukule tarafından görünüşü.

Binanın altındaki Davut Yıldızı.

Kastoria Sinagoğu'ndan geriye sadece kapısı kalmış.

İstanbul gerçekten kozmopolit mi?

Mihrimah Sultan Camii'nden on dakika yürüyüş mesafesinde, Sultan Çeşme Caddesi'nde, **Salmatomruk** diye geçen muhitte son günlerini yaşayan sıradışı bir bina var. İstanbul'un yegane ahşap sinagoğu olan **İştipol**, yüksek duvarların arkasına saklanmış, camlarına tahtalar çakılmış. Adeta "ben buraya ait değilim, yanlışlıkla yolum düştü" der gibi. Yanındaki binalarda oturanlarla konuştuk. Geçmişte Yahudi komşularıyla çok iyi ilişkileri olduğunu söylediler. O zaman bu insanlar nereye kayboldular? İstanbul'un birçok semtinde artık çok homojen bir yapı var. Kiliselerin ve sinagogların neredeyse tamamı sürekli kapalı. Sinagoğa ait dükkandaki kiracıyla konuşmaya çalıştık, o binanın sinagog olduğundan haberdar bile değildi. Biraz gerideki **Meryem Ana Rum Kilisesi**'nin kapısında hiç bir tabela yoktu. Karşıdaki dükkana girip adını sorduk. "Orada kilise mi var?" şeklindeki cevaba, buz gibi bir bakış eşlik etti. Sinagoğun karşısında üç adet ahşap bina var. Bakımsızlıkları iç acıtıyor. Cumbalarının altındaki **Davut Yıldızı** bu evlerde, vaktinde üç Yahudi kardeşin oturduğunun bir kanıtı. Bu tarz semboller gördüğümüzde evin yeni sakinlerine bahsetmiyoruz, gavur işareti diye söküyorlar. Bu bölgede eskiden bir de **Kastoria Sinagoğu** varmış, onun da sadece kapısı kalmış geriye. Biz bu kitabı yazarken sürekli dinlerin kardeşliğinden bahsedilen, ezan sesine çan seslerinin karıştığı söylenen İstanbul'u bulmakta çok zorlandık. Tam tersi hep hüzün hikayeleriyle karşılaştık. İstanbul'un kozmopolitliği yitmiş, geçmişte kalmış, taşra şehri basmış, fil kristal dükkanını talan etmiş.

Meryem Ana Rum Kilisesi

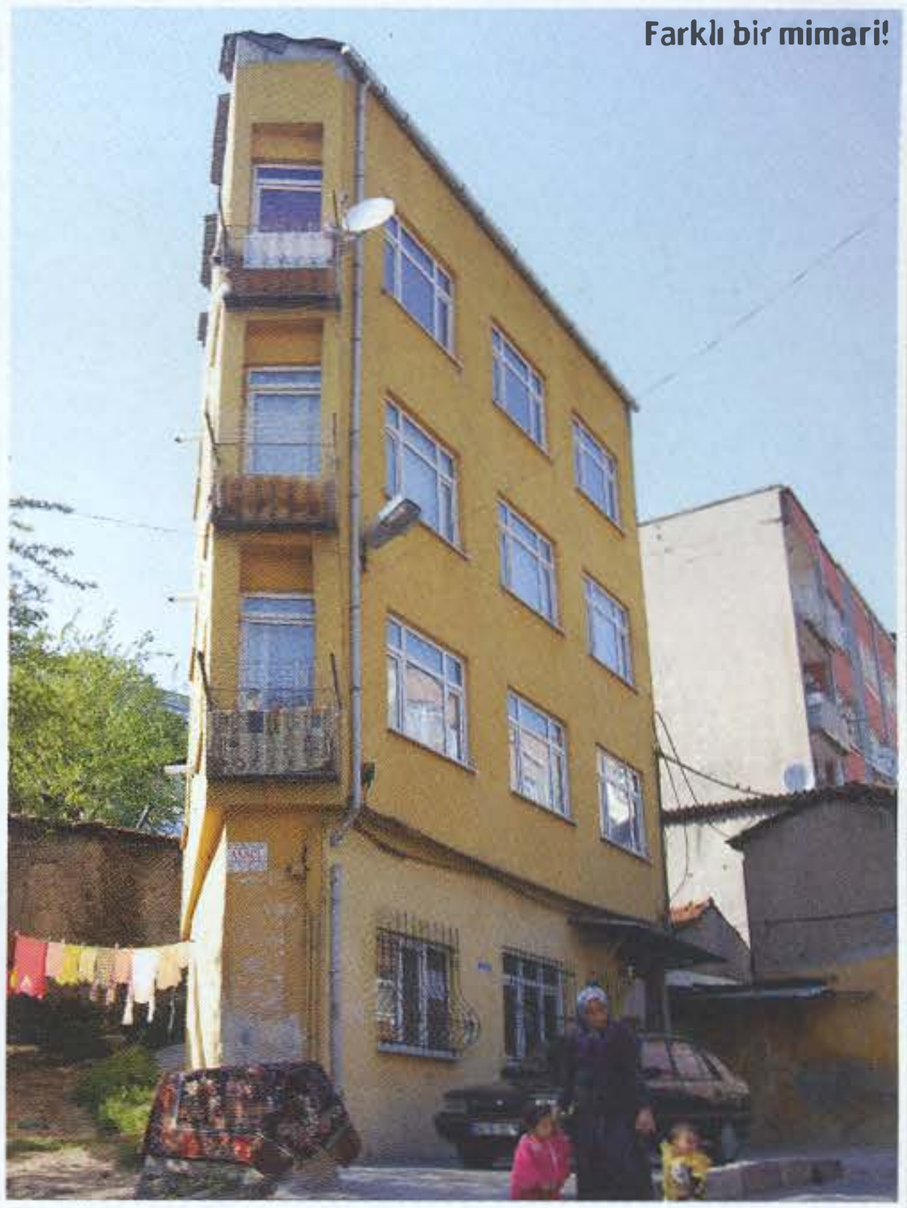

Ahşap İştipol Sinagoğu

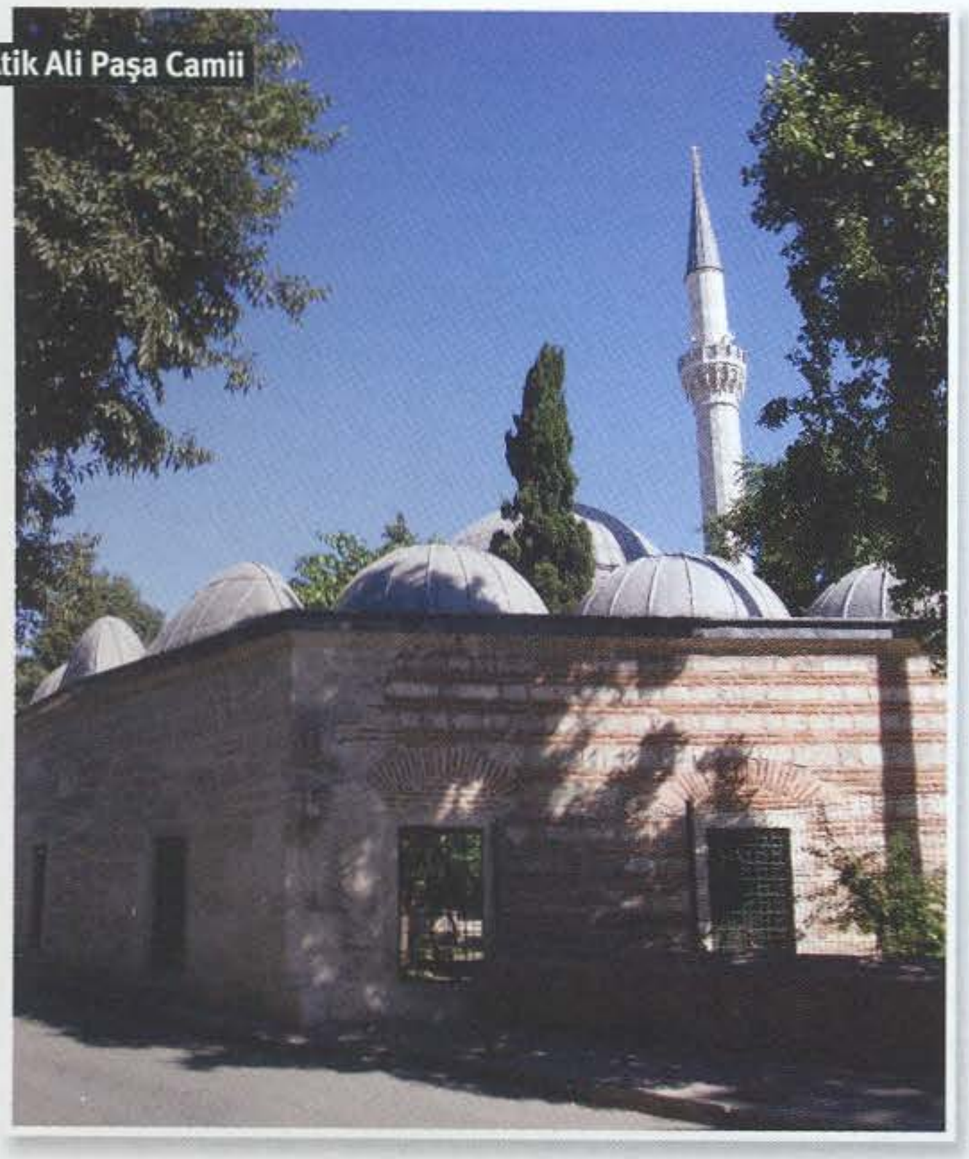

Aetios Sarnıcı

Vefa Stadı maç seyrederken oturduğu yerin bir dönemin tarihini yansıttığını kaç kişi bilir? Bugün bir futbol sahasına ev sahipliği yapan ve bir zamanlar İstanbul'daki dört açık hava sarnıcından biri olan yapı 244 metreye 85 metre boyutlarında. Muhtemelen 421 yılında **Aetios** tarafından yaptırılmış. Osmanlı döneminde pek rağbet görmeyen sarnıcın etrafındaki duvarların bir kısmı çökmüş.

Farklı bir mimari!

Atik Ali Paşa Camii

Medrese, cami ve türbe

Fevzipaşa Caddesi'ndeki sarnıcın Fatih tarafında kalan medreseyi **Mimar Sinan, Kanuni Sultan Süleyman'ın** sadrazamı **Semiz Ali Paşa** için inşa etmiş. Şişmanlığı, nüktedanlığı ve hayattan zevk almasıyla tanınan Paşa'nın bir külliyeden bağımsız olarak yaptırdığı bu medresenin yapım yılı kesin olarak bilinmese de 1564 yılından önce olduğu tahmin ediliyor. Yangın ve depremlerden büyük hasar gören ve birçok kez restore edilen medrese binası bugün çocuk dispanseri olarak kullanılıyor.

Halk arasında **Zincirli Kuyu Camii** olarak da bilinen yolun aşağısındaki **Atik Ali Paşa Camii,** 1512 yılında **Sultan II. Bayezid'in** sadrazamlarından biri için yaptırılmış. Heybetli ama bir o kadar da sade olan cami Bursa'daki çok kubbeli Ulu Cami'nin tarzını hatırlatıyor. Tam karşıda yer alan türbe dönemin ünlü hat sanatçısı **Hattat Rakım Efendi'ye** ait.

Hattat, o güne kadar harflerde sağlanamayan uyumu kendine özgü ölçüsüyle yakalamış ve yazılarında özellikle de padişah tuğralarında ideal kabul edilen bir güzelliği ortaya çıkarmış. **Fatih Camii'ndeki** (sy. 115) hatları ve **Sultan I. Abdülhamid'in eşi Nakşidil Valide Sultan'ın** türbesindeki süslemeleri de yaptığı bilinen Rakım Efendi'nin eserleri hat sanatında ulaşılamayacak bir seviye olarak kabul ediliyor.

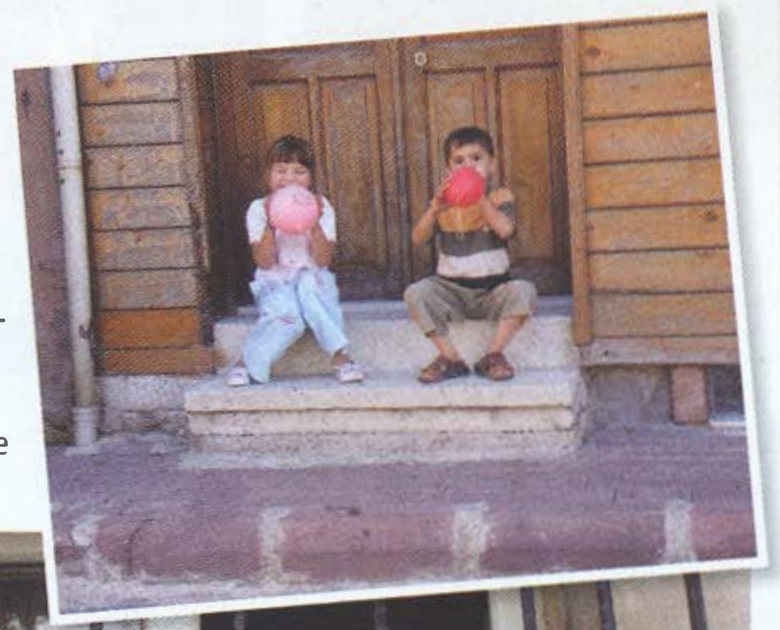

Hattat Rakım Efendi Türbes

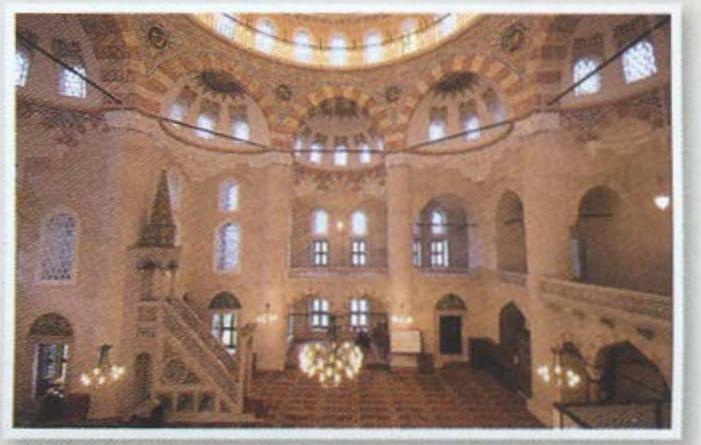
Nureddin Tekkesi

Eğer Fevzi Paşa Caddesi boyunca yürüyüp Nurettin Tekkesi Sokağı'ndan sola dönerseniz bugün hala kullanılan ve pazartesi akşamları gençlerin sema öğrendikleri bir tekkeye gelirsiniz. **Sultan III. Ahmed** tarafından **Nureddin Cerrahi** için yaptırılan tekke, yapıldığı zamanki özelliklerini koruyarak bugüne ulaşabilen ender yapılardan biri. III. Ahmed'in yanısıra **Sultan II. Mustafa** ve **Sultan Abdülmecid**'in de XVII. yüzyılda kurulan Cerrahi tarikatının müritlerinden olması kuvvetle muhtemel.

Nişancı Mehmed Paşa Camii

Bu civarda genellikle bütün ilgiyi Mihrimah Sultan Camii toplar. Bununla beraber, Karagümrük'e doğru biraz ilerlediğinizde varacağınız muhteşem Nişancı Mehmed Paşa Camii, ilk bakışta Sinan'ın eseri gibi gelir ziyaretçilerin gözüne. Aslında camiyi Nişancı Mehmed Paşa için yapan, adı bilinmeyen bir XVI. yüzyıl mimarı. Bir külliye olarak yapılan binalardan geriye sadece cami ve türbe kalmış. 1766 yılında , muhtemelen bir depremin ardından, kapsamlı bir restorasyondan geçmiş yapı. Aydınlığın, huzurun ve zarafetin sizi saracağı eserin ince bir zevki yansıtan süslemelerine hayran olmamak elde değil. Avlu duvarına bitişik olan sekizgen planlı ve iki sıralı pencerelerle aydınlatılan türbenin içi ise oldukça sade.

Fatih'e doğru gittiğinizde oldukça özensiz bir restorasyon geçirmiş olan **Kumrulu Camii**'nin mezarlığına bir göz atın. Burada özellikle **Fatih Camii**'nin **mimarı** ve muhtemelen Fatih tarafından 1471 senesinde idam ettirilen **Atik Sinan**'ın mezarı da var. Evliya Çelebi'nin söylediğine göre Fatih, yaptığı caminin kubbesi Ayasofya'dan yüksek olmadığı için mimarın ellerinin kesilmesini emretmiş. Cami adını duvardaki **Bizans** döneminden kalma **mermer kumrudan** alıyor.

Kurtağa Caddesi'nden tekrar Edirnekapı'ya doğru yürüdüğünüzde sağda kalan Sarayağası Caddesi'nde XVI. yüzyılda yapılan **Üç Baş Camii, Mimar Sinan**'ın tarihi saptanan ilk eseri olması bakımından büyük önem taşıyor. Minare kaidesi ve kitabesi yapıldığı dönemden kalan caminin tam karşısında yer alan ve 1575 senesinde yapılan medrese ise ne yazık ki zamanın ve ilgisizliğin kurbanı olmuş. Yine de yol kavşağını süsleyen çeşmeyle hoş bir grup oluşturdukları söylenebilir.

NASIL GİDİLİR?

31E ve 38E no'lu otobüsler Eminönü'nden, 87 no'lu otobüs ise Taksim'den buraya geliyor.

NE YAPILIR?

Erkek ve kadınlar için ayrı bölümleri olan **Mihrimah Sultan Hamamı**'nın *(Tel:0212 523 04 87)* keyfini sürün. Sauna ve havuz sonradan ilave edilmiş.

İstanbul Mutfağı

İstanbul denildiğinde, akla tarihi ve coğrafi güzelliklerinin yanı sıra mutlaka yemek de gelir. Osmanlı Mutfağı temelini zengin **Bizans Mutfağı**'ndan alır; yüzyıllar boyunca büyüyen imparatorlukla beraber şekillenen coğrafyada bir İstanbul Mutfağı oluşur bütün tatların sentezinden.

Türkiye yemek tarihine baktığımız zaman, 1950'ler ve 1980'ler önemli iki dönemeç olarak ele alınır çoğu zaman. 1950'lerle birlikte aslında ilk defa Türkiye'de birçok alanda olduğu gibi yemek meselesinde de bir ulusal pazar gündeme gelir. İlk defa daha dayanıklı yiyecek maddeleri (margarin, salça gibi) ortaya çıkar. Aynı dönemde Avrupa ve Amerika'da ise donmuş, paketlenmiş gıdalar pazar bulmaya başlamıştır. Türkiye'nin bunun için 1980'leri beklemesi gerekecektir; çünkü bu dönemde büyük bir iktisadi dönüşüm yaşanır.

Dışarıda yeme içmenin kısa tarihinde Türkiye'de yine 1950'lerin 1980'lerin önemli dönemeçler olduğunu görüyoruz. XIX. yüzyıldan itibaren aslında lokantalar ve restoranlar genellikle gayri müslimler, özellikle de Ermeniler ve Rumlar tarafından sahiplenilir ve işletilir. Bu tür lokantaların yanında, meyhaneler, aşçı dükkânları, kahvehaneler de dışarıda yeme içme sahasını oluşturan önemli unsurlar olmuştur. 1923'ten sonra bu tablo çok değişmez. Önemli lokantaların ve meyhanelerin işletmecileri yine genellikle Ermeniler ve Rumlardır. Buna ek olarak, 1920'lerde Rusya'daki devrimden kaçan birçok Beyaz Rus'un Türkiye'ye sığındığını ve birçoğunun lokantacılık mesleğine atıldığını görüyoruz. Aynı dönemde bir yandan da Hacı Abdullah, Hacı Salih, Konyalı gibi Türk girişimcilerin işe katıldığı örnekler görmek de mümkün. Muhallebicilerin, mandıracıların çoğu ise Balkan kökenlidir.

Bu tablonun 1950'den sonra hızla değiştiğini görüyoruz. Bu dönemde yaşanan çok acı olaylar (öncelikle Varlık Vergisi, ardından 1955'te 6-7 Eylül olayları), Türkiye'de yaşayan gayrimüslimlerin devlete ve bu topluma güvenleri kalmadığı için apar topar ülkeden ayrılmalarıyla sonuçlanır. Bu insanların bir kısmı da o zamanlar meyhane-lokanta sahibi olanlardır. Bir zamanlar gayrimüslimler tarafından sahiplenilmiş, onların varlığıyla renklenmiş bir sahanın bu zorunlu terk ediş ile bir şekilde boşaldığını görüyoruz. 1950'ler aynı zamanda en büyük iç göç dalgasının da yaşandığı dönemlerdir. Özellikle Karadeniz, İç Anadolu ve Doğu Anadolu'dan birçok insanın İstanbul'a geldiğini görüyoruz bu yıllarda. Bunun da yeme-içme haritasını değiştirme açısından etkisi, pideciler ve kebapçıların açılmasıyla yeme-içmede farklı tatların, yeni yemeklerin büyük şehrin sofrasında yer almasıdır. Meyhaneler ve lokantalar da, zamanında gayrimüslim müessese sahiplerine çıraklık-kalfalık yapmış Türkler tarafından işletilmeye başlamıştır.

Yine de 80'lere gelinceye kadar dışarıda yeme içme herkesin yaptığı bir eylem değildir, parası olan dışarıda yemek yemeye gidebilir. İstanbul, dışarıda yeme içme kültürünü asıl buraya gelen yabancılardan öğrenmiştir. İstatistiklere baktığımızda 1980'lerle beraber lokanta, kafe, fast food mekânlarının sayısında büyük artış ve çeşitlenme başladığını görüyoruz.

Fast food'un Türkiye'ye gelmesiyle beraber dışarıda yeme içmenin "küreselleşmesi" meselesi gündeme geliyor. 1980'lerle beraber, Mc Donald's, Burger King gibi bu zincirleri taklit eden yerel örnekler ortaya çıkmaya başlar. Örneğin lahmacun, daha önce lokantadaki yiyeceklerden biri iken artık hamburger gibi hızlı yemek olarak servis edilebilir hale gelmiştir. Yakın zamanda hızla çoğalan simit sarayları da bunun bir başka örneğidir. Model olarak benimsenen bu sistem, 80'lerde yaşanan özgürleşme ile paralellik içersinde ilerlemektedir.

Son zamanlarda "Osmanlı mutfağı, Türk mutfağı" gibi etiketler lokantalar tarafından çok kolay sahiplenilmeye başlandı. Ama sunulan yemeklerle birlikte insanların kafasında "Hangi Osmanlı? 18. yüzyıldaki mi, 19. yüzyıldaki mi? Halep'teki Osmanlı mı, İstanbul'daki mi? Saraydaki mi, köydeki mi?" gibi sorular sormaya yol açacak bir karmaşa söz konusu. Yaşadığımız dönemde gerçekten Osmanlı'dan söz etmek çok zor, çünkü her şeyin ticarileştiği, metalaştığı ve değişmek zorunda kaldığı bir süreçten söz ediyoruz.

Yemek kültürümüz yozlaşmanın ellerine bırakılmayacak kadar değerli. Günümüzde İstanbul'da, değişmeden kalmış tatları hiç beklemediğimiz bir yerde bulabileceğimiz gibi, lüks bir restoranda farklı bir mutfağı tadarken bize tanıdık bir lezzete de ulaşabiliriz. Zaten mutfak da böyle birleştirici bir şey değil mi...

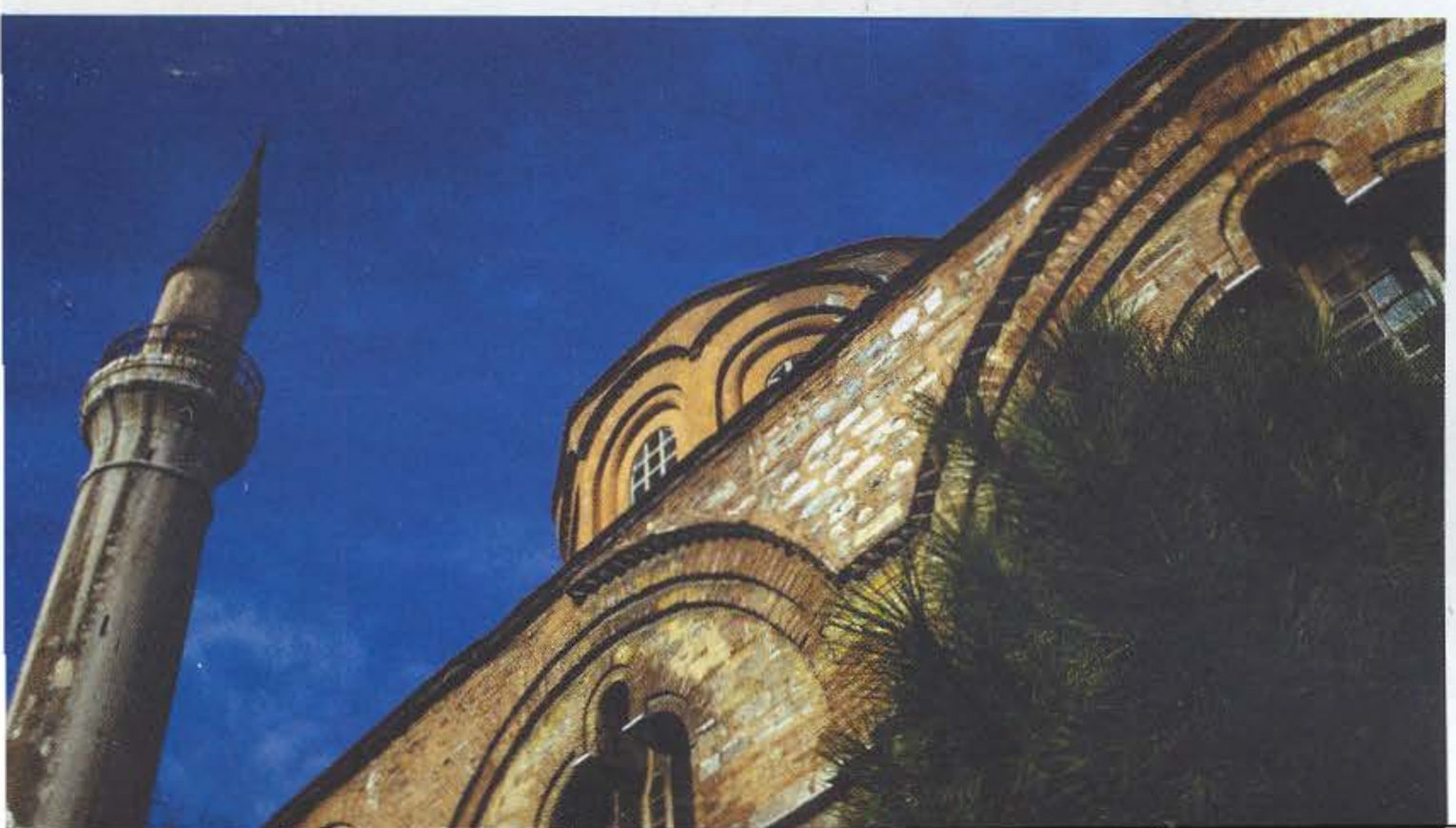
Mücevher Gibi

Kariye Müzesi *(Kariye Camii/Chora Kilisesi)*

8.28

Edirnekapı'da surların arkasına gizlenmiş Chora St. Savior Bizans kilisesi, olağanüstü freskleri ve mozaikleriyle İstanbul'un en muhteşem, en görülesi yerlerinden biri. Etrafındaki ahşap evler geçmiş günleri yansıtıyorlar. Müzede tarihin ihtişamından başınız döndüğü zaman, Kariye Oteli'ndeki Asitane Restaurant'ta soluklanabilir, Osmanlı mutfağının mükemmel örneklerini tadabilirsiniz.

Bugünkü Kariye Müzesi (*çarşamba günleri kapalı*) **Chora Kilisesi** olarak inşa edilmiş, adındaki **"Chora"** ise eski Yunanca'da "**kırsal alan**" anlamına geliyor. Kilise, ilk inşa edildiği yıllarda **Konstantin Surları**'nın, yani **sınırların** dışındaymış. **Theodosios Surları** (sy. 144) sınırları genişletmiş ve Kariye'yi surların içinde bırakmış ama kilisenin adı değişmemiş. Bunun nedeni adının aynı zamanda ruhani bir anlam da içermesi; **Hz. İsa**'yı ve **Meryem Ana**'yı yaşamın özü olarak tanımlayan mozaikler sayesinde burası "**yere ve göğe sığmayanın**", sınırların ötesindeki Hz. İsa'nın mekanı olarak kabul edilmiş.

Neden Kariye?

Bazı kaynaklar, fetihten sonra camiye çevrilen kiliseye yeni bir isim ararken Osmanlıca'daki **"Karye"** (şehir dışı, köy) anlamına gelen kelimeyi seçip Bizans dönemindeki adını benzer şekilde devam ettirmişler diye yazıyor.

Kariye manzaralı kafede keyif yapabilirsiniz.

Eski bir fotoğrafta Kariye.

Kilise

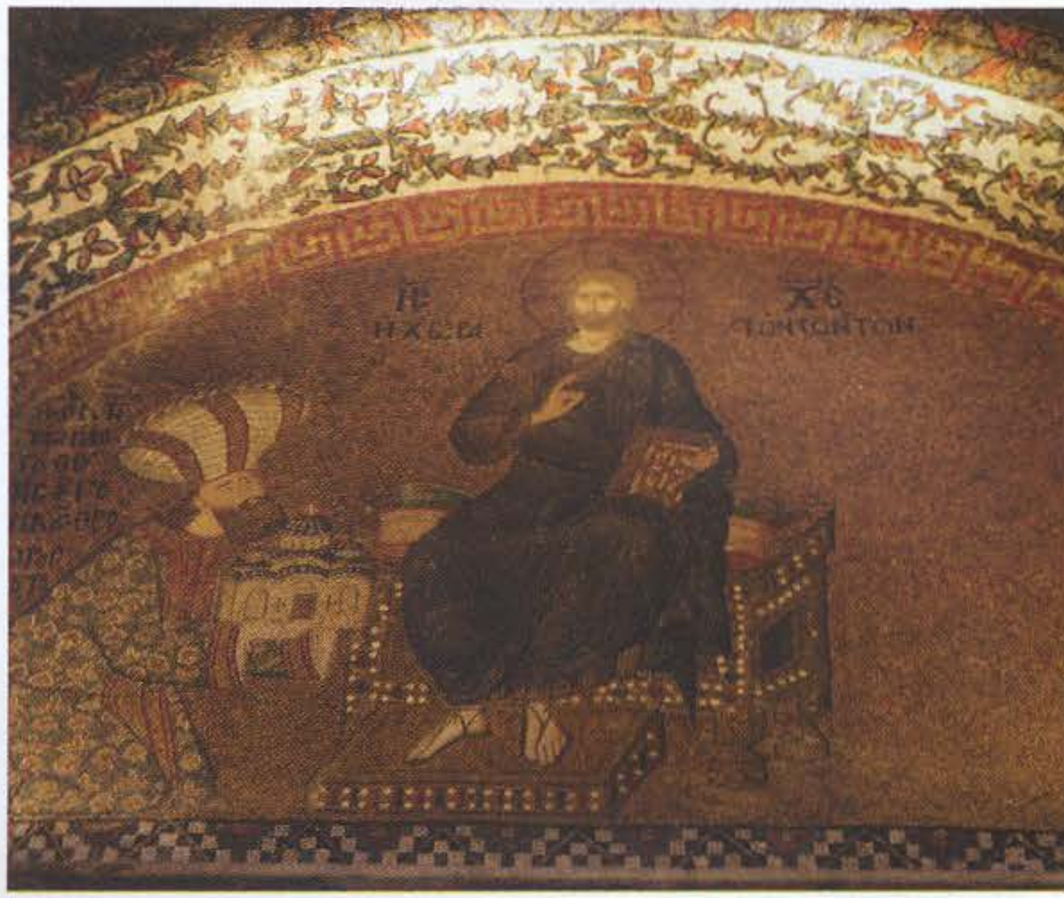
Burada ilk inşa edilen kilise büyük bir depremde yıkılmış. Şu an görmekte olduğunuz binayı 1077-1081 yılları arasında **İmparator I. Alexios Komnenos**, kayınvalidesi **Maria Doukaina** için yeniden yaptırmış, ancak kilise oğlu **Isaac Komnenos** zamanında büyük bir mimari değişim geçirmiş. Haçlıların 1204-1261 yıllarındaki istilası sırasında harabeye dönen yapı, 1315-1321 yılları arasında kuzey koridoru, dış narteks ve bir parekklesion (yan şapel) eklenerek genişletilmiş. Kariye'nin günümüze çok az bir değişim ve hasarla ulaşmış olması büyük bir şans.

Dışarıdan bakıldığında Kariye güzel, kubbeli bir Bizans yapısı ve göze şehirde göreceğiniz diğer benzer yapıdaki Bizans kilisesinden pek farklı gelmiyor. Ancak içeriye adım attığınız an bambaşka bir dünyayla karşılaşıyorsunuz. Duvarlarını süsleyen mozaik ve freskler kendisinden çok daha büyük olan Ayasofya'dakilerden (sy. 026) bile daha fazla ve görkemli. Göz kamaştıran bu muhteşem eserleri borçlu olduğumuz kişi ise Bizanslı devlet adamı ve şair **Theodoros Metokhites** (1270-1332). **İmparator II. Andronikos Paleologos**'un zengin ve güçlü danışmanı sadece binanın yaratılmasına maddi

Kariye'nin girişinde bir türbe bulunuyor.

Theodoros Metokhites Kariye'nin modelini Hz.İsa'ya sunarken. İsa'nın yanında Hz. İsa'nın Mekanı yazıyor.

destek vermekle kalmamış, aynı zamanda garip şapkalı bir görüntüsünü **Hz.** İsa'nın da resmedildiği bir mozaiğe ekletmiş. Birçok saray gözdesi gibi **Metochites** de **III. Andronikos Paleologos** büyükbabasının tahtını ele geçirdiğinde gözden düşmüş. Bugün **Yunanistan**'a ait **Evros** yakınlarındaki **Didymoteichon'a** (İkiz Duvar anlamında) sürülmüş. Şehre ancak 1330 yılında dönebilmiş. Adını **Theoleptos** olarak değiştirip ömrünün sonuna kadar kendi kilisesinde rahip olarak yaşamış.

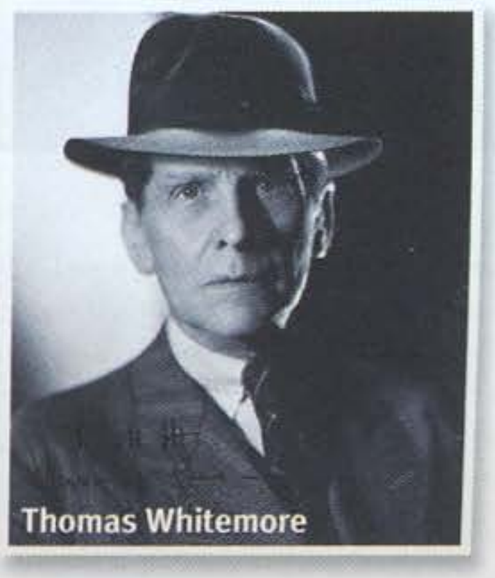
II. Andronikos Paleologos

Kariye yakınında Çelik Gülersoy tarafından restore ettirilmiş evler var.

1511 yılında kilise **Sultan II. Bayezid**'ın sadrazamı **Ali Atik Paşa** tarafından mihrab ve minare eklenerek camiye çevrilmiş. Bu dönemde mozaik ve fresklerin üzeri beyaz badana ve alçıyla kaplanmış. Tüm bu eserler 1948-1958 yılları arasında **Amerikan Bizans Enstitüsü** tarafından yürütülen çalışmalarla ortaya çıkarılmış. Bu çalışmalarda görev alan **Paul A. Underwood** mozaikler hakkındaki tüm bilgileri **"Kariye Camii"** adlı dört ciltlik eserinde toplamış. Cami 1947'de müze haline getirilmiş.

Thomas Whitemore

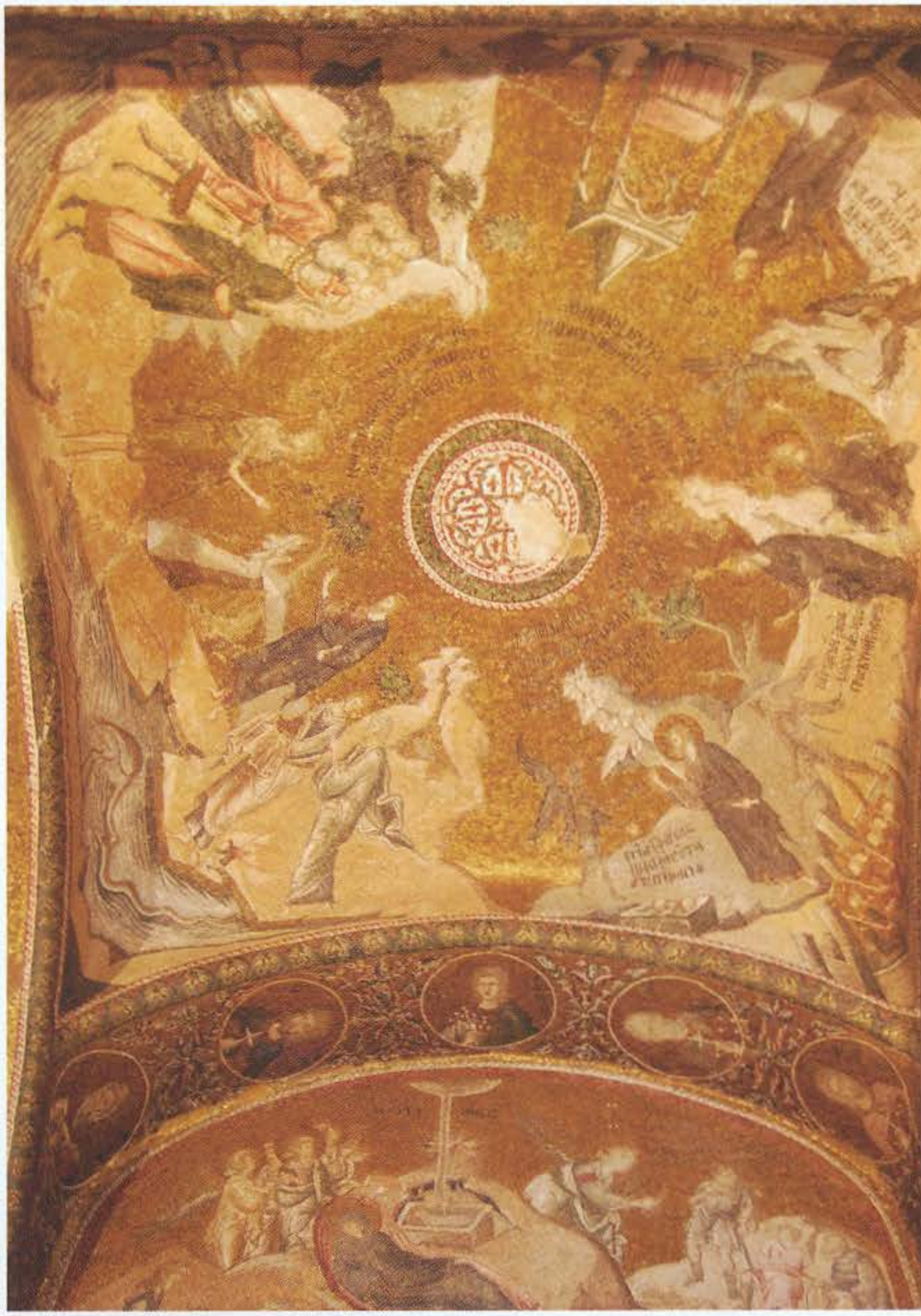
Thomas Whitemore, Paul A. Underwood ile birlikte Kariye'nin restorasyonunu yaptı.

Dış Narteks

Aslında Batılı ziyaretçiler dış narteksteki mozaiklerde betimlenen hikayelere kendi kiliselerinden aşinadır. Örneğin **Bebek İsa'yı** ziyarete gelen **Üç Müneccim** (Baltazar, **Melkior** ve **Gaspar** adındaki üç bilge ya da kahin adam), **Herod'un Masumların Katledilmesi** niyetini öğrendikten sonra **Meryem** ve **Yusuf'un Mısır'a Kaçışları** son derece canlı bir şekilde tasvir edilmişler.

Dış Narteks

Şeytanın Çölde İsa'yı Günaha Davet Etmesi'nin anlatıldığı betimleme gruplarının en büyüleyici olanları üst tonozlardan birinde dört ayrı mizansen şeklinde görülebilir: Şeytan İsa'dan **Tanrı'nın oğlu** olduğunu ispat etmek için önce taşları ekmeğe çevirmesini sonra da **Kudüs**'teki bir kuleden kendini aşağı atmasını istemiş. Son olarak onu ikna etmek için sadece kendisine tapması durumunda sonsuz zenginliği vaad etmiş. İsa'nın gençlik dönemine ait bu bölümde Vaftizci Yahya Ürdün Nehri kenarında insanlara İsa'yı tanıtıyor.

Mozaikler

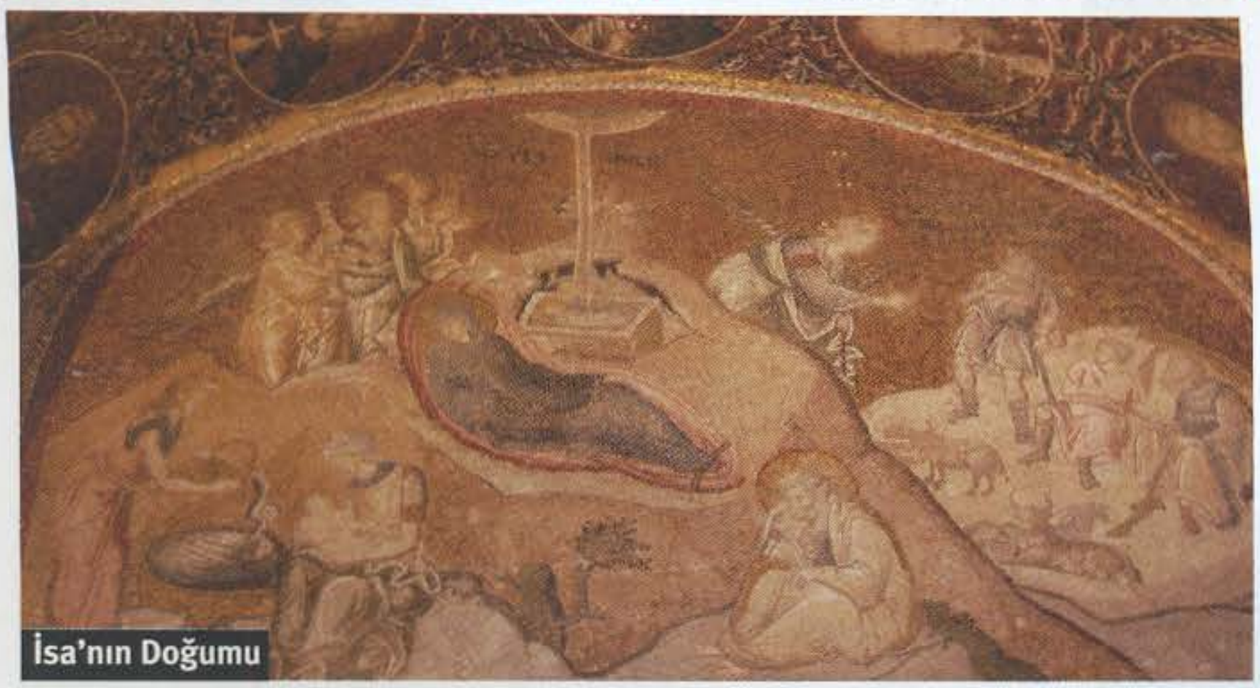
İncil'i iyi bilen ziyaretçiler iki nartekste (koridorlar) yer alan mozaikleri kolayca tanıyabilirler. **Eski Yunanca** yazıtlarda mozaiklerin hikayeleri ile ilgili önemli ipuçları veriyor. Kariye'yi gezmek biraz ilginç. İç ve dış naıteksteki tasvirler çok fazla ve belirli bir sırayı takip etmiyor. O yüzden iki naıteks arasında gidip gelmeniz lazım. Dolaşmaya iç narteksin en sonundan başlayın. Burada **Meryem** Ana ile ilgili bölümler var. **Meryem Ana'nın** 15 krala ve **Davud**'a kadar olan soyağacını tasvir eden mozaikler kubbede yer alıyor. Sonra dış nartekse geçin ve Hz. İsa'nın hayatıyla ilgili detayları inceleyin. Ardından tekrar iç nartekse geçin ve naoso (nef) girmeden önce sağ kolda bulunan dev Hz. İsa mozaiğine ve onun çevresindeki Hz. İsa'nın mucizelerini gösteren detaylara bakın. Hz.İsa burada mucizeleriyle kör, sağır, cüzzamlı çok sayıda insanı iyileştiriyor. Kubbede ise İsa'nın Adem'den **Yakup**'a kadar olan soyağacını tasvir eden betimlemeler yer alıyor. Naos'taki üç mozaiği gördükten sonra Parekklesion ile turunuzu tamamlayın.

Bethlehem'e Gidiş: Sol tarafta uyumakta olan Yusuf'a bir melek yaklaşıp Meryem'in hamile olduğunu haber veriyor. Eşek üzerinde Meryem, arkasında Yusuf, önde de Yusuf'un oğlu nüfus sayımı için Bethlehem'e giderken betimlenmiş.

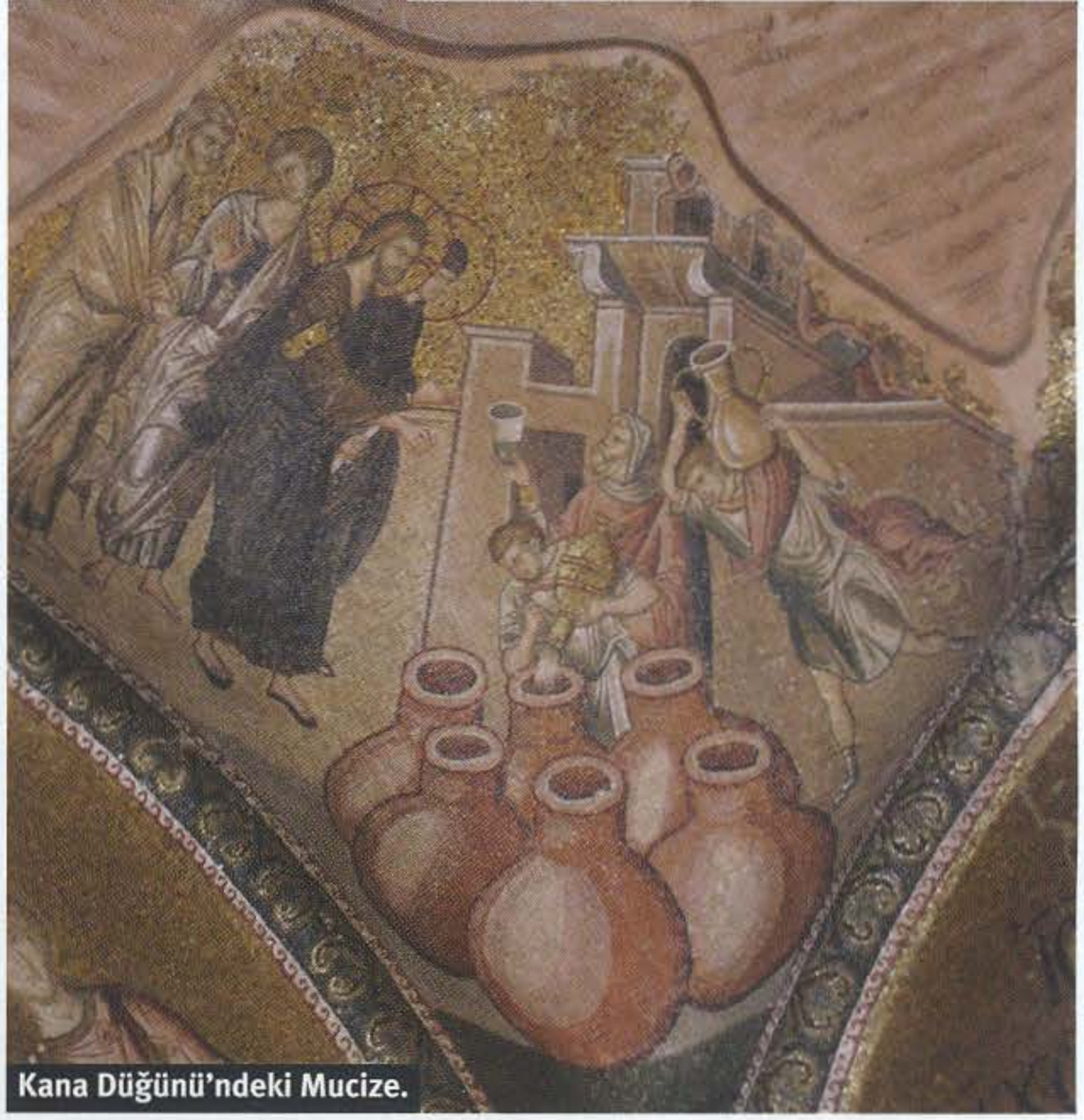

Suriye Valisi Cyrenius'un solda görüldüğü bu sahnede, *vergi dolayısıyla yapılan bir nüfus sayımı var.*

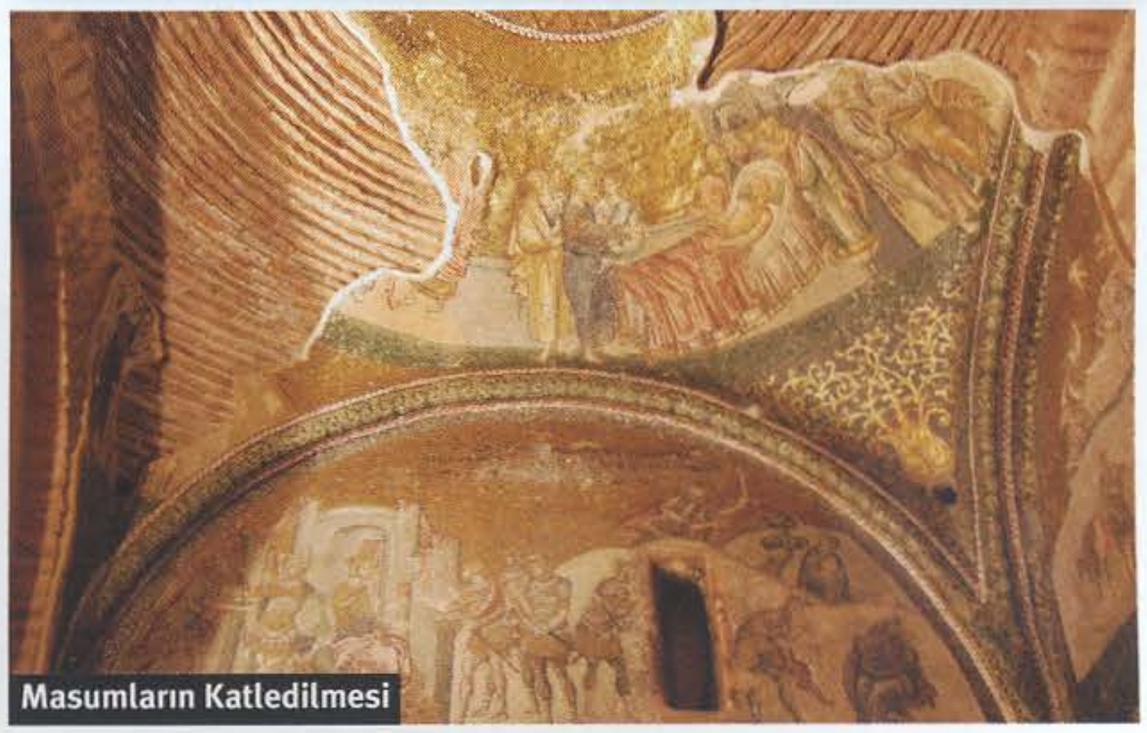
İsa'nın Doğumu

Kana Düğünü'ndeki Mucize.

Üç Müneccim (Herod ve Kahinler)

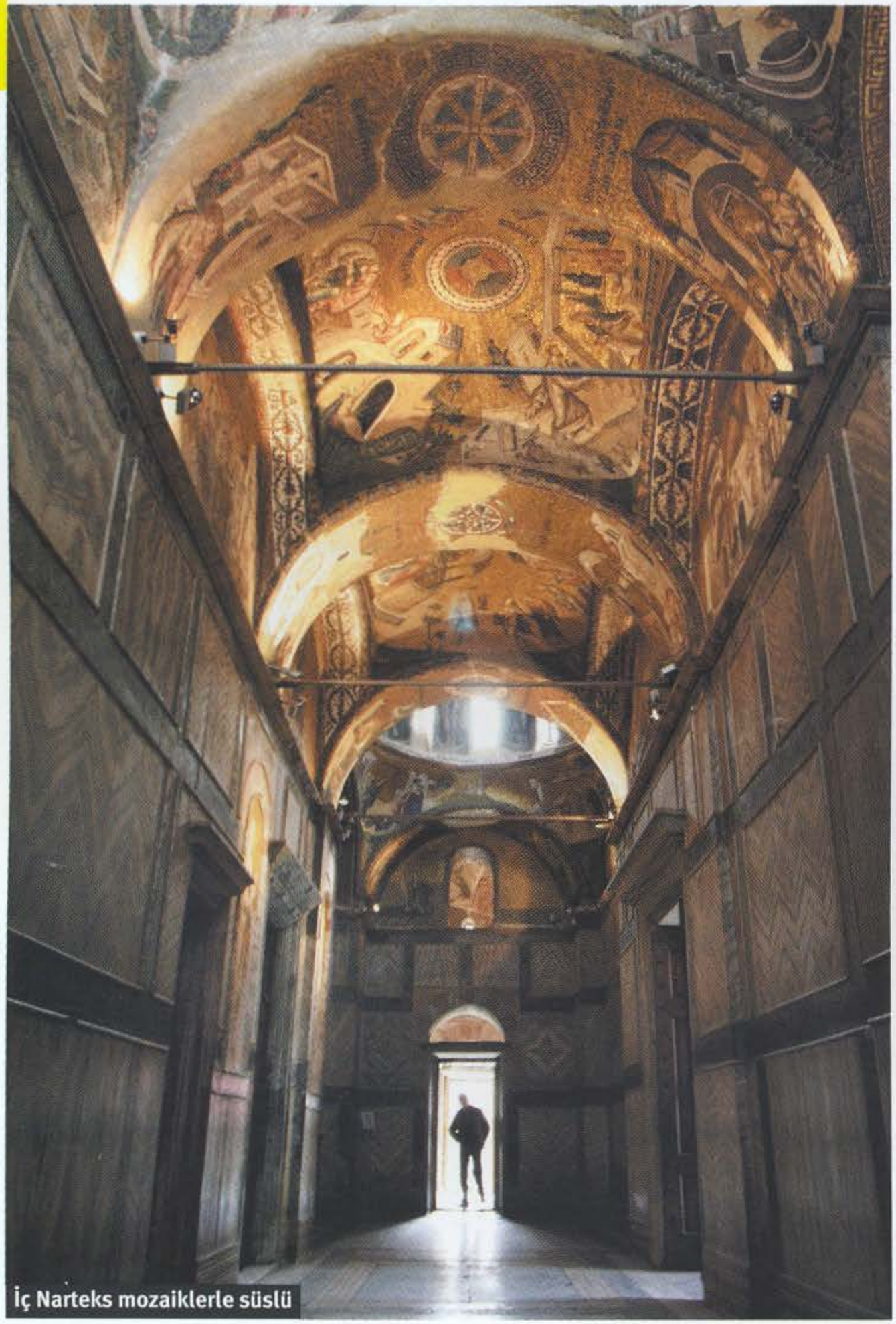

Masumların Katledilmesi

Yabancı turistlerin aşina oldukları arasında İsa'nın mucizelerinden sahneler de var: **Ekmekler ve balıklar, Kana'daki şarap, kör ve topal bir adamı iyileştirmesi.** Bununla beraber **İncil'in** Ortodoksluğa özgü yorumlarındaki farklılıklar da göze çarpıyor: Örneğin **İsa'nın Doğumu**'nu anlatan sahnede Batı versiyonlarında yer almayan yeni doğmuş İsa'ya banyo yaptıran kadınlar görüyorsunuz. Müzedeki resimler dönemin giysi ve mobilyalarını yansıtmaları bakımından da ayn bir önem taşıyor; örneğin **Metokhites**'in garip şapkası ve vergi toplayan **Suriyeli Vali Cyrenius**'un frapan kıyafetleri sadece o dönem için değil bugün için bile son derece ilginç.

İç Narteks

Hz. İsa'nın hayatındaki belli başlı olayları tasvir eden bu mozaiklerin ilki **Meryem Ana**'nın doğuşunu ve yaşlı anne babası **Anne** ile **Joachim**'i anlatıyor. Ziyaretçilere ilginç gelense Kariye'de **Hz. İsa'nın ölümü, çarmıha gerilmesi** ya da **yeniden dirilişi** hakkında herhangi bir tasvirin olmamasına karşın **Yeniden Diriliş** sahnesinin sadece Parekklesion'daki fresklerde anlatılması. İç narteksin kubbesinde **İsa**'nın **Adem**'den **Yakup**'a, **Meryem Ana**'nın ise 15 krala ve **Davut**'a kadar olan soyağacını tasvir eden betimlemeler yer alıyor.

İç Narteks mozaiklerle süslü

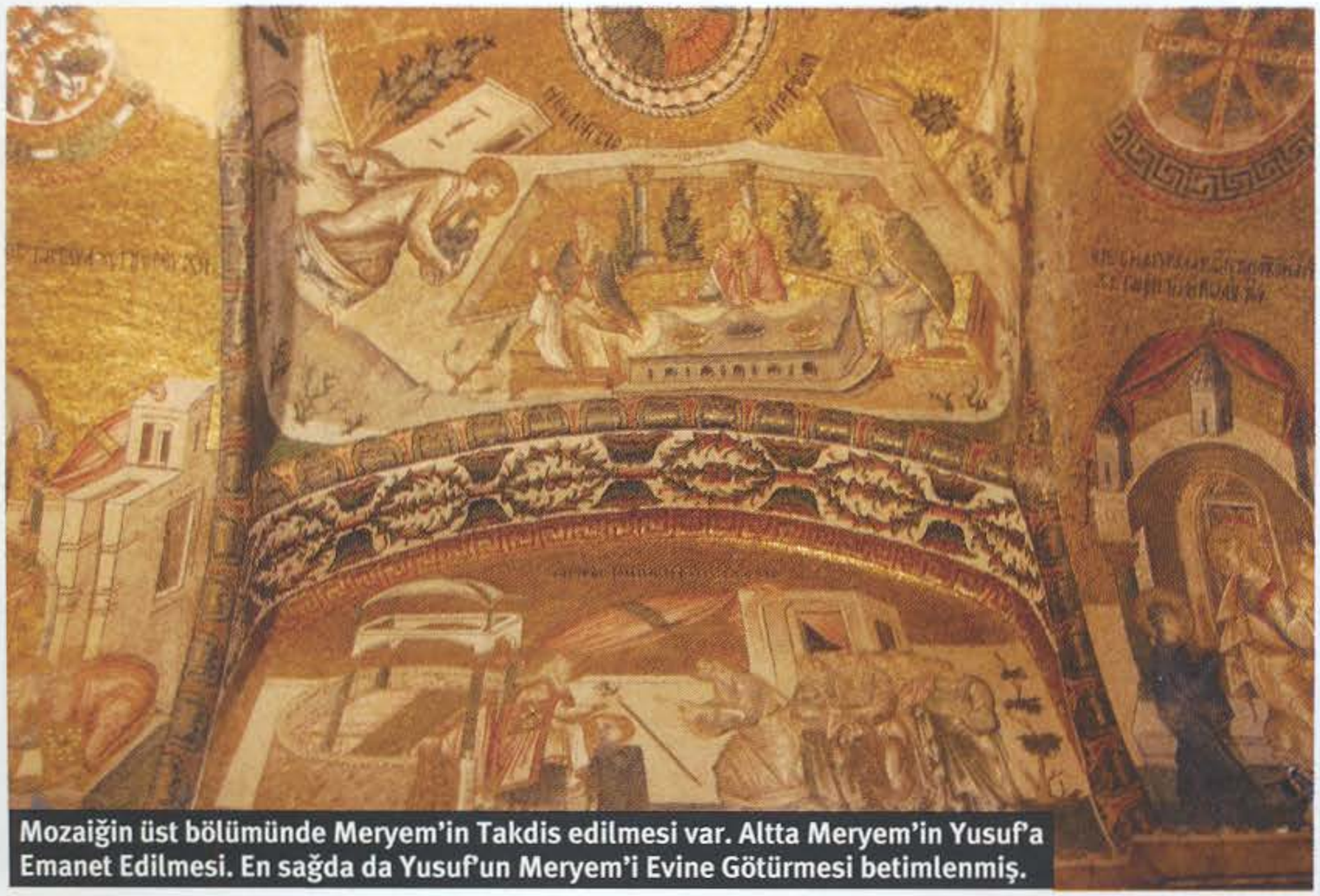

Hz. İsa'nın Soyağacı kubbede görünüyor.

Meryem Ana'nın Soyağacı

Meıyem Ana'nın hayatını anlatan sahnelerin bir kısmı görmeye alışık olduklarımızdan oldukça farklı. Örneğin bir tanesi Meryem Ana'yı bir melek tarafından beslenirken gösteriyor. Bir başka mozaikte Meryem Ana'nın on iki taliplisinin asaları önünde duruyor. **Yusuf**'a ait asa yeşerince Meryem'i alan Yusuf oluyor. Diğer talipliler Yusuf'un arkasında duruyor.

Mozaiğin üst bölümünde Meryem'in Takdis edilmesi var. Altta Meryem'in Yusuf'a Emanet Edilmesi. En sağda da Yusuf'un Meryem'i Evine Götürmesi betimlenmiş.

Mozaiğin üst kısmında Meryem'in Çocukluk Dönemi altta ise Meryem'in Doğum Sahnesi var.

Son Yargı (Deesis) Mozaiği

Naosa girmeden önce **iç** nartekste sağ taraftaki dev mozaiğe göz atmayı unutmayın, muhteşem bir **İsa** tasviri göreceksiniz. Bu tasvirin Sultanahmet'teki **Büyük Bizans Sarayı**'nın bir bölümü olan **Khalke**'nin (sy. 043) girişinde bulunan Deesis ikonunun bir kopyası olduğuna inanılıyor. İsa'nın sağında yer alan **Meıyem Ana**'nın ayaklarının dibinde resmedilense kilisenin yeniden yapılanmasında başrol oynayan prens **Isaac Komnenos.**

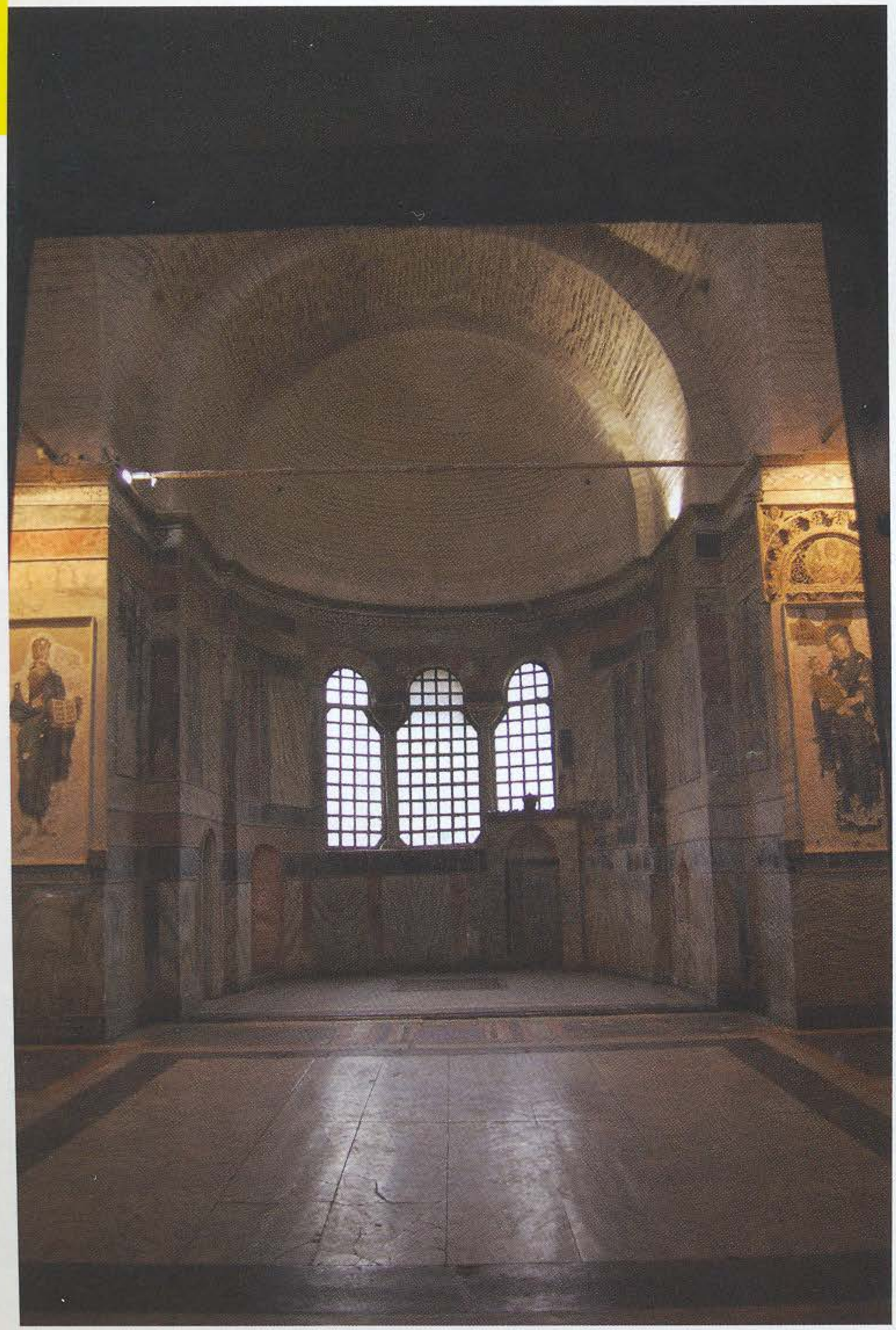
Aziz Petros sol elinde cennetin anahtarlarını tutuyor.

Aziz Pavlos Tarsus'ta Saul isimli bir Yahudi olarak doğmuş. Bu sahnede sol elinde kutsal kitabı tutuyor.

Naos

Kilisenin naosu (ibadetin yapıldığı bölüm) birbirinden güzel mermer panellerle dekore edilmiş. Tek bir mermer tabakasının ikiye bölünüp daha sonra yan yana konması tekniği **Ayasofya**'da da (sy. 026) uygulanmış. Burada göreceğiniz üç mozaik pano narteksler de yer alanlar kadar önemli.

Girişin hemen üzerindeki büyük bir pano **Meryem'in Ölümü**'nü (Koimesis) anlatıyor. Meryem'in arkasındaki İsa'nın tuttuğu bebekse Meryem'in ruhunu temsil ediyor. **İsa**'nın üzerinde altı kanadıyla daha çok bir çiçeği andıran **serafim** isimli melek resmedilmiş.

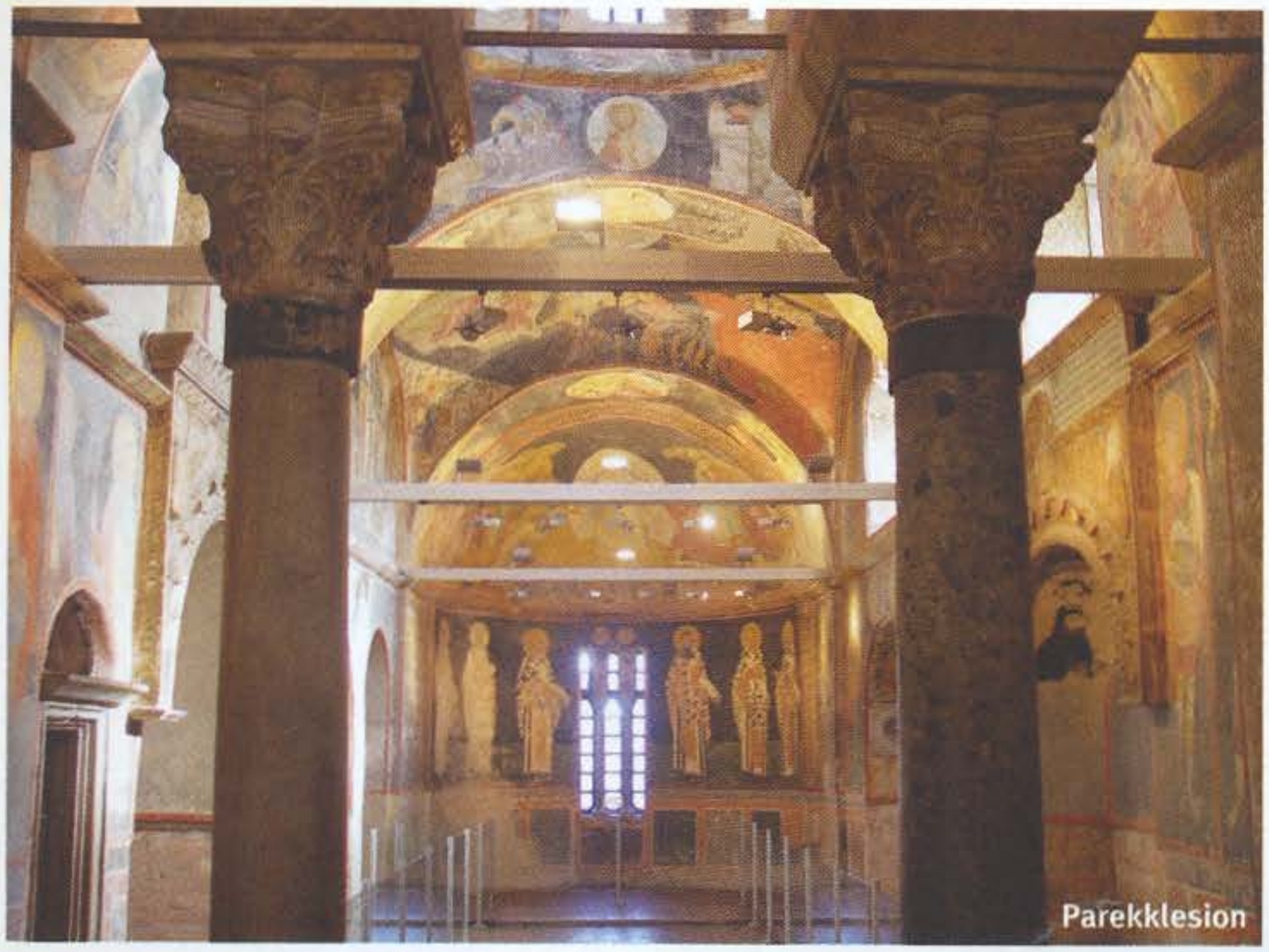
İncil'in açık sayfasında inananlara ithafen yazıyor.

Diğer iki panelin soldakinde **İsa "yaşamın özü"** olarak betimlenmiş. Dolayısıyla da **Chora**'nın kelime anlamına atıfta bulunulmuş. Sağda olanında ise mavi giysiler içindeki **Meryem Ana Hodegetria** (Yunanca'da **Yol Gösteren**) olarak canlandırılmış ve **"yere ve göğe sığmayanın mekanı"** olarak anlatılmış.

Parekklesion ve Freskler

Parekklesion, kiliseden bağımsız bir bina hissi veriyor ziyaretçilerine. Burada gömülü olan sekiz kişinin kim oldukları kesinlik kazanmamış ancak bir tanesinde Metochites'in dostu **Mihail Tornikos**'un ve karısının, bir diğerinde ise evlilik yoluyla Metochites'in akrabası olan **Prenses İrini Raoulina Palaeologina** ve **Despot Demetrios Doukas Angelos Paleologos**'un yattığı biliniyor. Kuzey duvarındaki mezarın ise **Metochites**'in son istirahatgahı olduğuna inanılıyor.

Naostaki ve narteksdeki mozaikler gözlerinizi kamaştırdıysa parekklesionda bulunan freskleri de çok beğeneceksiniz. Genel olarak pastel renkler ile siyah ve beyazın tezatından oluşan freskler **muhteşem**.

Parekklesion

Son Yargı

Parekklesion'da ilgi çeken bir diğer kompozisyon tavan tonozunda göreceğiniz **Son Yargı (Deesis)** tasviri. Karar vermek üzere sağında iyilik dolu ruhlar ve solunda da lanetlenmiş olanlarla oturan İsa'yı betimleyen fresk ikon uzmanlarının da gözdesi. Sol tarafında, altta göreceğiniz kırmızı leke cehennemi ve suçluları bekleyen ateş nehrini simgeliyor. İsa'nın hemen altında **Adem ve Havva**, O'nun ikinci kez gelişine kadar boş kalacak olan tahtın önünde diz çökmüş olarak resmedilmiş. İsa'nın üstünde ise cennet bir meleğin sırtında yükselen dev bir beyaz salyangoz olarak sembolize edilmiş.

Parekklesion'a girer girmez apsiste **Anastasis**'in **(Diriliş)** etkileyici bir anlatımını göreceksiniz. Ortada duran **İsa,** eliyle **Adem** ile **Havva**'yı lahitlerinden çıkartıyor. Ayaklarının altında uzanan kırık **Cehennem Kapısı**'ndan elleri bağlı şeytan görünüyor. Beyaz sakallı **Adem**'in arkasında **Vaftizci Yahya** ve doğruluklarıyla bilinen krallar **Davut** ile **Solomon** duruyor. **Havva**'nın arkasında **Abel** ve dürüst insanlar tasvir edilmiş.

Anastasis Freski

"Tüm zamanların Hıristiyan sanatında, Anastasis freski belki de bir baş yapıt."

Byzantium: The Decline and Fall, John Julius Norwich, 1995

Anastasis'in altında siyah beyaz dini giysileriyle doğu kilisenin azizleri sıralanmış: **Aziz Athanasios, Aziz Ioannis Hrisostomos (Altın Ağızlı Yuhanna), Aziz Vassilios, Miralı Aziz Nikolaos** (diğer adıyla **Noel Baba**), **Teolog Aziz Gregorios** ve **İskenderiyeli Aziz Kyrilos.**

Fethiye Müzesi

Çevrede aynı zenginlikte dekore edilmiş başka kiliseler de var, ancak Kariye'nin görkemli mozaikleri diğer kiliselerdekini göz ardı etmenize neden olabilir. Önce Draman sonra da Fethiye Caddesi'nde yapacağınız kısa bir yürüyüş sizi Kariye'deki kadar çok olmamakla birlikte mozaiklerin bulunduğu bir başka mekana, **Fethiye Müzesi**'ne (sy. 124) ulaştıracak.

Kubbede, harika bir **Meryem ve Çocuk İsa** tasviri var. Bu fresk koyu mavi bir zemin üzerinde, Bizans tarzı kıyafetler içinde canlandırılmış meleklerle süslenmiş. Kubbe pandantiflerinde ise dört şair İncil yazarı var. Bu azizlerin adları: Şamlı Kosmos, Yusuf, Ioannis ve Theophanos

Meryem ve Çocuk İsa

NASIL GİDİLİR?

31E ve 38E numaralı otobüsler sizi Eminönü'nden alıp Kariye Müzesi'ne yürüme mesafesinde olan Edirnekapı'ya bırakırlar. Taksim'den gelmek içinse 87 no'lu otobüse binmelisiniz.

NEREDE YENİR?

Asitane
Kariye Oteli
Tel: 0212 635 79 97
www.asitanerestaurant.com
Hiç Kanuni Sultan Süleyman'ın oğlunun sünnet düğününde ne tür yemeklerin ikram edildiğini düşündünüz mü? Kariye Müzesi'nin yanındaki Kariye Oteli'nde yer alan ve şehirdeki en iyi Osmanlı mutfağına sahip Asitane Restaurant'ın menüsü size konuyla ilgili bir fikir verecek. Yeme-içme konularında bir otorite olarak kabul edilen Zagat Survey'in burada sunulan yemekleri "sultanlara layık" olarak tanımladığını belirtelim.

NEREDE KALINIR?

Kariye Oteli
Kariye Camii Sokak No. 18
Tel: 0212 534 84 14
www.kariyeotel.com
Kariye Müzesi'nin hemen yanında bulunan bu 19 odalı otel Asitane Restaurant'a da ev sahipliği yapıyor. Odalar binanın XIX. yüzyıl özelliklerine uyum sağlayacak şekilde döşenmiş.

Saraydan Çini Merkezine

Kara Surları I

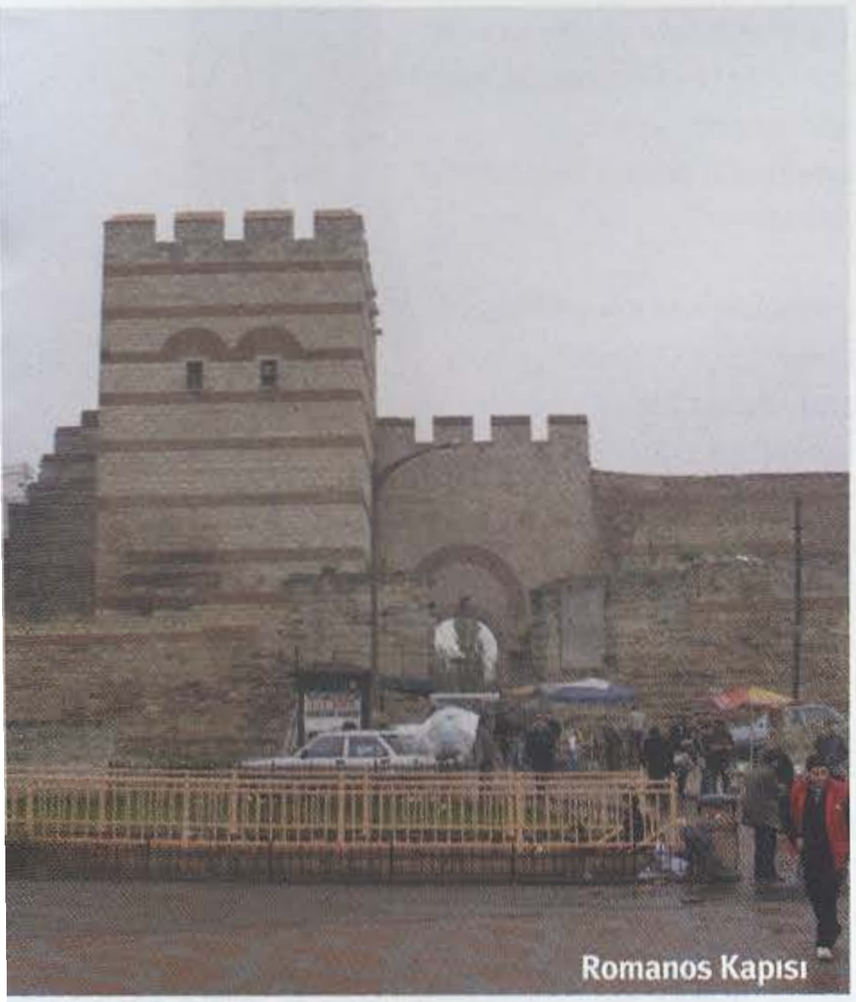
(Topkapı'dan Ayvansaray'a...)

Topkapı ve Ayvansaray arasında uzanan kara surları, havaalanı yolu ve banliyö tren hattının geçtiği güney kısmındaki kara surlarından daha az ilgi görür. Önceleri Hipodrom'daki (At Meydanı) saraylarında yaşayan Bizans imparatorları, XIII. yüzyılda surlara bitişik Blachernae Saray Kompleksi'ne taşınmışlar. Kompleksten bugüne gelebilmeyi başaran Tekfur Sarayı, XVIII. yüzyılda kaliteli çini ve seramiklerin üretildiği yer olmuş.

Tekfur Sarayı'nın arkasındaki kara surları VII. ve XII. yüzyıllar arasında yeniden inşa edilmiş. Sarayın arkasındaki dokuz kule ve bir de kapıdan oluşan surlar **Manuel Komnenos** (1143-1180) hükümdarlığı döneminde yeniden inşa edilmiş. Daha sonra **II. Isaac Angelos** (1185-1195), **II. Andronikos Paleologos** (1282-1328) ve **VIII. John Paleologos** (1445-1448) dönemlerinde yeni surlar ilave edilmiş. **Blachernae Sarayı**'ndan Haliç'e doğru uzanan surlarsa iki bölümde inşa edilmiş. İç surlar **İmparator Heraklios** tarafından 627 yılında, Avarlar ve Sasanilere karşı koyabilmek; dış surlar ise **İmparator V. Leo** tarafından 813 yılında Bulgarlara karşı korunmak için inşa ettirilmiş.

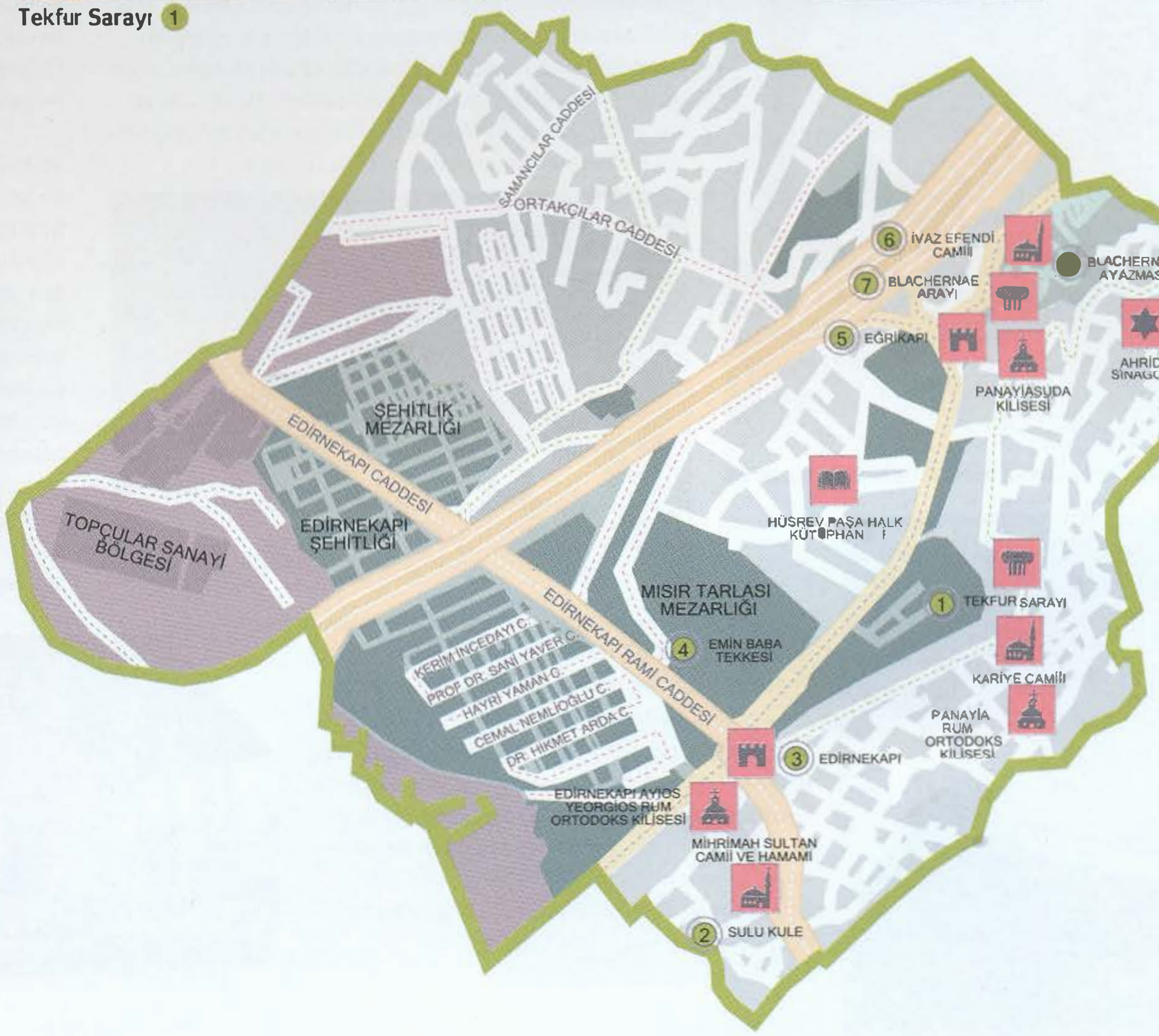

Tekfur Sarayı 1

Topkapı (Romanos Kapısı)

Bu kapının **Topkapı Sarayı** ile bir ilgisi yok ama 1453 kuşatmasında başrollerden birini oynamış. En ağır hücumlardan bazıları bu kapı çevresinde yaşanmış. **Macar** mühendis **Urban**'ın buraya yerleştirdiği büyük top sayesinde duvarda açılan gediklerden içeri girilmiş, kullanılan topların bazıları hala burada duruyor. Son Bizans imparatoru **Konstantin Dragases**'in şehri savunurken burada öldüğüne inanılıyor.

Panorama 1453 Tarih Müzesi

Beyaz atının üzerinde Fatih

Gazi (Kara) Ahmed Paşa Camii

Panorama 1453 Tarih Müzesi

Kapının biraz ilerisindeki Panorama 1453 Tarih Müzesi (*Tel: 0212 415 14 53, www.panoramikmuze.com*) 3.000 metre karelik bir alana kurulmuş. Burayı kafanızda canlandırmak için silindir gibi bir yapı düşünün. Siz silindirin ortasındaki platformda duruyorsunuz. Silindirin iç yüzeyinin tamamında, 360 derecelik bir açıdan savaşı gösteren, konu olarak birbirine bağlanan resimler çizilmiş. Üç boyutlu etkisi yaratmak için platformla resim arasına savaşı canlandıran malzemeler konulmuş. 29 Mayıs 1453 günü bu bölgenin nasıl göründüğünü görsel malzemeler canlandırırken fonda çalan Mehter marşları da atmosfere katkıda bulunuyor. Fetih hakkında birçok bilgi de veriliyor ama ne yazık ki tümü Türkçe olduğu için gelen yabancı turistler yararlanamıyor.

Adnan Menderes Anıt Mezarı

Surların hemen içinde **Koca Sinan**'ın bir başka eseri, 1554 yılında yapılmış **Gazi (Kara) Ahmed Paşa Camii** yer alıyor. **Kanuni**'nin sadrazamlarından olan Paşa'nın mezarı caminin dışında Millet Caddesi'nde bulunuyor. Caminin avlusu dışarıdaki kalabalıktan sonra vaha gibi, içeride ise muhteşem İznik çinileri var.

Vatan Caddesi üzerinde **1960 Darbesi**'nin ardından idam edilen **Başbakan Adnan Menderes** (1899-1961) ile bakanları **Fatin Rüştü Zorlu** ve **Hasan Polatkan**'ın mezarlarını görebilirsiniz. 8. **Cumhurbaşkanı Turgut Özal** (1927-1993) anısına yapılmış modern anıt mezar diğerlerinin yanında ve üzerinde kocaman bir metal top var.

Turgut Özal Anıt Mezarı

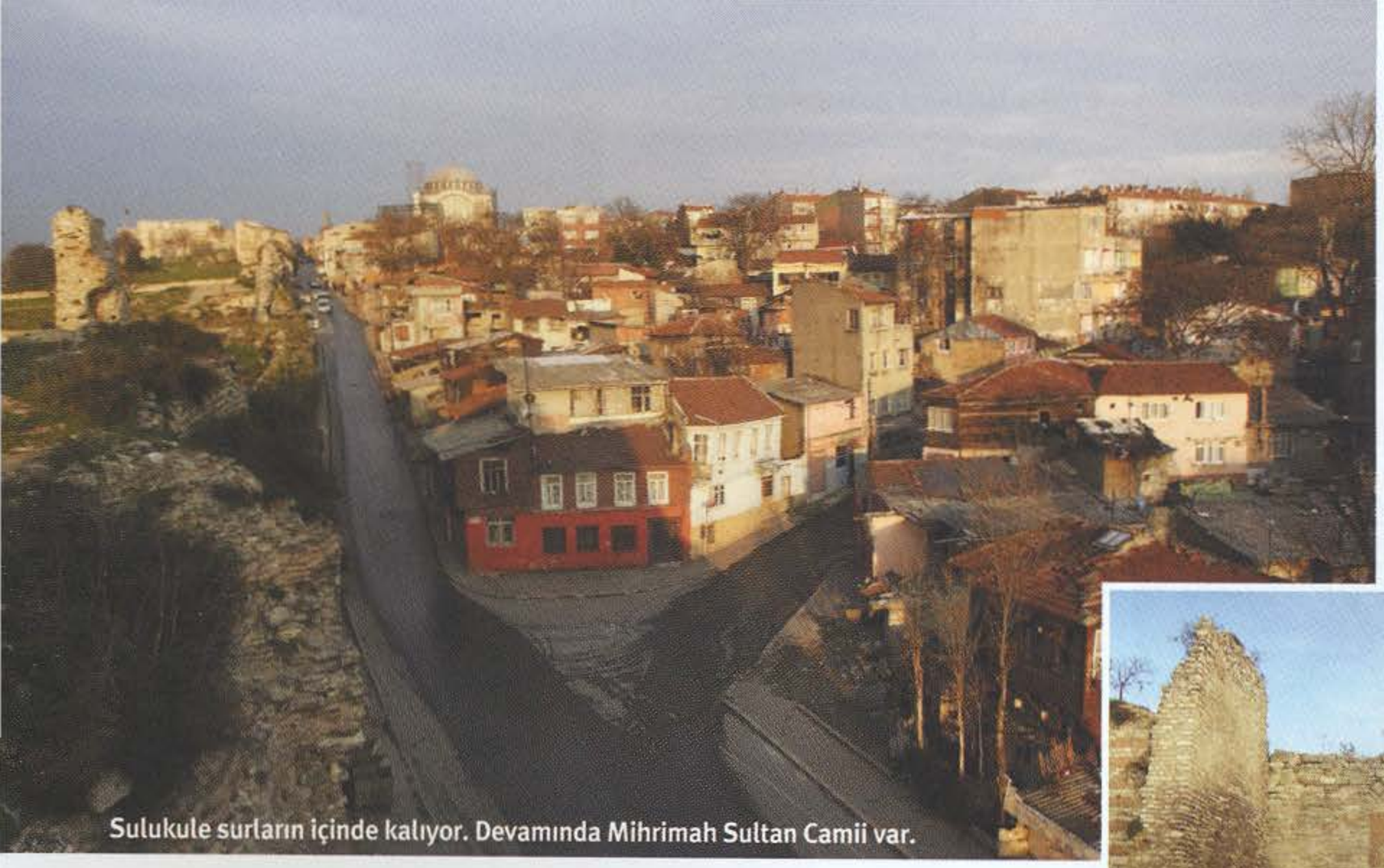
Bugünün kalabalık **Vatan Caddesi** eskiden **Lykos Nehri**'nin yatağıymış.

Takkeci İbrahim Ağa Camii

Takkeci İbrahim Ağa Camii

Topkapı'dan Haliç'e doğru yürüdüğünüzde İstanbul'daki tek, orijinal ahşap camiye gelirsiniz. İlk yapıldığı haline çok yakın olarak bugüne ulaşan cami, belki de şehirden uzak olduğu için yangınlardan zarar görmeden günümüze kadar gelmiş. 1591 yılında dervişlerin giydiği takkeleri üreten bir usta tarafından yaptırılan camide harika bir İznik çini koleksiyonu var. Restore edilmiş tavanı ise sürpriz olarak bekliyor sizi.

Sulukule surların içinde kalıyor. Devamında Mihrimah Sultan Camii var.

Sulukule 2

Sulukule adını geçmişte bu civardan akan **Lykos (ışık) Nehri**'nden alıyor. 2008 yılında **Topkapı** ve **Edirnekapı** arasında kalan bu bölgenin yeniden yapılandırılma kapsamına alındığı ve semtin yerlisi **Roman** halkın buradan başka yere taşınması gerektiği açıklandı. Sulukule o günden sonra gündeme oturdu, kamuoyunun ilgisini çekti. Bu projeye karşı çıkarak bölgenin dünyadaki Romanlara ait en eski yerleşim birimi olduğunu söyleyenler, bu yerleşimin **Fatih Sultan Mehmed** zamanına dayandığının altını çizdiler ve olayı rant kavgası olarak nitelendirdiler. Öte yandan projenin destekleyicileri, Sulukule'deki müzik ve dans mekanlarının 1992 yılında kapatıldığını ve semtin önemini kaybedip bir **"şehir içi varoşu"** haline geldiğini öne sürdüler. İşin doğrusunun ne olduğu artık önemli değil, **"Rusya'dan Sevgilerle"** isimli **James Bond** filmine de mekan olan Sulukule'de binalar çoktan yıkıldı, yaşayanlar yerlerinden yurtlarından oldular.

Sulukule'nin girişindeki tarihi kapı

Surp Nikoğos Ermeni Kilisesi

Edirnekapı 3

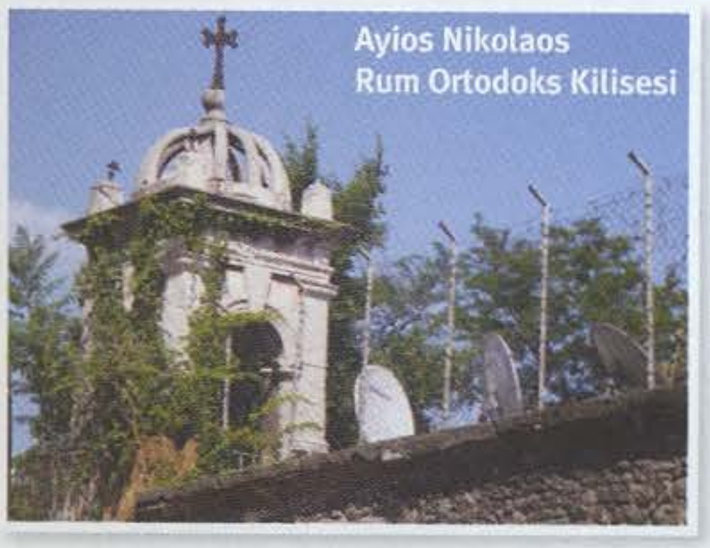
Altıncı tepenin üstündeki Edirnekapı 77 metre ile tüm İstanbul'a tepeden bakan, şehrin en yüksek noktası ve **Fatih Sultan Mehmed**'in 1453 yılında at sırtında şehre girdiği kapı. **Charisios Kapısı** olarak da bilinen kapı, batısında yer alan geniş mezarlıktan ötürü **Porta Polyandrium (Mezarlık Kapısı)** olarak da isimlendirilmiş.

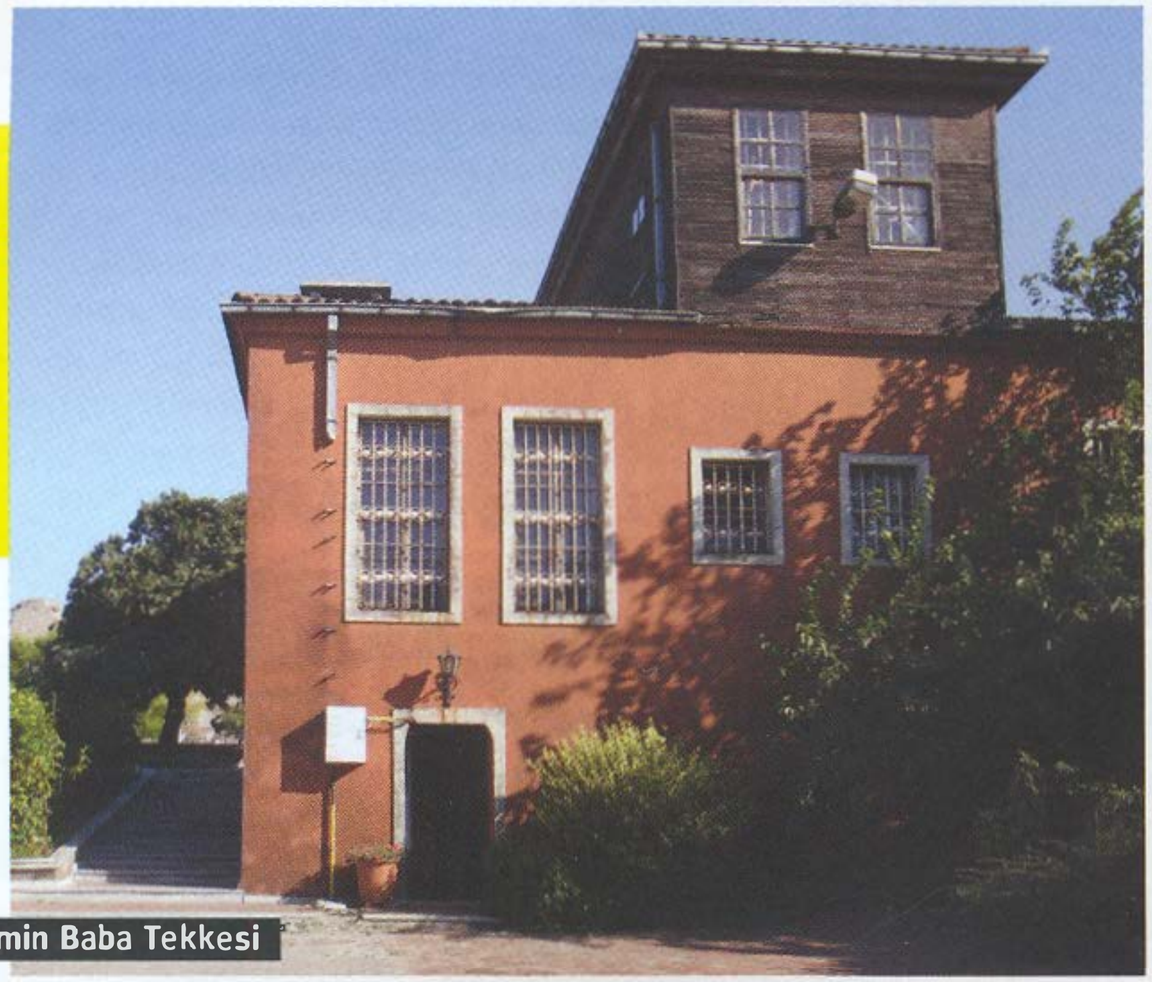
Örümcek Adam iş başında!

Kiliseler

Surların içinde iki tane XIX. yüzyıl kilisesi var. Ermeni olanı **Surp Nikoğos**'a adanmış ve ilk olarak 1620'lerde inşa edilmiş. Bugünkü bina ise 1831'den kalma ve yıllardır kapalı. **Ayios Nikolaos Rum Ortodoks Kilisesi** Noel Baba'ya ithaf edilmiş. İlk bina XVI. yüzyılda yapılmış, 1831'de yeni baştan inşa edilmiş.

Ayios Nikolaos Rum Ortodoks Kilisesi

Emin Baba Tekkesi

Emin Baba Tekkesi 4

Edirnekapı'da yolun karşısına geçtiğiniz zaman göreceğiniz **Emin Baba Tekkesi**, konak tarzı Bektaşi tekkelerinin en güzel örneklerinden. **Sultan Abdülaziz'in annesi Pertevniyal Valide Sultan** tarafından Bektaşi tekkelerinin kapalı olduğu dönemde onarılması, Bektaşiliğin gücünü göstermesi açısından önemli. 1997 yılında yenilenen tekke, arka bahçesindeki mezarlıkta bulunan gri mezar taşlarıyla da ilgi çekiyor.

Hazire

Osmanlıların şehre ilk girdikleri yer: Ahşap Hipodrom Kapısı / Kerkoporta

Edirnekapı'nın kuzeyinde yer alan ve geçmişte bu civarda bulunan hipodrom yüzünden **Ahşap Hipodrom Kapısı** olarak adlandırılan kapıdan **Fatih Sultan Mehmed'**in Yeniçeri-leri ilk kez şehre girmeyi başarmış. Hemen yakınındaki burç ise **Ulubatlı Hasan'**ın Osmanlı sancağını dikmek için tırmandığı yer (*Topkapı metro istasyonuna onun anısına adı verilmiş*). Bu arada **"Kerko" Yunanca kuyruk** demek, hipodromdaki atlardan geliyor, aynı bir sonraki kapının adının **nal** olması gibi.

Ulubatlı Hasan

Ulubatlı Hasan (1428-1453) 1453'teki İstanbul'un fethi sırasında surlara tırmanarak Osmanlı sancağını ilk diken kişidir. Yağmur gibi yağan oklarla şehit olana kadar diğer askerlere savaşma gücü vermiş. Burçlardaki bu olayı **Panorama 1453 Tarih Müzesi'**nde görebilirsiniz.

Panayia Suda Rum Ortodoks Kilisesi

Eğrikapı 5

Bizanslılar döneminde burada atlar için nal (kaligae) yapılan bir yer varmış. İmparator **Manuel Komnenos** bir kapı yaptırınca adı **"Porta Kaligaria"** olmuş. Bugünkü adıyla Eğrikapı'nın girişinde, Eyüp **Sultan**'ın yeğeni **Hazret Hafız**'ın türbesi var. **Hazret Hafız**'ın VII. yüzyıldaki **Arap Kuşatması** sırasında öldüğü sanılıyor. 1453'te Türklerin çoğu bu kapıdan şehre girmiş.

1939 yılına kadar bu kapının yanında, Bizans döneminden bu yana **Yahudiler** tarafından kullanılan bir mezarlık varmış. Buradaki mezar taşları günümüzde **Hasköy Mezarlığı**'na (sy. 261) taşınmış. Surları geçip soldan aşağı doğru yöneldiğinizde yüksek bir duvarın arkasında XIX. yüzyıl **Rum Ortodoks kilisesi** olan **Panayia Suda**'yı görürsünüz. Kilisenin içinde sinir hastalıklarından muzdarip olanlara iyi geldiğine inanılan ayazma var. Cemaat kalmadığından kilise hep kapalı, o yüzden ayazmayı görme şansınız yok gibi.

Soldaki kapıdan dışarı çıktığınızda **Belgrad Ormanı**'ndan (sy. 562) getirilen suyun iki son toplama noktasından biri olan **Mimar Sinan**'ın yaptığı **Kırkçeşme Maksemi**'ni göreceksiniz. Maksem 2009 yılında restore edildi. Son toplama yerlerinden ikincisi ise Taksim Meydanı'nda anıtın arkasında (sy. 283).

Hazret Hafız'ın Eğrikapı'daki Türbesi

Tekfur Sarayı'nın yanındaki evlerden birinin kapısının üzerindeki Davut Yıldızı eski sahibinin Yahudi olduğunun göstergesi idi. Temmuz 2010'da gittiğimizde yerinde yeller esiyordu.

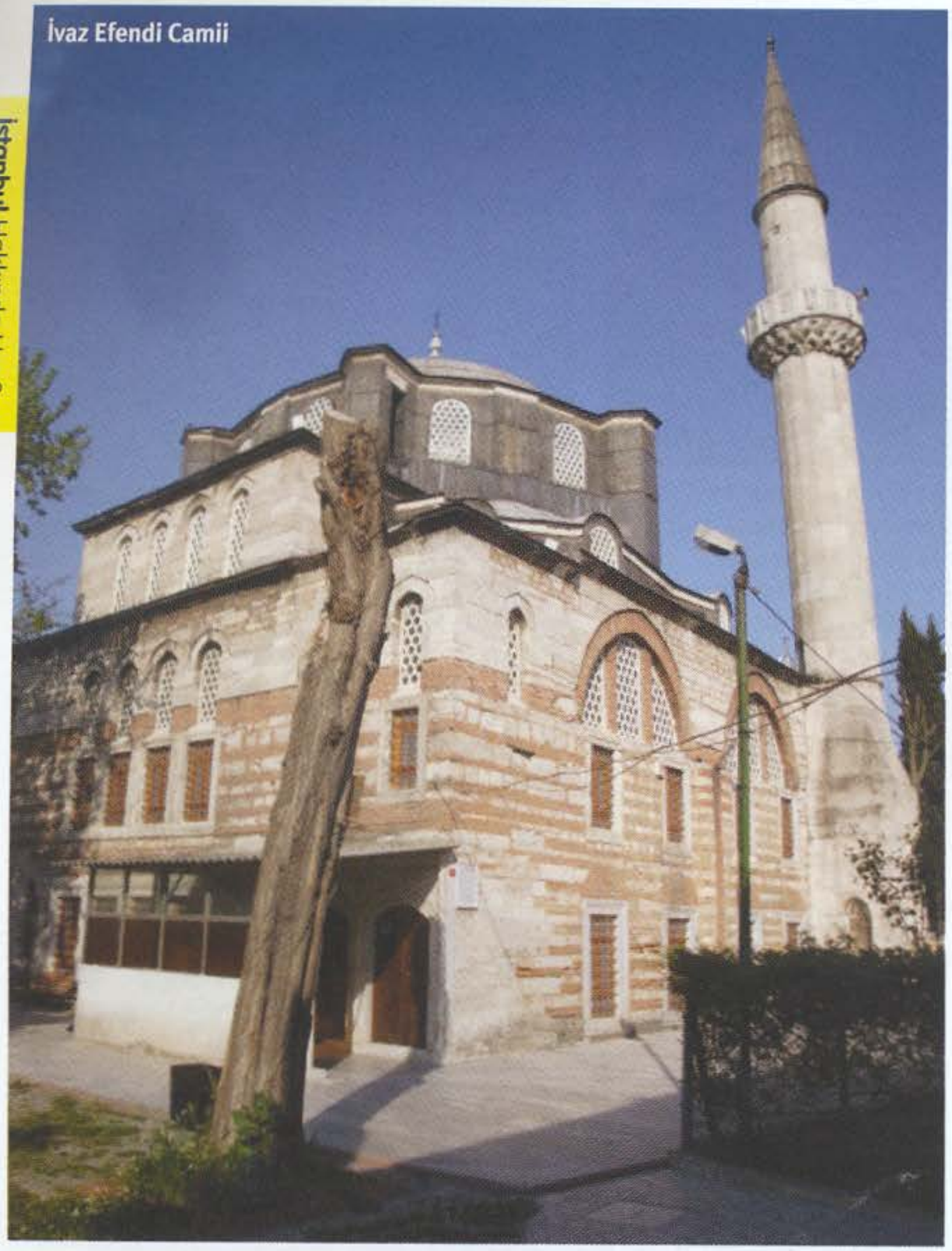
Surların içinde ve dışında çok sayıda mezar bulunuyor.

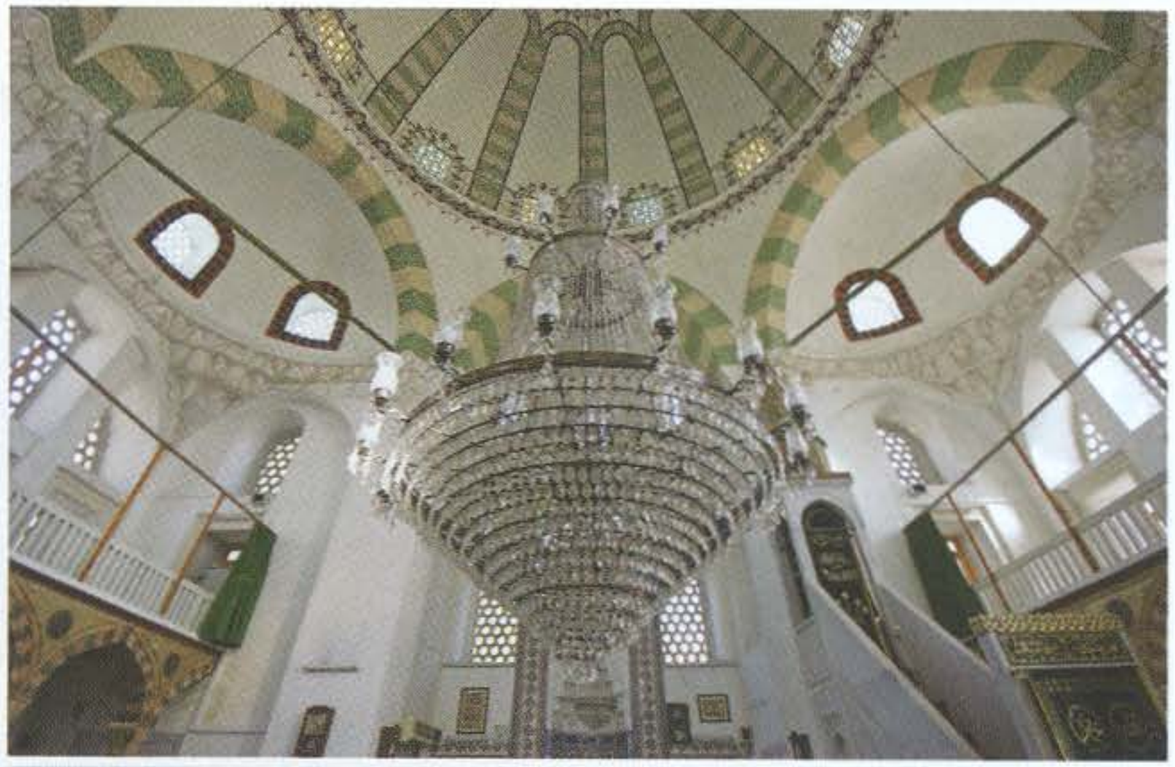
Tekfur Sarayı'ndaki Atölye

Bizanslıların saraylarını birçok binadan oluşan kompleks tarzında inşa etme gelenekleri burada da bozulmamış. XIII. veya XIV. yüzyılda inşa edilmiş olan **Tekfur (Porphyrogenitos) Sarayı**, yanıbaşındaki **Blachernae Saray** kompleksinin önemli bir parçası olarak yapılmış. Porphyrogenitos **"mor ya da porfir rengine doğmuş"** demek. Mor kraliyet rengi olduğu için bu Bizans imparatorları için de kullanılan bir tanımlama. Mermer ve tuğla ile yapılan sarayın dış yüzey süslemeleri iyi durumda. Yıllardır bitmeyen restorasyon dolayısıyla içeriye girmenin mümkün olmadığı binanın terkedildiği yalnızlık insanın içini acıtıyor.

Saray Türkçe'de **Tekfur (İmparator) Sarayı** olarak tanınmış. Sarayın ilginç bir öyküsü var. Fetihten sonra bir süre zürafa gibi değişik hayvanların olduğu küçük bir hayvanat bahçesi, olarak kullanılmış. 18. yüzyılda çini ve seramik üreten bir atölye olarak yeni hayatına başlamış. İznik fırınlarında üretilenlere göre daha düşük kalitede kabul edilse de, bu seramikler bugün bile çok değerli. Örneklerini **İstanbul Arkeoloji Müzeleri**'ndeki **Çinili Köşk**'te (sy. 25) görebilirsiniz. XVIII. yüzyıl sonlarına doğru çini üretimi durdurulup bina düşkünler evine dönüştürülmüş. **Robert Koleji (bugünkü Boğaziçi Üniversitesi)** kuran **Cyrus Hamlin**, 1860'larda okulu saraydan geri kalan bölümde kurmayı bile düşünmüş.

İvaz Efendi Camii

İvaz Efendi Camii 6

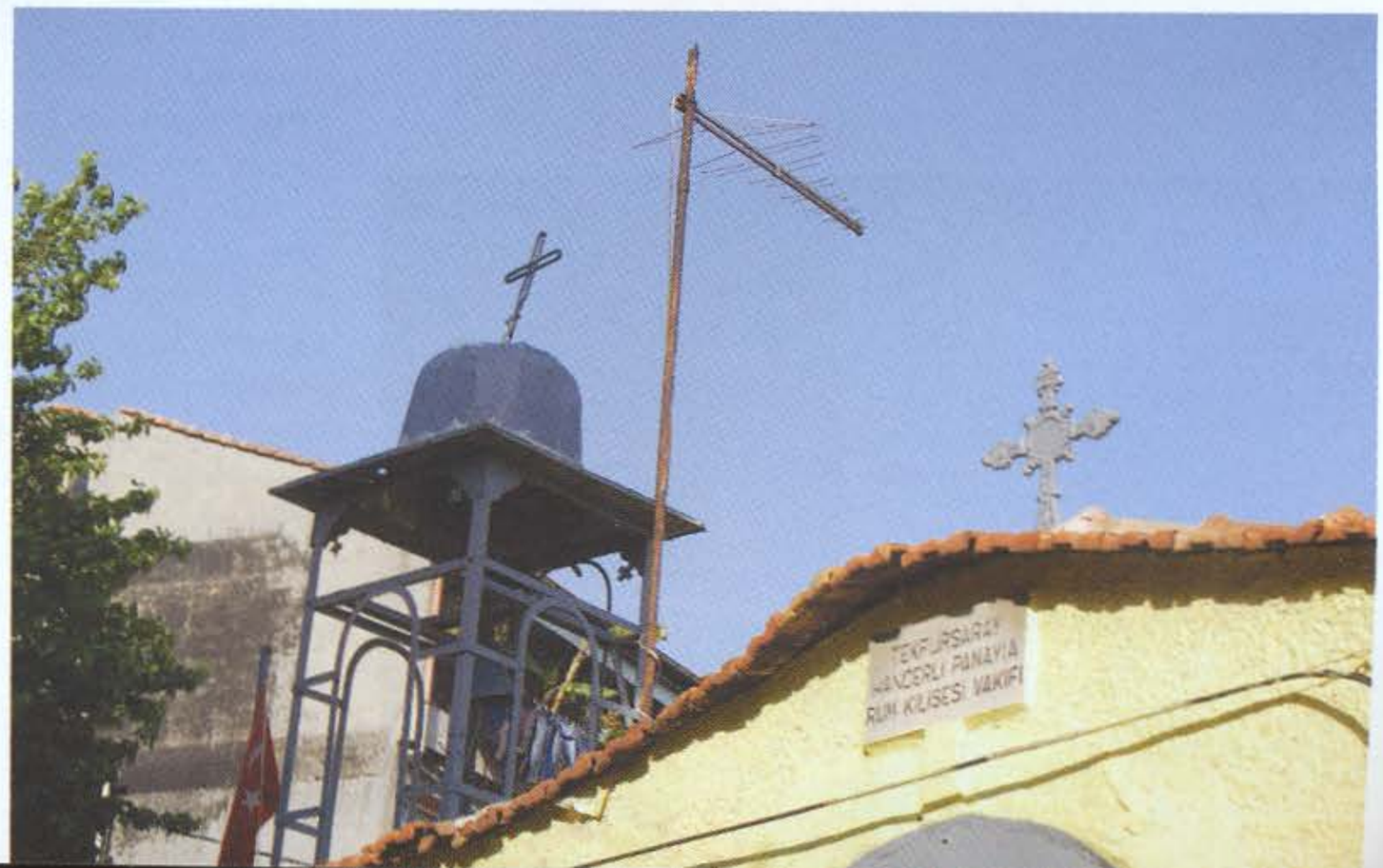
1580'lerde yapılan caminin geleneksel bir cümle kapısı yok. Ana girişin üstünde **Mimar Sinan** tarafından yapıldığı yazılı ama Sinan'ın tezkerelerinde adı geçmediğinden yine de mimarı hakkında kesin konuşulamıyor. **Blachernae Sarayı'nın** kalıntılarının üzerine inşa edilen caminin tek minaresi kıble duvarının köşesine yapılmış, mihrabı ise harika **İznik çinileriyle** donatılmış. **Kazasker İvaz** Efendi'nin aslında bir külliye olarak **yaptırdığı** eserden geriye sadece bir çeşme ve bahçesinde İvaz Efendi'nin de **yattığı** hazire kalmış.

Emir Buhari Tekkesi

Tepeden aşağı biraz inince sağda göreceğiniz 1513 yılında inşa edilen **Emir Buhari Tekkesi**, XIX. yüzyılda yeniden yapılmış. Baştan aşağı restorasyon ise 2009 yılında oldu.

Rum Kiliseleri

İstanbul'da 96 tane Rum Ortodoks kilisesi var. 10'u manastır, 12'si mezarlık, 2'si kurum kilisesi. 1 özel, 7 tane de temsilcilik statüsünde kilise var. Kiliselerin 53 tanesi Tanzimat öncesinde, 42 tanesi Tanzimat sonrasında yapılmış. Bir tek **Panayia Muhliotissa Kilisesi** (sy.234) Bizans döneminden kalmış.

Hançerli Panayia Rum Kilisesi Vakfı

Blachernae Sarayı 7

Haliç kıyılarında kara surları ve deniz surlarının birleştiği yere yakın bir yerde bulunan Blachernae Saray kompleksi 500'lü yıllarda **İmparator Anastasios** tarafından yapılmış. Adını yakınlardaki çok saygı duyulan bir ayazmadan alan saray, ayazmayı ziyaret eden imparatorluk ailesi tarafından kullanılmış. XI. ya da XII. yüzyılda hanedan **Sultanahmet**'teki **Büyük Saray**'dan buraya taşınınca geniş ölçüde yeniden inşa edilmiş. 1204 yılından 1261'e kadar süren **Latin İşgali** döneminde Büyük Saray virane bir halde bırakılmış ve imparatorlar burayı sürekli olarak kullanmaya başlamışlar. Batılı yorumcuların arkasından ağıtlar yaktığı görkeminden ne yazık ki bugüne çok az şey ulaşmış: **Tekfur Sarayı**, tepedeki birkaç yapı, **Anemas Zindanı** ve **II. Isakios Angelos Kulesi**.

Civardaki **Ayvansaray** (Eyvan Sarayı) semti adını görünüşe göre saraydan almış. "Ayvan" Farsça bir kemerle dışarı açılan dikdörtgen mekan anlamına gelen "eyvan" kelimesinin bozulmuş hali.

"Blachernae Sarayı'na her yıl hediyeler getiriliyordu. Altınlar, erguvani ve kırmızı renklerde giysiler kulelerden taşıyordu."

Tudelalı Benjamin, Charles Diehl'in "Byzantine Empress" kitabında anlatıyor, 1904

İvaz Efendi Camii Anemas Zindanı'nın arkasında kalıyor.

Anemas Zindanı

Blachernae Saray kompleksinin bir parçası olan bu hapishane birçok tutsak ağırlamış. Bunların arasında burada öldürülen imparatorlar **II. Isakios Angelos** ve **IV. Alexios Angelos** da var. Orijinal binada, zindanın üç kata dağılmış 42 hücresi varmış. **Girit Adası**'nın Arap emirinin soyundan gelen **Michael Anemas** XII. yüzyılda İstanbul'a mahkum olarak getirilmiş. Cesur davranışları sayesinde Bizans imparatorunun saygısını kazanmış. Anemas, **Alexios Komnenos**'a karşı bir ayaklanmaya karışmış. Sakalları yolunarak paçavra kıyafetler içinde, sokaklarda gezdirilme cezasına çarptırılmış. Şanslıymış, imparatoriçe ona acımış ve kocasına onu kör yapmaması için yalvarmış. Anemas, adını taşıyan zindana atılmış. Zülfü Livaneli **Şahmaran** filmini bu zindanda çekmişti. Zindan 2010 yılında restore ediliyordu. İnşallah yakında biter.

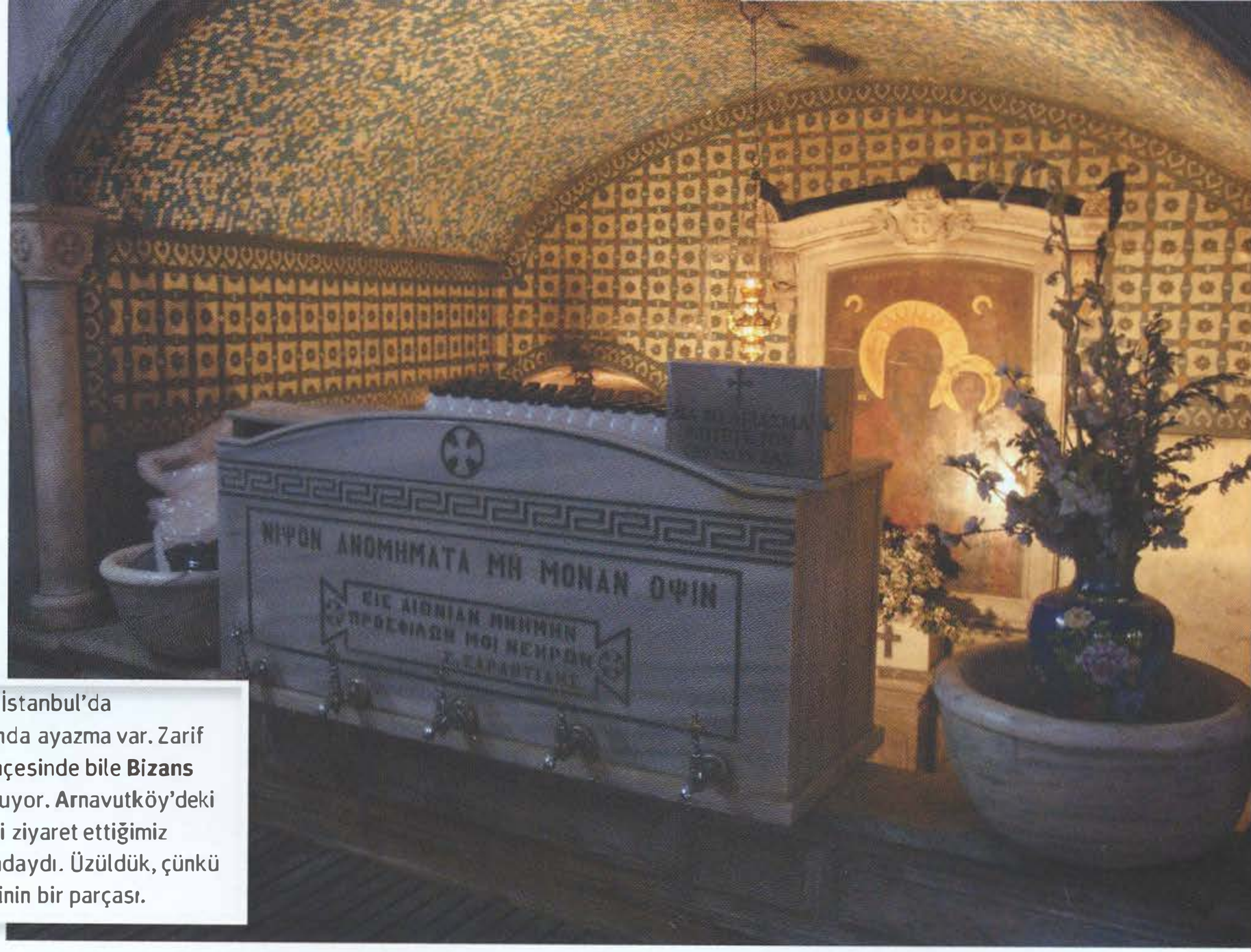
II. Isakios Angelos

"Huysuz, yaşlı rehberimiz mahpusların cesetlerinin atıldığı, denize bağlanan kanalları gösterdi... Anemas Zindanı'nın kan donduran bir atmosferi vardı... Her şey ölüm ve yıkımı hatırlatıyordu."

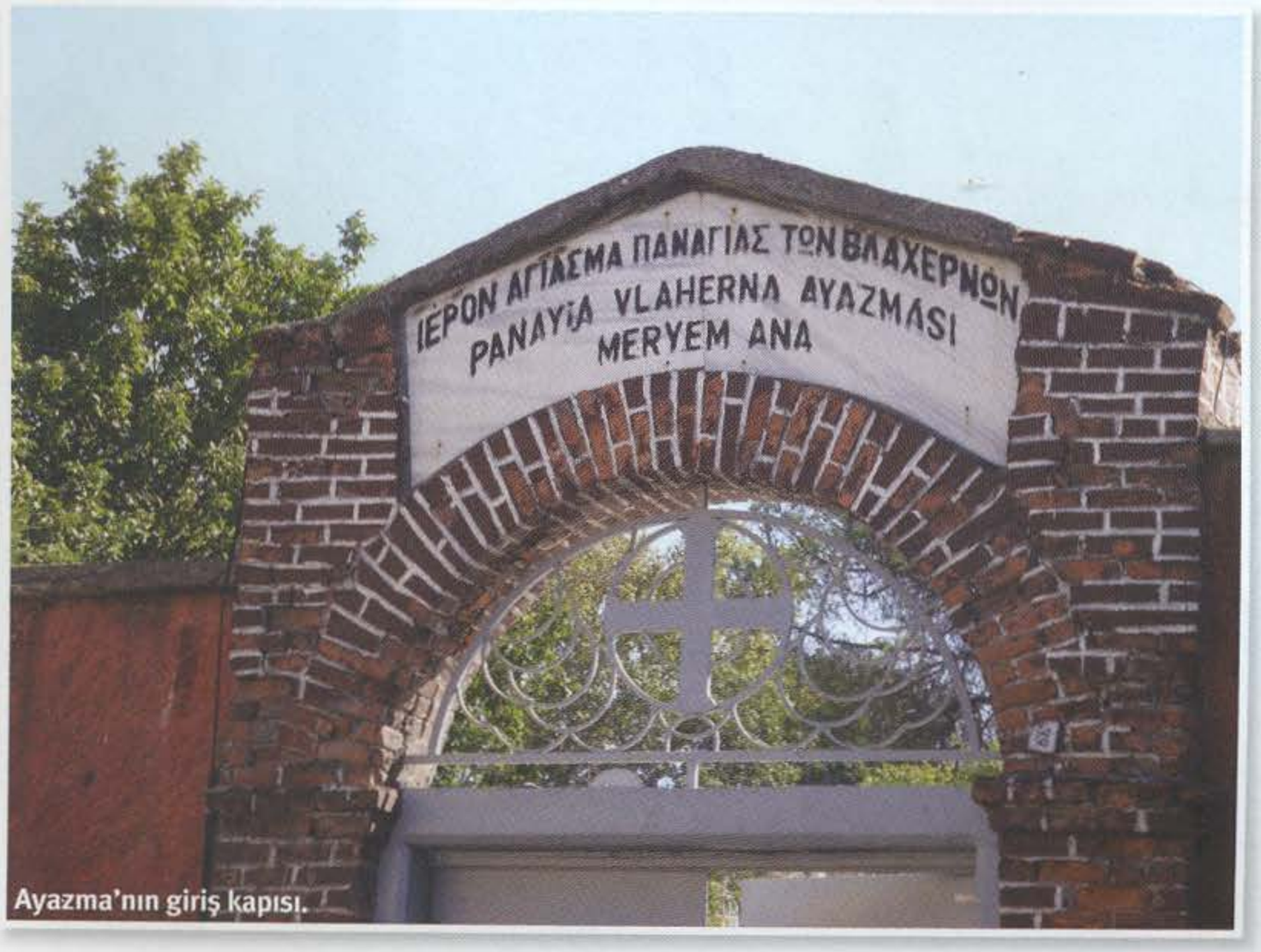
Romance of the Bosphorus, Dorina Lady Neave, 1949

Gizli Mezarlık

Ayvansaray'da kara surlarının deniz surları ile birleştiği yerde, XVII. yüzyılda yapılmış ancak 2009'da yeniden inşa edilmiş küçük **Hacı Hüsrev Mescidi** var. Mescidin bahçesinden kara surlarından geriye kalan son üç kulenin nefes kesen manzarasını seyredebilirsiniz. Burada duvarların önünde küçük ve güzel bir mezarlık var. **Ebu Şeybet-ül Hudri**'nin türbesi de burada. Bu mezarlıkta **Hz. Muhammed**'in yoldaşları olduklarına inanılan **Ebu Ahmet El Ansari** ile **Hamidullah El Ansari** ve 1453'te şehrin fethinde görev aldığına inanılan **Toklu İbrahim Dede** de yatıyor.

1990'da yapılan bir araştırmaya göre İstanbul'da 180 tanesinin yapısı duran 200 civarında ayazma var. Zarif **Mustafa Paşa Yalısı**'nın (sy. 542) bahçesinde bile **Bizans** döneminden kalma bir ayazma bulunuyor. **Arnavutköy**'deki **Ayios Nikolaos** örneğinde olduğu gibi ziyaret ettiğimiz ayazmaların bir kısmı çok kötü durumdaydı. Üzüldük, çünkü bütün eserler bu ülkenin zenginliklerinin bir parçası.

Ayazma'nın giriş kapısı.

Blachernae Ayazması 8

Bugün Ayvansaray Kuyu Sokağı'nda bulunan ve iyileştirici gücüne inanılan ayazmaya Hıristiyanlık öncesi dönemde de insanlar geliyormuş. 451 yılında **İmparator Marcian**'ın eşi **Pulcheria**, burada bir kilise inşa ettirince önemi daha da artmış. Kutsal topraklardan dönen iki hacı **Meryem Ana** tarafından giyildiğine inanılan, **Kudüs'te**n çaldıkları giysileri bağışlamışlar. Burası şehirdeki en kutsal mekan haline gelmiş. Bu yüzden kilise ve bölge imparatorların çok sık ziyaret ettiği bir yer halini almış ve zamanla buraya bir saray yapma ihtiyacı doğmuş (Blachernae Sarayı'nın detayları sy.151'de). Öyle inanılmış ki buranın gücüne, 627 yılında Avarlar'a karşı savaşan askerleri cesaretlendirmek için **Bakire Blacherniotissa**'nın şehir surları üzerinde görüldüğü rivayeti yayılınca kimse şaşırmamış. Bugün hala **Avarları yenme yıldönümünde** kutlama yapılıyor. Orijinal kilise 1434'te bir yangında hasar görmüş, ayazma XIX. yüzyılda zarif bir kubbe eklenerek yeniden yapılan kilisenin içinde kalmış.

NASIL GİDİLİR?

Eminönü'nden kalkan **99A** ve **Taksim**'den kalkan **55T** no'lu otobüslerle Ayvansaray'a ulaşabilirsiniz. Eminönü'nden kalkan 32 no'lu otobüs ise Edirnekapı'ya geliyor.

Şehrin Sınırları

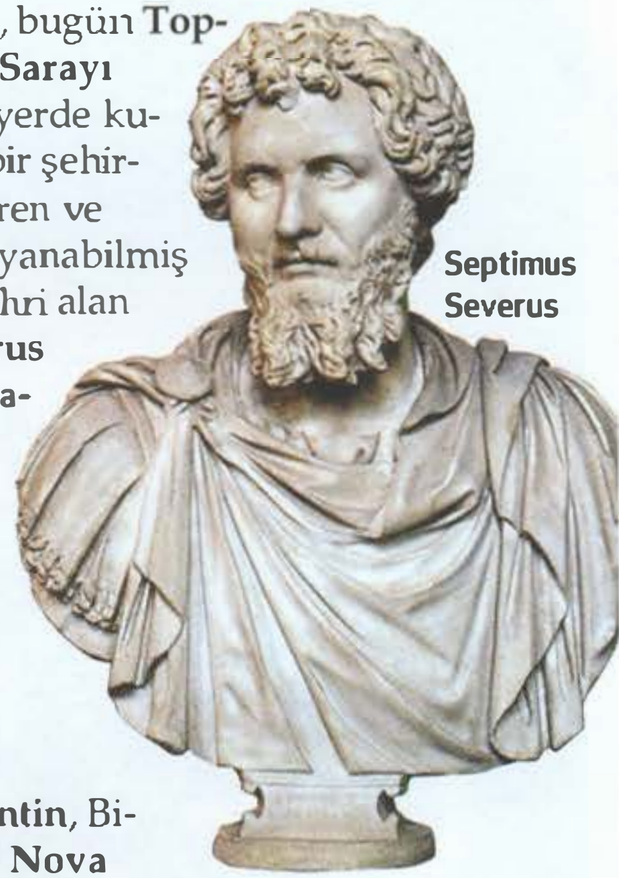
Kara Surları II

(Yedikule'den Topkapı'ya...)

İstanbul'un en etkileyici tarihi eserlerinden olan surlar, Bizans İmparatoru Theodosios ve ardılları tarafından inşa edilmiş, Fatih Sultan Mehmed'in fetihten sonra yaptırdığı eklemelerle bugünkü heybetine ulaşmış. Marmara Denizi'nden başlayarak Haliç'e doğru devam ettiğinizde zaman içinde kaleye dönüşen Yedikule'yi göreceksiniz. Edirnekapı'ya gidene kadar çok sayıda sürpriz çıkacak karşınıza.

Septimus Severus

Bizans, bugün **Topkapı Sarayı** olan yerde kurulmuş küçük bir şehirmiş. Etrafını çeviren ve türlü saldırılara dayanabilmiş surları 196 yılında şehri alan **İmparator Septimus Severus** tarafından yıktırılmış, ancak oğlu **Caracalla**, babasını ikna edince surlar yeniden inşa edilip 500 metre daha batıya kaydırılmış. Şehrin büyüklüğü ikiye katlanmış. Ne yazık ki ne ilk yapılan surlardan ne de **Severan Hanedanı**'nın yaptıklarından günümüze ulaşan olmuş.

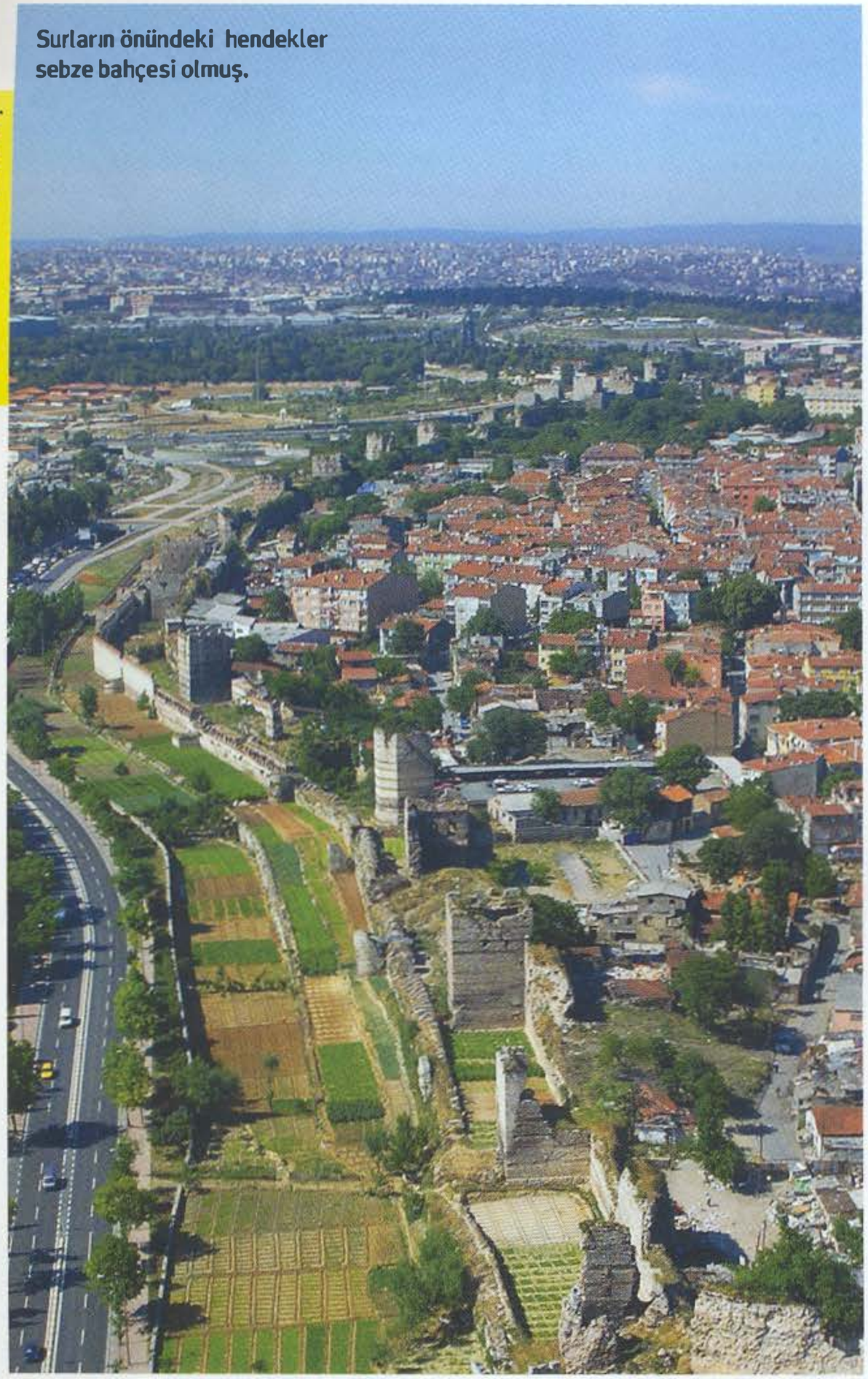
324 yılında **İmparator Büyük Konstantin**, Bizans'ı yeni başkent ilan etmiş ve adını **Nova Roma** (Yeni Roma) koymuş. Nova Roma'yla ilgili büyük projeleri varmış imparatorun. Şehri geliştirmek için başlattığı imar planları ise oğlu ve halefi **II. Konstantios** tarafından devam ettirilmiş. Kenti çevreleyen ve Severan Hanedanı döneminde yapılmış olan surları daha da batıya kaydırarak inşa ettirmiş Konstantin. Böylece şehri eskisine göre daha büyütmüş. Bizzat çizdiği planlarla imar edilen şehir, bugün bile Sultanahmet Meydanı ve çevresini gezenlerin hayranlığını kazanıyor.

II. Konstantios

Severan Hanedanı. Septimus Severus, eşi Julia Domna, oğulları Caracalla ve Geta. Geta'nın portresi, daha sonra ölüm fermanını imzalayacak olan Caracalla tarafından tahrif edilmiş.

Surların önündeki hendekler sebze bahçesi olmuş.

413 yılında **İmparator Theodosios** surları bulundukları yerden 1,5 kilometre daha batıya taşıyarak bugünkü konumuna kavuşturmuş. 447 depreminden sonra **Hun İmparatoru Attila**'nın yaklaştığı haberinin ardından tek duvarlı surların yetersizliği farkedilince surların önüne ikinci bir duvar ve hendek eklenmiş. 740 yılındaki depremden sonra **İmparator III. Leo** surları baştan başa tamir ettirmiş. İmparatorların XI. yüzyılda **Blachernae Sarayı**'na taşınmasıyla sarayın etrafındaki duvara 13 yeni burç ilave edilmiş. Surlar 1509'daki depremden sonra büyük bir tadilattan daha geçirilmişler.

Şehrin savunması, aralarından bir yol geçen iç ve dış duvarlardan oluşan surlar ve önlerindeki hendeklerle sağlanmış. Yaklaşık olarak her 55 metrede bir kule inşa edilmiş. Asker ve siviller kulelerin arasındaki kapılardan geçiş yapıyorlarmış. Genellikle yolun sonundaki yerin veya çevredeki önemli binaların adıyla anılan kapıların ismi çok sık değiştirildiği için bugün bile isimler üzerindeki tartışmalar sürmekte. Haliç'te gerili olan ağır zincirler ve şehrin denizden kuşatılmasının zor olması yüzünden imparatorlar sahil surlarını çok güçlü yaptırmamışlar. Bugün **Sarayburnu, Cibali, Fener, Balat** ve Marmara Denizi kıyısında sahil surlarının kalıntılarını görebilirsiniz.

Tarih boyunca surlar sadece **iki kez** geçilebilmiş. 1204 yılındaki **Haçlı Seferi** ile **Fatih Sultan Mehmed**'in İstanbul'u aldığı **1453 Kuşatması** sırasında.

Sahil surlarının bir kısmı yol genişletme veya tren yolu yapma çalışmalarına kurban edilmiş. Kara surlarının ve Marmara Denizi boyunca uzanan Propontine Surları'nın restorasyonu 1953 yılında **İstanbul'un Fethi'nin 500. Yıl Kutlamaları** kapsamında yapılmış.

1980'li yıllar boyunca surların **Yedikule ve Belgradkapı** arasındaki bölümü eski taş işçiliğine önem vermeden yeniden inşa edildi, tarihi doku ciddi hasar gördü. Yapılan hızlandırılmış çalışmalar sonucu ortaya özensiz bir restorasyon çıktı. 2006 yılında surlar üzerindeki çalışmaların ikinci bir incelemeye kadar durdurulmasını öneren UNESCO'nun haklı eleştirilerine zemin yarattı.

Haliç'teki zincirin parçaları

Surlarda bazıları dinsel içerikli motiflere sahip devşirme parçalar da var.

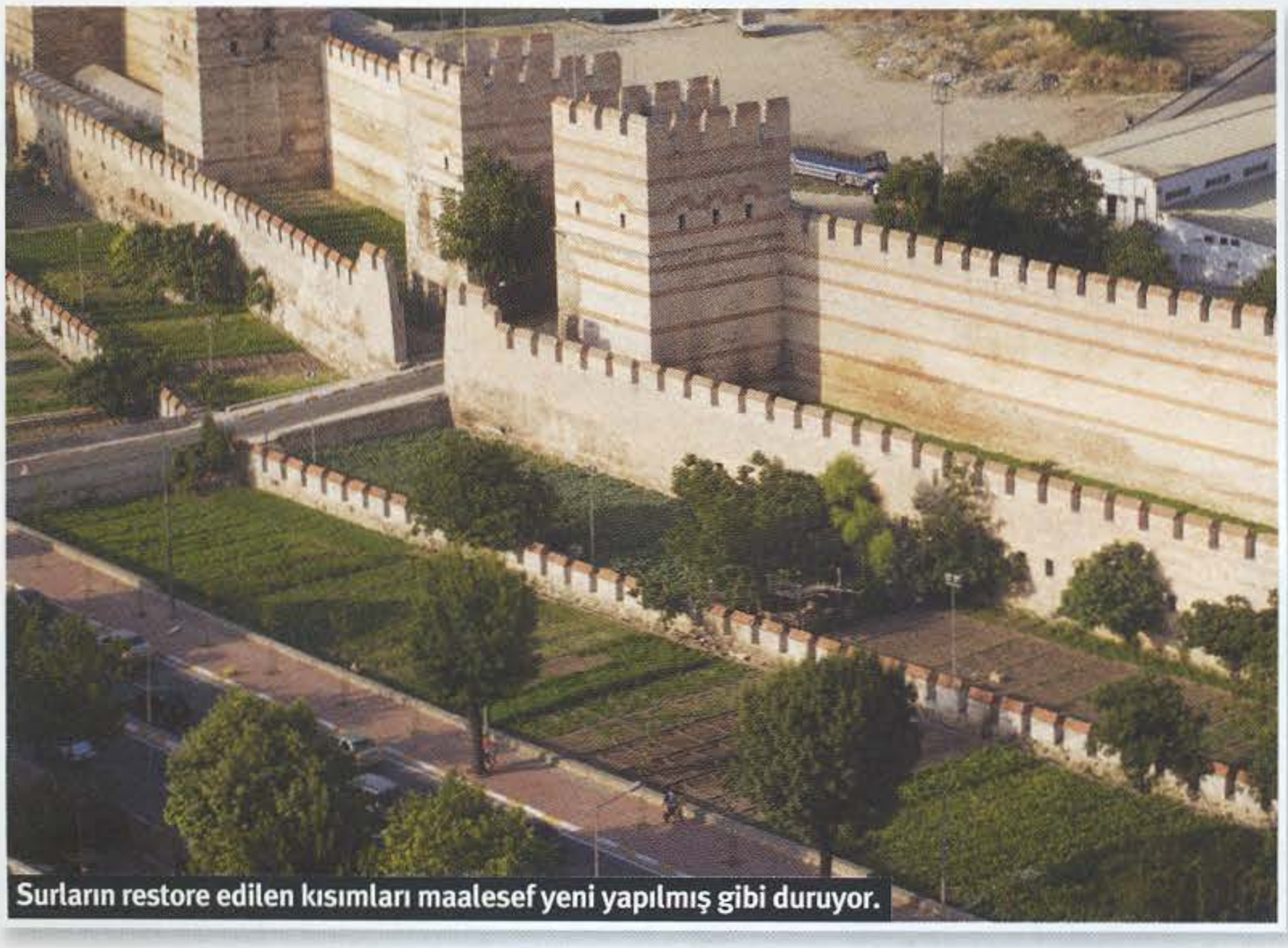
Kimin Surları?

Sık sık **Theodosios Surları** olarak tanımlanmalarına rağmen, **II. Theodosios** surlar yapılırken henüz yedi yaşında bir çocukmuş. Surlar aslında onun naibi **Anthemius**'un eseri.

Theodosios Sikkesi

Surların üzerindeki bir yazıt: "Romalıların İmparatoru Manuel tarafından restore edildi".

Surların restore edilen kısımları maalesef yeni yapılmış gibi duruyor.

Mermer Kule

Havaalanından şehir merkezine sahil yolundan geçerek geldiğinizde eski İstanbul'a ait göreceğiniz ilk eserlerden biridir Mermer Kule. Kara ve deniz surlarının birleşme noktası olan Mermer Kule'nin bir zamanlar bir saray ya da bir kalenin parçası olduğu düşünülüyor. **Adnan Menderes** zamanında surların önüne denizin doldurulmasıyla yapılan **Sahil Yolu** bir suikaste kurban giden **ABD Başkanı J. F. Kennedy**'nin adını taşıyor.

Roma Gibi...

Kara surları tamamlandıktan sonra surların içinde kalan **"Yeni Roma"** da aynen İtalya'daki **"Roma"** gibi yedi tepenin üstüne yerleşmiş.

Sayılarla Surlar

- Kara ve deniz surlarının toplam uzunluğu: 20.5 km.
- Mermerkule'den Ayvansaray'a kadar surların uzunluğu: 6.5 km.
- İç surların yüksekliği: 12 m.
- İç surların genişliği: 5 m.
- Dış surların yüksekliği: 8.5 m.
- Kapı sayısı: 81
- Kule sayısı: 96 (dış sur) + 96 (iç sur)
- İç ve dış surlar arasındaki mesafe: 15-20 m.
- Hendeğin eni: 20 m.
- Hendeğin derinliği: 10 m.

"Etkileyici kalıntıların üzerinde çalılar, küçük ağaçlar bitmişti, taşların arasından çıkan sarmaşıklar surları yukarıdan aşağıya çatlatmıştı."

Romance of the Bosphorus, Dorina Lady Neave, 1949

Yedikule günümüzde müze olarak kullanılıyor.

Yedikule 1

İmparator I. **Theodosios** ziyarete gelen diğer ülkelerin kral ve maiyetlerini görkemli bir şekilde karşılamak amacıyla bir zafer takı olarak **"Altın Kapı"** yı inşa ettirmiş. Daha sonra tahta geçen oğlu, dört kulesi olan arkadaki kaleyi bu kapı **ile birleştirmiş**. Fetihten sonra **Fatih Sultan Mehmed'in de üç** kule eklemesiyle bugünkü halini alan **Yedikule Zindanları** Türkiye'nin en eski açık hava müzelerinden biri (*www.yedikulezindanlari.com*). Osmanlı döneminde ilk olarak **Hazine-i Hümayun** (Osmanlı hazinesinin tutulduğu yer), daha sonraları da hapishane olarak kullanılmış. Padişahın gözünden düşen kişiler burada idam edilip kesik başları girişte yer alan kanlı kuyuya atılırmış. **Kapalıçarşı** ile **Mısır Çarşısı** arasındaki yokuşa adını veren **Mahmud Paşa** 1474'te burada boğdurulmuş. İmparatorluğun en yenilikçi padişahlarından olan 17 yaşındaki **Sultan Genç Osman** da 1622 yılında bir **Yeniçeri** ayaklanmasında Yedikule'de öldürülmüş.

Genç Osman

Francois Pouqueville

Yazılı Kule olarak da bilinen **Büyükelçiler Kulesi** zindan olarak kullanılan iki kuleden biri. Bu özelliğinden ötürü duvarlarında yabancı ülkelerden gelip de sultanı kızdırdığı için hapse atılmış olan mahkumların yazdıklarını görmeniz mümkün. Bu yazıların arasında **Napolyon Savaşları** (1803-1815) sırasında mahkum olan ve anılarını yazdığı kitapta toplayan **Fransız Francois Pouqueville'**inkiler de (1770-1838) var.

Hapishane olarak kullanılan kuleler.

Zaman zaman açık hava konserlerinin düzenlendiği Yedikule'nin kale duvarlarından görülen manzara nefesinizi kesecek güzellikte... Kulenin bakımsızlığı ise ne yazık ki içinizi acıtacak.

Eğer buradan hoşlandıysanız aşağıdaki yerleri de görmenizi öneririz;
Anadolu Hisarı (sy.539)
Galata Kulesi (sy.324)
Rumeli Hisarı (sy.434)

Altın Kapı'nın Yedikule içinden görünüşü.

Altın Kapı (Porta Aurea) 1

Yedikule surları içinde inşa edilen, Bizanslıların **Porta Aurea** dediği Altınkapı **Via Egnatia**'ya (sy. 191) geçiş sağlarmış. İlk olarak, 388 yılında **İmparator I. Theodosios**'un **Magnus Maximus** karşısında kazandığı zaferin anısına üç bölümlü bir kemer olarak yapılan kapı, 408'de **İmparator II. Theodosios** tarafından şehri çeviren duvarlarla birleştirilmiş. Heykel ve yazıtlarla süslenmiş olan kapı, ismine uygun şekilde altın kaplıymış. Sadece zafer kazanıldıktan sonra imparator ve generallerinin geçiş yaptığı zamanlarda açılan kapı, diğer zamanlarda kapalı tutulurmuş.

Kapı, son olarak 1261 yılında **İmparator VIII. Michael** Palaeologos'un geçişiyle imparatorluğun **IV. Haçlı Seferi**'nden sonra kaybettiği gücünü geri kazanmasını kutlamak için kullanılmış. Altın Kapı ilk restoratör kadınlardan olan Cahide Tamer tarafından restore edilmeş.

Altın Kapı'nın dışarıdan görünüşü.

Kazlı Çeşme 2

1453 yılında İstanbul'u kuşatan askerler suya ihtiyaç duydukları bir gün uçan kaz sürüsünü takip ederek suya ulaşmışlar. 1537 yılında **Kazlı Çeşme** Yedikule'nin biraz dışında hikayede sözü geçen kazların suyu gösterdiğine inanılan yere yapılmış. Sonraları dericilerin kullandığı bir yer haline gelen bölgede sanayi 1993 yılına kadar devam etti, ardından dericilerin çoğu Tuzla'ya taşındı. XVII. yüzyıl gezi yazarı **Evliya Çelebi**, anılarında, burada yaşayan insanların deri işlemesinden kaynaklanan berbat kokuya alıştığını ve zamanla kokuyu hissetmediğini yazmış.

Belgrad Kapı 3

Kanuni Sultan Süleyman'ın 1512 yılında **Belgrad**'dan alınan savaş esirlerini buraya yerleştirmesi nedeniyle kapı bu adı almış. Duvarların hemen ardında uyku problemi çekenlere yardım ettiğine inanılan **Uykulu Muhittin Efendi**'ye adanmış bir de türbe var.

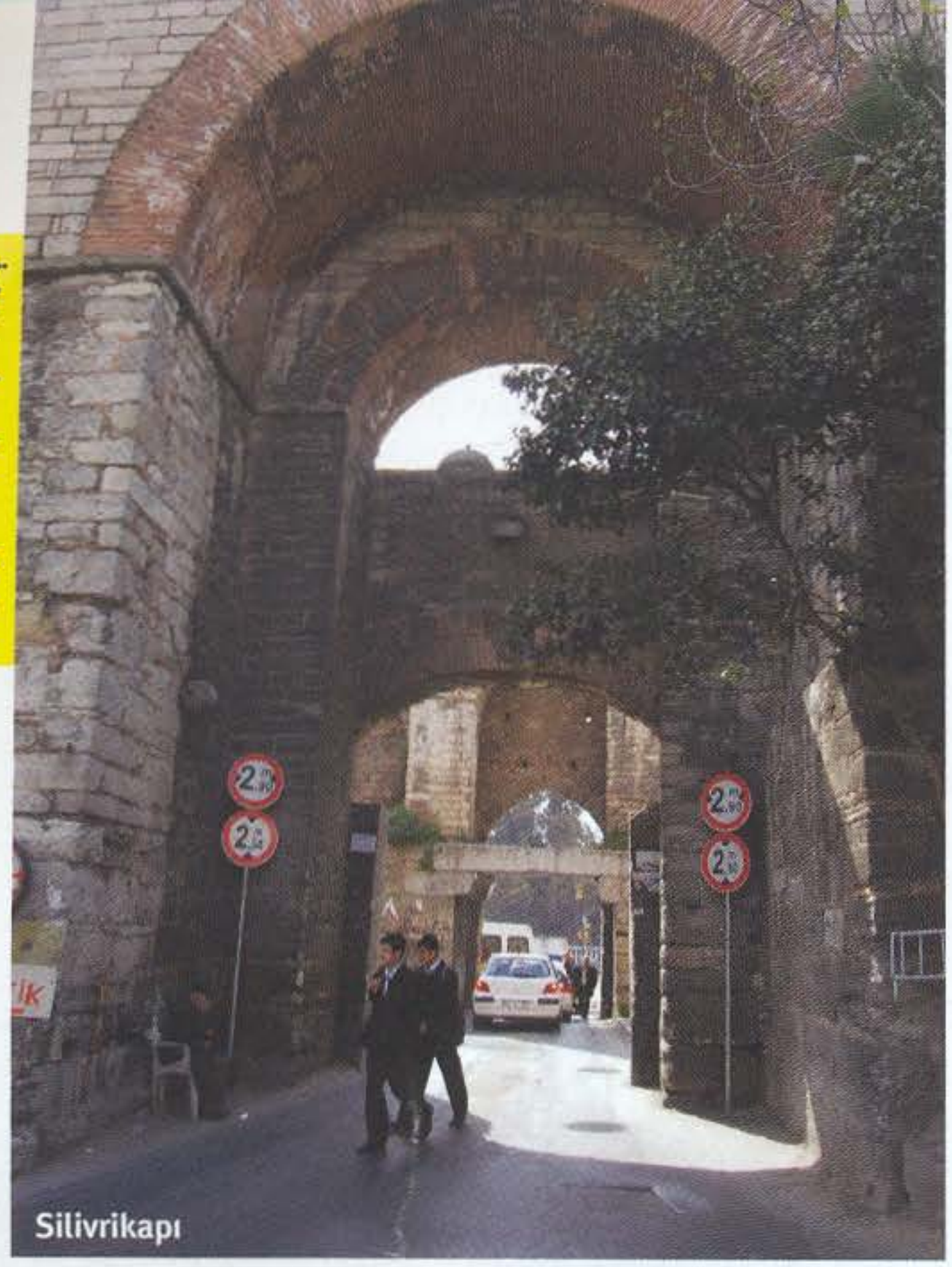
İstanbul'un fethi kutlamalarının her yıl 29 Mayıs'ta burada yapılmasına rağmen duvarların restorasyonuna gereken özen maalesef gösterilmemiş, kaba işçilik hemen göze çarpıyor. Renkli törenlerin her ayrıntısını seyretmek istiyorsanız sabah erken saatlerde gelin.

İstanbul'un fethi kutlamaları.

"Bu Altın Kapı'yı inşa eden
Altın Çağı da geri getirecek".

Porta Aurea'daki kayıp yazıttan.

Silivrikapı

Hadım İbrahim Paşa Camii

Silivrikapı 4

Bir zamanlar yakınlardaki bir kaynak nedeniyle **Mukaddes Kaynak Kapısı** olarak da adlandırılmış, daha sonra **Silivri'ye** (sy. 605) **giden** yola atfen şimdiki ismini almış. **Bizans Hanedanı'nın** bir kolu 1204'teki **IV. Haçlı İstilası**'ndan sonra **Nicaea'e** (İznik) yerleşmiş. 1261'de Latin'lerin istilasını sona erdirmek **üzere** bu kapıdan şehre girmişler.

Bu noktadan surların **içine** geçtiğinizde Silivrikapı Caddesi'nde **Mimar Sinan** tarafından 1551 yılında, **Sadrazam İbrahim Paşa** için yapılmış kare planlı, tek kubbeli **Hadım İbrahim Paşa Camii**'ni görebilirsiniz. Dönemin özelliklerini taşıyan çini panolar ve fildişi kakmaları ile dikkat çeken cami bir külliyenin günümüze gelebilen üyesi. Sadrazam, külliyenin bir diğer parçası olan ve avluda yer alan üstü açık mermer türbede yatıyor.

Diğer köşede, Tekke Maslağı Sokak'taki **Bala Külliyesi**, İstanbul'un Kuşatması sırasında görev yapan **Topçubaşı Bala Süleyman Ağa** tarafından yaptırılmış. 1863'te **II. Mahmud**'un saraylılarından **Sazkar Kalfa** burada bir **Nakşibendi Tekkesi** inşa ettirmiş. **Piristü Valide Sultan** da buna bir okulla çeşme ekletmiş. Çeşme gerçekten çok güzel ve arkasındaki evde insanlar yaşıyor. **Abdülmecid**'in eşi ve **II. Abdülhamid**'in manevi annesi olan Piristü Valide Sultan'ın adı Farsça'da **"kırlangıç"** demek. II. Abdülhamid'ten sonraki padişahlar tahta geçtiklerinde anneleri ölmüş olduğu için Piristü Kadın Efendi Osmanlı tarihine **son Valide Sultan** olarak geçmiş. 1894 depremi bu külliyede hasara yol açınca tamirini **Adile Sultan** (sy.532) üstlenmiş.

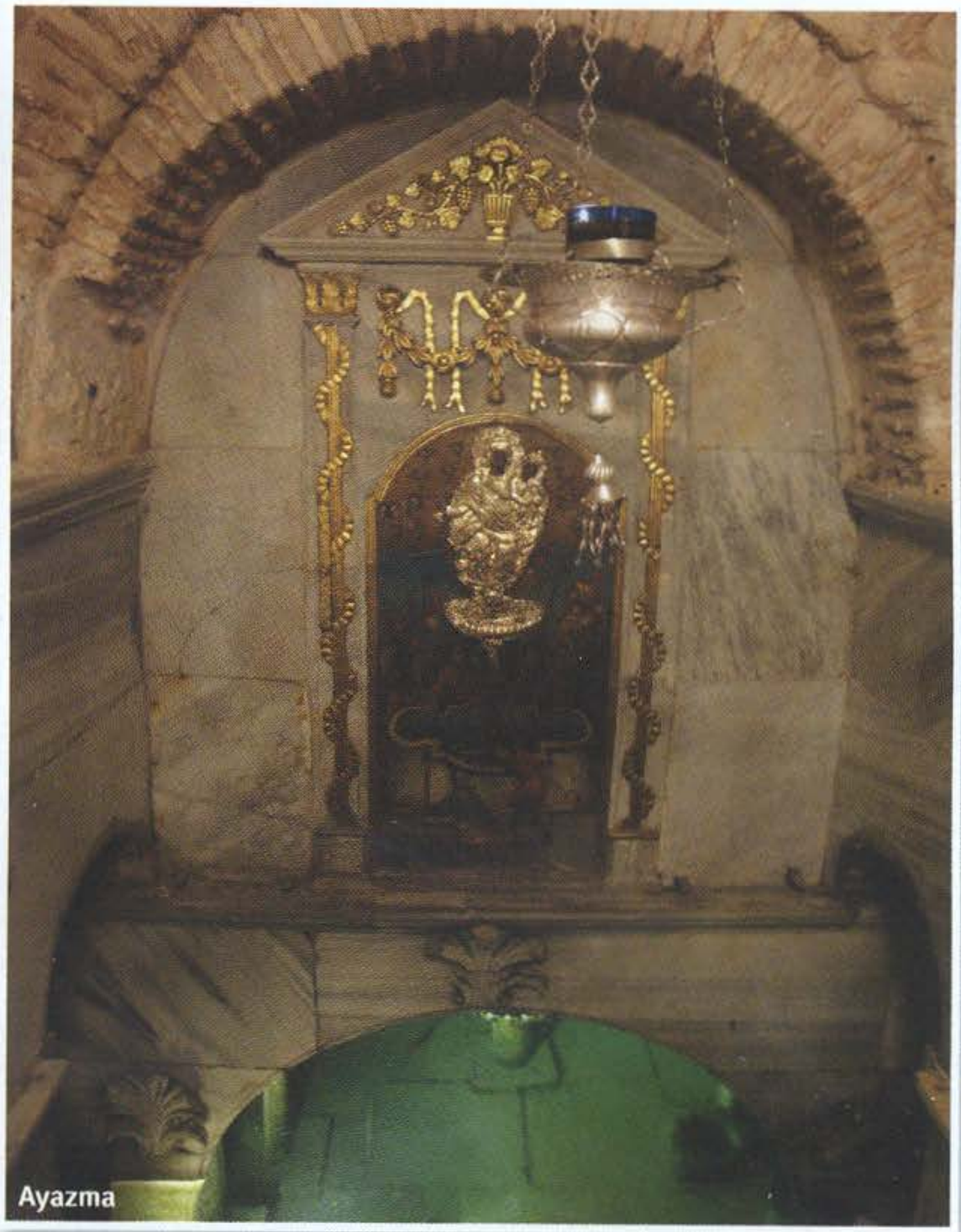

Suriçi'nde yaşayanlar.

Piristü Valide Sultan'ın yaptırdığı çeşme.

Bala Külliyesi

Kilisenin narteksi

Ayazma

Balıklı Rum Kilisesi 5

Kilise ana yolun karşısındaki büyük mezarlığın arkasındaki bir ayazmanın yanına inşa edilmiş. Böbrek probleminden şikayetçi olan **İmparator Jüstinyen**'in burada su içtikten sonra iyileştiği ve buraya **Ayasofya**'nın inşaatından getirttiği taşlarla bir kilise yaptırdığı yazıyor kaynaklarda. Kiliseyle ilgili bir başka efsane daha var: İstanbul 1453 yılında kuşatıldığında, bir rahip havuzun yanında balık kızartıyor, bir yandan da *"Türkler ancak bu balıklar canlandığı zaman şehri alırlar"* diye homurdanıyormuş. Tam bu anda canlanıp tavadan havuza geri atlayan balıkları görünce keşiş ne hale gelmiş bilinmez ama şehir kısa bir süre sonra Osmanlıların eline geçmiş. Bugün, hikayede sözü geçen havuz çok hoş bir şapelin altında yer alıyor, balıklarsa mutlu mutlu yüzüyorlar içinde...

Patrik mezarları, Mezartaşının üstünde Ekümenik Patrik I. Dimitrios yazıyor.

Kilisenin avlusu

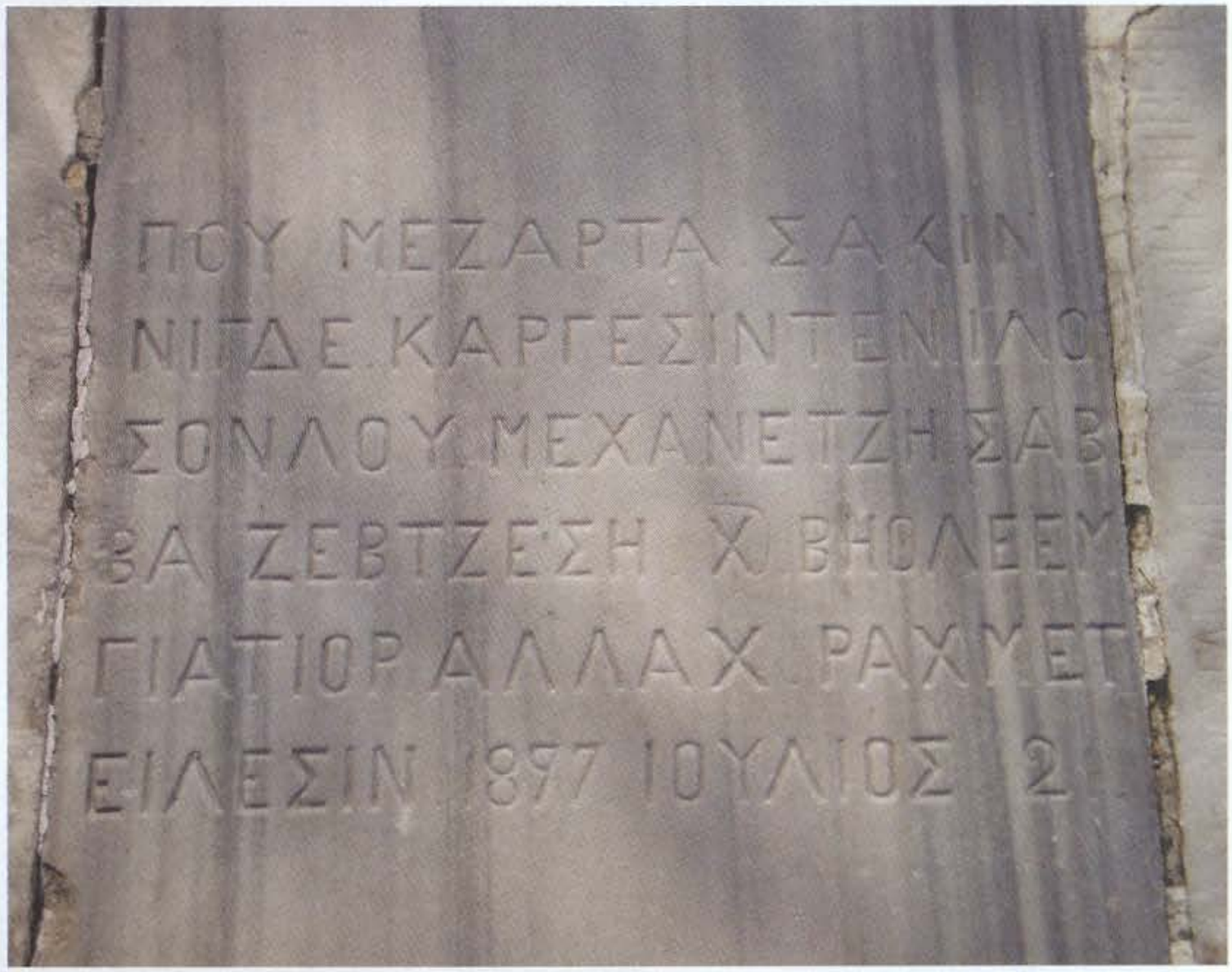
Kilisedeki rahibeler Paskalya hazırlığı yapıyorlar.

Hrant Dink'in mezarı

Ermeni Mezarlığı

Bugün gördüğünüz kilise aslında yeni, tarihi sadece 1833'e dayanıyor. **Sultan II. Mahmud**'un fermanıyla yenilenmiş. Balıklı'nın avlusu bir zamanlar buradaki mezarlıktan kalan eski mezartaşlarıyla döşeli. Bazıları **Karamanlı** dilinde (*Yunan harfleri'yle yazılmış Türkçe*) yazılara rastlayacağınız mezartaşları, ait olduğu kişinin mesleğini ifade eden amblemler de taşıyor. 1955 olayları sırasında hem kilise hem de avludaki patriklere ait mezarlardan bazıları büyük hasar görmüş. Biz bu kilisede kendimizi İstanbul'da değil de başka bir yerdeymişiz gibi hissettik. Balıklı'nın hemen arkasında **Hrant Dink**'in anıt mezarının olduğu **Ermeni Mezarlığı** var.

Karamanlı mezartaşı Yunan alfabesiyle ama Türkçe yazılmış: Bu mezarda sakin Niğde kaıyesinden (köyünden) İlosonlu meyhaneci Sava zevcesi Vithleem (Hz. İsa'nın doğduğu kent Beytüllahim anlamında) yatıyor. Allah rahmet eylesin. 1897 loulios (Temmuz) 2.

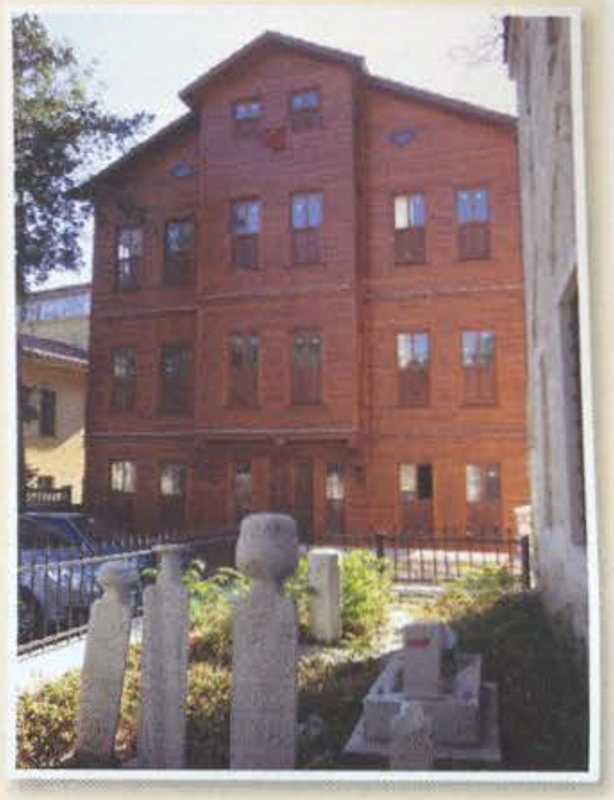

Mevlanakapı 6

Kapı, adını yakınlarındaki derviş tekkesinden almış. **Galata Mevlevihanesi**'nden sonra İstanbul'daki **en eski ikinci** ve **en geniş** Mevlevi tekkesi olan **Yenikapı Mevlevihanesi** 1598'de **Yeniçeri** lideri **Malkoç Mehmed Efendi** tarafından kurulmuş. 1906 yılındaki şaibeli bir yangında harap olan ve 1911'de tamir edilen tekke, 1925 yılında **Atatürk**'ün tekke ve zaviyeleri yasaklamasıyla öğrenci yurduna dönüştürülmüş. 1961 ve 1997'deki yangınlar kül etmiş Mevlevihaneyi. Buna rağmen külliyenin tamamı bütün bölgenin iyileştirilmesini amaçlayan **"Kültür Vadisi"** projesi kapsamında 2009 yılında yeniden yapılandırıldı. Yayvan bir kubbenin altında yer alan ahşap zeminli yeni semahane kesinlikle enfes bir çalışmanın ürünü. Külliye çevresiyle beraber iyi bir restorasyon geçirdi.

Mevlevihaneyi görmek için ana caddeden karşıya geçin ve **Merkez Efendi Mezarlığı'ndan Merkez Efendi Camii**'ne doğru yürüyün; restoranlar dizisinin hemen arkasına saklanan külliye aynı zamanda Osmanlı tekke mimarisinin en güzel örneklerinden. Pazar günleri saat 14.00'da sema gösterisi yapılıyor.

Merkez Efendi ve Sihirli "Mesir Macunu"

Denizli yakınlarındaki bir köyde doğmuş Merkez Efendi. Birçok yerde dolaştıktan sonra Manisa'da yerleşmiş. Burada öğretmenlik yaptığı dönemde **Kanuni Sultan Süleyman**'ın annesi **Hafsa Valide Sultan** hastalanmış. Şeyh **"mesir macunu"** denilen ve 41 çeşit malzemeden oluşan **bir** ilaç hazırlamış. Valide Sultan çabuk iyileşince bu ilaç büyük rağbet görmeye başlamış. **Merkez Efendi,** her yıl **22 Mart**'ta **Hafsa Valide Sultan** tarafından yaptırılan camiye gider ve hazırladığı macunları minareden toplanan kalabalığa atarmış. Günümüze kadar süren bu gelenek çerçevesinde İstanbul'da her yıl türbesinin yanında *Geleneksel Tıp Festivali* düzenleniyor.

Merkez Efendi Camii 7 8

Merkez Efendi Camii, 1580 yılında **Sultan II. Selim**'in kızı **Şah Sultan**'ın yardımıyla inşa edilmiş. İlk yapıldığında büyük bir külliye olarak tasarlanmış ancak külliyeye ait diğer binalar ne yazık ki bugüne ulaşamamış. 1837'de tamamiyle yeniden yapılan cami, zarif ahşap iç döşeme ve perdeli **mihrap** taş duvarlarla çevrelenmiş. Hemen yandaki **Merkez Efendi'nin** (1463-1552) türbesi pek çok kişi tarafından ziyaret ediliyor. Dışarı çıktığınızda **Abdülbaki Paşa Kütüphanesi (Neyhane)** karşılıyor sizi. **Aslında** bir ilkokul olan bina çok uzun **bir** süre depo olarak kullanılmış ve 2007 yılında restore edilmiş. Şu anda küçük bir kahveye, kütüphaneye ve kültür merkezine ev sahipliği yapıyor. Kubbeli tavanını süsleyen panel görülmeye değer. Yanındaki büyük ahşap **Merkez Efendi Konağı** da 2009 yılında restorasyon görmüş. Camiye bağlı hamam ise restorasyon için sırasını bekliyor.

NASIL GİDİLİR?

Zamanı olanlar için surları keşfetmenin en iyi yolu yürümek. Kazlıçeşme'de yeni bir istasyon yapımı sürmekle birlikte, Yedikule'deki banliyö tren istasyonu başlama noktanız olabilir. Pazartekke tramvay durağında da inebilirsiniz. Eminönü'nden 78, 146B ve 89T ile Taksim'den kalkan 32T ve 76D Topkapı'ya geliyor. Sultanahmet Meydanı'ndan başlayan **Plan Tur'un** (*www.plantours.com*) iki katlı kırmızı otobüslerle yaptığı turun açıklamaları yetersiz olsa da sur boyunca görecekleri manzara ziyaretçilere yetiyor.

NEREDE YENİR?

Safa Meyhanesi
İlyasbey Caddesi No. 121
Tel: 0212 585 55 94
Hiç beklemediğiniz bir yerde, eski İstanbul'un caddelerinden birinde karşınıza çıkan bu meyhanenin duvarlarındaki niş şeklindeki raflarda rakı şişeleri sergileniyor. Lezzetli meze menüsünde ise meyhane geleneğinin vazgeçilmez seçenekleri var.

Tarihi Merkez Efendi Köftecisi
Merkez Efendi Sokak No. 53
Tel: 0212 665 82 70
Merkez Efendi Camii'nin hemen yanındaki bu küçük ama çok rağbet gören mekanda menüdeki ana yemek köfte.

NEREDE KALINIR?

Holiday Inn Istanbul City
Millet Caddesi No. 187
Tel: 0212 530 99 00
www.hiistanbulcity.com
187 odalı otel, tramvay durağına ve surlara iki dakikalık yürüme mesafesinde.

Barcelo Eresin Topkapı
Millet Caddesi No. 186
Tel: 0212 631 12 12
www.barceloeresintopkapi.com
Topkapı durağının hemen yanında yer alan 251 odalı otelde, ısıtmalı yüzme havuzunun, sağlık merkezinin ve restoranların keyfini sürebilirsiniz.

Marmaray kazıları esnasında amforalarla yüklü gemiler çamurların arasından çıktı.
Eski adı Theodosios olan bu liman daha sonra Langa Bostanı olmuş. (sy.185).

SAHİL YOLU
(CANKURTARAN'DAN YEŞİLKÖY'E)

023 Cankurtaran ve Sahil Surları *(sy. 166)*
024 Küçük Ayasofya *(sy. 172)*
025 Sokollu Mehmed Paşa Camii ve Kadırga *(sy. 176)*
026 Kumkapı *(sy. 180)*
027 Yenikapı ve Samatya *(sy. 184)*
028 Bakırköy ve Ataköy *(sy. 190)*
029 Florya ve Yeşilköy *(sy. 194)*

Eski Türk Filmleri Tadında

Cankurtaran ve Sahil Surları

Meydanı, kahvesi, manavı ve bakkalıyla Cankurtaran hala mahalle atmosferini yaşatan İstanbul'un en eski semtlerinden biri. Geçmişin unutulmaya yüz tutmuş tadını yaşamak isteyenlerin ziyaret edebileceği ideal bir semt.

Hıdırellez'de müzisyenler

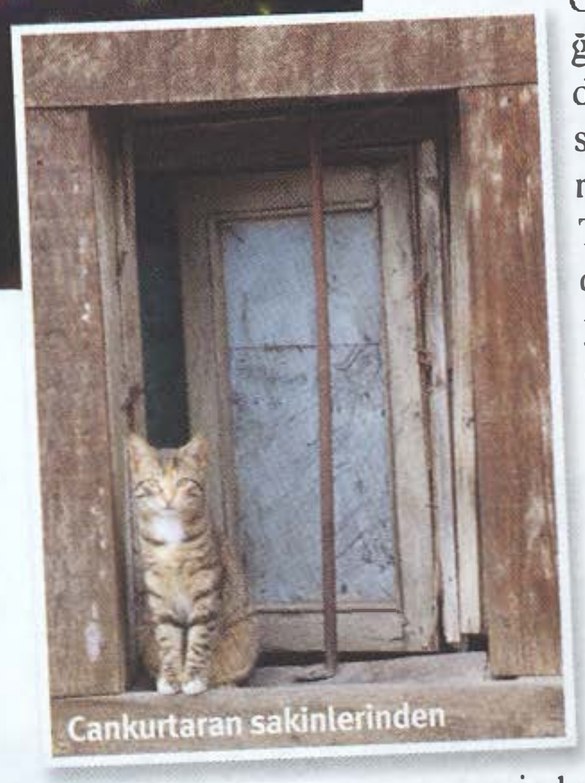
Cankurtaran, Sultanahmet Camii ve Ayasofya'nın arasındaki yoldan kendinizi aşağı vurduğunuzda karşınıza çıkacak. **Bizans**'ın eski **Büyük Sarayı**'ndan bir kalıntının aniden kadrajınıza girip sizi şaşırtması an meselesi. Rastlayacağınız güzellikler arasında **Dede Efendi Müzesi** olduğunu da hatırlatalım.

Otellerin istilasına uğramış olsa da, eski ahşap evleri yavaş yavaş azalsa da, küçük dükkanlar zamana yenilse de, burası hala çocukluğunuzun mahallesi...

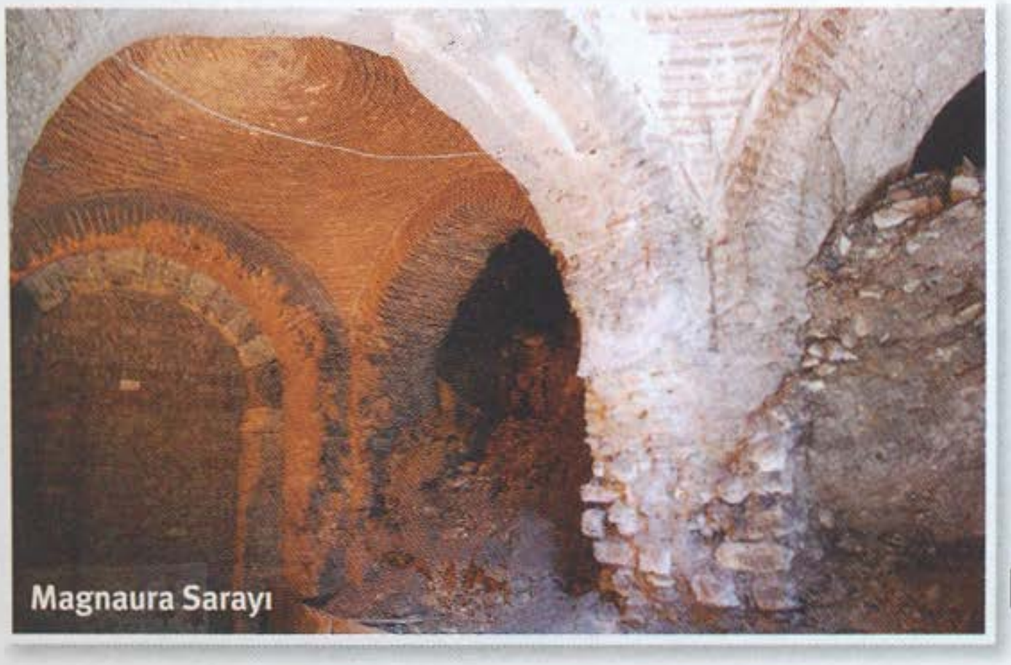
"Cankurtaran" ilk duyanlar için tuhaf bir semt adı olabilir ama zamanında, kazaya uğrayan gemilerdeki yolcu ve denizcileri kurtarmak için kurulan cankurtaran istasyonlarından biri buradaymış. İsminin kaynağına dair bir diğer rivayet ise şöyle;

Bizanslılarla yapılan savaşta gösterdiği kahramanlıktan dolayı **Ni'me'l-Ceyş'ten Seyyid Hasan Ağa** adındaki askere "**Cankurtaran**" adı verilmiş, bu lakap yaşadığı semtin ismine esin kaynağı olmuş.

XVI. yüzyılda, **Kaptan-ı Derya Barbaros Hayreddin** (sy. 395) seferden dönen denizciler için barakalar inşa ettirmiş burada. XVIII. yüzyılda bir yangına kurban gitmiş olan orijinal binaların yerinde bugün **Armada Otel** var.

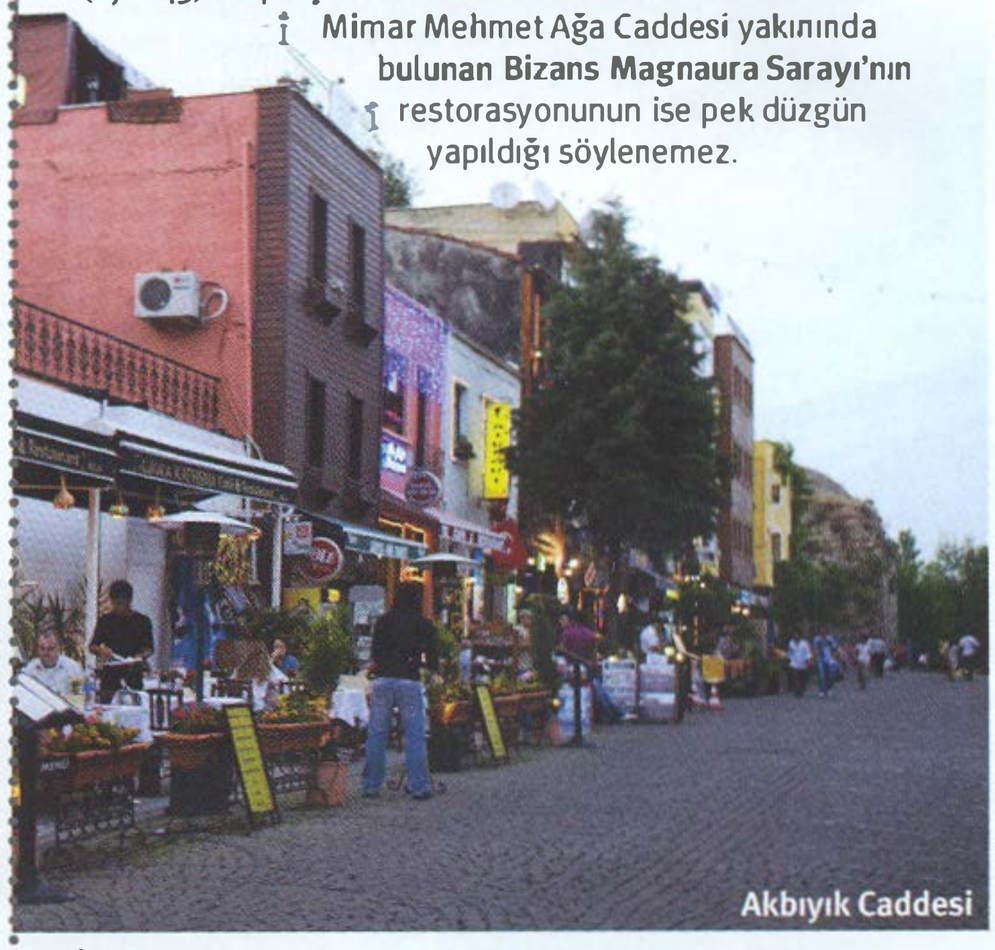

Cankurtaran sakinlerinden

Cankurtaran, gittiğinizde size tanıdık gelecek bir semt, çünkü burası birçok eski Türk filmine çekim platoluğu yapmış. Bugünse, eskiden değersiz olarak görülen bu yerleşimler hızla yenilenip kabuk değiştiriyor ve bölge turizme teslim oluyor. Semtin sakinleri turizmin gelişmesinden memnun ama komşularının yerini otellerin ve restoranların almasından endişeli.

Magnaura Sarayı

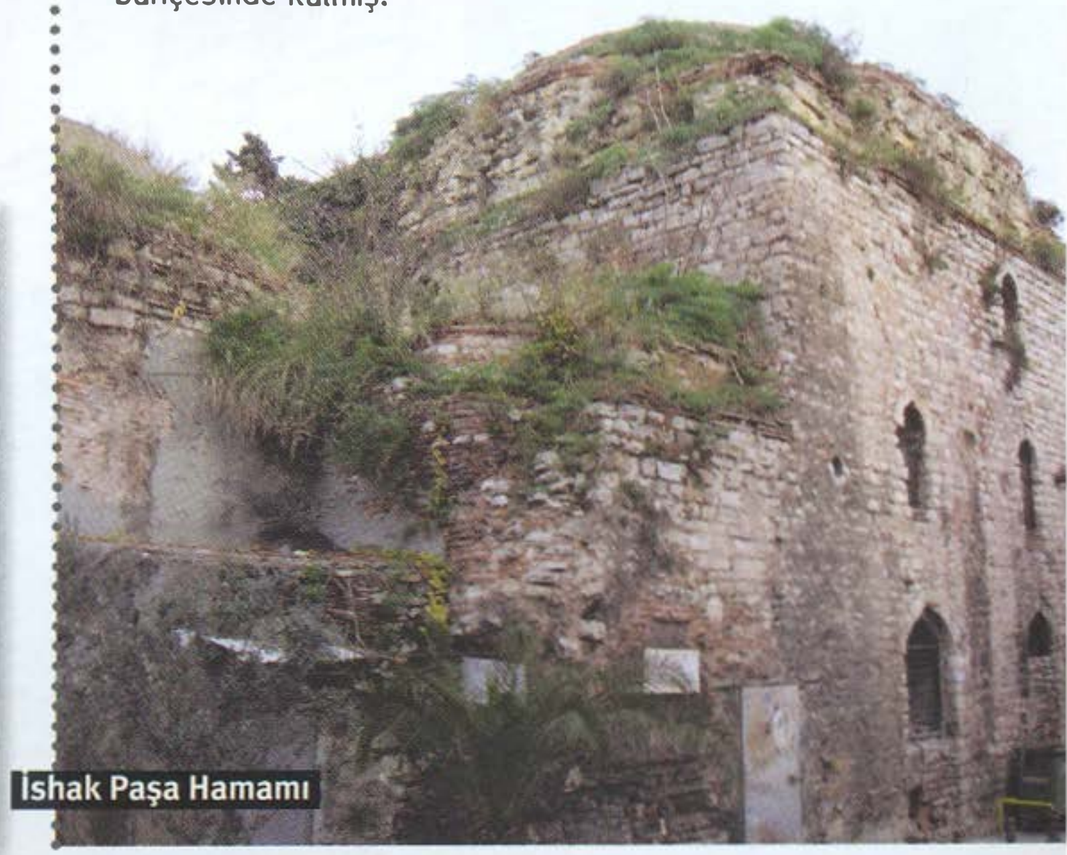
Akbıyık Caddesi

Genelde, sırt çantalı turistleri, hızla çoğalan otelleriyle Bangkok'un ünlü Khao San Caddesi'ne benziyor. Barların, restoranların, kafelerin, hediyelik eşya dükkanlarının yer aldığı bu eğlenceli cadde çok gürültülü olabiliyor. **Büyük Saray**'ın (sy. 043) bir parçası olan ve bir halı dükkanının altında, Mimar Mehmet Ağa Caddesi yakınında bulunan **Bizans Magnaura Sarayı**'nın restorasyonunun ise pek düzgün yapıldığı söylenemez.

Akbıyık Caddesi

İshak Paşa Camii

Tarihi XV. yüzyıla dayanan bu küçük cami, Topkapı Sarayı'nın ana kapısına doğru çıkarken solda köşede kalıyor. **Fatih Sultan Mehmed ve II. Bayezid** dönemi sadrazamı **İshak Paşa** tarafından yaptırılmış olan caminin medresesi günümüze kadar ulaşamamış. Yolun karşısındaki hamamı ise tamamen harap durumda ve kalıntılarının bir kısmı Empress Zoe Otel'in bahçesinde kalmış.

İshak Paşa Hamamı

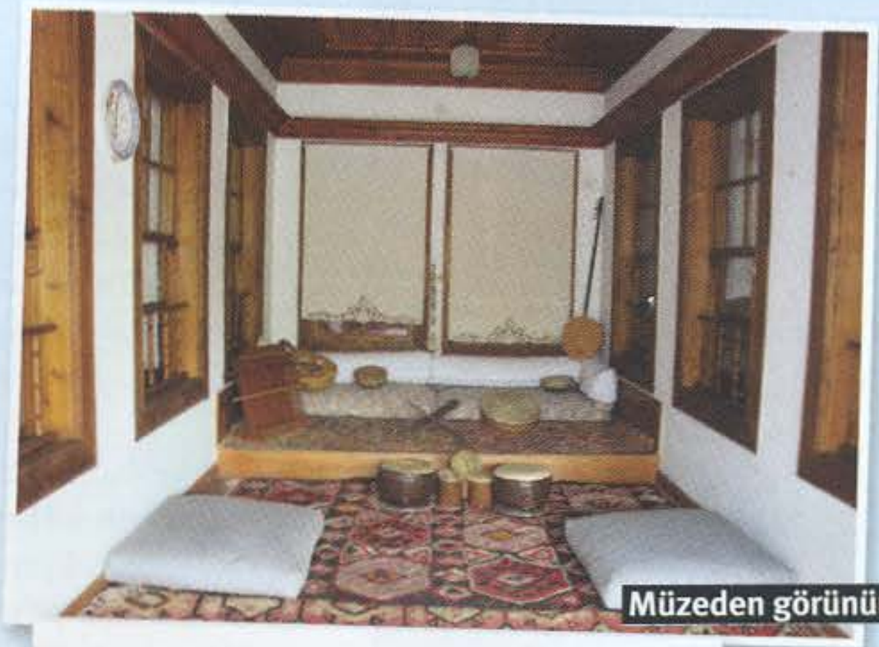

Dede Efendi Müzesi

Bu zarif ahşap bina, Türk Sanat Müziği'nin gelmiş geçmiş en büyük bestecilerinden biri olan Dede Efendi'nin (1778-1846) eviymiş. Dede Efendi'nin ölümünden sonra, bir süre karakol olarak kullanılmış. Harap haldeki bina 1980'lerde restore edilmiş, şu anda müzik enstrümanlarının da sergilendiği hoş bir müzeye dönüştürülmüş.

Müzeyi gezerken çevrede bulunan ve şu anda harap halde olan evlerin bir zamanlar, altın çağlarında, nasıl göründüğü de gözünüzde canlanabilir. Binada bazen konserler düzenleniyor.

Müzenin hemen yanında, 1734 yılında **Sadrazam Hekimoğlu Ali Paşa**'nın annesi tarafından yaptırılan süslü, zarif çeşme gözardı edilmeyecek güzellikte.

Müzeden görünüm

Gülnihal

Yine bir Gülnihal aldı bu gönlümü
Sim ten, gonca fem, bibedel ol güzel

Ateşin ruhleri yaktı bu gönlümü
Pür eda, pür cefa, pek küçük, pek güzel

Görmedim kimsede böyle bir dilruba
Böyle kaş, böyle göz, böyle el, böyle yüz

Aşıkın bağrını üzmeye göz süzer
El aman, pek yaman, her zaman, ol güzel.

Dede Efendi Kimdir?

İstanbul'da doğan ve bir dönem Eyüp'te yaşayan Dede Efendi ney öğrenimi gördü ve yüzlerce şarkı ile Mevlevi dervişleri için müzik besteledi. Babasından kalan hamamı satıp kendini müziğe verdi ama geriye **Hamamizade** lakabı kaldı. Eserleri **Sultan III. Selim** tarafından da çok beğenilen ve icra edilen Dede Efendi 1846'da **Hac**'ta iken koleradan öldü ve **Mekke**'ye gömüldü. Geriye de **Gülnihal** gibi çok sayıda eser kaldı.

Hristos Soteros
Philanthropos Manastırı

Propontine Sahil Surları

Eğer deniz kıyısına, Kennedy Caddesi'ne doğru yürümeye devam ederseniz, batıda **Mermer Kule**'den (sy. 157) kuzeyde **Ayvansaray**'a (sy. 151) kadar olan sahil surlarını da inceleme fırsatını yakalayabilirsiniz. Trafiğin çok yoğun olduğu, yazın sadece erkeklerden oluşan bir grubun güneşlenip denize girdiği Kennedy Caddesi'nde **Ahırkapı**'dan Sarayburnu'na doğru yürüyebilirsiniz. 1600 yıllık surların taş işçiliğine hayran kalırken karşınıza iki eser çıkacak. **Mermerden** yapılmış olan **İncili Köşk** Topkapı Sarayı'nın bir parçası olarak 1578'de inşa edilmiş. Hayatının sonlarına doğru **Sultan III. Murad** (1574-1595) bu köşkten denizi seyredip müzik dinlerken, oradan geçen donanmaya ait gemilerden biri padişahın onuruna top atmış. Çıkan titreşimden tavanın bir kısmı III. Murad'ın üzerine düşmüş! İngiliz Kraliçesi **I.Elizabeth**'in **Sultan III.Mehmed**'e hediye olarak gönderdiği org da burada kullanılmış. Sahil Yolu üzerinde destek duvarları hala duran köşkü geçtikten sonra surların üzerinde göreceğiniz değişik şekilli tuğlalar, kemerler ve çerçeveler XII. yüzyıldan kalma **Hristos Soteros Philanthropos** Manastırı'na ait. Özellikle Ortaçağ'da **Rus Hıristiyanlar** manastırda mucizeler yaratan bir heykel olduğunu dile getirmişler. Rumlar da XIX. yüzyıla kadar burada bulunan bir ayazmayı ziyarete gelmişler.

Ahırkapı

Cankurtaran, hemen arkasında tren hattının olduğu, Bizans kıyı duvarları kalıntılarının arkasında yer alıyor. Duvarda arasıra eski giriş kapıları göreceksiniz. Günümüzde trenlerin geçtiği kapılardan biri olan Ahırkapı, Osmanlı döneminde imparatorluk ahırlarına ulaşımı sağlayan giriş kapılarından biriymiş.

İncili Köşk

Turgut Reis heykeli sahil surlarının önünde bulunuyor.

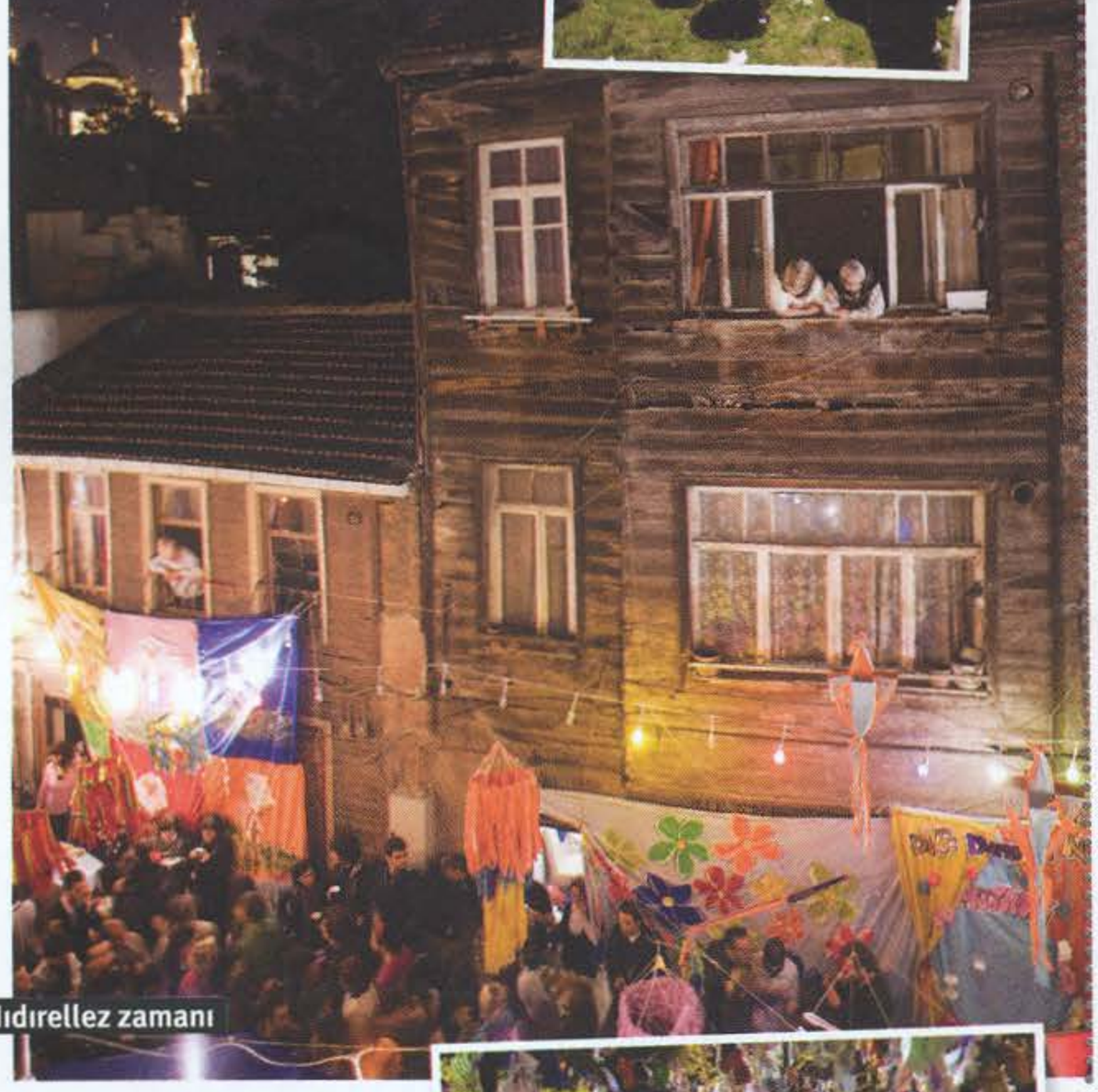
NASIL GİDİLİR?

Sirkeci'den kalkan banliyö treninin ilk durağı Cankurtaran. Ayrıca Sultanahmet'ten de yürüme mesafesinde.

NE YAPILIR?

Her sene 5-6 Mayıs'ta Kalyon Otel'in yakınında, deniz kıyısında **Hıdırellez** kutlanıyor (www.hidrellez.org) . **Balkan Çingeneleri**'nin baharın gelişini kutlama geleneğine dayanan festivalde, ateşin üzerinden atlanır, kağıda yazılan dilekler gül dallarına bağlanır ve hepsinden önemlisi, yenilir, içilir ve harika müzikler eşliğinde eğlenilir.

Hıdırellez zamanı

ALIŞVERİŞ

Djem'de (*Tavukhane Sokak No. 30, Tel: 0212 518 12 95, www.djemist.com*) eski kilim ve halılardan yapılmış şık kilimler, çantalar ve çizmeler bulabilirsiniz.

NEREDE YENİR?

Albura Kathisma

Albura Kathisma
Yeni Akbıyık Caddesi No. 26
Tel: 0212 517 90 31
Osmanlı klasiklerinin yanısıra uluslararası mutfaktan da örnekler sunan restoranın keyfini hem içeride hem de dışarıda oturarak çıkarabilirsiniz. Karışık dolma tabağı ise dostlarınıza önerebileceğiniz lezzette. Arkadaki kapıdan içeri girdiğinizde kendinizi Bizans'ın Büyük Sarayı'nda buluyorsunuz. İlginç değil mi?

Balıkçı Sabahattin
Seyit Hasan Köyü Sokak No. 1
Tel: 0212 458 18 24
www.balikcisabahattin.com
Restore edilmiş ahşap binada yer alan balık restoranında mezeler harika, midyeli pilav ise parmak yedirten cinsten. Şehrin en iyi balık restoranlarından.

Erol Taş Kültür Merkezi
Ahırkapı İskele Sokak
Tel: 0212 518 13 34
Bir zamanlar ünlü aktör Erol Taş tarafından işletilen kahve, sanatçının ölümünden sonra kültür merkezi haline dönüştürülmüş. Duvarları Erol Taş'la birlikte, geçmişte Yeşilçam (sy. 304) filmlerinde oynayan sanatçıların resimleriyle süslenmiş.

Giritli

Giritli
Keresteci Hakkı Sokak No. 8
Tel: 0212 458 22 70
Bahçesinde Girit yemeklerinin servis edildiği pahalı bir restoran.

Yeni Marmara Çayevi & Nargile
Çayıroğlu Sokak No. 46
Tel: 0212 516 90 13
Nargile ve çay içerken aynı zamanda Marmara Denizi'nin muhteşem manzarasının keyfini sürebilirsiniz.

FourSeasons Hotel'in karşısındaki Constantine hem şık bir kafe hem de güzel bir dükkan.

NEREDE KALINIR?

Bu bölgede kalabileceğiniz yerlerin sayısı her geçen gün artıyor. Eğer ilk gittiğiniz yer doluysa hemen yakınlarda uygun bir yer bulabilirsiniz.

Armada Hotel
Ahırkapı Sokak No 24, Cankurtaran
Tel: 0212 455 44 55
www.armadahotel.com.tr
Armada ferah lobisi, özgün dekorasyonlu 110 odası ve daimi sakinleri olan su kaplumbağaları ile ağırlıyor misafirlerini. Çatıdaki terası ve şahane Sultanahmet Camii manzarası ile düğünlerin ve organizasyonların da vazgeçilmez adresi.

Best Western Citadel Hotel
Kennedy Caddesi, Sahil Yolu No. 32, Ahırkapı
Tel: 0212 516 23 13
www.citadelhotel.com
Marmara Denizi manzaralı bu hoş otelin 31 odasının bazıları ahşap binada. Ön odaların biraz gürültülü olabileceği konusunda sizi uyaralım. Restoranlarından biri eski şehir surlarının önünde yer alıyor.

Best Western Citadel Hotel

Dersaadet Hotel
Kapıağası Sokak No. 5
Tel: 0212 458 07 60
www.hoteldersaadet.com
Cephesi ahşap olan bu 17 odalı otelin lobisinde klasik müzik çalıyor. Tüm odalar son derece rahat döşenmiş; geniş çatı katı suitleriyse Osmanlı tarzı kumaşlarla dekore edilmiş.

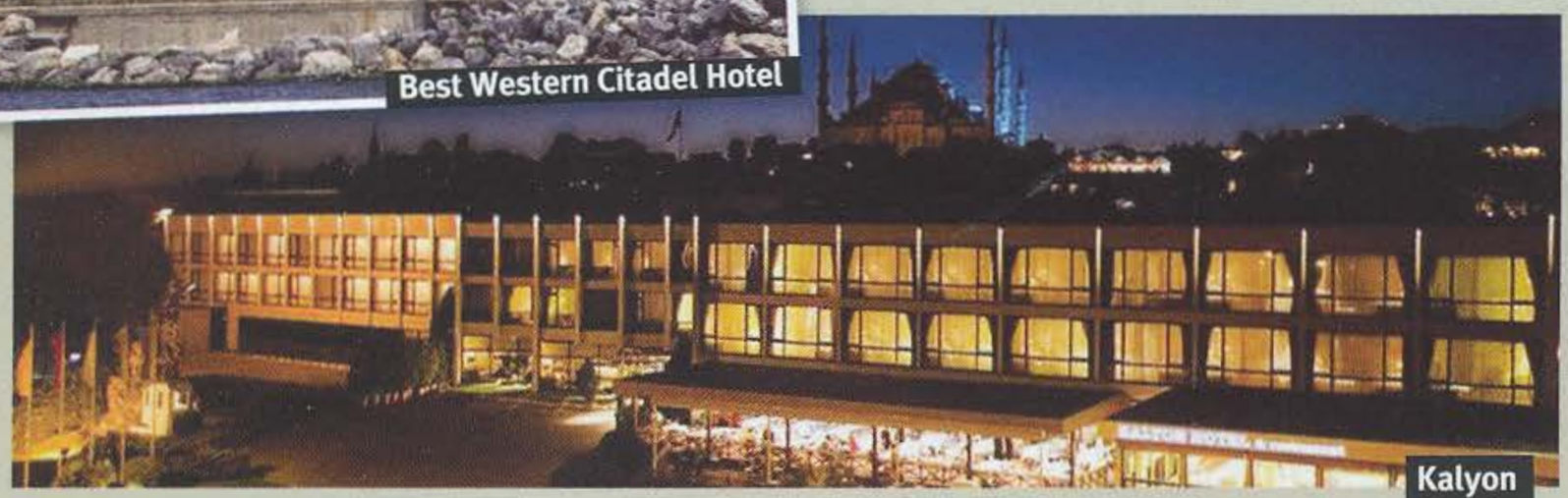

Dersaadet Hotel

Tashkonak
Tomurcuk Sokak No. 5
Tel: 0212 518 2882
www.hoteltashkonak.com
30 odalı otelin önünde bir zamanlar Mimar Sinan'ın yaptığı bir cami varmış ama uzun zaman önce yanmış. Şehrin karmaşasında bir vaha gibi karşınıza çıkan otelin yemyeşil bir bahçesi var.

Emine Sultan Hotel
Kapıağası Sokak No. 6
Tel: 0212 458 46 66
www.eminesultanhotel.com
Ahşap cephesi, harika 10 odası, çatıdaki Marmara Denizi manzaralı restoranıyla kendinizi keyifli hissedebileceğiniz bir mekan.

Erten Konağı
Akbıyık Caddesi. Akbıyık Değirmen Sokak No. 8-10
Tel: 0212 458 50 00
www.ertenkonak.com
Nefes kesici manzarası olmasa da, gerçekten çok güzel restore edilmiş eski ahşap binadaki 16 odalı bir otel. Özgün havasını hala koruyan bir sokakta yer alıyor.

Erten Konağı

Kalyon Hotel

Kalyon Hotel
Sahilyolu, No 34, Ahırkapı
Tel: 0212 517 44 00
www.kalyon.com
Konumu itibariyle harika bir yerde olan bu 100 odalı otelde mükemmel bir servis ve lezzetli yemekler bulabilirsiniz. Yıllardır standartlarını hiç bozmamış, İstanbul'un gizli kalmış hazinelerinden. Şehirdeki gözdelerimizden.

Jüstinyen'in Küçük Şaheseri

Küçük Ayasofya

824

Sultanahmet Camii'ne kısa bir yürüme mesafesinde bir VI. yüzyıl eseri, buna rağmen az bilinen bir yer. Sevimli avlusu sıradışı bir mekana geldiğinizin habercisi gibi. Ayasofya'nın küçük kardeşinin önünde göreceğiniz harabelerin Bizans deniz surlarının uzantısı olduğunu hatırlatıp gezimize başlayalım.

NEREDE KALINIR?

Bu bölgede kalabileceğiniz yerlerin sayısı her geçen gün artıyor. Eğer ilk gittiğiniz yer doluysa hemen yakınlarda uygun bir yer bulabilirsiniz.

Armada Hotel
Ahırkapı Sokak No 24, Cankurtaran
Tel: 0212 455 44 55
www.armadahotel.com.tr
Armada ferah lobisi, özgün dekorasyonlu 110 odası ve daimi sakinleri olan su kaplumbağaları ile ağırlıyor misafirlerini. Çatıdaki terası ve şahane Sultanahmet Camii manzarası ile düğünlerin ve organizasyonların da vazgeçilmez adresi.

Best Western Citadel Hotel
Kennedy Caddesi, Sahil Yolu No. 32, Ahırkapı
Tel: 0212 516 23 13
www.citadelhotel.com
Marmara Denizi manzaralı bu hoş otelin 31 odasının bazıları ahşap binada. Ön odaların biraz gürültülü olabileceği konusunda sizi uyaralım. Restoranlarından biri eski şehir surlarının önünde yer alıyor.

Best Western Citadel Hotel

Dersaadet Hotel
Kapıağası Sokak No. 5
Tel: 0212 458 07 60
www.hoteldersaadet.com
Cephesi ahşap olan bu 17 odalı otelin lobisinde klasik müzik çalıyor. Tüm odalar son derece rahat döşenmiş; geniş çatı katı suitleriyse Osmanlı tarzı kumaşlarla dekore edilmiş.

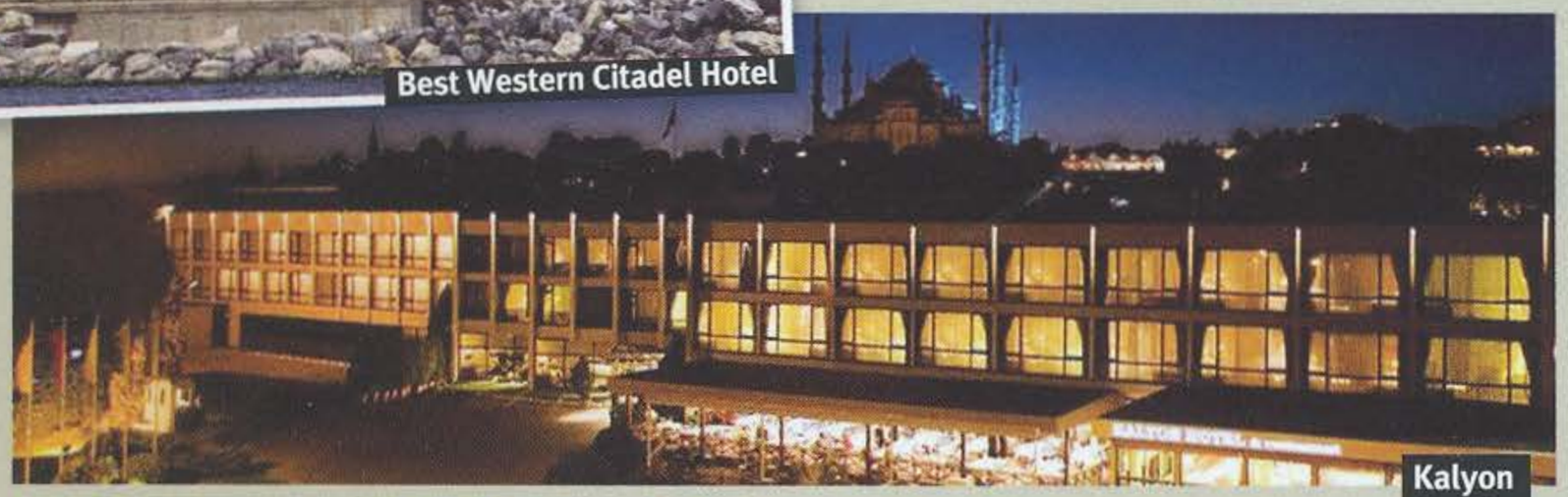

Dersaadet Hotel

Tashkonak
Tomurcuk Sokak No. 5
Tel: 0212 518 2882
www.hoteltashkonak.com
30 odalı otelin önünde bir zamanlar Mimar Sinan'ın yaptığı bir cami varmış ama uzun zaman önce yanmış. Şehrin karmaşasında bir vaha gibi karşınıza çıkan otelin yemyeşil bir bahçesi var.

Emine Sultan Hotel
Kapıağası Sokak No. 6
Tel: 0212 458 46 66
www.eminesultanhotel.com
Ahşap cephesi, harika 10 odası, çatıdaki Marmara Denizi manzaralı restoranıyla kendinizi keyifli hissedebileceğiniz bir mekan.

Erten Konağı
Akbıyık Caddesi. Akbıyık Değirmen Sokak No. 8-10
Tel: 0212 458 50 00
www.ertenkonak.com
Nefes kesici manzarası olmasa da, gerçekten çok güzel restore edilmiş eski ahşap binadaki 16 odalı bir otel. Özgün havasını hala koruyan bir sokakta yer alıyor.

Erten Konağı

Kalyon Hotel

Kalyon Hotel
Sahilyolu, No 34, Ahırkapı
Tel: 0212 517 44 00
www.kalyon.com
Konumu itibariyle harika bir yerde olan bu 100 odalı otelde mükemmel bir servis ve lezzetli yemekler bulabilirsiniz. Yıllardır standartlarını hiç bozmamış, İstanbul'un gizli kalmış hazinelerinden. Şehirdeki gözdelerimizden.

VI. yüzyılın başlarında, Bizans İmparatorluğu'nun en büyük isimlerinden biri olan **Justinyen**, amcası imparator **Anastasios**'a karşı isyanla suçlanır ve idamına karar verilir. İmparatorun rüyasına giren azizler **Sergius** ve **Bakhüs** yeğeninin hayatını bağışlamasını isterler. Justinyen tahta geçtiğinde ilk yaptırdığı kiliseyi, aynı zamanda askerlerin de koruyucusu olduğuna inanılan bu azizlere adar.

Ravenna'daki San Vitale Kilisesi

Küçük Ayasofya

Sergius Bakhüs Kilisesi, Arasta Çarşısı'nın (sy. 44) arkasından Marmara Denizi'ne uzanan Küçük Ayasofya Caddesi'nin sonunda yer alıyor. Etrafı boş bir arazinin ortasındaki binanın sık görülmeyen yuvarlağımsı şekli dikkatinizi çekecek. Justinyen'in Ayasofya'dan (sy. 27) beş yıl önce, 527'de yaptırdığı Küçük Ayasofya, İtalya'nın **Ravenna** şehrinde inşa ettirdiği **San Vitale Kilisesi'ne** de benziyor. XVI. yüzyılda kilise, bir minare ve avlunun etrafında yer alan odaların ev sahipliğini yaptığı medresenin de eklenmesiyle camiye dönüştürülmüş. Bu çalışmayı yaptıran **II. Bayezid** devrinin **Kapı Ağası Hüseyin Ağa** bu caminin bitişiğindeki türbeye gömülmüş adı da medresede yaşar olmuş. 2006 yılında baştan aşağı restore edilen Küçük Ayasofya sonuçta eski çağlardan kalan paslarından kurtuldu ancak birçok restorasyonun ortak kaderini paylaştı; çeşitli çevrelerin eleştirilerine hedef olurken bazılarının da övgülerini de topladı.

"... Aziz Sergius ve Bakhüs Kilisesi güneşten bile daha göz alıcı."

Procopius'un Yapılar kitabından, yaklaşık 550 yılları.

Arapça yazılara Yunanca yazılar eşlik ediyor.

İç Görünüm

Kelimelerin kifayetsiz kaldığını ve yüreğinizden sessiz bir alkış koptuğunu hissedeceksiniz. Hüseyin Ağa'nın eklemelerinin bir parçası olan son cemaat yerinden dikdörtgen şeklindeki bir nartekse geçeceksiniz. Burası, İstanbul'da bir örneği daha bulunmayan ve belki de yapının en çarpıcı parçalarından biri olan iki katlı yüksek sıra sütunlar ile çevrelenmiş bir narteks. Siyah, yeşil ve kırmızı mermerden yapılmış olan sütunların üstünde Bizanslıların adeta sepet gibi ördükleri sütun başlıkları kullanılmış. Nartekste ayrıca Justinyen ve karısı Theodora'nın kiliseyi Aziz Bakhüs'e değil Aziz Sergius'a adadığına dair ilginç bir yazıtı orta bölümü çevrelerken göreceksiniz. Üst kattaki kolonları incelemek isterseniz girişin yanındaki merdivenlerden yukarı çıkın. Bu sayede kilisenin ihtişamlı görünümünü kuş bakışı seyredebilirsiniz. XVI. yüzyılda kilisenin camiye çevrilmesi sırasında binaya mihrap ve mimber eklenmiş. Nefin arkasına doğru, geçmişte vaftiz, Osmanlı döneminde de abdest almak için kullanılmış olan bir su tulumbası bulunuyor.

Küçük Ayasofya'nın dışarıdan görünüşünü çarpıcı bulanlardansanız, bir de içeriyi görün.

Hüseyin Ağa Türbesi

Hüseyin Ağa Medresesi

Kilise-camiyi gezmeyi bitirdikten sonra, medreseyi oluşturan odacıkları turlamakta fayda var; burada ebru çalışmaları, çiniler, kakma işli kutular ve Osmanlı tarzı minyatürler yapan sanatçıları görebilirsiniz. Ofislerden biri günümüz **Kazakistan**'ında doğmuş ve Yeseviye Tarikatını kurmuş olan şair ve sufi **Ahmet Yesevi**'nin (1093-1166) öğretilerini içeren dergi ve kitapları da satıyor. Tam ortadaki küçük kafe ise hem soluklanmanız hem de güzellikleri beyninize nakşetmeniz için size zaman sağlama görevini üstlenmiş.

Caminin dışarıdan görünümü.

Gerçekten büyük mü?

İmparator Jüstinyen'den (483-565) genelde "Büyük" sıfatıyla bahsedilir ve Doğu Kilisesi'nde bir aziz olarak görülür. Dönemin tarihçisi **Procopius** ise "Gizli Tarih" isimli eserinde "insan formundaki şeytan" tanımlamasıyla çok farklı bir kişilik çiziyor Jüstinyen için... Onu kararsız, kötü, açgözlü ve karısının kölesi bir karakter olarak tanımlıyor. Eşi **Theodora**'ya layık gördüğü ise "aşağılık fahişe" tanımlaması. Jüstinyen'in Türkiye'de hiç mozaiği yok. Olanlar ikonoklast dönemde yok edilmiş.

Jüstinyen

ALIŞVERİŞ

Caminin yanında bazı sanatçıların atölyeleri var. İki tanesi gayet ilginç. **İkonium** (*Küçük Ayasofya Caddesi No. 80/2, Sultanahmet; Tel: 0532 698 28 24, www.thefeltmaker.net*) geleneksel keçe yapımının değişik örneklerini bulabileceğiniz bir yer. **Martı** (*Küçük Ayasofya Camii Sokak No. 12/A, Sultanahmet; Tel: 0212 458 51 64*), keçenin üzerine eski ahşap baskılarla ilginç şekiller yapıyor.

NEREDE KALINIR?

Deniz Konak
Küçük Ayasofya Caddesi, Çayıroğlu Sokak No. 14
Tel: 0212 518 95 95
www.denizkonakhotel.com
Bütçeye uygun 15 odalı otel, banliyö tren hattına ve Marmara Denizi'ne bakan sessiz bir arka sokakta yer alıyor.

Sultan's Inn
Küçük Ayasofya Caddesi, Mustafapaşa Sokak No. 5
Tel: 0212 638 25 62
www.sultansinn.com
Deniz Konak Oteli'yle aynı yönetime sahip olan otel, hoş döşenmiş ve makul fiyatlı 17 odasıyla hizmetinizde. Geniş bir lobisi de var.

Bukuleon Sara'yından geriye kalanlar. Saray 2010'da bakımdan geçirildi, etrafı temizlendi.

Bukoleon Sarayı ve Çatladıkapı

Bizans imparatorluk saraylarından günümüze ulaşabilmiş nadir kalıntılardan biri de Ahırkapı sahilinde yer alan **Bukoleon S**arayı (*www.byzantium1200.com/boucoleon.html*). Çatladıkapı'ya doğru yöneldiğinizde sarayın duvarlarını ve mermer pencere çerçevelerini göreceksiniz. V. yüzyıla dayanan tarihiyle saray, Büyük Saray'ın bir parçasıymış. İsminin sarayı süsleyen boğa (buko) ve arslan (leon) heykellerinden aldığı sanılıyor. İmparator Jüstinyen döneminde restore edilen saray, **İmparator Theophilos**'un IX. yüzyıldaki hükümdarlığı zamanında denize bakan balkonu eklenerek genişletilmiş. Saray, 1204'teki IV. Haçlı Seferi sırasında **Montferratlı Boniface** tarafından ele geçirilmiş. Bizans monarşisi tarafından 1261 yılında restore edilen saray, zaman içinde gözden düşerken Ayvansaray'daki Blachernae Sarayı asillerin gözdesi haline gelmeye başlamış. Osmanlıların 1453'te İstanbul'u fethettiği dönemde tamamen bir harabeye dönmüş olan saray, 1873'te tren yolunun geçmesi üzerine kısmi olarak yıkılmış. Bukoleon Sarayı ile Küçük Ayasofya arasındaki **Çatladıkapı**'nın 1532'deki deprem sırasında hasar gördüğü için böyle adlandırıldığı söyleniyor. Bazı kaynaklar ise Fatih döneminde lakabı "Çatladı" olan birinden geldiğini belirtiyor.

Unutulmuş Bir Semt ve Mücevher Gibi Bir Cami

Sokollu Mehmed Paşa Camii ve Kadırga

875

Hipodrom'dan Marmara Denizi'ne doğru yürüdüğünüzde, İstanbul'da aynı ismi taşıyan iki camiden birine, Sokollu Mehmed Paşa'ya varırsınız. Mimar Sinan'ın en güzel eserlerinden biri olan külliye nedense hak ettiği kadar ilgi görmüyor. İznik çinileriyle süslenmiş bu XVI. yüzyıl camiini görmeye giderken Hipodrom'un güney ucundaki Bizans Sfendonu'nun önünden geçebilirsiniz. Kadırga eski İstanbul'dan görüntüler sunacak size.

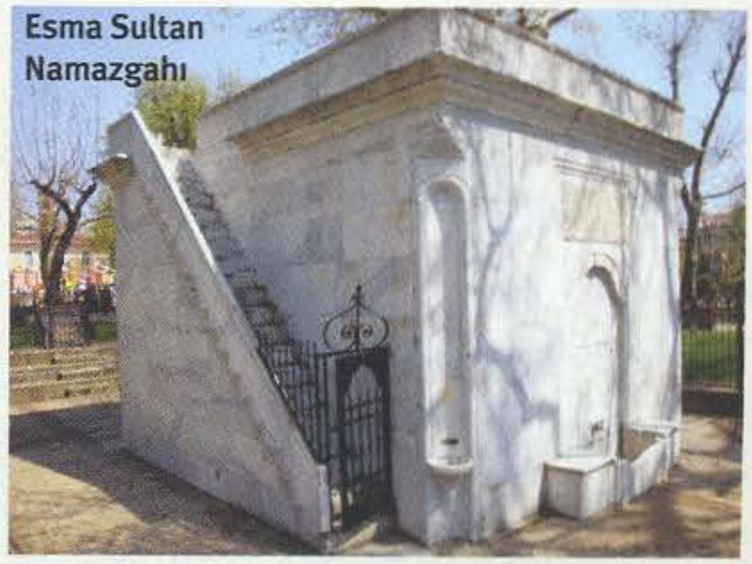
Sokollu Mehmet Paşa Camii, Kadırga'ya bakar. Turistler pek uğramaz buraya. Eski ahşap evleri, beklenmedik anda karşınıza çıkan tarihi surlarına rağmen Kadırga pek bilinmemiş, ihmal edilmiştir. Bir zamanlar büyük bir liman varmış Kadırga'da; ilk olarak 362'de **İmparator Julian** tarafından yapılmış, **İmparator II. Julian** tarafından da 570 senesinde canlandırılmış. Liman Osmanlılar tarafından da kullanılmış. İsminin, eskiden kadırgalarda çalıştırılan insanlara atfen, Yunanca "**zorla çalışma**" anlamına gelen "**katerga**" kelimesinden türediği düşünülüyor. XVI. yüzyılda, Fransız yazar ve gezgin **Pierre Gilles** (Petrus Gyllius) "Kadırga" adının buradan çıkartılan batık kalyonlara atfen verildiğini belirtmiş. İşin ilginç tarafı Marmaray projesi çalışmaları sırasında buraya çok yakın mesafede olan Yenikapı'dan Bizans tekneleri çıkartıldı.

II. Julian

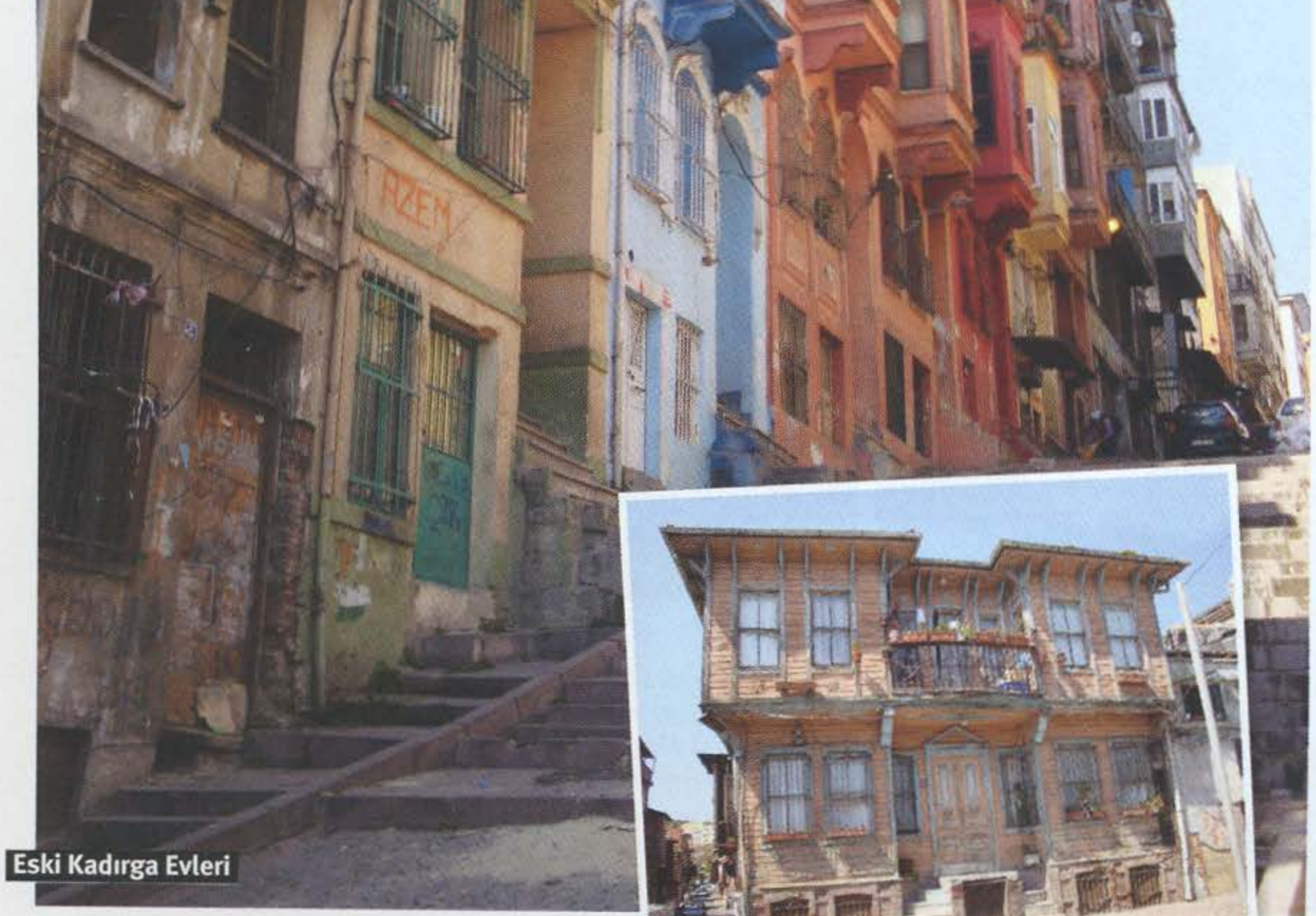
Kadırga'daki dükkanlar turistlerden çok burada yaşayanlara hitap ediyor. Lezzetli mercimek çorbası ve pide bulabileceğiniz küçük esnaf lokantalarıyla dolu caddelerinde Etiyopya'dan ve Doğu Avrupa'dan gelen insanlarla karşılaşabiliyorsunuz.

Son zamanlarda Kadırga Limanı'na giden yoldaki eski ahşap evlerde restorasyonun başladığını görmek memnun edici. Bu küçük, ahşap evlerin arasında büyük ve etkileyici konaklara da rastlayacaksınız. Etrafa göz gezdirdiğinizde, evlerde su olmadığı dönemlerde semt sakinlerinin su ihtiyaçlarını karşıladığı zarif çeşmeler de var. **Kadırga Hamamı** hala ziyaretçilere açık ama ne yazık ki harabeye dönmüş olan XVI. yüzyıldan kalma **Çardaklı Hamamı** restore edilmeyi bekliyor, umutla.

Esma Sultan Namazgahı

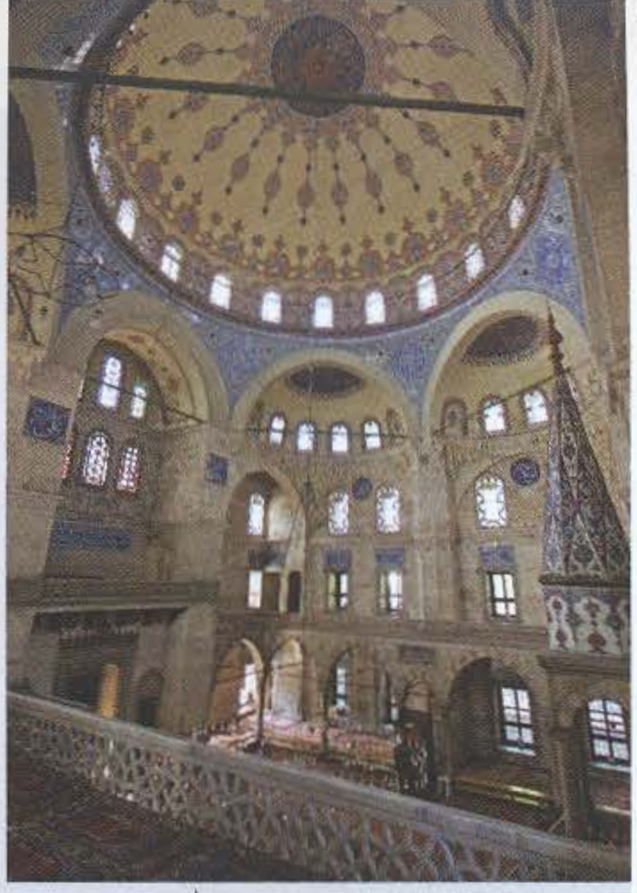
Kadırga Parkı

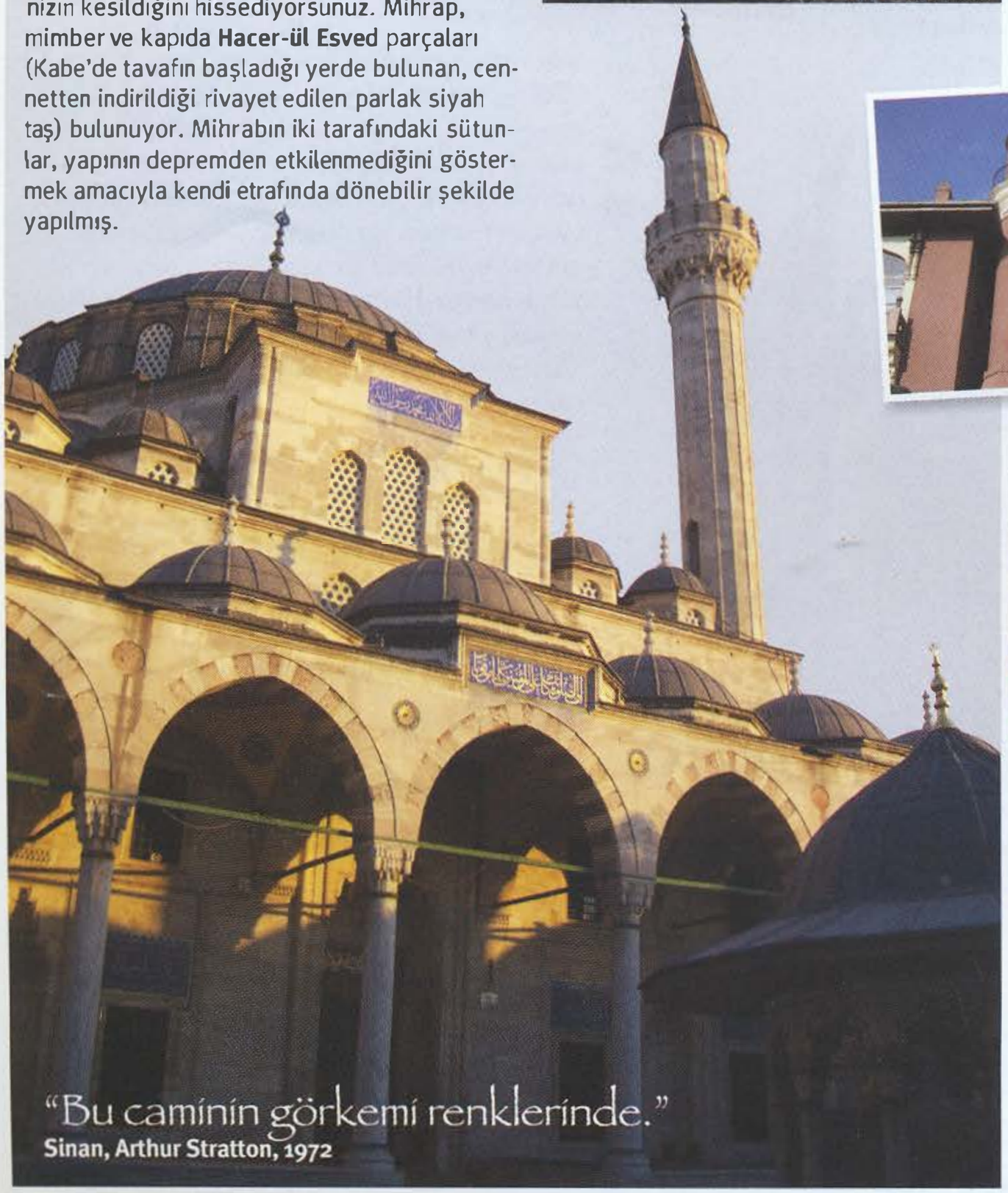
Kadırga'nın tam ortasındaki meydanda, mahalle sakinlerinin pek rağbet ettiği küçük bir park var. Çitin arkasındaki dört köşeli çeşme gibi görünen yer aslında Esma Sultan Namazgahı, açık havada namaz kılmak isteyenler için 1781'de **Sultan III. Ahmed**'in kızı **Esma Sultan** (1726-1788) tarafından yaptırılmış. Merdivenlerden çıkınca ulaşabileceğiniz bu yer eski İstanbul'dan günümüze ulaşan birkaç namazgahtan biri.

Eski Kadırga Evleri

Sokollu Mehmed Paşa Camii ve Külliyesi

Sadrazam Sokollu Mehmed Paşa'nın eşi **Esmahan Sultan** için **Mimar Sinan** tarafından 1571'de, **Ayia Anastasia Kilisesi**'nin olduğu yere yapılmış. Bu şahane cami duvarlarını süsleyen İznik çinileri ile bilinse de pencerelerindeki vitraylar en az çiniler kadar etkileyici. Eğimli, dik yokuşlardan oluşan bir bölgeye yapılmış külliye. Sıradan bir mimar için problem olabilecek zemin yapısını camiye özgü bir özelliğe dönüştürmeyi bilmiş Koca Sinan. Camiye üç ayrı kapıdan ve üç ayrı kottan giriliyor. Mermer şadırvanın yer aldığı avlunun çevresini medresenin odaları sarıyor. Dışarıdan bakıldığında çok büyükmüş izlenimi veren caminin içine girdiğinizde dış dünyayla ilişkinizin kesildiğini hissediyorsunuz. Mihrap, mimber ve kapıda **Hacer-ül Esved** parçaları (Kabe'de tavafın başladığı yerde bulunan, cennetten indirildiği rivayet edilen parlak siyah taş) bulunuyor. Mihrabın iki tarafındaki sütunlar, yapının depremden etkilenmediğini göstermek amacıyla kendi etrafında dönebilir şekilde yapılmış.

"Bu caminin görkemi renklerinde."
Sinan, Arthur Stratton, 1972

Sokollu Mehmed Paşa

Bosnalı bir Sırp olarak Sokol kasabasında doğan Mehmed Paşa (1506-1579) devşirme sistemi ile yeniçeri yapılmak için İstanbul'a getirilmiş ve birçok aşamayı geçerek Kanuni **Sultan Süleyman, II. Selim** ve **III. Murad**'ın sadrazamlıklarına kadar yükselmiş bir devlet adamı. Topkapı Sarayı'nda eğitildikten sonra 1526'da asker olarak **Mohaç Savaşı**'na ve 1529'da **Viyana Kuşatması**'na katılmış. **Barbaros Hayreddin Paşa**'dan sonra Osmanlı donanmasına **Kaptan-ı Derya** olmuş. Bir derviş tarafından öldürülmeden önceki son 15 yıl boyunca Osmanlı'yı yöneten en etkili güç olmuş. Kadırga'daki caminin dışında, **Mimar Sinan**'a **Azapkapı**'da kendi adını taşıyan bir cami (Azapkapı Camii de denir) (sy. 273) yaptırmış. Eyüp'teki türbesi (sy. 247) yine bir Sinan eseri.

Özbekler Tekkesi

Caminin komşusu Özbekler Tekkesi 1692'de zamanın Defterdarı **İsmail Efendi** tarafından yaptırılmış ama bina 1887'de tamamen yenilenmiş. Minareleri girişin hemen üstünde yer alan tekke, muhtemelen Orta Asya'dan gelen dervişler ve dini görevliler için misafirhane olarak yapılmış. Memleketi **Buhara**'da ebru sanatını öğrenen **Özbek Şeyhi Sadık Efendi** (?-1846) daha sonra oğullarına el vermiş. 2008 senesinde restore edilen tekke, günümüzde **İstanbul Tasarım Merkezi** olarak kullanılıyor.

Sfendon'un önüne binalar yapılmış.

Özbekler Tekkesi restorasyon öncesinde.

Sfendon

Sfendon, **Marmara Üniversitesi Rektörlük Binası**'nın arkasında, Hipodrom'dan (sy. 46) Sokollu Mehmed Paşa Camii'ne doğru yürürken göreceğiniz, stadyumun yarım daire şeklindeki, güney kısmı. Devasa duvarın kalıntıları güzelliğinden çok yaşı ile şaşırtıyor insanı. Daha sonraki yıllarda Sfendon, bu civarda yaşayan insanlara su temin etmek için sarnıca dönüştürülmüş. Her çarşamba, Sfendon'un önünde semt pazarı kuruluyor. Bir tabloyu andıran pazarda fiyatlar çok uygun.

Ebru

Bir kağıt boyama sanatı olan ebru, Türkiye'de XVI. yüzyıldan beri biliniyor. Kağıdın üstüne mermer görüntüsünün aktarılması hiç de kolay değil. İncelik ve en önemlisi ustalık isteyen bu sanat, at kılı fırçalar kullanılarak yapılıyor. Ebru, suda erimeyen boyalarla su yüzeyinde oluşturulan şekillerin kağıda geçirilmesi olarak tanımlanabilir. Bir ilgisizlik döneminin ardından ebru sanatının güzelliği yeniden keşfedilmiş gibi. Bugün ebru yapanları **Cafer Ağa** (sy. 203) veya **Kabasakal** medreselerinde (sy. 34) görebilirsiniz.

Suya çizmek

NASIL GİDİLİR?

Kadırga'ya ulaşmak için en iyi yol, Hipodrom'un sonundan aşağı doğru yürümek. Cankurtaran'dan banliyö trenine binip Kumkapı istasyonunda indikten sonra geldiğiniz yöne doğru yürüyerek de ulaşabilirsiniz.

NE YAPILIR?

Kadırga Hamamı'nda (*Tel : 0212 518 19 48*) keyif yapın. 1506 yılında **Vali Yahya Paşa** tarafından Üsküp'deki imarete gelir sağlaması için yaptırılan, parkın karşısındaki bu hamam, seferden dönen denizcilerin ilk uğradığı yer olurmuş. 1734'te yeniden yapılan bu son derece otantik hamam, ayrı bölümlerde, hem kadınlara hem de erkeklere hizmet veriyor.

NEREDE YENİR?

Hira Lokantası
Kadırga Liman Caddesi No. 19/A
Tel: 0212 517 18 55
Ana caddedeki lokanta lezzetli yemekleriyle, değişmez müdavimler edinmiş kendine.

NEREDE KALINIR?

Her geçen gün yeni oteller açılıyor Kadırga'da, muhtemelen atmosfer birkaç yıla kadar daha iyiye doğru değişecek.

Ottoman Hotel Park

Arena Hotel
Şehit Mehmet Paşa Yokuşu, Üçler Hamamı Sokak Nos. 13-15
Tel: 0212 458 03 64 /www.arenahotel.com
Eski büyük bir evi 31 odalı otele çevirmişler. Kendi restoranı da olan otelin odaları Osmanlı tarzı döşenmiş. Çatıdaki manzarası gayet güzel.

Hotel Ayasofya
Demirci Reşit Sokak No. 28
Tel: 0212 516 94 46
www.ayasofyahotel.com
Hem Kadırga hem de Sultanahmet ve Hipodrom'dan kısa yürüme mesafesindeki 22 odalı otelin teras manzarası bir harika.

Hotel Sidera Palace

Hotel Sidera Palace
Kadırga Meydanı, Dönüş Sokak No. 14
Tel: 0212 638 34 60
www.siderapalace.com
Arka sokaklardan birindeki otelin 17 odası, restoranı ve çatıda terası var.

Ottoman Hotel Park
Kadırga Liman Caddesi No. 85 /Tel: 0212 516 02 11
www.ottomanhotelpark.com
38 odalı otel, parka bakıyor, terasındaki restoran da Marmara Denizi'ne. Odalara altın sansı ve beyaz hakim. Lüks olanların ise küçük hamamları var.

Turkuaz Guest House
Cinci Meydanı Sokak No. 36
Tel: 0212 518 18 97
www.hotelturkuaz.com
XIX. yüzyıla ait zarif bir evin restorasyonuyla ortaya çıkan otel biraz izole edilmiş bir yerde bulunuyor. Bölgedeki hızlı değişim gözönüne alındığında bu izolasyon çok fazla sürmeyecek gibi.

Balığın Tazesi

Kumkapı

Kumkapı eski Bizans surları içinde, Çatladıkapı ve Yenikapı arasında bulunuyor. Eskiden ağırlıklı olarak Ermeni ve Rumların yaşadığı semt, günümüzde meydanındaki balık restoranları ve eğlence kültürüyle ünlü. Kumkapı'da balıkçılık geleneği Bizans dönemine kadar uzanıyor. Semtin önemi Ermeni Patrikhanesi'nin XVII. yüzyılda buraya taşınmasıyla daha da artmış.

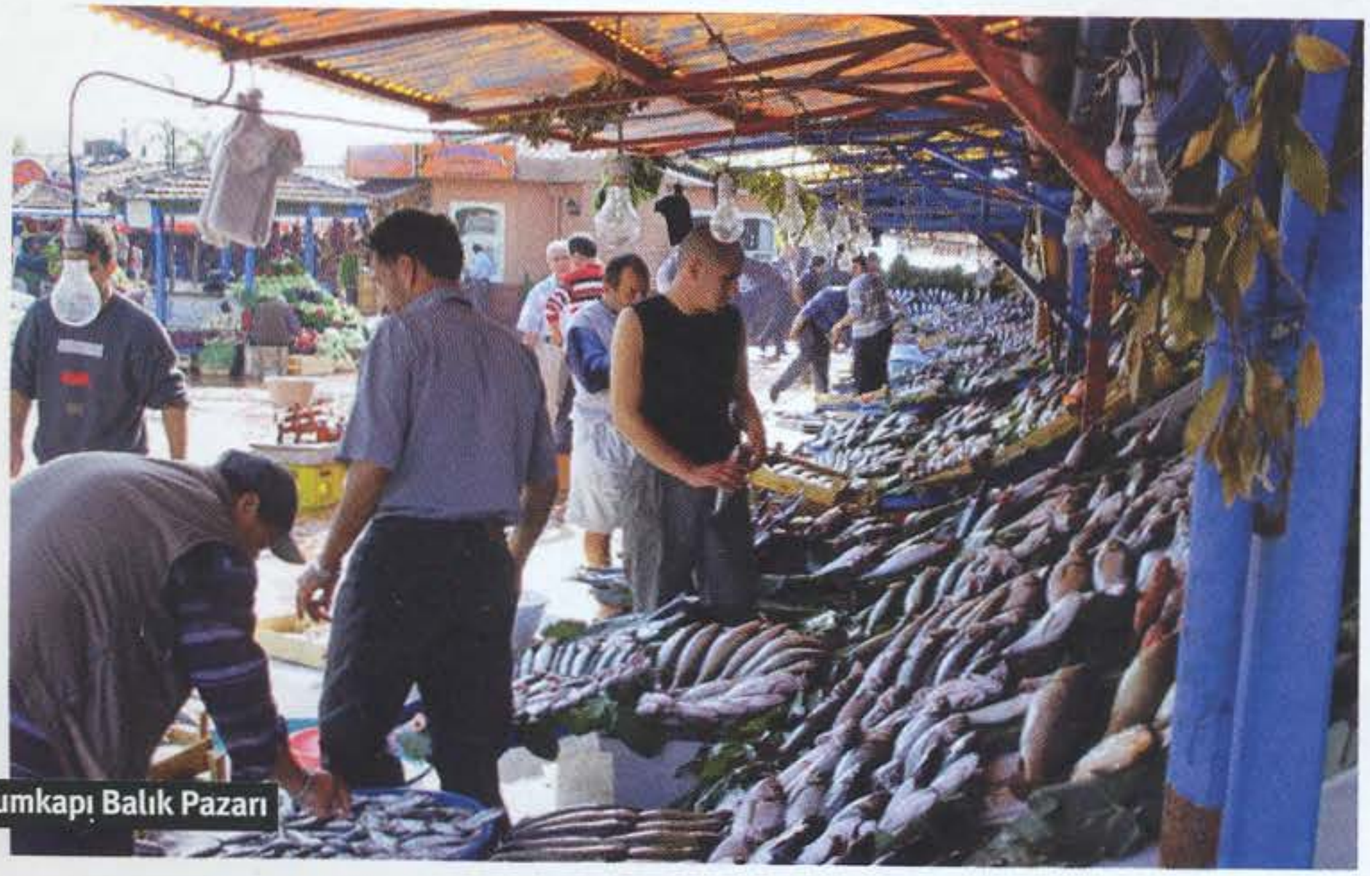

Eski bir fotoğrafta Kumkapı'nın sahilyoluna kurban giden Acemdağ isimli kısmı. Yerinde bugün balık pazarı var.

Kumkapı, Bizans döneminde İmparator **Julian** (361-63) tarafından yaptırılan Kontoskalion Limanı'ymış. Günümüzdeki adını ise Yedikule'den Ahırkapı'ya doğru giderken deniz kıyısındaki beşinci kapı olan Kumkapı'dan almış. *Küçük İskele* anlamına gelen **Kontoskalion** semtin o zamanlardaki adıymış. Latinlerin 1261'de şehirden atılmasının ardından **VIII. Michael Palaeologos** burayı şehrin ana deniz üssü haline getirmiş. Sık sık çamurla dolmuş liman, bunun sonucu olarak da kullanım dışı kalmış. Bugünkü liman balıkçı teknelerine hizmet veriyor. Limanın etrafında ise şehirdeki en taze balıkları bulabileceğiniz balık pazarı var. Pazarın önüne balık pişirilen yerler de eklendi. Son dönemlerde yapılan çalışmalarla Kumkapı'daki eski tarihi ahşap evlerin bazıları restore edildi. Ancak ana meydandan geçip yürümeye devam ettiğinizde ulaşacağınız Nişanca ve Yenikapı taraflarında hala ihmal edilen, harap evlerle karşılaşıyorsunuz.

Michael Palaeologos

Kumkapı Balık Pazarı

Ermeni Patrikhanesi

Ermeni Patrikhanesi

1850'lerin Kumkapı'sında nüfusun çoğunluğunu Ermeniler oluşturuyormuş, yaşadıkları hayat ise Müslüman komşularından pek farklı değilmiş. Erkek ve kadınlar evde ayrı bölümlerde yaşar, kadınlar kapalı gezermiş. Daha sonraları ayrılmışlar buradan, yerlerini Anadolulu Ermeniler almış. Günümüzde ise Ermenistan'dan gelen Ermeniler yaşıyor Kumkapı'da. Eski bir Bizans kilisesinin olduğu yerde inşa edilen **Surp Asdvadzadzin (Meryem Ana) Kilisesi** Patrikhanesi kilisesi olarak işlev görüyor.

Samatya'dan buraya 1641 senesinde taşınan patrikhane, 1762 ve 1826'da çıkan büyük yangınlarda iki defa yanıp kül olmuş. Günümüzdeki kompleks ise 1828 yılında inşa edilmiş ve planları **Balyan Ailesi** tarafından çizilen bir okul ve üç kiliseden oluşuyor. Patrikhane **Aziz Theodore**'ye adanmış ve **Surp Harutyun Kilisesi**'nden birkaç merdiven inilerek ulaşılan bir ayazmanın üstüne kurulmuş. Çarpıcı çan kulesi 1870 senesinde ilave edilmiş.

Surp Asdvadzadzin (Meryem Ana) Kilisesi

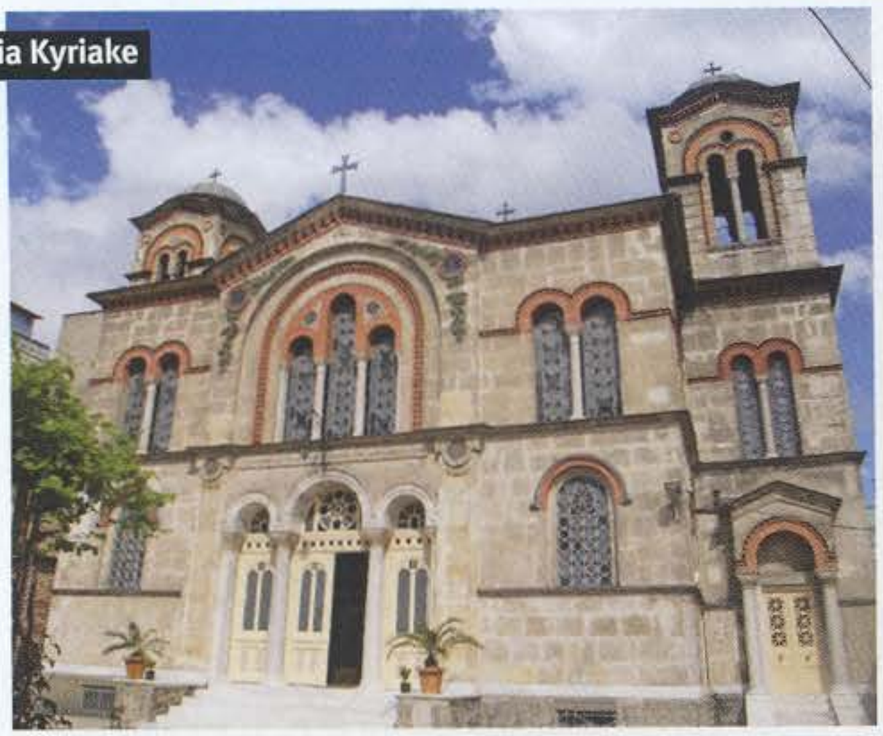

Panayia Elpida Kilisesi

Rum Kiliseleri

İstanbul'un çoğu semtinde olduğu gibi Kumkapı'da da artık Rum kalmamış, ama Kumkapı hala iki harika Rum kilisesi görebileceğiniz bir semt. Her iki kilise de XIX. yüzyılda yeniden yapılmış. Beyaz **Panayia Elpida Kilisesi** muhtemelen XV. yüzyılda yapılmış ve Aya Yorgi'ye adanmış bir ayazmanın üstüne inşa edilmiş. 1895 senesinde tamamen restorasyondan geçen kilisede bu kez *Rokoko* ve *Neoklasik* akım bir arada kullanılmış. İlk olarak XVI. yüzyılda yapıldığı sanılan **Ayia Kyriake** ise, 1895 ve 1901 yılları arasında *Neo-Bizans* tarzında, mimar **Perikles Fotiadis** tarafından inşa edilmiş.

Aziz V (B)asil'e adanmış ayazmanın üstüne yapılan kilise, şehirdeki en büyük kubbelerden birine sahip. Bu iki kilisenin haşmeti geçmişte burada yaşayan cemaatin zenginliğini yansıtacak boyutlarda.

Ayia Kyriake

Panayia Elpida Kilisesi

Tavaşi Süleyman Ağa Camii

XVII. yüzyılda yapılmış olmasına rağmen, bugünkü görüntüsüne XIX. yüzyılda kavuşmuş. Ahşap minaresiyle kolayca ayırt edebileceğiniz caminin merak uyandıran isminin hikayesi ilginç. "Tavaşi" hadım edildikten sonra saraya satılan köle anlamına geliyor. Topkapı Sarayı'nda Haremağalığına yükselen Süleyman Ağa, zaman içinde haremi ve casus ağını kontrol edecek güce ulaşmış.

Tavaşi Süleyman Ağa Camii

Nişancı Mehmed Paşa Camii

İlk olarak 1475 senesinde Fatih Sultan Mehmed'in son sadrazamı, Karamanlı Mehmed Paşa için yaptırılmış. Ancak o zamandan günümüze pek çok kez yeniden inşa edilmiş. Bugünkü görüntüsü tamamiyle Osmanlı ahşap bina tarzını yansıtıyor ve orijinal çifte hamamı, İstanbul'daki en eski hamamlardan biri olarak hala misafirlerini ağırlıyor. Mehmed Paşa, adını taşıyan Karagümrük'teki (sy.130) başka bir camide gömülü.

Semtin sakinlerinden Etiyopyalılar.

NASIL GİDİLİR?

Kumkapı'da banliyö tren istasyonu var. Kısa bir yürüyüşle Sultanahmet'ten veya Cankurtaran'dan Kadırga üzerinden geçerek ulaşabilirsiniz. Taksim'den kalkan 69A ve 81 otobüsleri ile de Kumkapı'ya gelebilirsiniz.

Fener

NEREDE YENİR?

Renkli atmosferiyle Kumkapı, özellikle yaz aylarında keyifli bir cümbüş yaşatıyor. Restoranlar meydana ve sokağa saçılıp çeşmenin etrafına masalarını sıralıyor. Bazı yerlerde fiiyatlarda oynama yapılabiliyor, hırsızlık olayları da dikkatli olmanızı gerektiriyor.

Doyuran Lokantası
Ördekli Bakkal Sokak No. 10
Tel: 0212 517 24 26
Kumkapı'ya kadar gelip balık veya deniz ürünleri yemek yerine başka lezzetlerin tadına bakmak isterseniz alkol servisi olmayan bu lokantaya uğrayabilirsiniz.

Fener
Telli Odaları Sokak No. 5
Tel: 0212 516 40 02
Mezgitin tadına bakmak için en uygun yerlerden biri.

Kalamar Restaurant

Kalamar Restaurant
Çapari Sokak No. 19
Tel: 0212 517 18 49
www.kalamar.com.tr
Restoran; kalamar dolmasıyla ünlü.

KörAgop
Ördekli Bakkal Sokak No. 7
Tel: 0212 517 23 34
Lezzetli balıklar ve diğer nefis deniz ürünlerine canlı müzik eşlik ediyor. Agop İnciyan 1983'te ölmüş ama efsanesi devam ediyor.

Yengeç
Telli Odaları Sokak No. 6
Tel: 0212 516 32 27
www.yengecrestaurant.com
Rezervasyon yaptırmanız gereken güzel bir balık restoranı.

NEREDE KALINIR?

Amber Hotel
Çifte Gelinler Caddesi Nos. 3-7
Tel: 0212 518 48 01
www.amberhotel.com
26 odalı otel restore edilmiş, 19. yüzyıl sonuna ait bir evde yer alıyor. Küçük bir arka bahçesi de var.

Kör Agop

Amber Hotel

Kumkapı'da her zaman taze balık var.

Sokakta yemek yerken müzisyenleri dinlemeye ne dersiniz?

Büyük Liman'ın İzinde

Yenikapı ve Samatya

27

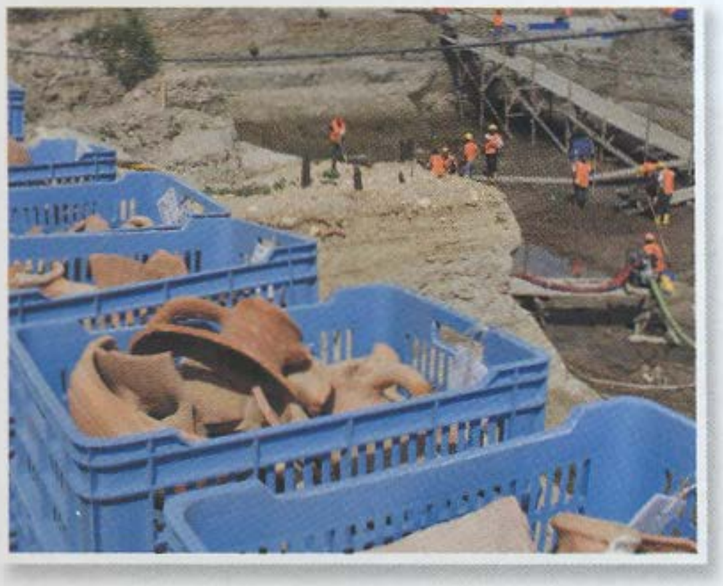
Bizans'tan beri büyük bir limana ev sahipliği yapan Yenikapı, bugün Marmara Adaları, Bursa, Yalova ve Bandırma'ya giden deniz otobüslerinin de iskelesi. Geçtiğimiz yıllarda buradaki arkeolojik kazıda, Orta Çağa ait gemiler bulundu. Komşu Samatya bir zamanlar Ermeni Patrikhanesi'ni barındırmış bağrında. Bizans manastırları içinde en önemlilerinden olan Studios'un kalıntıları da Samatya'da bulunuyor.

Yenikapı

İlk görüşte Kennedy Caddesi'ne sıkışmış küçük bir semt izlenimi veren Yenikapı **İmparator Theodosios**'un (379-395) döneminde yapılmış olan büyük, taş duvarlı, **Theodosios (Eleutherios) Limanı** nedeniyle son derece önemli bir tarihe sahip. Sık sık çamurla dolan liman 1500'lü yıllardan sonra kullanılmayınca bölge bostanlarla dolmuş. Yenikapı'da **Marmaray Projesi** çerçevesinde istasyon yapılıyor. Üsküdar'dan (sy. 498) Sarayburnu'na (sy. 202) Boğaz'ın altından tünel yapma projesi, ilk olarak 1860'larda tasarlanmış. Yenikapı proje tamamlandığında gerek şehir içi ulaşımda gerekse banliyölere ulaşımda Kabataş gibi önemli kavşaklardan biri haline gelecek.

Buradaki istasyonun inşaat çalışmaları sırasındaki kazılarda **Bizans Limanı** bulundu. Tüm dünyada büyük heyecan yaratan kazılarda dünyanın en büyük antik limanı ve tarihleri V. ve XI. yüzyıllar arasında değişen 33 gemi kalıntısı ortaya çıkarıldı. Üstelik gemilerin üstündeki yükleri bile duruyordu. Çamurun içinde hiç bozulmadan günümüze ulaşan gemi enkazlarından çıkanlar ve kazı çalışmasının fotoğrafları geçtiğimiz yıllarda **İstanbul Arkeoloji Müzesi**'nde sergilendi. Buradaki bulguların tamamının devamlı sergileneceği yeni bir müzenin ise proje kapsamında bu yeni durağın yanında olması düşünülüyor. İstanbul Üniversitesi Yenikapı Batıkları Araştırma Merkezi'ne (www.yenikapibatiklari.com) göre Yenikapı'daki çalışmalarda elde edilen bulgular, Bizans gemi yapımı ve deniz ticaretinin Konstantinopolis ve geç Roma dönemi tarihindeki rolünü yeniden ön plana çıkartabilir.

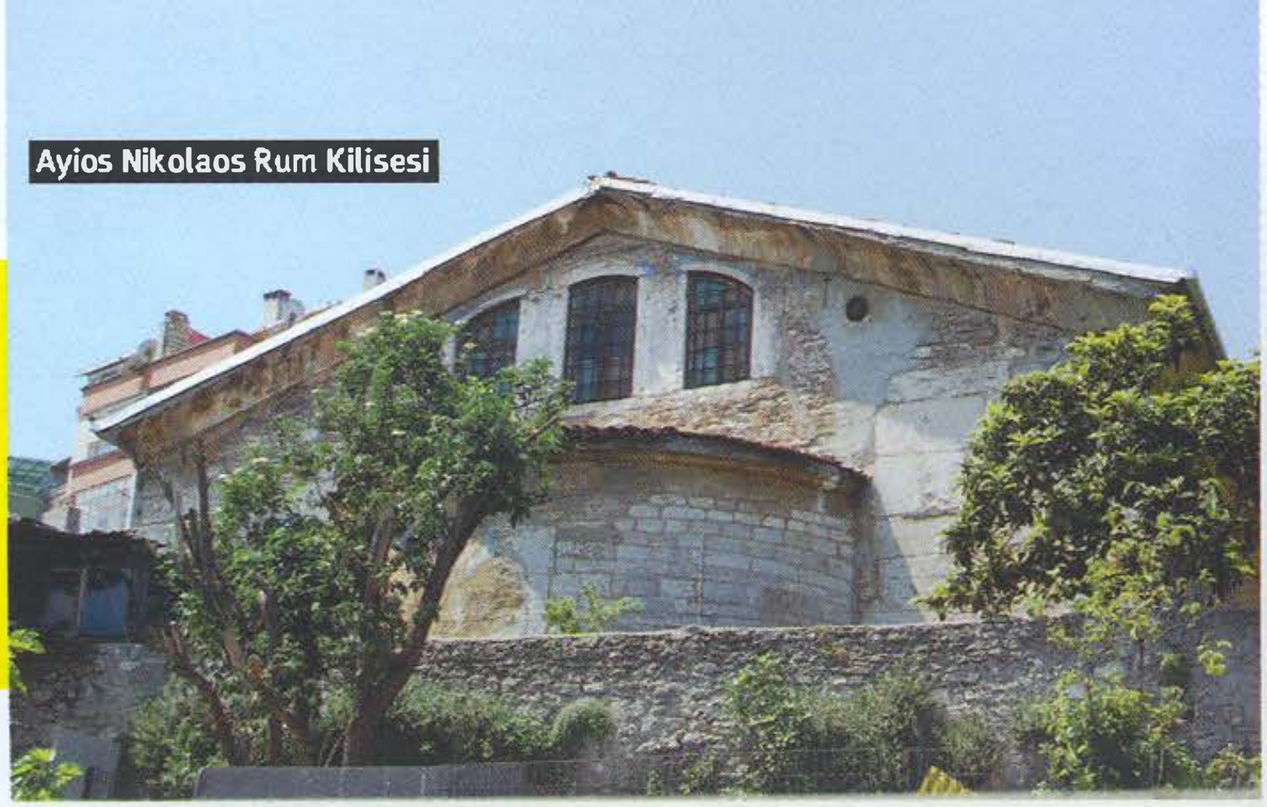

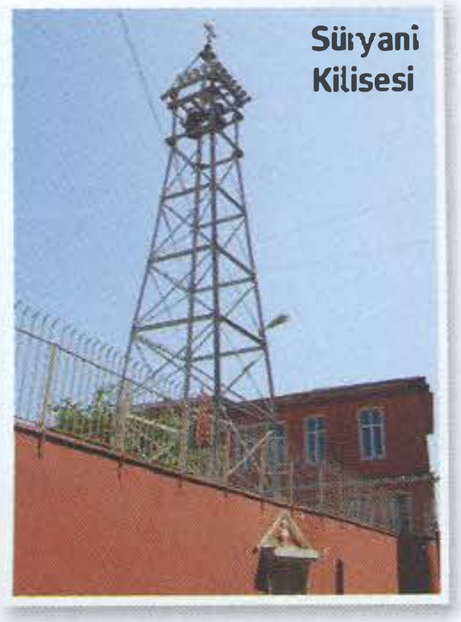
Rumlar, Ermeniler ve Türkler

Yenikapı'da eskiden Rumlar yaşarmış, ancak İstanbul'un fethinden sonra Fatih Sultan Mehmed buraya Ermenileri de yerleştirmiş. Arkasından da Müslüman Türkler gelmeye başlamış bölgeye, böylece camiler ve dervis tekkeleri inşa edilmeye başlanmış. Yenikapı XX. yüzyılda gazino ve tavernaların hakimiyetine girmiş.

Ayios Nikolaos Rum Kilisesi

Samatya 1 2 3

Yakınındaki Kumkapı gibi, Samatya da adını bir zamanlar burada yoğun olarak mevcut olan kumdan almış; ismi **Yunanca**'da **kumlu** anlamına gelen "**Psamathion**"nun değişerek günümüze ulaşmış hali. Resmi olarak semtin adı **Kocamustafapaşa**, ama insanların çoğu hala "Samatya" diyor. Samatya, Tarabya, Pendik ve Langa gibi Bizans zamanından günümüze gelen ender semt isimlerinden.

Süryani Kilisesi

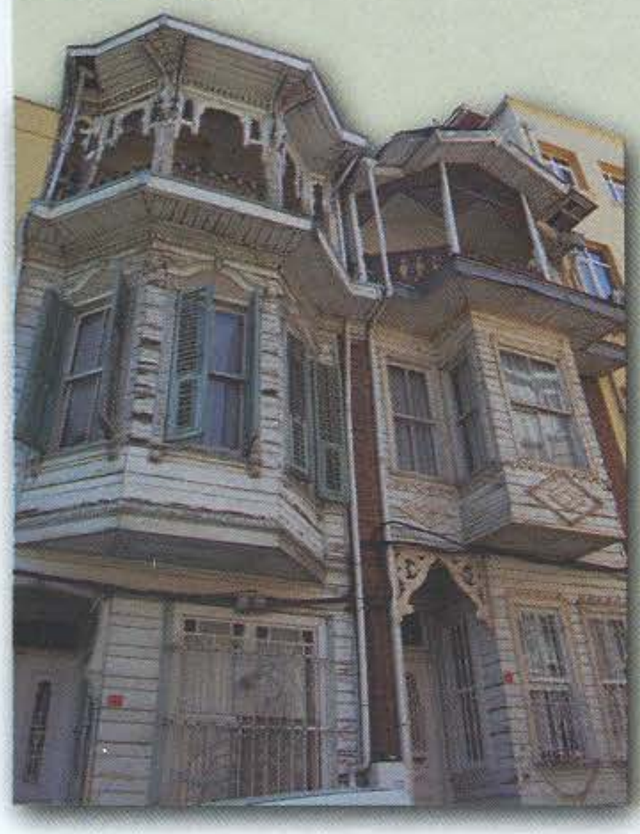
Samatya'nın merkezindeki meydan hala çok güzel, etrafındaki bölge ise **Nuri Bilge Ceylan**'ın ödüllü filmi, aile onurunu konu alan **Üç Maymun**'un çekildiği yer. Meydanın hemen arkasındaki sokaklarda ise, Rum Ortodoks kiliseleri **Hristos Analipsis** ve **Ayios Nikolaos** var, ne yazık ki her ikisi de genelde kapalı. Gençosman İlköğretim Okulu'nu geçince bir İtalyan kilisesi göreceksiniz. Günümüzdeki sosyo-kültürel yapısına bakınca insan bu semtte bir zamanlar Levantenlerin yaşamış olacağına inanamıyor. Değişik tarzda yapılmış çan kulesinin esir kampından getirtilmiş gibi bir izlenim bıraktığı kilise, burada yaşayan **Süryaniler** tarafından kullanılıyor.

Samatya Sahili

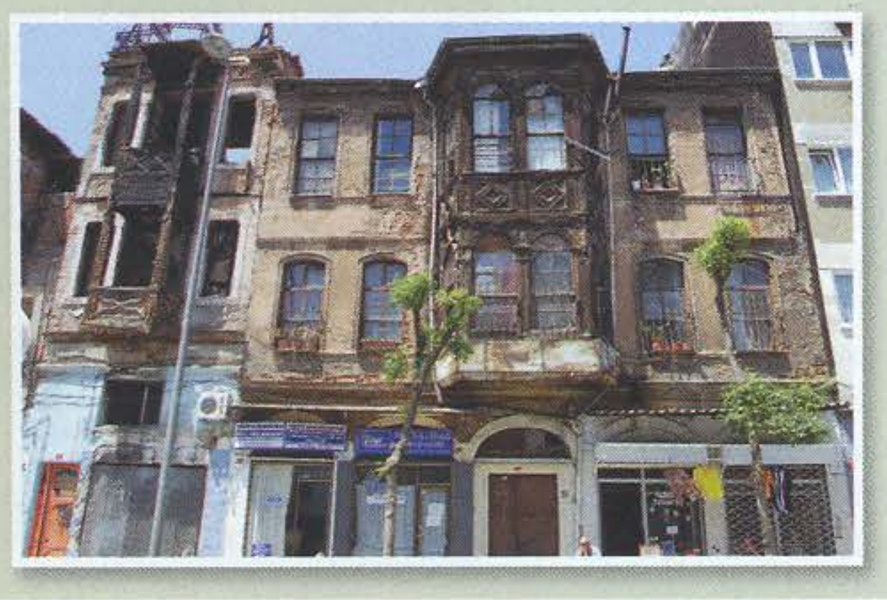

Ayios Yeoryios Rum Kilisesi ana cadde üzerinde bulunuyor.

Eski Samatya Evleri

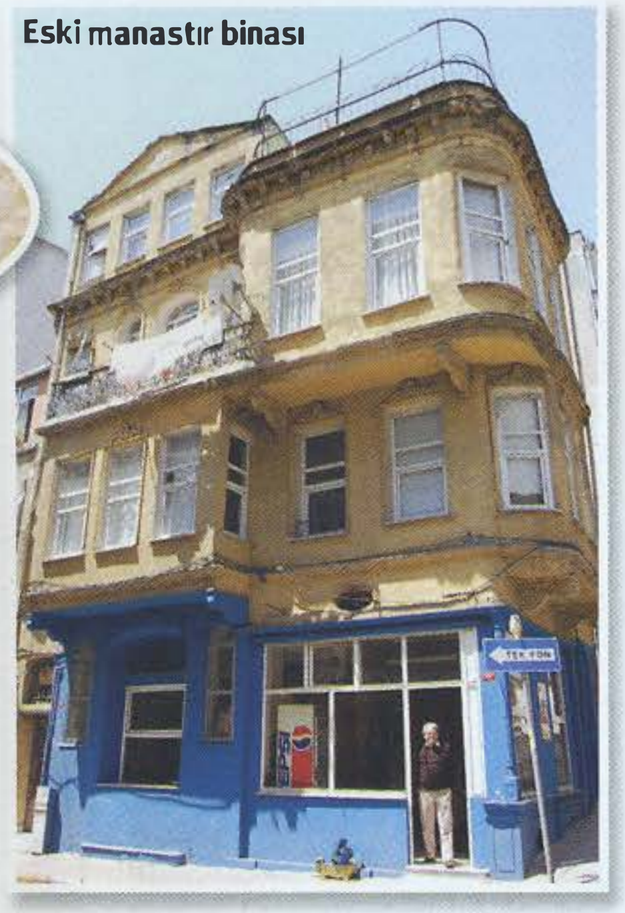

Hristos Analipsis Rum Kiiisesi

Manastırın üzerindeki yazı.

Eski manastır binası

Surp Kevork Kilisesi

Surp Kevork Kilisesi 4 5

XI. yüzyılda yapılmış olan **Panaghia Peribleptos (Her şeyi gören Meryem) Kilisesi** bugün **Ermeni Surp Kevork Kilisesi** ya da bahçesindeki ayazma nedeniyle **Sulu Manastır** olarak geçiyor. İlk olarak **İmparator III. Romanos** döneminde, 1031 yılında yapılmış. 1204 yılındaki Haçlı Seferi'nde yağmalanıp harabeye çevrilen kilise, **VIII. Michael Palaeologos** zamanında onarılıp yeniden ibadete açılmış. Fetihten sonra Bursa'dan getirttiği Ermeni cemaatini Samatya'ya yerleştiren **Fatih Sultan Mehmed**, kiliseyi patrikhane olarak kullanmaları için Ermenilere vermiş. Yıllar boyunca kilisenin mülkiyeti ile ilgili Ermeni ve Rumlar arasında pek çok anlaşmazlık yaşandığından halk arasında **"Kanlı Kilise"** olarak da isimlendirilmiş. 1641 yılında patrikhanenin Kumkapı'ya taşınmasına rağmen kilise Ermeniler'de kalmış. Art arda gelen yangınlar ve restorasyon çalışmalarından sonra kilise, **I. Dünya Savaşı** sırasında askeri amaçlı kullanılmış. 1993 yılında restore edilmiş. Samatya, Kurtuluş ve Şişli gibi en büyük Ermeni nüfusa sahip semtlerden. Kilisenin bitişiğinde büyük bir Ermeni okulu da var. Biz gittiğimizde teneffüstü, çocuklar bahçede koştururken aralarında Türkçe konuşuyorlardı. Okulun bahçesinde sohbet ettiğimiz Halis Hanım, Anadolu'nun bir şehrinde doğmuş. Ailesi Alis adı dikkat çekmesin diye başına bir "H" koyup adını Türkçeleştirmiş. Bize eski Samatya'yı anlattı, insanların kapılarını kilitlemeden uyudukları eski güzel günleri...

Sahakyan Nunyan Okulu Surp Kevork Kilisesi'nin içinde bulunuyor.

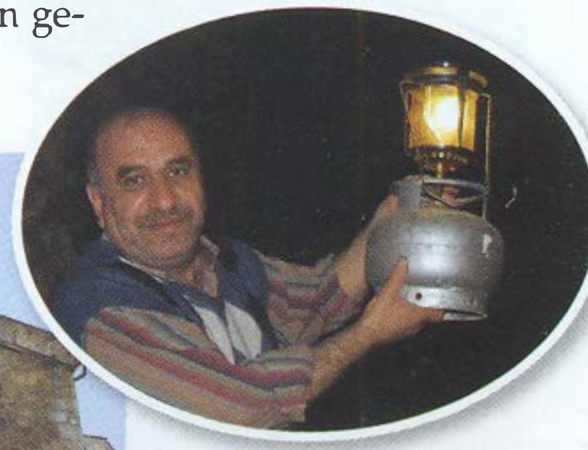

Surp Kevork Kilisesi'nin girişi.

Ana caddedeki **Ayios Minas Kilisesi** 1833'te inşa edilmiş ve 1955'teki **6-7 Eylül Olayları**'nda hasar görmüş. Altında, III. yüzyılda **İmparator Decian**'ın Anadolu'daki Hıristiyanlara yaptığı zulüm sırasında öldürülen **Aziz Karpos** ve **Papylos**'un mozoleleri varmış. Şehirdeki benzerleri arasında en eskisi olan mozoleler, bir kahvenin hemen arkasındaymış. Biz kahveciye rica ettik, lüks ışığında bir dehlizden geçerek bize geçmişte mozolelerin olduğu yeri gösterdi!

Ayios Minas Kilisesi

Geçmişte Aziz Karpos ve Papylos'un mozolelerinin olduğu dehlizi gezerken.

Studios Manastırı 6 7

Samatya'daki en önemli anıtlardan biridir **Studios Manastırı** veya **Aya Yani Prodromos (Vaftizci Yahya) Kilisesi.** Adını **Roma konsülü Studios**'tan alan manastır 454-464 yılları arasında yapıldığından bugüne ulaşan en eski Bizans manastırı ve kilisesi olarak biliniyor. Bir zamanlar 1000 kadar ikonodül (sy. 583) keşişi külliyesinde barındırmış manastır. Yunanistan'ın Aynaroz (**Athos**) **Dağı**'ndaki kuralların temelleri burada atılmış. En ünlü başkeşişleri **Studite Theodoros** (759-826), Büyükada'daki (sy.588) sürgün günlerinden sonra, en sonunda aziz mertebesine yükselmiş ve öldükten sonra manastırın bahçesine gömülmüş.

Güneş saati

Duvar kabartması

Onun liderliğindeki manastır, harika resimli el yazmalarının üretildiği bir merkez olmuş.

Studios Manastırı, her ne kadar dini çekişmeler yüzünden ara sıra kapansa da XV. yüzyıla kadar etkinliğini sürdürmüş. 1204 yılında Haçlılar tarafından yağmalanmasına rağmen **VIII. Michael Palaeologos** 1261'de tahtı geri alınca kutlamaların odak noktası olmuş. 1293'te kale gibi duvarlarıyla yeniden yapılan bina, 1453'e kadar bilginin merkezi olarak kalmış.

Manastır fetihten sonra **İmrahor** (**At Uzmanı**) **İlyas Bey Camii**'ne dönüştürülmüş ancak 1894 depreminde yıkılmış. Orijinal yer mozaiklerinin en güzellerini, Türkiye'den götürülmüş çok sayıda eserin sergilendiği **Atina**'daki **Benaki Müzesi**'nde gördük. Keşke bu topraklarda kalsaydı dedik. Ne yazık ki binanın kapısına kilit vurulalı yıllar olmuş. Yetkililer herhalde "bunlardan nasıl olsa bizde çok var" diye düşünüyorlar.

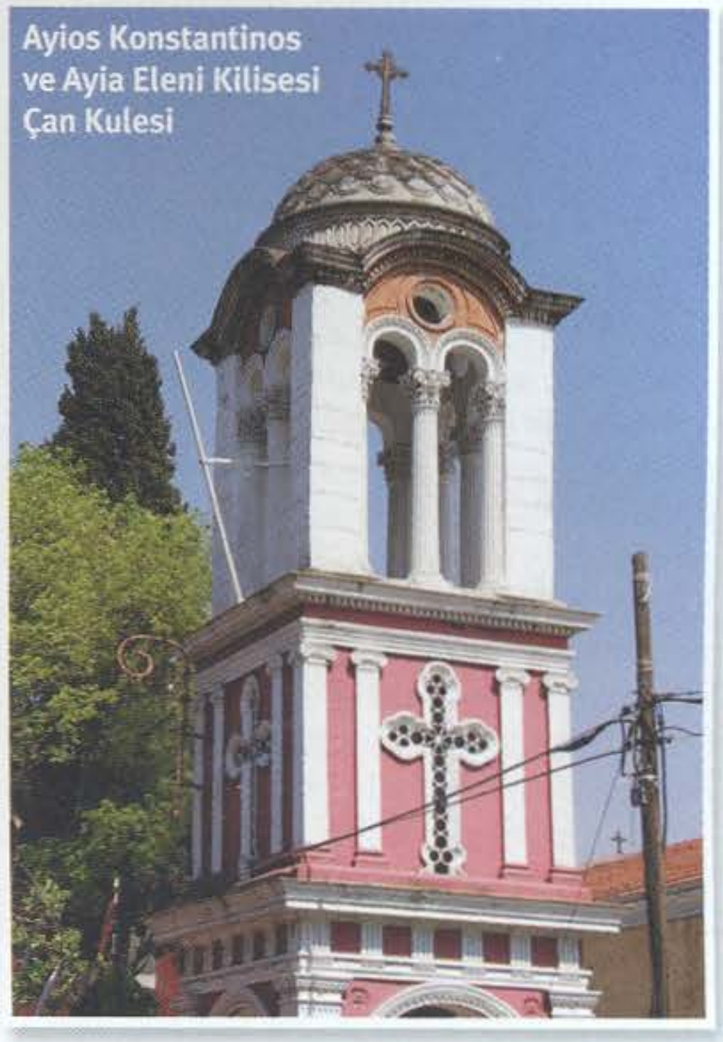
Manastırın biraz ilerisinde Hacı Manav Sokak'taki **Ayios Konstantinos** ve **Ayia Eleni Kilisesi**'ne bir göz atmakta fayda var, kilise **Karamanlılar Kilisesi** olarak da biliniyor. Anadolu'daki **Karaman**'da yaşayan, **Türkçe** konuşan ancak **Yunan** alfabesiyle yazan Karamanlı Ortodokslar tarafından kullanılmış. 1805 yılında yapılmış olan kilise en sonuncusu 1963 yılında olmak üzere birçok restorasyon geçirmiş. Kilisenin duvarında bir güneş saati ve kiliseye adını veren azizlerin ortalarında haçla yapılmış kabartmaları var.

"Studios'taki bir rahip annesini bile öpemezdi... Cezası elli gün aforozdu"

Byzantine Churches in Constantinople, Alexander van Millingen, 1912

Studite Theodoros

Ayios Konstantinos ve Ayia Eleni Kilisesi Çan Kulesi

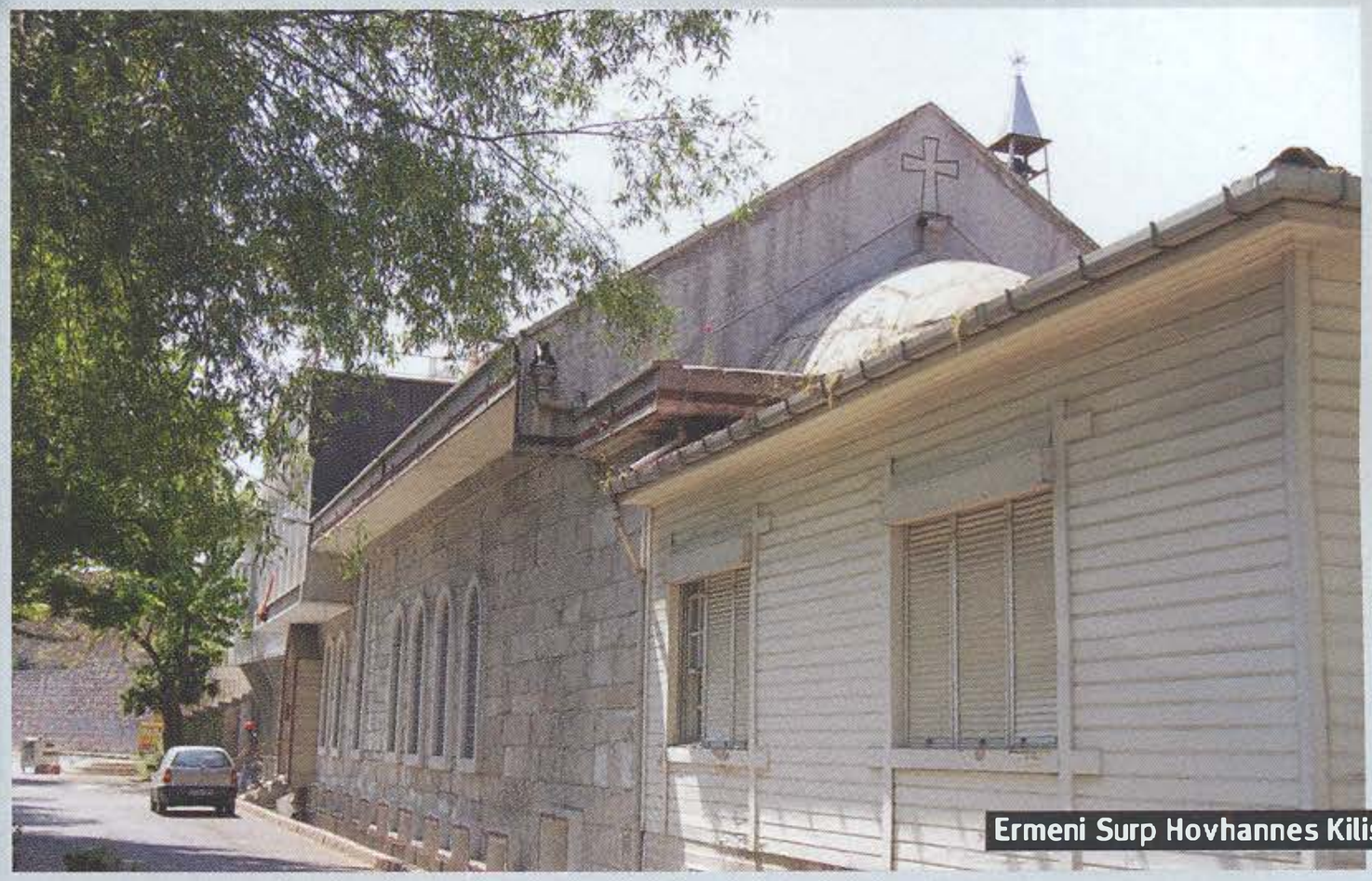

Narlıkapı 8

Vaftizci Yahya'nın öldürülüşünün anıldığı her 29 Ağustos'ta Studios Manastırı'na gelen imparatorların şehir surlarından girişi için kullanılan kapıymış. Bugün Narlıkapı hala ayakta ama **Ermeni Surp Hovhannes Kilisesi**'nin *(pazar sabahları açık)* arkasında kalmış; restore edilmemiş surlara bitişik kapıyı görmekte fayda var. Kilisede çalışanların çoğu eskiden Güneydoğu'da yaşayan Sasonlu Ermeniler.

Narlıkapı'nın üzerinde Arapça yazılmış bir kitabe bulunuyor.

Ermeni Surp Hovhannes Kilisesi

Trenden Tarih

Yedikule'den Sirkeci'ye banliyö treniyle giderseniz farklı bir İstanbul görürsünüz. Bizans şehir surlarına ve Narlıkapı'ya son günlerini yaşayan ahşap evler eşlik eder. Yenikapı'dan geçerken hem kazı alanını görebilirsiniz hem de Cerrahpaşa'daki Bulgur Palas'ı (sy.94) Gezinin tek maliyeti de bir jeton olur.

NASIL GİDİLİR?

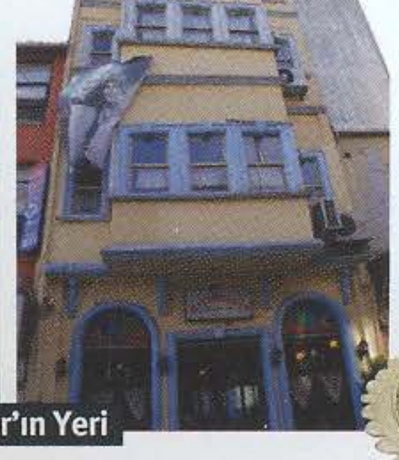
Yenikapı ve Kocamustafapaşa'da (Samatya için) banliyö tren durakları var. Samatya'ya Eminönü'nden 35C no'lu otobüs ile gidebilirsiniz. İDO deniz otobüslerinin (www.ido.com.tr) her gün Yenikapı'dan Güzelyalı (Bursa), Bandırma (İzmir'e geçiş için) ve Yalova'ya düzenli seferlerinden yararlanabilirsiniz. Yaz aylarında Marmara Adaları'na da (sy. 596) seferler düzenleniyor.

NEREDE YENİR?

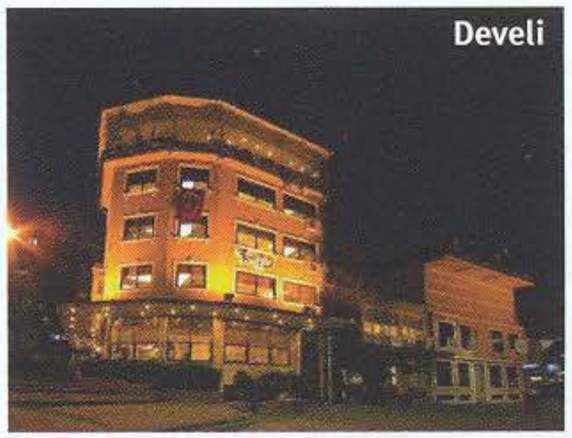
Ali Haydar'ın Yeri
Gümüşyüzük Sokak No. 6
Tel: 0212 584 21 62
www.alihaydar.com.tr

İkinci Bahar dizisinin çekildiği restoran olduğu için TV seyircisinin aşina olduğu bir mekan. Dizideki Şener Şen'e ikiz gibi benzeyen bir şef var. Kebapları kesinlikle çok lezzetli. Herkes Develi'ye giderken biz Ali Haydar'a gidiyoruz.

Ali Haydar'ın Yeri

Develi

Develi
Gümüşyüzük Sokak No. 7
Tel: 0212 529 08 33
www.develikebap.com
Güneydoğu mutfağıyla ünlü bir kebapçı. Spesiyalitelerinden biri ise şam fıstıklı çiğ köfte.

Küçük Ev
Kuleli Caddesi No. 46
Tel: 0212 588 51 01
Ana meydanın hemen yanında midye dolma ve balık ekmek satan küçük bir restoran.

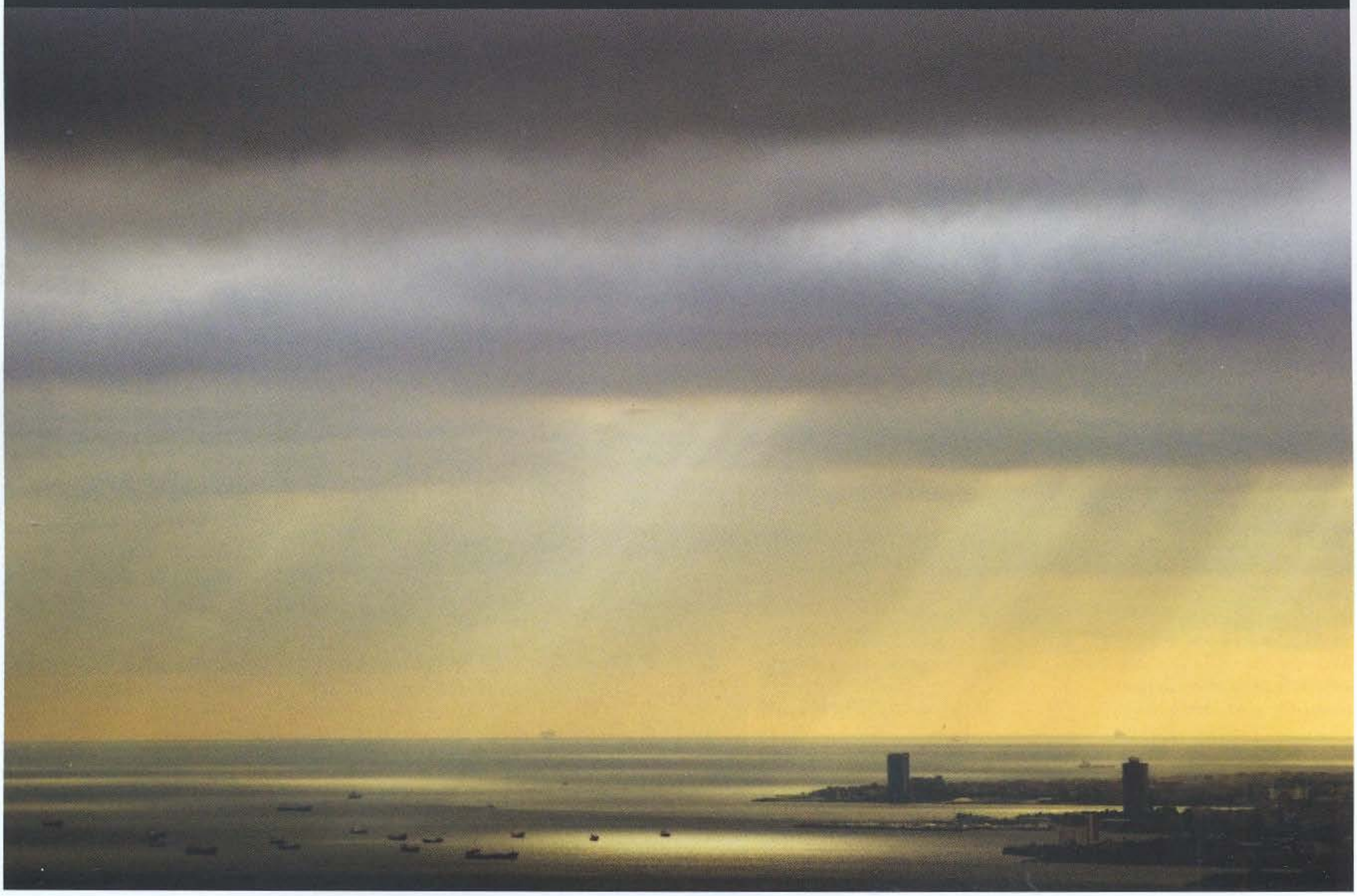
Kuleli
Büyükkuleli Sokak No. 38
Tel: 0212 587 94 28
Midye tava, hamsi salamura, ahtopot salatası ve "bal-kamuz" adını verdikleri bal, krema, muz, çilek ve portakaldan oluşan tatlısıyla ünlü meyhane çok uzun yıllardır servis veriyor.

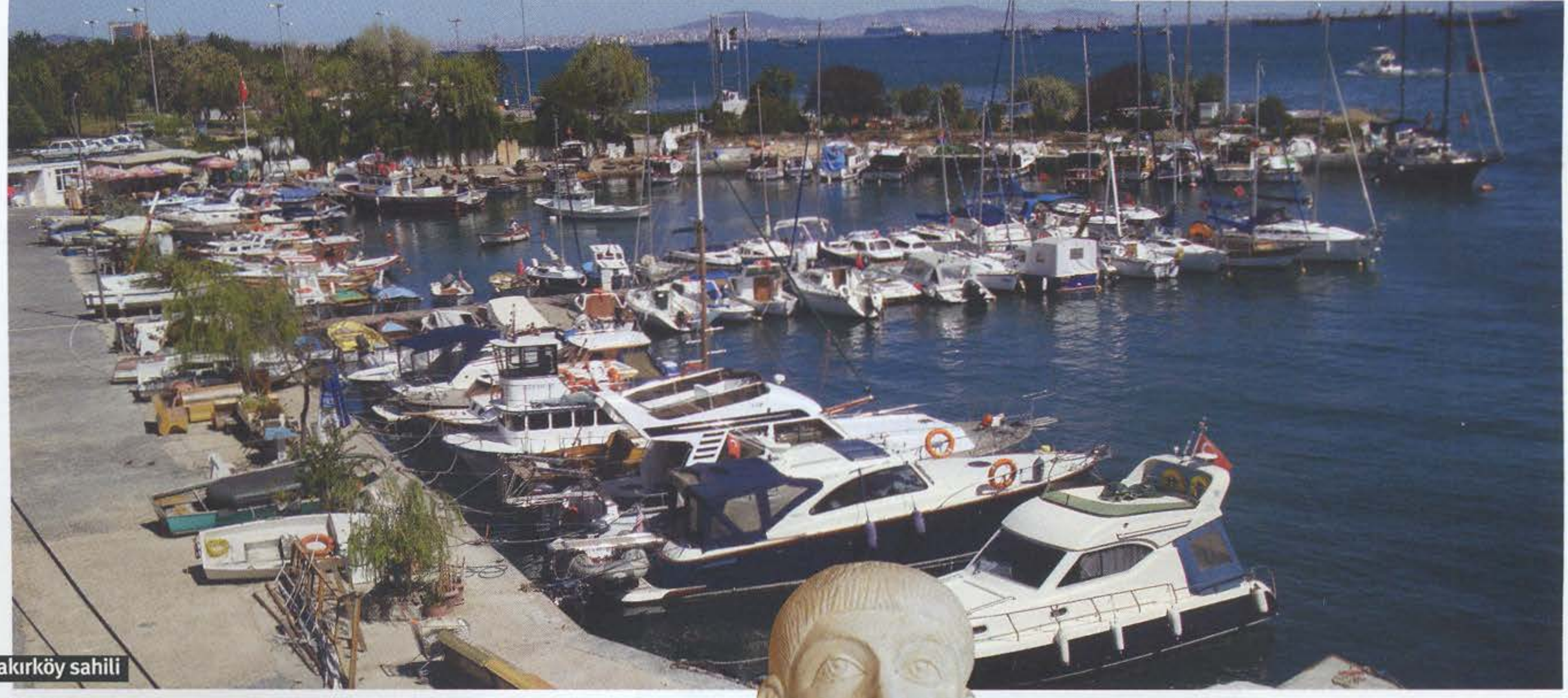

Yedinci Mil
Bakırköy ve Ataköy

8.28

Çoğu kişi için Bakırköy ve Ataköy sadece havaalanına gidip gelirken geçtikleri, büyüyen İstanbul'un bir parçası. Beton binaların arasında gezerken geçmişten bir iz kalmadığını düşünenlere tarih, muzip birkaç sürpriz saklamış. Bizanslılardan kalan bir açıkhava sarnıcı bunlardan biri.

Bakırköy sahili

Bakırköy'ün daha önceki adı Rumca **"uzak bir köy"** anlamına gelen ve Makrohori'den türeyen **"Makriköy"** müş, 1925 senesinde yer isimlerinin Türkçeleştirilmesi ile Bakırköy olarak değiştirilmiş. Neden "uzak bir yer"? Bizans döneminde **Hebdomon (Yedinci)** olarak bilinen ilçe, surların dışında ve başlangıç noktası olarak kabul edilen Sultanahmet'teki **Milion Taşı**'ndan **yedi mil** (11 kilometre) uzakta bir yerleşim birimiymiş. Askeri ve siyasi olarak büyük önemi olan semtte **İmparator Valens** kendisi için bir yazlık saray yaptırmış. 474 senesine kadar çiçeği burnunda imparatorlar burada taç giydikten sonra **Egnatia Yolu**'ndan şehre girerlermiş. 474 senesinden sonra ise taç giyme törenleri Ayasofya'da yapılmış. Burada yaptırılan geniş askeri eğitim alanına Roma'daki benzeriyle aynı ad **Campus Martius** (Mars Alanı) verilmiş.

İmparator Valens

XIX. yüzyılda trenin gelmesiyle Bakırköy orta direk ailelerin yaşadığı bir semt haline dönüşmüş ve büyüdükçe kalabalıklaşmış. Bugün dükkanların dizili olduğu caddesinin eski altın çağında nasıl muhteşem eserlerle dolu olduğunu gözünüzün önüne getirebilmek için güçlü bir hayal gücüne ihtiyacınız olacak.

Türkiye'nin planlanmış ilk banliyölerinden biri olan **Ataköy**, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu **Mustafa Kemal Atatürk**'ten almış adını; semt çoğu insanın içinde yaşamayı sıkıcı bulduğu, yüksek apartman blokları ile dolmuş. 1988 senesinde açılan **Galleria**, şehrin ilk alışveriş merkezi ve Amerika'daki **Houston Galleria**'dan etkilenen o zamanki **Başbakan Turgut Özal**'ın önayak olmasıyla açıldı. Denize yakın olan bu AVM, alışveriş yapmak için seçilebilecek hoş mekanlardan.

Galleria AVM

Arnavutluk'a giden yol: Egnatia Yolu

Romalılar döneminin en önemli yollarından olan **Egnatia Yolu (Via Egnatia)**, Adriatik sahilindeki **Dyrrachium**'dan (bugünkü **Arnavutluk/Durres**) **Bizans**'a kadar 1.120 kilometrelik bir mesafeyi kat ediyor. Dyrrachium'da yolcular bir gemiyle Adriyatiği geçer, **Roma**'ya **Appia Yolu**'ndan devam ederlermiş. Bu yol **Roma İmparatorluğu**'nun iki başkentini bağlarmış. Yazıtlardan öğrendiğimiz kadarıyla yol adını **Makedonya Prokonsülü Gnaeus Egnatius**'dan almış. Yol çalışmaları, M.Ö. II. yüzyılda var olan yolun iyileştirme çalışmaları şeklinde başlamış. M.S. V. yüzyıl itibariyle yol ihmal edilmiş. **İmparator Jüstinyen**'in onarımlarıyla yolun doğu kısmı ticarette önemli bir rol oynamaya devam etmiş. Haçlılar seferler için Ortadoğu'ya giderken Egnatia Yolu'nu kullanmışlar.

Yolun Yunanistan'daki bir bölümü.

Dadyan Ermeni Okulu

Bakırköy Sokakları

İlk bakışta 1990'lardan önceki Bakırköy'den bir şey kalmamış gibi görünüyor. Bununla beraber eğer tren yolunun güneyindeki sokaklarda dolaşırsanız beton binaların arasına serpiştirilmiş etkileyici, ahşap ve taş evlerle karşılaşırsınız. Özellikle **İstanbul Caddesi**, **Heyvet Sokak** ve **Yurt Sahibi Sokak**'ta yoğun halde görebileceğiniz binalara ilaveten **Hazırlık Sokak**'ta taştan yapılmış **Taş Okul**'un kalıntıları da var. Sahile doğru giden **Ebuzziya Caddesi**'nde XIX. yüzyıl **Ermeni** kilisesi olan **Surp Asdvadzadzin**'i ve 1844 yılında yapılmış Ermeni okulunun binasını görebilirsiniz. Rum İlköğretim Okulu'nun binası ise İstanbul Caddesi'nde bulunuyor. Tüm bu yapılar bir zamanlar farklı etnik kökenli insanların komşuluğunu hatırlatıyor. Reyhan Sokak'taki küçük bir sanat galerisi ise yaşama 1908 yılında bir **Fransız** okulu olarak başlamış.

Taş Okul

Eski evlerden biri.

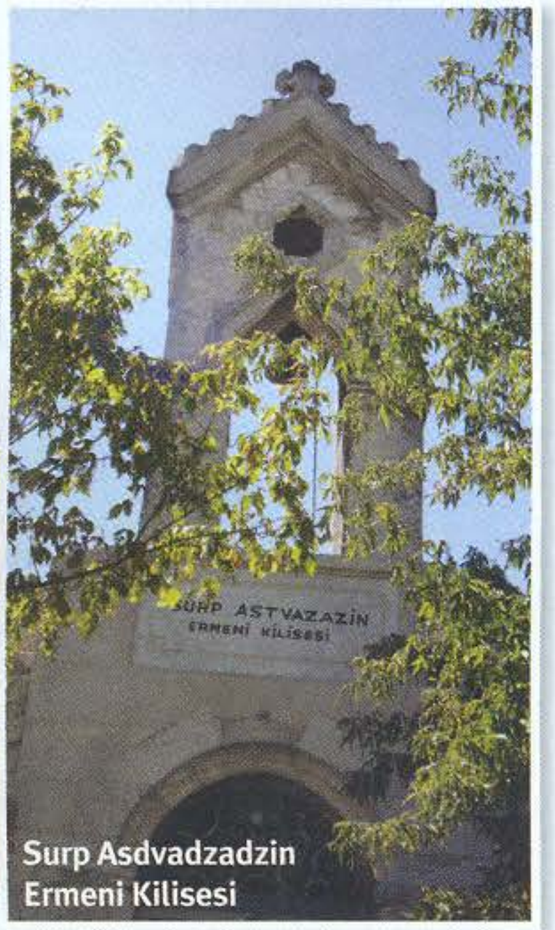

Özel Rum İlköğretim Okulu

Fildamı Sarnıcı

Bakırköy'deki bu garip isimli yapının adını nereden aldığı kesin olarak bilinmemekle beraber kulağa en mantıklı gelen hikaye burada bir zamanlar saray fillerine ait bir barınak olması. 127 metreye 76 metrelik ölçüleri, 7 metre kalınlığındaki duvarları dikkate alındığında aslında ismine şaşmamak gerekir. İstanbul'da V. yüzyıldan kaldığı tespit edilen dört açık hava sarnıcından biri olan Fildamı, **Veli Efendi Hipodromu**'nun yakınında yer alıyor. Açık ara bölgedeki en etkileyici mimari yapı olan Fildamı'nın dışında açık hava sarnıçlarının tümü Suriçi'nde toplanmış. Bu yüzden sarnıcın şehrin batıya doğru yayılmasında önemli bir rol oynadığı düşünülüyor. Diğerlerinden farklı olarak bir köşesinde kontrol kulesi olan sarnıç Bakırköy'deki **Valens Sarayı**'na ve **Bizans ordu karargahına** su sağlıyormuş. Sarnıç daha önemli görevler üstlenebilecekken ne yazık ki kötü bir futbol sahasına ev sahipliği yapıyor.

Surp Asdvadzadzin Ermeni Kilisesi

Ataköy Marina

Buraya kadar gelmişken, yoğun trafikli sahil yolunu görmezden gelin ve Ataköy Marina'daki tesislerin tadını çıkarın. Marmara Denizi'nin yanındaki bu beş yıldızlı marina (www.atakoy-marina.com.tr) 1998 yılında açıldı.

Zuhurat Baba Türbesi

"Zuhurat Baba" İstanbul'un fethi sırasında Osmanlı ordusunun susuzluktan kırıldığı bir anda askerlerin karşısına çıkan ak sakallı ve nur yüzlü bir kurtarıcı olarak biliniyor. Türbe özellikle cuma günleri kalabalık oluyor.

Hristos Analipsis Kilisesi

Bakırköy Rum Mezarlığı'nın içine cenaze törenleri için yapılmış olan kilise XIX. yüzyıl tarihli. Üç nefli bazilika planındaki kilisenin mimarı **Akilepsos Aleksios.**

Veliefendi Hipodromu

Veliefendi Hipodromu Türkiye'nin en eski ve en büyük hipodromu. 7600 kişilik tribün kapasitesine sahip olan hipodrom, 170 metre uzunluğunda, 15 metre genişliğinde bir antrenman pistine sahip.

NASIL GİDİLİR?

Bu bölgeye toplu taşıma araçlarıyla gelmek biraz zor olabilir. Bakırköy Meydanı'na banliyö treni ile daha kolay ulaşabilirsiniz, Fildamı için Yenimahalle'de inin. Yunus Emre Kültür Merkezi, Ataköy-Şirinevler metro istasyonuna yakın. Metro'nun Bakırköy durağı ise ziyaretçilerin ilgisini çekebilecek yerlere biraz uzak.

NE YAPILIR?

Ataköy'deki yüksek binaların arasında yer alan **Yunus Emre Kültür Merkezi**'ndeki *(Tel: 0212 661 38 94, Hanımeli Sokak)* etkinliklere katılabilirsiniz. Merkeze restore edilmiş, XIX. yüzyıldan kalma bir barut-hane ev sahipliği yapıyor.

Capacity, Carousel ve Galleria AVM'lerine gidebilirsiniz.

NEREDE YENİR?

CaféVals
Ataköy Açık Yüzme Havuzu Teras Katı, Olimpiyatevi, Ataköy
Tel: 0212 560 98 16
İstanbul şu ana kadar Olimpiyat Oyunları'nı düzenlemeyi başaramamış olabilir ama bunun için gerekli altyapının bir kısmına sahip; bunlardan biri de Ataköy'deki yüzme havuzu. Fettucine alfredo ve browni gibi yemekleri sunan havuz manzaralı kafeyi deneyebilirsiniz.

Gelik
Sahilyolu, Ataköy
Tel: 0212 444 79 99
www.gelik.com.tr
Deniz kıyısındaki eski bir binada bulunan Gelik, özellikle kuyu kebabıyla ünlü. Dekoru Anadolu kırsalını hatırlatıyor.

Kardelen Ev Ürünleri
Hatboyu Caddesi, No.18C
Tel: 0212 571 61 61
İstasyonun yanındaki bu küçük ev yemekleri restoranında tadacağınız yemekler, özellikle enfes kekler, annenizin elinden çıkmış gibi.

NEREDE KALINIR?

Ataköy Marina Hotel
Sahilyolu, Ataköy
Tel: 0212 560 41 10
www.atakoymarina-hotel.com.tr
Marinanın yanındaki bu 180 odalı otel, göze hoş geliyor. Odaları temiz ve düzgün. Ortak kullanım alanları daha sıradan olan otelin bir havuzu da var.

Sheraton Ataköy
Sahilyolu, Ataköy
Tel: 0212 560 81 00
www.sheratonistanbulatakoy.com.tr

Binanın herhangi bir mimari yarışmada ödül alması beklenemez ama bu 285 odalı otelin deniz manzarası kesinlikle çarpıcı. Cook Book restoranın dekoru orijinal, dışarıdaki havuzu ise çok keyifli.

Keyifli Banliyöler

Florya ve Yeşilköy

B29

Atatürk Havalanı'nın biraz ötesindeki Florya, İstanbul'un en sakin semtlerinden. Çok sayıda müstakil ahşap evin olduğu Yeşilköy de Florya gibi huzuru tercih edenlerin mekanı. Eski ismi Ayastefanos olan semt, o dönem burada yaşayan ve yeşiline hayran kalan Halid Ziya Uşaklıgil'in önerisiyle bugünkü adına kavuşmuş.

Florya

Bazılarına göre Florya adını, burada bir av köşkü yaptıran **Kanuni Sultan Süleyman**'ın **Başdefterdarı İskender Çelebi**'nin doğduğu yer olan **Arnavutluk**'taki **Florina**'dan almış. Bazı kaynaklar ise Yunanca "**Florion**"dan geldiğini söylüyor. Florya Marmara Denizi kıyısında uzanan güzel bir kumsala sahip, deniz kıyısında birinci sınıf bir kahvaltı ya da güzel bir akşam yemeği yemek isteyenlerin popüler mekanı.

Yemyeşil doğası ve pastel rengi ahşap evleri ile Yeşilköy ise lüks kavramının gösterişten uzak ve zarif olabileceğinin de kanıtı. Gürültülü havaalanına yakınlığına rağmen İstanbul'da yaşanacak en güzel yerlerden biri olarak kabul ediliyor.

Deniz Köşkü

Deniz Köşkü

Florya, Cumhuriyet'in kuruluşundan sonra **Atatürk**'ün ilgisini çekmiş. Belediye, Atatürk'e armağan edilmek üzere bir köşk yaptırmaya, bunun için de bir proje yarışması açmaya karar vermiş. Yarışmayı kazanan mimar **Seyfi Arkan**'ın **Avrupa Bauhaus** etkisiyle yaptığı ve 1935 senesinde açılan köşkte, farklı zamanlarda toplam 42 gün kalmış Atatürk. Aralarında İngiltere **Kralı VIII. Edward** ve eşi **Mrs. Simpson**'ın da olduğu bazı üst düzey konukları burada ağırlayan **Atatürk**'ün ölümünden sonra cumhurbaşkanları **İsmet İnönü, Celal Bayar, Cemal Gürsel, Cevdet Sunay, Fahri Koru**türk ve **Kenan Evren** tarafından kullanılmış köşk. Atatürk'ün kaldığı zamanki eşyaları ile bir Atatürk Müzesi'ne (*Tel: 0212 579 06 20, cuma, cumartesi ve pazar günleri açık*) dönüştürülen köşkte daimi bir "**Atatürk İstanbul'da**" sergisi yer alıyor.

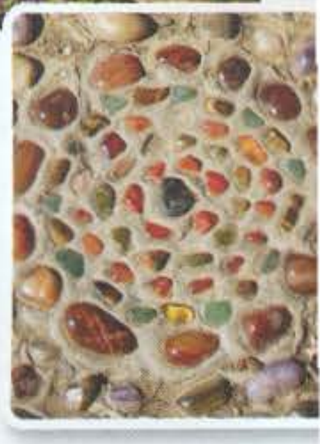

Refleksoloji Parkı

Florya Sosyal Tesisleri

Bu sıradan isme bakıp aldanmayın, gerisinde kafeler, restoranlar, çocuk oyun alanları ve çiçek bahçelerinin yer aldığı harika bir park var. Daha da ötesi, burası misafirlerin ayakkabılarını çıkartarak dolaştığı yarı değerli taşlarla döşenmiş Türkiye'nin ilk **Refleksoloji Parkı**. Sizi taşıyan ayaklarınıza dinlenme ve masaj şansı verin, taşların üzerinde yürüyün.

NEREDE YENİR?

Güverte Restaurant
İstanbul Caddesi
Tel: 0212 663 28 80
www.guverte.com.tr
Denize çok yakın. Deniz ürünlerini seviyorsanız kaçırmayın!

Beyti Et Lokantası
Orman Sokak No. 8
Tel: 0212 663 29 90
www.beyti.com
İstanbul'un en iyi kebap restoranlarından biri olan Beyti şık döşenmiş güzel bir villada bulunuyor. Sahibi Beyti Güler'in adıyla anılan kebabı deneyin.

Florya Restaurant
Florya Sosyal Tesisleri
Tel: 0212 663 49 61
Komşularından daha uygun fiiyatları olan restoranda alkol servisi yok.

Görkem Kilis Sofrası
İstanbul Caddesi, Florya
Tel: 0212 663 79 79
www.gorkemkilissofrasi.com
Ekşili yahni gibi Kilis yemekleri ile tanınan mekanda kahvaltı servisi günün her saati yapılıyor.

Uludağ Et Lokantası
İstanbul Caddesi, No. 12
Tel: 0212 624 95 90
1956'dan beri kebap servisi yapan restoranın yemeklerine ve sahildeki konumuna bayılacaksınız.

Ziya Şark Sofrası
İstanbul Caddesi No. 3
Tel: 0212 663 88 40
Kebap çeşitleriyle olduğu kadar hijyene verdikleri önemle de ünlenmiş bir restoran.

Haçlı Ordusu'nun İstanbul'a Girişi- Palma Le Jeune

Ayastefanos Antlaşması'nın imzalandığı bina

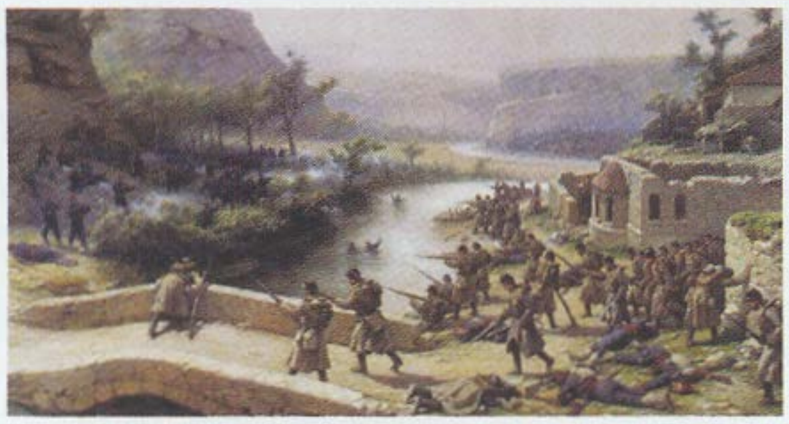
Ayastefanos'tan Yeşilköy'e...

Bugünkü Yeşilköy, Bizans döneminde Aya Stefanos olarak adlandırılmış. İlk Hıristiyan şehidi **Aziz Stefan**'ın kemiklerini taşıyan gemi Roma'ya giderken fırtına nedeniyle burada durmak zorunda kalmış ve küçük balıkçı köyünün adının da belirlenmesine neden olmuş. **Haçlıların Latin Ordusu** İstanbul'a saldırıyı başlatmak için 1203 senesinde burada karaya çıkmış. Şehrin işgali de bir sene sonra 1204'te gerçekleşmiş.

XIX. yüzyılda tüm köy padişahın hediyesi olarak bir **Ermeni** aileye, **Dadyanlara** verilmiş. **Kırım Savaşı** sırasında burada kalan Fransız askerleri, şehirdeki üç deniz fenerinden birini buraya inşa etmişler. Birçok önemli, tarihi olaya tanıklık etmiş Yeşilköy. **Osmanlı İmparatorluğu**'na karşı bağımsızlığını ilan eden **Bulgarlara** yardım için 1876 senesinde Rus ordusu ilçeye girmiş. **Sultan II. Abdülhamid** barış istemek zorunda kalmış. **Simonoğlu** ailesine ait muhteşem bir ahşap konakta imzalanan ve Osmanlı için çok ağır koşullar içeren 1878 **Ayastefanos Antlaşması** ile yeni Bulgaristan'ın sınırları **Tuna Nehri**'nden **Ege Denizi**'ne kadar çizilmiş. Sultan II. Abdülhamid'in Selanik'e sürgüne gönderilme kararı **İttihat** ve **Terakki Cemiyeti** (Jön Türkler) tarafından 1909 senesinde yine burada alınmış.

93 Harbi (Rumi Takvim'e göre 1293 yılında yapıldığından) olarak bilinen 1877-1878 **Osmanlı-Rus Savaşı** sırasında batıda Yeşilköy'e kadar ilerleyen Rus ordusu, ölen askerlerinin anısına 1895 senesinde Rus mimarisinin tüm özelliklerini yansıtan, Rus kilisesine ait motiflerle süslü bir anıt yaptırmış. Yapılma aşamasında Rus ve Osmanlılar arasında büyük çekişmelere neden olan anıt, Osmanlılar tarafından bir yenilgi simgesi olarak görüldüğü için 14 Kasım 1914'te törenle yıkılmış. Fuat Uzkınay bunu filme çekmiş ve **"Ayastefanos'taki Rus Abidesi'nin Yıkılışı"** Türk Sinemasının **ilk filmi** olarak tarihteki yerini almış.

Ivanova Çiftliği (93 Harbi) /Pavel Kovalevsky-1877

Bugünkü Yeşilköy

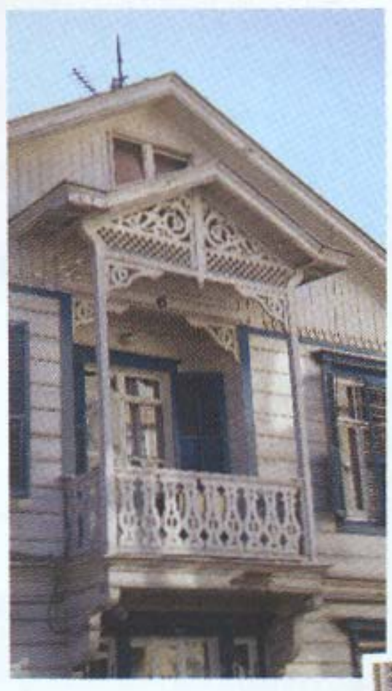
XIX. yüzyıla ait bir çok güzel, ahşap ev tamir edilip boyanmış, günümüzde çok sayıda dükkana ve akşamları hoşça vakit geçirmenizi sağlayacak bar ile restorana ev sahipliği yapıyor. Cümbüş Sokağı'ndaki **St. Stephen Katolik Kilisesi**'ne uğradığınızda altarının üstünde yer alan Aziz Stefan'ın 34 veya 35 yılında taşlanarak öldürülmesini anlatan tabloyu görmeden ayrılmayın. Köşeyi döndüğünüzde karşınıza çıkacak küçük liman, harika bir **Prens Adaları** manzarası armağan ediyor misafirlerine. İnci Çiçeği Sokağı'nda **Surp İstepanos Ermeni Kilisesi**, Mirasyedi Sokak'ta da **Ayios Stefanos Rum Ortodoks Kilisesi** var. Dolayısıyla tüm kiliseler farklı mezheplere ait olmalarına rağmen **Aziz Stefan'a** ithaf edilmiş.

St.Stephen Katolik Kilisesi

Yeşilköy Tren İstasyonu

1871 tarihli istasyonun ziyaretçilerinden biri de 1909 Hareket Ordusu'yla semte gelen Atatürk'tü... İstasyonun en eski yapısı ise dışardan kolayca seçilen su deposu.

Semprini Evleri

İtalyan asıllı Levanten mimar **Semprini**'nin yaptığı yan yana duran üç ev 1900'lü yılların başında inşa edilmiş. İstanbul'da birçok esere imza atmış olan Semprini'en önemli eserlerinden biri Taksim Tepebaşı'nda bulunan **Büyük Londra Oteli**'dir.

Preziosi-Otoportre

Kaza Kurşunu

1816'da Malta'da doğan ressam Amadeo Preziosi 1842'de İstanbul'a geldi. Rum bir kadınla evlenip Beyoğlu'na yerleşti. Yeşilköy'ün o dönemdeki ormanlık arazilerinde avlanırken yanlışlıkla kendini vurdu ve ertesi gün öldü. Yeşil Zeytin Sokağı'ndaki mezarlığa gömüldü. Pera Müzesi'nde (sy. 334) İstanbul'daki Sokak hayatını anlatan eserlerinin bir kısmını görebilirsiniz.

Preziosi-İstanbul'da Kahve

NASIL GİDİLİR?

Ya Cankurtaran İstasyonu'ndan banliyö trenine ya da Tarlabaşı Bulvan'nın Taksim tarafından, çiçekçilerin ilerisinden Florya veya Yeşilköy dolmuşuna binin.

Dünyanın En Büyük Tematik Akvaryumu
Şenlikköy Mahallesi, No:93 Florya
Tel : 444 97 44
Kendi türündeki akvaryumlar arasında en yenisi olan İstanbul Akvaryumu, yeni nesil teknolojisi ile bir dünya lideri. Dünyanın her yanından balık türlerini barındıran geniş koleksiyonunda, gezi güzergahı ile ziyaretçilere bu canlıları doğal ortamlarında inceleme fırsatı veriyor. Farklı temaları ve interaktif öğeleri ile İstanbul Akvaryumu, unutulmaz bir tecrübe sunuyor.

NEREDE YENİR?

Bizim Balıkçı
İstasyon Caddesi, No. 43
Tel: 0212 574 37 92
Yediklerinizin tazeliği garanti, çünkü ana caddedeki bu küçük balık restoranı kendi adını taşıyan balıkçının yanında yer alıyor.

Defneli Bahçe
Serbesti Caddesi, No. 10
Tel: 0212 573 37 64
Eski bir ahşap evde bulunan kafenin kahve ve kek çeşitlerini tadabilirsiniz. Arka bahçesi de var.

Eleos Restaurant
Yeşilbahçe Sokak, No. 7
Tel: 0212 663 39 11
Yunan tavernalarını andıran bir ambiansa sahip restoran, balık kokoreç,

hamsi dolma gibi farklı yemekler ve salatalardan oluşan bir menü sunuyor. Pazar kahvaltıları ile de ünlü.

Orient Garden Cafe
İskele Caddesi, Cümbüş Sokak, No. 12/4
Tel: 0212 662 69 68
Son derece zarif döşenmiş kafenin gizli bahçesinde keyif yapabilirsiniz. Limana çok yakın.

Taybe Café and Restaurant
İstasyon Caddesi, Yeşil Zeytin Sokak, No. 2B
Tel: 0212 573 97 45
Bir şeyler de atıştırabileceğiniz çay bahçesi, *Art Nouveau* tarzında yapılmış eski bir köşkün bahçesinde yer alıyor.

Yeşilköy Köftecisi
İstasyon Caddesi, No. 33
Tel: 0212 663 84 50
Restore edilmiş ahşap bir binada yer alan köftecinin özellikle yaz akşamlarında çok rağbet gören harika bir de bahçesi var.

NEREDE KALINIR?

Airport Hotel
Uluslararası Terminal
Atatürk Havalimanı
Tel: 0212 465 40 30
www.airporthotelistanbul.com
İstanbul'a sadece aktarma için geldinizse kalınacak en ideal yer.

Hotel Ibis Istanbul
Kazlıçeşme Mahallesi, Kennedy Cad. No. 56, Zeytinburnu
Tel: 0212 414 39 00
www.ibishotel.com
Novotel'in komşusu olan bu 228 odalı otel aynı zamanda Wok-In Asian restorana da ev sahipliği yapıyor. Şehir merkezine araç servisi var. Havaalanına çok yakın ve odalarının çoğu deniz manzaralı, ancak dışarıdan geçen ana yol manzarayı bozuyor.

Novotel Istanbul
Kazlıçeşme Mahallesi, Kennedy Cad. No. 56, Zeytinburnu
Tel: 0212 414 36 00
www.novotel.com
Önünden sahil yolu geçen bu 208 odalı dört yıldızlı ve havuzlu otel, Ibis'in hemen yanında. Odaları şık, modern dekorasyonlu ve bazıları da deniz manzaralı.

Polat Renaissance İstanbul Hotel
Sahil Caddesi, No. 2, Yeşilyurt
Tel: 0212 414 18 00
www.polatrenaissance.com
Bu 414 odalı otel tarihi yerlere uzak olmakla beraber havaalanına çok yakın.

WOW Airport Hotel
Atatürk Havaalanı yanı, Yeşilköy
Tel: 0212 468 50 00
www.wowhotels.istanbul.com
Biri beş, diğeri dört yıldızlı otel havaalanına çok yakın ve her saat başı havaalanına ücretsiz servis kalkıyor. Özellikle iş seyahatinde olanlar için önerilir.

EĞLENCE

Kadıköy'deki meşhur Barlar Sokağı'ndan getirilmiş gibi görünen, hoş, ahşap bir evde yer alan **Green House Bar**'da *(Tel: 0212 663 05 16, İstasyon Caddesi, Yeşilköy)* canlı müziğin keyfini çıkarabilirsiniz. Şık döşenmiş ve gayet büyük olan **The Stones** da *(İstasyon Caddesi, Alişanyedibaşlar Sokak, Yeşilköy, Tel: 0212 573 72 14)* denemeye değer.

HALİÇ

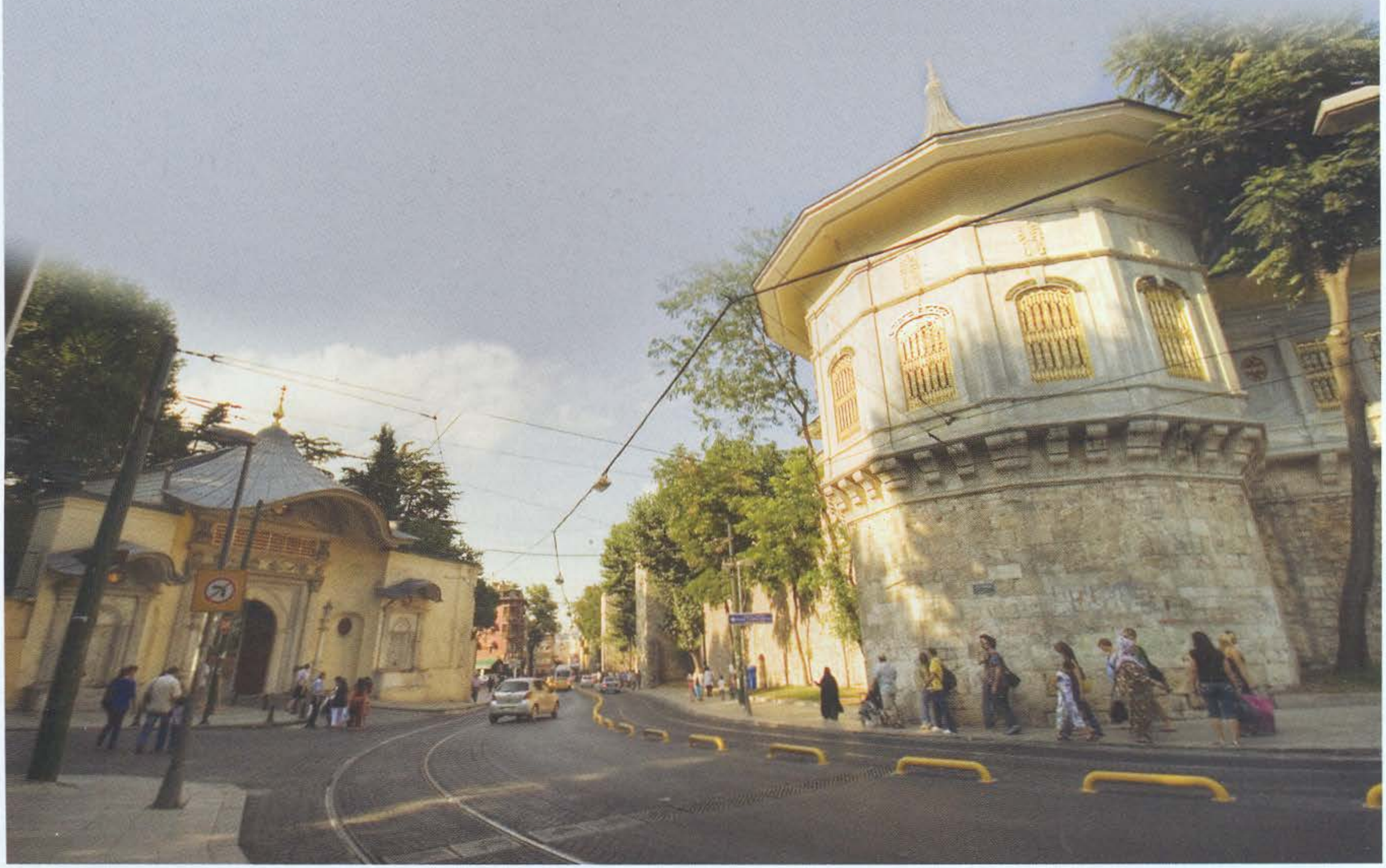
030 **Gülhane Parkı ve Sarayburnu** *(sy. 200)*
031 **Sirkeci ve Eminönü** *(sy. 204)*
032 **Yeni Cami ve Mısır Çarşısı** *(sy. 212)*
033 **Galata Köprüsü** *(sy. 216)*
034 **Rüstem Paşa Camii ve Tahtakale** *(sy. 220)*
035 **Cibali ve Haliç Surları** *(sy. 226)*
036 **Fener** *(sy. 230)*
037 **Balat** *(sy. 240)*
038 **Eyüp** *(sy. 244)*
039 **Sütlüce, Miniatürk ve Santral İstanbul** *(sy. 254)*
040 **Hasköy ve Rahmi M. Koç Müzesi** *(sy. 258)*
041 **Aynalıkavak Kasrı ve Kasımpaşa** *(sy. 262)*
042 **Karaköy, Perşembe Pazarı ve Azapkapı** *(sy. 266)*

Bir Ceviz Ağacı

Gülhane Parkı ve Sarayburnu

838

Topkapı Sarayı'nın has bahçelerinden biri olan Gülhane Parkı, geçirdiği bir dizi düzenleme ve restorasyon sonucu kent sakinlerinin temiz hava, ağaç gölgesi ve rengârenk çiçek özlemini gidermek için koştuğu bir mekân haline geldi. İstanbul'un her dem kıymetli mücevherlerinden biri olan parkta, eski çağlardan kalma Gotlar Sütunu gibi anıtlarla geçmişi, güzel manzaralı çay bahçeleri sayesinde de günümüzü yakalayabilirsiniz.

Gülhane Parkı

100 bin metre karelik alanıyla Gülhane Parkı, ziyaretçilerine en güzel fotoğraf karelerini nisan ayındaki Lale Festivali sırasında sunuyor. En kalabalık zamanı ise yaz döneminde. Kış ve ilkbaharda da çıplak ağaç dalları arasından kül balıkçılı kuşlarının yuvalarını gözlemek mümkün. Parkta görebileceğiniz anıtlar arasında V. yüzyılın ilk yarısına ait Bizans Sarnıcı var.

Park XIII. yüzyılda **Konstantinopolis Üniversitesi**'ne de ev sahipliği yapmış. Parkı çevreleyen duvarlara bitişik olanlar dışında,

Eminönü'ne doğru tramvay yolu takip edildiğinde çok değerli anıtlar ve yapıtlarla karşılaşılır.

"Ben bir ceviz ağacıyım
Gülhane Parkı'nda, budak budak,
serham serham ihtiyar bir ceviz"

Ceviz Ağacı, Nazım Hikmet Ran, 1957

Gotlar Sütunu

Parkın içinde, Sarayburnu'na hakim tepenin üzerinde, 15 metre yüksekliğinde Korint tarzı başlığıyla dikkati çekiyor. Sütunun üstünde Bizanslı tarihçi **Nicephorus Gregoras**'ın söylediğine göre, bir zamanlar, Bizans'ın kurucusu olan **Byzas**'ın heykeli bulunuyormuş. Kaidesinde zorlukla okunan "Gotların yenilgisi ile geri gelen talihe" yazısı kafaları karıştırıyor ve bu sütunun, her ikisi de Gotları yenmiş olan iki imparatordan **II. Claudius Gothicus** (yak. 268-70) için mi yoksa şehrin kurucusu **Büyük Konstantin** (yak. 324-337) için mi dikildiği kesin olarak anlaşılamıyor.

İslâm Bilim ve Teknoloji Tarihi Müzesi

Osmanlı döneminden kalma has ahırların restore edilmesi sonucunda ziyarete açılan Müze özel ilgi alanlarına hitap etmesine, müzik, gemicilik, tıp, zooloji ve mimarlık gibi bölümler içermesine rağmen İslam dünyasının tarihteki başarılarını öğrenmek isteyenler için de güzel örnekler sunuyor.

Sergilenen eserlerin birçoğu ne yazık ki günümüzde yabancı ülke müzelerinde bulunan orijinallerin kopyaları. Bir kısmı da günümüze ulaşan tasvirleri dikkate alınarak aslına uygun yapılmış. Bununla beraber çok hoş müzik enstrümanlarına da rastlamak mümkün. **Nusret Çolpan**'ın yaptığı ve tavanları süsleyen çizimleri görmek için bile müzeyi ziyaret edebilirsiniz. Çolpan'ın hoş minyatürlerinin tramvay duraklarını da süslediğini hatırlatıp yolumuza devam edelim. Müzenin hemen yanında, adına yakışır güzellikteki gül bahçesinde ya da Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin bitki örtüsünden örnekler sergileyen bahçede keyfinize keyif, hayatınıza pozitif bir yansıma katabilirsiniz. *(Perşembe günleri kapalı).*

Gülhane'nin kuşları

İlkbaharda park kuş sesleriyle dolar; kül balıkçılları, kargalar, üveyikler, renkli güvercinler ile yeşil ve kırmızı papağanların cıvıltıları her yanı kaplar.

İlk Atatürk Heykeli

Sepetçiler Kasrı

Sultan Deli İbrahim

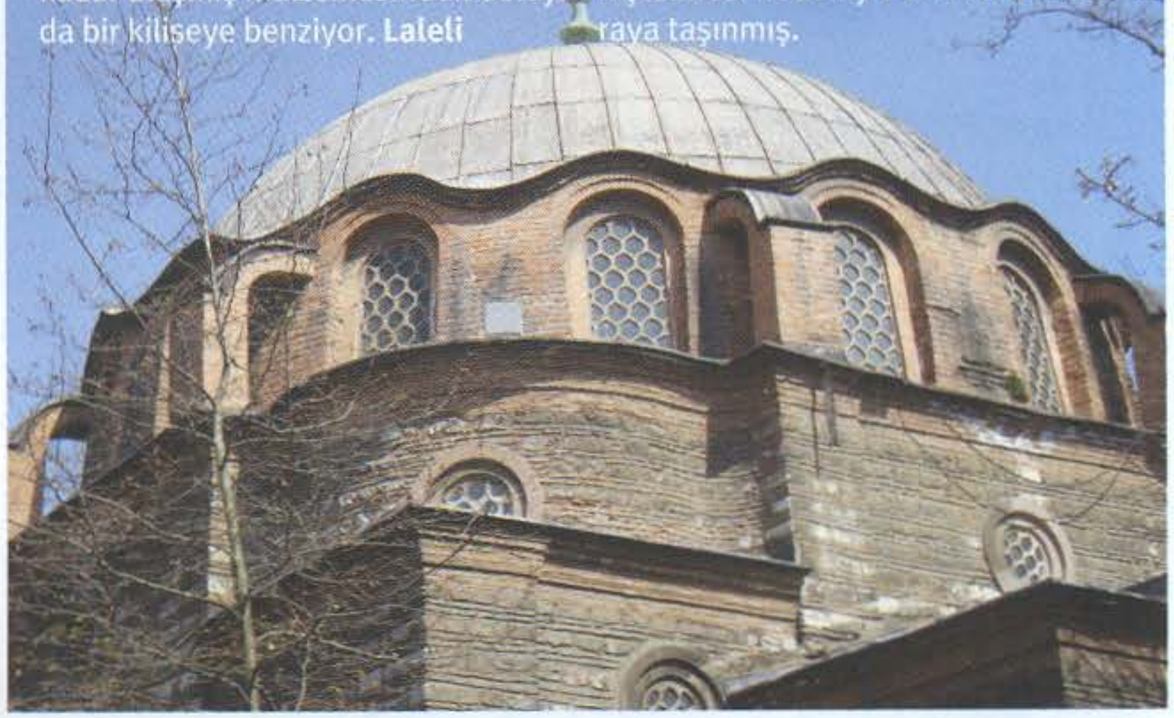
Sarayburnu

Eğer Soğukçeşme Kapısı'ndan girip parkın sonuna kadar yürürseniz Sarayburnu'yla karşılaşacaksınız. Burada, Türkiye'de bir açık alana dikilen ilk **Atatürk** heykelini de görebilirsiniz. Avusturyalı heykeltraş **Heinrich Krippel** tarafından yapılan heykelin bulunduğu yer Yavuz Zırhlısı'na konup İzmit üzerinden trenle son yolculuğuna uğurlandığı nokta. Sirkeci tarafına doğru yapacağınız kısa bir yürüyüş sizi **Sepetçiler Kasrı**'na ulaştırır. Sultanların Boğaz ya da Haliç'e giderken saltanat kayıklarına bindikleri yer olarak da bilinen Sepetçiler Kasrı'nın mevcut hali 1643'te **Sultan Deli İbrahim** tarafından yaptırılmış. XX. yüzyıla terkedilmiş, harap bir şekilde ulaşan kasır 1980 ve 1990'da olmak üzere iki kez restorasyon geçirdi.

Zeynep Sultan Camii

Ziyaretçiler Gülhane Parkı'na genellikle ya Arkeoloji Müzesi'nden ya da Soğukçeşme Sokağı'nın (sy. 034) sonundaki Soğukçeşme Kapısı'ndan girerler. Bu kapının tam karşısında 1760 yılında **Sultan III. Ahmed**'in kızı Zeynep için inşa edilen **Zeynep Sultan Camii**'ni göreceksiniz. Cami, sadece kubbesinin altındaki pencerelerin kıvrımlı revakları ile değil yapımında kullanılan ve Bizanslılar zamanından XVIII. yüzyıla kadar ulaşmış malzemesinden dolayı da bir kiliseye benziyor. **Laleli Camii**'nin de (sy. 088) mimarı olan **Mehmed Tahir Ağa** tarafından *Barok* tarzında yapılmış caminin hemen arkasında benzer yapısal özellikler taşıyan ve Osmanlılar döneminde ilkokul, günümüzdeyse **Türkiye Anıtlar Derneği** olarak kullanılan bir bina var. Caminin önündeki sebil, bugün Gülhane Büfesi olarak hizmet veriyor. Tarihi 1778'lere kadar uzanan ve o dönemde **Sultan I. Abdülhamid**'in türbesi için yapılanbu çeşme yol genişletmesi nedeniyle Sirkeci'den buraya taşınmış.

Gülhane Fermanı ya da Reform Çağı

Park Osmanlı tarihinde önemli bir olaya ev sahipliği yaptı. 1839'da **Sultan Abdülmecid** imparatorluğun modernleşmesi ve yeniden yapılandırılmasını hedefleyen ve kısmen de başarılı olan **Gülhane (Tanzimat) Fermanı**'nı (**Hatt-ı Şerif**) burada ilan etti. XIX. yüzyıl itibariyle bir zamanların güçlü Osmanlı İmparatorluğu zayıflayıp Batılılar tarafından **"Avrupa'nın Hasta Adamı"** lakabıyla anılmaya başladı. 1839 senesinde Tanzimat Fermanı'yla başlayan dönemde reformcu sultanlar **II. Mahmud** ve **Abdülmecid ve** sadrazamlar **Ali Paşa, Fuad Paşa, Ahmet Cevdet Paşa** ve **Mithad Paşa** farklı uluslardan gelenlerin kendi kendini yönettiği **"millet"** sistemine son verip imparatorluğu modern çağa taşımayı hedeflediler. Bunun yerine yeni bir bayrak, yeni bir milli marş ve tüm dinlerden erkekler için zorunlu askerlik getirerek gerçek bir Osmanlı kimliğine biçim vermeye çalıştılar. Yenilikçi padişah ve sadrazamlar modernleşme çabalarında kısmen başarılı oldular. Tanzimat çağı 1876 yılında sona erdi.

Bab-ı Âli

Alay Köşkü'nün karşısında 1840'tan kalma **Bab-ı Âli** (yabancıların verdiği adla **Sublime Porte**) var. Yüce **Kapı** anlamındaki bu yerde, günümüzün başbakanı konumunda olan sadrazamların çalışma mekanı ve misafirlerini kabul ettiği binalar bulunuyordu. Kendine bir saray yaptırıp buraya 1564'te taşınan ilk sadrazam **Sokullu Mehmed Paşa** oldu. Zamanla imparatorluk meselelerin tamamı buradan halledilir oldu ve Bab-ı Âli Osmanlı'da hükümete verilen isme dönüştü. Sefirler Osmanlı padişahından ziyade Bab-ı Âli tarafından kabul edilip resmen tanınırlardı. 1839'da sadrazamlar bugün İstanbul Valiliği (sy. 061) olan binaya taşındılar ve Bab-ı Âli ismi imparatorluğu temsil etmeye devam etti.

St. Mary Chalkoprateia Kilisesi

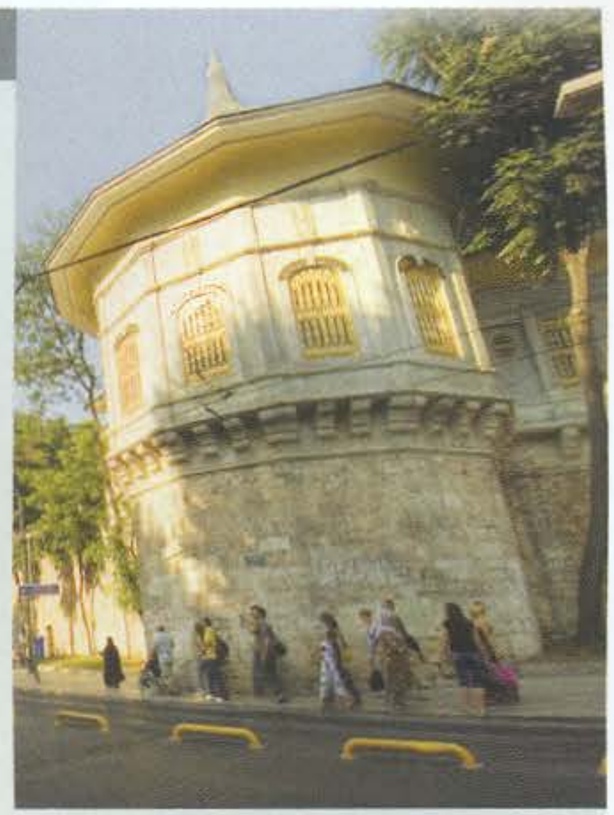
Ayasofya'ya doğru çıktığınızda, sağ tarafınızda, yaklaşık 450 senesinde eski bir sinagogun bulunduğu yere inşa edilen St. Mary Chalkoprateia (Bakır Pazarı Meryemi) Kilisesi'nin kalıntılarına rastlarsınız. Bir zamanlar içinde kutsal bir emanet olarak Meryem Ana'nın kuşağını barındıran bu kiliseden günümüze sadece çok az bir bölüm ulaşabilmiş. Ayasofya, 532 yılında Nika İsyanı (sy. 047) sırasında yerle bir edildiğinde bir süre için onun yerini almış ve katedral olarak hizmet vermiş.

Hipodrom'da bir yarış

Alay Köşkü

Tramvay hattını ve parkın dış duvarını aşağı doğru izlediğinizde, solunuzda 1875 yılında askeri okul olarak yaptırılan, bugünse çocuk mahkemesi olarak hizmet veren heybetli bir konak göreceksiniz. Yolun sağında tam köşede karşınıza sultanların, loncaların korteğlerinin de dahil olduğu resmi geçitleri izledikleri zarif bir tarzı olan **Alay Köşkü** çıkacak.
Evliya Çelebi'nin de anlattığı gibi, bu geçit törenlerinin XVIII. yüzyıla kadar Osmanlılardaki hayatın renkli bir parçası olduğunu öğreniyoruz. Kameriyenin, sultanın yolun karşısında sadrazamın yaşadığı yer olan **Bab-ı Âli**'de neler olup bittiğini gözleyebileceği şekilde yerleştirilmiş olması ise bir tesadüf değil! Kameriye orijinal olarak **Sultan II. Mehmed** zamanında yaptırılmış ancak bugünkü görünümüne 1819 yılında **II. Mahmud**'un hükümdarlığında kavuşmuş. Parkın içinde, girişte, solda yer alan taş rampa ise padişahların köşkün kapısına kadar atla gelmeleri için kullanılmış.

Cafer Ağa Medresesi

Yolun hemen karşı tarafında hediyelik eşya satan dükkanların arasında pek de göze çarpmayan bir **Mimar Sinan** eseri var: 1550'li yıllarda, **Kanuni Sultan Süleyman**'ın hüküm sürdüğü dönemde Topkapı Sarayı'nda baş hadımağası olarak görev yapan iki siyahi kardeş **Cafer** ve **Gazanfer** ağalar için inşa edilen Cafer Ağa Medresesi. Medreseyi gezmek için **Ottoman Hotel Imperial**'in yanındaki kapıdan girdiğinizde sizi çok hoş gizli bir bahçe bekliyor. Günümüzde el sanatı atölyelerine dönüştürülmüş öğrenci odalarını keşfedebilir ya da bir çay molası verebilirsiniz.

NASIL GİDİLİR?

Sultanahmet'ten veya Sirkeci'den yürüyebilirsiniz. Kabataş'tan kalkan tramvaya da binebilirsiniz.

NEREDE YENİR?

Gotlar Sütunu'nun önünde çay bahçesi var. Çay servisinin semaver ile yapıldığı bu mekandan Boğaz manzarasının tadını çıkarın.

ALIŞVERİŞ

CKM
Alemdar Caddesi No. 6
Tel: 0212 522 51 63
Antakya civarından gelen el dokuması, harika kumaşlar bulabilirsiniz.

Gülhane Parkı'ndan Boğaz

NEREDE KALINIR?

Cheers Hostel
Zeynep Sultan Camii Sokak No. 21
Tel: 0212 526 02 00
www.cheershostel.com
İstanbul'un ilk hip hosteli tavanları süslü eski bir evde bulunuyor. Çatıdaki barından Sultanahmet Camii ve Topkapı Sarayı'nı da kapsayan muhteşem bir manzara var.

Cheers Hostel

Zeynep Sultan Hotel

Zeynep Sultan Hotel
Zeynep Sultan Camii Sokak No. 25 /
Tel: 0212 514 50 01
www.zeynepsultanhotel.com
Adını taşıdığı caminin güzel bir manzarasına sahip küçük bir otel. En ilginç özelliği ise bodrumunda Bizans'tan kalma Aziz James kilisesi'nin kalıntılarının bulunması.

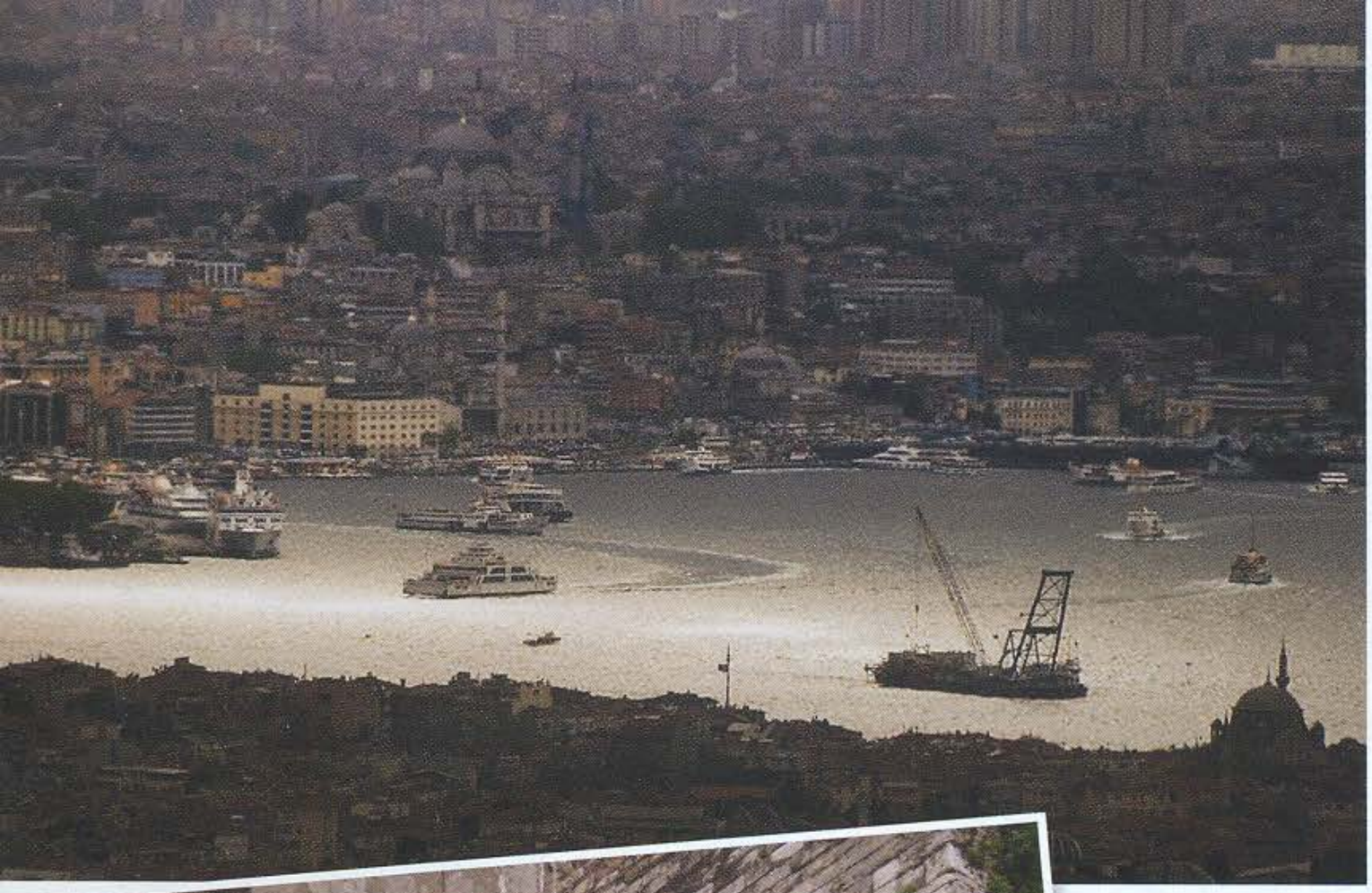
Ticaret Merkezi

Sirkeci ve Eminönü

831

Kimilerine göre İstanbul'un ta kendisi, kimilerine göreyse sadece kalabalık. Kimileri kuşlara yem verdiği için mutlu, kimileri ise tarihe dokunabildiği için. İstanbul'un tarihi çekirdeğinde yer alır Eminönü. Sirkeci'nin kaderi Bizans'ta da, Osmanlı'da da aynı olmuş. Dışarıdan malların geldiği, depolandığı, onca denizci ve tüccarın koşuşturduğu ticaret merkezi; kısaca İstanbul'un liman semti. Garın yapılması Sirkeci'ye ayrı bir önem ve canlılık kazandırmış. Ünlü Orient Ekspresi'nin duraklarından biri olan Sirkeci Tren İstasyonu, XX. yüzyıl mimarisine damgasını vuran yapılardan biri olan Büyük Postane binası, I. ve IV. Vakıf Hanları birkaç adımda erişebileceğiniz güzelliklerden sadece birkaçı.

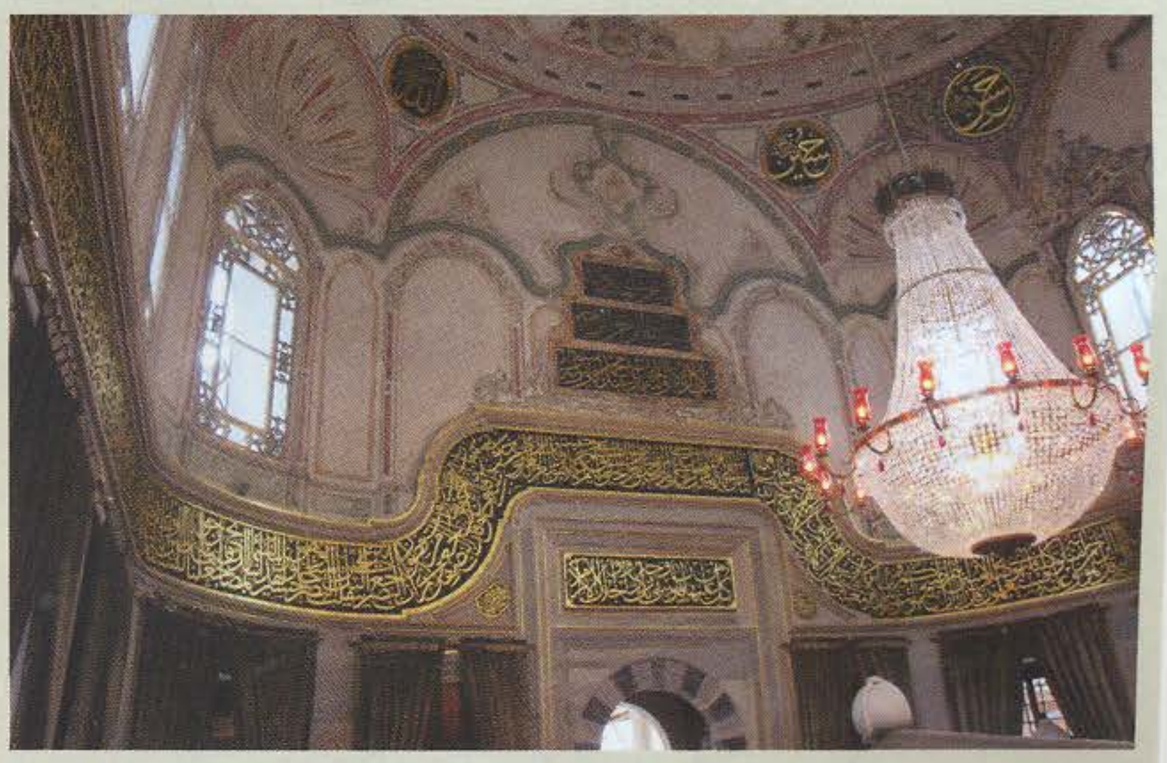
Geçmişte Sirkeci Limanı

Nimet Abla yıllardır umut satıyor, "Ya çıkarsa?" diyerek.

Yeni Cami ve Sirkeci arasındaki Eminönü sokakları XIX. yüzyılda yeniden düzenlenmiş. Günümüzde burası özellikle elektronik eşya meraklıları için bir cennet. Aradığınız pek çok şeyi ucuza almanız mümkün. Ayrıca bütçesi kısıtlı olanlar için de leziz kebap seçenekleri sunuyor.

Eminönü adını, Osmanlı döneminde burada bulunan **Deniz Gümrüğü ve Gümrük Eminliği** nedeniyle almış ama aynı dönemde Sirkeci'de sirke satıldığına dair bir kayıt yok. Rumca **"kumandanın yeri"** anlamındaki **"Strategion"**dan geldiği düşünülüyor.

I. Abdülhamid Türbesi

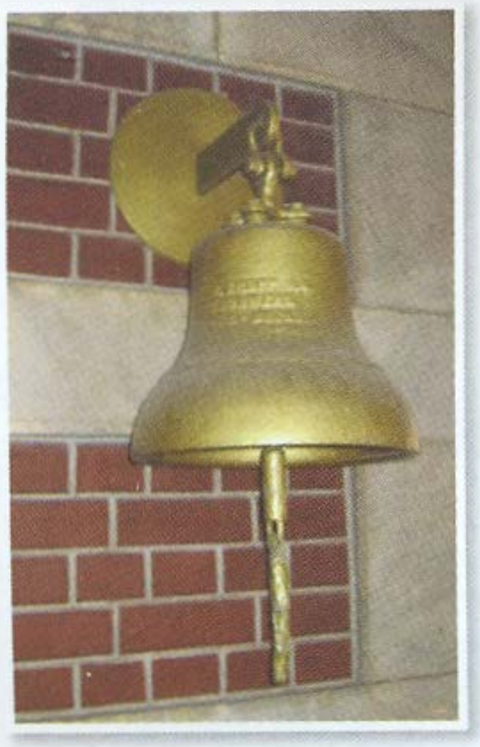
I. Vakıf Han'ın karşısında **I. Abdülhamid**'in (1774-1789) yeni restore edilmiş türbesini göreceksiniz. Abdülhamid burada, kısa hükümdarlığı sırasında Yeniçeri ayaklanmaları ile mücadele etmiş oğlu **IV. Mustafa** (1807-1808) ile beraber yatıyor.

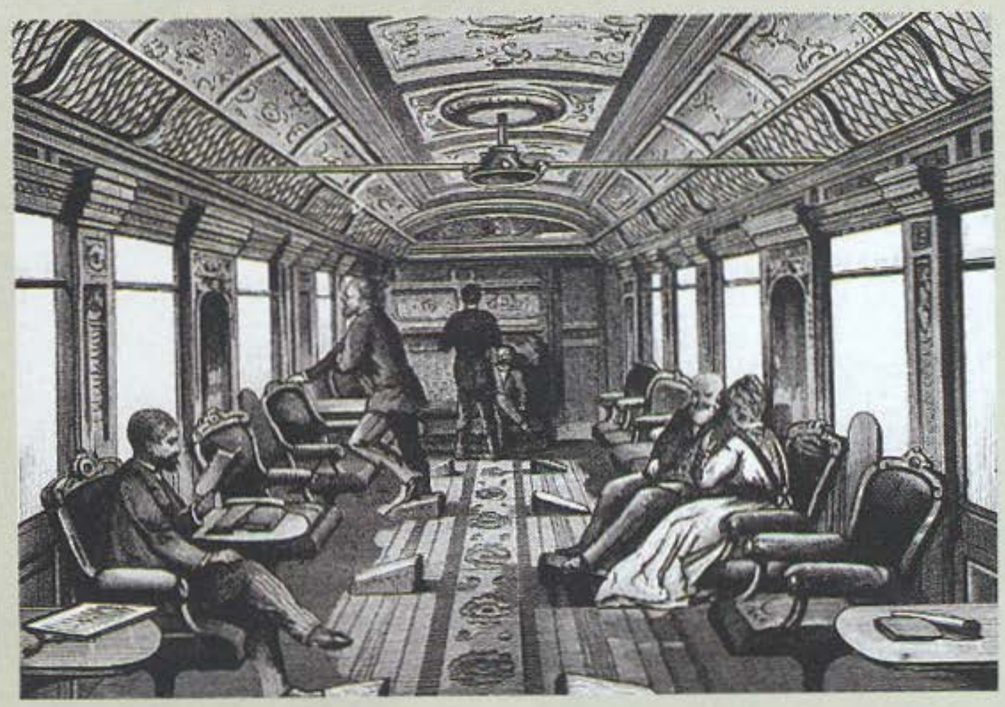

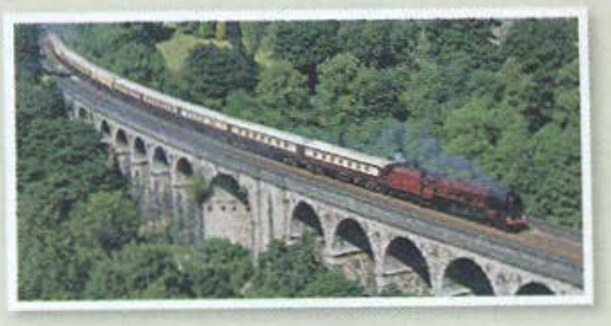

Sirkeci İstasyonu (İstanbul Garı)

II. Abdülhamid, Alman Mimar August **Jachmund**'dan Avrupa yakasına bir tren istasyonu tasarlamasını istemiş. 1887-1889 yılları arasında yapımı süren Eklektik tarzındaki garın ön cephesinde iki saat kulesi yer alıyor. Özellikle **Orient (Şark) Ekspresi** ile Avrupa'dan gelen yolculara hizmet verilmesi için yapılan binanın günümüzde son derece sıradan bir girişi var. Binanın yan cephesinde garın hizmete girdiği tarih, hem miladi hem de **rumi** takvime göre yazılmış. Şaka gibi ama vitray pencerelerle süslü, muhteşem ön cephenin önüne bir benzin istasyonu dikmişler. Böylesine önemli bir tarihi eserin önüne benzin istasyonu inşa edilen bildiğiniz bir başka ülke varsa bizi de haberdar edin. **Marmaray Projesi** hayata geçtiğinde bu istasyonun faaliyetine son verileceği söyleniyor. Binanın içindeki küçük müzede *(pazar ve pazartesi kapalı)*, özgün haliyle garın fotoğraflarını ve Orient Ekspres'in altın çağından hatıraları bulabilirsiniz. Agatha Christie'nin ünlü polisiye romanı **"Orient Ekspresi'nde Cinayet"** ten uyarlanan filmin sahneleri bir zamanlar buradaki renkli ve heyecanlı koşuşturmayı hayata geçirmiş.

Orient Ekspres

Dünyadaki en ünlü, en büyüleyici ve en gizemli tren yolculuğu olduğu söylenen Orient Ekspres ilk kez 1888'de **Londra**'dan yola çıkmış ve **Paris** üzerinden **İstanbul'a** ulaşmış. 68 saat süren yolculukta, seçkin yolcular için zamanın tüm konforu sağlanmış. Altın çağını yaşadığı dönemlerde ekspres, haftada iki sefer yapıyormuş. Ölümsüz polisiye yazarı **Agatha Christie**'nin başrole en az kendisi kadar ünlü Belçikalı dedektif **Hercule Poirot**'u oturttuğu **"Orient Ekspresi'nde Cinayet"** romanı 1974 ve 2001'de olmak üzere iki kez sinemaya aktarılmıştı. Yugoslavya'da savaş çıkınca tren Londra ve Venedik arasında seferlerine devam etmiş. Arada sırada İstanbul'a geliyor. Yolcularına fikirlerini sorduğumuzda "Yazın hamam gibi sıcak, dar ve üstelik çok pahalı" dediler.

Agatha Christie'nin Orient Ekspresi'nde Cinayet adlı eserini yazdığı Pera Palas'taki odası.

Büyük Postane

Büyük Postane

I.Ulusal Mimari Akımı'nın yıldızlarından olan bu son derece etkileyici bina Vedat Tek tarafından 1905-1909 tarihleri arasında yapılmış. Yeni gelişmeye başlayan *Türk Ulusal Mimari Tarzı* ve batıya ait öğelerin birleştirilmesi konusunda atılmış adımları, bu binanın her köşesinde yer alan küçük kubbeli odalarda görmek mümkün. Kütahya çinilerinin kullanıldığı cephesindeki giriş kapısı üzerinde çini işlemeler ve eski yazı ile "Posta Telgraf Nezareti" yazıyor.

1927-1936 yılları arasında İstanbul Radyoevi olarak hizmet veren binanın içinde iletişim tarihi hakkında bilgi veren bir de küçük müze var. Müze'de(*cumartesi ve pazar günleri kapalı)* bazı orijinal ahşap mobilyalar ile eski posta kutuları ve pullardan oluşan bir koleksiyon sergileniyor. Müzeyi gezerken merdivenler, tavan ve iç dekorasyonun inanılmaz güzellikteki detayları ile zarif işçiliğe dikkat edin.

Hobyar Camii (Mescidi)

Postane binasının hemen arkasında, genellikle insanların gözünden kaçan Hobyar Camii var. İlk olarak XV. yüzyılın ikinci yarısında Emir Hobyar Hoca tarafından yaptırılan cami zamanla harap olmuş. Büyük Postane'nin yapıldığı dönemde Vedat Tek tarafından yeniden inşa edilmiş. Kütahya çinileriyle süslenmiş altıgen caminin Suriye'dekilere benzeyen tek şerefeli bir minaresi var.

Hobyar Camii bazı kaynaklarda cami bazılarında ise mescid olarak geçiyor.

Vlora Han

Vlora Han

Vlora Han detay

Eğer Büyük Postane'nin merdivenlerinde durup sağınıza, gara doğru bakarsanız *Art Nouveau* tarzının en iyi örneklerinden birini, **Vlora Han'ı** görürsünüz. Gül ve birbirine dolanmış çiçek şeklindeki taş süslemelerle hemen göze çarpan binaya olağanüstü zarafetteki işçiliği nedeniyle hayran kalmamak elde değil. İstiklal Caddesi'ndeki Botter Apartmanı (sy. 314) gibi Vlora Han da bakımsız. Üzerindeki tabela kirliliği ise ayrı bir problem.

Yeni Postane Caddesi'nden Mısır Çarşısı'na doğru yürürseniz **I. Ulusal Mimari** üslubunda yapılmış **Yapı Kredi Bankası** binasını görürsünüz. Tam karşısında ise daha ağırbaşlı, Alman tarzını yansıtan ve **August Jachmund** tarafından 1890'da yapılmış eski **Deutsche Bank binası** var.

Eski Deutsche Bank binası.

Kartpostalın sağında İş Bankası Müzesi yanında sebil var. Sol kolda ise Dördüncü Vakıf Han görülüyor.

Birinci ve Dördüncü Vakıf Hanları

1910'larda **Mimar Kemaleddin Bey**, Sirkeci ve Eminönü arasında **I. Ulusal Mimari Akımı**'nın ikinci büyük adımlarından birini atmış ve İstanbul'un ilk modern ofis binalarını yapmış. İlk lokumun yapıldığı **Ali Muhiddin Hacı Bekir** dükkanının karşısında yer alan **Dördüncü Vakıf Han** ayakta kalan iki binanın daha göze çarpanı. **I. Dünya Savaşı**'nın sona ermesinin ardından, han işgalci **Fransız** ordusunun merkez binası olarak görev yapmış. Daha sonraki dönemlerde gözden düşerek tinercilerin barınağına dönüştü. Yapılan restorasyonun ardından otel olarak açıldı (**Legacy Ottoman Hotel**). Postane binasında olduğu gibi her köşesinde kubbeli odaları olan hanın giriş katında ayrıca orijinal bir de hamam var.

Liman Han'dan detay

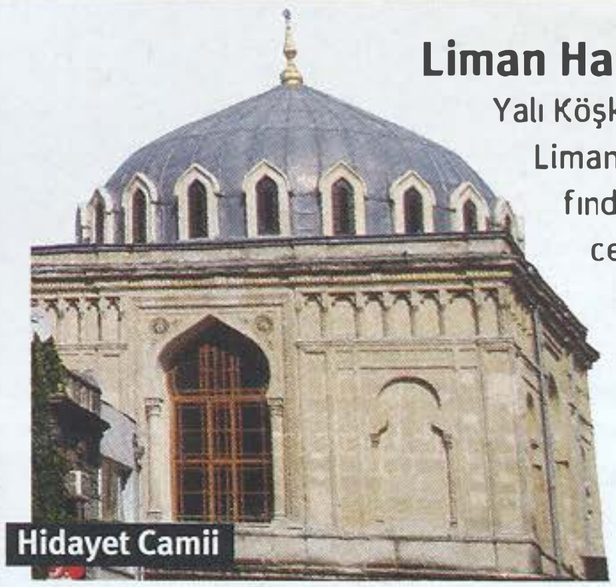
Birinci Ulusal Mimarlık Akımı

Mimar Kemaleddin (1870-1927) ve **Vedat Bey**'lerin (**Vedat Tek**, 1873-1942) öncülük ettiği ve 1908 yılında ilan edilen **II. Meşrutiyet**'le birlikte ortaya çıkan yaklaşım, Cumhuriyetin ilk yıllarındaki Türk mimarlığını da etkilemiş. **Selçuklu** ve **Osmanlı** tarzlarından değişik unsurları biraraya getirip tamamen farklı bir üslup yaratan bu mimari akımda genellikle asma tavanlar, kalın lanset pencereler, cephede kullanılan seramik paneller, yarım küre şeklindeki süslere sıkça rastlanıyor. Kemaleddin Bey'in portresini 20 TL'lik banknotların arka yüzünde görebilirsiniz. Büyük Postane'den başka, bu akımın diğer güzel örnekleri arasında Atmeydanı'ndaki **Tapu Kadastro** ve **Rektörlük binaları** (sy. 48), Sultanahmet'teki **Four Seasons Hotel** (sy. 35) ve Sütlüce'deki **Haliç Kongre Merkezi** (sy. 255) var.

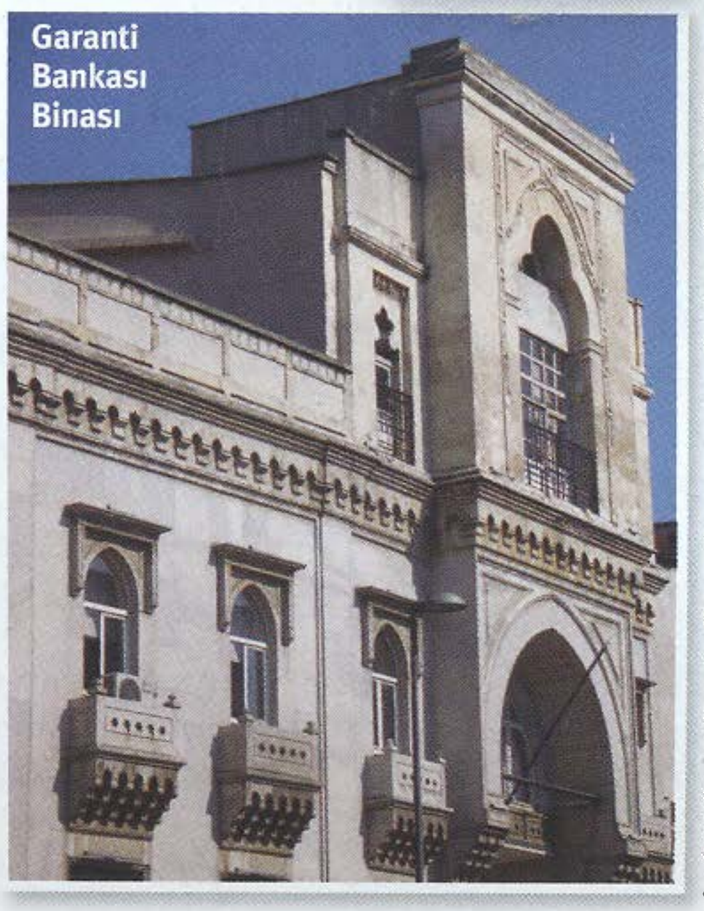
Liman Han

Hidayet Camii

Yalı Köşkü Caddesi'ndeki Liman Han, **Vedat Tek** tarafından 1907'de yapılmış, cephesinde muhteşem çiniler var. Yolun sonundaki **Hidayet Camii**'ni, **Alexandre Vallaury**, 1887'de eski, ahşap bir caminin yerine inşa etmiş.

Türkiye İş Bankası Müzesi

Postane binası ve Yeni Cami arasında, güzel mimariye sahip birçok XIX. ve XX. yüzyıl yapısı günümüzde bazı bankaların şubelerine ev sahipliği yapıyor. Tarihi 1898'e dayanan Türkiye İş Bankası binası ise ilk yapıldığında önce postane sonra da paket ayırma ofisi olarak hizmet vermiş. 1928'den beri bankaya ait olan yapı günümüzde müze (*pazartesileri kapalı*) olarak işlev görüyor. Sergideki eserlerin sadece bankacılık düşkünlerinin ilgisini çekeceği düşünülebilir ama çocuklar muazzam kapılardan geçerek kasalara girmeyi ve insanların geçmişte neleri sakladıklarını görmeyi eğlenceli buluyorlar. Caddenin tam karşısındaki **Garanti Bankası Binası** semtin en güzel eserleri arasında.

Garanti Bankası Binası

Liman Han

"Hacı Bekir'deki usta pişerken sertleşen şuruba kepçesini daldırdı, tüm mahareti ile yapışkan sıvıyı adeta bir ip şeklinde karşıdaki kancaya fırlattı."

Romance of the Bosphorus, Dorina Lady Neave, 1949

NASIL GİDİLİR?

Bakırköy tarafındaysanız bu bölgeye ulaşmanın en romantik yolu trenle Sirkeci'ye gelmek. Bununla beraber, tramvaya binip Sirkeci veya Eminönü'nde inerek ya da karşı taraftan vapurla ulaşabilirsiniz.

Vakko

ALIŞVERIŞ

Hamidiye Caddesi'ndeki **Ali Muhiddin Hacı Bekir** (*Tel: 0212 522 06 66, www.hacibekir.com.tr*) İstanbul'da ilk lokumu yapan yer. Dükkan çok otantik. İçeriye muhakkak göz atın, insanı şaşırtacak kadar çok çeşit olduğunu göreceksiniz.

Vakko'nun (*Yeni Cami Caddesi No:1/13, Tel: 0212 522 89 41, www.vakko.com*) çeşitli mağazalarında görüp beğendiğiniz ama fiyatından dolayı alamadığınız şeyler mi oldu? O zaman tek yapmanız gereken bir de Eminönü'ndeki yerlerini ziyaret etmek.

NE YAPILIR?

Sirkeci Garı'nda cuma ve pazar saat 19.30'da yapılan sema gösterilerini seyredebilirsiniz. Bilginiz olsun, dervişler aynı gösteriyi çarşamba ve cumartesi günleri de Hocapaşa Hamamı'nda tekrarlıyorlar.

NEREDE YENİR?

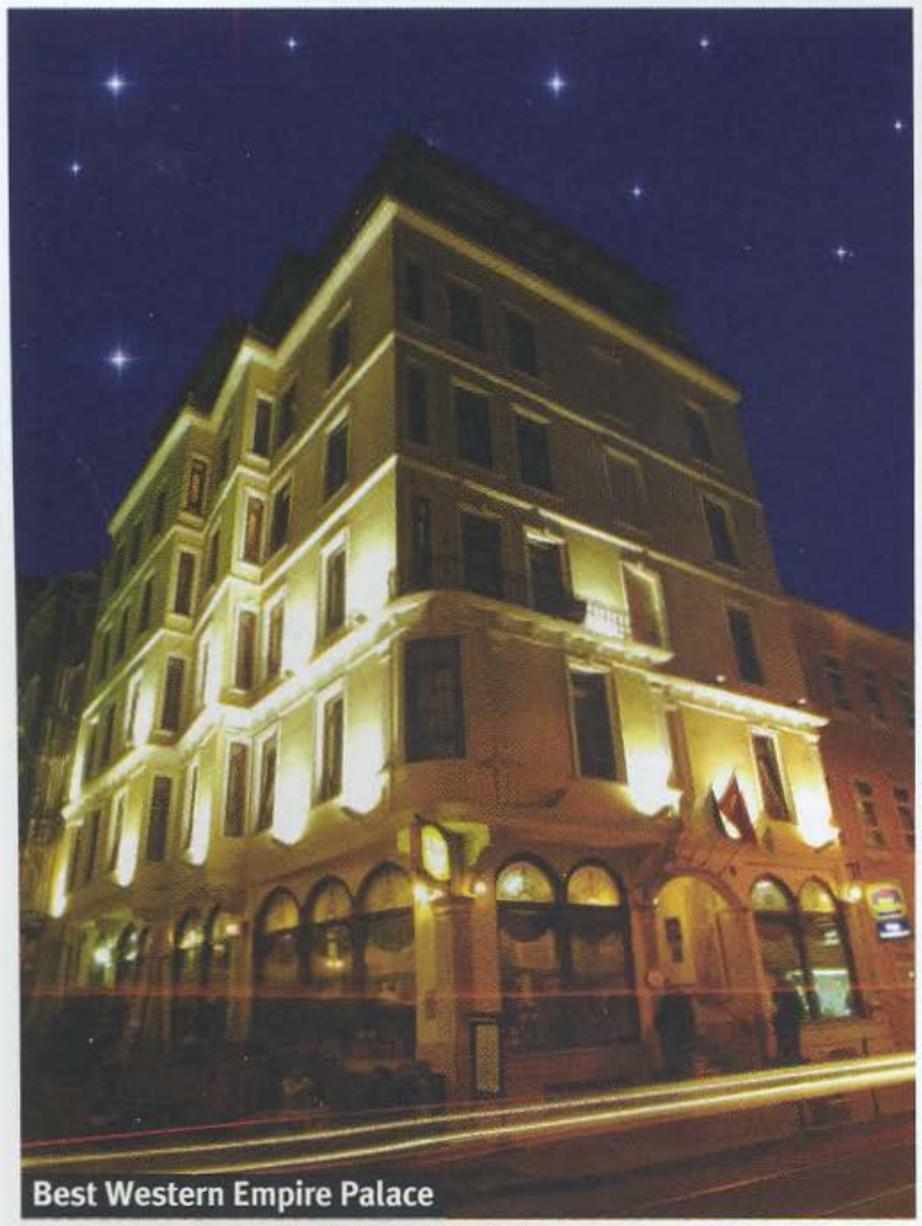
Yol boyunca sıralanmış, devasa dönerlerin olduğu ufak büfeleri deneyebilir, oldukça küçük bir bütçeyle karnınızı doyurabilirsiniz. Sirkeci Garı'nın yan tarafı Hocapaşa olarak geçiyor. Adını **Fatih Sultan Mehmed'in hocası** ve **veziri Hoca Sinan** Paşa'dan almış. Burada çok sayıda küçük lokanta var.

Kasap Osman
Hocapaşa Sokak No: 22
Tel: 0212 19 32 16
Mercimek çorbası ve döneri çok lezzetli.

Konyalı
Mimar Kemalettin Caddesi No 5, Vakıf Han
Tel: 0212 513 96 10
www.konyalilokantasi.com
1897 yılından beri hizmet veren Konyalı, gezintiye ara verip börek veya poğaça yemek için uygun bir yer. Duvarları Türk Cumhurbaşkanları ve İngiliz Kaliçesi II. Elizabeth'in de aralarında olduğu birçok önemli kişi tarafından yazılmış yazılar ile donatılmış. Ünlü şair Bedri Rahmi Eyüboğlu ise duygu ve düşüncelerini çizerek anlatmış. Aslında bu övgü mektupları bu restoranın Topkapı Sarayı'ndaki şubesi için yazılmış! Yoksa Kraliçe'nin halkın bu kadar içinde işi ne!

Best Western Empire Palace

Erboy Hotel

NEREDE KALINIR?

Best Western Empire Palace
Hocapaşa Mahallesi, Hüdavendigâr Caddesi No:17/19
Tel: 0212 514 54 00
www.hotelempirepalace.com
Tramvayın hemen yanında, yenilenmiş iki evden oluşan 35 odalı otelin restoran manzarası bir harika. Özellikle kısıtlı bütçesi olanlar için iyi bir seçim.

Erboy Hotel
Ebussuud Sokak No: 32
Tel: 0212 513 37 50
www.erboyhotel.com
Hotel tramvaya çok yakın, Sultanahmet'e ise yürüme mesafesinde. 85 tane sade döşenmiş odası, geniş lobisi, Paşazade Restaurant'ı ve Blue Barı'yla dar bütçelilerin mutlu olacağı bir seçim.

Hotel İlkay
Hüdavendigâr Caddesi No: 44-6
Tel: 0212 511 22 70
www.ilkayhotel.com
60 odalı otel tramvayın yakınında ve fiyatları çok uygun. Red River Taverna'sı İngiliz Pub'larını andırıyor, geniş ekranda futbol izlemeyi sevenler için adeta cennet.

Legacy Ottoman Hotel
Hamidiye Caddesi No 64
Eminönü
Tel: 0212-526 67 67
www.worldparkhotel.com
Nev-i şahsına münhasır muhteşem binasındaki 172 odasında ağırlıyor misafirlerini. Beş yıldız standartları beklemeyin, maksimum dört.

Orient Express Hotel
HüdavendigârCaddesiNo:34
Tel: 0212 520 71 61
www.orientexpresshotel.com
54 şirin odası, girişteki küçük havuzu, davetkar barı, Topkapı Sarayı ve Galata Kulesi'ne bakan çatı restoranıyla sizleri bekliyor. Servis mükemmel.

Sirkeci Konak Hotel
Taya Hatun Sokak No: 5
Tel: 0212 528 43 44
www.sirkecikonak.com
Gülhane tramvay istasyonundan sadece birkaç adım ötede her türlü konforu bulabilirsiniz. 52 odasıyla gelenlerin memnun ayrılıp herkese önerdikleri bir otel. Uzun bir günün ardından havuzunda yorgunluk atmak büyük bir keyif.

Orient Express Hotel

Meşhur Filibe Köftecisi
Ankara Caddesi No: 112
Tel: 0212 519 39 76
www.meshurfilibekoftecisi.com.tr
Köfte, piyaz ve salata servisinin yapıldığı bu küçük restoranda sadece öğle yemeği için hizmet veriliyor. Şehrin en iyi köftecilerinden.

Orient Express Restaurant
Sirkeci Tren Garı
Tel: 0212 522 22 80
www.orientalexpressrestaurant.com
Umduğunuzun çok daha üstünde lezzetler bulabileceğiniz, sizi şaşırtacak bir restoran. Orijinal dekoru ile hoş bir ortam sunuyor.

Orient Express Restaurant

Bir Tutam Baharat

Yeni Cami ve Mısır Çarşısı

832

Mısır Çarşısı, içinde bulunduğunuz zamanı unutturup sizi kendi tarihinde dolaştıracak kadar hoş bir atmosfere sahip. İstanbul'un en popüler duraklarından biri olan çarşı, yanındaki Yeni Cami'nin bir parçası olarak yapılmış.

"(Yeni Cami) diğer selatin camilerinden farklı olarak şehir hayatının, keşmekeşin tam or asında ama hep asil bir duruşa sahip."

Stamboul Sketches, John Freely, 1974

Avlu

Yeni Cami (Valide Camii)

1591 senesinde yapılmış olmasına rağmen Yeni Cami'nin, "**Yeni**" diye isimlendirilmesi çoğu yabancı turisti şaşırtır; bilmezler ki Anadolu tarihinde 1000 yaş ve üstü olanlar "tarihi" dir, daha gençler ise "yeni".

Burada çok eskiden Venedik ve Amalfi kolonileri varmış. Cami çalışmaları **Safiye Sultan** (1550-1605) tarafından başlatıldığında bölgede, "**Yahudihane**" denilen ahşap apartman bloklarında yaşayan Yahudi nüfus çoğunluktaymış. Yahudiler **Hasköy**'e taşınmış ama oğlu **III. Mehmed**'in ölümüyle gücünü yitiren Safiye Sultan'ın yaptırdığı caminin inşaatı da yavaşlamış. Binaları yarım bırakmak bize atalarımızdan miras olsa gerek, cami yapımı yarısına gelmeden durmuş. Ünlü İstanbul yangınlarından nasibini alan yapının inşaatını 1633 yılında, **Sultan IV. Mehmed**'in annesi **Hatice Turhan Sultan** üstlenmiş. **Mimar Sinan**'ın öğrencisi **Davud Ağa**'nın planını çizdiği cami, 1663 senesinde dönemin **Mimarbaşı Mustafa Ağa** tarafından orijinal plana sadık kalınarak tamamlanmış.

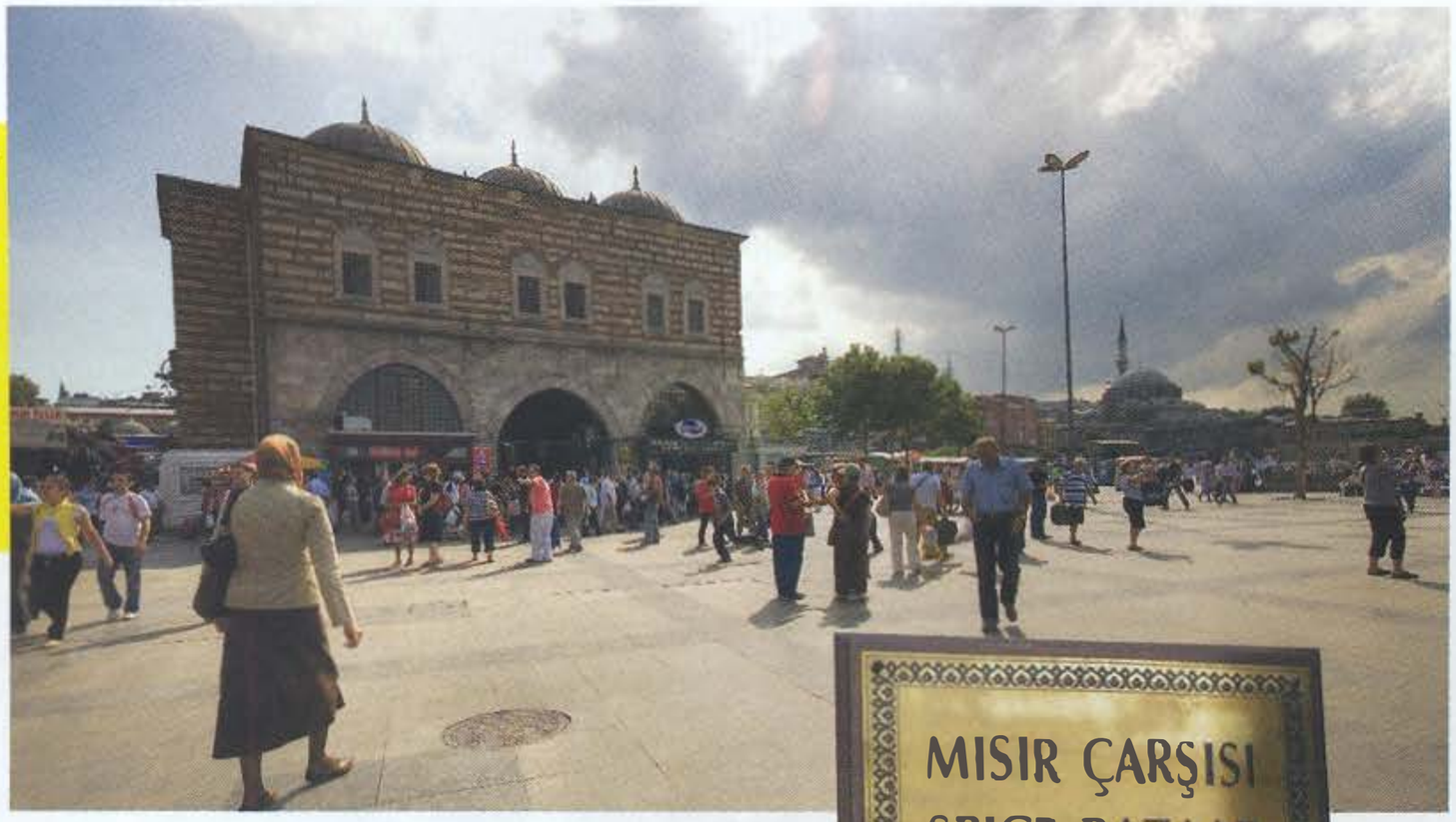
Yeni Cami **Şehzade** ve **Sultanahmet Camiileri**'nin planına benzer. İki minaresi, 66 kubbesi ve ortasında şadırvan bulunan avlusuyla klasik Osmanlı tarzında ve bu büyüklükte yapılan son **selatin** (sultanlar tarafından yaptırılan) camilerinden biri. Yan cephe revaklarıyla da dikkati çeken caminin özelliklerinden biri minarelerin her birinde üçer şerefe olması. Hoparlörün olmadığı dönemde, yarım düzine müezzinin şerefelere çıkıp aynı anda, aynı makam, aynı üslupla okuduğu ezanın ihtişamını tasavvur etmek ise ziyaretçilere kalıyor.

Yeni Cami üzerindeki sığırcıklar

İstanbul'da deniz kıyısında yapılan ilk büyük camı olan Yeni Cami'nin içi çok zarif bir şekilde dekore edilmiş. Rengarenk vitray camlarla süslü pencereleri, beyaz mermerden yapılmış mimber ve müezzin mahfili, sedef kakmalı kürsüsü, duvarları kaplayan çinileri ve pencerelerin sedef kakmalı kapakları muhteşem. Pencere üstlerine **Mustafa Çelebi**'nin yazdığı **ayet** ve sureler ise nadide örnekler arasında gösteriliyor.

Caminin arka bölümünde tuğla ve taştan inşa edilmiş **Hünkar Kasrı** var. Sultana ait bir bölüm olan Hünkar Kasrı padişahın caminin içine direkt girmesini sağlarmış. Kasrın restorasyonu **"Europa Nostra"** ödülü aldı. Tebrikler. Caminin karşısında, Mısır Çarşısı tarafında, **Hatice Turhan Sultan**, oğlu **Sultan IV. Mehmet** ile padişahlardan **II. Mustafa, III. Ahmed, I. Mahmud, III. Osman** ve **V. Murad**'ın türbeleri; türbelerin tam karşısında da bugün yalnızlığa terkedilmiş muvakkithaneyi göreceksiniz.

Yolun biraz ilerisinde, türbelerle aynı tarafta, XIX. yüzyıl sonlarında çıkan büyük yangında hasar gören, cami külliyesinin bir parçası olan zarif sebil var. Restorasyonuna **İstanbul Arkeoloji Müzesi**'nin kurucusu arkeolog **Osman Hamdi Bey**'in bizzat katıldığı sebil yakın zamanlarda yeniden restore edildi.

Şanslı Güvercinler

Yeni Cami'nin önünde ziyaretçilerin güvercinleri beslemesi için kuş yemi satan tezgahlar görürsünüz. Aslında başka camilerin önünde de rastlayabileceğiniz bu görüntünün hikayesi **Hz. Muhammed'e** dayanıyor; düşmanlarından kaçan Hz. Muhammed'in hayatı, sığındığı mağara çıkışının bir örümcek tarafından örülüp, bir güvercinin yuva yapmasıyla kurtulunca, güvercinler hayat boyu şımartılma garantisi almış.

Mısır Çarşısı

Galata Köprüsü'nün üstünden Eminönü tarafına doğru baktığınızda kendi küçük ancak görünüşü güçlü, çok kubbeli bir bina hemen fark ettirir kendini. 1660 yılında yapılan Mısır Çarşısı *(yazın, yoğun turist dönemleri haricinde pazar günleri kapalı)* adını **Uzakdoğu** ve **Hint** mallarının kervanlar ile Mısır'dan getirilmesinden almış. Günümüze ulaşamayan hamamıyla beraber camiye maddi destek sağlamak amacıyla inşa edilen "**L**" planlı çarşı, biri 150, diğeri 120 metrelik iki koldan oluşuyor. İstanbul'un ikinci büyük kapalı çarşısı ve altı girişi var. Mısır Çarşısı iki ana girişin üstündeki tonozlu bölmelerde yer alan meşhur **Pandeli** ve daha az bilinen **Bab-ı Hayat** restoranlarının da dahil olduğu 100 kadar dükkanı barındırıyor bugün.

Eminönü Meydanı'nda bağımsız bir görüntü sergileyen Mısır Çarşısı aktarlarıyla meşhur, bu yüzden yabancılar "**Baharat Çarşısı**" da diyorlar. Günümüzde aktarların azaldığı çarşıda baharat, lokum, kuruyemiş ve yiyecek maddeleri var ama çok sayıda dükkan Kapalıçarşı'da bulabileceğiniz türden turistik eşya satmaya başladı. Mısır Çarşısı'ndan dışarıya çıktığınızda karşılaşacağınız dünya içeridekinden çok farklı. Çarşının etrafındaki sokaklarda sebze meyveden, şarküteri ürünlerine, evcil hayvan yemlerinden çiçek tohumlarına kadar çok çeşitli ihtiyaçlara cevap veren dükkanlar var. Yeni Cami'ye yakın tarafta tohum, fidan ve kafeslerde hayvan satanların olduğu **Çiçek Pazarı** var. Burada tedavi amacıyla kullanılan sülükleri damacanaların içinde görmek sadece yabancı değil yerli turistleri de şaşırtıyor. **Unkapanı** tarafındaki tezgahlarsa sattıkları peynir çeşitleri, balık, taze sebze ve meyvelerle çok daha iştah açıcı bir tablo sergiliyor. Çarşı içindeki fiyatlar daha turistik olduğundan size alışverişinizi buradan yapmanızı tavsiye ederiz. Mutfak ve ev eşyası ihtiyacı olanlara ise çarşının tam arkasındaki dükkanlara bakmalarını öneririz. Eminiz ki çarşı kokusu, dokusu ve ruhuyla sizi saracak.

Kurukahveci Mehmet Efendi

ALIŞVERİŞ

Mısır Çarşısı'nın içindeki **Kalmaz Baharat** (*Tel: 0212 522 66 04*) baharat çeşitleri ve doğal ilaçlar satıyor. Osmanlı desenlerinden örnekler taşıyan kumaşları 82 numaradaki **Özer**'de (*Tel: 0212 526 80 79*) bulabilirsiniz. Mısır Çarşısı'nın **Hasırcılar Kapısı**'ndan çıktığınızda karşı köşede **Kurukahveci Mehmet Efendi** (*www.mehmetefendi.com*) var. Taze kavurduğu kahve çekirdekleriyle mis gibi kokan bu dükkan önünde uzayan kuyruğu hak ediyor. Yakınındaki **Namlı Şarküteri** (*www.namlipastirma.com.tr*) sadece pastırması ile değil, peynirleri, söğüş etleri ve diğer ilginç seçenekleri ile lezzet düşkünlerinin vazgeçilmez durağı.

NEREDE YENİR?

Pandeli
Mısır Çarşısı
Tel: 0212 522 55 34
www.pandeli.com.tr
1901 yılından beri servis veren Pandeli, Mısır Çarşısı ana girişinin üstünde yer alıyor. Turkuaz renkli çinilerle süslenmiş restoranın pencere kenarındaki masalarından birine oturursanız unutamayacağınız bir Boğaz manzarasının keyfini sürebilirsiniz. Pazarları kapalı olan restoranda servis saat 16.00'ya kadar devam ediyor.

Bab-ı Hayat
Mısır Çarşısı
Tel: 0212 520 78 78
www.babihayat.com
Mısır Çarşısı'nın Haseki Kapısı üzerinde yer alan Bab-ı Hayat Osmanlı tarzı dekorasyonu ile yemek zevkinize tarihi bir fon sağlıyor. Fiyatları Pandeli'den daha ucuz. Kapının dışında, sol taraftaki büfenin içindeki merdivenlerden çıkarak ulaşabileceğiniz Bab-ı Hayat haftanın yedi günü açık. Gereksiz dekoratif objeleri kaldırsalar daha iyi olacak.

Tarih Boyu Galata Köprüsü

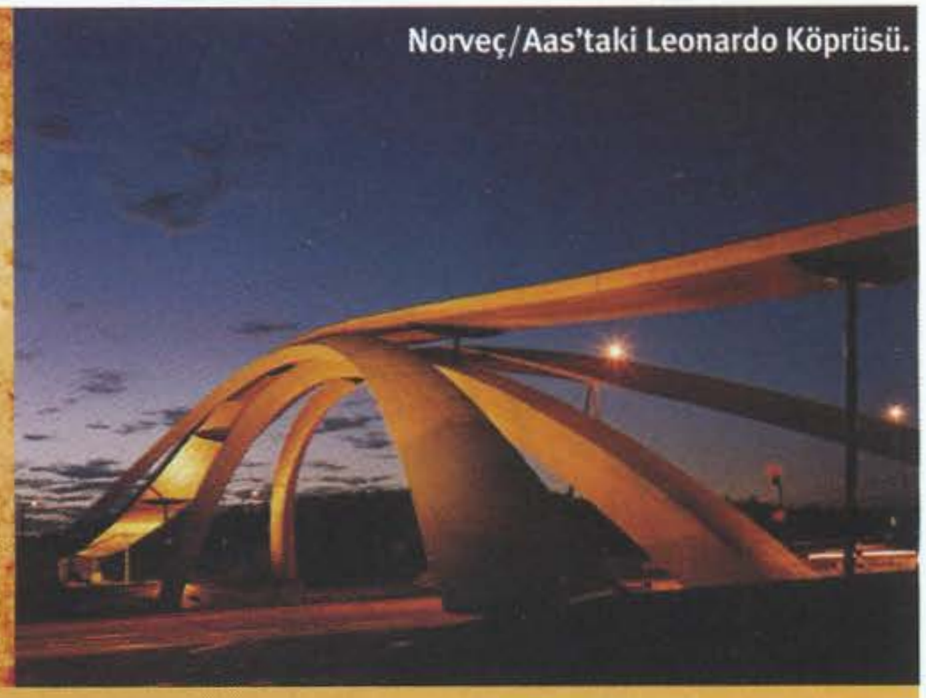
Haliç XIX. yüzyıla kadar Tarihi Yarımada'yı, Galata ve Pera'dan ayırmış. Çağlar boyu birçok köprü yapmış insanoğlu Haliç'i geçmek için... En tanınmışı şu anda Sütlüce'yi Eyüp'e bağlıyor. Günümüzdeki ise beşinci köprü. Galata Köprüsü geçmişten bugüne sadece geçişi kolaylaştırmamış, İstanbullu onu hep yaşamın bir parçası olarak görmüş, öyle saygı duymuş, öyle sevmiş ki...

İmparator Jüstinyen'in hüküm sürdüğü dönemlerde bile Haliç'e köprü yapma çalışmaları olduğu biliniyor, en eski köprüler Ayvansaray ve Kağıthane'de inşa edilmiş. Fakat ikisi de 1204'te İstanbul'a düzenlenen **IV. Haçlı Seferi**'nin kurbanı olmuş. Rönesans sanatçısı ve bilim adamlarından **Leonardo da Vinci, Sultan II. Bayezid**'e Haliç Köprüsü için bir tasarım sunmuş ama bu fikir Osmanlı'yı yönetenler tarafından ciddiye alınmamış. 1836'da Unkapanı ve Azapkapı arasında sallardan yapılan bir köprü kurulana kadar da bu proje ertelenmiş. O zamandan bu yana birçok Galata Köprüsü yapılmış. Son yapılan köprü eskisi kadar güzel değil ama hava koşulları ne olursa olsun, denize ve köprüye sadık, çok sayıda balıkçı onu yalnız bırakmıyor. Köprü altında sıralanmış balık restoranlarında güneşin Haliç'in üzerinde kayboluşunu izlemek ise ayrı bir keyif.

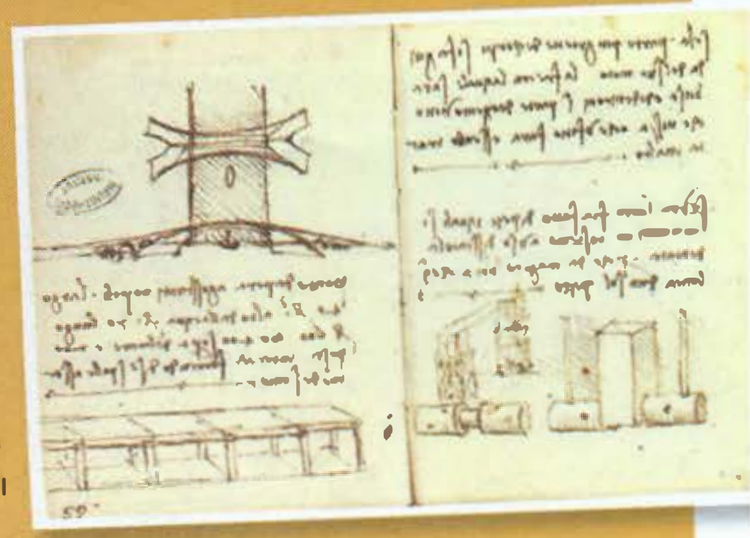

Norveç/Aas'taki Leonardo Köprüsü.

Leonardo'nun Köprüsü

Haliç'e bir köprü yapılması o kadar ihtiyaçmış ki hem **Leonardo da Vinci** hem de **Michelangelo** planlar hazırlamış. 1502'de tamamlanan ve **Sultan II. Bayezid**'e sunulan Leonardo'nun çalışması en bilinen tasarım. Maketi 2001 yılında **NorveçAas**'ta, **Leonardo Köprüleri** projesinin bir parçası olarak yapıldı (www.leonardobridgeproject.org). 2009'da ise Marmaray projesi çerçevesinde, Galata ile Unkapanı köprüleri arasında Leonardo'nun tasarımından farklı bir metro köprüsünün yapılması için çalışmalar başlatıldı.

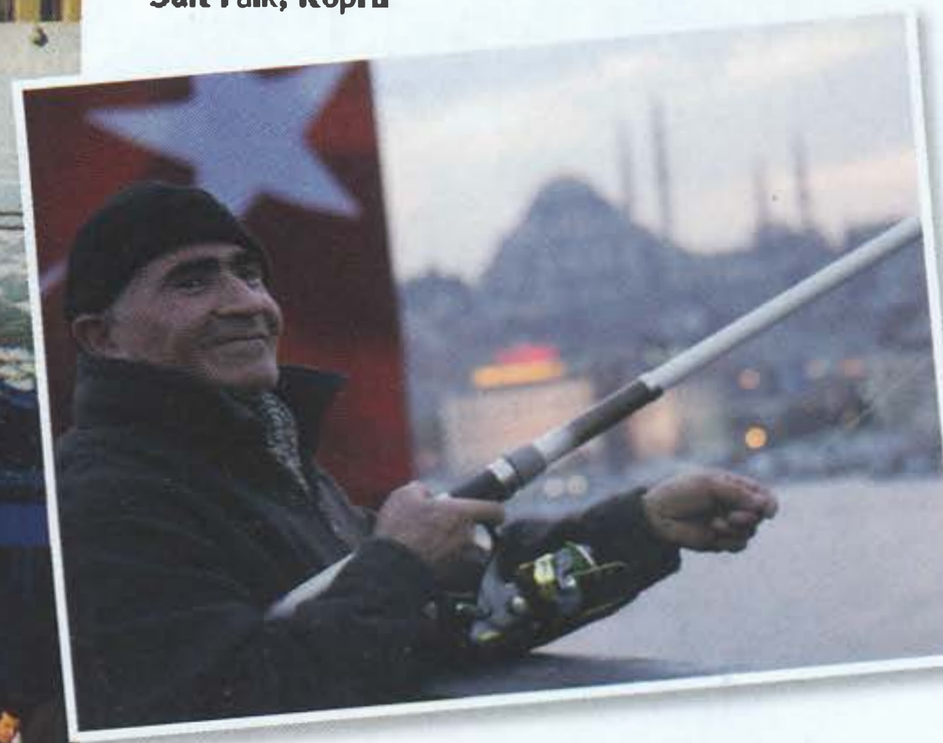

Haydi balığa!

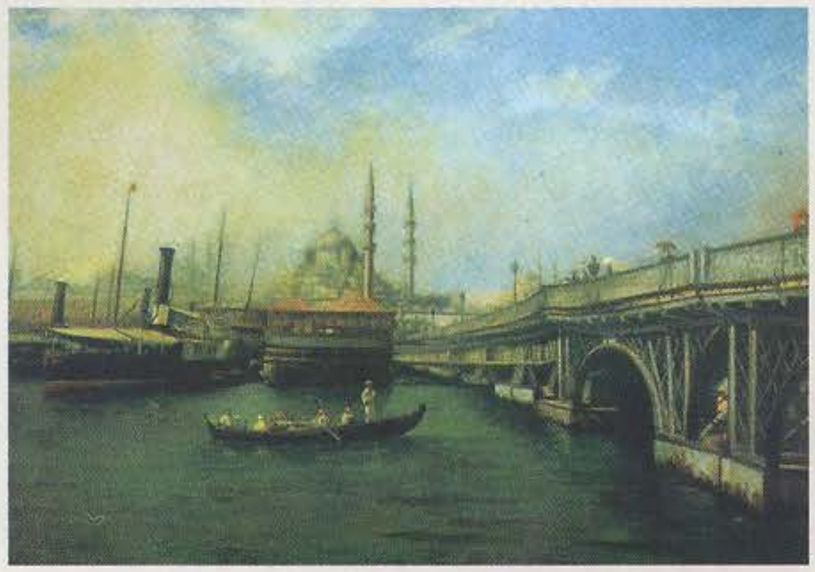
"Köprüde arkadaş olunmaz; köprüden seyredilir."

Sait Faik, Köprü

İlk Modeller

XIX. yüzyıl ortalarına kadar köprü kurmanın teknik olarak mümkün olmadığı Haliç'in iki kıyısı arasındaki ulaşım teknelerle sağlanmış. 1845 yılında, **Sultan Abdülmecid**'in annesi **Bezm-i Alem Valide Sultan**, Galata'ya ulaşımı kolaylaştırmak için bir köprü yaptırmış. Bu köprü, **Yeni Köprü, Cisr-i Cedid** ya da **Valide Köprüsü** isimleriyle anılmış.

1863'te, **Ateş Ahmed Paşa**'nın ahşap olarak yaptırdığı yeni köprü, 1875 ve 1912 yıllarında demir kullanılarak yapılan köprülerle iki kez yenilenmiş; 1878 senesinde köprünün altına kahve ve lokantalar açılmış. Aralarında **Edmondo de Amicis**'in de olduğu çok sayıda yazar **"Avrupa'nın en muhteşem yaya yolu"** diye adlandırılan bu köprü ile ilgili hoş satırlar bırakmışlar geriye. Galata köprülerinin en ünlüsü, büyük gemilerin Boğaz'dan Haliç'e geçişine olanak sağlayacak şekilde, açılır kapanır olarak tasarlanmış ve 1912'de açılmış. Beton olan son köprü ise 1994 senesinde devreye girdi.

"Eskiyip bir yangın kurbanı olana kadar Türkiye ve Avrupa'nın buluştuğu köprüydü."

A Fez of the Heart, Jeremy Seal, 1995

En ünlü Galata Köprüsü

İstanbullular Galata Köprüsü hakkında nostaljik bir sohbete daldıklarında, bilin ki 1912'de yapılan ve 80 sene şehre büyük bir sadakatle hizmet eden zarif köprüye atıfta bulunuyorlar. 1992'de faaliyetine son verilmeden önce çıkan yangında zarar görmüş ancak yerine konacak olan köprü hazır olduğu için değiştirme işlemi hemen yapılmıştı. Nostaljik köprü, bugün **Sütlüce** ve **Eyüp** arasında sadece yayalara hizmet veriyor.

Neden Altın Boynuz?

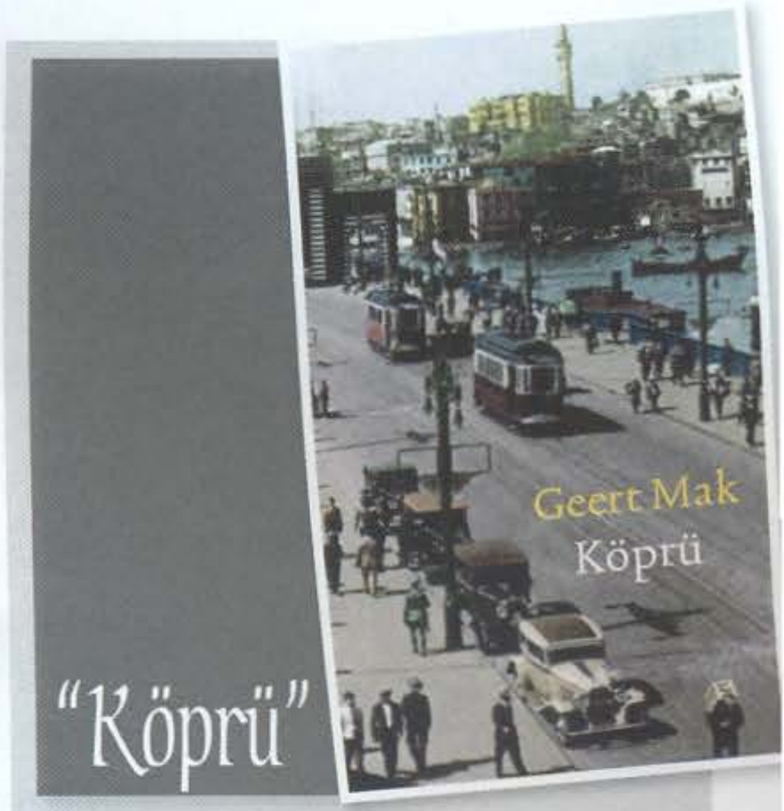

Yabancıların Haliç'e **Altın Boynuz** demelerinin birçok nedeni olduğu söylenir; kimileri Kağıthane ve Alibey dereleri'nin çatallı şekilleri'ni boynuza benzetir, kimileri günbatımının Haliç'teki yansımasını altına... Kimileri de 1453'te Türkleri'n saldırısına uğrayan Bizanslıların çok miktarda altını denize atmasına bağlar bu ismi. Aslında Altın Boynuz Yunanca **"Chrysokeras"** ın tercümesi ama bu kelimenin nereden geldiği tam olarak bilinmiyor. Türkçe ismi Haliç ise Osmanlıca'da **"İstanbul'un Körfezi"** anlamına gelen **Haliç-i Dersaadet**'in kısaltılmış şekli. Bazılarına göre de asıl Altın Boynuz Tarihi Yarımada'nın kendisi.

Köprüden Briç'e...

Galata Köprüsü adını bir kağıt oyununa veren dünyadaki tek köprü olmalı. 1901 yılında yayınlanan bir briç rehberine göre, **Kırım Savaşı** sırasında Galata'da kalan **İngiliz askerleri** her akşam Galata Köprüsü'nü geçip kahvehanelere oyun oynamaya giderlermiş. Bu güzergah sebebiyle oyunu **"Bridge"** (Briç = **Köprü**) diye isimlendirmişler.

Geert Mak en çok satanlar listesine girmiş olan kitabı **"Köprü"** de, Galata Köprüsü'nde ve çevresinde yaşayan, zar zor geçinen insanlarla yaptığı mülakatlarla, İstanbul'un daha alt kesimlerinin hayatları üzerindeki perdeyi aralar.

NASIL GİDİLİR?

Eminönü veya Karaköy tramvayına bindiğinizde köprüden geçeceksiniz.

NEREDE YENİR?

Balık Noktası
Galata Köprüsü Altı
Tel: 0212 526 66 33
www.baliknoktasi.com

Balıkçıların Galata Köprüsü'nden tuttuğu balıkların başında istavrit geliyor.

Teknelerden balık ekmek de atabilirsin

Tekneyle Haliç Seferi

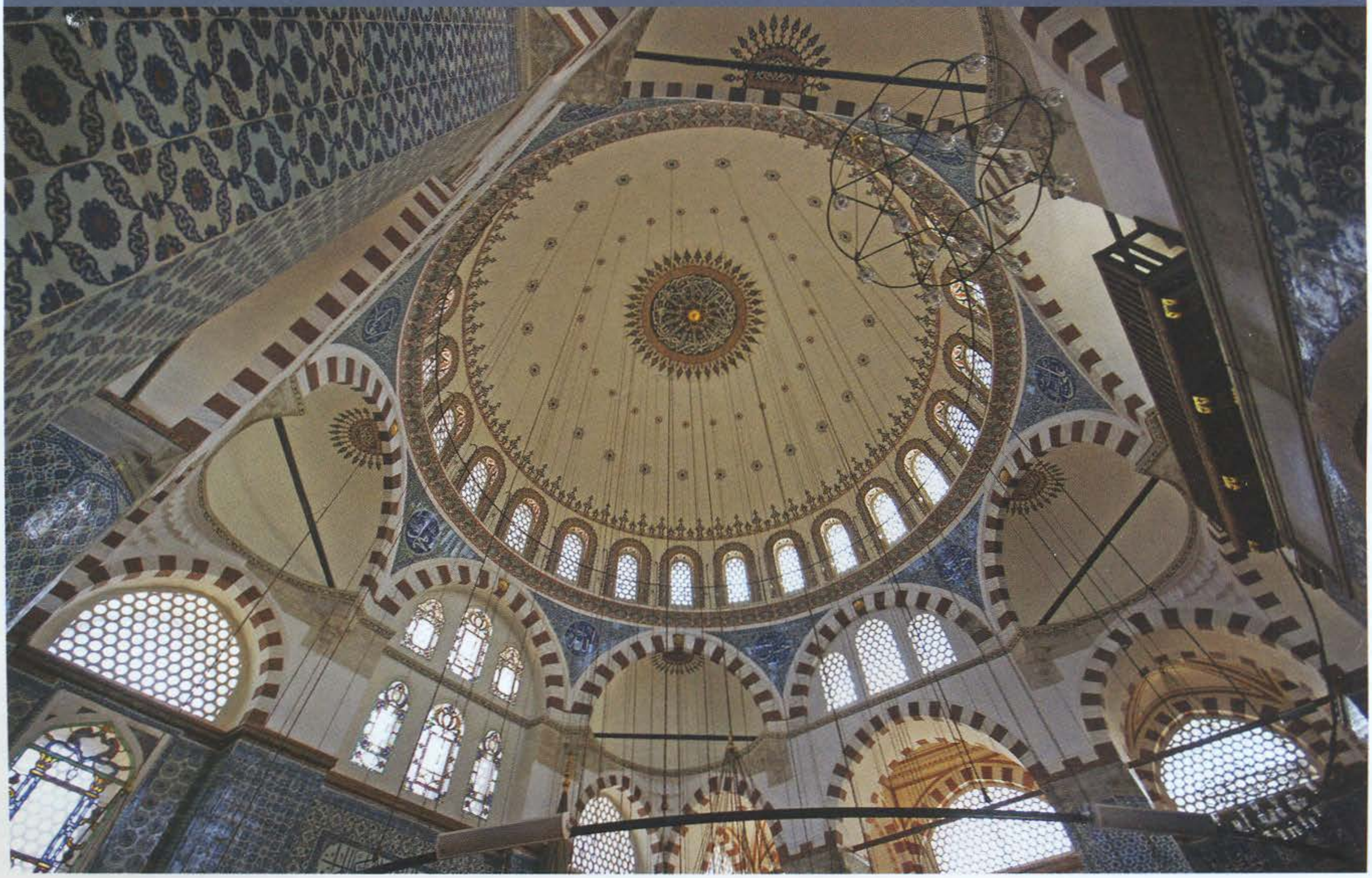
Bu kadar ucuza yapacak bu kadar keyifli bir şey bulmanız kolay değil. Her saat başı (www.ido.com.tr) Eminönü'ndeki **Zindan Han** önünden kalkan bir feribot Haliç'te zigzag çizerek, Kasımpaşa (sy. 262), Fener (sy. 230), Balat (sy. 240), Hasköy (sy. 259), Ayvansaray (sy. 151) ve Sütlüce'ye (sy. 255) uğrayarak gezdirir sizi. Binaların arasında Kasımpaşa'daki **Bahriye Nezareti** ile **İstanbul Deniz Hastanesi**'ni ve Fener'deki **Rum Erkek Lisesi**'ni kolayca seçebilirsiniz.

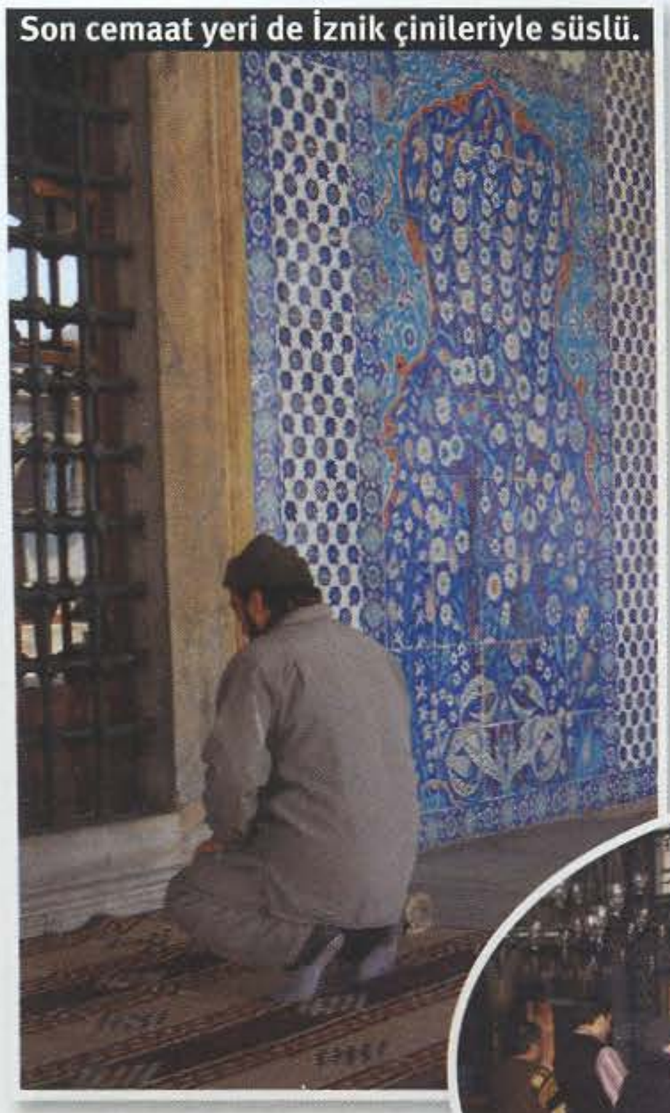
Küçük Bir Mücevher

Rüstem Paşa Camii ve Tahtakale

834

Tahtakale; Bizans'tan Osmanlı'ya, hatta oradan günümüze kadar hep ticareti, iş hayatını ve parayı çağrıştırmış. Mal canın yongası elbette ama bir de insanın şehrin sesini duyması, anlattıklarını dinlemesi var ki işte o "hayali cihan değer"... Bu düşüncelerle yola çıktık; bir Sinan şaheserini ve ona eşlik eden tarihi yapıları görmeye, hikayelerini dinlemeye, Tahtakale'ye geldik ...

Son cemaat yeri de İznik çinileriyle süslü.

Tahtakale

Tahtakale'nin labirent benzeri sokaklarını keşfetmek size İstanbul'un eski günlerini hatırlatacak. İnsanların alışveriş sırasında pazarlık ettikleri, pazarlık ederken de ahbaplıklar kurduklan günleri... Bu sokaklarda aradığınız hemen hemen her şeyi bulabilirsiniz; paketleme malzemeleri, çocuk oyuncaklan, incik-boncuk, bıçak, baskül, yorgan ve hatta yeni yıl süsleri...

Eski İstanbul'un tarihi merkezlerinden birinde gezerken göreceğiniz kafe ve restoran levhalarının sizi sıradan mekanlara götüreceğini sanmayın. Soluklanmak için oturduğunuz kafelerden birinin bir XV. yüzyıl hamamı olduğunu görüp şaşırabilirsiniz. **Tahtakale Hamamı** çevre esnafının kullanması için yaptırılmış. İstanbul'un en eski ve en geniş hamamlarından biri olarak kabul edilen bu görkemli yapı 5000 metrekareden büyük bir alana sahip. Zor günler geçirmiş bu tarihi hamam; **I. Dünya Savaşı**'ndan sonra satılmış, 1980'li yıllarda soğuk hava deposu olarak kullanılmış.

1988'de başlayan ve yaklaşık beş yıl süren restorasyon sırasında **yedi yüz kamyon moloz** çıkartılmış içinden. Rüstem Paşa Camii'nin yakınında yer alan hamamda kadın ve erkek bölümleri ayrı yapılmış. Bugün bir kafeye ve sıradan dükkanlara ev sahipliği yapıyor. Restorasyonu özensiz olunca ortaya vasat bir yapı çıkmış, geçmişin görkemli izleri silinmiş.

Tahtakale Hamamı

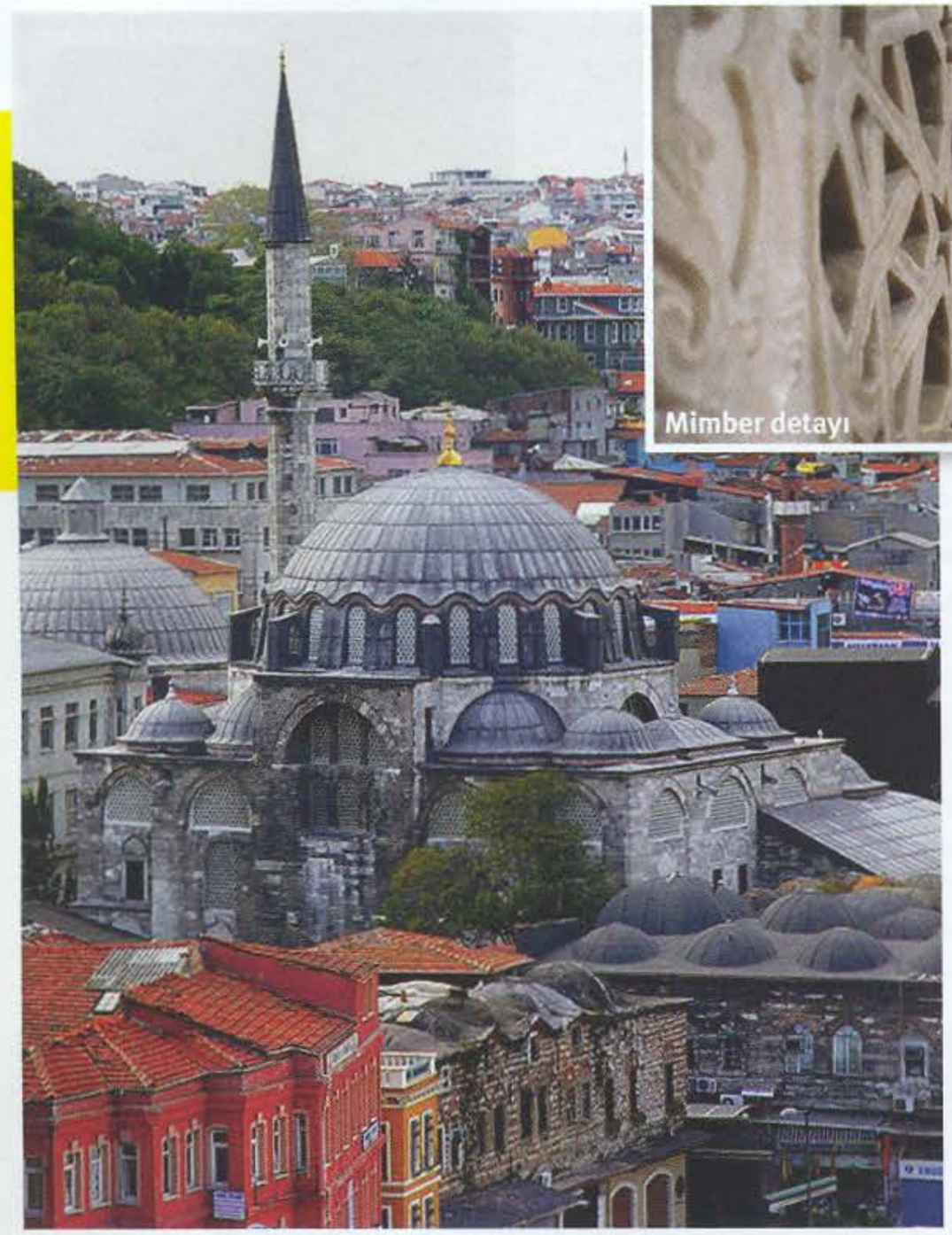
Rüstem Paşa Camii'nin arkasında, üçüncü tepenin üzerinde Süleymaniye Camii yer alıyor.

Caminin eski hali

"Cimri Rüstem Paşa Mimar Sinan'a binlerce İznik çinisi miras bıraktı."

Sinan, Arthur Stratton, 1972

Mimber detayı

Rüstem Paşa Camii

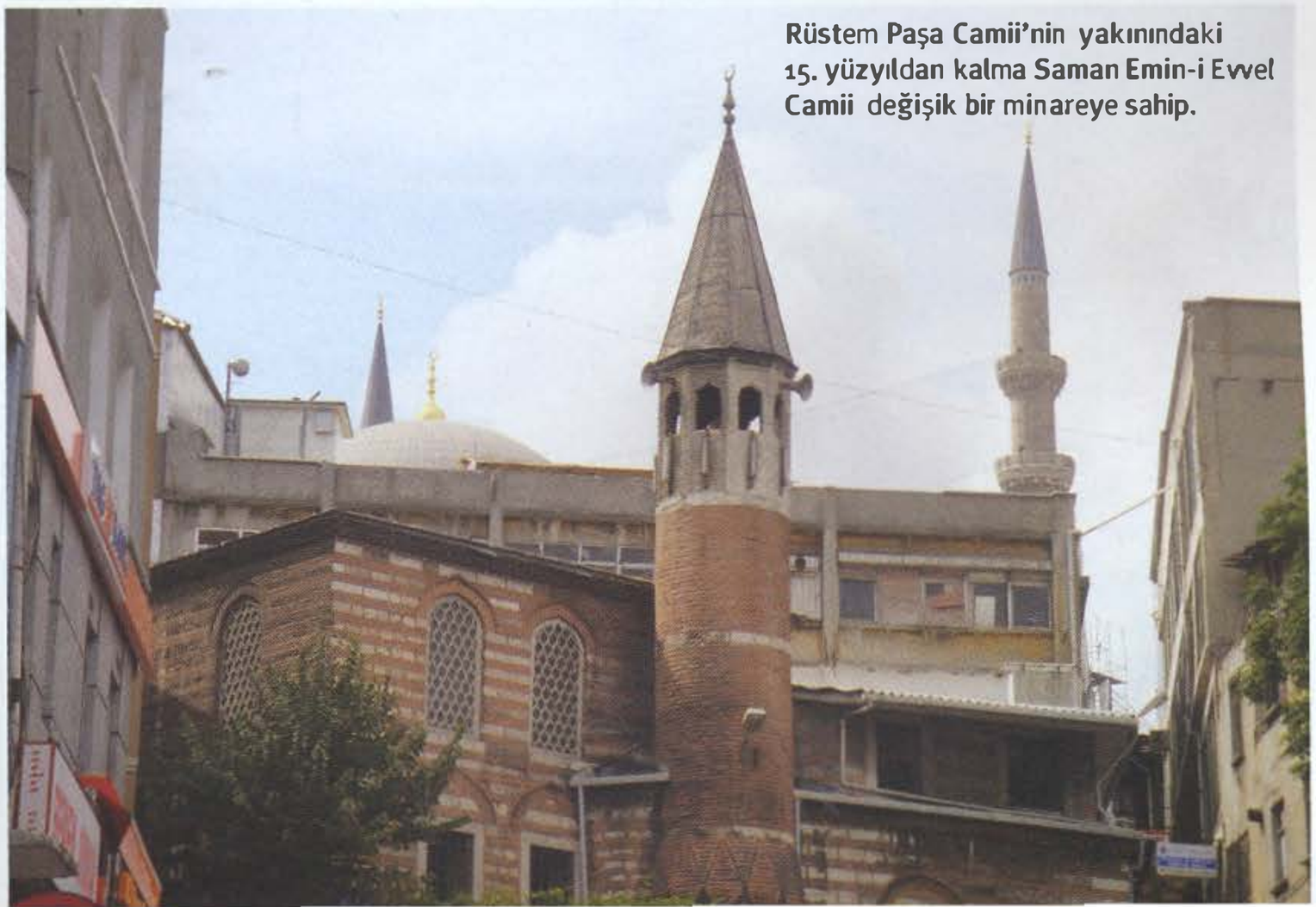
Rüstem Paşa Camii'ni denizden baktığınızda algılamak yakına geldiğinizde ayırd etmekten çok daha kolay, çünkü Tahtakale'yi çevreleyen kaosun arasında gömülü kalmış. 1561 yılında **Kanuni Sultan Süleyman**'ın damadı ve veziri **Rüstem Paşa** için **Mimar Sinan** tarafından inşa edilmiş. Daha önceleri caminin yerinde bulunan **Halil Efendi Mescidi** çukurda kaldığı için Sinan caminin altına yaptığı dükkanları platform olarak kullanmış ve böylece cami yüksek bir zeminin üstüne oturur hale gelmiş. Aşağıdan merdivenle çıkılarak girilen cami, baştan aşağı **İznik çinileriyle** kaplı, özellikle lale motifli olanlar Osmanlı çinicilik sanatının en nadide örneklerinden.

Cami büyük ihtimalle yeni kaybettiği kocasının anısına **Mihrimah Sultan** tarafından yaptırılmış. Genellikle camilerin en az iki minareli yapıldığı şehirde tek minareli bu bina oldukça mütevazı bir görüntü veriyor. Dış görünüş yanıltmasın sizi, yapı duvarlarından mihrab ve mimberine kadar her şeyin çinilerle kaplı olduğu muhteşem bir eser. İznik çinilerinin taklit edilemeyen ünlü mercan kırmızısıyla yapılmış lale ve karanfil desenleri olağanüstü. **Newsweek** dergisi camiyi dünyanın 50 mücevheri listesine almıştı. 1666 ve 1776 yıllarında çıkan yangınlardan etkilenen ve restorasyonlar geçiren caminin orijinal çinilerinden bazıları ne yazık ki çalınmış.

Kabeyi gösteren çini

Damat Rüstem Paşa

Kanuni Sultan Süleyman'a iki farklı dönemde sadrazamlık yapan Rüstem Paşa (1500-1561), **Mihrimah Sultan**'la da evlenerek padişahın damadı olmuş. **"Damat"** lakabını bu yüzden almış. **Kayınvalidesi Hürrem Sultan (Rokselana)** ve eşiyle birlikte **Şehzade Mustafa**'nın öldürülmesine sebep olduğu düşünülüyor. Karşıtlarının kendisini gözden düşürmek için çıkardığı **"cüzzamlıdır"** dedikodusu yayıldığı sırada üzerinde bit çıktığı için yazılan **"Olursa bir kişinin bahtı kavi talihi yar! Kehlesi dahi mahallinde onun işine yarar"** (**Ballı kişinin üstünde bit çıksa işe yarar**) beyitinden sonra bir lakabı da **"Kehle-i İkbal"** olarak kalmış, çünkü o zamanlar cüzzamlı insanlarda bit olmayacağı düşünülürmüş. Yaşadığı dönemde padişahtan sonra en zengin insan olduğuna inanılan Rüstem Paşa, bu muhteşem servetinin bir kısmını Cağaloğlu'ndaki **Rüstem Paşa Medresesi** (sy. 61) ve Karaköy'deki **Rüstem Paşa Hanı**'nın (sy. 273) yapımına harcamış. **Şehzade Mehmed** için yapılan camide Şehzade Mehmed'in yanına gömülmüş.

Rüstem Paşa Camii'nin yakınındaki 15. yüzyıldan kalma Saman Emin-i Evvel Camii değişik bir minareye sahip.

İznik Çinileri

Türkiye'de çinicilik tarihi çok eski ve M.Ö. 7000 yılına kadar uzanıyor. Ancak en değerli olanları XVI. yüzyıldan sonra yapılanlar. 1514 yılında **Tebriz**'in alınmasıyla birlikte **Acem** çini ustaları **İznik**'e taşınmışlar ve çini sanatının gelişmesine katkı sağlamışlar. İznik, lale ve karanfillerde kullanılan ender ve değerli mercan kırmızısının ilk üretildiği yer. XVII. yüzyıldan sonra meşale **Kütahya**'ya devredilmiş.

Eğer bu çinilerden hoşlandıysanız aşağıdakileri de görmenizi tavsiye ederiz;

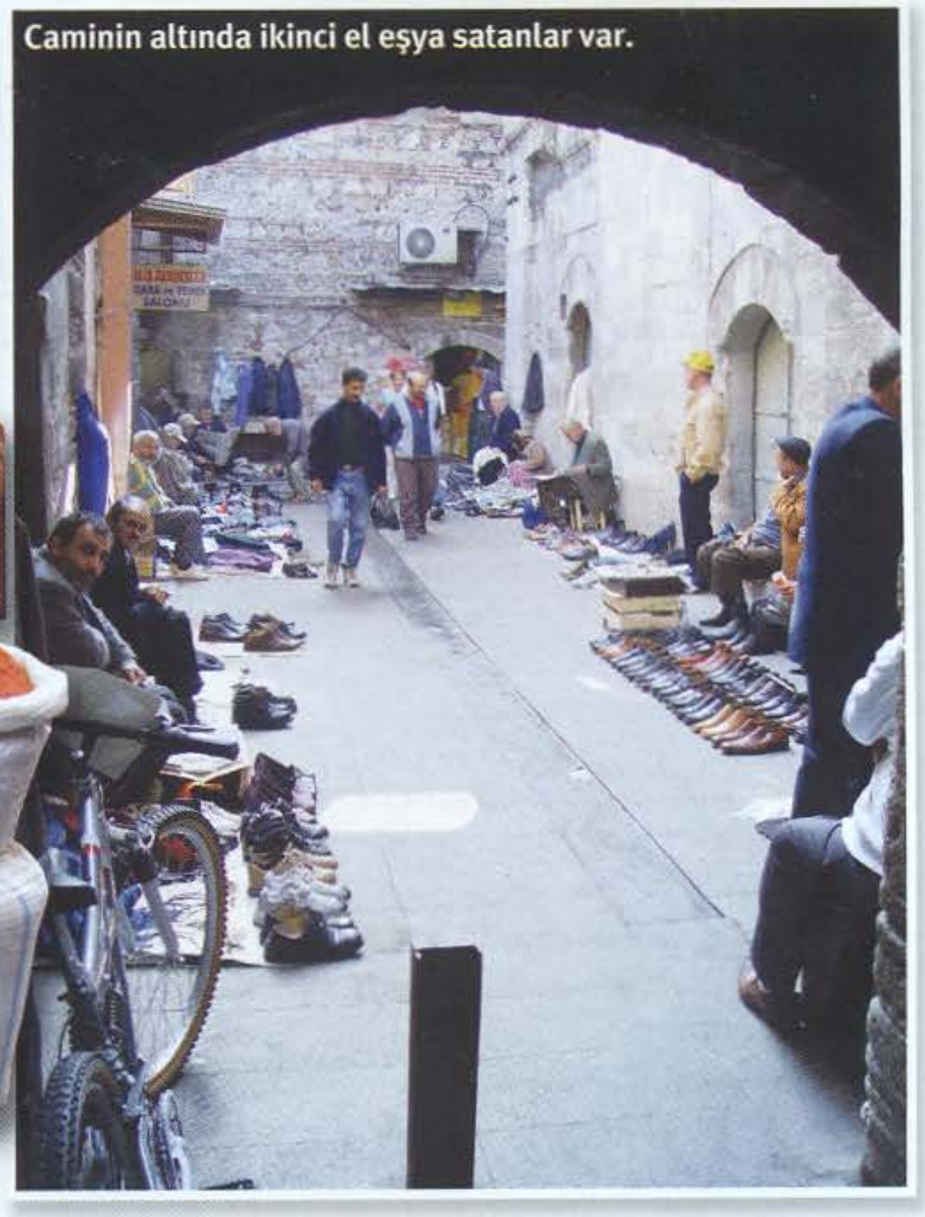
Kanuni'nin Türbesi (sy.101)
Eyüp Camii (sy.245)
Piyale Paşa Camii (sy.264)
Ramazan Efendi Camii (sy.97)
Sokollu Mehmed Paşa Camii (sy.178)
Sultanahmet Camii (sy.38)
Takkeci İbrahim Ağa Camii (sy.146)

Küçük Çukur Han

Hanlar

Rüstem Paşa Külliyesi'nde iki han var: **Büyük Çukur Han** ve **Küçük Çukur Han.** Her ikisi de baharat deposu olarak kullanılıyor. Rüstem Paşa Camii'nin yakınında iki han daha var. Yuvarlak kemerleri V. yüzyıldan kalma gibi duran **Balkapanı Han** muhtemelen İstanbul'daki hanların en eskisi. Yakınlarındaki **Hurmalı Han** göreceli olarak daha yeni ve **Bizans** döneminden kalma tuğla tonozlara sahip.

Büyük Çukur Han'ın kubbesi

Caminin altında ikinci el eşya satanlar var.

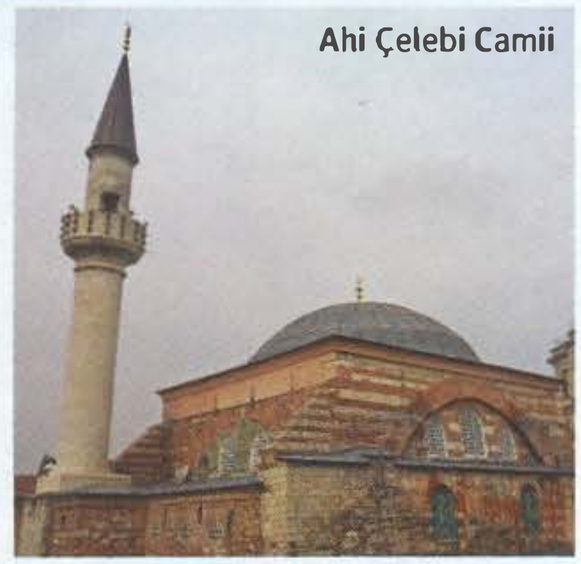
Eminönü Meydanı her daim kalabalık.
Bayraklı bina Zindan Han. Sağında ise Cafer Baba Kulesi görünüyor.

Zindan Han

Eminönü'nde, Haliç teknelerinin yanaştığı yerin yakınında, sahilde bulunan Zindan Han, XIX. yüzyılda batı mimari tarzında inşa edilen en büyük üçüncü han. Bina restore edildi ve günümüzde Haliç manzaralı **Storks Restaurant**'a ev sahipliği yapıyor.

Hanın hemen yanındaki dikdörtgen planlı **Cafer Baba Kulesi**, Haliç'teki surlardan günümüze bozulmadan ulaşabilen **tek Bizans kulesi.** İçinde IX. yüzyılda Abbasilerin yöneticisi **Harun El-Reşid**'in elçisi olarak İstanbul' gelmiş ve kuleye hapsedilmiş olan **Cafer Baba**'nın türbesi var. Binanın bodrumundaki türbesi XVII. yüzyıl gezgini **Evliya Çelebi**'nin de belirttiği gibi, özellikle eski mahkumlar tarafından ziyaret edilen kutsal bir yer haline gelmiş. Yanında yatan **Ali Baba**, Cafer Baba'nın İslamı seçen gardiyanıymış.

Hemen yandaki küçük **Ahi Çelebi Camii**, 1523 yılında Mekke'den yaşadığı yere dönerken buradan geçen bir hekim için inşa edilmiş. **Evliya Çelebi,** seyahatlerine bu camide uyuyakalıp rüyasında **Hz. Muhammed**'den "şefahat" yerine yanlışlıkla **"seyahat"** istemesiyle başlamış! Cami,1980'li yıllardaki Haliç çevre düzenleme çalışmalarından 1539 ve 1653 yıllarında çıkan yangınların ve 1894 depreminin verdiği ağır hasarlara eş bir zarar görmüş. Neyse ki 2009'da bütünüyle restorasyondan geçti.

Ahi Çelebi Camii

Uzunçarşı Caddesi geçmişte **Makros Embolos (Büyük Çarşı ya da Kolon)** adını taşıyormuş. Önemli bir cadde olarak **Konstantin Forumu'** nu **(Çemberlitaş Meydanı) Haliç'**e bağlıyormuş.

Hamdi'den görülen manzara.

NASIL GİDİLİR?

Eminönü'ne giden tramvaya binin ve Mısır Çarşısı'nın yanındaki boş meydandan camiye doğru yürüyün. Süleymaniye'den aşağı doğru yürüyebilir veya Kapalıçarşı'dan çıkıp Uzun Çarşı Caddesi'nden de varabilirsiniz buraya.

NEREDE YENİR?

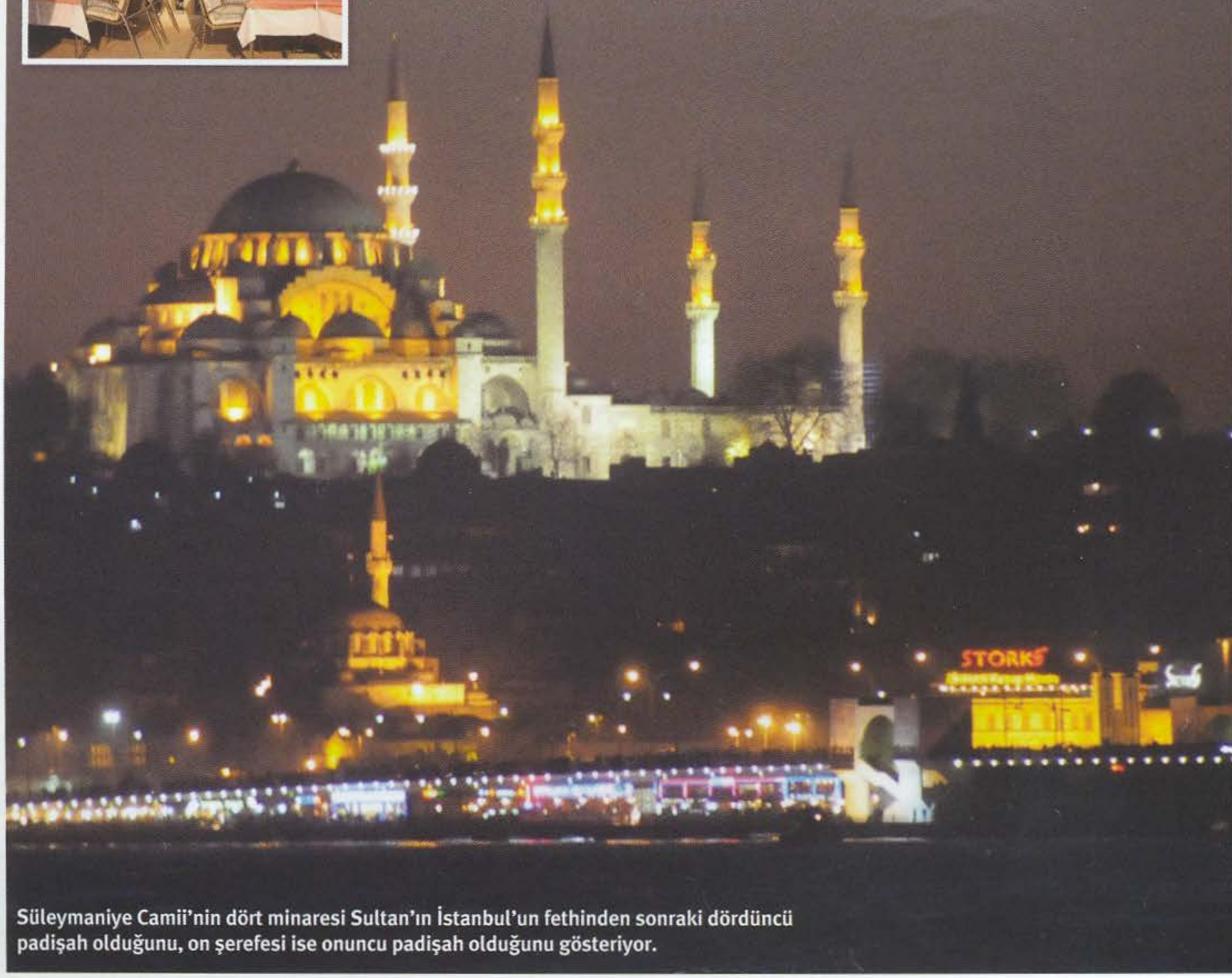
Hamdi Et Lokantası
Tahmis Caddesi, Kalçın Sokak No. 17, Eminönü
Tel: 0212 528 03 90
www.hamdirestorant.com.tr
Popüler kebap restoranı. Boğaz ve Haliç manzaralı birkaç masasının olduğu küçük terasında oturmak istiyorsanız rezervasyon yaptırmanız şart.

Levi
Tahmis Caddesi, Kalçın Sokak No. 23/1, Eminönü
Tel: 0212 512 11 96
Yahudi mutfağından örnekler bulabileceğiniz, ortamına göre fiyatların yüksek olduğu bir restoran.

Tahtakale Hamamı
Uzunçarşı Caddesi No. 329 Tahtakale
Tel: 0212 514 40 42
Eski hamamın odalarından dönüştürülmüş bir kafe. Çay ve kahve çeşitlerinin yanı sıra taze meyve suları ile sandviçleri oldukça makul fiyatlarla sunuyor.

Zinhan Kebap House at Storks
Ragıp Gümüşpala Caddesi No. 54-6, Zindan Han
Tel: 0212 512 42 75
Geniş modern hanın üst katındaki kebap restoranının harika bir manzarası var. Karışık ızgarası ve çikolata suflesi müşterilerden büyük övgü alıyor.

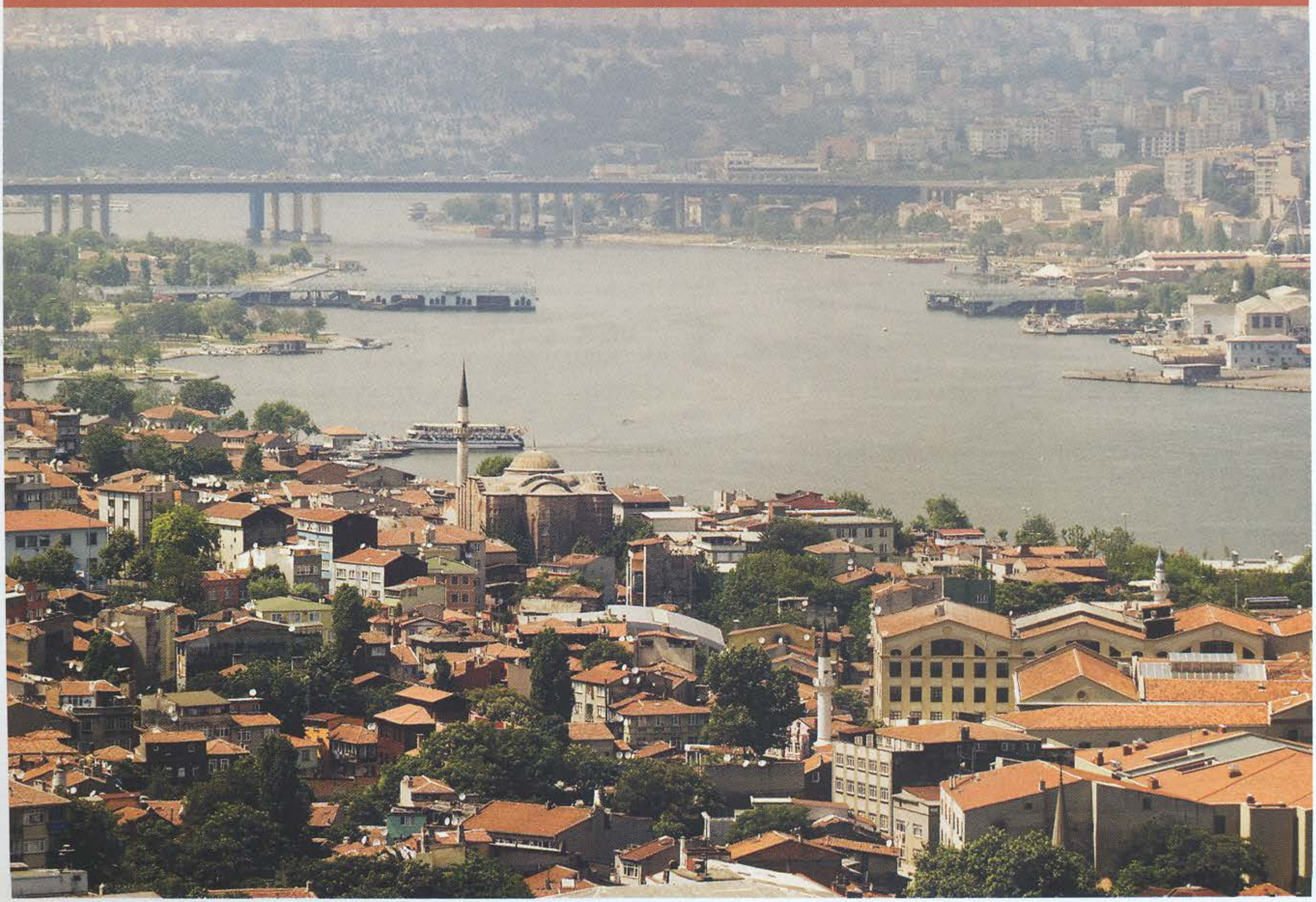

Süleymaniye Camii'nin dört minaresi Sultan'ın İstanbul'un fethinden sonraki dördüncü padişah olduğunu, on şerefesi ise onuncu padişah olduğunu gösteriyor.

Yangın Olur, Biz Yangına Gideriz...
Cibali ve Haliç Surları

035

Cibali bugün, Kadir Has Üniversitesi olan eski sigara fabrikası ve Rezan Has'ın adını taşıyan küçük müze ile hayata yeniden dönmüş. Şehri, Haliç tarafından istilaya gelen düşman saldırılarından korumak için yapılan surların çevrelediği semt bir zamanlar Bizans kilisesi olan muhteşem Gül Camii'ne de ev sahipliği yapıyor.

Cibali karakoluyla ünlü ama yangınlarıyla daha da ünlü. Eskiden devlet binaları yangından korunmaları ve kalıcı olmaları için taştan yaptırılırmış, evler ise ahşaptan. Bu yüzden Cibali'de yangın çıktığında evden eve geçip Yenikapı'ya kadar kolayca ulaşırmış. Haliç'in güney kıyısında **Atatürk Köprüsü** ve **Fener** arasında kalan bu orta halli ama renkli semt, bir zamanlar tütün fabrikasına ev sahipliği yaptığından hala tütün saran kadınları getirir akıllara.

Cibali adını, 1453'te İstanbul'un Fethi sırasında sahil surlarını geçen Osmanlı askerinin adından, **Cebe Ali**'den almış. Geçmiş zamanda zengin, kozmopolit bir semt olan ve meyhaneleri ile ünlü Cibali'de genellikle **Rumlar** ve **Yahudiler** yaşarmış. XVIII. yüzyılın ortalarında Müslümanların gelmeye başlamasıyla camiler ve derviş tekkeleri de inşa edilmiş. O zamanlar pek çok paşa evini buraya taşımış. Cibali teknelerin izolasyonunda kullanılan zift gibi malzemelerin depolandığı yer olmuş, bunların çok yanıcı olması sebebiyle şehirdeki birçok yangın burada başlamış. Adı kötüye çıkmış, dile düşmüş bir kere.

Hemen bitişiğindeki bölge, **Küçükmustafapaşa** ismini muhtemelen Sadrazam Bozoklu Küçük Mustafa Paşa'dan almış. İşin komik tarafı Küçükmustafapaşa –Kocamustafapaşa (Samatya) otobüsü var!

Cibali Kapı

Cibali Kapı büyük bir ihtimalle İstanbul'un fethedildiği gün **Cebe Ali** tarafından ele geçirilmiş.

Tulumbacılar

Yangın Vaaaarr!

Ahşap binaların gittikçe azaldığı günümüz İstanbul'unda bir yangının nasıl bu kadar çabuk yayılabileceği ve büyük bir tehlike arz edebileceğini anlayabilmek hayli zor. Belgeler bize birçok binanın defalarca yandığını ve her seferinde yeniden yapıldığını gösteriyor. İstanbul'u yangından koruyabilmek için **Galata Kulesi** (sy. 324) ve **Beyazıt Kulesi**'nin de (sy. 83) dahil olduğu pek çok yangın gözetleme kulesi yapılmış. Kulelerde yaşayan görevliler bir yangın anında kuleye kırmızı bayrak asarak uyarırmış **tulumbacıları**. Tulumbacıların görevleri kelimenin tam anlamıyla "yangının üstüne gitmek" ve söndürmekmiş. Böylesi kelle koltukta yaşayan, ele avuca sığmaz civanların idaresi ayrı bir maharet istermiş. **1633 Yangını**'ndan sonra **IV. Murad** içki ve tütün kullanımını yasaklamış. En kötü yangınlardan biri olan 1870 **Pera Yangını** 900 kişinin ölümüne ve binlerce kişinin evsiz kalmasına neden olmuş. **Edmondo di Amicis** XIX. yüzyılda "**Constantinople**" adlı eserinde, bir cariyenin padişaha yangını haber vermek için kırmızılar giyerek huzura çıktığını naklediyor. **İrfan Orga** da "**Bir Türk Ailesinin Portresi**" isimli kitabında yangında evini kaybeden kendi ailesini anlatıyor.

Cibali Karakolu

Pierre Weber'in "**Düğün Gecesi**" adlı eserinden Cibali semtindeki insanlar ve karakol baz alınarak uyarlanmış. Komiser **Cafer Sabbah** rolünü **Muammer Karaca** oynamış. İlk olarak 1950'li yıllarda sahnelenen oyun, daha sonraları **Nejat Uygur** tarafından büyük bir başarıyla yorumlanmış. 1966'da **Hulki Saner** tarafından sinemaya aktarılmış.

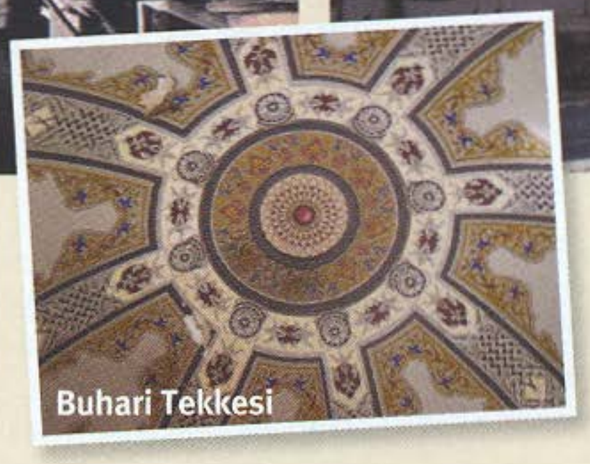

Atatürk Köprüsü

Orhan Kemal'in de yaşadığı semt olan Cibali, 1940 yılında yapılan ve yoğun bir trafiği olan Atatürk Köprüsü'nün güney tarafında bulunuyor. Yanındaki **Unkapanı**, ismini "**Odun Kapısı**"nın bir şekilde kısalarak günümüze ulaşmasından almış. Bir diğer ihtimal ise un sözcüğünün burada gemilerden boşaltılan una ithafen verilmiş olduğu, "**kapan**" kısmının ise **baskül** anlamındaki "**kappan**" ya da depo anlamındaki "**kapan**" kelimelerinin birinden türemiş olabileceği şeklinde. Hatta bazı kaynaklar adını buradaki **Beylik Un Değirmeni**'nden aldığını söylüyor. Unkapanı aynı zamanda **Evliya Çelebi**'nin doğduğu yer.

Cibali Tütün Fabrikası

Bir zamanlar Cibali Tütün Fabrikası olan yerde şimdi **Kadir Has Üniversitesi** var. Atatürk Köprüsü'nü geçtikten hemen sonra sağda görülen bu dev bina 1884 yılında yapılmış ve önce tütün depolamak için kullanılmış. Daha sonraları sigara yapımının da başladığı işletmede aynı ailelere mensup kişilerin kuşaklar boyu çalışması ilginç bir sosyalleşmeyi de beraberinde getirmiş. Fabrika üretiminin doruğunda olduğu dönemlerde karakolu, hastanesi, kreşi, dükkanları ve restoranlarıyla küçük bir kasaba görünümündeymiş. 1925 yılında kamulaştırılan işletmenin faaliyetlerine 1995'te son verilmiş.

Fabrika Coca-Cola markasını Türkiye'ye getiren sanayici Kadir Has tarafından 1998-2002 yılları arasında modern bir üniversite kampüsüne dönüştürüldü. Buraya gelen bazı ziyaretçilerin binadan çıkarken aklına **"Fabrikada tütün sarar, sanki kendi içer gibi..."** şarkısının sözleri geliyor, eski günleri yadedercesine. Binanın içindeki **Rezan Has Müzesi**'nde (*hergün açık*) sanat ve tarih eserleri sergileri yapılıyor. **Neolitik** çağdan **Selçuklulara** kadar olan dönemdeki el yapımı eserlerden oluşan daimi koleksiyona, **Karanlık Çeşme** olarak bilinen XI. yüzyıl **Bizans sarnıcı** ve XVII. yüzyıl **Osmanlı hamamı** ev sahipliği yapıyor. Müzeye doğru giderken duvarları süsleyen, fabrikanın altın çağlarını gösteren resimlere göz atmayı unutmayın. Buraya geldiğinizde tarihin üç katmanında, XI. yüzyıl sarnıcı, XVII. yüzyıl hamamı ve XIX. yüzyıl tütün deposunda dolaştığınızı biliyor olmak bile insana ayrı bir heyecan veriyor.

Üniversite binasının hemen arkasındaki türbe, XVI. yüzyılda İstanbul'a gelen **Nakşibendi Şeyhi Emir Ahmed Buhari**'ye ait. Bina tüm zarafetiyle günümüze gayet iyi durumda ulaşmış. Yol boyunca ilerlediğinizde XVIII. yüzyıl sonlarına doğru yapılan ve kökleri **Kuzey Afrika**'ya uzanan bir tarikata ev sahipliği yapan **Şazeli Camii**'ne rastlarsınız. Cami, İstanbul'daki pek çok kahvehanenin koruyucusu olduğu için saygı gören **Ali** eş-**Şazeli** tarafından yaptırılmış. Aynı tarikatın **Beşiktaş**'taki (sy. 398) **Ertuğrul Tekkesi** ise sıradışı bir mimariye sahip.

Şazeli Camii

Gül Camii (Ayia Theodosia Kilisesi)

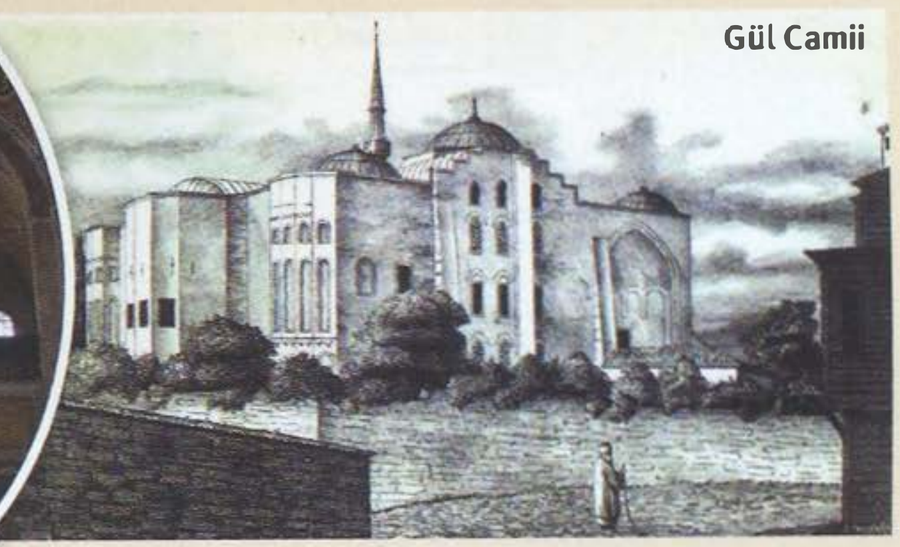
Üç apsisi olan bu heybetli **Bizans** kilisesi **Şair Nebi Sokak**'ta bulunuyor. Muhtemelen IX. veya X. yüzyılda yapılmış, 1490'larda camiye dönüştürülmüş. Adının **"Gül Camii"** olmasının ilginç bir hikayesi var: **Azize Theodora**'nın isim günü olan 29 Mayıs 1453'te büyük bir kalabalık toplanmış ve güllerle süsledikleri kilisede Türklerin istilasından korunmak için dua etmeye başlamışlar. İstanbul'un fethi tamamlandığında askerler içeri girip gülleri görünce şaşkınlığa düşmüş.

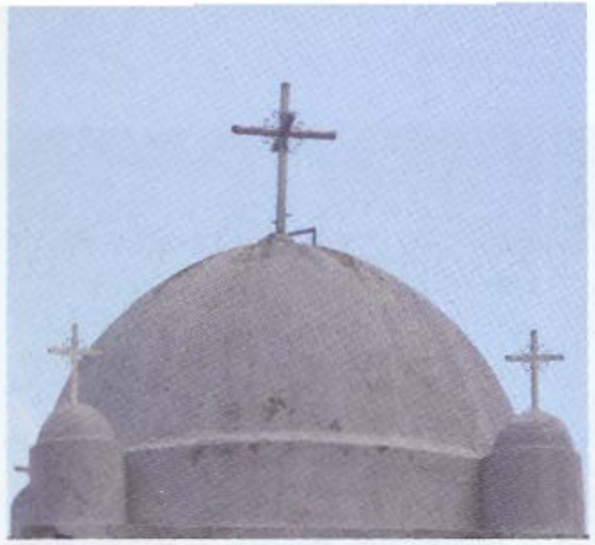
İsim konusunda bir başka rivayet **Gül Baba** adındaki evliyanın burada gömülmüş olabileceği yönünde. Bazıları da şehir surlarını savunurken öldüğü söylenen ama cesedi bulunamayan **son Bizans İmparatoru XI. Konstantin Dragases**'in burada gömülü olduğunu söylüyor. Girişin üstünde kim tarafından yazıldığı belli olmayan Osmanlıca bir kitabede **"İsa'nın Havarisi**'nin türbesidir. Huzur içinde yatsın" yazılması da kafaları iyice karıştırıyor.

Kilisenin altında Bizans İmparatorluğu'nun en saygın kişilerine ait olan bir de mahzen mezar bulunuyor. Kilisenin karşısında **Adile Sultan** tarafından sıbyan mektebi olarak inşa ettirilen bir kütüphane var. Divan şairi ve bir hayırsever olarak bilinen Adile Sultan'ın Anadolu yakasındaki sarayı, vasiyeti üzerine **Kandilli Kız Lisesi** (sy. 532) olmuş.

Rezan Has Müzesi

Gül Camii

Ayios Nikolaos (Aya Nikola) Kilisesi

Ana cadde üzerindeki kilise, denizcilerin koruyucusu olan Aya Nikola'ya adanmış. Bizans zamanında yapılmış eski bir kilisenin yerine 1837 yılında inşa edilmiş. İçinde seferlerden sağ salim dönen denizcilerin şükranlarını göstermek için astıkları gemi modellerini görebilirsiniz. Kilise, Yunanistan'ın **Athos Dağı**'ndaki **Vatopedi Manastırı'na** bağlı. Dış surlardaki bir yazıta göre burada çıkan şifalı sular **Aziz Haralambos'a** adanmış.

Küçük Mustafa Paşa Hamamı

Cibali'nin arka sokaklarında, Gül Camii'nin yakınında ve **Kömür Lokantası**'nın hemen karşısında bulunan bu büyük ve güzel hamam maalesef bugün harap durumda. **Bozoklu Mustafa Paşa**'nın yaptırdığı hamam, şehirdeki en eski hamamlardan biri olma özelliğini taşıyor. Yıllardır kapalı, kubbelerindeki kurşunlar çalınmış. İçine girdiğimizde böylesi güzel bir binanın kaderine terk edilmesinden dolayı çok üzüldük.

Haliç Surları

İstanbul'da "sur" deyince akla ilk gelen kara surları dışında (sy. 144 ve sy. 154), deniz kenarına yapılan sahil surları da var. En etkileyici kısım **Mermerkule**'den başlayıp **Sarayburnu**'na, **Boğaz**'ın girişine kadar geliyor. Bunlar şehri **Marmara Denizi**'nden gelip istila etmek isteyenlere karşı koruma amaçlı yapılmış. Antik çağlarda **Propontis**, zaman zaman da **Propontine Surları** (sy.169) diye geçmiş. Surlarda teknelerin limanların içine girmesine olanak sağlayan kapılar da yapılmış. Surların bazı kısımları XIX. yüzyılda tren yolunun yapılmasıyla yıkılmış ama geriye kalanlar hala geçmişle ilgili ipucu vermeye yetiyor. İstanbul'u saldırılardan koruyan ve **Haliç**'teki yerleşimlere düşmanların girmesini engelleyen surların bir kısmı hala kıyıya paralel olan yol boyunca görülebilir. Özellikle Proportine Surları ile kıyaslandığında oldukça bakımsız olan surlar, daha sonraki dönemlerde yapılmış olan binalara temel oluşturmuş ya da yol çalışmalarından ötürü tamamı ile yıkılmış.

İlk surlar muhtemelen **Septimius Severus** tarafından II. yüzyılda yapılmış ve **Büyük Konstantin** tarafından IV. yüzyılda, **II. Theodosios** tarafından da V. yüzyılda tekrar inşa edilmiş. Kara surlarından daha alçak olan deniz surlarının, daha dayanıksız olduğu 1204 yılındaki **IV.Haçlı Seferi** sırasında kanıtlanmış.

"(29 Mayıs 1453) Ayia Theodosia Kilisesi, kör karanlıkta ateşler içinde parladı, bir umut ışığı gibi parıldayarak..."

Byzantine Churches in Constantinople, Alexandervan Millingen, 1912

Sayılarla Deniz Surları
Uzunluk (Propontine): 8 km
Uzunluk (Haliç): 5 km
Yükseklik (Propontine): 12-15 m
Yükseklik (Haliç): 10 m
Kule sayısı (Propontine): 188
Kule sayısı (Haliç): 110
Kapı sayısı (Propontine): 13
Kapı sayısı (Haliç): 20

NASIL GİDİLİR?
Eminönü'nden 36C, 35D ve 99A no'lu veya Taksim'den 55T ve 35D nolu otobüslere binebilirsiniz. Vapurla Fener'e gelip Atatürk Köprüsü'ne doğru da yürüyebilirsiniz.

NEREDE YENİR?

Barba Giritli Balık Lokantası
Abdülezelpaşa Caddesi No:3
Tel: 0212 533 18 66
Lezzetli balık ve meze çeşitlerini bulabileceğiniz lokantada Antakya ve Gaziantep mutfağından da tatlar var.

Cibalikapı Balıkçısı
Abdülezelpaşa Caddesi No:7
Tel: 0212 533 28 46
www.cibalikapibalikcisi.com

Kendi deyimleriyle "salaşın sıcaklığı, temizin ferahlığı" nı sağlayan bu balık restoranı, nostaljiyi muhteşem Haliç manzarası eşliğinde yudumlamanızı sağlıyor. Eğer yenilikçilerdenseniz parmesanlı midyesini deneyin, yok değilseniz klasik balık ızgaranın keyfini sürün.

Kömür Lokantası
Müstantik Sokak No:33
Küçükmustafapaşa
Tel: 0212 631 01 92
www.komurlokantasi.com
1960'lardan beri Karadeniz yemekleri yapan arka sokaktaki bu lokantada Trabzon, Rize ve Artvin mutfağından leziz örnekler tadabilirsiniz. Kara lahana dolmasını mutlaka deneyin.

Surların Ardında Bizans Ruhu

Fener

836

Fener, patrikhanenin buraya taşınmasıyla 1600'lü yıllardan itibaren Rum Ortodoks cemaatinin dini merkezliğini üstlenmiş. Haliç'in güney kıyısında, İstanbul'un yedi tepesinden birinin yamacına kurulduğu için yokuşu da, merdiveni de bol. İnsanların nefesinin kesilmesinin gerçek nedeni ise büyüleyici kiliseleri. Bunların arasında beton yerine demir kullanılarak inşa edilen Sveti Stefan Bulgar Kilisesi de var.

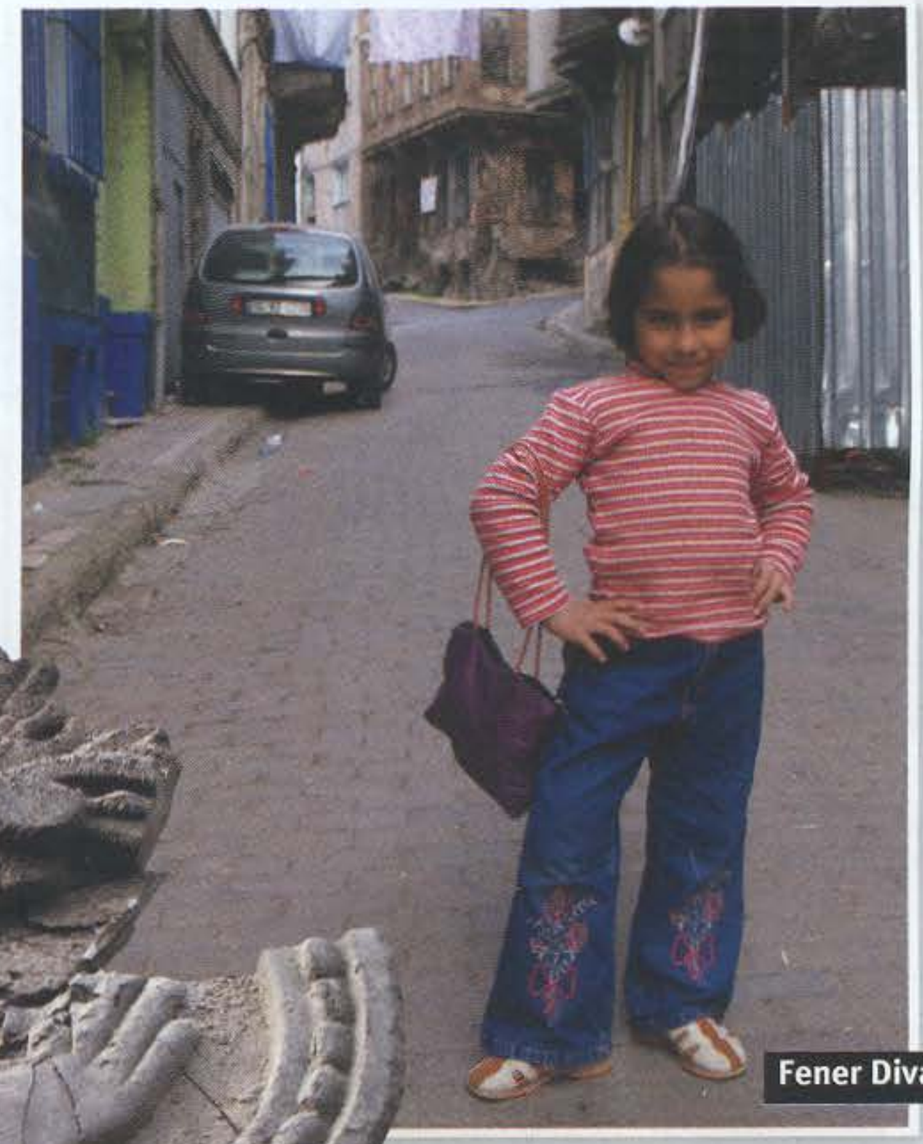
Fener özellikle sarayda önemli görevler üstlenen Rumların rağbet ettiği bir semtmiş. Bugünlerde ise Rumların Osmanlı döneminde inşa ettirdiği taş konaklardan günümüze ulaşabilmiş olanları, Anadolu'dan göç edenlerin kullanımında. Bizans sahil surlarının içinde kurulan Fener'de yaşayan ve **Phanariot** olarak isimlendiren Rum nüfus fetihten önce evlerini terk etmiş, ancak **Fatih Sultan Mehmed**'in kendilerine dokunulmayacağı ve ibadetlerinde serbest bırakılacakları garantisi vermesi üzerine geri dönmüşler. Bizans dönemindeki adı **Petrion** olan semtteki Rumlar ticaret sayesinde daha da zenginleşmiş ve çocuklarını eğitim için Avrupa'ya göndermişler. Eğitimli kesim bürokraside **Divan-ı Hümayun** ve **Donanına-i Hümayun** tercümanlığı gibi çok önemli görevlere gelmiş. En iyi örneklerden biri olan tarihçi **Dimitri Cantemir** (Dimitri Kantemiroğlu) **Boğdan** beyliğine atanmış. Fener'deki konağı hala duruyor. **Sultan IV. Mehmed**'in döneminde büyük **dragoman (saray ve elçilik tercümanı)** olan ama unvanından daha önemli bir güç elde eden **Alexandros Mavrokordato** ise Osmanlı'da üst düzey görevlerde bulunan Rumlara örnek verilebilecek bir diğer isim.

Alexandros Mavrokordato

UNESCO ile **AB**, Fener ve komşusu Balat'ta restorasyon çalışmaları yaptı. Gene de bu bölgenin bir zamanlar ne kadar zengin olduğunu hayal etmek zor. Büyük köşklerin çoğu yok olmuş, geriye kalanlar ise harap durumda. Evlerin arasında çamaşır iplerinin gerili olduğu, sokaklarda yüzlerce çocuğun oynadığı semtte gezerken kulağınıza İstanbul Türkçesi'nden ziyade Karadeniz aksanı çarpıyor.

"...Eski Biz ns ruhunun sığındığı Fener bölgesinin sessizliği ve melankolisi..."

Edmondo de Amicis, Constantinople, 1877

Fener Divası

Fener sokaklarından bir arma.

Fener sokaklarında hala görkemli konaklar var.

Fenerliler

Fener, yüzyıllarca Rum cemaatinin yaşadığı elit bir semt olmuş. **Fatih Sultan Mehmed**, İstanbul'u aldıktan sonra Osmanlı'nın yeni başkentini bir dünya şehri yapmaya karar vermiş. Ataları burada yaşamış ama kendileri şehirden kaçan Rumları Haliç kıyısında yerleşmek üzere davet etmiş. Zaman içinde bir kısmı, **Eflak** ve **Boğdan**'a bey ya da saraya tercüman olsalar da zengin Fenerliler'in çoğu servetlerini ticaretten kazanmış. Aynı zamanda eğitime ve geleneksel Yunan dilini yaşatmaya büyük önem veren semt sakinleri, o zamanlarda Balkanları saran devrim ateşinin önünde zorlukla durabilmişler. Fener'de yaşayan Rumların saraydaki yükselişleri 1821 yılında Yunan topraklarındaki ayaklanmayla son bulmuş. Birçoğu da zulüm görmekten korktuğu için kaçmış İstanbul'dan. Gidenlerin çoğu geri dönmüş ama bu kez yerleşmek için Fener'i değil **Pera**'yı, **Prens Adaları**'nı veya **Boğaz**'ı tercih etmişler. Fener bir daha toparlanamamış. Böylece XVIII. ve XIX. yüzyıllarda Rum nüfusun çoğunlukta olduğu Fener'e XX. yüzyılda daha çok Karadeniz bölgesinden gelenler yerleşmiş.

Ayios Yeoryios Kilisesi

Fatih Sultan Mehmed'in Patrik Gennadios'a patriklik beratını verişini tasvir eden mozaik pano.

Orta Kapı

Fener Rum Ortodoks Patrikhanesi

VI. yüzyıldan beri Ortodoks dünyası için çok önemli bir şehir olan İstanbul, bu yüzden sürekli güç savaşlarının ortasında yer almış. Faaliyetlerini bugün yerinde **Fatih Camii** olan **Havariyun** (12 Havari) **Kilisesi**'nde yürüten patrikhane daha sonra Çarşamba semtindeki **Pammakaristos Manastırı**'na (**Fethiye Camii**) taşınmış. Sonra sırasıyla **Fener Vlah Sarayı Kilisesi** ve **Ayvansaray Ayios Dimitrios Kilisesi**'ne geçmiş. 1602 yılında şu anda bulunduğu **Ayios Yeoryios (Aya Yorgi) Kilisesi**'ne yerleşmiş. Günümüzde dünyadaki Rum Ortodoks cemaati tarafından ana kilise olarak kabul edilen patrikhanenin kilisesi büyük yangında tamamen yanmış. 1720 yılında yeniden yapılıp bugünkü görünümüne kavuşmuş. Patrikhane üçlü bir kapıdan geçilerek girilen bir avlunun ortasında yer alıyor. 1821 yılında Yunanlıların Osmanlı hakimiyetinden çıkmak için başlattığı savaşı **Patrik V. Gregorios**'un desteklediği düşünülmüş. O yüzden asılan patriğin anısına **Orta** Kapı kilitlenmiş ve siyaha boyanmış. Kapıyı o günden sonra hiç açmamışlar. 1941 yılında maruz kaldığı ikinci yangın patrikhaneyi hayli tahrip etmiş, geriye sadece kilisenin arkasındaki bahçenin sonunda yer alan zarif kütüphanesi kalmış. Patrikhane 1990'larda restore edildi.

Kiliseye adını veren Aya Yorgi

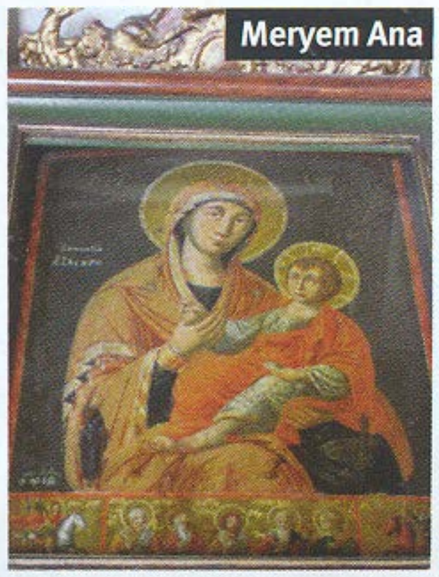

Bizans'ın çift başlı kartalı

Patrik I. Bartholomeos

Patrik I. Bartholomeos

Dimitrios Arhondonis, Gökçeada'nın **Zeytinli Köyü**'nde 29 Şubat 1940'ta **Kahveci Hristo** ve eşi **Meropi**'nin üçüncü çocuğu olarak doğdu. 22 Ekim 1991'de Rum Ortodoks Patrikhanesi tarafından ölen **Dimitrios**'un yerine **I. Bartholomeos** adıyla seçildi. 2 Kasım 1991'de 270. patrik olarak göreve başladı. Çevreci yaklaşımları tarafından **Al Gore** tarafından **Yeşil Patrik** olarak nitelendirildi. Biz tanıştığımızda kendisini çok espritüel bulmuştuk. Bir TV programında "Sizden sonra patrik olmasını dilediğiniz biri var mı?' diye sorduklarında "Daha gencim, gitmemi mi istiyorsunuz yoksa?" demişti. Küçük kardeşi **Antonios,** Fransa'da berberlik yapıyor, ablası **Zaharo** Atina'ya yerleşmiş, Avustralya'ya göçen ağabeyi **Niko** restoran işletmeciliğine soyunmuş. Bartholomeos doğu kilisesinin patrikleri arasında **"Primus inter pares" (eşitler arasında birinci)** olarak görülüyor. Belgelerde unvanı **ekümenik (evrensel)** olarak geçiyor ama resmi kurumlar tarafından bu unvan kabul edilmiyor. Tartışmalar da halen sürüyor.

Patrik Ofisi

Meryem Ana

Eğer İstanbul'daki Bizans kiliselerinin en parlak dönemlerinde nasıl göründüğünü merak ediyorsanız patrikhaneyi mutlaka görmelisiniz. Loş bir ortamda parıl parıl parlayan altın renkli **İkonostasion'a** dikkat edin. En nadide parça olan, XII. yüzyıldan kalma ve nadir bulunan **Vaftizci Yahya'**nın mozaik ikonunu, sağ tarafta en uçta görebilirsiniz. Hemen yanında **Panayia Pammakaristos'u (Hz. İsa'nın en mutlu annesi)** tasvir eden ikinci bir mozaik ikon yer alıyor. Dünyada benzeri çok az olan bu iki mozaik ikon arasında, **Kudüs'te Hz. İsa'nın bağlanarak kırbaçlandığına inanılan sütun** bulunuyor. En sağdaki lahitlerin içinde yatan üç azize **Omonia, Theophano** ve **Efimia**'nın (sy. 480) ayırt edilmelerini sağlamak için önlerine ikonları yerleştirilmiş. Geçmişte tarihi V. yüzyıla dayanan **ahşap patrik** tahtı varmış. **Altın Ağızlı Yuhanna**'nın **(Ayios İoannis Hrisostomos)** patriklik yaptığı döneme aitmiş. Bugünkü taht 17.-18. yüzyıl Osmanlı işi. Kilise, Katolik ve Protestanlardan daha sonra kutlanan Rum Ortodoks Noel ve Paskalyası boyunca çoğu Yunanistan'dan gelen ziyaretçilerle dolup taşıyor.

Azizelerin Lahitleri

Makedonlar

Bugünkü Bulgar cemaatinin çoğu Osmanlı zamanında imparatorluk topraklarında bulunan **Makedonya**'dan gelmiş. İşin ilginç tarafı Makedonya'nın **Yunanistan** kısmından. Çoğunun kökeni **Kastorya**'dan, dilleri ise **Makedonca**. Önce mandıracılık ve bahçıvanlıkla uğraşmışlar. Kaymak, süt, yoğurt satmışlar. **Şütte, Milka** ve **Çerkezo** şarküterileri, **Beyaz Fırın** Makedonlar tarafından kurulmuş. Eskiden Bulgar nüfus çok olduğu için **Beyoğlu, Fener** ve **Kumkapı**'da okulları varmış. Hepsi kapanmış. Bugünkü cemaat yaklaşık 400 kişiden oluşuyor. Şişli Bulgar Ekserhanesi'ndeki **Sveti İvan Rilski Kilisesi**'ni günümüzde daha ziyade Moldovyalılar kullanıyor ama cemaat Noel'i bu kilisede kutluyor. Paskalya ve düğünler için Fener'deki kilise tercih ediliyor. Üçüncü kilise Feriköy Bulgar Mezarlığı'ndaki **Sveti Dimitri** ise genelde cenaze törenlerinin yapıldığı yer. Dördüncü kilise **Bulgar Hastanesi**'nin içindeymiş ama hastaneye devlet el koymuş. Bugün **Türkiye Hastanesi** (sy.355) olarak geçen binadaki kiliseyi mescide çevirmişler. Yolunuz Beşiktaş çarşıya düşerse **Kaymakçı Pando**'ya, **Bulgar'ın Yeri**'ne (sy.400) uğramayı unutmayın.

Sveti (Aziz) Stefan Bulgar Kilisesi

İstanbul'da yaşamını sürdüren Bulgar azınlık XIX. yüzyıla kadar Rum Ortodoks Patrikhanesi'ne bağlıymış. XVIII. yüzyıl sonlarında başlayan milliyetçilik akımının etkisi ve **Rusların** desteğiyle Bulgarlar, devrin padişahına kendi dillerinde ibadet etmek isteklerini iletmişler. Taleplerinin kabul edilmesini takiben ilk olarak küçük, ahşap bir kilise yapılmış burada. Yangında harap olan binanın yerine daha büyük bir kilisenin inşa edilmesi gündeme geldiğinde planı Ermeni mimar **Hovsep Aznavur** hazırlamış. Zeminin zayıf olması nedeniyle betonarme yerine demir iskelet yöntemi tercih edilmiş. Mimari olarak *Eklektik* tarzının özelliklerini taşıyan kilise, 1871 yılında **Viyana**'da yapılmış ve parçalar halinde **Tuna Nehri** üzerinden gemilerle getirtilip Haliç kıyısına kurulmuş ve İstanbul'un ilk prefabrik yapısı olarak tarihe geçmiş. 1870 yılında **Sultan Abdülaziz**'in fermanıyla patrikhaneden bağımsız hale geçen kilisenin başına bir **Eksarh (Bulgar Ortodoks Kilisesi**'nde önder) getirilmesi, biraz ileride yer alan patrikhanenin üzerinde bir tokat etkisi yaratmış. Bugün Bulgar cemaati tarafından ibadet yeri olarak kullanılan kilise her gün saat 09.00 ve 17.00 saatleri arası ziyarete açık. Noel'in üçüncü günü de Aziz Stefan'ın isim günü olarak kutlanıyor. Dünyada bu şekilde yapılmış çok az bina var, bu yüzden görülmeyi kesinlikle hak ediyor. Yolun tam karşısında hava kirliliğinin karalttığı yapı bir zamanlar papaz eviymiş. Şu anda yol seviyesinin aşağısında ve bekçi lojmanı olarak kullanılıyor.

İkonostasion

Merdivenli Mektep Sokağı

Sarp bir yokuşta kurulmuş Fener, bu yüzden de **Rum Erkek Lisesi**'ne giden yol da dahil olmak üzere birçok caddesine merdivenler yapılmış. Merdivenli Mektep Sokağı, **Dimitri Cantemir**'in evinin önünden okula doğru devam ediyor.Yokuşun yukarısındaki eski, güzel taş binalar bölgenin geçmiş günlerine ait ihtişamının göstergesi. Sola kıvrılan yoldan devam ettiğinizde sırasıyla: Kapanmış olan **Yuvakimyon Rum Kız Lisesi, Moğolların Meryemi Kilisesi**, son döneme ait **Fener Rum Erkek Lisesi** ve **derviş tekkesi** çıkıyor karşınıza.

Dimitri Cantemir Konağı

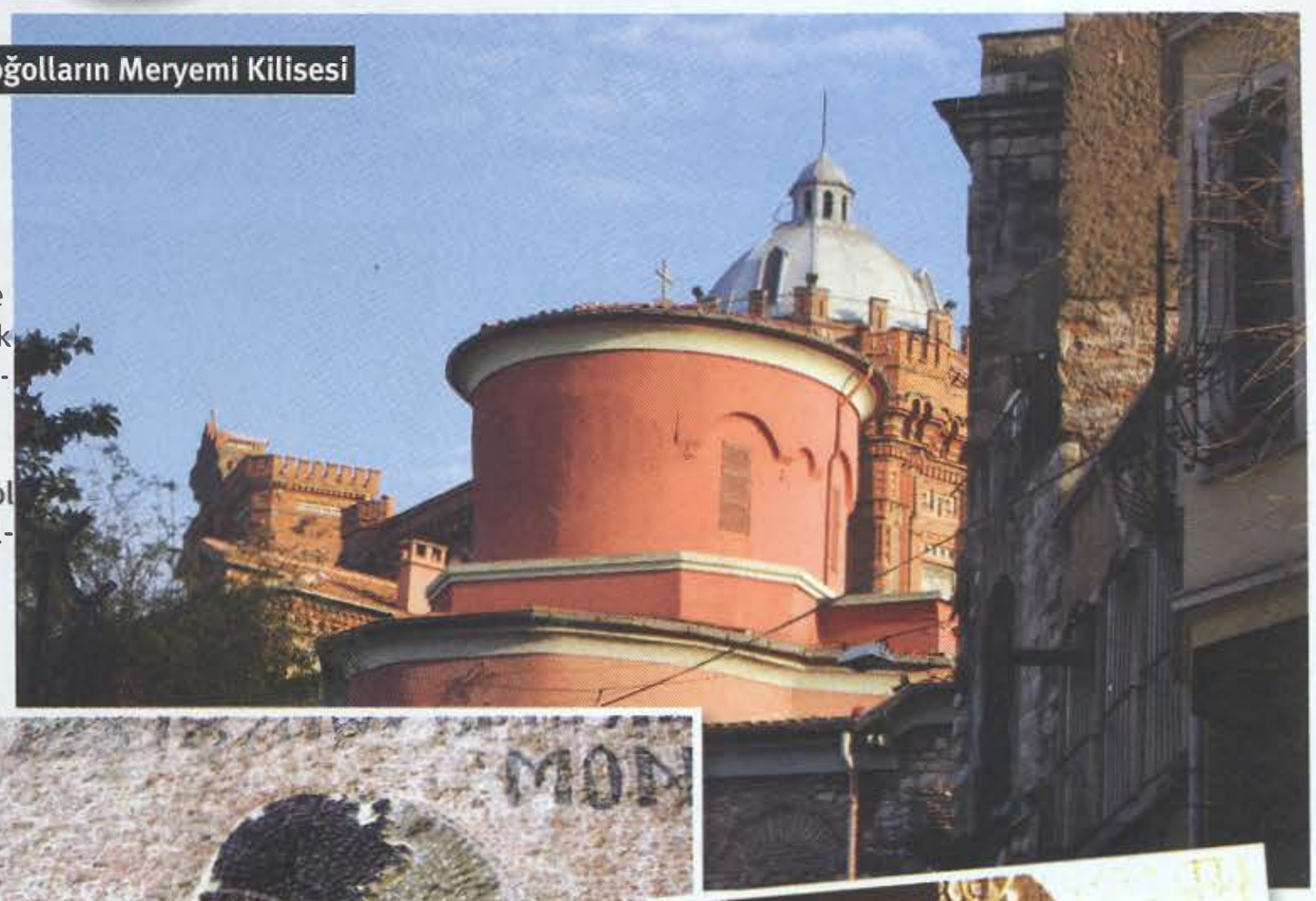
Dimitri Cantemir (Kantemiroğlu)

Osmanlı Devleti, Dimitri Cantemir (1673-1723) 14 yaşındayken babasını **Boğdan Beyliği**'ne atadı. Geleneğe uyularak Dimitri 1687 yılında anavatanı **Moldavya**'dan rehin olarak İstanbul'a gönderildi. Öğrenimini İstanbul'da sürdürdü. **"Osmanlı İmparatorluğu'nun Yükseliş ve Çöküş Tarihi"** isimli eseri yazdı. Eseri, 1688 - 1710 yılları arasındaki olaylar için bugün bile önemli bir kaynak olarak kabul ediliyor. Ayrıca **Kuran-ı Kerim**'i Yunanca'ya tercüme etmiş ve Osmanlı müziği üzerine ciddi çalışmalar yapmış. Bir tarihçi ve filozof olan Cantemir 1693 yılında babasının yerine Boğdan Beyliği'ne getirildi ama hakkındaki şüpheler üzerine ülkesine dönmesine izin verilmedi. Saraya yaptığı ısrarlar sonucu ancak 1710 yılında Boğdan Beyi olarak Moldovya'ya gidebildi. Cantemir, **Rus Çarı Deli Petro**'nun yanında Osmanlılara karşı savaştı. 1711'de yenildi ve Rusya'da öldü. Fener'deki Merdivenli Mektep Sokağı'ndaki konağı geçtiğimiz yıllarda restore edildi. 2010'da da ARTE sanat merkezi oldu. Pazartesi günleri kapalı.

Moğolların Meryemi Kilisesi (Panayia Muhliotissa Kilisesi)

İstanbul'un fethinden önceki dönemden bu yana sürekli Rumların elinde olan tek kilise Moğolların Meryemi Kilisesi. **İmparator VIII. Michael Palaeologos**'un gayrimeşru kızı **Prenses Maria Paleologina** ile ilintili bir hikayesi olmasına rağmen imparatorun amcası **İsaac Dukas** tarafından 1261 yılında inşa ettirildiği düşünülüyor. Diplomatik oyunda bir oyuncak haline gelen zavallı Maria, Moğolların büyük hükümdarı **Hülagü** ile evlendirilmek üzere 1265'te **Moğolistan'a** gönderilmiş. Prenses oraya ulaşamadan Hülagü öldüğü için onun yerine oğlu **Abagu** ile evlendirilmiş. Moğol sarayında 15 yıl geçirmiş. Kocası öldürüldükten sonra başka bir Moğol'la evlenmesi istendiğinde ise isyan etmiş. İster kiliseyi o yaptırmış olsun, ister sadece ismini vermiş olsun, hayatının geri kalan kısmını kilisenin yanındaki rahibe manastırında geçirmiş.

Bazen **Theotokos Panaghiotissa** diye de geçen binanın, orijinal yapısı bozulmayan tek Bizans kilisesi olmasının hikayesi ilginç. Fatih Camii'ni yapan Rum asıllı mimar **Atik Sinan (Christodoulos)**, **Fatih Sultan Mehmed**'i binanın kilise olarak korunması konusunda ikna etmiş. Padişah fermanının bir kopyası kilisenin içinde soldaki duvarda bulunuyor. Kubbesinde yapılan kötü restorasyon binanın güzelliğini gölgeledi. Çoğu kilisede olduğu gibi ancak bekçi açarsa gezebilirsiniz.

Moğolların Meryemi Kilisesi

Fatih'in fermanı

Kariye Müzesi mozaiklerinde Moğolların Meryemi

Eski bir çizimde görünen kilise yonca plana sahip.

İkonostasion

Kapının üstünde "Patrikhane'nin Rum Cemaati'ne ait Büyük Okulu" yazıyor.

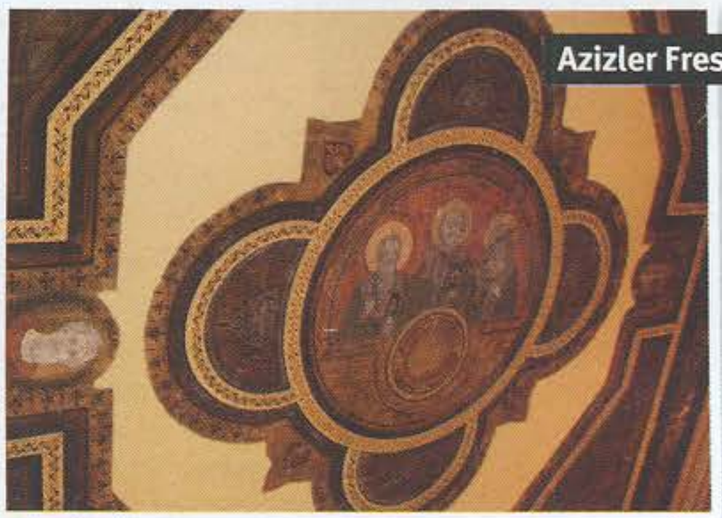
Fener Rum Erkek Lisesi

Çoğu insanın patrikhane zannettiği yapı 1881 yılında mimar **Perikles Dimadis** tarafından Fransa'dan ithal edilmiş malzemeler kullanılarak inşa edilmiş. Bu devasa kırmızı tuğla bina, zaman zaman **"Kırmızı Kale"** olarak da isimlendirilmiş. Özellikle Haliç'te tekne turundaysanız liseyi görmemeniz ve ihtişamından etkilenmemeniz imkansız. Bu ihtişam aynı zamanda bir zamanlar bu bölgenin ne kadar zengin olduğunun da bir göstergesi. Okuldan **Dimitri Cantemir**'in (1673-1723) de aralarında olduğu çok sayıda önemli şahsiyet yetişmiş. Tarihi 1454 yılına kadar uzanan o zamanların üniversitesinden ne yazık ki günümüze bir iz kalmamış. Şu anda koca binada bir avuç öğrenci var, bunların bir kısmı da **Antakya** civarından gelen Ortodoks öğrenciler. Yanındaki **Yuvakimyon Kız Lisesi** kapandığı için adı erkek de olsa okul karma. Burada **dünyevi, Heybeli**'de **dini** eğitim verilirmiş. Okulun içini görmeniz zor ama eğer girebilirseniz ilk kattaki merasim salonunun dekorasyonunda kullanılan **Perikles, Büyük İskender, Konstantin** ve **Havari Pavlos**'un freskleri karşılayacak sizi. Bunlar Atina çömlekçiliğinin klasik motifleriyle yapılmış. Tahmin edebileceğiniz gibi okulun pencerelerinden görünen manzara muhteşem. Biz binanın içini gezerken çok etkilendik.

Büyük İskender Freski

Geçmişten bir kare

Azizler Freski

Kilise yüksek bir duvarın arkasında yer alıyor.

Ayios Yeorgios Metohion Kilisesi

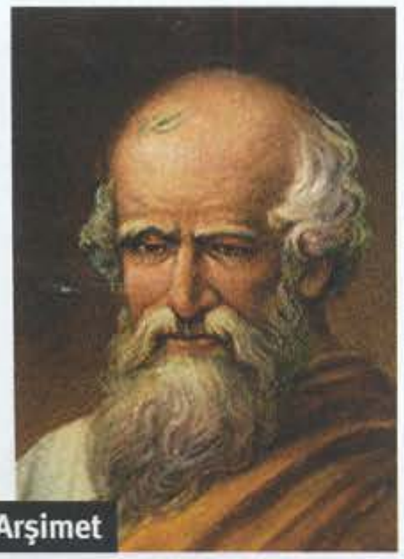
Pek dikkat çekmeyen bu kilisenin XII. yüzyılda **Eflak Prensi**'nin şapeli olarak yapıldığı sanılıyor. XVII. yüzyıl ortalarında **Kudüs**'teki **Kutsal Kabir** (**Holy Sepulchre**) **Kilisesi**'ne bağlı olarak hizmet veren bir "**metohion**" (şube, temsilcilik) olması için satın alınmış. Günümüzdeki kilise yangın yüzünden XVIII. yüzyılda yeniden yapılmış.

İnanılmaz Hazine

Arşimet Parşömeni

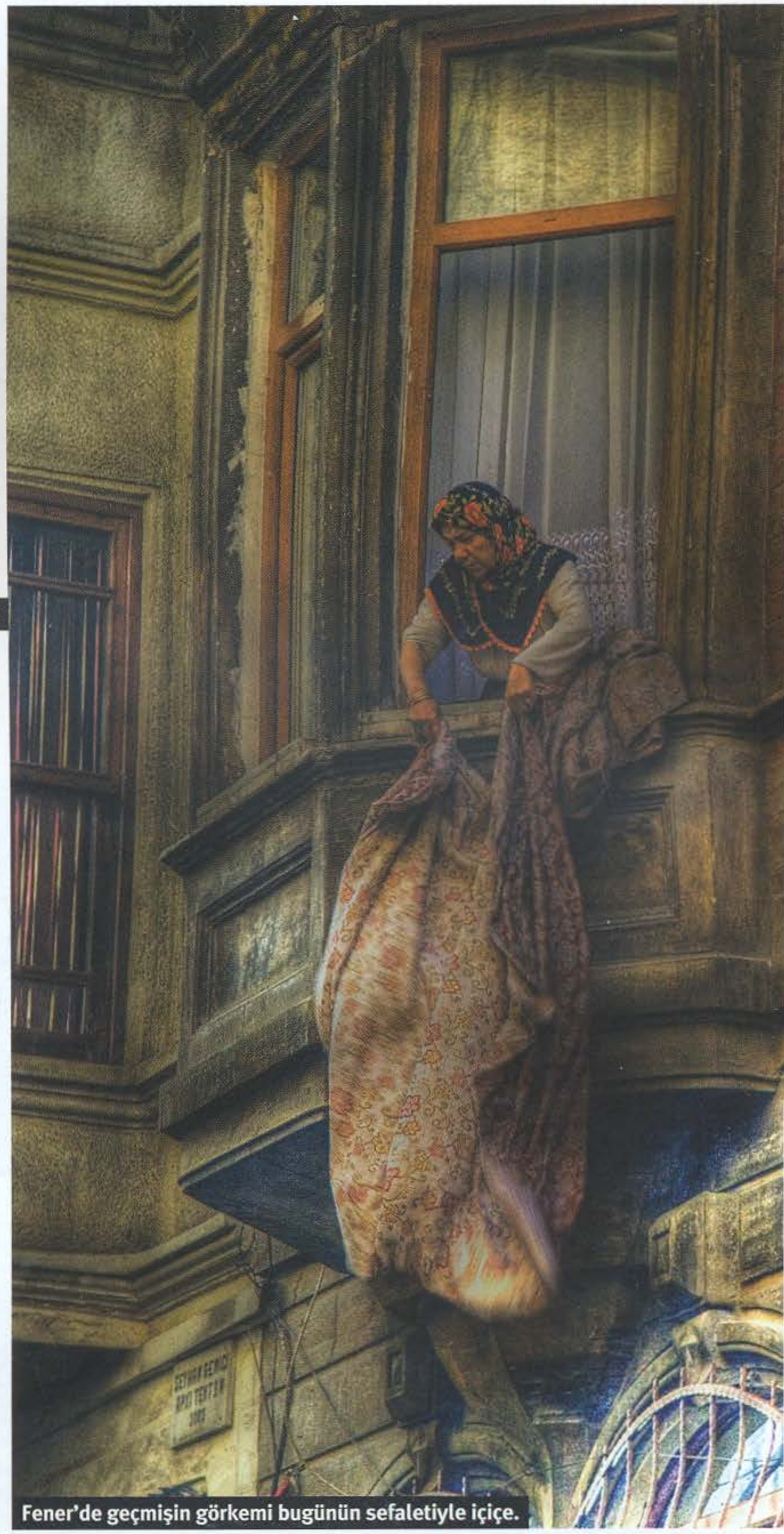
Kiliseyi bu kadar ilginç kılan mimari özelliklerinden ziyade büyük Yunanlı matematikçi **Arşimet**'in çalışmalarından oluşan X. yüzyıl bir el yazmasının burada bulunması. El yazmasında Arşimet'in **Küre ve Silindir Üzerine** ve **Spiraller Üzerine** çalışmalarının büyük bir kısmı, **Çemberin Ölçümü**'nden bir bölüm ve **Düzlemlerin Dengesi** var. Bugüne kadar ulaşabilmeleri bir mucize gibi görünse de işin aslı şu: Bu çalışmaların yazıldığı parşömenleri, XIII. yüzyıl civarında bir dua kitabının yazılmasında yeniden kullanmaya çalışmışlar, Allah'tan başaramamışlar ve günümüze kadar ulaşmış. **Arşimet Parşömeni** de (www.archimedespalimpsest.org) denilen bu çalışmanın İstanbul'da yapıldığı kesin gibi. Web sitesinden resimlerine ve video görüntülerine bakabilirsiniz. El yazması 1906 yılında **Kopenhag Üniversitesi**'nden **John Ludwig Heiberg** tarafından ortaya çıkarılmış. Tahmin ettiğiniz gibi eser Türkiye'den kaçırılmış! 1998'de, **New York**'ta bir açık arttırmada yeniden su yüzüne çıkarak 2 milyon dolara satıldı. Bugün **ABD Baltimore**'daki **Walters Sanat Müzesi**'nde bulunuyor.

Arşimet

Ayakapı

Fener'i Haliç'ten yoğun trafiğin olduğu bir ana yol ayırıyor. Yol boyunca **İmparator Theodosios** tarafından V. yüzyılda yaptırılan ve **İmparator Theophilos** tarafından IX. yüzyılda tamir ettirilen surları görebilirsiniz. **1204 Haçlı Seferi** ve **1453 İstanbul'un Fethi** sırasında oldukça zarar gören surlar bir hayli bakımsız durumda. Surlar boyunca pek çok kapı da ulaşmış günümüze, bunların arasında **Ayakapı**, Mimar Sinan tarafından 1582 yılında inşa edilmiş. Surlar hakkında daha fazla bilgi için sy. 229'a bakın.

Fener'de geçmişin görkemi bugünün sefaletiyle içiçe.

Eski Fener Evleri

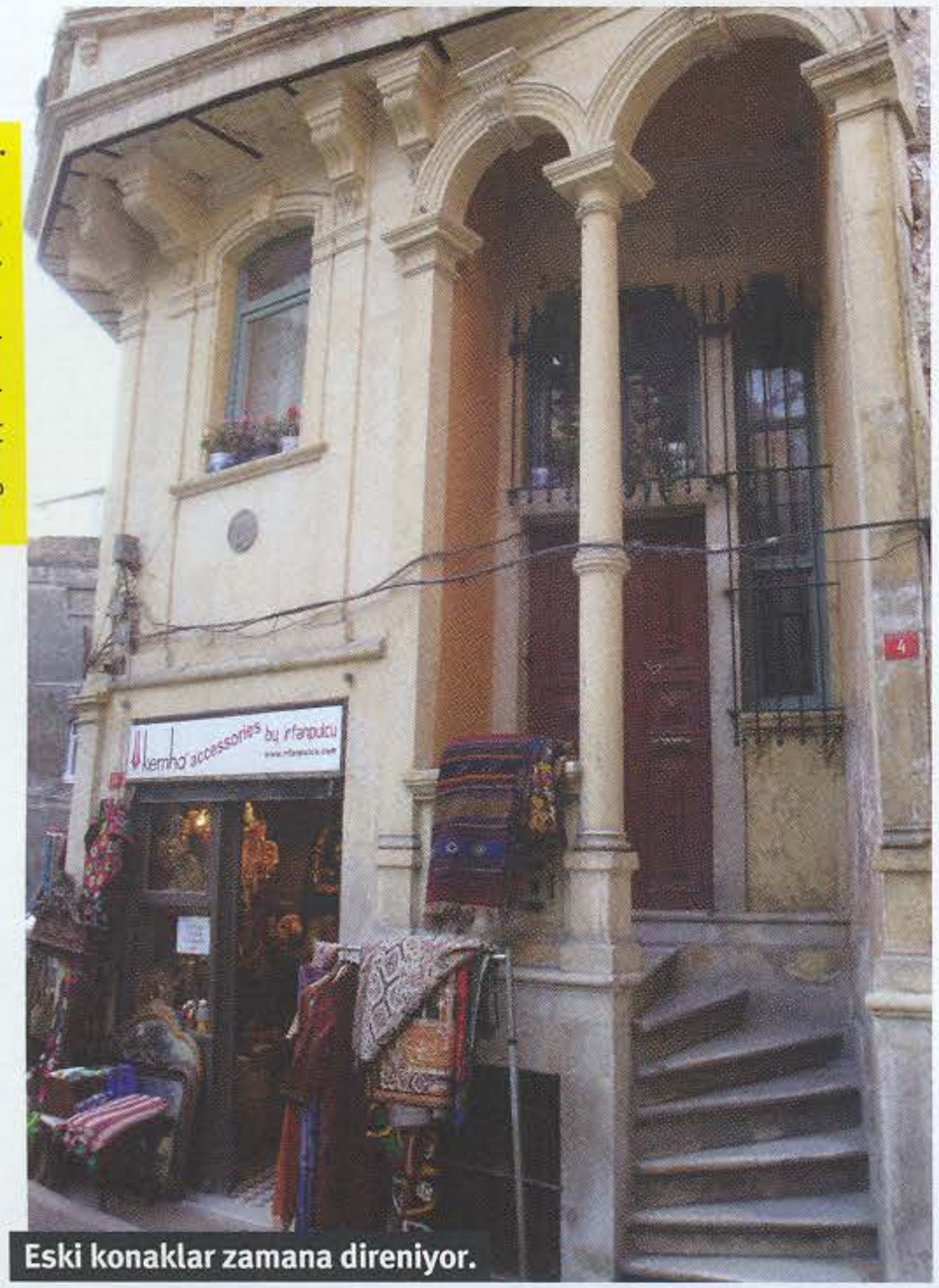
Fener'in harika konaklarının büyük kısmı çok uzun zaman önce yok olmuş ama Bulgar Kilisesi'nin yanındakilerden ikisi restore edilmiş; bugün biri kadınlar kütüphanesine ev sahipliği yapıyor, diğeri cam atölyesine. Binalara aşağıya inen merdivenlerle girilmesi yüzyıllar içinde zeminin ne kadar yükseldiğinin göstergesi. Fener'de yaşayan insanların, şehrin diğer semtlerinde ahşap malzeme kullanımının moda olduğu dönemlerde bile taş bina yapmaya devam etmeleri ilginç. Semtin arka sokakları, bugün sıra evler denilen iki üç katlı, cumbalı evlerle dolu. Bazıları birden fazla aile tarafından kullanılıyor.

Kadın Eserleri Kütüphanesi

Okul ben buraya ait değilim der gibi, belki burada yaşayanlar da.

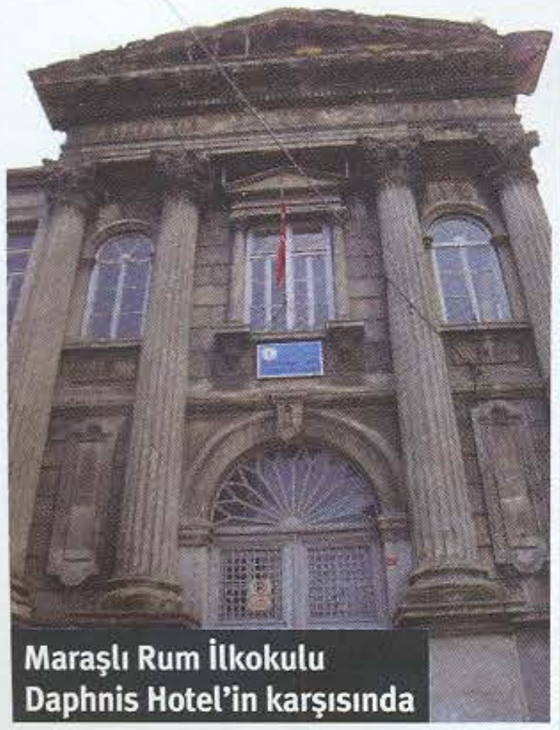

Eski konaklar zamana direniyor.

Sadece 2 TL !

NASIL GİDİLİR?

Fener'e gitmenin en keyifli yolu Eminönü'nden vapura binmek (www.ido.com.tr). Eminönü'nden 99A veya Taksim'den 55T no'lu otobüslere binerek de gelebilirsiniz.

Maraşlı Rum İlkokulu Daphnis Hotel'in karşısında

ALIŞVERİŞ

İrfan Pulcu'nun dükkanı daha çok buraya gezmeye gelen turistlere hitap ediyor ve burada el sanatı objeler ve antikalar satılıyor. (*Tel: 0212 531 81 32, www.irfanpulcu.com*).

NEREDE YENİR?

Kozz Haliç Restaurant
Daphnis Hotel, Sadrazam Ali Paşa Caddesi No. 26
Tel: 0212 531 48 58
www.kozzhalic.com
Haliç'e bakan bu keyifli restoranda Osmanlı mutfağından örnekler sunuluyor.

Mekteb-i Café
Vodina Caddesi, Akın Sokak No. 3/A
Tel: 0535 953 12 93
Muhtemelen şehirdeki en küçük tuvalete sahip kafede çay, kahve ve hafif yiyecekler servis ediliyor.

Tarihi Haliç İşkembecisi
Abdülezelpaşa Caddesi No. 315
Tel: 0212 534 94 14
www.haliciskembecisi.com
Akşamdan kalanlara derman olan bu popüler mekanda işkembe çorbasını sevmeyenler için zerdeyi öneririz. Mekanın duvarları Atatürk'ün resimleriyle donatılmış.

NEREDE KALINIR?

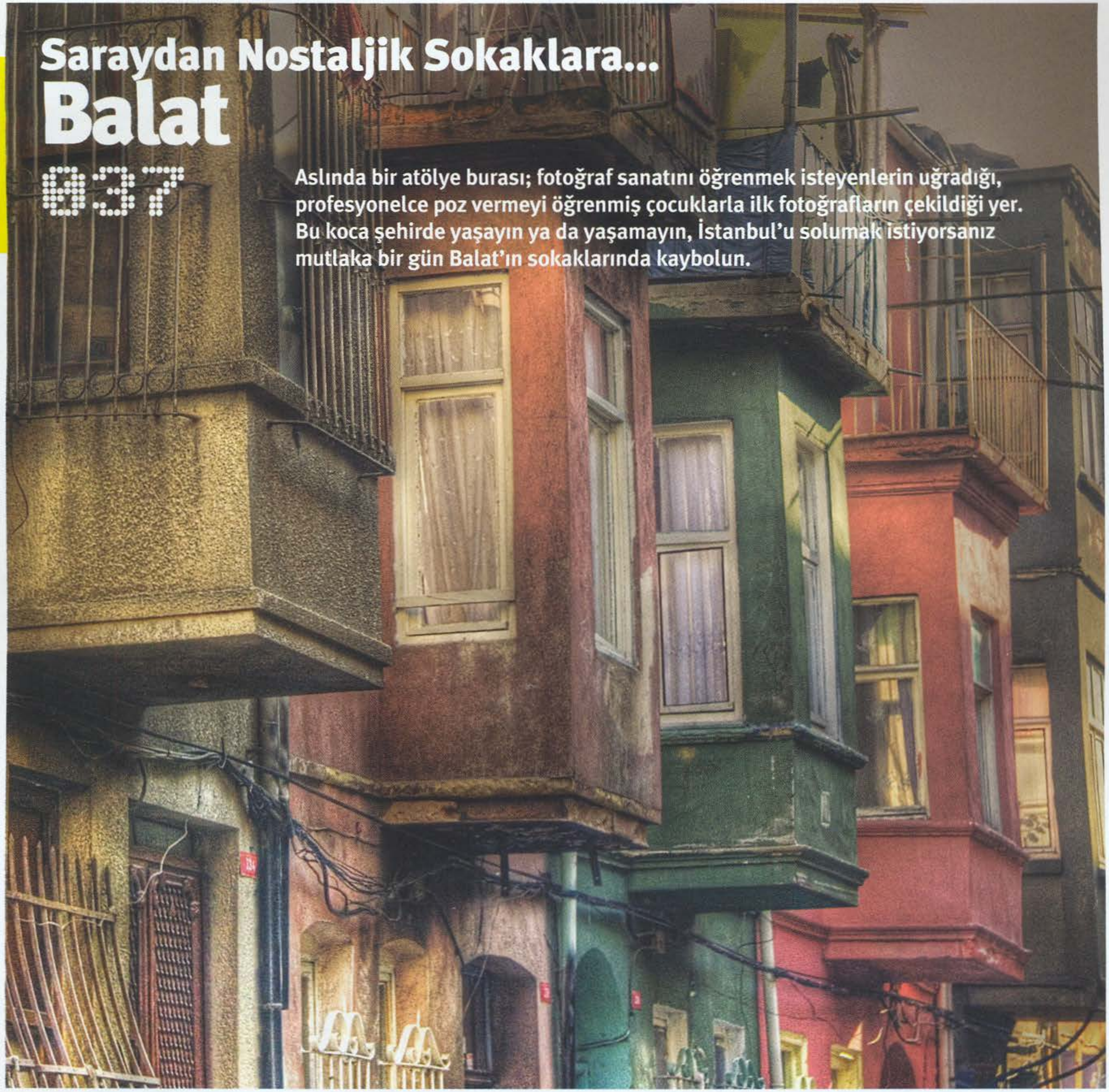
Daphnis Hotel
Sadrazam Ali Paşa Caddesi No. 26
Tel: 0212 531 48 58
www.hoteldaphnis.com
Mimar olan sahibi tarafından titizlikle restorasyonu gerçekleştirilen bu zarif otel XIX. yüzyıl binalarında yer alıyor. Odalarda büyük pencereler, süslü tavanlar ve dönemin diğer mimari detaylarını görebilirsiniz.

Daphnis Hotel

Kozz

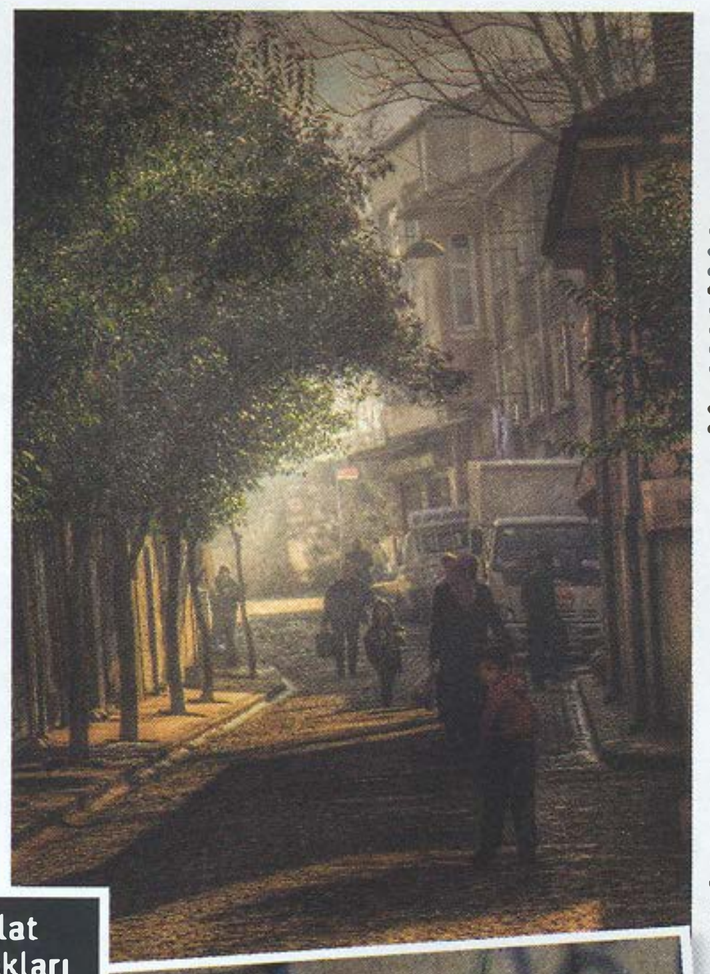
Haliç'e Altın Boynuz denmesinin sebebi gün batımının sudaki yansımaları ve değerli bir liman olmasından kaynaklanıyor, boynuz ise şekline ithafen verilmiş.

Saraydan Nostaljik Sokaklara...
Balat

Aslında bir atölye burası; fotoğraf sanatını öğrenmek isteyenlerin uğradığı, profesyonelce poz vermeyi öğrenmiş çocuklarla ilk fotoğrafların çekildiği yer. Bu koca şehirde yaşayın ya da yaşamayın, İstanbul'u solumak istiyorsanız mutlaka bir gün Balat'ın sokaklarında kaybolun.

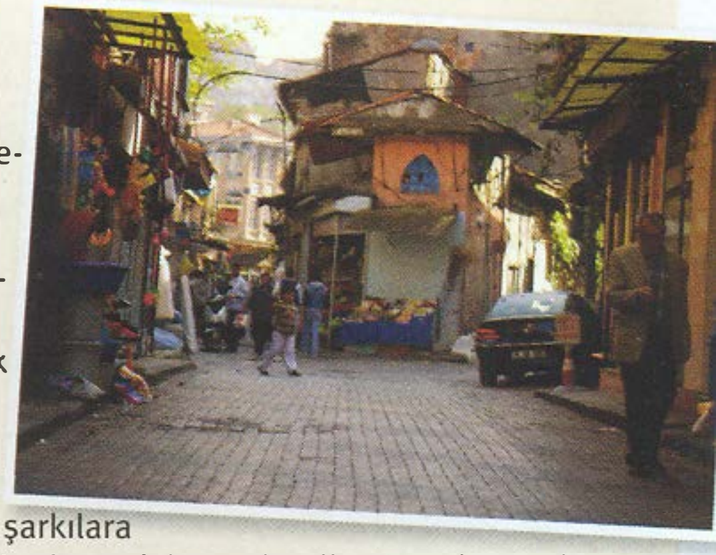

Balat Sokakları

Fener ve Ayvansaray arasında Haliç'in güney kıyısında yer alan Balat, birlikte anıldığı komşusu Fener'den daha fakir olmuş her daim. Fakirliğin, rengarenk cıvıltısını ve neşesini gölgeleyemediği **Hasköy** gibi geniş Yahudi nüfusunu barındırmış yıllarca, bu nedenle de cami ve kiselerle birlikte çok sayıda sinagog da ulaşmış günümüze. **UNESCO**'nun restorasyon projesi çerçevesinde fonlar aktarmış olmasına rağmen istenilen sonuca ulaşmadaki gecikme semtin sakinlerini de, ziyaretçilerini de üzüyor. Balat'ın ilk sakinleri **Makedonya**'dan gelen Yahudiler olmuş. 1492 senesinde **Sultan II. Bayezid, Kral Ferdinand** ve **Kraliçe İsabella** tarafından yurtlarından atılan **İspanyol Yahudilerini** Osmanlı topraklarına getirince bir kısmı yerleşmek için Balat'ı seçmiş. Ortaya ilginç bir topluluk çıkmış; bir yanda Rumca konuşan yerli halk, diğer yanda **Ladino** (Sefarad Yahudileri'nin kullandığı İspanyolca) konuşan göçmenler. İlerleyen yıllarda önce **Portekiz**'den sonra da **Rodos**'tan daha fazla sığınmacı gelince Balat **"Yahudi Balat"** olarak tanınmaya başlamış. Gelenler birçok yeniliği de beraberlerinde getirmişler ve İstanbul'un matbaayla tanışmasını sağlamışlar. 1950'li yıllarda **İsrail**'e göçmüş Balat'ın Yahudileri, bir kısmıysa İstanbul'un başka semtlerine. Geriye birkaç sinagog ve eski muhteşem günleri anlatan bir avuç cemaat kalmış. Göçenlerin yerine Karadeniz ve **Doğu Anadolu**'dan gelenler yerleşip kültür mozaiği daha da ilginç hale getirmişler. Balat adını **Blachernae Sarayı**'na (sy. 151) olan yakınlığından ötürü Yunanca bir kelime olan **"palation"**un (saray) zaman içinde değişmesiyle almış.

Balat Çarşısı

Eğer ana caddeden içeriye girer ve Leblebiciler Caddesi boyunca yürürseniz farklı zaman dilimlerinden kalan binalara yerleşmiş küçük dükkanlarla dolu eski bir alışveriş bölgesine ulaşırsınız. Cadde üzerinde şarkılara konu olmuş **Agora Meyhanesi** de vardı, yıllar önce kapandı. Burada Bulgaristan'ın Yanbol kasabasından gelen cemaatin yaptırdığı **Yanbol Sinagogu**'nun girişini de göreceksiniz. İstanbul'da orijinal ahşap tonoza sahip sinagoglardan olan bina, 17.yüzyıldan kalma ve restore edilmemiş.

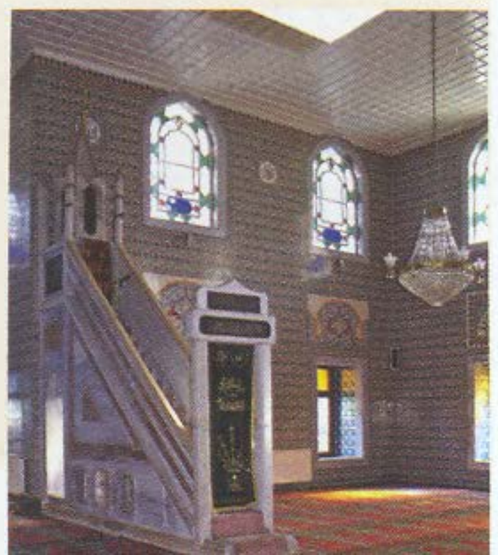
Vodina Caddesi

Leblebiciler'in devamındaki Vodina Caddesi'ndeki evlerin ve dükkanların çoğu AB ve UNESCO tarafından onarılmış. Balat'ın Fener'le birleştiği yerde yüksek duvarların arkasına gizlenmiş iki kilise var; bir tanesi **Aya Yorgi**'ye, diğeri ise **Panaghia Paramithas**'a (**Tesellici Meryem**) adanmış. Fenerli bir asilzade olan **Michael Kantakuzenos** tarafından XVII. yüzyılda **Kudüs Patrikliği**'ne verilen Aya Yorgi, bir dönem aynı aileye ait olan ve duvarın arkasında olduğu düşünülen konağın özel şapeli olarak da kullanılmış.

Ferruh Kethüda Camii

Mimar Sinan'ın sadece büyük binalar inşa ettiğini düşünenlerdenseniz 1562 senesinde yapılmış bu küçük cami sizin için de bir sürpriz olacak. **Kanuni Sultan Süleyman**'ın sadrazamı **Semiz Ali Paşa**'nın **kethüdası** (kahyası) olan Ferruh Kethüda için yapılan cami külliyeden bugüne ulaşabilen tek yapı. Yakınlardaki **Tekfur Sarayı**'ndan (sy. 149) getirilen çinilerle dekore edilmiş mihrabı iç dekorasyonun en dikkat çekici öğesi, ne yazık ki sonradan eklenen modern verandayla dış görünümü bozulmuş. Bahçesinde havuzu, arka duvarında da güneş saati olan caminin avlusu zamanında Yahudiler için **Balat Mahkemesi**'nin de kurulduğu yermiş.

Giriş kapısı

Ahrida Sinagogu

Kürkçü Çeşmesi Sokağı'ndaki bu XV. yüzyıl sinagogu İstanbul'daki en eski sinagog unvanını elinde tutuyor. Adını cemaatinin geldiği **Makedonya**'daki **Ohri**'den alan sinagog 1694 senesinde bir yangını takiben yeniden yapılmış ama o zamanlarda dini azınlıkların kubbe yapmaları yasaklandığından dışarıdan görülmeyen bir iç kubbe ile inşa edilmiş. Kimilerine göre **Nuh'un Gemisini** hatırlatmak amaçlansa da **Teva**'nın (dua kürsüsü) şekli Yahudileri İspanya'dan Balat'a getiren geminin pruvasına benzer. 500 kişilik ibadet kapasitesi ile bugün bile İstanbul'un en geniş sinagoglarından olan Ahrida, **93 Harbi** sırasında Ruslara karşı savaşan Türk askerleri için duaların edildiği bir tören düzenlemesiyle de ünlü. 1955'te restore edilen ve bugün de ibadete açık olan sinagoğun ilginç tarihi bir özelliği var. **Sabetaycılığı** başlatan **İzmirli Sabetay Sevi** 1666 yılında burada mesih olduğunu açıklayıp geniş kitlelere hitap etmiş. Günümüzde ise Balat'ta yaşayan neredeyse hiç Yahudi kalmadı. Arada bir sohbet ettiğimiz tuhafiyeci **Leon Amca** da geçmiş güzel günleri geride bırakarak öbür dünyaya göçtü. Dua zamanı diğer semtlerden gelen Yahudilerle ibadeti gerçekleştiriyorlar. Sinagog, Yahudiler'in Türkiye'ye gelişlerinin 500. yıldönümünde restore edildi.

Hazreti Cabir Camii

Çok fazla dikkat çekmese de Çember Sokak'taki bu küçük sevimli tuğla bina kapalı Yunan haçı plan tipinin erken örneklerinden biri olarak yapılmış. Sonraki yıllarda **Atik Mustafa Paşa Camii**'ne dönüştürülen ve duvarındaki güneş saati ile de bilinen yapı bugünkü adını geçmişte şehri kuşatan Arap askerlerden biri olan Hazreti Cabir'den (604-697) almış. Buraya kadar gelmişken **Blachernae Ayazması**'nı da (sy. 153) görmek isterseniz yolun yukarısına doğru devam edip sağa dönün.

Toplanma Evi

Sinagog: Yunanca **"syn"** beraber **"ago"** da getirmek anlamında. Dolayısıyla sinagog **"birlikte olma"** anlamını taşıyor. İsrail'e gittiğinizde ise sinagog yerine **"toplanma** evi" anlamındaki **"Beth ha-Knesset"** kullanıldığını görüyorsunuz. İsrail Parlamentosu da Knesset yani ev adını taşıyor.

La Sinyora

Zengin **Marrano** (İspanya ve Portekiz'de Hıristiyan olmaya zorlanan Yahudilere verilen isim) bankeri **Dona Gracia Mendes Nasi** (**La Sinyora**) 1571 senesindeki **İnebahtı Deniz Savaşı**'na para yatırmış. Bankacılık ve finans dünyasının önemli isimlerinden Mendeslerin varisiyle evlenen Nasi, Rönesans Avrupa'sının en zengin kadınlarından biri olarak geçiyor. 1553 yılında Osmanlı topraklarına gelen bu hanım, kızını yeğeni Jozef ile evlendirmiş. Jozef de Osmanlı'da önemli pozisyonlara gelmiş. Osmanlılar İnebahtı 'nda **İspanya, Venedik** ve **Papalık** güçlerinden oluşan donanmaya yenilince tarihlerinde yeni bir dönem başlamış.

Or Ahayim Yahudi Hastanesi

Bir zamanlar Yahudi balıkçıların mekanı ve Haliç kıyısının en güzel noktalarından birisi burası. Adı **"Hayat ışığı"** anlamına gelen hastane, 1899 senesinde fakirlere derman olmaya çalışan bir avuç doktorun çalışmaları ve **Sultan II. Abdülhamid**'in desteğiyle kurulmuş. Tasarımı mimar **Gabriel Tedesci**'ye ait olan yapı, iki senelik bir çalışma sonucu hizmete açılmış. Bağışçılarının çoğu diasporanın tanınmış aileleri; **Goldschmidt'ler, de Hirsch**'ler ve **Rothschild'ler.** Hastane çalışanları özellikle I. Dünya Savaşı'nda yaralıların bakımı için gösterdikleri olağanüstü çabadan ötürü **Kızılay**'ın üstün hizmet madalyası ile ödüllendirilmiş. Iraklı bir işadamı olan **Elie Kadoori**'nin 1921'de yaptığı bağışla hastane genişletilmiş.

Yahudi Hastanesi

Ziyaret için...

Güvenlik nedeniyle İstanbul'daki sinagogları ziyaret etmek isteyenlerin önce Hahambaşılığı'nın (Büyük Hendek Sokak, Galata) 0212 244 19 80 numaralı telefonuna kimliklerini fakslamaları ve randevu almaları gerekiyor. Ahrida Sinagoğu'na izin alınsa bile sadece sabah 10.00'da girilebiliyor. Saati geçirirseniz sinagoğu gezdiren Korin Hanım'ın vetosunu yiyorsunuz!

Surp Hreşdagabed

"(Surp Hreşdagabed Kilisesi) Hıristiyan ve Müslümanların bir araya gelip ibadet ettiği dünyada belki de tek yer"

Dervish, Tim Kelsey, 1996

Surp Hreşdagabed Kilisesi

Tarihi XVI. yüzyıla uzanan bu Ermeni kilisesi XVIII. yüzyılda **Ayios Andonios Ayazması**'nın üstünde inşa edilmiş. **Mikail** ve **Cebrail**'e adanan kilisenin demir kapısı **Topkapı Sarayı** çevresindeki bir kazıda çıkarılmış ve bir Ermeni tarafından satın alınarak kiliseye takılmış. Kapının üzerinde **Aya Yorgi**'nin bir ejderhayı öldürüşü ve İsa'nın Göğe Yükselişi'nin anlatıldığı kabartmalar bulunuyor. Bitişikteki XIX. yüzyıl okul binası ise bugün depo olarak kullanılıyor.

Vaftizci Yahya (Aya Yani) Kilisesi

Metokion

Mürsel Paşa Caddesi üzerinde bulunan ve orijinal adı **Ayios Ioannis Prodromos** olan kilise **Sina Yarımadası**'nda bulunan ve **Jüstinyen** tarafından kurulan **Azize Katerina Manastırı**'nın İstanbul'daki şubesi olarak açılmış. Bugün gördüğünüz binanın tarihi XIX. yüzyıla dayanıyor. 1830 yılında inşa edilen yapı İstanbul'un en kötü restore edilmiş tarihi eserlerinden biri. Hemen arkada yer alan kilisenin kütüphanesi ile misafirhanesine ait kalıntılar ne yazık ki bugün gecekondu muamelesi görüyor ve Güneydoğu'dan gelen Hıristiyanlara ev sahipliği yapıyor.

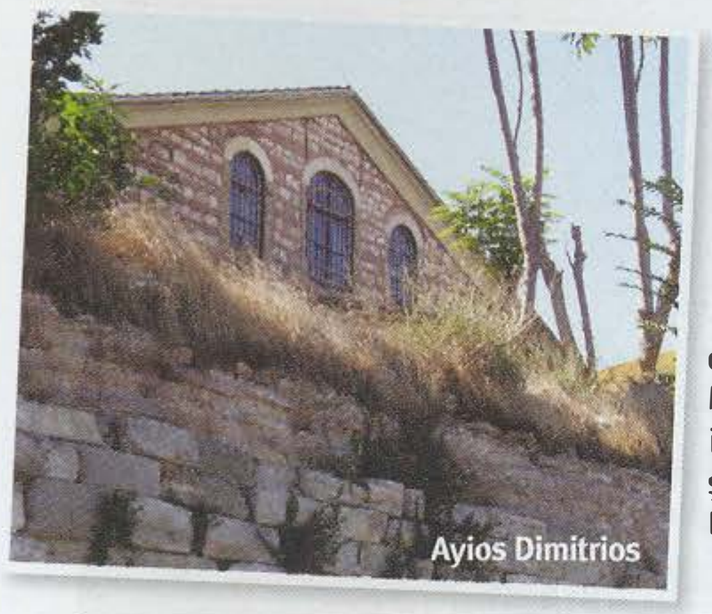
Bitişikteki kalıntılar XVII. yüzyıl politikacısı **Panayotaki Nikosi**'nin evi olan bir konağa ait; yıllar içinde zemin yükseldiği için kapı yarı yarıya toprağa gömülmüş. Tarihe saygı duyan herkes bu taş konağın haketttiği ilgiyi görmesini ve en kısa zamanda restorasyon programına alınmasını bekliyor.

Aya Yani Kilisesi

Ayios Dimitrios Kilisesi

Deniz surlarını takip eden yol boyunca yürüyün, 23 Nisan 1453 günü burada kurulan ahşap köprünün yerini gösteren levhayı biraz geçtiğinizde gözünüze Ayios Dimitrios Kilisesi'nin çatısı ilişecek. En azından XIV. yüzyıldan beri burada olduğu bilinen kilise çok kısa bir süre, 1597'den 1601'e kadar, patrikhaneye ev sahipliği yapmış. Bugün gördüğünüz bina ise 1730'dan kalma. Kilisenin yanındaki otoparkın biraz ilerisinden sola dönüp Kırkambar Sokağı boyunca Mahkeme Altı Caddesi kavşağına doğru ilerleyin. 1597 senesinde yapılmış ama şimdiki binası XIX. yüzyıla ait olan **Panayia Balinu Rum Kilisesi**'ne geleceksiniz.

Ayios Dimitrios

NASIL GİDİLİR?

Balat'a gelmenin en zevkli yolu Eminönü veya Karaköy'den vapura binmek (www.ido.com.tr). 99A nolu otobüs Eminönü'nden ve 55T nolu otobüs de Taksim'den buraya geliyor.

NE YAPILIR?

Ferruh Kethüda Camii'nin yakınındaki kadın ve erkekler için ayrı bölümleri olan **Çavuş Hamamı**'nda hamam sefası yapın. Vodina Caddesi'ndeki **Tahta Minare Hamamı** kadın ve erkek ziyaretçilerini ayrı zamanlarda ağırlıyor.

NEREDE YENİR?

Köfteci Arnavut

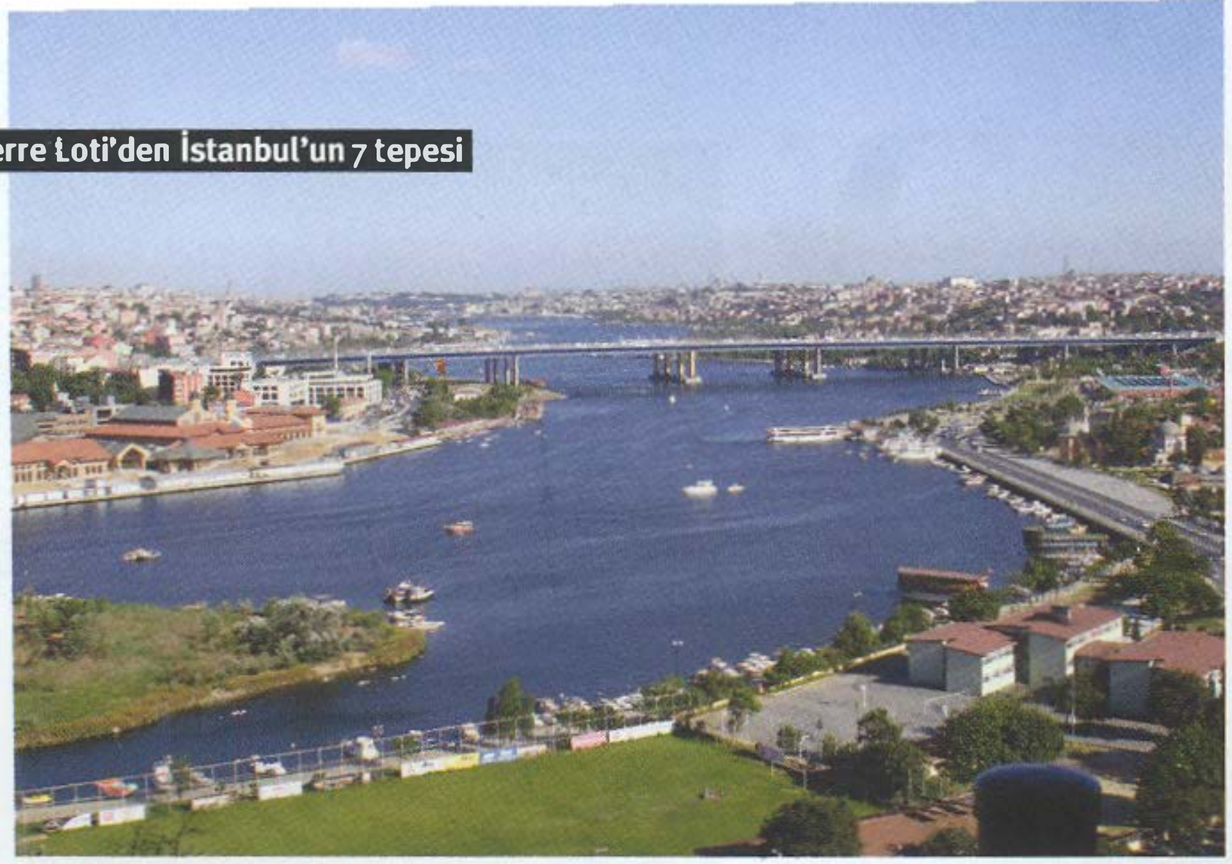
Mürselpaşa Caddesi No. 139 /Tel: 0212 531 66 52

Burada sadece piyaz ve köfte servisi var. Öğle saatlerinde önünde kuyruk oluşan köftecide aç kalmak istemiyorsanız saat 14.00'ı geçirmeyin.

İstanbul'un En Kutsal Türbesi

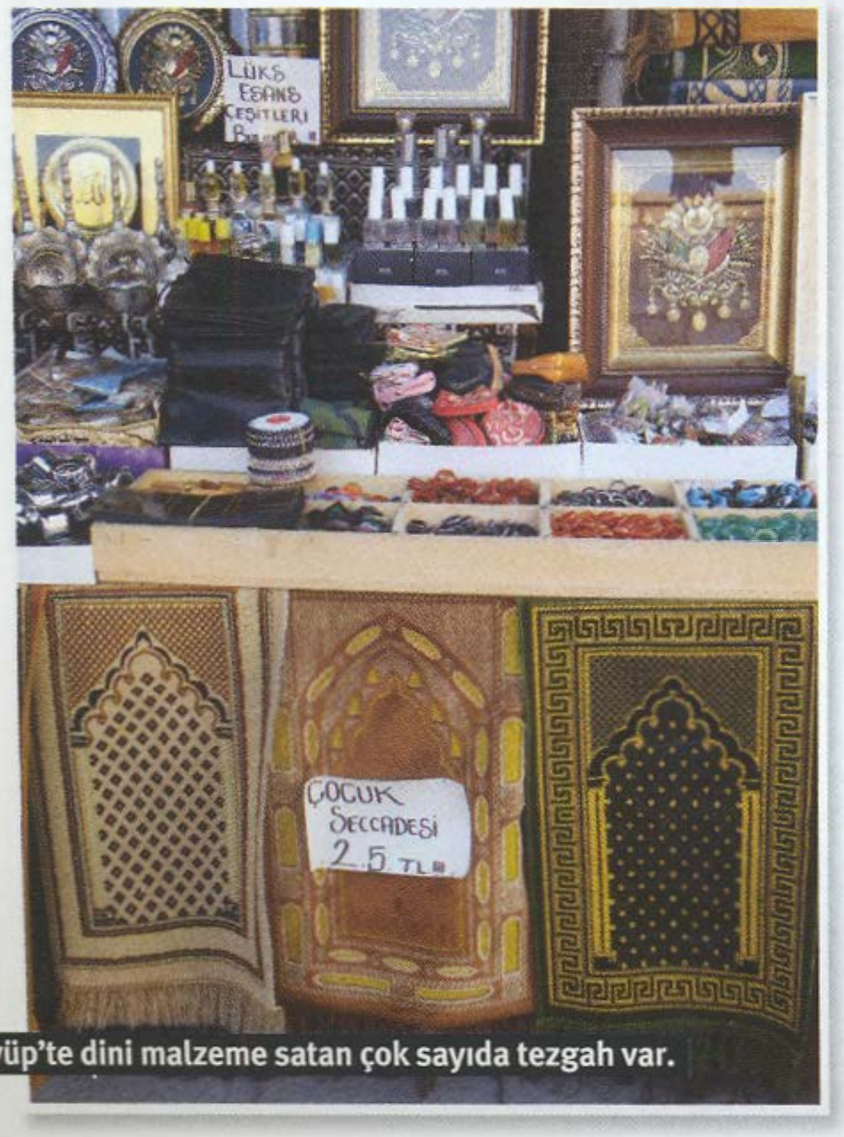
Eyüp

Haliç'in sonundaki Eyüp'te, Türklerin iyi bildiği ancak yabancı turistler için pek de tanıdık olmayan bir yer var. Bu türbe, 668-669 yıllarında Emeviler'in İstanbul Kuşatması sırasında hayatını kaybeden, Hz. Muhammed'in bayraktarı Eyüp Sultan anısına yapılmış. Türbenin etrafındaki bölge, camiler, derviş tekkeleri ve zarif işçilikleriyle birer sanat eseri olan mezarlıklarla donatılmış. Ayrıca Eyüp sırtlarında Fransız Yazar Pierre Loti'nin adını taşıyan kahve de var. Deniz kıyısında, bir zamanlar Osmanlı ordusu için fes üreten Feshane'yi ziyaret etmeden turunuzu tamamlamayın.

Pierre Loti'den İstanbul'un 7 tepesi

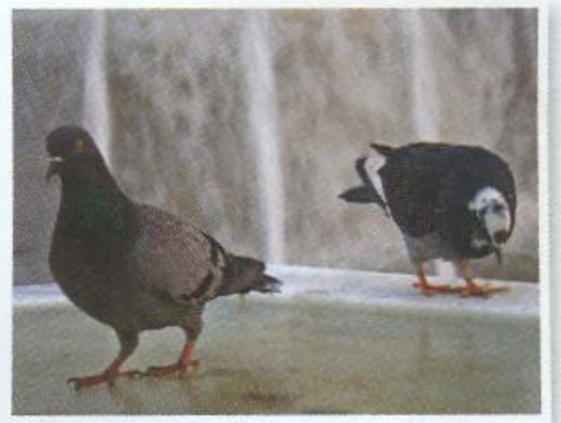
Ebu Eyüp El-Ensari, **Hz. Muhammed**'in bayraktarı olarak birçok savaşta ona eşlik etmiş ve yıllar içinde de yakın arkadaşı olmuş. İstanbul'un 1453 yılındaki fethinden önce **Fatih Sultan Mehmed**'in hocası **Akşemseddin**, El-Ensari'nin mezarının burada olduğunu söylemiş. Fatih de fetihten sonraki ilk caminin buraya yapılmasını ve Eyüp Sultan'a adanmasını emretmiş. Cami inşa edildikten sonra bölgenin öneminden etkilenen çoğu insan öldükten sonra Eyüp'e gömülmek istemiş, bu nedenle de kendi özel türbelerini inşa ettirmişler. Böylece buradaki mezarlıklar, Osmanlı hat ve taş oymacılığı sanatlarının en güzel örneklerinin sergilendiği bir açık hava müzesine dönüşmüş. Padişahlar tahta çıkma töreni çerçevesinde, Osmanlı İmparatorluğu'nun kurucusu **Osman Bey**'in kılıcını yüzyıllarca Eyüp Camii'nde kuşanmışlar.

Eyüp'te dini malzeme satan çok sayıda tezgah var.

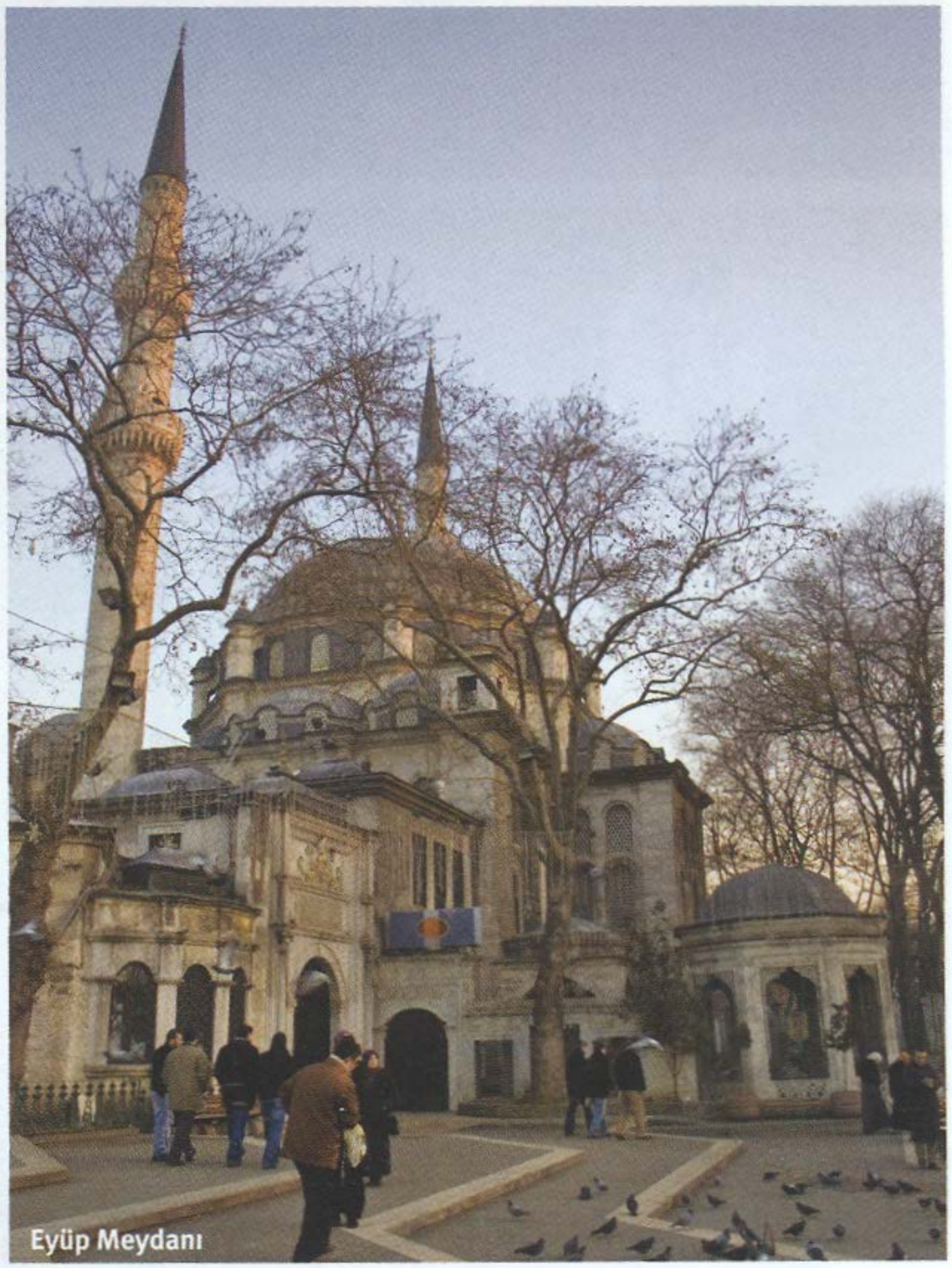
Eyüp ilginç bir yer; Fransa'daki Lourdes gibi, ilk bakıldığında ana meydanı çevreleyen tezgahlarda satılan dini malzeme, eşya ve kalabalık görüyorsunuz. **Mihrişah Valide Sultan Külliyesi**'nin etrafındaki sokaklara daldığınızda türbeler ve keşifler bekliyor sizi...

Eyüp Sultan Camii

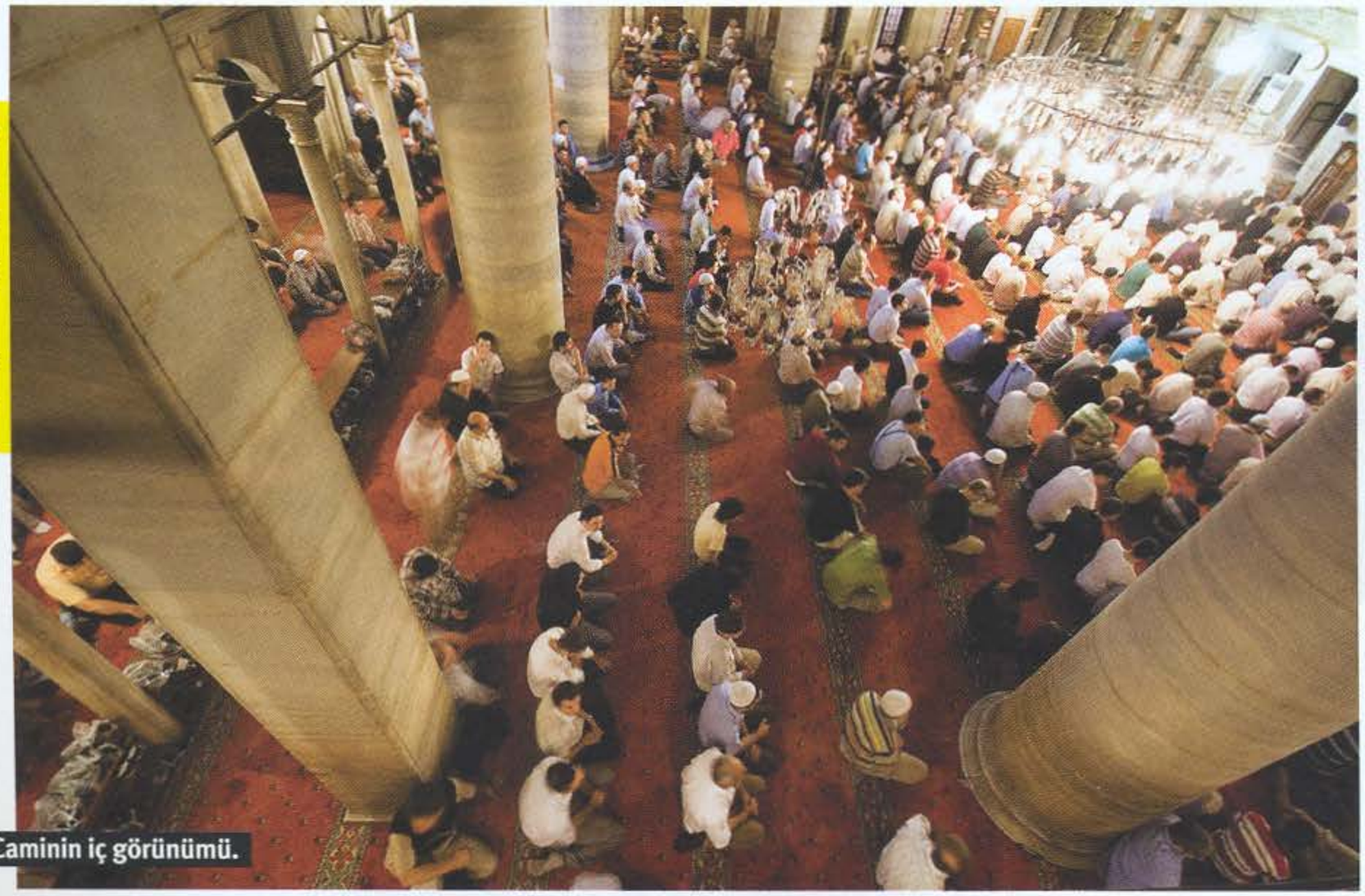

Eyüp'teki birçok cami arasında en önemlisi 1458 yılında Ebu Eyüp El-Ensari için yapılan türbenin olduğu yerdeki cami. Orijinal yapı 1766 yılındaki depremde harap olmuş, bugün gördüğünüz bina **III. Sultan Selim** (1789-1807) döneminde 1800'de yapılmış. Minareler ise **Sultan III. Ahmed** (1703-1730) zamanından kalma.

Camiye ulu çınar ağaçlarıyla süslenmiş avludan geçerek girdiğinizde, *John Freely* ve *Hilary Sumner-Boyd*'un 1972'de anlattığı, kovuklarında yaşayan topal leylekleri ya da gri balıkçılları artık görmüyorsunuz ama burayı ziyaret edenlerin beslediği yüzlerce güvercinle karşılaşıyorsunuz. Caminin içi, bal rengi duvarları, turkuaz renkli halıları ve devasa avizesiyle mükemmelliyetin simgesi. Eskiden padişahların ibadet ettiği yere çıkan merdivenli koridor bugün kadınlara ayrılmış. Caminin külliyesinden geriye sadece 2010'da restore edilen hamam kalmış; medrese ve imarethanesi, çok yıllar önce, yayalara açık **Eyüp Meydanı**'nı yapmak için yıkılmış.

Eyüp Meydanı

Caminin iç görünümü.

Meydandaki havuz

Avlu

Türbenin girişindeki çiniler.

Ebu Eyüp El-Ensari'nin Türbesi

Türbenin içine çinilerle bezenmiş bir iç avludan giriliyor. İçeride **Ebu Eyüp El-Ensari**'nin mezarı, **III. Selim** tarafından hediye edilen gümüş bir kafesin arkasında yer alıyor. Burası inananlarca çok kutsal bir yer olarak kabul edildiğinden her gün dua edenlerle dolup taşıyor.

Diğer Türbeler 2 3

Eyüp Sultan Camii'nin etrafında pek çok güzel türbe var. Bunların içinde **Mimar Sinan** tarafından 1572 yılında dönemin güçlü sadrazamı için yapılan **Sokollu Mehmed Paşa Türbesi**'ni ve içindeki muhteşem revzenleri mutlaka görün. Listenizde olması gereken bir diğer türbe ise tam karşıdaki, yine Sinan tarafından yapılan **Siyavuş Paşa Türbesi**; sadrazamın bu türbeyi ilk olarak çocukları için yaptırdığı biliniyor, bu yüzden **Siyavuş Paşa Evladı Türbesi** de denilen eserin iç mekan duvarları çini üzerine yazılmış **Ayetü'l Kürsi** ile çevrelenmiş. Burada klasik tarzda yapılmış başka güzel türbeler de var: **Mirimirman Mehmed Paşa** ve **Kıbrıs Fatihi Lala Mustafa Paşa Türbesi** (1500-1580) gibi. 1891'de ölen **Posta Telgraf Nazırı İzzed Efendi**'nin türbesi ise **Türk Neoklasiği** stilinde yapılmış. Biraz ileride yeni restore edilmiş olan **Sultan V. Mehmed Reşad**'ın (*iktidar dönemi* 1909-1918) türbesi de ilgi çekici. **Sultan V. Mehmed Reşad** Türkiye'de ölen ve buraya gömülen son padişah. Türbesi I. **Ulusal Mimari** akımının en önde gelenlerinden **Kemaleddin Bey** tarafından yapılan okulun hemen yanında. Son **Sultan Vahdeddin** ise **Şam**'daki bir **Mimar Sinan** eseri olan **Süleymaniye Camii**'nin avlusunda gömülü. Teoride türbeler pazartesi hariç hergün açık.

Sultan V. Mehmed Reşad

Beybaba Sokağı'ndaki mezartaşları arasında, Eyüp Sultan Camii'nin arkasında, **Ayas Mehmed Paşa** (? – 1539) için yapılan türbe görülmesi gerekenler listenizde mutlaka yer alsın. Uslanmaz bir çapkın olan Paşa'nın adı, Taksim Meydanı'nın ilerisindeki Gümüşsuyu Caddesi'nin başlangıcındaki bölgede yaşıyor (sy. 284).

Sultan V. Mehmed Reşad Türbesi

Mirimirman Mehmed Paşa Türbesi

Ata binmek için kullanılan binektaşı.

İstanbul her tepesinden ayrı bir manzara sunar.

Cellat Mezarlığı

Osmanlı'da sağır ve dilsiz olan cellatlar, idam edileceklerin rütbesi, konumu, mevkii ve işlediği suça göre değişen usullerde uygulamış infazları. Halk ise duygusal gerekçelerin yanı sıra İslam dini öldürmeyi yasakladığı için can alan bu kişilerin kendileriyle aynı yere gömülmesini istemezmiş. Bu nedenle cellatlar için İstanbul'un en ücra köşelerinde mezarlıklar yapılmış ve buralara gömülmüşler. İstanbul'daki iki cellat mezarlığından birinin Eyüp'te olduğu biliniyor. Eyüp'teki mezarlık **Pierre Loti**'nin şimdilerde müze olan evinin önündeki yoldan yürüdüğünüzde ulaşacağınız **Karyağdıbaba Tekkesi**'nin biraz ilerisindeymiş. Günümüzde normal bir mezarlık olan kabristanda mezar taşlarına bakarak ayırd edebildiğiniz tek tük cellat mezarına da rastlarsınız. Burası **Selçuk Altun**'un *"Annemin Öğretmediği Şarkılar"* romanında anlatılıyor.

Cülus Töreni

Cülus Yolu 4

Geçmişte şehzadeler tahta oturduktan sonra Eyüp'e kayıklarla gelir, Bostan iskelesinden karaya çıkar ve **Hüsrev Paşa, Mihrişah Valide Sultan Külliyeleri** ve **Adile Sultan Türbesi**'nin de aralarında olduğu en güzel türbe ve külliyelerle süslenmiş Cülus Yolu'ndan geçerek Eyüp Sultan Camii'ne giderlermiş. Burada da kılıç kuşanıp onurlandırılırlarmış. Bu yol ve iskele daha sonraki dönemlerde yeniden düzenlendi.

Hüsrev Paşa Külliyesi 5

Sultan Abdülmecid'in sadrazamı olan **Koca Mehmed Hüsrev Paşa** (1769-1855), Tunus'a yaptığı seyahat dönüşünde fesi Osmanlı'ya getirmesi ve padişah **II. Mahmud**'u sarık yerine fesin kullanılması konusunda ikna etmesiyle tanınır. Hüsrev Paşa ayrıca 1826'da Yeniçerilerin yerine modern bir ordu kurulması çalışmalarına da katılmış. Türbe, kütüphane ve dervişhanesinden oluşan külliyesi Cülus Yolu'nun her iki tarafında yer alıyor.

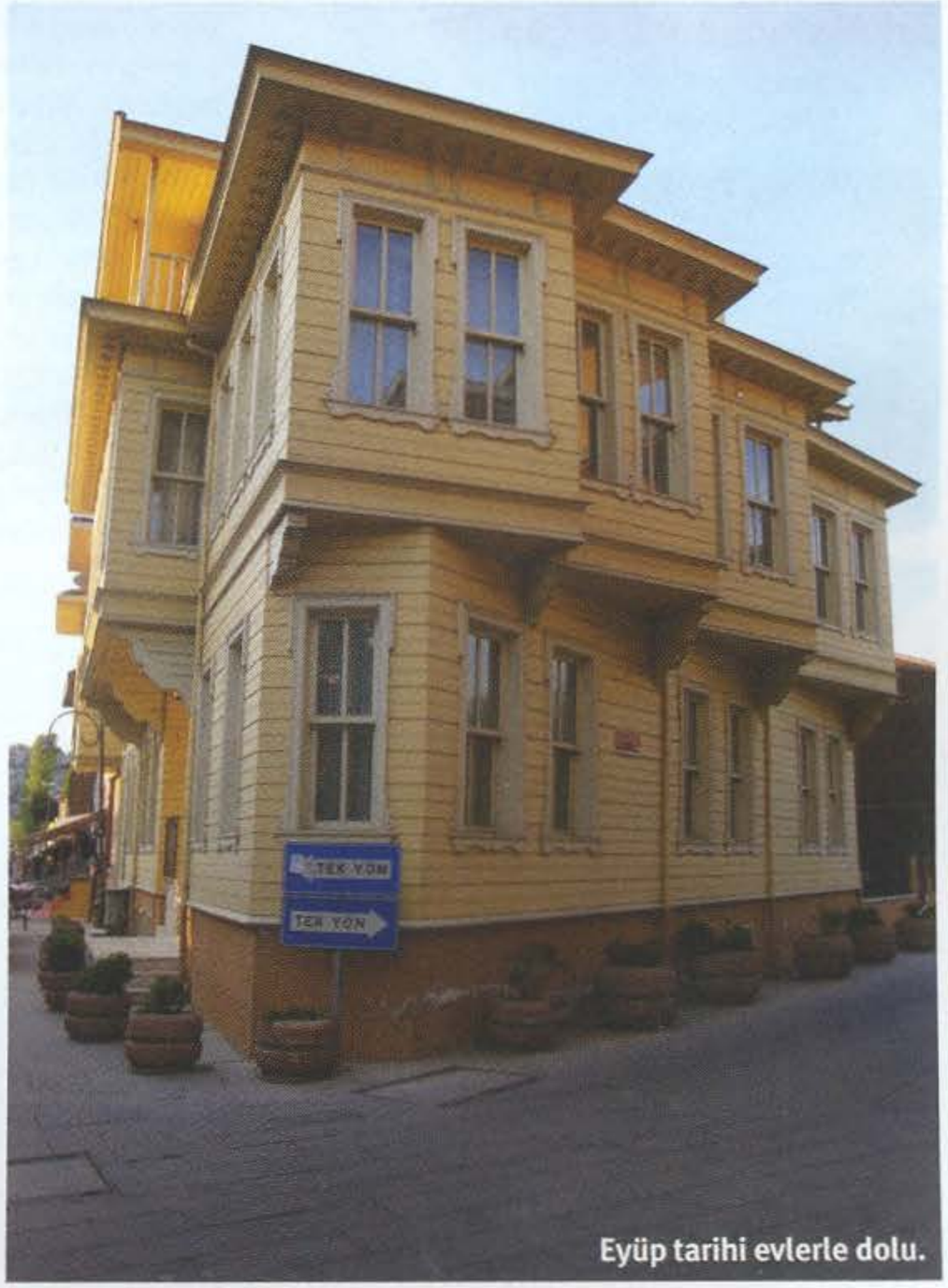
Eski Eyüp evlerinden biri.

Adile Sultan Türbesi

Sultan II. Mahmud'un kızı ve **Amiral Mehmed Ali Paşa**'nın eşi olan **Adile Sultan** (1825-1898) muhteşem bir türbede yatıyor. Türbenin olağanüstü süslemeleriyle önemli bir sanat eseri sayılan sebili de göze çarpıyor. İnanılmaz derecede şanssız bir kadınmış Adile Sultan, kocasının, çocuklarının ve kardeşi **Sultan Abdülaziz**'in ölümüne şahit olmuş. Hayatının geri kalan kısmını da hayır ve din işlerine adamış.

Eyüp tarihi evlerle dolu.

Mihrişah Valide Sultan Külliyesi 6

Eyüp'teki en büyük külliyelerden biri, 1791 yılında, **III. Selim**'in annesi **Mihrişah Valide Sultan** için yaptırılmış. Külliye; türbe, okul, sebil ve çeşmelerden oluşuyor. İnsana huzur veren avlusunun üç tarafı galerilerle çevrili. Fakirlere yemek dağıtılan imaret de burada bulunuyor. Külliyenin önünde sultanların ata binip inmek için kullandıkları binektaşı duruyor.

Mihrişah Valide Sultan Külliyesi.

Zal Mahmud Paşa Camii 7

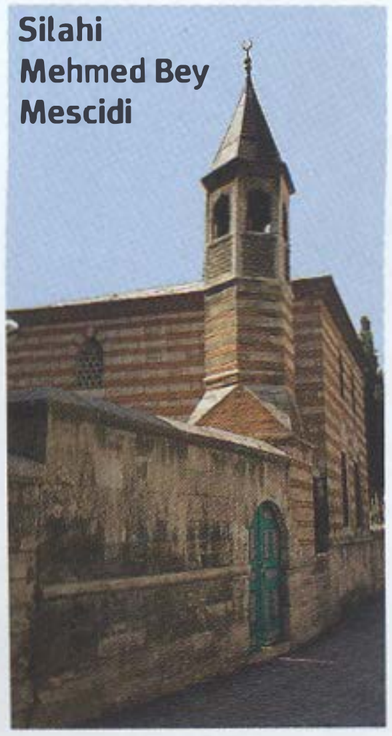
Eyüp'teki en önemli camilerden biri, belki de ikincisi **Mimar Sinan**'ın 1570'lerde **Kanuni Sultan Süleyman**'ın veziri **Zal Mahmud Paşa** için yaptığı yüksek ve bol pencereli duvarlarıyla, heybetini Haliç'in karşı kıyılarından bile hissedebileceğiniz bir bina. Yapılarının çoğu farklı seviyelerde olan külliyenin büyük kısmı, iki medrese ve 1580'de Zal Paşa'yla aynı gün ölen eşinin türbesi günümüze ulaşmış. Zal Paşa, ölüm fermanı verildikten sonra **Kanuni Sultan Süleyman**'ın oğlu **Mustafa**'yı bizzat boğmuş ardından paşalığa yükseltilmiş.

Külliyeyi yukarıdaki kapıdan terkedecek olursanız, bir XVI. yüzyıl eseri olan **Silahi Mehmed Bey Mescidi**'ni görürsünüz. Mescit altıgen tuğla ve taştan yapılmış sıradışı minaresiyle dikkat çekiyor.

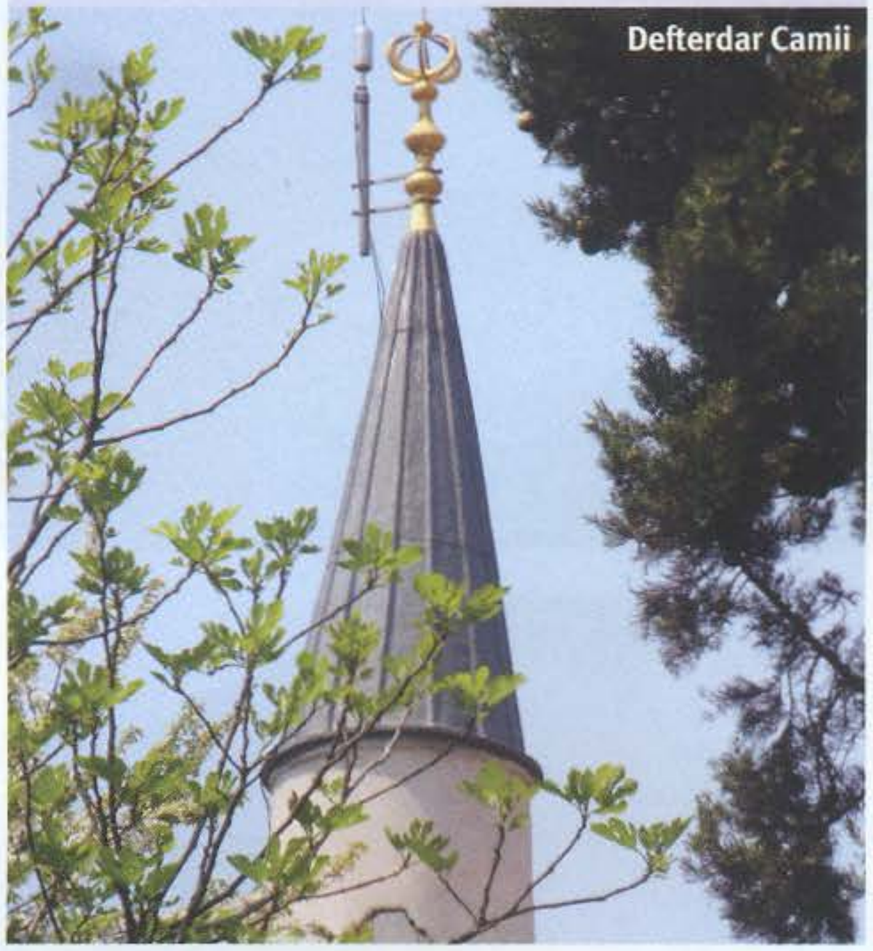
Zal Mahmud Paşa Türbesi

Silahi Mehmed Bey Mescidi

Bronz Mürekkep Hokkası 9

İstanbul'daki bütün camiler kubbelerinin üstünde üç hilal taşır, sadece XVIII. yüzyılda yapılan Eyüp'teki **Defterdar Camii**'nde bronz mürekkep hokkası ve kalem vardır. Böylece yüzyıllardır, kurucusu hattat ustası **Defterdar Mahmud Efendi**'ye bir selam gönderir usul usul, O'nu hafızalarda yaşatmaya çalışır.

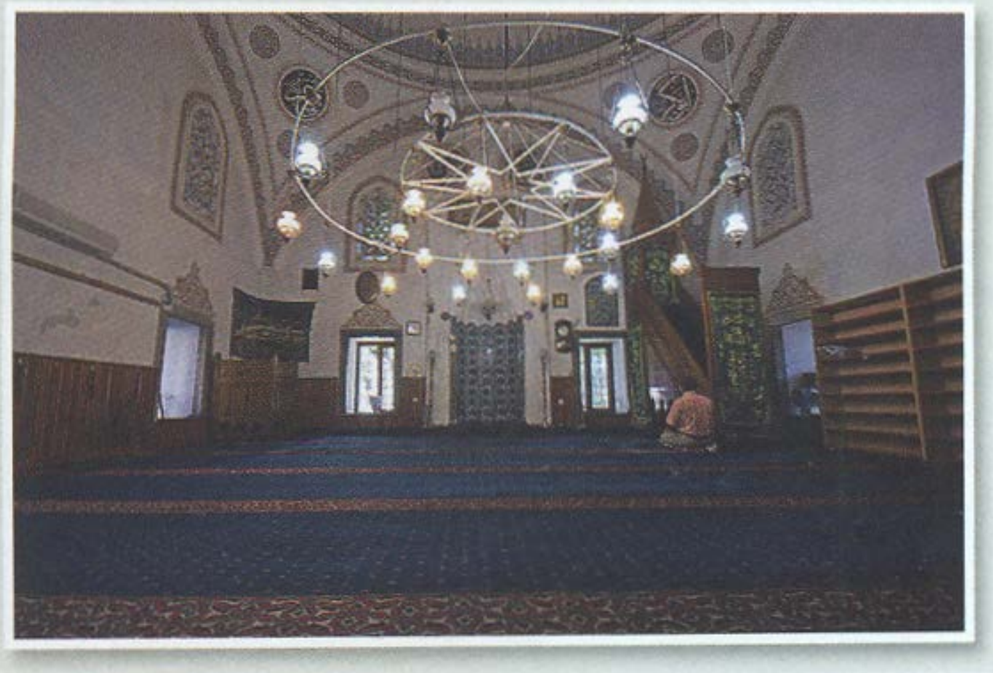
Defterdar Camii

Şah Sultan Külliyesi

Zal Mahmud Paşa Camii'nin yanındaki bu etkileyici XVIII. yüzyıl külliyesi, **Sultan III. Selim** tarafından kızkardeşi **Şah Sultan** için yaptırılmış. *Barok* tarzındaki külliye; **türbe, sebil** ve okul ile cephesindeki kuş evlerinden oluşuyor.

Cezari Kasım Paşa Camii 8

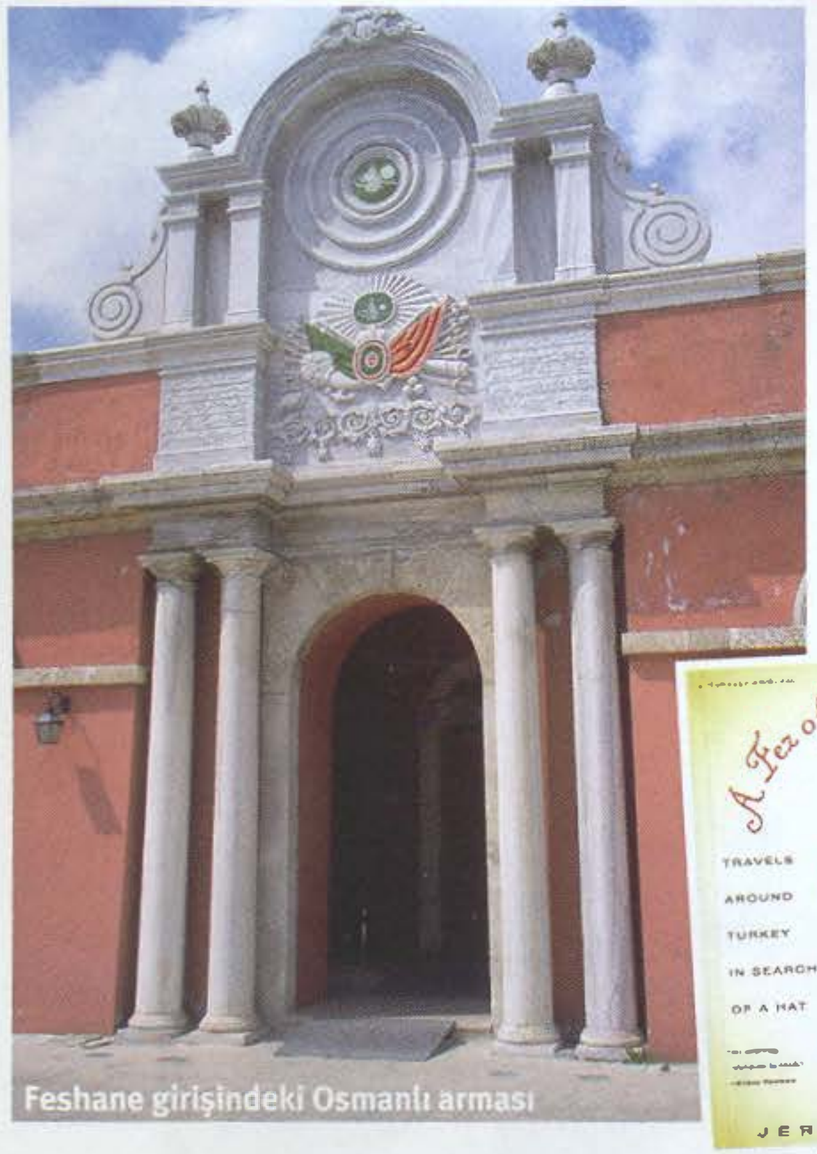
Şah Sultan Külliyesi'nin batısındaki bu küçük caminin tarihi 1515 yılına dayanıyor. Burada bir zamanlar Tekfur Sarayı'nda üretilen seramiklerden yapılma harika bir Kabe tasvirli pano varmış ama ne yazık ki çalınmış ve Türkiye'den kaçırılmış. Ziyaretçiler bu eserin sadece kopyasını görebiliyorlar.

"Caminin gölgesindeki yeşil çatılı Feshane, II. Mahmud'dan beri geleceğin batıda olduğunu gösterdi..."

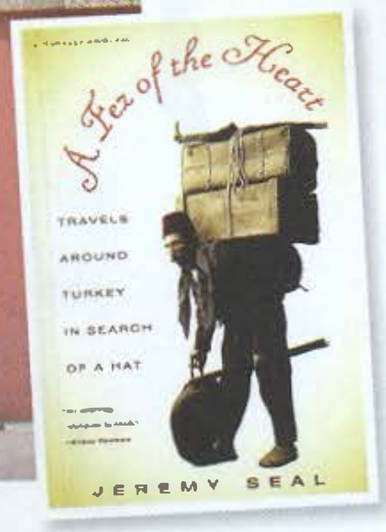
A Fez of the Hart, Jeremy Seal 1995

Feshane girişindeki Osmanlı arması

Feshane 10

1833'te Haliç'in güney kıyısında **Sultan II. Mahmud**'un yeni ordusuna fes üretmek üzere bir fabrika kurulmuş. 1843'te yeniden biçimlendirilen fabrika, 1894'te tamamen elden geçirilmesi için Ermeni mimar **Krikor Balyan**'a teslim edilmiş. İşlevini 1937'ye kadar sürdürmüş. 1986'da tamamen kapatıldığında fabrikanın birçok bölümü zaten yıkılmış durumdaymış. Günümüzde bazı geçici sergiler ve fuarlar için kullanılan feshane, Ramazan ayı boyunca bir takım etkinliklere de sahne oluyor. **Jeremy Seal**'in **"İkinci vatanım"** dediği Türkiye hakkında yazdığı kitaplardan biri de, feshaneyi merkeze oturtup değişimleri bu bağlamda anlattığı **"Kalbin Fesi"** (A Fez of the Heart).

Fesin Öyküsü

1829'da reformcu padişah **II. Mahmud** erkeklerin türbanı bırakıp fes giymesi konusunda emir vermiş. Bundan yüz yıl sonra Atatürk, fesin de zamanını doldurduğuna karar vermiş ve 1925'te Şapka Kanunu'nu çıkartmış. Bu kanunla erkeklerin batı tipi şapka giymeye başladığı Türkiye'de bugün, turistler ve turizm sektöründe çalışanların dışında kimse fes takmıyor.

II. Mahmud

ALIŞVERİŞ

Eyüp Sultan'ın çocukları çok sevdiğine inanıldığı için birçok ebeveyn oğullarını sünnet öncesi buraya getirir. Bu nedenle caminin etrafında, sünnet kıyafetleriyle dolaşan çok sayıda çocuk görebilirsiniz. Bunun doğal bir sonucu olarak da bir zamanlar bu bölgede tahta oyuncak işi oldukça gelişmiş durumdaymış. Ne yazık ki günümüzde bu iş aynı canlılıkla yürümüyor ancak, o döneme ait bazı oyuncak örneklerini Yıldız'daki **Şehir Müzesi**'nde (sy. 404) görebilirsiniz. **Zal Mahmud Paşa Camii**'nde yer alan **Eyüp Oyuncakçılığı Atölyesi**'nde (www.eyupoyuncaklari.com) ise yeniden canlandırma faaliyetlerinin başlamış olması sevinç verici.

Pierre Loti Kahvesi'nin yanındaki küçük kitapevinde yazarın çalışmalarını ve yine yazarla ilgili resimleri ve hediyelik eşyaları bulabilirsiniz.

Pierre Loti'nin Fransa Rochefort'taki müze evi.

"Çatımdan muhteşem bir manzara görülüyor...
Eyüp'ün kasvetli sadeliği, ölümsüz ağaçların gizemli
derinliğinden mermer beyazlığında yükselen kutsal camisi...
Ölüler şehrini şekillendiren büyük mezarlıklar."

Pierre Loti, Azlyade, 1877

Pierre Loti Kimdir? 11

İsminin üstünde romantizmin bir tül gibi sarıldığı Pierre Loti, İstanbul'a 1876 yılında gelmiş ve zengin bir tüccarın hareminde olan Çerkez güzeli **Aziyade**'yle olan aşk hikayesini otobiyografik bir romanda anlatmış. Çoğu kaynak Loti'nin Aziyade olarak anlattığının gerçek hayatta bir erkek olduğunu belirtiyor. Asıl adı **Julien Ward** olan Pierre Loti (1850-1923) Türk hayranı bir denizciymiş ve dünyanın çeşitli ülkelerine yaptığı seyahatlerde bir dizi kitap yazmış. **Fransa Rochefort**'taki bir odası camiyi andıran evi, günümüzde müze olarak kullanılıyor. Hikayesi, **Lesley Blanch**'ın *"Pierre Loti: Efsanevi Romantikle Yolculuk"* isimli kitabında yeniden anlatılmış. Ne yazıktır ki, İstanbul'dayken sık sık uğradığı **Rabia Kadın Kahvesi** günümüze kadar ulaşamamış.

Pierre Loti Fransa Rochefort'taki evinde.

NASIL GİDİLİR?

Eminönü'nden 36CE, 44B ve 99 no'lu otobüslerle Eyüp'e gidebilirsiniz ya da Taksim'den 55T no'lu otobüse binebilirsiniz. Daha eğlenceli olanı, gemiyle Sütlüce'ye gelmek ve Eski Galata Köprüsü'nden karşıya geçmek. Sahilden Pierre Loti Kahvesi'ne teleferikle de çıkabilirsiniz.

NEREDE İÇİLİR?

Pierre Loti Café
Karyağdı Sok. Eyüp
Tel: 0212 581 26 96
Fransız yazarın çok sevdiği tepeye gelip etrafın tadını çıkarırken, Loti'nin ilham aldığı manzaranın aslında bu olmadığını, ilhamın daha az yapılaşma ve daha çok yeşilden geldiğini de hatırlatalım. Çay, kahve ya da soğuk bir içecekle soluklanabileceğiniz kahvede kış için kapalı mekan da var.

NEREDE YENİR?

Küçük Saray Lokantası
Lokmacı İbrahim Sokak No. 6
Tel: 0212 581 28 40
Lezzetli bir kuru fasulye tatmak isteyenlerin uğrak noktası olan lokanta ana meydandan biraz uzak.

Mihmandar Lokantası
Sokullu İkram Çarşısı No. 1
Tel: 0212 612 59 98
Ana meydanın hemen çıkışında yer alan bu geniş restoran, yaz akşamları için bahçesinde, kış ayları içinse içerideki Osmanlı köşesinde sunuyor lezzetli İskender kebabını.

NEREDE KALINIR?

Turquhouse Boutique Hotel
İdris Köşkü Caddesi, Eyüp
Tel: 0212 497 13 13
www.turquhouse.com
Eski Osmanlı mimari tarzında yapılan bu ahşap evlerin 67 odası ve Haliç manzarası var. Bünyesinde bugün mescit olarak kullanılan 1626 tarihli bir okul binası ve Osmanlı mezar taşları bulunuyor.

Haliç'in Sonuna Doğru

Sütlüce, Miniatürk ve Santral İstanbul

039

1930'larda sanayileşme alanı olan Sütlüce, eski güzelliğini kaybetmiş bir yerleşim. Bugün Sütlüce'ye gelenlerin çoğunun amacı Türkiye'nin ünlü tarihi ve kültürel değerlerinin küçültülmüş modellerinin yer aldığı Miniatürk'ü gezmek ya da Eski Galata Köprüsü ile hasret gidermek. 1911'de Silahtarağa Enerji Santralı olarak inşa edilen Santral İstanbul ise 1983'e kadar İstanbul'un elektriğini sağlıyordu. Günümüzde ise içinde üniversitenin de yer aldığı bir kültür kompleksi.

Sütlüce'nin her zaman dillere destan güzellikte olduğunu zannediyorsanız yanılıyorsunuz; **Bizans** döneminde çirkin ördek misali gönüllere ve ruhlara hitap etmezmiş bu semt. Kuğuya dönüşmesi XVII. yüzyıl başlarında Osmanlı zenginlerinin Haliç kenarında muhteşem evler yaptırması sayesinde olmuş. XVIII. yüzyılın yemyeşil İstanbul'unda insanlar, kayıklar ya da atlı arabalarla **Kağıthane** ve **Alibey** derelerinin kıyılarına gelir ve eğlenirlermiş. Bu nehirlerin Haliç'le birleştiği yer "**Avrupa'nın tatlı suları**" olarak adlandırılmış o zamanlar. Büyük ihtimalle sarayların ve köşklerin içinde en büyüleyici olanı **Sadabad Kasrı**'ymış (kasrın resmedildiği tabloyu **Pera Müzesi**'nde görebilirsiniz, sy. 334). Bu güzellik XVIII. yüzyılda bahçelerin rengarenk lalelerle dolu olduğu, nehrin serin sularının havuzlara ve şelalelere akıtıldığı **Lale Devri** sırasında doruğa ulaşmış. Ancak aynı yıllarda imparatorlukta farklı gelişmeler olmaya, gerginlikler artmaya başlamış. 1730 yılındaki **Patrona Halil İsyanı** sırasında Kağıthane'deki bu harika köşkler yangına kurban gitmiş.

Bir safa bahşedelim
gel şu dil-i nâşâde
Gidelim serv-i revanım
yürü Sadabâd'e
İşte üç çifte kayık
iskelede amade
Gidelim serv-i revanım
yürü Sadabâd'e.

Nedim (1681-1730)

XVIII. yüzyılda yenilikçi padişah **III. Selim**'in hükümdarlığı sırasında, bahçe düzenleme sanatı yeniden hak ettiği ilgiyi görmeye, insanlar da güzel bahçelerden keyif almaya başlamış. Maalesef bu güzelliklerin sonuna gelinmiş ve 1930'lardan itibaren Sütlüce hızla sanayileşmeye başlamış. Yeterli olmamakla birlikte, Haliç'in eski güzel günlerine kavuşturulması çalışmaları kapsamında adımların atılmış olması ümit veriyor. Bu kapsamda Sütlüce Kültür Sarayı ve Santral İstanbul arasında parklar ve yürüyüş yolları yapıldı.

Haliç Kongre Merkezi

Haliç Köprüsü'nün yakınındaki mezbaha **Cumhuriyet**'in kurulduğu yıl olan 1923'te yapılmış. **Osman Fitri** ve **Marko Logos** tarafından **I.Ulusal Mimari** tarzında tasarlanan bina, kesimhane ve et satış yeri olarak planlanmış. En göze çarpan özelliği ise buzdolabının olmadığı dönemlerde buzhane olarak kullanılan kuleleri. 1980'lerde, Haliç'in temizlenmesi kapsamında binanın mezbaha olarak kullanılmasına son verildi. Cephesi aynen korunarak bir kültür merkezine dönüştürüldü. 2009 yılında düzenlenen **V. Uluslararası Su Kongresi** burada yapılan ilk organizasyon olma özelliğine sahip.

Hasırizade Elif Efendi Tekkesi

Sütlüce Hamamı

Şu anda görülecek fazla bir şey kalmamış. Mezbahanın yanındaki bu hamam **Mimar Sinan**'ın küçük ama zarif bir eseri olarak kabul ediliyor. Hamam **Sultan II. Abdülhamid**'in (1876-1909) hükümdarlığı sırasında yenilenmiş, 2009'da bir kez daha restorasyona alınmış. Hamamın arkasındaki **Talatpaşa Arkası Sokak**'ta yeni restore edilmiş, **Küçük Çavuşbaşı Camii**'nin de Sinan tarafından yapıldığı düşünülüyor. Yakındaki **Hasırizade Elif Efendi Tekkesi** 1784'te inşa edilmiş, önemli bir derviş tekkesiymiş. Biz gittiğimizde restorasyonu yapılıyordu.

Kağıthane

Biraz iç karartıcı olan Santral İstanbul'un çevresi, son yıllarda yapılan parklar ve yürüyüş yollarıyla biraz olsun renklendirildi. Geçmişte burada açılan bir kağıt fabrikası ve matbaa dolayısıyla Santral'in ilerisindeki bölge Kağıthane olarak geçiyor.

Sadabâd Kasrı

"(Sultan III. Ahmed zamanında) Kiat Haneh'den (Kağıthane) Sütlüjeh'ye (Sütlüce) sırayla köşkler ve bahçeler yapıldı, adeta bir sihirli değnekle dokunmuşçasına."

Constantinople, Settings and Traits, H. G. Dwight, 1927

Eski Galata Köprüsü

Galata Köprüleri içinde en meşhur olanı Sütlüce ve Eyüp arasına yerleştirildi. Yayaların kullanımına açık.

Sadabad Camii (Kâğıthane Camii)

İlk cami **III. Ahmed** zamanında yapıldı. III. Selim ve II. Mahmud devirlerinde onarım gördü. 1862 yılında **Sultan Abdülaziz**, camiyi Balyan ailesine yeniden yaptırdı.

Miniatürk

Miniatürk (*Tel:0212 222 28 82, www.miniaturk.com.tr, her gün açık*) Türkiye'nin bir özeti gibi, kocaman bahçesinde en tanıdık tarihi ve kültürel anıtları barındırıyor. **Ayasofya, Sultanahmet Camii, Haydarpaşa** Tren İstasyonu, **Boğaz Köprüsü, Artemis Tapınağı,** Sumela **Manastırı, İshak Paşa Sarayı** göreceklerinizden bazıları. **Zafer Müzesi,** Kurtuluş Savaşı'nı her açıdan gösteriyor. Cephe ve cephe gerisi, ses-ışık efektleri ve maketlerle anlatılıyor. Bu müzede ayrıca, **Atatürk** fotoğrafları ile Anadolu köy hayatını da görebilirsiniz. I. **Dünya Savaşı** sırasındaki **Çanakkale Savaşı**'nın üç boyutlu uygulamasını atlamamanızı öneririz. **Miniatürk**'te sadece etrafı gezmekle kalmayın, aktivitelere de katılın; mesela çocuğunuzla beraber Miniatürk Ekspres'e binebilir, labirentte kaybolabilir ya da dev satranç tahtasında oynayabilirsiniz.

Efes'teki Artemis Tapınağı

Kız Kulesi

Santral İstanbul

Santral İstanbul (*Tel: 0212 311 78 09, www.santralistanbul.org*) 1911'de **Silahtarağa Santralı** olarak kurulmuş. 1914'den 1952'ye kadar şehrin bütün elektriğini sağlamış. Bir Avusturya-Macaristan şirketi tarafından 118.000 metrekarelik alana inşa edilmiş. Başlarda elektrik, ticaretin daha yoğun olduğu Avrupa yakasına veriliyormuş, fakat 1926'da sualtı kablolarının döşenmesiyle Anadolu yakasına da elektrik ulaştırılmış. 1937'de şirket devletleştirilmiş ve **İETT**'ye (İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel) devredilmiş. İETT hala İstanbul'da ulaşım hizmeti veriyor ama artık elektrikle bir ilgisi yok. 1970 yılında, üretim verimliliğinin sonuna geldiği dönemde TEK'e devredilen tesis, 2007 senesinde Bilgi Üniversitesi tarafından müze ve sanat galerisi olarak halka açıldı. Sakın bir Renoir görme beklentisiyle gelmeyin, burada görebileceğiniz sergiler modern ve kavramsal.

Enerji Müzesi
Feshane gibi restore edilen diğer endüstriyel bölgelerin aksine, Santral İstanbul'daki orijinal makineler hala duruyor. Bu makineler Enerji Müzesi'nin (*pazartesileri kapalı*) temelini oluşturuyor. Ziyaretçiler, türbin jeneratörlerini o zamanki haliyle görebilir, ayrıca olduğu gibi korunmuş olan Kontrol Odasını da ziyaret edebilirler. Bu oda, aynı zamanda küçük bir bilim müzesi görevi görüyor.

NASIL GİDİLİR?

Sütlüce'ye Eminönü'nden 47C veya 47E no'lu otobüslere binerek gidebilirsiniz ama keyifli olanı, Haliç limanlarında duran gemileri kullanmak. Bilgi Üniversitesi'nin Taksim Meydanı'ndaki Atatürk Kültür Merkezi'nin önünden her saat başı kalkan ücretsiz servisleri ile Santral'e ulaşabilirsiniz.

Otto

NEREDE YENİR?

Divan Pastanesi
Karaağaç Caddesi No. 2/6, Sütlüce
Tel: 0212 220 80 85
Ünlü pastaneler zincirinin bir şubesi, Haliç'in kıyısında ve meşhur Pierre Loti Kafe'ye bakıyor.

Otto
Santral İstanbul, Kazım Karabekir Cad. No. 1, Eyüp
Tel: 0212 427 18 89 /www.ottoistanbul.com
2007 yılında Time Out en iyi restoran ödülünü alan, lezzetli makarna ve pizzalarının yanısıra uluslararası mutfağıyla da ünlü restoran. Haftasonu partileri çok popüler.

Tamirane
Santral İstanbul, Kazım Karabekir Cad. No. 1, Eyüp
Tel: 0212 311 73 09 /www.tamirane.com
Gri işçi tulumu giymiş garsonlar, günlük spesiyallerden uluslararası mutfakların örneklerine kadar geniş bir yelpazede seçenekleri servis ediyor. Tamirhane'ye gönderme yapmak amacıyla gri tonlarında çok rahat sandalye ve koltukların kullanıldığı mekan çiçekler ve ağaçlarla renklendirilmiş.

Santral Residence

NEREDE KALINIR?

Santral Residence
Santral İstanbul, Kazım Karabekir Cad No. 1, Eyüp
Tel: 0212 311 72 51
www.santralistanbul.org
38 odalı otel geçmişte santralde çalışan işçiler için lojman olarak kullanılmış. Duvarlarındaki şık sanat eserleri ve I. Ulusal Mimarlık Akımı tarzındaki odalarıyla Cumhuriyet'in ilk yıllarını yansıtıyor.

İdealler, Sebat ve Sadakat

Hasköy ve Rahmi M. Koç Müzesi

İstanbul'un Hasköy semtinde, Haliç'in kuzey sahilinde eski bir tersane ve lengerhanede Türkiye'nin ilk sanayi müzesi yer alıyor. Müzenin bulunduğu Hasköy'ü gezdiğinizde ayrı bir lezzet ayrı bir zenginlik taşıdığını göreceksiniz. Osmanlı döneminde Karaim Yahudileri'nin yaşadığı semt geçmişten izler taşıyor.

Hasköy'de **iki ilginç yer** var; biri tepedeki eski **Yahudi Mezarlığı** diğeri de Türkiye'nin ilk **sanayi müzesi**. Karaim Yahudileri'nin Hasköy'deki sinagogları hala duruyor. Ama bu küçük ve gizemli cemaatle ilgili fazla bilgiye ulaşamadık. Ülkenin en ünlü sanayicilerinden Rahmi M. Koç'un kurduğu müze çocuklara farklı bir dünya sunuyor. **Rahmi M. Koç Müzesi** *(Tel: 0212 369 66 00, www.rmk-museum.org.tr, pazar günleri kapalı)* iki ana binadan oluşuyor. İlki, **Sultan III. Ahmed** (1703-1730) zamanında inşa edilmiş **lengerhane (çapa fabrikası)**. Bina 1950'li yıllarda endüstriyel alkol depolamak için kullanılmış, daha sonra kaderiyle başbaşa kalmış. 1991 yılında Rahmi M. Koç binayı satın aldı ve Türkiye'nin ilk sanayi müzesine dönüştürdü. İkinci bina ise 1861 yılında yapılan **tersane**. Tersane restore edildikten sonra 2001 yılında müzeye dahil edildi. Café du Levant'ın hemen arkasına saklanmış bir sergi salonu olduğunu da hatırlatalım.

Rahmi M. Koç

1930 yılında doğan **Rahmi Mustafa Koç** bir sanayi imparatorluğu kuran **Vehbi Koç**'un tek oğlu. 1984'te Rahmi M. Koç **Koç Holding başkanlığını** babasından devraldı, 2003 yılında da bayrağı en büyük oğlu **Mustafa V. Koç**'a devretti. Büyük bir koleksiyoner olan Rahmi M. Koç'un İstanbul dışında **Ankara**'daki **Çengelhan**'da da benzeri tarzda bir müzesi var. Koç ailesinin İstanbul'daki diğer müzeleri ise **Pera** (sy.334) ve **Sadberk Hanım** (sy.464). Rahmi M. Koç Kandilli'de (sy.528) yaşıyor. Mustafa V. Koç Kanlıca'da, Ömer Koç Salacak'ta, Ali Koç ise Anadolu Hisarı'nda oturuyor.

Lengerhane

Bir Osmanlı eseri olan binaya girerken yol seviyesinden aşağıya inen merdivenleri kullanacaksınız, bu da zeminin yüzyıllar boyunca ne kadar yükseldiğinin kanıtı. İçeri girdiğiniz anda büyüleniyorsunuz. Burasının eskiden bir fabrika olduğunu düşünüp sıkıcı bir üretim yeri ile karşılaşacağını zannedenleri hoş bir sürpriz bekliyor. Mekan daha çok eski sarayları ya da tarihi camileri andırıyor. Koleksiyonlar konuların uzmanlarını olduğu kadar öğrenmek isteyen amatörleri de ilgilendirecek cinsten; cam vitrinlerde yer alan eski **radyolar**, sayısız **tren modelleri**, **tekne resimleri** gibi. En çok göze çarpan bölüm ise ses efektleri ile donatılmış bir gemiye ait **kaptan köşkü**. İstanbul'un 1453'de Türkler tarafından alınmasından hemen önce, yemek yiyen bir aileyi resmeden tablo da gayet ilginç.

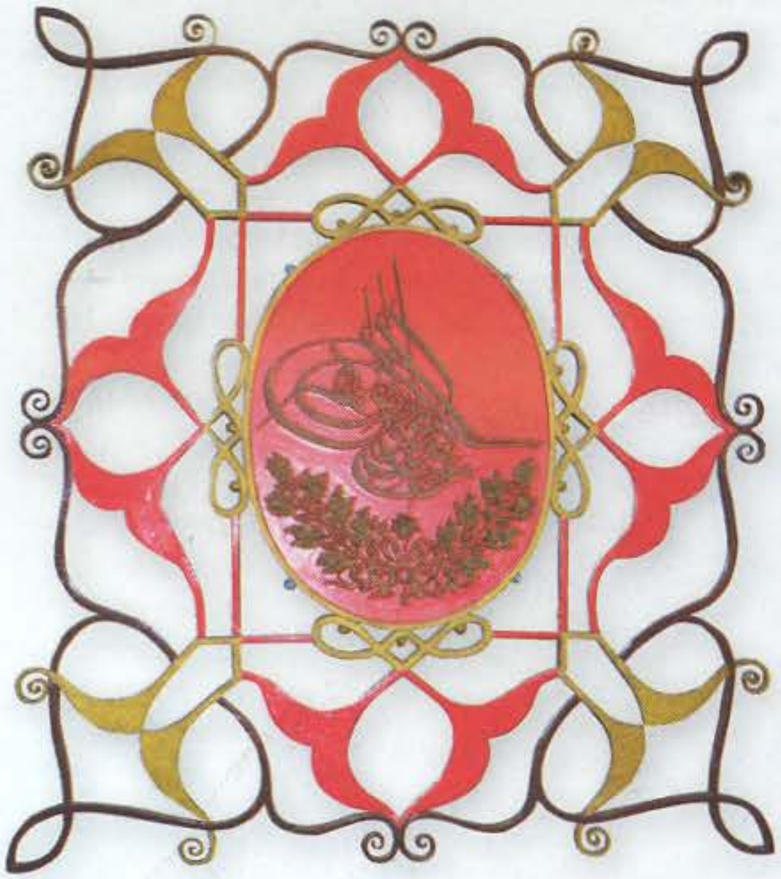

Abdülaziz'in saltanat vagonu

Tersane

Tersaneyi **Şirket-i Hayriye** (**Osmanlı Deniz Hatları**) kendi gemilerinin bakım ve onarımı için yaptırmış ve zaman içinde genişletmiş. Geçmişte bazı feribotların da imal edildiği tersane, günümüzde zengin bir araba koleksiyonuna ev sahipliği yapıyor. Orijinal **Tofaşlar**'dan **Traban** ve **Minilere, Chevy, Daimler** ve **Rolls-Royce**'lara kadar çok sayıda araç var. Müzede bir tekne koleksiyonu görmeniz de mümkün, bunların arasında asilzadelere Boğaz turu yaptıran bir kayık var ki, sizi geçmişe götürecek. Savaş yerine keyif için Avrupa'ya giden ilk ve tek **sultan** olan **Abdülaziz**'in 1867'deki seyahatinde kullandığı saltanat vagonu ile 1934'den 1966'ya kadar **Kadıköy-Moda** hattında çalışan tramvay çok iyi muhafaza edilmiş. Bunların dışında, 1872-1914 yıllarında **Azapkapı - Ortaköy** arasında çalışan atlı tramvay, **Prusya** yapımı lokomotif, **Dekovil**, Alman yapımı **buharlı lokomotifler** ve **Tünel vagonu** herkesin ama özellikle çocukların ilgisini çekecek araçlardan bazıları.

Müzenin içindeki bölümlerden birinde her gün evlerimizde kullandığımız çamaşır makinesi, bulaşık makinesi, fırın gibi ev aletlerinin nasıl çalıştığını görüyorsunuz. Diğer bir yerde ise bir zeytinyağı fabrikasının tüm makineleri sergileniyor. Düğmeye bastığınızda makineler çalışmaya başlıyor.

14 binadan oluşan tersanenin bazı bölümleri, büyüklerin çocukluklarını hatırlamalarına yardımcı olacak geleneksel dükkanlar olarak restore edilmiş. Burada ayakkabı tamircisi, devasa ilaç kutularının olduğu eski dönem eczanesi, demirci, gemi levazımatçısı, saatçi ve oyuncakçı görüyorsunuz.

Saltanat vagonundaki Abdülaziz tuğrası

Tekne, Tren ve Denizaltı

Hafta sonları müze ailenize ve size birçok seçenek sunuyor. Restore edilmiş **Liman II** romörkörü ile yaklaşık 40 dakika süren bir Haliç turu veya eski bir trenle Hasköy sahilinde yolculuk yapabilirsiniz. En fazla 12 kişiden oluşan guruplar kıyıya bağlı denizaltını da gezebilir.

Müze, sanayinin dünden bugüne gelişimini anlatmasının yanısıra, ziyaretçilerinin büyük çoğunluğunu oluşturan öğrenciler ve gençlere (ve her zaman genç kalanlara) daha iyi hizmet vermeyi, eğlendirirken öğretmeyi, onların ufuklarını genişletmeyi ve gizli kalmış yeteneklerini ortaya çıkarmayı da amaç edinmiş. Bu yüzden içinde, gezici müze "**müzebüs**" ün de olduğu çeşitli etkinlikler düzenliyor. İmkanı olmayan çocuklar için "öğrenciler müzeye gelemiyorsa, biz müzeyi onlara götürürüz" mantığı var. Rahmi Koç Müzesi'nde "**en genç**" araştırmacılar için bir ana sınıfı eğitim atölyesi olduğunu da belirtelim.

Uluç Ali Reis 1944 -2004 yılları arasında dünyada en uzun süre hizmette kalmış olan denizaltı.

Abraham Kamondo Kimdir?

Abraham (Avram) Kamondo (1781-1873) İtalyan kökenli bir Yahudi olarak İstanbul'da doğmuş. Çocuğu olmayan kardeşi İzak'tan büyük bir miras kalmış. **Osmanlı Bankası** kurulmadan önce Osmanlı Sarayı'na borç veren bir banker olmuş. O kadar güçlüymüş ki, yabancıların şehirde mülk edinmesini önleyen kanunu, padişahı ikna ederek önlemiş. **Bankalar Caddesi'ndeki Kamondo Merdivenleri** (sy. 274) ve **Galata Apartmanı**'nı yaptırmış. **Paris**'te Kamondo ailesine ait bir **müze** bulunuyor.

Ayia Paraskevi Kilisesi

Bahçesinde çok sayıda tarihi mezar taşı barındıran, deniz kıyısından biraz içerideki bu küçük kilise, Bizans zamanında yapılmış. 1692'de **Eflak Voyvodası Konstantin Brankovanos** tarafından yeniden inşa ettirilen kilise asıl büyük restorasyonunu XIX. yüzyılda geçirmiş. **Azize Paraskevi** çocuk sahibi olmak isteyen kadınlarla göz hastalığı olanların gözdesi. Öldürüldüğü gün olan **26 Temmuz İsim Günü** olarak kutlanıyor.

Kamondo'nun Mezarı

Hasköy Yahudi Mezarlığı

Hasköy Yahudi Mezarlığı

Geçmişi 1582'ye dayanan ve çok ihmal edilmiş olan **Hasköy Mezarlığı**'nda 20 bin civarında mezar bulunuyor. Mezar taşları **İbranice** ve **Türkçe** olmakla birlikte çoğunlukla **Ladino** (Ortaçağ İspanyolcası) dilinde yazılmış. Burada yatanlar **Sefarad** (İspanyol) ve **Romanyot** (Bizans'tan beri İstanbul'da yaşayan) Yahudiler. En ünlülerinden biriyse **Abraham Kamondo**. Paris'te ölmesine rağmen **Hasköy Mezarlığı**'nda gömülmüş. **E-5**'te, **Okmeydanı**'ndan **Haliç**'e doğru yokuş aşağı giderken sağınıza bakın. Üst geçitin yanında göreceğiniz kare şekilli, *Gotik* pencereli bina Kamondo'nun mezarı. Maalesef ciddi hasar görmüş. Karaimlerin mezarlığı az ileride ayrı bir bölümde bulunuyor.

Maalem Sinagoğu

NASIL GİDİLİR?

Müzeye Taksim'den 38T no'lu otobüsle ulaşabileceğiniz gibi, metroyla Şişhane'ye gelip ordan dolmuşa binebilirsiniz. Bununla beraber, müsait havalarda, Haliç'i tekneyle geçip Hasköy'e gelmenin de keyifli olabileceğini unutmayın.

NEREDE YENİR?

Café du Levant
Rahmi M. Koç Müzesi
Tel: 0212 369 66 07
www.cafedulevant.com
Çok zarif bir ortamda hafiif yemekler ve Fransız lezzetleri isteyenler için. Lengerhane'nin yanında.

Café du Levant

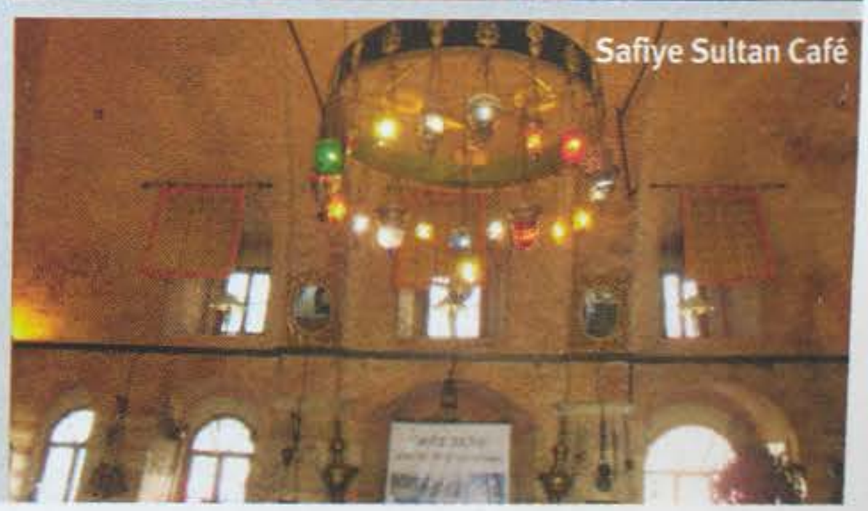

Halat
Rahmi M. Koç Müzesi
Tel: 0212 369 66 16
www.halatrestaurant.com
Müzenin içinde, deniz manzaralı restoran. İngiliz tarzında Bar Bar Rossa isimli barı da var.

Safiye Sultan Café
Hasköy Caddesi No. 1
Tel: 0212 361 48 88
Tarihi Esgher Sinagoğu'nda yer alan bu ferah kafe keyifli döşenmiş. Bir şeyler atıştırabileceğiniz standart bir menüye sahip.

Halat Restaurant

Safiye Sultan Café

Tersane Hasbahçesi

Aynalıkavak Kasrı ve Kasımpaşa

841

Bizans döneminde yerleşim yokken Aynalıkavak civarı yemyeşil bir mesireymiş. O zamanki adı "Pegai" (kaynaklar), suyunun ne kadar bol olduğunu gayet iyi anlatıyor. Kasımpaşa ise adını Kanuni Sultan Süleyman'ın komutanlarından Güzelce Kasım Paşa'dan almış.

Aynalıkavak Kasrı

Buradaki ilk ahşap saray, çok iyi bir okçu olan ve Hasköy'ün tepesindeki **Okmeydanı**'nda okçuluk çalışmaları yapan **Sultan I. Ahmed** (1603-1617) için inşa edilmiş. Deniz cephesinde iki katlı, kara cephesinde ise tek katlı olan kasırda, çağın zevkini yansıtan bezeme sanatının tüm inceliklerini görmek mümkün. **Lale Devri**'nin padişahı, **Sultan III. Ahmed**'in döneminde (1703-1730) genişletilen saray, padişahların lale festivalini kutladığı en popüler yerlerden biri haline gelmiş. Çok pencereli, zarif Aynalıkavak Kasrı, Sultan Ahmed'in Tersane Sarayları'ndan günümüze ulaşmayı başarmış tek kasır, aynı zamanda Lale Devri tavan süslemelerinin İstanbul'daki son örneği. İlginç ismini nasıl aldığı konusu tam belli değil, ancak III. Ahmed'e kasrı dekore etmesi için hediye edilen büyük **Venedik** aynalarından kaynaklanmış olabileceği düşünülüyor.

Sultan III. Selim

1784'te **Rusya** ve **Osmanlı İmparatorluğu**, Rusya'nın **Kırım**'ı işgalini kabul eden **Aynalıkavak Antlaşması**'nı burada imzalamış. **Sultan III. Selim** (1789-1807) Aynalıkavak Kasrı'nı çok sevmiş ve sarayı restore ettirmiş. Bir şair ve bestekar olan sultan, kasırda kendi eserlerinden oluşan konserler düzenlemiş. XIX. yüzyılda **Sultan II. Mahmud** (1808-1839) binayı tamir ettirip bahçelerini genişletmiş.

Kasır bugün küçük bir **Müzik Aletleri Müzesi**'ne ev sahipliği yapıyor. En önemli odaları: **Arz Odası, Divanhane, III. Selim**'in çalıştığı **Beste Odası** ve muhteşem inci kakmalı mobilyalarla döşenmiş olan oda. Kasır bir türlü temizlenemeyen, bir sürü çirkinliğin ortasında paha biçilmez bir mücevher gibi duruyor.

Levni'nin ünlü eseri Surname'de Aynalıkavak Kasrı

Osmanlı'nın ünlü minyatür ustası Levni'nin sıradışı eseri Surname'de Sultan III. Ahmed'in oğullarının 1720'deki sünnet düğünü tasvir edilmiş. Minyatürde Sultan, törenleri Aynalıkavak Kasrı'ndan izliyor.

Müzik Odası

Şık bir nevzen

Güzel Haber

Aynalıkavak Kasrı yıllar süren restorasyonun ardından nihayet 2010'da açıldı. (Tel : 0212 227 34 41)

Aynalıkavak Kasrı, J.B. Hilair, 1782.

Divan Salonu

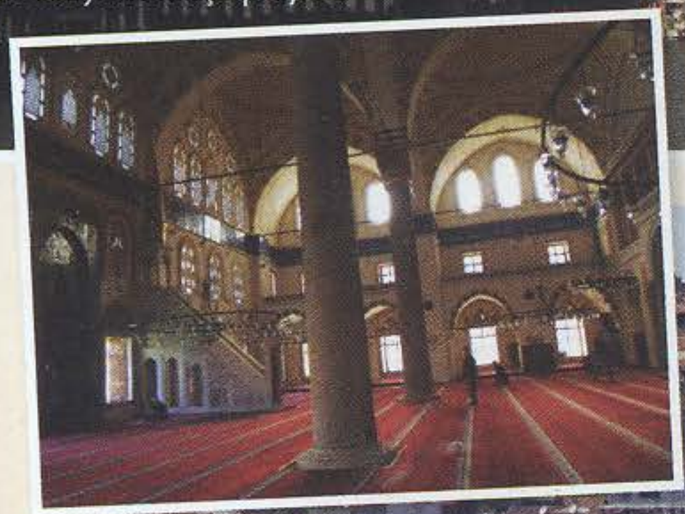
Kasımpaşa

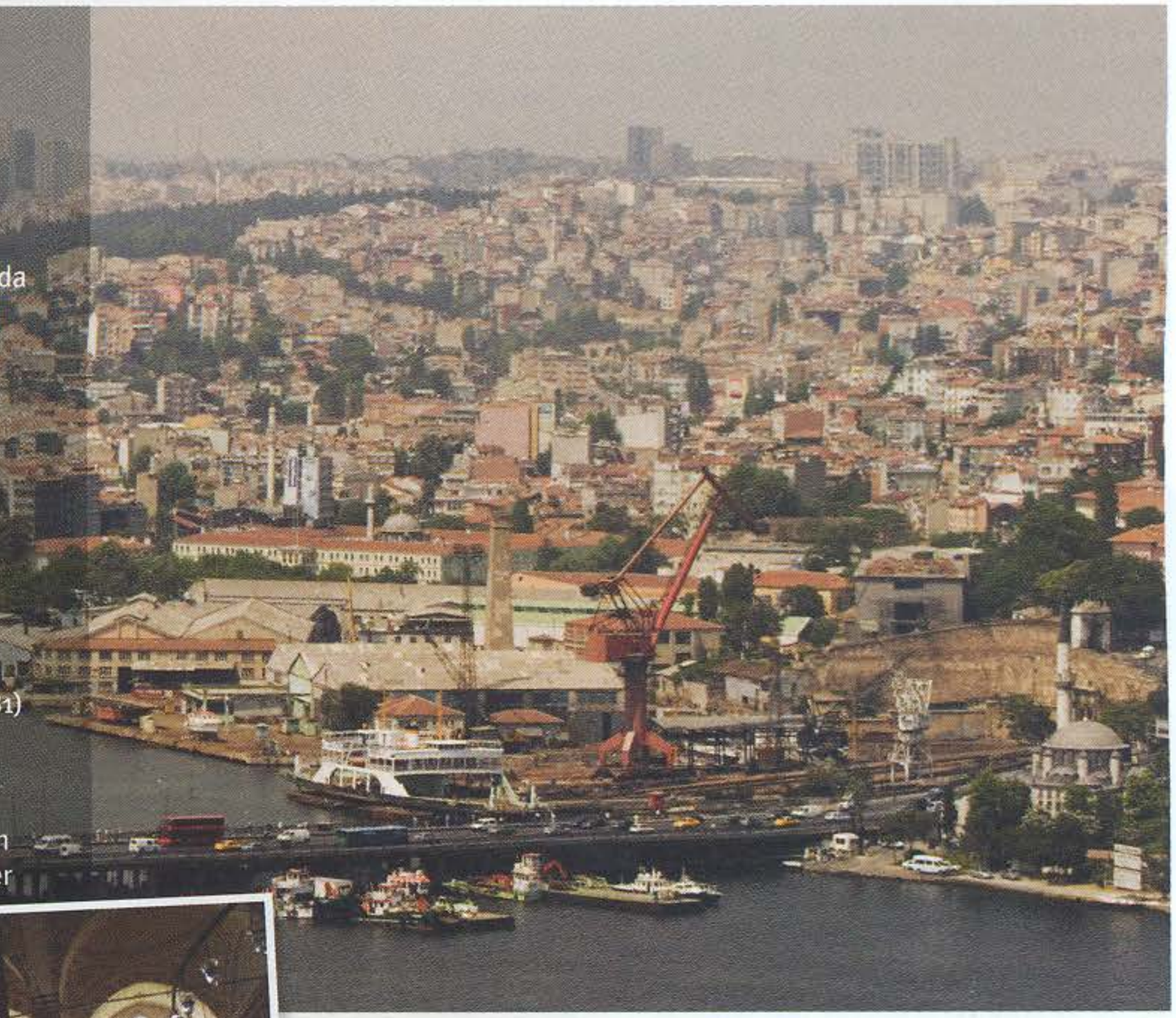
Fatih Sultan Mehmed gemilerini Kasımpaşa'dan Haliç'e indirmiş. İstanbul'un en eski semtlerinden olan Kasımpaşa, o zamanlar en lüks semtlerin arasındaymış. Burasının güzelliği padişahların da ilgisini çekmiş hep. Tersanelerin kurulmasıyla **"Tersane Hasbahçesi"** olarak isimlendirilen yerde yavaş yavaş yapılaşma başlamış. O zamanlarda buraya inşa edilen köşkler ve kasırlar birer sanat harikasıymış. Yapılarda dönemin en zarif işçilikleri, en güzel süslemeleri kullanılmış. Buradaki bina grubuna **"Tersane Sarayı"** denmiş. Tersane Sarayı gurubundan günümüze sadece Aynalıkavak ulaşabilmiş. Sadece saraylar mı? Kasımpaşa da zamana yenilmiş ve **Haliç**'in kirlenmesiyle birlikte popülaritesini kaybetmiş. Hatıralarda **Evliya Çelebi**'nin bahsettiği, **"gözlere, gönüllere hitap eden" güzelleriyle"** kalmış.

Kanuni Sultan Süleyman'ın komutanlarından **Güzelce Kasım Paşa** 1529'daki **I. Viyana Kuşatması**'nda savaşmış. 1530'da **Buda**'nın başarıyla savunulmasında görev yapmış. Kanuni bunun neticesinde, Haliç'in kuzey sahilindeki bu bölgeyi yerleşmesi için Kasım Paşa'ya vermiş. **Fatih Sultan Mehmed**'in hükümdarlığı döneminde (1453-1481) Osmanlı gemileri için burada bir tersane yapılmış. Günümüzde gemi yapımı **Gölcük**'e aktarıldı. Kasımpaşa'daki tersane binaları için turizm ve rekreasyon amaçlı projeler gündemde.

Güzelce Kasım Paşa Camii

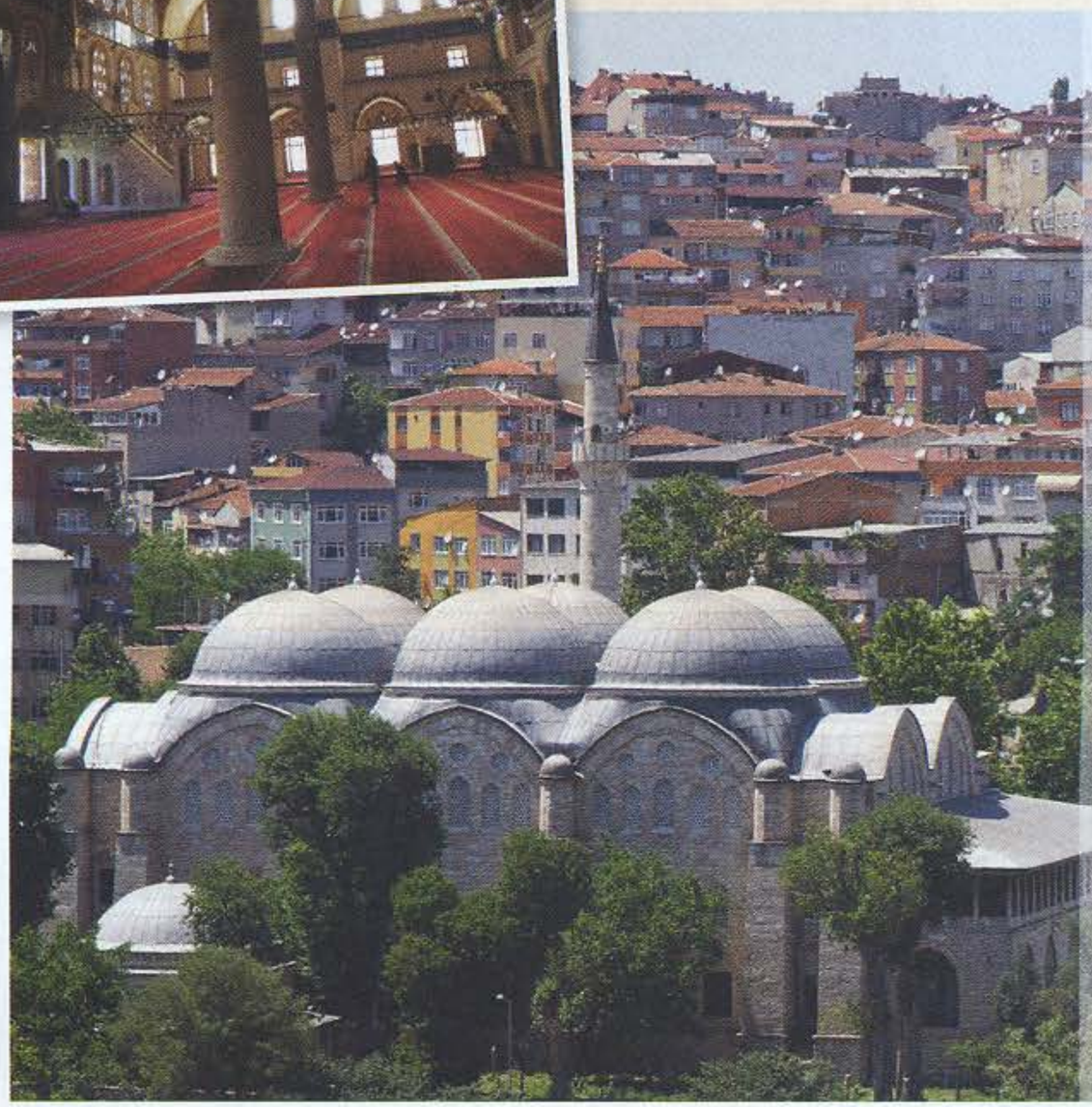
Kalyoncu Kışlası

Kasımpaşa İskelesi'nde iner inmez, Osmanlı donanmasının leventleri için 1785 senesinde, büyük Osmanlı amirali **Cezayirli Gazi Hasan Paşa** (1713-1790) tarafından yaptırılmış kışla binalarını göreceksiniz. **"Palabıyık"** lakaplı Paşa, evcilleştirdiği aslanı ile dolaşmasıyla meşhurmuş.

Bu geniş kompleksin önündeki parka onun adı verilmiş. Paşa buradaki heykelinde arslanı ile tersane çevresinde yürürken tasvir edilmiş.

Cezayirli Gazi Hasan Paşa

Piyale Paşa Camii

Bu muhteşem ama değeri bilinmediği için nadir ziyaret edilen cami 1573'te **Mimar Sinan** tarafından inşa edilmiş. Eşit büyüklükteki birçok kubbeden oluşan ve İstanbul'daki ibadet yerlerinden ziyade **Bursa**'daki **Ulu Cami**'yi hatırlatan bir mimari tarza sahip. Alışılmış tarzın aksine, batı tarafındaki ön yüzün merkezinden yükselen tek minareye sahip bir cami bu. İç dekorasyonunda çok güzel **İznik** çinileri kullanılmış. İç süslemesinde, eserlerine **Süleymaniye**'de de (sy. 98) rastlanan büyük hat ustası **Karahisari**'nin yaptığı harika bir duvar panosunu göreceksiniz. **Hırvat** bir ayakkabı ustası olan **Piyale Paşa** bir devşirme. Osmanlılar adına **Sakız Adası**'nı ele geçiren, önemli zaferlere imzasını atan ve **Kaptan-ı Deryalığa** yükselen Paşa, **Sultan II. Selim**'in kızlarından biriyle evlenmiş.

Lale Devri

XVIII. yüzyılda başlayan bu dönemde Osmanlı saray mensuplarının lalelere olan ilgisi yüzünden lale fiyatları çok yüksekmiş. **Sultan III. Ahmed**'in hükümdarlığı ve **Damat İbrahim Paşa**'nın sadrazamlığı döneminde görkemli partiler verilmiş. Lale Devri, padişahın tahttan feragat etmesiyle sonuçlanan 1730'daki **Patrona Halil İsyanı** ile son bulmuş. Arap alfabesiyle **Allah** yazdığınızda ortaya çıkan şekil görüntü olarak laleye benzer. Bu da Osmanlıların laleyi daha çok sevmesine neden olmuş.

Harem/Jean Baptiste Van Mour -1724
Dönemin ressamı olarak tanınan Hollandalı sanatçı Jean Baptiste Van Mour çizgileriyle Lale Devri.

Patrona Halil, Jean Baptiste, Vanmour - 1730.

Patrona Halil İsyanı

1730 senesinde, yaşamak için büyük mücadeleler veren halk, saraydakilerin gösterişli yaşamı ve harcamalarından bezmiş. **Beyazıt Hamamı**'nda çalışan Arnavut Patrona Halil önderliğinde **Sultan III. Ahmet**'i devirip yerine **I. Mahmud**'u geçirmek için ayaklanmış. Bundan sonraki birkaç ay boyunca Halil'in her konuda ağırlığını ortaya koyması, hatta memur atamalarını bile dikte etmesi **Yeniçeriler** arasında huzursuzluğa neden olmuş ve Padişah'ın Rusya'ya savaş ilan edilmesini talep ettiği Divan toplantısında Halil öldürülmüş.

Büyük Hamam

En ünlü Kasımpaşalı

Eski İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı, AKP lideri ve Başbakan **Recep Tayyip Erdoğan** (www.tayyiperdogan.com) Kasımpaşa'da doğmuş ve büyümüş. Başbakanın dışında İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı olan *Kadir Topbaş*, Olimpiyat ve Avrupa şampiyonu güreşçi *Gazanfer Bilge* de tanınan Kasımpaşalılar arasında.

Şişhane Metro İstasyonu

NASIL GİDİLİR?

Şişhane'deki metro istasyonu Kasımpaşa'dan kısa bir dolmuş mesafesinde, ancak buraya gelmenin en güzel yolu Haliç'teki gemileri kullanmak. Böylece XIX. yüzyılda **Kamondo** ailesi için inşa edilmiş olan **Bahriye Nezareti** ile 1785'te yapılmış **İstanbul Deniz Hastanesi** gibi yapıları da görebilirsiniz. Kasımpaşa'dan Hasköy'e doğru giderseniz karşınıza Aynalıkavak Kasrı çıkacak.

NE YAPILIR?

Potinciler Sokak'taki **Büyük Hamam** (Tel: 0212 253 42 29) 1533 yılında **Mimar Sinan** tarafından yapılmış. 60 kurnalı bu hamamın erkek ve kadın bölümleri ayrı olarak inşa edilmiş. Bugün İstanbul'un en büyük hamamı. Maalesef, restorasyonu biraz acemice yapılmış. Sinan'ın 1533-1534 yıllarında inşa ettiği ama yangınlar sonrası XIX. yüzyılda yeniden yapılan **Güzelce Kasımpaşa Camii**'nin **(Cami-i Kebir)** yanında yer alıyor.

Gerçek Bir İstanbullu

Karaköy, Perşembe Pazarı ve Azapkapı

8+2

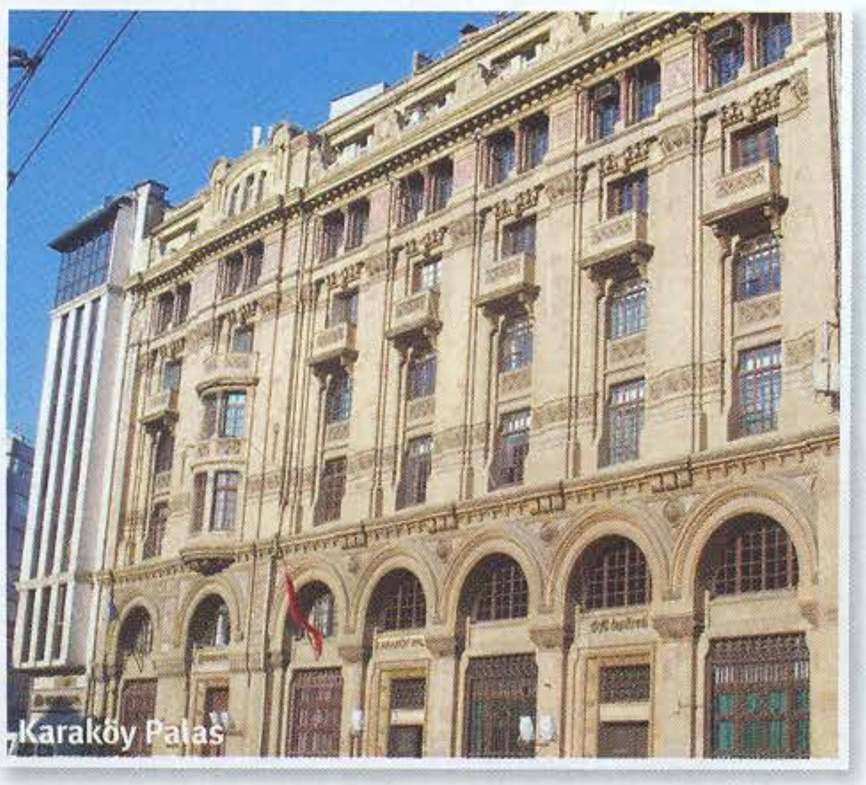
Yüzyıllardır liman olan Karaköy, sadece burada yaşayanların değil, gelip geçenlerin kültürlerini de harmanlamış. İspanyol Engizisyonu'ndan kaçan Yahudilere ev sahipliği yapmış, XIX. yüzyıl sonlarından itibaren Osmanlı'nın finans merkezi olmuş, kapılarını 1917 Bolşevik Devrimi'nden kaçan Beyaz Ruslara da açmış. Günümüz insanı binalardaki ihtişamı, detaylardaki gizli hikayeleri farkeder mi bilinmez ama Karaköy bakarken görmesini bilen gözler için sokaklarında hazineler saklıyor...

Galata Köprüsü'nün devamındaki Karaköy XIX. yüzyılda burada yaşamış olan **Karaim Yahudileri**'nden almış adını. Burada sakin sakin dolaşan birilerini görürseniz bilin ki turist, yerli halk yürümek ve koşmak arası bir tempoya ayarlamış adımlarını. Genelevleriyle de ünlü olan semt, Necatibey Caddesi ve rıhtım arasında görebileceğiniz çok sayıda unutulmuş kiliseyle donatılmış. Karaköy'den Galata'ya uzanan **Bankalar (Voyvoda) Caddesi** her iki tarafını süsleyen muhteşem XIX. yüzyıl yapıları ile o çağa açılan bir kapı izlenimi veriyor insana. Azapkapı ise Mimar Sinan'ın eseriyle şenleniyor.

Eskiden Nordstern Han'ın girişinde Baylan Pastanesi bulunuyordu. Hatırlayan var mı?

Karaköy Limanı

Karaköy Palas

Karaköy Meydanı 1

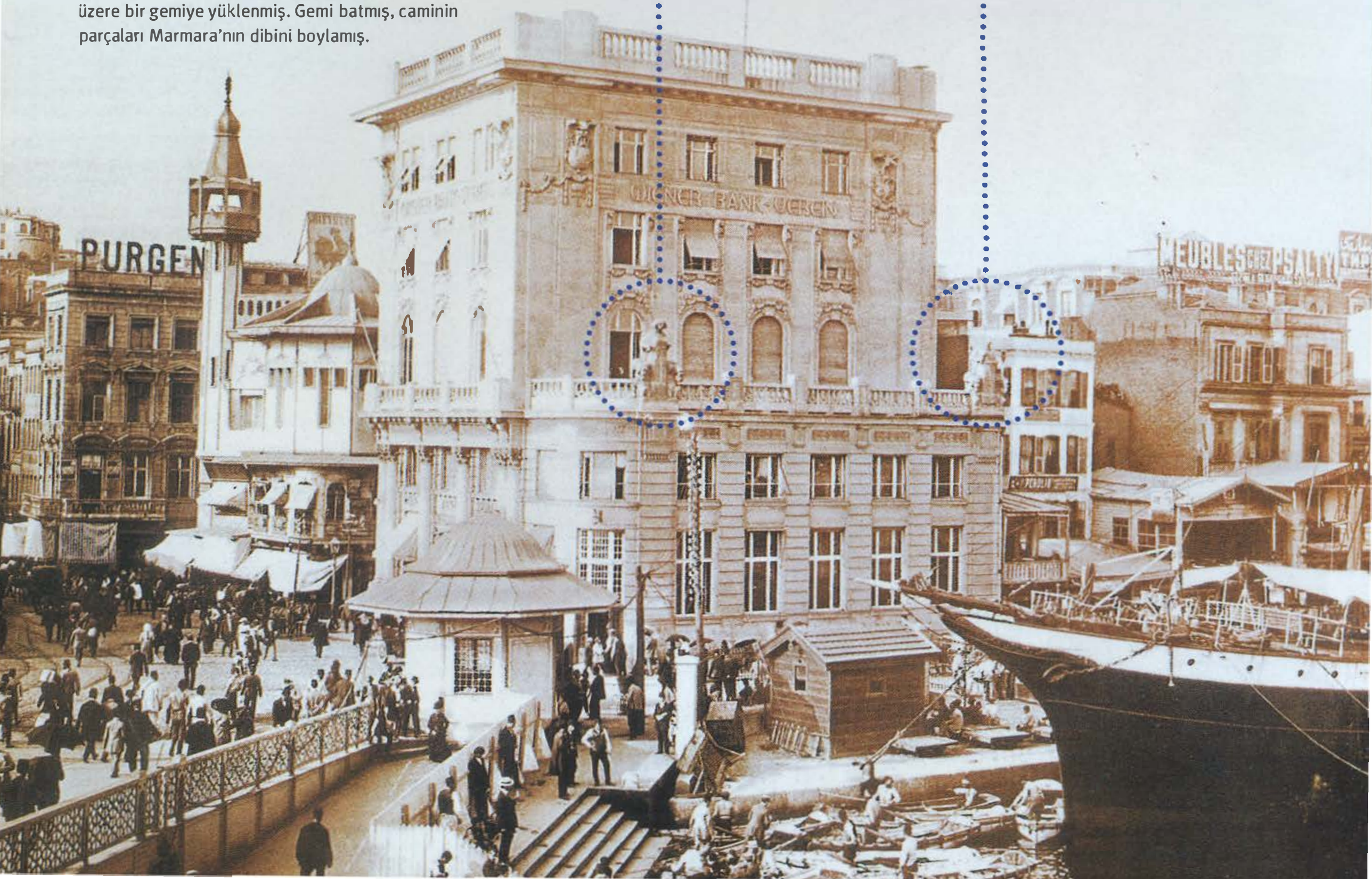
Karaköy Meydanı'ndaki trafik kaosunun içinde bile güzelliğini fark edeceğiniz **Karaköy Palas**, 1920'de İtalyan mimar **Giulio Mongeri** tarafından *Bizans ve Neo Bizans* üslupları karıştırılarak yapılmış. Bina günümüzde Halkbank ve Yapı Kredi Bankası tarafından kullanılıyor. **Sanayi-i Nefise Mektebi (Güzel Sanatlar Akademisi)** hocalarından olan mimar Mongeri'nin St. Antuan Kilisesi'ni de (sy. 311) yaptığını hatırlatalım. Tam karşıda, **Voyvoda Caddesi**'nin ana meydana kavuştuğu köşede gördüğünüz süslü bina **Nordstern Han**'a ait. Mimarı tam olarak bilinmese de kullanılan üsluptan ötürü bir İtalyan, hatta Giulio Mongeri olabileceğini söyleyenler var. 1889 yılında inşa edilen han, sivri kemerleri, bezemeli pencereleri ile *Neo Gotik*'ten *Rönesans*'a geçiş döneminin mimari özelliklerini yansıtıyor. Bina bugün bir sigorta şirketine ev sahipliği yapıyor.

Liman Bölgesi 2 3

Karaköy iskelesine doğru ilerlediğinizde köşede *neoklasik* üslubun kullanıldığı **T.C. Ziraat Bankası**'nın önünden geçeceksiniz. *I. Dünya Savaşı*'ndan önce **Viyana Bankası** olan ve 1912 yılında yapılan binanın Haliç'e bakan yüzündeki iki heykel dikkati çekiyor; erkek olanının sanayii, kadın olanınınsa ticareti temsil ettiği ifade ediliyor. Kimileriyse bu heykelleri Tevrat'a dayandırıp erkeğin **Hiram Usta**, kadının ise **Dul Kadın** olduğunu ileri sürüyor. Her iki teorinin sahibi olanlar da ortak bir noktada birleşiyor; o dönemde heykelli binaya izin verilmesinin ilginçliği. Binanın arkasında görülen Karaköy Camii Art Nouveau üslubunda Raimondo d'Aronco tarafından yapılmış. Adnan Menderes dönemindeki yol çalışmaları sırasında sökülüp adalardan birinde yeniden monte edilmek üzere bir gemiye yüklenmiş. Gemi batmış, caminin parçaları Marmara'nın dibini boylamış.

Deniz kıyısında yürürken dünyanın en güzel manzaralarından biri girecek kadrajınıza; **Sarayburnu, Topkapı Sarayı ve Sepetçiler Kasrı** (sy. 202). 2008 yılında, Karaköy iskelesi kuvvetli fırtınadan batınca geçici bir iskele kuruldu. İskelenin karşısındaki **Uğurlu Han**, hemen yanındaki **Sağlık Merkezi**'nin binası gibi, **I. Ulusal Mimarlık** akımının en güzel örneklerinden biri. Limanın sonunda yer alan ve akımın üçüncü örneği olan bina bu kitap hazırlanırken restorasyona giriyordu.

TDİ binası ve Karaköy Yolcu Limanı

Deniz Yolları Binası 4

Deniz Yolları Binası, **Türkiye Denizcilik İşletmeleri** şirketinin merkezi. 1912-1914 yılları arasında inşa edilen bina üç kat boyunca yükselen *eklektik* üslubuyla dikkat çekiyor. Zemin katında yer alan **Tarih ve Sanat Müzesi**'nde (*Salı, perşembe, cumartesi ve pazar günleri kapalı*) model gemiler ve eski gemilerden çıkartılan eserlerin yanısıra, **Diyarbakırlı Tahsin Bey** (1874-1937) **ve İbrahim Çallı**'nın (1882-1960) tabloları da görülebilir. Müzede Kilyos'taki cankurtaranları gösteren çizimleri ve cesaretlerinden ötürü **Sultan Mehmed V. Reşad**'ın onları ödüllendirilmek için yayınladığı fermanı da görebilirsiniz. 1920'de Amerika'ya sefer yapan ilk Türk yolcu gemisi olan **Gülcemal**'den bazı hatıralar da burada sergileniyor.

Gülcemal Vapuru anısına çıkartılmış pul.

Karaköy Karakolu, eskiden Voyvoda Karakolu olarak da tanınırdı.

Hristos Kremastos Manastırı

Hristos Kremastos çok eski bir Bizans manastırı. Soldaki fotoğraf 2005'te ait sağdakini ise 2010'da çektik. Yıkılıp otopark yapılmıştı. Bunu yıkmakla Ayasofya'yı yıkmak arasında fark yok. Bakalım tepki veren duyarlı okur çıkacak mı?

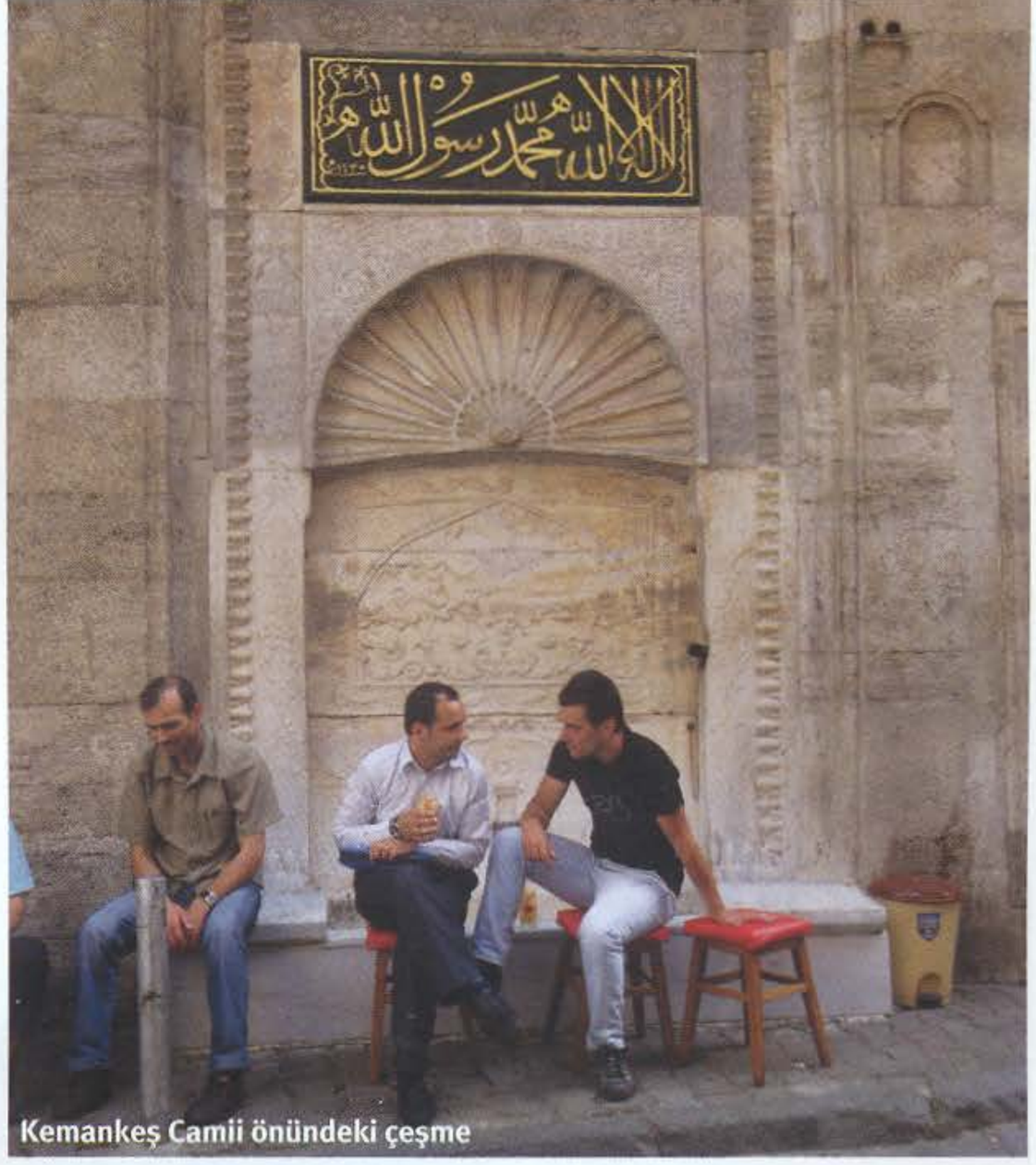

Süfyan B. Üyeyne Türbesi

Yeraltı Camii 5

Karaköy'ün gizli hazinelerinden biri de Yeraltı Camii. Kemankeş Caddesi'nin sıradan dükkanları arasında kalan caminin yerinde Haliç'e davetsiz misafirlerin girmesini engellemek için konulan zincirin bağlandığı bir kule varmış (zincir Deniz Müzesi (sy.396) ve Askeri Müze'de (sy. 341) görülebilir). İstanbul'un Osmanlı yönetimine geçmesinden sonra kule yıkılmış ve burası barut deposu olarak kullanılmış. VII. yüzyıldaki **Arap kuşatması** sırasında **Vehb Bin Hüseyre** ve **Süfyan B. Üyeyne** burada şehit düşünce kulenin mahzenlerine gizlice gömülmüşler ve mahzen kapılarının kilitleri eritilmiş. 1640 yılında binanın mahzeninde mezarları bulunmuş ve bir türbe inşa edilmiş. 1757 yılında **Sadrazam Köse Mustafa Paşa** bu türbeyi camiye dönüştürmüş. Yeraltında olması dışında caminin büyük bir mimari özelliği yok.

Kemankeş Camii önündeki çeşme

Kemankeş Camii bitişiğindeki Sıbyan Mektebi

Türk Musevileri Müzesi 6

Tünel girişinde köşeyi döner dönmez Perçemli Sokak'ta göreceğiniz müze (*Tel: 0212 292 63 33, www.muze500.com, cumartesi günleri kapalı*) kapılarını eski **Zülfaris Sinagoğu**'nda açmış. XVII. yüzyılda burada bulunan sinagog, 1890 yılında **Kamondo Ailesi** tarafından restore edilmiş. 1985 yılında bu çevrede yaşayan cemaatin azalmasından ötürü kapanan bina, 2001 yılında müze olarak yeniden açıldı.

Binanın avlusunda sizi **"Yükselen Ateş"** heykeli karşılayacak. Dünyanın farklı köşelerinde ölen Türk Musevileri'nin anısına yapılan bu heykel **Nadia Arditti**'ye ait. Sinagog *neoklasik* görkemi tam anlamıyla yansıtacak şekilde restore edilmiş. Müzenin ana bölümü bir zamanların ibadet salonunda yer alıyor. Tarih bölümünde **Kamondo Ailesi** hakkında bilgileri bulabilirsiniz. En alt kattaki bölümde ise çeyiz, evlilik, sünnet gibi bölümlerle Musevilerin sosyal yaşamları anlatılıyor. Sıkı bir güvenlikle korunan müzeye zaman ayırdığınız için pişman olmayacaksınız.

Karaim Yahudileri

Yahudiliği seçmiş tek Türk kağanlığı, Türklerin Oğuz boyundan gelen Hazarların kurduğu devlet, **Türkiye Cumhurbaşkanlığı** forsundaki 7. yıldızla temsil ediliyor. Hazar İmparatorluğu'nun dağılmasında sonra çeşitli yerlere göç edenlere **"Karay Türkleri"** (ya da Karaim, Karait), konuştukları dile de **"Karaim Türkçesi"** denilmiş. Bizans'a VIII. yüzyılda gelmişler. Rus baskısından kaçıp İstanbul'a gelenleri **Fatih Sultan Mehmed** Karaköy civarına yerleştirmiş. İstanbul'un imarında önemli roller üstlenen Karaimler daha sonra Hasköy'e yerleşmişler. Bu grup **Talmud**'u reddedip otorite olarak **Tanakh**'ı kabul ediyor. Diğer Yahudilerin tersine din anneden değil babadan geçiyor. Hasköy'deki **Bene Mikra Sinagoğu** ibadet için yeraltı sinagoglarını tercih eden Karaim Yahudilerine ait. 1536 yılında restore edilen bina, 1774 yangınında harap olmuş, 1800 yılında yeniden inşa edilmiş. 1934 yılında yapılan **Türk Dili Kurultayı**'na **Atatürk** tarafından davet edilen Karaimlerin bugünkü yaşamları hakkında bilgi bulmakta çok zorlandık. Cemaatten 80 kişinin kaldığını duyduk. Fazlasını bilen varsa bize de anlatsın.

Arap Camii 7

Karaköy'den Atatürk Köprüsü'ne bağlanan cadde işyerlerinin istilasında. Burada hala uzak geçmişi hatırlatan ve bugün modernlikle içiçe geçmiş birçok esere rastlamak mümkün. Bunlardan en iyilerini Sırmalı ve Nafe sokaklara doğru yürürken keşfedebilirsiniz. Caddeyi köprüye doğru takip edip sağa döndüğünüzde inanılmaz azametiyle **Arap Camii**'ne (*Galata Mahkemesi Sokak*) varırsınız. Bina, 1323-1337 yılları arasında yapılmış. Kare şeklinde, üzeri külahlı çan kulesi alışılmadık şekliyle hemen dikkati çekiyor. Bina **Dominiken** keşişleri tarafından eski **Aziz Paul Kilisesi**'nin olduğu yere yapılmış ve muhtemelen **Cenevizliler** tarafından da kullanılmış. Kilisede yapılan kazılar sırasında ortaya çıkan Ceneviz mezartaşları **Arkeoloji Müzeleri**'nde (sy. 020) sergileniyor. XVI. yüzyılın başında **İspanyol Engizisyonu**'ndan kaçmayı başaran Araplar tarafından kullanılan caminin adı da buna bağlı olarak değişmiş. Camii 2011'de restore edildi.

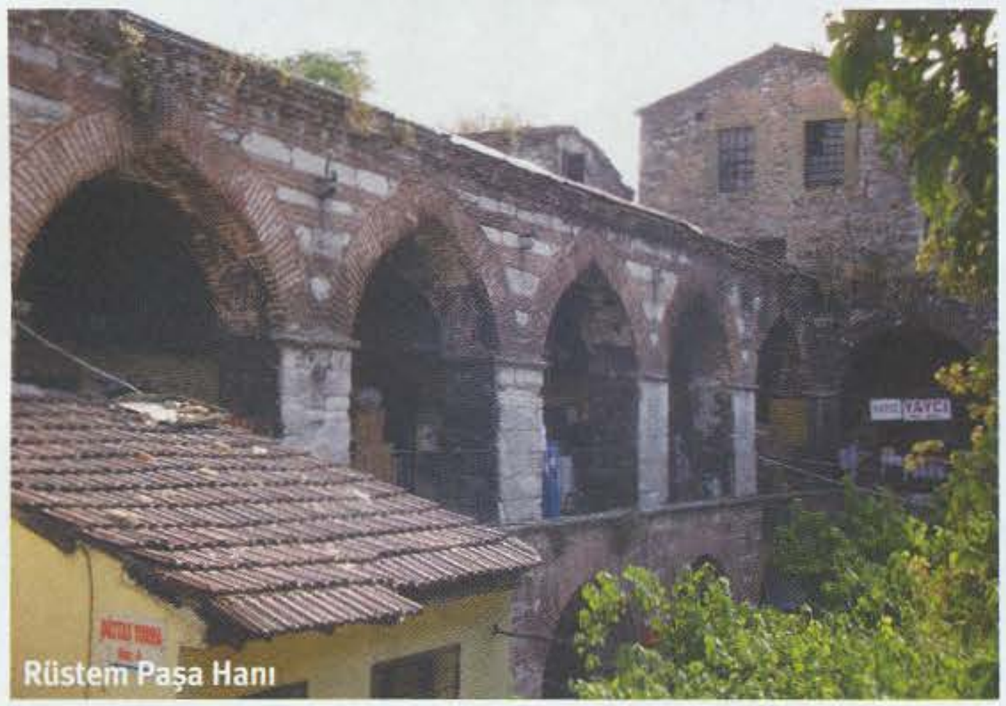

Arap Camii'nin içi çok etkileyici

Hanlar hala kullanılıyor.

Rüstem Paşa Hanı

Karaköy Hanları 8

Yarbay S. Evren Caddesi'nin deniz tarafında Osmanlı'nın erken dönemlerinden kalan iki han var. Bunlardan ilki **Mimar Sinan** tarafından 1544-1550 yılları arasında **Sadrazam Rüstem Paşa** için yaptırılan **Rüstem Paşa Hanı** ya da diğer adıyla **Kurşunlu Han**. Sinan'ın **St. Michael Ceneviz Katedrali'nin** yıkıntıları üzerine inşa ettiği hanın iki avlusu birbirinden üst kata çıkılmasını sağlayan ve sivri tuğla revakları olan merdivenle ayrılıyor. Biraz ileride dokuz kubbeli görüntüsüyle yer alan **Bedesten** ise **Fatih Han** olarak da biliniyor. Han, **Fatih**'in İstanbul'u aldıktan sonra yaptırdığı ilk eserlerden biri.

Perşembe Pazarı

Perşembe Pazarı Caddesi, Bizanslılardan Cenevizlilere onlardan da Türklere geçen bir mimari tarzla yapılmış tuğla binalar ile dikkat çekiyor. Hırdavatçılarla dolu bölge XVIII. yüzyılda Galata'nın neye benzediğini hatırlatacak nadir yerlerden biri.

Azapkapı Camii 9

Tersane Caddesi'nin sonunda, Atatürk Köprüsü'nün yanındaki **Azapkapı Camii** semtin görülmezse olmazlarından. Caminin 2005 yılında geçirdiği restorasyon sırasında üç ahşap kubbesi restore edildi. **Mimar Sinan** tarafından **Kanuni Sultan Süleyman, III. Selim** ve **III. Murad**'ın sadrazamlığını yapan **Sokollu Mehmed Paşa** için 1577'de inşa edilen yapı, ilk bakıldığında bağımsız bir cami gibi gözükse de bugüne ulaşmayan mektep ve iki çeşmenin de dahil olduğu bir külliyenin parçasıymış. Oturtulduğu platformun altındaki dükkanlar camiye gelir sağlamak amacıyla yapılmış. Revaklı bir koridorla terasın üstünden binaya bağlanan müstakil bir minaresinin olması yapının ilginç özelliklerinden biri. Cami 1930'larda, Atatürk Köprüsü yapımı için yıkılmaktan halk protestoları sayesinde kurtulmuş. 1733 yılında **Sultan I. Mahmud**'un annesi **Saliha Valide Sultan** tarafından yaptırılan ve adını taşıyan zarif çeşme caminin hemen arkasında yer alıyor.

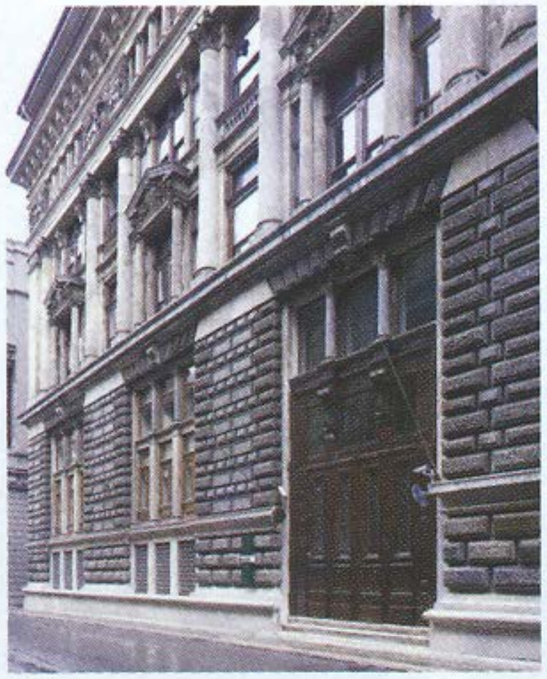

Azapkapı Camii

Saliha Valide Sultan Çeşmesi

Minerva Han

Bankalar (Voyvoda) Caddesi 10

Voyvoda Caddesi, Karaköy'den İstiklal Caddesi'ne çıkmak için Tünel'i kullananların kaçırdığı, XIX. yüzyıla ait muhteşem binaların yer aldığı bir cadde. Bu yapıların birçoğunun sigorta şirketleri ve bankaların genel merkezine ev sahipliği yapmasından ötürü **"Bankalar Caddesi"** olarak da anılıyor. Caddeye ulaşmak için önce doğrudan Galata Kulesi'ne çıkan **Yüksek Kaldırım**'ın köşesinde yer alan **Minerva Han**'ı bulun. Hanın mavi seramikli yüzeyi ve **Minerva büstü** (**Romalılarda bilgelik tanrıçası**) dikkatinizi çekecek. Balkonun yanında meyve taşıyan tombul çocuk heykellerini, zengin kabartmaları ve diğer süslemeleri de göreceksiniz. Han, 1911-13 yılları arasında mimar **Basile Couremenos** tarafından yapılmış.

Minevra Han Doyçe Bank iken

Bankalar Caddesi, ilk görüşte iki tarafa dizilmiş son derece etkileyici binalarla dikkat çekiyor. 1909 senesinde **Giulio Mongeri** tarafından tasarlanan **Assicurazioni Generali Han** ve **Pera Palas Oteli**'ni de inşa eden **Alexandre Vallaury** tarafından 1902 yılında yapılan **Hezaren Han** ilk gözünüze çarpan yapılardan olacak. Vallaury, 1890-1892 yılları arasında **Osmanlı** ve **Merkez Bankalarına** ev sahipliği yapan muhteşem bir bina daha tasarlamış. 1892 yılında hizmete giren bina, **Bank-ı Osmani-i Şahane**'nin merkezi olmakla kalmamış, bankanın yeniden yapılanma ve piyasaya açılma süreçlerinin de simgesi olmuş. Günümüzde **Osmanlı Bankası Müzesi** (*her gün açık*) olarak kullanılan yapıda bir tarafta bankacılık tarihini, diğer tarafta da geçici sergileri inceleme fırsatınız var.

Osmanlı Bankası Müzesi

Cadde başkentin Ankara'ya taşınması nedeniyle oldukça sessizleşmiş. Azınlıkların ülkeden ayrılması ve Levent-Maslak bölgesinin İstanbul'un ticaret ile bankacılık merkezi rolünü devralmasıyla daha da durgunlaşmış.

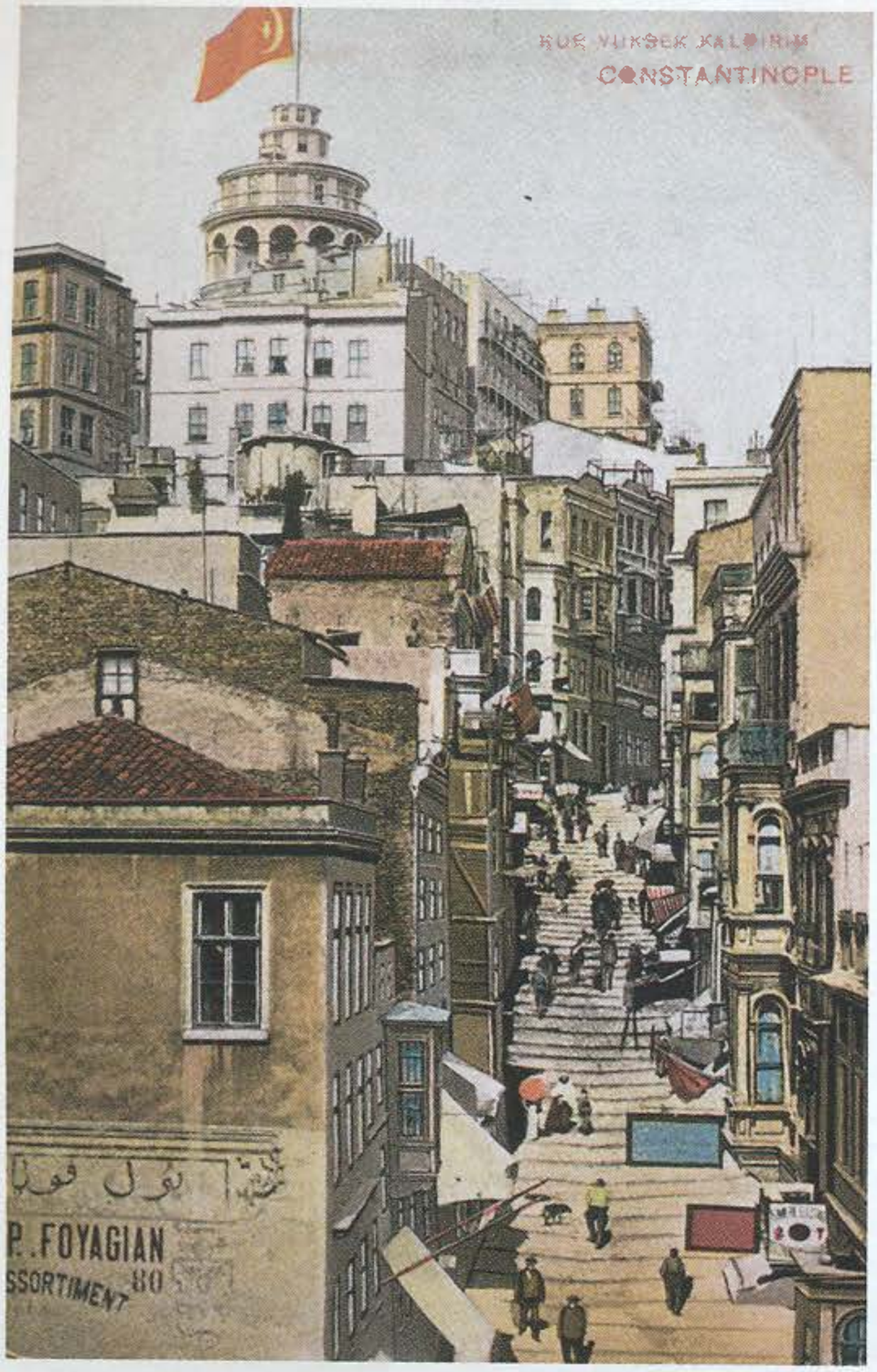
Kamondo Merdivenleri

Bankalar Caddesi'nin ortasında, Galata Kulesi Sokağı'nın en sonundaki **Kamondo Merdivenleri** Galata Kulesi'ne gitmek isteyenlere kestirme bir yol sağlıyor. 1964 yılında **Henri Cartier-Bresson** tarafından fotoğraflanan ve İngiliz polisiye yazarı **Barbara Nadel**'in bir romanında bahsedilen merdivenler, adını bankerlik yapan **Kamondo** ailesinden (sy. 261) almış. Aile merdivenleri 1880'li yıllarda adı bilinmeyen bir mimara yaptırmış.

Kamondo Merdivenleri

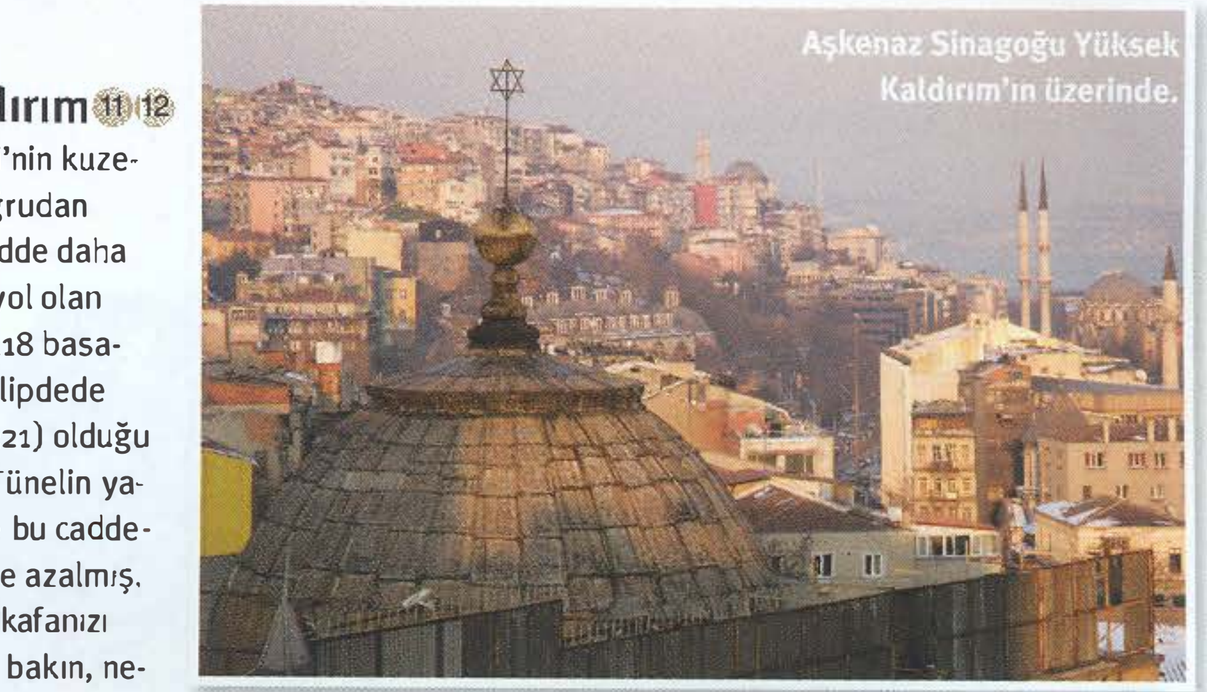
"Kamondo Merdivenleri fayda ve sanat arasındaki ilginç bir füzyonu temsil ediyor."

Pretty Dead Things, Barbara Nadel, 2007

Yüksek Kaldırım 11 12

Bankalar Caddesi'nin kuzeyinde Pera'ya doğrudan çıkan ikinci bir cadde daha var. Daha dik bir yol olan Yüksek Kaldırım 118 basamak ile bugün Galipdede Caddesi'nin (sy. 321) olduğu yere bağlanıyor. Tünelin yapılmasıyla birlikte bu caddeden gelip geçen de azalmış. Geldiğiniz zaman kafanızı kaldırıp yukarı bir bakın, nedenini anlayacak ve Tüneli kullananlara hak vereceksiniz. Burası ilginç dükkanları, arka sokaklarına (**Abanoz** ve **Zürafa**) sıkışmış genelevleriyle her zaman kozmopolit bir bölge olmuş. 1980 ve 1990'lı yıllarda bu genelevleri işleten **Matild Manukyan**'ın vergi rekortmenliğini elden bırakmamış olması ise ayrı bir ironi. Bugün dükkanlar genellikle elektrikli aletler satıyor, basamaklar yerlerini asfalta bırakmış ve XIX. yüzyılda bu semti ziyaret edenlerin anlata anlata bitiremediği renklilik tamamen yok olmuş. Eskiden neye benzediğini daha iyi anlayabilmek için merdivenleri hala duran **Hacı Ali Sokağı**'nı ziyaret edin.

Aşkenaz Sinagoğu Yüksek Kaldırım'ın üzerinde.

Matild Manukyan

Yüksek Kaldırım'ın üzerinde karşınıza çıkan *Mağribi* tarzı **Aşkenaz Sinagogu** 1901 yılında eski bir ahşap binanın yerine yapılmış ve genellikle Doğu Avrupa ve Rusya'dan gelen Yahudilere hizmet vermiş.

Aşkenaz Sinagoğu

St. Benoit Lisesi'nin yanında kilisesi bulunuyor.

St. Benoit Lisesi 13

Kemeraltı Caddesi'nde uzun duvarların ardında bulunan L şeklindeki yapı St. Benoit Lisesi'ne ev sahipliği yapıyor. 1427 yılında **Benedikt** keşişlerinin **St. Benoit Kilisesi**'ni kurdukları zaman yapılmış çan kulesi en göze çarpan özelliği. 1583 yılında **Cizvit** misyonerleri burada Rum ve Yahudi erkek çocukları için bir okul kurmuşlar. 1773'te Cizvit Mezhebi yasaklanınca okul **Lazarist** tarikatına verilmiş. 1839 yılında bir kız okulu komplekse eklenmiş. 1987'de ise iki bölüm birleştirilmiş ve karma eğitim başlamış. Okul şapelinin olduğu yerde Fransızların Osmanlı'ya gönderdiği birçok elçinin mezarı var, ancak ne yazık ki kapalı.

Karaköy Rum İlköğretim Okulu Kemeraltı Caddesi'nde bulunuyor.

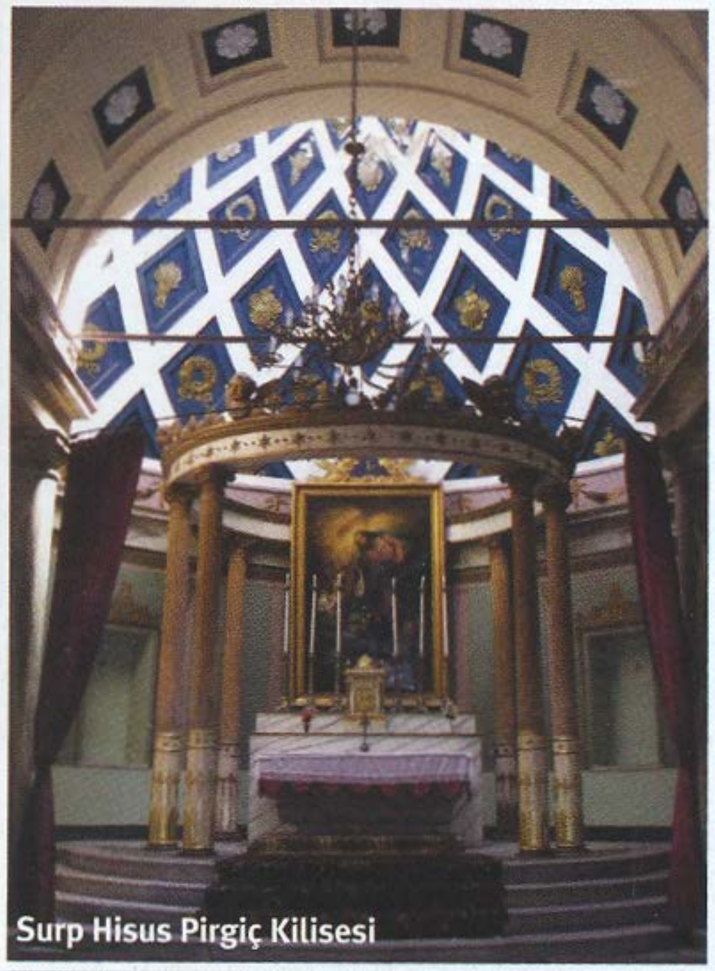
Surp Krikor Lusaroviç Kilisesi

Karaköy'ün Unutulmuş Kiliseleri 14 15

Karaköy'ün en bilinen dini yapısı olan devasa **Surp Krikor Lusaroviç Kilisesi** Tophane Caddesi'nin üzerinde yer alıyor. Külah biçimindeki kubbesi ve çıkıntılı kemerleriyle tipik Ermeni mimarisini yansıtıyor. Kilise, Ermenilerin araziyi Cenevizlilerden aldığı 1431 yılından beri burada. Bununla beraber ilk yapılan bina XVIII. yüzyılda arka arkaya gelen birçok yangından zarar görmüş ve 1958'deki yol genişletme çalışmalarında yıkıma uğramış. Şu an gördüğünüz ise 1966'da inşa edilmiş. Kiliseyi yeniden yapan mimar **Bedros Zobyan**, Ani'deki Tigran Honents Kilisesi'nden esinlenmiş. Girişi çan kulesinin altından olan binada bir önceki kilisenin dekorasyonundan kalan orijinal **Kütahya** çinilerini alt kattaki şapelde görebilirsiniz. Kilise, Türkiye'de inşa edilen son Ermeni kilisesi olma özelliğine de sahip.

St. Benoit Lisesi'nin hemen yanında **Ermeni Katolik Surp Hisus Pirgiç** *(Aziz Kurtarıcı İsa Kilisesi)* **Kilisesi** var. XVIII. yüzyılda **Sivas**'tan gelen **Mekhitar** isimli keşişin liderliğinde bir grup Ermeni, misyonerlerin de etkisiyle kurtuluşun **Roma**'daki **Katolik Kilisesi** ile birlikte hareket etmekten geçtiğine inanmış ve Katolikliği seçmişler. Gündelik hayatta da Fransızca konuşmayı tercih etmişler. İtalyan kiliselerinin tarzından esintiler taşıyan bina 1834 yılında inşa edilmiş. Biz hiç açık görmedik, umarız siz bizden şanslı çıkarsınız.

Surp Hisus Pirgiç Kilisesi

Türk Ortodoks Patrikhanesi

Arka sokaklarda gezinmeye devam ettiğinizde yolunuz Ali Paşa Değirmen Sokak'ta **Meryem Ana Kilisesi**'ne çıkıyor. Tartışmalı bir konumu olan **Türk Ortodoks Patrikhanesi** 1922'de **Fener Rum Patrikhanesi**'nin gücünü azaltmak için kurulmuş. Kilise ilk olarak XVI. yüzyılda yapılmış. Günümüzdeki bina, 1840'ta **Panayia Kafatiani** olarak inşa edilmiş ancak 1924'ten sonra **Papa Eftim** tarafından yeni oluşumun merkezi olarak kullanılmaya başlanmış. Üçüncü patrik **Papa Eftim III**'ün 2002'de ölmesi ile yerine **Papa Eftim IV** geçmiş. Anladığımız kadarıyla bütün cemaatleri, sözde patriğin de mensubu olduğu **Erenerol** ailesi. Ailenin üyesi ve kilisenin basın sözcüsü **Sevgi Erenerol, Ergenekon** dolayısıyla tutuklandı, iş daha da karışık hale geldi. Biz içinden çıkamadık, siz anladıysanız bizi de haberdar edin. Kilisenin halkın ziyaretine açık tek bölümü olan narteksinde göreceğiniz küçük gümüş gemiler, güvenli yolculuklar için **Ayios Nikolaos**'a şükranlarını sunan denizciler tarafından asılmış. Avlusunda XIX. yüzyıla ait birçok mezartaşını barındırıyor.

Aziz Yahya Kilisesi'nin kapı kolu

Aziz Yahya Kilisesi

Rus Ortodoks Kiliseleri

Rus Ortodoks kiliseleri Karaköy'ün unutulmuş ibadet yerleri arasında en olağanüstü olanları. Binaların çatılarında yer alan dört kilise Rus hacıların Yunanistan'daki **Athos Dağı**'na veya **Kudüs**'e giderken mola verdikleri dinlenme evlerinin üstüne şapel olarak yapılmış. Bunlar **"Podvoriyes"** olarak isimlendirilmişler. Rahip, şapelin hemen altındaki katta, misafirler ise aşağı katlarda kalırmış. İlk olarak 1870 yılında **St. Andrei Podvoriye** yapılmış. Onu kısa bir zaman sonra, 1878'de **St. Pantaleimon Podvoriye**, 1879'da **St. İlya (İlyas) Podvoriye** ve 1880'de de **Triotskoye (Kutsal Üçleme) Podvoriye** takip etmiş. Dördü de yasal olarak Athos Dağı'ndaki Rus Ortodoks manastırlarına bağlı.

Şapeller en yoğun zamanlarını **Beyaz Ruslar**'ın **Bolşevik Devrimi**'nden İstanbul'a kaçtığı 1920-1924 yılları arasında yaşamış. O dönemlerde kiliselerin en az ikisi canlı mavi renkteki duvarları ve Rus sembolist **Mikhail Vasiliyeviç Nesterov** (1862-1942) tarzındaki duvar resimleriyle dikkat çekiyormuş. Dört kiliseden Hoca Tahsin Sokağı'ndaki **St. Panteleimon** modern Rusların ibadet için seçtiği bir mekan. Sayıları çok azalan yaşlı Beyaz Ruslar ise tercihlerini Galata Mumhanesi Caddesi'ndeki **St. Andrei**'den yana kullanıyorlar. Diğer iki şapelse ne yazık ki ihmalin kör kuyularına atılmış.

Çatı katlarındaki Rus Ortodoks kiliseleri ve cemaati.

NASIL GİDİLİR?

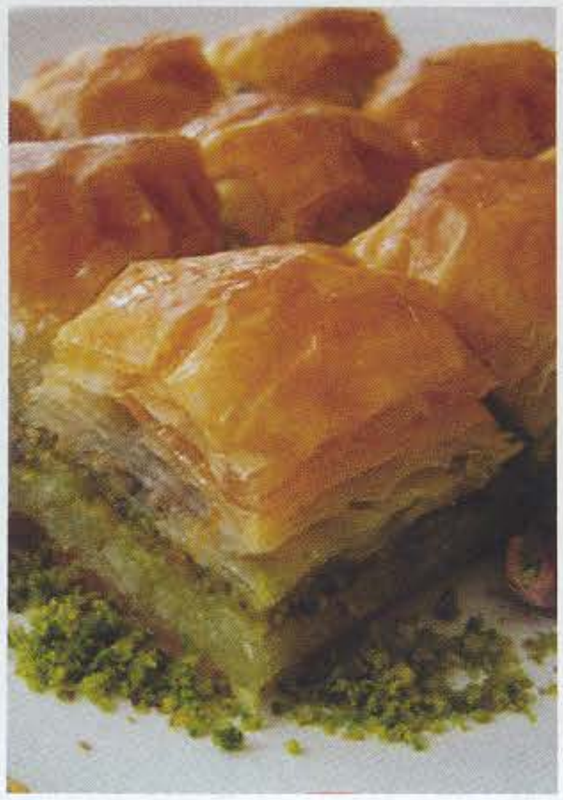
Seçenek çok. Sultanahmet ve Kabataş'tan Karaköy'e tramvay var. Tünel'den Karaköy'e inebilirsiniz. Kadıköy veya Haydarpaşa'dan Karaköy vapuruna binebilirsiniz.

NEREDE YENİR?

Liman boyunca sıralanmış, ucuz balık ekmek satan yerleri deneyebilirsiniz. Köprünün yanındaki balık pazarını unutmayın.

Hacı Hasan Fehmi Özsüt
Yemişçi Hasan Sokak No. 9/11
Tel: 0212 293 30 31
www.ozsut1915.com
1935'ten beri açık olan bu küçük restoran sabah saat 04.00'dan itibaren verdiği bal-kaymak kahvaltılarıyla ünlü. Kaymak, Kemerburgaz yakınlarındaki manda çiftliğinden gelen sütlerden yapılıyor, mandaların resimlerini duvarlarda göreceksiniz!

Karaköy Güllüoğlu
Rıhtım Caddesi
Tel: 0212 293 09 10
www.karakoygulluoglu.com
1871 yılından kalma tarifle yapılan ünlü baklavası çok lezzetli. Tatlıseverlerin vazgeçemediği bir mekan.

Karaköy Lokantası

Karaköy Lokantası
Kemankeş Caddesi No. 133
Tel: 0212-292 44 55
Rıhtımın yakınında, eski Estonya Konsolosluğu'nun binasında yer alan turkuvaz renkli seramiklerle döşenmiş bir restoran. Türk mutfağı için doğru adreslerden biri.

Maya
Kemankeş Caddesi No. 35A
Tel: 0212 292 09 36
Güzel ve şık bir atmosferde lezzetli yemeklerin tadını çıkarabilirsiniz. Sahibi Didem Şenol'un yemek kitabı da var.

Takas Lokantası
Teğmen Hüseyin Sofu Sokak No. 3
Tel: 0212 293 11 86
Çalışanların rağbet ettiği, çorba, güveç, fasulye ve pide yiyebileceğiniz bir mekan. Sadece öğle yemekleri için ve saat 15.00'a kadar açık.

Tarihi Karaköy Balıkçısı (Grifin)
Tersane Caddesi, Kardeşim Sokak, Grifin Han Kat. 5
Tel: 0212 243 40 80
1923 yılından beri hizmet veren bir restoran. Balık çorbası ve her çeşit balık yemeği parmak yediten cinsten. Teras katından manzara çok güzel. Giriş katındaki bölümde alkollü içki servisi yok.

AIR MAX

TAKSİM'DEN MASLAK'A

043 Taksim Meydanı ve Gümüşsuyu *(sy. 280)*
044 Talimhane, Tarlabaşı ve Dolapdere *(sy. 288)*
045 Cihangir ve Çukurcuma *(sy. 296)*
046 İstiklal Caddesi I *(sy. 300)*
047 İstiklal Caddesi II *(sy. 308)*
048 Tünel ve Çevresi *(sy. 318)*
049 Galata Kulesi ve Çevresi *(sy. 324)*
050 Şişhane, Tepebaşı ve Pera Müzesi *(sy. 332)*
051 Harbiye ve Askeri Müze *(sy. 340)*
052 Nişantaşı, Teşvikiye ve Maçka *(sy. 344)*
053 Kurtuluş, Şişli ve Mecidiyeköy *(sy. 352)*
054 Etiler ve Ulus *(sy. 360)*
055 Levent ve Maslak *(sy. 362)*

Modern Türkiye'nin Kalbi

Taksim Meydanı ve Gümüşsuyu

İstanbul'un kalbi, buluşma yeri; kültür, sanat, eğlence merkezi; 24 saat yaşam noktası, Türkiye mozaiği, hem tören hem protesto alanı... Herkesin kendine göre bir tanımı var Taksim Meydanı'yla ilgili, herkesin farklı bir de anısı... Her çeşit otel, kafe, bar ve restoranın yürüme mesafesinde olduğu, yoğun ulaşım aksının kesiştiği meydanın başlangıç noktasından Tünel'e tramvayla nostaljik bir yolculuk yapabilirsiniz. Boğaz'a inerken geçilen Gümüşsuyu Caddesi BJK Stadyumu'nun ardından sizi Dolmabahçe'ye ulaştırır.

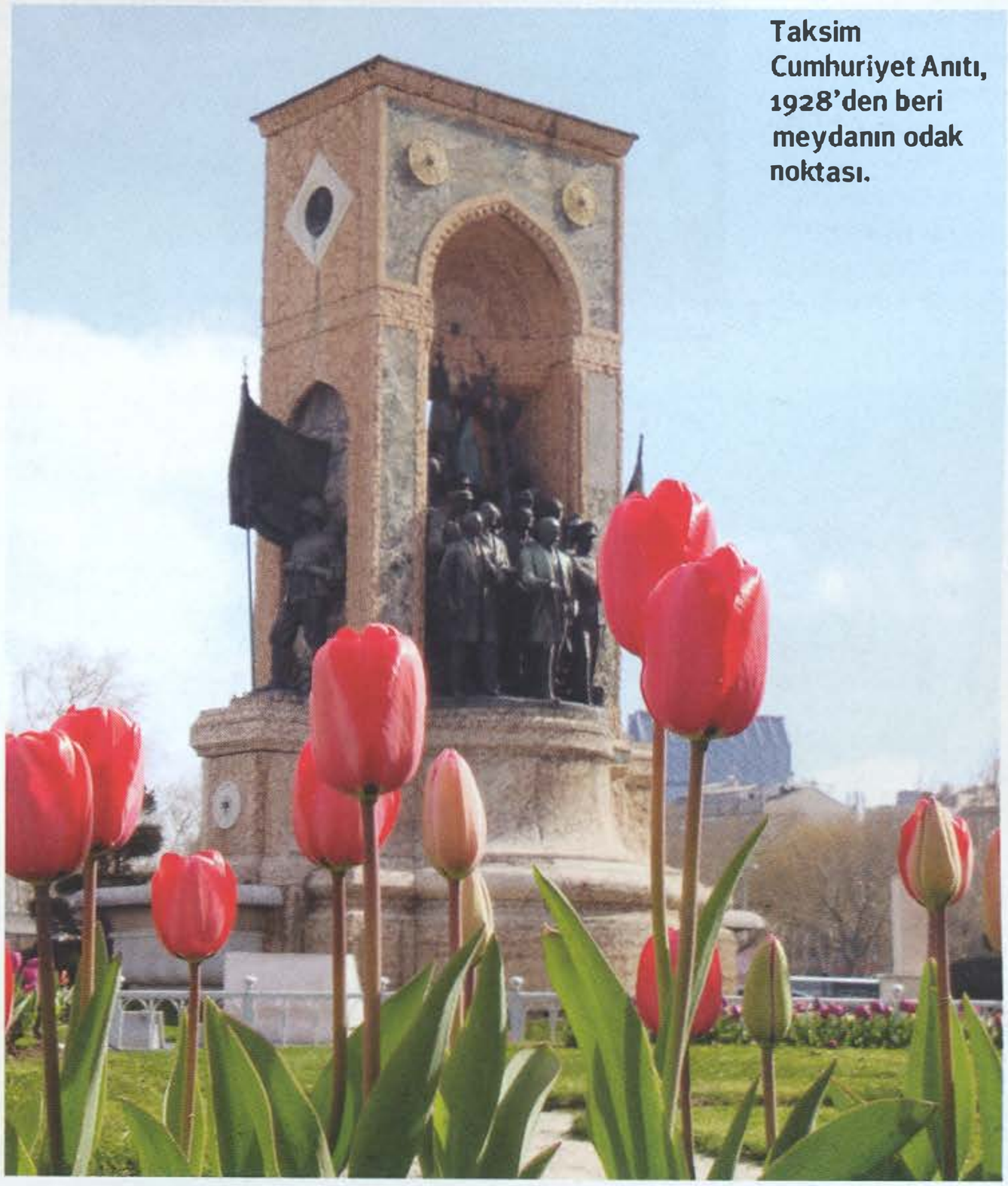

Pietro Canonica

Taksim Meydanı

İngilizler için Trafalgar Meydanı ne ise Türkler için de Taksim Meydanı aynı rolde. 1928'de İtalyan heykeltraş **Pietro Canonica** tarafından yapılan heykel, sadece Kurtuluş Savaşı destanını değil, Cumhuriyet'in kuruluşunu da anlatıyor. Anıtın bir yüzünde **Kurtuluş Savaşı**'nı temsil eden Atatürk ve askerleri, Cumhuriyeti simgeleyen diğer tarafta ise sivil giyinmiş **Atatürk, İsmet İnönü ve Fevzi Çakmak** yer alıyor. Kurtuluş Savaşı'nda yapılan Rus yardımları unutulmamış. **İki Rus generali**, Atatürk'ün emriyle anıtın Cumhuriyeti anlatan yüzünde Atatürk'ün tam arkasında yer almışlar. İstanbul'un Cumhuriyete bağlılığının simgesi gibi görülen bu anıt halktan toplanan bağışlarla yapılmış. Zaman içinde burası toplanma ve gösteri yapma yeri olmuş. Günümüzde insanlar sadece yeni yılı kutlamak için değil, protestolar için de burayı mekan olarak seçiyorlar. Kutlamalar neyse de protestolar için nadiren ve polis eşliğinde olmak kaydıyla izin alınabiliyor.

Taksim Cumhuriyet Anıtı, 1928'den beri meydanın odak noktası.

AKM

Meydanın büyük bölümü inanılmaz yoğun bir trafiğin kesişme noktası. En önemli otobüs duraklarından biri **The Marmara Oteli**'nin tam karşısında. Meydandaki **Atatürk Kültür Merkezi**'nin yapılmasının üstünden bunca zaman geçti ama mimari yapısı üstündeki tartışma hala bitmedi. Kimileri beğenirken kimileri beğenmiyor. Zaman zaman yıkılıp yerine yeni bir bina yapılması gündeme geliyor. 1969 yılında açılan kültür merkezi, açılışının hemen sonrasında yanmış ve 1978 yılında tekrar hizmete girmiş. Geleceği hakkında hala bir karara varılmadığı için ne yazık ki herhangi bir sanat faaliyetine ev sahipliği yapamıyor.

Meydandaki çiçekçiler

Kış zamanı Taksim Meydanı

Eski bir mezarlığın yerinde bulunan **Taksim Gezi Parkı** gündüzleri nefes almak için hoş bir mekan ama gece dikkatli olmakta fayda var. Ağustos ayında parkta elişi fuarı yapılıyor.

Taksim'e çok sayıda önemli cadde açılıyor. Bu caddeler arasında Cihangir'in ana caddesi olan **Sıraselviler Caddesi** (sy. 297), sadece yaya trafiğine açık **İstiklal Caddesi** (sy. 300) ve **Gümüşsuyu Caddesi** sayılabilir.

Taksim Su Dağıtım Binaları (Maksem)

Cumhuriyet Anıtı'nın hemen karşısında yer alan uzun, alçak, taş bina bir zamanlar küçük sekizgen bir yapıya borularla bağlanan su depolama üniteleriymiş. Su taksimi buradan yapıldığı için semte **Taksim** adı verilmiş. Tarihi 1723 yılına uzanan bina **İstiklal Caddesi**'nden yürümeye başladığınızda hemen sağınızda kalıyor. Osmanlı döneminde suyun civar bölgelere dağıtıldığı bu binanın dışındaki çeşmede ise Kuran'dan bir alıntı var: "*Her şey sudan yaratıldı*". Dış cephesi kuş evleri ile dekore edilmiş. Suyun biriktirildiği depo süreli sanat ve tarih sergileri için kullanılıyor. Halka açık sergileri gezerken binanın içini de görme imkanınız var.

Atatürk Kitaplığı

Atatürk Kültür Merkezi'ne bitişik olan otoparkın yanından yürürseniz Ceylan Intercontinental Hotel'e gelmeden önce, sağ kolda Atatürk Kitaplığı'nı (*Tel: 0212 245 09 45*) göreceksiniz. Altıgen bina ödüllü mimar Sedad Hakkı Eldem tarafından 1976'da yapılmış. Boğaz'a baktığı için dünyanın en güzel manzaralı kütüphanelerinden biri olarak geçiyor.

Taşkışla

İngiliz Konsolosluğu'nun mimarı **İngiliz William James Smith**'in 1846'da yaptığı devasa bina askeri hastane olarak inşa edilmiş. **Kırım Savaşı** zamanında yaralanan Fransız askerler burada tedavi edilmiş. **Sultan Abdülmecid** için yapıldığından **Mecidiye Kışlası** olarak adlandırılmış. **Sultan Abdülaziz** döneminde restore edilmiş. Günümüzde **İstanbul Teknik Üniversitesi**'nin **Taşkışla Kampüsü** olarak kullanılıyor.

"Taksim ve Ayaspaşa arasındaki Park Hotel İstanbul'un eğlence mekanları haritasında önemli bir noktaydı."

Eski İstanbul'un Yaşayan Tadı,
Jak Deleon, 1989

Üsküdar'dan Gümüşsuyu...

Ayaspaşa'nın ara sokakları

Gümüşsuyu (İnönü) Caddesi

Taksim'den Dolmabahçe'ye inen yol üzerindeki **İdris Ağa Çeşmesi** ve bir zamanlar Askeri Hastane'nin yanındaki çeşmeye yukarıdaki "**gömüş**" ten yani su haznesinden gelirmiş su. Zaman içinde "**gömüşsuyu**" "**gümüşsuyu**" na dönüşmüş. **Gümüşsuyu** gerek yapıları gerekse manzarasıyla İstanbul'un en seçkin caddelerinden biri. Caddenin Taksim'e bağlanan kısmı **Ayaspaşa** adıyla anılıyor. Adını **Kanuni**'nin sadrazamlarından biri olan **Ayas Paşa**'dan (? - 1539) alan bölge bir zamanlar mezarlıkmış. AKM'den başlayan mezarlık, tepeden aşağı Alman Konsolosluğu'na kadar uzanırmış. Bu yüzden **"Grand Champs de Morts"** (**Büyük Mezarlık**) olarak anılmış bir dönem. Buradaki köşklerden biri İtalyan Konsolosluğu'na verilmek istenmiş ancak İtalyanlar ödemeyi yapamayınca **Sultan II. Abdülhamid** burayı son Osmanlı sadrazamlarından olan **Ahmed Tevfik Paşa**'ya (1845-1936) vermiş. 1911 yangınında harap olan binanın yerinde 1930'da **Park Otel** açılmış. **Atatürk** gibi önemli misafirleri de ağırlayan otel, 1978'de yıkıldı. Yerine yapılmak istenen çok katlı yeni otelin izninde onca katı bitirildikten sonra problem çıktı, bazı katları yıktırıldı. Geriye ucube, görüntü kirliliği yaratan bir bina kaldı. Otopark olarak kullanılan, şehrin tam merkezindeki bu çirkinlik abidesi bir Avrupa ülkesinde olsaydı, böyle kalmasına izin verirler miydi? **Şair Yahya Kemal Beyatlı** 1942'den 1958'e kadar 16 yıl Park Hotel'de kalmış.

Latife Hanım

Latife Uşşaki 17 Haziran 1898'de İzmir'de doğdu. İzmir'in tanınmış ailelerinden olan **Uşakizadelerden Muammer Bey**'in kızıydı. Paris'te **Sorbonne Üniversitesi**'nde hukuk okudu. Londra da dil öğrenimi gördü. Kurtuluş Savaşı henüz bitmeden Türkiye'ye döndü. 29 Ocak 1923 - 5 Ağustos 1925 arasında iki buçuk yıl boyunca Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu **Mustafa Kemal Atatürk** ile evli kaldı. **Latife Hanım, Atatürk**'ten boşandıktan sonra Ayaspaşa'daki köşkünde yaşamaya devam etti. 12 Temmuz 1975'te öldü.

Latife Hanım'ın köşkü

Alman Konsolosluğu

Gümüşsuyu Palas

Caddeden aşağı doğru yürürseniz 1874, 1877 yılları arasında inşa edilen ve daha çok Avusturya mimari özellikleri taşıyan görkemli **Alman Konsolosluğu** binasına gelirsiniz. **Kayzer II. Wilhelm** Türkiye'ye yaptığı üç ziyarette de konsolosluğu ziyaret etmiş. Sabahın erken saatlerinde vize için oluşan uzun kuyrukları görmek sizi şaşırtmasın.

Biraz aşağıda, caddenin aynı tarafında, eskiden **Japon Konsolosluğu**'na ev sahipliği yapan gözalıcı bir ahşap bina görürsünüz. 1904 yılında **Osmanlı Bankası** müdürünün evi olarak inşa edilen bina, 1920'lerde Japon Büyükelçiliği olmuş. Büyükelçiliğin 1937'de Ankara'ya taşınmasıyla da konsolosluk ve yazlık rezidans haline gelmiş. Konsolosluk geçtiğimiz yıllarda 4. Levent'e taşındı.

Eski Japon Konsolosluğu'nun sadeliğine tezat bir bina, **Gümüşsuyu Palas** ya da orijinal adıyla **Azaryan Apartmanı**, konsolosluk binasının hemen yanında yer alıyor. Apartman İstanbul'un kesinlikle en güzel binalarından biri. *Art Nouveau* ve *barok* karışımı apartmanın mimarı tam olarak bilinmiyor. Yolun karşısında **Gümüşsuyu Askeri Hastanesi'ni** göreceksiniz. Hastane 1848'de **Garabet Balyan**'ın yaptığı, son derece zarif görünüşlü bir binada bulunuyor. 1885'te bahçe ve yüzme havuzu ilave edilen hastane, 1978'de tekrar genişletilmiş.

Hastaneyi geçince **Sarkis Balyan** tarafından 1861-1862 yıllarında eski bir ahşap binanın yerine yapılan **Gümüşsuyu Kışlası**'nı göreceksiniz. 1876'da **Sultan Abdülaziz**'i tahttan indiren askerlerin merkezi olan binalar, Günümüzde **İstanbul Teknik Üniversitesi** (İTÜ) **Gümüşsuyu Kampüsü**'nün bir parçası.

BJK İnönü Stadyumu

Tepeden aşağı inmeyi sürdürdüğünüzde **BJK İnönü Stadyumu**'na ulaşırsınız. Stadyum, 1947 yılında Beşiktaş futbol takımı için yaptırılmış. Futbolseverler için küçük bir de müzesi var. Asıl önemlisi, seyircilerin futbol izlerken aynı zamanda iki kıtayı da seyredebildiği dünyadaki tek stadyum olması. **Brezilyalı futbol efsanesi Pele,** Kara Kartalların stadyumunu dünyanın en güzel manzaralı stadyumu olarak tanımlamıştı.

NASIL GİDİLİR?

Taksim Meydanı'na gelmek için tramvaya binip **Kabataş**'a ulaştıktan sonra meydana çıkan finükülere binebilir ya da **Kapalıçarşı**'nın önünden 61B no'lu otobüsle gelebilirsiniz.

NE YAPILIR?

Kendinizi siyah ve beyaza boyayıp Beşiktaş İnönü Stadyumu'nda **Beşiktaş**'ın *(www.besiktas.org)* bir maçını izleyin. Urbanitas'ta *(Tel: 0212 25139 60)* kitaplara bakın. Hoş bir müzik, kahve, kek ve gazete keyfi içinse üst kata çıkın.

NEREDE YENİR?

Ayazpaşa Rus Lokantası
Gümüşsuyu Caddesi No. 77/A
Tel: 0212 243 48 92
www.ayazpasaruslokantasi.com
Tarihi 1943'e uzanan mekan, Rejans'la birlikte şehirdeki iki Rus restoranından biri. Hala portakallı ördek, tavuk Kievskyve domuz pirzolası servisleri var ama o parlak günleri biraz geride kalmış.

Fischer Restaurant
Gümüşsuyu Caddesi No. 51/B
Tel: 0212 245 25 76
www.fischerrestaurant.com
1931'de Tünel'de açılmış ama 1983'te Gümüşsuyu'na taşınmış. **Şinitzel**, strogonof, dana gulaş ve **Alman usulü** hamburger tavsiye edeceklerimiz arasında.

Gezi Pastanesi
İnönü Caddesi No. 5/1, Taksim
Tel: 0212 292 53 53
www.geziistanbul.com
AKM'nin hemen yanındaki bu pastanenin trafik gürültüsüne aldırmayanlar için dışarıda da masaları var. İstanbul'da gerçek sıcak çikolata içebileceğiniz birkaç yerden biri. Çikolatalı pastası enfes. Şehrin lezzet mekanlarından biri.

Pucci Plus

Pucci Plus
Gümüşsuyu Caddesi No. 30
Tel: 0212 293 67 32
www.pucciistanbul.com
Hem fırınlanmış ördek ve Viyana şinitzeli hem de makarna ve pizzaları mükemmel.

Topaz
Gümüşsuyu Caddesi No. 50
Tel: 0212 249 10 01
www.topazistanbul.com
Biri Osmanlı, diğeri Akdeniz olmak üzere yerli ve ithal şaraplar eşliğinde sunulan iki ayrı menüsü var. Nefes kesen Boğaz manzarası ile beraber Türk ve Akdeniz mutfağından örnekler sunuyor.

Topaz

Taxim Hill

NEREDE KALINIR?

Ritz Carlton Hotel
SüzerPlaza
Tel: 0212 334 44 44
www.ritzcarlton.com
Muhteşem Boğaz manzaralı, 224 odalı lüks otel çoğu İstanbullu'nun şehre indirilmiş bir hançer olarak gördüğü bir gökdelende yer alıyor.

The Marmara Istanbul
Taksim Meydanı
Tel: 0212 251 46 96
www.themarmaraistanbul.com
Taksim Meydanı'nın tam ortasındaki 387 odalı otel, özellikle çatısındaki muhteşem İstanbul manzaralı Tepe Barı ile ünlü. Giriş katında **Kitchenette** kafeler zincirinin bir şubesi yer alıyor.

Taxim Hill
Sıraselviler Caddesi No. 9
Taksim
Tel: 0212 334 85 00
www.taximhill.com
Taksim Meydanı'na bakan 58 odalı Taksim Hill üst kattaki odalarındaki Boğaz manzarası ile adından söz ettiriyor.

The Marmara Istanbul

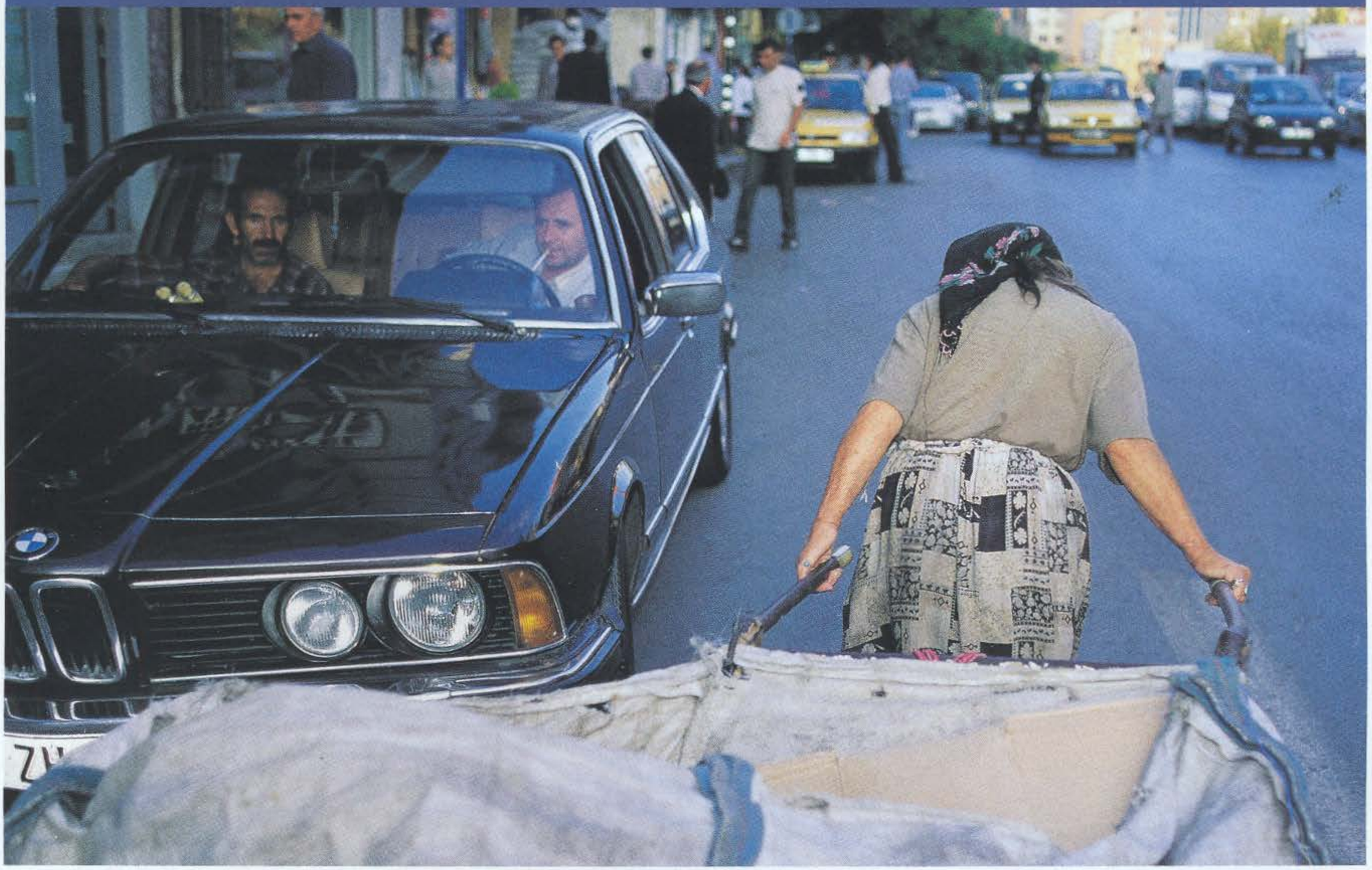

Taksim'in Arka Sokakları

Talimhane, Tarlabaşı ve Dolapdere

344

Cumhuriyet Caddesi Taksim Meydanı'ndan başlayıp, Elmadağ'dan geçerek Harbiye'ye uzanan, yoğun trafiği olan bir cadde. Talimhane Taksim'in oteller bölgesi gibi. Devamındaki Tarlabaşı ve Dolapdere, Taksim'e çok yakınlar ama yıllardır öyle ihmal edilmişler ki...

Cumhuriyet Caddesi

Gözleriniz bir kez **Cumhuriyet Caddesi** trafiğine kilitlendi mi **Taksim Parkı**'na bakan zarif XIX. yüzyıl binalarını gözden kaçırmanız çok kolay. Caddenin Taksim tarafında birçok fast food dükkanı göreceksiniz. Köşede Simit Sarayı'nın olduğu **Şehit Muhtar Bey Caddesi** canlı sokakları olan Talimhane'ye geldiğinizin müjdecisi. Birçok havayolu şirketi ofisi, seyahat acenteleri ile Hyatt Regency, Ceylan Intercontinental ve Divan gibi zincir oteller Cumhuriyet Caddesi'nin **Asker Ocağı Caddesi**'yle kesiştiği noktaya yerleşmiş.

Talimhane

Talimhane, Taksim Kışlası'ndaki askerlerin talim yeriymiş.

Talimhane geçtiğimiz yıllarda yapılan çalışmalarla çok kısa zamanda büyük değişim geçirdi. Binalar restore edildi, tabela kirliliğinden kurtarıldı, caddelerin parke taşları yeniden döşendi ve birçok dükkan ile kafe açıldı. En az 35 otel sayabilirsiniz burada, eğer İstiklal Caddesi'nin (sy. 300) hareketli gece hayatını tatmak isteyenlerdenseniz, yakınlığından ötürü bölge sizin için çok avantajlı. Çok sayıda otelin bulunduğu Talimhane'den aşağı doğru indiğinizde Tarlabaşı'na varıyorsunuz. Genelde Doğu'dan göç edenlerin yaşadığı bu fakir semt, aynı durumdaki **Dolapdere** ile birlikte kendisini ihmal edilmişlikten kurtaracak restorasyon çalışmaları için sırasını bekliyor.

"Tarlabaşı, İstanbul'un göbeği."

Annemin Öğretmediği Şarkılar, Selçuk Altun, 2008

Tarlabaşı tamamen yenilenecek, binalar restore edilecek.

Tarlabaşı

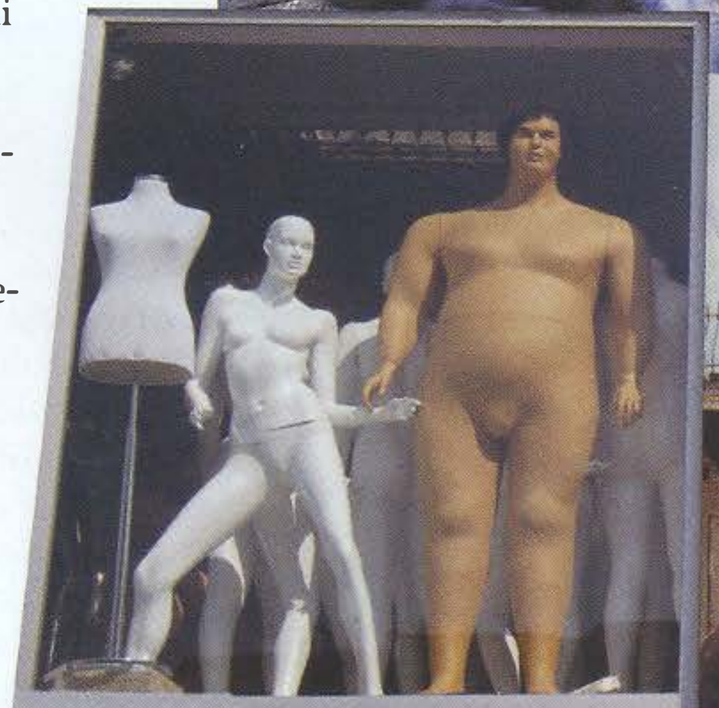
Yoğun **Tarlabaşı Bulvarı**, **İstiklal Caddesi**'ne paralel olarak güneye, **Haliç**'e doğru gidiyor. Tarlabaşı'nın Taksim tarafında, **İstiklal Caddesi** ve **Cihangir**'de gördüklerinize benzeyen ama daha küçük eski evler var. XIX. yüzyılda İstiklal Caddesi'ndeki konsolosluklarda ve İstanbul'un zengin ailelerinin yanında çalışanların çoğu işlerine yakın olan bu bölgede yaşamayı tercih etmişler. 1923'te **Ankara**'nın başkent olması hem insanlar hem de semt için bir dönüm noktası olmuş. Elçilikler Ankara'ya taşınınca Tarlabaşı sakinlerinin bazıları işlerini kaybetmiş. Diğerleri ise 1942'de çıkartılan ve sonuçları azınlıklar için çok ağır olan **Varlık Vergisi** yüzünden burada tutunamamışlar. Onların yerine taşradan gelen göçmenler eskiden tek bir ailenin yaşadığı evleri bölüşmüşler. Bazen bir odaya koca bir aile sıkışmış. Yönetimler de ihmal etmiş semti. Kısaca Tarlabaşı'nın kaderi de görüntüsü de değişmiş.

Eski bir fotoğrafta Tarlabaşı yıkılırken.

Tarlabaşı Bulvarı 1980'lerde genişletilince yüzlerce tarihi ev yok oldu. Geriye kalanların bir kısmı, 2005 yılında başlayan kentsel dönüşüm projesi kapsamında tadilata girdi. **New York**'taki **Soho** ya da **Londra**'daki **Hoxton** gibi bu yeni **Tarlabaşı**'na sanatçılar ve basın mensupları taşındı. Yine de eski zarif ve nezih günlerine kavuştuğunu söylemek mümkün değil. Burası hava kardıktan sonra uyuşturucu satıcılarının, fahişelerin ve travestilerin eline geçiyor. Tarlabaşı'nı gezmek istiyorsanız gündüzü tercih edin. Gelmek için en uygun zamanardan biri **Kurdele** ve **Serdar Ömer Paşa** sokaklarında pazarın kurulduğu pazar günü ama cüzdanınıza sahip çıkmayı unutmayın.

Tarlabaşı'nın dar sokaklarında her tür görüntüyle karşılaşmanız mümkün.

Talimhane ve Tarlabaşı'nın altındaki Dolapdere son zamanlarda birçok şarkıyı kendilerine has bir şekilde yorumlayan **Dolapdere Big Gang** (*www.dolapderebiggang.com*) gurubunun doğuş yeri olmasıyla ünlendi.

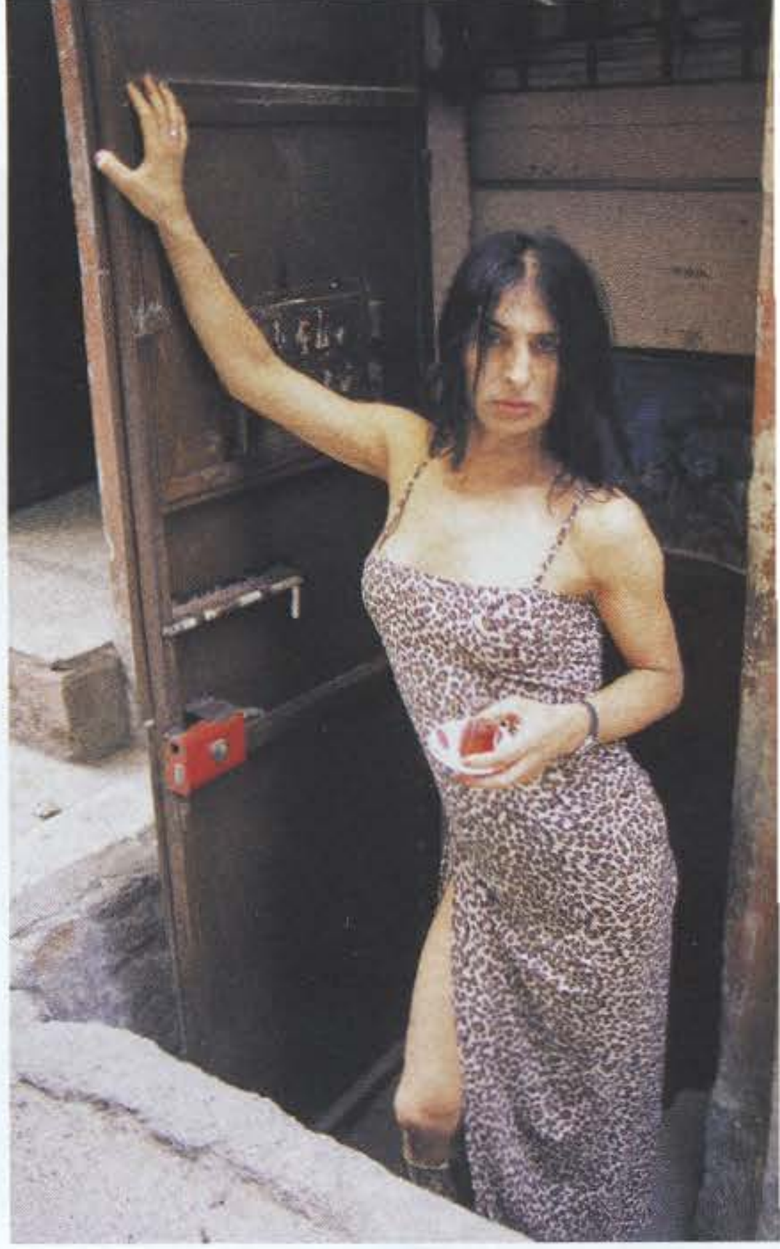

Dolapdere Big Gang

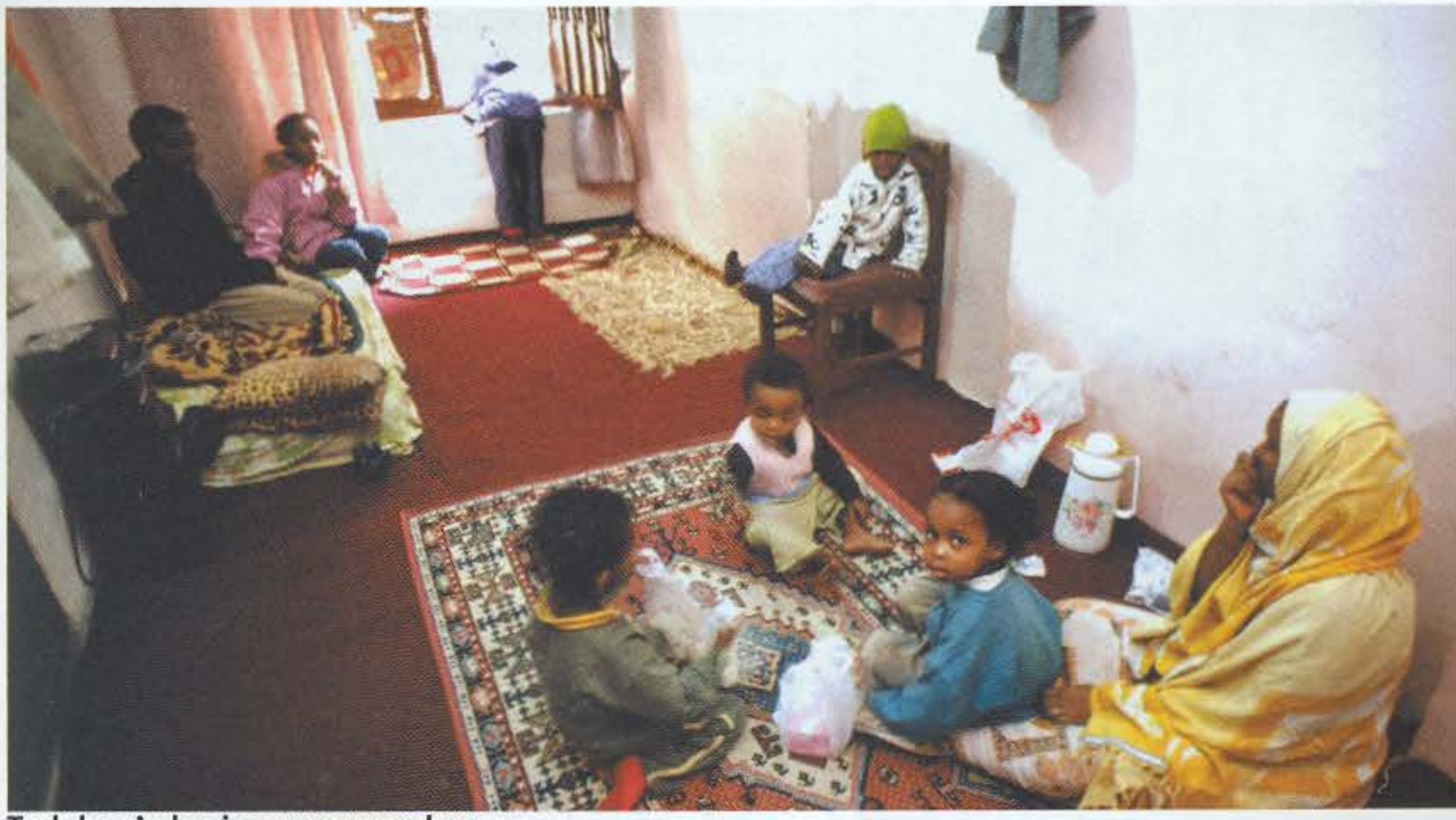

Tarlabaşı'ndan insan manzaraları.

Adam Mickiewicz Müzesi

Polonyalı romantik şair ve vatansever **Adam Mickiewicz** (1798-1855), **İstanbul**'a 1854 yılında, **Kırım Savaşı**'nın başlangıcında, ülkesini işgal eden **Rusya**'ya karşı savaşı desteklemek için gelmiş. Bir yıl sonra Tarlabaşı'nda koleradan ölünce önce bir süre yaşadığı ve orijinalinin 1870 yılında yandığı binanın zeminindeki sembolik bir mezara gömülmüş. Bu bina şimdilerde müze olarak işlev görüyor. Naaşı daha sonra Polonya'da **Krakov**'a götürülmüş. Giriş ücretsiz.

Adam Mickiewicz

Müzenin zemin katındaki mezar.

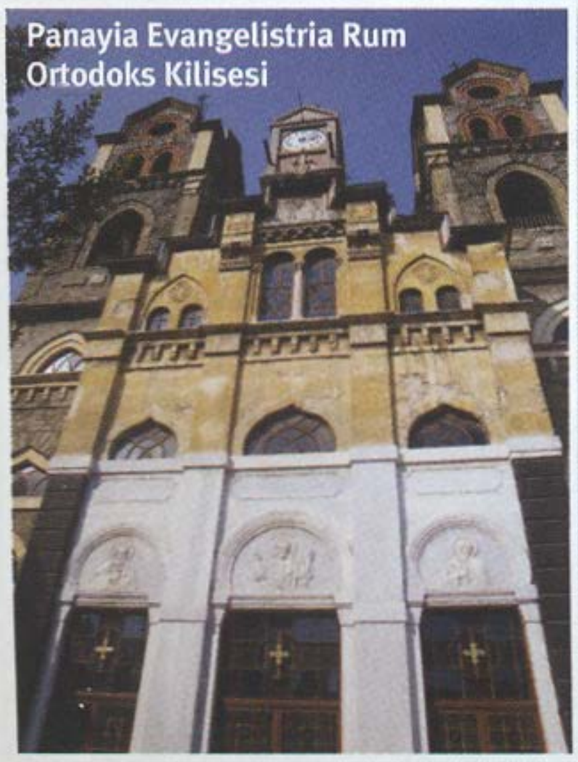

Meryem Ana Kilisesi

XIX. Yüzyıl Kiliseleri

Tarlabaşı ve Dolapdere'nin arka sokaklarında birçok kilise var. Maalesef çoğu özel günlerin dışında kapalı ve ayin yapılmıyor. Bazılarının içini sadece pazar sabahları ayin varsa görebilirsiniz.

Tarlabaşı'ndaki Karakurum Caddesi'ndeki **Meryem Ana Kilisesi, Süryani Ortodoks** cemaati tarafından inşa edilmiş ve geçmişte **Ermeni Ortodoks** cemaati tarafından da kullanılmış. İlk kilisenin tarihi 1844 yılına kadar uzanıyor, ancak 1863'de mimar **Serope Kalfa** tarafından bazilika modelinde yeniden inşa edilmiş. İstanbul'daki büyük 1870 yangınından sonra restore edilen kilise, 1963 yılında Mardin taşlarıyla tamamen yeniden yapılmış ve 2006'da bir restorasyon daha geçirmiş.

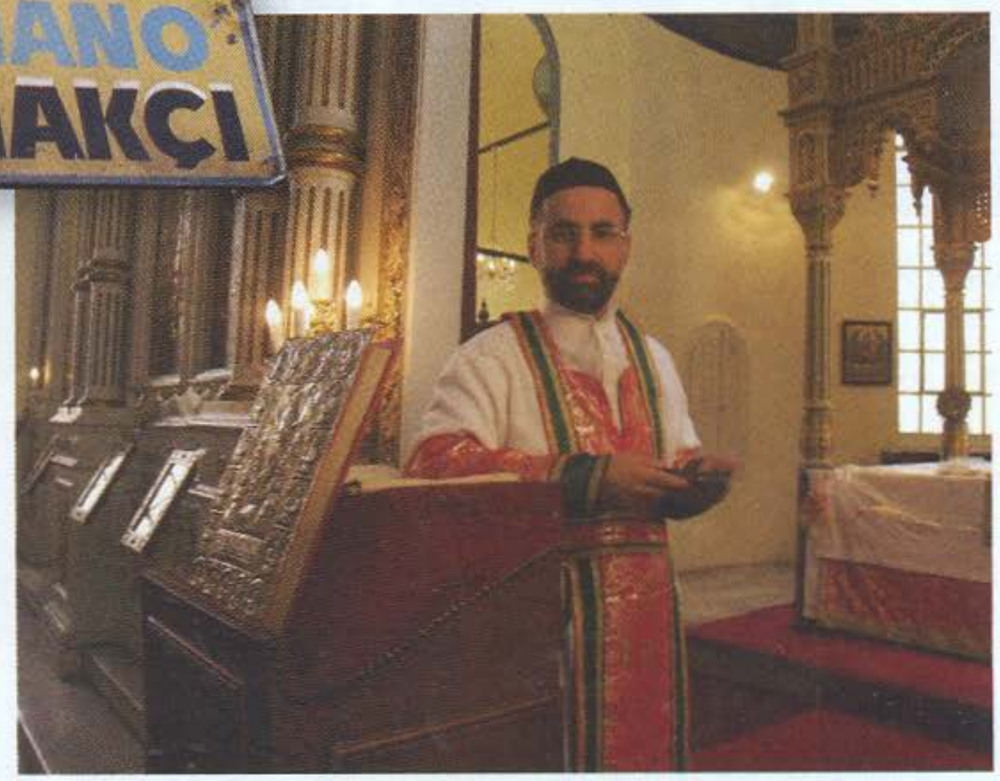

Ayios Konstantinos ve Ayia Eleni Rum Ortodoks Kilisesi

Panayia Evangelistria Rum Ortodoks Kilisesi

Kalyoncu Kulluğu ve Kemerbostanı caddelerinin kesiştiği yerde 1861 yılında yapılmış olan **Ayios Konstantinos ve Ayia Eleni Rum Ortodoks Kilisesi** var. Harika bir bina, İkonostasion'u Yunan tapınaklarının cephesini hatırlatıyor. Kiliseyi ibadet için Süryaniler de kullanıyor.

Dolapdere'deki Mirimiran ve Kasap Ali Sokaklarının köşesindeki büyük ve gösterişli **Panayia Evangelistria Rum Ortodoks Kilisesi** ise 1894 yılında yapılmış. Restorasyon çalışmaları başlamış ama durmuş, buna rağmen pazar sabahı ayinler devam ediyor.

Tarlabaşı'nın renkli görüntülerinden biri de perukç

NASIL GİDİLİR?

Taksim Meydanı'na ulaşmak için tramvayla Kabataş'a gelebilir ve füniküler ile meydana çıkabilirsiniz ya da Kapalıçarşı'nın önünden 61B no'lu otobüse binebilirsiniz.

ALIŞVERİŞ

İstanbul'un domuz eti satan son kasabı Dolapdere'nin arka sokaklarında, kilisenin yakınlarındaki **Lazari Kozmaoğlu** 1977'den beri bu işi yapıyor. Muhtemelen ondan sonra bu işi yapan kimse kalmayacak.

NEREDE YENİR?

Asır Restaurant
Kalyoncu Kulluk Caddesi
No. 94, Tarlabaşı
Tel: 0212 297 05 57
www.asirrestaurant.com
1948'den beri servis veren bu meyhane geçmiş güzel günleri geride bırakmış. Biz vasat bulduk. Çikolata suflesi lezzetli ancak hazırlanması için yarım saat önceden sipariş vermeniz gerek.

Falafel House
Şehit Muhtar Caddesi
No. 19/A, Talimhane
Tel: 0212 253 77 30
Dünyanın başka bir yerinde nohut köftesi olan falafel bulabileceğiniz daha fazla mekan olabilir ama İstanbul'da falafel bulabileceğiniz tek otantik mekan burası. Ayrıca humusu da deneyebilirsiniz.

Lale İşkembecisi
Tarlabaşı Bulvarı No. 3
Tel: 0212 252 69 69
www.laleiskembecisi.com.tr
1960'dan beri işkembe düşkünlerinin mekanı. Bir diğer iyi işkembeci de Dolapdere'deki Apik (Tel: 250 48 04).

Musafir
Recep Paşa Caddesi No. 7/C
Talimhane
Tel: 0212 235 27 41
İstanbul'daki az sayıdaki Hint restoranlarından biri. Yemekler gayet lezzetli. Crystal Hotel'in arkasında.

Musafir

Rouge
Lamartin Caddesi No. 11/2,
Talimhane
Tel: 0212 237 0190
www.rougeaboutwine.com
Arka bahçesi, canlı müziği ve şık dekorasyonuyla dikkat çeken şehrin en iyi şarap barlarından biri.

Udonya
Point Hotel
Tel: 0212 256 93 18
Point Hotel'in giriş katındaki Udonya restoran *(pazarları kapalı)* Japon mutfağından örnekler sunuyor. Adını udon makarnasından almış.

NEREDE KALINIR?

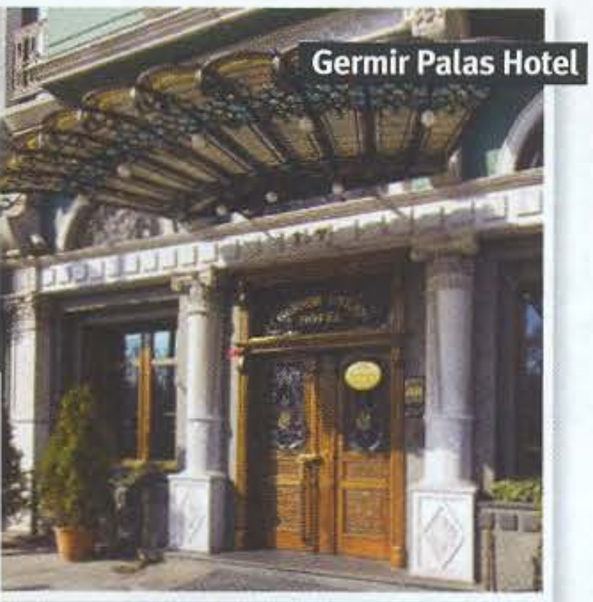
Talimhane'de kalabileceğiniz otellerin sayısı artıyor ancak çok ucuz fiyatlı tesis bulabileceğinizi sanmayın.

Ceylan Intercontinental
Asker Ocağı Caddesi No 1,
Taksim
Tel: 0212 368 44 44
www.intercontinental.com.tr
387 odalı otelin girişinde Palm Court patisserie, çatı katında da harika manzarasıyla Safran Restaurant yer alıyor. Son zamanlarda yeniden döşenen odalarının dekorasyonu gayet iyi.

Ceylan Intercontinental

Central Palace Hotel
Lamartin Caddesi No. 18
Talimhane
Tel: 0212 313 40 40
www.thecentralpalace.com
Özel üniformalı çalışanların konukları kapıda karşıladığı otelin 107 odası her türlü ihtiyacınızı karşılayacak şekilde döşenmiş. Çok fazla Boğaz manzarası yok ama açığı şık dekorasyonu ve banyolar kapatıyor.

Divan Hotel
Cumhuriyet Caddesi No 2
Elmadağ
Tel: 0212 315 55 00
www.divan.com.tr
Türkiye'nin en ünlü otellerinden biri olan Divan yıkıldı ve yeniden inşa edildi.

Germir Palas Hotel

Germir Palas Hotel
Cumhuriyet Caddesi No. 7
Taksim
Tel: 0212 361 11 10
www.germirpalas.com
49 odalı otele tarihi bir bina ev sahipliği yapıyor. Dekoru modern olmaktan ziyade nostaljik olarak tanımlanabilir. Çatıdaki restorandan hoş bir Boğaz manzarası seyredebilirsiniz. Cumhuriyet Caddesi'nin gürültüsünden kaçmak istiyorsanız tercihinizi arka odalardan yana kullanın.

Green Park Hotel
Abdülhakhamit Caddesi No. 50, Talimhane
Tel: 0212 238 05 05
www.thegreenpark.com
179 odalı otel işadamlarının gözdesi ve bir zincirin üyesi. Çatıdaki restoranı ve kapalı yüzme havuzu fark yaratıyor.

Hyatt Regency
Taşkışla Caddesi No 1, Taksim
Tel: 0212 368 12 34
www.istanbul.regency.hyatt.com
Somon pembesi binadaki 360 odalısıyla, her türlü ihtiyaca cevap veren donanımdaki otel restoranları ve spa'sıyla hizmet veriyor.

Midtown Hotel
Lamartin Caddesi No. 13
Talimhane
Tel: 0212 361 67 67
www.midtown-hotel.com
80 odası modern ve zarif döşenmiş. Restoranında İtalyan ve Türk mutfağının lezzetli örneklerini bulabilirsiniz.

Midtown Hotel

NewTaksim Apart
Pelesenk Sokak 10, Beyoğlu
Tel: 0212 249 50 65
www.newtaksim.com
Istanbul Apartments'ın kurucuları apart-hotel konseptini Tarlabaşı'na taşıdılar. Beyoğlu ve Talimhane'deki diğer otellerden daha uygun fiyatı, aynı kalite, konfor ve servisle bölgeye getirdiler.

Nippon Hotel
Topçu Caddesi No. 10
Talimhane
Tel: 0212 313 33 00
www.nipponhotel.com.tr
171 odalı otel Japon tarzında ve minimalist bir şekilde dekore edilmiş. Odalarve lobi etkileyici.

NewTaksim Apart

Point Hotel

Point Hotel
Topçu Caddesi No 2
Talimhane
Tel: 0212 313 50 00
www.pointhotel.com
Modern dekorasyonun hakim olduğu otelin odalarına Ara Güler fotoğrafları eşlik ediyor. 194 odası var.

Taxim Suites
Cumhuri'yet Caddesi No. 49
Taksim
Tel: 0212 254 77 77
www.taximsuites.com
Uzun süre kalmayı planlayanlar için mükemmel bir seçim. En iyi odalar çatıdaki Boğaz manzaralı dubleksler. Dekorasyonu modern.

Titanic City Hotel
Lamartin Caddesi No. 47
Talimhane
Tel: 0212 238 90 90
www.titanic.com.tr
Adı insanı olumsuz etkilese de otel gayet şık döşenmiş. Banyolar harika. Sultanahmet Four Seasons ve çok sayıda otelin dekorasyonunu yapan Sinan Kafadar sihirli değneğini buraya da dokundurmuş. Keşke böyle insanları klonlamak mümkün olsa da şehrin tamamını adam etseler. Çatıdaki Boğaz manzaralı bar da gayet iyi.

Taxim Suites

Miskin Kediler Sultanlığı

Cihangir ve Çukurcuma

Adını Kanuni Sultan Süleyman'ın oğlu Cihangir'den alan semt, İstiklal Caddesi'ne olan yakınlığından ötürü İstanbul'un gözde yaşam alanlarından biri. Hiç ummadığınız güzelliklerin çıkabileceği semtte, Cihangir ve Firuzağa camileriyle Çukurcuma sadece bazıları.

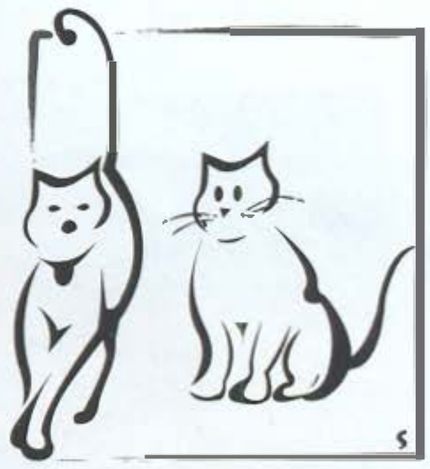
Cihangir

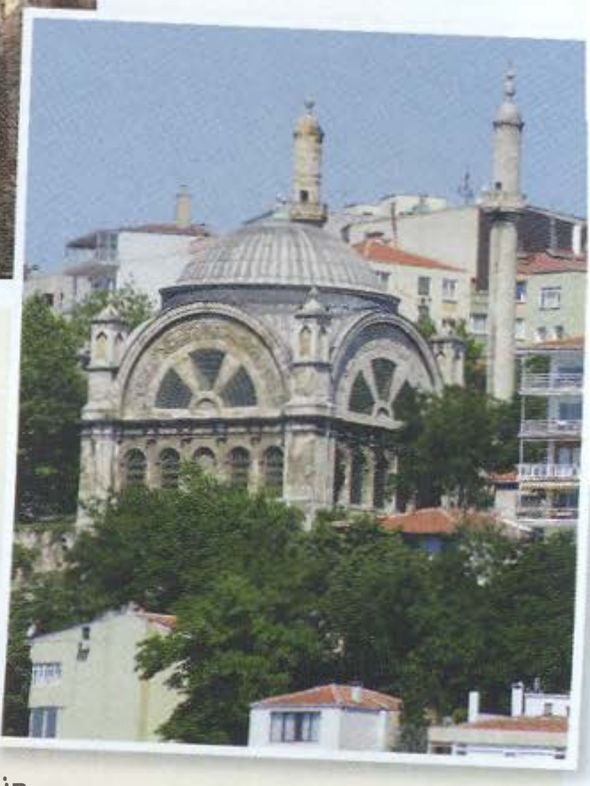
Hem bu kadar merkezi hem de bu kadar mahalle özelliklerini korumuş başka bir yer daha var mıdır bilinmez ama bilinen Cihangir'in aynı zamanda bir kediler cumhuriyeti olduğu. Semtin simge olarak kendine kediyi seçmesi ise bunun en doğal sonucu. Rum mimarisinin en karakteristik örneklerini bulabileceğiniz semt tam bir marka. İstanbul'a yerleşen yabancıların yoğunlukta olduğu Cihangir'de gezerken sokakta Fransızca oyun oynayan çocuklara rastlamak şaşırtmasın sizi. Cihangir'in en işlek caddelerinden olan Sıraselviler Caddesi, Taksim Meydanı'nı Tophane'ye bağlıyor. Bir zamanlar yolun iki tarafında yer alan birbirinden güzel köşklerin ve selvi ağaçlarının modern gelişmeye kurban edildiğini görmekse canını yakıyor insanın. Cadde, **Taksim Sahnesi**'ni geçerek sahile doğru iniyor. **Giuli Mongeri** (1875-1953) tarafından inşa edilen Taksim Sahnesi, bir zamanlar **Maksim Gazinosu** ve İstanbul'un ilk sineması olan **Majik**'e de ev sahipliği yapmış. Bir zamanlar Osmanlı'da İngiltere'yi temsil etmiş bir sefire ait XIX. yüzyıl köşkü olan **Romanya Konsolosluğu** yolun devamında bulunuyor. Ardından da Rum mimar **Kampanaki** tarafından tasarlanan etkileyici **Belçika Konsolosluğu** karşınıza çıkıyor. Konsolosluğun karşısındaki **Meşelik Sokak**'ta XIX. yüzyıldan kalma koyu renkli iki büyük taş yapı var. Sağdaki **Zapion Rum Kız Lisesi**, soldaki ise **Eseyan Ermeni Lisesi**.

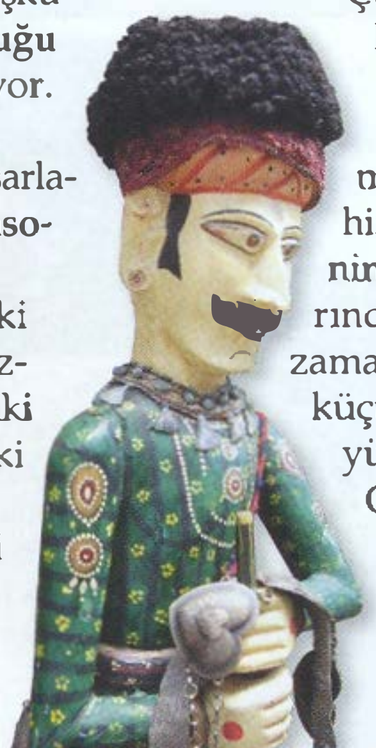
Cihangir'den Tarihi Yarımada'nın görünüşü.

Çukurcuma

Firuz Ağa Camii'inden batıya doğru biraz yürüdüğünüzde Çukurcuma'ya ulaşırsınız. Adının **Fatih Sultan Mehmed**'in fetihten sonra ilk cuma namazını burada kılmasından aldığı sanılıyor. Gelir düzeyi düşük bir kesimin yaşadığı bir yer olmasına rağmen İstanbul'un en iyi antikacılarının bulunduğu yer olarak biliniyor. Nerede başlayıp nerede bittiği pek çok kişi için hala bir muamma olan Çukurcuma'da göreceğiniz **Ağa Hamamı**, **Fenerbahçe Deniz Feneri**'ne gelir sağlamak amacıyla 1562 senesinde yaptırılmış. Günümüzde turistlere hizmet veriyor. Burayı keşfetmenin en güzel şekli dar sokaklarında kaybolmak. Bazıları için zamanın durduğu Çukurcuma'daki küçük, yerel dükkanları gezerken yürüme mesafesindeki İstiklal Caddesi'nin modern keşmekeşinden farklı bir ortamın tadını çıkartın.

Cihangir Camii

Semte adını, küçük bahçesinden harika bir manzara seyredebileceğiniz, Boğaz'a hakim tepenin üstünde kurulu cami vermiş. **Mimar Sinan, Kanuni Sultan Süleyman**'ın 1553 senesinde üvey kardeşi **Mustafa**'nın katlinden duyduğu üzüntü yüzünden ölen oğlu anısına bir cami yaptırmış. 1874'te **II. Abdülhamid**, yangında tamamen zarar gören orijinal caminin yenilenmesi için emir vermiş. Daha çok Dolmabahçe ve Ortaköy'deki Balyan camilerine benzeyen Cihangir Camii'ne girdiğinizde, mihrabındaki bulut resimlerinden ötürü kendinizi bir film setindeymiş gibi hissedebilirsiniz. İlk inşa edildiği yıllarda uzaktan silüeti kolaylıkla seçilebilen cami, günümüzde yüksek apartman bloklarıyla çevrilmiş ve Boğazdan görünmesi zor hale gelmiş. Buna rağmen önündeki banklarda İstanbul'un en güzel manzaralarından biri var.

Caminin altındaki eski Osmanlı Parlamentosu

Firuz Ağa Camii

Sıraselviler Caddesi'nin adının Defterdar Yokuşu'na değiştiği noktada yer alan Firuz Ağa Camii, yeşil beyaz yapısıyla dikkatinizi çekecek. **II. Bayezid**'in **Hazinebaşısı Firuz Ağa** tarafından 1491 senesinde inşa edilen cami, 1823'teki büyük Cihangir yangınında zarar görmüş. **Sultan II. Mahmud** aynı yıl tadilat emri vermiş. Caminin ve asmalarının altındaki popüler çay bahçeleri İstanbulluların en çok rağbet ettiği yerler arasında. Firuz Ağa'nın yaptırdığı diğer cami ise Divan Yolu'nda (sy. 63).

Orhan Kemal

Orhan Kemal Müzesi

Akarsu Cad. No:30 - Tel: 0212 292 92 45
www.orhankemal.org

Gerçek adı **Mehmet Raşit Öğütçü** olan Orhan Kemal (1914-1970) ve arkadaşlarının Kapalıçarşı, Nuruosmaniye'de gittikleri orijinal İkbal Kahvesi yıkılınca bir kopyasını Akarsu Caddesi'nde yapmışlar. Buradaki üç katlı müzede yazarın çoğu **Ara Güler** tarafından çekilmiş fotoğrafları, daktilosu, bazı özel eşyaları ile mektupları, kitaplarının ilk baskıları, çalışma odasının modeli, öldüğünde yüzünden alınan maske, **Nazım Hikmet, Yaşar Kemal, Haldun** Taner ve **Sait Faik**'le çekilmiş fotoğrafları sergileniyor. Müze, ayrıca, sanatçının eski eserlerinin yeniden basılması, basılmamış eserlerinin de derlenerek gün yüzüne çıkartılması gibi görevleri de yerine getiriyor. 1972 yılından beri **Orhan Kemal Roman Ödülü**'nü bu müze veriyor.

NASIL GİDİLİR?

Kabataş'tan füniküler binip Taksim Meydanı'na gelin, Burger King'i sağınızda bırakıp Sıraselviler istikametinde yürüyün.

ALIŞVERİŞ

Çukurcuma, İstanbul'da antika alışverişi yapabileceğiniz en iyi mekanlardan birisi. Eski parçalardan üretilmiş, yeni, ilginç parçalar bulabileceğiniz Çukurcuma'da, uğramanızı önerebileceğimiz dükkanlar arasında **Anadol Antique House, Anadolu Mezat,** Antika **18, Eski Fener, Gelgör Antik, Hikmet & Pınar** ve daha çok eski elbiseler konusunda uzmanlaşmış **Leyla** var.
Sıraselviler Caddesi'ndeki **La Cave** (*Tel : 0212-243 24 05, www.lacavesarap.com*), sattığı hem Türk hem de yabancı şaraplar ve çeşitli mezeler sayesinde midesine düşkünlerin uğrak noktası olma özelliğini sürdürüyor.

EĞLENCE

Kemancı
Sıraselviler Caddesi, No. 33/1
Tel: 0212 293 61 00
www.kemanci.org
Eski Galata Köprüsü'nün altındaki mekanını 1992 yılında Taksim'e taşıyan bu Rock Bar Teoman ve Duman gibi sanatçıların şöhretinde pay sahibi...

Mix Club
SoğancıSokak, No. 2
Tel: 0212 245 17 18
Devamlı müşterilerini genellikle gaylerin oluşturduğu bar.

Tekyön

Roxy
Arslan Yatağı Sokak, No. 7
Tel: 0212 249 12 83
www.roxy.com.tr
Babylon'un (sy. 323) rakibi olan Roxy, müzikseverlerin gece geç saatlere kadar doldurduğu mekan.

Tekyön
Sıraselviler Caddesi, No. 63/1
Tel: 0212 245 16 90
www.tekyonclub.com
İstanbul'un en gözde gay barlarından. Çok büyük ama her daim dolu. Arkadaki bahçesi sigara tiryakilerinin vahası.

White Mill Café

NEREDE YENİR?

Bambi Café
Sıraselviler Caddesi, No. 2
Tel: 0212 293 21 21
www.bambicafe.com.tr
Bambi 1974'ten beri gece kuşlarına servis veriyor. Özellikle dürümüyle meşhur.

Beşinci Kat (5.Kat)
SoğancıSokak, No. 7
Tel: 0212 293 37 74
www.5kat.com
Soluk kesen Boğaz manzarasıyla füzyon mutfağını tatmak isteyenler için iyi bir seçim. Kış aylarında yemek servisinin yapıldığı iç mekanın rahat ve samimi dekorasyonu dikkat çekiyor.

Cafe Smyrna
Akarsu Caddesi, No. 29
Tel: 0212 244 24 66
Eski oyuncaklarla dekore edilmiş bu popüler Cihangir mekanında makarna çeşitleri ve uluslararası mutfaktan seçilen lezzetlerin tadına bakabilirsiniz.

Doğa Balık
Akarsu Yokuşu, No. 46
Tel: 0212 293 91 43
Bohem bir atmosferi ile dikkat çeken, şehrin merkezindeki bu balık restoranında 100'den fazla mezenin arasından seçim yapmakta zorlanacaksınız.

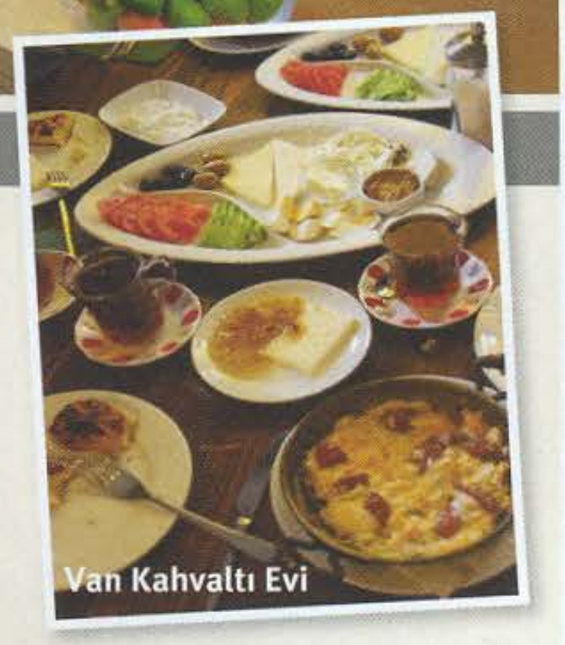
Kahvedan
Akarsu Caddesi, No. 1A
Tel: 0212 292 40 30
www.kahvedancafe.com
Tayland, Hint ve doğu izlerini taşıyan menüsüyle Avrupalı atmosferindeki bu küçük kafeye çok sayıda yabancı geliyor.

Kiki
Sıraselviler Caddesi, No.42
Tel: 0212 243 53 73
Deniz mahsülleri ve mezeleri lezzetli olan mekan gecenin ilerleyen saatlerinde kulübe dönüşüyor.

Pizzeria Trio
Sıraselviler Caddesi, Billurcu Sokak No.5
Tel:0212 252 44 44
www.pizzatrio.com
Kendinizi İtalya'da, ufak bir restorandaymış gibi hissediyorsunuz. Pizza ve sufleleri gayet lezzetli.

Savoy Pastanesi
Sıraselviler Caddesi, No. 181-83
Tel: 0212 249 18 18
Kaldırımdaki birkaç masasıyla özellikle civarda yaşayanlar arasında börek ve cheesecake'leriyle ünlü olan pastane 1950'den beri hizmet veriyor. Sabah kahvaltısında farklı seçenekleri olan simidi deneyin.

Van Kahvaltı Evi

Van Kahvaltı Evi
Defterdar Yokuşu, No. 52/A
Tel: 0212 293 64 37
Van uzakta olabilir ama buraya geldiğinizde size sunulan kahvaltı Van'ın kahvaltı salonlarındaki kadar lezzetli. Çeşitli Van peynirleri, istediğiniz tarzda yumurta ve balkaymağın da dahil olduğu kahvaltı oldukça makul fiyatlarda.

White Mill Café
Susam Sokak, No. 13
Tel: 0212 292 28 95
www.whitemillcafe.com
Cihangir'in arka sokaklarına saklanmış bu minimalist dekorasyonlu kafenin kendine özgü bir atmosferi var. Ana salondaki tek büyük yemek masası ortama daha samimi bir hava katıyor. Sağlıklı ve organik malzemelerle hazırlanan menü uluslararası yemeklerden oluşuyor. Yazın bahçesi keyifli.

NEREDE KALINIR?

Eğer ev kiralamak istiyorsanız **www.istanbulsweethome.com** sitesini ziyaret edin.

İstanbul Suites

İstanbul Suites
Defterdar Yokuşu, No. 26
Tel: 0212 393 79 00 /www.wittistanbul.com
Tophane'den Taksim'e çıkan yolun üzerindeki 15 odalı otel. 60 metre karelik suitlerin tümü açık alan olarak tasarlanmış ve içlerinde mutfak var. Birinci kattaki Roka Brasserie modern dekorasyonu ile misafirlerine leziz seçenekler sunuyor.

Lush Hotel
Sıraselviler Caddesi, No. 12
Tel: 0212 243 95 95
www.lushhotel.com
Yeni kuşak otellerden biri olan Lush, XIX. yüzyıldan kalma bir binada hip konseptini yansıtıyor. Odaların hepsi bir birinden farklı ve tematik döşenmiş; Osmanlı odasının küçük bir tiyatrosu bile var.

The House Apart
Somoncu Sokak, No. 8, Cihangir & Başkurt Sokak No. 75, Tel: 0212 249 87 34, 0533 603 86 48
www.thehouseapart.com
House Café zincirlerinin yönettiği mobilyalı iki apartman. Kahvaltı, House Café'nin İstiklal Caddesi'ndeki şubesinde veriliyor.

The House Hotel
Bostanbaşı Caddesi No. 19 Çukurcuma
Tel: 0212-249 8734
www.thehouseapart.com
Keyifli ve şık bir otel. Güzel banyoları olan 20 suiti var. Restore edilmiş olan eski bir binada yer alıyor. Fransız Sokağı'nın yakınında (sy.306).

Vardar Palace
Sıraselviler Caddesi, No. 54
Tel: 0212 252 28 88
www.vardarhotel.com
Sıraselviler Caddesi'nin üzerindeki otel, dekorasyon olarak eski ama konumu itibariyle gece hayatı meraklıları için ideal. Arka odalar daha sessiz.

Dünyanın Özeti

İstiklal Caddesi I

(Taksim Meydanı'ndan Galatasaray Lisesi'ne...)

345

"Ben İstanbul'daydım" diyebilmenin en önemli, belki de ilk koşulu İstiklal Caddesi'nde yürümektir. Buranın havasını koklamamışsanız, üstünüze gelen kalabalığı yararak ilerlememişseniz zaten İstanbul'a gelmemişsiniz demektir!

Bir zamanlar "**Grand Rue de Pera**" (Pera'nın Büyük Caddesi) veya "**Cadde-i Kebir**" (Büyük Cadde) olarak bilinen **İstiklal Caddesi**, şık dükkanları ve büyükelçilik binalarıyla XIX. yüzyıl İstanbul'unun en önemli caddesiymiş. Kuzeyde **Taksim Meydanı**'ndan başlayıp güney ucundaki **Tünel**'le sona eren İstiklal Caddesi'ni **Galatasaray Lisesi**'nin yanından çıkan **Yeni Çarşı Caddesi** tam ortasından kesiyor. Trafiğe kapalı yolda, yayaların dikkat etmesi gereken tek araç iki vagonlu, caddenin başı ve sonunu üç durakla bağlayan XIX. yüzyıldan kalma tramvay... Caddenin her zaman insan kalabalığıyla dolu olmasının nedeni ise baştan başa dükkanlar, restoranlar, sinemalar, kafeler, barlar, galeriler ve kitapçılarla donatılmış olmasında saklı.

Rum cemaatine ait tek kreş Zapyon Lisesi'nde bulunuyor.

Aya Triada (Ayia Trias) Kilisesi 1 2

Taksim Meydanı'nda dururken zaten göreceksiniz bu heybetli Rum Ortodoks kilisesini. Burger King'in tam arkasından kubbesi ve ikiz çan kuleleriyle beliren **Aya Triada (Kutsal Üçleme)** geçtiğimiz yıllarda restore edildi. Kiliseye gitmek isterseniz İstiklal Caddesi'ne girdikten sonra soldaki Meşelik Sokağa sapmanız gerek. Osmanlı'nın daha önceki dönemlerinde camilerden daha yüksek ve büyük kubbeli kilise yapmak yasakmış. **Tanzimat Fermanı** ile beraber yasak kalktıktan sonra İstanbul'da büyük kubbeli yapılan ilk kiliselerden biri olmuş Aya Triada. 1880 yılında **Vasilaki İoannidi** tarafından tasarlanmış.

Pazar sabahı bir ayine denk gelmezseniz sadece girişteki narteksini görebileceğiniz Aya Triada Kilisesi'nin ana binasına girerseniz içeride geniş bir alanın sonunda yer alan renkli ikonostasyonu göreceksiniz. Kilise bütün ihtişamına rağmen sessiz bir köşe yaratmış kendine. Meşelik Sokak'taki diğer iki koyu renkli bina ise XIX. yüzyıl sonlarında Rum Zapyon ve Ermeni Esayan kız okulları olarak inşa edilmiş.

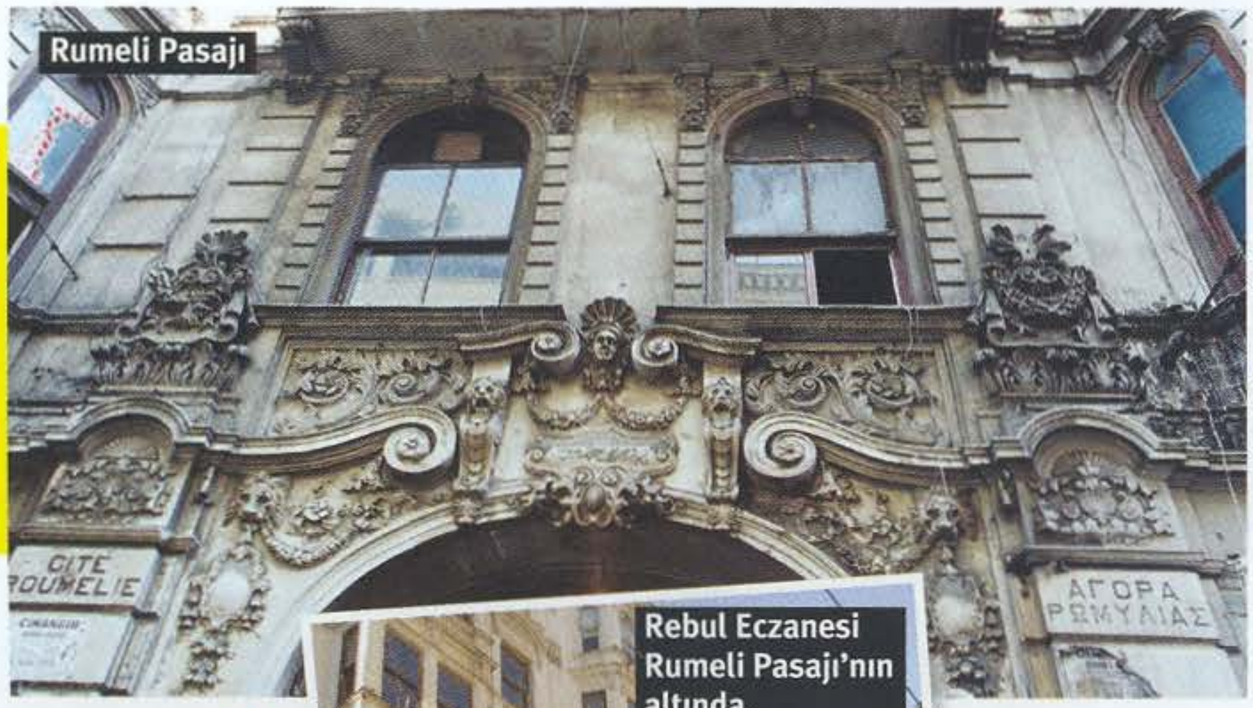

Fransız Konsolosluğu'nun arka solundaki bina Ermeni Katolik Surp Hovhan Voskeperan Kilisesi.

Fransız Konsolosluğu

İstiklal Caddesi'nin başında sağda, XVIII. yüzyılda veba hastanesi olan yapının yerine inşa edilmiş bu az katlı binayı, Fransız Konsolosluğu'nu görürsünüz. 1898 tarihli yapıyı beğenip beğenmemek ise buraya geliş nedeninize bağlı; eğer dil kursuna yazılmak, film seyretmek ya da kafesinde sunulan lezzetlerden tatmak için geldiyseniz mutlu ayrılacağınız garanti. Yok eğer vize için geldiniz ve uzun kuyrukta beklemek zorunda kalacaksanız sıkıntılı saatler sizi bekliyor. Hemen arkasındaki büyük sarı bina ise **Ermeni Katolik Surp Hovhan Voskeperan (Altın Ağızlı Yuhanna) Kilisesi.**

Rumeli Pasajı

Rebul Eczanesi Rumeli Pasajı'nın altında.

Ağa Camii 3

Ağa Camii, İstiklal Caddesi'nde Müslümanlar için iki ibadet yerinden biri. 1594 yılında **Galatasaray Hamamı**'yla aynı zamanda **Hüseyin Ağa** için yaptırılmış. 1934 yılındaki yangından sonra yeniden inşa edilen caminin avlusunu gezdiğiniz zaman göreceğiniz şadırvan Okmeydanı Sinan Paşa Camii'nden getirilmiş.

Caminin yanındaki, zarif oymalarla süslenmiş **Citè de Roumelie/Agora Romelias**, birçok dükkanın yer aldığı bir pasaj olarak yapılmış. 1894 yılında inşa edilen han İtalyan mimarisinden izler taşıyor. Girişinde adının Fransızca, Yunanca ve Osmanlıca yazılarla belirtilmesi bu bölgenin o zamanlar ne kadar kozmopolit bir yapısının olduğunun kanıtı. Şimdilerde **"Rumeli"** adıyla anılan pasaj **Sultan II. Abdülhamid**'in **Mabeyincisi** olan **Ragıp Paşa** (1857-1920) tarafından Osmanlı İmparatorluğu'nun üç kıtaya yayıldığını göstermek için yaptırılmış. Paşanın Beyoğlu'nda yaptırdığı diğer iki hanın adları da **Anadolu** ve **Afrika**. Afrika Han **Hayal Kahvesi**'nin yanındaki avlusu, Büyük ve Küçük Parmakkapı'yı birbirine bağlayan koyu renkli bina.

Ağa Camii yakınlarındaki bu bina geçmişin görkeminden izler taşıyor.

Hayal Kahvesi

Cercle d'Orient

Halep Pasajı (Cite d'Alep)

Emek Pasajı bugün kaderiyle baş başa gibi duruyor. Oysa çok görkemli bir bina. Cercle d'Orient İstanbul'da yaşayan yabancılar ve gayrimüslimler için kurulmuş, aynı karşı taraftaki şubesi **Büyük Kulüp** (sy. 488) gibi. Bina Beykoz ve Büyükdere'de yerleri olan **Ermeni Abraham Paşa**'ya aitmiş. Üst katında Yeşilçam Kafe var. Yolun devamında sağ kolda, eskiden **Rum Şişmanoğlu** ailesine ait olan bina restore edildikten sonra Yunan Başkonsolosluğu tarafından kullanılmaya başlandı. Aynı taraftaki **Halep Pasajı** (**Cite d'Alep**) Suriyeli Hıristiyan bir aile tarafından yaptırılmış. İçinde **Ferhan Şensoy Tiyatrosu** var. Yolun karşısındaki **Atlas Pasajı** ise Ermeni banker **Köçeoğlu**'na aitmiş. Binanın restore edileceği, içindeki Emek Sineması'nın üst kata taşınacağı basında yer aldı. Ağustos 2010'da henüz bir faaliyet yoktu.

Sağdaki ilk bina Cercle d'Orient. Yıkılıp yeniden yapılacak olması tartışma yaratıyor.

İstiklal Caddesi, Grand Rue de Pera iken...

Burhan Doğançay Müzesi 4

Barlar ve gece kulüpleri ile dolu Balo Sokağa sapıp sonuna kadar yürüyün, sokağın Tarlabaşı'na çıktığı sağ köşede bu özel müzeyi (*www.burhandogancay.com*)göreceksiniz. Türkiye'nin yetiştirdiği en iyi sanatçılardan biri olan ve bazen "**duvar sanatının babası**" diye geçen Burhan Doğançay ile babasının eserlerinin olduğu müzede akşamüstü sanatseverlere çay-kahve ikramı var. Düşüncesi bile güzel.

"Mavi Senfoni" Burhan Doğançay'ın en yüksek fiyata satılan eseri oldu.

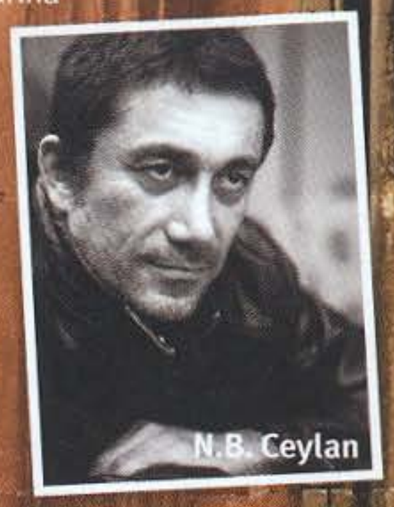
Caddenin eski sakinlerinden bir aile. Belki Levanten, belki Beyaz Rus.

Nostaljik Tramvay

Göz göze geldiniz bir kere, ne yapsanız ne etseniz bu tramvayın büyüsünden sıyrılıp onunla **İstiklal Caddesi**'ni boydan boya geçme isteğini yenemezsiniz... Bu sevimli, içi ahşap süslemeli, kırmızı beyaz iki vagon, ilk olarak 1875'te çalışmaya başlamış ama 1961'de servisten kaldırılmış. 1990'larda görevine iade edilen tramvay, yamacına asılan çocuklarla bugün saatte dört kez kat ediyor İstiklal Caddesi'ni. Bilet alabileceğiniz gibi Akbil de geçerli. Nostaljinin tadını çıkarın, eski günlerden kalan fazla bir şey yok çünkü.

Yeşilçam

XXI. yüzyıl başlarında Türk sineması **Nuri Bilge Ceylan, Zeki Demirkubuz** gibi yönetmenlerin elinde bir rönesanstan geçiyor. İstiklal Caddesi'nin ortalarına doğru göreceğiniz bir sokak olan Yeşilçam, gelişen film sanayinin yaşama alanıydı bir zamanlar. 1950'ler ve 1970'ler arasında altın çağını yaşayan Yeşilçam'da, düşük maliyetlerle melodramlar çekme geleneği XX. yüzyıl ortalarına kadar devam etti. **Emek Pasajı**'nın üst katındaki **Sevgili Öğretmenim** ve **Sokak Kızı** gibi filmlerin afişlerinin asılı olduğu **Yeşilçam Kafe**, binayı yıkıp yeniden yapmak için tahliye edildi.

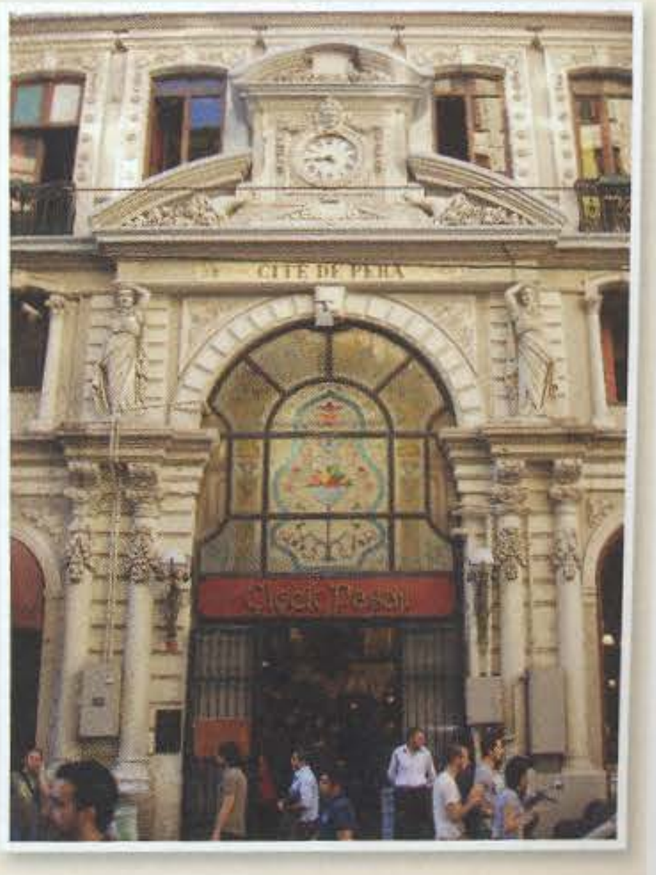

N.B. Ceylan

Çiçek Pasajı 5

İstiklal Caddesi'nden aşağı doğru devam ettiğinizde yolunuz önce **Tokatlıyan Hotel**'in yerinde bulunan Tokatlıyan Han'ın önünden geçer. Tokatlıyan XIX. yüzyılda Pera Palas'tan sonra şehrin ikinci büyük oteliymiş. Biraz ileride gene sağ tarafta bulunan **Çiçek Pasajı** müzisyenlerin nağmeleri eşliğinde lezzetli mezeler ve rakının sefasını sürmek isteyenlerin uğrak yeridir. Bu müzisyenlerden biri de **Madam Anahit**'ti ve akerdeonuyla insanları eğlendirirdi. İstanbul'un sayfalarını renklendirip hoş anılarla ebediyete gitti. Bugün gördüğünüz cam çatılı, içi parke taşlı bina, 1870 yangınında kül olan **Naum Tiyatrosu**'nun yerine dükkan ve apartman kompleksi olarak yapılmış. 1930'larda ise bazı restoranlar masalarını dışarıya kurmaya başlamış. **Bolşevik Devrimi**'nden kaçan **Beyaz Rus**lar'ın burada çiçek satmasıyla birlikte pasaj efsanevi atmosferine ve adına kavuşmuş. 1978 yılında, kimilerine göre bakımsızlıktan, iflah olmaz İstanbul aşıklarına göre ise unutulmuşluğun verdiği üzüntüden çöktü Çiçek Pasajı. 1988'de ve geçtiğimiz yıllarda iki defa restore edilen bina, her seferinde orijinal atmosferinden biraz daha kaybetti. Eğlencenin ve hareketin çoğunun arka sokaktaki **Nevizade**'ye kaymış olmasına rağmen, burası hala gece bir şeyler içip sohbet etmek isteyenler için popüler bir yer.

Madam Anahit

"Ve güzellikleri oradaki
gül tomurcuklarından bile daha iyi olan,
inanılmaz sevimli Beyaz Rus kızlar!"

Rum Todori Çiçek Pasajı'ndan bahsediyor.
Eski İstanbul'un Tadı, Jak Deleon, 1989

Nevizade Sokak 7

Çiçek Pasajı hala rağbet görüyorsa da yiyip içip eğlenmek isteyenler daha çok **Balık Pazarı**'nın arkasındaki **Nevizade**'yi tercih ediyorlar. Özel bir mekanı tavsiye etmek zor olsa da **Krependeki İmroz Restaurant** en özgün olanlarından biri. Boncuk Restaurant'ta da Ermeni mezesi Topik'in tadına bakabilirsiniz. Beyoğlu gezinizin en eğlenceli gecelerinden birini burada yaşayacağınız garanti. Grup halinde gelip atmosferin sizi sarmasına izin verin. Lezzetli mezeler ve rakı gerisini getirir...

Galatasaray Hamamı

Galatasaray Hamamı

Çiçek Pasajı'nın tam karşısındaki, **Konak Restaurant**'ın yanındaki ara sokaktan girdiğinizde tam karşınızda duran, İstanbul'un en meşhur çifte hamamlarından biri **Galatasaray Hamamı**. Yakınındaki Turnacıbaşı Sokağı'nda ise 1893 yılında zengin bir Rum banker tarafından yaptırılan **Zografyon Rum Lisesi** var. Ayrı kadın ve erkek bölümleri olan hamam, ilk olarak 1498 yılında bir okul külliyesinin parçası olarak **Sultan II. Bayezid** tarafından yaptırılmış. Balkanlardan getirilen ve burada öğrenim gören zeki ve yetenekli çocuklar, eğitimlerine daha sonra **Topkapı Sarayı**'nda devam ederlermiş. 1715'te **Sultan III. Ahmed**, burada **Galatasaray Lisesi**'ne bağlı yeni bir hamam inşa ettirmiş. 1965 yılında kadınlar bölümü eklenmiş ama bu bölüm, erkekler bölümünün yanında çok sönük kalıyor. Şarkıcı **Johnny Holiday** ve oyuncu **Tony Curtis**'ten sonra, 2008 yılında oyuncu **John Travolta** hamamın ünlüler listesine eklenen son isim oldu.

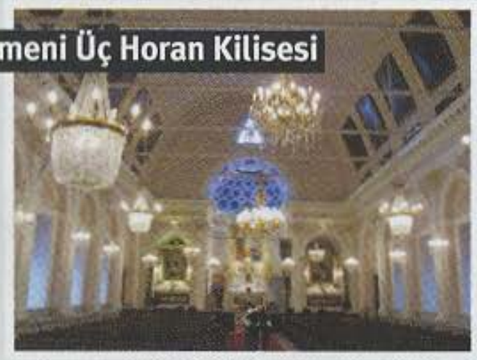

Zografyon Rum Lisesi

Balık Pazarı 6

Çiçek Pasajı'nın yanındaki **Balık Pazarı**, geçtiğimiz yıllarda **Beyoğlu Güzelleştirme Projesi** kapsamında elden geçirildi. Ne yazık ki eski, coşkulu karekterinden çok şeyler kaybetti ama yine de kokoreç veya midye tava yemek ya da manavlarından ve dükkanlarından alışveriş yapmak çok keyifli.

Ermeni Üç Horan Kilisesi

Buraya kadar gelip de Ermeni cemaatinin **Üç Horan Kilisesi**'ni (**Üç Altar**) ziyaret etmemek olmaz, Nevizade'ye giderken sağdaki büyük kapının ardından giriliyor kiliseye. Gördüğünüz bina 1838 yılı yapımı ancak 1503 yılında yapılmış olan başka bir kilisenin yerine inşa edilmiş.

Balık Pazarı tarafındaki kapısından da girebileceğiniz, klasik heykellerle dekore edilmiş **Avrupa Pasajı**'nda antika ve hediyelik eşya dükkanlarını, **Aslıhan Pasajı**'nda ise ağırlıklı olarak ikinci el kitap satan dükkanları bulabilirsiniz.

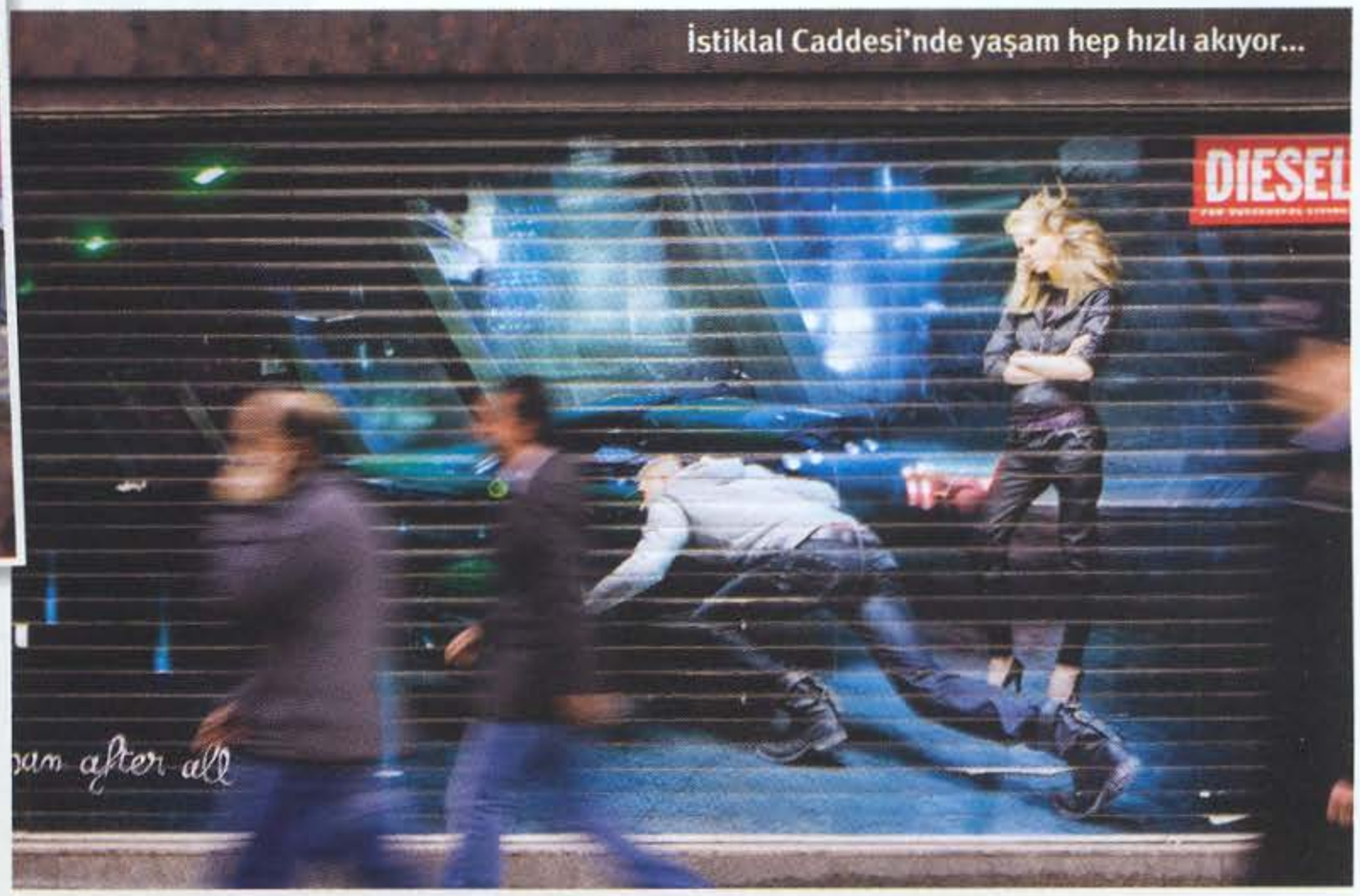
Galatasaray Lisesi 8

Çiçek Pasajı'nın karşısında, ince işçiliğine hayran kalacağınız ferforje kapıların arkasında **Galatasaray Lisesi** yer alıyor. Okul kapısındaki armada **II. Bayezid** dönemine istinaden 1481 yazıyor. Şu anki bina 1907'de inşa edilmiş ama okul 1868 yılında kurulmuş. Normalde içeri elinizi kolunuzu sallayarak girmeniz mümkün değil, ancak yanındaki binaların üst katında yer alan kafelerden birine çıkacak olursanız bahçesini ve okulun arkasındaki Boğaz manzarasını görme şansını elde edersiniz. Ünlü öğrencileri arasında şair **Tevfik Fikret** (sy. 435), gazeteci **Abdi İpekçi** (sy. 345), ve sanatçı **Barış Manço**'nun da (sy. 484) olduğunu hatırlatalım. Lisenin karşısındaki Eski Postane Galatasaray Müzesi oldu.

İstiklal Caddesi'nde yaşam hep hızlı akıyor...

Fransız Sokağı

Galatasaray Lisesi'nin arkasındaki **Fransız Sokağı** 2004 yılına kadar **Cezayir Sokağı** olarak biliniyordu. Sokak süslendi ve fuşya rengine boyandı. Adını da kulağa hoş gelsin diye "Fransız" yaptılar. Cezayir'in makus talihi burada da devam etti! Zaman geçtikçe buradaki "yüzeysel **Fransızlık**" yerini Türk ve dünya mutfağı karışımına bıraktı. Restoranların arasında en iyisi bize göre **Cezayir**.

NASIL GİDİLİR?
İstiklal Caddesi'nin başındaki Taksim Meydanı'na gitmek için Kabataş'a kadar tramvayla geldikten sonra meydana çıkan finükülere geçmeniz gerekiyor. Kapalıçarşı tarafındaysınız Beyazıt'tan 618 no'lu otobüse binin.

Ayrıca çikolata satan küçük dükkanı da ziyaret etmenizi öneririz. Burası 1924'den beri çikolata ve şekerleme satan **Pera Çikolatacısı.**

Büyükparmakkapı Caddesi'ndeki **Pandora Kitapevi**'nin *(Tel: 0212 230 09 62, www.pandora.com.tr)* Türkçe ve İngilizce kitaplar satan iki ayrı bölümü var.

Bekar Sokak No: 7'deki **Nahil (Dilek Ağacı)** el yapımı hediyelikler satıyor, amaç kadın el emeğinin değerini arttırmak *(www.kedv.org.tr)*.

ALIŞVERİŞ
İstiklal Caddesi No: 127' de **Ali Muhlddin Hacı Bekir** *(www.hacibekir.com.tr)* XVIII. yüzyıldan beri lezzetli lokumlar satıyor.

1895'te kurulan **Rebul** *(Tel: 0212 444 12 58, www.rebul.com)* **Rumeli Han No: 48**'de bulunuyor. İstiklal Caddesi'nin en eski eczanesi özellikle lavantalı kolonyası ile biliniyor.

EĞLENCE
Taksim'in canlı gece hayatı genelde İstiklal Caddesi'nin ara ve arka sokaklarında yakalanabilir. Özellikle **Balo Sokak** ve **Büyükparmakkapı Sokak**'ta gece yarısından sonra hareket daha da hızlanır. Gidebileceğiniz bar ve müzik mekanlarından örnekler verelim.

Balans
Balo Sokak No: 22
Tel: 0212 251 70 20
www.jollyjokerbalans.com
Çok güzel konserler organize ediliyor. Üst katındaki Tonique daha sıradışı organizasyonların mekanı.

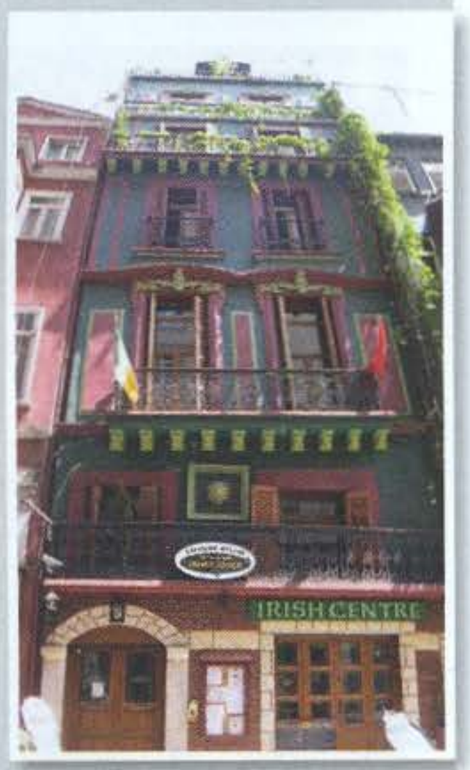
Bigudi
Balo Sokak No: 20/4-5
www.bigudiproject.com
İstanbul'un belki de tek lezbiyen kulübü.

Ghetto
Kalyoncu Kulluk Caddesi No:10
Tel: 0212 251 75 01
www.ghettoist.net
Balık Pazarı'nın arkasında, bir zamanlar mütevazı bir fırın olan harika bir **Mario Cantoni** binasında bulunuyor. Ekim ayından mayıs ayına kadar canlı müzik sunan Ghetto'da dünyaca ünlü isimler sahne alıyor.

Hayal Kahvesi
Büyükparmakkapı Sokak No:19
Tel: 0212 244 25 58
www.hayalkahvesibeyoglu.com
Aynı mekanda, çok uzun yıllardır canlı müzikle ağırlıyor misafirlerini.

James Joyce Pub
Zambak Sokak No: 6
Tel: 0212 244 02 41
Gerçek bir İrish Pub havasını tatmak isteyenlere.

James Joyce Pub

Akbank Sanat Galerisi

NE YAPILIR?

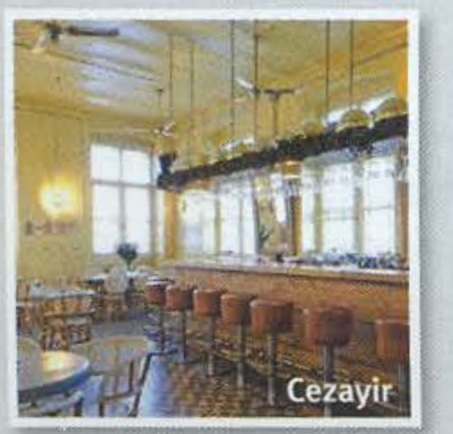
İstiklal Caddesi boyunca değişen sergileriyle ziyaret edebileceğiniz birçok sanat galerisi var. Nerede ne olduğunu takip edebilmek için Time Out İstanbul'u inceleyin.

Akbank Sanat Galerisi
İstiklal Caddesi No:14-18
Tel: 0212 252 35 00

Garanti Galeri
İstiklal Caddesi No: 187
Tel: 0212 293 63 71

NEREDE YENİR?

Cezayir
Hayriye Caddesi No:12
Tel: 0212 245 99 80
www.cezayir-istanbul.com
Eski bir okul binasında servis veren Cezayir, isteyenlere dans pisti, isteyenlere de hoş bir bahçede yemek yeme imkanı sunuyor. Tanıdığınız yemeklerin yanısıra değişik birçok lezzet de göreceksiniz menüde. Asma yaprağına sarılmış hellim peyniri ya da likörde servis edilen dondurma bunlardan sadece iki örnek.

Cezayir

Cumhuriyet Meyhanesi
Balıkpazarı
Sahne Sokak No: 47
Tel: 0212 243 64 06
Tarihi meyhanenin duvarları övgü dolu mesajlarla donatılmış.

Çin Büfe
Turnacıbaşı Sokak No: 6
Galatasaray
Tel: 0212 251 87 02
Sevimli, uygun fiyatlı, zengin bir menüye sahip Çin restoranı.

Dulcinea
Meşelik Sokak No:20
Tel: 0212 245 10 39
Bu ince, uzun kafe-barın duvarlarını güzel sanat eserleri süslüyor. İstiklal Caddesi'nin sofistike müşterilerini çekiyor.

Hacı Abdullah
Sakızağacı Caddesi No:17
Tel: 0212 293 85 61
1888'de kurulan bu restoran, vitrinini süsleyen turşu kavanozları ve meyvelerle hemen göze çarpıyor. Alkol servisinin yapılmadığı mekanda menüdeki lezzetlerin arasında fukara keşkülü gibi başka bir yerde rastlamayacağınız yemekler de bulunuyor.

İnci

İnci
İstiklal Caddesi No:56/B
Tel: 0212 243 24 12
İnci 1944'ten beri değişmeyen kalitesiyle ünlü profiterollerini satıyor. Bulunduğu binanın restorasyonu söz konusu. Her an kapanabilir.

İst Cafe
Tel: 0212 251 79 44
Fransız Konsolosluğu'nun köşesindeki kafe füzyon mutfağından örnekler sunuyor.

Kaktüs
İmam Adnan Sokak No: 4
Tel: 0212 249 59 79
Müdavimlerin yemeğin yanı sıra kaliteli müzik dinlemek için de geldikleri küçük, sofistike kafe-bar.

Pano
Hamalbaşı Caddesi No:26
Tel: 0212 292 66 64
İngiliz Konsolosluğu'nun karşısında yer alan şarap evi her zaman dolu. Daha kaliteli yemekler bulabileceğiniz başka yerler var ama insanları buraya çeken özel atmosferi, bir de fiyatları.

Saray Muhallebicisi
İstiklal Caddesi No:173
Tel: 0212 292 34 34
www.saraymuhallebicisi.com
İstanbul'un geleneksel muhallebicisi 1935 yılından beri servis veriyor ve inanılmaz derecede de rağbet görüyor. Tatlılarından önce yiyebileceğiniz kebapları da var.

Sütiş
İstiklal Caddesi No:7
Tel: 0212 25132 70
Taksim Meydanı'na yakın olan bu küçük restoranın "bal-kaymak" kahvaltısı ünlü, fiyatları makul.

Urban
Kartal Sokak No:6/A
Tel: 0212 252 31 25
Eski bir Bizans sarnıcının duvarlarına yaslanmış. İyi bir caz ya da klasik müzik eşliğinde kaliteli yemek ve içkiden hoşlananların tercihi. Yaz aylarında dışarıda da masalan var.

Urban

Viktor Levi Şarap Evi
Hamalbaşı Caddesi No:12,
Galatasaray
Tel: 0212 249 6085
Eğer Pano kalabalıksa aldırmayın, biraz ötedeki Viktor Levi benzer ortamı ve fiyatları bulabileceğiniz bir diğer mekan.

Zencefil
Karabiye Sokak No: 8
Tel: 0212 243 82 34
Vejetaryen yemekleriyle tanınan restoranda sebzeli börek, fırında ıspanak ve ev yapımı limonatayı mutlaka deneyin.

NEREDE KALINIR?

İstanbul Apartments
Tel Sokak 27, Beyoglu
Tel: 0212 249 50 60
www.istanbulapt.com
İstanbul Apartments Taksim, Cihangir ve Beyoğlu'nda. Renove ve modernize edilmiş daireler kiralıyor. Hepsi bakımlı ve gayet temiz olan dairelerde mutfak, kablosuz internet, klima ve LCD televizyonlar bulunuyor.

İ'zaz
Balık Sokak No: 12
Tel: 0212 252 13 82
www.izaz.com
Balık Pazarı'nın hemen arkasındaki restore edilmiş bir binada yer alıyor. Dört odalı bu mekanın çatıda oturma odası bulunuyor.

Misafir Suites
Gazeteci Erol Dernek Sokak No: 1
Tel: 0212 2498930
www.misafirsuites.com
Eğer Misafir Suites'i tek kelimeyle anlatmamızı isterseniz, "geniş" deriz. Yüksek tavanları, kocaman yatakları ve ufak mutfakları ile uzun süreli kalışlar için ideal bir mekan. Hafta sonları sessizlik garantisi yok ama kim Beyoğlu'na sessiz günler geçirmek için gelir ki? Giriş katında 8 isimli restoran bulunuyor.

Duvardan Duvara İnsan

İstiklal Caddesi II

(Galatasaray Meydanı'ndan Tünel Meydanı'na...)

847

Galatasaray Lisesi'ni geçip XIX. yüzyıla ait binaların ev sahipliği yaptığı konsolosluklara geldiniz. Bir zamanlar "Grande Rue de Pera" denilen tarihi Pera'da yürüyorsunuz. İşiniz zor, çünkü elinizin çarptığı her binada, her duvarda tarih var. Aralarında St. Antuan'ın da olduğu birçok kilise ve güzel yapı başınızı döndürecek. Yolun sonundaki Tünel Meydanı'na kadar caddenin size anlatmak istediği o kadar çok şey var ki...

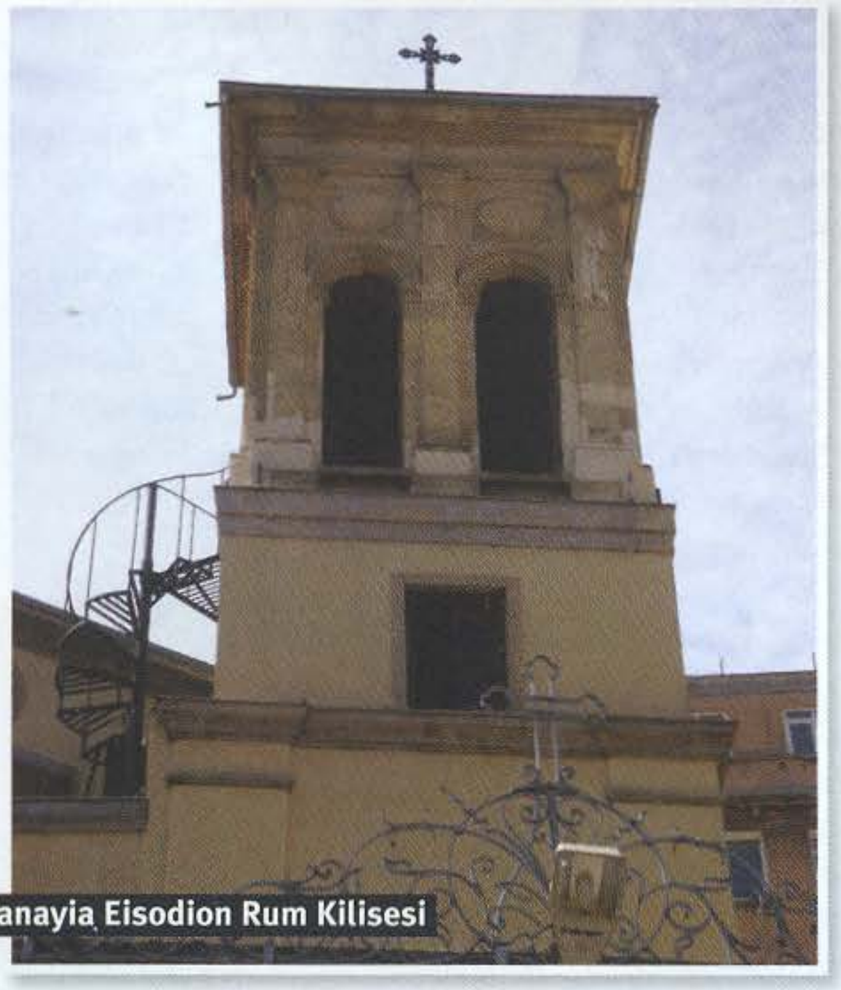
Danışman Geçidi

Yapı Kredi Nedim Tör Müzesi'ndeki sergilerden biri Semiha Berksoy'un hayatını ve eserlerini konu alıyordu.

Şadi Çalık'ın Cumhuriyet'in

Panayia Eisodion Rum Kilisesi

Galatasaray Meydanı

Yeni Çarşı Caddesi'nin İstiklal Caddesi'ni kestiği yerdeki bu küçük meydanda Cumhuriyet'in 50. yılı anısına **Şadi Çalık** tarafından yapılan heykeli görebilirsiniz. Köşede, **Yapı Kredi Kitabevi**'nin hemen üstünde yer alan **Yapı Kredi Nedim Tör Müzesi** ve **Kazım Taşkent Sanat Galerisi** tarihten sanata çok geniş bir yelpazede düzenlenen sergilere ev sahipliği yapıyor. Giriş ücretsiz.

Yolun karşısındaki **Danışman Geçidi**'ndeki (**Hacıpulos Pasajı**) rengarenk birkaç dükkanı geçip parke avluya çıktığınızda İstiklal Caddesi'nin zamana direnen çay bahçelerinden biriyle karşılaşıyorsunuz. Avlu aynı zamanda 2009'da restore edilen **Panayia Eisodion Rum Kilisesi**'ne de açılıyor. Kilisenin içi bezemelerle süslenmiş.

Mısır Apartmanı'nın Yüzyıllık Öyküsü

Sol koldaki **Mısır Apartmanı**'nın en üst katı son zamanların gözde restoranlarından **360**'a ev sahipliği yapıyor. *Art Nouveau* üslubundaki bina, Ermeni mimar **Hovsep Aznavoryan** (1854-1935) tarafından 1905 yılında **Mısır Hıdivi Abbas Halim Paşa** için kışlık ev olarak yapılmış. Bina, 1940'larda Abbas Halim Paşa ölünce varisleri tarafından dönemin şeker krallarından **Hayri İpar**'a satılmış. Ardından apartmana **Hollywood yıldızı Virginia Bruce** ile evli olan İpar'ın oğlu **Ali İpar** yerleşmiş. Mısır Apartmanı İpar Ailesi'nin oturduğu yıllar boyunca bir dizi değişikliğe sahne olmuş. Binaya yedinci, sekizinci katlar eklenmiş, teraslar kapatılmış ve son iki kat Ali İpar tarafından ofis olarak kullanılmış. Prodüktörlük yapıp Amerikalı eşini filmlerde oynatan Ali İpar'ın önünü 27 Mayıs darbesi kesmiş ve ailenin hayatı alt üst olmuş. Ali İpar'ın İstanbul'u terk ederek **Brezilya**'nın **Rio** kentine yerleşmesiyle Mısır Apartmanı 2000'li yıllara kadar sahipsiz kalmış. Bu yıllarda devreye giren **Koray İnşaat** Mısır Apartmanı'nın yüzde 70'ini satın alarak binanın tarihinde yeni bir dönem başlatmış.

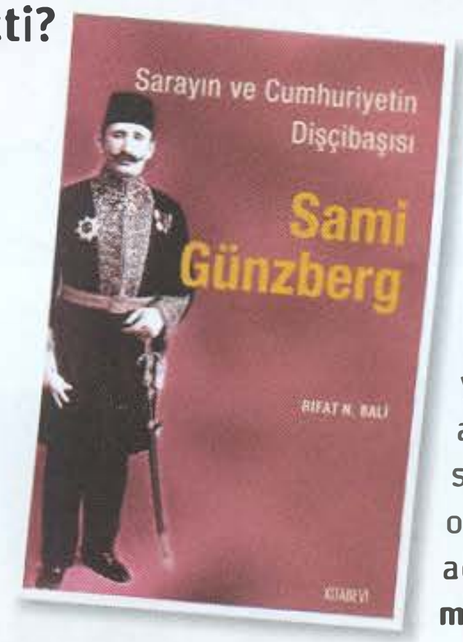

Ali İpar ve Virginia Bruce

Mısır Apartmanı

Kimler Geldi, Kimler Geçti?

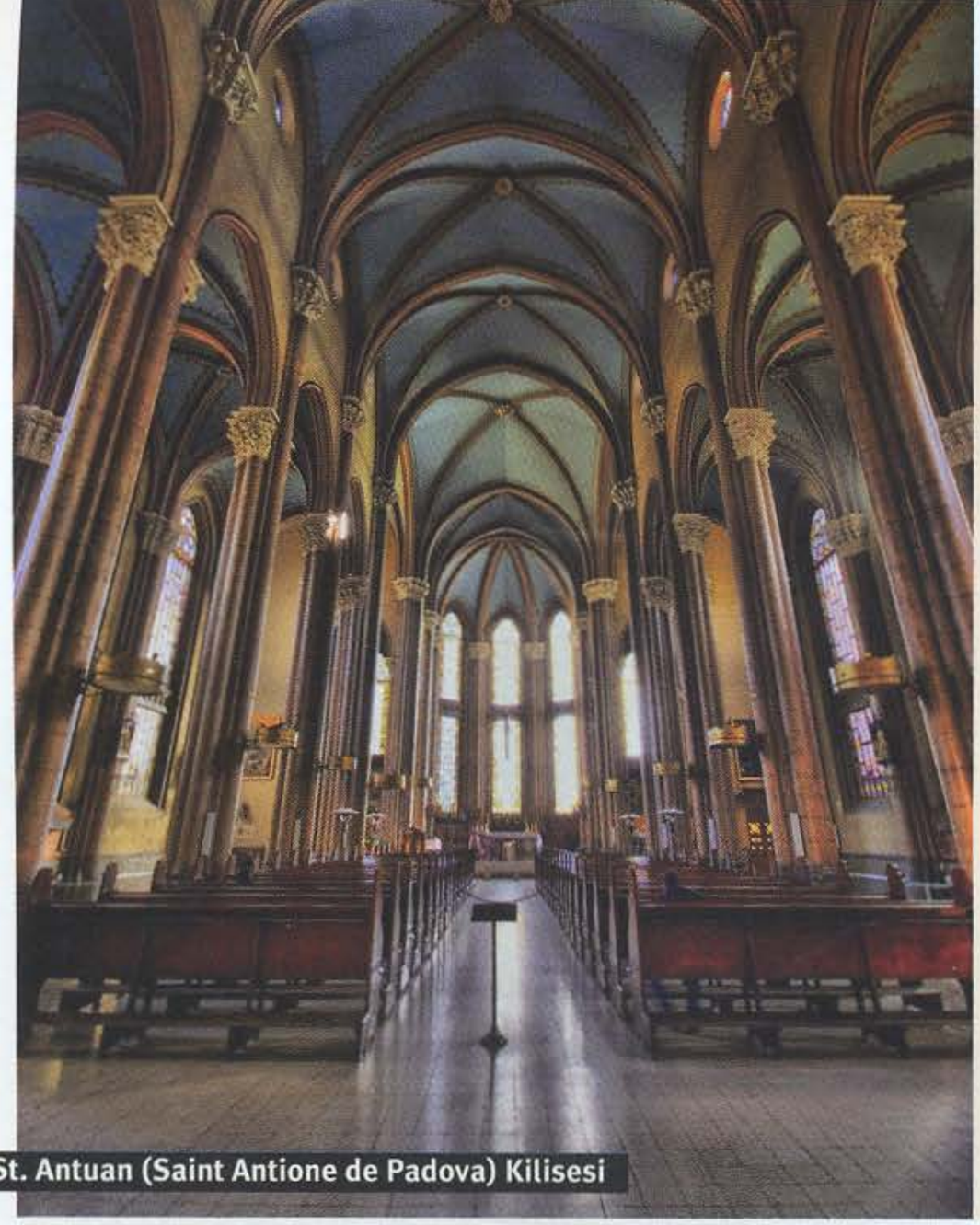
Böylesi sıradışı bir tarihi olan bina, sahiplerine layık olarak ışıltılı balolara, gösterişli davetlere de ev sahipliği yapmış. Yüzyılı aşan tarihinde çok sayıda ünlü şahsiyet gelmiş geçmiş bu güzel binadan. Kimler mi bunlar?
Ünlü yazar **Mithat Cemal Kuntay**'ın burada hayata veda ettiği biliniyor. **"İstiklal Marşı"**nın şairi **Mehmet Akif Ersoy** da (1873-1936) yaşamının son günlerini burada geçirmiş. Mısır Apartmanı ayrıca **Fuat Şemsi İnan**'ı, **Atatürk**'ün dişçisi Yahudi asıllı **Sami Günzberg**'i ağırlamış. Atatürk'ün diş muayenehanesi için apartmana geldiği biliniyor.

Abacı gibi isimlerin sık sık apartmandaki terzilerine geldiği biliniyor. 50 yıldır apartmanın sakinlerinden olan siyaset adamı **Hüsamettin Cindoruk**, dairesini avukatlık bürosu olarak kullanıyor. Tarihi Mısır Apartmanı günümüzde restoran, tiyatro, galeri ve lokallere ev sahipliği yapıyor.

Mısır Apartmanı bir dönem, İstanbul'un en önemli modacılarına da ev sahipliği yapmış. Daireleri hem ev, hem atölye olarak kullanan dönemin ünlü kadın terzileri arasında **Cemal**, **Nedret** ve **Lütfiye** ile Canan Yaka ve annesi **Mualla Hanım** da bulunuyor. **Safiye Ayla**, **Emel Sayın** ve **Muazzez**

Hüsamettin Cindoruk

St. Antuan (Saint Antione de Padova) Kilisesi

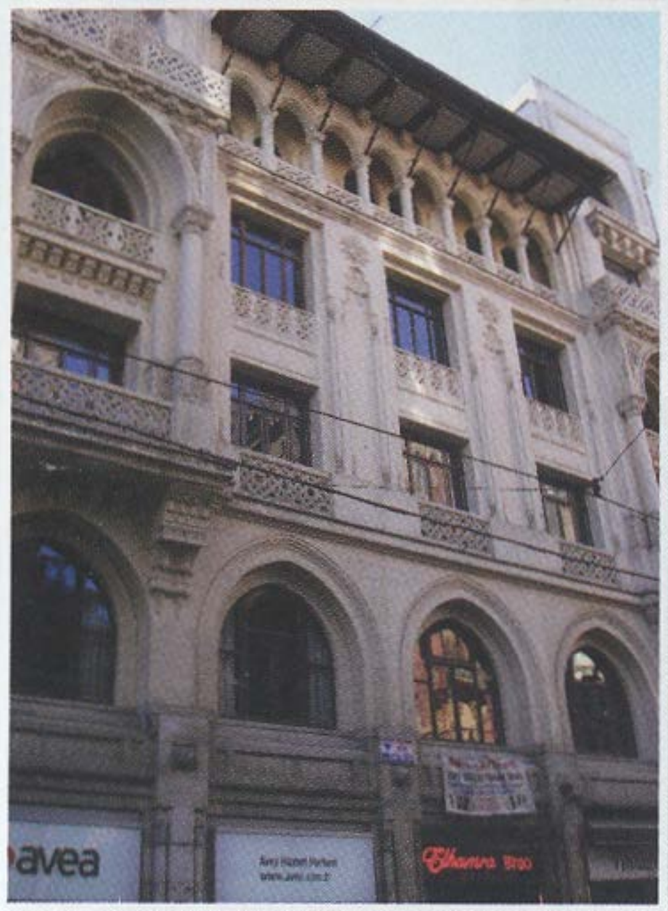

Giulio Mongeri

St. Antuan (Saint Antione de Padova) Kilisesi

Kilisenin (*www.sentantuan.com*) ilk olarak 1763 yılında, Osmanlı'nın hizmetinde çalışan ya da ticaretle uğraşan, ağırlığını İtalyan ve Fransızların oluşturduğu **Katolik Hıristiyanlar** için yaptırıldığı biliniyor. Kilise tramvay yapımı için yıkılınca şu an gördüğünüz kırmızı tuğlalı bina, eskisinin yerine İtalyan mimar **Giulio Mongeri** (1875-1953) tarafından 1906 - 1911 yılları arasında yapılmış. **St. Antuan Kilisesi**'ni kırmızı tuğlalı binalar çevreliyor. *Neo-gotik* üslubundaki kilisenin avlusuna bu altışar katlı, birbirine geçitle bağlanmış apartmanların arasından geçerek girerken başınızı kaldırıp baktığınızda balkonların tam da Romeo-Jülyetlik olduğunu görüyorsunuz. İstiklal Caddesi'nin ilk betonarme yapılarından olan binalar, katedrale gelir getirmesi için yapılmış.

Elhamra Sineması'nda Atatürk de film seyretmiş.

Hollanda ve İtalyan Konsoloslukları

Hollanda Konsolusluğu'nun demir kapılarının ardına geçip bahçeye girdiğinizde kendinizi, Ayasofya'yı da restore eden İsviçreli mimarlar **Gaspare** ve **Guiseppe Fossati** tarafından 1855 yılında yapılmış, bir XIX. yüzyıl malikanesinde bulursunuz. Tomtom Kaptan Sokak'tan aşağıya inerseniz önce solda **Hollanda Şapeli**'ni görürsünüz. Bu İstanbul'un **ilk Protestan ibadethanesi** olarak geçiyor. Ardından da 1782 yılında **Venedik Büyükelçiliği** için yapılan son derece etkileyici bir saraya, **Palazzo de Venezia**'ya ulaşırsınız. 1744 yılında **Casanova**'nın sarayı ziyaret ettiği ve nispeten (!) daha muhafazakar bir üç ay geçirdiği söylentiler arasında. 1797 yılında **Venedik Cumhuriyeti**'nin sona ermesiyle saray önce **Avusturyalılar**, sonra **Fransızlar** ve ardından tekrar **Avusturyalılar** tarafından devralınmış. 1919'da ise **İtalyan Büyükelçiliği** olmuş. Büyükelçiliğin 1920'lerde Ankara'ya taşınmasıyla **İtalyan Konsolosluğu** yapılmış.

Hollanda Konsolosluğu'nu geçtiğinizde **Mudo Pera**'ya gelirsiniz. Herhangi bir şey satın almak istemiyorsanız bile içeri girip cam ve ahşaptan oluşan gözalıcı *Art Nouveau* dekorasyonun tadını çıkarın. Son aldığımız bilgiye göre dükkan satıldı ve yerine başka bir şey açılacak.

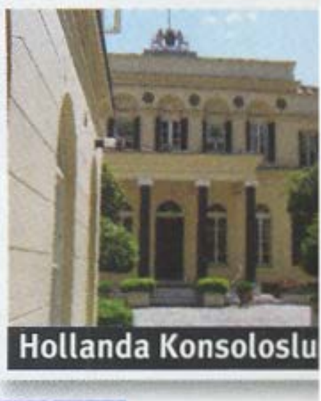
İtalyan Konsolosluğu

Hollanda Şapeli

Fransız Mahkemesi

Hollanda Konsoloslu

Fransız Sarayı

Odakule

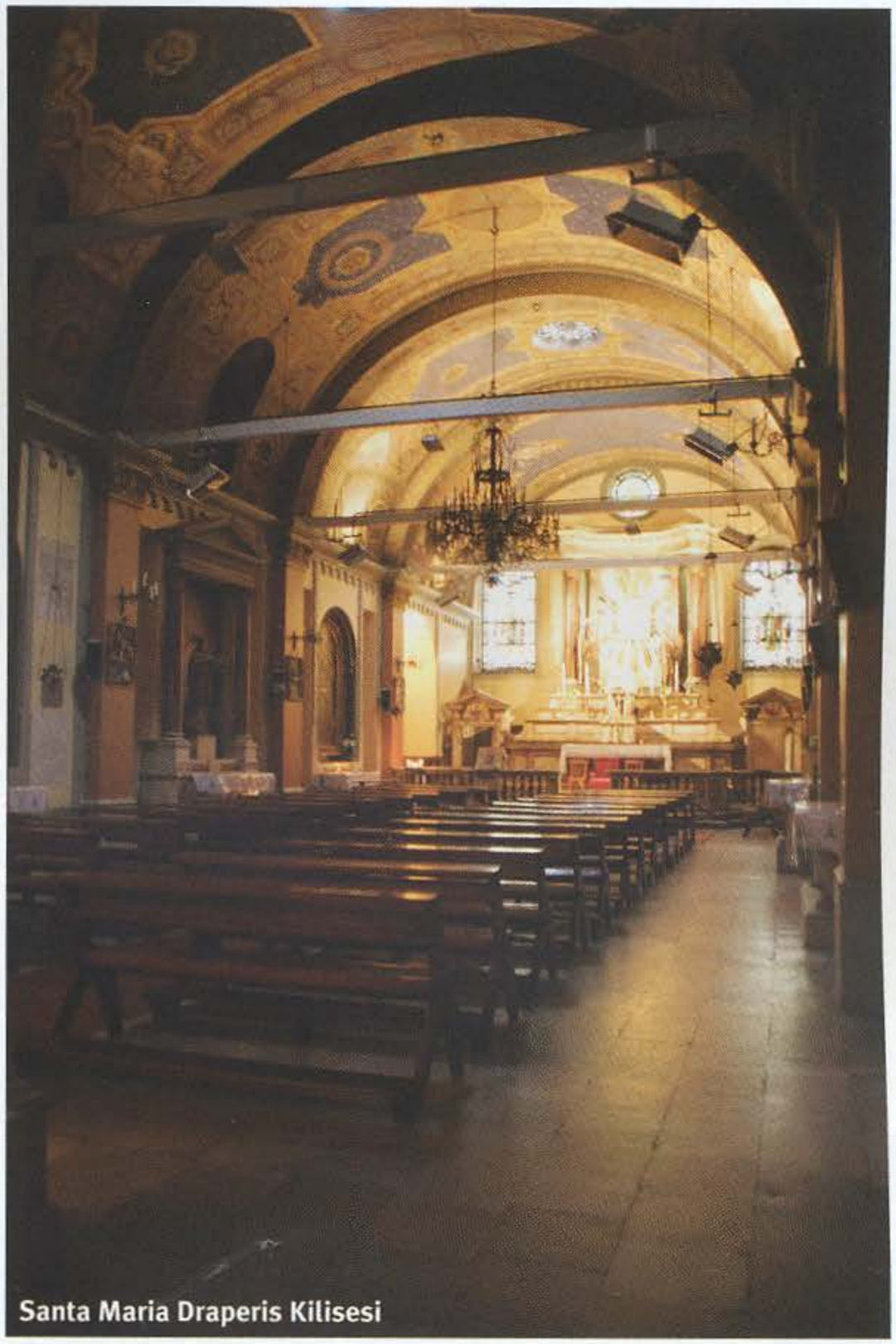
Dıştan bakıldığında hiç de çekici olmayan **Odakule**, giriş katındaki sanat galerisinde yapılan sergilerle ilgi çekiyor. Bitişiğindeki Perükar Çıkmazı'nda **Surp Yerrortutyun Ermeni Katolik Kilisesi** var. Odakule'nin yanındaki pasajdan Tepebaşı'na geçince sol kolda **Pera Müzesi** beliriyor (sy. 334).

Suriye Pasajı

Santa Maria'nın ön Cephesi

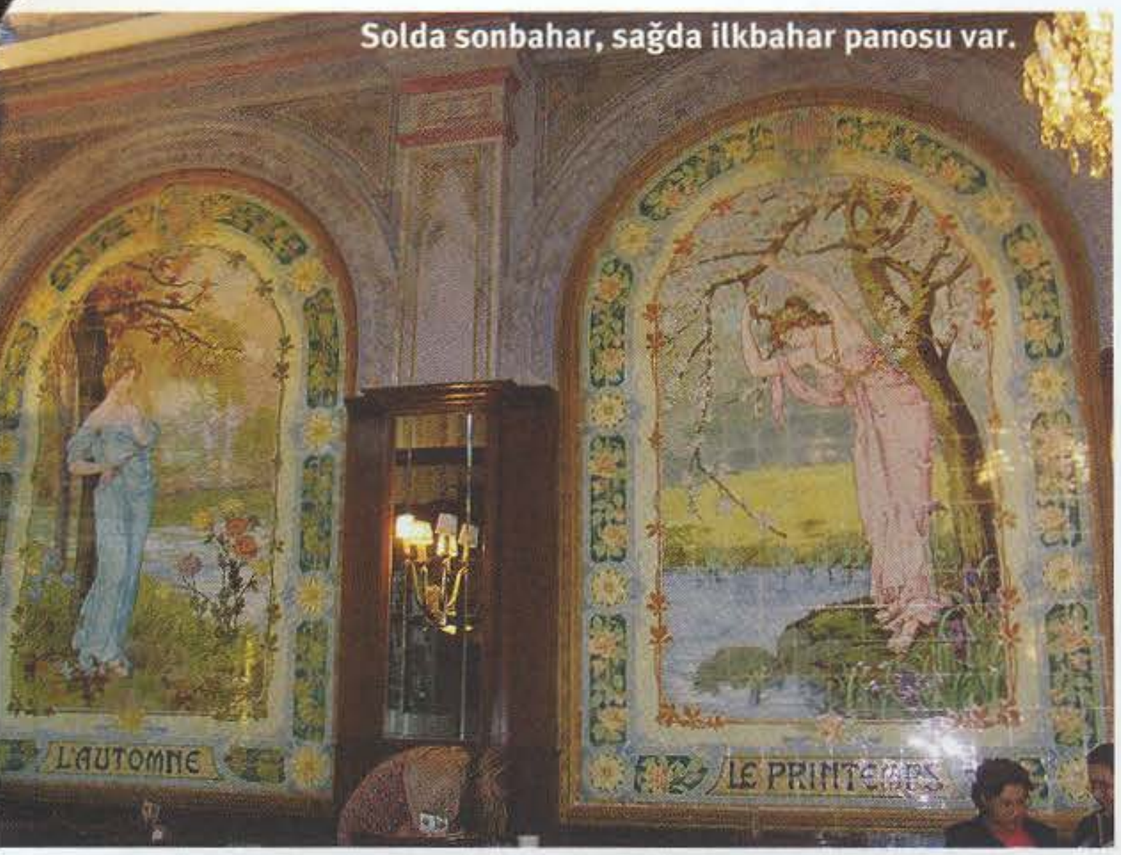
Santa Maria Draperis Kilisesi

Santa Maria Draperis Kilisesi

Yola devam ettiğinizde solda, 1904 senesinde mimar **Guglielmo Semprini** tarafından yapılan muhteşem **Santa Maria Draperis Kilisesi**'ne varırsınız. Girişteki kemerin üzerinde bulunan **Meryem Ana** ziyaretçilerin dikkatini çekiyor. İlk olarak 1584 yılında yapılmış kilise ancak çıkan yangınlarda defalarca zarar gördükten sonra, bugünkü görünümüne 1904'te kavuşmuş. Adını yapıldığı araziyi bağışlayan **Cenevizli Clara Bratola Draperis**'ten alan kilisenin iç mekanındaki parıltılı atmosferin vitray camlardan ve yanan mumlardan kaynaklandığını belirtelim. Kilisenin az ilerisinde **Rus Konsolosluğu**'nu görürsünüz. Bina, Rus Çarı'na da mimarlık yapan **Fossati Kardeşler** tarafından 1837 yılında inşa edilmiş.

Gaspare Fossati

Cadde her daim kalabalık.

Solda sonbahar, sağda ilkbahar panosu var.

Markiz Pastanesi

Biraz ileride sağ taraftaki **Markiz Pastanesi** döneminin popüler pastanesi olan **Le Bon**'un yerine 1940 yılında hizmete girmiş. Le Bon ünlü mimar **Alexandre Valluary'nin** akrabası olan **Edouard Le Bon** tarafından açılmış. Alexandre Valluary duvarların dekorasyonu için J. A. Arnoux tarafından Fransa'da yapılmış dört mevsimi simgeleyen *Mucha* tarzı muhteşem seramik panoları sipariş etmiş ancak yolculuğa sadece iki mevsim dayanabilmiş. **İlkbahar** ile **Sonbahar** İstanbul'a ulaşmış. Altın çağını yaşadığı dönemlerde Le Bon, aralarında yazar **Namık Kemal** ve reformcu şair Ziya Paşa'nın da (1829-1880) bulunduğu ünlü müdavimlerin buluşma noktasıymış. Le Bon'u devralıp adını **Markiz** olarak değiştiren **Avedis Çakır** vitray pencereleri ilave etmiş. Markiz 1977'de kapanmış ve 1990'lara kadar boş kalmış. Restore edildikten sonra 2003'te tekrar açılan Markiz yeniden doğdu. Son dönemde Markiz Pastanesi aynı dekorasyonla **değişik isimlere** dönüşüp duruyor. Ve her yeni gelen bir öncekini aratıyor. Bulunduğu pasajda ayrıca Darty mağazası var.

Ekmek parası

Botter Evi

Botter Evi

Zamanında **Cadde-i Kebir** (**Büyük Cadde**) denilen İstiklal Caddesi'ndeki bütün XIX. yüzyıl binaları içinde belki de en güzeli, en gözalıcı olanı 475 ve 477 numaralarda bulunan **(Casa)Botter Evi**. 1901 yılında **Sultan II. Abdülhamid**'in terzisi **Hollandalı Jan Botter** için **Raimondo d'Aronco** tarafından *Art Nouveau* üslubunda yapılmış. Binanın dış yüzeyi, taştan güller ve kadın başlarıyla süslenmiş, ferforje balkonlarla dekore edilmiş. İç dekorasyonda kullanılan vitrayların çoğu ise maalesef kırık. Asansör boşluğu ve trabzan korkulukları da bizzat d'Aronco tarafından tasarlanmış. Buna rağmen zaman ve insanlar Botter Evi'ne iyi davranmamış, maalesef değerini bilmediğimiz başyapıtlar listesinde yerini almış. Kamhi ailesinin mülkiyetine geçtiğini öğrendiğimiz Botter Evi'nin bir an önce restore edilmesini diliyoruz.

Giriş kapısı

Vitraylar

"Bolşevik Rejimi'nden canlarını zor kurtarıp Türkiye'ye gelen dük unvanlı Beyaz Ruslar Rejans'ta baş garson olarak çalıştılar."

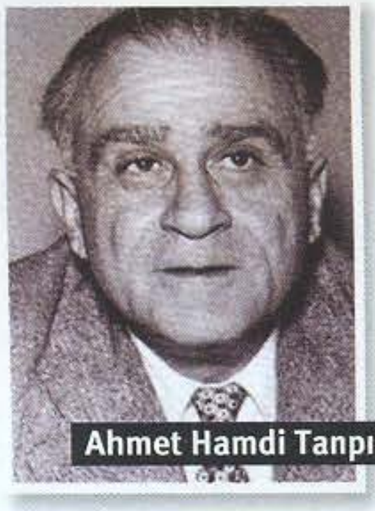
Eski İstanbul'un Yaşayan Tadı, Jak Deleon, 1989

Narmanlı Han

İsveç Konsolosluğu

Botter Evi'nin yanında 1869 yılında **Avusturyalı** mimar **Pulgher** tarafından tasarlanan ve geniş bir bahçenin içinde yer alan **İsveç Konsolosluğu**'na varacaksınız. Karşısında ise **Rus Büyükelçiliği**'ne de ev sahipliği yapmış olan **Narmanlı Han** var. 1940'larda burası kitapevleri ve antikacı dükkanları ile doluymuş. Ayrıca aralarında **Ahmet Hamdi Tanpınar**'ın da (1901-1962) bulunduğu yazarların popüler buluşma noktasıymış. Bugün, terk edilen avlusunda birçok kediye ev sahipliği yapıyor.

Ahmet Hamdi Tanpınar

Caddenin müzisyenleri

Kırım (Anglikan) Kilisesi

İsveç Konsolosluğu'nun yanındaki sokaktan aşağıya inin. Kilise, kısa bir yürüyüşle ulaşabileceğiniz Serdari Ekrem Sokak'ta. İngiltere'nin en tanınmış mimarlarından, **Londra**'daki **Adalet Sarayı**'nı da tasarlayan **G. E. Street** tarafından 1858 - 1868 yılları arasında yapılmış. **Kırım Savaşı**'nın anısına **Sultan Abdülmecid**'in İngilizlere bağışladığı arazi üzerine inşa edilmiş. Temeli, Osmanlı politikaları üzerinde oynadığı büyük rol nedeniyle **"Büyük Elçi"** olarak adlandırılan **Lord Stratford de Redcliffe** tarafından atılmış. Bina İstanbul'un ilk *neo-gotik* yapısı olarak geçiyor. 1970'lerde kapanan kilise **Sri Lankalı** sığınmacılar tarafından restore edilmiş ve 1991 senesinde yeniden açılmış. Karşısında *Art Nouveau* akımına uygun olarak 1907 yılında yapılmış **Papadopulos Apartmanı var.** Görmeyi ve özellikle tavan süslemelerine dikkat etmeyi ihmal etmeyin.

G. E. Street

Mudo Pera kapanmadan önce

360

NASIL GİDİLİR?

Karaköy'den Tünel aracılığıyla gelip Tünel Meydanı'ndan sola dönün. Bir diğer seçenek olarak da yürümenizi ya da Taksim Meydanı'ndan tramvaya binmenizi öneririz. Şişhane'deki metronun İstiklal Caddesi'ne çıkışı var.

ALIŞVERİŞ

İstiklal Caddesi'nde aradığınız herşeyi bulmanız mümkün, özellikle ipek eşarplarıyla ünlü **İpek Mağazası** *(İstiklal Caddesi No. 230, Tel: 0212 249 82 07)*, cam eşyalarda dünya markası olan **Paşabahçe** *(İstiklal Caddesi No.314, www.pasabahce.com.tr)* ve çeşitli Türk tatlıları satan **Koska**'ya *(İstiklal Caddesi No. 238, www.koska.com)* uğramadan geçmeyin.

Homer Kitabevi *(Yeni Çarşı Caddesi 12/A, Tel: 0212 249 59 02)* **ve Robinson Crusoe** *(İstiklal Caddesi No. 389, Tel: 0212 293 69 68)* bu bölgedeki en iyi kitapçılardan. **İstanbul Kitapçısı**'nda şehir ile ilgili her türlü kitabı bulabilirsiniz. *(İstiklal Caddesi No. 379. Tel: 0212292 76 92).* **Denizler Kitabevi'nde** *(İstiklal Caddesi No. 395. Tel: 0212249 88 93)* denizcilikle ilgili kitaplar, eski yayın ve gravürler var.

NE YAPILIR?

Tünel Sanat Galerisi
Müeyyet Sokak No. 1
Tel: 0212 251 42 48
Girişi ücretsiz. Sürekli değişen sergileri ziyaret edebilirsiniz.

Yapı Kredi Vedat Nedim Tör Müzesi
İstiklal Caddesi No. 161
Tel: 0212 252 47 00
Caddedeki sanat galerilerinin en iyilerinden, birçok değişik sergiyi aynı anda görebilirsiniz.

NEREDE YENİR?

360
İstiklal Caddesi, Mısır Apartmanı No. 311/32
Tel: 0212 244 8192
www.360istanbul.com
İstanbul'un 360 derecelik panaromasını sunan, gözde restoran. Pazarları kapalı.

Ara Kafe
Tosbağa Sokak, Yeni Çarşı Caddesi üzeri
Tel: 0212 245 41 05
Ünlü fotoğrafçı Ara Güler'in çocukluğunun geçtiği evin girişindeki kafede sanatçının 1950'li yıllarda çektiği siyah beyaz İstanbul fotoğrafları duvarları süslüyor. Hem Türk hem de uluslararası mutfaktan örnekler bulacağınız mekanda makarnalar gayet lezzetli. Pazar brunch'ları tavsiye edilir.

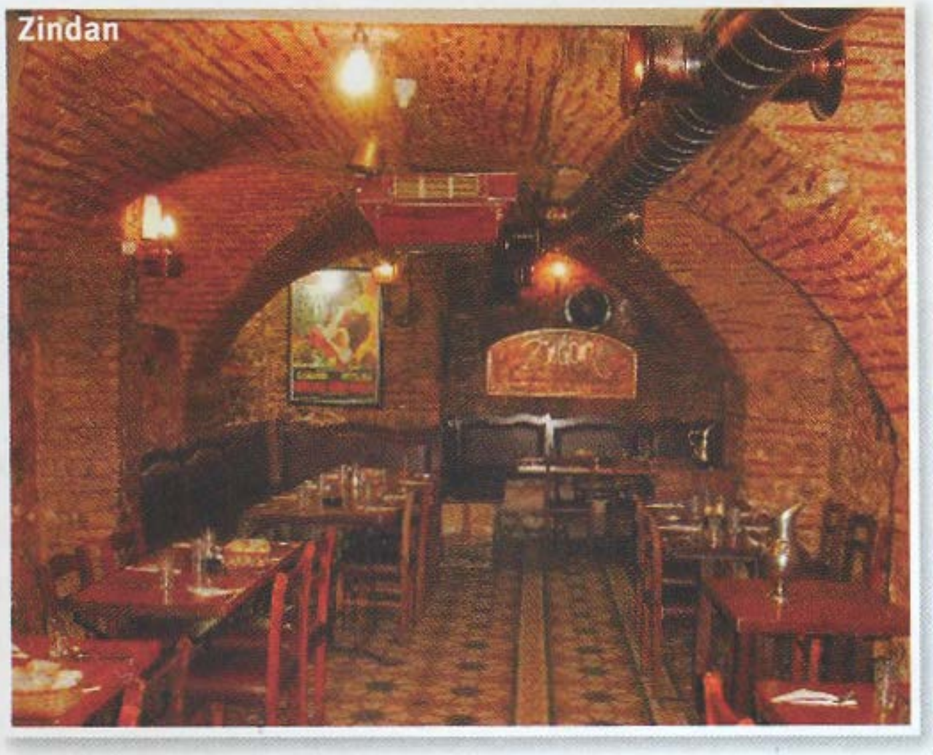
Cremeria Milano
İstiklal Caddesi No. 164/A
Tel: 0212 245 50 64
24 değişik lezzetteki gerçek İtalyan dondurmasından seçim yapmak birçok kişiyi zorluyor.

Gölge
Olivya Geçidi No. 7/C
Tel: 0212 251 84 30
XIX. yüzyıldan kalma Panayia Eisodion Kilisesi'nin yanında yer alıyor. Limonlu tartı lezzetli.

The House Café
İstiklal Caddesi No. 303
Beyoğlu
Tel: 0212 251 79 91
Füzyon mutfağının lezzetli örneklerini sunan, popüler restoranlar zincirinin bir halkası.

Leb-i Derya
Kumbaracı Yokuşu No.115/7
Tel: 0212 293 49 89
www.lebiderya.com
İstiklal Caddesi'nin yan sokaklarında güzel manzaralı bir bar ve restoran. Richmond Oteli'nde de bir şubesi var. Bu arada "leb" dudak demek. Leb-i Derya'nın mecazi anlamı ise deniz kenarı.

Litera
Yeni Çarşı Caddesi No. 32/6
Tel: 0212 292 89 47
www.literarestaurant.com
Nefes kesici manzarasıyla uluslararası mutfaklardan örnekler sunuyor. Goethe Enstitüsü'nün çatısında yer alan bir restorandan bekleneceği gibi Alman ve Avusturya mutfağının sevilen yemekleri de mevcut.

Zindan

Rejans
Emir Nevrus Sokak No. 17
Tel: 0212 244 16 10
Rus Devrimi sırasında kaçan **Beyaz Ruslar** tarafından kurulan restoran meşhur havyarı ve sarı votkası ile rağbet görüyor. Geçmişte ahşap balkonlu bölümünde balalaika orkestrası çalarmış.

Rejans

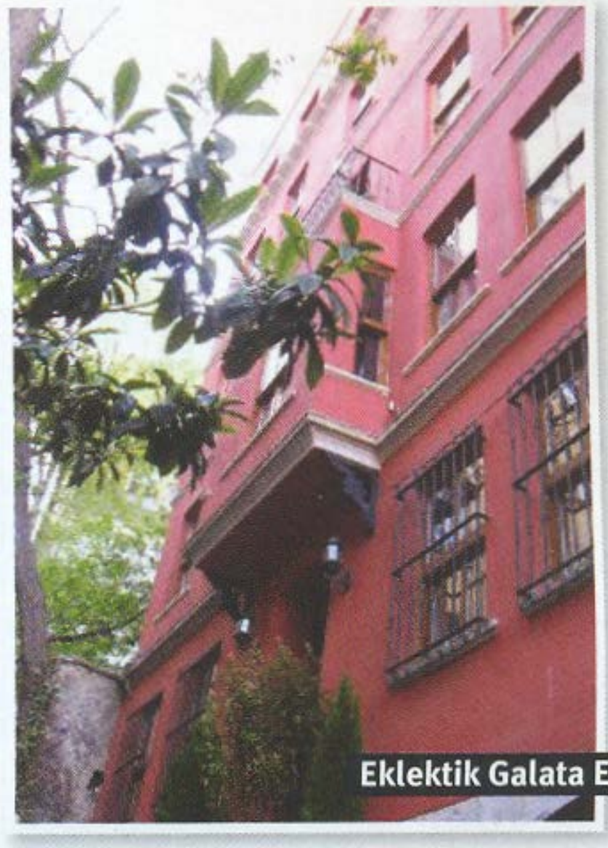
Zindan
Emir Nevrus Sokak No. 13
Tel: 0212 252 73 40
www.zindanrestaurant.com
Rejans'ın altındaki Zindan, akşamları canlı müzik keyfini yaşayabileceğiniz, aynı zamanda öğlenleri set menü servisi de olan bir mekan.

EĞLENCE

45'lik
Yeni Çarşı Caddesi No. 38
Tel: 0212 249 97 27
www.45lik.com.tr
Issız Adam'ı ve müziklerini sevdiyseniz burası tam size göre. 70, 80 ve 90'ların Türkçe müzikleri çalıyor. Nostaljiyle dolu gecelerin mekanı.

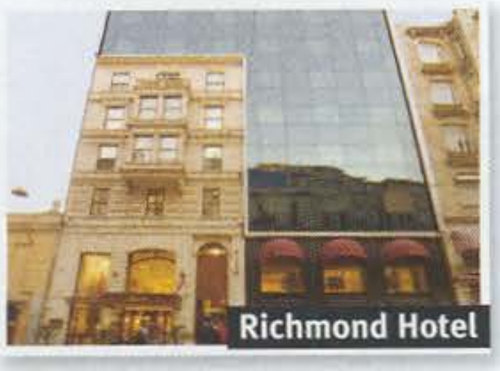
NEREDE KALINIR?

Eklektik Galata Evi
Kadribey Çıkmazı
No. 4, Serdari
Ekrem Caddesi
Tel: 0212 243 7446
www.eklektik-galata.com
Doğan Apartmanı'nın yanında, gay müşterileri de olan, eğlenceli, gözden kolaylıkla kaçırabileceğiniz 7 odalı bir işletme.

Eklektik Galata Evi

Richmond Hotel
İstiklal Caddesi
No. 227
Tel: 0212 252 54 60
www.richmondhotels.com.tr
Alışveriş yapmak ve eğlenmek isteyenler için ideal konumdaki 104 odalı otelin odaları hoş. Çatıda Leb-i Derya'nın bir şubesi var.

Tomtom Suites
Boğazkesen Caddesi, Tomtom Kaptan Sokak No. 18
Tel: 0212 292 49 49
www.tomtomsuites.com
1901'de Fransisken rahibeler için yapılmış çarpıcı bir bina, 20 suiti olan çok şık bir otele dönüştürülmüş. İtalya Konsolosluğu'nun tam karşısında. Bulunduğu yer adeta Avrupa'dan bir sokak gibi. Çoğu İstanbullu'nun haberi yok ama otel N.Y. Times'a bile çıktı. Çatıdaki restorandan manzara harika.

Richmond Hotel

Tomtom Suites

Leb-i Derya

En eski metro Tünel ve Çevresi

043

İstanbul'da son zamanlarda moda olan "tarihi keşfetme" akımı sayesinde Tünel ve çevresi yeniden hatırlandı. Hatırlanmakla kalmadı, bir sürü bina restore edilip yeni işlevleriyle hayatımıza katıldı. İstanbul'un kaliteli bar ve restoranlarının bulunduğu semte Avrupa'nın en eski ikinci, Türkiye'ninse ilk metrosu olan "Tünel"le de ulaşmak mümkün.

İstiklal Caddesi'nin önce Taksim Meydanı tarafındaki kısmı popüler oldu ama daha sonraları talep değişti ve hemen her gün açılan (ve tabii ki kapanan) yeni bar ve restoranlar sayesinde insanlar caddenin güney tarafını da keşfetti, ilgi ve coşku bu yöne kaydı.

Tünel'in bacası

Tünel

Buraya ulaşmak için ya yürümeniz ya da İstiklal Caddesi'nden tramvaya binmeniz gerekiyor, ancak en zevklisi Karaköy tramvay durağının yanından fünikülere binip bu eski metronun tek durağı olan **Tünel Meydanı**'nda inmek. 2008 yılında modernize edilen Tünel, 1871-1874 yılları arasında Fransız **Eugene Henri Gavand** tarafından yapılmış ve 1875'te işletilmeye başlanmış. **Londra** ve **New York**'tan sonra **dünyadaki üçüncü en eski metro sistemi** olan Tünel'in tarihi ile ilgili detaylı bilgi Karaköy durağında asılı olan gazete küpürleri, afişler ve kitaplarda da var.

İstiklal Caddesi'nin sonundaki tramvay hattının devamında, uzun bir baca göreceksiniz. 1874'ten 1970 tarihine kadar füniküler buhar gücü üreten jeneratörler kullanılarak işletilmiş, bu baca da o dönemin kanıtı.

Sayılarla Tünel

- Yapım yılı : 1871-1874
- Durak sayısı : 1
- Uzunluk: 573 metre
- Yolculuk süresi : 90 saniye
- Yolcu kapasitesi : 170 kişi/ sefer
- Çalışma saatleri : Her gün 07.30 -21.00

Eski bir resimde Mevlevi semazenler.

Galata Mevlevihanesi

Galipdede Caddesi'nde, İstanbul'da sema gösterilerini izleyebileceğiniz derviş tekkelerinden birine ulaşırsınız. Tarihi 1492'ye uzanan tekke, günümüzde XVIII. yüzyıla ait bir külliyede yer alıyor. Bugün kedilerle dolu olan külliye avlusunda, aralarında XVII. yüzyıl sufi şairlerinden Galip Dede'ninkine de rastlayacağınız birçok güzel Osmanlı mezar taşı bulunuyor.

Eski bir karede semazenler.

Mevlihane'nin bahçeden görünüşü.

Sema gösterileri ahşap zeminli sekizgen semahanede yapılıyor. Seyirciler, gösteriyi ya yukarıdaki bölmeden ya da salonun etrafını çeviren sıralardan izliyorlar. Alışılmışın dışında, canlı renklerde giyinmiş kadın semazenler, beyaz giyinmiş erkeklerle yanyana dönüyorlar. Etraftaki camekanlarda, içlerinde eski birçok el yazmasının ve müzik aletinin de olduğu **Divan Edebiyatı Müzesi**'nin koleksiyonu sergileniyor (*Tel: 0 212 245 41 41, Salı günleri kapalı*). 2009'da mevlevihanede restorasyon yapıldı.

"Zeminin yüzeyi aralıksız sürtünmeden öylesine parlamıştı ki, aynayı hatırlatıyordu..."

The Dancing Dervishes, Julia Pardoe, 1902

Gayb Aleminin Aşk Pervaneleri: Semazenler

Semazenler tüm dervişlerin içinde en ünlüleri. Konya'da yaşamış, daha çok **Mevlana** olarak bilinen **Celaleddin-i Rumi**'nin (1207-1273) eseridir sema gösterileri. Onun felsefesini takiben, ayine katılanlar dünyanın devrini canlandırır şekilde huşu içinde dönerler ve böylece Allah'a daha yakınlaştıklarına inanırlar. Sema gösterisindeki her ayrıntı bir şeyi sembolize eder; semazenlerin beyaz giymesinin nedeni öldüklerinde giyecekleri kefeni hatırlatması içindir, siyah hırkaları türbelerini ve sikkeleri de mezartaşlarını sembolize eder. Semazenlerin bir elinin yukarıda ve göğe açık, diğerinin aşağıda ve yere dönük olması ise Allah'tan aldıkları inayetleri dünyadakilere aktarmalarını anlatır.

Eğer bu gösteriden hoşlandıysanız aşağıdaki mekanlarda yapılan sema gösterilerini de izleyebilirsiniz:
Sirkeci İstasyonu (sy.210)
Hocapaşa Hamamı (sy. 210)
Basın Müzesi (sy. 65)

Galipdede Caddesi

Galipdede Caddesi birçok plakçı ve müzik aletleri dükkanını geçerek aşağı **Yüksek Kaldırım**'a doğru iner. Belki de en ilginizi çekecek bina 65 numaradaki **Teutonia**. 1847'de **Alman Kulübü** olarak inşa edilen yapı, **II. Dünya Savaşı** sırasında Nazi **Propoganda Merkezi** olarak işlev görmüş. Günümüzde binayı **Goethe Enstitüsü** kullanıyor. Galipdede Caddesi, Karaköy'e inerken İstanbul'un genelevlerinin de olduğu bir sokağa dönüşür. Bu haliyle şehrin en kozmopolit ve renkli caddesi olduğu günlerdeki görüntüsüyle arasında o kadar çok fark var ki...

Teutonia

Tünel Geçidi

Tünel'in yukarı ucundaki istasyona geldiğinizde sizi birçok restoranın olduğu, **Tepebaşı**'nın **Sofyalı** ve **Asmalımescit** diye bilinen kısımlarına götürecek küçük bir geçitle karşılaşırsınız. Bir tarafında **KV Kafe**'nin, diğer tarafta ise birkaç antikacının ve **Akbaba Restaurant**'ın yer aldığı pasajın kendisi de güzel. Ağaçlarda asılı küçük ışıklar burayı gece daha keyifli hale getiriyor.

Tünel Geçidi

Sofyalı ve Asmalımescit

Günümüzde, Sofyalı ve Asmalımescit'te yemek yenen yerler dip dibe. Çok sayıda mekan var ama özellikle yaz aylarında ve hafta sonları masa bulmak zor. Kafe ve barların arasında küçük sanat galerileri, kitapçılar, basım evleri ile aralarında ünlü **Babylon** gece kulübünün de olduğu canlı müzik mekanları var. **Asmalımescit** adını **Sultan II. Bayezid** (1481-1512) için yaptırılan ve maalesef XX. yüzyılın imha furyasından nasibini alan mescitten almış.

Yaz aylarında Asmalımescit'te sokağı baştan başa masalar kaplıyor.

NASIL GİDİLİR?

Karaköy terminalinden **Tünel** fünikülerine binip istasyonda indiğinizde Tünel Meydanı'na varacaksınız. Bir diğer güzergah, **Galatasaray Meydanı**'ndan tarihi tramvaya binerek ya da yürüyerek gelip **Asmalımescit** sokağına sapmak.

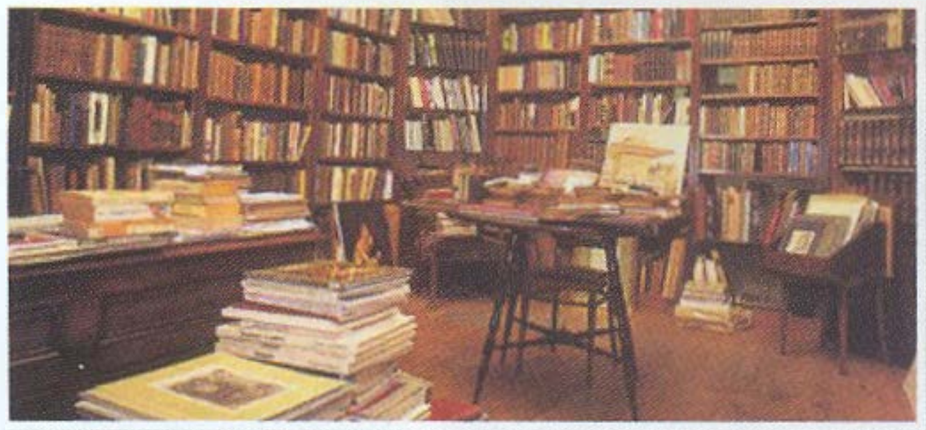

Galipdede Caddesi'nde müzik aletleri de satılıyor.

ALIŞVERİŞ

Galipdede Caddesi müzik aleti almak isteyenlerin şehirde gelebileceği en iyi yerlerden biri. 1 numaradaki **Lale Plak**'ta *(Tel: 0212 293 77 39)* geniş bir CD koleksiyonu bulabilirsiniz. 22 numaradaki **Librairie de Pera** *(Tel: 0212 252 30 78)* bölgede bir zamanlar var olan kitapçıların son örneklerinden ve burada bulabileceğiniz 40.000 kadar antika kitabın birçoğu Türkiye hakkında.

69 numaradaki **Turkish Cymbals**'da *(Tel: 0212 292 18 86)* el yapımı ziller var. Tünel Geçidi'ndeki **Artrium** *(Tel: 0212 251 43 62)* kumaştan seramiğe, haritadan baskılara kadar kaliteli antikalar satıyor. Tünel Geçidi'nin yan cephesinde 10 numaradaki **Takıl** *(Tel: 0212 2921792)*, İstanbul'un en şık hediyelik eşya satan dükkanlarından. Bir çok sanatçının sıradışı eseri uygun fiyatlarla satışta, muhakkak uğrayın.

NE YAPILIR?

Galata Mevlevihanesi
Galipdede Caddesi No. 15
Tünel
Tel: 0212 245 41 41
Sufi müziği ve otantik sema gösterisini mayıstan eylül ayına kadar her cumartesi ve pazar öğleden sonraları ya da ekim nisan ayları arası her ayın ilk ve son cumartesi günü izleyebilirsiniz. İyi bir yere oturabilmek için erken gitmeyi unutmayın. Sema gösterisi bir dini tören olduğu için sessizlik isteniyor, bittiğinde de alkışlanmıyor.

NEREDE YENİR?

Akbaba
Tünel Geçidi
Tel: 0212 251 43 38
KV Kafenin sahiplerine ait renkli bir meyhane. Yemekler de, ortam da güzel.

Canım Ciğerim

Canım Ciğerim
Minare Sokak No. 1
Tel: 0212 252 60 60
Adının sadece bir deyim olduğunu sanmayın, burası İstanbul'da lezzetli ciğer yiyeceğiniz en iyi mekanlardan biri. Eğer kuzu ciğeri, salata, piyaz ve şalgam suyu ile tatmak isteyenlerdenseniz, burası tam size göre.

The House Café
Sümbül Sokak, Tünel Geçidi
İş Hanı No. 9/1-2
Tel: 0212 351 47 16
Uluslararası mutfağın örneklerini son derece şık bir ortamda sunan popüler restoran zincirinin bir halkası.

Leblon
General Yazgan Sokak No. 3/A
Tel: 0212 252 86 36
Salatalar, makarnalar ve hamburger çeşitleri menüyü süslüyor. Mekan, Çağan Irmak'ın insanın suratına tokat gibi çarpan, 2008 yapımı "Issız Adam" filminde kullanılınca yemekleri gölgede kalmış. "Dilerim ki mutlu ol sevgilim..." tanıdık geldi mi?

Lokal
Müeyyet Sokak No. 9
Tel: 0212 245 57 43
Ara sokaktaki bu son derece şirin restoranda Asya yemekleri Türk damak tadına göre sunuluyor. Önceden rezervasyon yaptırın.

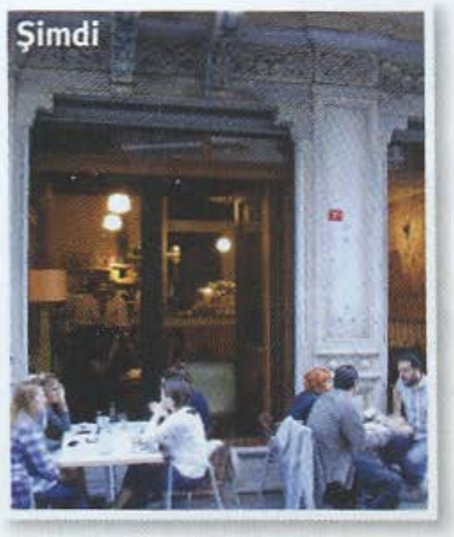
Otto
Şeyhbender Sokak No. 15
Tel: 0212 292 70 15
Duvarlarından fırlamış tuğlalar, borular Paris'teki Pompidou Center'ı hatırlatıyor. Ambians güzel, menü uluslararası, eğlence dorukta. Otto'nun buradaki başarısı Santral İstanbul'a da taşındı.

Refik

Refik
Sofyalı Sokak No. 7
Tel: 0212 245 78 79
Meze çeşitleri, lezzetli balıkları ve rakısıyla, gelip geçen pek çok rakibine rağmen 50 yılı aşkın bir süredir sadık müşterileriyle beraber.

Şimdi
Asmalımescit No. 9
Tel: 0212 252 54 43
Zevkli bir elin dokunup şık bir mekan yarattığı nasıl da belli. Büyük barı, harika turkuaz seramikleri ve uluslararası menüsüyle iddialı bir mekan.

Sofyalı 9
Sofyalı Sokak No. 9
Tel: 0212 245 03 62
Bu popüler restoranda meyhane tarzı balık ve meze servis ediliyor, fiiyatlar uygun.

Yakup2
Çukurlu Çeşme Sokak No. 13
Tel: 0212 249 29 25
Eğer dışarıda otumak sizin için vazgeçilmez değilse Nevizade'ye alternatif olabilecek, şehrin en iyi meyhanelerinden. Entellektüel dünyanın şöhretleriyle sırt sırta oturursanız şaşırmayın.

NEREDE İÇİLİR?

Badehane
General Yazgan Sokak No. 5
Tel: 0212 249 05 50
Çok sade bir ortam sunan bu küçük popüler bar, Tünel'in ara sokaklarından birinde.

KeVe Café
Tünel Geçidi
Tel: 0212 251 43 38
Güzel dekore edilmiş bu kafe, *Art Nouveau* tarzı pasajı ikiye bölüyor. Kış aylarında dışarıda oturmayı tercih eden misafirler için ısıtıcılar konmuş. Başka bir yerde daha iyi yemek bulabilirsiniz ama böyle bir atmosfer nadir bulunur.

Off Pera
Gönül Sok. Canova Apt. 14/A
Tel: 0212 249 26 97
Ne kadar sıcak bir mekan. Sanki mahallelinin buluşma yeri. Gelenler tanıdık, kendi aralarında eğleniyorlar. Ortam güzel, enerji pozitif. Kız tarafına erkek, erkek tarafına kız tarafındanız deyip aralarına karışın.

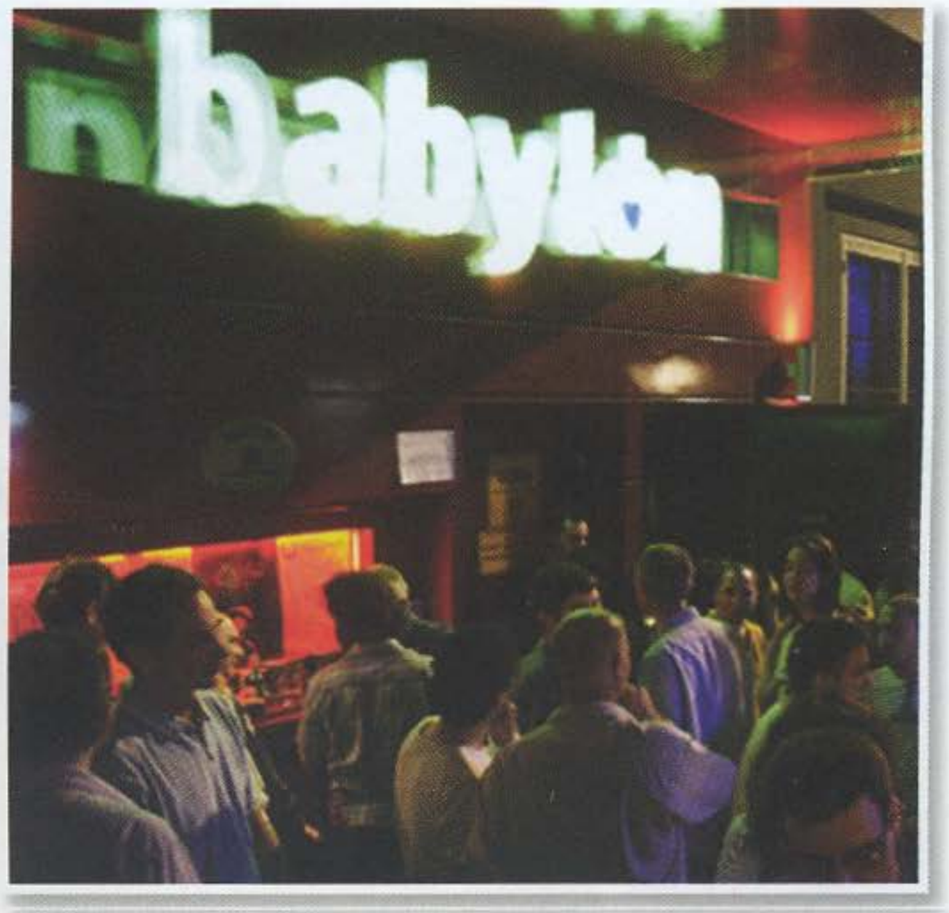
EĞLENCE
Patti Smith'ten Mercan Dede'ye çok sayıda ünlünün sahne aldığı, İstanbul'un en iyi müzik mekanlarından biri olan **Babylon**'da (*Şeyhbender Sokak No. 3, Asmalımescit, Tel: 0212 292 73 68, www.babylon-ist.com*) eğlenin.. Program detaylarına www.biletix.com'dan bakabilirsiniz. Çok küçük ama bir o kadar da keyifli olan **Novo** (*Sofyalı Sokak No. 3, Tel: 0212 252 59 52, www.novo-cafe.com*) bize göre şehrin en iyi dans adreslerinden.

NEREDE KALINIR?

Meşrutiyet Caddesi'ndeki (sy. 333) oteller bu bölgede konaklamak isteyenler için çok uygun. Diğer alternatifler ise:

Saydam
Sofyalı Sokak-Asmalımescit Köşesi
Tel: 0212 251 81 16
Küçük odalı ve makul fiiyatlı otel bar ve restoranlara çok yakın mesafede.

The House Apart
Şahkulu Sokak No. 18 Tünel
Tel: 0533 603 86 48
House Café zincirinin işlettiği bir dizi mobilyalı apartman dairesi. Kahvaltıları Tünel'deki House Café'de veriyor.

Asmalımescit'te eğlence sokakla bütünleşir...

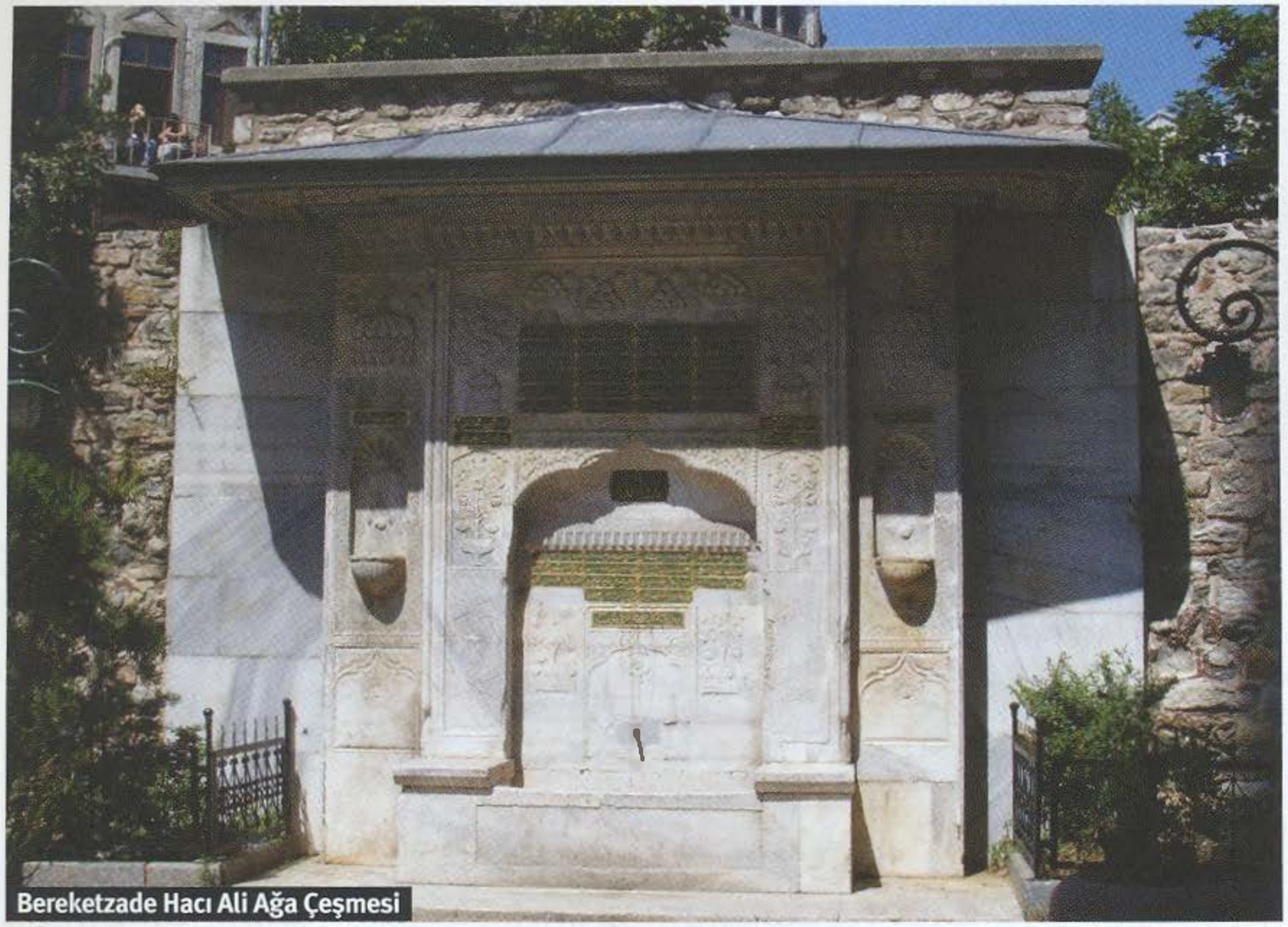
İlk Kıtalararası Uçuş

Galata Kulesi ve Çevresi

849

Öyle bir kurulmuş ki yerine, ben İstanbul'un hakimiyim dercesine... İstanbul manzaralarının en güzelini ona borçlu olduğumuzun da farkında, tüm İstanbul aşıklarının ona koştuğunun da... Bir kendisi kavuşamamış yüzyıllardır uzaktan bakıp durduğu aşkına, Bedri Rahmi Eyüboğlu'na anlatmış Kız Kulesi'ne sevdasını. O da dizelerine aktarmış bu masalı...

Bereketzade Hacı Ali Ağa Çeşmesi

Galata Kulesi

Buraya ilk kuleyi 528 yılında İmparator Jüstinyen inşa ettirmiş ama şu anda gördüğümüz cüsseli kule 1348-1349 yıllarında Cenevizliler tarafından yapılmış. O zamanlarda Galata surlarının bir parçası olan kule **İsa Kulesi** diye adlandırılmış. Kule, **Kanuni Sultan Süleyman**'ın (1494-1566) padişahlığı döneminde hapishane olmuş. Sonraları, **Mehter Takımı**'na tahsis edilmiş, XX. yüzyılın ikinci yarısında ise fener olarak kullanılmış. Yedi tepeli şehrin yedi tepesini de görebileceğiniz, 360 derecelik İstanbul manzarasının keyfini sürebileceğiniz 69,9 metre yüksekliğindeki kule günümüzde bir restoran ve gece kulübüne (detaylar aşağıda) ev sahipliği yapıyor.

Osmanlı seyyahı **Evliya Çelebi**'ye göre, 1638 yılında **Hezarfen Ahmed Çelebi** kendi yaptığı kanatları takıp **Galata Kulesi**'nden Üsküdar'daki **Doğancılar Meydanı**'na kadar uçmayı, kısaca **ilk kıtalararası uçuşu** yapmayı başarmış. Çok bilgili olduğu için "**1000 bilgi**" anlamına gelen "**Hezarfen**" lakabının takıldığı Ahmed Çelebi'nin **Leonardo Da Vinci**'nin kuşlarla yaptığı çalışmalardan çok etkilendiği ve kanatlarını yapmakta bu bilgilerden feyz aldığı sanılıyor. Önceleri bu çalışmalardan çok memnun olan **Sultan IV. Murad** daha sonra Şeyhülislam'ın da etkisinde kalarak padişahtan daha yüksekte kimse olamaz gerekçesiyle Hezarfen'i **Cezayir**'e sürgüne göndermiş. Hikaye 1996 yılında **"İstanbul Kanatlarımın Altında"** adındaki filmde de anlatılmıştı. İstanbul havaalanının yer hizmetlerini sağlayan şirket, O'nun anısına **Çelebi** adını almış. 1453 yılında, İstanbul'un fethinden sonra Galata'nın ilk yöneticisi olan **Bereketzade Hacı Ali Ağa** tarafından yaptırılan ve bir camiye bağışlanan çeşme 1950'lerde kulenin olduğu meydana taşınmış. Son zamanlarda kulenin altında bulunan meydan restore edildi, insanların tekrar rağbet ettiği bir yer haline geldi. Kulenin civarı **Kuledibi** diye geçiyor.

Cenevizlilerden günümüze ulaşan diğer izler arasında Ceneviz'in simgesi olan **Aziz George**'un haçı ile süslenmiş Orta Çağ'dan kalan kapı ve Yanık Kapı Sokak'taki **Harap Kapı**'da bulunan iki arma sayılabilir. Kart Çınar Sokağı'nda 1300'lerden kalma birkaç tane Ceneviz binası var. Cenevizli yöneticilerin binası olan **Podestat** en önemlileri arasında. Yapının ön cephesi Bankalar Caddesi'ne bakıyor ve XIX yüzyıl binası gibi duruyor. Arkadan baktığınızda ise XIV. yüzyıldan kalma olduğunu görüyorsunuz.

Galata Kulesi'nin çanı Arkeoloji Müzesi'nde sergileniyor.

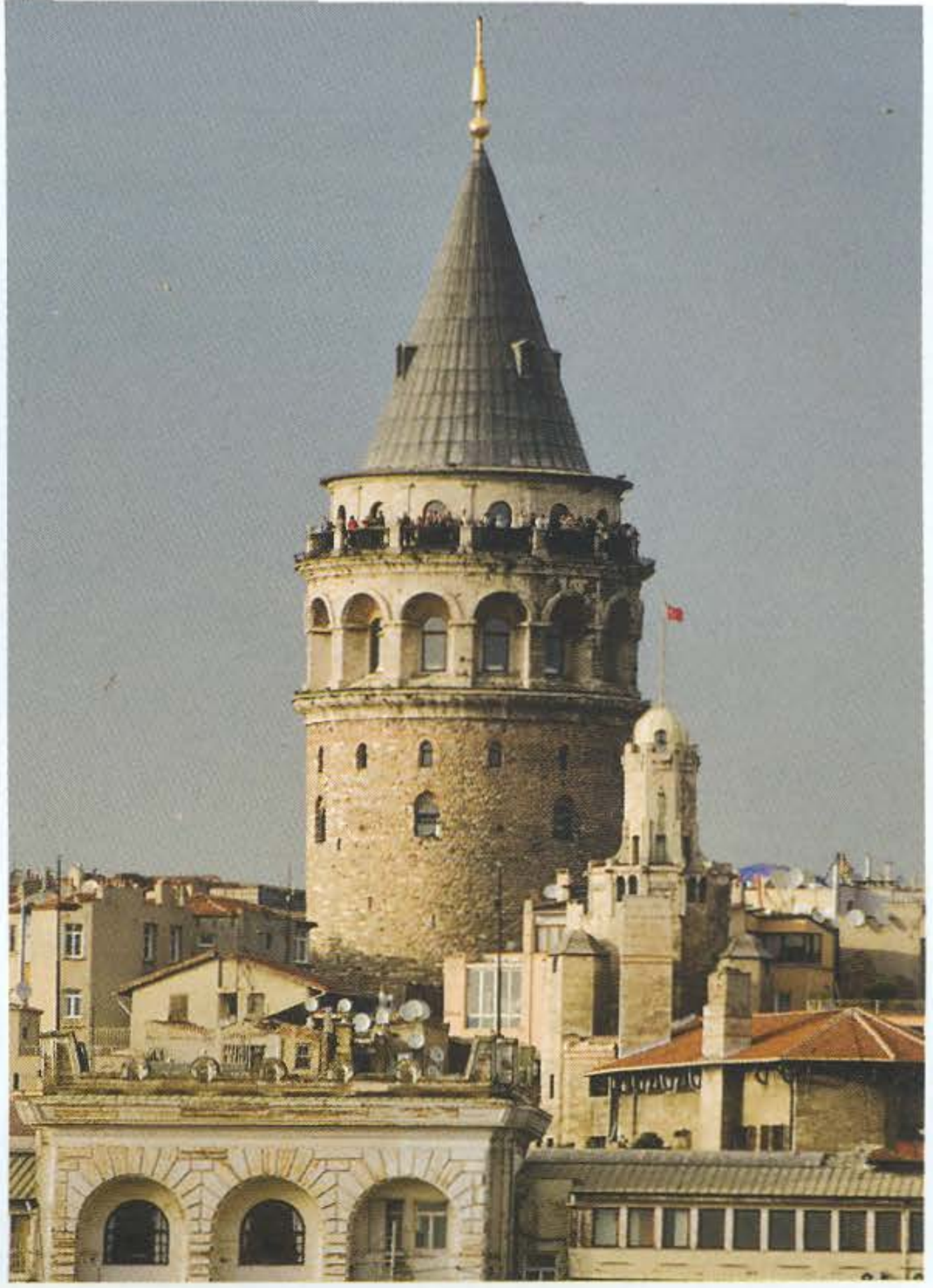
"İstanbul deyince aklıma
kuleler gelir
Ne zaman birinin resmini
yapsam öteki kıskanır
Ama şu Kızkulesi'nin aklı olsa
Galata Kulesi'ne varır,
Bir sürü çocukları olur"

Bedri Rahmi Eyüboğlu "İstanbul Destanı" isimli şiirinde Galata Kulesi'nin Kız Kulesi'ne olan aşkını yukarıdaki dizelerle anlatmış.

İstanbul'daki Cenevizliler

XI. ve XII. yüzyıllarda gücünü yitiren Bizans önce **Venedik** daha sonra da aralarında **Pisa, Amalfi** ve **Cenova**'nın da olduğu diğer İtalyan şehir devletlerine ticari imtiyazlar tanımış. Çok sayıda İtalyan tüccar Haliç kıyılarına yerleşmiş. 1204 yılındaki **IV. Haçlı Seferi** sırasında **İmparator Michael Paleologos'a** destek veren Cenevizliler, güçlü surlar inşa ettikleri şu anki Galata civarına taşınma hakkı almışlar. 1261'de tahta geri dönen Bizans İmparatoru bu yardımlarından ötürü Galata'yı yarı bağımsız bir şekilde onların yönetimine bırakmış. 1453'te **Fatih Sultan Mehmed** İstanbul'u fethettiği zaman, Cenevizliler sahip oldukları hakları koruyabilmek için tarafsız kalmışlar. Fatih zaferin ardından Cenevizlilerin dini ve ticari ayrıcalıklarına dokunmamakla beraber, silahsızlanmaları ve surları yıkmaları konusunda ısrar etmiş. Bugün **Cenova**'da **Galata** isimli bir müze bulunuyor.

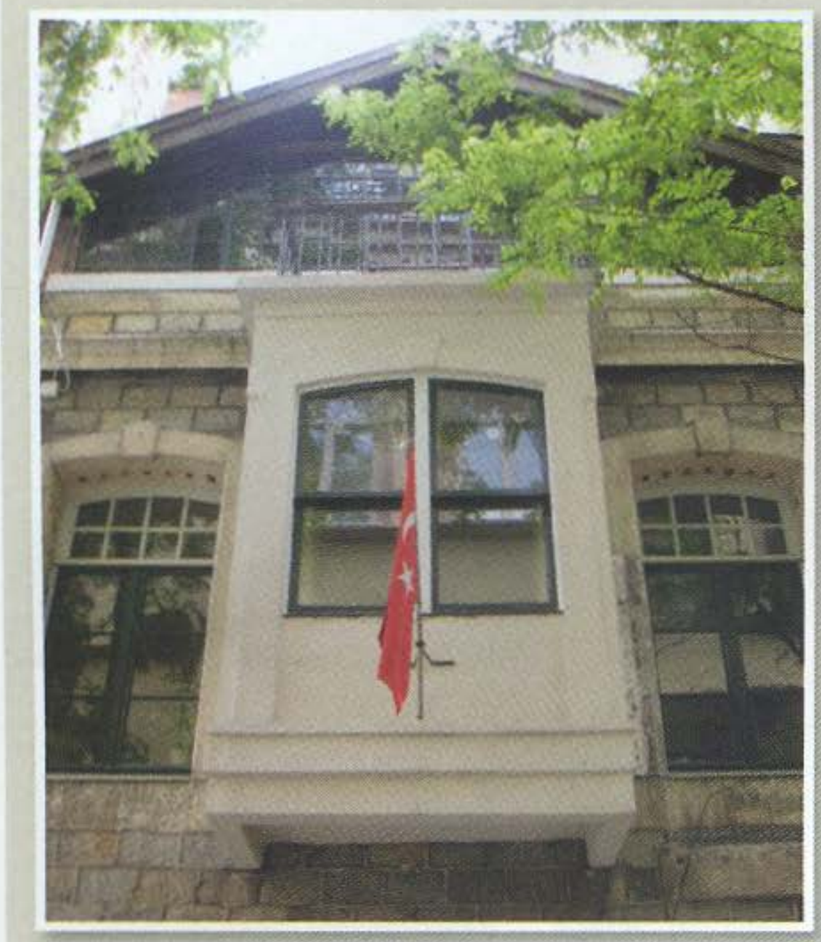
Galata Kulesi'nde Haliç ve Tarihi Yarımada.

Beyoğlu (İngiliz) Hastanesi

Galata Kulesi'nin tüm azametiyle dikkatleri üzerine topladığı yerde bir diğer yapı bazen gözlerden kaçar. Oysa yumurta kabuğuna benzeyen bir kubbesi olan bina tüm çabalarını İstanbul'u kontrol etmeye odaklayan İngilizlerin buraya oldukça sık ve çok sayıda gelen denizcilerine hizmet vermek için yapılmış. Camekan Sokak'ta yer alan Beyoğlu (**İngiliz Bahriye**) Hastanesi, **Londra Üniversitesi Senato Binasını** da yapmış olan **Percy Adams** tarafından 1904 yılında inşa edilmiş. Hastaneden çok bir kültür merkezi görkeminde olan bina, denizi görecek şekilde konuşlandırılmış ve böylece yanaşan gemilerdeki hastaların sinyalinin hastaneden kolayca görülmesi de mümkün olmuş. 1924'te **Kızılay**'a bağışlanan bina halen hastane işlevini sürdürüyor.

İngiliz Hastanesi'nin eski bir çizimi.

İngiliz Hapishanesi

1904-1919 yılları arasında Osmanlı padişahları yabancı ülkelere kendi vatandaşlarını cezalandırma hakkı tanımış. Galata Kulesi Sokak'tan çok kısa bir yürüyüş mesafesinde, sol kolda İngilizlerin hapishane olarak kullandığı binaya ulaşacaksınız. Üst kat duvarlarında mahkumların yazdığı yazıların hala durduğu mekan, daha sonra İngiliz askeri karakolu ve özel mülk olarak kullanılmış. 1970'li yıllarda mücevher işleme atölyesi olarak değerlendirilmiş. 1990'larda bir mimar tarafından satın alınarak Galata House Restaurant'a dönüştürülmüş (detaylar sy.330'da).

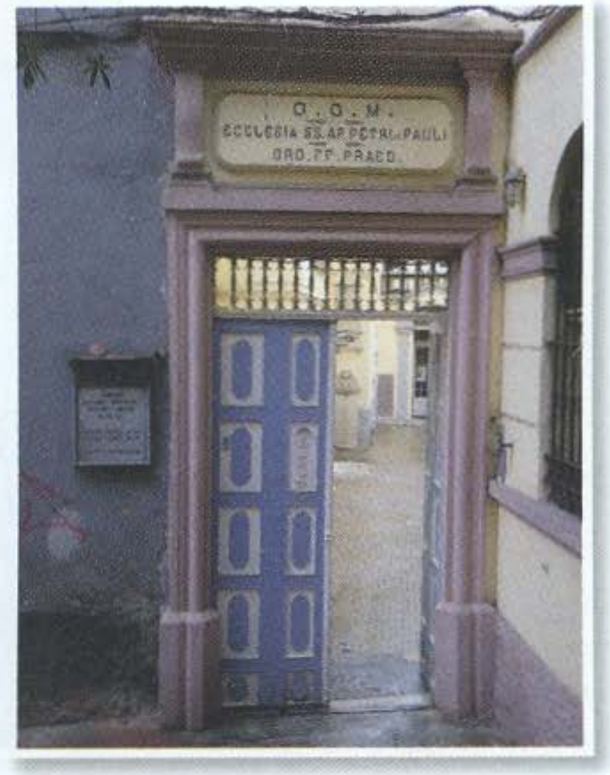
Aziz Peter ve Paul Kilisesi

Galata Kulesi Sokak'ta İsviçreli mimar Gaspare Fossati tarafından 1841 ve 1843 yılları arasında inşa edilen Aziz Peter ve Paul Kilisesi de görülebilir. Dominik mezhebi üyeleri 1228 yılında kendileri için bir kilise yapmışlar ama bu kilise daha sonra **Arap Camii**'ne (sy. 272) çevrildiği için yokuşta yer alan bu kiliseye taşınmışlar. Bu ahşap kilise 1660 ve 1731 yıllarındaki yangınlarda zarar görmüş, 1841 yılında yıkılarak şimdiki taş bina inşa edilmiş.

Aziz Peter ve Paul Kilisesi'nin kubbesi.

Aziz Peter ve Paul Kilisesi'nin giriş kapısı.

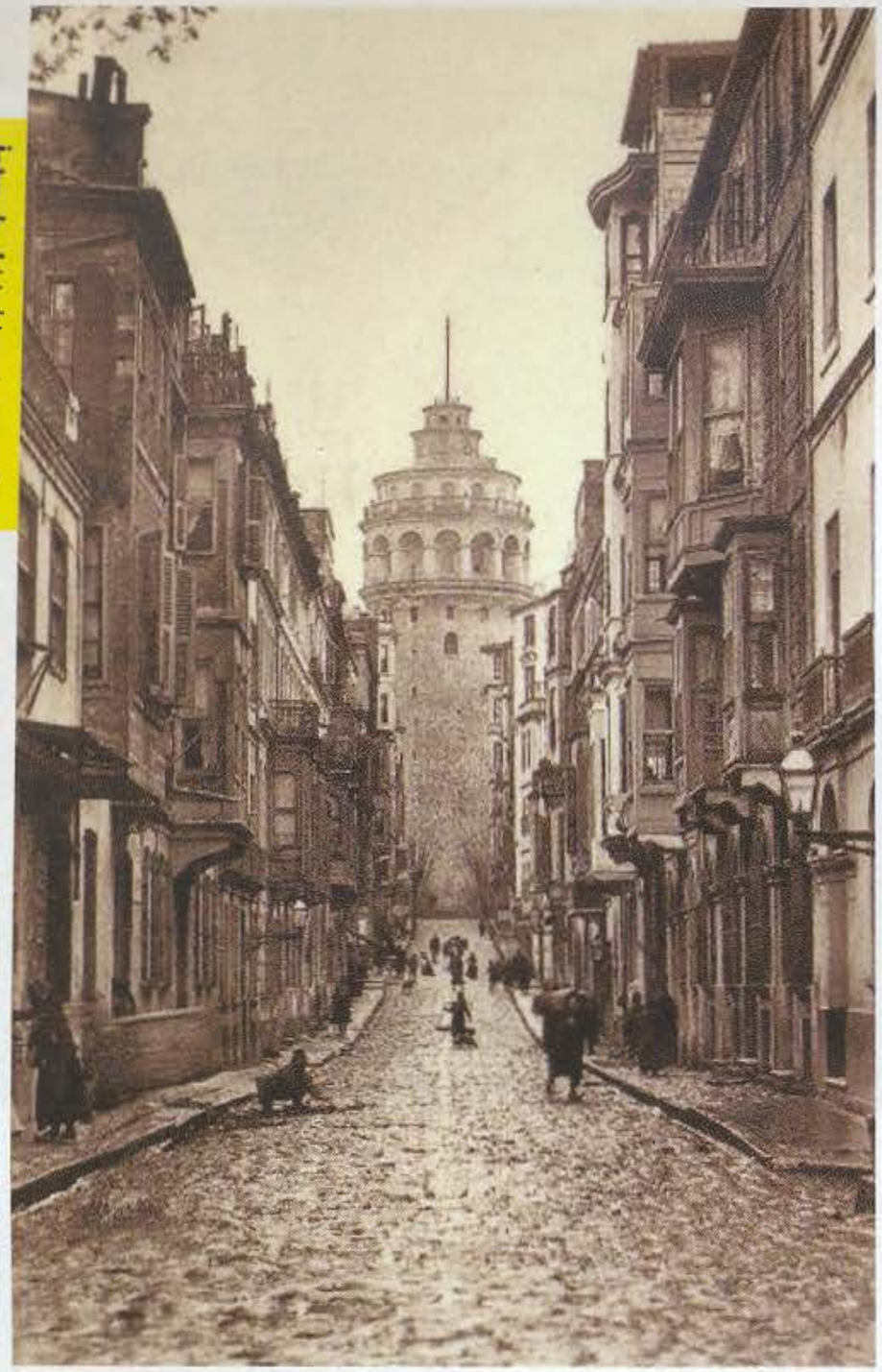

Sen Piyer Hanı

Kart Çınar Sokağı'ndaki bu rengi kararmış bina devrin Fransız büyükelçisi tarafından inşa edilmiş. Kapıdaki tabelada da yazdığı gibi Fransız şair **Andre Chenier** 1762'de burada doğmuş. 1794'te de devrimin ve giyotinin kurbanı olmuş.

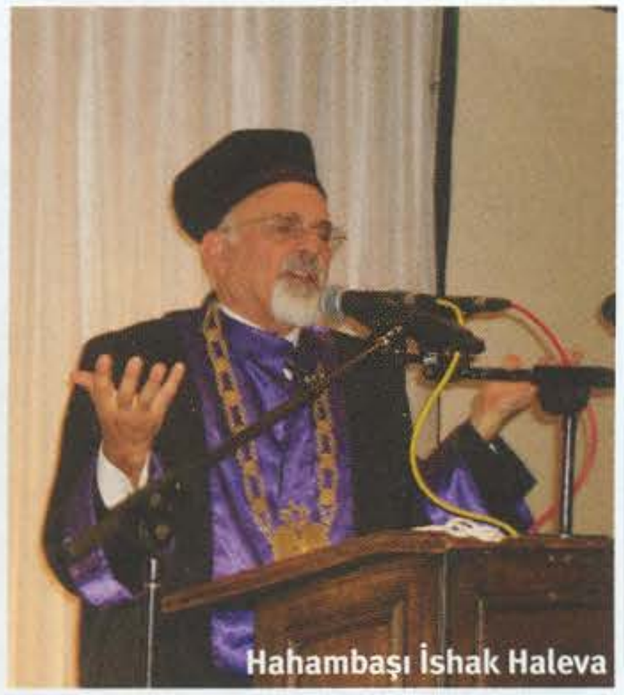
Sen Piyer Hanı'ndaki arma

1875'teki bir fırtınada konik çatı uçmuş, 1965-1967 yıllarındaki restorasyona kadar, kule çatısız kalmış. Fotoğraf Büyük Hendek Sokağı'nın girişinden çekilmiş.

Neve Şalom Sinagoğu

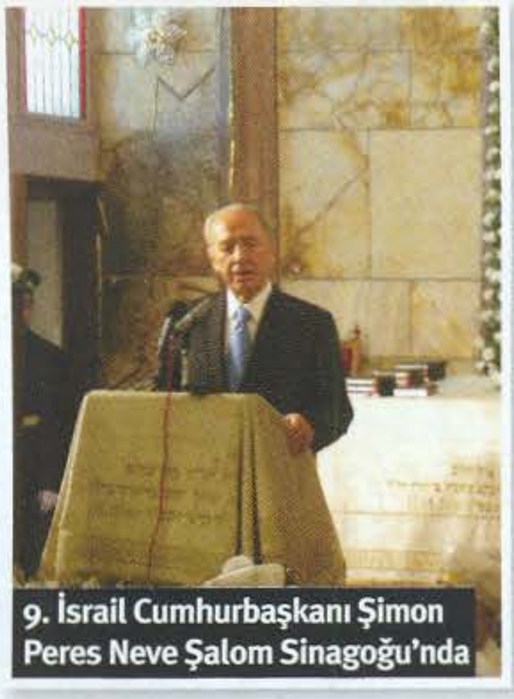
İstanbul'un en ünlü **Sefarad (İspanyol kökenli) Yahudi Sinagogu**, ilk olarak Büyük Hendek Sokak'taki Yahudi erkek okulunun tören salonunun yeniden düzenlenmesiyle 1938'de sinagoğa çevrilmiş. Ancak büyüyen cemaate yeterli gelmeyince 1949 yılında yeni bir sinagog inşa edilmiş. **"Barış Vahası"** anlamına gelen Neve Şalom 1951 yılında hizmete açılmış. Vitray süslemeleri, mermerleri ve devasa avizesi ile dikkat çeken sinagogta, 1986'da **Ebu Nidal** liderliğindeki Filistinli örgütün bombalı saldırısı sonucu 23 kişi hayatını kaybedince güvenlik önlemleri arttırılmıştı. Asıl adı **Sabri Halil el-Banna** olan Ebu Nidal 2002'de Bağdat'da öl(dürül)dü. Maalesef sinagog 2003 yılında üç kişinin ölümüyle sonuçlanan bir saldırıya daha uğradı.

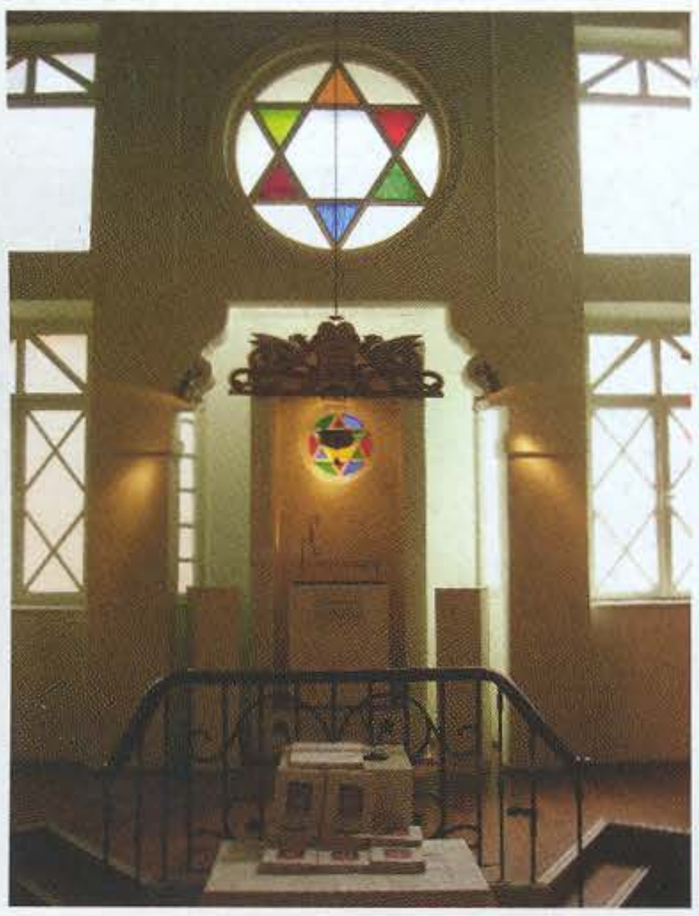
Hahambaşı İshak Haleva

Neve Şalom Sinagoğu

9. İsrail Cumhurbaşkanı Şimon Peres Neve Şalom Sinagoğu'nda

Schneider Sinagoğu artık bir kültür-sanat merkezi olarak kullanılıyor.

İtalyan Sinagoğu

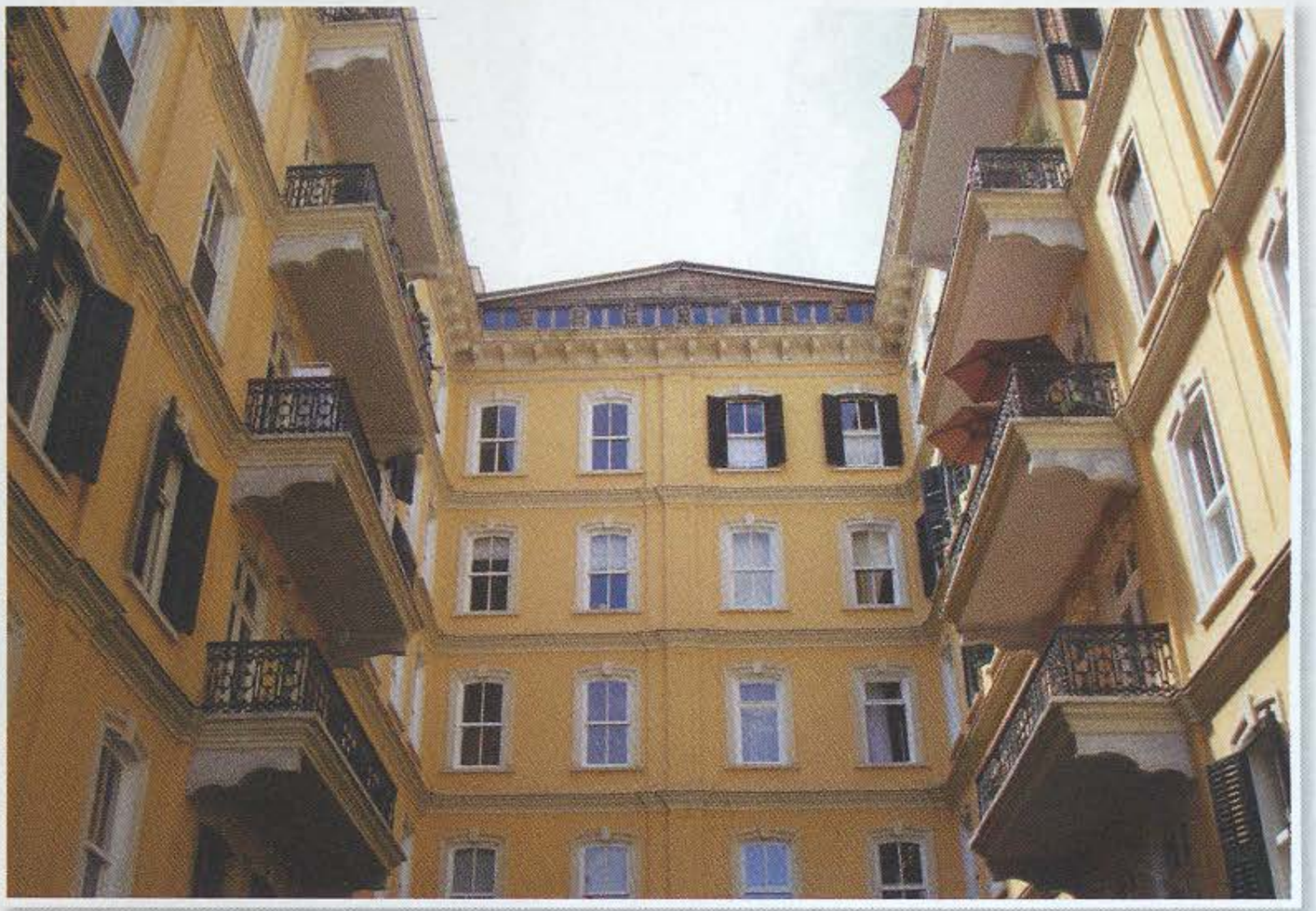

Laleli Çeşme

Galata Kulesi'nin arka sokaklarında, Laleli Çeşme Sokağı ve Şair Ziya Paşa Caddesi'nin köşesinde *Art Nouveau* tarzında İtalyan mimar **Raimondo d'Aronco** tarafından 1904 yılında yapılmış **Laleli Çeşme** var. Bakımsızlığa direnen güzelliği ve zarafetiyle İstanbul'u dekore eden tarihi eserler içinde ilgiyi en fazla hak edenlerden.

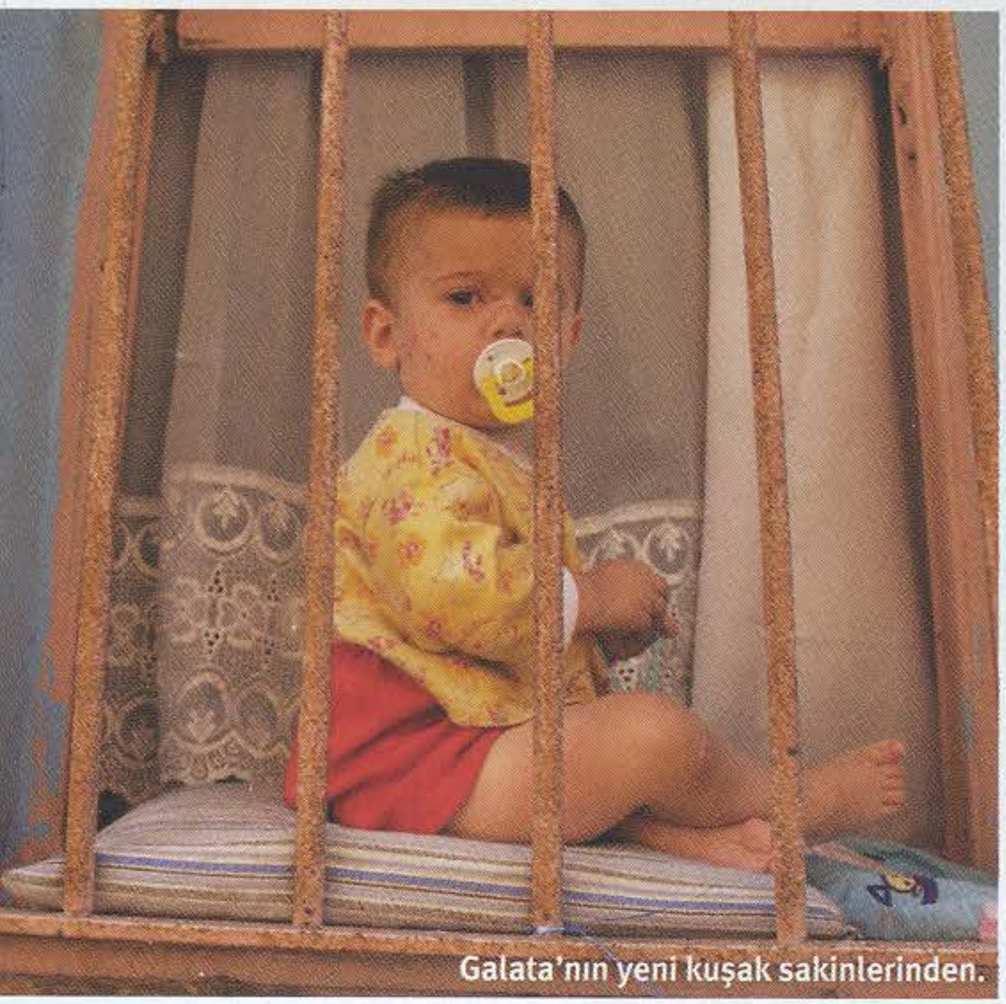
Doğan Apartmanı

Galata'nın arka sokaklarındaki bina, 1895'te **Belçikalı banker Helbig Ailesi** tarafından inşa ettirilmiş. Manzarası İstanbul ile kucaklaşmanızı sağlıyor. İsmini **Yapı Kredi Bankası**'nın kurucusu ve o zamanki sahibi olan **Kazım Taşkent**'in İsviçre'de kayak yaparken ölen oğlu **Doğan**'dan almış. Eskiden Kazım Taşkent'in yayınladığı **Doğan Kardeş** isimli bir dergi de vardı. **Eşkiya** filminin son sahnesi apartmanın çatısında çekilmiş. 51 dairenin bulunduğu Doğan Apartmanı tüm ihtişamıyla pek çok kişinin ilgi odağı olmaya devam ediyor. **Alman Lisesi**'nden aşağıya inip sağa saparsanız karşınıza çıkıyor.

Serdar-ı Ekrem Sokağı son zamanlarda çok değişti. Binalar restore edildi, şık dükkan ve kafeler açıldı. Bahar Korçan ve Arzu Kaprol gibi ünlü modacıların dükkanları sokağı renklendirenler arasında. Sokakta Kamondo ailesinin inşa ettirdiği bir bina da var.

Galata adının Rumca süt anlamına gelen "gala" dan türediği sanılıyor. Muhtemelen burada süt satanların olduğu bir yer varmış.

Galata'nın yeni kuşak sakinlerinden.

NASIL GİDİLİR?

Karaköy Tünel'den fünikülere binip son durakta indikten sonra önce sağa, sonra tekrar sağa saparak kuleye gelebilirsiniz. Galatasaray Meydanı'ndan tarihi tramvaya binebilirsiniz ya da güzel havaların tadını çıkarmak için yürüyebilirsiniz.

NE YENİR?

Enginar
Şah Kapısı Sokak No. 4/A, Galata
Tel: 0212 251 73 21
www.enginar-cafe.com
İnsan manzaralarını izlemek isteyenler için ideal bir yer olan Enginar'da makarna, salata ve değişik usüllerde pişirilen tavuk yemekleri bulabilirsiniz.

Galata House

Galata House
(Eski İngiliz Karakolu)
Galata Kulesi Sokak No.61
Galata
Tel: 0212 245 18 61
www.thegalatahouse.com
Alışılmadık bir dekorda hizmet veren restoranda, mekan sahibinin piyanosundan gelen müzik eşliğinde Gürcü, Rus ve Tatar yemeklerinin tadına bakabilirsiniz. Misafirlerin en gözde seçimi arasında borscht ve bir tür Gürcü çikolatalı pastası olan "kuş sütü" var. Sakızlı muhallebisi çok lezzetli. Pazartesileri kapalı.

Kiva Han
Galata Kulesi Meydanı No. 4
Tel: 0212 292 00 37
www.galatakivahan.com
İstanbul'daki ilk kahvehanenin adını taşıyan Kivahan, unutulmuş Anadolu lezzetlerini sunuyor.

Molly's Café
Camekan Sokak No. 7
Tel: 0212 245 16 96
Ev yapımı yemekler bulabileceğiniz kafede cuma ve cumartesi akşamları canlı müzik ve şiir dinletileri var. Şehirde yaşayan yabancıların gözde mekanı.

Venta del Toro
Galipdede Caddesi No. 145
Tel: 0212 243 60 49
Renkli ve otantik İspanyol restoranında Sangria'nın tadını çıkarın.

Galata Kulesi

EGLENCE

Galata Kulesi
Tel: 0212 293 81 80
www.galatatower.net
Kulenin üst katındaki restoranın şovunda dansöz, şarkıcı ve folklor ekibi sahne alıyor. Yemekler ve gösteri sıradan. Manzaranın paha biçilemez olduğu restoran turistlere yönelik.

Nardis Jazz Club
Galata Kulesi Sokak No.14
Galata
Tel: 0212 244 63 27
www.nardisjazz.com
Samimi ve sade bir ortam sunan bu gözde kulüpte sahneye yakın bir masa istiyorsanız önceden rezervasyon yaptırın.

NEREDE KALINIR?

Anemon Galata Hotel
Galata Meydanı ve Büyük Hendek Caddesi köşesi,
Tel: 0212 293 23 43
www.anemonhotels.com
Osmanlı tarzında döşenmiş bu 27 odalı otelin çatısındaki restorandan Galata Kulesi dokunacak kadar yakın gözüküyor.

Galata Residence Apart Hotel
Bankalar Caddesi, Hacı Ali Sokak
Tel: 0212 292 48 41
www.galataresidence.com
Kamondo Ailesi tarafından 1881 yılında yardıma muhtaç Yahudilerin barındırılması amacıyla yaptırılan bu bina, günümüzde misafirlerini rahat ettirecek şekilde döşenmiş yedi suitiyle hizmet veriyor. En üst katında restoranı var.

Galata Residence Apart Hotel

İstanbul Holiday Apartments
Galata Kulesi Sokak.
Tel: 0212 251 85 30
www.istanbulholidayapartments.com
Galata Kulesi'nin yakınında, zarif bir şekilde döşenmiş XIX. yüzyılda yapılan iki apartman bloğundan oluşuyor. Gloıya Apartmanı'nın en üst katından göreceğiniz manzara çok güzel.

Rapunzel Guesthouse
Bereketzade Camii Sokak 3
Tel: 0212 292 50 34
www.rapunzelistanbul.com
Tarihi bir binada yer alan uygun fiyatlı bir tesis.

Rapunzel

Venta del Toro

Nardis Jazz Club

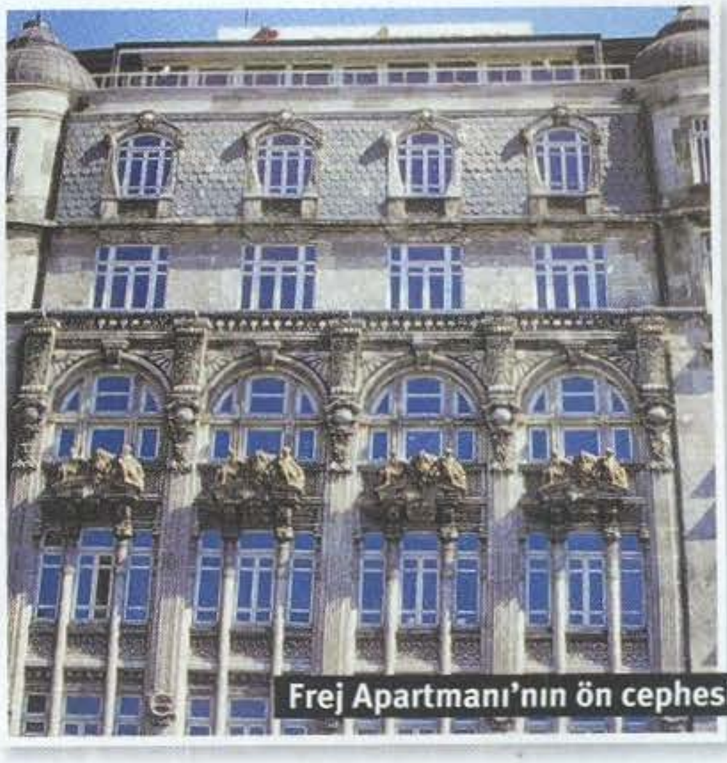
Sanat Kokusu

Şişhane, Tepebaşı ve Pera Müzesi

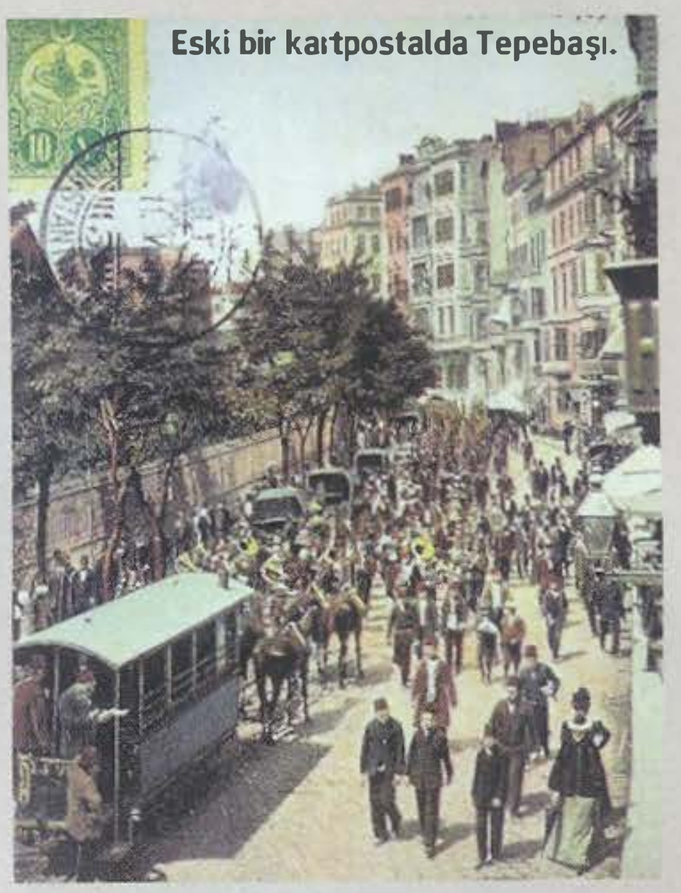
Şişhane son zamanların en gözde yerlerinden. Eski binaların restore edildiği, konutların yerlerini ofis ya da turistik işletmelere bıraktığı Tepebaşı, XIX. yüzyıl sonlarına kadar mezarlıklarla doluymuş, bugünse muhteşem Haliç manzarasıyla mutlu ediyor misafirlerini. Koleksiyonunda Osman Hamdi Bey'in "Kaplumbağa Terbiyecisi" isimli eserinin de yer aldığı Pera Müzesi ise şehrin mücevherlerinden.

Frej Apartmanı'nın ön cephesi.

Eski bir kartpostalda Tepebaşı.

Şişhane Meydanı ve Frej Apartmanı

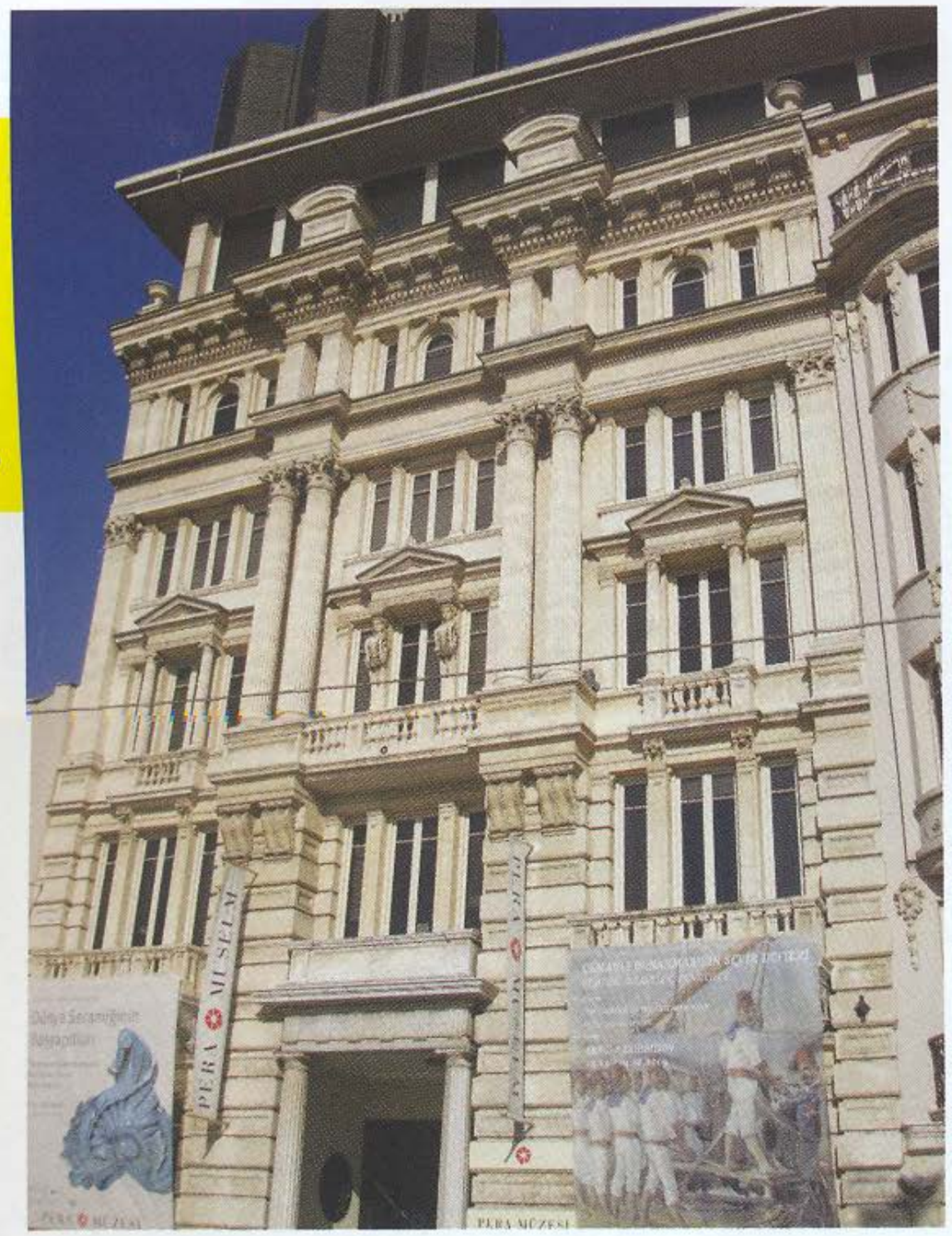
Şişhane Meydanı'nda yoğun trafiğin arasında muhteşem süslemeleriyle **Sarkuysan** binası belirir. Bu bina 1906'da **Frej Apartmanı** olarak Yunanlı mimar **Konstantinos Kyriakidis** (1881-1942) tarafından **Frej Ailesi** için yapılmış. Binanın ön yüzü *Art Nouveau* üslubunda iken çatısı *Fransız Mansard* stilinde. **Sultan II. Abdülhamid'in** (1842-1918) döneminde yapılan binanın dışını çıplak kadın heykelleri süslüyor.

Binanın ön yüzünü süsleyen çıplak kadın heykelleri

Tepebaşı

1870'lerden itibaren imara açılan Tepebaşı daha çok yabancıların ve Levantenlerin tercih ettiği bir yerleşim olmuş. Yeniden moda olan semt, İstanbul'un en iyi sergi mekanlarından birini, **Pera Müzesi**'ni de barındırıyor. Birçok ünlünün yanısıra **Atatürk**'ü de ağırlama onuruna erişen **Pera Palas Oteli** ise sadece birkaç adım uzaklıkta. **Meşrutiyet Caddesi**'ne sıralanmış muhteşem XIX. yüzyıl binalarının XXI. yüzyıldaki görevleri ise bazı konsolosluklara ev sahipliği yapmak.

Pera Müzesi

Pera Müzesi *(Tel: 0 212 334 99 00, www.peramuzesi.org.tr; pazartesi günleri kapalı)* Meşrutiyet Caddesi'ndeki görkemli bir binada, **Büyük Londra Oteli**'nden birkaç adım ötede yer alıyor. Eskiden **Bristol Oteli** olan ve Tepebaşı'nın tarihi atmosferini çok iyi yansıtan bina, **Suna ve İnan Kıraç Vakfı** tarafından şehre müze olarak armağan edildi. İlk katlardaki özel koleksiyonun yanı sıra, diğer üç katında da hem yerli hem de uluslararası sergiler için mekan sağlıyor. Bir küçük öneri: Müzeyi gezmeye en üst kattan başlayın. Bu arada yukarı çıkarken kullandığınız asansöre dikkat edin. Kapılarını genellikle o an sergilenen objelerden detayların yer aldığı fotoğraflar süslüyor.

Müzenin dördüncü katı **"İstanbul: Rüyaların Şehri"** isimli, **XVII.** ve XX. yüzyıllar arasındaki şehir hayatını gösteren sergiye ayrılmış. **Osman Hamdi Bey**'in ünlü **"Kaplumbağa Terbiyecisi"** isimli eserini bulacağınız yer burası. Sergilenen eserlerin bir

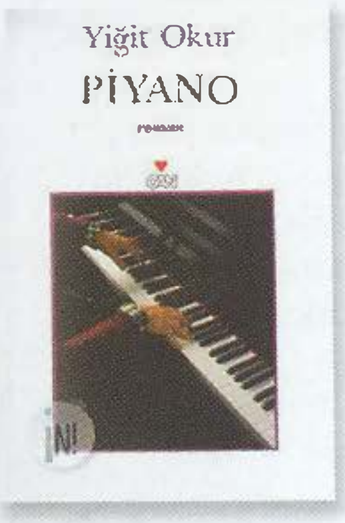
kısmı yabancı sanatçılar tarafından yapılmış; bunların arasında Osmanlı padişahlarına 1896'dan 1909 yılına kadar saray ressamlığı yapan İtalyan **Fausto Zonaro** ve 1842'den 1882'ye kadar İstanbul'da yaşamış Maltalı sanatçı **Amadeo Preziosi** de var. İstanbul manzaralarını tasvir eden en eski resimler, genellikle günümüze kadar ulaşamamış binaları gösteriyor, zaman geçtikçe de bu tür resimlerin popülerliği artıyor. Özellikle, Fransız sanatçı **Jean-Baptiste Vanmour**'un XVIII. yüzyılda yaptığı ve mekanların içlerini gösteren tablolar çok ilgi görüyor. **Mıgırdıç Civanyan** tarafından resmedilen **Sadabad'taki Said Paşa Yalısı** İstanbul'un kayıp mimari hazinelerinden sadece biri (sy. 256).

Maria Callas

Café Pera

Pera Müzesi'nin giriş katı kitaplar ve sergilenen eserlerin reprodüksiyonlarını satan bir hediyelik eşya dükkanına ev sahipliği yapıyor. Ayrıca bu katta, özellikle XX. yüzyıl başı Avrupa'sını ve Viyana'yı hatırlatan tarzda döşenmiş şık bir kafe var. Buradaki en önemli obje ise **Maria Callas**'a babası tarafından hediye edilen piyano. Callas piyanoyu müzik öğretmenine vermiş, o da Ankara'ya getirmiş. Sonra **Galatasaray Lisesi** öğretmenlerinden yazar **Mordo Dinar**'a geçmiş piyano. Burada yazar **Yiğit Okur**'un gözüne çarpan enstrüman yazara ilham vermiş ve sanatçı **"Piyano"** adlı kitabını yazmış. Kitabın bir kopyası piyanonun üstünde duruyor.

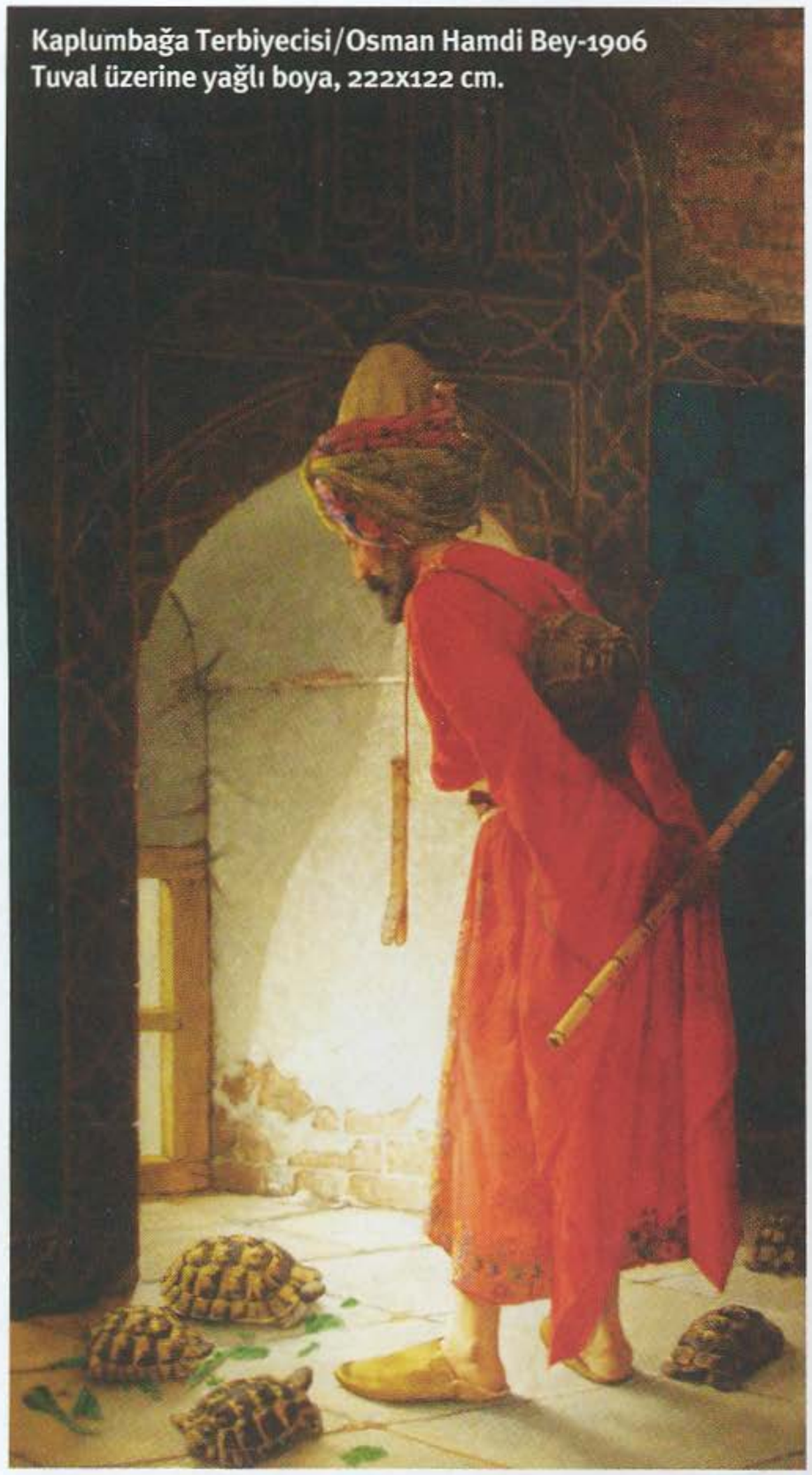

Maria Callas'ın piyanosu Pera Müzesi kafesinde.

Pera

Pera, bir zamanlar yabancı diplomatların ve **Levanten** olarak bilinen Avrupa kökenli tüccarların yaşadığı, **İstiklal Caddesi**'nin çevresindeki bölgeye verilen isimdi. Bu adlandırmanın Yunanca'da **"diğer taraftaki incir bahçesi"** anlamına gelen **"peran en skai"** den geldiği sanılıyor. XIX. yüzyılda burada bulunan evler, dayanıklı olsun diye taş malzemeden inşa edilmiş. Böylece gündelik hayatın bir parçası haline gelen son derece tehlikeli yangınların da önüne geçilebilmiş. Cumhuriyetin ilk yıllarından sonra Pera yerine Beyoğlu'nu kullanılmaya başlanmış.

Kaplumbağa Terbiyecisi/Osman Hamdi Bey-1906
Tuval üzerine yağlı boya, 222x122 cm.

Göksu Sefası/Fausto Zonaro

Osman Hamdi Bey ve Kaplumbağa Terbiyecisi

Çok yönlü bir insan olan Osman Hamdi Bey (1842-1910) (sy. 598) sadece bir arkeolog ve müzeci değil, aynı zamanda "Oryantalist" bir ressamdı. XIX. yüzyıl Türkiye'sindeki günlük hayatı anlattığı tablolarının birçoğunda kendisini de resmetmiş; sırtında mum taşıyan kaplumbağalar XVIII. yüzyıldaki Lale Devri'nde, Topkapı Sarayı'ndaki eğlencelerin aydınlatılmasında kullanılmış. **"Kaplumbağa Terbiyecisi"** isimli tablosunda bu kaplumbağaları terbiye eden derviş kılığında görünüyor Osman Hamdi Bey. Bu tablo 2004 yılındaki bir açık arttırmada 3,5 milyon dolara satıldı. Bu, o zamana kadar bir Türk ressamın eseri için ödenen en yüksek rakamdı. Tablo fayanslardan tişörtlere kadar pek çok yerde kullanıldı.

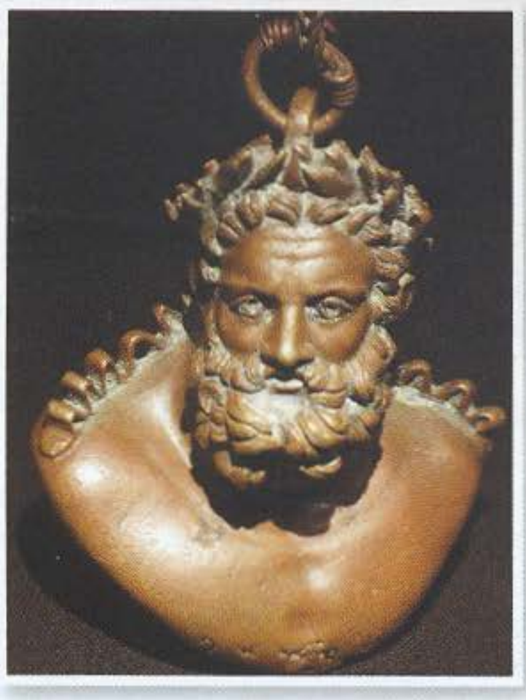

İki Müzisyen Kız/
Osman Hamdi Bey

Müzenin üçüncü katında **Kütahya Çini ve Seramik Koleksiyonu** görülebilir. Bazen çini ve seramik sanatında **İznik**'in gölgesinde kalan **Kütahya**, fırınlarından Türkiye'nin en iyi seramiklerinden bazılarını çıkarmış. Sergideki koleksiyon, aralarında insan figürleriyle süslenmiş çömleklerin ve kiliselerin içine asılan yumurta benzeri süslerin de olduğu XVIII. ve XX. yüzyıllar arasında yapılmış objeleri sunuyor.

Müzenin ikinci katında sergilenen **Anadolu Ağırlık ve Ölçü Sistemleri** doğruyu söylemek gerekirse daha çok bu işin uzmanlarına hitap ediyor. Tarih öncesi çağa kadar giden objeler, yüzyıllara göre kronolojik olarak sıralanmış ve pek çoğu araziden tıbbi ilaçların ölçümüne kadar birçok alanda kullanılmış.

Casa d'Italia, bugün İtalyan Kültür merkezi olarak işlev görüyor.

Meşrutiyet Caddesi

İstiklal Caddesi'ne paralel, güney ucunda **Şişhane**, kuzey ucunda da **İngiliz Konsolosluğu** olan cadde bir zamanlar burada bulunan mezarlıklardan dolayı **Le Petit-Champs (Küçük Mezarlık)** olarak adlandırılmış. Geçmişte iki yanında zengin Avrupalıların oturduğu, muhteşem XIX. yüzyıl binaları sıralanırmış. XX. yüzyılda bu binalar farklı şekillerde kullanılmaya başlanmış; örneğin **Casa d'Italia**, önce İtalyan Evi, sonra da **İtalyan Kültür Merkezi** olurken **Mösyö Glavany**'nin evi, **Belle Vue Otel** (şimdiki **Büyük Londra Oteli**) olmuş. Kallavi Sokak'ın adı Glavany isminin Türkçeleştirilmesinden kaynaklanıyor. Bu aileye ait Kandilli'de çok güzel bir taş bina da var.

Pera Palas Oteli'nin hemen yanında XIX. yüzyıldan kalma muhteşem bir mini saray göreceksiniz. Orijinal adı **Palazzo Corpi** olan ve **Cenevizli** banker bir aile olan Corpi'ler için yapılan bina 1937 yı-

İngiliz Konsolosluğu

ından 2003 yılına kadar Amerikan Konsolosluğu olarak kullanıldı. Kandilli'deki Ermeni Kilisesi'nin karşısında, geçmişte Corpi ailesine ait olan görkemli bir köşk (sy. 530) bulunuyor. Konsolosluk 11 Eylül sonrası güvenlik dolayısıyla İstinye'ye, kale gibi bir binaya taşındı.

Palazzo Corpi

Palazzo Corpi 1873 yılında İtalyan mimar **Giacomo Leoni** tarafından dönemin önemli bankerlerinden Ignazzio Corpi için konut olarak tasarlanmış. Bina klasik bir dış görünüme, freskler ve resimlerle süslenmiş geniş merdivenli girişlere sahip. Yüksek tavanlı Büyük Salon, Diana, Neptün, İlham Perileri ve Üç Güzeller gibi mitolojik kahramanların tasvirleriyle süslenmiş.

Pera Palas 2010

Geçmişte Pera Palas

Pera Palas Oteli

Pera Palas Oteli'nin *(www.perapalas.com)* muhteşem bir Haliç manzarası var. **Compagnie Internationale des Wagons-Lits'**i kuran Belçikalı **Georges Nackelmackers** binayı kendisine ait **Orient Ekspress** treniyle (sy. 206) Avrupa'dan İstanbul'a gelen yolcuların kalması için yaptırmış. 1895'te mimar **Alexandre Vallury**'nin inşa ettiği otelin ilk yıllarında tanıtım için kullanılan *"tamamen sağlıklı bir ortamda, her anlamda yüksek bir konumda, dört bir yandan izole edilmiş"* cümleleri kullanılmış. Ünlü konukları arasında **"Şark Ekspresi'nde Cinayet"** kitabının yazarı, 411 no'lu odada kalan **Agatha Christie**, Hollywood yıldızı **Greta Garbo**, casus **Mata Hari**, Yugoslavya Başkanı **Tito** ve İngiltere Kralı **VIII. Edward**'ın da bulunduğu otelde **Atatürk** 101 no'lu odada konaklamış.

Eski Pera'da bir göste

Otelin yanındaki Haliç manzaralı açık alanda XIX. yüzyılda **Petit Champs Tiyatrosu** varmış. **Darülbedayi** 1914 yılında İstanbul Belediye Başkanı **Cemil Topuzlu** tarafından bugünkü şehir tiyatrolarının temeli olarak kurulmuş. Petit Champs Tiyatrosu 1916'da Darülbedayi'ye verilmiş. Sonradan **Dram Tiyatrosu** olarak kullanılmış. Şimdi yerinde **"İstanbul için bir trajedi"** olarak tanımlanan **TRT binası** ve otopark var. Kıraç Vakfı'nın bu binayı yıktırıp **Pera Müzesi'nin** bir uzantısı olarak bir kültür sarayına dönüştürmesi planlanıyor yıllardır. Ünlü Amerikalı mimar **Frank Gehry** projeyi de çizdi ama TRT taşınmadığı için bir şey yapılamıyor. Yolun karşısındaki **Büyük Londra Oteli** 1892'de açılmış. Asansör ve banyo küveti gibi döneminin en son teknolojisiyle donatılmış. **Ernest Hemingway** ünlü misafirlerinden sadece biri.

Orijinal olarak 1801'de inşa edilen **İngiliz Konsolosluğu (Pera Evi)**, 1844'deki yangından sonra, **William James Smith** ve **Londra'daki Avam Kamarası'nın** mimarı olan **Charles Barry** tarafından yapılmış. 2003'te ölümlere de yol açan bombalama olayında binanın kapısı zarar gördü. O zamandan beri güvenlik daha sıkı hale getirildi. İçeri girebilen şanslılar her temmuz ayında verilen partiye ev sahipliği yapan çimenler içinde harika bir İngiliz bahçesiyle karşılaşıyorlar. Konsolosluğun bahçesindeki **St. Helena Şapeli** de bombalamadan zarar görmüştü.

İstanbul Culinary İnstitute

NASIL GİDİLİR?

Karaköy'den Tünel'e binip yukarıda indiğiniz zaman önce sola sonra da sağa dönün.

NE YAPILIR?

İstanbul Culinary Institute'de (*Tel: 0212 251 22 14, www.istanbulculinary.com*) aşçılık yeteneğinizi deneyin.

NEREDE YENİR?

Big Chefs
Meşrutiyet Caddesi No:176
Tel: 0212 251 71 80
www.bigchefs.com.tr
Yemeklerden, servisten ve dekorasyondan memnun kaldık. Salatalar ve çikolatalı tatlılar harika. İstanbul'un en iyilerinden biri olmaya aday.

Dokuz Ece Aksoy
Oteller Sokak No:9
Tel: 0212 245 76 28
Kurucusunun adını alan bu şık restoran, lezzetli yemeklerin yanısıra sarımsaklı köfte ve cevizli Bolu makarnası gibi atıştırmalıklar sunuyor.

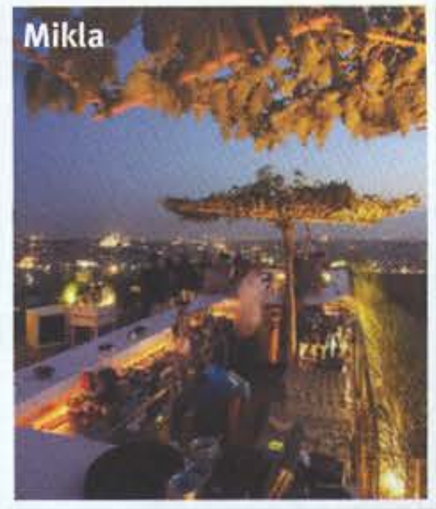

İstanbul Culinary İnstitute

Çok Çok Thai

ÇokÇokThai
Meşrutiyet Caddesi No:51
Tel: 0212 292 64 96
www.cokcok.com.tr
Tayland mutfağından ziyade Uzakdoğu yemekleri sunulan restoranda hindistan cevizli tavuk çorbası ve karanfilli dondurmayı deneyin.

İstanbul Culinary Institute
Meşrutiyet Caddesi No:59
Tel: 0212 251 22 14
www.istanbulculinary.com
Öğle yemeği menüsünün her gün değiştiği bu küçük kafe, aşçılık okulunun hemen yanında. Pahalı komşularının arasında fiyatları oldukça makul kalıyor.

Lokanta
Meşrutiyet Caddesi No:149
Tel: 0212 245 60 39
Uluslararası menü sunan bu son derece popüler restoran gece yarısından sonra Nupera gece kulübüne dönüşüyor. Mutlaka önceden rezervasyon yaptırın.

Mikla

Mikla
Meşrutiyet Caddesi No:117
Tel: 0212 293 56 56
www.miklarestaurant.com
Lezzetli ve sıradışı yemeklerin olduğu bu restoranda İstanbul'un en güzel manzaralarından birini bulabilirsiniz. Şam fıstıklı ve helvalı dondurma parmak yedirten cinsten. Bu arada Mikla, Vikinglerin İstanbul'a verdiği isim.

Pera Thai
Meşrutiyet Caddesi No:134
Tel: 0212 245 57 25
www.perathai.com
Muhtemelen şehrin en iyi Tayland yemekleri burada.

Meze By Lemon Tree
Meşrutiyet Caddesi No:83
Tel: 0212 252 83 02
www.mezze.com.tr
Şehrin en güzel süprizlerinden biri. Deneysel ve sıradışı mezeler var. Deniz ürünleri ağırlıklı Akdeniz mutfağı keyifli bir ambiyansta sunuluyor. Yemekler parmak yedirten cinsten. Biberli tatlısını muhakkak deneyin.

X
Sadi Konuralp Caddesi, No: 5
Tel: 0212 334 08 45
İstanbul Kültür Sanat Vakfı (İKSV), Şişhane'deki Deniz Palas'a taşındı. XX. yüzyılın başlarında mimar Yorgo Kulutros tarafından *Art Nouveau* stilinde inşa edilen Deniz Palas'ın giriş katında Peralı Brasserie adlı kafe var. Binanın en üst katı ile terasında Borsa tarafından işletilen X Restaurant & Bar'da İstanbul'un en güzel manzaralarından biri bulunuyor.

Meze By Lemon Tree

Meze By Lemon Tree

EĞLENCE

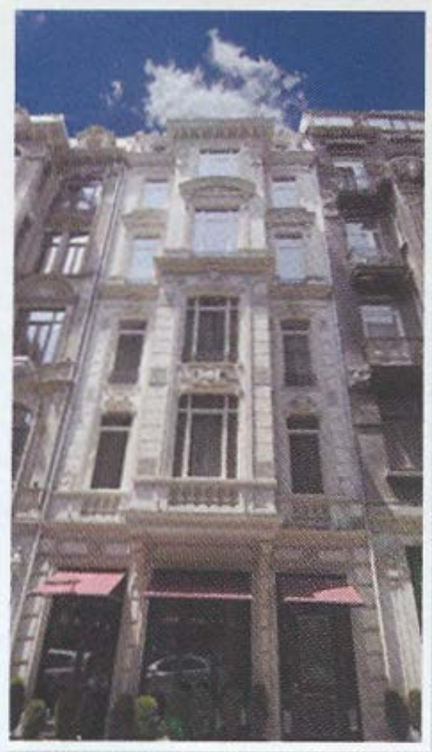
11.11
Meşrutiyet Cad. No.151
Tel: 0 212 243 17 94
Eski Wan-na'nın yerine Sezen Aksu'nun oğlu Mithatcan Özer tarafından açılan 11.11 kısa zamanda şehrin en iyi kulüplerinden biri haline geldi.

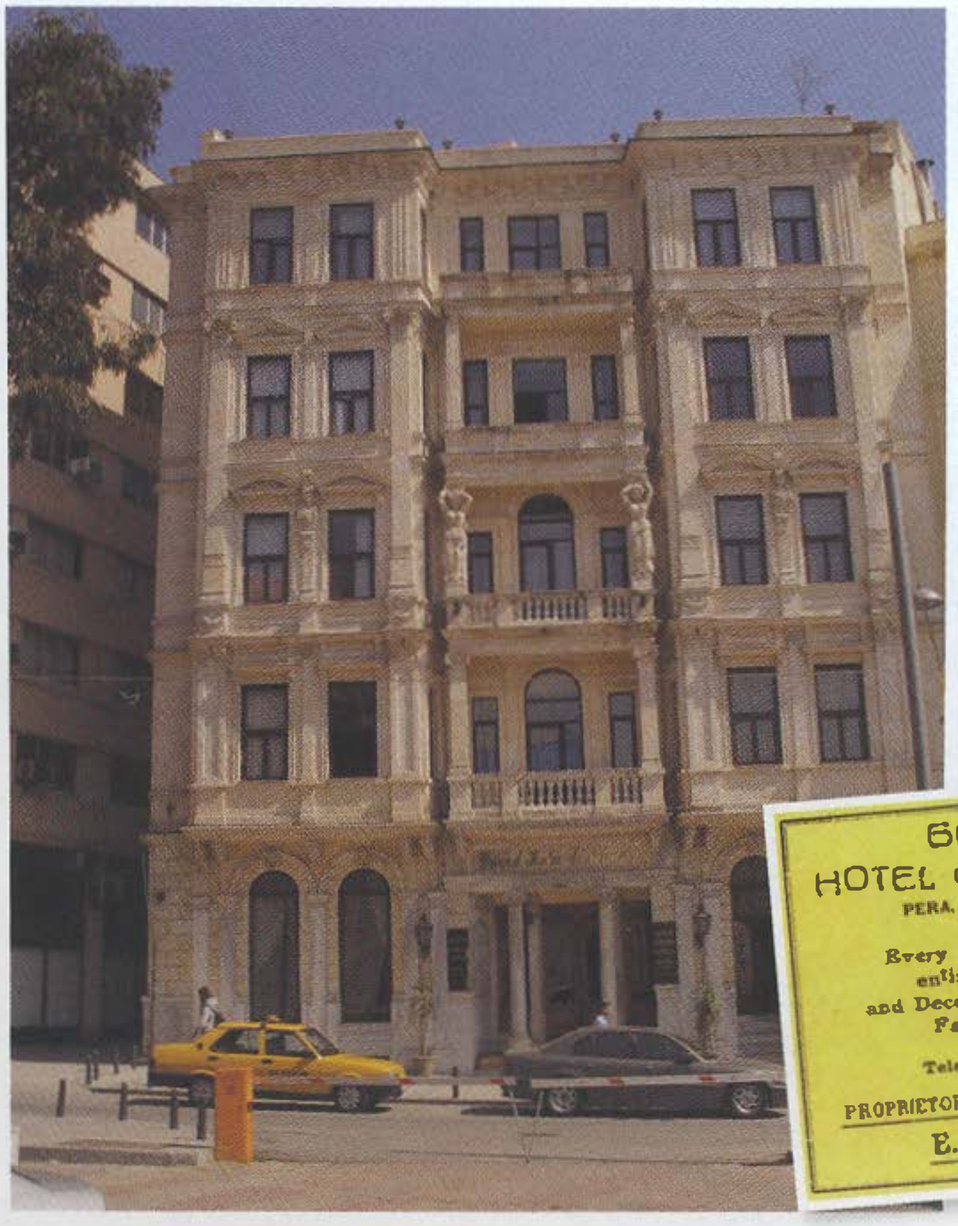
Nuteras
Meşrutiyet Caddesi No:149/7
Tel: 0212 245 60 70
Harika bir manzara, birinci sınıf bir müzik, enfes kokteyller... Kim daha fazlasını isteyebilir ki? Sadece ucuz fiyatlar beklemeyin yeter.

XLarge
Meşrutiyet Caddesi, Kallavi Sokak No. 12
Tel: 0212 243 29 43
www.xlargeclub.com
Bu popüler gay kulüpte konserler de düzenleniyor.

NEREDE KALINIR?

Ansen 130 Suites
Meşrutiyet Caddesi No:130
Tepebaşı
Tel: 0212 245 88 08
www.ansensuites.com
Şık ve modern döşenmiş odalarıyla bir XIX. yüzyıl binasında yer alıyor. Üçüncü kattan itibaren harika bir Haliç manzarası sizi bekliyor.

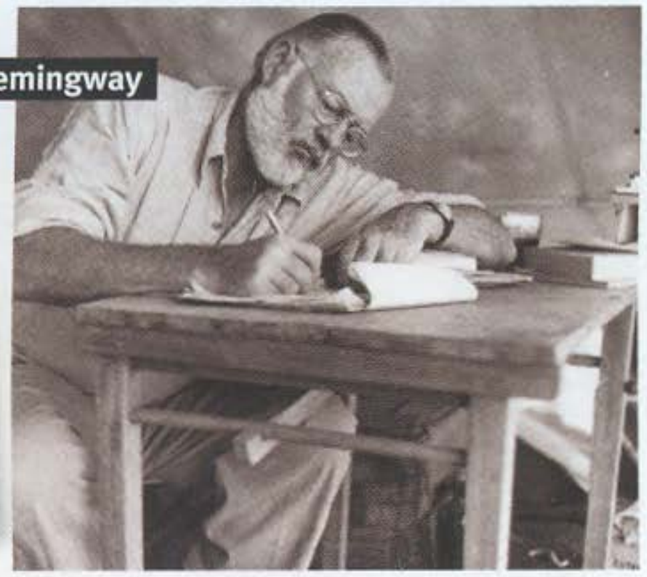

Büyük Londra Oteli

Büyük Londra Oteli
Meşrutiyet Caddesi No:53
Tel: 0212 245 06 70
www.londrahotel.net
Pera'daki bu harika XIX. yüzyıl oteli bünyesinde tüm ekzantrikliği ve cazibeyi barındırıyor ancak ne yazık ki günümüzde talep edilen bütün lüksleri sağlayamıyor. 54 odalı otelin giriş katındaki lobi, brokar perdeleri ve ağırbaşlı koltuklarıyla Londra'daki Viktorya dönemi erkekler kulübünü hatırlatıyor.

Galata Antique
Meşrutiyet Caddesi No. 119
Tel: 0212 245 59 44
www.galataantiquehotel.com
1881 yılında Alexandre Vallaury tarafından yapılan bina 23 odalı bir butik otele dönüştürülmüş.

The Marmara Pera
Meşrutiyet Caddesi No:117
Tel: 0212 251-46 46
www.themarmarahotels.com
203 odalı Marmara Pera, Haliç manzarası sunan lüks bir otel. Çatı terasında küçük havuzu var ve çatıdaki Mikla restoran şık bir akşam yemeği isteyenlerin tercih ettiği bir mekan.

Peak Hotel
Meşrutiyet Caddesi, Oteller Sokak No:1/3, Tepebaşı
Tel: 0212 252 71 60
www.thepeakhotel.com.tr
Yenişehir Palas Oteli yeniden döşenip Peak Otel adıyla açıldı. 164 odası, iki restoranı (Junction ve Le Verde) olan otel bu bölgedeki bazı diğer oteller kadar çarpıcı değil ancak fiyatları daha uygun.

Pera Palas Hotel
Meşrutiyet Caddesi No. 90-100, Tepebaşı
Tel: 0212 251 45 60
www.perapalace.com
Pera Palas Oteli ünlü Orient Ekspresi treniyle İstanbul'a gelen yolcuların kalması için 1895'te yapılmış. Yapıldığı zamanın bütün lükslerini fazlasıyla karşılıyormuş. Modern zamanın beklentilerini karşılayabilmesi amacıyla restorasyona alındı ve Eylül 2010'da açıldı. İçindeki Agatha Restaurant, Türk ve Fransız mutfağından esintiler taşıyor.

Pera Rose
Meşrutiyet Caddesi No:87
Tel: 0212 243 15 00
www.perarose.com
Restoranı ve spor salonu ile hizmet veren otel, eski Amerikan Konsolosluğu'nun karşısında.

Pera Tulip Hotel
Meşrutiyet Caddesi No.103
Tel: 0212 243 85 00
www.peratulip.com
Eski Amerikan Konsolosluğu'nun yakınındaki bu 104 odalı otel Osmanlı tarzı döşenmiş. Sunduğu rahatlıklar arasında Damask restoran, spa ve kapalı yüzme havuzu var.

Tünel Residence
Meşrutiyet Caddesi No: 176
Tel: 0 212 377 15 55
www.tunelresidence.com
Çok şık ve modern bir dekorasyona sahip. Suitleri harika. Bazı odalarda Haliç manzarası da var.

Askeri Müzik ve Muhteşem Otağlar

Harbiye ve Askeri Müze

Harbiye Askeri Müzesi sahip olduğu koleksiyonun zenginliği ile dünyanın sayılı askeri müzeleri arasında yer alıyor. İnsanları buraya çeken sadece sergilenen eserlerin çeşitliliği değil, Osmanlı Mehter Takımı'nın etkileyici müziği de tarih içinde kısa bir yolculuğa davetiye çıkarıyor. Harbiye aynı zamanda sanatsal gösterilerin yapıldığı ve konserlerin verildiği mekanları da barındırıyor.

İlk baktığınızda ortasından geçen yoğun trafikli caddesi ile mimari açıdan sıradanmış gibi görünen Harbiye, adını 1841 yılında inşa edilen ve 1853'teki yangından sonra yeniden yapılan askeri okuldan, **Mekteb-i Harbiye**'den alıyor. Harbiye'de sivil yerleşim, 1870 Beyoğlu yangınından sonra gayrimüslimlerin buraya taşınmasıyla başlamış. O dönemde yapılan zarif konaklar ve ahşap köşklerin yerini bugün ne yazık ki hantal beton yığınları almış. 1930'lara kadar Elmadağ'a doğru olan kısmındaki büyük bir alanda Ermeni mezarlığı varmış. Arazinin kamulaştırılmasıyla 1945 senesinde burada **Türkiye Radyo Televizyon** (TRT) binası yapılmış. Tüm görüntü ve gürültü kirliliğine karşı Harbiye'nin kalbi hala sanat için atıyor; tiyatro binaları, konser ve sergi salonları çok sayıda insanı buraya çekiyor.

Askeri Müze

Askeri müze ilk olarak Aya İrini'de hizmet vermiş. 1936 yılında askeri akademi Ankara'ya taşınınca bina, **1. Ordu, 3. Kolordu, Merkez Komutanlığı Karargahı** gibi birçok askeri birime ev sahipliği yapmış. 1966 yılında tarihi ve mimari özellikleri korunarak bir askeri müzeye dönüştürülmesine karar verilmiş ve 1993 yılında bugünkü haliyle kapılarını ziyaretçilerine açmış (*Tel: 0 212 233 27 20, www.tsk.tr/ muze_internet/askeri_muze.htm, pazartesi ve salı günleri kapalı*). İlk faaliyetlerine XV. yüzyılda başlayan askeri müze, Harbiye'deki yerine taşınmış.

Yüzyıllar çerçevesinde savaşların nasıl yapıldığını merak edenleri oldukça memnun edecek zengin bir silah ve zırh koleksiyonu var müzede: **Kanuni Sultan Süleyman** ve **Yavuz Sultan Selim**'in kullandığı kılıçlar, **1526 Mohaç Savaşı**'nda yeniçerilerin kullandığı davullar (timbal), **Fatih Sultan Mehmed**'in 1473'te yendiği **Uzun Hasan**'a ait zırh koleksiyonun öne çıkan parçaları arasında. Burada ayrıca **JönTürklerden Talat Paşa**'nın 1921'de Berlin'de öldürüldüğünde üzerindeki kanlı gömleği ve **Sadrazam Mahmud Şevket Paşa**'nın 1913'de öldürüldüğü araba da görülebilir. Müzedeki koleksiyonlar dönemlere ve konulara göre tasnif edilip çok profesyonelce sergileniyor. Fatih'in İstanbul'un fethi sırasında gemileri Haliç'e indirmesini gösteren maket, birçok canlandırma sahneler ve modeller özellikle çocukların ilgisini çekiyor; gençlere tarih bilincinin aşılanmasına yardımcı oluyor. Askeri objelerle çok fazla ilgilenmeseniz bile, Haliç'e gemilerin girmesini engellemek için Saray-

Orhan Gazi'ye ait olan XIV. yüzyıl demir miğfer.

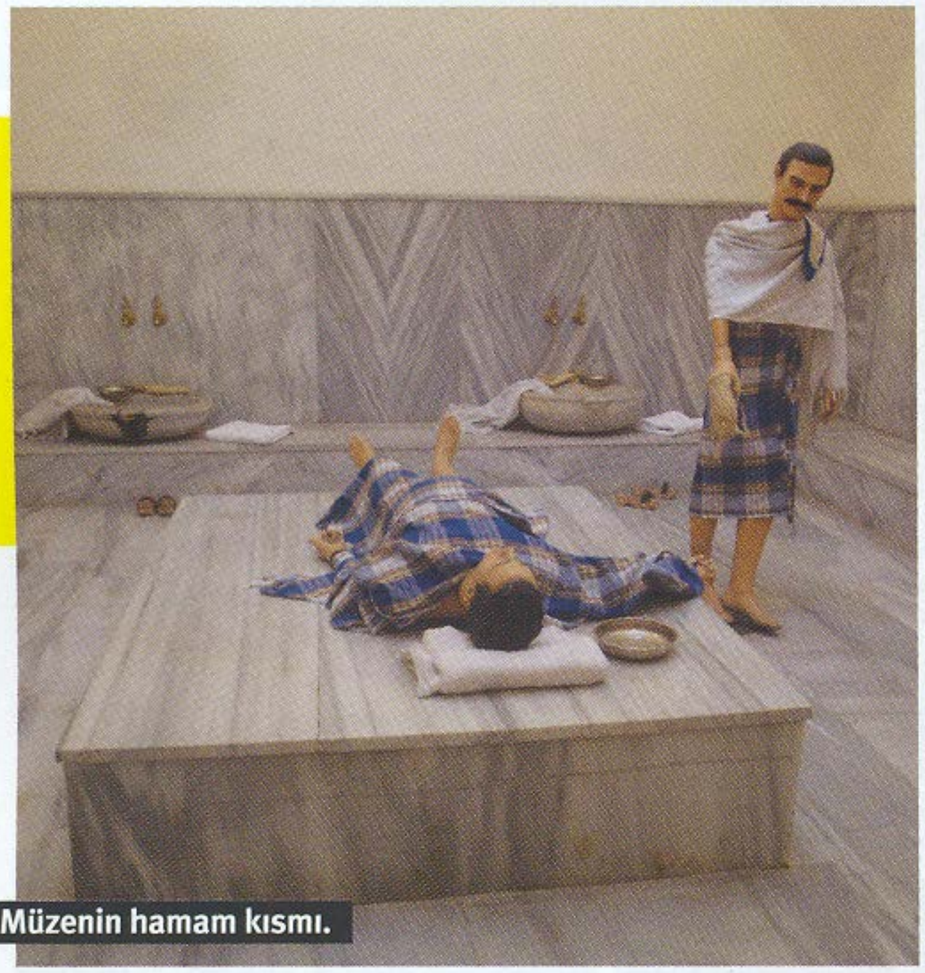
Askeri okul zamanında öğrenciler.

Madalya ve Nişanlar: İstiklal Madalya, Nişan-ı Osmani, Nişan-ı Osmani Şemsesi (Güneşi), Meclis-i Mebusan (Parlamento) Madalyası.

Eski askeri okul olan müzenin havadan görünüşü.

Müzenin hamam kısmı.

burnu ile **Karaköy** arasına gerilen zincirin bir parçasını ya da Osmanlı padişahlarının savaştayken kullandığı muhteşem işlemeli otağları görmek için bile bu müzeyi ziyaret etmeye değer.

Askeri akademinin en ünlü öğrencisi, 1899'dan 1905'e kadar burada okuyan **Atatürk**. Sınıfı orijinal haliyle korunuyor. **Atatürk Dershanesi**'nde Mustafa Kemal'in okul fotoğrafları ve belgeleri sergileniyor.

Burası özellikle çocukları getirmek için harika bir yer, çünkü her gün öğleden sonra saat 15.00'da **Osmanlı Mehter Takımı** yerini alıyor ve 500 kişilik **Atatürk Salonu**'nda Mehter'i ve tarihçesini anlatan multivizyon gösterisinin ardından konser başlıyor. **Beethoven** ve **Mozart**'a ilham vermiş olan Mehter müziği, ordunun fethetmeye gittiği yerlerde yaşayanların yüreğine de korku salmış. İtalyanların diline "**Mammi i Turchi**" (**Anneciğim Türkler geliyor!**) deyimi de böylelikle yerleşmiş. Kış aylarında müzenin içinde verilen konser, yaz aylarında dışarıda yapılıyor, böylece bilet almanıza gerek kalmadan gösterinin tadını çıkarabilirsiniz.

Atatürk'ün Mührü

Mehteran Takımı

Osmanlı döneminde Yeniçerilerden oluşan Mehter Takımı (*www.mehter.com*) çok ünlüydü. Mehter takımı fethedilen yeni yerlere önceden giderler ve orada yaşayanlara müzikle Osmanlı'nın gücünü gösterirlerdi. Ancak 1826'da Yeniçerilerin devrilmesiyle gözden düştüler ve 1950'lerden sonra tekrar popüler olup gösteri ve törenlerde çalmaya başladılar. Mehter takımının üyeleri yeşil ve kırmızı renklerin ağırlıklı olduğu bir üniforma giyerler ve kös, nekare, davul, zil, boru veya kaba zurna çalarlar. Çalınan en ilginç enstrüman ucunda küçük ziller olan sopa şeklindeki çevgendir. Mehter Takımı'nın her yıl 29 Mayıs'ta **Belgradkapı**'da **İstanbul'un Fethi** törenleri kapsamında verdiği konseri kaçırmamanızı öneririz.

Çevgen

Hasan Rıza, " I. Viyana Kuşatması ", tuval üzerine yağlı boya, 312X188

Hasan Rıza

Askeri Müze savaş sahnelerinin olduğu çok sayıda tabloya ev sahipliği yapıyor. Bu tabloların arasında en ilgi çekicilerinden olan Hasan Rıza'nın (1857-1912) yaptığı 1526'daki **Mohaç Savaşı**'nı ve 1529'daki **I.Viyana Kuşatması**'nı canlandıran tablolar. Üsküdar'da doğan sanatçı, önce **Heybeliada Deniz Okulu**'na gitmiş, daha sonra 1877-1878 yıllarındaki **Osmanlı-Rus Savaşı**'na katılmış. Bu esnada İtalyan sanatçılarla tanışan ve onlardan etkilenen Hasan Rıza, daha sonraları İtalya ve Mısır'da sanat eğitimi almış. Türkiye'ye dönüp Edirne yakınlarındaki Karaağaç'ta yaşamını sürdürdüğü dönemlerde çeşitli eserler vermiş. **I. Balkan Savaşı** sırasında, 1912'de, **Edirne Hastanesi**'nde çalışmış. Bulgarlar şehre girdiğinde eserlerini kurtarabilmak için evine dönmeye çalışırken öldürülmüş. Günümüze ulaşan eserlerinden bazıları da Viyana Müzesi'nde sergileniyor.

Hasan Rıza

St. Espirit Kilisesi

Notre Dame de Sion

1856'da ilk Fransız kız mektebi Harbiye'de kurulmuş. Adı **Sion'un Meryemi** demek. Önceleri sadece Hıristiyan öğrencilerin kabul edildiği okula bir dönem sonra Yahudi öğrenciler de alınmaya başlanmış. 1863 yılında ise imparatorluğun önde gelenlerinin teklifine padişahın da sıcak bakmasıyla, okula Müslüman kızlar da kabul edilmiş. I. Dünya Savaşı sırasında kapanan okul, 1919'da yeniden açılmış. Okulun arkasında bulunan **St. Espirit Kilisesi** 1845 yılında, **İtalya** doğumlu **İsviçreli** mimar **Guiseppe Fossati** tarafından yapılmış. Depremlerde yıkıldığı için 1865 yılında tadilat görmüş. Önündeki Papa **XV. Benedict Heykeli'ni Quattrini**, kaidesini ise **Medici** tasarlamış, 1921'deki açılışında **Şehzade Abdülmecid** de hazır bulunmuş. Sarayın meşhur müzisyeni **Giuseppe Donizetti** bu kilisede gömülmüş olan ünlülerden biri. Okulun arkasında **Vatikan Konsolosluğu** bulunuyor.

Şehrin Sırları

Okulun avlusundaki diğer dini müessese olan **Notre Dame de Sion Şapeli** 2006'da, okulun kuruluşunun 150. yılında başarılı bir şekilde restore edildi. Şu anda Notre Dame de Sion Tiyatro ve Konser Salonu (*Tel. 0212 219 16 97, www.nds.k12.tr*) olarak kullanılıyor. Konserler ücretsiz ve genellikle şehirde yaşayan yabancılar geliyor. Ortam, akustik muhteşem. Biz çok keyif aldık. Bakalım kaç duyarlı okur gidecek.

Boğaziçi Borsa Restaurant

Cemal Reşit Rey Konser Salonu

NASIL GİDİLİR?

Harbiye'ye ulaşım kolay, seçeneğiniz çok. Taksim'den yürüyebilirsiniz ya da metroya binip Osmanbey durağında inebilirsiniz. Beşiktaş'taki Deniz Müzesi'nin yakınından dolmuş da kalkıyor.

NE YAPILIR?

Harbiye'de birçok bilinen konser ve gösteri mekanı var. Konser detaylarına www.biletix.com adresinden ulaşabilirsiniz.

Cemil Topuzlu Harbiye Açık Hava Tiyatrosu
Taşkışla Caddesi
Tel: 0212 232 86 03

Cemal Reşit Rey Konser Salonu
Lütfü Kırdar Kongre Merkezi
Tel: 0212 232 9830
www.crrks.org

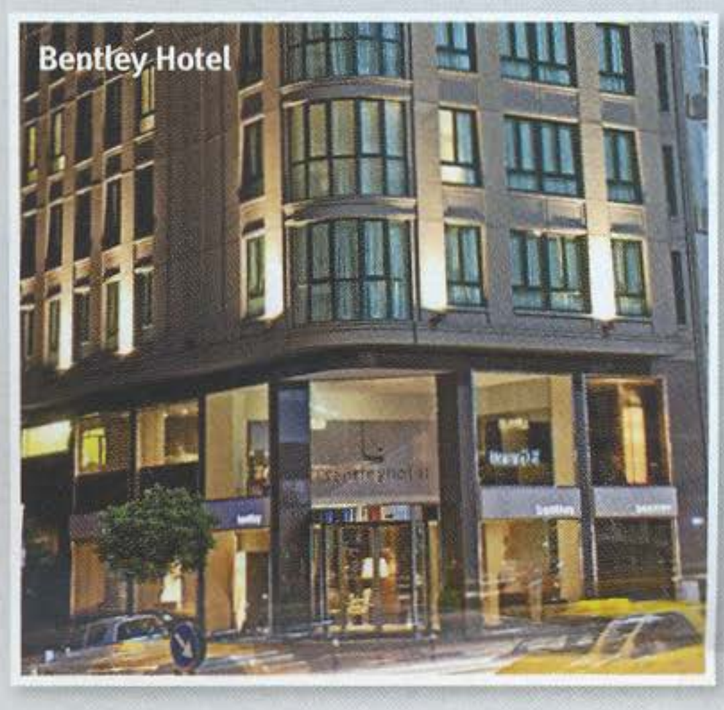
NEREDE YENİR?

Boğaziçi Borsa Restaurant
Lütfi Kırdar Kongre Merkezi
Tel: 0212 232 42 01
www.borsarestaurant.com
İstanbul'un en iyi restoranlarından biri. Türk yemeklerinin tadına güzel bir Boğaz manzarası eşliğinde bakabilirsiniz.

NEREDE KALINIR?

Bentley Hotel
Halaskargazi Caddesi No. 75
Tel: 0212 291 77 30
www.bentley-hotel.com
47 odalı otel son derece şık döşenmiş. Misafirlerini huzur veren atmosferiyle ağırlıyor.

Hilton Hotel
Cumhuriyet Caddesi, Harbiye
Tel: 0212 315 60 00
www.istanbul.hilton.com
1955 yılında Türkiye'nin ilk 5 yıldızlı oteli olarak açılan Hilton, 498 odasıyla hizmet vermeye devam ediyor.

Bentley Hotel

Hilton Hotel

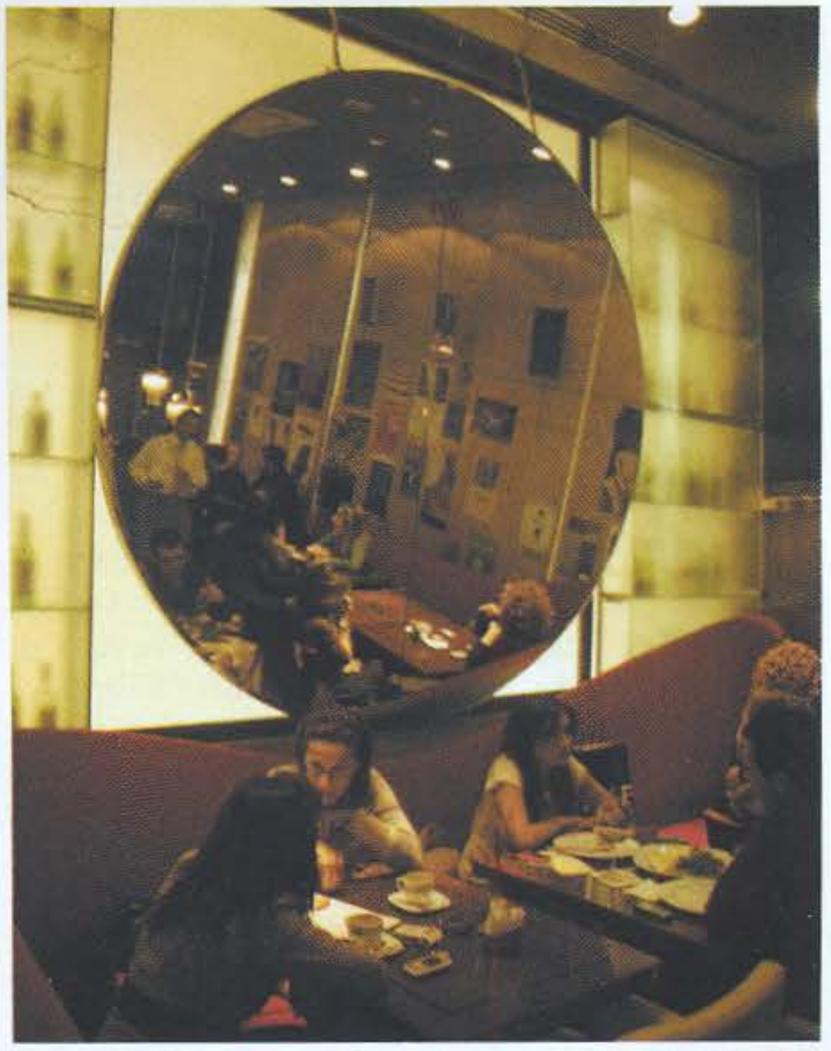
Alışveriş Cenneti

Nişantaşı, Teşvikiye ve Maçka

Dolce Vita nasıl yaşanır? Görmek isterseniz Nişantaşı'na gelmelisiniz. Okmeydanı gibi burası da bir zamanlar padişahların atış talimi yapmak için kullandıkları ormanlık bir araziymiş. XIX. yüzyılın yöneticileri bu bölgenin Pera'ya yakınlığından ötürü gelişmeye açık olduğuna karar verip Nişantaşı planlarına komşu semtler Teşvikiye ve Maçka'yı da dahil etmişler. Günümüzde ise insanlar genellikle mağazaları gezmek için geliyorlar buraya. Çoğu da keşfedilmeyi bekleyen tarihi eserleri fark etmeden geri dönüyor.

Valikonağı'nın geçmişteki hali. En solda Vedat Tek Konağı bulunuyor.

Valikonağı Caddesi Nişantaşı'nı ortadan ikiye bölüyor, popüler alışveriş mekanları ise her iki tarafta da yer alan **Rumeli**, **Teşvikiye** ve **Abdi İpekçi Caddeleri**. Bu bölgede XIX. yüzyıl mimarisinin güzel örneklerini de görebilirsiniz.

Nişantaşı bir zamanlar burada okların ulaştığı en uç noktayı işaret etmek için dikilmiş nişan taşlarına atfen verilmiş. Bu taşların bazıları günümüze ulaşmış. Bir tanesi Valikonağı Caddesi ile Teşvikiye Caddesi'nin kesiştiği yerde, birkaç tanesi de **Teşvikiye Camii**'nin avlusunda duruyor. Bir diğerini **Harbiye Karakolu**'nun önünde görmek mümkün.

Teşvikiye adını, **Sultan II. Mahmud**'un halkı buraya yerleşmesi için "**teşvik**" etmesinin ardından almış. Maçka ise muhtemelen Rumca "kalın **çubuk**" anlamına gelen "**matsouka**"dan türemiş.

Abdi İpekçi Caddesi

Abdi İpekçi (1929-1979) bir gazeteci ve insan hakları savunucusuydu. **Milliyet Gazetesi**'nin genel yayın yönetmenliğini yaptığı dönemde, Papa'yı da öldürmeye çalışan Mehmet Ali Ağca tarafından evinin yakınlarında öldürüldü. Caddeye anısına Abdi İpekçi adı verildi ve öldürüldüğü yere bir büstü kondu.

Vedat Tek Konağı

Valikonağı Caddesi'ndeki sıradışı evi mimar **Vedat Tek** (1873-1942) 1913-1914 yıllarında kendisi ve ailesi için yapmış. *I. Ulusal Mimarlık* akımına göre inşa edilmiş konakta turkuaz çiniler, kalın kemerli pencereler ve asma katlar kullanılmış. Vedat Tek'in İstanbul'daki diğer çalışmaları arasında **Sirkeci**'deki **Postane Binası** (sy.207) ve **Haydarpaşa**'daki **vapur iskelesi** (sy.492) var. Konak, bugün **Yekta Restaurant'a** ev sahipliği yapıyor ama eğer yan kapı açıksa içeriye geçip mermer merdivenlere, çinilere ve süslü birinci kat tavanına bir göz atın. Ev olarak kullanıldığı zamanlarda ne kadar ince ve zevkli bir dekorasyonu olduğunu göreceksiniz.

Vedat Tek

"Günümüzde geçmişten kalan çok sayıda nişan taşı var."

Turkish Letters, Ghislain Ogier de Busbecq, 1560

Teşvikiye Camii

Cami 1794 yılında **III. Selim** tarafından yaptırılan ancak zamanla harabeye dönüşen bir mescidin yerine 1853 yılında **Sultan Abdülmecid** tarafından inşa ettirilmiş. Küçük kubbesi, tek minaresi ve zarif merkez revağı ile dikkat çekici. Avluda iki tane orijinal nişan taşı göreceksiniz, her ikisinde de Osmanlı yazıtları var. Birinin tarihi **Sultan III. Selim** (1789-1807) dönemine, diğerininki ise **Sultan II. Mahmud** (1808-1839) dönemine gidiyor. **Muhit** ile ilgili bir de hikaye var: İzmirli **Sabetay Sevi** (1629-1676) adlı bir Yahudi din adamı kendini mesih ilan etmiş. Kısa bir süre sonra da yetkililer tarafından İslam'ı seçmeye zorlanmış ve **Selanik**'e sürülmüş. Müritlerine ise halk arasında "**dönme**" adı verilmiş. 1923 yılında Yunanistan ve Türkiye arasındaki mübadele sırasında bu grup Türkiye'ye gelmiş ve **Selanikliler** olarak adlandırılmışlar. Birçoğu Teşvikiye civarına yerleşmiş. Işık ve şimdi City's AVM olan **Şişli Terakki Liseleri** de Selanik kökenli. Cami özellikle toplumun tanınmış isimlerinin cenaze törenlerinin yapıldığı yer olarak bilinir. Cenaze töreni burada yapılanlar arasında **Erdal İnönü**, Türkan **Saylan** ve **Atlantik Plak**'ın kurucusu **Ahmet Ertegün** de var.

Caminin karşısında son derece etkileyici yedi katlı **Teşvikiye Palas Apartmanı** ile göz göze gelirsiniz. Cami Sokak'ın köşesinde **House Kafe**'nin bir şubesi cami sebilinin içinde yer alıyor. Hemen yanında, bir milletvekili, diplomat ve **Atatürk**'ün deyimiyle "**ilk devrimci ve zor gün dostu**" olarak tanımlanan **Hüsrev Gerede**'nin (1886-1962) bir anıtı duruyor. Gerede, Samsun'a çıktığı andan **Kurtuluş Savaşı**'nın sonuna kadar Atatürk'le berabermiş. Ayrıca savaşın stratejisinin oluşturulduğu **Sivas** ve **Erzurum Kongrelerine** de katılmış. Anıtın devamında adını taşıyan cadde var. 2010 yılında Hüsrev Gerede'nin anıtının önünde dünyaevine giren Bennu Gerede'nin büyükdedesine çok benzediğini düşündük.

Hüsrev Gerede

Kayıp Mesih

Sabetay Sevi ve müritleriyle ilgili hikaye John Freely'nin "Kayıp Mesih" adlı kitabında anlatılıyor.

Nişan Taşı

Okçuluk sadece Nişantaşı'nda yapılan bir spor değilmiş. Bugüne ulaşan 55 nişan taşı, Hasköy'ün üstlerindeki Okmeydanı'nın da bir zamanlar okçuluk eğitimi için kullanılan yerlerden biri olduğunu gösteriyor.

Park Hyatt İstanbul Maçka Palas'ın içinde yer alıyor.

Maçka Palas

Maçka Caddesi'nde oldukça sade ve ciddi görünümlü Maçka Palas binası bugün son derece lüks **Park Hyatt İstanbul** otele ev sahipliği yapıyor. 1922 yılında İtalyan mimar **Giulio Mongeri** *(İstiklal Caddesi'ndeki **St. Antuan Kilisesi'nin** de mimarı)* tarafından yapılmış ve farklı zamanlarda eski cumhurbaşkanı **Celal Bayar** (1883-1986), romancı **Kerime Nadir** (1917-1984) ve Galatasaray kalecisi **Turgay Şeren**'e (1932-—) ev sahipliği yapmış. Duvardaki plaket ise şair **Abdülhak Hamid Tarhan**'ın (1852-1937) 1937 yılında burada yaşadığı için konmuş.

Tam karşısındaki devasa **Anadolu Teknik Lisesi** de **Giulio Mongeri** tarafından XX. yüzyılın başında **İtalyan Konsolosluğu** olarak yapılmış. **I. Dünya Savaşı** bitirilmemiş olan bu binaya zarar vermiş. Savaştan sonra İtalyanlar konsolosluklarını Beyoğlu'ndaki eski **Venedik Sarayı**'na (sy. 311) açmayı tercih etmişler, böylece Mongeri'nin yaptığı bina tütün depolamak için kullanılmış. Binadaki çalışmalar ancak 1970'li yıllarda tamamlanmış ve ortaya olağanüstü güzellikte bir okul binası çıkmış.

Maçka Palas'tan aşağı doğru yürüdüğünüzde muhteşem **İzmir Palas Apartmanı**'na ve gözalıcı gül bahçesine gelirsiniz. İzmirli işadamı **Şerifzade Ahmed Süreyya Bey** tarafından 1925 yılında mimar **J. D'Armi'ye** yaptırılan bina, *I. Ulusal Mimari* tarzının son örneklerinden biri olarak kabul ediliyor.

Turgay Şeren

Kerime Nadir

Abdülhak Hamid Tarhan

Celal Bayar

Anadolu Teknik Lisesi

Hem Nişantaşılı hem Nobelli

Nişantaşı Nobel ödüllü **Orhan Pamuk**'un (1952 - -) çocukluğunun geçtiği yer. Yazar geniş ailesiyle beraber Pamuk **Apartmanı**'nda geçen hayatını 2005 yılında yazdığı *"İstanbul: Bir Şehrin Anıları"* kitabında anlattı. Orhan Pamuk eserinde **"Hüznü"**, bireyselliğin ötesinde Osmanlı'nın çöküşüne bağlanan toplumsal bir duygu olarak görmüş. Bunu harap olmuş binalar, kasvetli ortamlar ve çocukluğunun geçtiği sokaklarda şahit olduğu diğer olgularla sembolize ederek ifade etmiş.

Orhan Pamuk

Maçka Kışlası

Orijinal olarak karakol ve cephane deposu olarak yapılan devasa Maçka Kışlası günümüzde **İstanbul Teknik Üniversitesi**'nin **Maden Fakültesi**'ne ev sahipliği yapıyor. Mimarları Dolmabahçe ve Çırağan saraylarını da yapan **Simon** ve **Sarkis Balyan** Kardeşler.

Maçka Kışlası

Maçka

Spor Caddesi'nin köşesinde **Sultan Abdülmecid'in** annesi **Bezmialem Valide Sultan** için 1839 yılında yapılan muhteşem Valide **Çeşmesi** görülebilir. Çeşme, altın varak yazıtlar ve o zamanlar çok moda olan tipik Batı tarzı emperyal süslemeleri temsil eden çelenk ve çiçek oymalarıyla süslenmiş. **Bezmialem Valide Sultan Çeşmesi**'nin karşında bir namazgah da bulunuyor.

Demokrasi ve Maçka Parkları

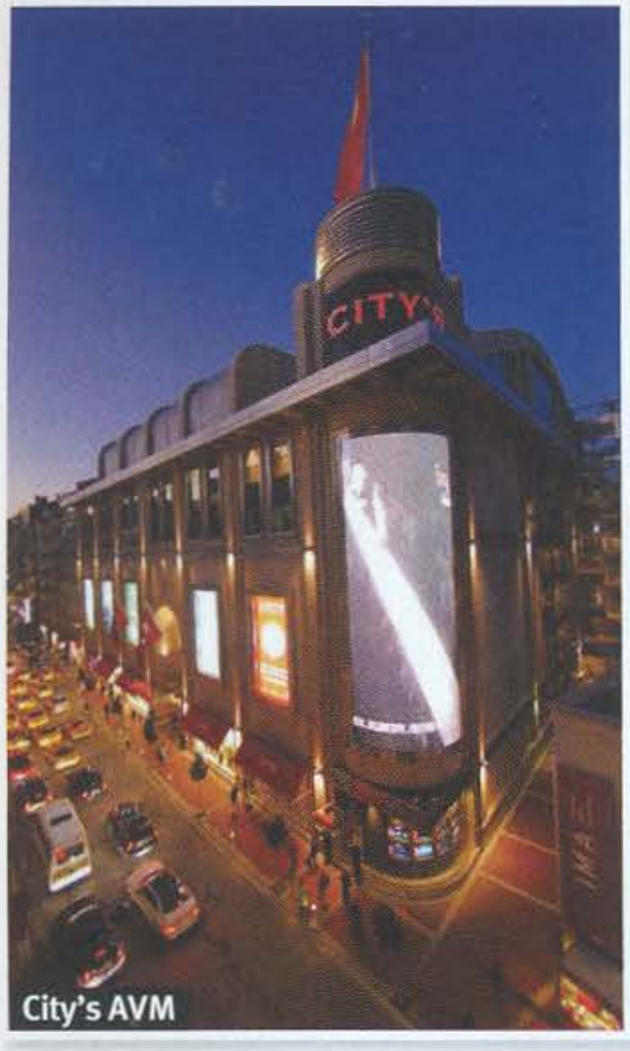
Demokrasi ve Maçka Parkları

Maçka ve Elmadağ arasında Kadırgalar Caddesi tarafından ikiye bölünen Demokrasi ve Maçka Parkları küçük bir teleferikle ziyaretçilerinin bir taraftan diğerine kolayca ulaşmasını sağlıyor. Demokrasi Parkı'nın Maçka tarafında **Beşiktaş Stadyumu** üzerinden Boğaz manzarasını seyretmenize imkan tanıyan çok sayıda güzel kafe sıralı. Parkın Abdi İpekçi Caddesi ile birleştiği köşedeki büyük çeşme **Sultan II. Abdülhamid** için İtalyan mimar **Raimondo d'Aronco** (sy. 382) tarafından 1901 yılında yapılmış. Tophane'deki **Nusretiye Camii**'nin (sy. 234) önünde duran çeşme, 1957 yılında sahil yolu genişletme çalışmaları sırasında buraya taşınmış. *Osmanlı Barok* ve *Art Nouveau* üslupları ndan izler taşıyor. Demokrasi Parkı'nın kuzey ucunda **Dimitri Cantemir**'in büstü var.

Raimondo d'Aronco'nun yaptığı çeşme.

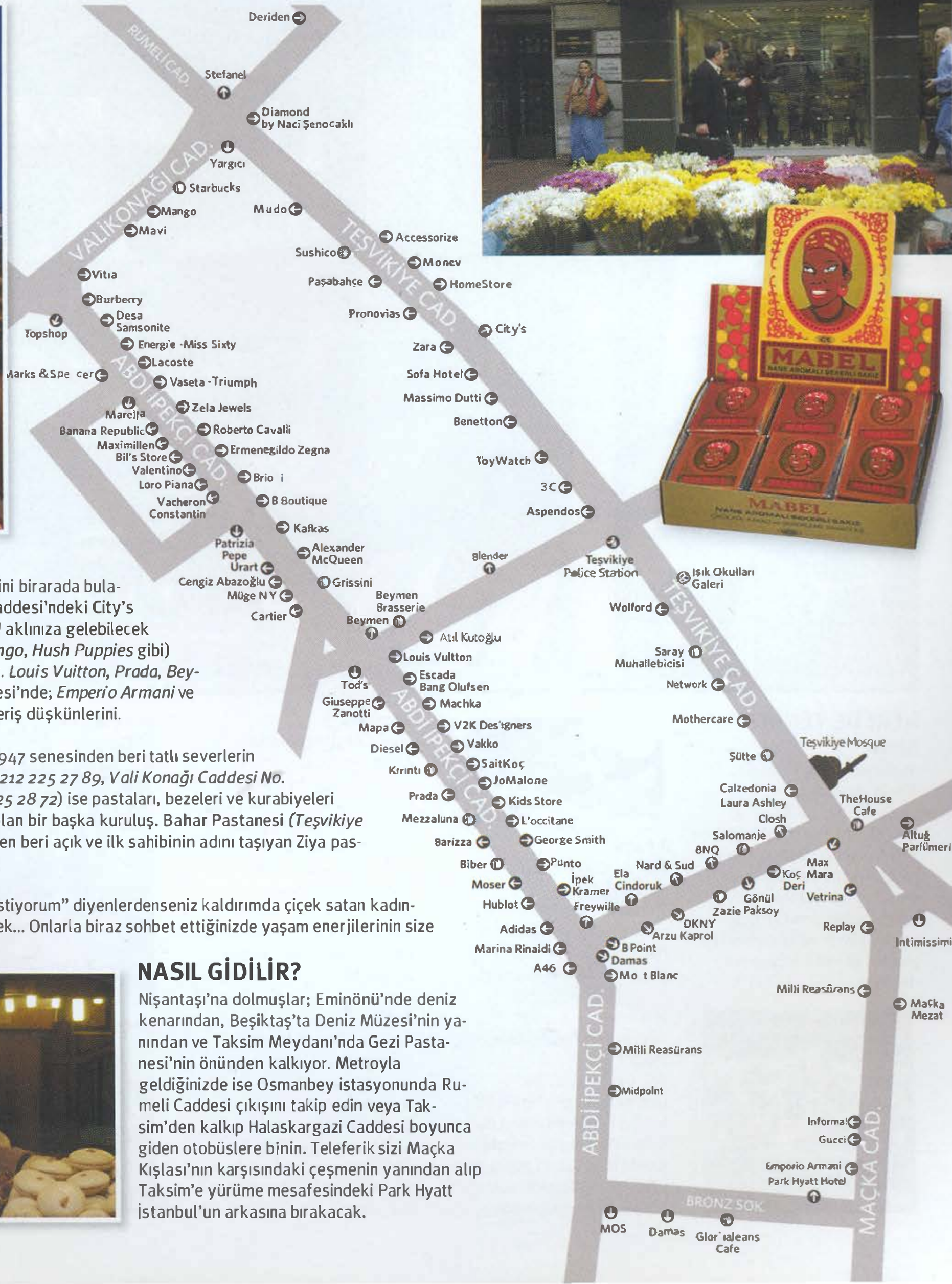

City's AVM

ALIŞVERİŞ

Nişantaşı lüks markaları ve tasarım butiklerini birarada bulabileceğiniz bir alışveriş cenneti. Teşvikiye Caddesi'ndeki City's **Alışveriş Merkezi** *(www.citysnisantasi.com)* aklınıza gelebilecek (*Dolce&Gabbana, Mavi Jeans, Dockers, Mango, Hush Puppies* gibi) ve gelmeyecek bir sürü markayı barındırıyor. *Louis Vuitton, Prada, Beymen* ve *Vakko* gibi isimler Abdi İpekçi Caddesi'nde; *Emperio Armani* ve *Gucci* ise Maçka Palas'ta bekliyor lüks alışveriş düşkünlerini.

Gerçek Türk çikolatasını tatmak isteyenler 1947 senesinden beri tatlı severlerin hizmetinde olan **Mabel**'e yönelsinler (*Tel: 0212 225 27 89, Vali Konağı Caddesi No. 32*). Hemen yakınındaki **Konak** (*Tel: 0212 225 28 72*) ise pastaları, bezeleri ve kurabiyeleri ile 1975'ten beri tatlıseverlerin hizmetinde olan bir başka kuruluş. **Bahar Pastanesi** *(Teşvikiye Caddesi No. 65, Tel: 0212 240 57 70)* 1971'den beri açık ve ilk sahibinin adını taşıyan Ziya pastası gayet lezzetli.

"Ruhumu okşamak, günüme neşe katmak istiyorum" diyenlerdenseniz kaldırımda çiçek satan kadınlardan değişik buketler almak size iyi gelecek... Onlarla biraz sohbet ettiğinizde yaşam enerjilerinin size bulaşması kaçınılmaz.

NASIL GİDİLİR?

Nişantaşı'na dolmuşlar; Eminönü'nde deniz kenarından, Beşiktaş'ta Deniz Müzesi'nin yanından ve Taksim Meydanı'nda Gezi Pastanesi'nin önünden kalkıyor. Metroyla geldiğinizde ise Osmanbey istasyonunda Rumeli Caddesi çıkışını takip edin veya Taksim'den kalkıp Halaskargazi Caddesi boyunca giden otobüslere binin. Teleferik sizi Maçka Kışlası'nın karşısındaki çeşmenin yanından alıp Taksim'e yürüme mesafesindeki Park Hyatt İstanbul'un arkasına bırakacak.

Beymen Brasserie Nişantaşı'nın en gözde mekanlarından. Yemek içmek için değil, görüp görülmek için gidin.

NEREDE YENİR?

Hünkar
Mim Kemal Öke Caddesi
No. 21, Nişantaşı
Tel: 0212 225 46 65
Gerçek Türk ve Osmanlı mutfağının tadına bakmak istiyorsanız, 60 yıldır servis veren bu şık restoran tam size göre. Özellikle soğan dolması, sebzeli balık çorbası ve yumurtalı irmik helvasını deneyin.

Hünkar

Il Patio

Il Patio
Mim Kemal Öke Caddesi
No.15, Nişantaşı
Tel: 0212 291 82 00
www.ilpatioistanbul.com
Harika bir bahçesi de olan popüler İtalyan restoranı.

İsm-i Nur
Abdi İpekçi Caddesi No. 81/3
Maçka
Tel: 0212 231 01 80
Demokrasi Parkı'ndaki teleferiğin karşısında olan bu şirin kafe sandviç, salata ve sahibi İsminur'un güzel enerjisini kattığı lezzetli yemekleriyle ön plana çıkıyor.

Limonata
City's Alışveriş Merkezi
5.Kat
Tel: 0212 373 23 00
İzzet Çapa'nın mekanlarının ya adları ya yerleri ya da dekorasyonları o kadar hızlı değişiyor ki takip edemiyoruz. It's a Joke, Joke College oldu. Nişantaşı'nın popüler mekanlarından. İçki menüsü o kadar zengin ki.

Limonata

Kantin
Akkavak Sokak No.16
Nişantaşı
Tel: 0212 219 31 14
www.kantin.biz
Bu restoranda levrekten tatlıya kadar her şey, taze ve doğal ürünlerden hazırlanıyor. Hoş bir atmosferde sunuluyor.

Kantin

Lipsi

Lipsi
Abdi İpekci Caddesi, Azer İş Merkezi No. 44/3, Nişantaşı
Tel: 0212 296 95 55
www.lipsiistanbul.com
Gümüşsuyu'ndaki Topaz restoranla aynı gruba ait. Yunan havası taşıyan Lipsi de ağırlıklı olarak deniz ürünleri servis ediliyor. Hafta sonları canlı müzik dinleme olanağınız var.

Longtable SuperMarket
Teşvikiye Caddesi No. 123, Nişantaşı
Tel: 0212 224 81 81
İstanbul'daki en değişik dekorasyonlardan birine sahip olan Longtable SuperMarket, aynı zamanda içinde safranlı martininin de yer aldığı ilginç bir içki menüsü sunuyor. Nev-i şahsına münhasır menüde yer alan yemekler servis edildiklerinde misafirleri hayrete düşürmek için tasarlanmış gibiler. Sıradan manzarayı yeşil teras ile kapatmışlar. Partileri çok popüler.

Yekta Restoran
Valikonağı Caddesi No.39/1 Nişantaşı
Tel: 0212 296 11 12
1950'li yıllardan beri İtalyan, Fransız ve Türk mutfağından örnekler sunan restoran Vedat Tek'in tarihi evinde bulunuyor.

Longtable SuperMarket

Zazie
Atiye Sokak, Ak Apartmanı No. 7/2-4
Tel: 0212 231 87 81
Bu ödüllü restoranda pizzanızı pişerken seyredebileceğiniz gibi içkinizin tadını hoş bahçesinde de çıkarabilirsiniz.

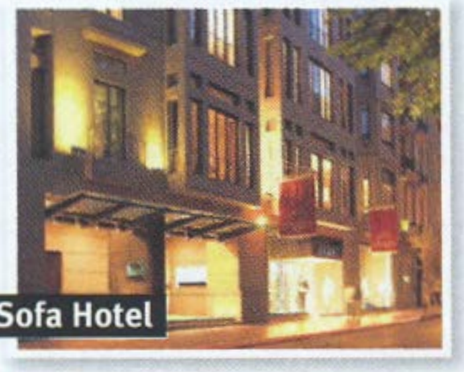
EĞLENCE

On The Therapy - Bar & Lounge
Milli Reasürans Çarşısı No.52 Teşvikiye
Tel: 0212 247 1718 - 296 13 11
İş çıkışlarında arkadaşlarınızla buluşup, dilerseniz açık hava terasında veya barında sakin sohbetler gerçekleştirebileceğiniz, isterseniz gecenin ilerleyen saatlerinde yükselen tempo ile eğlenebileceğiniz renkli bir mekan.

On The Therapy - Bar & Lounge

Scotch Club
Mim Kemal Öke Cad. No.29/1 Maçka
Tel: 0212 241 60 69
www.scotchnisantasi.com
Maçka'daki kulüp 1969 yılından beri burada ama son zamanlarda nostalji özlemi çekenler yüzünden adeta yeniden doğdu.

Touchdown
Abdi İpekçi Caddesi, Milli Reasürans Çarşısı No. 61/11
Tel: 0212 231 3671
www.touchdown.com.tr
Orijinal bir "müdavim barı" olan Touchdown, 15 yıldan fazla bir süredir hizmet veriyor. Ortakları, çalışanları ve müşterileriyle açıldığından beri değişmeyen bir ekip, yıllanmış bir Nişantaşı mekanı. Hala İstanbul'un en hip ve en canlı barlarından biri. Kalabalığı her daim bardan pasaja, oradan merdivenlere kadar taşıyor.

Sofa Hotel

NEREDE KALINIR?

Sofa Hotel
Teşvikiye Caddesi No. 123 Nişantaşı
Tel: 0212 368 1818
www.thesofahotel.com
82 odasıyla şık bir şehir oteli. Zengin kütüphanesi ve çatıdaki sanat galerisi dışında Longtable Restaurant da burada bulunuyor.

Park Hyatt İstanbul - Maçka Palas
Bronz Sokak No. 35 Teşvikiye
Tel: 0212 315 12 34
www.istanbul.park.hyatt.com
Art Deco çizgiler taşıyan tarihi Maçka Palas binası, Park Hyatt İstanbul adı altında kentin en yeni otellerinden biri olarak hizmete açıldı. Tarih ve zarafeti yaşamak için bile gidebilirsiniz. 90 odalı otelin banyoları ve Boğaz manzaralı Presidential Suit'i harika.

Hilton ParkSA

Hilton ParkSA
Bayıldım Caddesi No. 12, Maçka
Tel: 0212 310 12 00
www.istanbul-park.hilton.com
117 odalı Hilton'un Rubik küpüne benzeyen ilginç bir lobisi var. Bazı odalardan Maçka Parkı ve Boğaz görünüyor.

Swissotel The Bosphorus Istanbul
Bayıldım Caddesi No. 2, Maçka
Tel: 0212 326 11 00
www.swissotel.com.tr
600 odalı dev Swissotel en son teknolojiyle gayet şık döşenmiş. iPod'unuzu koyup dinleyebileceğiniz yer bile var. Çin'den Japon'a, Türk'ten İsviçre mutfağına kadar çok çeşitli alternatifler sunan restoranları da mevcut.

Swissotel The Bosphorus

Kayıp Karnaval

Kurtuluş, Şişli ve Mecidiyeköy

Renksiz ve yoğun yapılaşma kurbanı olan Kurtuluş, zarif Nişantaşı ile kabadayı Kasımpaşa arasına sıkışmış, her iki kültürden de nasibini almış bir yerleşim. Rum nüfusun bir zamanlar çoğunlukta olduğu Kurtuluş, eskiden Tatavla olarak adlandırılmış. İstanbul'un en hareketli semtlerinden olan Şişli'nin devamındaki Mecidiyeköy; iş yerlerinin yanısıra Cevahir, Profilo ve Astoria AVM'lerine ev sahipliği yapıyor.

Kurtuluş

Her köşesinde eski değerlere ve geçmişe özlem dolu hikayelerle kaşılaşacağınız semt, farklı kültürleri birleştirmiş. Kurtuluş'ta çirkin yapılaşmanın tüm dayatmalarına karşı bazı eski binalar hala korunabilmiş. Mezarlıklardaki mimari ve sanatsal özellikler ise dönemlerine ait birçok ipucu veriyor bizlere.

Tatavla (**Aya Dimitri** olarak da biliniyor), XVI. yüzyılda tepeden aşağı doğru inen, eski bir dere yatağı ve onu çevreleyen diğer tepecikler üzerine kurulmuş. Vadiye bakan bu köyü ve Tarlabaşı'nı geçmişte, aşağıdan, bugünkü Dolapdere'den geçen dere ayırmış. Bu bölgede Kurtuluş iskana açılan ilk bölge olma özelliğine sahip. Buraya ilk önce **Kanuni Sultan Süleyman** döneminde (1520-1566), **Barbaros Hayreddin Paşa**'nın Ege ve adalarından, özellikle de **Sakız Adası**'ndan, tersanelerde çalıştırmak üzere getirttiği 10,000 kadar Yunanlı esir yerleştirilmiş. "**Tersaneliler**" olarak adlandırılan bu esirler, ilerleyen zamanda tulumbacılık ve ayakkabıcılıkta da çok becerikli olduklarını kanıtlamışlar. Rumca "*beygir ahırı*" anlamına gelen Tatavla adını verdikleri arazide yerleşmişler. Köyün merkezinde 1535 yılında **Ayios Dimitrios Kilisesi**'ni inşa etmişler. 1793 yılında, padişah burada sadece Rumların yaşayacağını duyursa da 1802 yılında **İngiliz Hükümeti** ve **Osmanlı İmparatorluğu** arasında yapılan ticareti geliştirme anlaşması kapsamında İstanbul'a gelen İngilizler ve aileleri de Tatavla'ya yerleştirilmiş.

Yerleşim, Fener'in (sy. 230) 1821'de yağmalanmasından sonra hızla büyümüş. Şarap evleri, genelevler ve hatta günümüzde Tarlabaşı'nda (sy. 288) rastlayabileceğiniz travesti dansçılarıyla **Baklahorani Karnavalı** için gürültülü ve coşkulu bir ortam oluşmuş zamanla.

Bugün beton yığınına dönmüş caddeleri görünce XIX. yüzyıldaki **Ayios Yeoryios** ve **Ayios Elefterios** kiliseleri etrafına konuşlanmış iki katlı evlerden oluşan bir semt tablosunu gözünüzde canlandırmak bir hayli zor. XX. yüzyılın ilk yarısındaki yangınların ciddi hasara neden olduğu Tatavla'ya Cumhuriyet döneminden sonra **Kurtuluş** adı verilmiş. Günümüz Kurtuluş'unda hala Rum ve Ermeniler yaşıyor. **Ermeni Cemaati**'ne ait **Agos** (*www.agos.com.tr*) gazetesinin bürosu da bu bölgede, **Pangaltı**'da yer alıyor. Kurtuluş'un bağlı olduğu **Şişli** ilçesinin adını bir zamanlar burada yaşayan ve "şiş" yapan bir aileden aldığı söyleniyor.

Pangaltı'da 1890'lardan kalma eski bir Rum evi.

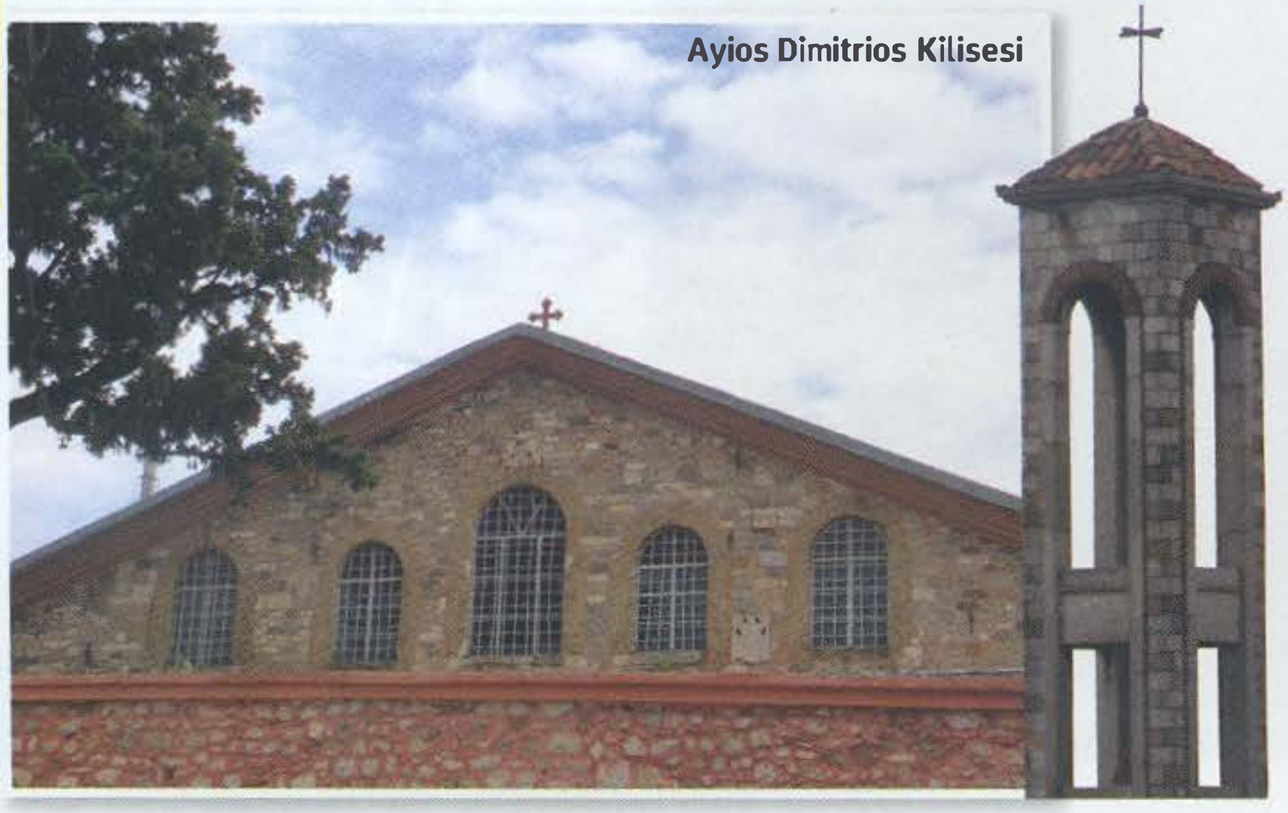
Sokak aralarında tek tük nostaljik yapılar zamana direniyor hala...

Baklahorani Karnavalı

Paskalya Yortusu öncesi, perhiz döneminin ilk pazartesi günü **Baklahorani** yapılırmış. Bu renkli karnavala İstanbul'un birçok yerinden insan katılırmış. Karnavalın adından da anlaşılacağı gibi "**bakla**" en çok tüketilen besin olurmuş. Kiliselerin ve **Ayios Elefterios Mezarlığı**'nın önünden başlayan karnavalın belki de en ilginç kısmı **"Amazonlar Geçidi"** denilen, İstanbul'daki fahişelerin kadife kıyafetler içinde, at üstünde yaptıkları geçitmiş. İçkinin bol tüketildiği karnaval, kötü şöhretinden ötürü en son 1943 yılında düzenlenmiş.

"Sür arabacı sür,
Tatavla'ya gidelim!"

Eski bir İstanbul şarkısı

Ayios Dimitrios Kilisesi

On iki Havariler Kilisesi

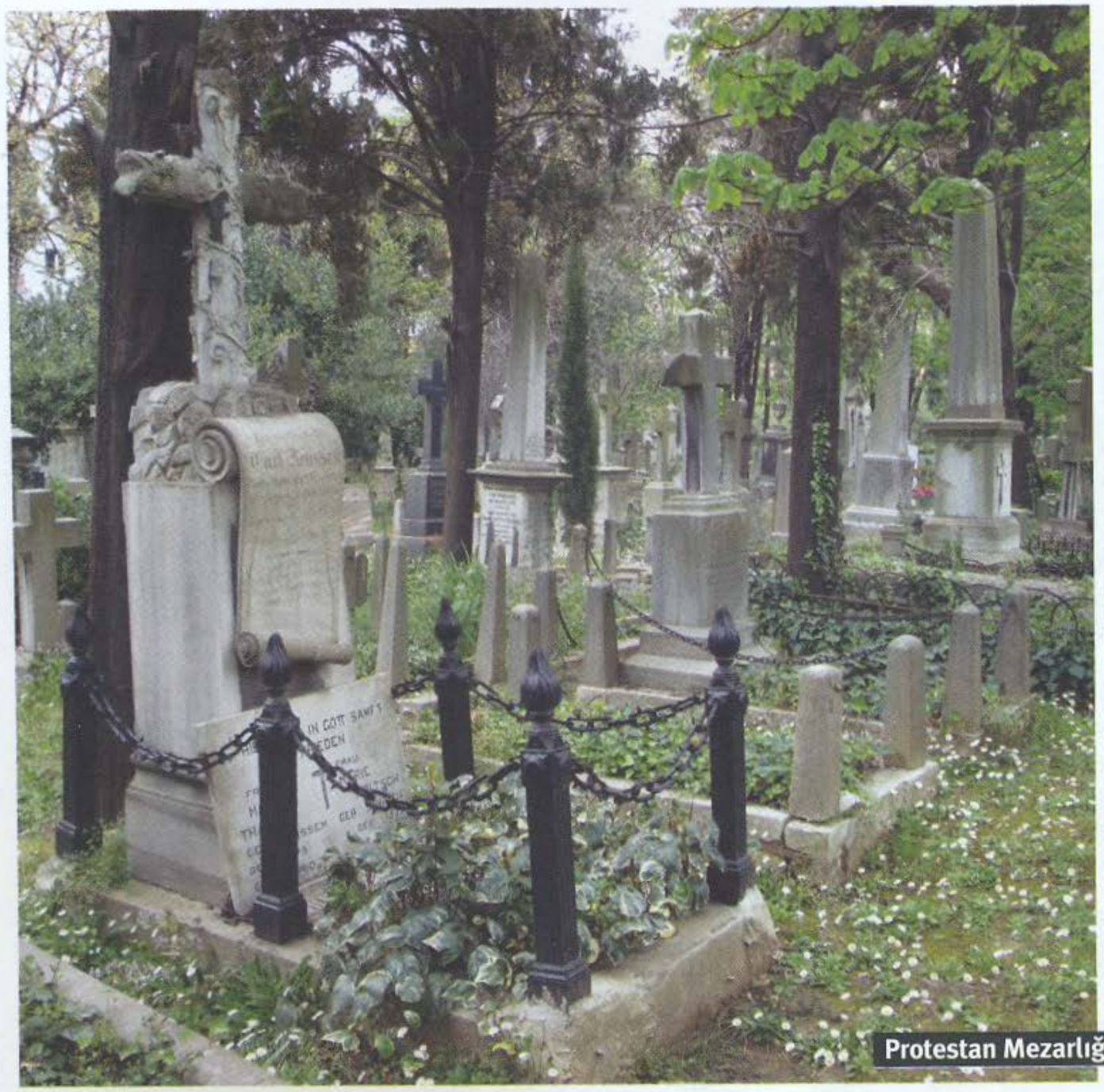
Kiliseler

Bugün Safa Meydanı'nda, otobüs durağının yanında yer alan **Ayios Dimitrios Kilisesi**'nin ilk inşa tarihinin XVI. yüzyıla dayandığı sanılıyor. Kilisenin bugün gördüğümüz hali 1726 ve 1855 yıllarında yapılan tadilat ve eklemelerle oluşmuş. Harap halde olan **Ayios Elefterios Kilisesi**, yüksek kubbeli kilise yapmayı yasaklayan kanunlar Tanzimat sonrası ortadan kalktıktan sonra kubbeli olarak yapılan ilk kilise olmuş. Omuzdaş Sokağı'nın yanında bulunan kiliseye Bayır Sokak'taki **Rum Ortodoks Mezarlığı**'nın yanındaki yokuştan inerek ulaşabilirsiniz.

Feriköy Avukat Caddesi'ndeki **On iki Havariler Kilisesi** 1868'de tamamlanmış. Feriköy'ün adı, Fransız bir doktorun hizmetleri sonucu kendisine verilen arazinin eşi Madam Feri'ye ithaf edilmesinden kaynaklanmış. Eğer hikaye doğruysa Cumhuriyet sonrası dönemde isimleri Türkçeleştirme furyasında bu ismin değiştirilmemesi ilginç bir tesadüf.

Ayios Elefterios Kilisesi

Protestan Mezarlığı

Feriköy Mezarlıkları

Bu kitabı hazırlarken şehirde mezarlıklar da dahil gitmediğimiz yer kalmadı. **Abide-i Hürriyet Caddesi**'ndeki **Protestan Mezarlığı** İngiltere'dekileri andırsa da burada daha çok **Alman, Fransız, Macar, İsveçli, Norveçli** ve **Amerikalılar** gömülü. Burada, tarihi XIX. yüzyıla kadar giden, üzerinde farklı din ve etnik gruplardan evliliklerin, mülteci statülerinin, kolera, boğulma gibi ölüm sebeplerinin yazılı olduğu mezar taşları görenlere ilginç geliyor. Burası aynı zamanda Türkiye'yi çok seven Amerikalı antropolojist **Josephine** Powell'ın da (1919-2007) gömüldüğü yer. Sağlığında, Josephine Powell'ı Cihangir'deki evinde ziyaret ettiğimizde olağanüstü kilim koleksiyonundan çok etkilenmiştik. Josephine Hanım, Anadolu üzerine muhteşem bir uzmandı. Biz tanıştığımızda 85'ini geçmişti ve tam bir sigara tiryakisiydi. Powell'ın mezarı, **John Freely** ile beraber şehir hakkında yeni ufuklar açan kitaplardan biri olan **"Strolling Through Istanbul"** u yazan **Hilary Sumner-Boyd**'un mezarının yakınında yer alıyor. Caddeyi geçtiğinizde küçük evlere benzeyen aile türbelerinin yer aldığı süslü **Katolik Mezarlığı**'nı göreceksiniz.

Josephine Powell

Galeri Baraz

Yahşi **Baraz**'ın sahibi olduğu bu galeri, Kurtuluş Caddesi No: 141'de (*www.galeribaraz.com*) bulunuyor. **Burhan Doğançay**'ın da aralarında olduğu çeşitli sanatçıların eserleri dönemsel olarak sergileniyor.

Bulgar Eksarhanesi

Bulgar Eksarhanesi

Bina, Halaskârgazi ve Abide-i Hürriyet caddeleri arasında uzanan geniş bir bahçe içinde yer alıyor. XIX. yüzyılın ikinci yarısında Bulgarların **Rum Ortodoks Patrikhanesi**'nden bağımsız bir kilise kurma çabaları devam etmiş. 11 Mart 1870 tarihli bir fermanla Osmanlı Devleti bağımsız **Bulgar Kilisesi**'nin kurulmasına izin vermiş. Fermana göre Bulgar cemaatinin başında bir eksarh bulunacaktı. Eksarh, **önder** ya da **başkan** anlamında bir terim ve Ortodoks kilisesi hiyerarşisinde **patrik ile metropolit** arası bir rütbeye denk geliyor. Dolayısıyla bu bina **Bulgar Patrikhanesi** gibi bir işlev üstlenmiş ama İstanbul'da Bulgar kalmamış! XIX. yüzyılın sonlarına **ait** dört katlı yapı **Eksarh I. Jozif** tarafından yaptırılmış. Bulgarlara **ait** E-5 üzerinde bir hastane de vardı. Sonra Türkiye Hastanesi oldu, binanın üzerindeki haç da kaldırıldı.

Çankaya Apartmanı

Arada sıkışıp kalmak...

Halaskargazi Caddesi

Dört kilometre uzunluğundaki Halaskârgazi Caddesi, Harbiye'den Şişli Camii'ne (inşası: 1945-1949) kadar uzanır ve camiden sonra Büyükdere Caddesi olarak devam eder. Tamamen klasik Osmanlı mimarisi tarzında inşa edilen Şişli Camii'ni mimar Vasfi Egeli tasarlamış. Halaskârgazi Caddesi adını (**Halaskâr:** kurtarıcı) Atatürk'ten alıyor. Günümüze ulaşmayı başarmış birkaç XIX. yüzyıl binası cadde boyunca yapacağınız yürüyüşünüze renk katabilir. **Gazeteci Hrant Dink** 2007 yılında bu caddede, **Agos** Gazetesi'nin önünde öldürülmüştü.

Hrant Dink

Şişli Etfal Hastanesi, Saat Kulesi ve Mescidi

Halaskargazi Caddesi'nden Küçükbahçe Sokak'a saparsanız Şişli Etfal Hastanesi'ne gelirsiniz. **Sultan II. Abdülhamid** hastaneyi sekiz aylıkken ölen kızı **Hatice Sultan** için 1899'da yaptırmış. **Etfal** Arapça tıfılın çoğulu, dolayısıyla **çocuklar** anlamına geliyor. Bahçede bulunan 20 metre yüksekliğindeki saat kulesi minare ve mescit görevi de yapıyor. İtalyan mimar **Raimondo d'Aronco** tarafından planlanmış ve 1907'de inşa edilmiş. Kırmızı tuğla ve beyaz mermerin kullanıldığı bir cephe düzenlemesine sahip olan kulenin gövdesi, dört kenarını çevreleyen bir balkon-şerefe ile bitirilmiş. Mescid bugün hemşire yemekhanesi olarak kullanılıyor.

Sokak aralarında I. Ulusal Mimari Akımı'nın örnekleri var.

Atatürk Müzesi

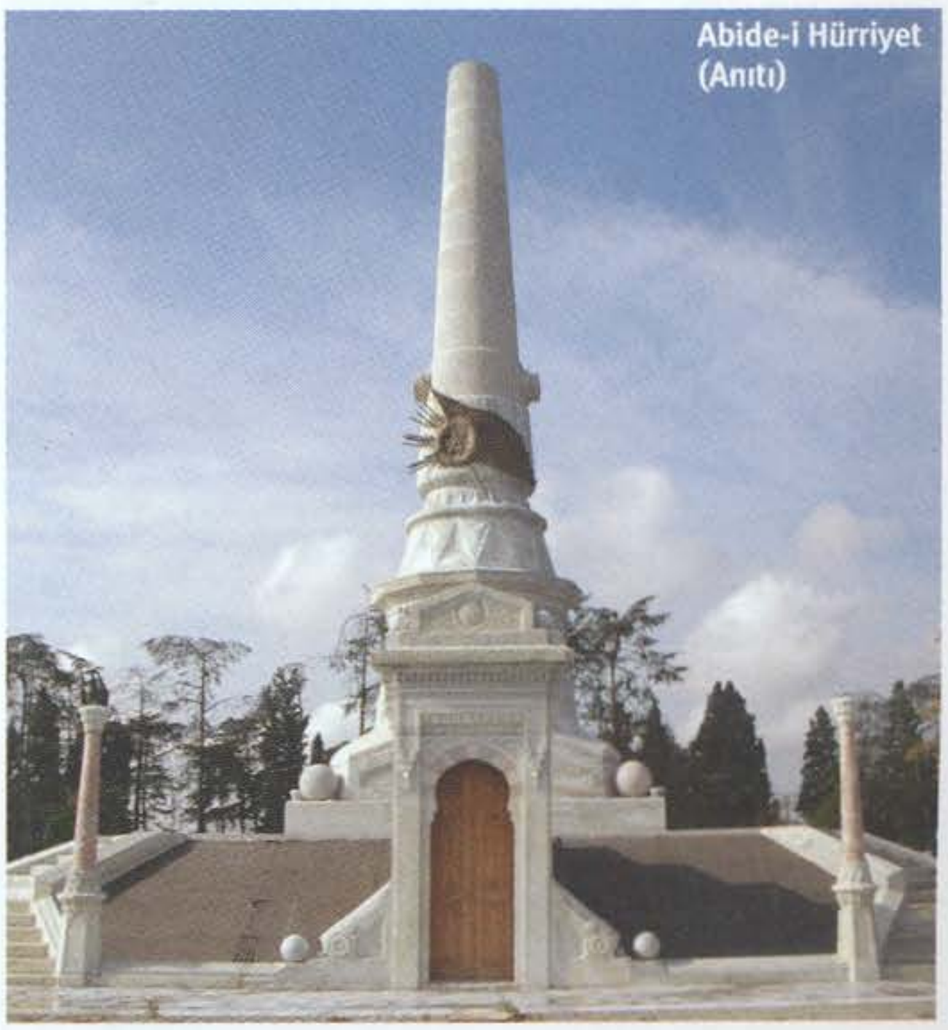
Halaskargazi Caddesi üzerindeki pembe renkli üç katlı binada bulunan müzede (*pazar ve pazartesi günleri kapalı*), Mustafa Kemal Atatürk, annesi ve kız kardeşiyle birlikte bir süre yaşamış. 13 Kasım 1918 günü İstanbul'a gelerek Samsun'a hareket tarihi olan 16 Mayıs 1919'a kadar Osep Kasabyan'ın 1908 yapımı, bu 3 katlı evinde kalmış. Mustafa Kemal, I. Dünya Savaşı sona erdikten sonra İstanbul'un düşman işgali altında bulunduğu günlerde arkadaşlarıyla sık sık bu evde toplanmış. Atatürk'ün Ankara'ya yerleşmesiyle bina 1924'te, eski valilerden Erzurum milletvekili Tahsin Uzer tarafından satın alınmış. 15 Haziran 1942'de ise Atatürk İnkılabı Müzesi olarak ziyarete açıldı. Özel eşyaları, fotoğrafları ve birkaç tablosunun olduğu müzede etiketlerin sadece Türkçe yazılmasından ötürü turistlerin bir şey anlaması pek mümkün değil.

Mecidiyeköy

Mecidiyeköy futbol sevdalılarının, alışveriş severlerin ve bilgisayar ekipmanı arayanların ilgi alanı içinde. Sultan Abdülmecid tarafından kurulduğu için onun adını taşıyor. Cevahir AVM açıldığı 2005 senesinde Avrupa'daki en büyük alışveriş merkeziydi. Yakınındaki daha küçük Profilo AVM de ilginizi çekebilir. Astoria ise daha şık mağaza ve restoranların olduğu bir merkez.

Abide-i Hürriyet (Anıtı) Çağlayan civarında, E-5'ten Haliç'e giderken sağ kolda bulunuyor. 31 Mart Olayı olarak bilinen Meşrutiyet karşıtı ayaklanmanın bastırılması sırasında şehit olanların anısına yaptırılmış. Şişli'nin en yüksek tepesinde bulunan anıt 1911'de bitirilmiş. Örme taştan yapılan anıt havaya atış yapan bir top şeklinde ve altında şehit olan askerler gömülü.

Sayılarla Galatasaray

- 1905'de kuruldu.
- 2000'de UEFA kupasını kazanarak önemli bir Avrupa Kupası'nı alan ilk ve tek Türk futbol takımı oldu.
- 2000'de Süper Kupa'nın sahibi oldu.
- 10 kez Cumhurbaşkanlığı Kupası'nı kazandı.
- Şampiyonlar liginde 10 kez yarıştı.
- 17 kez Türkiye Kupası'nı kazandı.

Galatasaray Türk futbol tarihinin en büyük başarısı olarak da nitelenen UEFA Kupasını kazandı.

NASIL GİDİLİR?

Osmanbey ve Şişli/Mecidiyeköy metro istasyonlarından faydalanabilirsiniz. Taksim Meydanı'ndan kalkan çok sayıda otobüs Halaskargazi Caddesi'nden geçiyor.

NE YAPILIR?

Galatasaray'ın yeni stadı **Aslantepe** TEM'in üzerine yapıldı. **Ali Sami Yen Stadyumu** yıkılıp yüksek binalar yapılacak. **Baklahorani Karnavalı** yeniden başlar mı, başlamaz mı bilinmez ama Paskalya'dan önceki büyük perhizde müzik ve kutlamalar için **Despina**'ya (detaylar aşağıda) gitmenizi öneririz. Her cumartesi Gökkuşağı Sokak'ta kurulan **Feriköy Organik Pazarı**'na uğrayabilirsiniz.

NEREDE YENİR?

Despina
Açıkyol Sokak No. 9, Kurtuluş
Tel: 0212 247 33 57
1946 yılında Madam Despina tarafından açılan bu şirin meyhaneye gelenleri kapıdan girer girmez Madam Despina'nın resmi karşılıyor. Harika bir Haliç manzarası olan meyhanede Ermeni ve Rum mezelerine canlı fasıl müziği eşlik ediyor. Mezelerden balık ve ızgara ete yer kalmıyor.

Hamov
Şahap Sokak No.36, Feriköy
Tel: 0212 225 78 90
Arka sokaklardaki bu sevimli kafede günlük değişen menüdeki lezzetleri tadabilirsiniz. Ermeni mutfağı konusunda uzmanlaşmış olan mekan pazar günleri kapalı. Topiği mutlaka deneyin.

İstanbul Muhallebicisi
Halaskargazi Caddesi No. 198
Şişli
Tel: 0212 219 22 52
Aşuresi, sütlü ve hamurlu tatlılarıyla ünlü mekanın yemekleri de lezzetli.

Mantıcı
Ergenekon Caddesi, Tayyareci Fehmi Bey Sokak No. 10
Pangaltı
Tel: 0212 232 3276
10 masalı kafede sadece mantı servisi yapılıyor.

Pangaltı Kafe
Halaskargazi Caddesi No. 157
Osmanbey
Tel: 0212 234 76 19
Diğer yerlerle kıyaslandığında bu kafedeki fiyatlar makul.

NEREDE KALINIR?

Gallery Residence
Süleyman Nazif Sokak No. 10
Tel: 0212 291 7710
www.galleryresidence.com
21 odalı işletmedeki lüks suitler özellikle iş seyahatinde olanların tercihi, restoranı yok ancak SPA keyfinden yararlanabilirsiniz.

Holiday Inn
Halaskargazi Caddesi No. 206
Tel: 0212373 38 00
www.hisisli.com
Şişli Camii'nin yanındaki hotel 86 odalı. İçinde Deco Restaurant, bar, spa ve spor salonu var.

Ramada Plaza
Halaskargazi Caddesi
No. 139-151
Tel: 0212 315 44 44
www.ramadaplazaistanbul.com
176 odalı otel ana caddenin hemen üstünde, Osmanbey metro durağının yanında. İki restoranı ve spor merkezi ile her türlü konforu sağlıyor.

The Marmara Şişli
Ortaklar Caddesi No. 30
Mecidiyeköy
Tel: 0212 370 94 00
www.themarmarahotels.com
107 odalı otelde farklı büyüklükteki odalar tren kompartmanı izlenimi veriyor. Lobide yemek servisinin yapıldığı tesiste spor merkezi de var.

The Marmara Şişli

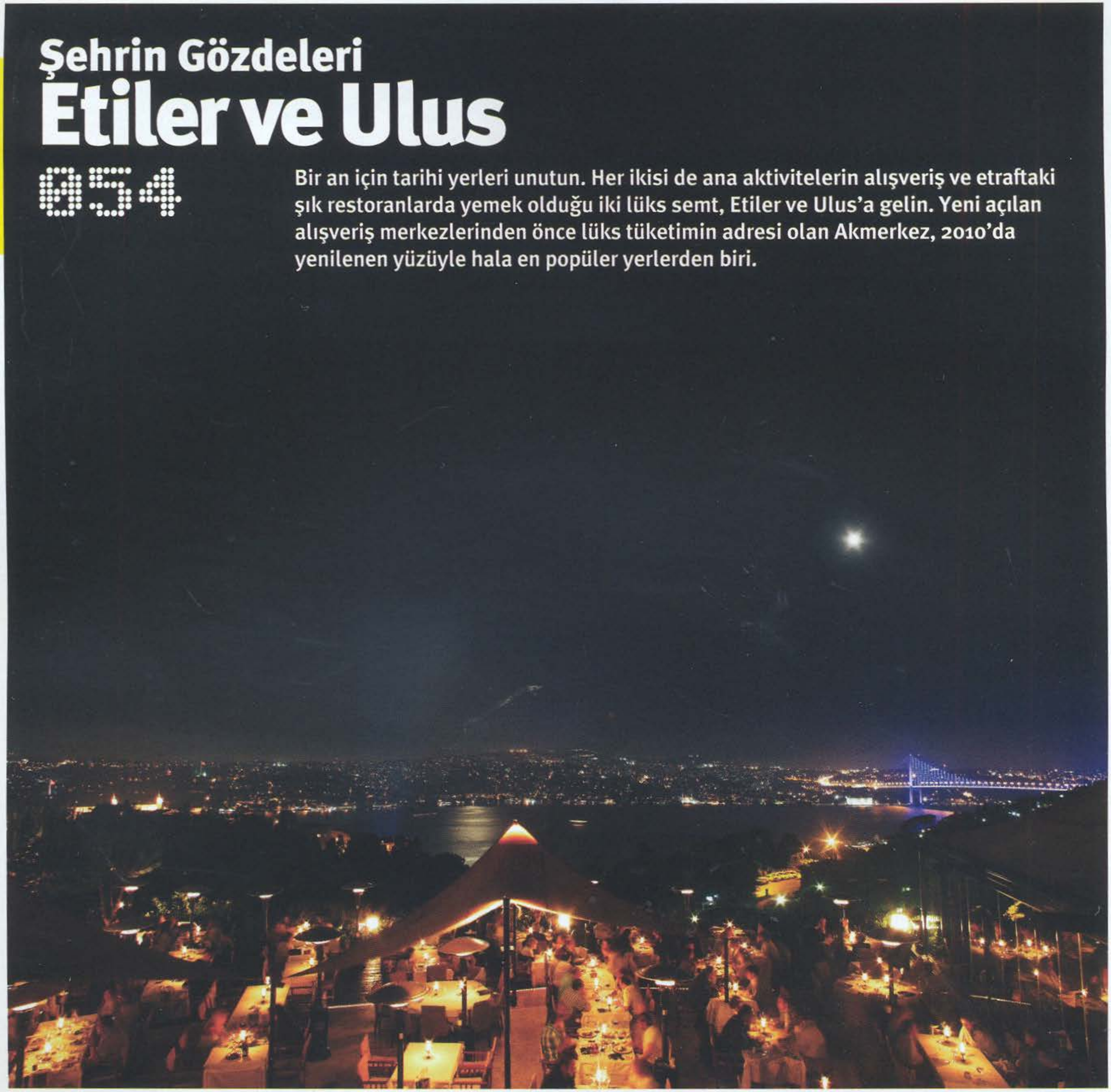
Bomonti Feriköy Ekolojik Pazar

Şehrin Gözdeleri

Etiler ve Ulus

234

Bir an için tarihi yerleri unutun. Her ikisi de ana aktivitelerin alışveriş ve etraftaki şık restoranlarda yemek olduğu iki lüks semt, Etiler ve Ulus'a gelin. Yeni açılan alışveriş merkezlerinden önce lüks tüketimin adresi olan Akmerkez, 2010'da yenilenen yüzüyle hala en popüler yerlerden biri.

Etiler, İstanbul'da varlıklı kesimin yaşadığı semtlerden, dolayısıyla dükkan ve restoranlardaki fiyatlar cüzdanların gücünü yansıtıyor. Semt adını Orta Anadolu'ya imzalarını atmış olan **Hititlerden** alsa da tarih düşkünlerinin pek ilginç bulmayacağı bir yer. Türkiye Cumhuriyeti'nin 1923 senesinde kuruluşunun hemen ardından İstanbul'da oluşan semtlere eski uygarlıkların ismini verme modası çıkmış; Etiler'in komşusu **Akatlar** da adını geçmişte kalmış bir uygarlıktan alan semtlerden biri. Bu civardaki sokaklardan birinin adı ise **Selçuklar**. Arnavutköy ve Kuruçeşme'nin yukarısındaki tepelerde kurulan **Ulus**, Yahudi nüfusun yoğun olduğu bir yerleşim. Semtteki **Ulus Parkı**, ev sahipliği yaptığı restoranların yanısıra harikulade bir Boğaz manzarası da sunuyor.

Ahmet Adnan Saygun

Her zaman kalabalık olan Ahmet Adnan Saygun Caddesi Ulus'u Etiler ve Zincirlikuyu'ya bağlıyor. Burada **Sefarad ve Aşkenaz** cemaatleri için yapılan iki **Musevi Mezarlığı** var. Mezarlığın yakınındaki Musevi Lisesi, Ulus **Oditoryumu** olarak geçiyor ve hala 500 kadar öğrenciye öğretim veriyor. Yakındaki heykel, Batı tarzı klasik müziği Türk Halk Müziği ile harmanlayan besteci **Ahmet Adnan Saygun'a** (1907-91) ait. Saygun, ilk Türk operası olan "Özsoy" u bestelemiş. Atatürk'ün beğenmesi ve yeni bir eser istemesi üzerine "Taşbebek"i 1934'te kaleme almış.

Mayadrom

Akmerkez

ALIŞVERİŞ

Joke Queen

Bu bölgede alışveriş deyince tüm yollar Nispetiye Caddesi üzerinde bulunan ve önde gelen markaları barındıran **Akmerkez'e** (*www.akmerkez.com.tr*) çıkıyor. Burada yemek yiyip kahve içebileceğiniz gibi, sadece etrafı ve insanları da seyredebilirsiniz. 2009 senesinde Akmerkez yeni rakipleriyle yarışa bilmek için baştan aşağı yenilendi. **Mayadrom** da (*www.mayadrom.com.tr*) alışveriş meraklılarının bir diğer adresi. İçindeki **Joke Queen** (*Tel:0212 352 00 55*) lezzet ve eğlence düşkünleri için ideal.

NEREDE YENİR?

All Sports Café
Bıyıklı Mehmet Paşa Sokak No.1/2
Tel: 0212 257 42 99
www.allsportscafe.com
1994 senesinden beri hizmet veren bu küçük kafe bir ara sokakta bulunuyor. Spor meraklılarına hitap eden aksesuarlarla döşenmiş bir ortamda sandviç, salata ve makarna çeşitlerini sunuyor.

All Sports Café

Da Mario
Dilhayat Sokak No. 7
Tel: 0212 265 51 86
www.damariorestaurant.com
Bir villada servis veren bu mükemmel İtalyan restoranının yaz akşamları için küçük bir bahçesi var ama kış akşamlarında daha popüler.

Günaydın Et Lokantası
Seher Yıldız Sokak No. 6
Tel: 0212 265 02 32
www.gunaydinet.com
Et severler için bir cennet sayılabilecek restoranda misafirlere sunulan lezzetli kebabın eti Trakya'daki kendi çiftliklerinden geliyor.

Harvard Café
Seher Yıldız Sokak, No. 6
Tel: 0212 287 10 51
Arka sokaklara gizlenmiş bu popüler kafe standart menüsü ile her zaman sadık müşterilerinin akınına uğruyor.

Hünkar
Nispetiye Caddesi, No. 52
Tel: 0212 287 84 70
Lezzetli Türk mutfağı örnekleriyle tanınan restoran, ayva ve tarçınla pişirilmiş kuzu eti gibi geleneksel yemekleri tadabileceğiniz bir mekan. İrmik helvası ya da aşure gibi tatlılar için midenizde yer ayırmayı unutmayın.

Mado
Nispetiye Caddesi, No.24
Tel: 0212 263 72 41
www.mado.com.tr
Meşhur dondurmacılar zincirinin bir üyesi, Kahramanmaraş usulu dondurmayı tatmak isteyenlerin doğru adresi.

Paper Moon
Akmerkez Tel: 0212 282 16 16
www.papermoon.com.tr
Akmerkez bünyesindeki bu popüler restoran alışveriş yorgunlarına da, iş adamlarına da hitap ediyor. Pizzadan ahtapot carpaccio'ya kadar geniş bir yelpazede İtalyan mutfağının lezzetli seçeneklerini sunuyor. Fiyatlar ise popülaritesiyle orantılı olarak yüksek.

Paper Moon

Sunset
Ulus Park, Adnan Saygun Caddesi, Yol Sokak No. 2
Tel: 0212 287 03 57
www.sunsetgrillbar.com
Sunset Japon ve Thai mutfağından örneklerin yanısıra yeni Türk yemeklerini de tadabileceğiniz, Türkiye'nin jet sosyetesinin tercih ettiği bir restoran. Özellikle geniş şarap menüsü ve mükemmel İstanbul manzarası gecenizi unutulmaz kılacak.

Ulus29
Ulus Park, Adnan Saygun Caddesi, Yol Sokak No. 1
Tel: 0212 265 61 81
www.group-29.com
Muhteşem Boğaz manzarası olan şık bir restoran. Popüler Türk kebaplarının yanısıra, menüsünde Pekin ördeği gibi lezzetleri de bulabilirsiniz. Gecenin ilerleyen saatlerinde yandaki salona geçip eğlencenin doruklarına çıkabilirsiniz.

Küçük New York

Levent ve Maslak

Levent ve Maslak turistlerin pek fazla ziyaret etmediği, İstanbul'un son yıllarda gelişen iş bölgeleri. Maslak'ta 25 yıl kadar önce sadece birkaç bina varken bugün uluslararası şirketlerin Türkiye merkezleri ve gökdelenler yer alıyor. Yoğun trafiğe sahne olan bu bölge, alışveriş merkezleri ve restoranlarıyla cazip bir çekim noktası. Maslak'taki köşkler geçmişi hatırlatırken Çağdaş Sanat Müzesi Elgiz geleceğe kapı açıyor.

XVIII. yüzyılda Levent'te Kaptan-ı Derya (Deniz Kuvvetleri Komutanı) Cezayirli Hasan Paşa'nın bir çiftliği varmış. Semtin adı onun denizcilerinden geliyor. Aslında Levent İtalyanların Doğu Akdeniz'de yaşayanlara verdiği "Levanten" ismiyle aynı kökten. Maslak ise Belgrad Ormanları'ndan gelen suyun depolandığı bir su haznesinden almış adını. Havalı "Mashattan" imajı yaratılma çalışmalarına karşın, Maslak Büyükdere Caddesi trafiğinden ötürü keşmekeş bir görüntü sergiliyor. Aslında burası ilginç bir yer, sayıları hergün artan gökdelenlere, gecekonduların ve köpek sürülerinin arasından geçerek ulaşıyorsunuz. İstanbul Teknik Üniversitesi'nin merkez kampüsü ve Harp Akademileri de Maslak'ta bulunuyor.

Zafer Bayramı sırasında Maslak'taki gökdelenler.

Gökdelenler Savaşı

Hepsi tamamlandığında Maslak'ta gökdelenler arasında bir savaş olacak gibi görünüyor; 4. Levent'teki 64 katlı İstanbul Sapphire 261 metreye ulaştı. 53 katlı Diamond of İstanbul ise 270 metrelik yüksekliğiyle Avrupa'nın en yüksek gökdelenlerinden biri olmaya aday. Tek problem uzun zamandır inşaatın durmuş olması.

Maslak Kasırları

Maslak Parkı'nın içinde Sultan II. Mahmud döneminde yapıldığı düşünülen kasırlardan (*Tel: 0212 276 10 22, pazartesi ve perşembe günleri kapalı*) **Kasr-ı Hümayun, Mabeyn-I Hümayun, Limonluk, Çadır Köşkü** ve **Paşalar Dairesi** günümüze ulaşmış. **Sultan Abdülaziz**, Boğaz'ın akıntılı sularının tehlikeli olduğunu düşünüyormuş. Tarabya'da oturduğu köşkten tekneyle denize açılan yeğeni **II. Abdülhamid**'i bundan vazgeçirmek için bu kasırları ona hediye etmiş. Şehzade Abdülhamid'in çalışma ve dinlenme evi olarak kullandığı Kasr-ı Hümayun günümüzde müze. Geniş, bol ağaçlı bir parkta yer alan kasırdaki ana merdivenin trabzanları ve yatakların üstünde asılı ayna çerçeveleri bizzat Abdülhamid tarafından oyulmuş. Konaklama için kullanılan Mabeyn-i Hümayun'un etrafı nadir bulunan bitkilerle çevrilmiş. Sekizgen Çadır Kasrı güzel bir kafeye ev sahipliği yaparken, Limonlukta Abdülhamid'in Fransa'dan ithal ettiği kamelyalar görülebilir. Paşa Dairesi ise yönetime ayrılmış.

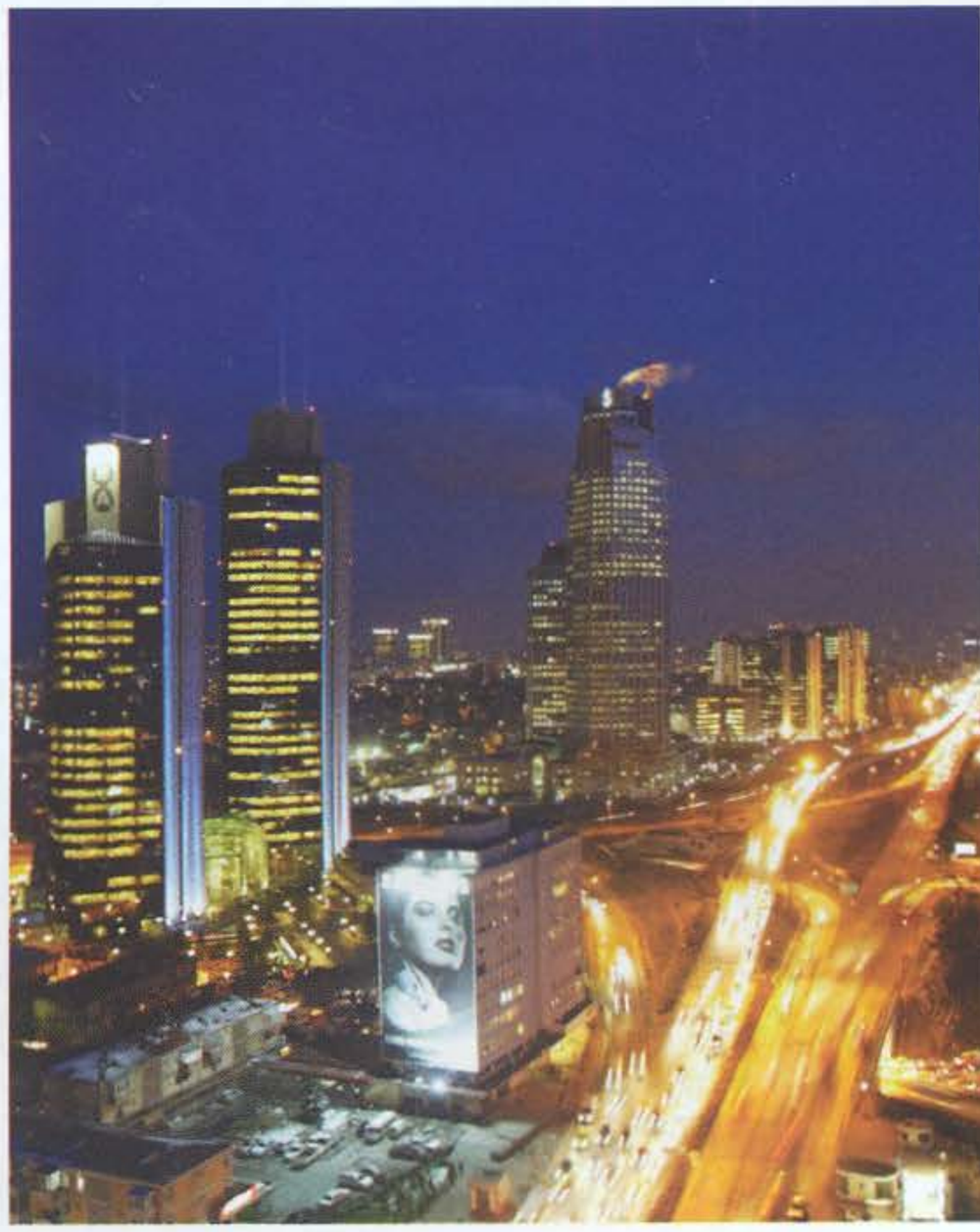
Son derece yoğun Maslak merkezinden geçtikten sonra bu park, huzur dolu bir vaha gibi çıkıyor karşınıza.

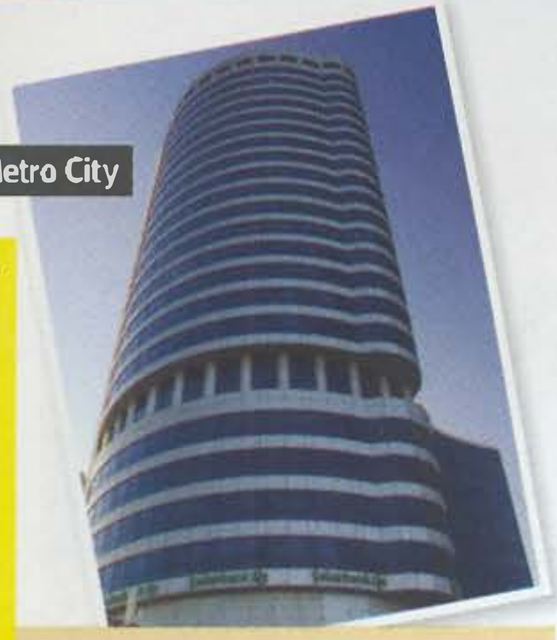

Kasr-ı Hümayun

Elgiz Modern Sanat Müzesi

2001 yılında açılan bu harika modern sanat müzesi (*Tel: 0212 290 25 25, www.elgizmuseum.org, pazar, pazartesi ve salı günleri kapalı*) Maslak Meydan Sokak'ta yer alıyor. Sevda ve Can Elgiz'in etkileyici koleksiyonuna ev sahipliği yapan müze, Gilbert ve George, Tracey Emin, ve Cindy Sherman gibi yabancıların eserlerini Burhan Doğançay, Abdurrahman Öztoprak, Fahrelnissa Zeid ve daha birçok Türk sanatçının eserleriyle birlikte yanyana sergiliyor. İTÜ Ayazağa metro istasyonundan buraya ulaşmak için yolun karşısına geçin ve Beybi Giz Plazayı bulun.

Metro City

NASIL GİDİLİR?

1.Levent, 4. Levent ve İTÜ Ayazağa'da (Maslak için) metro istasyonları var. Maslak'a giden 25T ve 325YK2 no'lu otobüsler Taksim'den kalkıyor. Sarıyer'e Maslak üzerinden giden otobüsler Parkorman ve Maslak Kasırları'ndan geçiyor. Sarıyer ve Tarabya istikametine giden minibüslere de binebilirsiniz.

ALIŞVERİŞ

Şehrin bu bölgesi alışveriş merkezleri bakımından çok zengin. 2006'da Levent'te açılan **Kanyon** *(www.kanyon.com.tr)* varlıklı kesime hitap eden, çeşitli restoranları ve tasarımı ile etkileyici bir alışveriş merkezi. İçindeki **Wanna** (*Tel: 0212 353 11 80*) son zamanların en popüler restoran-gece kulüplerinden biri. İstinye Park (*www.istinyepark.com.tr*) İstanbul'da alışveriş için tercih edebileceğiniz en iyi, en lüks ve en büyük mekanlar arasında. 2007 yılında açılan merkez üç bölümden oluşuyor: **Mısır Çarşısı**'nı andıran, ağırlıklı olarak yiyecek satılan kısmı, tanınmış markalara ait dükkanların ve yemek mekanlarının yer aldığı **alışveriş merkezi** ve adeta **Rodeo Drive** gibi olan, ünlü tasarımcıların eserlerinin satıldığı cadde tarzındaki bölümü. Mısır Çarşısı gibi olan kısımda göz atmanızı önereceğimiz mekanlar arasında envai çeşit peyniri bulabileceğiniz **Park Peynir** (*Tel: 0212 345 72 75, www.parkpeynir.com*), lezzetli ekmekleri olan **Backhaus** (*Tel: 0212 345 53 00*) var. Harika şarküteri ürünleri için **Polonez**'e (*Tel: 0212 345 62 06, www.polonezsarkuteri.com*) ve baharatlar için **Arifoğlu**'na (*Tel: 0212 345 50 37, www.aogida.com*) göz atabilirsiniz. Levent'te 2002 yılında açılmış olan **Metro City** ise bu AVM'lerinin en mütevazı olanı.

Kanyon

İstinye Park, İstanbul'un yeni alışveriş merkezlerinden.

Köşebaşı

NEREDE YENİR?

İstinye Park ve Kanyon alışveriş merkezlerinin her ikisinde de yemek yiyebileceğiniz çok sayıda seçenek bulabilirsiniz.

Garaj
Hacı Adil Caddesi, Karanfil Sokak No. 2, 2.Levent
Tel: 0212 281 48 48
Şehirdeki en iyi İskender Kebap yapan yerlerden biri. Tüm malzemeler İskender Kebab'ın menşei Bursa'dan geliyor.

Gina

Gina
KanyonAVM
Tel: 0212 353 54 52
www.ginaristorante.com
Son derece şık bir ortamda lezzetli makarna çeşitlerini ve İtalyan mutfağının ürünlerini tadabileceğiniz bir restoran.

Günaydın Steakhouse
İstinye Park AVM
Tel: 0212 345 57 82
Bifteğinizi tam isteğinize uygun pişirip yanında harika bir şarap listesi sunan restoranda başlangıçlarla, ana yemeklerin lezzeti yarışıyor.

Köşebaşı
Çamlık Sokak No. 15
3.Levent
Tel: 0212 270 24 33
www.kosebasi.com.tr
Eski, ahşap bir evde bulunan kebap restoranı ünlü gezi dergisi Conde Nast Traveler'dan da övgü almış. Çöp şiş tatmak için doğru mekanlardan.

Küçük Ev
Çarşı Caddesi No. 5, 1. Levent
Tel: 0212 282 96 96
www.kucukev.com
Esnaf lokantası tarzındaki işletme 1983'te açılmış. Ton balıklı ve beğendili pideler ile karışık acılıyı (bol baharatlı yaprak döner) deneyebilirsiniz.

L'Entrecote de Paris
Kanyon AVM
Tel: 0212 353 55 05
Nişantaşı kökenli gösterişli bir et restoranı.

Le Pain Quotidien
Kanyon AVM
Tel: 0212 353 06 77
Kır evi görüntüsünde dekore edilmiş, çok çeşitli sandviçler ve kekler bulabileceğiniz Fransız tarzı fırın.

Masa
İstinye Park AVM
Tel: 0212 345 53 23
İstinye Park AVM'nin cadde bölümünde yer alıyor. Zengin bir dünya mutfağı menüsü ve şarap listesi sunan lüks restoranda önceden rezervasyon yaptırmakta fayda var.

Midpoint
Kanyon AVM
Tel: 0212 353 07 70
Menüsünde 100'den fazla çeşit bulabileceğiniz restoranlar zincirinin bir üyesi.

Mirror

Mirror
Levent İş Kuleleri No. 3
4.Levent
Tel: 0212 283 63 67
www.mirrorbistro.com
Minimalist bir dekorda, uluslararası mutfaktan örnekler sunuyor.

Namlı
Nispetiye Caddesi, Gonca Sokak No. 3
1.Levent
Tel: 0212 264 10 49
www.namlikebap.com.tr
Kebaplarıyla öne çıkan mekanın spesiyalitesi Elazığ Sarum tavuk kebabı.

Tike
Hacı Adil Caddesi, Karanfil Sokak No. 4, Aralık, 2.Levent
Tel: 0212 281 88 71
Adanalı kuzenlerin açtığı Tike'de başarılı ve geniş bir kebap repertuarı bulacaksınız. Meşhur beyti ve külbastıyı sevenler tavuklusunu da deneyebilirler.

NEREDE KALINIR?

Dedeman Hotel
Yıldız Posta Caddesi No. 50, Gayrettepe
Tel: 0212 274 88 00
www.dedeman.com
Standart iş otelinin 325 odası var.

Mövenpick

Plaza Hotel

Mövenpick
Büyükdere Caddesi, 4.Levent
Tel: 0212 319 29 29
www.moevenpick-istanbul.com
4. Levent'teki metro durağı 249 odalı bu otele ulaşımı kolaylaştırıyor.

Plaza Hotel
Barbaros Bulvarı No. 165
Balmumcu
Tel: 0212 370 20 20
www.theplazahotel.com.tr
234 odalı otelde restoranlar, bar, patisserie, spor salonu ve business center bulunuyor.

Sheraton Maslak
Büyükdere Caddesi, 4.Levent
Tel: 0212 335 99 99
www.sheraton.com/istanbul
Son derece yoğun trafiğin, hatta karşıdan karşıya geçmenin bile zor olduğu ana caddede bulunan 374 odalı otel, iş seyahatleri için iyi olabilir ama turistler için değil.

Dedeman Hotel

Sheraton Maslak

BOĞAZİÇİ
(AVRUPA YAKASI)

056 Boğaziçi ve Köprüler *(sy. 368)*
057 Tophane, İstanbul Modern ve Kabataş *(sy. 376)*
058 Dolmabahçe Sarayı *(sy. 386)*
059 Beşiktaş *(sy. 394)*
060 Yıldız Parkı, Şale ve Sarayı *(sy. 402)*
061 Çırağan Sarayı *(sy. 406)*
062 Ortaköy *(sy. 410)*
063 Kuruçeşme ve Arnavutköy *(sy. 418)*
064 Bebek *(sy. 426)*
065 Rumelihisarı ve Aşiyan *(sy. 432)*
066 Emirgan *(sy. 440)*
067 Sakıp Sabancı Müzesi *(sy. 444)*
068 İstinye ve Yeniköy *(sy. 448)*
069 Kalender, Tarabya ve Kireçburnu *(sy. 458)*
070 Büyükdere ve Sadberk Hanım Müzesi *(sy. 462)*
071 Sarıyer, Rumeli Kavağı, Garipçe ve Rumeli Feneri *(sy. 466)*

Dünyanın Kolyesi
Boğaz ve Köprüleri

8.5.6

İstanbul'un olağanüstü güzelliğini sadece bir sözcük ile anlatmak isteyenlerin üzerinde uzlaştığı tek kelime: Boğaz... Her göz göze gelişinizde bir başka güzelliğini keşfettiğiniz, kalpleri deli gibi çarptıran Boğaz, Bizanslılara göre dünyanın kolyesi... Kimisi iki kıtayı bağladığından söz eder, kimi ise gönülleri... Her ne olursa olsun, Boğaz, Şair Nedim'in kasidesinde dediği gibi "bi misl ü behadır". Her gün değişen rengiyle şehrin ruh halini sularında yansıtır ve sonra da bir sanatçı zarafetiyle bu renklerle tekrar boyar gökyüzünü. Çevresindeki yeşil alanlar ve eski muhteşem evlerin birçoğu ne çare ki artık sadece hatıralarda...

Boğaz, Avrupa ve Asya kıyılarını birbirinden ayıran muhteşem bir su kanalı. Eski İstanbul'un kalbi **Saraybur**nu'ndan Karadeniz'in çıkışındaki **Anadolu Kavağı**'na kadar yaklaşık 30 kilometre boyunca uzanıyor. Eskiden kıyılarını süsleyen birçok güzel yalının yok olmasına rağmen Boğaz'ın güzelliği insanların üzerinde hala mıknatıs etkisi yaratıyor. Boğaz'da tekne turu yapmaktan, tarihi saraylar ve eski kaleleri seyretmekten, kuşları ve yunusları izlemekten, köprülerin altından geçmekten daha keyifli ne olabilir ki? En sondaki Anadolu Kavağı'nda (sy. 558) balık molası verebilir ve tepedeki **Yoros Kalesi**'ne tırmanıp Karadeniz'in güzelliğinin tadını çıkarabilirsiniz. Vapura binip Kanlıca'da (sy. 546) yoğurt yedikten sonra sıra geri dönüşe gelir.

Boğaz'ın Adı Nereden Geliyor?

Eski **Yunan** mitolojisine göre Boğaz adını tanrılar tanrısı **Zeus**'un gözdesi rahibe **İo**'dan almış. Kıskanç karısı **Hera**'nın gazabından korkan Zeus, İo'yu ineğe çevirmiş. Hera durumun farkındaymış ve zavallı İo'yu avlamak için bir at sineği göndermiş üzerine. İo da at sineğinden kurtulmak için dünyayı dolaşmaya başlamış. Sonunda Asya'dan Avrupa'ya geçmiş. Bu geçişi sırasında Boğaz'a ismini vermiş (**Bosphorus: "inek geçidi"** demek). Hikaye İo'nun **Mısır**'a ulaşması ve Zeus'un onu yeniden insana döndürmesiyle mutlu sonla bitmiş.

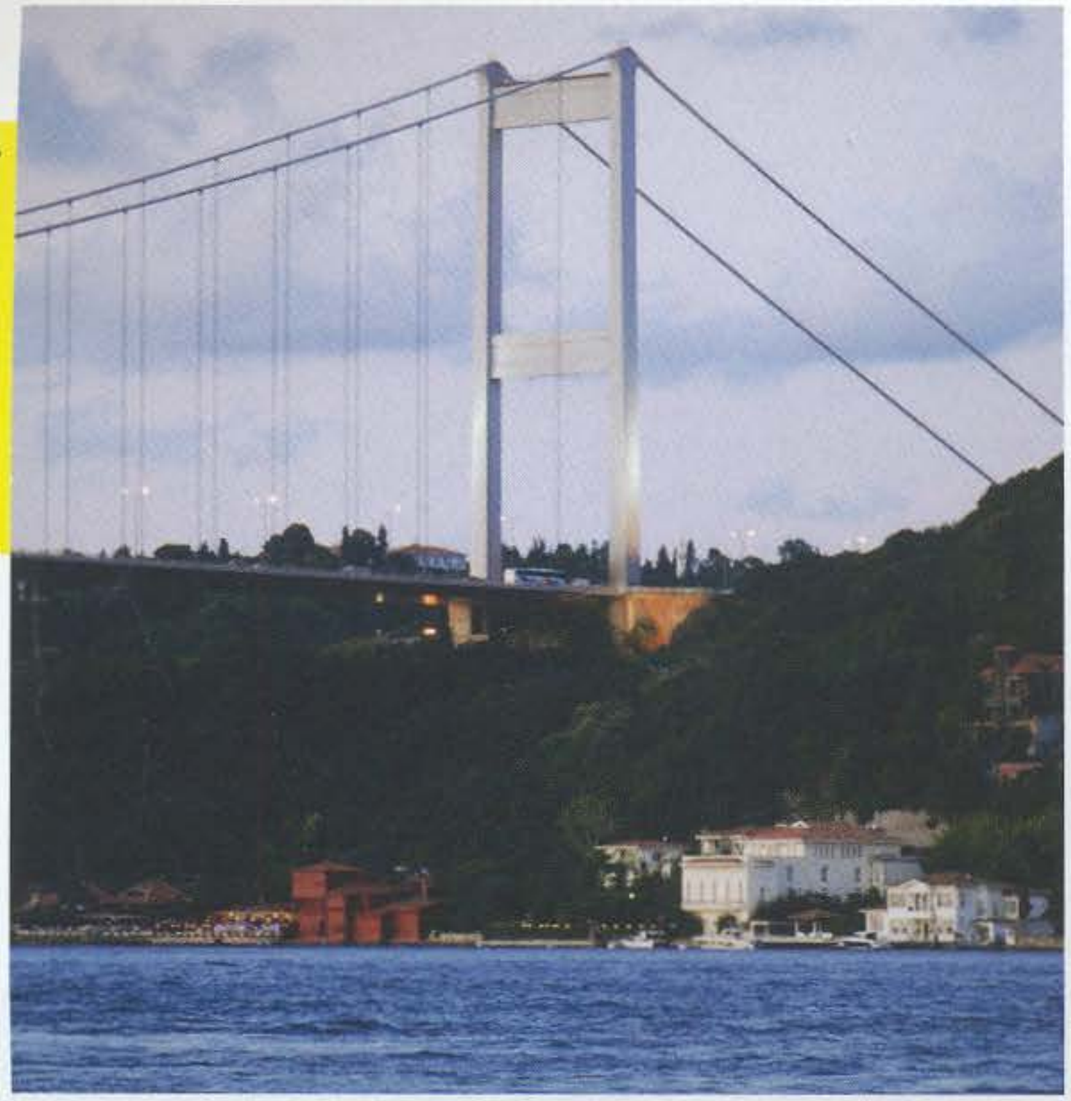
Zeus, Hera ve İnek suretindeki İo

Stratejik Önemi

Marmara Denizi aracılığıyla Akdeniz ve Karadeniz'i birbirine bağlayan İstanbul Boğazı tarihin her döneminde büyük bir stratejik öneme sahip olmuş. Bu yüzden **Büyük Konstantin Roma İmparatorluğu**'nun yeni başkenti olarak İstanbul'u seçmiş. Bu yüzden şehrin başına çok sorun da açılmış. **Kırım** (1853-1856), **Osmanlı-Rus** (1877-1878) ve **I. Dünya Savaşları** sırasında Boğazları paylaşmak en büyük sorun olmuş. Sonunda 1936 **Montrö Antlaşması** ile karara bağlanmış; Boğazların uluslararası deniz yolu olmasına karar verilmiş. Türkiye'ye Karadeniz'de kıyısı olmayan ülkelerin gemilerine ve savaş gemilerine geçişi engelleme hakkı tanınmış. Boğaz dünyadaki en yoğun trafiğe sahip su yollarından biri. Her yıl 60,000 civarında gemi geçiyor. Bunların 10,000'den fazlası petrol ya da patlayıcı malzeme taşıyor. Boğaz taşıma için de kullanılıyor, balık tutmak için de, o yüzden her gün üzerinde 2,500 civarında gemi ya da teknenin hareketi tespit ediliyor. Özellikle petrol tankerlerinin tehlike yaratma riskinden dolayı 2003 yılında Boğaz'ın iki yakasına beyaz radar kuleleri dikildi.

Boğaz'da yelken keyfi

AKP tarafından 2012 seçimleri için bir propaganda malzemesi olarak lanse edilen Kanal İstanbul Çatalca tarafında yapılacak bir kanalla Karadeniz'i Marmara Denizi'ne bağlamayı öngörüyor. 45-50 kilometre uzunluğunda olması düşünülen kanalın su derinliği yaklaşık 25 metre olacak. Su yüzeyinde genişlik 145-150 metre civarında planlanıyor. Çıkacak harfiyatla bir ada ve üzerinde de büyük bir havalimanı yapılacak. Gemi trafiğinin kanala yönlendirilmesi ile Boğaz'ın yükünün azaltılması hedefleniyor. Çılgın proje olarak adlandırılan ve yapılması hiçte kolay gözükmeyen Kanal İstanbul gerçekleştirilirse Boğaz'ı nasıl etkileyeceğini zaman gösterecek.

Bugünkü İstanbul Boğazı

XXI. yüzyılda Boğaz'ın kıyıları yüksek binalarla çevrilmiş durumda. Yüzyıl önce neye benzediğini anlamak için kıyıdaki yolların olmadığını, şimdiki binaların yerine, aralarında ağaçlık alanların bulunduğu ve tekneyle ulaşılabilen yalılar ve saraylarla süslendiğini hayal edin. Yalılardan bazıları çarpık kentleşme ve yangına kurban edilmiş ama bazıları hala olağanüstü güzellikleriyle ayaktalar...

"Boğaz'daki her yalı bir sahne gibidir, yeni boyanmış veya şahane bir opera sahnesi"

Don Juan, Lord Byron, 1821

Boğaz'daki yalılar hakkında daha fazla bilgi edinmek için *www.denizce.com* adresine bakabilirsiniz.

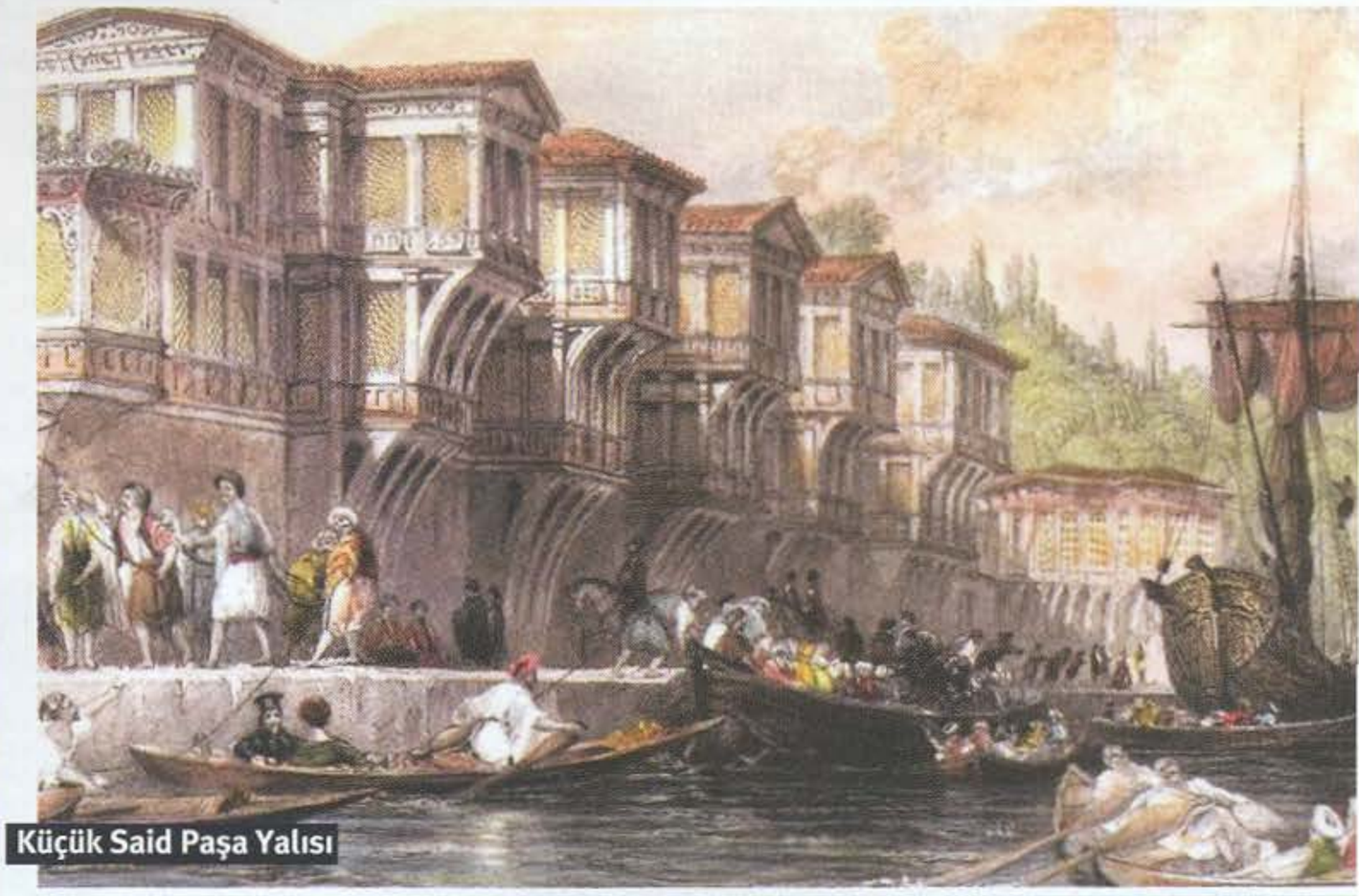
Boğaz'ın İki Yakasını Birleştirmek

M.Ö. 512 yılında **Kral Darius** liderliğindeki **Persler**, 325 gemiyi Boğaz'da, **Anadolu Hisarı** ile **Rumelihisarı** arasına dizmiş ve 700,000 askerin karşıdan karşıya geçmesini sağlamışlar. Bu iki yaka arasında bilinen ilk geçiş. Darius'un **"Darius'un Tahtı"** da denilen Rumelihisarı'nın üzerindeki bir noktadan bu geçişi izlediği söylenir. Bin yıldan daha fazla bir zaman sonra Bizans İmparatoru **I. Heraklios** da teknelerle benzer bir köprü yapıp atla karşı kıyıya geçmenin keyfini sürmüş.

İlk modern köprü 1973 yılında inşa edilen **Boğaz Köprüsü**, ikincisi ise beş kilometre kuzeyde 1988 yılında yapılan **Fatih Sultan Mehmet (FSM) Köprüsü**. Trafik problemi hala çözülemediği için üçüncü bir köprünün, **Garipçe** ile **Poyrazköy** arasında yapılması gündemde. 1275 metre uzunluğa sahip olması planlanan köprü dünyanın 9. en uzun asma köprüsü olacak. Ana ve bağlantı yolları toplam 260 kilometre olacak köprünün maliyeti altı milyar dolara yaklaşacak.

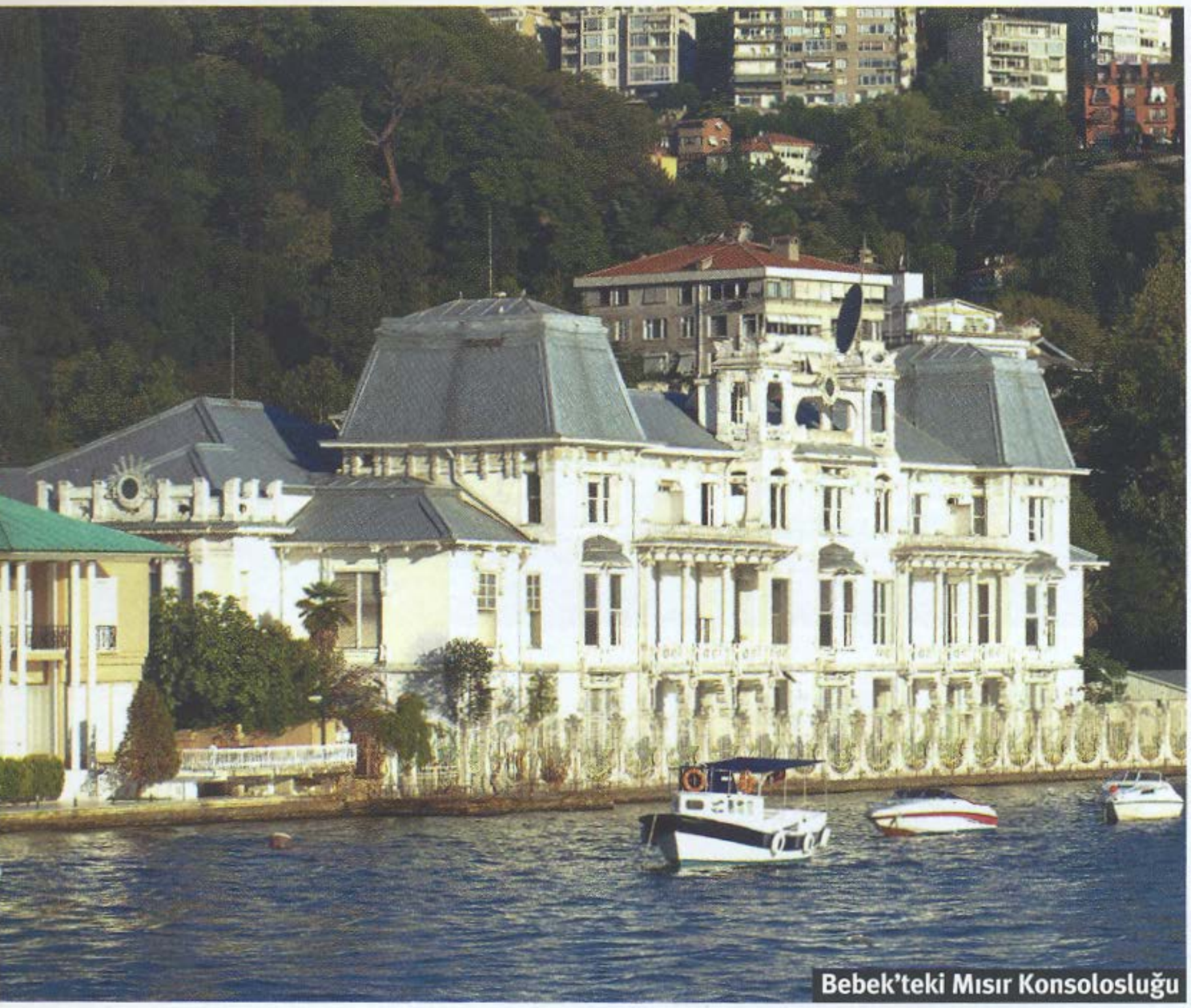
Darius

Küçük Said Paşa Yalısı

Eski ve Yeni Yalılar

Boğaz'daki yalılar, teknelerin yanaşabileceği iskeleleri ve kayıkhaneleriyle son derece zarif, ahşap binalar olarak inşa edilmiş. Osmanlı'da kullanılan "**Sahilhane**" nin karşılığı olan **"Yalı"** Yunanca'da **"deniz kıyısı"** anlamında bir kelime olan **Aegialos**'tan türemiş. Şehrin Boğaz bölgesindeki yapılaşma, Bizans döneminde manastırlar ve balıkçı köyleriyle başlamış. Özellikle Lale Devri'nden sonra Boğaz gerdanlığının üzerine inci gibi yalılar dizilmiş. Günümüze ulaşanların çoğu XIX. ve XX. yüzyıldan kalma. Ne yazık ki buradaki arazilerin değer kazanmasıyla bir kısmı yıkılmış, bir kısmı da nedeni belirsiz yangınlarda kül olmuş. Yalılara güzelliklerinden dolayı **"Boğaz'ın İncileri"** ismi takılmış.

Bebek'teki Mısır Konsolosluğu

Boğaz'da Tekne Sefası: Eminönü'nden Bebek'e...

Eminönü'nden kalkan vapurlara bindiğinizde muhteşem manzarası eşliğinde **Topkapı Sarayı** (sy. 2), **Ayasofya** (sy. 30) ve **Sultanahmet Camii** (sy. 38) siluetleri takılacak gözünüze. Biraz ileriden Asya kıyısındaki cilveli **Kız Kulesi** (sy. 496) göz kırpacak. Kısa bir süre sonra Avrupa yakasında, günümüzde **İstanbul Modern**'e (sy. 377) ev sahipliği yapan eski antrepoları göreceksiniz. Devamında önce XIX. yüzyılda yapılan görkemli **Dolmabahçe Sarayı** (sy. 386) belirecek, hemen arkasından da XX. yüzyılın ilk yarısında inşa edilen **Beşiktaş İskelesi** (sy. 397). Biraz ileride **Four Seasons Hoteli** ve deniz kıyısındaki muhteşem yüzme havuzuyla **Çırağan Sarayı Hoteli** (sy. 406) karşınıza çıkacak. Öbür kıyıda XVIII. yüzyıldan kalma **Pembe Yalı**'nın ya da asıl adıyla **Fethi Ahmed Paşa Yalısı**'nın (sy. 512) dikkatinizi çekmemesi imkansız.

Boğaz Köprüsü'ne doğru Avrupa yakasında İstanbul'un en canlı gece hayatının yaşandığı yerlerden biri olan **Ortaköy**'e (sy. 410) yaklaşacaksınız. Karşısında köprünün altında Dolmabahçe Sarayı'nın küçültülmüşü gibi duran **Beylerbeyi Sarayı**'nı (sy. 517) göreceksiniz. Gözleriniz hala Asya yakasındayken çifte kulesiyle **Kuleli Askeri Lisesi**'ni (sy. 523) seyretmenin tadına varın.

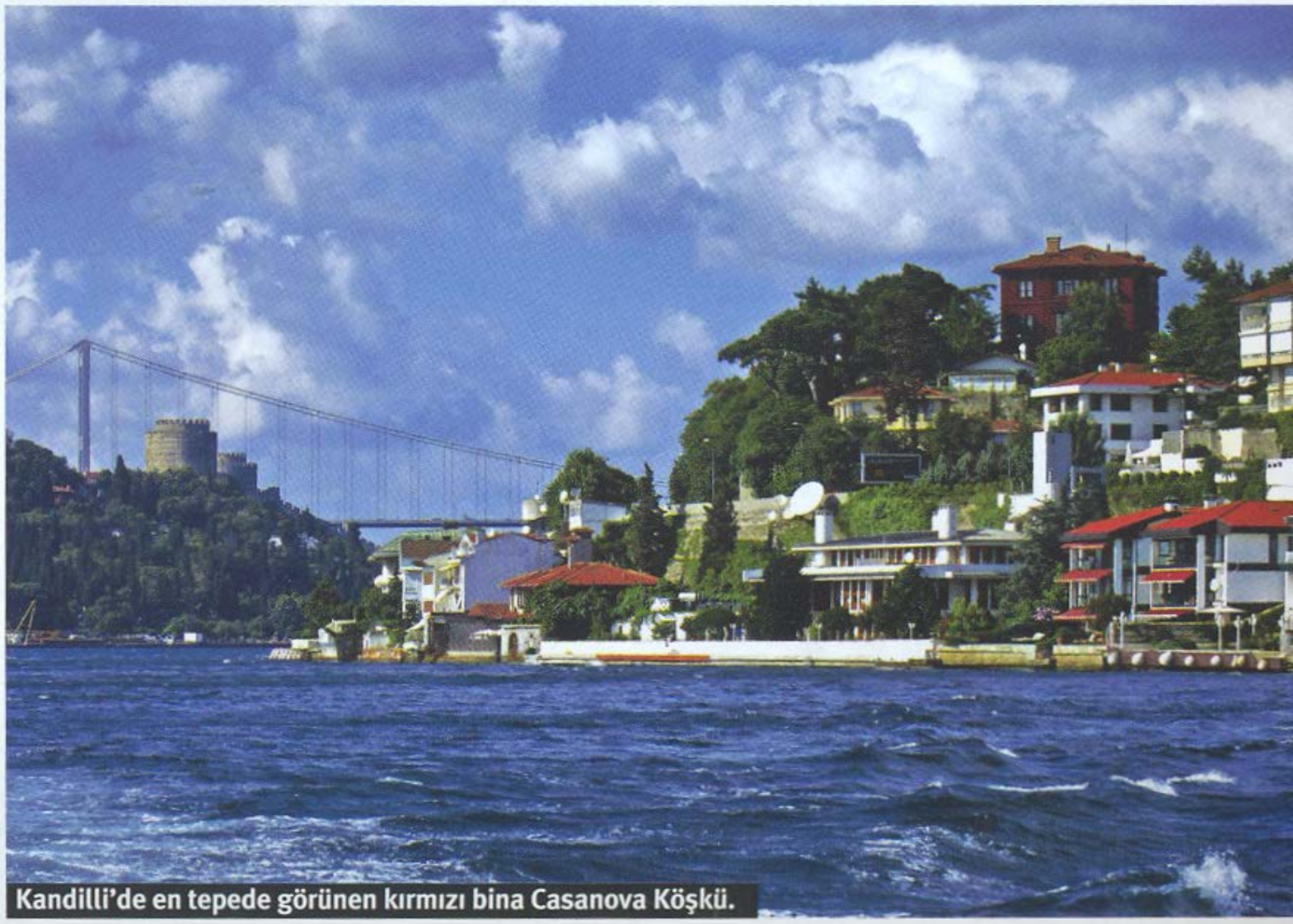
Başınızı Avrupa yakasına çevirdiğinizde ise hala birçok güzel ahşap evi barındıran **Arnavutköy**'e geldiğinizi farkedeceksiniz (sy. 422). Biraz ileride *Art Nouveau*'nun en güzel örneklerinden biri olan ve **Mısır Konsolosluğu**'na (sy. 427) ev sahipliği yapan muhteşem bina süslüyor **Bebek** sahilini.

Kandilli'den Anadolu Kavağı'na...

Asya kıyısında tekneniz ilerlerken gözlerinizi **Kıbrıslı Mustafa Emin Paşa Yalısı**'ndan (sy. 535), **Küçüksu Kasrı**'ndan (sy. 532) ve XVII. yüzyılın sonlarında yapılan, Boğaz'da günümüze ulaşan en eski ahşap yalı olan **Köprülü Amcazade Hüseyin Paşa Yalısı**'ndan (sy. 544) ayırmayın. Fatih Sultan Mehmet Köprüsü'nden az önce Avrupa yakasında **Rumeli Hisarı** (sy. 434) belirecek. Tam karşısında ise daha eski ve küçük olan **Anadolu Hisarı** (sy. 539) var.

Tekne, **Kanlıca**'dan (sy. 546) devam ederken Asya yakasında, tepenin üstünde 1900 yılında son Hıdiv için *Art Nouveau* tarzında yapılan **Hıdiv Kasrı**'nı (sy. 550) selamlayın. Avrupa kıyısında ise XIX. yüzyıl eseri **Said Halim Paşa Yalısı**'nın da olduğu lüks **Yeniköy**'e (sy. 454) varmadan önce yeşil **Emirgan** (sy. 440) ve şirin liman **İstinye**'nin tadını (sy. 448) çıkarın.

Biraz daha ilerleyince önce **Tarabya** (sy. 458), sonra **Sarıyer**'den (sy. 466) geçip iyi balık restoranlarını bulabileceğiniz **Rumeli Kavağı**'na (sy. 446) varacaksınız. Karşı tarafta **Anadolu Kavağı**'na (sy. 558) devam edebilir ve turunuzu sonlandırabilirsiniz.

Kandilli'de en tepede görünen kırmızı bina Casanova Köşkü.

NASIL GİDİLİR?

Her gün Eminönü'nden (*Tel: 0212 444 3 436, www.ido.com.tr*) 10.35 ve 13.35'te kalkan vapurlar **Anadolu** Kavağı'nda mola vermeden önce **Beşiktaş, Kanlıca, Yeniköy, Sarıyer** ve **Rumeli Kavağı** iskelelerine uğruyor. 10.35 vapuru 12.05'te Anadolu Kavağı'na varıyor. Üç saat kalıp 15.00'te hareketle, saat 16.30'da Eminönü'ne geri dönüyor. 13.35 seferi ise 15.05'te varıyor ve saat 17.00'de Kavak'tan hareket ediyor. Yazın Eminönü'nden 12.00'da kalkan bir vapur daha var. O da saat 16.15'te Anadolu Kavağı'ndan ayrılıyor. Vapur saatlerinde değişiklik olabilir. Muhakkak telefonla önceden bilgi alın ya da İDO'nun özenle hazırlanmış sitesine bir göz atın.

Eminönü, Beşiktaş, Kadıköy ve **Ortaköy**'den özellikle yaz ayları ve hafta sonları kalkan özel Boğaz turlarından da yararlanabilirsiniz. Hafta sonları, tekneler Ortaköy'den saat 13.00'dan sonra her 20 dakikada bir kalkıyor (*Hafta içi her saat başı*). Turlar genellikle bir saat kadar sürüyor ve tekneler en fazla I. ya da II. Boğaz Köprüsü'ne kadar gidiyorlar. *Tel: 0212 236 27 38*

Uzun bir tura katılmak için zamanınız yok mu? O zaman **dilenci** vapurunu deneyin. Hangi rotayı seçerseniz seçin, Boğaz'ın eşsiz manzarasının tadını çıkarmanız garanti altında. **Eminönü, Kadıköy, Beşiktaş** veya **Bebek** gibi herhangi bir iskeleden vapura binin ve İstanbul'un kalabalığına farklı açıdan bakın. Hafta sonlarında ve kış aylarında vapur saatleri değişebilir ama fiyatlar çok ucuz.

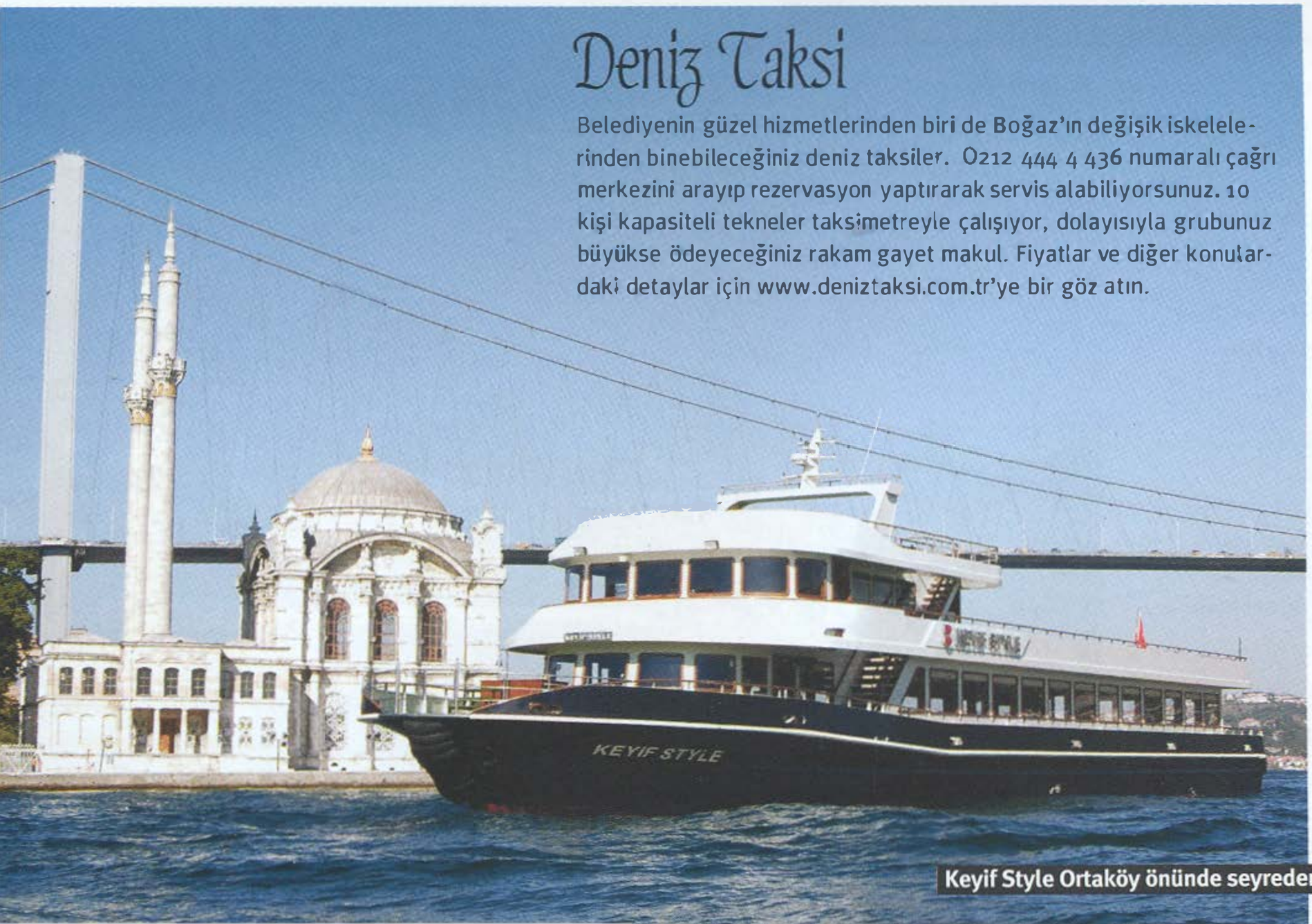

Boğaz'ın En Güzel Tekneleri

- Denden tekneleri. Tel: 0212 251 52 72, www.kiralıktekneler.com
- Sinanbey tekneleri. Tel: 0212 272 41 12, www.sinanbey.net
- Semiramis 1 Tel: 0212 248 51 27, www.semiramis1.com
- Süreyya V, AyşeşD ve Bebi tekneleri. Tel: 0216 575 47 75, www.adaturizm.com
- The İstanbul ve The İstanbul 2 tekneleri. Tel: 0212 326 11 00/8272, *www.swissotel.com.tr*

Deniz Taksi

Belediyenin güzel hizmetlerinden biri de Boğaz'ın değişik iskelelerinden binebileceğiniz deniz taksiler. 0212 444 4 436 numaralı çağrı merkezini arayıp rezervasyon yaptırarak servis alabiliyorsunuz. 10 kişi kapasiteli tekneler taksimetreyle çalışıyor, dolayısıyla grubunuz büyükse ödeyeceğiniz rakam gayet makul. Fiyatlar ve diğer konulardaki detaylar için www.deniztaksi.com.tr'ye bir göz atın.

Keyif Style Ortaköy önünde seyrederken.

Boğaz'da Beş Yıldızlı Bir Tekne

Son yıllarda Boğaziçi'nde düzenlenen tekne turlarının sayısında ciddi bir artış söz konusu. Artan talep çerçevesinde çok daha güzel tekneler suya indiriliyor. **Keyif Style** bu teknelerin en iddialısı. Türkiye'ye gelen devlet başkanlarının çoğunun ağırlandığı, yat standartlarındaki bu teknede inanılmaz bir servis var. Kraliçe **II. Elizabeth** ve **Japon Prensi Naruhito Kotaishi** bu devlet misafirlerinden sadece ikisi. Filolarında 14 tekne bulunduran Keyif Organizasyon'un Halkla İlişkiler Müdürü **Altan Tuzluoğlu**'nun belirttiğine göre müşterilerinin yüzde 60'ı yabancı. En fazla yaptıkları organizasyon ise kıtaların birleştiği eşşiz Boğaziçi'nde hayatları birleştirmek. Teknede yapılan düğünlerin çoğunda ya damat ya gelin, bazen de her ikisi birden yabancı. **Paris**'teki **Seine Nehri**'nin kirli sularında yapacağınız yemekli bir tur 95 Euro civarındayken Keyif Style da fiyatlar 45 Euro'dan başlıyor.
Tel: 0212 277 43 63
www.keyiforganizasyon.com

Boğaz Köprüsü'nün yanında Beylerbeyi Sarayı ve bahçeleri bulunuyor.

Sayılarla Boğaz

- Uzunluk: 32 km.
- Maximum genişlik: 3600 m. (Karadeniz girişi)
- Minimum genişlik: 698 m. (Anadolu Hisarı-Rumeli Hisarı)
- Maximum derinlik: 110 m. (Bebek-Kandilli)
- Minimum derinlik: 30 m.

Sayılarla Boğaz Köprüsü

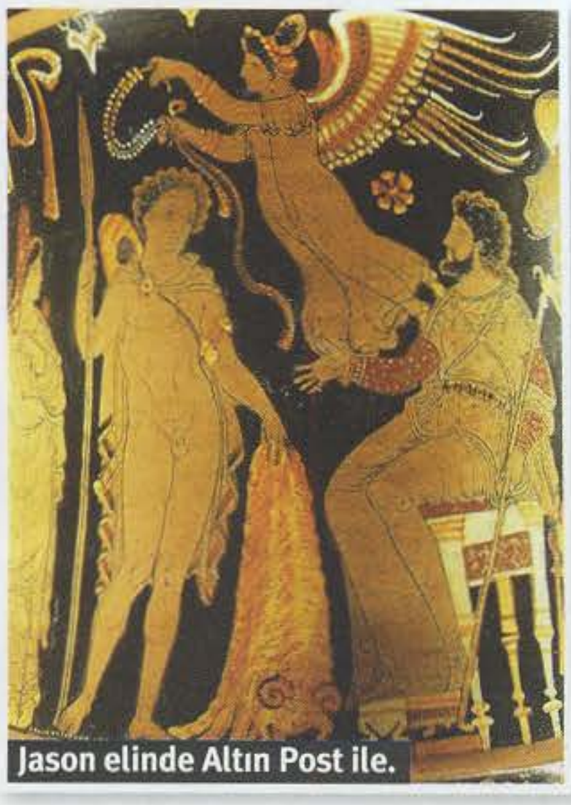
- Yapım yılı: 1973
- Uzunluk: 1074 m.
- Denizden yükseklik: 65 m.
- Kulelerin yüksekliği: 165 m.
- Trafik şeridi: 6

Sayılarla Fatih Sultan Mehmet Köprüsü

- Yapım yılı: 1988
- Uzunluk: 1090 m.
- Denizden yükseklik: 64 m.
- Kulelerin yüksekliği: 102 m.
- Trafik şeridi: 8

Jason ve Argonotlar

Yunan mitolojisinde kardeşi tarafından devrilen **Jason**, **Teselya** kralının oğluydu. Amcası Jason'a **Colchis**'deki (muhtemelen şimdiki **Gürcistan**) **Altın Postu** getirirse kral olabileceğini söylemiş. Bunu başarabilmek için Jason içlerinde **Herkül** ve **Theseus**'un da bulunduğu bir grup kahramanı biraraya toplamış ve **Argo** denilen gemiyle yola çıkmışlar. Grup bu nedenle **Argonotlar** olarak biliniyor. Boğaz'ı aşıp **Çarpışan Kayalar** olan **Symplegades**'i (sy. 559) geçerek yoluna devam eden ve Colchis'e ulaşan Jason postu ele geçirmiş.

Jason elinde Altın Post ile.

Fatih Sultan Mehmet Köprüsü'nün altındaki ışıklandırılmış bina Tophane Müşiri Zeki Paşa Yalısı.

Boğaz'ın ilginç ve bazen de tehlikeli olan özelliği: Yüzeydeki akıntının Karadeniz'den Marmara Denizi'ne doğru, dip akıntının ise tamamen ters yönde olması.

Bir kış günü Fatih Sultan Mehmet Köprüsü.

Karabatak

Boğaz'ın Kuşları

Boğaz vapurları etraflarında martılarla sefer yapar. İstanbullular kendilerinden simit isteyen martıların attıkları çığlıkları karşılıksız bırakmaz. Martılar Boğaz'ın en bilinen kuşları ama etrafta yüzen veya şamandıraların üstünde kanatları açık güneşlenen çok sayıda **karabatak** ve suya yakın uçan **yelkovan kuşu** görmeniz de mümkün. Bu saydıklarımız Boğaz'ın yerli kuşları. Boğaz'ın göç yolu olması nedeniyle geçici misafirleri de var. Kuşların kış aylarını geçirdikleri **Afrika**'dan ilkbahardaki dönüşlerini ve sonbahardaki geri gidişlerini gözlemek istiyorsanız doğru yerdesiniz.

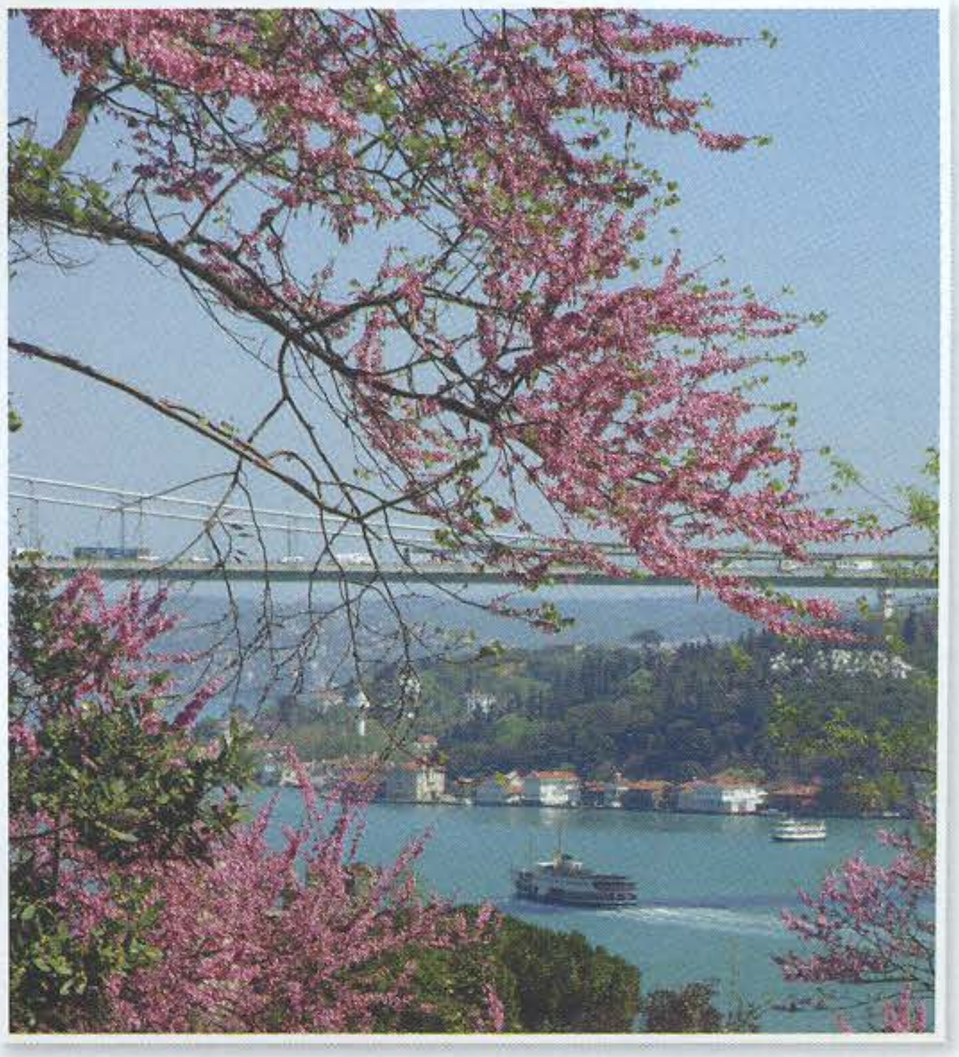
Yunuslar

Bir gazetenin *"Boğazın sokak çocukları"* diye adlandırdığı yunusların sürüler halinde yüzdüğünü görmek Boğaz'ın kirliliğinin de azaldığı konusunda gerçekten ümit verici bir işaret. Yunuslar bir anda ortaya çıkarak şirinlikleriyle balıkçılara ve vapur yolcularına neşeli anlar yaşatıyorlar.

"İstanbul deyince
aklıma martı gelir
Yarısı gümüş yarısı köpük,
Yarısı balık yarısı kuş"

İstanbul Destanı,
Bedri Rahmi Eyüboğlu,
1974

Erguvan Ağacı

Eğer İstanbul'a yolunuz ilkbaharda düşerse Boğaz'ın iki yakasını süsleyen pembe renkli erguvanların sefasını sürmeyi ihmal etmeyin. Ağacın Latince ismi **Cercis siliquastrum.** Batı dillerinde ise **Judas ağacı** olarak geçiyor. Efsaneye göre **Havari Judas, Hz.** İsa'nın yerini Romalılara bildirip çarmıha gerilmesine sebep olmuş. Önce ihanet etmiş ama sonra pişmanlığından ötürü kendini erguvan ağacına asmış. Bazıları ise ismin Fransızca'dan türediğini ve bu ağacın vatanı **"Arbre de Judée"** nin günümüze değişerek geldiğini söylüyor.

Savarona'nın güvertesi

Boğaz'da Bir Kuğu Savarona

Zaman zaman Çırağan Sarayı'nın önünde ya da Kuruçeşme'de demirlemiş olarak görebileceğiniz Savarona *(www.savarona.com.tr)* dünyanın en büyük ve en lüks özel yatıymış. 1931 yılında **New York'taki Brooklyn Köprüsü**'nü yapan mimarın torunu olan **Emily Roebling** için yapılmış. 1938'de Türk hükümeti tarafından satın alınmış. Bazı kabine toplantıları Savarona'da gerçekleştirilmiş. **Atatürk** yattayken ölümcül hastalığı ağırlaşınca **Dolmabahçe Sarayı**'na nakledilmiş. 1979 yılında çıkan yangında Savarona büyük zarar gördü. Türkiye'de tarihe verilen değere bakın; yatı hurdalıklara satacaklardı, son anda vazgeçildi! 1989'da başlayan restorasyon çalışmaları 1992 senesinde sona erdi. Parayı bastıran kiralayabiliyor. Savarona'nın tadını çıkartanlar arasında **Prens Ralnier, Prens Charles, İspanya Kralı Juan Carlos, Prenses Dlana, Nicole Kidman, Sharon Stone** ve **Tom Cruise** bulunuyor. 2010 yılında kullanım hakkı 25 milyon $'a satılıktı. Bize göre müze olması gerekiyor. Savorana son olarak bir fuhuş skandalıyla gündeme geldi.

NE YENİR?

Vapur çalışanları sürekli olarak çay, portakal suyu, tost ve Kanlıca yoğurdu servisi yapıyor. Taze ve lezzetli balık yemek istiyorsanız uygun fiyatlı yerleri Avrupa kıyısında Rumeli Kavağı'nda, Asya yakasında ise Anadolu Kavağı'nda bulabilirsiniz.

En Muhteşem Görüntü

Boğaz'da en muhteşem görüntüyü, havai fişeklerin atıldığı ve bir şelale gibi I. Boğaz Köprüsü'nden denize doğru döküldüğü **29 Ekim Cumhuriyet Bayramı** sırasında yakalayabilirsiniz.

Gecelere Karışmak

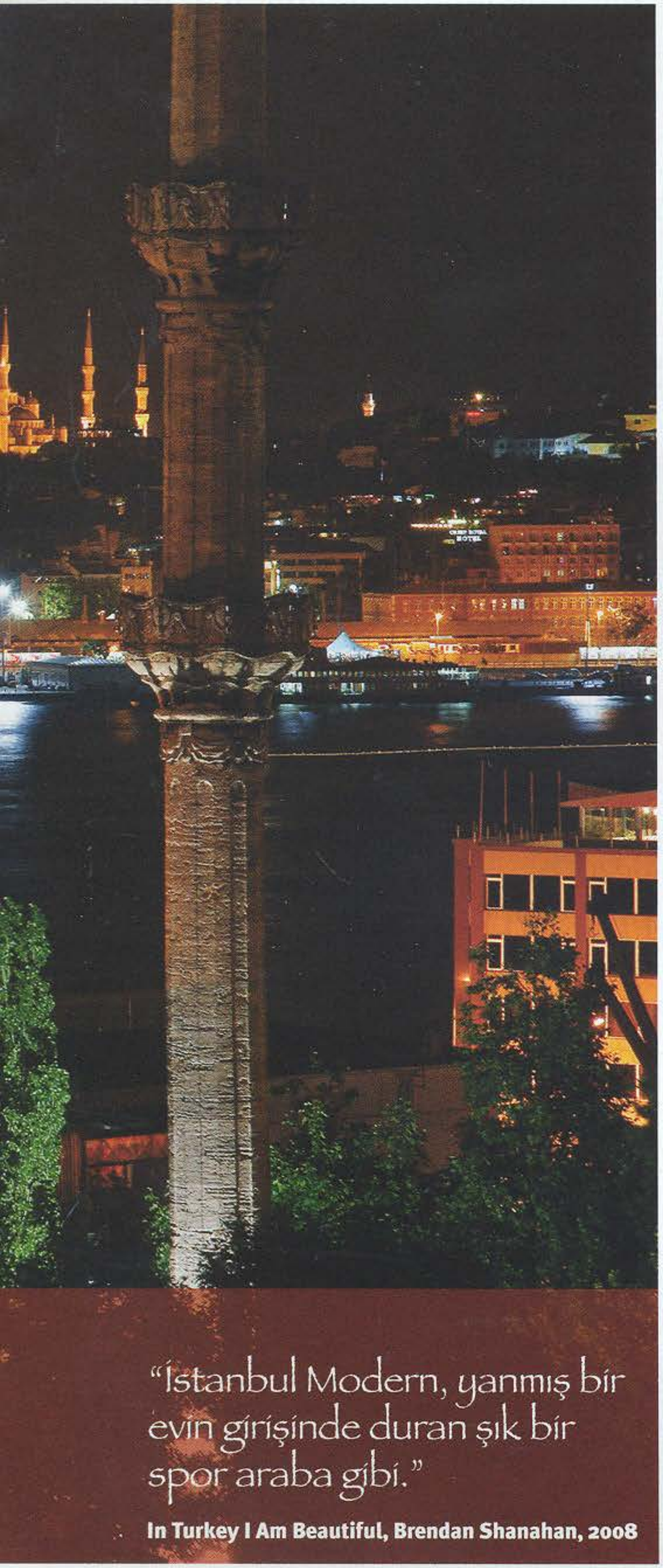
Gece Boğaz'da tekneyle gezmeye vakit ayırın. Geçmişte, ay ışığının altında zarif kayıklarla düzenlenen mehtap sefalarının ne kadar romantik olabileceğini hayal edin. Yalı sahiplerinin klasik müzik eşliğinde düzenledikleri bu turlar şafak sökene kadar sürermiş. Ay ışığı altında tekneler koy koy gezer, müzisyenler yalı sahiplerine seranat yaparmış. Görünüşe göre **Sultan Abdülaziz** bu eğlencelerin en büyük tutkunlarından biriymiş ama nedense XIX. yüzyıl sonunda kayık sefaları tarihe gömülmüş.

Sanatın Kalbi

Tophane, İstanbul Modern ve Kabataş

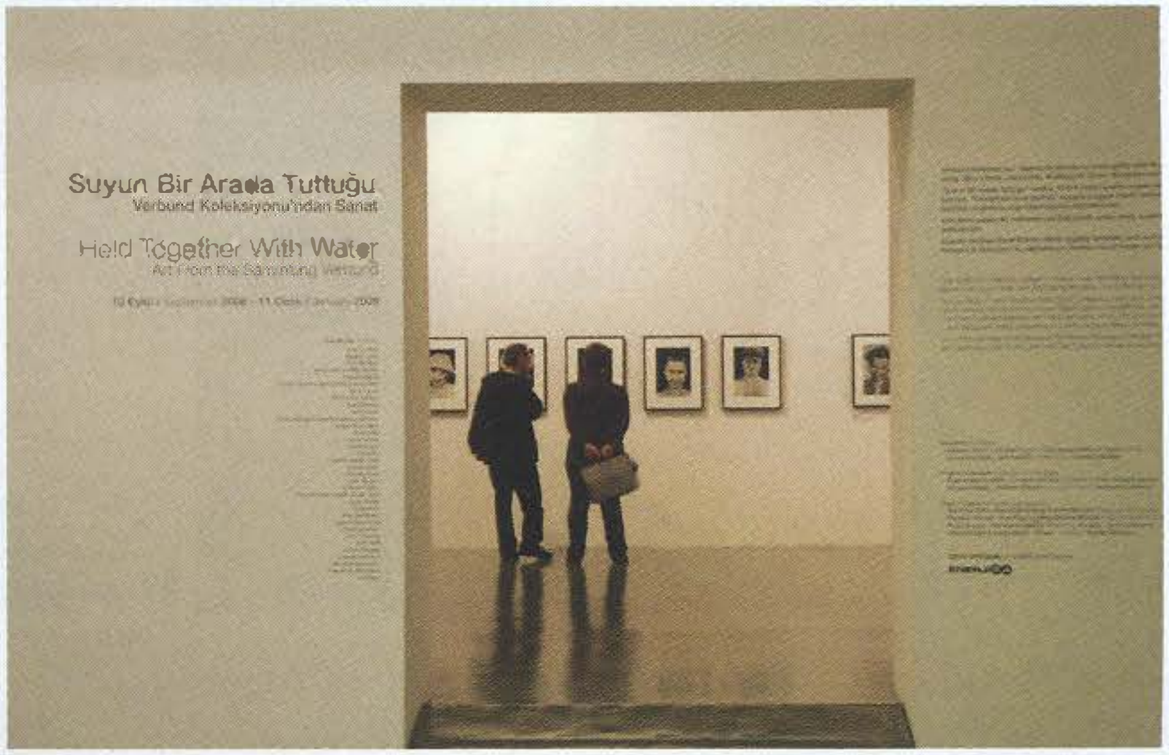

Boğaz'ın kıyısında, Karaköy ve Dolmabahçe arasında yer alan Tophane, tarihi ve kültürel zenginlikler sunuyor. Muhteşem Kılıç Ali Paşa Camii de burada. XX. yüzyılda limana yakınlığı nedeniyle kuru yük depolarının bulunduğu bir yerken bu depolardan birinin İstanbul Modern'e dönüştürülmesiyle sanatın kalbinin attığı yer oldu. Bir zamanlar İstanbul kabadayılarının mekanı olan semt, küçük kafelerinde onlardan kalan nargile ve tavla kültürünü yaşatmaya devam ediyor.

"İstanbul Modern, yanmış bir evin girişinde duran şık bir spor araba gibi."

In Turkey I Am Beautiful, Brendan Shanahan, 2008

İstanbul Modern

Türkiye'de ilk defa, XIX. ve XX. yüzyıl sanatına ev sahipliği yapmak amacıyla 2005 yılında, eski bir depoda bir müze açıldı. İstanbul Modern, (*Tel: 0212 334 73 00, www.istanbulmodern.org, pazartesileri kapalı*) Boğaz'da **Sarayburnu** ve **Topkapı Sarayı**'na hakim manzarası ve aydınlık mekanı ile güzel bir koleksiyona ev sahipliği yapıyor. Müzede belli zamanlarda sanat ve fotoğraf sergileri de düzenliyor. İçinde yorgunluğunuzu atıp manzaranın keyfini sürebileceğiniz şık bir restoranla hediyelik eşya dükkanı var. Çocuklar için ayrı bir bölüm de bulunuyor.

Modern Türk sanatının hak ettiği ilgiyi göremediği bir dönemde İstanbul Modern bu haksızlığı düzeltmek adına çok önemli işler yapıyor. **Nuri İyem**'in (1915-2005) **"Köylü Kadınlar"** ile **Nurullah Berk**'in (1906-1992) **"Örgü Ören Kadın"** tablolarının da aralarında olduğu birçok nadide eseri barındırıyor. **Orhan Peker**'in (1927-1978) **Balıkçı Çocuk** tablosu etkileyici çalışmalardan biri. Soyut sanat kısmında **Burhan Doğançay** (1929- —) ile eserleri dünyanın önemli birçok galerisinde sergilenen **Fahrelnissa Zeid**'in (1901-1991) tabloları özel ilgiyi hak ediyor. Müze hem kendi koleksiyonundan eserleri dönüşümlü olarak sergiliyor hem de ödünç aldığı eserlere de yer veriyor. O yüzden her gittiğinizde yeni sürprizlerle karşılaşıyorsunuz.

Köylü Kadınlar, Nuri İyem.

Yeni Yapıtlar, Yeni Ufuklar

Müzedeki "Yeni Yapıtlar, Yeni Ufuklar" sergisi, çağdaş sanatın son 30 yılına damga vurmuş sanatçıların koleksiyona yeni katılan eserlerini öne çıkarıyor. Kutluğ Ataman, Gülsün Karamustafa, Hale Tenger, Sarkis, Taner Ceylan, Hussein Chalayan, Leyla Gediz, Hüsamettin Koçan, Mithat Şen ve İpek Duben gibi yakın dönemin çağdaş sanatçılarının yapıtlarıyla zenginleşen koleksiyon, sanat tarihinin akışını kavramak için anahtar niteliği taşıyor.

İstanbul Modern'de aşağı kata inen merdivenler bile bir sanat eseri; **Monica Bonvicini**'nin **"Cehenneme Giden Merdiven"** adını taşıyan bu eseri **8. İstanbul Bienali**'nde sergilenmişti. Bir çeşit **"radikal feminist vandalizm"** olarak tanımlanan eser, iki kat arasında geçişi sağlıyor.

Alt katta geçici sergi bölümlerinin yanında kütüphane ve sinema da var. Kütüphane ile sinemanın arasındaki koridorda bulunan **Richard Wentworth**'ün bir çalışması dikkat çekiyor; tavandan yüzlerce kitap sallandırarak yapılan ve **"Sahte Tavan"** adı verilen bu düzenleme, ilk olarak 1995'te **4. İstanbul Bienali**'nde sergilendi.

Sahte Tavan

Perşembeleri giriş ücretsiz ve müze akşam saat 20.00'a kadar açık. Rehberli turlar perşembe ve pazar günleri saat 15.00 ile 17.00'de düzenleniyor.

Cehenneme Giden Merdiven

Eğer bu müzeden hoşlandıysanız
Doğançay Müzesi, (sy.303)
Elgiz Çağdaş Sanat Müzesi (sy. 363), Osman Hamdi Bey Müzesi (sy. 599) ve Santral İstanbul'u (sy. 257) görmenizi öneririz.

İstanbul Modern'den ayrılmadan önce bahçedeki XIX. yüzyıldan kalma küçük saat kulesine bir göz atın. Muhtemelen Bali Balyan tarafından 1848-1849 yıllarında yapılan saat kulesi türünün şehirdeki ilk örneği. 1950'lerdeki yol genişletme çalışmaları esnasında etrafındaki kışla binaları yıkılmış, ortada kalmış.

Saat Kulesi

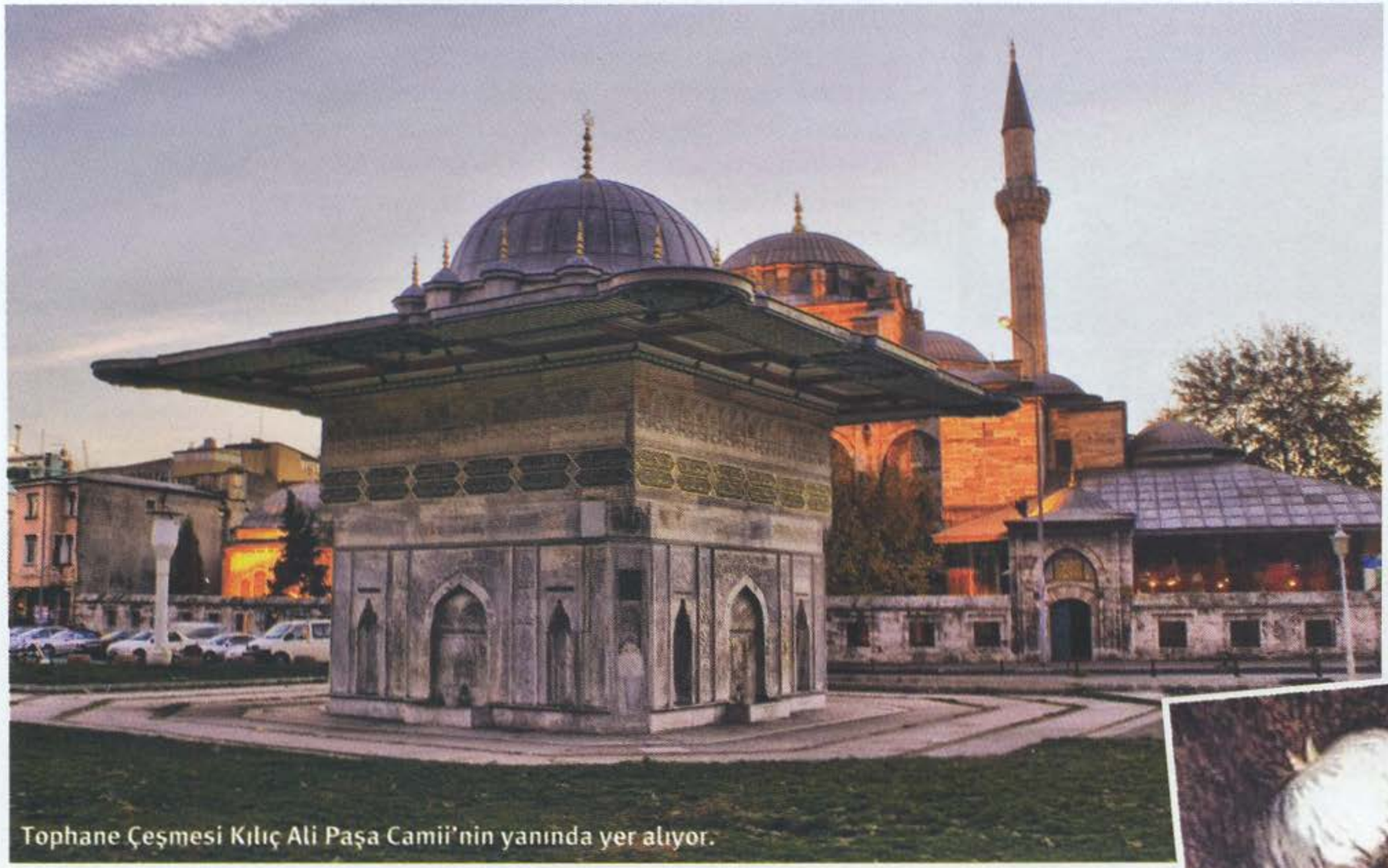

İstanbul Bienali

1987 yılından beri her iki yılda bir, İstanbul çağdaş sanat etkinliklerine ev sahipliği yapıyor. Hem iç mekanlarda hem de dış mekanlarda gerçekleştirilen bienal, şehrin her tarafında karşınıza çıkabilir. 12. İstanbul Bienali (www.iksv.org/bienal) "İsimsiz" olarak adlandırılmıştı.

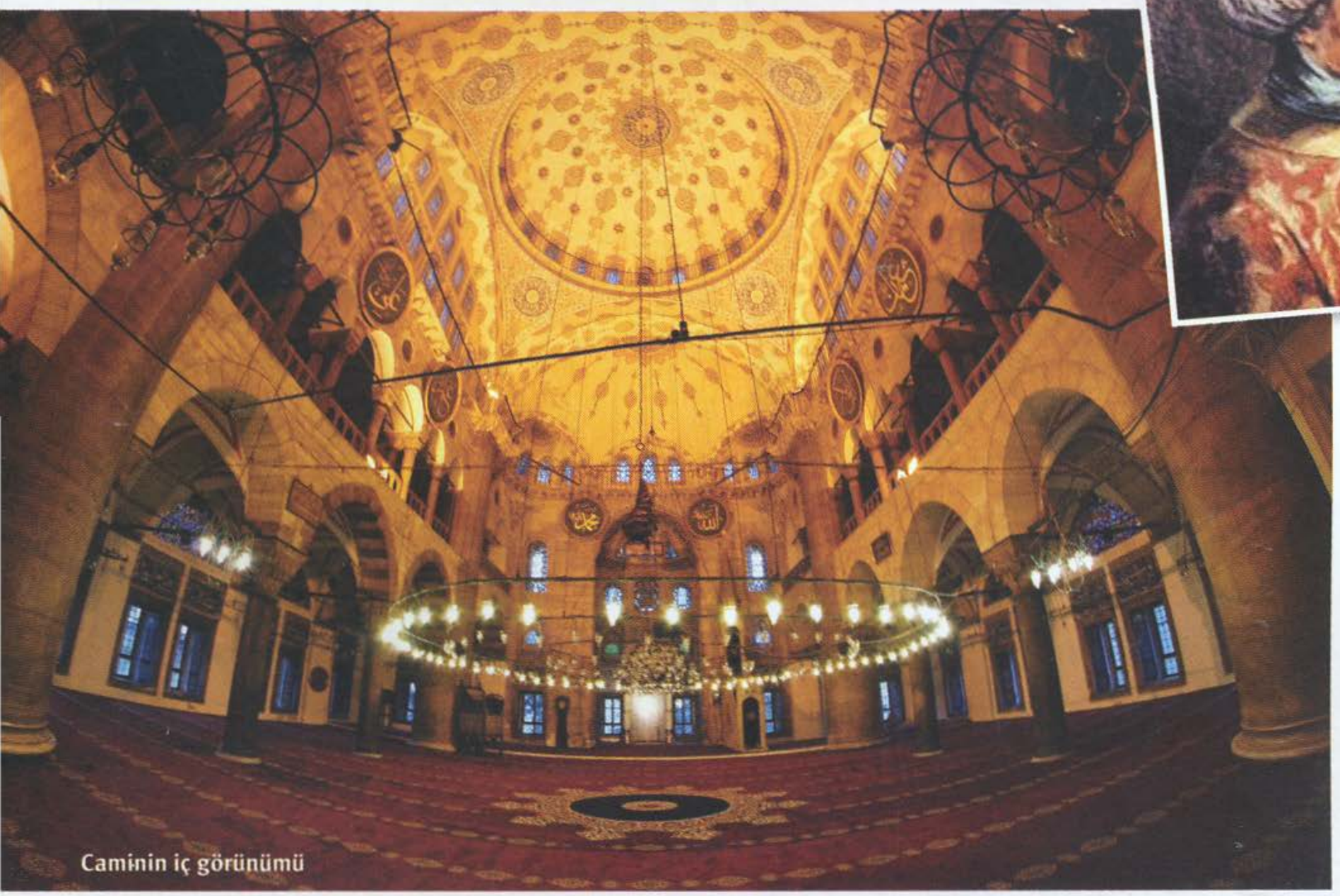
Tophane Çeşmesi Kılıç Ali Paşa Camii'nin yanında yer alıyor.

Kılıç Ali Paşa Camii

Tophane tramvay durağının tam karşısındaki **Kılıç Ali Paşa Camii** 1580 yılında **Kaptan-ı Derya Kılıç Ali Paşa** (1500-1587) tarafından **Mimar Sinan**'a yaptırılmış. **İtalyan** asıllı olan Ali, korsanlar tarafından esir alınıp bir süre tutsak kaldıktan sonra özgürlüğünü kazanmış. İstanbul tersanesinde çalışıp **Turgut Reis**'in yanında donanmaya katılmış. Daha sonra **Trablusgarp**'ın yönetiminin verildiği Paşa, 1571'de Osmanlının yenilgisiyle son bulan **İnebahtı** savaşına katılmış. Esir aldığı gemilerle birlikte İstanbul'a dönen ve Kaptan-ı Deryalık verilen Kılıç Ali Paşa daha büyük gemilerin inşaası için kolları sıvamış. Kılıç Ali Paşa'nın, **"bütün denizler senin, karada ne işin var?"** diyen ve arazinin Paşa'ya verilmesine karşı çıkan **III. Murad** yüzünden camiyi denizi doldurarak inşa ettirdiği rivayet olunuyor. Eser, 90'larına yaklaşan **Mimar Sinan** tarafından büyük ölçüde **Ayasofya** model alınarak, ancak taşıyıcı sistemi Ayasofya'dan çok farklı olarak yapılmış. Türbe, medrese ve hamamdan oluşan bir külliyeye sahip camide İznik çinilerinin en güzel örneklerini bulabilirsiniz. Türbenin sağlam olduğu külliyedeki medrese maalesef çok bakımsız, hamamın restorasyonu ise 2009'da başladı. Bu kitabı yazarken karşılaştığımız insanları ve olayları yazsak belki daha ilginç olurdu. Kelime haznesi **"Yassah hemşerim"**le sınırlı olanlardan tutun, çok sofistike insanlara kadar değişik profiller karşımıza çıktı. Geçmişte İznik çinilerinin bazıları çalınan bu caminin genç imamı inanılmaz bilge bir adamdı. Onunla sohbetin tadı damağımızda kaldı. 2010 yılında restorasyon başladı. Restorasyon esnasında yangın çıktı, Allah'tan büyük bir hasar olmadı.

Kılıç Ali Paşa

Caminin iç görünümü

Tophane Çeşmesi

Kılıç Ali Paşa Camii'nin yanında muhteşem güzellikte, *barok* tarzda yapılmış çeşme, **Sultan I. Mahmud** tarafından 1732'de inşa ettirilmiş. Klasik Osmanlı tarzından Batı tarzına geçiş döneminin en güzel örneklerinden biri olan çeşmeyi süsleyen meyve ve çiçek motifleri birbirinden farklı birer natürmort gibi. Taş işleme işçiliğinin en zarif örneklerini görebileceğiniz Tophane Çeşmesi, sarkıtlarıyla da XVIII. yüzyılın ilk yarısının tüm özelliklerini taşıyor. Aynı yüzyılın ortalarında çıkan bir yangında büyük hasar gören çeşme, 1957'de restore edilmiş, saçağı da yeniden yapılmış. Son yıllarda bir bakım daha geçiren Tophane Çeşmesi, yeniden bölgenin yıldızı haline geldi.

Eski bir gravürde Tophane Çeşmesi.

Tophane (Tophane-i Amirane Binası, Dökümhane)

Orijinal dökümhane XV. yüzyılda **Fatih Sultan Mehmed** tarafından yaptırılmış, oğlu **II. Bayezid** zamanında genişletilmiş. Roma İmparatoru ile girişeceği savaş için cephane depolamaya ihtiyacı olan **Kanuni Sultan Süleyman** burayı tamamen yıktırarak yerine daha büyük bir bina yaptırmış. Bugün gördüğünüz çok kubbeli yapısına ise 1803'te **III. Selim** zamanında kavuşmuş. **Mimar Sinan Üniversitesi'ne** bağlı olarak sergi salonu ve etkinlikler için kullanılan binanın tepesinde göreceğiniz iki küçük top rölyefi binanın tarihini simgeliyor. Hemen yan tarafta Cihangir'e kadar uzanan kalıntılar ise o dönem tophanenin yanında bulunan kışlaya ait.

Top Rölyefi

Tophane sokakları...

Yetimhanenin Şapeli

Şehrin Göbeğinde Bir Vaha

Tophane'nin yanındaki yokuştan **Boğazkesen**'e doğru devam edin. Bu bölge ufak bir Soho olma yolunda. Yeni sanat galerileri açılıyor, bunlardan biri de **Pi.** Pi'nin tam karşısında bizi çok şaşırtan bir yerle karşılaştık. Dışarıdan normal bir bina gibi görünen yapının üzerinde silik bir şekilde **St. Joseph Orphenilat** (**Yetimhane**) yazıyor. Dev demir kapısı genelde itilince açılıyor. İçeri girdiğinizde koskocaman bir bahçede olağanüstü bir yapı var. Bina adeta bir saray yavrusu. Duvarların içinde kaldığı için bu bölgede böyle bir şey göreceğinizi tahmin etmiyorsunuz. Yan komşu **İtalyan Konsolosluğu** olduğu için devamında onun da bahçesi var. Dolayısıyla kendinizi şehrin göbeğinde bir korunun içinde hissediyorsunuz. İçerisi alçı atölyesi olarak kullanılıyor. Hatta üst katları alçıdan yapılan eserler müzesi gibi. Binanın **şapeli** marangozhane olmuş. Bir zamanlar burada ibadet edenler bu halini görse kemikleri sızlar. Binanın biraz yukarısında bulunan **Tomtom Suites** (sy.317) eskiden bir manastırmış, şimdi ise muhteşem bir otel. Keşke bu binayı da adam etseler. Biz tam kapıdan çıkarken bahçedeki binalardan birinin duvarı çöktü, içimizde bir şey cız etti. Yine bir azınlık vakfı problemi. İki tarafı da mutlu edecek şekilde bu sorunun çözülmesi lazım, bu ülkenin değerleri yok olup gitmeden.

Yetimhanede alçı eserler müzesi açacak kadar çok malzeme var.

Bu muhteşem bina restore edildikten sonra Yazıcızade Residence olarak açıldı.

Mimar E.G Ladopoulos, 1905

Tophane Kasrı

Sultan Abdülmecid (1861-1876) tarafından, günümüzdeki **İngiliz Konsolosluk** binasının da mimarı olan **William James Smith'e** 1852'de yaptırılmış. Padişahların Tophane'yi denetlemek için geldikleri bir mekan olan kasır, şu anda Mimar Sinan Üniversitesi tarafından kullanılıyor. İki katlı kasrın dış yüzey süslemeleri, *barok* tarzı ve tavan işçiliği göz kamaştırıyor. Padişahların yabancı devlet adamlarını kabul ettiği bina, birçok konferans ve toplantıya ev sahipliği yapmış, **Lozan Antlaşması** sonrası **Boğazlar Komisyonu** da burada toplanmış.

Caminin iç görünümü.

Eski bir resimde Nusretiye Camii ve Tophane Nezareti binası.

Nusretiye Camii

III. Selim zamanında yaptırılan ahşap caminin ünlü Firuzağa yangınında yok olmasından sonra aynı yere **Sultan II. Mahmud**'un Ermeni mimar **Krikor Balyan**'a (1764-1831) yaptırdığı cami, *barok* ve *ampir* tarzlarının çok hoş bir karışımı. **Allah**'ın **Yardımı** ve **Zafer** anlamına gelen adı II. Mahmud'un **Yeniçerileri ortadan kaldırması** üzerine verilmiş. Yapımı 1822-1826 yılları arasında sürmüş olan caminin döşemesi mermer. *Barok* üslubunun egemen olduğu ve benzerlerine göre çok daha ince uzun olan minareler, inşa edildikten hemen sonra yıkıldıkları için yeniden yapılmışlar. Nusretiye içinde **hünkâr mahfili** olan camilerden, mimberinde ve kubbe eteğinde yer alan hatlar ile de övgüyü hak ediyor. Geleneksel cami bahçe düzenlemelerini bir kenara bırakan Balyan, bu cami için **Dolmabahçe Camii**'ni de hatırlatan bir tarz benimsemiş.

Caminin yanındaki sebil aslında yolun karşısında yapılmış ama yol genişletme çalışmalarından dolayı taşınmış. Üzerindeki muhteşem hatlar **Yesarizade İzzet Efendi**'ye ait.

Hünkar Mahfili

Molla Çelebi Camii (Fındıklı Camii) ve çevresi

Kıyı boyunca **Dolmabahçe Sarayı**'na doğru yürümeye devam ederseniz 1856 yılında **Sultan Abdülmecid**'in kızları **Münire** ve **Cemile Sultan** için yaptırdığı, daha sonraları **Meclis-i Mebusan (Osmanlı Parlamentosu) Binası** olarak kullanılan ikiz sarayları göreceksiniz. Cumhuriyet'in ilanından sonra **Millet Meclisi** olarak değerlendirilen bina bugün **Mimar Sinan Üniversitesi**'ne ev sahipliği yapıyor. Biraz daha ilerlediğinizde ise 1561-1562 yıllarında **Mimar Sinan** tarafından **Kadı Mehmed Efendi** için yapılan **Molla Çelebi Camii**'ne rastlıyorsunuz. Sinan'ın altıgen camilerinden biri olan Molla Çelebi Camii, kalem işleriyle bezenmiş mimber ve mukarnaslı mihrabıyla klasik tarzdaki camilere güzel bir örnek. Günümüze ulaşamayan okul ve hamamıyla beraber aslında bir külliye olarak tasarlanmış. Yanında sanat eserleriyle dolu bir park var.

Molla Çelebi Camii

Fındıklı Parkı

Koca Yusuf Paşa Sebili

Hekimoğlu Paşa Çeşmesi

Hekimoğlu Paşa Çeşmesi

Caminin hemen yanındaki **Hekimoğlu Paşa Çeşmesi** 1732'de yapılmış. 2008 yılında restore edilen çeşme, Tophane Çeşmesi'ni hatırlatıyor. Yolun tam karşısındaki sebil ise 1787 yılında **Sultan I. Abdülhamid**'in sadrazamı **Koca Yusuf Paşa** tarafından yaptırılmış. Şu anda orada bulunan küçük bir kafede bir yorgunluk molası verebilirsiniz. Dolmabahçe istikametinde yürümeye devam ederseniz Taksim'e doğru çıkan Dolmabahçe Gazhanesi Sokak'ın Meclis-i Mebusan Caddesi ile kesiştiği yerde ikinci bir sebil daha görürsünüz. 1741'de **Hacı Mehmed Emin Ağa** tarafından yaptırılan sebilde Ağa'nın türbesi de bulunuyor, ailesinden kişiler hemen yan taraftaki mezarlıkta yatmaktalar.

Osmanlı döneminde gelip geçen yolcuların yararlanması için çalışanların su veya şerbet servisi yaptığı sebiller vardı. Çeşmeler ise self servisti, insanların suyu kendilerinin içtiği.

Eski bir kapı detayı

Cervantes İstanbul'da Çalıştı mı?

Don Kişot'un dünyaca ünlü yazarı **Cervantes**'in 1751 yılındaki **İnebahtı Savaşı**'nda yaralandığı ve Osmanlılar tarafından esir alındığı söyleniyor. Kılıç Ali Paşa Camii'ndeki bazı elişi çalışmalarının O'na ait olduğu öne sürülüyor. Bununla beraber, genel kanı, Cervantes'in bir süre hastanede kaldıktan sonra askerlik hayatına geri döndüğü şeklindedir.

Picasso'nun çizgileriyle Don Kişot ve Sanço Panço.

Fındıklı Parkı

NASIL GİDİLİR?

Sultanahmet'ten tramvaya binip Tophane, Fındıklı veya Kabataş duraklarından birinde inebilirsiniz.

NEREDE YENİR?

Fasuli Lokantası
İskele Caddesi No. 10-12
Tel: 0212 243 65 80
www.fasuli.com.tr
Kurufasulyesi lezzetli, makul fiyatlı bir restoran. Karadeniz spesiyaliteleri de var.

İstiridye
Çelebi Hamam Sokak No. 4
Tel: 0212 249 43 01
İş dünyasının duayenlerinden Rahmi Koç'un da uğradığı restoran, deniz ürünlerinde iddialı. Sadece öğle yemeği servisi yapıyor.

Kahve Dünyası
Meclis-i Mebusan Caddesi, Tütün Han No. 167, Kabataş
Tel: 0212 293 12 06
Kabataş tramvay durağının karşısında kafe zinciri Kahve Dünyası'nın şubesi var. Geleneksel Türk kahvesinin yanısıra, dünya kahvelerinden de örnekler tadabilirsiniz.

İstanbul Modern Cafe
Tel: 0212 292 26 12
Sanatın tadını çıkarırken yorulduysanız Boğaz manzaralı zarif restoranda bir mola verip soluklanabilirsiniz. Ambians, manzara ve yemekler çok güzel.

Sardunya Fındıklı
Meclisi Mebusan Caddesi No. 22, Salıpazarı
Tel: 0212 249 10 92
Muhteşem manzaralı balık restoranı, değişik tarzda hazırlanmış deniz ürünleri ile biliniyor. Küçük bir barı var. Cuma ve cumartesi akşamları canlı müzik olduğunu da hatırlatalım.

Sardunya Fındıklı

Selvi Kalorimetre Restoran
Çelebi Hamamı Sokak No. 12 Fındıklı
Tel: 0212 251 03 29
www.kalorimetrerestoran.com
Kalori hesabı konusunda hassas olanları mutlu edecek bir mekan. Lezzetli ev yemekleri yapıyor.

EĞLENCE

Günümüzdeki Tophane, yan yana sıralanmış olan insanların nargile içebilecekleri küçük kafelerle dolu. Bir çoğunda tavla ve çay keyfini yerdeki yastıkların üzerinde yaşayabilirsiniz. Köşebaşı Kafe'de (*Tel: 0212 249 79 36*) sert tömbekiyi deneyebileceğiniz gibi değişik meyvelerle hazırlanmış daha hafiif çeşitlerini tatmanız da mümkün. 1990'lı yılların ortasına kadar genellikle orta yaş üstü erkeklerin içtiği nargile, günümüzde değişik çeşitleriyle gençlerin de ilgi alanına girdi. Dibek kahvesini denemeyi unutmayın.

NEREDE KALINIR?

Didem Seaview Balcony
Molla Bayırı Sokak No. 26/A3 Kabataş
Tel: 0212 245 56 26
Kabataş'a 10 dakikalık yürüyüş mesafesinde, harika Boğaz manzarası olan tek yatak odalı daire, misafirlerine kendilerini evlerinde hissettiriyor. *İstanbul Holiday Apartments* aracılığıyla da rezervasyon yapabilirsiniz. *Tel: 0212 251 85 30, www.istanbulholidayapartments.com*

Witt İstanbul Suites
Defterdar Yokuşu No. 26 Cihangir
Tel: 0212 393 79 00
www.wittistanbul.com
Tophane'den Taksim'e çıkan yokuşta 17 odalı küçük bir otel. Odalarının hepsi suit olan otelin kahvaltıları organik malzemelerle hazırlanıyor. Dekorasyon gayet başarılı ve Autoban firmasının elinden çıkmış.

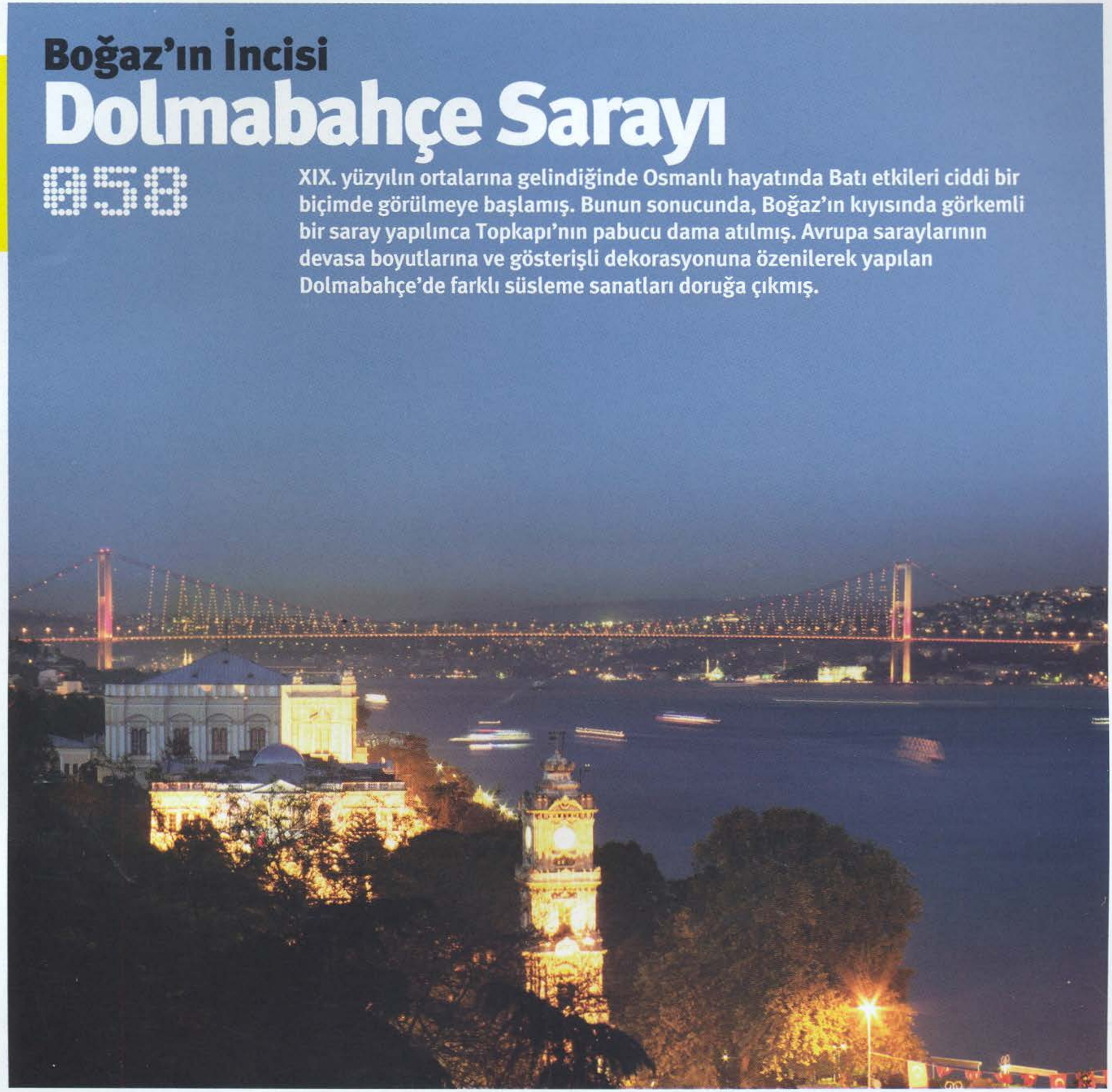

Witt

Tophane'de nargile keyfi...

Boğaz'ın İncisi

Dolmabahçe Sarayı

XIX. yüzyılın ortalarına gelindiğinde Osmanlı hayatında Batı etkileri ciddi bir biçimde görülmeye başlamış. Bunun sonucunda, Boğaz'ın kıyısında görkemli bir saray yapılınca Topkapı'nın pabucu dama atılmış. Avrupa saraylarının devasa boyutlarına ve gösterişli dekorasyonuna özenilerek yapılan Dolmabahçe'de farklı süsleme sanatları doruğa çıkmış.

Dolmabahçe'nin Üsküdar'dan görünümü.

Has Bahçe'nin devamında sarayın Selamlık girişi var.

Bizans **Büyük Sarayı**'na benzeyen **Topkapı Sarayı** küçük ve çok sayıda binadan oluşurken Dolmabahçe Sarayı (*pazartesi ve perşembe günleri kapalı, Türkçe veya İngilizce turlar rehber eşliğinde yapılıyor, Tel: 0212 236 90 00/1359 www.dolmabahce.gov.tr*) tek büyük bir yapı ve etrafındaki birkaç köşk ve geniş bir bahçe şeklinde inşa edilmiş. Dolmabahçe Sarayı ortalarında merasim salonunun bulunduğu iki kanada –Harem ve Selamlık- bölünmüş. **Sultan Abdülmecid**'in yeni sarayını farklı bir yere, Boğaz'ın kenarına yaptırmaya karar vermesi, Osmanlı'nın geçmişle geleneksel bağını da kırdığının işareti olarak kabul ediliyor.

110,000 metrekarelik sarayın adını bulunduğu yer belirlemiş. Daha evvel liman olan bir koymuş burası. **I. Ahmed, İnönü Stadı**'nın olduğu tepeden toprak getirterek 1614 yılında denizi doldurmaya başlamış. Amaç **Topkapı Sarayı** gibi binalar kompleksi olan ahşaptan yapılma, yazlık **Beşiktaş Sarayı** için bir park ve cirit alanı yaratmakmış. **Sultan II. Osman** da denizi doldurma çalışmalarına devam etmiş. **Sultan Abdülmecid** buraya bir saray yapılması emrini verdiğinde ismi çoktan belliymiş.

Saray, **Balyan Ailesi**'nden gelen **Garabet** ve oğlu **Nigoğos Balyan** tarafından tasarlanmış. Çalışmalar 1843 yılında başlamış. 1856 yılında tamamlandığı zaman ana binanın 285 odası, 43 salonu ve 6 banyosu varmış. Saraya, misafirlere denizden gelme imkanı da sunmak için 600 metre uzunluğunda bir rıhtım yapılmış. Kabataş'tan Beşiktaş'a kadar uzanan kompleksin belirli bölümleri ziyarete açık.

Son altı Osmanlı padişahı değişik sürelerde Dolmabahçe'de yaşamış ama **Sultan II. Abdülhamid** güvenlik nedeniyle **Yıldız Sarayı**'nı tercih etmiş. Burada yaşayan son hanedan üyesi ise 1924 senesinde sürgüne gönderilen **Halife Abdülmecid Efendi**.

Sarayın iç dekorasyonu **Paris Operası'nı** da tasarlayan **Sechan** isimli bir Fransıza ait. Buradaki her şey; **Bakara ve Bohemya kristalleri**, Sevre ve **Yıldız porselenleri**, **Hereke halıları** göz kamaştıran güzellikte. Kullanılan döşemelik ve perdelik kumaşların yerli malı olduğu saray, birçok yabancı devlet adamı ve imparatorun hediyeleriyle zaman içinde daha da görkemli bir dekorasyona kavuşmuş. İçerideyken İtalyan ve Fransız sanatçıların yaptığı tavan süslemelerine mutlaka dikkat edin. Sanki insanı büyülemek için yapılmışlar. Padişah ortaya çıkan sonuçtan o kadar mutlu olmuş ki Sechan'a parasını ödediği gibi, bir de nişan vermiş. Ne yazık ki günümüzde sarayı gezerken, bu ihtişamın tadına koşturmalı tur dolayısıyla tam olarak varamıyorsunuz. Birçok detay gözden kaçıyor, eserleri doyasıya inceleyemiyorsunuz. Kısaca: Dolmabahçe sadece bir ziyaretle "gördüm" denilebilecek bir mekan değil.

Zamanınızı ayarlayın!

Sarayı kendiniz dolaşamıyorsunuz, mecburen bir gruba katılıp rehberle geziyorsunuz. Selamlık turu için 1 saat, Harem turu için de 25 dakika ayırın. Özellikle yazın uzun bir bilet kuyruğunda beklemek zorunda kalabilirsiniz. Bahçeyi geçtikten sonra, sarayın girişinde, istediğiniz dildeki bir tura katılmak için ikinci bir kuyruk söz konusu olabilir. Vaktiniz sınırlıysa sadece Selamlık bölümünü görmeniz yeterli.

"Dolmabahçe Sarayı'nın Korint üslubundaki zenginliği..."

A Traveller's Companion to İstanbul, Laurence Kelly, 1987

Fatih'in Gemileri

Fatih Sultan Mehmed, 1453 yılında **Dolmabahçe Sarayı**'nın olduğu yerden savaş gemilerini Pera'ya çıkartıp Kasımpaşa'ya indirmiş. Böylece **Haliç**'in girişini kapayan zincir engel olmaktan çıkmış.

Sadece camiye bakın, arkasını görmemeye çalışın.

Dolmabahçe Camii

Caminin yapımına **Sultan Abdülmecid**'in annesi Bezmi Alem **Valide Sultan** başlamış. Onun ölümü üzerine **Sultan Abdülmecid** 1855 yılında tamamlamış. Tasarımı **Garabet Balyan'a** ait caminin asıl adı Bezmialem Valide Sultan ama saraya yakınlığından ötürü Dolmabahçe Camii denmiş. İki ince minaresi olan caminin en dikkat çeken özelliği ise kubbesini dört taraftan destekleyen pencereli devasa kemerleri. O güne kadar denenmemiş dairesel düzendeki büyük pencereler, dışarıdan gelen ışığın içeri girmesi ve iç mekanın muhteşem görünmesi için yapılmış. Tüm selatin camilerinde görülen avlu ve sebil ne yazık ki yol genişletme çalışmalarına kurban verilmiş. *Barok* bir iç dekorasyona sahip cami 1956-1960 yılları arasında **Deniz Müzesi** olarak kullanılmış, ancak 1967 yılında onarılarak tekrar ibadete açılmış.

Caminin içi

Sarayın Dış Cephesi

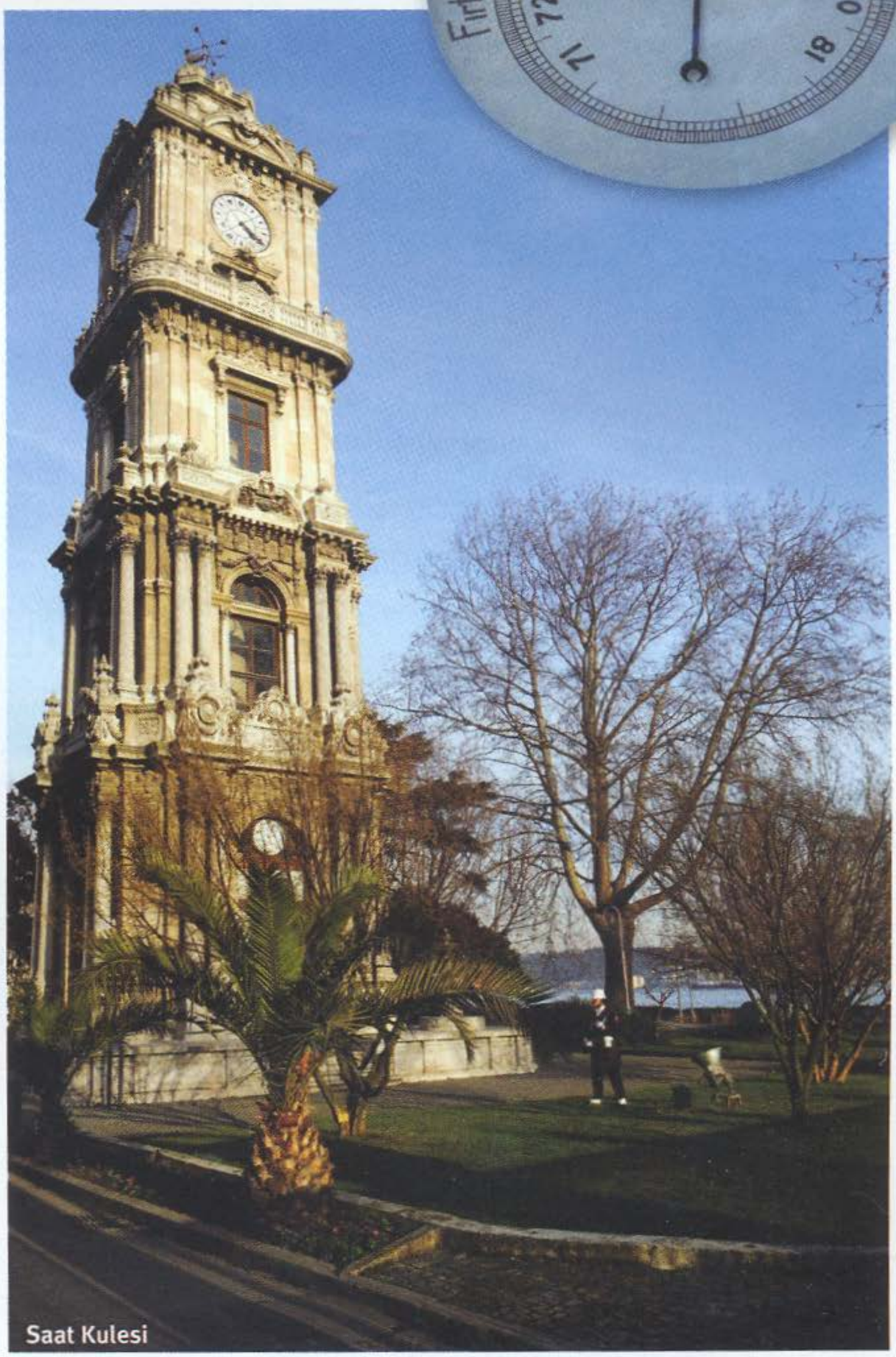
Barok mimari herkesin beğenisine uymaz, ancak Dolmabahçe Sarayı'nın kumtaşı dış yüzeyinin özellikle deniz tarafından bakıldığı zaman oluşturduğu etki çoğu kişi için aynı. Saray binasının abartılı dış süslemeleri Topkapı Sarayı'ndan çok farklı. Örneğin Topkapı'daki Harem'in içi çok zengin dekore edilmesine rağmen dışı son derece sade.

Selamlık Bölümü

Saat Kulesi

Güvenliği geçip sarayın saltanat kapısına doğru giderken yolunuz **Sultan II. Abdülhamid** için inşa edilen 27 metre yüksekliğindeki, dört katlı saat kulesinden geçer. 1890'da **Sarkis Balyan** tarafından yapılan kulede farklı üsluplar, *neobarok*ve *ampir* bir arada kullanılmış. Kulenin köşelerine birer fıskiye, zemin kata ise iki termometre ve iki barometre yerleştirilmiş. Süslü ikinci katta Sultan II. Abdülhamid'in tuğrasını görebilirsiniz. Üçüncü ve dördüncü kat süslemelerinin nispeten daha sade olduğu kulenin her yüzünde Fransız yapımı birer saat bulunuyor.

Saat Kulesi

Kapılar

Sarayın muhteşem görünüşünün yanında kapılar da görkemli yapılmış. Hem kara hem de deniz tarafındakiler adeta birer dekorasyon öğesi gibi kullanılmış. Günümüz ziyaretçileri geçmişin memurları gibi saraya yan kapıdan giriyorlar. Bugün ana caddede kalan ve has bahçeye açılan **Saltanat Kapısı** ise gerçekten muhteşem. Protokolde çok önemli olan **Hazine Kapısı** dışındaki diğer kapılar ise: **Koltuk**, **Kuşluk**, **Valide** ve **Harem Kapısı** adlarını taşıyor. Geçmişte önemli misafirler saraya deniz sefası yaparak da gelirlermiş. Bu durumda kullanılan beş adet kapıdan ortada olanı **Saltanat Deniz Kapısı** olarak isimlendirilmiş. **Mabeyn-i Hümayun**'a girmek isteyenler ise **Vezir İskelesi Kapısı**'nı kullanırlarmış.

Yan Kapı

Eski bir kartpostalda sarayın Saltanat Kapısı.

Selamlık (Yönetim Bölümü) Turu

Ziyaretçiler, bahçedeki merdivenlerden çıkıp devasa **Medhal (Giriş) Salonu**'na girip içeri alınmayı beklerler. Dekorasyonda kullanılan 60 kollu İngiliz yapımı avize, harika bir Hereke halısı ve üzerinde parlak cam paneller olan şömine gibi pek çok görkemli detay, saraya ilk girişte iyi bir etki bırakmak ve imparatorluğun ihtişamını vurgulamak amacıyla kullanılmış. Salonun deniz tarafındaki odaları en üst düzey memurlara ayrılmış, parlamento üyelerinin ofisleri kara tarafındaymış. Sadrazamın odası ise deniz tarafında, girişin hemen yanında. Salon 1928 yılında **Atatürk**'ün **Arap** harfleri yerine yeni **Latin** harflerini anlatmak için yaptığı toplantılara ve **Harf Devrimi** çalışmalarına mekan olmuş. Sarayda simetrinin ne kadar ön plana çıktığını siz de göreceksiniz.

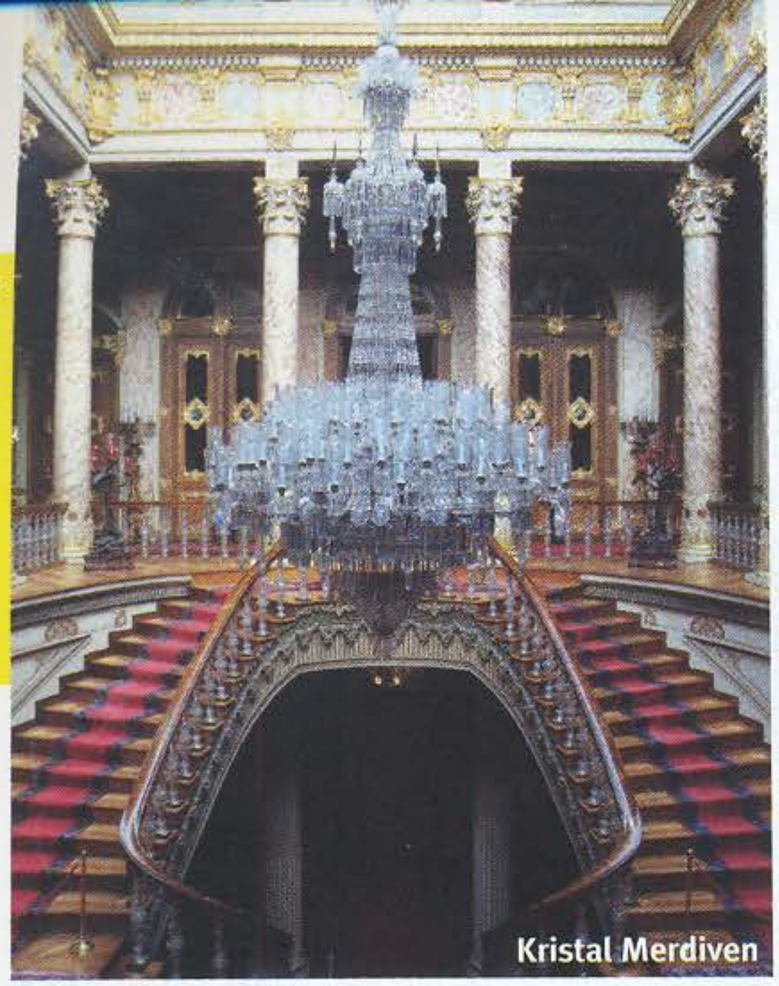
Sarayın tamamında olduğu gibi Medhal (Giriş) Salonu'nda da simetri var.

"Sürre Alayı" Stefano Ussi

Girişin kara tarafında, halife unvanı da olan sultanların Hac zamanı Mekke'ye göndermeyi planladıkları hediyeleri depoladıkları bir oda var. Sultanlar, yolculuk çok uzun sürdüğü için hacca gitmemişler, ancak her yıl altın yüklü bir deve konvoyu onların adına **"Sürre Alayı"** olarak yola çıkmış. Kahire'den geçip Mekke'ye giden kervanı olağanüstü bir canlılıkla anlatan "Sürre Alayı" isimli büyük tablo İtalyan sanatçı **Stefano Ussi** (1822-1901) tarafından yapılmış. Medhal Salonu'nun ilerisindeki katip odalarından birinde asılı. Bu tablo sarayın geniş sanat koleksiyonundaki en büyük eser.

Tur, katiplerin kullandıkları **Mabeyn Binek Salonu**'nu geçerek devam ediyor; padişahlar, gündelik yaşamda saraydan arabayla ayrılmak istedikleri zaman arka bahçeye açılan kapıları, kayıkla ayrılmak istedikleri zaman da ön bahçeye açılanları kullanırlarmış.

Kristal Merdiven

Süfera Salonu

Süfera Salonu'nun devamı

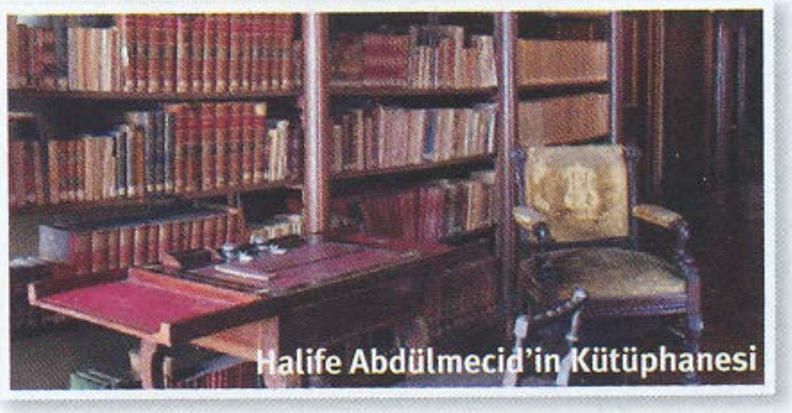

Zülvecheyn (Çifte Cepheli) Salonu

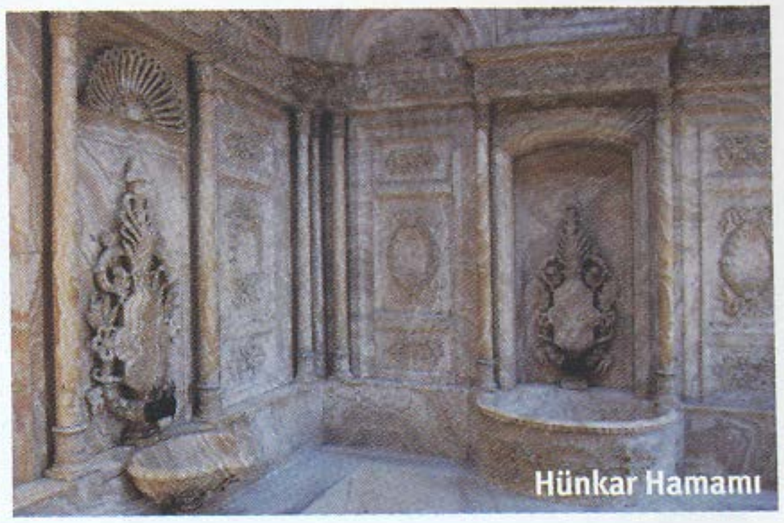
Kristal Merdiven

Bakara bir avizenin altından geçen bir çift merdiveni çevreleyen kesme kristal trabzanlar saraydaki en çarpıcı öğelerden. **Saltanat Merdiveni** de denilen bu benzersiz eser sizi **Medhal Salonu**'ndan üst kata **Süfera Salonu**'na ulaştırır. Süfera (Sefirler) Salonu, adından da anlaşılacağı gibi protokolün hüküm sürdüğü bir mekan. Sultanlara hediyelerin verildiği, resmi toplantıların yapıldığı salonda sergilenen en ilginç hediyelerin başında **Çar II. Nikola** tarafından gönderilen bir çift ayı postu geliyor. Salonun önündeki bekleme odaları özellikle **Sultan Abdülaziz**'in çok sevdiği bir sanatçı olaran Kırımlı ressam **İvan Konstantinoviç Ayvazovski'nin** (1817-1900) deniz manzaralı resimleriyle dekore edilmiş. Odalardan birindeki masaya **Napolyon** ile aralarında eşi **İmparatoriçe Josephine**, **Kraliçe Marie Antoinette** ve katil **Charlotte Corday**'in de olduğu farklı dönemlerde yaşamış 12 güçlü Avrupalı kadın resmedilmiş.

Fausto Zonaro

Süfera Salonu, duvarlarında **Fausto Zonaro**'nun **Kaiser II. Wilhelm**'i yaptığı tablosunun asılı olduğu bir odadan **Kırmızı Salon**'a bağlanıyor. Elçilerin sultanlara güven mektuplarını sundukları bu Elçi **Kabul Odası** adını, dekorasyonunda ağırlıklı olarak kullanılan renkten almış. Kırmızının yanısıra, imparatorluğun gücünü vurgulamak ve zenginliğine dikkat çekmek için süslemelerde varak tercih edilmiş. Sizi Süfera Salonu'ndan Kırmızı Salon'a getiren koridor, şehzadeler için ayrılmış bir çift odayı dolanıyor. Ardından muhteşem bir parke zemini olan **Zülvecheyn (Çifte Cepheli) Salonu**'na ulaştırıyor. Salona bu ismin verilmesinin sebebi **Selamlık** ile **Harem** arasında kalmasından kaynaklanıyor. Burası düğünler, Ramazan'da da dini törenler için kullanılırmış. Ayrıca, iftar yemekleri verilir, teravih namazı kılınırmış. Merdiven boşluğuna kurulan orkestra da yapılan törene uygun müzikler çalarmış. Harem'deki kadınların selamlık bölümünde girmelerine müsaade edilen tek yermiş Zülvecheyn Salonu. Buradan bir kapı **Halife Abdülmecid'in Kütüphanesi**'ne açılıyor.

Halife Abdülmecid'in Kütüphanesi

Hünkar Hamamı

Boğaz manzaralı mekanda birçok deri ciltli kitabın yanısıra çok yetenekli bir sanatçı olarak da kabul edilen halifenin otoportresi var. Zülvecheyn Salonu'ndan bir başka kapı da büyük bir piyanonun ve bir çift çellonun olduğu **Müzik Odası**'na geçişi sağlıyor.

Tur, **Fausto Zonaro**'nun bir diğer tablosunun bulunduğu küçük bir oturma odasından geçerek **Mabeyn Hünkar Hamamı**'na ulaşıyor. Sultana ait bu hamamın duvarları ve zemini bal rengi, yarı saydam **Mısır** alabaster mermeri ile kaplanmış. Üç bölümden oluşuyor **Hünkar Hamamı**. Birinci bölüm olan giysi odası, özellikle gün doğumu ve gün batımını tasvir eden tavan süslemeleriyle dikkati çekiyor. Ilıklık ve sıcaklık bölümlerindeki musluklar gümüşten. Selamlıktaki son oda dört padişahın: **Abdülmecid**'in babası **II. Mahmud**'un, **Abdülaziz**'in ve **V. Reşad**'ın tablolarının yer aldığı "**Hatıralar Salonu**". Duvarlarını **Şeker Ahmed Paşa**, **Osman Hamdi Bey** ve **Fausto Zonaro**'nun eserlerinin süslediği **Selamlık-Harem Bağlantı Koridoru, Muayede Salonu**'nun üstünden dolanarak Harem'e gidiyor. Yine Zonaro'nun yaptığı İstanbul'un 1453'teki fethini anlatan tablosu ve Fatih Sultan Mehmed'in dört portresi bu koridorda çok sayıda tabloyla beraber yer alıyor. Koridordaki pencerelerin görevi ise Harem'deki kadınların aşağıda neler olup bittiğini görmesini sağlamak. Koridor, padişahların eşlerini ve çocuklarını kabul ettiği, **Kırmızı veya Kubbeli Oda** olarak da adlandırılan **Harem Hünkar Odası**'nda sona eriyor. Bu Muayede Salonu dışında saraydaki tek kubbeli oda. Dekorasyonunun ihtişamı ile Harem'in saraydaki gerçek yerinin ve öneminin altını çiziyor.

Osman Hamdi

Atatürk'ün çalışma odası.

Ahşap bir kutunun içinde saklanan bir org ve **Abdülmecid Efendi**'nin eşini resmettiği portre ile dekore edilmiş olan bir diğer kısa koridor saray kadınlarının dini bayramları kutlamak için biraraya geldiği muhteşem **Mavi Salon**'a açılıyor. Adını aldığı mavi rengin hakimiyetinde olan salon, varaklar ve kırmızı kristallerle daha da görkemli bir hale getirilmiş. Tavanını süsleyen manzara resimleri, dört mevsimi temsil ediyor. Salon ayrıca **Valide Sultan** ya da **Kadın Efendi** tarafından misafir devlet başkanlarını ağırlamak için kullanılmış ve yıllar geçtikçe bazı önemli erkek konuklar da burada misafir edilmiş. 1937 yılında buraya eklenen asansör ile **Atatürk**'ün çalışma odasına çıkışı da kolaylaştırılmış.

Atatürk'ün hayata gözlerini yumduğu oda.

Tur, daha sonra saraydaki en önemli odalardan birinden geçiyor, **Atatürk**'ün 10 Kasım 1938'de öldüğü odaya geliyor... Yatağı Türk bayrağı ile örtülmüş, saraydaki saatler O'nun ölüm anında sonsuza kadar durdurulmuş. Atatürk'ün banyosu, koridoru geçince tam karşıda içinde ilaçlarının olduğu dolap da var.

Yolunuzun üzerinde bir zamanlar Valide Sultan'ın özel misafirlerini kabul ettiği ve önemli kutlamaları yaptığı Pembe **Salon** olacak. Saray halkı tarafından **"Valide Sultan Divanhanesi"** olarak adlandırılan salona Boğaz'ın manzarasını seyretmek için o zamanlar çok az bulunan bir teleskop kurulmuş. Hastalığının bir döneminde **Atatürk**'ün de kullandığı odaya, Büyük Önder'in aradaki yolu yürümekte zorlanması üzerine aynalı dolapların birinden banyoya açılan gizli bir kapı yapılmış. Tur birkaç güzel odayı ve bir diğer hamamı geçerek **Sultan Abdülazlz**'in yatak odasını da görebileceğiniz **Mavi Oda**'ya geri getirecek sizi. Lale şeklinde kırmızı kristal mumluklar ve varaklarla süslenmiş, saraydaki en güzide örnekler arasında sayılan muhteşem bir başka avizenin aydınlattığı **Halife Merdiveni** ile zemin kata ve **Hazinedar Kalfalar** tarafından korunan Harem'in girişine ineceksiniz. Hazinedar Kalfaların başı olan cariyeye **Hazinedar Usta** denmiş. Onun odasının misafir odaları kadar süslü döşenmiş olması pozisyonunun önemini gösteriyor.

Tur sizi daha sonra bir zamanlar sultanın hizmetkarlarının yemek odası olan ama bugün saray koleksiyonundan bazı cam, porselen ve gümüş eşyaların sergilendiği **Değerli Eşya Sergi Salonu**'na yönlendirir. Sergideki en ilginç objelerden biri olan deri ciltli kitap, içine konan içkileri muhafaza etmek için kullanılmış.

Halife Merdiveni

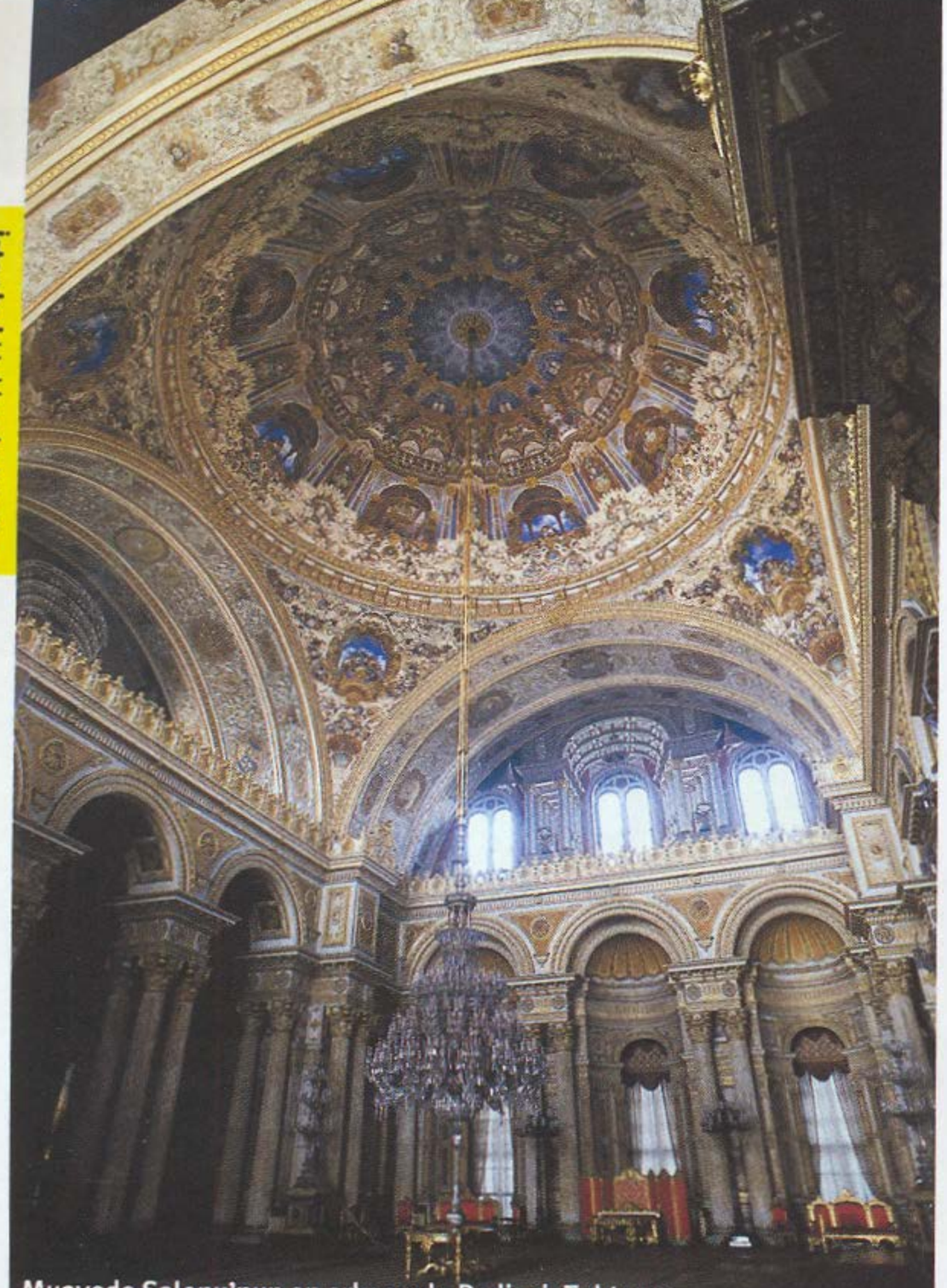
Saray Tabloları

Dolmabahçe Sarayı, 500 kadar tablo içeren bir koleksiyona sahip. Rehberli turların hızlı olmasından dolayı bu başyapıtları yeterince göremiyorsunuz.

10 Kasım 1938

10 Kasım 1938 tarihinde 09.05'te, **Atatürk** Dolmabahçe'de vefat etti. Naaşı Muayede Salonu'nda üç gün boyunca katafalkta kaldı. Ardından binlerce insanın katılımıyla Ankara'ya uğurlandı.

Muayede Salonu'nun en arkasında Padişah Tahtı var.

Muayede Salonu

Salon, ilk görenlerin şaşkınlık ve hayranlık dolu bakışlarına engel olamadığı bir yer. Turun son durağı burası. Mabeyn ve Harem arasında yer alan bu salon dünyanın en büyük **Taht Odası** olarak kabul ediliyor. Sarayın dışından bakıldığında görülmeyecek şekilde yapılmış 36 metre yüksekliğinde ve 24 metre çapındaki kubbe 56 sütunla desteklenmiş. Yaklaşık 2000 metrekarelik salonun dekorasyonunda 124 metrekarelik bir Hereke halısı kullanılmış. Bohemya kristalinden yapılma 4,5 tonluk, 664 ampulle donatılmış avize **İngiltere Kraliçesi Victoria'nın** hediyesi. Yerine takılması üç ay sürmüş. Salonun ısıtılması tüm sarayınkinden farklı bir sisteme sahip; bodrumda ısıtılan havanın gözenekli sütunlardan içeri verilmesi ile ortam sıcaklığının 20 derecede tutulması sağlanmış. Devasa salonun ısınabilmesi için merkezi ısıtma sisteminin üç tam gün çalışması gerekiyormuş.

Salon tüm önemli imparatorluk kutlamaları için kullanılmış. O zamanlarda padişahın 250 kg. ağırlığındaki muhteşem tahtı Topkapı'dan buraya getirilir ve batı duvarının önüne kurulurmuş. Büyükelçiler tam karşıdaki balkonda yüzleri sultana dönük, diğer konuklar solda, orkestra ise sağdaki galerilerde otururlarmış. Sultanın üstündeki alan ise, onun üzerinde sadece **Allah'ın** olabileceğini göstermek amacıyla boş bırakılırmış.

Bu salonda birçok önemli olay yaşanmış. 1876 senesinde **Sultan V. Murad'ın** tahta çıkma töreni Topkapı yerine burada yapılmış. 1877'de ilk Osmanlı Parlamentosu salonda toplanmış. **Atatürk** 1927 senesinde cumhurbaşkanı olarak İstanbul'daki ilk konuşmasını burada yapmış. Konuşmanın hat sanatçısı **Emin Barın** tarafından yazılan kopyası salonda sergileniyor.

Harem Turu

Muayede Salonu aynı zamanda sarayın kamuya açık kısmı ve sultanın ailesinin yaşadığı özel alanın ayrılma noktasını da işaret ediyor. Ziyaretçiler bugün Harem'e girerken arka taraftaki ayrı bir kapıyı kullanıyorlar.

Dışarıdan ne kadar Batılı görünürse görünsün Harem'deki yaşam Topkapı'da olanın bir benzeri aslında; **Valide Sultan'ın** en tepede olduğu hiyerarşik düzende kadınlar hadımağalarının gözetimi altında yaşamışlar.

Harem turu, tavanındaki pervazları İstanbul manzaralarıyla süslenmiş **Giriş Salonu'ndan** başlıyor. Buradan ilk kata çıktığınızda, dini bayramların ve sultan çocuklarına ait özel günlerin kutlandığı **Harem-i Hümayun'a** varmadan önce birkaç küçük oda geçiyorsunuz. Salonun dekorasyonuna dikkat edin; muhteşem olmakla birlikte Selamlık'ınkiyle kıyaslandığında bir adım geride kaldığını fark edeceksiniz. Aynı şey Harem'deki hamam için de geçerli, Selamlık'taki hamama göre çok daha sade.

Tur Valide Sultan'ın kullandığı, kumaşları ayçiçeği ve Japon motifleriyle süslü, **Japon Salonu** ile devam ediyor. Hemen yanındaki oda, **Sultan Abdülazlz'in** annesi **Pertevniyal Valide Sultan** için Fransız tarzı krem lake döşenmiş olan **Valide Sultan Yatak Odası.** Burayı değişik stillerde dekore edilmiş misafir odaları takip ediyor; kimin de taht benzeri kimilerinde ise demir kafesli yataklar kullanılmış. Tur sonra **Harem-i Hümayun'a** geri dönüyor ve Harem'deki üst düzey kadınlara verilen odalardan biri görülüyor. Bu odanın tipik özellikleri arasında bir piyanonun ve oturma yerinin bulunduğu lobinin olması, lobinin de küçük bir yatak odası, oturma odası ve banyoya açılması. Burada **Osman Hamdi Bey'in "Saçlarını Taratan Kız"** tablosunu görebilirsiniz. Daha sonra geçeceğiniz odayı muhtemelen **Hazinedar Usta** kullanmış.

Saçlarını Taratan Kız

Tur tekrar **Harem-i Hümayun'a** geri döndüğünde şehzadelerin sünnetten sonra dinlendirildiği ve misafirlerin iyi dileklerini kabul ettikleri **Sünnet Odası'na** göz atma imkanınız var. Binadan çıkmak için **Giriş Salonu'na** dönmeden çocuk oyun odasında **Sultan Abdülmecid'in** torunu **İbrahim Tevfik Efendi'nin** fotoğrafını da görebilirsiniz.

Camlı Köşk'ün ana salonu

Camlı Köşk

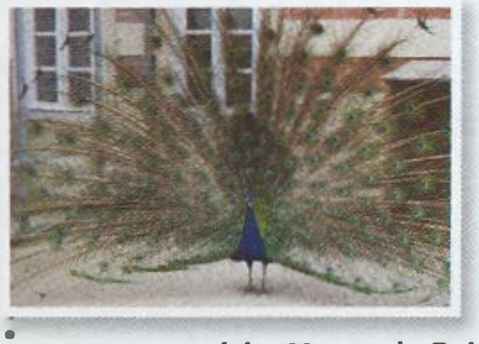
Beşiktaş'a giden ana caddeden de görülen Camlı Köşk bazıları için sarayın en özel bölümü. Padişahların resmi geçitleri izlediği ya da dinlenmeye çekildiği köşk iki salon ve camekanlı bir seradan oluşuyor. Dolmabahçe Sarayı'nın dışa açılan penceresi olarak da nitelendirilen Camlı Köşk'teki ilk salon, daha sonra geçilecek olan ana salona göre oldukça mütevazı dekore edilmiş. Ana salonda bulunan oturma grubu ve sesinden çok görüntüsüyle dikkatleri toplayan kristal ayaklı piyano, imparatorluğun ihtişamını yansıtma görevini üstlenmişler sanki.

Camlı Köşk

Tavan süslemelerinde görülen çarpıcı hayvan figürleri padişahların ava olan ilgisini yansıtması bakımından önemli. Adını aldığı camekanlı bölümde ise ilk olarak ortadaki fıskiyeli kristal çeşme ziyaretçilerin gözlerini kamaştırıyor. Cam bölümdeki kuş desenli şömine içerideki şömineyle sırt sırta yapılarak aynı bacayı kullanması sağlanmış. Dikkati çeken dekorasyon öğeleri arasında ayaklı şamdanları ve bronzdan yapılıp altın yaldız ve incilerle süslenmiş balık havuzlarını saymadan geçmeyelim.

Bahçeler

Özellikle yaz aylarında ayrı bir güzelliğe kavuşan saray bahçeleri, ustaların sanatlarını sergilemek için yarıştığı alanlar haline gelmiş. Hazine Kapısı ve Saray girişi arasındaki **Hasbahçe, Mabeyn Bahçesi** ya da **Selamlık Bahçesi** olarak da adlandırılıyor. Deniz tarafındaki bahçeler de İstanbul'da pek rastlanmayan, egzotik bitki türleri ile süslenmiş Hasbahçe'nin devamı sayılıyor. Ortasındaki kuğularla süslü, mermer oymacılığı bir dantel kıvamında olan havuz, zarafet ve ihtişamı birlikte sunan ender yapıtlardan. Deniz tarafındaki tarhlara yerleştirilmiş mermer arslanlar imparatorluğun gücünü mü, yoksa padişahların av sevdasını mı sembolize ediyor, yorum sizin. **Muayede Salonu'nun** kara tarafında yer alan **Kuşluk Bahçesi** ise iki tarafındaki Hasbahçe ve Harem Bahçesi'nden duvarlarla ayrılıyor. Bahçeleri sadece mermerden yapılmış hayvan figürleri süslemiyor. Tavus kuşları, ördekler ve sülünler selvi ve çınar ağaçları arasında gezinirken sarayın keyfini çıkarıyorlar. Havuzu ve geometrik düzenlemesiyle dikkati çeken Harem Bahçesi, Harem'in kara bölümünde bulunuyor. Harem'e girişin yakınındaki küçük kafe bahçenin keyfini sürmek isteyenlere hizmet veriyor.

Hasbahçe

Milli Saraylar Saat Müzesi

Çoğunluğu 19. yüzyıla ait olan ve sarayda kullanılmış saatlerin büyük kısmı Fransız ile İngiliz yapımı. Batıda saatçilik filozof ve matematikçilerin tekelindeyken Osmanlı'da bunu muvakkitler yapmış. Saat ustaları genellikle Mevlevi dedeleri imiş. Bunların arasında yer alan Eflaki Dede, Mehmet Şükrü ve Mehmet Muhsin'in saatleri saray bahçesindeki bu koleksiyonda bulunuyor.

Sarayı ziyaretlerimizden birinde bu amcayla karşılaştık. Bütün Türkiye'yi kapsayan bir ansiklopedi yazıyordu. Ne yaptı, ne etti bir daha hiç haber alamadık.

Ali Avni Çelebi
"Maskeli Balo"
Tuval üzerine yağlıboya
140x187cm.

Veliaht Dairesi

Sarayın Beşiktaş tarafındaki bölümüne bir göz atın, bugün **Resim Heykel Müzesi'ne** (sy. 398) ev sahipliği yapan tamamen ayrı bir binanın girişini göreceksiniz. Müze, 1937 yılında **İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi'**ne (bugünkü Mimar Sinan Üniversitesi) bağlı olarak **Atatürk'ün** emriyle kurulmuş. *Ampir, barok* ve *rokoko* tarzlarının karışımıyla 1856 yılında Balyanlar tarafından Veliaht Dairesi olarak yapılan bina, Türkiye'nin ilk güzel sanatlar müzesini barındırmanın da onurunu taşıyor.

NASIL GİDİLİR?

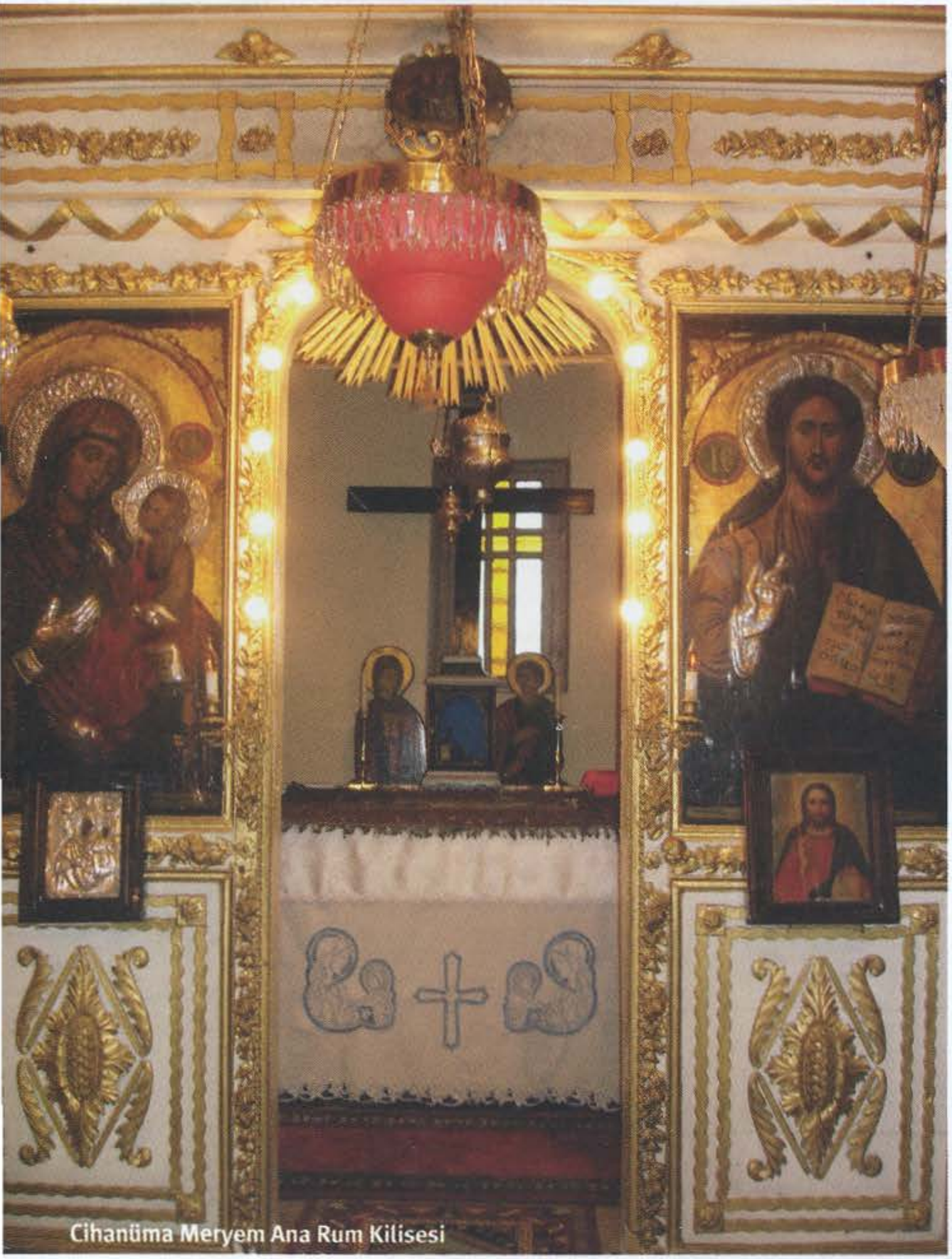
Dolmabahçe Sarayı, Kabataş'taki tramvay durağı ve otobüs durakları ile vapur iskelelerinden beş dakikalık bir yürüyüş mesafesinde.

Kavşak Noktası
Beşiktaş

Yolu düşenlerin gündelik koşuşturma içinde pek dikkat etmediği Beşiktaş, şehrin tarihi en zengin semtlerinden. Barbaros Meydanı'nın hemen yanında yer alan Deniz Müzesi, yenilenmiş haliyle semtteki en etkileyici eserlerden biri. Arka sokaklarda gezinip Ihlamur Kasrı'nı ve Şeyh Zafir Külliyesi'ni keşfetmek ayrı bir keyif. Dolmabahçe Sarayı çalışanları için yapılmış tarihi Akaretler ise karşınıza W Hotel olarak çıkıyor.

Beşiktaş adı, İsa'nın beşiğinden bir parçanın Hıristiyanlığın ilk günlerinde **Beytüllahim**'den getirilip burada bir kilisede saklandığı rivayetinden kaynaklanıyor. Bu parçanın daha sonra **Ayasofya**'ya götürüldüğü ve 1204'te **IV. Haçlı Seferi** sırasında çalındığı düşünülüyor. Beşiktaş önemli bir alışveriş bölgesi, caddeleri Nişantaşı'nda gördüklerinizin tersine orta bütçeli insanlarla dolu. Semtin balık pazarı, balık restoranlarıyla çevrili. Pazarın yanında **Köyiçi Panayia Rum Kilisesi** var. Kilisenin karşısındaki bina ise eski **Rum okulu**, kapısına yıllar önce kilit vurulmuş. Üzerindeki yazıda Beşiktaş'ın eski adı **Diplokionion (İki Sütun)** yazıyor. Bunun sebebi de kimilerine göre semtin adının sahilde, tekneleri bağlamak için kullanılan iki sütundan gelmesi. Pazar yakınındaki iki kartal heykeli "**Karakartal**"ın yüzüncü yılı anısına dikilmiş.

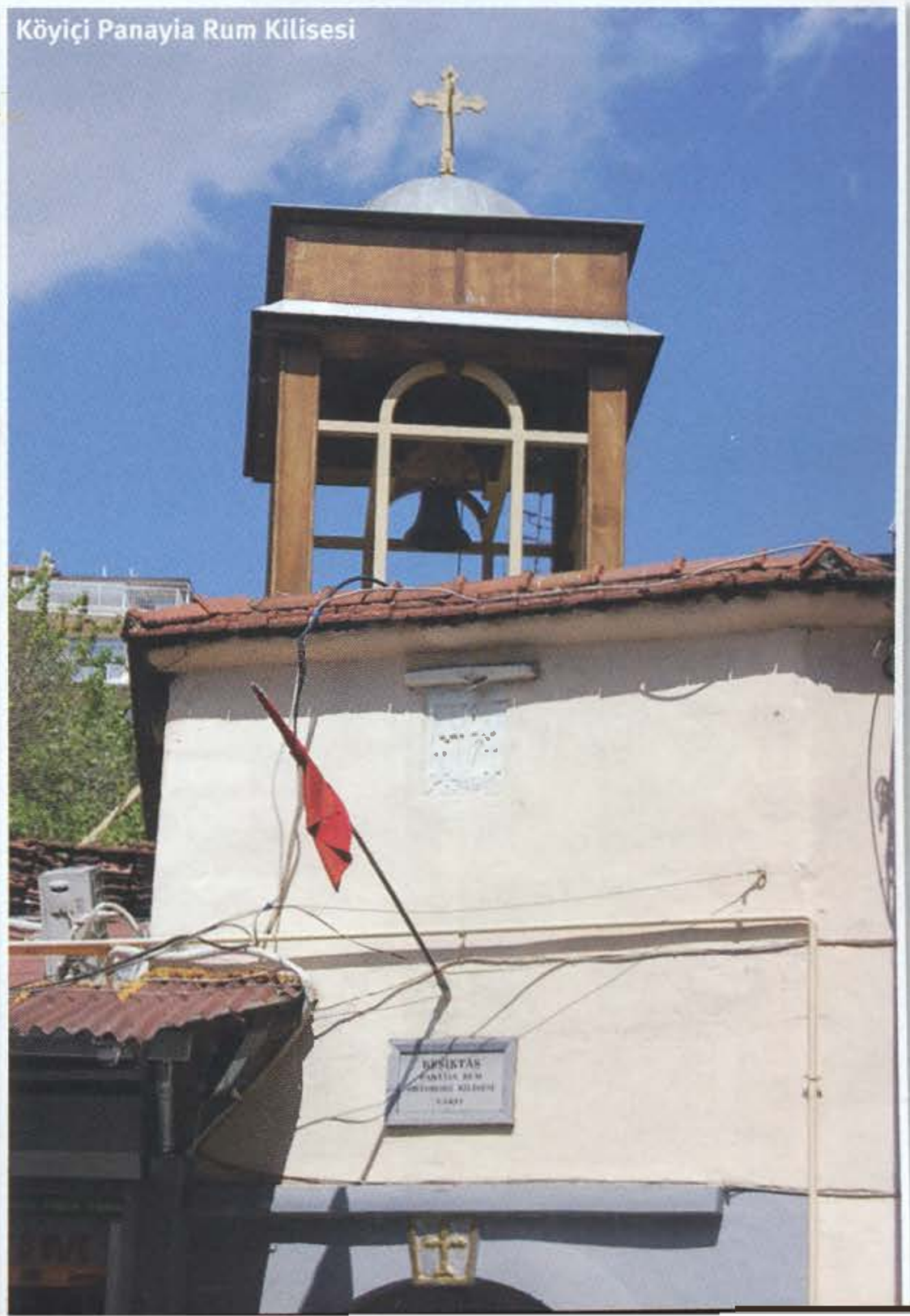

Cihanüma Meryem Ana Rum Kilisesi

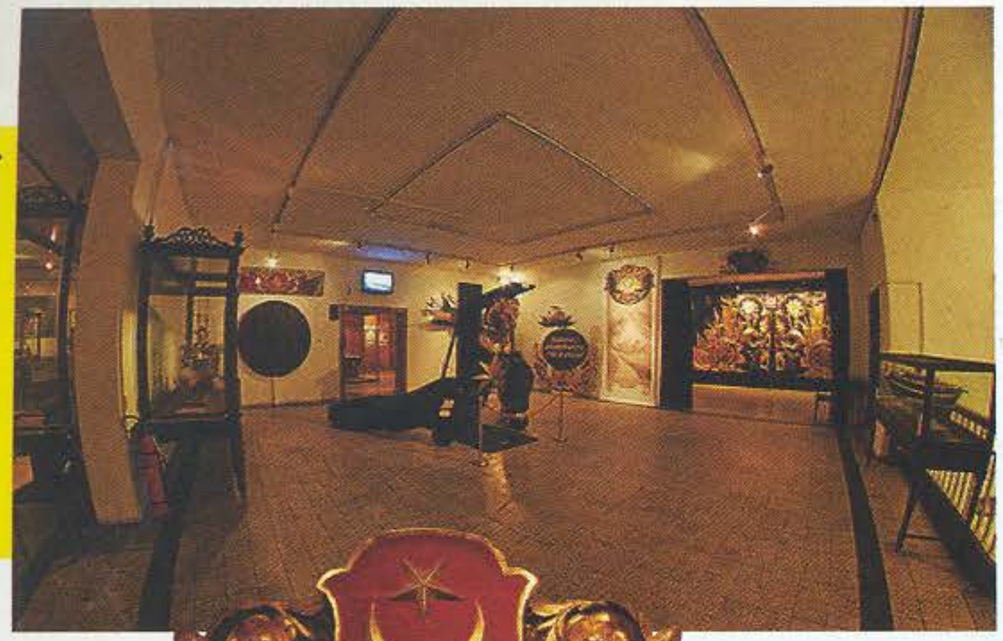
BJK (Karakartal)

- Türkiye'nin ilk spor kulübü olarak 1903'te kuruldu.
- Türkiye liglerinde 13 kez şampiyon oldu.
- Türkiye Kupası'nı 8 kez kazandı.
- Türkiye Ligi'nde "Namağlup Şampiyon" olan tek takım.
- 48 maç üstüste hiç yenilmeyerek yenilmezlik rekoruna sahip.
- Resmi bir maçta 10 gol atan tek takım; 1989-1990 sezonunda Beşiktaş-Adana Demirspor maçı skoru: 10-0.
- Olimpiyatlara ilk defa kadın sporcu yollayan kulüp (1936-Berlin).

Semtte geçmişteki kozmopolit yaşamın izlerini takip ederken karşılaşacağınız kiliselerden biri de ana caddede ünlü sanıkları ile sık sık gündeme gelen DGM'nin karşısındaki **Cihanüma Meryem Ana Rum Kilisesi.** XIX. yüzyıldan kalan yapı çok hoş bir avlunun içinde yer alıyor. Genelde ayın ilk pazarı ayin burada, diğer üç pazar **Panayia Kilisesi**'nde yapılıyor.

Köyiçi Panayia Rum Kilisesi

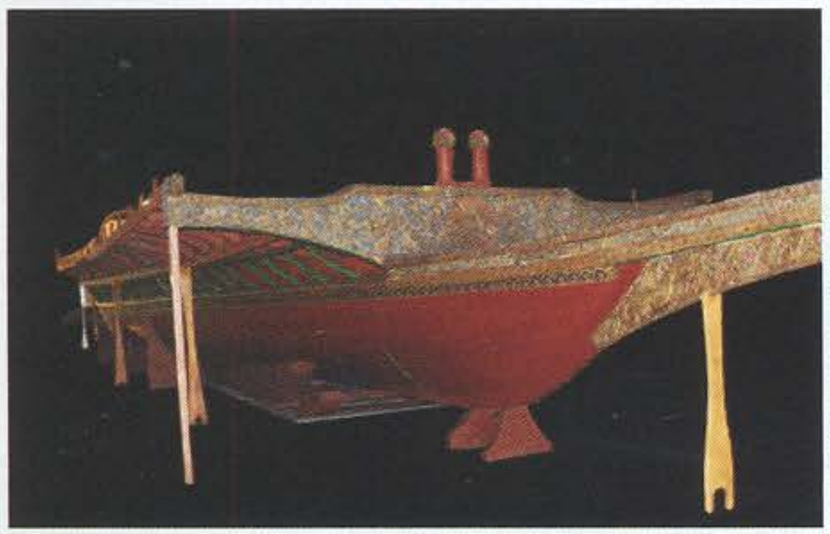

Tulumbacılar

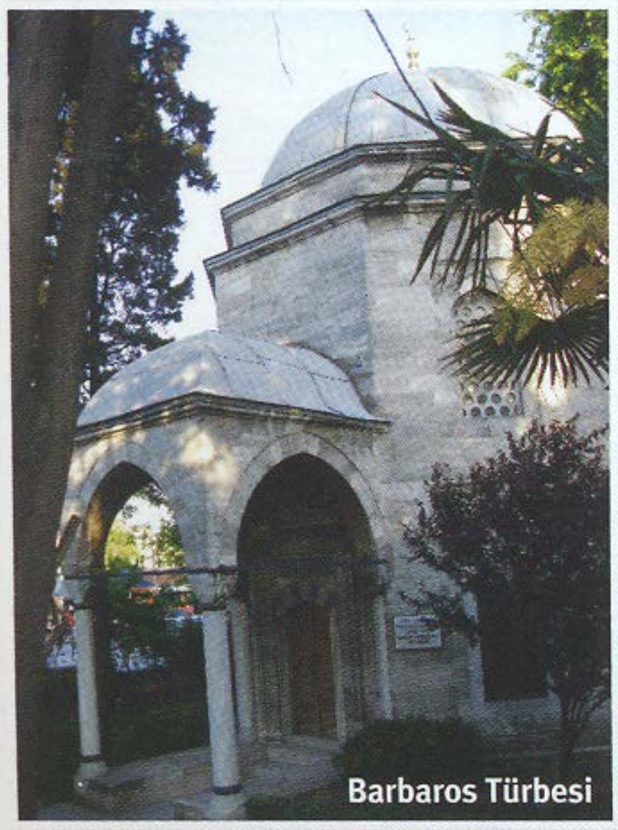

Deniz Müzesi

Osmanlı İmparatorluğu'nun en görkemli dönemlerinde denizcilerin oynadığı rolü anlatan Deniz Müzesi (*pazartesi kapalı*), değişik ilgi alanlarına hitap edecek şekilde düzenlenmiş. Ziyaretçilerin en hoşlandığı bölümlerden biri insanları ve eşyaları Boğaz'da taşıyan zarif, süslü kayıkların sergilendiği bölüm. Çoğu 13 çift kürekle kullanılan kayıklarda kürek sayısı, yolcunun önemine veya gidilen yere göre artar ya da eksilirmiş. Geçmişte kayıklar arasında da bir hiyerarşi varmış. Kayıkların en güzelleri, padişahlar ve aileleri için kullanılan **sultan kayıkları** ve özellikle padişahı cuma namazına götürenlermiş. Saltanatın gücünü de ifade eden padişahlık kayıklarının arka kısmında üstü kapalı bir taht bulunuyormuş. Tahtın bulunduğu bu bölüm padişahın tuğrası ve silahlarıyla süslü olur, haremdeki kadınları taşıyan kayıkların arka bölümleri ise çiçek ve meyvelerle dekore edilirmiş. Kayıkların başında bir kartal figürü yer alırmış. Koleksiyondaki en eski padişah kayığının tarihi XVII. yüzyıla kadar gidiyor. 24 çift küreği olan bu kayık, **Sultan IV. Mehmed** tarafından kullanılmış. Müzede göreceğiniz diğer kayıkların çoğu ise XIX. yüzyıldan kalma.

Zemin kattaki **Atatürk Odası**, **Ulu Önder**'in **Ertuğrul Yatı**'ndaki kamarasını sergilerken karşıdaki oda ipek, hatıra mendil koleksiyonuna ev sahipliği yapıyor. Üst katta **Bizans** döneminden kalma **Hallç**'i kapamak için kullanılan zincir görülebilir. Bir odada yüzyıllar boyunca Türk denizcilerinin giydiği üniformalar var.

Barbaros Hayreddin Paşa'nın meydandaki türbesinden alınan ve cam bir kutuda saklanan yeşil sancak da ziyaretçilerden ilgi görüyor. Müzenin yeni bölümlerinin inşaatı 2011'de de devam etti.

Barbaros Türbesi

Barbaros Meydanı

Deniz Müzesi'nin hemen yanında, günümüzde kaykaycıların favori mekanı olan meydanda, korsanlıktan **Kaptan-ı Deryalığa** yükselen ve Avrupalılarca **"Kızıl Sakal" (Barbarossa)** adıyla bilinen **Barbaros Hayreddin Paşa**'nın (1478-1546) heykeli var. Akdeniz'deki Osmanlı hakimiyeti Barbaros sayesinde kurulmuş ama 1571'deki **İnebahtı Savaşı** ile sona ermiş. Paşa, **Kanuni Sultan Süleyman** döneminde sadece Osmanlı donanmasından değil, aynı zamanda **Cezayir** ve **Ege Adaları**'nın yönetilmesinden de sorumluymuş. Seferlerini anlattığı anıları, **M. Ertuğrul Düzdağ**'ın **"Akdeniz Bizimdi"** kitabının da temelini oluşturmuş. Heykeli arkanıza aldığınızda, **Mimar Sinan**'ın **Barbaros** için 1541'de yaptığı sekizgen türbeyi görüyorsunuz.

Barbaros Hayreddin Paşa

Barbaros Hayreddin Paşa'nın heykelinde **Yahya Kemal Beyatlı**'nın (1884-1958) şu dizeleri yer alıyor:

Deniz ufkunda bu top sesleri nerden geliyor?
Barbaros, belki, donanmayla seferden geliyor!..
Adalar' dan mı? Tunus' tan mı, Cezayir' den mi?
Hür ufuklarda donanmış iki yüz pare gemi
Yeni doğmuş aya baktıkları yerden geliyor;
O mübarek gemiler hangi seherden geliyor?

Sinan Paşa Camii

Meydandan caddenin karşısına geçtiğinizde göreceğiniz tuğla ve taştan yapılmış **Sinan Paşa Camii** bir başka **Mimar Sinan** eseri. Bu muhteşem bina 1555-1556 yıllarında, **Sadrazam Rüstem Paşa**'nın (sy. 222) kardeşi **Kaptan-ı Derya Sinan Paşa** (1506-1596) için yapılmış.

Beşiktaş İskelesi

Beşiktaş İskelesi

Meydanın hemen önündeki kıyı, XIX. yüzyıl ortalarında İstanbul'un en işlek limanıymış. 1854'te kurulan Boğaz vapur işletmesi **Şirket-i Hayriye** için ilk taş vapur iskelesi 1913 yılında burada yaptırılmış. Üsküdar'a vapurla gideceğiniz zaman, iskelenin yanındaki küçük sevimli bilet satış yerini incelemeden geçmeyin. **Mimar Ali Talat Bey (1869-1922)** tarafından **I. Ulusal Mimari Akımı'ndan** etkilenerek yapılan binanın ön cephesindeki çinilere hayran olmamak elde değil.

Tarihi bir fotoğrafta Beşiktaş İskelesi

Akaretler; gelir getiren demek.

Akaretler

Beşiktaş'tan Maçka'ya giderken Akaretler'den geçersiniz. Şair Nedim Caddesi'ne girdiğinizde şu anda HSBC Bankası'nın bir şubesine ev sahipliği yapan **Vedat Tek** tarafından tasarlanmış köşedeki küçük **Milli Emlak Dükkanları**'nı incelemek için duraklamayı ihmal etmeyin. Akaretler, ünlü mimar **Sarkis Balyan**'ın 1870'lerde **Dolmabahçe Sarayı**'nın çalışanları için yaptığı dizi evler. Bu evler, günümüzde restore edilerek **W Otel** (detaylar ileride) adı altında hizmete açıldı. Buradaki kral dairesinde bir zamanlar Osmanlı saray ressamı, sanatçı **Fausto Zonaro** (1854-1929) kalmış. Eserlerinden bazıları **Pera Müzesi**'nde (sy. 334) ve **Dolmabahçe Sarayı**'nda (sy. 390) görülebilir. Şu anda otel kompleksine dahil olan bir bölümde de **Atatürk**'ün annesi **Zübeyde Hanım** ve kızkardeşi **Makbule Hanım** 1914-1918 tarihleri arasında yaşamış.

Akaretler'in eski hali

Fausto Zonaro

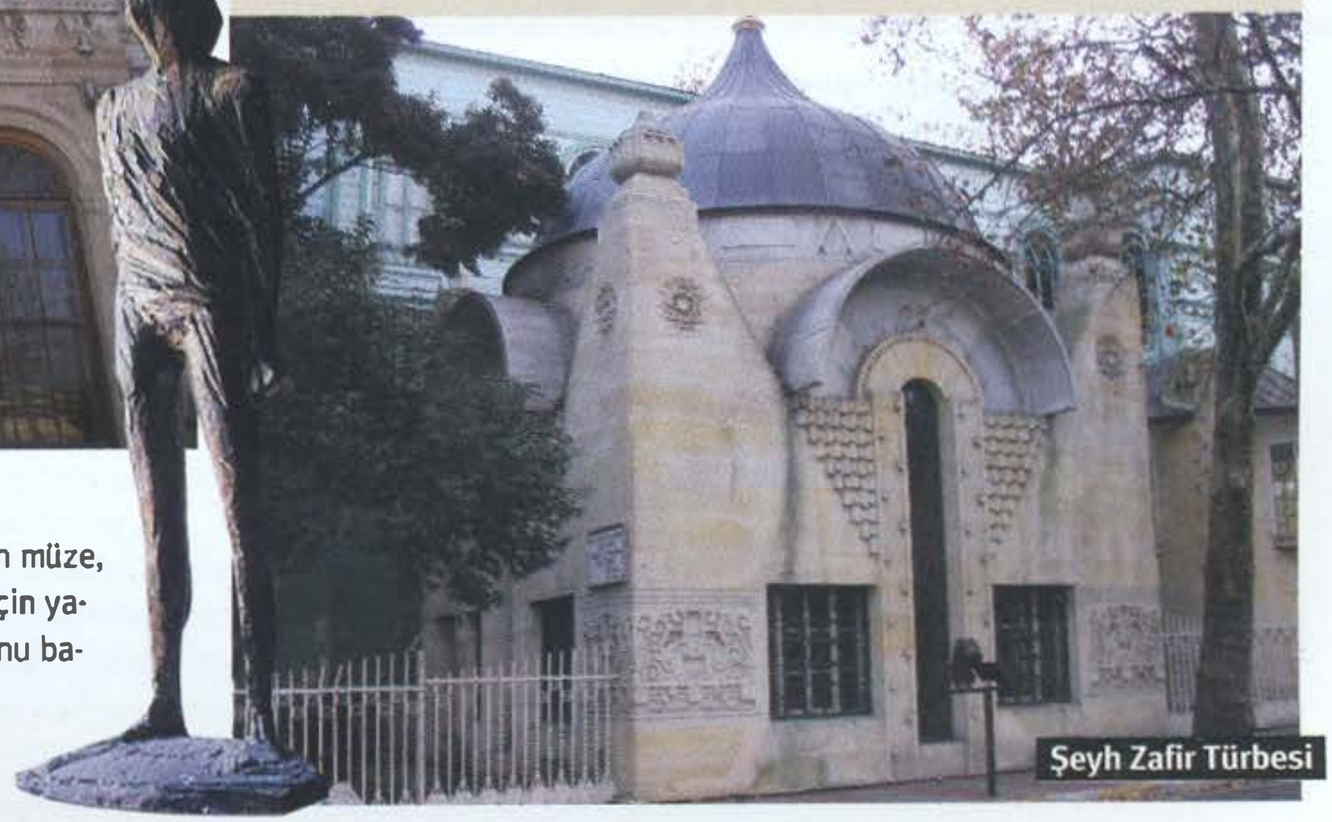

Müzede Şadi Çalık'ın Vietnam, (1970) isimli eseri de bulunuyor.

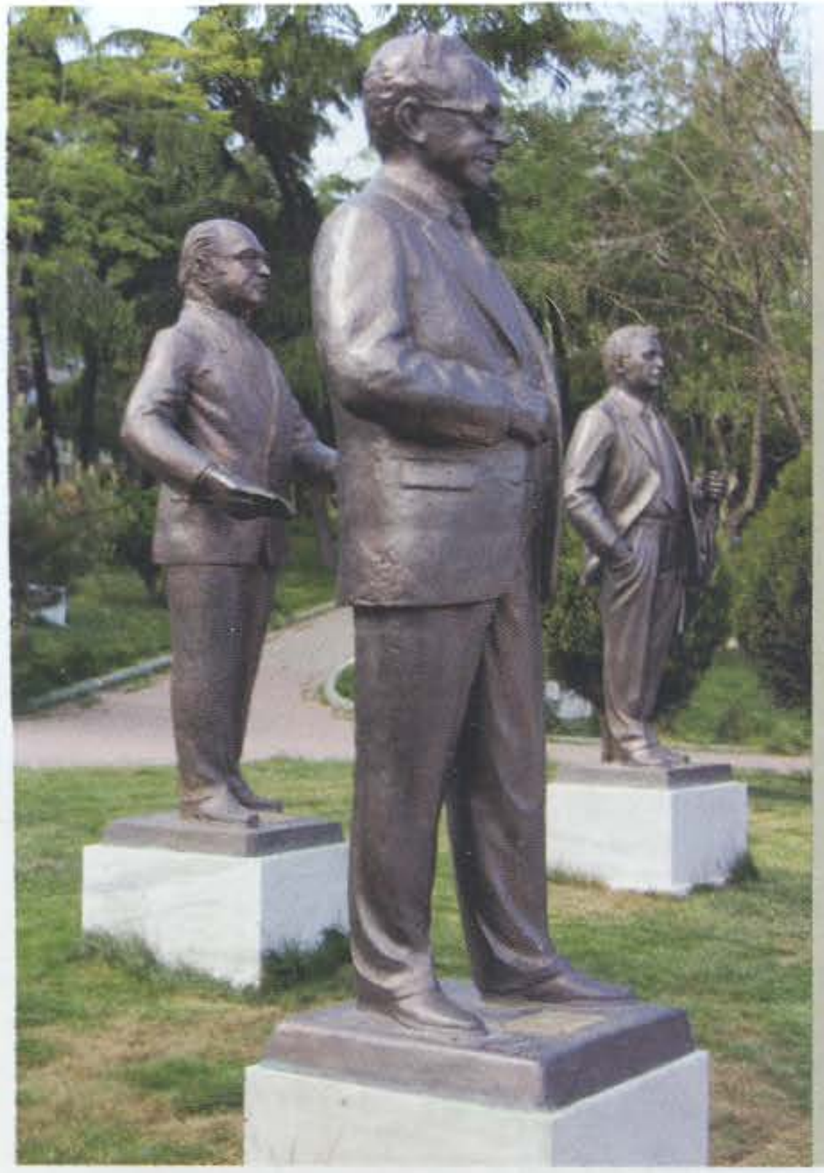
İstanbul Resim ve Heykel Müzesi

Deniz kıyısındaki ana caddenin yoğunluğu arasında kolaylıkla gözden kaçabilen müze, **Dolmabahçe Sarayı**'nın hemen bitişiğinde, bir zamanlar şehzadelerin kalması için yapılmış. XIX. yüzyıl Türk sanatçılarının tablolarından oluşan önemli bir koleksiyonu barındıran müzede **Osman Hamdi** Bey'in (1842-1910) üç eseri de yer alıyor. Restorasyon nedeniyle uzun süredir kapalı olan müzeyi **Orhan Pamuk** "**İstanbul: Bir Şehrin Anıları**" kitabında anlatıyor. Yakında açılmasını umuyoruz.

Şeyh Zafir Külliyesi

Barbaros Bulvarı'ndan yukarı doğru çıkarken Conrad Hoteli'nin önünde 2009'da restore edilmiş sıradışı bir külliyeye rastlıyorsunuz. Türbe, çeşme ve kütüphaneden oluşan külliye; **Ralmondo d'Aronco** tarafından 1903-1904'te, bir derviş grubunun lideri ve **Sultan II. Abdülhamid**'in ruhani danışmanı **Şeyh Zafir** için tasarlanmış. Mimari açıdan eşsiz bir eserle karşı karşıyasınız, olağanüstü güzellikteki yapının benzerini İstanbul'un başka bir yerinde bulmanız mümkün değil. Türbenin ait olduğu cami de muhteşem.

Şeyh Zafir Türbesi

Abbasağa Parkı

Barbaros Bulvarı'ndan yukarı doğru çıkarken sol kolda kalan yamaçta Türkiye'nin uzun demokrasi mücadelesinde şehit edilen aydınları: ***Uğur Mumcu, Ümit Yaşar Doğanay, Abdi İpekçi, Ahmet Taner Kışlalı, Asım Bezirci, Bahriye Üçok, Bedrettin Cömert, Çetin Emeç, Doğan Öz, Muammer Aksoy, Onat Kutlar*** ve ***Orhan Cavit Tütengil***'in heykellerinin olduğu Abbasağa Parkı var. Parktan aşağı doğru devam ettiğinizde küçük **Abbasağa Camii**'ne ulaşırsınız. Beklenmedik güzellikte ahşap tavan ve galerileriyle XVII. yüzyılın ortalarında yapılan cami, 1834-35 yıllarında bir restorasyon geçirmiş. Camiden çarşıya doğru inerken yıllardır boş duran bir Ermeni okulunun yanında **Surp Asdvadzadzin (Meryem Ana) Kilisesi**'ni göreceksiniz. **Garabet Balyan** tarafından 1838 yılında yapılmış görkemli bir bina var.

Abbasağa Camii

Surp Asdvadzadzin (Meryem Ana) Kilisesi

Ali Paşa Çeşmesi

Ihlamur Kasrı

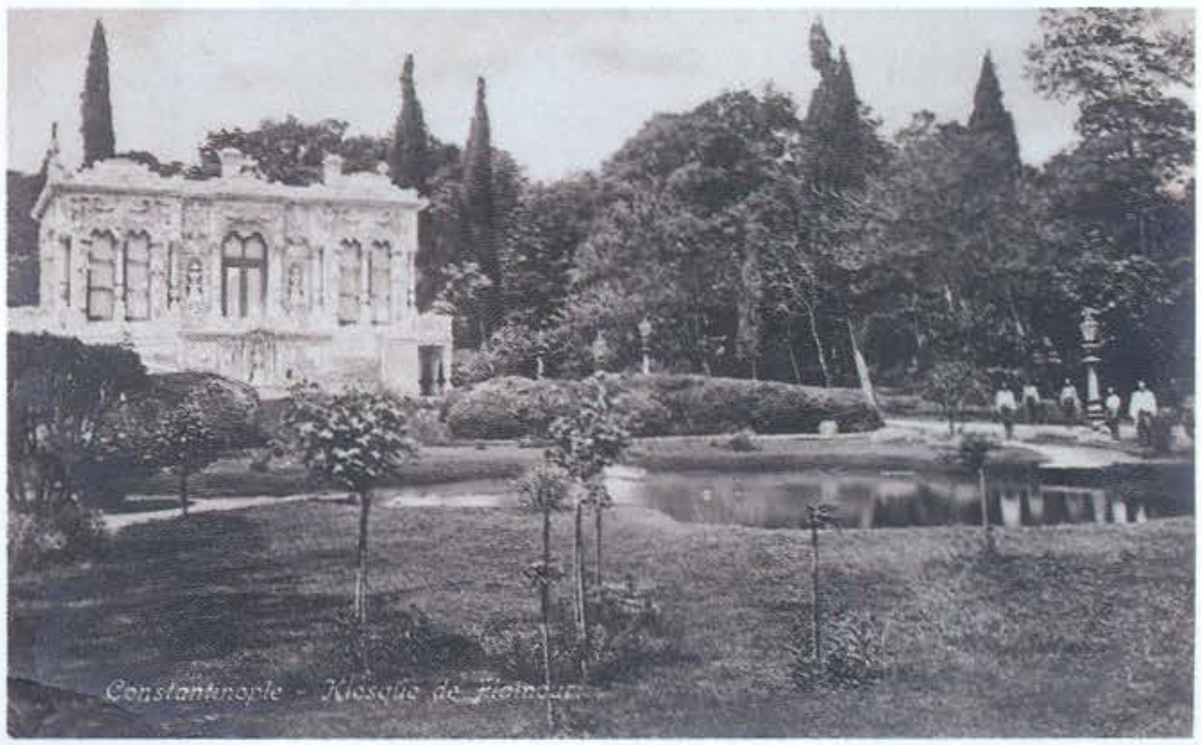
XIX. yüzyılda Haliç kıyıları gözden düşmeye başladığında Boğaz'daki yeni saraya yakın bu ağaçlıklı küçük vadi **Sultan Abdülmecid**'in ilgisini çekmiş. **Dolmabahçe Sarayı**'nın 1856'da tamamlanmasından sonra padişah **Nigoğos Balyan**'ı bu kasrı yapması için görevlendirmiş.

Bugün, Ortabahçe Caddesi'nin sonundaki iki köşk (*pazartesi ve perşembe günleri kapalı*), trafiğin tam ortasında duruyor. Hala güzelliğini koruyan padişahların hasbahçesi ve süslü havuz muhteşem. O zamanki gözde batı tarzını yansıtıyorlar.

Daha büyük olan **Mabeyn (Merasim) Köşkü**'nün şık tavan süslemelerine dikkat edin. İngiltere'den ithal edilmiş porselen şömineler ve çivit renkli cam kapı panelleri sultan ve misafirlerinin kullanımına sunulmuş. Harem ve maiyetin geri kalan kısmı için yapılan **Maiyet Köşkü**, bugün kafe olarak hizmet veriyor. Her iki binanın dış yüzeyi, içlerinin aksine, Osmanlı geleneksel süslemesinden farklı oymalarla bezenmiş. Merasim Köşkü, özellikle haftasonu düğünlerinin popüler mekanı. Ihlamur Kasrı'nın tam karşısında bulunan ve içinde mermer heykel koleksiyonunu barındıran küçük **Dünya Barış Parkı**'nı gezebilirsiniz.

Mabeyn (Merasim) Köşkü

Constantinople - Kiosque de Florence

"Ihlamur Köşkü, Dolmabahçe ve Beylerbeyi sarayları ile Küçüksu Kasrı'nın bir minyatürüdür"

Saray ve Ötesi, Halit Ziya Uşaklıgil, 1942

Kaymakçı Pando

NASIL GİDİLİR?

Taksim'den Beşiktaş'a direkt otobüs ve dolmuş var. Sultanahmet'ten gelmek istiyorsanız tramvayla Kabataş'a gelip otobüse binmeniz gerekiyor. Vapurla Üsküdar veya Kadıköy'den Beşiktaş'a ulaşmak da mümkün.

NEREDE YENİR?

Balkan Lokantası
Şair Leyla Sokak No. 27
Tel: 0212 258 77 63
Son derece ucuz olan bu restoran pazarın merkezinde yer alıyor. Çorba, güveç ve sütlaç gayet lezzetli.

Cafe Platonik
Akmar Çeşme Sokak No.18
Tel: 0212 236 36 71
Uygun fiyatlı bu kafede tavla oynarken karnınızı doyurabilir ve nargile keyfi yapabilirsiniz.

Pando Bey

Kaymakçı Pando (Bulgar'ın Yeri)
Mumcu Bakkal Sokak No. 5
Tel: 0212 258 26 16
Eğer aklınızda kaymak ve balın da dahil olduğu harika bir kahvaltı varsa, doğru yere geldiniz demektir. Şehrin en sıradan görünüşlü ama en otantik mekanlarından. Favorimiz.

Kebapçı İskender
Süslü Karakol, Yıldız Yolu No. 6, Mamur
Tel: 0212 236 55 71
www.kebapciiskender.com.tr
İlk olarak Bursa'da açılan kebapçı zincirinin bir şubesi, fiyatlar restoranın konumunu ve yemekteki kaliteyi yansıtıyor. 1866'da yapılan **Aziziye Karakolu'nun (Süslü Karakol)** içinde yer alıyor.

Sıdıka

Sıdıka
Şair Nedim Cad. No38
Tel: 0212 259 72 32
www.sidika.com.tr
İstanbul'daki en güzel keşiflerimizden biri. Kaya koruğu, kazayağı, deniz fasulyesi, ebegümeci, hardal otu, şevketi bostan, turp otu, pancar otu, deniz börülcesi, labada gibi sıradışı mezeleri var. Deniz ürünleri de çok lezzetli. Kaçırmayın.

Al Jamal Badawi

EĞLENCE

Al Jamal Badawi
Süleyman Seba Cad. No 42-46 Akaretler
Tel: 0212 236 50 17
İstanbul'daki en iyi kulüplerden biri. İlginç Ortadoğu dekoru ve son derece lezzetli yemekleri ile insanları kendine çekiyor. Pazar günleri kapalı olan mekana dansözler ayrı bir renk katıyor.

NEREDE KALINIR?

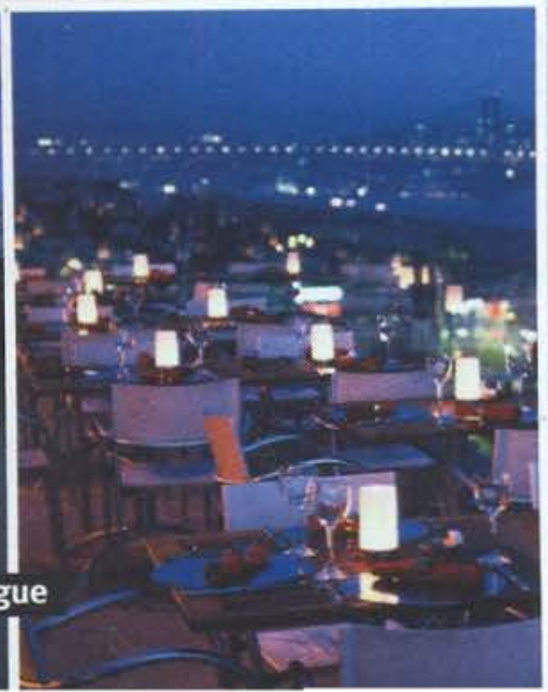
Conrad İstanbul Hotel
Barbaros Bulvarı, Yıldız Caddesi
Tel: 0212 227 30 00
www.conradhotels.com
599 odalı bu devasa otel müşterilerine XXI. yüzyıla ait bütün konforları sunuyor. ABD Başkanı Barrack Obama 2009'daki ziyareti sırasında burada kalmıştı.

Conrad

Vogue
Spor Caddesi No. 92, BJK Plaza A, Blok 13 Tel: 0212 227 25 45
Şarap listesinde 200'den fazla çeşide yer veren, sushi barı da olan bir restoran. Vogue'daki Boğaz manzarası inanılmaz.

Vogue

Four Seasons İstanbul at the Bosphorus

Four Seasons İstanbul at the Bosphorus
Çırağan Caddesi No. 80
Tel: 0212 381 40 00
www.fourseasons.com/bosphorus
İstanbul'un en güzel beş yıldızlı otellerinden biri. 166 odalı otelin ortadaki kısmı XIX. yüzyıl Osmanlı Atik Paşa Sarayı'nda bulunuyor. Eklenmiş iki blok ise 1960'ları hatırlatan bir tarzda inşa edilmiş. Çırağan Sarayı gibi düğün yapmak için en popüler mekanlardan biri. İçindeki Aqua Restaurant yemek için ideal, özellikle yazın dışarıda oturmak büyük bir keyif.

W Hotel
Süleyman Seba Caddesi
No. 22, Akaretler
Tel: 0212 357 91 16
www.whotels.com
Bu hip otel son derece etkileyici bir şekilde döşenmiş. 134 odasında Osmanlı etkisi kendini belli ediyor. Küçük bir spa ve güverte barı var.

W Hotel

Fotoğrafın tam ortasında Barbaros Heykeli, Türbesi, Sinan Paşa Camii ve Atatürk Anıtı yer alıyor.

II. Abdülhamid'in Sığınağı

Yıldız Parkı, Şale ve Saray

Beyazıt Meydanı'nın yanındaki üçüncü tepenin üstüne ilk olarak Eski Saray yapılmış. Ardından Sarayburnu'ndaki Topkapı Sarayı gelmiş. Daha sonra Boğaz'ın kıyısında Dolmabahçe Sarayı hizmet vermeye başlamış Osmanlı padişahlarına. En son imparatorluk yavaş yavaş ellerinden kaymaya başladığında Yıldız Sarayı'na çekilmiş sultanlar, bu saray tanıklık etmiş onların dertlerine, korkularına...

1600'lü yıllarda **Sultan IV. Murad, Kazancıoğlu Bahçesi**'ni bu aileden satın alıp kızı Kaya Sultan'a hediye etmiş. Böylece **Lale Devri**'nin süslemelerinden de, sarayın alemlerinden de nasibini alınış park. 500 bin metrekarelik alanı kaplayan bu koruluk XIX. yüzyılda **Sultan III. Selim**'in annesi **Mihrişah Sultan** için **Çırağan Sarayı**'nın bahçesi olarak yeniden düzenlenmiş. 1940'lı yıllardan beri "**Yıldız Parkı**" deniyor ama eski adı "**Yıldız Korusu**". Zaman içinde unutulmaya başlanan koru, 1960 ve 1970'li yıllarda ne yazık ki bakımsızlıktan harap durumdaydı. Talihi 1979'da döndü ve İstanbul Büyük Şehir Belediyesi, **Malta** ile **Çadır** köşklerinin onarımını ve parkın bakımını 15 yıllığına **Turing ve Otomobil Kurumu**'na verdi. Çelik Gülersoy ve ekibi buraya da imzalarını attı. İstanbullular yeniden nefes almayı, çimlerde koşmayı, sincaplarla oynamayı, tarihin içinde dolaşmayı hatırladı. Gölün etrafında yürüyüş yapmak için gelenlere bir küçük bilgi: Göl tepeden bakıldığında **II. Abdülhamid**'in tuğrası şeklinde yapılmış. Şehrin akciğerlerinden biri olmayı sürdüren parktaki tesisler, 1994 yılından beri İBB tarafından işletiliyor.

II. Abdülhamid herkesten ve özellikle de Boğaz'dan gelebilecek saldırılardan çok çekindiği için elindeki muazzam güce rağmen Yıldız Sarayı'nda oturmuş. Gene de huzur bulamamış ve etrafına huzur vermemiş. Sarayın yapımında çalışanların bile birbirleriyle planlar hakkında konuşmalarını yasaklamış, gelebilecek davetsiz misafirlerin engellenmesi için bazı koridorlara duvar ördürmüş. Kendince tüm önlemleri almasına rağmen 1909 yılında tahttan indirilip **Selanik**'e sürülmüş. Bu dönemde saraydaki pek çok değerli eşya yağmalanmış. Selanik 1912 yılında Yunanistan'ın eline geçince devrik sultan geri getirilip **Beylerbeyi Sarayı**'na (sy. 517) yerleştirilmiş ve 1918'de burada ölmüş. Bu mutsuz adamın yaşamı dünya edebiyatına da ilham vermiş, **Brian Unsworth** romanı "**Akbabanın Öfkesi**"nde padişahın son günlerini anlatır.

"Yıldız adı altında toplanan çirkin köşklerin, şalelerin ve diğer binaların ana bir düşüncesi, esin kaynağı yoktur, korku dışında."

The Fall of Abd-ul-Hamid, Francis McCullagh, 1910

il. Abdülhamid Yıldız Sarayı önünde, Cuma selamlığında.

"Dolmabahçe Sarayı Rıhtımında Kayzer Wilhelm," 1890, Fausto Zonaro

Kayzer il. Wilhelm'in Sultan Abdülhamid'i ilk ziyareti İtalya doğumlu saray ressamı **Fausto Zonaro** tarafından bir tabloyla ölümsüzleştirilmiş. Tablo Dolmabahçe Sarayı'nda duruyor.

Yıldız Şale

Son derece zarif bir görüntüye sahip Yıldız Şale, Osmanlı mimarisinin en belirgin, en güzel örneklerindendir. Şalenin inşaatı üç farklı dönemde gerçekleştirilmiş. En eski bölüm 1870'lerde resmi misafirlerin kalması için hanedanın yaşadığı bölümden yüksek duvarlarla tamamen ayrılarak yapılmış. 1889 yılında **Sarkis Balyan** tarafından **Kayzer il. Wilhelm**'in ziyareti için yapılan ikinci bölüm tamamlanmış. Kayzer'in 1898 yılındaki ikinci ziyareti için ise **Raimondo d'Aronco** tarafından üçüncü bölüm inşa edilmiş. Son iki bölümün Alman imparatorun ziyareti için inşa edilmesiyle Yıldız Şale, devletin resmi konukevi görevini de üstlenmiş. Burada ağırlanmış üst düzey misafirler arasında **İngiliz Başbakanı Winston Churchill, Fransa Başkanı Charles de Gaulle** ve **Romanya diktatörü Nikolay Çavuşesku** bulunuyor.

Şale ile müzeler pazartesi ve perşembe günleri kapalı.

Tavanı altın yaldızlarla süslü **Merasim Salonu** üç katlı ve 60 odalı şalenin belki de en etkileyici bölümü. 30 metreye 15 metre boyutlarındaki salon, şu ana kadar dokunmuş **en büyük Hereke halısına** ev sahipliği yapıyor. 60 işçinin dokuduğu bu tek parça halı 406 metre karelik bir alanı kaplıyor. Osmanlı geleneğine uygun olarak haremlik ve selamlıktan oluşan şalenin katları arasındaki geçişi biri mermer, ikisi ahşap olan merdivenler sağlıyor. Merdiven deyip geçmeyin sakın, kendi sanatının en nadir örneklerinden olan oyma işçiliği dantel zarafeti taşıyor. Koridorları, odaları ve salonlarındaki dekorasyonu, *barok*, *rokoko* ve İslam tarzından izler taşıyan bezemeler ve duvar panolarından oluşuyor.

Dekorasyonunda doğu etkilerinin daha fazla hissedildiği **Sedefli Salon**'un adını aldığı sedef kakmalı kapıları ve tavanı **Çırağan Sarayı**'ndan buraya getirtilmiş. Bu büyük yemek odasını gezerken tavan işçiliğini incelemeyi unutmayın. *Mağribi* tarzının en güzel örneklerinden biriyle karşılaşacaksınız. Dekorasyonda kullanılan değerli vazolar, tablolar ve süslemelerin arasında çini sobaların ayrı bir yeri var. Güzellikleriyle odaya giren tüm ziyaretçilerin dikkatini hemen çekiyorlar. Aynı son padişah **VI. Mehmed Vahdeddin** gibi **II. Abdülhamid** de saray kısmı yerine bu şalede yaşamış.

Cumhuriyet döneminde kısa bir süre lüks bir kumarhaneye ev sahipliği yapan şale, eski görevini yeniden üstlenmiş. Günümüzde bir müze-saray olarak ziyarete açık olan bina, aynı zamanda bahçesinde devlet resepsiyonlarına da ev sahipliği yapıyor.

Malta Köşkü

Park ve Köşkler

Yıldız Parkı, birkaç saat kaçıp kafanızı dinlemek, yenilenmek için gidebileceğiniz en güzel yerlerden biri. Ağaçların ve diğer bitkilerin bir çoğu ayırd edebilmeniz için etiketlenmiş. Etrafta çerez arayan sincaplarla şakalaşabileceğiniz, başınızın üstünden uçan rengarenk papağanların sesini dinleyebileceğiniz bir yer burası.

Parkta iki güzel köşk yer alıyor. Her ikisi de Balyan kardeşler tarafından tasarlanmış. Daha güzel olan **Malta Köşkü**, **Sultan Abdülaziz** zamanında Malta'dan getirtilen taşlarla inşa edilmiş. Önemli tarihi olaylara da tanıklık etmiş köşk; **V. Murad** 1876 yılında tahttan indirildikten sonra burada tutulmuş. Günümüzde ise muhteşem tavan süslemeleri ve olağanüstü Boğaz manzarasıyla restoran olarak hizmet veriyor. Zemin kattaki en önemli parça olan havuzun ortasındaki balık ve kuğu motifleriyle süslenmiş mermer çeşme, karşı duvardaki iki çeşmenin kuğu motifleriyle bir uyum sergiliyor. Kadınlar tuvaleti bile hoş dekore edilmiş, orijinal mermer lavaboları ve mermer tuvaletleri görmek için bile tuvalete gidebilirsiniz. Çırağan Sarayı'nın arka bahçesi olan yerde keyifli geziler için inşa edilmiş bu ağırbaşlı köşk... **"Seyir köşkü"** olarak kullanıldığı için yatak odası ve banyo yapılmamış. Göl kenarında yer alan **Çadır Köşkü** üzücü günlere şahit olmuş; **II. Abdülhamid, Sadrazam Mithad Paşa** ve arkadaşlarının **Sultan Abdülaziz**'i öldürdüklerini kanıtlamaya çalışmış ve onlara burada işkence yaptırmış. Günümüzde köşk kafe ve restoran olarak kullanılıyor.

Çadır Köşkü

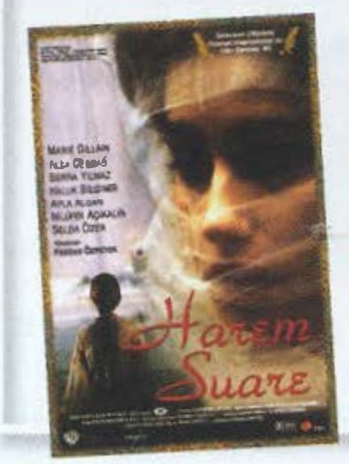
Dikkat!
Binalar Arasında Geçit Yok!
Yıldız Sarayı binaları Yıldız Parkı'ndan ve Şale'den yüksek duvarlarla ayrıldığından iki bölümden birbirine geçme imkanı yok; maalesef sarayı ziyaret etmek için parkın dışından dolaşıp Barbaros Bulvarı'ndan girmek zorundasınız.

Mithad Paşa

1876 Anayasası'nın babası olarak tanımlanan **Mithad Paşa** (1822-1884) iki kez sadrazamlık yapmış reformcu biri. Kendini son Osmanlı padişahları arasındaki ya da yeteneksizlikten doğan kavganın ortasında bulmuş. **Sultan Abdülaziz**'in 1876 yılında öldürülmesinde muhtemel suç ortağı olmakla suçlanmış ve işkence görmüş; araya yabancı ülkelerin girmesi sonucu hayatı kurtulmuş. Cağaloğlu'nda kurucusu olduğu **Ziraat Bankası** binasının önünde Mithad Paşa'nın büstünü görebilirsiniz.

Mithad Paşa

II. Abdülhamid Selanik'e sürgüne gönderildiğinde Harem'inde yaşları 15 ile 50 arasında değişen, çoğu **Çerkez 230** kadın vardı. Özgürlükleri verilen bu kadınların ailelerine haber salındı. Bazılarının akrabaları gelip kadınlara sahip çıktılar ama bazıları için mutlu son yaşanmadı. Ya ailelerine ulaşılamadı ya da gelenleri olmadı. Bu hikaye **Ferzan Özpetek**'in 1999'da çektiği muhteşem film **"Harem Suare"**nin temelini oluşturuyor.

Yıldız Sarayı Binaları

Bu son Osmanlı saray kompleksinin girişinde, solda **Büyük Mabeyn Köşkü** var. 1866 yılında **Sarkis** ve **Agop Balyan** tarafından tamamen yenilenmiş ancak şu anda halka açık değil.

Büyük Mabeyn Köşkü

Girişin tam karşısında iki küçük müze bulunuyor. **Şehir Müzesi**, parktaki fabrikada üretilmiş **Yıldız** porselenlerinden ve bir zamanlar Eyüp'te satılan tahta oyuncaklardan oluşan bir koleksiyona ev sahipliği yapıyor. Müzede ayrıca **Şevket Dağ, İbrahim Çallı, Hamit Görele, Feyhaman Duran** ve **Bedri Rahmi Eyüboğlu**'nun da aralarında olduğu çok sayıda ressamın tablosu görülebilir. Girişi ücretsiz olan müzeyi ve eserlerin sergilenmesini biz beğendik. Hemen yan kapıdaki **Yıldız Sarayı Müzesi**'nde, **Sultan Abdülhamid**'in de kullandığı eski marangozhanede yapılan bir çok objeyi ve *Art Nouveau* tarzında yapılmış zarif mobilyalardan örnekleri görebilirsiniz. Müze bakımsız, restorasyona ihtiyazı var. İki müzenin karşısındaki **Silahhane** bir zamanlar imparatorluğun silah deposuymuş ancak bugün halka açık değil. İtalyan mimar **Raimondo d'Aronco**'nun bir başka çalışması olan **Yaveran Dairesi** ise padişahın baş yaverinin evi olarak kullanılmış.

Şehir Müzesi

Büyük Mabeyn'in ilerisindeki ayrı bir avluda **Raimondo d'Aronco** tarafından tasarlanan muhteşem **Yıldız Sarayı Tiyatrosu** var. **Batılılaşma hareketi** XIX. yüzyılda imparatorluğu etkisine almış, sanata farklı bir bakış açısı getirmiş ve sahne sanatlarını da gündeme taşımış. Tiyatro ve operaya ilgi duyan Sultan II. Abdülhamid tarafından yaptırılan tiyatro dikdörtgen şeklinde. Girişin üstüne, sahnenin karşısındaki büyük loca padişaha, yanındaki kafesli localar ise haremdeki kadınlara aitmiş. Sahnenin olduğu giriş katında, padişah locasının altında yer alan koltuklar **"kimse sultana arkasını dönüp oturamaz"** mantığı ile hep boş olurmuş. Padişahın keyifle izlediği sanatçılar arasında yer alan **Fransız** oyuncu **Sarah Bernhardt**'ın İstiklal Caddesi'ndeki **Markiz Pastanesi**'nin (sy. 313) müdavimlerinden olduğunu da belirtelim. Mavi ve altın renklerle dekore edilen, kubbesi yıldızlarla donatılmış tiyatro ne yazık ki ziyarete kapalı. Keşke kullanılsa, sahne sıkıntısı yaşayan İstanbul'a ne kadar da lazım.

Yıldız Sarayı Müzesi

Yıldız Porselen Fabrikası

Parkın tepesinde **Raimondo d'Aronco** tarafından tasarlanan ve Ortaçağ Avrupa kalelerini hatırlatan bir fabrika var. 1896 yılında **Sevr** tipi porselen üretmeye başlayan fabrika, hem kaybolmakta olan çini sanatını canlandırmak hem de Avrupa'dan saraya getirtilen pahalı yemek takımlarının maliyetlerini azaltmak için kurulmuş. 1909 yılında **II. Abdülhamid**'in tahttan indirilmesiyle üretimi durdurulan fabrika, 1911 yılında yeniden üretime başlamış. **Kurtuluş Savaşı** sırasında ihtiyaç duyulan telgraf tellerinin fincanlarını üreten fabrika 1920-1957 yılları arasında kapanmış. 1957 senesinde **Sümerbank**'a devredilen porselen fabrikası bugün **TBMM Saraylar Daire Başkanlığı**'na bağlı. 1995 yılından beri bir müze-fabrika olarak hizmet veren binada hem geçmiş dönem ürünlerinin kopyalarını hem de günün modasına uygun ürünleri hediyelik eşya dükkanında bulabilirsiniz.

Camiler

Abdülhamid kuşkucu bir yapıya sahip olduğundan Cuma namazları için uzağa gitmek istemezmiş. Bu yüzden **Barbaros Bulvarı**'ndaki **Hamidiye Camii**'ni inşa ettirmiş. Caminin ön cephesini süsleyen kavisli mermer merdivenleri 1905 senesinde padişaha yapılan **suikastta** zarar görmüş. Karışık mimari tarzın en güzel örneklerinden olan caminin girişinin üstünde hat sanatının en ince örneklerinden biriyle Kuran'dan ayetler yazılmış. Yapının **üç katlı saat** kulesi 1890'da tamamlanmış. **Çırağan Sarayı**'nın karşısında Yıldız Parkı'nın alt kapısı girişindeki **Küçük Mecidiye Camii** 1848 yılında **Sultan Abdülmecid** tarafından yaptırılmış. Bir Balyan tasarımı olan cami, medrese, okul ve kervansarayın da içinde olduğu bir külliyeye aitmiş. Harcında **Kabe**'den getirilen toprağın kullanıldığı caminin duvarları ve kubbeleri beyaz alçıdan çiçeklerle süslenmiş.

II. Abdülhamid'in Cuma selamlığı sonrası suikaste uğradığı Yıldız Hamidiye Camii.

NASIL GİDİLİR?

Yıldız iki bölüme ayrılıyor: Saray binalarına ve müzelere gitmenin en iyi yolu Barbaros Bulvarı üzerindeki Conrad Hoteli'nin yanından geçerek gelmek. Saray binalarından büyük bir duvarla ayrılan Yıldız Şale ve parka ise Çırağan Sarayı'nın karşısındaki ana girişten daha kolay ulaşılıyor. Oldukça yokuş olduğu için tepedeki Şale'ye çıkmak için taksiye binilebilir, dönüşte aşağıya korunun içinden yürümek ise size kalmış.

NEREDE YENİR?

Çadır Köşkü
Tel: 0212 258 90 20
www.beltur.com.tr
Kafede park manzarasının keyfini sürebilirsiniz.

Dahill
Palanga Caddesi, Yıldız Parkı
Tel: 0212 227 49 28
www.dahillistanbul.com
Porselen fabrikasının hemen arkasında yeni açılmış restoran Boğaz Köprüsü, Beylerbeyi Sarayı ve Çengelköy manzaralarına hakim. Sundukları menü pizza krep, makarna çeşitleri ve geleneksel Türk yemekleri ağırlıklı. Cumartesi ve pazar günleri saat 13.00'a kadar açık büfe kahvaltı servisleri mevcut.

Malta Köşkü
Tel: 0212 258 94 53
www.beltur.com.tr
Aşağı katta bulunan kafesi ve üst katta son derece gösterişli bir ortamda yer alan restoranıyla herkesin zevkine hitap eden yemekler sunuyor, ancak belediye işletmesi olduğu için yemeğin yanında alkol servisi yok. Pazar günleri harika bir manzara eşliğinde iyi bir kahvaltıyı makul fiyatlara bulabileceğiniz bir mekan.

Küllerinden Doğan Saray

Çırağan Sarayı

1856 senesinde bir dizi eski sarayın yerine yapılan Çırağan, Osmanlı'nın son dönem tarihine yakından tanıklık etmiş. 1910 yılında çıkan büyük yangında harabeye dönmüş ve restore edilip otele dönüştürüldüğü 1980'li yıllara kadar değeri bilinmeden öylece kalmış. Bugün Çırağan Sarayı, arkasındaki Yahya Efendi Türbesi ve Yıldız Parkı ile birlikte XIX. yüzyıldan kalma hoş bir tabloyu andırıyor.

"(Ferahabad Sarayı)... Bekçi bana içinde 800 oda olduğunu söyledi... Sedefli kaplamalarında çiviye benzer elmaslar kullanmışlar."

Türk Sefareti Mektupları Lady Mary Wortley Montagu, 1763

Gemiyle Boğaz turu yaparken zümrüt yeşili Yıldız Parkı'nın önünde yer alan zarif sarayı görmemeniz mümkün değil. Toplam 80 bin metrekarelik bir alana yayılan Çırağan Sarayı'nın yapımı tam dört yıl sürmüş, dört milyon da altın harcanmış. Bu güzellik için harcanan zamana da paraya da değmiş değmesine ama Avrupalılardan borç alınarak yapılmış her şey.

Çırağan Sarayı'nın bulunduğu bölgenin **Sultan I. Ahmed**'in padişahlığına (1603-1617) kadar uzanan bir geçmişi var. O zamanlar **Kazancıoğlu Bahçeleri**'nin bir parçasıymış saray. Sonra **III. Ahmed**'in sadrazamı **Damat İbrahim Paşa** burada eşi Fatma Sultan için **Ferahabad Sarayı**'nı yaptırmış. Paşa'nın bu sarayda düzenlediği ve onu tarihte meşhur eden lale dönemi partilerinde sağlanan müthiş aydınlatma bu sarayın adının da kaynağı olmuş, saraya Farsça'da "**ışık dolu**" anlamına gelen "çerağ" kelimesinden türeyen **Çırağan** ismi verilmiş.

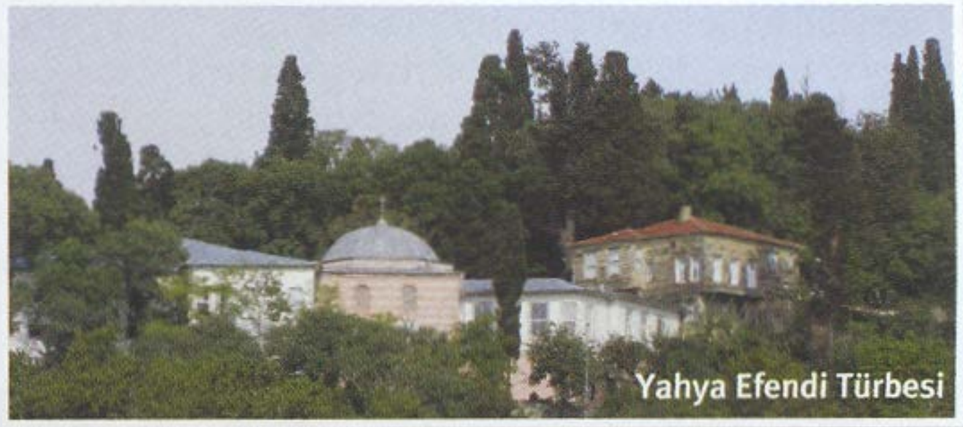
III. Ahmed'in 1730 senesinde tahttan indirilmesiyle (sy. 255) kapanan sarayın kapılarını yabancı ülke elçilerini ağırlamak için **I. Mahmud** yeniden açmış. XVIII. yüzyıl sonlarına doğru ise sarayın yerine **III. Selim**'in kızkardeşi **Beyhan Sultan** için yeni bir yazlık saray yapılmış. **Sultan II. Mahmud**'un padişahlığı zamanında Ermeni mimar **Garabet Balyan** tarafından genişletilen ve kışın da kullanılabilir duruma gelen sarayın adı "**Beyaz Saray**" olarak anılmış. Saray Osmanlı Hanedanı için önemli roller oynamış; **Sultan Abdülmecid, Sultan V. Murad, II. Abdülhamid** ve **V. Mehmed Reşad** burada doğmuşlar.

1910'daki Çırağan Sarayı yangını.

Yahya Efendi Türbesi

Otelden tepeye doğru yapacağınız kısa bir yürüyüşle ulaşacağınız Yahya Efendi (1495-1570) Türbesi, gözlerden uzak bir yer. Yahya Efendi, Kanuni Sultan Süleyman'ın yakın dostlarından biriymiş. Sinan tarafından 1570'li yıllarda inşa edilen türbesi seferlerden sağ salim dönen denizcilerin şükranlarını sunmak için uğradıkları bir yer haline gelmiş. Aralarında Kanuni'nin kızlarından biri de olan hanedan üyelerinden bazıları buraya gömülmüş. 2011'de binalar restore edildi ve etrafı temizlendi. Türbe tüm güzelliğiyle ortaya çıktı.

Yahya Efendi Türbesi

Buradan hoşlandıysanız aşağıdakileri de görebilirsiniz:
Eyüp Camii, Eyüp (sy. 245)
Telli Baba, Sarıyer (sy. 467)
Sümbül Efendi, Kocamustafapaşa (sy. 97)
Yuşa Baba, Beykoz (sy. 556)

Feriye Sarayları

Çırağan Sarayı'nın her iki tarafında da hanedanın diğer üyeleri için yapılan çok güzel saraylar çarpacak gözünüze. Bir zamanlar Osmanlı Hanedanı'ndan, padişahın uygun gördüklerinin oturduğu binalardan Beşiktaş'a en yakın olanı **Four Seasons at the Bosphorus Hotel (Atik Paşa Sahil Sarayı)**, en uzak olanı ise Boğaz Köprüsü'nün hemen altındaki **Hatice Sultan Yalısı**. Sultan Abdülaziz 1874 senesinde şu an **Kabataş Erkek Lisesi** olarak kullanılan yalıda vefat etmiş. **Galatasaray Üniversitesi**'ne ait olan sarayların en güzelinde üniversitenin yabancı dil bölümü çalışmalarını sürdürüyor. Geçmişte sarayların güvenliğini, şu anda Feriye Lokantası olarak kullanılan XIX. yüzyıldan kalma **Feriye (Tabya) Karakolu** sağlarmış.

Cuma selamlığında Sultan Abdülhamid.

Daha ihtişamlı olan **Dolmabahçe Sarayı** tamamlanınca Abdülmecid'in boşalttığı Beyaz Saray, daha büyük bir saray yaptırılması amacıyla 1856 senesinde yıktırılmış. **Sultan Abdülaziz** Balyan ailesini bu yeni saray üzerindeki çalışmaları tamamlamakla görevlendirip mimarları İspanya'daki **Elhamra Sarayı** ve diğer Mağribi mimariye sahip binaları incelemeye göndermiş. Amacı batılı bir tarzda olan eski sarayın yerine yapılacak olan sarayın daha doğulu bir üsluba sahip olmasıymış, ancak mimarların yaptıkları işe o kadar çok karışmış ki planı tam 20 kez değiştirmek zorunda kalmışlar. 1874 senesinde tamamlanan saraya taşınan Abdülaziz nemden şikayet edip Dolmabahçe'ye geri dönmüş. Ancak bazıları sultanın sarayda oturamamasını, saray yapılırken burada bulunan derviş tekkesinin yıkılmasının kendisine kötü şans getireceğine olan inancına bağlamışlar. İki yıldan az bir süre sonra da ölmüş padişah. Kimine göre intihar etmiş, kimine göre öldürülmüş. Tahta geçen yeğeni **V. Murad**'ın padişahlığı ise sadece 93 gün sürmüş, akıl hastalığından muzdarip olan V. Murad'ın devleti yönetemeyeceği kesinleşince yerine kardeşi **II. Abdülhamid** getirilmiş.

Sultan Abdülaziz

V. Murad'ın hapsedildiği Çırağan Sarayı'nda, 1878 yılında "**Çırağan Vakası**" denen bir olay yaşanmış. Şehzade Camii'nde hocalık yapan Ali Suavi, bir asi grubuna liderlik etmiş ve **V. Murad**'ı kurtarıp yeniden tahta geçirmek için başarısız bir hamlede bulunmuş. Ardından devrik sultan, daha güvenli olduğu düşünüldüğü için Çırağan Sarayı'na mermer bir köprü ile bağlanan Yıldız Parkı'ndaki Malta Köşkü'ne taşınmış.

V. Murad

V. Murad 1905'te ölmüş. Çırağan Sarayı'nın yıldızının yeniden parlaması ise 1908'de **II. Meşrutiyet**'in ilanından sonra seçilen yeni parlamentoya ev sahipliği yapması sırasında yaşanmış. II. Meşrutiyetçiler, Sarayı meclis binası olarak kullanmışlar. 1910 yılında meydana gelen yangında bina, içindeki pek çok paha biçilmez antika ve evrakla beraber beş saat gibi kısa bir zamanda yanmış. Daha sonraki yıllarda da kaderiyle baş başa bırakılmış. Öyle ki kendi stadyumları (sy. 393) yapılana kadar Beşiktaş futbol takımı için geçici bir çalışma alanı olmuş. Bugün otel olan bölüme **Beşiktaş Şeref Stadı** yapılmış.

Saray, 1980'li yıllarda restore edilerek 1990'da açılan Kempinski Hotel zincirinin bir parçası oldu. Hotel 2007 yılında bir restorasyon daha geçirdi ve aralarında **Pavarotti, Sting, Bill Clinton, Kofi Annan,** JFK'in oğlu **John F. Kennedy Jr.** ve **Oprah Winfrey**'nin de bulunduğu çok sayıda ünlü konuğu ağırladı.

Bir gravürde eski Çırağan Sarayı, 1839.

Feriye Sarayları'ndan soldaki Galatasaray Üniversitesi, sağdaki Kabataş Erkek Lisesi olarak kullanılıyor.

NEREDE KALINIR?

Çırağan Palace Kempinski Hotel
Çırağan Caddesi No. 32
Tel: 0212 326 46 46
www.kempinski-istanbul.com
Kendini sultan gibi hissetmek isteyenler ve bütçe sorunu olmayanlar için mükemmel bir mekan. 313 odalı otelin en iyi odaları Osmanlı tarzında yenilenen sarayın Boğaz'a bakan suitleri. 460 metrekarelik alanıyla **"Sultan Suiti"** Avrupa'daki en büyük suitlerden biri. Bununla beraber ziyaretçilerin çoğunluğu modern binada kalıyor. Burada da odalar çok lüks ve her türlü konfor sağlanmış. Ancak arkadaki odaların dışarıdaki duvara bakıyor olması bazen bir hayal kırıklığı yaratıyor. Yine de kimsenin muhteşem yüzme havuzundan, harika SPA'dan ve açık büfe kahvaltıdan şikayet etmesi mümkün değil. Eğer şair bir ruha sahip değilseniz, güneşin batışı sırasındaki görüntüyü, renklerin güzelliğini tarif etmeye yetecek kelimeleri bulmakta zorlanacaksınız.

La Maison

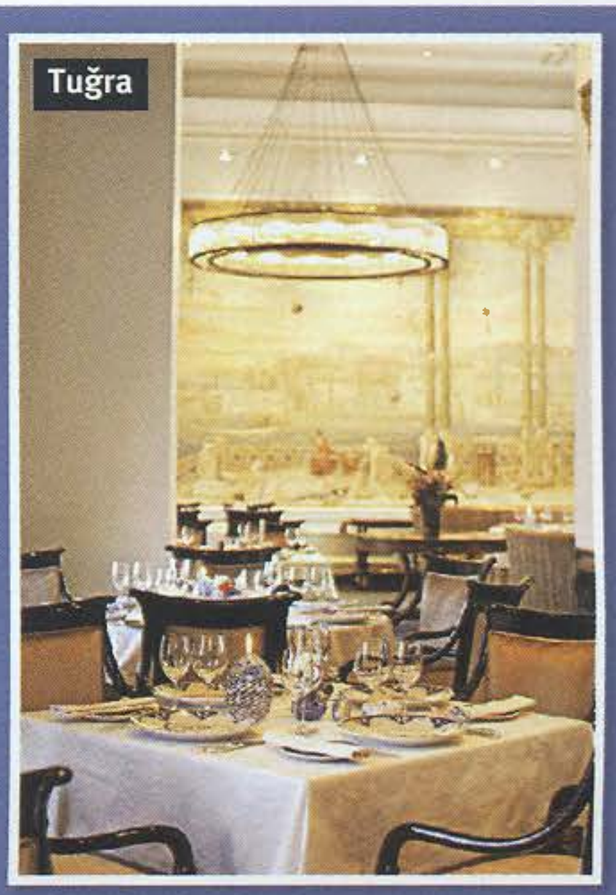
La Maison
Müvezzi Caddesi No. 43
Tel: 0212 227 42 63
www.lamaison.com.tr
Yıldız Parkı'na komşu, birbirinden güzel 34 odası olan otel özellikle klasik tarzı, servisi ve şık Fransız restoranı ile tanınıyor. Misafirlerin duvarlardaki orijinal sanat eserlerini görme fırsatları var. Kütüphanesi de çok zengin.

NEREDE YENİR?

Feriye Lokantası
Çırağan Caddesi No. 40
Tel: 0212 227 22 16
www.feriye.com
Feriye Lokantası kışın eski Feriye Karakolu'nda hizmet veriyor, yazın ise bahçesinde... XV. ile XIX. yüzyıllar arasında Osmanlı mutfağına damgasını vurmuş yemekleri deneyebileceğiniz restoranın menüsünde kağıtta levrek gibi deniz ürünleri de var. Pazar brunch'ları tavsiye edilir.

Laledan Restaurant
Çırağan Sarayı
Tel: 0212 326 46 46
Boğaz'a bakan hoş bir terası olan Laledan, başta Ayvalık Cunda Adası'nın meşhur mezeleri olmak üzere genelde Ege lezzetleri sunuyor. Balıklardan önce gelen mezelere ise 20'den fazla çeşit arasından seçtiğiniz rakı eşlik ediyor.

La Maison Fransız Restoranı
Müvezzi Caddesi No. 43
Tel: 0212 227 42 63
www.lamaison.com.tr
Çok beğenilen Fransız restoranının özellikle çikolata suflesi meşhur...

Tuğra

Tuğra
Çırağan Sarayı
Tel: 0212 326 46 46
Kulağa ilginç gelmeyebilir ancak tavuk çorbası ve fırın sütlaç Çırağan Sarayı'nın Osmanlı tarzı restoranına ödül kazandıran iki popüler yemek. Parmaklarınızı yemenize neden olacak diğer yemekler arasında kuzu külbastı ve tavuk göğsü sayılabilir.

Çırağan Palace Kempinski Hotel

İstanbul'un Buluşma Merkezi
Ortaköy

852

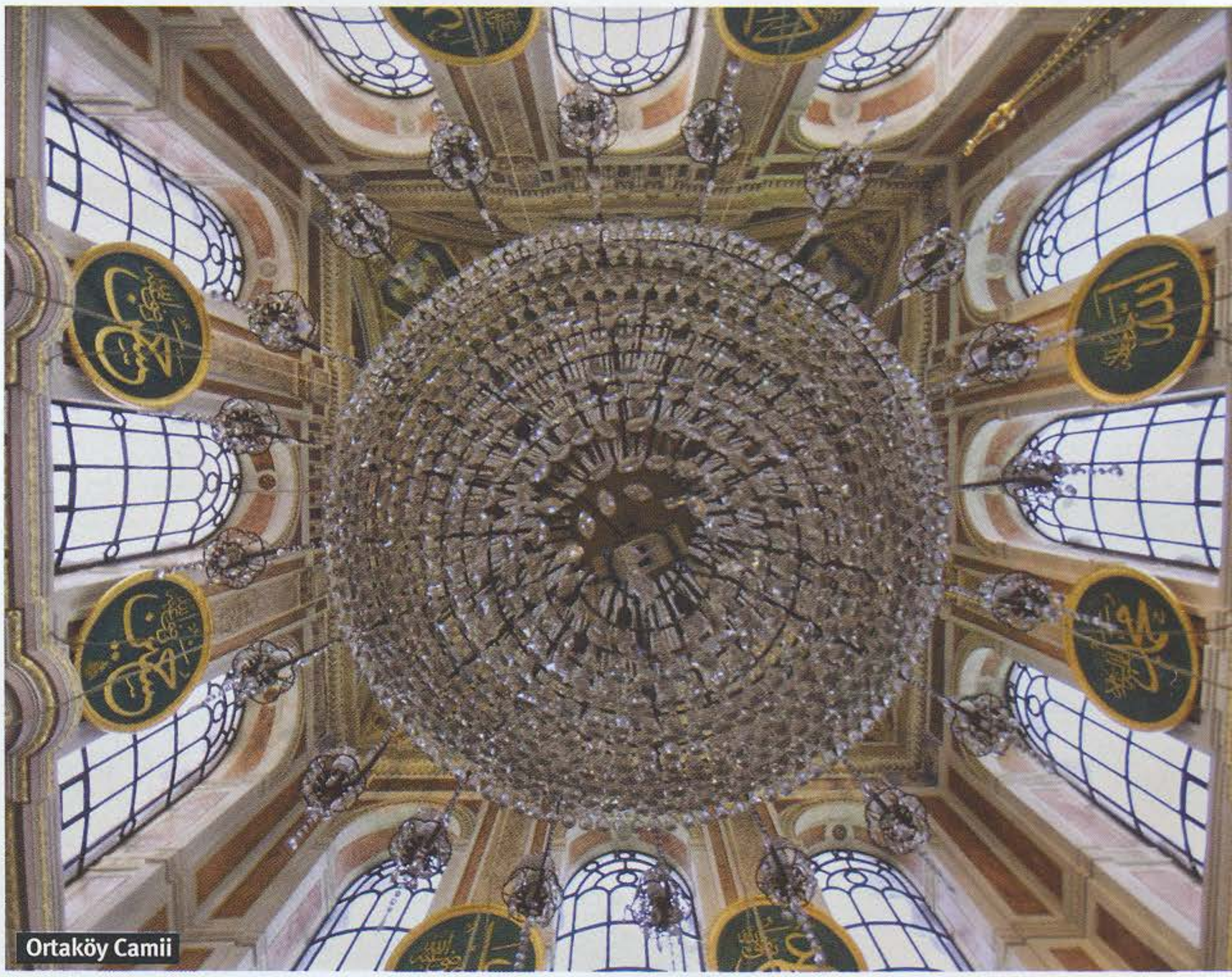
Suyun üstünde oturuyormuş izlenimi veren muhteşem cami Ortaköy'ün sembolü olmuş, cami-kilise-sinagog üçgeninin ortasındaki çarşısı ise ilginç objeler ve el sanatlarından hoşlananların buluşma noktası...
Gözde gece kulüplerinin yarattığı hareketten kaynaklanan trafik ve park yeri sıkıntısı en önemli sorunlarından.
Ortaköy, kumpir-gözleme tarzından lüks restoranlara kadar farklı zevklere ve bütçelere hitap ediyor.

Ortaköy Meydanı

Ortaköy'ün antik çağlardaki adı **"Arkheion"**muş. İsminin **"Klidion"** diye geçtiği Bizans döneminde, bir balıkçı köyü olan semte birçok manastır yaptırılmış. Türklerin Ortaköy'e yerleşmesi ise **Kanuni Sultan Süleyman** dönemine (1520-1566) rastlıyor. Evliya Çelebi, anılarında XVII. yüzyılda yanyana yaşayan **Yahudi, Rum** ve **Müslüman** topluluklardan söz ediyor. Ünlü seyyahın söylediğine göre Ortaköy, meyhaneleriyle o dönemlerde eğlencenin merkeziymiş. Bugünse geçmişten gelen ününü arttırarak sürdürüyor. Semt gece hayatının ortasında olduğundan özellikle yaz akşamları Reina, Sortie gibi gece kulüplerinin önündeki Boğaz yolunda trafik dayanılmaz bir hal alıyor.

Gündüzleri hayat genellikle kafe ile restoran olan ve çoğu ziyaretçinin mimari özelliklerine dikkat bile etmediği ahşap binalarla çevrili meydanda geçiyor. Meydanda, ahşap evlerle aynı kaderi paylaşıp kalabalığın arasında kaybolan bir de çeşme var. XVIII. yüzyıldan kalma çeşme **Sultan III. Ahmed**'in (1713-1730) damadı ve sadrazamı **Damat İbrahim Paşa** tarafından yaptırılmış.

Ortaköy Camii

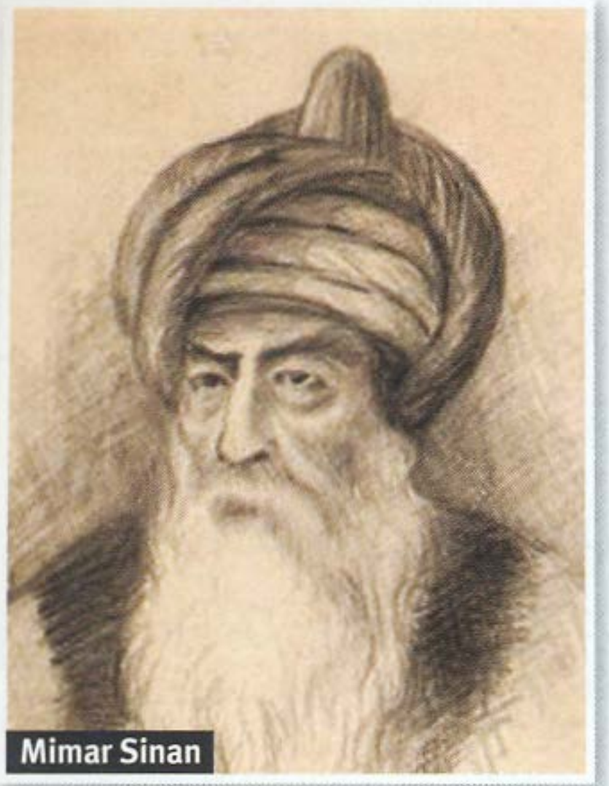
Ortaköy (Büyük Mecidiye) Camii

Bir akşam ışık demeti içinde daha da ilahileşen Büyük Mecidiye Cami'ni seyretmenin keyfini yaşayın. Halk arasında Ortaköy Camii olarak bilinen eser, **Nikoğos Balyan** tarafından **Sultan Abdülmecid** için 1854-1855 yıllarında inşa edilmiş. Nikoğos Balyan'ın **Dolmabahçe Camii**'nin (sy. 388) yapımında görevli olduğunu hatırlatırsak bu iki eser arasındaki dikkat çekici benzerliği açıklamak kolaylaşır. Boğaziçi manzarasına hakim bir konuma yerleştirilen bu zarif cami, *barok* üslubunda yapılmış. Geniş ve yüksek pencereleri sayesinde Boğaz'daki ışığın tüm renklerini içine alabilen iki minareli cami, taş oymacılık sanatının inanılmaz incelikteki örneklerini taşıyor. Padişahın kayığıyla yanaşıp doğrudan içeri girmesine olanak sağlamak için binanın arkasına iki katlı özel bir bölüm yapılmış. Sütunların arasından görünen ve bulutların tasvir edildiği freskler Boğaz'ın görüntüsüyle uyum içinde.

Ortaköy Camii, insanda müthiş bir estetik duygusu yaratıyor. Hayran kalmamak elde değil!

Mimar Sinan

Türk Hamamı

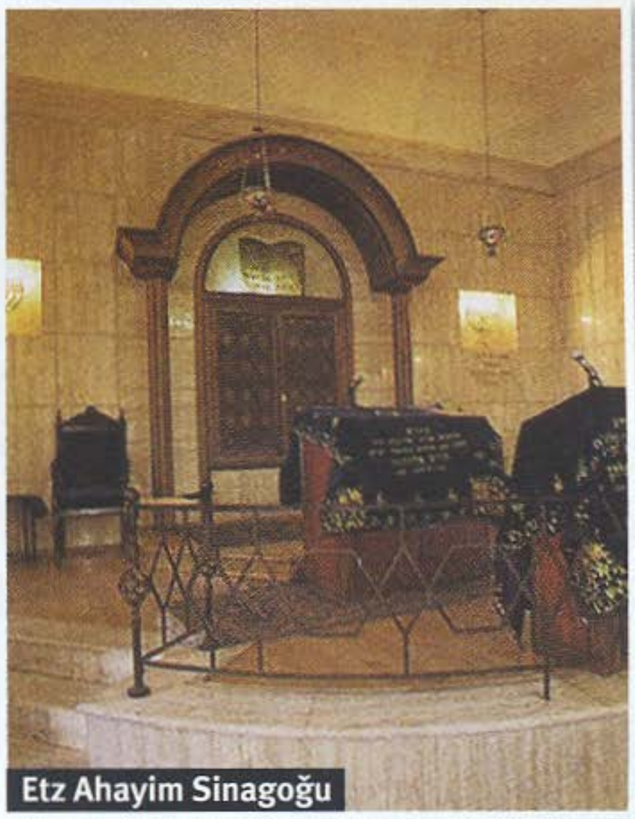
Trafiğin en sıkıştığı noktalardan birinde **Mimar Sinan**'ın yaptığı hamam, Türklerin Ortaköy'e yerleşmesinden sonra inşa edilen ilk eser olarak biliniyor. Restore edildikten sonra restoran ve gece kulübü olarak hizmet vermeye başlayan bina şimdi kapalı duruyor. **Vezir-i** Azam **Sokullu Mehmed** Paşa'nın kahyası **Hüsrev Kethüda** tarafından 1570'lerde yaptırıldığı sanılıyor. Klasik hamam düzeninden farklı olarak tek bir sıcaklık yerine kubbeli dört odanın kullanıldığı yapı, umarız yeniden hamam olarak açılır.

Ortaköy ile Beşiktaş arasındaki cadde.

18 Evler diye geçen bu binalarda Yahudiler yaşamış.

Etz Ahayim Sinagoğu

Kilise ve Sinagoglar

Dükkanların arkasına gizlenmiş olan **Ayios Fokas Rum Ortodoks Kilisesi'**nin tarihi aslında Bizans dönemine kadar uzanıyor. O yüzden kilisenin adı ile semtin eski adı aynıymış. Bugün gördüğünüz bina 1856 yılında yapılmış. Ana cadde üzerindeki çan kulesinin yanındaki kapı kilise avlusuna açılıyor. Kilisenin yanında otopark, onun da devamında **Avrupa Birliği Genel Sekreterliği** olarak kullanılan bir bina var. Bu bina eski Rum İlkokulu idi ama öğrencisizlikten şehirdeki diğer Rum okulları gibi kapandı.

Biraz ileride yine ana caddede **Etz Ahayim (Hayat Ağacı) Sinagoğu**'nu göreceksiniz. Sinagoğun yapımı XIV. yüzyıla kadar gitmekle birlikte, şu andaki bina çeşitli yangınlardan sonra 1813 ve 1941 yıllarında yenilenmiş. XVII. yüzyılın ilk yarısındaki **Kapalıçarşı** yangınından sonra bu civara yerleşen cemaate hizmet vermeye devam etmiş.

Dereboyu Caddesi'nde ise 1839 yılında yapılmış **Surp Krikor Lusavoriç Ermeni Kilisesi** var.

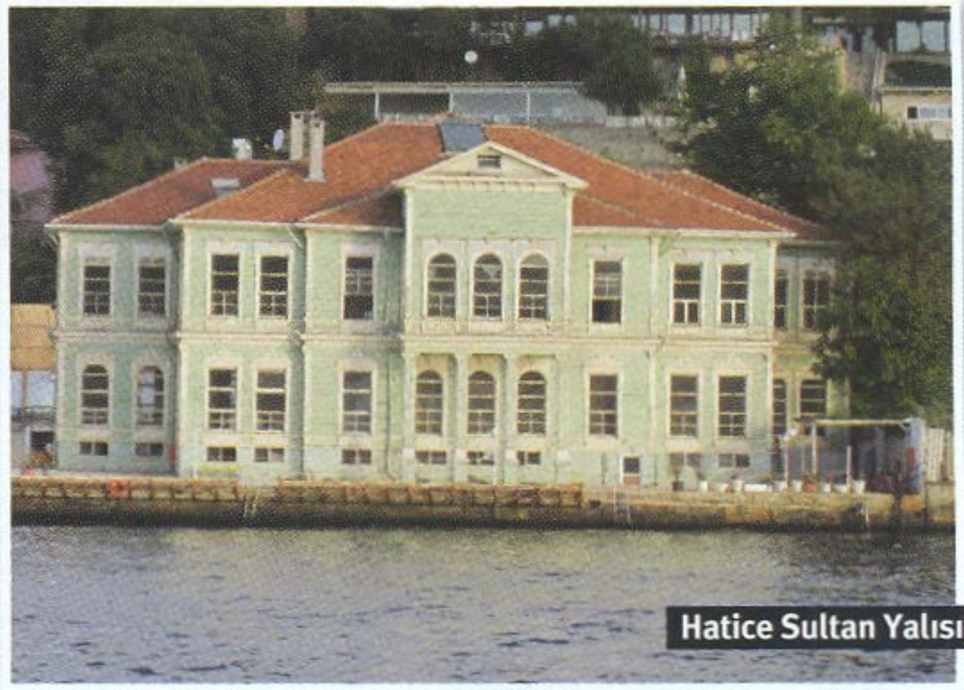

Ayios Fokas Rum Kilisesi

Sağdaki çan kulesi Ayios Fokas Rum Kilisesi'ne ait.

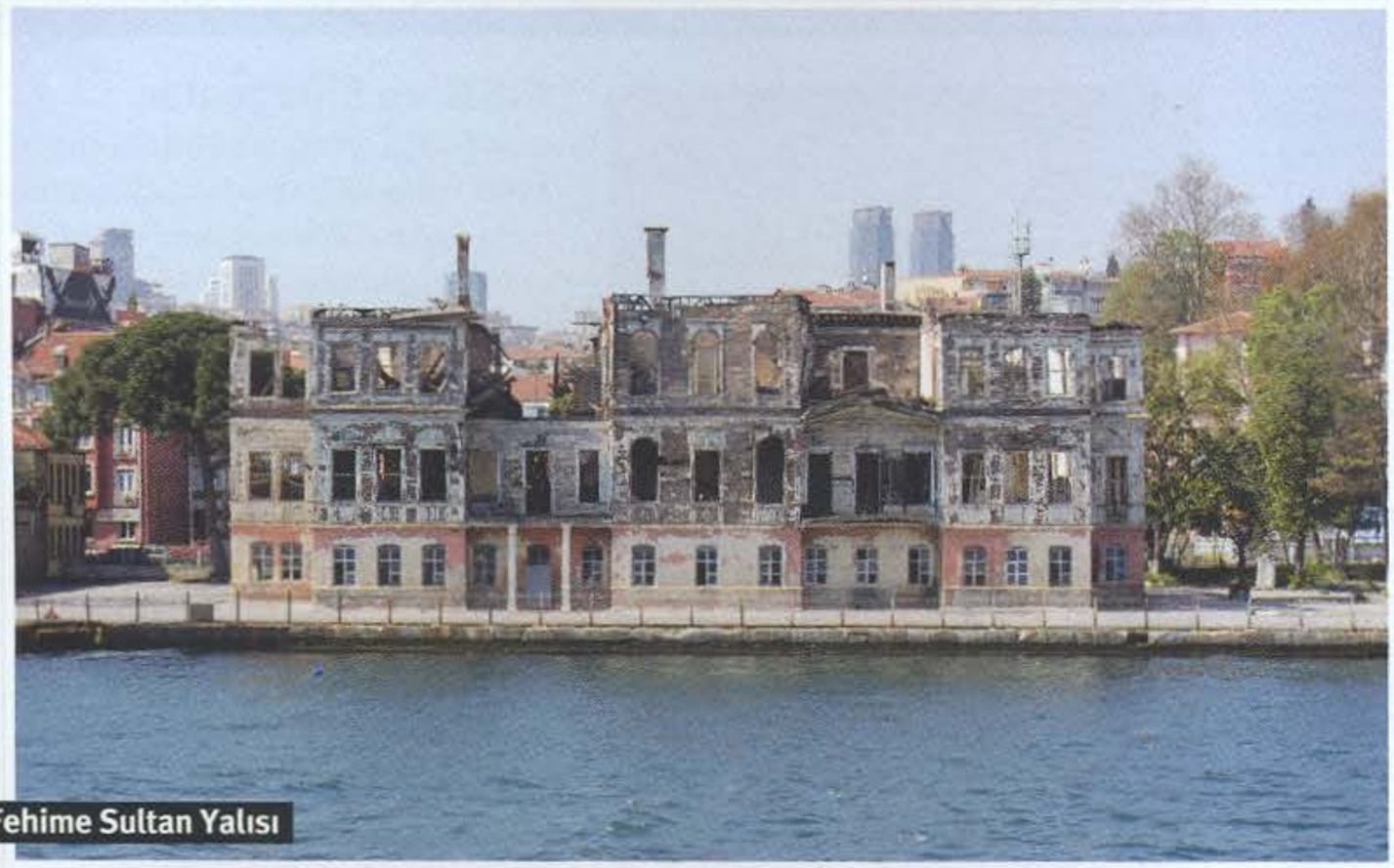

Esma Sultan Yalısı

Hatice Sultan Yalısı

Sahil Sarayları

Ortaköy Camii'ni geçtikten hemen sonra karşınıza çıkan **Esma Sultan Yalısı**'nı gözden kaçırmanız olanaksız. Yalı **Sultan 1. Abdülhamid**'in kızı, **Çerkez Mehmed Paşa**'yla evlenen **Esma Sultan** (1778-1848) için yapılmış. **II. Mahmud**'un kızkardeşi olan Esma Sultan enteresan bir kadın. Yazılanlara göre çok renkli bir hayat yaşayıp geride gözü yaşlı çok sayıda adam bırakmış. Bu arada tarihte üç Esma Sultan olunca kaynaklarda yalının sahibinin hangisi olduğuyla ilgili farklı bilgiler var. Her yazarın ayrı bir Esma Sultan'ı var. Biz tercihimizi 1778 doğumlu olan için kullandık! Yalı önce okul, sonra tütün deposu, 1975'teki yangında harabeye dönmeden önce de kömür deposu olarak kullanılmış. 1990'larda buradaki kalıntılar **The Marmara** grubu tarafından alındı. Geride kalan dört duvarın içine cam ve çelik konstrüksiyon giydirildi. Günümüzde sosyal toplantılar ve özellikle sosyete düğünleri için kullanılıyor.

Hatice Sultan ve kızı Selma Sultan

Fehime Sultan Yalısı

Esma Sultan Yalısı ve Boğaz Köprüsü'nün arasında **Fehime Sultan Yalısı'nın** yangından geriye kalan dört duvarını görebilirsiniz. Ortaköy Camii'nden sonra kuzeye doğru devam eden sahil yolunda **"Hanım Sultan Sarayları"** olarak bilinen bir dizi yalıdan biri olan bu zarif yapı, **Gazi Osman Paşa Yalısı** olarak da biliniyor. **Plevne Savaşı kahramanı** Paşa'ya 1883 yılında II. **Abdülhamid** tarafından hediye edilmiş. Paşa'nın oğlu **Kemaleddin Paşa** Sultan'ın kızı **Naime Sultan** ile evlenince **Naime Sultan Yalısı** olarak da adlandırılmış. 1901 yılında **Sultan V. Murad**'ın kızı olan **Fehime Sultan'a** hediye verilmiş. Daha sonra bu kitabın yazarlarından birinin de okuduğu ortaokul olarak kullanılan yalı, 2003'te yandı. Hemen yanındaki yeşil renkli yalı ise Fehime Sultan'ın kardeşi **Hatice Sultan'ın** adını taşıyor. THY ve DO&CO ortaklığıyla Fehime ve Hatice Sultan yalıları restore edilip butik otele dönüştürülecekler.

Yasak Aşk

Hatice Sultan (1870-1928) kader kurbanı bir kadın. Tahttan indirilen **V.Murad**'ın kızı. Sadece kaderin değil babasıyla amcası **II. Abdülhamid**'in arasındaki çekişmenin de kurbanı olmuş. 31 yaşına kadar amcasının müdahalesi yüzünden evlenememiş. Dedikodulara göre **II. Abdülhamid** kendisini çirkin bir adamla evlendirince Hatice Sultan çok kızmış ve **II. Abdülhamid**'in damadı **Kemaleddin Paşa** ile beraber olarak intikamını almış. Hatice Sultan'ın torunu, gazeteci **Kenize Murad** **"Saraydan Sürgüne"** isimli kitabı yazmıştı. Bina uzun yıllar yetimhane, ilkokul ve spor kulübü olarak kullanıldı. Yanındaki Fehime Sultan Yalısı ile beraber restorasyonuna 2009'da başlandı. Thy ile Do&Co tarafından restore edilen kompleks butik otel olarak hizmet verecek.

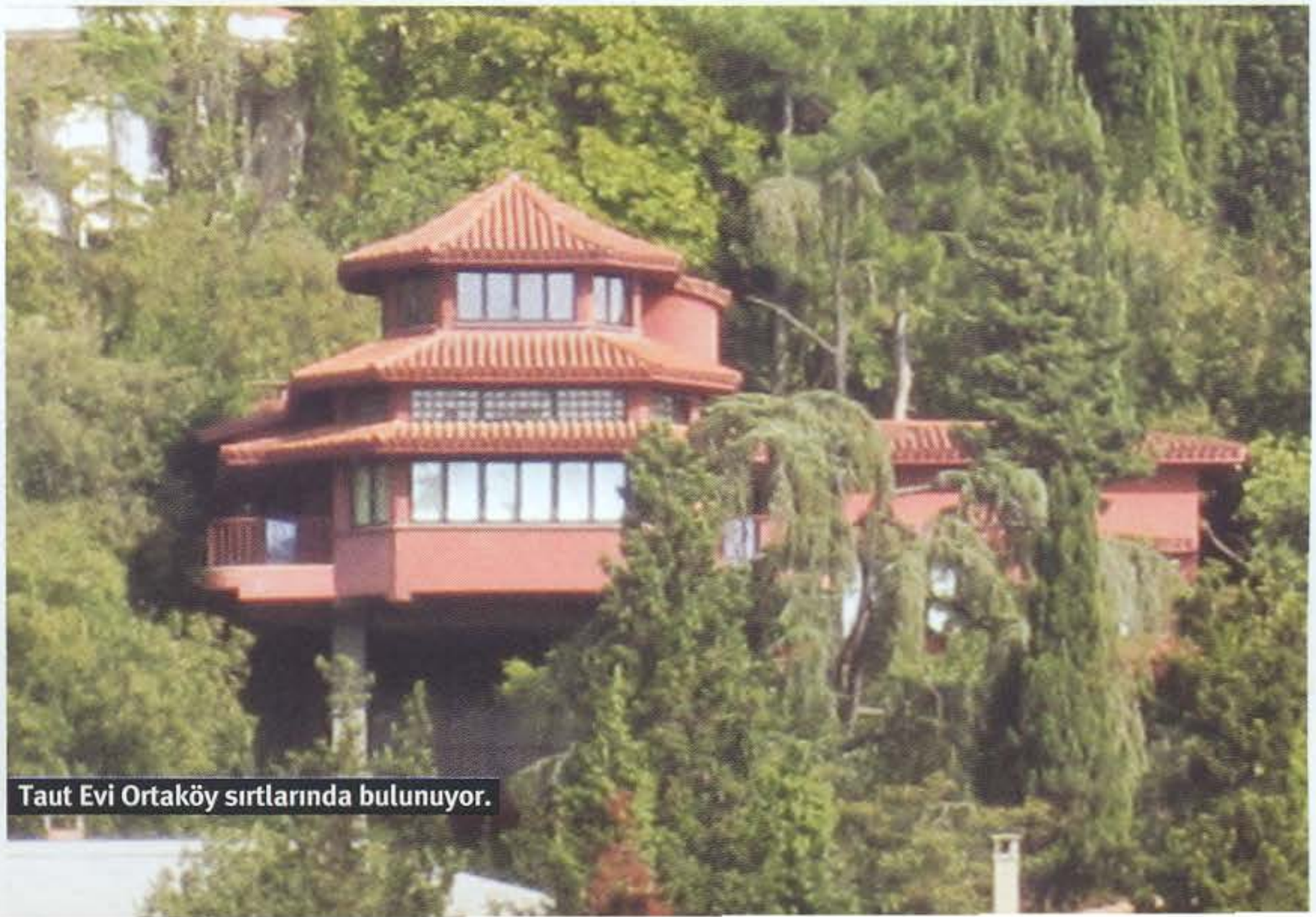
Taut, 1932-1938 yılları arasında İstanbul'da yaşadı.

Bruno Taut

Alman asıllı bir Yahudi olan Taut 1880'de **Königsberg**'de doğmuş. Özellikle Berlin'de yaptığı modern binalarla kendine haklı bir ün edinmiş. Binaları UNESCO Dünya Kültürel Mirası Listesi'ne girmiş. 1932'de ülkesini terketmeye zorlanmış. Sovyetler, İsviçre ve Japonya'da bir süre kaldıktan sonra şu anda **Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi** olan okulda mimari profesörlüğü yapmış. Öldüğü yıl olan 1938'e kadar Türkiye'de yaşayan Taut, **Ankara** ve **Trabzon**'da eserler bırakmış. En son **Atatürk**'ün Ankara'daki katafalkını hazırlamış.

Taut Evi

Boğaz Köprüsü'nden araçla Avrupa yakasına geçin. Ortaköy'e doğru ilerlemeye devam ettiğinizde sağ tarafta yer alan ve daha çok bir Budist tapınağına benzeyen bordo bir ev göz kırpacak size. Burası *"Doğunun manevi değerlerinin insan üzerindeki etkisini modern bir evle açıkladığını"* söyleyen Alman mimar **Bruno Taut**'un ölene kadar yaşadığı ev.

Taut Evi Ortaköy sırtlarında bulunuyor.

Pazar günleri kurulan Ortaköy Pazarı çok popüler.

NASIL GİDİLİR?

Kabataş veya Beşiktaş'tan kalkıp kıyı yolundan Sarıyer'e giden herhangi bir otobüse binebilirsiniz. Beşiktaş'tan keyifli bir yürüyüşle de gelebilirsiniz.Bu arada Ortaköy ve civarındaki anayolda trafiğin özellikle geceleri ve haftasonları felaket olduğunu da aklınızın bir köşesinde bulundurun.

ALIŞVERİŞ

Pek çok kimse pazar günleri Ortaköy'e gelip sokaklarında dolaşıp tezgahlarda satılan renkli objelere bakar. El yapımı takılar, ilginç çantalar, şapkalar, ikinci el kitaplar da dahil olmak üzere aradığınız birçok şeyi bulabilir, eğlenceli vakit geçirebilirsiniz.

NEREDE YENİR?

Ayios Fokas Kilisesi'nin hemen arkasında, değişik malzemeler kullanılarak hazırlanan fırında patates (kumpir) yapan tezgahların çokluğu sizi şaşırtmasın.

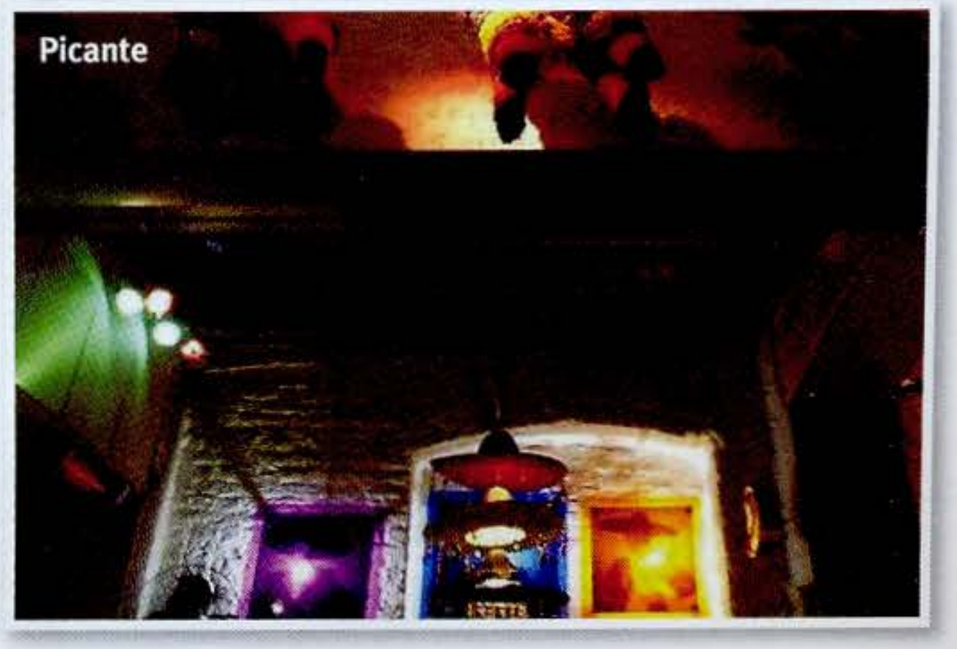
Banyan

Banyan
Salhane Sokak No. 3
Tel: 0212 259 90 60
www.banyanrestaurant.com
Ortaköy Camii ve Boğaz Köprüsü manzarası eşliğinde Asya yemeği tatmak isteyenler için biçilmiş kaftan. *Bali* usulü pişmiş ızgaranın ya da *Şizuan* bifteğin tadını çıkarın.

Lavanta
Mecidiye Köprü Sokak No. 16
Tel: 0212-227 29 95
www.lavantarestaurant.com
Önce Alaçatı'da açılan bir restoranın İstanbul şubesi. Yemekler çok lezzetli. Ahşap binanın üst katlarında özel bölümler ve keyifli Boğaz manzarasına sahip masalar var.

Picante
İskele Caddesi, Salhane Sokak No. 2
Tel: 0212 236 17 35
www.picante.com.tr
Restorana dönüştürülmüş bu eski ahşap eve girdiğiniz andan itibaren fajitası, chimichangası, diğer yemekleri ve tekilası ile kendinizi Meksika'da gibi hissedeceksiniz.

The House Café
Salhane Sokak No.1
Tel: 0212 227 26 99
www.thehousecafe.com.tr
Zincir kafe-restoranları sevmeyenler için bile son derece popüler ve beğenilen bir mekan. Uluslararası bir menü sunuyor. Yazın bahçesinin keyfini sürmeyi unutmayın. Pazar brunch'ları çok keyifli. Bulunduğu binanın üst katları şehrin en güzel butik otellerinden birine ev sahipliği yapıyor.

Picante

Zuma

Sortie

Radisson Blu Bosphorus Hotel'in yanında Anjelique Restaurant-Gece Kulübü var.

Zuma
Salhane Sokak No. 7
Tel: 0212 236 22 96
www.zumarestaurant.com
Son derece şık Zuma'da Londra ve Hong Kong'da çok meşhur olan ve *izkaya* olarak bilinen Japon yemek tarzını bulabilirsiniz. Kendi deyimleriyle menü "geleneksel olmaktan ziyade otantik". 2008 Time Out Yeme ve İçme ödülü alan mekanda suşiyi mutlaka deneyin.

EĞLENCE

Yaz akşamları boyunca Ortaköy'den Boğaz turu yapan tekneler kalkar. Genellikle müzisyenler eşliğinde yapılan bu gezilerde hem eğlenebilir hem de İstanbul'u ışıklar içinde seyredebilirsiniz. Ortaköy, ayrıca birçok tanınmış gece kulübüyle de ünlü. Genellikle deniz kıyısında olan bu kulüplere müşteriler bazen deniz yoluyla gelmeyi tercih ediyor. Yemek, moda, müzik ve gece boyu devam eden parti bu yerlerin kısa bir özeti gibi. İstediğiniz bu ise aşağıdaki listeye bir göz atın. En popüler kulübün Reina olduğunu unutmayın.

Blackk Restolounge
Muallim Naci Caddesi No. 71
Tel: 0212 236 72 56
www.blackk.net

Reina
Muallim Naci Caddesi No. 44
Tel: 0212 259 59 19
www.reina.com.tr

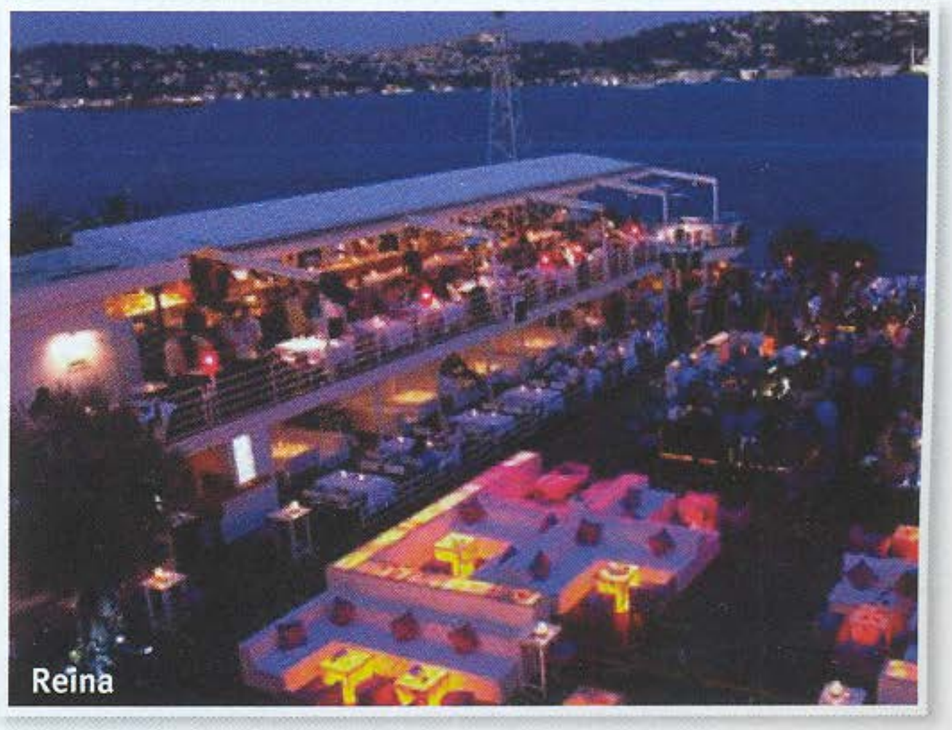
Sapphire
Muallim Naci Caddesi No. 77
Tel: 0212 258 58 23

Sortie
Muallim Naci Caddesi No. 141
Tel: 0212 327 85 85
www.sortie.com.tr

NEREDE KALINIR?

Blu Bosphorus Hotel
Çırağan Caddesi No. 46
Tel: 0212 310 15 00
www.radissonsas.com
120 odalı SAS Radisson Hotel, küçük bir alana sıkışmış olmasına rağmen muhteşem bir deniz manzarasına sahip. Cruise Lounge ve Starboard Restaurant doğrudan Boğaz'ı görüyor. Odalar ise son derece modern, dinlendirici bir tarzda ve pastel renklerde dekore edilmiş.

Blackk Restolounge

Reina

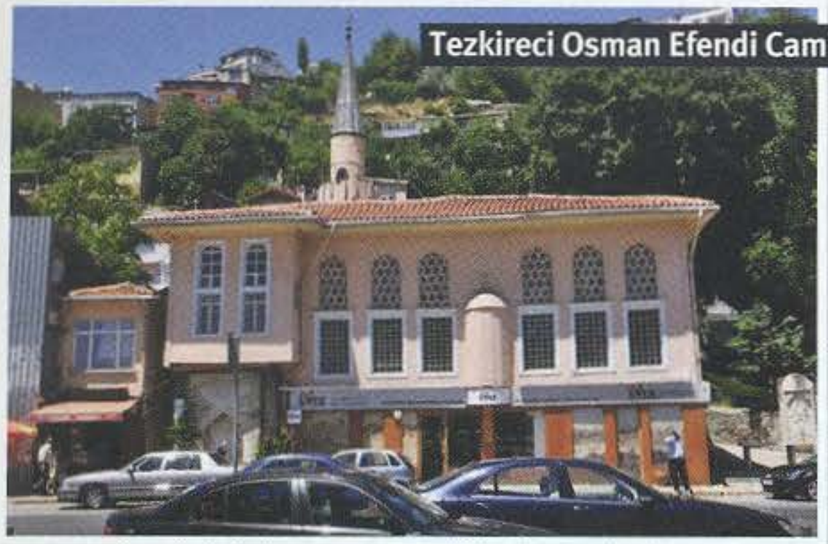

Melekler Köyü

Kuruçeşme ve Arnavutköy

863

Son zamanlarda yeni eğlence mekanlarının açılmasıyla Ortaköy'deki gece hayatı Kuruçeşme'ye doğru kaymaya başladı. Arnavutköy'ü çoğu kişi Boğaz'ın en güzel köyü olarak kabul eder. Semtin en belirleyici özelliği muhteşem ahşap evleri. Betonlaşmaya rağmen bir yerin ne kadar güzel, ne kadar zarif olabileceğini inatla hatırlatıyor bize. Bir zamanlar üzüm bağlarıyla ünlü olan Arnavutköy, XIX. yüzyıl başlarında çileği sayesinde daha popüler olmuş.

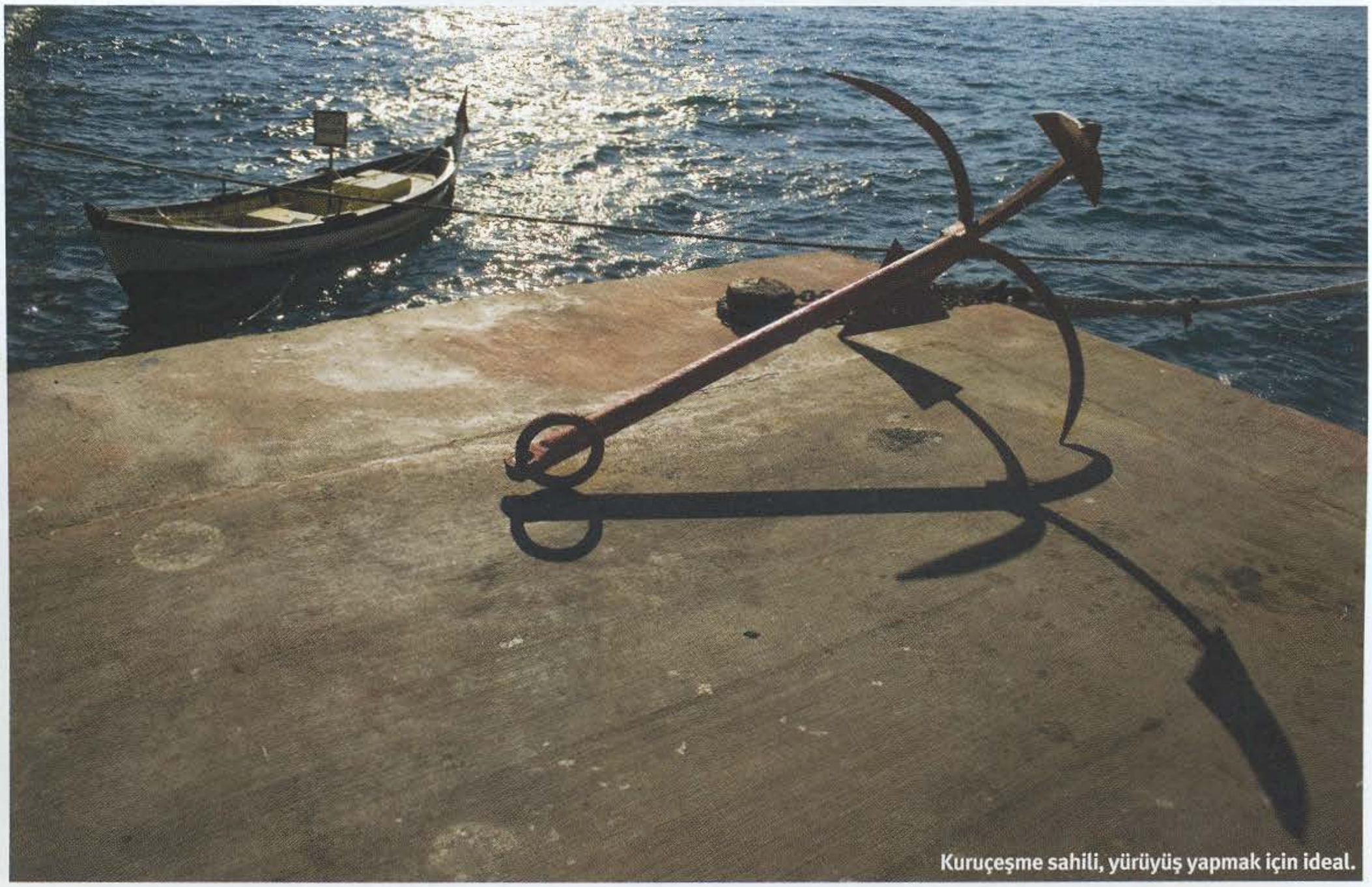

Tezkireci Osman Efendi Camii

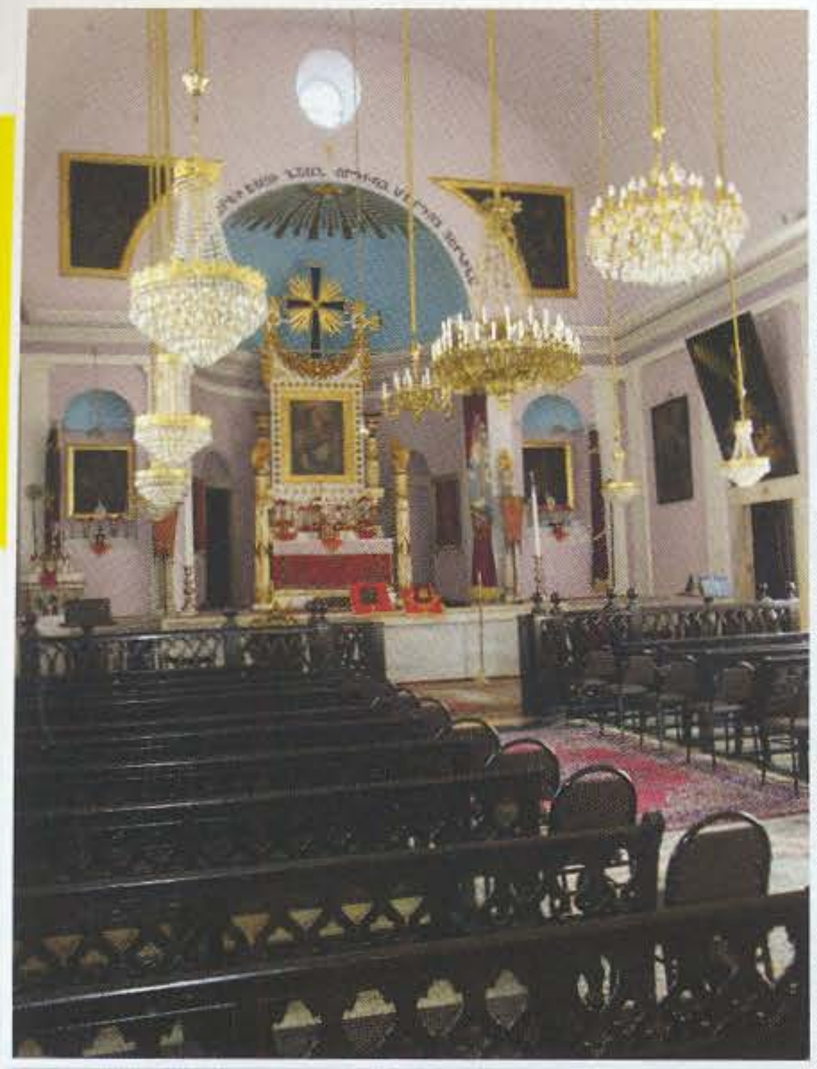

Kuruçeşme sahilindeki ahşap yalılar.

Kuruçeşme

Kuruçeşme adını muhtemelen **Tezkireci Osman Efendi Camii**'nin yanında, XVII. yüzyılda yapılan **Köprülü Hemşire Çeşmesi**'nden alıyor. İlk zamanlar çeşmesinden bol su akan ve yemyeşil olan bölge, **Koruçeşme** olarak isimlendiriliyormuş. Daha sonraları çeşme kuruyup yeşil renk azalınca adı da değişmiş. Bir zamanlar kum ve kömür depolamak için kullanılan semtin bu kadar popüler hale gelmesi oldukça ilginç. O günlerden geriye bir tek otobüs durağı adı kalmış: Kömür Tevzii (Dağıtım) Durağı!

Kuruçeşme sahilde yürüyüş yapmak için ideal yerlerden biri. Düzenlenmiş kaldırımlarında yürüyüp, demirlemiş pahalı yatların önünden geçerken karşı yakada peri masalı şatolarına benzeyen **Kuleli Askeri Lisesi**'ni (sy. 523) göreceksiniz. Burada birçok kilise var.

Kuruçeşme sahili, yürüyüş yapmak için ideal.

Surp Haç
Ermeni Kilisesi

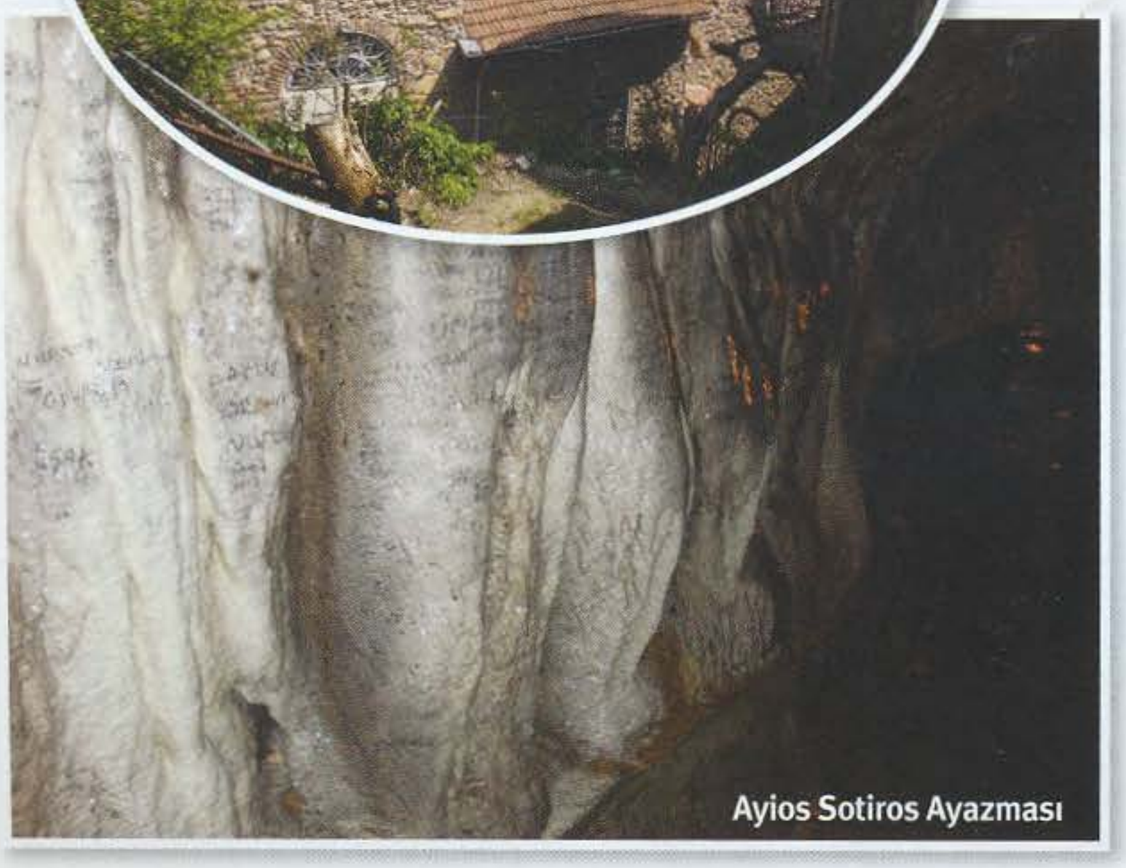

Ali Vafi Köşkü

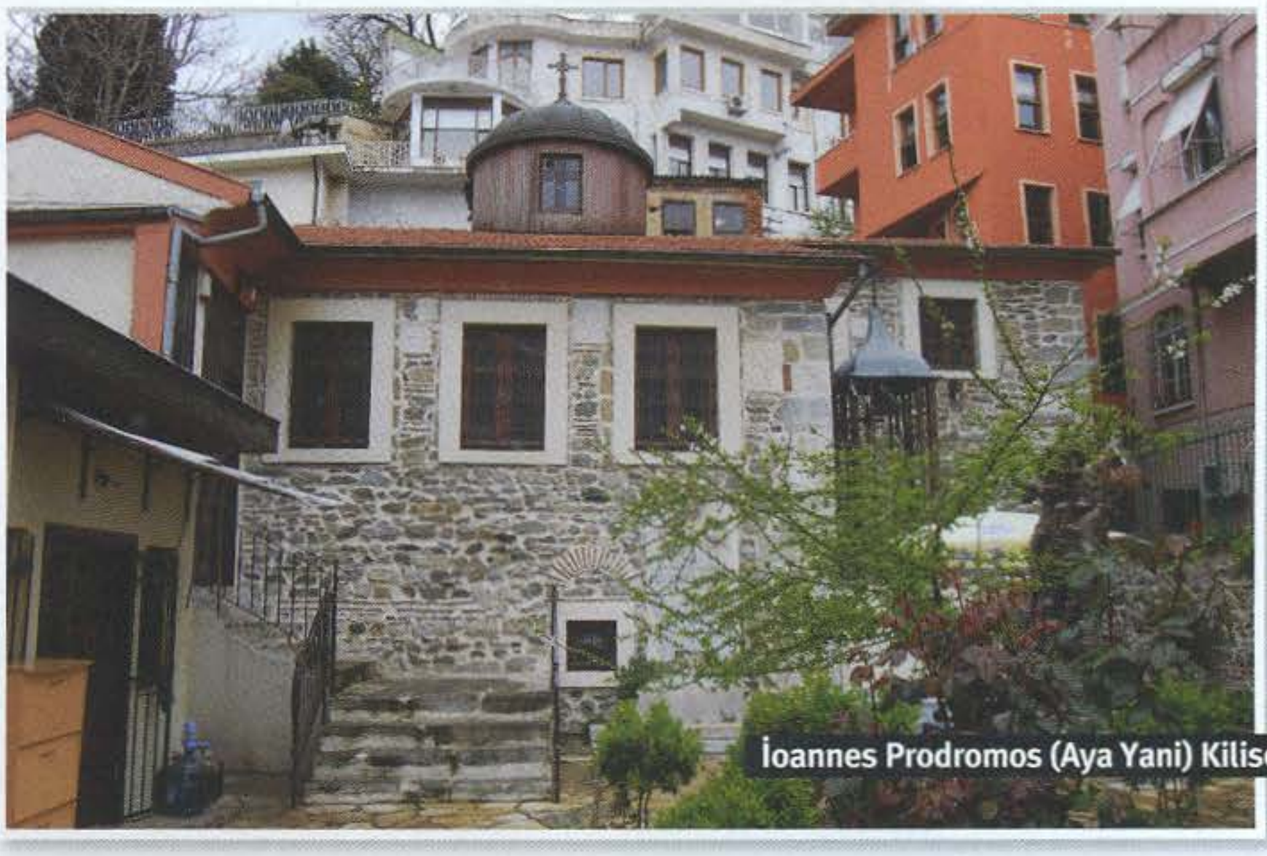
Bunlardan biri **Surp Haç Ermeni Kilisesi**. Daha önce yapılmış bir başka kilisenin yerine **Garabet Balyan** tarafından 1881 yılında inşa edilen dikdörtgen planlı kilisede taş ve tuğla kullanılmış. Kırbaç Sokak'a girdiğinizde sol tarafta kalıyor. Aynı yolu takip ederseniz karşınıza çıkacak kilise olan **Ayios Dimitrios Kilisesi,** 1789 yılında inşa edilmiş. Bu kilisenin yerinde 1804'te **Heybeliada'ya** (sy. 586) taşman **Ruhban Okulu** varmış. Rahiplik eğitimi görenler girişteki çift başlı **kartal** (Bizans'ın sembolü) önünde kilisenin öğretilerine uymaya yemin ederlermiş. Kilisenin içindeki bir tünel, **Ayios Sotiros Ayazması**'na bağlanıyor. Ayazmaya yüzyıllardır damlayan su duvarlarda kireçlenmeye yol açmış, bu yüzden ilk gördüğünüzde kendinizi ilginç bir mağaradaymış gibi hissediyorsunuz. Bizim şehirde gördüğümüz en sıradışı ayazma. Kuruçeşme ve Arnavutköy'ün birleştiği noktada ise yüksek duvarların arkasında, yuvarlak ahşap kubbesini görebileceğiniz **İoannes Prodromos (Aya Yani) Kilisesi** var.

Ayios Dimitrios Kilisesi

Ayios Sotiros Ayazması

İoannes Prodromos (Aya Yani) Kilisesi

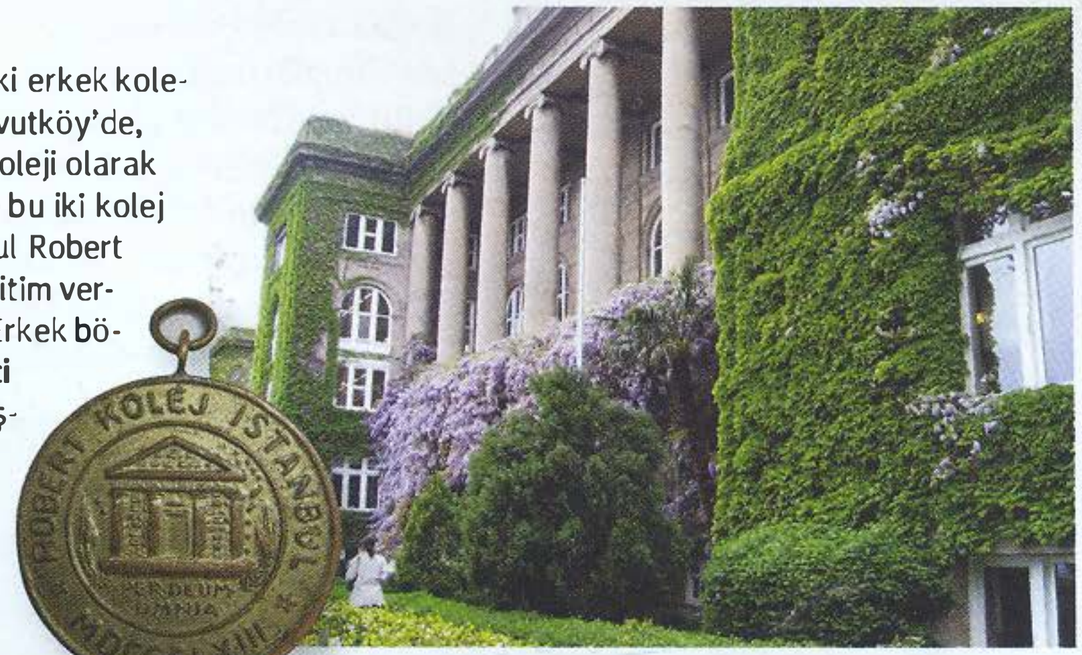

Galatasaray Adası (Suada)

Kuruçeşme sahilinin tam karşısındaki küçük ada, **Esma Sultan Yalısı** (sy. 414) ve **Çırağan Sarayı**'ndaki (sy. 406) başarılı çalışmalarının bir ödülü olarak **Sultan il. Abdülhamid** tarafından Ermeni mimar **Sarkis Balyan**'a (1835-1899) verilmiş. Adada iki katlı bir yalı inşa etmiş mimar ve burada fiizik çalışmalarını yürütmüş. Ada **Galatasaray Kulübü**'ne ait. Şimdi Suada gece kulübü ve restoran kompleksine ev sahipliği yapıyor.

Robert Kolej

1871 yılında Bebek'teki erkek kolejine bağlı olarak Arnavutköy'de, tepenin üstünde kız koleji olarak kurulmuş. 1971'de ise bu iki kolej birleştirilmiş. Yeni okul Robert Kolej adıyla karma eğitim vermeye devam ediyor. Erkek bölümü 1971'de **Boğaziçi Üniversitesi**'ne dönüştürüldü. Eski öğrencileri arasında **Halide Edip Adıvar** ve eski başbakanlardan **Tansu Çiller** de var.

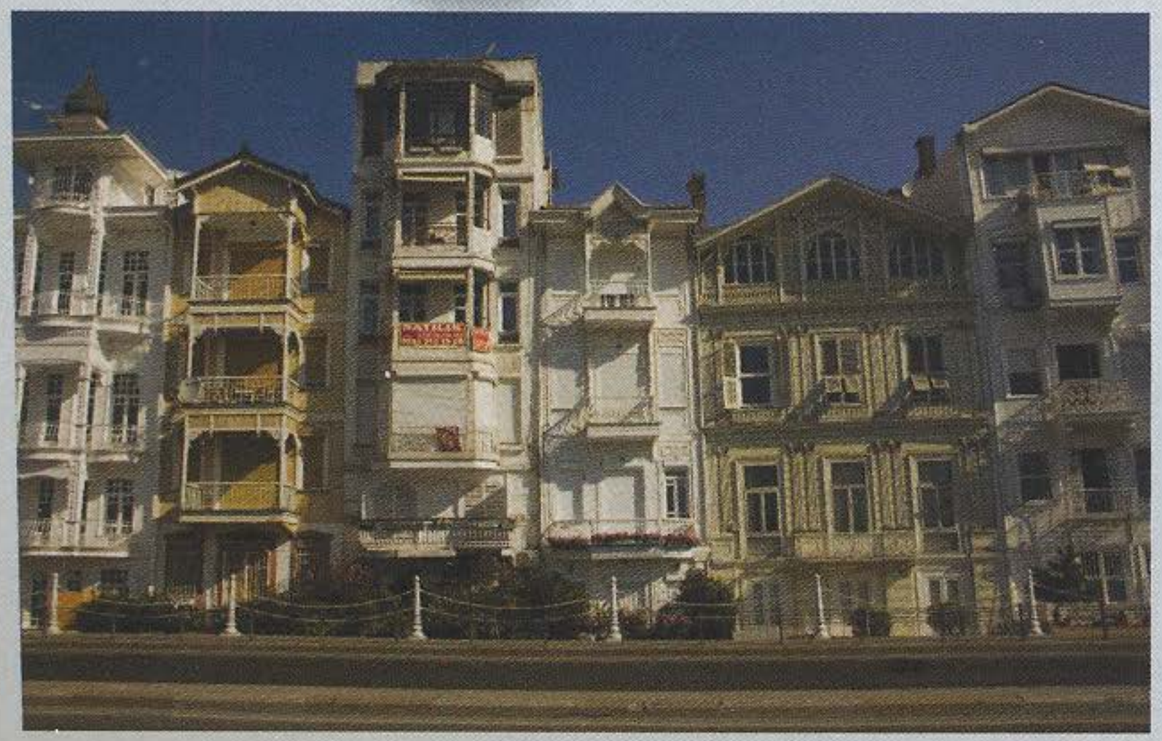

Kırmızı Yalı

Deniz kıyısından Arnavutköy'e doğru giderken karşınıza çıkan **Kırmızı Yalı, Halet Çambel Yalısı** olarak geçiyor.1830'larda **Sultan il. Mahmud**'un Ermeni bahçıvanı için yaptırılmış. Yalının arkasındaki Robert Kolej'den mezun olan Halet Çambel ünlü bir arkeolog. Kazdığı yerlerden biri de en ilginç Hitit şehirlerinden olan Osmaniye yakınlarındaki Karatepe. Çambel **Ağahan** ödüllü **Nail Çakırhan** ile evliydi. Yalıyı **Boğaziçi Üniversitesi**'ne bağışladı.

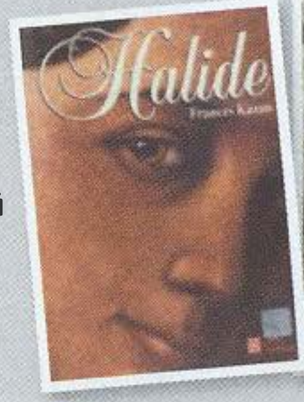
"Özgürlük ve bağımsızlık benim karakterimdir."

Mustafa Kemal Atatürk'ün iskelenin arkasındaki anıtta yazılı sözleri.

Halide Edip Adıvar

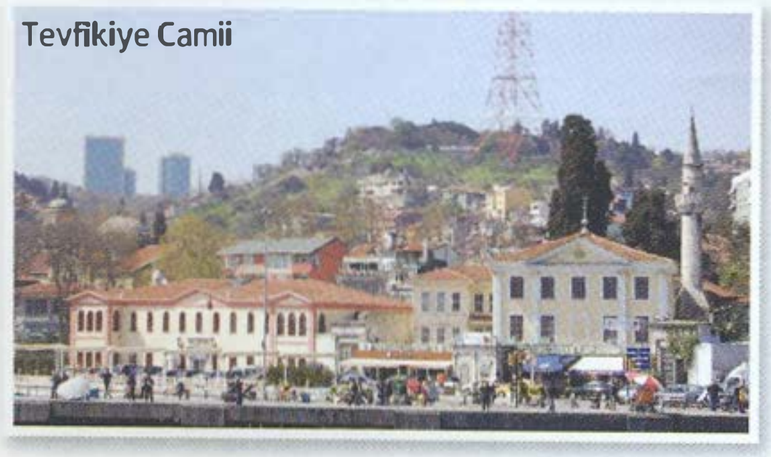
1884 yılında doğan Halide Edip Adıvar bir romancı ve feministti. Edebiyat dersleri veren Adıvar, **Kurtuluş Savaşı**'na da katılmış. Daha sonraları Fransa ve İngiltere'ye giden Adıvar, döndükten sonra profesör olup **İstanbul Üniversitesi'nde** İngilizce dersleri vermiş. Parlamentoya giren Adıvar, 1964'de ölmüş. Sultanahmet'teki Milion Taşı'nın (sy. 63) arkasında anısına dikilmiş bir heykel var. 1926'da yazdığı anılarında büyüdüğü Arnavutköy'ü anlatmış. Çocukluğu **Frances Kazan**'ın **"Halide"** kitabında da anlatılmış.

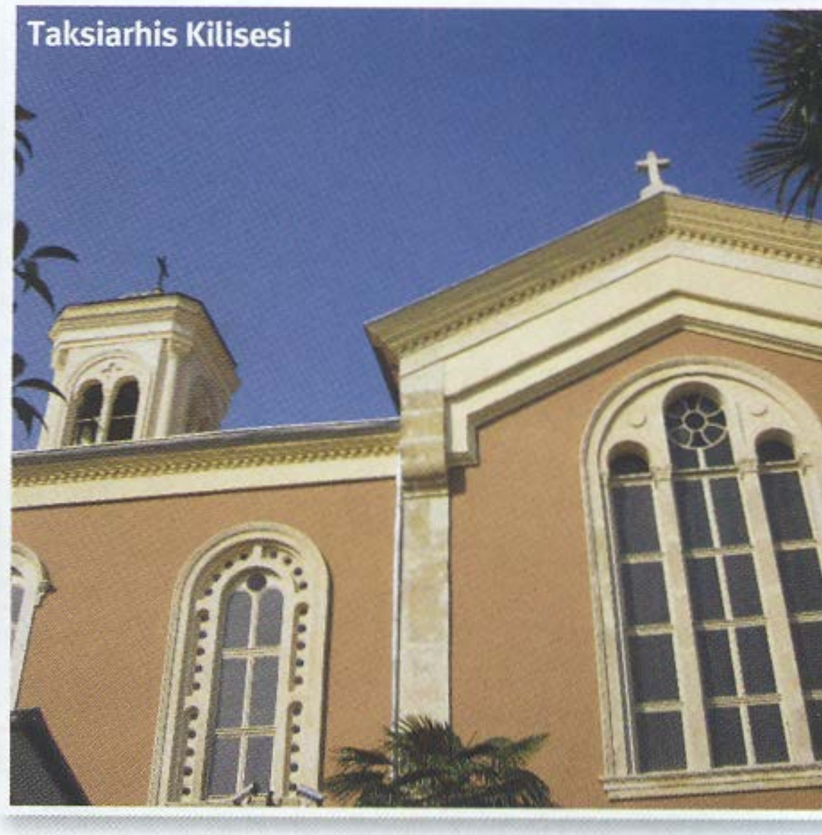

Arnavutköy sokakları ahşap evlerle dolu.

XX. yüzyıl başlarına ait, bir kısmı da *Art Nouveau* üslubunda yapılmış. Çirkin yapılaşmaya alışmış gözler için bu güzel ve özel yapılar, çöldeki vaha işlevini görüyor. Uzmanlar bu evlerin çoğunun standart olarak yapıldığını, *Art Nouveau* unsurların ise binalara inşaat bittikten sonra eklendiğini ve böylelikle şık bir görüntünün yakalandığını düşünüyorlar. Bunların içinde Dulkadiroğulları Sokak, No: 4'deki ev bir istisna. Bu ev standart kalıpların bir araya getilmesiyle değil, *Art Nouveau* tarzında özel planlanarak yapılmış.

Tevfikiye Camii

Tevfikiye Camii'nin arka çaprazında bir ayazmanın yanına yapılmış heybetli **Taksiarhis Kilisesi**'ne rastlayacaksınız. Tarihi Bizans dönemine kadar giden kilisenin bugünkü binasını **Muzurus Paşa** inşa ettirmiş. Camiye benzeyen ana kubbesi ve girişteki çan kulesiyle baş meleklere (**Taksiarkhes**) adandığı için Taksiarhis adı verilmiş. Çan kulesinde Hz. İsa'nın ağzından "**bana gel**" yazıyor.

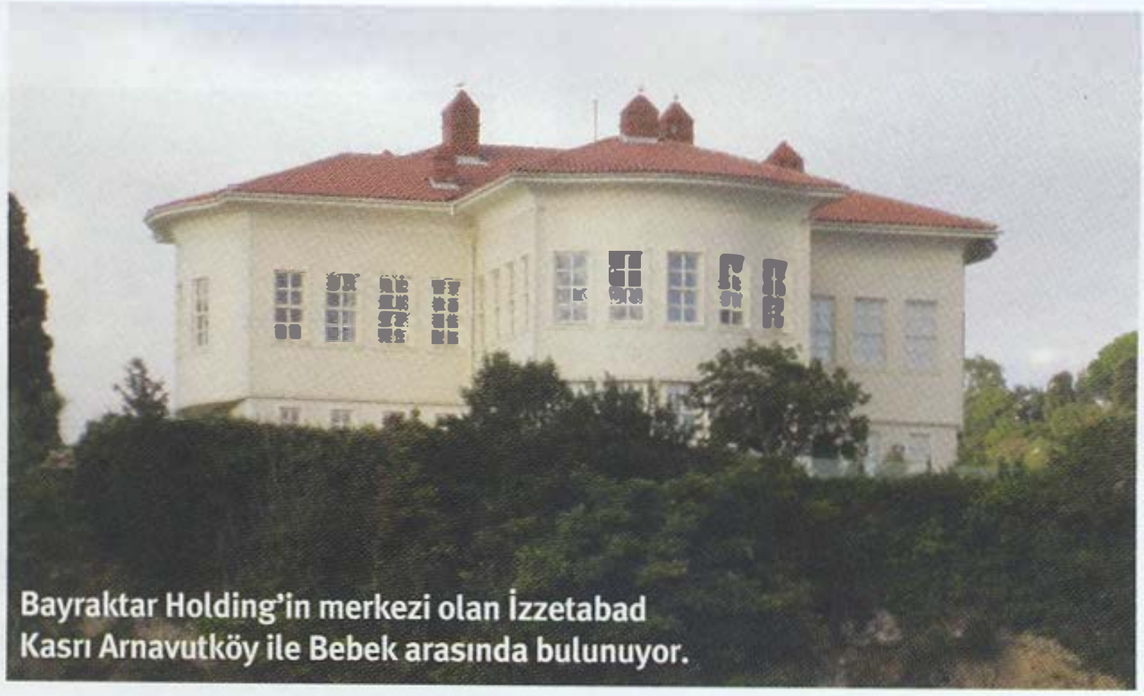
Deniz kıyısındaki **Arnavutköy Camii** 1832 yılında **Sultan II. Mahmud** tarafından yaptırılmış. Bir adı da **Tevfikiye Camii** olan yapının, henüz Müslümanların Arnavutköy'e yerleşmeden önce kışladaki askerlerin ibadetleri için yapıldığı sanılıyor. Caminin hemen yanında göreceğiniz **Süslü Karakol** ise XIX. yüzyılda inşa edilmiş kagir bir bina.

Taksiarhis Kilisesi

Eğer Etiler ile Arnavutköy arasındaki Sekbanlar Sokak boyunca giderseniz Körkadı Sokak'a sapın. Karşınıza **Hz.İlyas**'a adanmış bir ayazma üstüne inşa edilen küçük, bir o kadar da zarif bir XIX. yüzyıl şapeli çıkacak. Özellikle kubbesi görenlerde hayranlık uyandıran şapele dört kere hırsız girmiş. Hırsızlar elini kolunu sallayarak girseler de siz ancak özel izinle girebiliyorsunuz. Bekçisi karşıdaki mezarlığın içindeki evde yaşıyor, şapeli göstermesi için bir şansınızı deneyin.

Akıntıburnu

Arnavutköy Akıntıburnu, Kandilli gibi Boğaz'da akıntının en fazla olduğu yerlerden biri. Geçmişte, burnu geçebilmek için bazı tekneler sahilden iplerle çekilirmiş. XV. yüzyıl yazarı **Petrus Gyllius**, yengeçlerin bile Akıntıburnu'na geldiklerinde sahile çıkıp yollarına karadan devam ettiklerini yazmış!

Bayraktar Holding'in merkezi olan İzzetabad Kasrı Arnavutköy ile Bebek arasında bulunuyor.

Münzevi Yaşam Tarzı

Kaynaklar, bu bölgenin **Anaplous** olarak adlandırıldığı Bizans döneminde, sütunların tepesinde inzivaya çekilerek yaşayan ve "münzevi" denilen iki kişiden bahsediyorlar. 433-460 yılları arasında **Münzevi Simon**, Boğaz'a bakan bir sütuna tünemiş, 460-493 yılları arasında ise **Münzevi Daniel** aynısını yapmış. Bundan son derece etkilenen imparator **I. Leo**, Daniel'e ikinci bir sütun yaptırıp iki sütunu bir kalasla bağlamış. Böylece Daniel'in bacaklarını uzatarak oturması mümkün olmuş. Daha sonraları rüzgar ve yağmurdan korunması amacıyla imparatorun yaptırdığı sundurmayı istemeyerek de olsa kabul etmiş Daniel. Her iki münzevi de halkın ilgisini çekmiş ve kalabalıklar onları izlemek için buraya akın etmişler.

NASIL GİDİLİR?

Eminönü, İstinye ve Çengelköy'den çok sık olmasa da vapur seferleri (www.ido.com.tr) var. Kabataş veya Beşiktaş'tan 25 numaralı otobüslere de binebilirsiniz.

ALIŞVERİŞ

Kuruçeşme ana caddede giysi satan **Lokum** (*Tel: 0212 257 05 00*), antikacı **Ara Zaman** (*Tel: 0212 287 80 55, www.arazaman.com*) ile düğün organizasyonu da yapan **Dolce Pastanesi**'nin de aralarında (*Tel: 0212 257 72 99*) yer aldığı ilginç dükkanlar bulabilirsiniz.

NEREDE YENİR?

Fazla para harcamadan bir şey mi yemek istiyorsunuz? Polis karakolunun önünde yer alan Arnavutköy Sosyal Tesisleri'ni deneyin. Çayınıza eşlik eden Boğaz manzarasını gördüğünüzde pişman olmayacaksınız.

Adem Baba Balık
Satış Meydanı Sokak No. 2
Arnavutköy
Tel: 0212 263 29 33
www.adembaba.com
Üç Karadenizli kardeş iş hayatına teknede balık satarak başlamışlar. Restoranları günümüzde son derece popüler.

Ali Baba Balık
1.Cadde No. 71, Arnavutköy
Tel: 0212 263 19 81
www.koftecialibaba.com
Atatürk heykelinin hemen arkasındaki zarif binanın ev sahipliğini yaptığı restoran, iki bölümden oluşuyor: Birinde balık diğerinde ise köfte servisi var.

İskelenin arkasındaki Atatürk arıtı

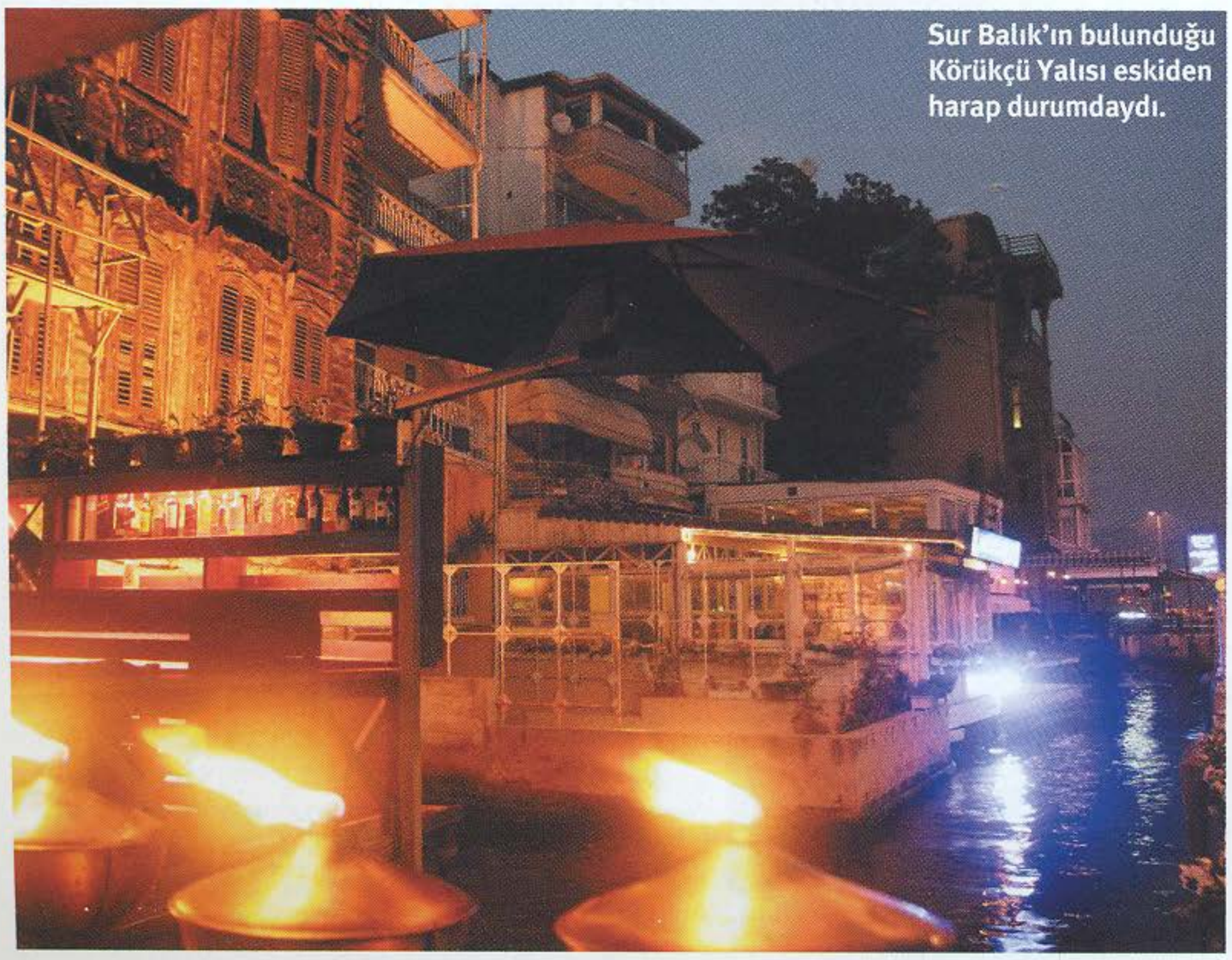
Arnavutköy Balıkçısı
1.Cadde No. 4
Tel: 0212 257 05 25
www.arnavutkoybalikcisi.com

Semtin bir başka balıkçısında çalışan ekibin açtığı mekan bilindik mezeler ve balık çeşitleriyle ağırlıyor konuklarını.

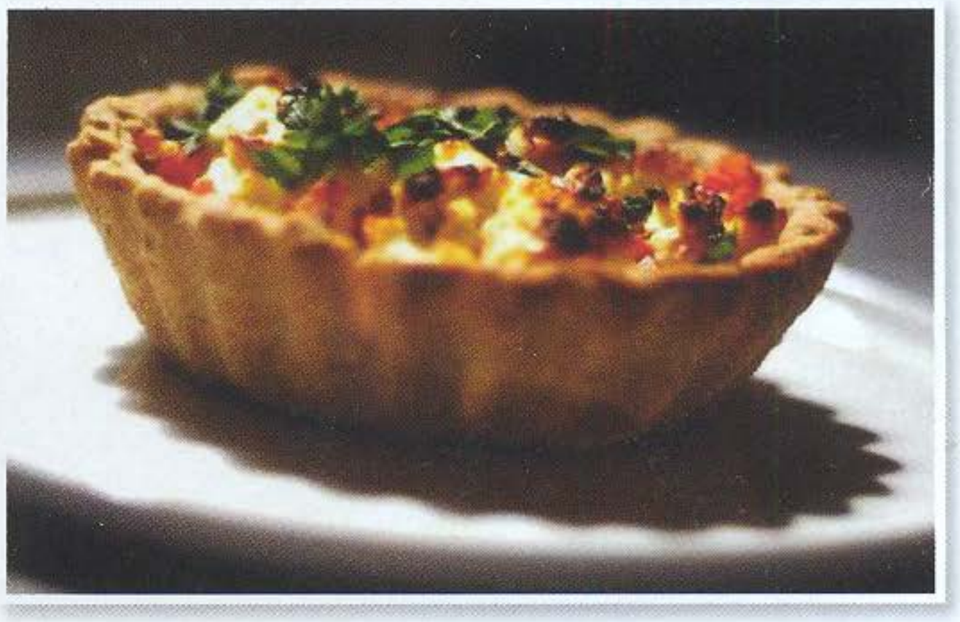
Aşşk Kahve
Muallim Naci Caddesi
No. 64/B, Kuruçeşme
Tel: 0212 265 47 34
Ekmek çeşitleri, kahvaltıları, taze meyve suları ve ev yapımı reçelleriyle Macro süpermarketin hemen önünde yer alan kafe ününü fazlasıyla hak ediyor. Burası geçmişte Osman Hamdi Bey'in (sy.335) yalısının olduğu yermiş.

Bodrum Mantı&Café
1. Cadde No. 111,
Arnavutköy
Tel: 0212 263 29 18
Caminin altındaki bu küçük kafe mantı çeşitleriyle meşhur. Kızartılarak yapılan Feriye mantısını deneyin.

Sur Balık'ın bulunduğu Körükçü Yalısı eskiden harap durumdaydı.

Eftalya

Eftalya
1.Cadde No. 32, Arnavutköy
Tel: 0212 287 25 20
Boğaz'a nazır restoran XIX. yüzyıl yalısında servis veriyor. Adını "Denizkızı" lakabıyla anılan, Rum ses sanatçısı Eftalya Hanım'dan (1891-1939) almış. Balık çorbası ve balık köftesi beğenilen seçenekler arasında. Üst katından Boğaz Köprüsü'nü görmeniz mümkün.

Fishmekan
Arnavutköy Caddesi No. 60
Arnavutköy
Tel: 0212 358 51 58
www.fishmekan.net
Deniz kıyısında yer alan bu küçük ve sade restoran sadece balıklarıyla değil turşularıyla da ünlü.

Granola Dondurma
1.Cadde No. 109, Arnavutköy
Tel: 0212 265 26 29
Lezzetli İtalyan dondurmasını bulabileceğiniz Granola, sahile çok yakın.

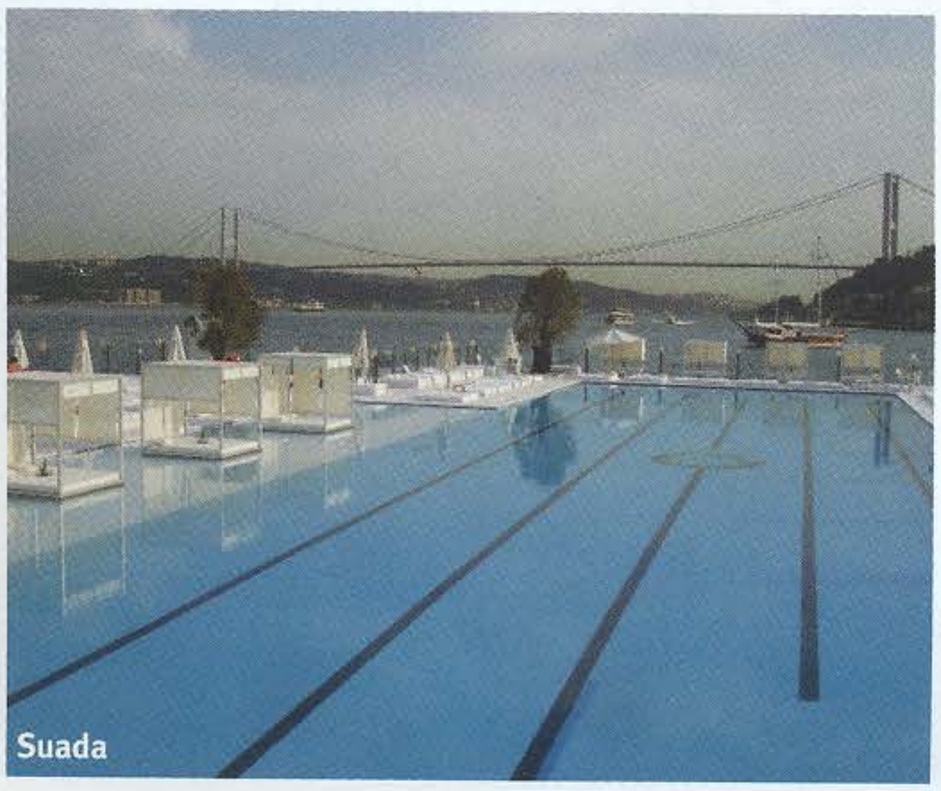
Pafuli
Kuruçeşme Caddesi No. 1 Kuruçeşme
Tel: 0212 263 66 38
www.pafuli.com.tr
Yirmi yılı aşan bir süredir hizmet veren Boğaz manzaralı Pafuli restoranda mıhlama, mısır ekmeği ve laz böreği gibi meşhur Karadeniz yemeklerinden oluşan bir menü sunuluyor.

Pafuli

EĞLENCE

Suada
Galatasaray Adası, Kuruçeşme
Tel: 0212 263 73 00
www.suadaclub.com.tr
İçinde balık restoranından kebapçıya çok sayıda alternatif var. Gündüz olimpik havuzunda yüzüp akşamüstü gün batımını Boğaz'ın tam ortasından seyredebilirsiniz. Adaya Kuruçeşme'den tekneyle geçebilirsiniz.

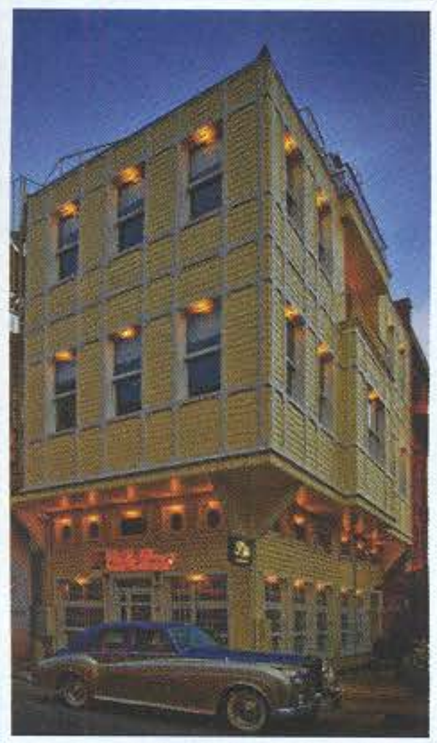

Suada

Sur Balık
Arnavutköy Caddesi No. 52.
Tel: 0212 257 27 43
www.surbalikarnavutkoy.com
İskelenin arkasındaki 150 yıllık Körükçü Yalısı'nda bulunan dört katlı işletmenin muhteşem bir manzarası leziz deniz ürünleri var.

Turkcell Kuruçeşme Arena
Muallim Naci No. 60
Kuruçeşme
Tel: 0212-263 39 83
www.turkcellkurucesmearena.com
Yaz boyunca Sting, Kylie Minogue, Shakira gibi uluslararası isimlerden tutun, Sezen Aksu ve Ajda Pekkan'a kadar çok sayıda yıldızın parladığı, Boğaz kenarındaki konser mekanı.

NEREDE KALINIR?

Les Ottomans
Muallim Naci Caddesi No. 68
Kuruçeşme
Tel: 0212 359 15 00
www.lesottomans.com
Süper lüks döşenmiş 10 odalı otel, restore edilmiş bir yalıda yer alıyor. Birkaç odanın ana caddeye baktığı otelin giriş katındaki restoran Boğaz manzaralı. Oteldeki Caudalie Vinotherapie SPA, Türkiye'deki en iyi SPA'lardan biri olma özelliğine sahip. Otele 55 milyon dolar harcandığı söyleniyor. Yanındaki yalılar TEB'in sahibi Çolakoğlu ailesine ait.

Villa Denise
Birinci Caddesi No. 50
Arnavutköy
Tel: 0212 287 58 48
www.villadenise.com.tr
Beş odalı bu butik otele, tarihi bir bina ev sahipliği yapıyor. Ferah odalardaki modern dekorasyonda Osmanlı tarzı kumaşlar kullanılmış. Zemin kattaki restoran ise tek kelimeyle enfes. Sahibi Aydın Harezi'nin koleksiyonundaki klasik araçlarla havalimanı transferi de yapıyorlar.

Les Ottomans

Adı Gibi Güzel Bebek

64

Boğaz'ın Avrupa sahilinin ortasında, İstanbul'un en lüks, en gösterişli semtlerinden Bebek var. Adını taşıyan koyda birçok yata ev sahipliği yapan semtin sakinlerinin arasında Boğaziçi Üniversitesi öğrenci ve öğretim üyeleri de bulunuyor. Buradaki sahil yolundan keyifli bir yürüyüşle hem Arnavutköy'e hem de Rumeli Hisarı'na gidebilirsiniz.

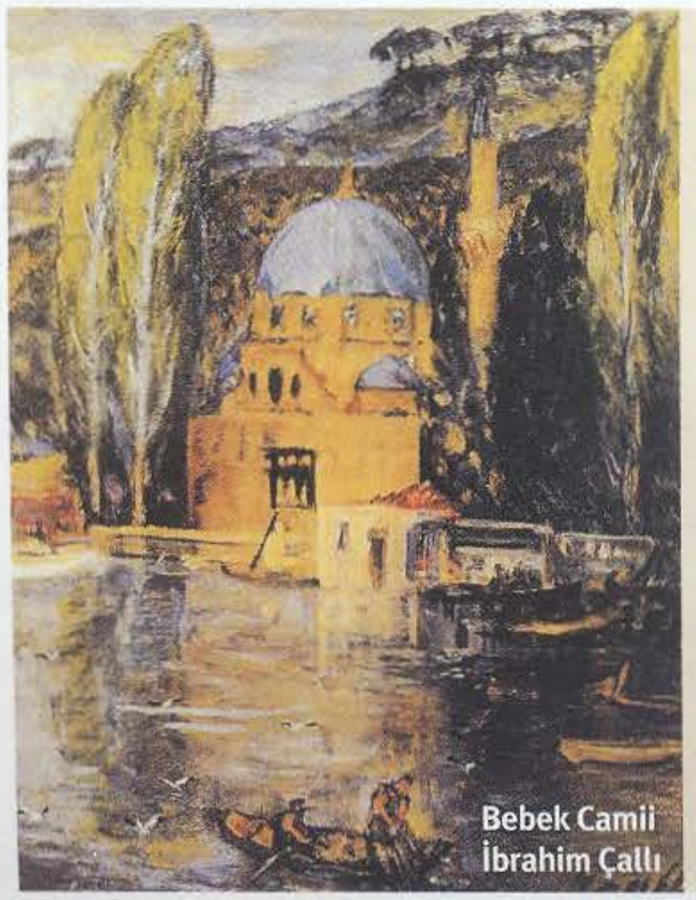

Bir zamanlar küçük bir balıkçı köyü olan semtin tarihi Hıristiyanlık öncesi döneme kadar uzanıyor. **Bilinen ilk** adı, **"Skallai"** yani **"İskeleler"** kelimesinden türemiş olan **"Hallai"**. Bugünkü ismini nereden aldığı ise pek belli değil. Kimileri **"bebek kadar güzel"** benzetmesini adres gösterirken kimileri fetihten sonra bu bölgeyi kontrol eden **Bölükbaşı Mustafa Çelebi**'nin yakışıklılığından dolayı verilen **"Bebek Çelebi"** lakabına atıfta bulunuyor. Bebek, XVIII. yüzyılda **Sultan III. Ahmed**'in burada **Hümayun-u Abad Sarayı**'nı inşa ettirmesiyle önem kazanmaya başlamış. Saray **Abdülmecid**'in padişahlığı (1839-1861) döneminde yıkılmış. Genelde yazlık bir semt olarak kullanılan Bebek, XIX. yüzyıl ortalarında vapur ve tramvay seferlerinin başlamasıyla sürekli ikamet edilen bir yer olmuş. Bebek bugün tartışmasız Boğaz'ın en çok rağbet gören semti, bir anlamda gör-görül yeri. Bu yüzden, özellikle hafta sonları, şehrin en berbat trafiklerinden birine sahne oluyor.

Mısır Konsolosluğu

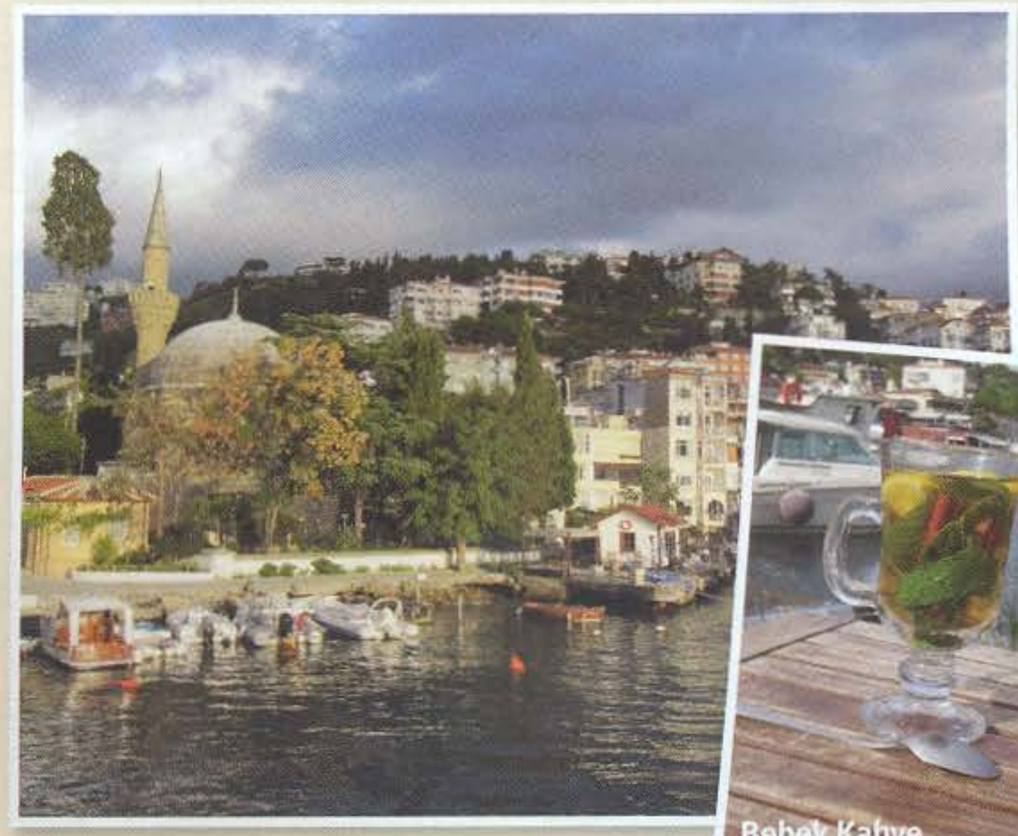

Bu binanın yerinde **Sultan I. Abdülhamid**'in Şeyhülislamlarından **Dürrizade Esseyyid Mehmed Ataullah Efendi**'nin yalısı bulunuyormuş. Dürrizadeler **Sultan I. Mahmud**'dan **Sultan II. Mahmud**'a kadar olan dönemde beş Osmanlı şeyhülislamı yetiştirmiş bir aile. Dürrizadelerden Abdullah Efendi'nin ölümünden sonra yalı **Sadrazam Mehmed Emin Rauf Paşa**'ya, ardından da **Sadrazam Âli Paşa**'ya (1815–1871) geçmiş. Âli Paşa'nın dışişleri bakanlığı sırasında yalı önemli konferans, ziyaret ve davetlere ev sahipliği yapmış. **Karadağ Konferansı** (1858) burada toplanmış, **Girit İsyanı**'nı bastırma hazırlıkları yapılmış, ayrıca **İmparator Franz Joseph** bu yalıda misafiir edilmiş. Âli Paşa'nın 1871'de yalısında ölümünden sonra **Sultan II. Abdülhamid** yalıyı satın alarak son **Mısır Hıdivi Abbas Hilmi Paşa**'nın annesi ve eski **Hıdiv Tevfik Paşa**'nın eşi **Hıdiva Emine'ye** hediye etmiş. *Art Nouveau* üslubundaki bu saray yavrusu 1902 yılında yapılmış. Adı **Hıdiva Sarayı** olarak da geçiyor. Sıklıkla **Raimondo d'Aronco**'nun eserleri listesinde yer verilse de iki **Avusturyalı** mimar, **Fabricius ve Antonio Lasciac** tarafından tasarlandığı düşünülüyor. Hıdiv 1914'te İngilizler tarafından görevden alınana kadar burayı yazlık olarak kullanmış. Anlatılan şehir efsanesi doğruysa Emine Hanım binayı Türk Devleti'ne vermek istemiş ama resmi bir yazışma koskoca **Hıdiva**'ya **"Bebekli Emine Hanım"** diye yollanınca vazgeçmiş ve büyükelçilik olarak kullanılması koşuluyla **Mısır** Devleti'ne vermiş. 1923'ten sonra büyükelçiliğin Ankara'ya taşınmasıyla Bebek'in en etkileyici yapısı konsolosluk oldu ve 2010'da baştan aşağı, çok başarılı bir şekilde restore edildi. Keşke tüm restorasyon çalışmaları böyle ciddi yapılsa.

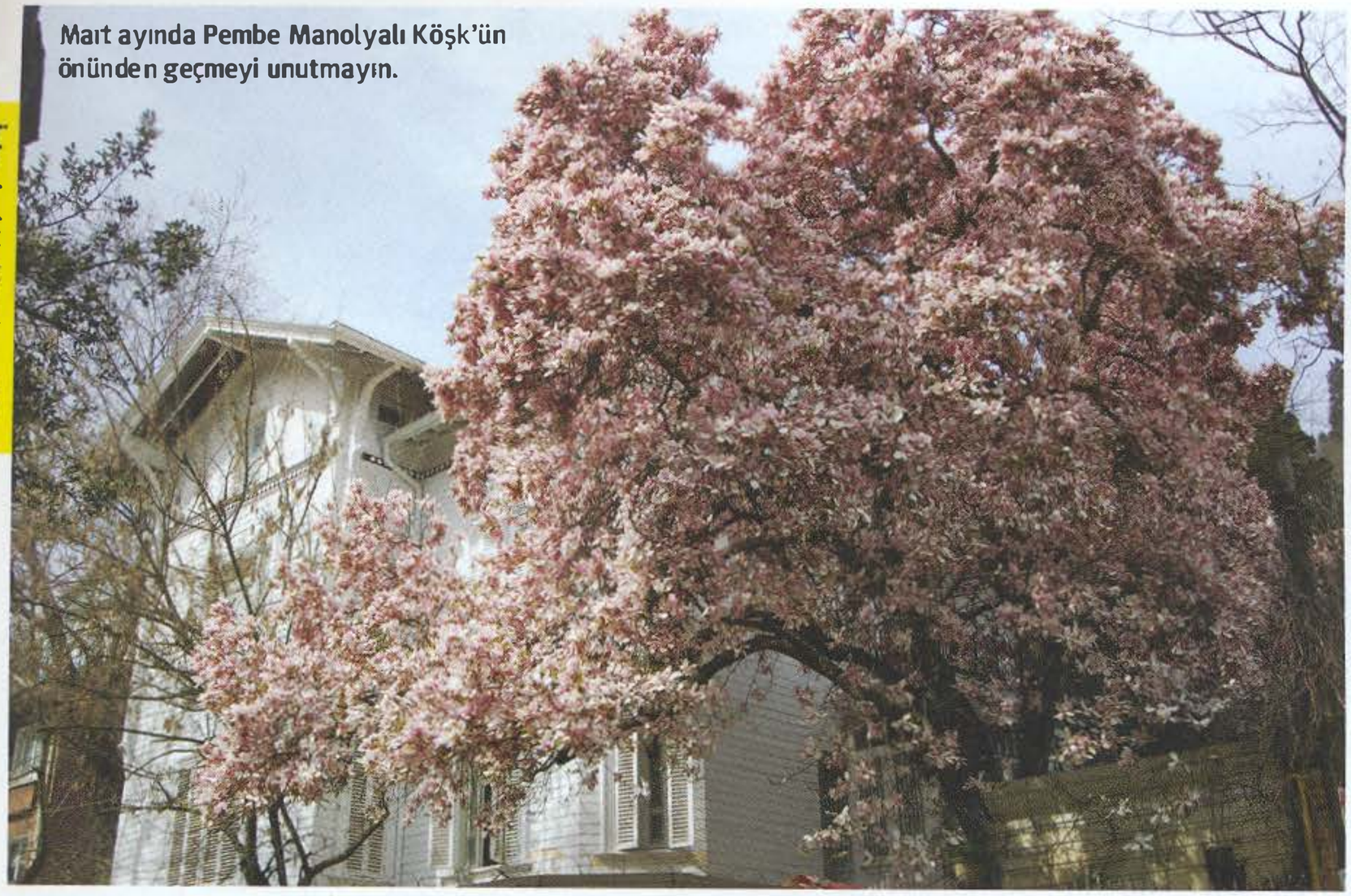

Bebek Camii
İbrahim Çallı

Bebek (Hümayun-u Abad) Camii

Mısır Konsolosluğu'nun yanındaki parkı geçince göreceğiniz küçük cami, 1912 yılında **Kemaleddin Bey** tarafından eskiden **Hümayun-u Abad Sarayı**'nın olduğu yerin yanına yapılmış. I. **Ulusal Mimari** akımının önde gelen temsilcilerinden olmasına rağmen bu camiyi yaparken klasik bir uslup seçmiş Kemaleddin Bey. Caminin modern tarza göz kırpan tek öğesi sivri kavisli pencereleri. Caminin yanındaki **Bebek Kahve**, tüm parıltılı mekanlar arasında çok sıradan gözüküyor, oysa semtin en gözde mekanı! Geçmişi günümüze taşıyan bu yerde görünmek çok prestijli! Bu arada sıradan görüntüsü fiyatlar konusunda sizi yanıltmasın.

Bebek Kahve

Mart ayında Pembe Manolyalı Köşk'ün önünden geçmeyi unutmayın.

Bebekoy projesinde restore edilen binalardan görünüm.

Kiliseler, Konaklar

Mektep Sokağı'ndaki **Lazarist Sacre Coeur (Kutsal Yürek) Kilisesi,** 1908 yılında bir okul ve yetimhaneyle beraber geniş bir kompleks olarak yapılmış. Okul çoktan kapanmış. 1856'da inşa edilen **Eski Fransız Yetimhanesi,** Karaköy'deki **St Benoit Lisesi** tarafından yazlık okul olarak kullanılmış. Azınlık vakfı olmasına rağmen tepedeki diğer yetimhaneye devlet el koymuş, ardından da bir şirkete kiralamış. Kiralayan şirket de Bebekoy isimli bir proje çerçevesinde binaları restore edip lüks rezidanslara dönüştürmüş. Vakıftan konuştuğumuz yetkililer Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne başvurduklarını söylediler.

Bebek'ten Etiler'e çıkarken **Tevfik Fikret İlköğretim Okulu**'nun karşısında, sol kolda 1830 yılında yapılan **Ayios Haralambos Rum Ortodoks Kilisesi**'ni görmek mümkün. **İnşirah Sokak**'taki kilise dar bir avluyla çevrelenmiş ve dikdörtgen bir planı var, çan kulesi 1962 yılında eklenmiş. Cemaati çoktan yitip gitmiş. Kilisenin tam karşısında, ana caddede beyaz bir konak var. Mart ayında içindeki pembe manolya inanılmaz coşuyor. Sadece onu görmek için bile Bebek'e gelinir. Kilisenin sokağından devam edin. Karşınıza 1751'de yapılan **Ermeni Kavafyan Konağı** çıkacak. Bu İstanbul'da günümüze ulaşan en eski ve en geniş ahşap konak. Odaların ortadaki sofaya açıldığı klasik konak tarzında yapılan binadaki bazı tavan ve duvar süslemeleri hala duruyormuş, göremedik, çünkü kapısına çoktan kilit vurulmuş. Bina bir kibrit ateşine bakar gibi duruyor, insanın içi acıyor, göz göre göre kaybolup gittiği için...

Kavafyan Konağı

Ayios Haralambos Rum Ortodoks Kilisesi

Fransız Yetimhanesi

Lazarist Sacre Coeur (Kutsal Yürek) Kilisesi

Lazaristler

Misyon Cemaati da olarak bilinen Lazarist cemaati, **Roman Katolik Mezhebi** anlayışındaki din adamları tarafından XVII. yüzyılda kurulmuş. **Aziz Vincent de Paul**'un izinden giden cemaat adını **Paris**'te sahip oldukları ilk manastırdan, **Aziz Lazar Manastırı**'ndan almış. Misyonerler 1783 yılında Türkiye'ye gelmiş. Lazaristler özellikle **Polonya'da** başarılı olmuş, İstanbul'a gelen Polonyalılara Polonezköy'de (sy. 570) yerleşme imkanı sağlanmış.

Eski bir fotoğrafta öğretim üyeleri lokali olan Kennedy Lodge gözüküyor.

Bülent Ecevit

Tansu Çiller

Erkek Öğrenci Yurdu

Robert Kolej ve Boğaziçi Üniversitesi

Amerika Birleşik Devletleri'nin dışında açılan ilk Amerikan koleji olma özelliği taşıyan Robert Kolej, Amerikan misyoneri **Cyrus Hamlin** tarafından 1863'te kurulmuş. **Kırım Savaşı** sırasında **Selimiye Kışlası**'ndaki hastanede **Florence Nightingale** ile çalışan Cyrus Hamlin'ın kurduğu ve erkek öğrencilerin eğitim gördüğü bu okul, adını finansal destekçisi **Christopher R. Robert**'tan almış. 1971 senesinde **Milli Eğitim Bakanlığı**'na devredilen kolej, **Boğaziçi Üniversitesi** olarak açılmış. Kolej ise Arnavutköy'deki Robert Kız Koleji ile birleştirilmiş ve eğitimine karma olarak devam etmiş. Kolej mezunları arasından iki de başbakan çıkarmış; **Bülent Ecevit** (1925-2006) ve **Tansu Çiller** (1946-—). Muhteşem bir manzarası olan Boğaziçi Üniversitesi çok güzel bir kampüse sahip. En gözde yeri ise öğrencilerin **Manzara** dedikleri ve görsel bir şölen sunan bankların olduğu kısım. Bebek'ten Aşiyan'a doğru yürürken göreceğiniz otobüs durağının orada üniversitenin giriş kapısı var, içeri girin, genelde kimlik soran yok. Muhteşem bir korunun içinden en tepeye çıkın ve kampüsün tadını çıkarın. Kampüsü **Etiler Kapısı**'ndan terkederseniz sağa sapın. Favorimiz olan iki yer var. Biri **ev** yemekleri yapan **Yenice** (*Tel: 0212 287 46 97*), diğeri de çok uygun fiyatlara sahip **Wonderland** (*Tel: 0212 287 84 76*). Yolun devamında, Hisarüstü'nde **Doğatepe** isimli, olağanüstü manzaralı bir kafe daha var ama fiyatları el yakan cinsten.

Cyrus Hamlin

Temel Bilimler Fakültesi

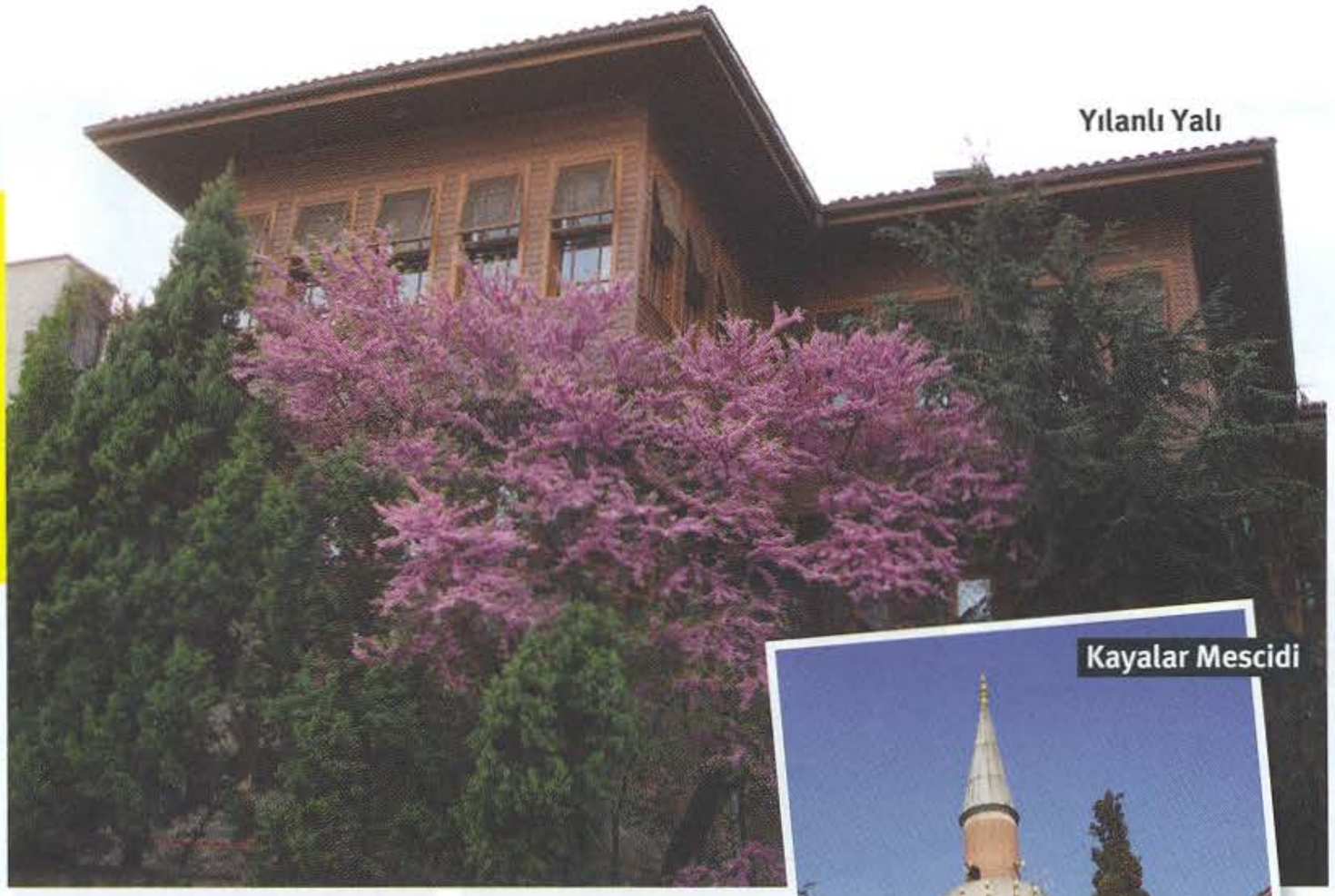

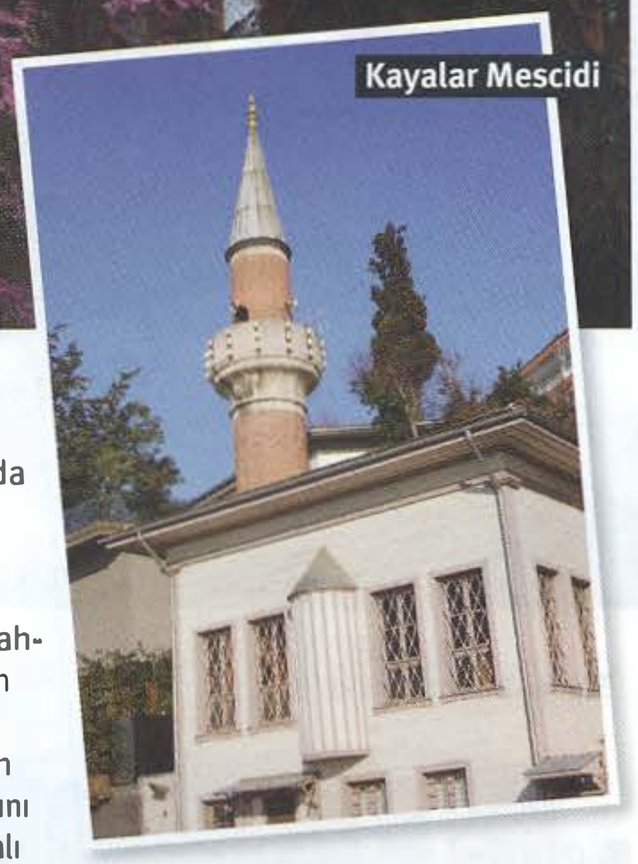

Manzara adını hak eden bir yer.

Albert Long Hall'de çok güzel konserler düzenleniyor.

Yılanlı Yalı

Kayalar Mescidi

Yılanlı Yalı

Bebek'ten **Rumeli Hisarı**'na doğru yürürseniz önce **Ayşe Sultan** sonra da **Arifi Paşa** korularını geçeceksiniz, sonra da karşınıza XVII. yüzyıldan kalma İstanbul'daki nadir ahşap mescitlerden **Kayalar Mescidi** çıkacak. Mescidin yanında, XVIII. yüzyılda inşa edilen Yılanlı Yalı'yı göreceksiniz. İsmi kendi kadar güzel değil ama mecburiyetten verilmiş; **II. Mahmud, Hariciye Nazırı (Dışişleri Bakanı) Mustafa** Efendi'nin yalısını pek beğenmiş ve konuyu ortak dostları **Said Efendi**'ye açmış. Said Efendi arkadaşını ve yalısını korumak için yalının yılanlı olduğunu uydurmuş. Padişahın yalıyı almasını önlemiş ama yalının adı da **"Yılanlı Yalı"** olarak kalmış. Yalı 1964 senesinde çıkan şaibeli bir yangınla tamamen yanmış. 1989'da mirasçısından satın alınan yalının bir kısmı aslına uygun olarak restore edildi. Diğer kısmı ise çirkin beton bir apartman ve üzerinde Yılanlı Yalı yazıyor! Yalı işleri bozulana kadar Aydın Bolak'a aitti.

Şehrin Sırları

Bize göre kısa bir Boğaz turu için Bebek'ten ring seferi yapan teknelere binmek çok keyifli. Etrafta turist yok, sadece Boğaz halkı var. İster Kandilli ister Kanlıca'da bir yemek ya da kahve molası verin. Bakalım kaç okur tavsiyemize uyacak?

NASIL GİDİLİR?

Kabataş'tan kalkan 25 serisindeki otobüsler ve Taksim'den 40, 40T ve 42T no'lu otobüsler Bebek'e gidiyor. Çok sık olmasa da Kandilli, Anadolu Hisarı, Kanlıca, İstinye ve diğer Boğaz köylerinden Bebek'e vapur seferleri var (*www.ido.com.tr*). Eminönü'nden akşamüstleri (17.50 ve 18.40) kalkan vapurları da kullanabilirsiniz.

Manuel Atlı Karınca

NE YAPILIR?

Bebek Türkan Sabancı Parkı'nda gezinmeyi ihmal etmeyin. Buradaki çınar ağaçları koruma altına alınmış, dallarının arasındaki muhabbet kuşlarını göremeseniz bile duyacaksınız. Çocuklar için oyun alanı, spor aletleri, fıskiyeler ve köpek gezdirme parkuru olan parkta şair Fuzuli'nin de bir heykeli yer alıyor. Burası muhtemelen şehrin en sosyetik parkı!

Bebek Türkan Sabancı Parkı

Fuzuli

Bebek Parkı'nda heykeli bulunan Fuzuli (1480-1556), ünlü şair **Muhammed Bin Süleyman**'ın takma adı. **Irak-Kerbela** doğumlu şair, Azeri Türkçe'sini, Farsça'yı ve Arapça'yı şiir yazabilecek kadar iyi biliyormuş. Osmanlıların memleketini ele geçirdikten sonra bu fetih için övgüler yazan Fuzuli, **Kanuni Sultan Süleyman** döneminde saray şairi olmuş. **"Fuzuli"** kelimesi hem "meziyet, bilim" anlamındaki **"fazl"** kelimesinin çoğuludur hem de **"gereksiz"** anlamına gelir. Şair, bu ismi seçme nedeni olarak ise başkalarının hoşuna gitmeyecek ve kullanılmayacak olmasını göstermiş. Kolera ya da vebadan ölmüş.

ALIŞVERİŞ

Badem ezmesini sever misiniz? Fiyatları yüksek olsa da **Meşhur Bebek Badem Ezmesi** (*Tel: 0212 263 59 84*) sizi çok mutlu edecek bir yer. Çikolatalarından da almayı unutmayın. Canınız dondurma çektiğinde ise **Mini Dondurma**'ya (*Tel: 0212 257 10 70*) uğrayıp çeşitleri arasından seçim yapmaya çalışın. **Pelit**'in (*Tel: 0212 265 30 56*) pastaları ve keklerinin tadına da bakabilirsiniz. Her üçü de ana caddenin üstünde. **Ceremony** (*Tel: 0212 287 44 17*) özel tasarımlarıyla en iyi çiçekçi. Adı başka şeyleri hatırlatsa da **Midnight Express** (*Tel: 0212 257 95 14*) sıradışı ürünlerin satıldığı, şık bir dükkan. Küçük Bebek Caddesi 11 numaradaki Herşey Aşk'tan yolculuğu 1870'lerde Mardin'de başlayan bir şekerleme dükkanının günümüzdeki yansıması. Ezmeler, lokumlar harika, en ilginci ise kendi yaptıkları sıra dışı kutular. Bebek - İSTANBUL +90 212 263 89 69

Hepsi Hikaye
Selçuk Sokak No. 7
(Giriş Katı)
Tel: 0212 263 22 29
www.hepsi-hikaye.com
Hepsi Hikaye çok sıradışı bir mekan. Atölyeleri, seyahat geceleri, tadım günleri ve bazen de bir kavramı 360 derece merak edip inceleyen sohbetleriyle farklı paylaşım ve etkileşimlerin ortak paydada buluşma durağı. Bilimler, disiplinler, meslekler ve inanışlar arasındaki sınırların eridiği dünyamızda, dünyaya ve insana dair sanatsal, düşünsel, görsel, işitsel hikayelerin paylaşıldığı 'Kültürel ve Entellektüel Paylaşım Platformu'.

Hepsi Hikaye

NEREDE YENİR?

Ab'bas Waffle
Cevdetpaşa Caddesi.
Tel: 0212 263 00 05
Waffle düşkünlerinin buluşma noktası.

Bebek Koru Kahvesi
Cevdetpaşa Caddesi No. 121
Tel: 0212 287 56 07
Özellikle haftasonu brunchlarıyla bilinen mekan, menüsünde beef stroganof gibi beklenmedik lezzetler saklıyor. Bir apartmanın giriş katında bulunuyor. Hoş bir terasa ve manzaraya sahip

Bebek Balıkçısı
Cevdetpaşa Caddesi No. 26/A
Tel: 0212 263 34 47
Boğaz'ın üzerinde yemek yemek çok keyifli ta ki hesap gelene kadar. Rum pilaki, ıspanak salatası, balık köfte ve tuzda balık restorandaki favorilerimizden.

Chilai
Cevdetpaşa Cad. No. 60
Tel: 0212 263 63 15
www.chilai.com.tr
Daha once Tevfik Ercan'ın oturduğu yalı söylendiğine göre 50 milyonluk bir yatırımla Chilai oldu. İçinde sergiler de düzenleniyor. Henüz çok yeni, rüştünü bir ispatlasın yorumumuzu ondan sonra yapacağız.

Happily Ever After

Happily Ever After
Cevdetpaşa Caddesi No. 24/A
Tel: 0212 263 4138
Cup cake'leriyle bilinen mekan Amerikan ve İngiliz tarzında ama Türk damak zevkine hitap eden kahvaltılar da veriyor. Semtin en gözdelerinden. Sahibinin yeni sürprizi ise Public.

Kırıntı
Cevdetpaşa Caddesi, No. 35
Tel: 0212 257 67 27
www.kirinti.com.tr
Moda'da başlayan Kırıntı yolculuğu gittikçe gelişerek Bebek'e kadar uzandı. Dekor hoş, menu zengin, adeta kitap gibi, Her daim kalabalık.

Kitchenette
Cevdetpaşa Caddesi,
İpek Sokak No: 1
Tel: 0212 287 11 61
İstanbul'un az bulunan Art Deco tarzındaki binalarından birinin ev sahipliğini yaptığı bu kafe-restoran, çınar ağaçlarının gölgesindeki bahçesinde de ağırlıyor misafirlerini.

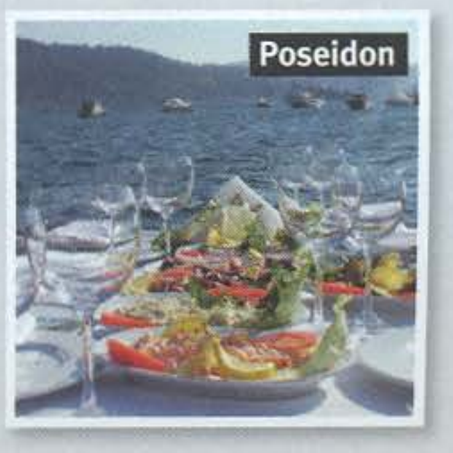

Lucca
Cevdetpaşa Caddesi No. 51/B
Tel: 0212 257 12 55
Bu gör-görül mekanında rezervasyonsuz yer bulabileceğinizi sanmayın. Saat 19.00'a kadar kafe olarak servis veren Lucca, bu saatten sonra DJ'i ve uluslararası menüsüyle bir restorana dönüşüyor. Başkalan için yaşayanlardansanız kaçırmayın, sizi halk da görsün, mekanın kapısında avlanan paparazziler de.

Mangerie
Cevdetpaşa Caddesi, No. 69
Tel: 0212 263 51 99
Son derece zevkli döşenmiş kafe, Boğaz manzarası eşliğinde lezzetli bir menü sunuyor. Kahvaltı için de tercih edilebilecek yerlerden biri. Lulu'nun üstünde, bir apartmanın çatı katında. Alt girişte adı yazmıyor. Bilenler geliyor. Şehrin gizli sırlarından biri. 2007'de bu kitabın ilktemellerinin atıldığı ve bazı sayfalarının ada çayı eşliğinde yazıldığı mekan.

Poseidon
Cevdetpaşa Caddesi, No. 58
Tel: 0212 263 38 23
Deniz kıyısındaki bu lüks restoran klasik tarzda dekore edilmiş. Balığın dışında lezzetli kabak çiçeği dolmasıyla hafızalarınıza imzasını atacak.

Poseidon

Starbucks
Cevdetpaşa Caddesi, No. 30
Tel: 0212 287 43 63
Bu kitapta çok özel olmadıkları müddetçe zincirlere yer vermedik. Bir zincirin parçası olabilir ama bu Starbucks, Boğaz manzarasıyla bahsedilmeyi hak ediyor. Kendinizi frappucino ile şımartabileceğiniz yerlerden biri.

Taps

Taps Bebek
Cevdetpaşa Caddesi, No. 119
Tel: 0212 263 87 00
www.tapsbebek.com
Rumeli Hisarı'na giden yolun üzerindeki bu restoran aynı zamanda bir bira üreticisi olarak da değişik bira çeşitleri sunuyor.

NEREDE KALINIR?

Bebek Hotel
Cevdetpaşa Caddesi No. 34
Tel: 0212 358 20 00
www.bebekhotel.com
Denizin üzerindeki bu 21 odalı otel, bir İngiliz kulübünü hatırlatan dekoruyla hoş bir ortama sahip. Yıllar önce dünyanın en iyi 50 barından biri seçilen ve 40 değişik kokteyl sunan barı şehrin en iyilerinden. Boğaz manzarasının tadına varabileceğiniz Les Ambassadeurs balık restoranıyla da tanınıyor.

İnek Postu Büyüklüğünde Bir Kale

Rumeli Hisarı ve Aşiyan

Sultan II. Mehmed, İstanbul'u almaya karar verdiğinde, yukarıdan bakınca Arap harfleriyle "Muhammed" adının okunduğu hisarı yaptırmış. Bugün Fatih Sultan Mehmed Köprüsü'nün yakınında, Avrupa yakasında yer alan hisarın etrafında ahşap evler ve güzel köşklerden oluşan şirin bir semt var. Rumeli Hisarı kahvaltı servisiyle ünlü kafe ve restoranlarıyla pazar kahvaltılarının da gözde mekanı.

Sultan **II. Mehmed**, Avrupa yakasında Boğaz'ın en dar ve en akıntılı yerine 1452 yılında büyük bir kale inşa ettirmiş. Büyükbabası **I. Bayezid** tarafından yaptırılan **Anadolu Hisarı**'nın tam karşısındaki kalenin yapımı aslında "savaş ilanıyla" aynı anlama gelse de Bizans imparatoru **XI. Konstantin Dragases** bu inşaat için gereken araziyi vermek zorunda kalmış. M.Ö. 512 yılında Perslerin kralı **Büyük Darius**, İskitlerle savaşa giderken 700.000 adamının teknelerden oluşmuş köprüden Boğaz'ın karşı kıyısına geçmesini bugün kalenin olduğu yere yakın bir noktadan seyretmiş. 1000 usta ve 2000 işçinin çalıştığı inşaat büyük bir hızla, dört ay gibi kısa bir sürede tamamlanmış. Mimarı, **Mimar Müslihiddin** olmasına rağmen padişah inşaatın her aşamasıyla yakından ilgilenmiş ve denizden bakıldığında sağ bölümün sorumluluğunu **Saruca Paşa**'ya, sol bölümü **Zağanos Paşa**'ya vermiş. Kıyıdaki kuleyi **Halil Paşa**'nın denetimine verirken deniz tarafındaki bölüme bizzat kendisi nezaret etmiş. Kuleler yapımlarını denetleyen paşaların adlarını taşıyor. Kale tamamlandığında Karadeniz'den şehre gelen yardım kesilmiş.

XI. Konstantin Dragases

İstanbul düştükten sonra Rumeli Hisarı gümrük toplama noktası olmuş. Bu fonksiyonunu daha kuzeydeki **Rumeli Kavağı**'na (sy. 466) kaptırdığı zamanlarda ise kalenin bir bölümü yabancı savaş esirleri için hapishane olarak kullanılmış.

1509 yılındaki depremde büyük hasar görmüş kale; 1746 yangınındaysa ahşap bölümleri tamamen yanmış. **Sultan III. Selim** kaleyi restore ettirmiş ancak XIX. yüzyıl itibariyle hisarın yıkılan yerlerine küçük ahşap evler inşa edip yerleşenler olmuş. Bu dönemde yapılan çizimler, yüksek ana kulelerin tepesinde **Galata Kulesi**'ninkine benzeyen konik çatılar olduğunu gösteriyor. 1953 yılında İstanbul'un fethinin 500. yıl kutlamaları için kalenin baştan aşağı onarımdan geçirilmesi kararı alınınca görevi üç Türk kadın mimar üstlenmiş. Hisarın içindeki evler kamulaştırılıp yıkılmış. Restore edilen çatılar da düzleştirilmiş.

XIX. yüzyılda ahşap evleriyle Rumeli Hisarı.

Kuşbakışı Rumeli Hisarı

Kale

Bayırın tepesinde inşa edilmiş olan kalenin *(çarşamba günleri kapalı)* bir kulesi kıyıda (Halil Paşa), diğer iki kulesi ise tepede kara tarafında yer alıyor. Büyüklü küçüklü 13 burcuyla beraber tüm duvarlar, toplam 31.000 metrekareden daha fazla bir alanı çevreliyorlar. **Fatih Sultan Mehmed** surların içindeki sarnıcın üzerine bir de cami yaptırmış, caminin günümüzde sadece minaresi kalmış. Kale, Avrupa'da büyük topların kullanılabilmesi için yapılmış ilk kalelerden biri aynı zamanda. Yapılan incelemeler kalenin daha eski binaların malzemeleri kullanılarak inşa edildiğini ortaya çıkarmış. Surlar boyunca yürümek size muhteşem bir manzara seyretme fırsatı da sunacak, yine de buraya çocuklarıyla gelen aileleri korkuluklar olmadığı konusunda uyaralım. Denize bakan ön duvara yapılan çeşme şehirde bilinen en eski çeşme ve XV. yüzyıldan kalma.

Hisar'ın İsimleri

Çeşitli adları olmuş Rumeli Hisarı'nın: **Kulle-i Cedide** ve **Yenice Hisar** da denen kale bir dönem **Boğazkesen Kalesi** olarak da isimlendirilmiş.

Hisarın topları

Gemileri Taşımak

Fatih Sultan Mehmed İstanbul'u almaya karar verdiğinden, ciddi bir sorunla karşı karşıya olduğunu fark etmiş; Bizans imparatorlarının Haliç'e girişi engellemek için gerdikleri zincir... Buna çare olarak, **Fatih** altı düz olan 80 adet özel gemi yaptırmış. Bunları Tophane'den karaya çıkarıp, Galata'dan geçirip Kasımpaşa üzerinden Haliç'e indirmiş. Böylece zincirin etrafından dolanıp Fener ve Balat'taki (sy. 243) sahil surlarına saldırma imkanını elde etmiş. Bu sahne saray ressamı İtalyan **Fausto Zonaro**'nun Dolmabahçe Sarayı'nın (sy. 390) Selamlık bölümündeki **"Kuşatma"** tablosuyla ölümsüzleştirilmiş.

Kuşatma, Fausto Zonaro

İnek Postu Kadar

XVII. yüzyıl gezgini **Evliya Çelebi,** Fatih Sultan Mehmed'in burada bir kale inşa etmeye karar vermesinden sonra Bizans imparatorundan küçük bir av köşkü yapmaya yetecek büyüklükte bir arazi istediğini yazmış. İmparator da bu isteği, yapılacak olan binanın bir inek postundan daha büyük olmaması şartıyla kabul etmiş. Padişah, bunun üzerine bir inek postundan iplik yaptırmış ve hisarı içine alacak büyüklükte bir arazinin etrafını bu iple çevirmiş. **Kraliçe Dido**'nun **Tunus'taki Kartaca**'nın kuruluşu ile ilgili benzer bir hikayesinin olması, efsanelerin birbirinden kopyalandığı izlenimi veriyor.

"Rumeli Hisarı'na oturmuşum
Oturmuş da bir türkü tutturmuşum
İstanbul'un mermer taşları;
Başıma da konuyor konuyor aman
martı kuşları..."

İstanbul Türküsü, Orhan Veli

Sis, Abdülmecid Efendi

Sis

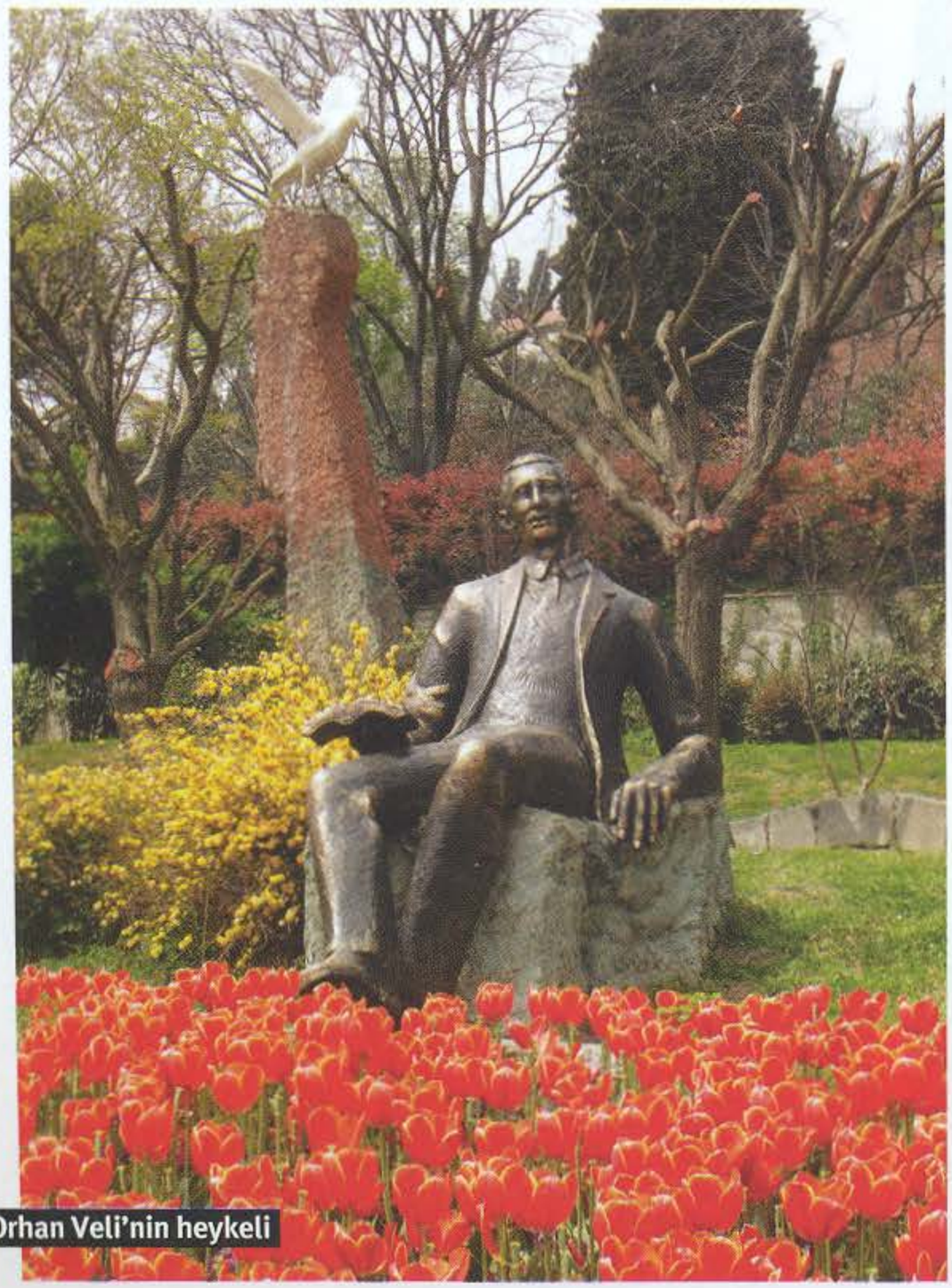
.....

Ey parlaklığın ve ihtişâmın beşiği ve mezarı olan,
Doğu' nun öteden beri imrenilen eski kraliçesi!
Ey kanlı sevişmeleri titremeden, tiksinmeden
sefahate susamış bağrında yaşatan.
Ey Marmara' nın mavi kucaklayışı içinde
sanki ölmüş gibi dalgın uyuyan canlı yığın.
Ey köhne Bizans, ey koca büyüleyici bunak,
Ey bin kocadan artakalan dul kız;
güzelliğindeki tazelik büyüsü henüz besbelli,
sana bakan gözler hâlâ üstüne titriyor.

.....

Örtün, evet, ey felâket sahnesi...
Örtün artık ey şehir;
Örtün ve sonsuz uyu, ey dünyanın koca kahpesi!

Tevfik Fikret

Orhan Veli'nin heykeli

Tevfik Fikret

Aşiyan Müzesi

Bundan daha güzel manzaralı bir yatak odası var mıdır acaba? Bebek'ten Rumeli Hisarı'na doğru gelirken tepenin üstünde hükümet karşıtlığı ile tanınan şair Tevfik **Fikret**'in (1867-1915) yaptırdığı küçük eve uğrayın mutlaka. **Robert Kolej**'de Türk Edebiyatı Profesörü olan Fikret 1961 yılında evinin bahçesine defnedilmiş. 1945 yılında müze haline getirilen evinde (*pazar ve pazartesi günleri kapalı*) aralarında Abdülmecid **Efendi** tarafından yapılan muhteşem **"Sis"** tablosunun da yer aldığı eşyalar sergileniyor. Tablonun hemen yanında ise Abdülmecid Efendi'ye tablo için ilham veren Tevfik Fikret'in aynı isimli şiiri asılı. Burada ayrıca **Edebiyat-ı Cedide** hareketinin diğer iki üyesi olan Abdülhak Hamid ve **Nigar Hanım**'a ait hatıralar da bulacaksınız. Aşiyan **Farsça "kuş yuvası"** demek. Müzeye Orhan Veli'nin heykelinin olduğu Aşiyan Parkı'nın yanındaki yokuştan çıkarak ulaşabilirsiniz. Dışardaki banklardan **Küçüksu Kasrı**'nı ve Asya'nın tatlı sularını oluşturan ikiz dereler olan **Küçüksu** ve **Göksu**'yu (sy. 541) seyretmenin tadına varmadan ayrılmayın müzeden.

Evin yakınındaki Aşiyan Mezarlığı'nda aralarında **Orhan Veli, Yahya Kemal Beyatlı** ve **Ahmet Vefik Paşa** gibi edebiyatçıların da yer aldığı ünlüler yatmakta. Sahildeki **Aşiyan Parkı'nda Orhan Veli'nin** heykeli, üstünde de ünlü şiirlerinden birinde olduğu gibi bir martı var.

Surp Santuht Kilisesi

Camiler ve Kiliseler

Bu tarafa geldiğinizde hemen dikkatinizi çekecek olan **Hacı Kemaleddin Camii, Sultan II. Mehmed** zamanında inşa edilmiş ancak, 1746 yılında, **Sultan I. Mahmud** döneminde yeniden yapılmış ve önündeki çeşme ilave edilmiş. Rumeli İskele Restaurant'ın karşısında olan **Ali Pertek Camii,** XVII. yüzyıl ortalarında yapılmış. 1960'lı yıllarda ve 2010'da restore edildi.

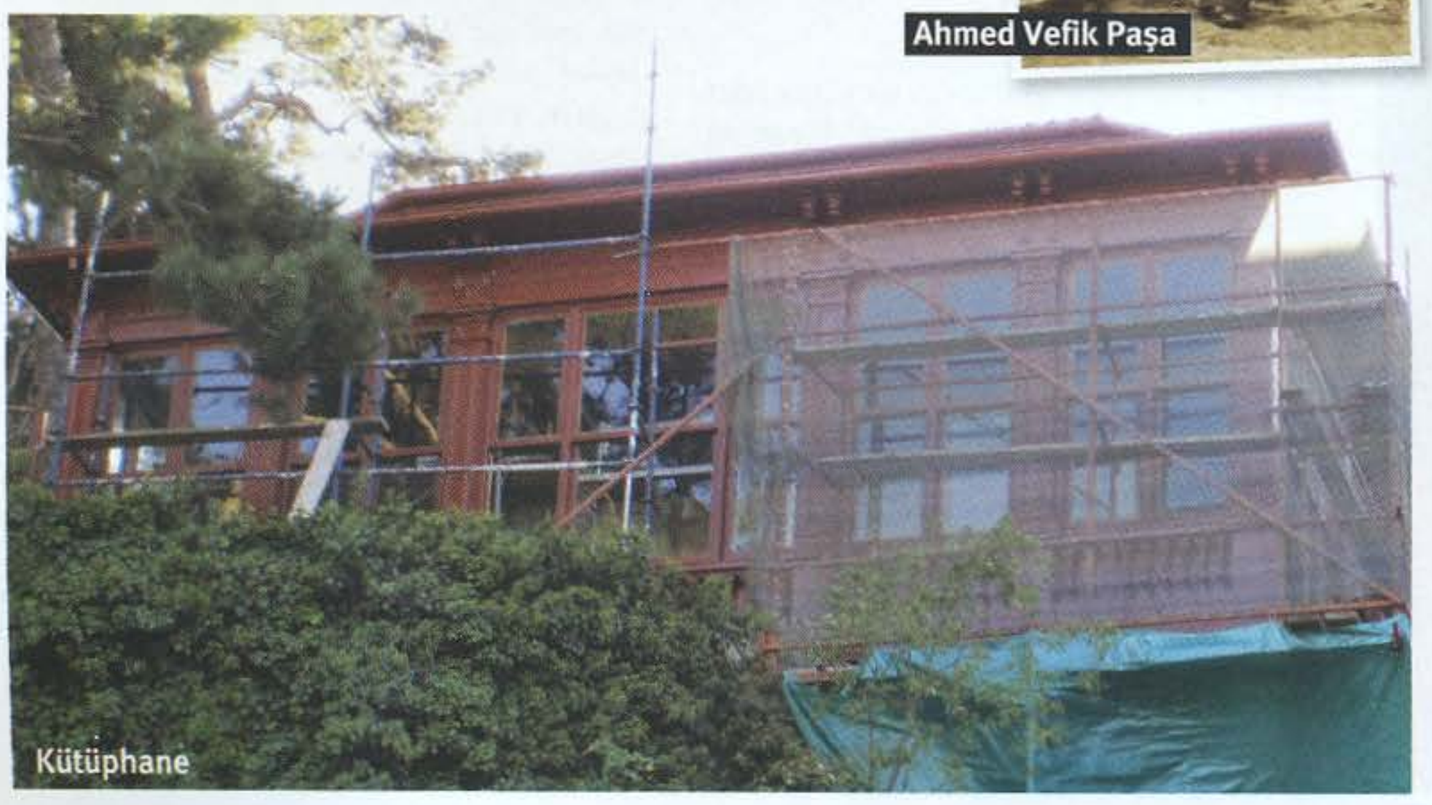
Rumeli Hisarı'nda **Fatih Sultan Mehmed** döneminden beri Ermeni cemaati var ancak orijinal, ahşap Ermeni kilisesinden hiçbir iz kalmamış. Yamaçtaki **Surp Santuht Kilisesi** ise 1856 yılında inşa edilmiş ve günümüzde de kullanılıyor.

Hacı Kemaleddin Camii

Paşa'nın Kütüphanesi

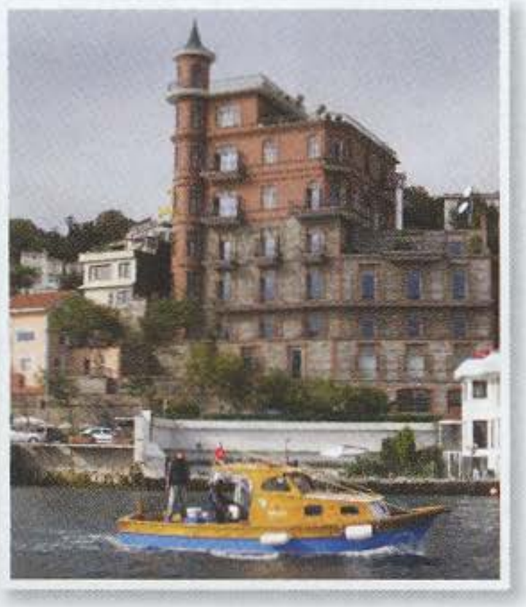
Politikacı, oyun yazarı ve ilk Türkçe sözlüğü derleyen **Ahmed Vefik Paşa** (1823-1891) tarafından, daha sonraları inzivaya çekildiği yer olarak yaptırılmış. Boğaziçi Üniversitesi'nin arazisi Paşa'ya aitmiş ama borçları yüzünden kaybetmiş.1902 yılında Paşa'nın "kuş kafesi", İtalyan mimar **Alexandre Vallaury** tarafından elden geçirilmiş. Bina Pruva Restoran'ın arkasındaki otoparkın üstünde, Mektep Sokak, no. 13'te yer alıyor, manzarası muhteşem. Bugün özel mülkiyet olarak kullanılıyor. **Orhan Pamuk**'un kitaplarını çeviren **Maureen Freely**'nin, 1970'lerin politik gerginliklerini anlattığı **Aydınlanma** isimli romanında bu kütüphaneden bahsediliyor.

Ahmed Vefik Paşa

Kütüphane

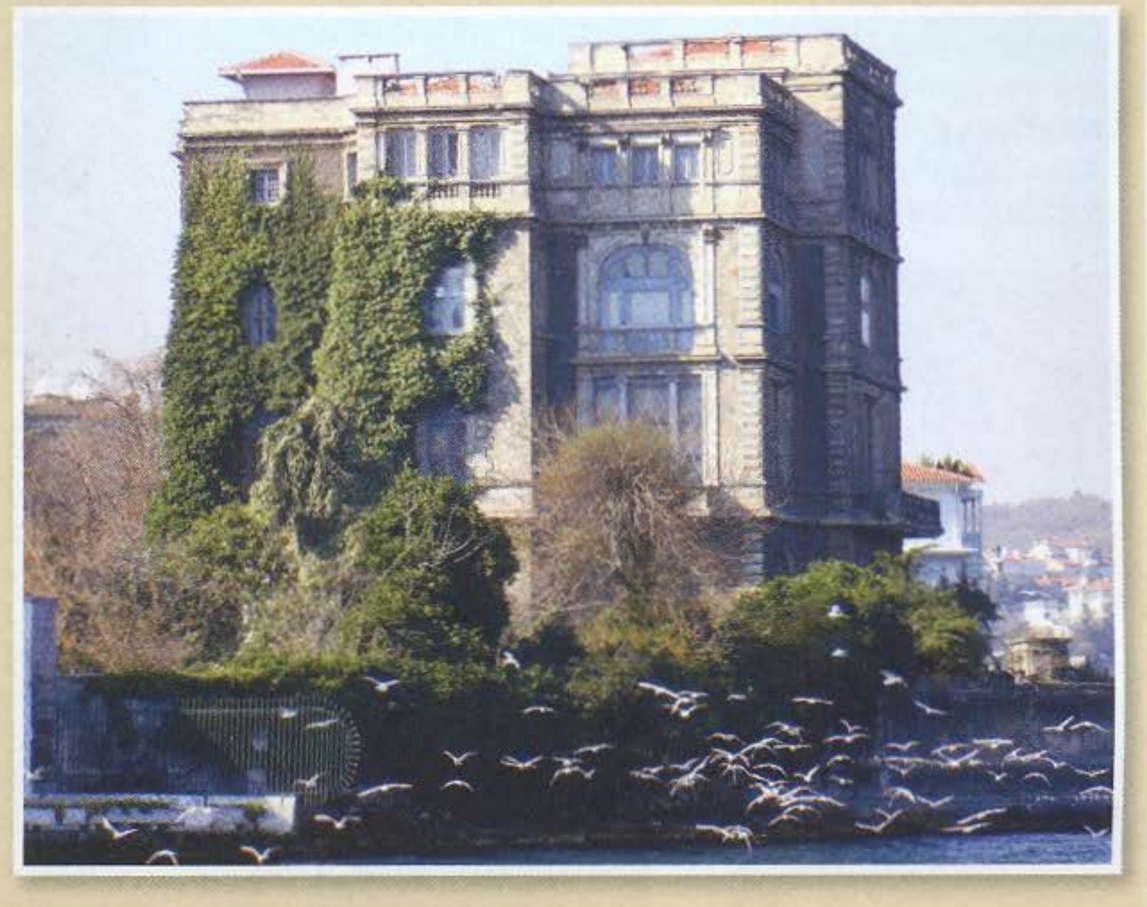

Karlı bir havada Arpacı Çeşme Sokağı

Yusuf Ziya Paşa Konağı

Rumeli Hisarı iskelesinin önünde durup sağa doğru bakacak olursanız merdivenli, kuleli kırmızı tuğladan yapılmış bir bina görürsünüz. Köşk, **Mısır Hıdivi Abbas Hilmi Paşa**'nın **Başyaveri Mısırlı Yusuf Ziya Paşa** tarafından yaptırılmaya başlanmış ancak Paşa'nın vefatıyla inşaat durmuş. Yarım kalan inşaat nedeniyle burada yaşayanların **"Perili Köşk"** olarak adlandırdığı bina geçtiğimiz yıllarda restore edildi ama yeni görüntüsüyle kimseyi memnun edemedi ve ortaya eskisine benzemeyen, Disneyland misali bir bina çıktı. Bina Borusan Holding tarafından kullanılıyor.

Tophane Müşiri Zeki Paşa Yalısı

Köprünün hemen altında yer alan zarif, taş yalı **Alexandre Valluary** tarafından **Zeki Paşa** için XX. yüzyılın başlarında tasarlanmış. Zeki Paşa, II. Abdülhamid'in sadık adamlarından biriymiş ve 17 yıl süreyle Tophane Müşirliği (Mareşalliği) yapmış. Yalı daha sonra el değiştirip son Osmanlı padişahı **Sultan Vahdeddin**'in kızı **Sabiha Sultan** ile damadı **Ömer Faruk Efendi**'nin mülkiyetine geçmiş. **Son Halife Abdülmecid Efendi**'nin oğlu olan Ömer Faruk Efendi'nin büyük kızı **Neslişah Sultan** bu yalıda doğmuş. Ömer Faruk Efendi ve ailesi hanedan sürgüne gidene kadar **bu** yalıda yaşamış. Boğaz'daki nadir taş yalılardan olan binanın yirmiden fazla odası var. Dört katlı yalının bugünkü sahibi ise Baştımar Ailesi.

Baltalimanı

Fatih Sultan Mehmet Köprüsü'nden sonra yer alan **Baltalimanı** adını, **Fatih Sultan Mehmed**'in **İstanbul**'u kuşatırken kullandığı gemileri yapan **Kaptan-ı Derya Baltaoğlu Süleyman Bey**'den almış. Kaptan-ı Derya'ya **"Balta"** lakabı, bu gemileri yapmak için çok sayıda ağaç kesmek zorunda kalmasından ötürü verilmiş.

Mustafa Reşid Paşa

Buradaki en etkileyici bina, bugün **Metin Sabancı Baltalimanı Kemik Hastalıkları Hastanesi** olarak kullanılan pembe boyalı **Mediha Sultan Sarayı**. Saray XIX. yüzyıl ortalarında, Mimar **Sarkis Balyan** tarafından **Mustafa Reşid Paşa** (1800-1858) için tasarlanmış. **Sultan Abdülmecid** zamanında tam altı kez sadrazamlığa getirilen ve **Tanzimat Fermanı**'nın öncüsü olan **Mustafa Reşid Paşa**'nın oğlu **Galip, Abdülmecid**'in kızı **Fatma Sultan**'la evlenince bu sarayda yaşamışlar. Sonra Abdülmecid'in diğer kızı **Mediha Sultan, Damat Ferit Paşa** ile evlenmiş ve çift sarayın yeni sahibi olunca Paşa'nın eşinin adı binaya verilmiş. 1838 yılında İngilizler ve Osmanlılar arasındaki **Baltalimanı Antlaşması** burada imzalanmış ve iki ülke arasındaki ticari kısıtlamaların bir kısmı ortadan kaldırılmış.

Mediha Sultan Sarayı

NASIL GİDİLİR?

Kabataş'tan kalkan ve sahil yolunu izleyen 25 numaralı otobüsleri ya da Taksim'den kalkan 40, 40T ve 42T no'lu otobüsleri kullanabilirsiniz.

NEREDE YENİR?

Café Nar
Yahya Kemal Caddesi No. 16/18
Tel: 0212 263 24 46
www.cafenar.com
Eski bir ahşap binada yer alan ve kaldırıma yayılan masaları olan kafenin sunduğu kahvaltı ve yemekler çok lezzetli, taze meyve sularına ise söylenecek söz yok! Bizim tercihimiz en üst kattaki balkonu. Bu kitabın bazı sayfalarını o eşsiz manzaranın verdiği ilhamla yazdık.

Doğatepe Café & Restaurant
Nispetiye Caddesi, Duatepe Parkı No.4-6
Tel: 0212-257 43 91
www.dogatepe.com.tr
Rumeli Hisarıüstü otobüs durağının arkasındaki kafenin manzarası muhteşem. Kendinizi 2500 sene önce ordularını bu civardan seyreden Darius'la özdeşleştirip Boğaz'ın tadını çıkarabilirsiniz. Görünen o ki manzara fiyatlara yansımış.

Donjon
Yahya Kemal Caddesi No. 40
Tel: 0212 287 29 10
Geniş kafe-restoranın yüzme havuzu, hamakları ve büyük minderleri misafirleri rahatlatmak için hazırlanmış. Menüdeki dünya mutfağından örnekleri, hafta sonları canlı müzik eşliğinde tadabilirsniz.

Lokma
Yahya Kemal Caddesi No. 18
Tel: 0212 265 71 71
Denize bakan bu yeni ve şık kafede alkol servisi yok. Makarna, pizza, fajitas ve Türk yemeklerinden örnekler makul fiyatlarla sizi bekliyor.

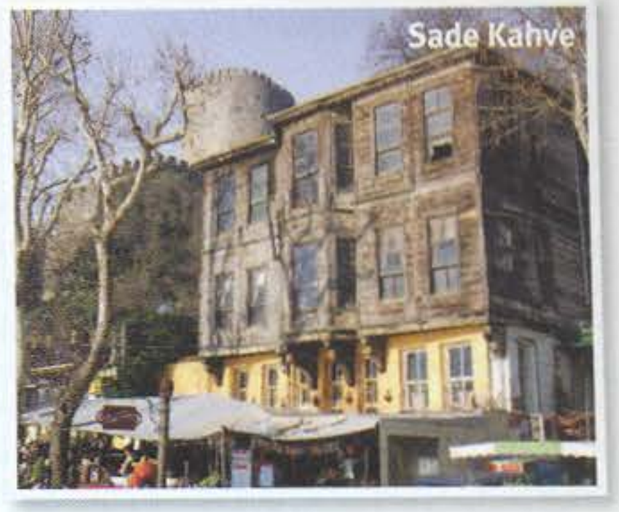

Mama
Baltalimanı Caddesi No. 4
Tel: 0212 287 62 20
www.mamapizzeria.com
Doors Grubu'nun üyesi mekan menüsünü İtalyan yemeklerinden oluşturmuş. Boğaz manzarası da var.

Rumeli İskele
Yahya Kemal Caddesi No. 1
Tel: 0212 263 29 97
www.rumelihisarıiskele.com
Rumeli Hisarı'nın eski iskelesinde yer alan bu şık restoran, muhteşem bir manzaraya ve manzaranın bedelini ödeten fiyatlara sahip!

Sade Kahve
Yahya Kemal Caddesi
Tel: 0212 358 23 24
www.sadekahve.com
Deniz kıyısındaki popüler kafe özellikle lezzetli kahvaltı ve brunchları ile tanınıyor.

Rumeli Hisarüstü'ndeki Doğa Tepe'den
Fatih Köprüsü'nün manzarası çok güzel.

İnce Belli Bardakta Çay

Emirgan ve Boyacıköy

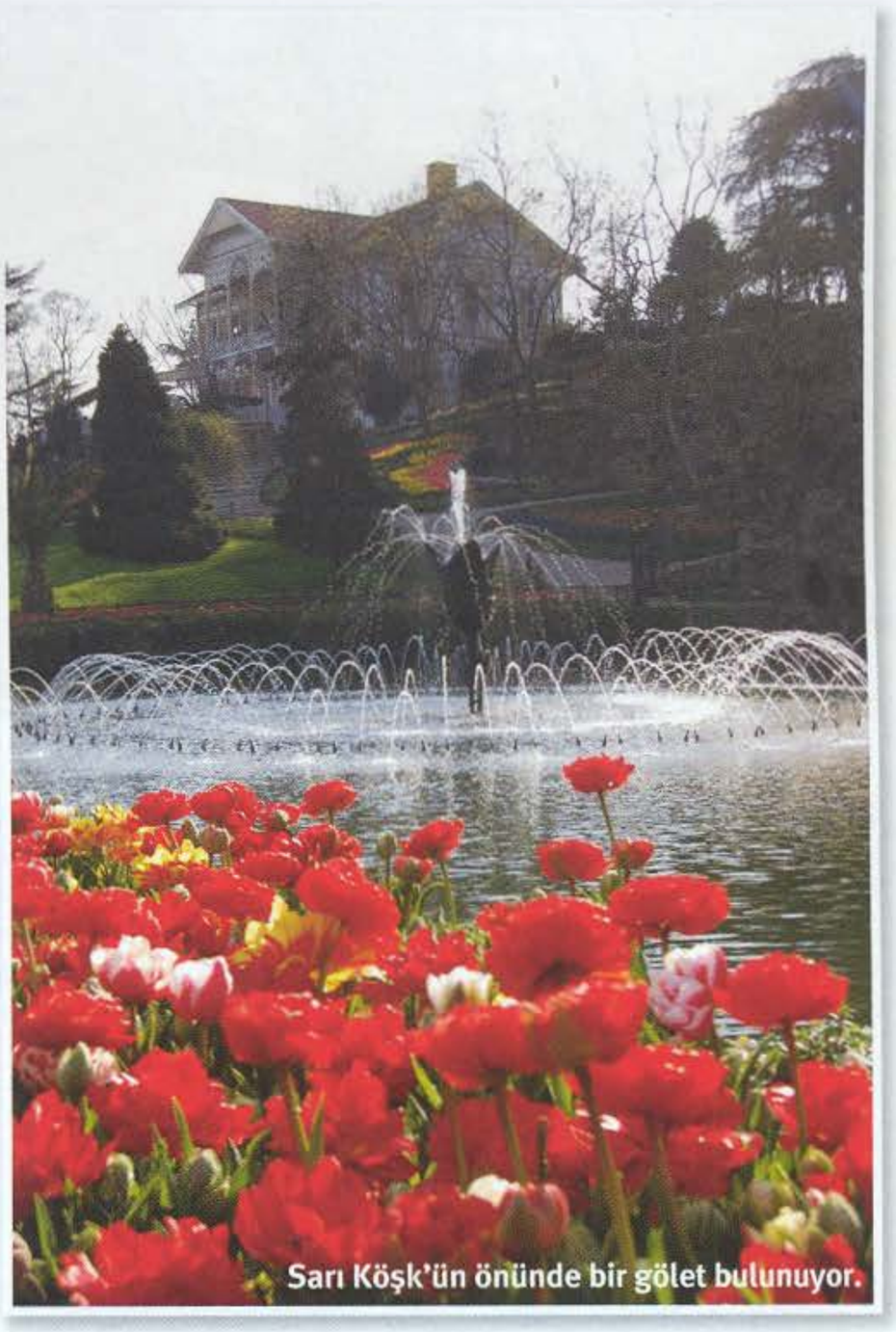
Emirgan'da tarihi çınar ağaçlarının hükümranlığını ilan ettiği meydanda Boğaz'a karşı çay içmek apayrı bir keyif. Emirgan Parkı ise ışık oyunları yapan gölün manzarası ve XIX. yüzyıl köşklerinin misafirperverliğiyle ağırlıyor konuklarını. İlkbahar geleneksel coşkusunu bir başka sunuyor burada. Rengarenk lalelerle dolan park, İstanbul'un tartışmasız en güzel ve en huzur veren mekanlarından biri.

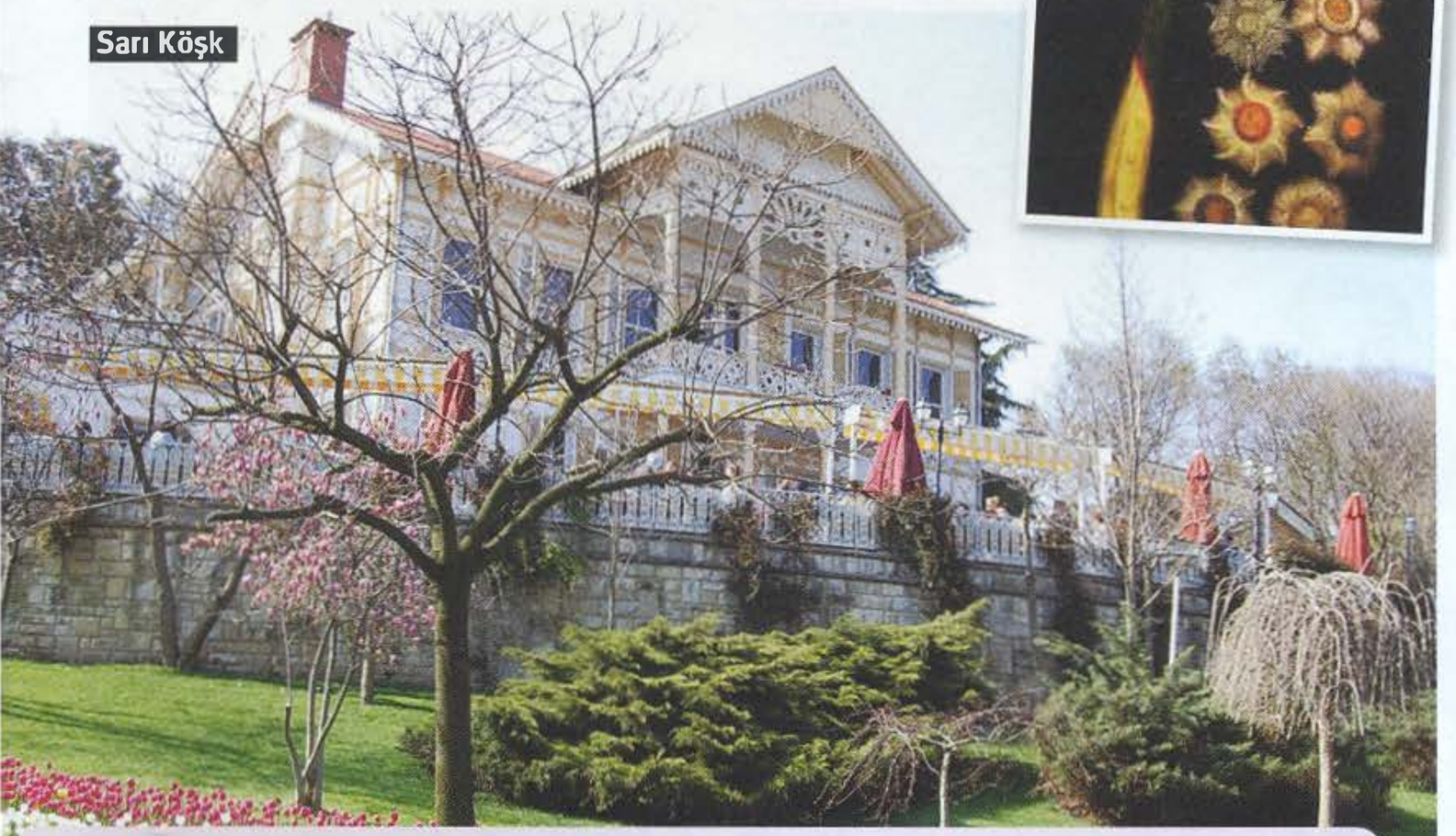
Emirgan'ın ismi **İranlı** bir asilzade olan **Emir Güne Han**'dan geliyor. Emir Güne 1635'teki **Revan Seferi** sırasında kalesini **Sultan IV. Murad**'a savaşmadan teslim etmiş. Sultan tarafından İstanbul'a getirilmiş ve **Yusuf Paşa** adını almış. Sultan, Yusuf Paşa'ya o zamana kadar **Feridun Bey Bahçeleri** diye anılan 500.000 metrekarelik yeri, günümüzün Emirgan Korusu'nu vermiş. Aynı dönemde yaşayan **Evliya Çelebi**'nin şiirsel bir dille tasvir ettiği koruda bu iki yakın arkadaş çok uzun bir süre keyifli muhabbetler etmişler. IV. Murad'ın ölümünden sonra başa geçen **Padişah İbrahim**, Yusuf Paşa'yı idam ettirmiş.

XIX. yüzyılda **Sultan Abdülaziz** koruyu **Mısır Hıdivi İsmail Paşa**'ya (1830-1895) vermiş. İsmail Paşa sahile muhteşem bir yalı yaptırdıktan sonra koruya da **Sarı, Beyaz** ve **Pembe** köşkleri inşa ettirmiş. Mısır'ı yönetirken büyük borçlar yapan İsmail Paşa, 1879'da Fransız ve İngilizlerin baskısıyla alaşağı edilmiş ve hayatının son günlerini Emirgan'da, geçirmiş. 1943'te İstanbul Belediyesi Emirgan Korusu'nu satın alıp burayı halka açık bir park haline getirmiş.

Mısır Hıdivi İsmail Paşa

Sarı Köşk'ün önünde bir gölet bulunuyor.

Sarı Köşk

Köşkler

1870'lerde **Sarkis Balyan** tarafından tasarlanan ve **İsviçre** şalelerine benzeyen Sarı Köşk günümüzde restoran-kafe olarak hizmet verirken, *Neoklasik* üslüba sahip Beyaz Köşk yazları kafe olarak kullanılıyor. Dışarıdan bakıldığında Sarı Köşk bir kuş yuvasını andırıyor. Diğer köşkler gibi cafe olarak hizmet veren Pembe Köşk, parkın en eskisi. Köşklerin üçü de 1980'li yıllarda **Türkiye Turing ve Otomobil Kulübü** tarafından restore edildi.

Beyaz Köşk

"Gül yüzlü bir afetti ki
her busesi lale;
Girdik zaferin koynuna, ..."

Yahya Kemal

Hıdiv İsmail Paşa, Süveyş Kanalı'nın 1871'deki açılışı için Guiseppe Verdi'ye Aida operasını sipariş etmiş.

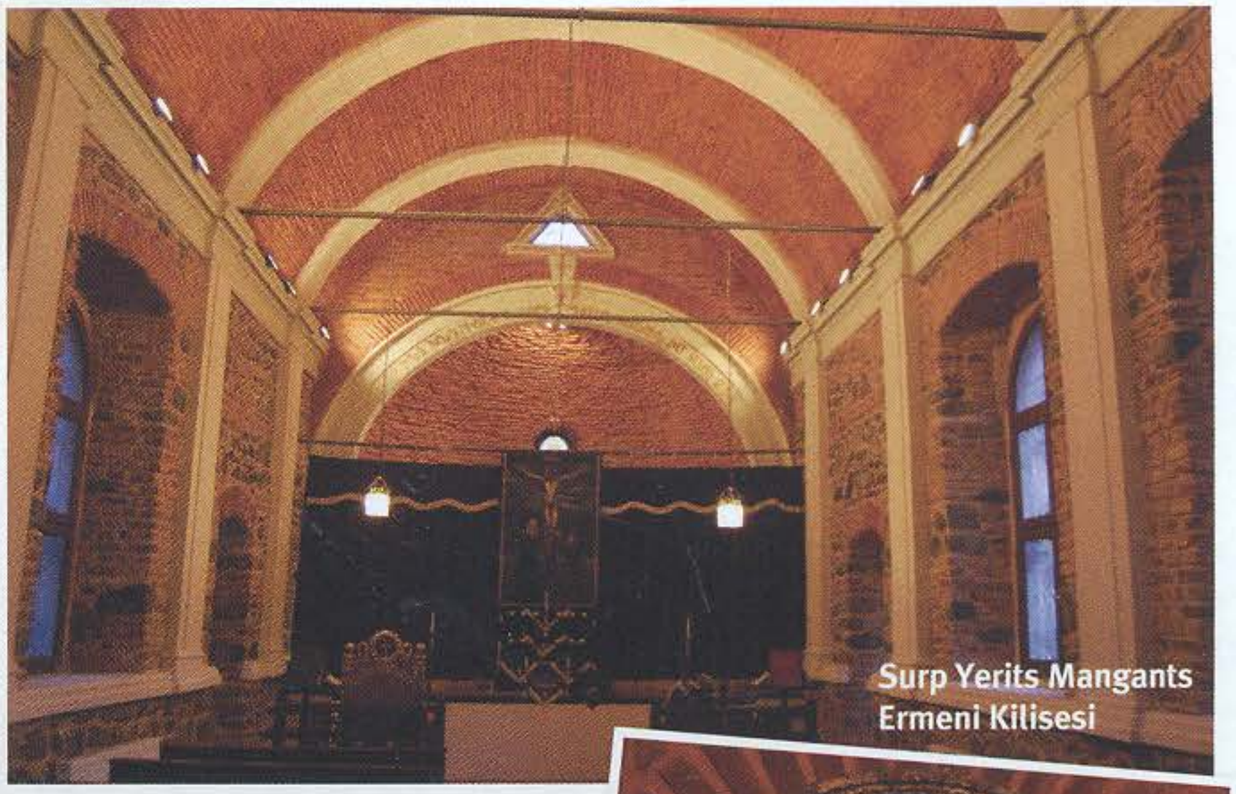
Emirgan Meydanı

Boğaz boyunca rastlayacağınız meydanların içinde en davetkarıdır Emirgan Meydanı. Hiç durmayın, daveti kabul edin, burası günlük koşuşturmaya ara vermek için ideal bir mekan. **Orga (Tarihi Çınaraltı) Kafe** olan bina, caminin muvakkithanesi imiş ve **Beyazıt Kulesi**'ni de yaptıran **Ağa Hüseyin Paşa** tarafından 1844'te inşa ettirilmiş. Bir tabloyu andıran cami ve sekizgen çeşmenin çizdiği tarihi dekorda, yaşlı çınarların gölgesinde çayınızı yudumlayıp anılarınızı zenginleştirin.

Hamid Evvel Camii

Daha çok bir evi andıran cami, 1782 senesinde **Sultan I. Abdülhamid** tarafından yaptırılmış. Eşi de 1783'te meydandaki çeşmeyi inşa ettirmiş. Cami 1838'de **II. Mahmud** tarafından onartılarak bugünkü halini almış. Duvarları taş ve tuğla olan caminin çatısında ahşap malzeme kullanılmış. Tek şerefeli minaresiyle dikkat çeken yapı iki yangının ardından tarihi eser hırsızlarının da kurbanı olmuş. 2009'da güzel bir restorasyon geçiren caminin yanında bir de **Hünkar Kasrı** var.

Surp Yerits Mangants Ermeni Kilisesi

Mekke Şerifi Hüseyin

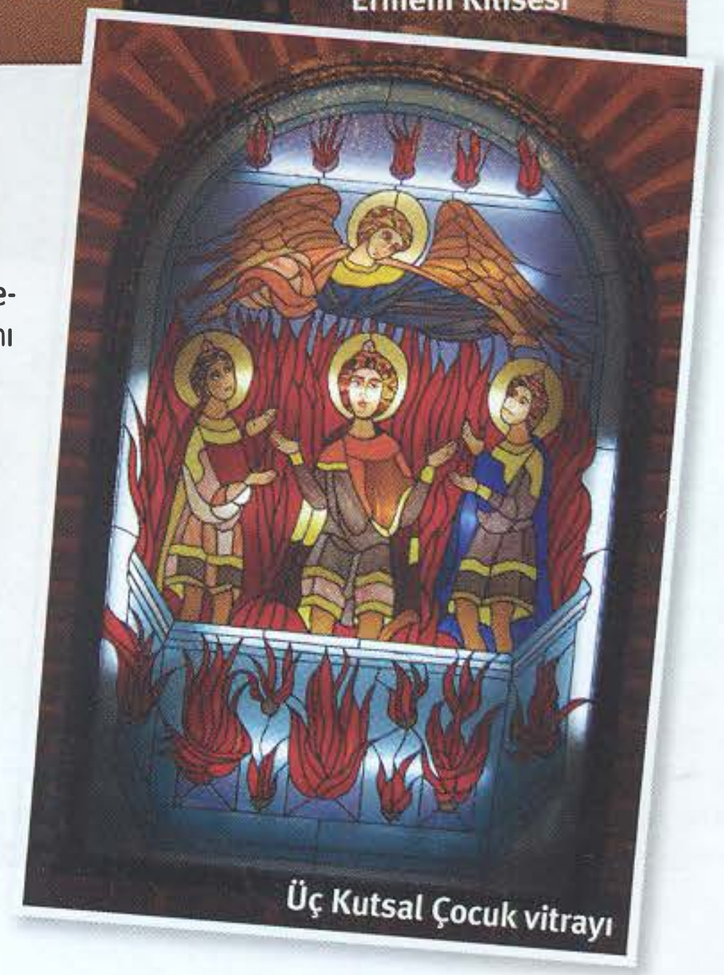

Arabistanlı Lawrence

Şerifler Yalısı

Caminin yanında XVIII. yüzyıl eseri, zarif bir yapı olan Şerifler Yalısı bulunuyor. Yalı muhtemelen XVII. yüzyılda Emir Güne Han'ın Divanhanesi yerine inşa edilmiş. 1945'teki istimlak sırasında Harem kısmı yıkılmış, sahille bağlantısı kesilmiş. Boğaz'ın Avrupa yakasındaki bu en eski yalı bir zamanlar **Mekke Şerifi** (Mekke ve Medine'nin yöneticisi) **Hüseyin'e** (1854-1931) aitti. Şerif Arapları **Osmanlı İmparatorluğu**'na karşı ayaklandırması karşılığında İngilizlerden kendi krallığını tanımasını istedi. Arabistanlı Lawrence ile işbirliği yaparak Haziran 1916'da Osmanlı Devleti'ne karşı ayaklandı. Bir yandan İngilizlerle çarpışan Osmanlı, Hüseyin'in oğullarının yönettiği Arap birlikleri ile de savaştı ve ağır kayıplar verdi. Oğullarından **Abdullah** 1921'de **Ürdün Emiri**, diğer oğlu **Faysal** da **Irak Kralı** oldu. 1924'te, Türkiye'de halifeliğin kaldırılması üzerine Şerif Hüseyin kendisini halife ilan etti! 1930'a kadar Kıbrıs'ta sürgünde yaşadı. Yalıda bezeme sanatının masalsı örneklerini bulmak mümkün. Bina şu anda **Tarihi Kentler Birliği** ve **ÇEKÜL Vakfı** tarafından kullanılıyor.

Boyacıköy

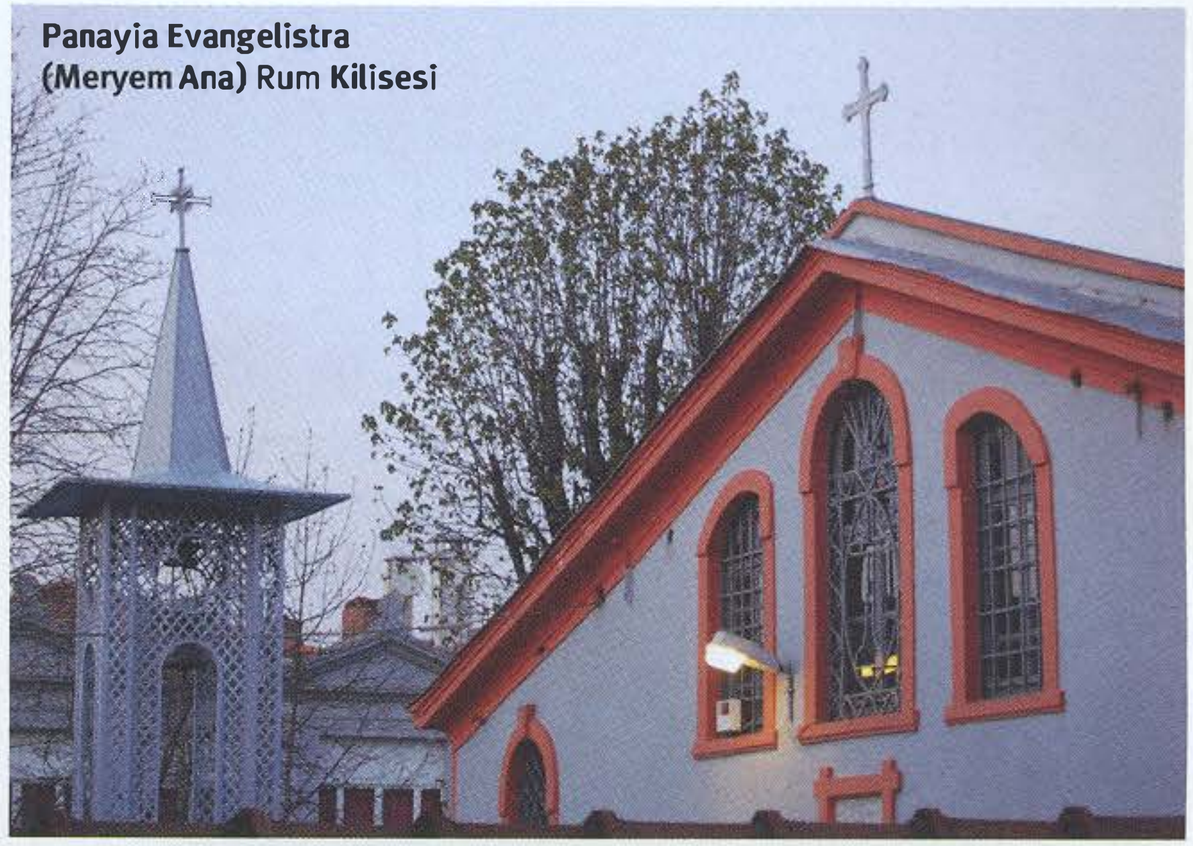
XVIII. yüzyılda **Sultan III. Selim** boyama sanatının geliştirilmesi ve ihtiyaç duyulan feslerin yapılması amacıyla Kırklareli'den İstanbul'a getirttiği aileleri Emirgan ve Baltalimanı arasına yerleştirmiş. Boğaz'ın en güzel köylerinden birinin adı o gün bugün Boyacıköy. Arka sokaklardan birine gizlenmiş olan Ermeni kilisesi, **Surp Yerits Mangants (Üç Kutsal Çocuk)** bir ayazma üzerine 1836 yılında yapılmış. İlk restorasyonunu 1885'te geçirmiş olan kilise, 2004 yılında bir kez daha restore edildi. Cemaati çok azalmış, yaklaşık on aile. Ayin zamanı Feriköy, Bakırköy gibi semtlerden insan getiriyorlar.

Üç Kutsal Çocuk vitrayı

Rum İlkokulu

Fırın Sokağı'ndaki **Panayia Evangelistra (Meryem Ana) Rum Kilisesi** 1834'de inşa edilmiş. Kilisenin yan sokağı olan Tebdil Eskisi'nde karşınıza çıkan gözalıcı **Rum İlkokulu**'nun yapım tarihi ise 1905. O da öğrencilerini yitireli çok olmuş. Okulun sokağı, orijinal parke taşları, ağaçları ve eski ahşap evleri ile eski İstanbul'dan bir resim karesi gibi duruyor. Boyacıköy bizim İstanbul'daki en favori yerlerimizden.

Panayia Evangelistra (Meryem Ana) Rum Kilisesi

NEREDE YENİR?

Fincan Kahve
Sakıp Sabancı Caddesi No. 44/1
Tel: 0212 323 32 76
Hafif yemeklerin yanısıra dünya mutfaklarından örnekler sunan kahvaltı, öğle ve akşam servisleri olan popüler mekan.

Sıçanlı Meyhane
Mektep Sokak No. 8
Tel: 0212 277 68 78
Adı garip ama mezeleri lezzetli.

Orga Muhallebi Evi

Orga Çınaraltı
Muvakkithane Caddesi No. 2
Tel: 0212 277 40 11
Bu ülkede bir gecede sokakların, köylerin, ilçelerin adı değişiyor. Tarihe hiç mi saygı yok. Yılların Çınaraltı'sı da Orga oldu! Tepki gösterecek duyarlı okurlar nerede?

Sütiş
Sakıp Sabancı Caddesi No. 1/3
Tel: 0212-323 5030
Leziz kahvaltıları ve yemekleri olan Sütiş çok uygun fiyatlı, o yüzden de her daim dolu.

Sütiş

NASIL GİDİLİR?

Emirgân'ı Kanlıca, Çengelköy, İstinye ve aralardaki diğer uğrak noktalara bağlayan vapur seferleri maalesef kısıtlı (www.ido.com.tr). Ulaşım için Kabataş'tan 22 veya 25 RE no'lu, Taksim'den 40, 40T veya 42T otobüslere binip Emirgan'da inebilirsiniz.

Eğer lale seviyorsanız festival zamanı Sultanahmet Meydanı (sy. 33), Hıdiv Kasrı (sy. 550) ve Gülhane Parkı'nı da (sy. 200) ziyaret edin.

NE YAPILIR?

Yıllardır Emirgan Parkı'nda **Lale Festivali** yapıldı, ancak 2006 yılında İstanbul Belediyesi bu festivali tüm şehre yaymaya ve şehrin ziyaretçilerine, bilinenin aksine, lalenin Türkiye'den Avrupa'ya gittiğini anlatmaya karar verdi. Lale soğandan çıktığı için batı dillerindeki adı "**tulip**" ya da "**tulpen**"in tülbentten geldiği söyleniyor. Her kış milyonlarca lale soğanı dikiliyor. Nisan başında düzenlenen konserler, sergiler ve diğer aktiviteler lalelerin çiçek açtığı zamana denk getiriliyor. Sonuçsa, rengarenk lalelerin süslediği bir şehir.

Sanatın Şahlanışı

Sakıp Sabancı Müzesi

Emirgân Korusu'nun yakınında, Boğaza hakim bir konumda, Türkiye'nin en iyi özel müzelerinden biri yer alıyor. Muhteşem bir bahçe içindeki Sakıp Sabancı Müzesi, düzenlediği sergilerle dünyaca ünlü sanatçıların eserlerini ülkemizdeki sanatseverlerle buluştururken sahip olduğu zengin hat ve resim koleksiyonu ile de takdir topluyor. Ek binada bulunan Müzedechanga restoran ise sanatın zarafetine yarışır bir ortam ve yemekleriyle hizmet veriyor.

2002'de açılan Sakıp Sabancı Müzesi, (*Tel: 0212 277 22 00, www.muze.sabanciuniv.edu, pazartesi günleri kapalı*) girişinde yer alan at heykelinden dolayı "**Atlı Köşk**" olarak da bilinen görkemli bir binada bulunuyor. XIX. yüzyılda **Sultan Abdülmecid** tarafından **Hıdiv Mehmed Ali Paşa**'ya verilen arazideki köşk, daha sonraları yine bir Mısırlı prens tarafından satın alınmış ve onarılarak bugünkü haline getirilmiş.

Yeni sahibinden dolayı **Prens Mehmed Ali Hasan Köşkü** olarak bilinen yapı, 1951 yılında **Hacı Ömer Sabancı** tarafından satın alınmış.
Hacı Ömer Sabancı'nın 1966 yılında vefatıyla oğlu **Sakıp Sabancı** köşke taşınmış ve burası Türkiye'nin en önemli sanayicilerinden biri olan aileye 1998 yılına kadar ev sahipliği yapmış. Müzede **Dali** ve **Picasso** gibi büyük isimlerin sergilerine sıkça rastlanıyor.

Minyatür Kuran

Müzenin sergilediği en kıymetli parçalardan biri 1635 yılında yazılan ve boyutları sadece 3,5 x 2,2 cm. olan deri kaplı Kuran. Çıplak gözle okumanın mümkün olmadığı düşünüldüğünde, esere ve sanatçısına duyulan hayranlık bir kat daha artıyor.

Oturma odalarından biri.

Odalar

Sabancı ailesinin evi olarak kullanıldığı dönemde, köşkün giriş katındaki üç oda XVIII. ve XIX. yüzyılın gözalıcı tarzıyla döşenmiş. Duvarlarını ünlü sanatçıların tabloları süslemiş. Oturma odalarının birinde Ömer Sabancı ve eşinin Bedri Koraman tarafından yapılmış portreleri, XIX. yüzyıl Hereke halısı ve Bohemya kristal avize yer alıyor. Salon ve merdiven boşluğu **Fausto Zonaro**'nun (1854-1929) deniz manzarası tablolarıyla süslenmiş. İkinci oturma odası ise son **Halife Abdülmecid Efendi** tarafından yapılan ve genç kızları gösteren iki tablo ile Rus sanatçı **İvan Konstantinoviç Ayvazovski**'nin (1817-1900) eserleri ile dekore edilmiş. Koridora Osmanlı sultanlarının resimleri asılmış. Bu resimler, Avrupa kraliyet ailelerinin portrelerine hayran olan **Sultan III. Selim** tarafından yaptırılmış. Orijinalleri **Konstantin Kapıdağlı**'ya ait olan bu eserleri, 1814'te **John Young** Londra'da kopyalamış. Kapıdağlı'nın tablolarını ise Topkapı Sarayı'ndaki (sy. 17) Portreler Bölümü'nde görebilirsiniz.

Salvador Dali Sergisi'ndeki Mae West'in dudakları

Rodin'in bir heykeli

Kabak Taşıyan Genç Kız, Fausto Zonaro, 1889.

Tablolar

Koleksiyonun büyük kısmı, içlerinde Oryantalist Türk sanatçısı Osman Hamdi Bey'in (sy. 335) eserlerinin de yer aldığı XIX. ve XX. yüzyıla ait tablolardan oluşuyor. Müzede eserleri bulunan diğer sanatçılar arasında Şevket Dağ (1875-1944), İzzet Ziya (1880-1934), David Çıracıyan (1839-1907), Süleyman Seyyid (1842-1923), Bedri Rahmi Eyüboğlu (1911-1975) ve Fikret Muâllâ (1903-1967) sayılabilir.

Bizans Atı

Müzenin girişinde duran at heykeli, IV. Haçlı Seferi sırasında Hipodrom'dan (sy. 47) çalınarak Venedik'e götürülen dörtlü at grubundan (Quadriga) birinin kopyası. Sakıp Sabancı bir iş seyahati sırasında görüp hayran kaldığı bu heykeli köşkün bahçesini süslemesi için yaptırmış. Quadriga V. yüzyılda Sakız Adası'ndan İstanbul'a getirilmiş.

Hat Sanatı Koleksiyonu.

Rodin sergisinden bir eser.

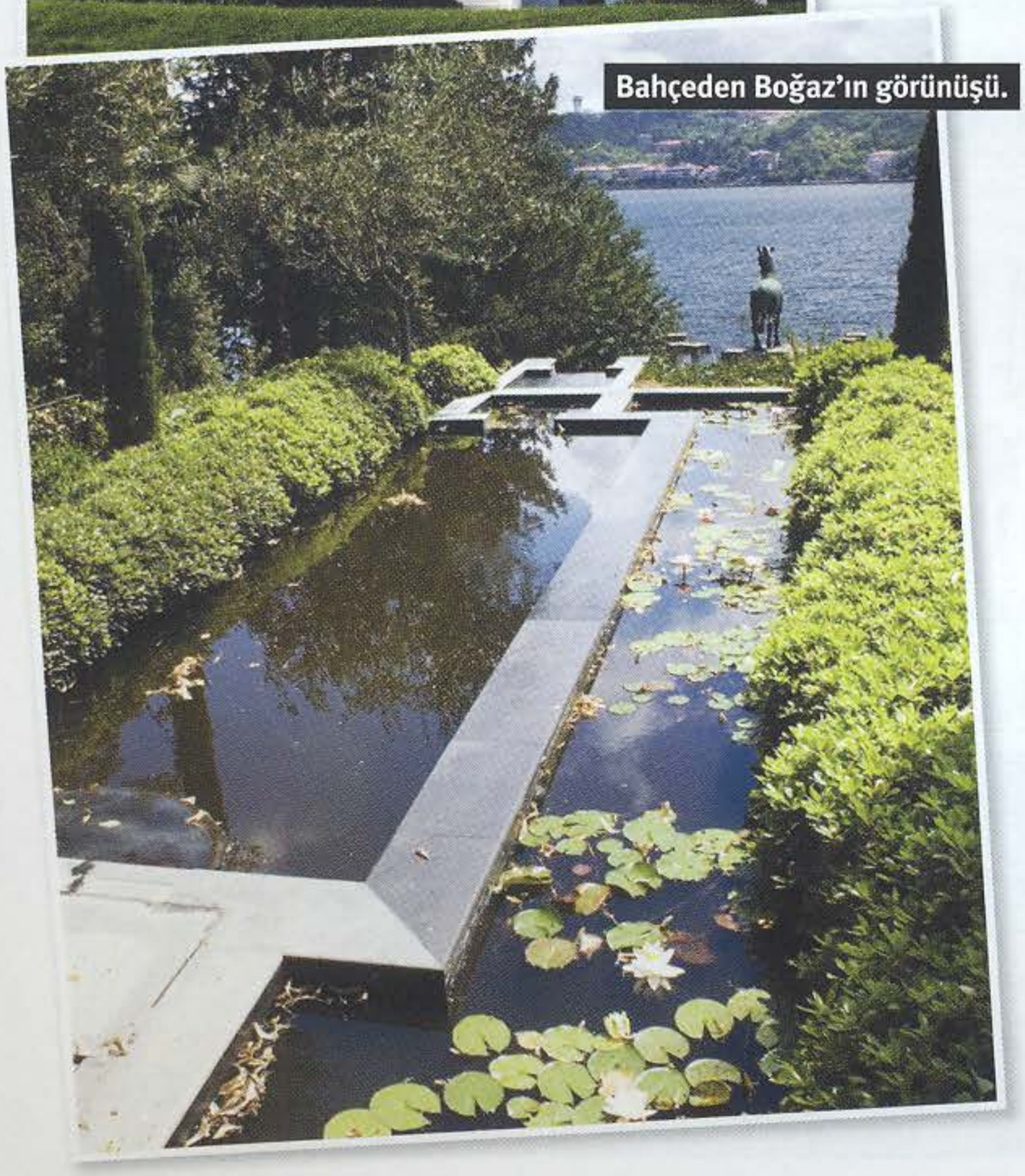
Hat Sanatı

Müzede, Türk hat sanatının 500 yıllık dönemini içeren ve içinde Kuranların, tuğraların ve fermanların olduğu muhteşem bir koleksiyonu da görebilirsiniz. Bu koleksiyondaki eserlerin bazıları XV. yüzyıldan günümüze ulaşmış. Özellikle, **Sultan II. Bayezid**'in hocası olan **Amasyalı Şeyh Hamdullah** (1433?-1520) ve **Kanuni**'nin himayesinde çalışan **Ahmet Karahisari**'nin (1468-1556) eserleri dikkatle incelenmeyi hak ediyor. **Hafız Osman** tarafından XVII. yüzyılda, **Hz. Muhammed**'in fiziksel özelliklerini tanımlamak için tasarlanmış kaligrafik resim şeklindeki hilyeler koleksiyonun en çarpıcı parçaları arasında bulunuyor.

İkinci bir at heykeli köşkün önünde duruyor.

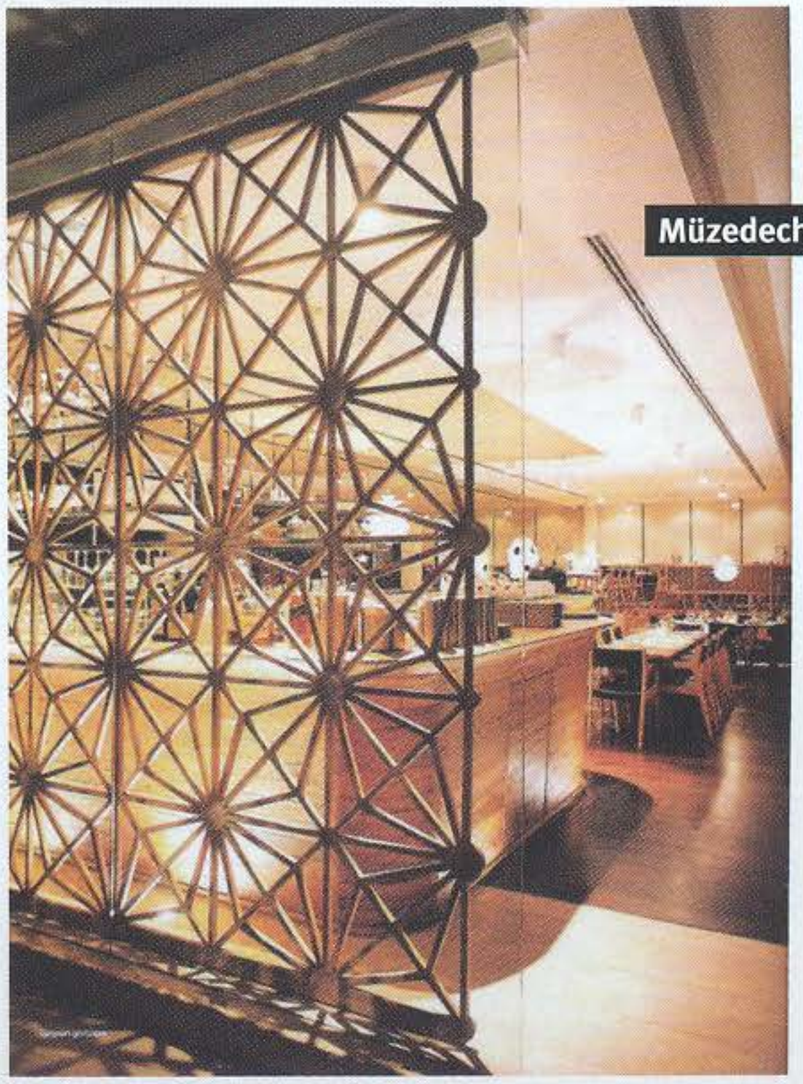
Bahçeden Boğaz'ın görünüşü.

Bahçe

Bahçede, Roma ve Bizans zamanından günümüze ulaşmayı başarmış mermer taşlar ve ince işçilik örnekleri taşıyan çeşmeleri görebilirsiniz. Moda'daki mekanından buraya getirilmiş olan Fransız yapımı bir diğer at heykeli de bahçeye zenginlik katan eserlerden. Bahçe terasından bakıldığında manzarayı beyninize nakşetmeniz ve Boğaz'ın karşı tarafında Hıdiv Kasrı'nı görmeniz mümkün (sy. 551).

Sonradan eklenen galeri.

Müzedechanga

NEREDE YENİR?

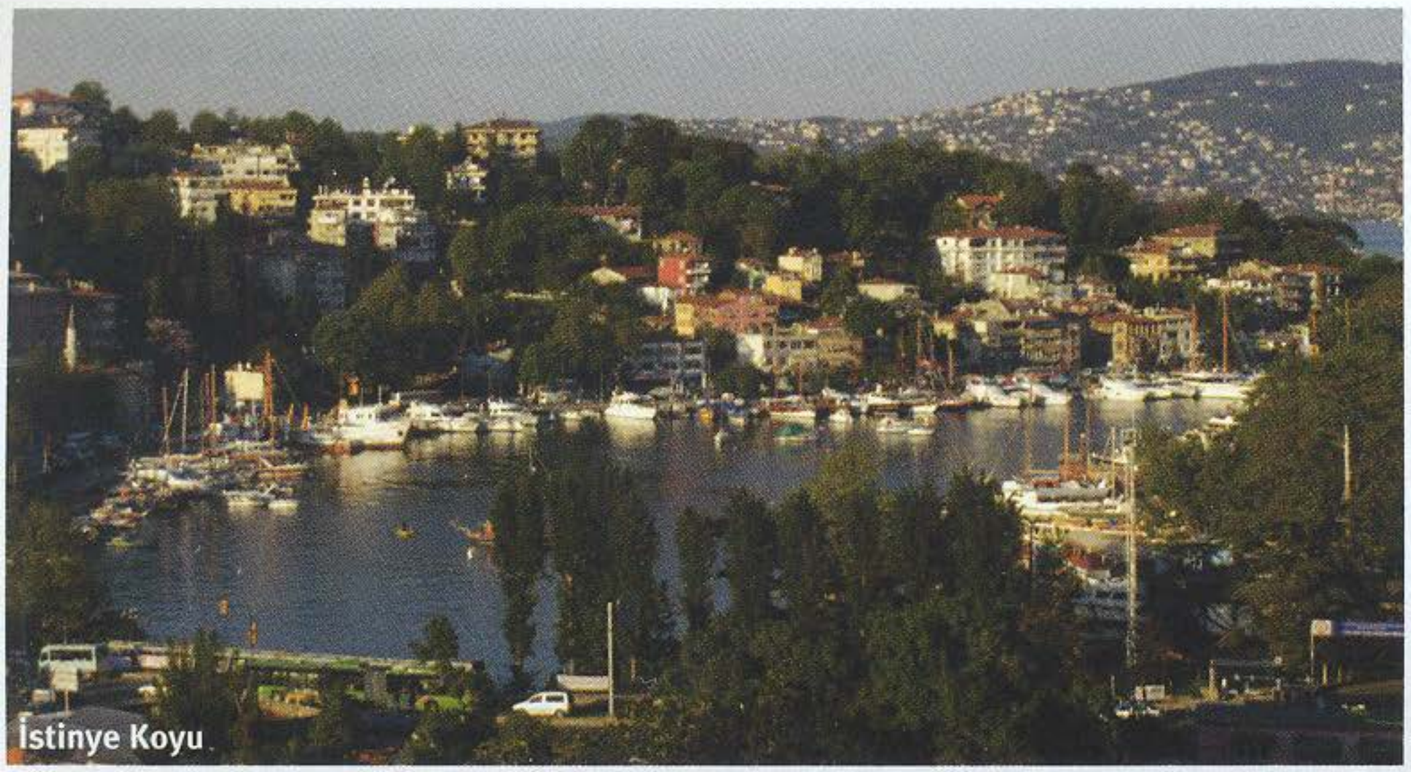
Müzedechanga
Sakıp Sabancı Caddesi No. 22
Tel: 0212 323 09 01
www.changa-istanbul.com
Restoranın yemekleri, Türk-Akdeniz mutfağının özelliklerini taşıyor. Müzenin ziyaretçileri için hazırlanmış öğle menüsünün dışında, akşam yemekleri için de farklı bir menü bulunuyor.

Bir Köy ki Orada Doğa Gülümser...

İstinye ve Yeniköy

Boğaz'ın kıyısından ilerlemeye devam ettiğinizde bir koyda yer alan İstinye'ye ve yalıları ile öne çıkan Yeniköy'e ulaşırsınız. Eskiden çok kozmopolit olan bu bölge, etrafta dolaşıp keyifli bir gün geçirmek için ideal...

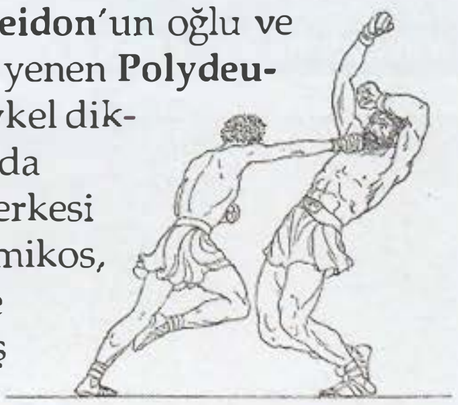

İstinye Koyu

İMKB

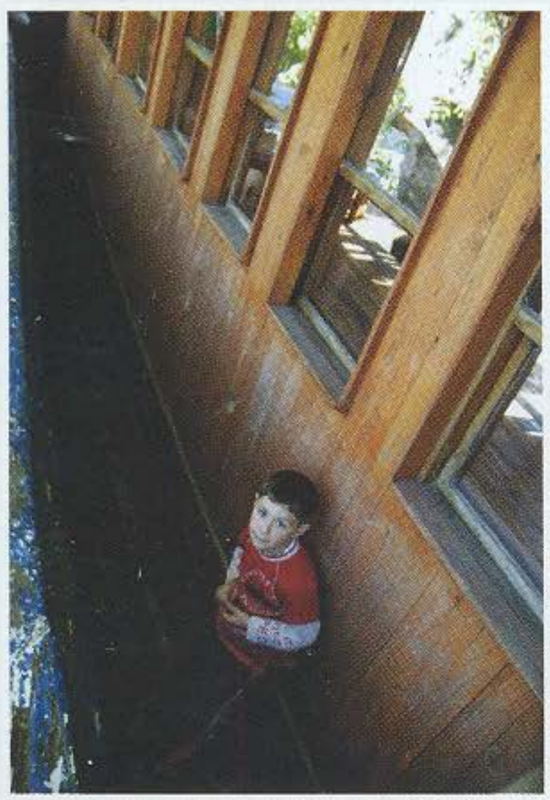
İstinye

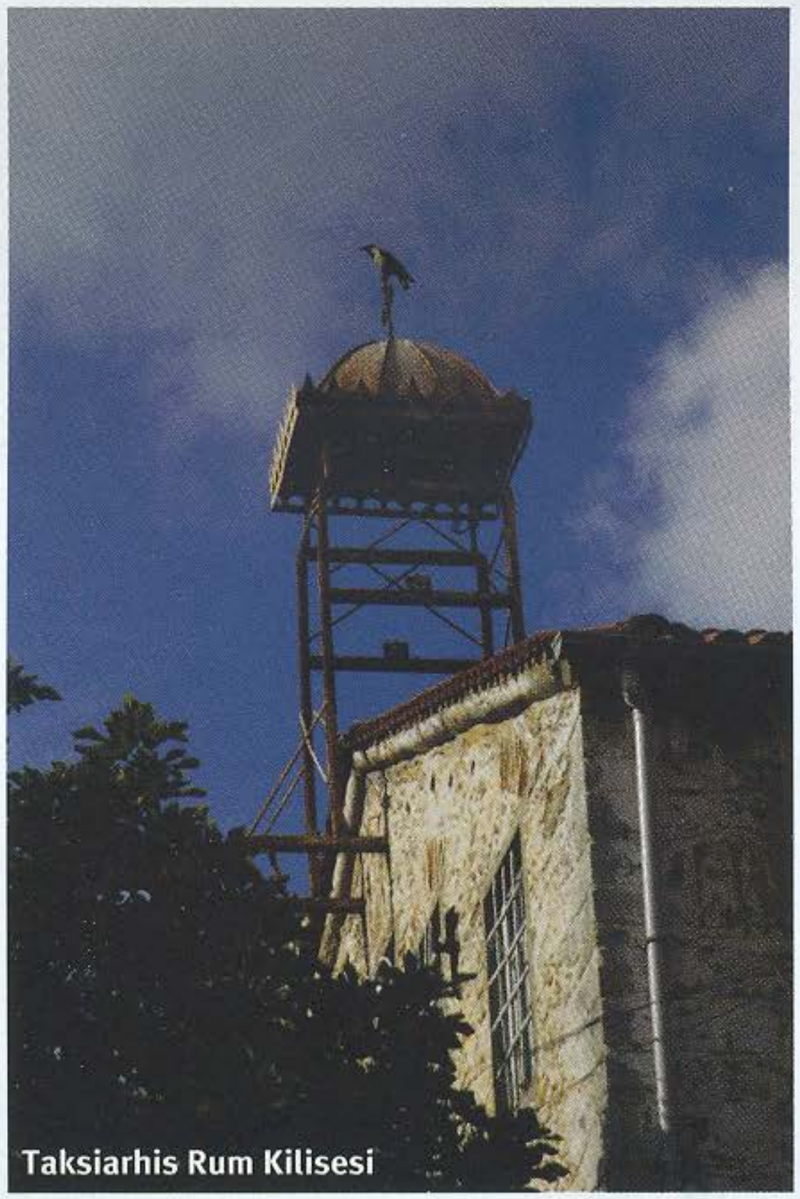
Bizans döneminde **"Stenia"** olarak bilinen İstinye'nin adını **Jason ve Argonotlar**'ın öyküsünde (sy. 373) geçen **"Sosthenion"**dan (**Şükran**) aldığı söyleniyor. Hikayeye göre **Poseidon**'un oğlu ve **Bebryces**'lerin kralı **Amikos**'u yenen **Polydeuces**'e verilen destek için bir heykel dikmek amacıyla Argonotlar burada konaklamışlar. Buraya gelen herkesi boks düellosuna davet eden Amikos, çivili eldivenler kullanarak hile yapmasına rağmen yenememiş Polydeuces'i.

1912 yılında kurulan **İstinye Tersanesi**, 1991'de kaldırıldı ancak uzun yıllar tersane olarak kullanılınca otobüs durağının adı "**Tersane Durağı**" olarak kalmış. Koy eski günlerine dönmenin mutluluğu ile tekrar yat ve tekneleri ağırlamaya başladı. Semt aynı zamanda **Amerikan Konsolosluğu** ve **İstanbul Menkul Kıymetler Borsası**'na da ev sahipliği yapıyor. Konsolosluk 2003'ten beri kaleye benzeyen ve vasat mimarisi olan bir binada hizmet veriyor.

Taksiarhis Rum Kilisesi

İstinye Hamamı

Neslişah Hanım Sultan Camii'nin karşısındaki eser, deniz kıyısında yer alan birkaç hamamdan biri. Yapım yılının İstanbul'un 1453 yılındaki fethinden hemen önce ya da hemen sonra olduğu düşünülüyor. Kadınlar bölümü çok uzun zaman önce yıkılmış, erkekler bölümü ise hizmete açık.

Deli Fuad Paşa Yalısı

İstinye'deki **Deli Fuad Paşa Yalısı, Türk-Rus Savaşı**'nda cesareti ile ön plana çıkan Fuad Paşa'ya (1835-1931) aitmiş. Başarılı bir asker ve devlet adamı olan ama sözünü esirgemeyen, filtreden geçirmeyen Paşa'ya **Deli** lakabı verilmiş. **Sultan II. Abdülhamid'e** karşı bir hareketin içinde olunca **Şam**'a sürgüne yollanmış. Bina şu anda **Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü** tarafından kullanılıyor.

Mihrişah Valide Sultan Çeşmesi

Yeniköy

İstanbul'un fethi sırasında bir harabe olan Yeniköy, Osmanlı sayesinde ihya olmuş. XVI. yüzyılda başlayan imar hareketleri, XVIII. yüzyılda doruğa ulaşmış ve Yeniköy İstanbul'un gözde semtleri arasına girmiş. Rumların önce **Neohiron (Yeniköy)**, zamanla da **Nihori** dedikleri semt, **Kanuni Sultan Süleyman**'ın fermanıyla Türkçeleşmiş ve **"Yeniköy"** adını almış.

Yeniköy Shell benzin istasyonunun karşısındaki tek yüzlü duvar çeşmesi olarak yapılan, muhteşem **Mihrişah Valide Sultan Çeşmesi**'ni görmeden geçmeyin. En çok çeşme yaptıran valide sultan unvanını taşıyan **III. Selim**'in annesi **Mihrişah Sultan**'ın 1805 yılında yaptırdığı çeşme, 2008 yılında yenilendi.

Kavafis'in Ataları

Ünlü Yunanlı şair **Konstantin Kavafis**'in annesi **Hariklia** Yeniköy/Nihori'de doğmuş ve 14 yaşındayken evlenmiş.

"Hey yabancı, hiç ilişti mi gözüne
Bir köy ki orada doğa gülümser
Ve bir kız ki gül kadar güzel
Saklanır ağaçların gerisine
Dur: Nihori'ye geldin bile."

Konstantin Kavafis (1863-1933)

Tepede en sağda görülen köşk Şehzade Burhaneddin Efendi Yalısı'na ait.

Surp Hovhannes Mıgırdıç Kilisesi

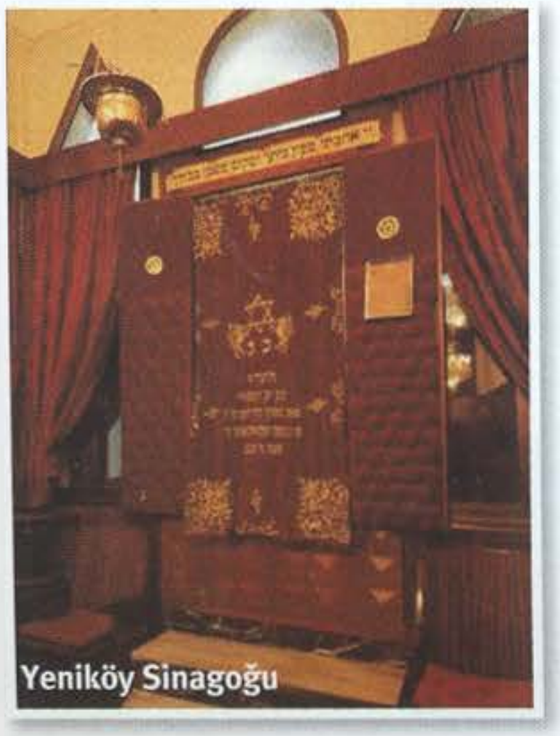

Rum İlkokulu

Ayios Nikolaos Rum Ortodoks Kilisesi

Kiliseler, Sinagog ve Cami

Avusturya Konsolosluğu'nun yakınındaki parka cepheli, *Gotik* tarzda yapılmış **Surp Hovhannes Mıgırdıç Kilisesi**, **Ermeni Katolik** cemaatine ait. Yeniköy'ün tepesinde kaderiyle başbaşa bırakılmış, muhteşem bir **Rum İlkokulu** var. Önünde XIX. yüzyıl **Ayios Nikolaos Rum Ortodoks Kilisesi** yer alıyor. Yapı Kredi Bankası'nın sokağındaki **Ayios Yeoryios** bir metohion yani **Kudüs Patrikhanesi** temsilcilik kilisesi. Simitçi Salih Sokağı'nı mutlaka görün, sokağın iki tarafına dizilmiş tabloyu andıran ahşap evlerin keyfine varın. Tarihi 1837 yılına dayanan **Panayia Kilisesi** anayol üzerinde bulunuyor ve ayrı inşa edilmiş çan kulesiyle dikkat çekiyor. Ayin bir pazar burada, diğer pazar Ayios Nikolaos Kilisesi'nde yapılıyor.

Şehirde Rum cemaatine ait onlarca okuldan geriye üç lise (Zapyon, Zoğrafyon ve Fener) ile altı ilköğretim okulu kalmış

Yeniköy Sinagoğu

Ana caddenin üzerinde yer alan ve çoğu zaman insanların farketmediği küçük **Yeniköy Sinagoğu**, burada yazlığı olan **Abraham Kamondo** (sy. 261) tarafından 1870 yılında yaptırılmış.

Osman Reis Camii ilk olarak 1635-1636 yıllarında yapılmakla birlikte pek çok onarımdan geçmiş ve en sonunda 1904 yılında bugünkü görünümünde tekrar inşa edilmiş. *I. Ulusal Mimari Akımı*'nın en başarılı örneklerinden sayılan cami, saygıyı ve korunmayı hak ediyor. Ana caddede, **Afif Ahmed** Yalısı'nın önünde bulunuyor.

Osman Reis Camii

Ayios Yeorgios Kilisesi

Panayia Kilisesi

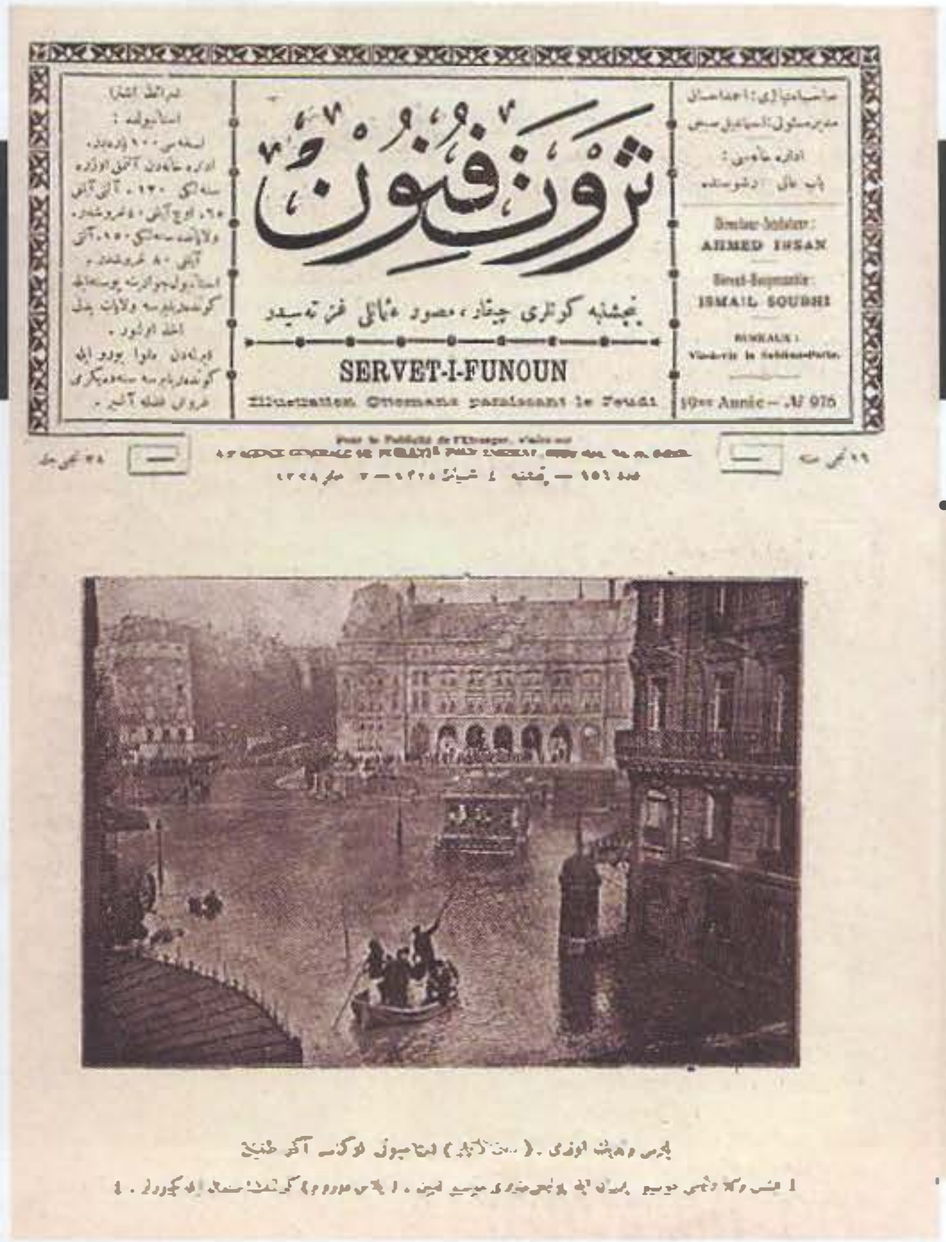
Yeniköy Yalıları

Kuzguncuk, Vaniköy, Kandilli, Kanlıca ve Arnavutköy gibi, Yeniköy'de de birçok eski yalıyı birarada görmenin mümkün olduğu bir bölge. Bunların arasında en eskisi ise **Dadyan Yalısı**, XVIII. yüzyıl sonlarında Ataköy'de (sy.190) barut ticareti ile uğraşan Ermeni bir aile için yapılmış. Yalılar genellikle yüksek duvarların arkasına gizlenmiş, bu nedenle onları görmenin en iyi yolu Boğaz'da tekne gezisi yapmak. İstinye'den kuzeye doğru ilerlerken yalıları görme fırsatınız olacak.

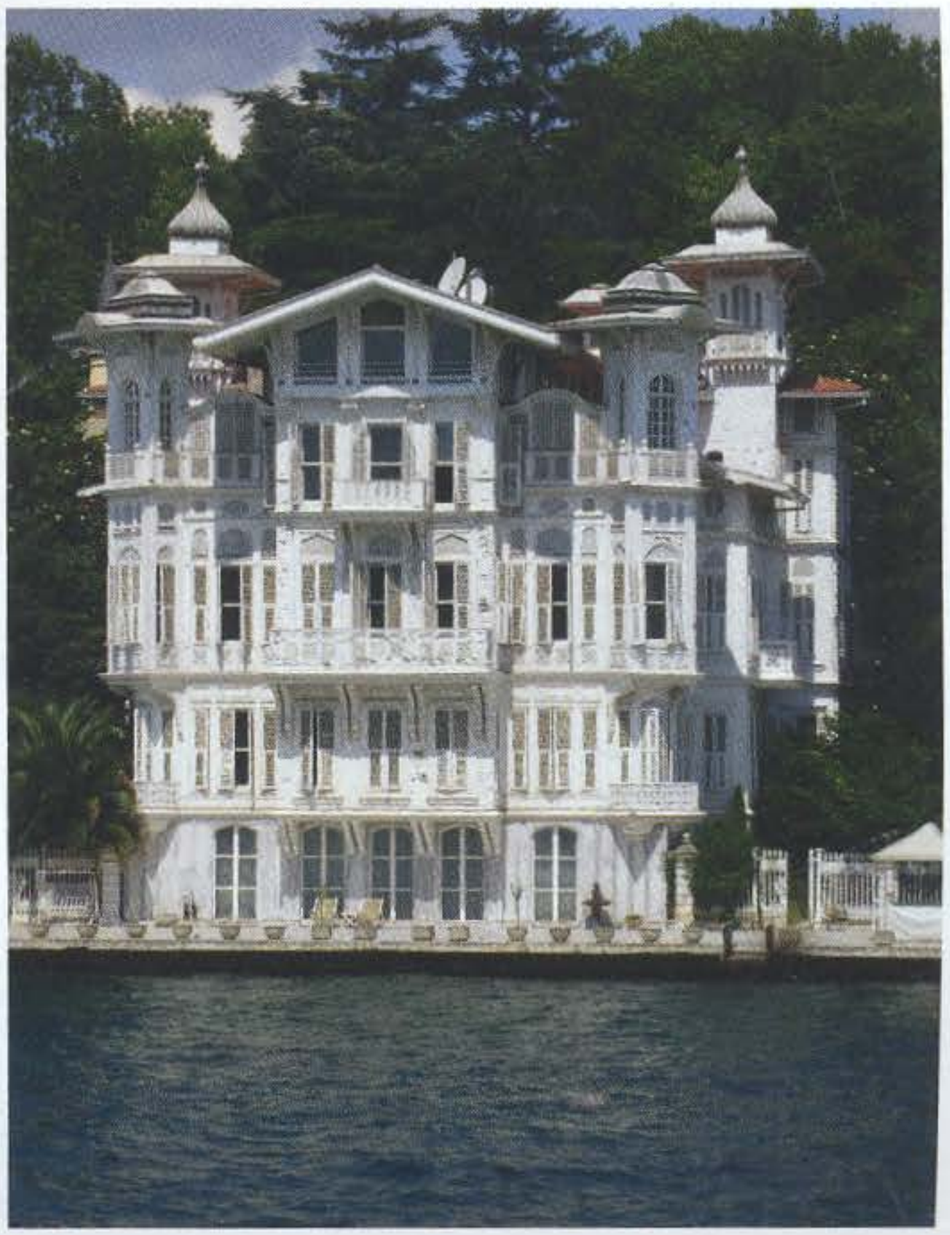
Faik Bey Yalısı

XIX. yüzyılda **Gümüşhane Valisi** için yapılmış. Daha sonra el değiştirdiği için "Pakize Hanım Yalısı" olarak da isimlendirilmiş. Koray İnşaat'a ait olan binada gözü tek rahatsız eden tepedeki çanak antenler.

Recaizade Ekrem Bey Yalısı

Ünlü **Edebiyat-ı Cedide** (Yeni **Edebiyat**) yazarlarından, **Tevfik Fikret** (sy.435) ile beraber **Servet-i Fünun** (**Bilgi Hazinesi**) dergisini çıkaran **Recaizade Ekrem** Bey (1847-1914) tarafından yaptırılmış. Yazarın ailesine ait olan yalı (sy.452) ise **Vaniköy'de** bulunuyor. Yapı, Yeniköy'ün girişini süslüyor.

Afif Ahmed Yalısı

Osmanlı Bankası binası ve **Pera Palas Oteli**'ni de yapan mimar **Alexandre Vallaury** tarafından XIX. yüzyıl sonunda doğu ve batı tarzlarını harmanlayan bir üslupla inşa edilmiş. **Agatha Christie** ünlü **"Orient Ekspresi'nde Cinayet"** adlı romanını yazmak için İstanbul'u ziyaret ettiğinde bu yalıda misafir edilmiş. *Neo-barok* tarzında yapılan binayı **Afif Ahmed Paşa**'nın ailesinden **Pera Palas**'ın eski sahibi **Misbah Muhayyeş** almış. Yalı daha sonra **Uzan** ailesinin mülkiyetine geçti. Biraz ileride başka bir yalıda oturan **Suzan Sabancı Dinçer** tarafından yaklaşık 40 milyon dolara satın alındı.

Soldaki yalı Selahattin Adil Bey Yalısı olarak geçiyor ve ENKA'nın ortaklarından Gülçelik ailesine ait.

Şehzade Burhaneddin Efendi Yalısı

II. Abdülhamid'in oğlu tarafından 1911'de satın alınan ve şehzadenin adını taşıyan 64 odalı bina Boğaz'daki en büyük yalılardan biri. Arka bahçesinde büyük bir köşk bulunuyor. Erbilgin ailesine ait yalının değerinin 90 milyon dolar civarında olduğu tahmin ediliyor. Bu fiyatıyla dünyanın en pahalı on evinden biri olarak gösterilmişti. Amcazade ve Kıbrıslı Yalıları'ndan sonra en uzun rıhtıma sahip sahilhanelerden biri. Türk asıllı Mısırlı Ahmed İhsan Bey yalıyı satın alınca halk arasında adı Mısırlılar Yalısı olarak da geçmeye başlamış. Müjde Ar'ın başrolde oynadığı Aşk-ı Memnu dizisi burada çekilmişti.

Rasim Ferid Tek Yalısı

Eski başbakanlardan Tansu Çiller ve eşi Özer Uçuran Çiller'e ait. Beyaz yalıyı mavi camlarıyla diğerlerinden ayırt edebilirsiniz.

Kara Todori Yalısı

En sağda kalan Kara Todori Yalısı 1871 yılında Sarkis Balyan tarafından Çırağan Sarayı'ndan (sy. 406) kalan malzemelerle yapılmış. Türkiye'deki ilk tıp okulunun yöneticisi olan Stefenos Todori'nin oğlu Alexandros Torodi'ye aitmiş. Ortadaki Beyazcıyan en soldaki ise Muzafer Gazioğlu Yalısı.

Şehzade Burhaneddin Efendi Yalısı

Said Halim Paşa Yalısı

1863 yılında **Aristarhis Ailesi**, eski bir binanın yerine yeni bir yalı yaptırmış. Burayı daha sonra satın alan **Abdülhalim Paşa**, yalının hem harap hem de istediği büyüklükte olmaması sebebiyle Çanakkaleli mimar **Petraki Adamanti**'yi daha büyük bir bina yapması için görevlendirmiş. Öldüğünde oğullarından **Said Halim**, diğer sekiz kardeşinin hisselerini satın alıp tek başına buranın sahibi olmuş. Zaman zaman önündeki heykelden dolayı **"Aslanlı Yalı"** olarak da adlandırılıyor. *Neoklasik* bir mimariye sahip **Said Halim Paşa Yalısı** (*www.saithalimpasa.com*) 1995 yılında şaibeli bir yangının kurbanı oldu. Geçirdiği restorasyondan sonra, özellikle düğünler için kullanılan popüler bir mekan haline geldi. **Modern Mısır**'ın kurucusu olarak anılan **Kavalalı Mehmed Ali Paşa**'nın torunu olan ve 1913'ten 1917'ye kadar sadrazamlık yapan **Said Halim Paşa** başta imparatorluğun tarafsız kalması için uğraşmış ama Almanya'yla beraber Osmanlı'nın savaşa girmesine neden olan antlaşmayı imzalamak zorunda kalmış. Ardından da **Malta'ya** sürgüne gönderilmiş. 1921'de **Roma'da** bir suikast kurbanı olarak hayatını noktalamış.

Mısırlı Fuad Bey Yalısı eskiden yayınlanan Son Havadis Gazetesi'nin sahibi Mustafa Özkan'a ait.

Faik ve Bekir Bey Yalıları

Tarabya'daki İtalyan Konsolosluk binasının da tasarımını yapan İtalyan mimar **Raimondo d'Aronco** tarafından 1906 yılında yapılmış. Yalı **Sara Sultan**'ın ikiz kızları için yaptırıldığından **"İkiz Yalı"** olarak da isimlendiriliyor. Daha sonra iki ayrı bölüm halinde satılan bu simetrik yapılar, **Faik Bey** ve **Bekir Bey** yalıları olarak adlandırılmışlar.

Yeniköy iskelesinden sonra birbirine bitişik çok sayıda yalı var. Sırayla Sandoz, Dadyan ve Hamapulos yalıları.

Kalkavan Yalısı'nın arkasında Ermeni Katolik Kilisesi var.

Eski yalılardan bazıları apartman dairelerine dönüştürülmüş.

I. Franz-Joseph

Avusturya Konsolosluğu

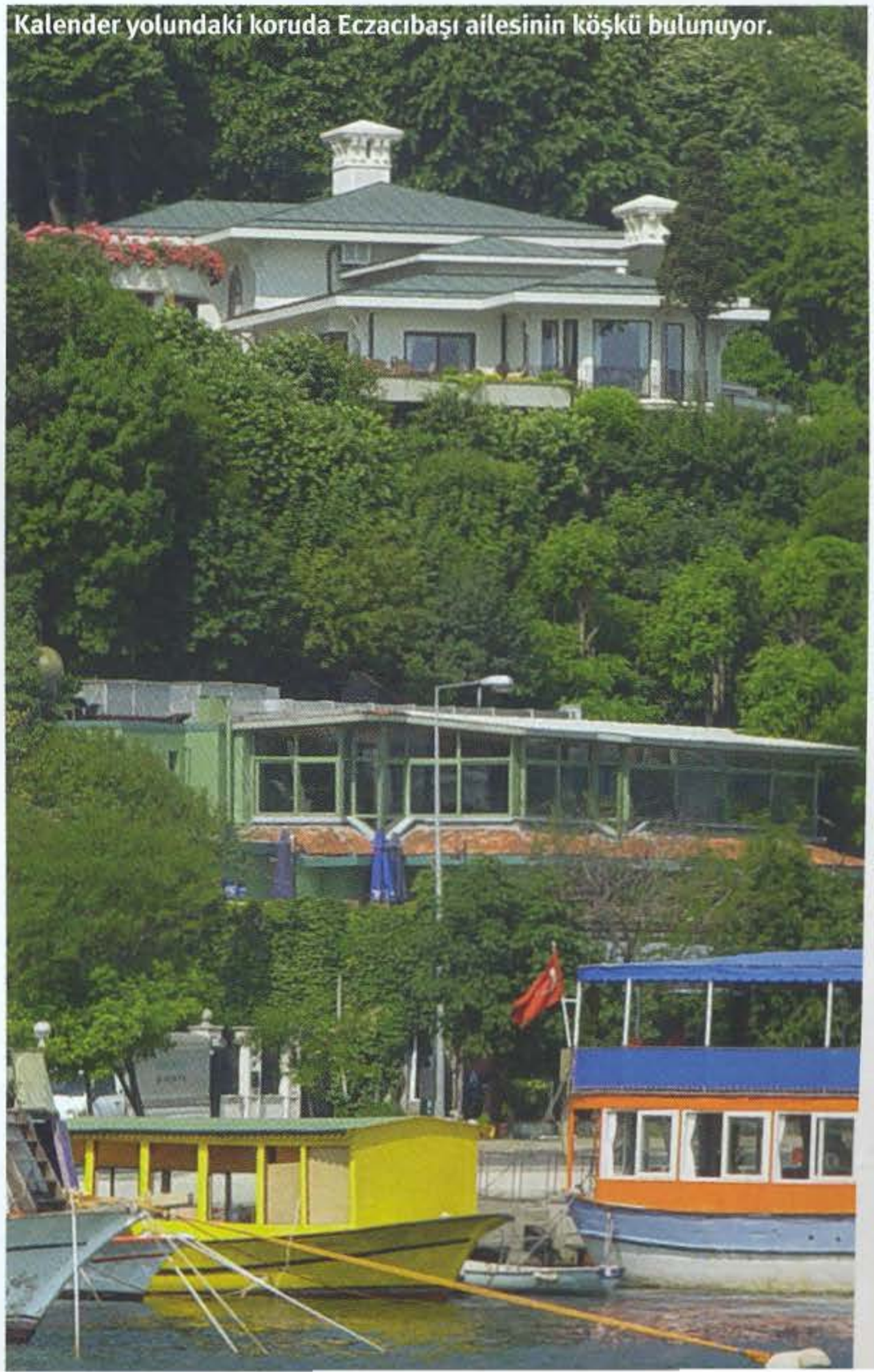
Yeniköy'ün kuzeyinde, Kalender ile birleştiği yerde bulunan **Avusturya Konsolosluğu,** geçmişte **Cezayirliyan Yalısı'ymış.** Yalı, 1883 yılında politik antlaşmaları sağlamlaştırmanın en iyi yolunun değerli bir gayrimenkul hediye etmek olduğu zamanlarda, **Sultan II. Abdülhamid** tarafından **Avusturya-Macaristan İmparatoru I. Franz-Joseph'e** hediye edilmiş. **I. Dünya Savaşı'nın** sonunda eşyalarının çoğu satılmış. Kısa bir süre İngilizlerin mülkiyetine geçmiş. Daha sonra tekrar Avusturyalıların eline geçen yalı, **II. Dünya Savaşı** sırasında Avusturya, Almanlar tarafından ilhak edilince Almanlar'a verilmiş. Sonra tekrar Avusturyalılar'ın eline geçmiş. Şu anda konsolosluk ve kültür merkezi olarak kullanılıyor.

Eski bir posta kutusu

Avusturya Konsolosluğu

Kalender yolundaki koruda Eczacıbaşı ailesinin köşkü bulunuyor.

NASIL GİDİLİR?

Yeniköy'e vapur seferleri (*www.ido.com.tr*) çok sık değil. Özel Boğaz seferleri Yeniköy'de duruyor. Ayrıca, Kabataş ve Beşiktaş'tan kalkan ve sahil yolunu takip eden otobüslerle de ulaşabilirsiniz bu semte. Beşiktaş'tan kalkan 40B no'lu otobüs ise İstinye Park'a gidiyor.

NEREDE YENİR?

Canape
Köybaşı Caddesi No. 88
Yeniköy
Tel: 0212 262 06 20
Kafe, ev yapımı kekleri ve lezzetli limonatası ile ünlü.

Circle Restaurant & Café-Bar
Köybaşı Caddesi, Daire Sokak No. 5/A, Yeniköy
Tel: 0212 262 84 55
www.circle.com.tr
İtalyan yemekleri ve özellikle pizzası ile ünlü olan bu modern restoran, eski bir yalıda yer alıyor. Manzara ve dekorasyon gayet güzel.

Circle Restaurant & Café-Bar

Deniz Park

Deniz Park
Daire Sokak No. 9A, Yeniköy
Tel: 0212 299 26 52
Harika Boğaz manzarasına sahip eski bir yalının ev sahipliğindeki balık restoranı, mezeleriyle de iddialı.

Emek Mantı Evi
Köybaşı Caddesi No. 218
Yeniköy
Tel: 0212 262 69 81
www.emekmanti.com
Mantısı meşhur mekan, menemen ve sahanda yumurta servislerinin yapıldığı kahvaltısıyla da rağbet görüyor.

Fish Var Balıkçı
İstinye Caddesi No. 26, İstinye
Tel: 0212 277 25 82
www.fishvar.com.tr
Makul fiyatlar ödeyeceğiniz balık restoranında var ama alkol servisi yok.

Gazebo Café & Restaurant
Köybaşı Caddesi No. 175
Yeniköy
Tel: 0212 299 84 87
www.gazebo-ist.com
Balık menüsüne dünya mutfaklarından ilavelerle çeşitlilik katan deniz kıyısındaki bir restoran. Özellikle haftasonları gelmek isteyenlere rezervasyonun şart olduğunu hatırlatalım.

İskele Çay Bahçesi
İskele Meydanı No. 3, İstinye
Tel: 0212 229 82 58
Ön sıralara oturduğunuzda Deli Fuad Paşa Yalısı'nı seyretme imkanı yakalayacağınız çay bahçesi. Girişindeki muhteşem çeşmeye göz atmayı unutmayın.

Takanik

Takanik Balık
İskele Sokak No. 3
Yeniköy
Tel: 0212 299 82 33
www.takanik.com.tr
Vapur iskelesinin yakınlarında ama deniz manzarası yok. Bu küçük balık restoranında, taze balığın yanı sıra yengeç ve diğer deniz ürünlerini makul fiyatlara tadabilirsiniz.

Gazebo Café & Restaurant

Yelken Restaurant

Tarihi Yeniköy Börekçisi
Köybaşı Caddesi No. 154
Yeniköy
Tel: 0212 262 25 69
Tarihi börekçinin geleneksel, güler yüzlü servisi hala devam ediyor.

Tribeca
Kapalı Bakkal Sokak
No. 5, Yeniköy
Tel: 0212 223 99 19
Arka sokaklarda yer alan Tribeca, özellikle New York'u sevenler için biçilmiş kaftan.

Yelken Restaurant
Köybaşı Caddesi No. 71
Yeniköy
Tel: 0212 262 94 90
www.yelkenrestaurant.com
Şık ve modern döşenmiş balık restoranının menüsünde paella'nın da dahil olduğu uluslararası tatlar bulmak mümkün.

Yeniköy Kahvesi
Tel: 0212 299 38 10
www.yenikoykahvesi.com
Ana caddeden merdivenlerle çıkılan, asmaların gölgelediği çay bahçesinde ev yapımı limonatayı tatmayı unutmayın.

Yeniköy sahiline dizili balık restoranlarında
en taze deniz ürünlerini bulabilirsiniz.

Terapi Merkezi

Kalender, Tarabya ve Kireçburnu

Eski Türk filmlerinin vazgeçilmezi olan Tarabya'ya gelirken rastlayacağınız Huber Köşkü'ne bir bakın. Detaylardaki zarafeti beyninize nakşedin. Tarabya ormanın, denizin ve tüm canlıların uyum içinde yaşaması için bahşedilmiş bir semt. Yeşilin her tonunun maviyle cilveleştiği bu olağanüstü güzellikte, Tarabya Oteli'nin hantal yapısının gözünüzü rahatsız etmesine izin vermeyin yeter.

Kalender'in isminin bir zamanlar burada var olduğu söylenen bir derviş tekkesinden geldiği söylenir. Bununla beraber, ismin **Sultanahmet Camii**'nin inşaat sorumlusu **Kalender Çavuş**'un XVII. yüzyılda burada yaptırdığı yazlık saraydan gelmiş olma ihtimali de yüksek. Bu yazlığın yerine XVIII. yüzyılda **Kalender Kasrı** yapılmış. **Sultan III. Ahmed**'in sadrazamı **Damat İbrahim Paşa** tarafından yaptırılan saray XIX. yüzyılda restore edilmiş ama günümüze sadece bahçe duvarları kalmış.

"Therapeia'nın tepelerinden şehre giden o upuzun yol, köşklerden şehir merkezine mobilyaları taşıyan kağnılarla doluydu."

Sweet Waters, Harold Nicholson, 1921.

Auguste Huber'in eşi.

Huber Köşkü

Kalender'deki *Art Nouveau* tarzı Huber Köşkü ve bahçesi ismini XIX. yüzyıl sonlarında Osmanlı'ya silah satan **Mauser ve Krupp** firmasının temsilcisi olan **Auguste Huber**'den almış. Uzun yıllar **Fransız Kız Okulu** olarak kullanılan köşk, 1985'te Kenan Evren döneminde restore edildi ve **Cumhurbaşkanlığı Yazlık Köşkü** olarak kullanılıyor. Rivayete göre: **III. Napolyon**'un eşi **İmparatoriçe Eugenie** ve **Sultan Abdülaziz** arasında bir aşk yaşanmış. Huber Köşkü bu yasak aşkı bilen imparatoriçenin nedimesine sus payı olarak verilmiş. Tüm ihtişamına rağmen binanın mimarı tam olarak bilinmiyor ancak ünlü İtalyan mimar **Raimondo d'Aronco** tarafından yapıldığı sanılıyor.

Tarabya'nın ismi hakkında rivayetler çeşitli. Bizans zamanında **Therapeia** (Terapi Yeri) adının verilmesi bir zamanlar bu bölgede olan ama XIV. yüzyılda meydana gelen deprem nedeniyle ortadan kalkan şifalı sulara bağlanıyor. Kimileri ise V. yüzyılda **Patrik Attikos**'un buraya sağlıklı havası ve şifalı sularından ötürü Therapia adını uygun gördüğünü söylüyor. Kafaları daha da karıştıralım: **Sultan II. Selim** burada yediği balıktan çok memnun kalmış, **Sadrazam Sokullu Mehmed Paşa**'ya bir saray yaptırmış, adını "**Tarabiye (Keyif)**" koymuş.

Tarabya'da bir zamanlar büyük bir Rum nüfusunun yaşadığının göstergesi olarak **Ayia Paraskevi** (Sümer Korusu'nun girişinde) ve **Ayia Konstantin** kiliseleri ile kapanmış bir **Rum İlkokulu** var. İstiklal Caddesi üzerindeki tarihi **Tokatlıyan Oteli**'nin (sy. 459) yazlığı 1954'te yanmış. Onun olduğu yere yapılan **Grand Tarabya Oteli**'ndeki restorasyon çalışmaları yıllardır devam ediyor.

Eski Huber Köşkü günümüzde Cumhurbaşkanlığı Yazlık Köşkü olarak kullanılıyor.

Tokatlıyan Ot

Alman Konsolosluğu Yazlığı.

Yazlık Sefaretler

Kayzer II. Wilhelm

XVIII. yüzyılda elçiliklerin çoğu yaz sığınaklarını Büyükdere ve Tarabya civarında yaptırmışlar. Fener civarında yaşayan bazı Rumlar da burada yazlık ev edinmişler. **İngiliz Konsolosluğu**'nun yazlık köşkü 1911'de tamamen yanmış.

II. Abdülhamid'in çocukluğunu geçirdiği köşk Osmanlı donanmasının yeniden yapılanmasına katkılarından dolayı **Kayzer II. Wilhelm**'e hediye edilmiş. Şimdi ise **Alman Konsolosluğu** tarafından yazlık bina olarak kullanılıyor. Belçikalı mimar **Cingria** tarafından tasarlanan köşk, 1990 senesindeki restorasyonu sırasında orijinalliğini kaybetmiş. Bina büyük bir koru içinde yer alıyor. Korunun tepesinde Çanakkale Savaşı'nda hayatını kaybeden 265 Alman askerinin mezarları ve onların anısına yapılmış bir anıt var. Kayıtlara göre **II. Mahmud** 1829'da burada kurulan askeri bir kampta kalmış ve **Mareşal Helmut Von Moltke**'den (1822-1888) Osmanlı ordusunun yeniden yapılandırılması için yardım almış.

Tarabya'dan Kireçburnu'na giderken iki tane yazlık köşke rastlıyorsunuz. **İtalyan Konsolosluğu**'na ev sahipliği yapan ilk köşk, 1908 senesinde **Raimondo d'Aronco** tarafından yapılmış. **Sultan II. Abdülhamid** tarafından **Karadağlı Prenses Elena**'ya düğün hediyesi olarak verilmiş. Köşkteki restorasyon oldukça yavaş ilerliyor. Biz içine girdiğimizde üst katlarına çıkmak mümkün değildi.

İtalyan Konsolosluğu Yazlığı

Fransız Konsolosluğu yazlık binası Eflak **Boğdan Voyvodası** Fenerli Rum **Prens Alexander İpsilanti**'ye ait olan binadaymış. Voyvoda'nın ölümünden sonra tüm mal varlığına devlet el koymuş.
Fransızlar, İngilizlerin İstanbul'a saldırmalarını engelleyince **Sultan III. Selim** binayı **Napolyon Bonapart'a** hediye etmiş. Bina maalesef 1913'te büyük ölçüde yanmış ve orijinal yapıdan sadece çok az bir kısım günümüze ulaşmış. **Marmara Üniversitesi Fransızca Kamu Yönetimi** bölümü şimdilik burada eğitim veriyor. Fener Rum Patriği'nin rezidansı da Tarabya'da bulunuyor.

Zehir

Antik çağlarda Tarabya'nın adı "**Zehir**leyen" anlamına gelen "**Pharmakeus**" muş. Kıskanç bir büyücü olan ve aşığı **Jason** (sy. 373) tarafından burada terkedilen **Medea** onu öldürmek için zehrini denize akıtmış. Diğer bir hikayeye göre ise bir büyücü buradan geçmekte olan **Argonatları** öldürmek amacıyla içme suyunu zehirlemiş ama tanrıçalar **Hera** ve **Athena** suyu temizleyerek bu hain planı bozmuşlar.

Kireçburnu

Adını, Fatih Sultan Mehmed'in Rumelihisarı'nı yaptırmak için kullandığı kireçleri temin ettiği yatakların burada olmasından ve biçim olarak burna benzemesinden alır. Ama en önemlisi, sahildeki yolculuğunuz devam ederken Karadeniz'in girişinin ilk kez gözlerinizin önüne serildiği yer olmasıdır. Bir de Boğaz'ın girişindeki devasa elektrik direkleri ve telleri olmasa, manzara çok daha güzel olacak.

Kireçburnu sahilinde ahşap mimarinin güzel örnekleri var.

Raimondo d'Aronco'nu yaptığı Dikranyan Yalısı

Ural Ataman

Klasik Araba Müzesi

63 araçlık nefis bir koleksiyona sahip bu küçük müze (*Nuripaşa Caddesi, No. 81 Ferahevler Tel: 0212 299 45 39, www.atamanmuseum.com*) sadece cumartesi günleri açık. Erkek çocukları ve babaları için ideal bir mekan. Kıyıdan biraz içeride, Metin Oktay Spor Tesisleri'nin karşısında yer alıyor.

NASIL GİDİLİR?

Kabataş ve Beşiktaş'tan kalkan ve sahilden giden otobüslere binebileceğiniz gibi, 4. Levent metro durağından kalkan minibüslerden de yararlanabilirsiniz.

NEREDE YENİR?

Tarihi Ali Baba Balık Lokantası
Kireçburnu Caddesi No. 20, Kireçburnu
Tel: 0212 262 08 89
www.tarihialibaba.com
Ali Baba, Karadeniz manzarası ve beğenilen balık çeşitleri ile 1920'den beri hizmet veriyor. Kılıç balığının çok popüler olduğunu belirtelim.

Fide Cafe

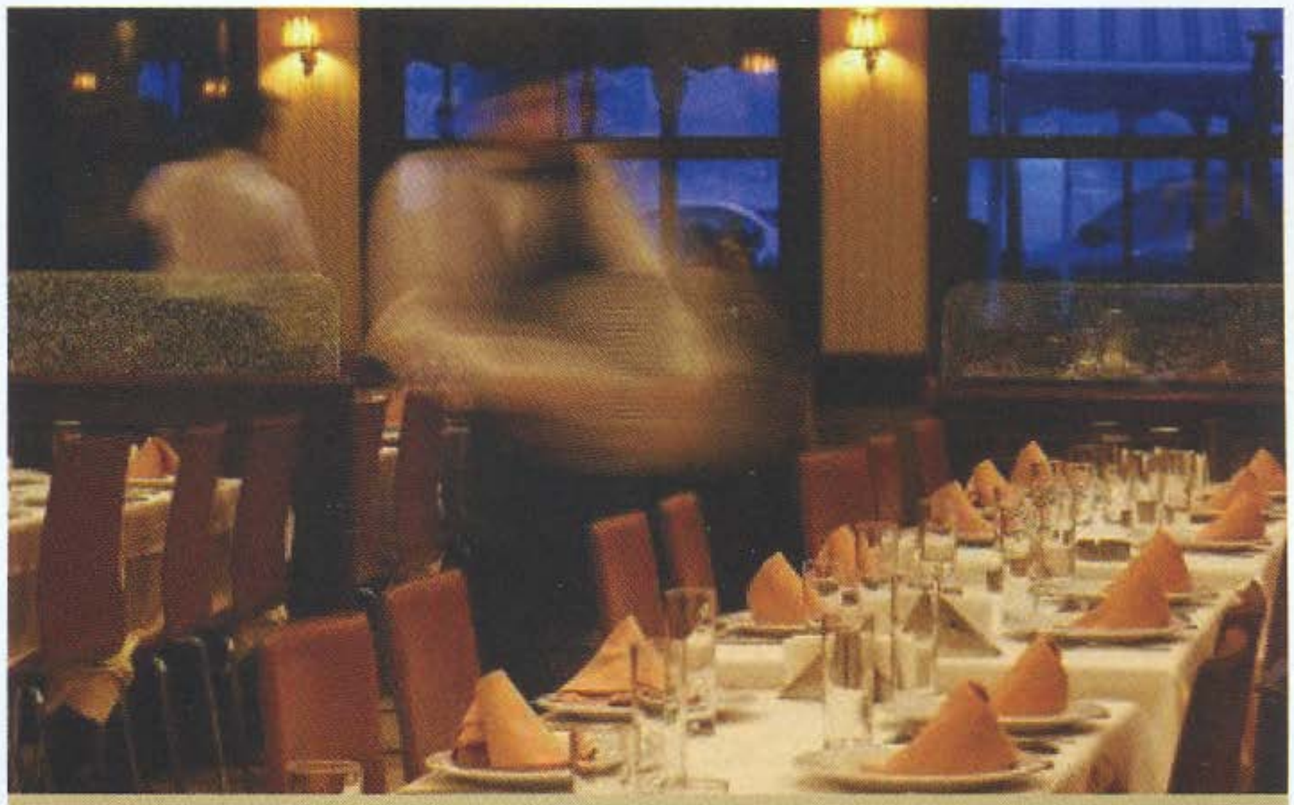
Fide Café
Haydar Aliyev Caddesi No. 174/B
Tarabya
Tel: 0212 299 90 00
Çok hoş bir ortamda, kendinizi Bebek ya da Alaçatı'daki kafelerden birinde hissedeceksiniz. Pasta ve kurabiye konusunda iddialı olan mekandaki yemekleri de deneyebilirsiniz.

Filiz
Kefeliköy Caddesi No. 80, Tarabya
Tel: 0212 26 05 44
www.filizrestaurant..com.tr
Deniz kıyısındaki balık restoranının en popüler yemeği lüfer fileto, meze olarak da patlıcan salatası.

Kıyı
Kefeliköy Caddesi No. 126, Tarabya
Tel: 0212 262 00 02
www.kiyi.com.tr
Şehrin en gözde balık restoranlarından Kıyı uzun yıllardır hizmet veriyor. Genelde taze mevsim balıklarının menüde olduğu mekanın duvarlarını sanat eserleri ve fotoğraflar süslüyor.

Kıyı

Set Balık Lokantası
Haydar Aliyev Caddesi No. 18, Kireçburnu
Tel: 0212 262 04 11
Karadeniz manzaralı restoran mükemmel servisi ve dost ortamı ile uzun yıllardır tanınıyor. Patlıcanlı levrek ise spesiyallerinden.

Tarihi Kireçburnu Fırını
Kireçburnu Caddesi No. 21
Kireçburnu
Tel: 0212 262 10 59
50 seneyi aşkın bir süredir nefis börekleri ve diğer hamur işlerini pişirmeye devam eden bu tarihi mekan, Sakıp Sabancı'nın da favorileri arasındaydı.

Le Pêcheur
Yeniköy Caddesi No. 80, Tarabya
Tel: 0212 262 70 70
www.lepecheurrestaurant.com
Bir balık restoranı için oldukça nadir görülebilecek bir mimariye sahip restoran --denizin üstünde oturan çokgen bir bina- aynı zamanda menüsüyle de ilgi çekiyor. Paella, midye ve tempuranın tadına bakın. Girişteki balık akvaryumu ise balıkların tazeliğinin delili.

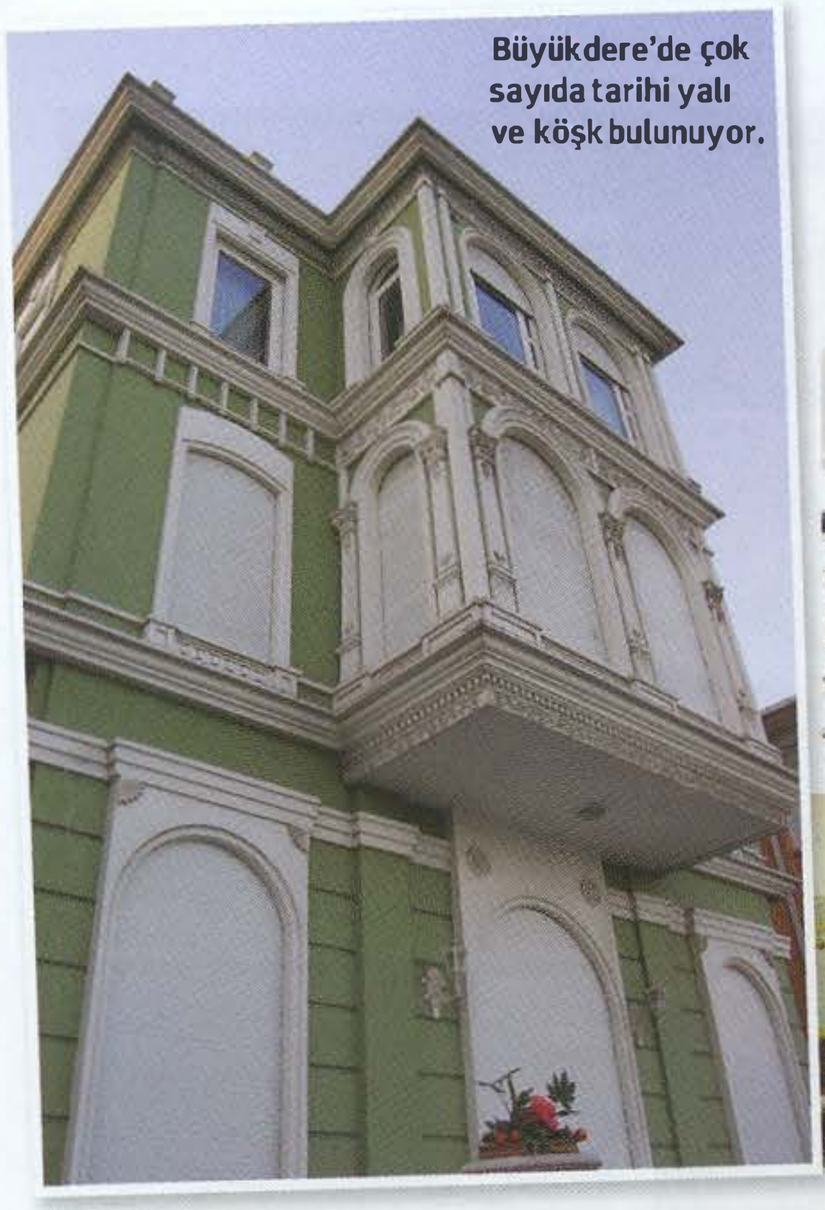

Asırlar Sonra Bir Arada

Büyükdere ve Sadberk Hanım Müzesi

1980 yılında Türkiye'nin ilk özel müzesi, eskiden çok gözde bir sayfiye olan Büyükdere'de açıldı. Vehbi Koç'un eşi Sadberk Hanım'ın yaşamı boyunca topladığı geleneksel el işlerinden oluşan koleksiyonunu sergilemek üzere, Azaryan Yalısı'nda açılan müze, daha sonra XVI. ve sonraki yüzyıllara ait değerli eşyalar, giysiler ve kumaşlarla genişletildi.

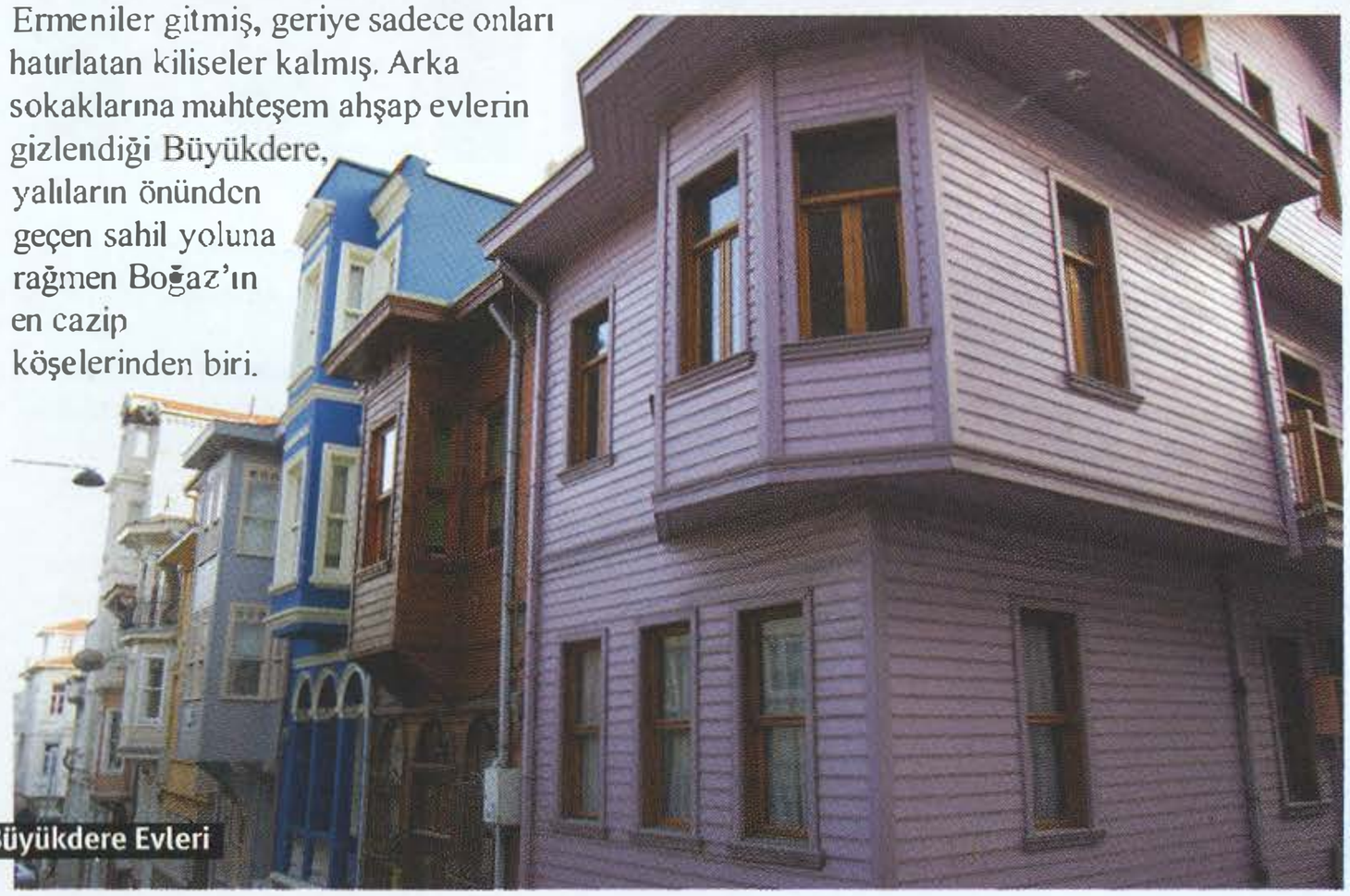

Büyükdere'de çok sayıda tarihi yalı ve köşk bulunuyor.

Piyasa Caddesi

Eski bir fotoğrafta Büyükdere.

Büyükdere'nin adını aynı isimli koyun girişindeki bir dereden aldığı söyleniyor. Burada denize dökülen **Bakla Deresi**'nin olduğu yere antik çağlarda "**Derin Körfez**" anlamını taşıyan "**Bathykolpos**" denirmiş. **I. Haçlı Seferi**'ne katılan askerler, 1096 yılında Filistin'e giderken Boğaz'ı geçmeden önce burada mola vermişler. XVII. yüzyılda çoğunlukla Rum ve Ermenilerin yaşadığı bu yemyeşil beldenin nefes kesen güzelliği **Evliya Çelebi**'nin de gözünden kaçmamış ve ünlü seyyah anılarında burayı detaylarıyla anlatıp tarihe not düşmüş. Bugün yapılaşmanın yoğun olduğu semtteki Rum ve Ermeniler gitmiş, geriye sadece onları hatırlatan kiliseler kalmış. Arka sokaklarına muhteşem ahşap evlerin gizlendiği Büyükdere, yalıların önünden geçen sahil yoluna rağmen Boğaz'ın en cazip köşelerinden biri.

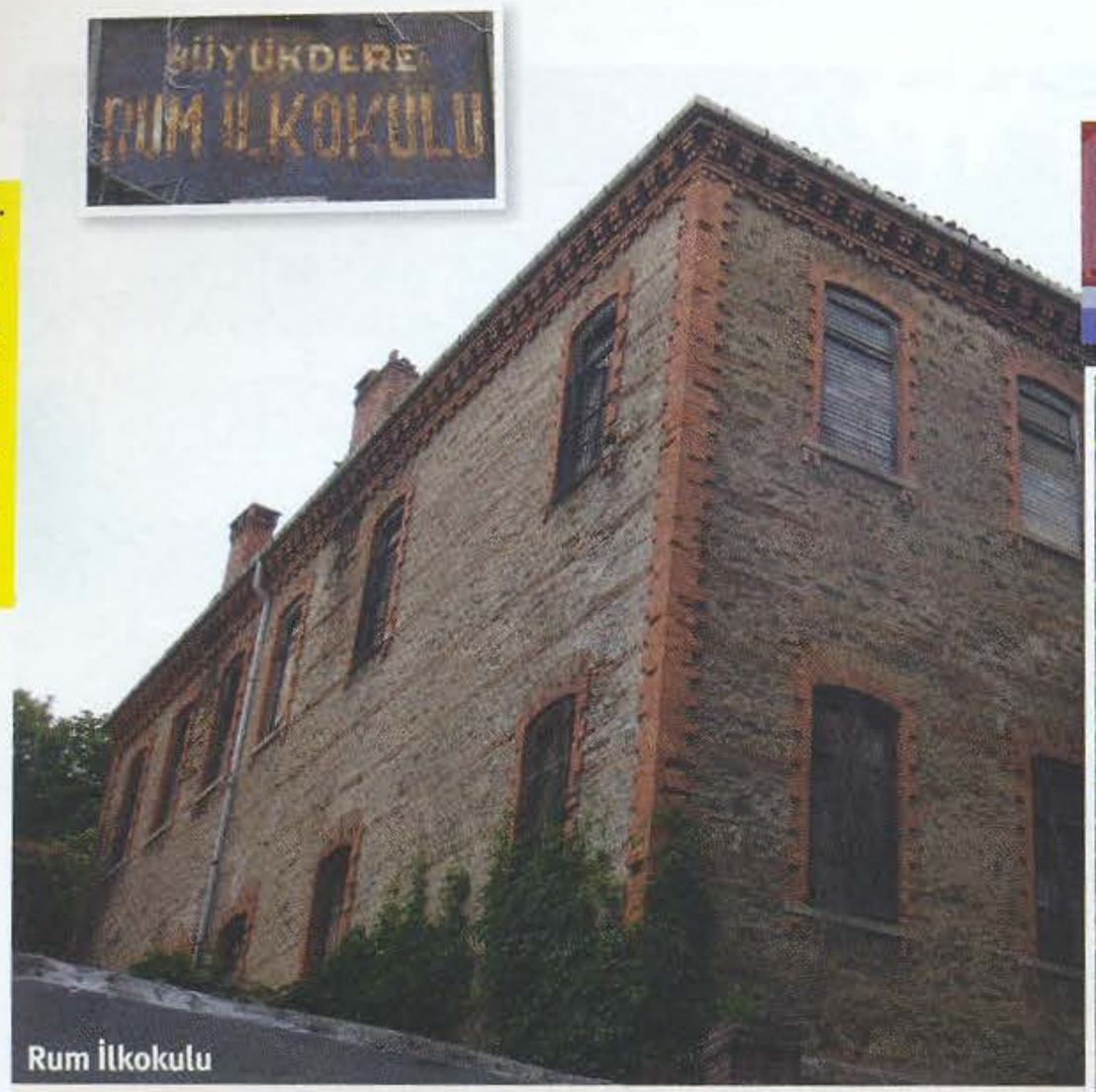

Büyükdere Evleri

Yaz Sığınakları

Tarabya gibi Büyükdere'de de konsolosluklara ait yazlık binalar var. Sadberk Hanım Müzesi ile Büyükdere'nin merkezi arasında büyüleyici bir binaya rastlarsınız. Neoklasik tarzda yapılmış bir yaz evi olan **İspanya Konsolosluğu** veya diğer adıyla **Ruan do Bulinyi Sarayı, Fransisken** keşişler tarafından yapılmış. 1783 yılındaki bir kolera salgınından sonra İspanyollara verilmiş. Orijinal bahçesi sahil yolu yapımında istimlak edilmiş.
Fransiskenlerin 1866 yılında inşa ettikleri **Immaculate Conception (Günahsız Gebelik) Kilisesi** biraz ileride, Tarabya'ya giden sahil yolunun hemen arkasında bulunuyor. Kilise Santa Maria Manastırı'nın bir parçası. Sadberk Hanım Müzesi'nden Sarıyer'e doğru yürürseniz 1840 yılında **General Nikolay Ignatyev** için inşa edilen ancak daha sonra **Rus Konsolosluğu** olarak kullanılan binayı göreceksiniz. Halk arasında "**Kurnaz Paşa**" olarak ad takılan generalin en büyük arzusu Boğazları Rusya'nın kontrolüne sokmakmış. Bunda başarılı olamadığı için ruhunun hala konsolosluk binasında dolaştığı söyleniyor. Eğer doğruysa bile köşkün terkedilmişliği ve bahçenin bakımsızlığının verdiği hüzün generalin ruhunun çoktan kaçmasına neden olmuştur. Keşke restore edilse.

Rus Konsolosl

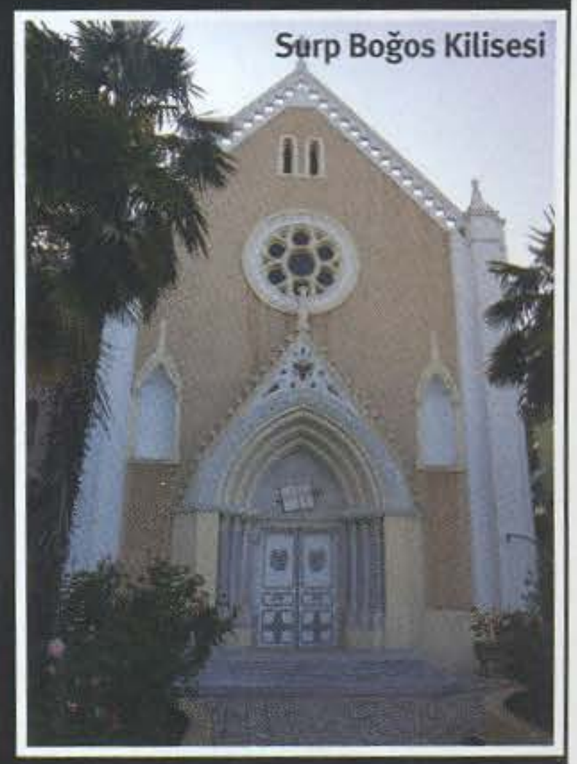

İspanya Konsolosluğu

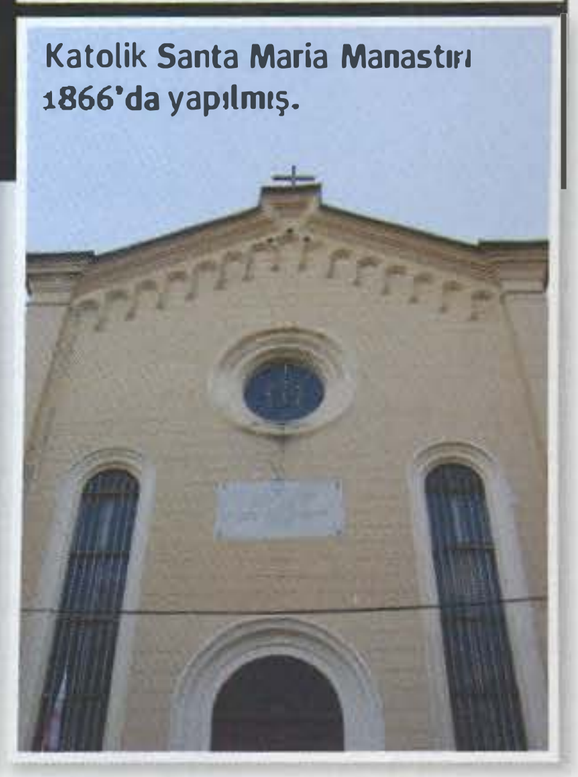

Rum İlkokulu

Ayia Paraskevi Rum Kilisesi

Surp Boğos Kilisesi

Katolik Santa Maria Manastırı 1866'da yapılmış.

Kiliseler

İspanyol Konsolosluğu'nun yanındaki **Surp Boğos Kilisesi** 1847 senesinde **Ermeni Katolik** şapeli olarak inşa edilmiş ancak cemaate yetersiz gelmeye başlayınca 1893 yılında *Gotik* tarzda bir kiliseye çevrilmiş. Biraz içerilere doğru giderseniz, XVII. yüzyıldan kalan Rum kilisesi olan **Ayia Paraskevi**'ye rastlarsınız. Kilise daha önce yapılmış başka bir kilisenin yerine inşa edilmiş. Bugün gördüğünüz yapı daha modern çizgilere sahip ve parke taşlı, ağaçlıklı avlusuyla çok hoş. Kilisenin arkasında bulunan eski Rum İlkokulu öğrenci cıvıltılarından yıllar önce mahrum kalmış. Kaderiyle bir başına, yıkılmayı bekliyor. Okul "Mektep Sokağı" olarak artık sadece tabelalarda yaşıyor.

Müzenin çini koleksiyonu.

Sadberk Hanım Müzesi

Eğer bu küçük ve muhteşem müze (*Tel:0212 242 38 13, www.sadberkhanimmuzesi.org.tr, çarşamba günleri kapalı*) Sultanahmet'te olsaydı ziyaretçiler kapıdan taşardı. Ama fazla ziyaretçisi olmadığından sadece size ait olduğu duygusuyla geziyorsunuz.

Müzeye ev sahipliği yapan ahşap Azaryan Yalısı, XX. yüzyılın başlarında **Osmanlı Parlamentosu** mebuslarından **Manuk Azaryan Efendi** tarafından yaptırılmış. 1950'li yıllarda Koç ailesi tarafından satın alınmış ve uzun yıllar ailenin yazlığı olarak kullanılmış ve Türkiye'nin ilk özel müzesine dönüştürülmüş. Zamanla sergilenen eserlerin sayısı artmış. 1988 yılında yanındaki yalıyı eski haline uygun olarak restore edip müzeye dahil etmişler.

Azaryan Yalısı'nda Türk ve İslam sanatı, Osmanlı'da yaşam gözler önüne serilirken ikinci bina kronolojik olarak sergilenen arkeolojik eserlere ev sahipliği yapıyor. Birinci bölümde **sünnet, nişan, lohusa odası**, kına gecesi gibi gelenekler canlandırılarak gösteriliyor. Zarif işlemeler, renkli Osmanlı kıyafetleri ve XVII. yüzyıldan kalan el oyaları, özellikle hercai menekşe şeklindekiler, gezenlerde hayranlık uyandırıyor. Müze, ülkedeki en iyi XVI. yüzyıl **İznik çini** ve **seramik koleksiyonlarından** birine de sahip. Boğaz'ın karşı tarafında, **Beykoz**'daki cam atölyelerinde (sy. 554) üretilen cam el sanatlarını görmeden müzedeki gezinizi bitirmeyin. **Selçuk, Memluk, Safevi** dönemlerinden ve diğer İslam eserlerinden örnekler sunan müzede zaman zaman geçici sergiler de yer alıyor.

Müzenin girişinde solda bulunan **Sevgi Gönül** kanadında Neolitik çağdan Bizans dönemine kadarki döneme tanıklık etmenizi sağlayacak şahane parçalar var. Burada çivi yazısı tabletlerini, Frigya kaselerini, cam parfüm şişelerini, Roma yağ kandillerini ve para ile mücevher koleksiyonlarını görebilirsiniz. Sergilenen eserlerin çoğu **Hüseyin Kocabaş** tarafından toplanmış. Bu bölümü gezerken kendinizi Frigya veya Roma dönemlerinin kudretli asilleriyle sohbet edermiş gibi hissetmeniz işten bile değil.

Sadberk Koç'un kızı Sevgi Gönül'ün çabalarıyla ülkemizden yurtdışına kaçırılan eserlerden bazıları, ait oldukları topraklara geri kazandırılıp müzenin 25. kuruluş yıldönümünde **"Asırlar Sonra Bir Arada"** sergisinde sanatseverlerle buluşturuldu.

Sadberk Hanım Müzesi, tüm objelerin son derece zarif bir profesyonellikle sergilendiği, Türkçe açıklamaların yanında İngilizce etiketlerin de olduğu ender müzelerden biri. Bu yüzden yurt dışından gelen misafirlerinize övünerek gezdirebilirsiniz. Müzenin güzel bir dükkanı da bulunuyor.

1988'de "Europa Nostra" ödülünü alan müze eski Yunan çömleklerinden Anadolu işlemelerine kadar değişik zamanlardan farklı kültürlerin hikayelerini sunuyor.

Sadberk Hanım

Seraktar Sadullah Bey'in ortanca kızı olan Sadberk Koç 18 yaşında teyzesinin oğlu Vehbi Koç ile evlenmiş. İyi bir koleksiyoncu olan Sadberk Hanım'ın (1908-1973) topladığı tarihi dokumalar ve işlemeler bu müzenin temelini oluşturmuş. En büyük hayali olan müzenin açılması ölümünden sonra gerçekleşmiş.

NEREDE YENİR?

Café Lamartine
Çayırbaşı Caddesi No. 130/A
Tel: 0212 218 22 55
İstanbul'un büyük hayranlarından Fransız yazar **Alphonse Marie Louis de Lamartine'**in (1790-1869) adının verildiği kafede ev yapımı pastaların tadına bayılacaksınız. Semt merkezinde yer alan kafe harika bir müziğin yayıldığı ortamda ağırlıyor misafirlerini.

Lamartine

Öz Kanatçı Kardeşler
Çayırbaşı Cad. No:306-308 Sarıyer Adliyesi yanı
Tel: 0212 271 75 57
Ambiyans sıradan, **Masada kağıt** örtüler falan ama tavuk kanat, köfte ve salatalar çok leziz. Servis ise samimi ve hızlı.

Pideban
Çayırbaşı Caddesi. No. 3
Tel: 0212 242 19 46
1977'den beri servis veren bu küçük pideci, petrol istasyonun hemen arkasında. Lezzetli pidelerini eski radyolar ve yağ lambaları gibi antikalarla dekore edilmiş salonunda sunuyor.

NEREDE KALINIR?

Fuat Paşa Hotel
Çayırbaşı Caddesi No. 148
Tel: 0212 242 98 60
www.fuatpasa.com.tr
XVIII. yüzyılda inşa edilen yalının ev sahipliği yaptığı, 60 odalı bir otel. Adını yalının sahiplerinden, XIX. yüzyılda **Sultan Abdülaziz'**in sadrazamı olan **Keçecizade Fuad Paşa'dan** almış. Boğaz'da son yıllarda yenilenmiş diğer rakipleri kadar gösterişli olmasa da, tarihi dokusu, harika Boğaz manzarası ve yüzme havuzuyla dikkat çekiyor. Fiyatları gayet yüksek.

Keçecizade Fuad Paşa

Mavi ve Yeşilin Sevdası

Sarıyer, Rumeli Kavağı, Garipçe ve Rumeli Feneri

Sarıyer tüm canlılığıyla İstanbulluları, özellikle deniz ürünlerini sevenleri cezbetmeye devam ediyor. Kimilerinin Telli Baba Türbesi için ziyaret ettiği Sarıyer İstanbul'da mavi ile yeşili bünyesinde barındıran az sayıdaki semtten biri. Yakınındaki Rumeli Kavağı, Garipçe ve Rumeli Feneri'nden Karadeniz'in panoramik manzarasını izleyebilirsiniz.

Sarıyer Orduevi

Sarıyer'in adını nereden aldığı konusunda değişik fikirler var; bazıları bu adın sarı tonundaki toprağından geldiğini söylerken bazıları padişahın sarışın gözdesine ithafla **Sarıyar** olan ismin günümüze Sarıyer olarak ulaştığı görüşünde... Kimileri ise hakkında pek bir şey bilinmeyen evliya **Sarı Baba'nın** ismini adres gösteriyor. Başka bir iddiaya göre isim **Fatih Sultan Mehmed** döneminde yaşamış ve merkezdeki camiye gömülmüş olan iki sarışın askerden (**sarı erler**) geliyor.

Vaftizci Aziz Yahya Kilisesi

Geçmiş yıllarda İranlı ve Arap turistlerin gözdesi olan Sarıyer'de bir balıkçı filosuyla birlikte balık pazarı ve balık restoranları bulunuyor. İskelenin hemen yanında, tarihi 1911'e dayanan kuleli bina, **Sarıyer Orduevi'**ne ev sahipliği yapıyor. Sokaklarda saklanmış, İstanbul'un en hoş ahşap köşklerinden biri olan yapı ise şu anda **Kızılay'**a ait.

Sarıyer'den Rumeli Kavağı'na giderken göreceğiniz **Yeni Mahalle'**nin arka sokaklarında gizlenmiş harika ahşap yapılar var. Bunların arasında XIX. yüzyılda yapılmış ama cemaati kalmadığı için artık kullanılmayan **İoannis Prodromos (Vaftizci Aziz Yahya) Kilisesi** de bulunuyor. Önerimiz: Yeni Mahalle'den yukarı doğru çıkın ve **Havantepe'**den muhteşem Boğaz manzarasının keyfini çıkarın.

Kızılay'a ait olan köşk.

Telli Baba Türbesi

Rumeli Kavağı'na doğru giderken bekarlara eş bulmada yardımcı olduğuna inanılan bir evliya olan ve Telli Baba diye geçen **İmam Abdullah Efendi'**nin türbesinin önünden geçeceksiniz. Buraya gelenler dualarını ettikten sonra türbedeki tellerden bir parça adak teli alıyorlar. İstedikleri gibi bir evlilik yaptıkları zamanda buraya geri gelip teli yerine koyuyorlar. Eskiden burada yaşayan balıkçıların çıktıkları seferlerde kendilerini koruduğuna inandıkları Telli Baba'nın türbesi bugün de çok popüler.

Telli Baba hakkında çok fazla şey bilinmiyor. Tamamen farklı zaman dilimlerinde geçen iki tane hikaye anlatılıyor: İlkine göre İstanbul'un 1453'deki fethi sırasında **Fatih Sultan Mehmed'**in yanında, ikincisine göre ise **Kazaklar** XIX. yüzyılda Rumeli Kavağı'na saldırdıklarında **Sultan II. Mahmud'**un yanında savaşmış Telli Baba. Bazıları da şu anda türbesinin olduğu yere bir tekke yaptırmış bir derviş olduğunu düşünüyor. **Kadiri** tarikatına mensup olduğu, bu tarikatın üyelerinin türbanlarını ve gelinlerin duvaklarını gümüş işlemelerle süslediği, işlemelerde kullanılan bu gümüş teller nedeniyle adına Telli Baba dendiği de rivayetler arasında.

Kuş Gözlemcileri İçin Bir Cennet

Bu bölge, göçmen kuşların kışın yaşadıkları Afrika'ya giderken ya da yazın Karadeniz'in kuzeyine göç ederken geçtikleri yol olduğu için dünyanın en iyi gözlem yerlerinden biri. Her sene 40.000 kadar kartalın geçiş yolu burası. Kartalların dışında **şahin, arı şahini, kızıl doğan, bozkır kartalı** da burada gözlenebilen türler arasında. İlkbahar, kuşları Rumeli Feneri'nden gözlemek için en iyi zaman. Sonbaharda ise **Beykoz**'daki **Toygar Tepe, Kavacık**'taki **Koç Parkı** ve **Çamlıca Tepesi** gözde yerler arasında.

NASIL GİDİLİR?

Kabataş'tan (No. 25E), Beşiktaş'tan (No. 40B) ve Taksim'den (No. 25T) Sarıyer'e düzenli otobüs seferleri var ama özellikle hafta sonları trafik çok yoğun olabilir. 150 numaralı otobüs Sarıyer'den Garipçe ve Rumeli Feneri'ne gidiyor. Trafiğe bulaşmak istemeyenlerdenseniz Kadıköy, Beşiktaş ve Sarıyer'i birbirine bağlayan deniz otobüsleri hakkında daha geniş bilgiyi *www.ido.com.tr* den bulabilirsiniz.

Sarıyer ve **Yeni Mahalle**'de eski İstanbul'dan kalma güzel ahşap evler var.

NEREDE YENİR?

Aquarius
Cami Arkası Sokak No.11
Tel: 0212 27134 34
Balıkçı teknelerine ve Asya yakasının yeşilliğine bakan balık restoranı deneyebileceğiniz yerlerden.

Nuri Baba'nın Yeri
Saray Arkası Sokak, No. 19
Tel: 0212 242 36 64
Arka sokaklarda kalan bu yerde çok lezzetli balık çorbası ve balık sandviçleri var.

Tarihi Sarıyer Muhallebicisi
Yenimahalle Caddesi, No. 23
Tel: 0212 242 17 76
Ürünleri için Zekeriyaköy'deki çiftliklerinden gelen sütü kullanan bu işletme 1928 yılında açılmış.

Tarihi Sarıyer Börekçisi
Yenimahalle Caddesi, No. 50
Tel: 0212 242 15 39
1895 senesinde açılmış tarihi mekanın etli, peynirli, ıspanaklı ve değişik çeşitli böreklerinin tadına bakabilirsiniz.

Rumeli Kavağı

Avrupa yakasında gemilerin son uğrağı olan Kavak, balıkçı limanı ve balık restoranlarıyla öğle ya da akşam yemeği için çok isabetli bir seçim. Adını burada yetişen kavak ağaçlarından veya Türkçe'de "kavak" sözcüğünün aynı zamanda **"kontrol noktası"** anlamına gelmesinden aldığı söyleniyor. Boğaz'dan geçen gemilerinden vergi alabilmek amacıyla **I. Manuel Komnenos** XII. yüzyılda buraya bir kale yaptırmış. Önce **Cenovalılar** sonra da **Osmanlılar** tarafından ele geçirilen bölge, **Sultan IV. Murad** tarafından Boğaz'ın girişini korumak amacıyla bir askeri bölgeye dönüştürülmüş. Biraz daha kuzeye gittiğinizde varacağınız yer ise askeriyeye ait olan **Altınkum** isminde küçük bir kumsal.

Balıkçı Kahraman
İskele Caddesi No. 15
Tel: 0212 242 64 47
Birçok tanınmış kişinin uğrak yeri olan restoran özellikle kalkanıyla ünlü. Manzara ve dekorun sıradan olduğu mekanda yemekler çok lezzetli.

Garipçe

Rumeli Kavağı'na sahilden giderken Garipçe ve Rumeli Feneri'ne Sarıyer'in tepesindeki yoldan ulaşıyorsunuz. Bu yolun üzerinde **Özel Koç Üniversitesi**'ne rastlayacaksınız. Eski zamanlarda, adı **Gyropolis (Akbabalar Şehri)** olan Garipçe'nin rüzgâr tanrılarıyla da yakın bir ilişkisi var, efsaneye göre acımasız rüzgar tanrısının damadı olan kralın sarayı buradaydı ve oğullarıyla birlikte Gyropolis'i her türlü tehlikeden koruyorlardı. İsmi, Rumeli Feneri'ne olan yakınlığından ötürü **"oldukça yakın"** anlamındaki **"Karibce"** nin günümüze değişerek gelmesiyle oluşmuş. Tepede, 1778'den kalma bir kalesi olan köy, sakinliğin, hatta yalnızlığın adresi. Eski ahşap evleri ve balıkçı restoranları Garipçe'ye ayrı bir güzellik katıyor. III. Köprü buradan geçecek. Bozulmadan, yeşil yok olmadan köyü görün.

Asmaaltı

Asmaaltı
Tel: 0212 228 10 70
Deniz ürünlerini tadabileceğiniz bir restoran.

Garipçe Aydın Balık
Tel: 0212 228 18 31
Deniz kıyısında bir balıkçı restoranı.

Garipçe Balıkçısı
Tel: 0212 228 18 69
Karadeniz manzarası eşliğinde balık yiyebilirsiniz.

Garipçe Balıkçısı

Kale

Rumeli Feneri

Deniz fenerinin XVI. yüzyıldan beri burada olduğu düşünülüyor. Rumeli Feneri'nde göreceğiniz **Kocataş** ve **Körtaş**'a Osmanlılar zamanında, yakınlarından geçen gemilerin kazaya uğramasına sebep olmalarından ötürü **"Kanlı Kayalar"** denmiş. Yunan mitolojisine göre bu kayalar, **Jason** ve **Argonotların Altın Post**'u (sy. 373) bulmaya giderken arasından geçtikleri kayalar. 1769'da inşa edilmiş ve 1856'daki **Kırım Savaşı** sırasında yenilenmiş olan 30 metre yüksekliğindeki deniz feneri, boğazın öteki yakasındaki **Anadolu Feneri**'nin bir eşi. İlerideki burunda, 1768 senesinde yapılmış ikiz kuleli bir kaleyi görebilir ve Boğaz'ın tablovari manzarasını beyninize nakşedebilirsiniz. Biz gittiğimizde **Kar Fırtınası** isimli atıyla Süleyman isimli bir beye rastladık. Adeta Fatih Sultan Mehmed edasıyla ortalıkta dolaşıyordu!

Boğaziçi'nde Rumeli Feneri
(Jean Laurens, 1853)

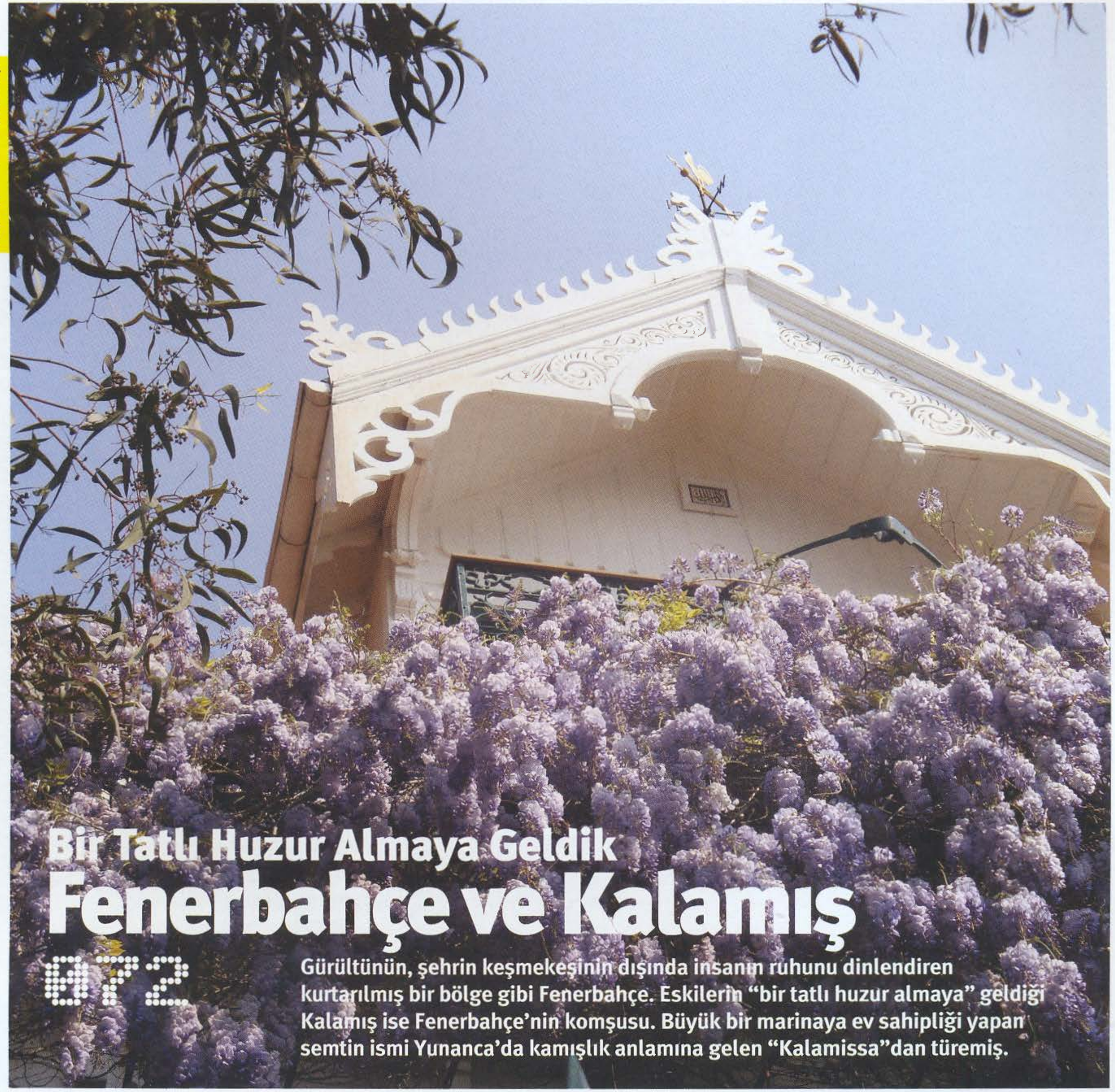
Barınak
Rumeli Feneri İskelesi
Tel: 0212 228 17 00
www.barinakrestaurant.com
Dıştan bakıldığında bir özelliği yok gibi duruyor ama bu küçük balıkçı restoranı kendine özgü atmosferi ve manzarasıyla misafirlerinin mutlu ayrılmasını sağlıyor.

KANLICA İSKELESİ
YAKAM
Dede

BOĞAZİÇİ
(ANADOLU YAKASI)

072 **Fenerbahçe ve Kalamış** *(sy. 472)*
073 **Kadıköy ve Moda** *(sy. 476)*
074 **Bağdat Caddesi ve Sahil Yolu** *(sy. 486)*
075 **Haydarpaşa ve Selimiye** *(sy. 492)*
076 **Kız Kulesi** *(sy. 496)*
077 **Üsküdar, Bağlarbaşı ve Çamlıca** *(sy. 498)*
078 **Kuzguncuk** *(sy. 508)*
079 **Beylerbeyi** *(sy. 516)*
080 **Çengelköy, Kuleli ve Vaniköy** *(sy. 520)*
081 **Kandilli ve Küçüksu Kasrı** *(sy. 528)*
082 **Anadolu Hisarı** *(sy. 538)*
083 **Kanlıca** *(sy. 546)*
084 **Çubuklu ve Hıdiv Kasrı** *(sy. 550)*
085 **Paşabahçe ve Beykoz** *(sy. 552)*
086 **Anadolu Kavağı** *(sy. 558)*

Bir Tatlı Huzur Almaya Geldik

Fenerbahçe ve Kalamış

Gürültünün, şehrin keşmekeşinin dışında insanın ruhunu dinlendiren kurtarılmış bir bölge gibi Fenerbahçe. Eskilerin "bir tatlı huzur almaya" geldiği Kalamış ise Fenerbahçe'nin komşusu. Büyük bir marinaya ev sahipliği yapan semtin ismi Yunanca'da kamışlık anlamına gelen "Kalamissa"dan türemiş.

"Ver Lefter'e,
yaz deftere."

Fenerbahçe tribünlerinden eski bir tezahürat.

Lefter heykeli

Sayılarla Fenerbahçe

- 1907'de kuruldu.
- Cumhurbaşkanlığı Kupası'nı 8 kez kazandı.
- Türkiye Ligi'ni 17 kez kazandı.
- Türkiye Kupası'nı 4 kez kazandı.

Şükrü Saraçoğlu Stadyumu

"Sarı Kanaryalar"ın Fenerbahçe'deki evi. 1908'de inşa edilen stadyum 2006'da 54.000 taraftar alacak şekilde genişletildi. Son derece modern bir donanıma sahip olan yapının altındaki **Fenerium**'dan hediyelik eşya alabileceğiniz gibi buradaki küçük müzeyi de gezebilirsiniz. Ayrıca www.fenerbahce.org sitesine göz atabilirsiniz. Eski başbakanlardan olan Şükrü Saraçoğlu 16 yıl Fenerbahçe Spor Klübü'nün başkanlığını yapmış. Saraçoğlu, Türkiye'deki kültürel mozaiği alt üst eden, azınlıklara karşı hazırlanan **"Varlık Vergisi"**nin de mimarı.

Yoğurtçu Parkı'nın yanında **Lefter Küçükandonyadis**'in (1925- –) heykeli var. Efsane oyuncu Lefter, 615 maçta attığı 423 golle, milli takımda oynadığı 50 maçta attığı 20 golle ve gerçek bir İstanbul beyefendisi olmasıyla, sadece Fenerbahçeliler için değil, tüm futbolseverler için bir kahraman, yaşayan bir efsane. Rekorları **Galatasaraylı Hakan Şükür** tarafından ancak geçtiğimiz yıllarda kırıldı. Adını taşıyan bir sokağın bulunduğu Büyükada'da yaşıyor.

Yeşil bahçeler içinde, nispeten az katlı apartmanların yer aldığı Fenerbahçe, adını burada bulunan fenerden almış. Semtteki bazı eski köşkler, zamana direnip bugüne ulaşmayı başarmış ve geçmiş güzel günleri hatırlatma görevini üstlenmiş. Dikkat çekenlerinden biri Fenerbahçe Parkı'nın yakınındaki Happy Moon's Cafe'nin bitişiğinde yer alıyor; köşkün ahşap ön cephesi bir büstle dekore edilmiş, üst kattaki cumbayı desteklemek için ise parlak, yeşil renkli ejderhalar kullanılmış. Varlıklı kesimin yaşadığı bu bölgede lüks restoran ve kafeler de var.

Ejderhalı köşk eskiden Borsa Et Lokantası'ydı.

Fenerbahçe Parkı

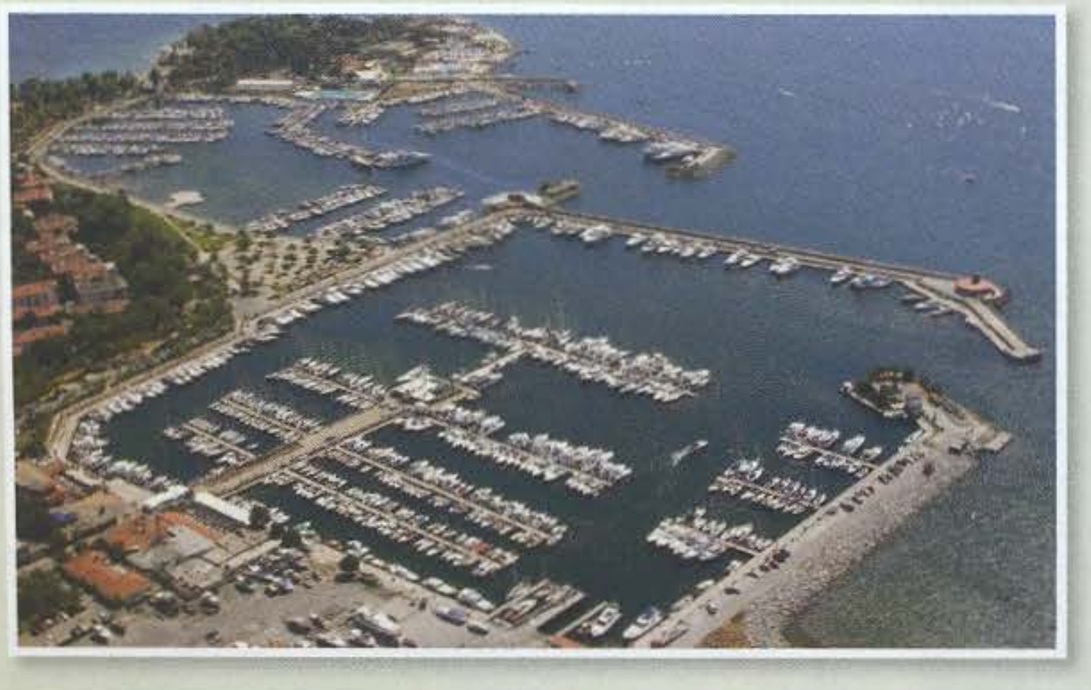
Fenerbahçe Parkı

Kalamış Marina'nın güneyinde, **Bizans imparatorları** ve **Osmanlı padişahları**, belki de mehtabın denizdeki yansımalarını izlemek için saraylar inşa ettirmiş. Marmara Denizi'ne doğru uzanmış bu yarımadanın üstündeki bahçeler XIX. yüzyılda halka açık parka dönüştürülmüş ve çok rağbet gören gezi alanları haline gelmiş. İhmal edilen park, **Çelik Gülersoy**'un 38 yıl genel müdürlüğünü yaptığı **Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu** tarafından 1990 senesinde kurtarıldı. Sarayburnu (sy.202) ve Prens Adaları'na (sy.578) doğru bakıldığında görülen manzara nefes kesen cinsten, özellikle hafta sonları yürüyüş yapmak isteyenlerin vazgeçilmez mekanı. Parkın bir kısmı yabani çiçekleri'n yetiştirilmesi için kullanılıyor.

Kalamış ve Marina

XIX. yüzyıldan kalma **Ayios Ioannis Hrisostomos (Altın Ağızlı Yuhanna) Kilisesi**'ni **Kalamış Marina**'nın tam karşısında göreceksiniz. Kilise adını 344 yılında Antakya'da doğan ve Bizans imparatoru tarafından zorla Fener patriği yapılan Yuhanna'dan alıyor. İyi bir vaiz olduğu için altın ağızlı demişler. Bina dışarıdan pek dikkat çekmese de içindeki ikonlar çok güzel. Narteksindeki İstanbul'u tasvir eden, XIX. yüzyıl yapımı taş baskı muhteşem.

İstanbul'un iki büyük marinasından biri Ataköy'de (sy. 193), daha geniş bir kapasiteye sahip olanı da Kalamış'ta bulunuyor. 1000'den fazla tekneye servis verebilen marinayı, portföyünde Türkiye'deki başka marinalar da bulunan Setur (www.seturmarinas.com) işletiyor.

Ayios Ioannis Hrisostomos (Altın Ağızlı Yuhanna) Kilisesi

NASIL GİDİLİR?

Eminönü veya Beşiktaş'tan Kadıköy'e vapurla gelip deniz kıyısından yürüyebilirsiniz.

NEREDE YENİR?

Belvü Restaurant
Fener Kalamış Caddesi No. 1114/A
Tel: 0216 450 39 60
Deniz kıyısındaki kafe-restoranın çocuklar için oyun alanı ve araba parkı var. Haftasonu yapılan açık büfe brunch'larıyla da ünlü.

Happy Moon's Cafe
Fener Kalamış Caddesi, No. 89
Tel: 0216 550 05 00
www.happymoons.com.tr
Uluslararası mutfağa sahip kafe , büyük bir bahçesi olan eski ve güzel bir köşkte bulunuyor. Pazar brunch'ları keyifli.

Happy Moon's Cafe

Kazancılar Kebapçısı
Münir Nurettin Caddesi, No. 52, Kalamış
Tel: 0216 336 05 05
Adana'da yıllardır hizmet veren restoranın İstanbul'daki bu şubesinde her çeşit kebabı bulabilirsiniz.

Posh
Münir Nurettin Selçuk Caddesi, No. 34, Kalamış
Tel: 0216 550 41 42
Hoş ve keyifli bir ortamda lezzetli yemekler sunuyor. Uluslararası bir menüsü olan restoranda pizza ve spagettinin yanısıra balık ve kebap çeşitlerini de deneyebilirsiniz.

Romantika

Romantika
Fenerbahçesi Parkı
Tel: 0216 348 80 56
Parkın içindeki mekanın dışarıdaki masalarında da keyif sürebilirsiniz. Venedik avizesiyle süslenmiş camekan salonda çay ve kek çok lezzetli geliyor insana.

True Blue
Fener Kalamış Caddesi, Marina Karşısı
Tel: 0216 550 51 95
www.truebluelive.com
Ege yemekleri, pazar brunch'ları, yüzme havuzu, sahili ve deniz kıyısındaki güneşlenme platformuyla misafiirlerine komple servis veriyor. Restoranın içinde bir de zeytin ağacı var.

NEREDE KALINIR?

Park Residence
Dalyan Atlıhan Sokak No. 4, Fenerbahçe
Tel: 0216 345 71 40
www.parkresidence.com.tr
Bu yüksek bina dışarıdan bakıldığında pek de cazip gelmeyebilir ancak birkaç kişinin kalabileceği daireleri her türlü ihtiyacı karşılayacak şekilde döşenmiş. Parka ve marinaya ise sadece yürüme mesafesinde.

Körler Ülkesi
Kadıköy ve Moda

Kadıköy bir zamanlar Bizans'a Boğaz'ın karşısından bakan bir yerleşimmiş. Kalkedon adıyla M.Ö. 635 yılında kurulmuş ve Bizans'dan çok daha önce Türklerin eline geçmiş. Büyük bir öğrenci nüfusuna sahip olan Kadıköy, çarşısı, barlar sokağı ve gece hayatı ile çok canlı. Hemen yanıbaşındaki Moda, İstanbul'un en hoş yerleşimlerinden biri.

Kadıköy sahili

Kadıköy'e vapurla geldiğinizde önce Almanlar tarafından yapılan ve döneminin mimari özelliklerini taşıyan görkemli **Haydarpaşa İstasyonu**'nu görüyorsunuz. İskele civarında gözlerinizin hayranlıkla bire kamaşmasını beklemeyin, hatta kendinizi göğe doğru yükselen bir beton denizinde karaya oturmuş bir gemi gibi hissebilirsiniz. Bunların içinden sıyrılıp gözünüze çarpan tek bina 1920'lerde inşa edilen ve günümüzde **İstanbul Konservatuarı** olan **Eski Hal Binası**. Tek yapmanız gereken arka sokaklara dalıp sadece yayalara açık caddelerdeki ilginç dükkanlar, sevimli restoranlar ve genelde üniversiteli gençlere hitap eden barların keyfini sürmek. Bu arada, etrafı kolaçan etmeyi de unutmayın; XIX. yüzyıldan kalma kiliselere rastlamanız an meselesi.

Eski bir fotoğrafta Kadıköy İskelesi.

Türkbalon

Eski Hal Binası'nın yanındaki **Atatürk Heykeli,** 1928'deki **Harf Devrimi**'ni anlatıyor. Bu büyük adım, Batı'ya uyumu sağlarken Osmanlı tarihini arşivlere mahkum etti ve Cumhuriyet Türkleri'nin tarihle olan ilişkisini kesti. Heykelin arkasında **Kadıköy Kaymakamlık** binası yer alıyor. Rum mimar **Konstantinos P. Kyrkiakidis** tarafından 1913 yılında yapılan bu bina **I. Ulusal Mimarlık Akımı**'nın en güzel örneklerinden biri.

Bu dükkanlarla kaplı labirent caddelerin arasında görülmesi gereken birkaç anıt gizli. Tıpkı New York Wall Street'te olduğu gibi Kadıköy'de de bir **boğa heykeli** var. Heykel, eski adı **Bahariye** olan, trafiğe kapalı Asım Gündüz Caddesi'nin girişinde, **Altıyol**'da yer alıyor.

Kadıköy İskelesi

Sağdaki fotoğraf Eski Hal Binası'nın geçmişteki halini gösteriyor, soldaki ise bugünkünü.

Körler Ülkesi

Efsaneye göre, **Bizans'ın** kurucusu **Byzas'a,** Yunanistan'ın tarihi **Delfi** şehrinde bulunan **Apollo Tapınağı**'ndaki kahin, yeni ülkesini **"körler ülkesinin"** tam karşısına kurmasını söylemiş. Byzas, Haliç ve Boğaz'ın Marmara Denizi ile birleştiği Sarayburnu tarafına vardığında Kalkedon'a bakmış ve **"burada yaşayanlar karşının güzelliğini farketmediğine göre kör olmalılar"** diye düşünmüş. Böylece M.Ö. 667'de, daha sonra Konstantinopolis ve İstanbul olarak adlandırılan şehrini kurmuş.

Kadıköy Timsahı

Kadıköy Çarşısı'nda üzerinde küçük, bronz timsah heykeli olan bir levhaya rastlarsınız. I. yüzyılda yaşamış ünlü coğrafyacı **Strabo** insanların Kalkedon'daki bir pınarda timsah beslediklerinden bahsetmiş.

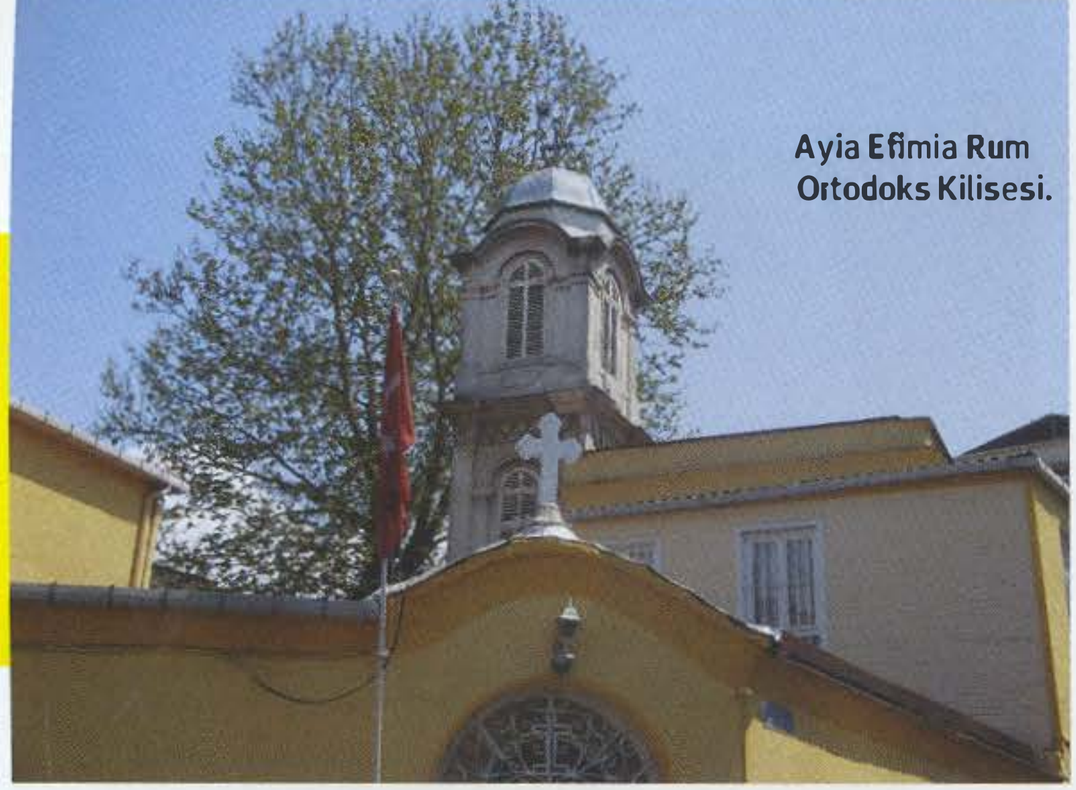

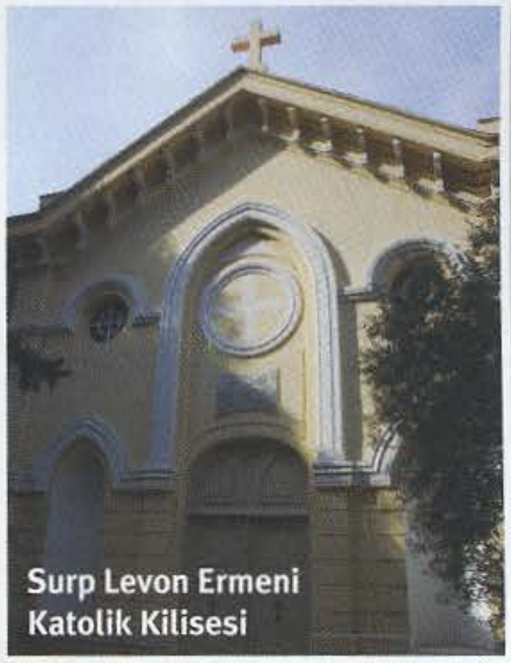

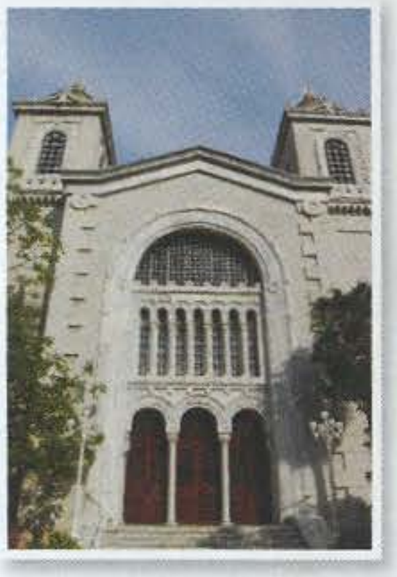
Kadıköy sahili gençlerin en gözde yerlerinden biri.

Ayia Efimia Rum Ortodoks Kilisesi.

Surp Levon Ermeni Katolik Kilisesi

Kiliseler ●●●●

Timsahın olduğu küçük meydandaki kilise **Ayia Efimia Rum Ortodoks Kilisesi**. İlk olarak 1694 yılında yapılmış olmasına rağmen, şu anda gördüğünüz binanın tarihi 1830'lu yıllara dayanıyor. Anlatılan hikayeye göre **Ayia Efimia**, pagan tanrılarına tapınılmasını isteyen yöneticilerin emirlerine uymayan ve Hıristiyanlığa inanmış biriydi. Bu direncinden ötürü 305 yılında ayılara atılmadan önce büyük işkencelere maruz kaldı. Daha sonra ruhunun 451 yılında **Kalkedon**'da toplanan **IV. Ekümenik Konsey**'e geldiğine inanıldı. Bu konseyde iki Hıristiyan grup **Hz. İsa**'nın yaradılışının bir mi yoksa iki kere mi yaradılışı olduğu konusunda anlaşamadılar. Ayia Efimia'nın müdahalesinden sonra, konsül, Hz. İsa'nın hem insan hem de tanrı olduğuna (yani iki yaradılışı olduğuna) karar verdi. Günümüzde olduğu gibi bu tartışma, V. yüzyılda da çok önemliydi. Kalkedon Konsülü'nün resmedildiği XIX. yüzyılın ikinci yarısında yapılmış tablo kilisenin narteksinde görülebilir. VII. yüzyıldaki **Pers İstilası** sırasında Aya Efimia'nın mezarı Tarihi Yarımada'ya taşındı. Bugün röliklerinin (kutsal hatıralar) olduğu söylenen tabut Fener'deki **Rum Ortodoks Patrikhanesi**'nde (sy. 232) bulunuyor.

Ayia Triada Rum Kilisesi

Surp Takavor Ermeni Kilisesi

Aya Efimia'nın yakınındaki **Ermeni Surp Takavor (Kral İsa) Kilisesi** XVII. yüzyılda inşa edilmiş olmasına rağmen günümüze ulaşmış olanı XIX. yüzyıl eseri. Oval pencerelerle süslenmiş kubbesiyle hoş bir yapı.

Bahariye Caddesi'nin girişinde, soldaki ilk sokakta bazilika şeklindeki **Surp Levon (Aziz Leo) Ermeni Katolik Kilisesi** değişik tarzıyla şaşırtacak sizi. İstanbul'un Anadolu yakasında bu tarzdaki tek Ermeni kilisesi olduğunun altını çizelim. Daha eskilerde burada ahşap bir kilise varmış; şu andaki kilise 1911'de yapılmış.

Hacı Şükrü Sokak'taki **Aya Triada** (Kutsal Üçleme ya da Arapçasıyla Teslis) **Rum Kilisesi** 1902'de yapılmış ve görkemli bir kubbeye sahip büyük bir yapı. Kilise geçmişte bu civarda büyük bir Rum nüfusun yaşadığının kanıtı. Öğrencisizlikten bugün Rum İlkokulu bile kapalı.

Camiler ●●

Dinsel öğelerin kendini oldukça kuvvetli hissettirdiği Üsküdar'daki camilerin aksine Kadıköy camileri daha az sayıda ve daha sade. Bunlar arasında en eski olanı Söğütlüçeşme Caddesi'nde yer alan ve **Sultan I. Ahmed** (1603-1617) döneminde **Mısırlı Osman Ağa** tarafından yaptırılmış **Osman Ağa Camii**. Vapur iskelesinden çarşıya doğru gittiğinizde karşınıza 1760 yılında inşa edilen ve 1858'de tamamen yenilenen **İskele Camii** çıkıyor.

Sinagog

Kadıköy'ün tek sinagogu **Hemdat İsrael (İsrail'in Şükranı ya da Hamdi)** iskeleden içeride, Haydarpaşa tarafında İzzettin ve Uzun Hafız sokakları arasında yer alıyor. Kuzguncuk'taki (sy.508) büyük bir yangın sonrasında Kadıköy'e taşınan Yahudiler için 1899'da yapılmış. **II. Abdülhamid**'e olan teşekkürlerini dile getirmek için Yahudiler Arapça'daki hamd ile aynı kökten gelen hemdat'ı tercih etmişler, böylece Sultan'ın adı da kullanılmış olmuş.

Hemdat İsrael Sinagoğu

Süreyya Operası

Bahariye Caddesi

Sadece yayalara açık olan Bahariye Caddesi (adını General Asım Gündüz Caddesi yaptılar ama günlük dile yerleşmedi) ortasından geçen tramvayı ile Anadolu yakasının İstiklal Caddesi gibi. Caddedeki en dikkat çeken yapı olan **Süreyya Operası** (*www.sureyyaoperasi.org*) **Süreyya** ve **Adalet İlmen** tarafından 1927'de şehre hediye edilmiş. Anadolu'nun ilk opera binası olan bina uzun yıllar sinema olarak işletildikten sonra 2007'de tekrar asli görevini üstlendi. Cephesi sanat perileri, trajedi ve komedi maskelerinin oymaları ile süslü binanın içi de çok güzel. Binanın yanındaki modern mermer heykel **Vodvil** adını taşıyor ve **Neslihan Pala** tarafından yapılmış. Bu kitap yazılırken AKM'nin durumunun ne olacağı hala belirsizdi. İstanbul Devlet Operası'nın Süreyya Operası'ndaki gösterilerini izlerken muhteşem tavan süslerine de hayran kalacaksınız. Ara sokaklarında barlar ve kafelerin gizlendiği Bahariye Caddesi'ne ulaşmak için iskeleden yukarıya çıkın, Altıyol'daki boğa heykeline ulaşınca sağa sapın.

Süreyya İlmen

Altıyol'daki çiçekçiler...

Tarihi Salı Pazarı

Kadıköy'e gelmenin en eğlenceli taraflarından biri de Salı Pazarı'nı gezmektir. Bir zamanlar Söğütlüçeşme Caddesi'nin ara sokaklarında kurulan pazarı **Fenerbahçe Stadyumu**'nun arkasındaki alana taşımayı uygun gördüler. 2009'da bu kez de **Hasanpaşa**'ya taşınan pazar, bir anlamda özelliğini yitirdi. Futbol sahasının arkasındaki eski yerinden servisler kalkıyor ama iki ucuz tişört almak için kuyrukta beklemeyi göze alıp almamak tamamen size kalmış.

NASIL GİDİLİR?

Kadıköy'e Eminönü veya Beşiktaş'tan vapurla gelebilirsiniz. Vapurdan göreceğiniz manzaranın güzelliği dünyaca tescilli. Taksim'den dolmuşla da gelebilirsiniz. Kadıköy Moda arasında tramvay da çalışıyor.

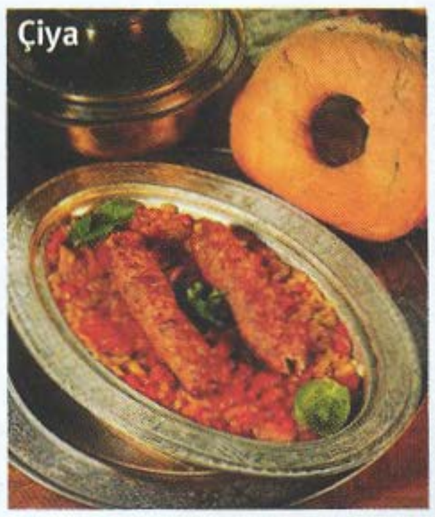
NE YAPILIR?

Eğer İstanbul'a havadan bakmak istiyorsanız Kadıköy'de balona binme imkanınız var. **Turkbalon** *Tel: 0216 347 67 03 www.turkbalon.net*, aynı yerde aşağı yukarı hareket ediyor ve sadece rüzgarsız havalarda çalışıyor. Harika fotoğraflar çekebilirsiniz.

NEREDE YENİR?

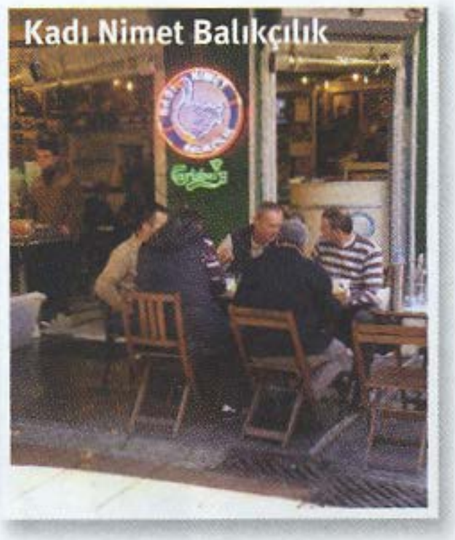
Baylan
Muvakkithane Caddesi No. 19, Kadıköy
Tel: 0216 336 28 81
www.baylanpastanesi.com
1961 yılından beri hizmet veren eski ama çok popüler bir pastane. Sahibi Rum'du, 2010'da el değiştirdi. Eski atmosferini kaybetmemesini ve Markiz'e benzememesini diliyoruz. Özellikle Kup Griye ile fındık ve kremayla süslenmiş vanilyalı dondurmasına bayılacaksınız. Biraz ilerisindeki Beyaz Fırın da şehrin en iyileri arasında.

Çiya
Caferağa Mahallesi, Güneşlibahçe Sokak No. 44
Tel: 0216 418 51 15
www.ciya.com.tr
Kararınızı verin çünkü Çiya'nın birbirine yakın üç şubesi var: Biri kebap, diğeri ev yemekleri ve güveçler, üçüncüsü ise hepsini sunuyor. Hazırladıkları Güneydoğu Anadolu yemeklerini başka bir yerde bulmanız pek mümkün değil. Restoranda fiyatlar yemeklerin kalitesini yansıtıyor.

Denizatı
Eski Kadıköy İskelesi
Tel: 0216 414 76 43
Tarihi 1920'lere dayanan tarihi Kadıköy İskelesi'nin ev sahipliği yaptığı bu hoş restoran, dışardaki masalarıyla harika manzaranın tadını çıkarmanıza da imkan veriyor. Sandviç ve makarna çeşitlerini bulabileceğiniz mekan kaptan köşkünü andırıyor.

Kadı Nimet Balıkçılık
Tarihi Balıkçılar Çarşısı, Serasker Caddesi No. 10/A, Kadıköy
Tel: 0216 348 73 89
Balıkların doğrudan çevredeki balıkçılardan geldiği, uygun fiyata balık yiyebileceğiniz hoş bir restoran.

Viktor Levi
Moda Caddesi, Damacı Sokak No. 4, Kadıköy
Tel: 0216-449 93 29
www.viktorlevimoda.com
Popüler bir şarap evi ve restoran. Arkada geniş bir bahçesi olan eski bir binada yer alıyor.

Yanyalı Fehmi Lokantası
Söğütlüçeşme Caddesi, Yağlıkçı Sokak No. 1, Kadıköy
Tel: 0216 336 33 33
www.fehmilokantasi.com
1919 yılından beri çarşıdaki yerinde hizmet sunan ve hijyene çok önem veren restoran güveçten ızgaraya yoğurt revaniden yassı kadayıfa kadar çok geniş bir yelpazede seçenek sunuyor.

EĞLENCE

Hoş bir gece geçirmek için kendi yapısal özelliklerini kaybetmeden bara dönüştürülmüş olan eski ahşap evlerin yer aldığı **Kadife Sokak** (Barlar Caddesi) en popüler yer. Favoriler arasındaysa sanatsal ortamı olan **Karga**, Mısır temalı **İsis**, renkli **Masal Evi**, deniz temalı **Liman** ve Yunan esintileri taşıyan **Hera** var. Nisan ayında **Rexx Sinema**'sında (*Sakızgülü Sokak,*

Tel: 0216 336 01 12) **İstanbul Film Festivali**'nin filmlerini seyredebilirsiniz. **Nazım Hikmet Kültür Merkezi** (*Ali Suavi Sokak No. 7, Bahariye; Tel: 0216 414 22 39, www.nazimhikmetkulturmerkezi.org*) eskiden bir Ermeni okuluymuş, öğrencisizlikten kapanmış. Yan kapısının üzerinde Ermenice *"Anarad Tohutyan anısına okul,1900"* yazıyor. Merkezde müzik, film ve sergi organizasyonları yapılıyor.

NEREDE KALINIR?

DoubleTree by Hilton
Albay Faik Özdener Caddesi No. 31
Tel: 0216 542 43 44
www.doubletree.com
Moda'ya giden yolun başlangıcındaki otelin manzarası güzel, kendisi bulunduğu yere göre çirkin. İçinde kapalı ve açık yüzme havuzları, The Double's Restaurant, La Gazetta Brasserie ve 360 istanbul East Restaurant var.

Hush
Miralay Nazım Sokak No. 20
Tel: 0216 330 91 88
www.hushhostelistanbul.com
Anadolu yakasının ilk hosteli eski ahşap bir binada yer alıyor.

Moda Çay Bahçesi

Moda İskelesi

Moda 11 12 13

Marmara Denizi ve Prens Adaları'na bakan Moda, şık restoran ve barlarında misafir edecek sizi. Arka sokaklardaki unutulmuş kiliseler ise gittikçe azalan Hıristiyan nüfusa hizmet ediyor. Bunların içinde en etkileyici olanlarından biri, Fransızların inşa ettiği ve XIX. yüzyıl yapımı olan **Assumption (Göğe Yükseliş) Katolik Kilisesi**. Bu kiliseye oranla daha küçük olan **Anglikan Azizler Kilisesi,** Kırım Kilisesi'nin de (sy. 315) mimarı olan **G. E. Street** tarafından 1878'de inşa edilmiş. Ayinlerin pazar sabahları yapıldığı bu kilise Barış Manço'nun evinin tam karşısında bulunuyor.

İstanbul'daki bazı vapur iskeleleri aslında mimari harikalar. 1917 yılında

Vedat Tek tarafından yapılan **Moda İskelesi,** kesinlikle en güzellerinden biri. 1937'deki fırtına sırasında zarar görmüş, 2000 yılında Barış Manço'nun da desteğiyle restore edilmiş. Bugün popüler, küçük bir restorana ev sahipliği yapıyor.

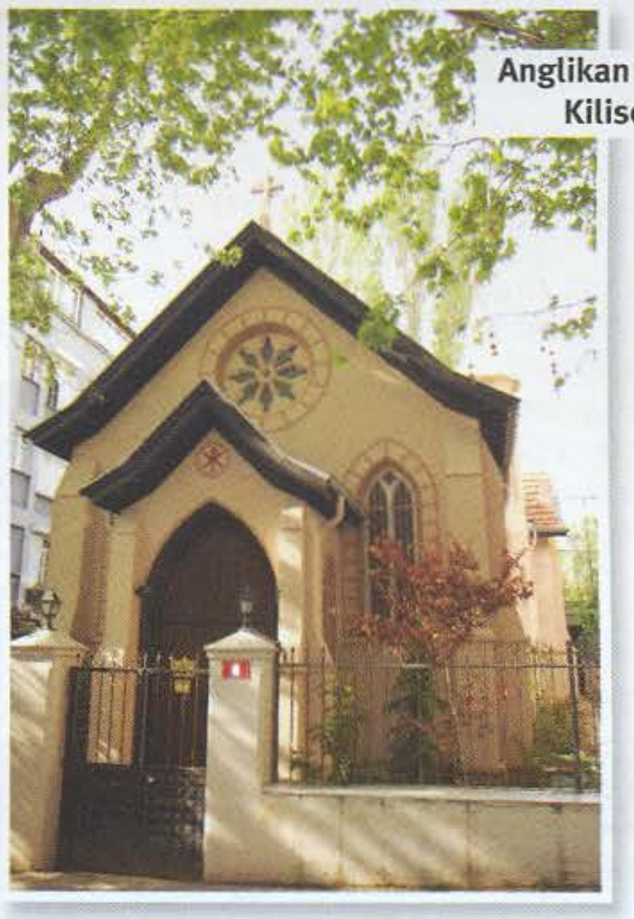

Moda sokakları

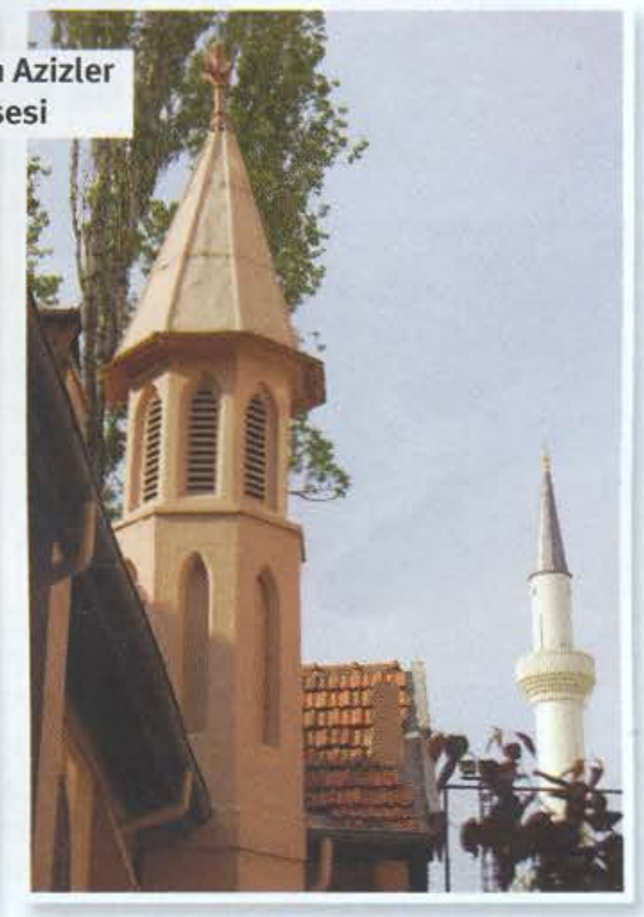

Assumption (Göğe Yükseliş) Katolik Kilisesi

Anglikan Azizler Kilisesi

Barış Manço Evi

Barış Manço'yu Anmak

Hatırlar mısınız, Barış Manço (1943-1999) televizyon programında seyircilerinin kendisine yazabilmesi için adresini *"Barış Manço, 81300, Moda"* diye verirdi. Sevilen sanatçının Moda'da Yusuf Kamil Paşa Sokak'taki evi, onun ölümünden sonra müze ve müzik okuluna dönüştürüldü. Konu ile ilgili konuştuğumuz Lale Manço Ahıskalı evi İngiliz White-hall ailesinden aldıklarını söyledi.

Dondurmacı Ali Usta
Moda Caddesi No: 266, Moda
Tel: 0216 414 18 80
Yaz aylarında önünde uzun kuyruklar oluşan son derece popüler bir mekan.

Bast Café & Kitap

Azize Katerina Ayazması 14

Dondurmacı Ali Usta

Bast Café & Kitap
Moda Caddesi No. 245/2, Moda
Tel: 0216 450 26 40
Aydınlık ve sevimli döşenmiş kafe, lezzetli hafif yemekleri ve milkshake'leri ile kitap ever müşterilerine servis veriyor.

Koço
Moda Caddesi No. 265, Moda
Tel: 0216 336 07 95
1928'den beri hizmet veren bu balık restoranı deniz manzaralı. Hemen yanındaki kafesi hafif yemekleri ve salataları tercih edenlerin favorisi. Altında Azize Katerina'ya adanmış bir ayazma var.

Tarihi Moda İskelesi
Moda İskele Caddesi, Moda
Tel: 0216 449 92 62
Bir yürüyüş yoluyla karaya bağlanan restoran, eskiden vapur iskelesi olan binada hizmet veriyor. Fiyatların oldukça makul olduğu mekanda manzara nefis ama alkol servisi yok. Alkol servisi kaldırılınca halk uzun bir süre bunu protesto etti ama gündemin çok süratli değiştiği Türkiye'de bu da çabucak unutuldu.

Bir Sabah İstanbul'da

Bir sabah İstanbul' da erkenden çalsam kapını
Haliç simsarların ağzında uzarken Kadıköy' e
Deniz yüzünde dalgalanan vapur düdükleriyle

Bir sabah mesaisiz serseri gelsem sana
İçim doludizgin seni bir daha görememe ağrısı
İstanbul kapında asırlık hayret bakışlar
Gözlerimde tarihten sayfalarca derdiğim
Demet demet çoğalan hasret bakışlar

Çalsam son defa bir İstanbul sabahı kapını
Alelade değil senli bir İstanbul gününde
Ömrün biraz gerisinde aşkın tam önünde

Muzaffer Ceylan

Gör ve Görül

Bağdat Caddesi ve Sahil Yolu

074

Dokuz kilometre uzunluğundaki Bağdat Caddesi, İstanbul'un en popüler alışveriş ve gezinti yerlerinden biri. Kızıltoprak, Feneryolu, Selamiçeşme, Çiftehavuzlar, Göztepe, Caddebostan, Erenköy, Şaşkınbakkal, Suadiye ve Çatalçeşme'yi geçerek Bostancı'ya kadar uzanıyor.

İstiklal Caddesi'nin modern ve şık versiyonu olarak düşünebileceğiniz caddeye tanınmış markalardan alışveriş yapmak, güzel restoranlarda yemek yemek ve etrafı seyretmek için gidebilirsiniz. Bağdat Caddesi'nin denize paralel olması burada gezinenlere deniz manzaralı parklardan geçerek yürüyüş yapabilecekleri farklı bir rota imkanı sunuyor. Bugünkü Bağdat Caddesi'nden farklı bir rota izlese de **Bizans** zamanında bile **Üsküdar**'dan **Anadolu'ya** uzanan bir yol olduğu biliniyor. 1638 yılında **Sultan IV. Murad Bağdat**'ı aldığında bu olayı kutlamak için yolun adını değiştirmiş (**Topkapı Sarayı**'ndaki **Bağdat Köşkü** de adını bu olaydan almış– sy. 18). Yol susayan yolcular için IV. Murad ve halefleri tarafından çeşmelerle donatılmış; bir kısmı bugüne ulaşmış çeşmelerin, bir kısmı ise sadece **Çatalçeşme, Selamiçeşme ve Söğütlüçeşme** gibi semtlere verdikleri isimlerle hatırlanıyor. Yoldan geçen deve kervanlarına su sağlayan Çatalçeşme üç oluklu yapılmış. Çoğu çeşme namazgahların bir parçasıymış.

Bağdat Caddesi etrafındaki semtler XIX. yüzyılda gözde yerleşim alanları haline gelmiş ve muhteşem köşkler inşa edilmiş. Bunlardan günümüze ulaşanlarını özellikle Caddebostan civarında görmek mümkün. Deniz kıyısında yapılan birçok ahşap yazlık köşk ne yazık ki beton yığınlarının arasında kalmış. Bu bölgenin tarihine imzasını atmış önemli eserlerden biri olan **Zühtü Paşa Camii** 1885 yılında **II. Abdülhamid**'in **Maarif Nazırı** (Eğitim Bakanı) **Ahmed Zühtü Paşa** tarafından yaptırılmış. Kısa kalın ve tek şerefeli minaresi ile dikkati çekiyor. Zühtü Paşa ve ailesi Kızıltoprak'taki caminin avlusunda, etrafı çevrelenmiş bir mezarda yatıyor. Civarın önemli eserlerinden bir diğeri 1899 yılında *Eklektik* tarzda inşa edilen **Galip Paşa Camii**. Erenköy'deki cami **Sultan Abdülhamid**'in valilerinden **Galip Paşa** tarafından yaptırılmış.

Bugün Bağdat Caddesi'nde, özellikle de **Caddebostan** ve **Suadiye** arasında arabayla tur ve hava atanlar trafik sıkışıklığına ciddi katkıda bulunuyor. Burası, **Fenerbahçe** futbol takımının maç kazandığı günlerde tam bir karnaval havasına bürünüyor. Caddenin paralel sokaklarında ve sahilde yürürseniz karşınıza güzel parklar çıkacak. Selamiçeşme'deki **Özgürlük Parkı** yöre halkının en rağbet ettiği parklardan. İçindeki açık hava tiyatrosu ağustos başında bir festivale ev sahipliği yapıyor. Deniz kıyısındaki **Dalyan Park** yürüyüş rotanıza zarif bir manzara katacak. Göztepe Parkı'ndaki gül bahçesi ise doğanın insana ne güzellikler sunabileceğinin kanıtı. **Göztepe, Taş Mektep Sokak**'taki modern sinagog da bölgede bir Yahudi cemaatinin olduğunun göstergesi.

Zühtü Paşa Camii

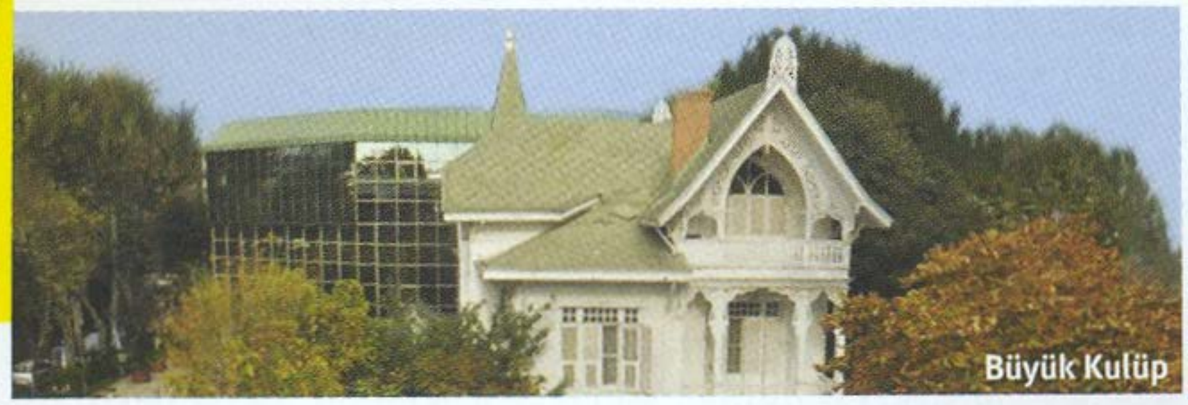

Galip Paşa Camii

Selamiçeşme Özgürlük Parkı

BÜYÜK KULÜP
Cercle d'ORIENT

Büyük Kulüp

Çiftehavuzlar

Alexandre Vallaury 1900 yılında klasik Türk mimarisini *Art Nouveau* ile karıştırarak Cemil Topuzlu Köşkü'nü tasarlamış. Operatör Cemil Topuzlu Caddesi üzerindeki muhteşem köşk dönemin belediye başkanı için inşa edilmiş. 1980'lerde yapılan sahil yolu genişletme çalışmaları öncesinde deniz kenarındaydı. Cemil Topuzlu şehir tiyatrolarının kuruluşuna öncülük etmiş, açık hava tiyatrosu ve Kuruçeşme'deki park da onun adını taşıyor.

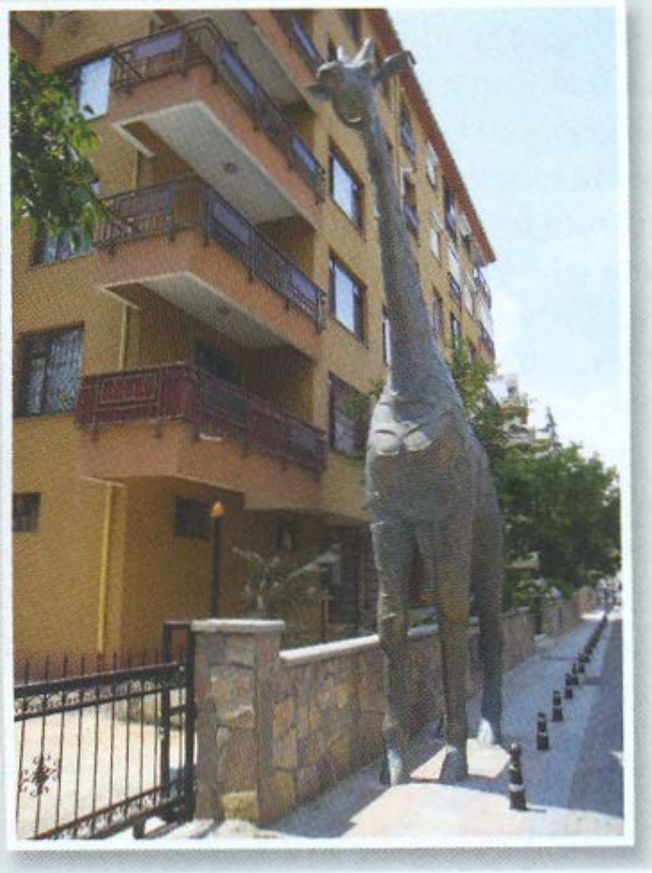

Cemil Topuzlu

Köşkün yakınındaki **Büyük Kulüp**, 1882'de **İngiliz Büyükelçi Sir** Alfred **Harrison**'un kurduğu meşhur **Cercle d'Orient**'ın devamı. Ana merkezi **İstiklal Caddesi**'ndeki, bugün Emek Han olarak bilinen binadaymış. Sadece üyelerine ve onların misafirlerine açık olan kulübün bir şubesi de **Büyükada**'da bulunuyor.

Cemil Topuzlu Köşkü İpar Köşkü olarak da geçiyor.

Zürafa Şeklinde Sokak Lambası

Dünyanın neresinde zürafa şeklinde sokak lambası gördünüz? Müzenin önündeki zürafalara gelince, onlar eğitim bakanlarından **Mehmed Münif Tahir Paşa**'nın (1830-1910) Erenköy'de bulunan ve **"Zürafalı Köşk"** olarak adlandırılan evinin bahçesindeki heykelin kopyaları. Tahir Paşa sıradan bir bakan değilmiş. Hayatı boyunca geleceğin yapılandırılmasında çocuğun ve dolayısıyla eğitimin önemini vurgulamaya çalışmış. Bu konu hakkında çeşitli çalışmalar yaptırmış. Köşkü ise maalesef "modern!" yapılaşmadan nasibini almış.

Nasreddin Hoca ve Keloğlan

Eşeğe ters binmesi ve kocaman sarığıyla Ortadoğu ve Türki Cumhuriyetlerin bazılarında halk kahramanı olarak tanınan **Nasreddin Hoca**'nın hikayeleri kıssadan hisse sunuyorlar. **Keloğlan** ise padişahın kızıyla evlenmek için birçok zorluğun üstesinden gelmek zorunda kalan fakir bir halk çocuğunun hikayesini anlatıyor. Son olarak 2005 yılında filmi çekilmiş. Heykellerini **Oyuncak Müzesi**'nin bahçesinde görebilirsiniz.

Göztepe Oyuncak Müzesi

İstanbul'un Oyuncak **Müzesi**'nde (*Tel: 0216 359 45 50, www.istanbul-oyuncakmuzesi.com, pazartesi günleri kapalı*) sergilenen 5.000'den fazla oyuncağı, müzenin sahibi **Sunay Akın** uzun yıllar boyunca toplamış; oyuncaklardan en eskisi 1817 yılı **Fransız** yapımı bir **keman**. Oyuncakçı dükkanı gibi düzenlenen bölümde, bir zamanlar **Eyüp**'te (sy. 252) yapılan tarzda oyuncaklardan örnekler bulacaksınız. Tren yolu kompartımanını andıran odaya ve denizaltı şeklindeki tuvaletlere çocuklar bayılıyor; zemin katta karşınıza çıkan şık kafe ise ebeveynleri büyülemek için tasarlanmış. Avluda Türk halk kahramanları **Nasreddin Hoca** ve **Keloğlan**'ın büyük heykelleri var. Müzeye çocuklarını getirmek için geliyor aileler; müzeden çıktıklarında ise, geçmişle kucaklaştıklarını ve bu karmaşık şehrin tüm yorgunluğundan arındıklarını hissediyorlar. Burasını sadece çocuklar için kurulmuş bir mekan olarak düşünmek bir hata. Müze, Ömerpaşa Caddesi, Dr. Zeki Zeren Sokak'ta; Göztepe otobüs durağındaki işaret levhalarıyla kolaylıkla bulabilirsiniz.

Göztepe Oyuncak Müzesi

Ragıp Paşa Köşkü

Ragıp Paşa Köşkü

Tevhide Hanım Köşkü

Caddebostan

Caddebostan sahilindeki muhteşem Ragıp Paşa **Köşkü, Sirkeci Tren İstasyonu**'nu da yapan **August Jasmund** tarafından 1906'da tasarlanmış. Caddebostan Migros'un yanındaki bina, yol yapılmadan önce tam denize nazırmış. **Sultan II. Abdülhamid**'in **Mabeyincisi** olan Ragıp Paşa (1857-1920) üç kıtaya yayılan imparatorluk topraklarından etkilenip Beyoğlu'nda **Afrika, Anadolu** ve **Rumeli** hanlarını (sy.302) yaptırmış. 1908'de **Rodos'a** sürgüne yollanmış, dolayısıyla evinin keyfini pek sürememiş. Köşkün bulunduğu ana caddenin üzerinde, *Rakkas Restaurant*'ın karşısında tek katlı taş bir bina var. Bu da yapının selamlık bölümü. Ragıp Paşa Köşkü'nün yanındaki diğer bina kızı **Tevhide Hanım**'a aitmiş. Maalesef iki köşkün bahçesine de modern zaman evleri kondurulmuş.

Ragıp Paşa Köşkü, döneminde kırk bin altına mal olmuş.

Ragıp Paşa Köşkü'nün önünde güzel bir yürüyüş yolu var.

Vakko

Atatürk'ün kaldığı köşk.

Suadiye

Bağdat Caddesi'nin en gözde yeri Caddebostan ve Suadiye arasında kalan bölümü; dünya markalarından hoşlananlar için bir cennet sayılabilecek semtte beyaz, ahşap bir konakta yer alan **Vakko** mağazası hemen dikkat çekiyor. Aklınıza gelebilecek tüm markalar **(Laura Ashley, Mark's & Spencer, Louis Vuitton, Alfa Romeo, Mavi Jeans, Yves Rocher, Burberry)** ve daha fazlası-, çok sayıda banka şubesi ve yanyana dizilmiş kafeler **(Starbucks, Gloria Jean's, Kahve Dünyası, Caffe Nero)** buraya gelen alışveriş düşkünlerini mutlu etmek için ellerinden gelen misafirperverliği gösteriyorlar. Eğer **İstiklal Caddesi** sizin için fazla kalabalık ve sıradansa alışveriş için buraya gelmenizi öneririz. Kaldırımların düzgün, sokak satıcısının az olduğu caddede büyük palmiyeler, incir, çınar ve kestane ağaçları sıradan mimariyi gizlemek için ellerinden geleni yapıyorlar. Suadiye'nin Bostancı'ya doğru olan kısmında **Atatürk**'ün defalarca kaldığı ahşap bir köşk, üzgün ve küskün bir yadigar olarak umursamazlığımızı bir kez daha yüzümüze vuruyor; ne yazık ki restorasyon çalışmaları hala başlamadı.

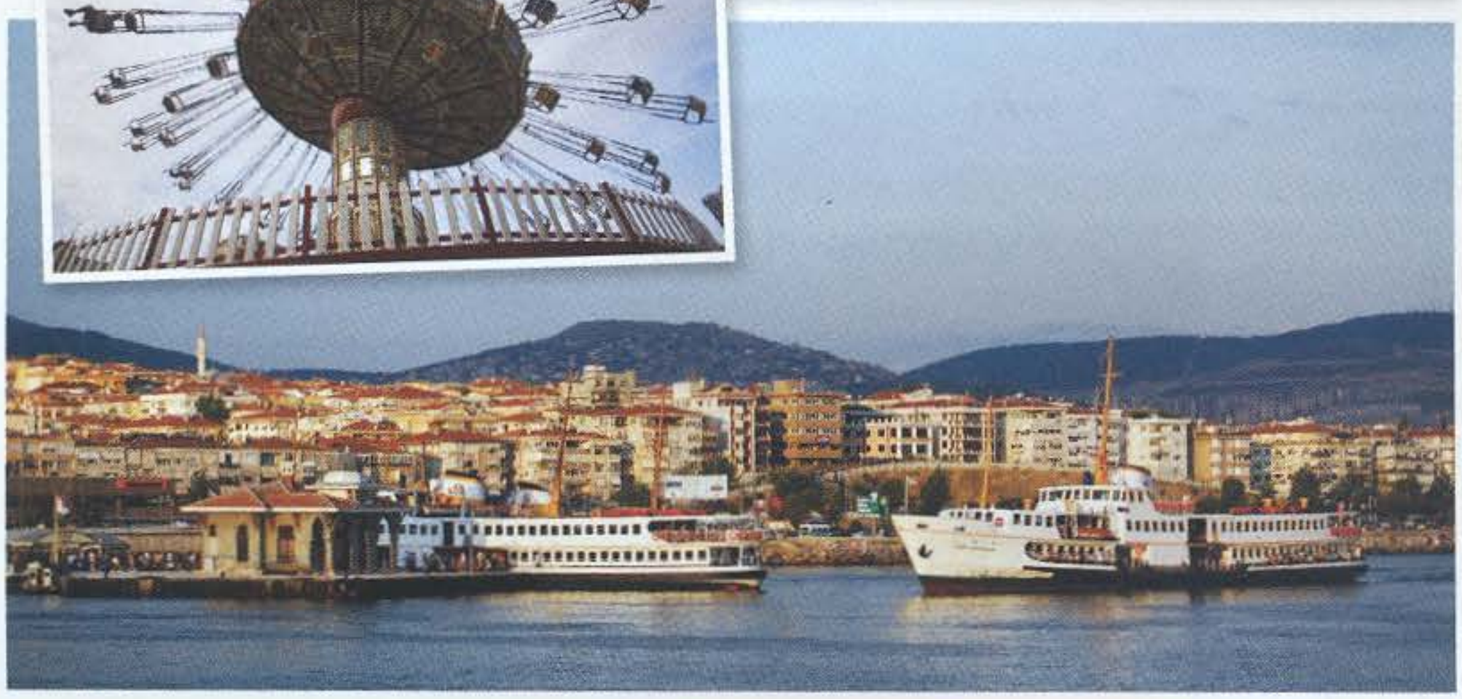
Bostancı

Prens Adaları'na giden vapurların ana iskelelerinden biri olan **Bostancı İskelesi** vapur servisinin başladığı yıllarda yapılmış hoş bir bina. Şehrin Avrupa yakasına giden deniz otobüslerinin kalktığı iskele de burada bulunuyor.

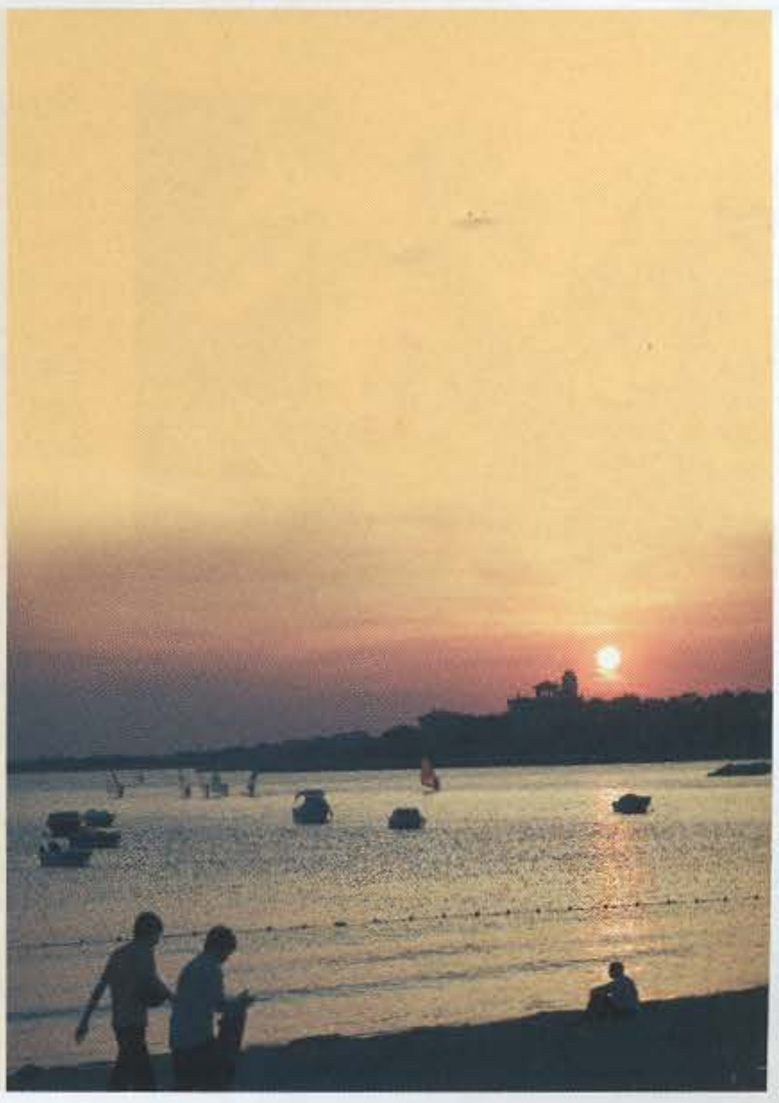
Bostancı'daki lunapark

Sahil Yolu

Neredeyse aralıksız olarak **Kadıköy**'den **Bostancı**'ya kadar devam eden bu uzun yol sadece deniz manzarası değil çeşitli olanaklar da sunuyor gezginlere; yürüyüş ve bisiklet yolları, spor aletlerinin konduğu parklar, plajlar, küçük marinalar ve hatta paten yapanlar için tahsis edilmiş bir alan. Günün değişik saatlerinde koşanları, köpek gezdirenleri ve bisiklete binenleri görebilirsiniz. İzmir'in Kordon'unu hatırlatan yol, aynı zamanda güneşin batışını seyredebileceğiniz en mükemmel yerlerden biri.

Chakra

ALIŞVERİŞ

1934'ten beri hizmet veren Türkiye'nin en lüks markalarından **Vakko'nun** (*Tel: 0216 416 42 04, www.vakko.com*) Suadiye'deki mağazası, giysi, ayakkabı ve dekoratif eşya almak için gelinebilecek en iyi yerlerden biri. Erenköy'deki **Chakra** (*Tel: 0216 350 33 34, www.chakra.com.tr*) çeşitli banyo ve yatak odası ürünleri sunuyor. Ünlü tasarımcıların ürünlerini satan bir mağaza olan **Naked** (*Tel: 0216 445 57 76*), Paris'teki dünyaca tanınmış **Pompidou Sanat Merkezi'nin** mimari tarzını andıran iç ve dış dekorasyonu ve loş ışıklandırmasıyla farklı bir ortam oluşturuyor.

NASIL GİDİLİR?

Kadıköy'den kalkan çok sayıda dolmuş ve otobüs bu bölgeye geliyor. Trafikte kullanılan tek yön sistemi, yani Kadıköy'den Bostancı'ya Sahilyolu'ndan gelip Bostancı'dan Kadıköy'e Bağdat Caddesi üzerinden dönülmesi bazen terslik yaratıyor. Kadıköy'den Bağdat Caddesi'ne gitmek için sahil boyunca ilerlemek ve soldaki sokaklardan birine sapmak ya da otobüs çemberi tamamlayana kadar beklemek zorundasınız. Etraftaki semtlerin çoğuna Haydarpaşa'dan kalkan banliyö trenleriyle de gelebilirsiniz ama trenler modernlik ve temizlik arayanları pek memnun etmiyor. Kadıköy ve Bostancı'ya gelmek için Kabataş'tan kalkan deniz otobüslerinden de yararlanabilirsiniz.

NE YAPILIR?

Caddebostan Kültür Merkezi (*Haldun Taner Sokak, Tel: 0216 467 36 00*) her şeyi bir arada bulabileceğiniz türden bir mekan; AFM sinemaları, D&R mağazası, Hayal Kahvesi'nin şubesi ve spor merkezi.

Café Zanzibar

NEREDE YENİR?

Café Zanzibar
Cemil Topuzlu Caddesi No. 102/A
Caddebostan
Tel: 0216 385 64 30
www.cafezanzibar.com.tr
Bu romantik restoran, denize nazır bir bahçesi de olan muhteşem bir XIX. yüzyıl yalısında yer alıyor. Geniş seçenekler sunan menüsünde pizza çeşitleri ve her yemeğin yanına gidecek çeşitte şarap bulmak mümkün.

Cercis Murat Konağı
Yazmacı Tahir Sokak No. 22
Suadiye Sahil Yolu
Tel: 0216 373 11 93
www.cercismurat.com
Ünlü Güneydoğu restoranı gerçek Mardin lezzetlerini şehre taşıdı. Yemeğin lezzeti kadar sunumunun da önemli olduğu restoranda nar her şeyi tatlandırmak için kullanılırken Midyat'ta yapılan şarap yemeği renklendiriyor. Şehirdeki en sıradışı restoranlardan biri, bizim de gözdemiz...

Dinette
Bağdat Caddesi No. 418, Suadiye
Tel: 0216 372 59 49
www.dinette.com.tr
Makarna, salata ve burger çeşitlerinin sunulduğu kaldırım masalarında da oturabileceğiniz davetkar bir kafe. Bol çeşitli kahvaltıyı da deneyebilirsiniz.

Mado
Bağdat Caddesi,
Plaj Yolu No. 2/B
Caddebostan
Tel: 0216 360 60 21
Popüler dondurma zincirinin üyesi, aynı zamanda çevreyi seyretmek için iyi bir mekan.

Cercis Murat Konağı

Maria'nın Bahçesi
Sahilyolu No. 86, Küçükyalı
Tel: 0216 519 98 19
www.marianinbahcesi.com
Bostancı'dan Pendik'e giden yolun üzerinde büyük bahçeli bir restoran. Sahibi Maria Ege lezzetlerini Yunan mutfağıyla harmanlamış.

Mert Mantı

Mert Mantı
M. Mazharbey Sokak No.30, Göztepe
Tel: 0216 567 40 63
Şehrin en iyi mantıcılarından. Çiğ börekleri parmak ısırtan cinsten. 90'lardan beri civarda oturanların gözdesi.

Köşebaşı

Köşebaşı
Bağdat Caddesi No. 235/1A, Göztepe
Tel: 0216 467 53 53
www.kosebasi.com
Adana ve Tarsus yöresi et yemeklerinin güzel örneklerini tadabilirsiniz.

NEREDE KALINIR?

The Marmara Suadiye Residence
Bağdat Caddesi No.345, Suadiye
Tel: 0216 362 10 10
www.themarmarahotels.com
Konuklara yüksek bloklar arasındaki tam donanımlı apartmanlarda lüks bir ortam sunuluyor.

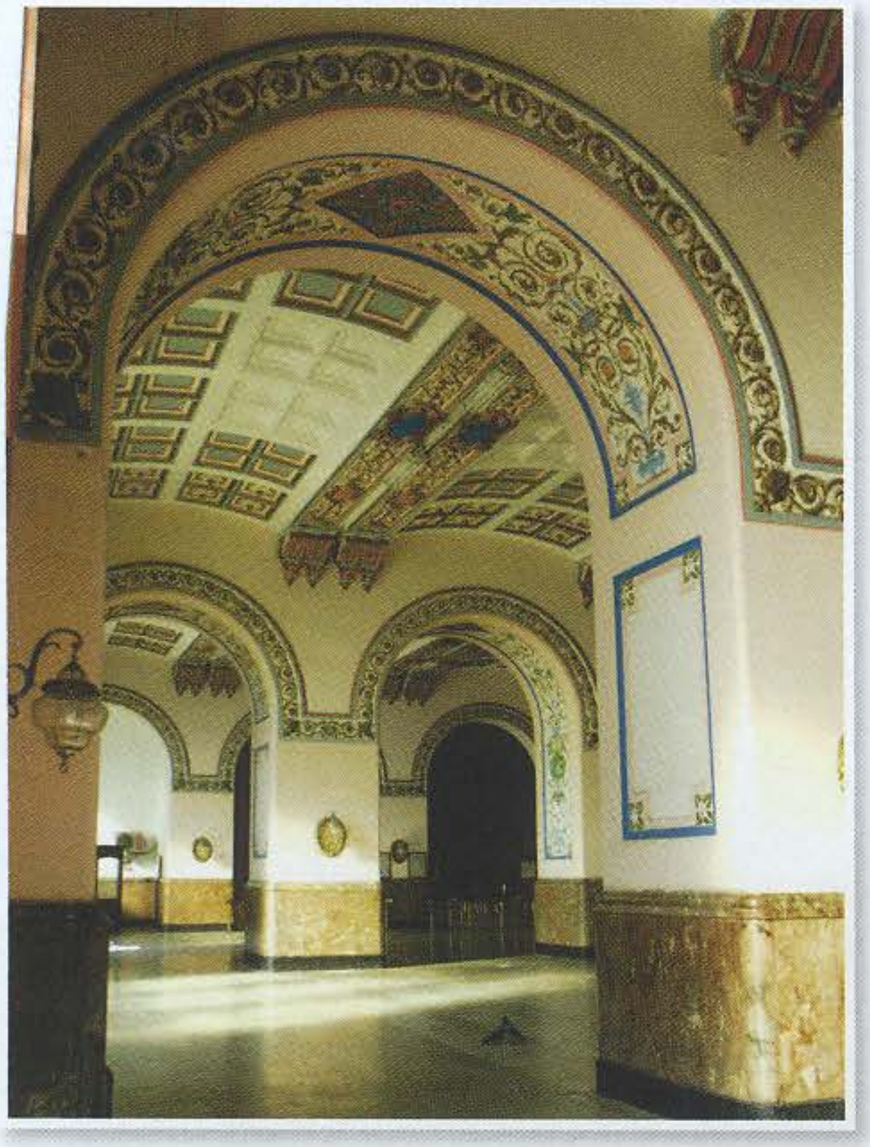
Anadolu'ya Uzanan Yol

Haydarpaşa ve Selimiye

075

Sirkeci Garı'nın güzelliği çevresindeki çirkin binalar yüzünden gözden kaçabilir ama Anadolu, Suriye ve İran'a trenlerin kalktığı Haydarpaşa Garı, özellikle de deniz tarafındaki muhteşem görüntüsüyle bunu fazlasıyla telafi eder. Florence Nightingale'in Kırım Savaşı sırasında, buradaki İngiliz Hastanesi'nde çalıştığını öğrenmek ise Selimiye Kışlası'nın askeri tarihiyle ilgilenmeyenlerin bile ilginç bulduğu bir bilgi...

Kadıköy'ün kuzeyindeki Haydarpaşa'ya adını ya **Kanuni Sultan Süleyman**'ın (1520-1566) sadrazamı ve buradaki üzüm bağlarının sahibi **Hadım Haydar Paşa** ya da **III. Selim**'in (1789-1807) sadrazamı, buraya kışlayı inşa ettirmiş olan **Haydar Paşa** vermiş. XIX. yüzyıla kadar bu bölgede tarımla uğraşılıyormuş, daha sonra doğuya giden orduların toplanma yeri haline gelmiş. 1833'te inşa edilen ilk istasyon ve 1899 senesinde yapılan liman bölgedeki sanayinin önemini arttırmış. Alman tarzının en güzel örneklerinden biri olan bu heybetli binanın kaderi **Marmaray** projesine göre şekillenecek diye yazmıştık ama binanın 2010 Kasım'ında malesef çatısı yandı.

Haydarpaşa İskelesi Kütahya çinileriyle süslenmiş. Yangın sonrasında garın güzelliği gölgelendi.

Haydarpaşa'nın Kuşları

Kuşbilimciler için Haydarpaşa'ya vapurla gelmenin en güzel taraflarından biri, mendirekteki yüzlerce karabatak ve gri balıkçılın dinlenmesini ve tüylerini düzeltmesini seyretmek.

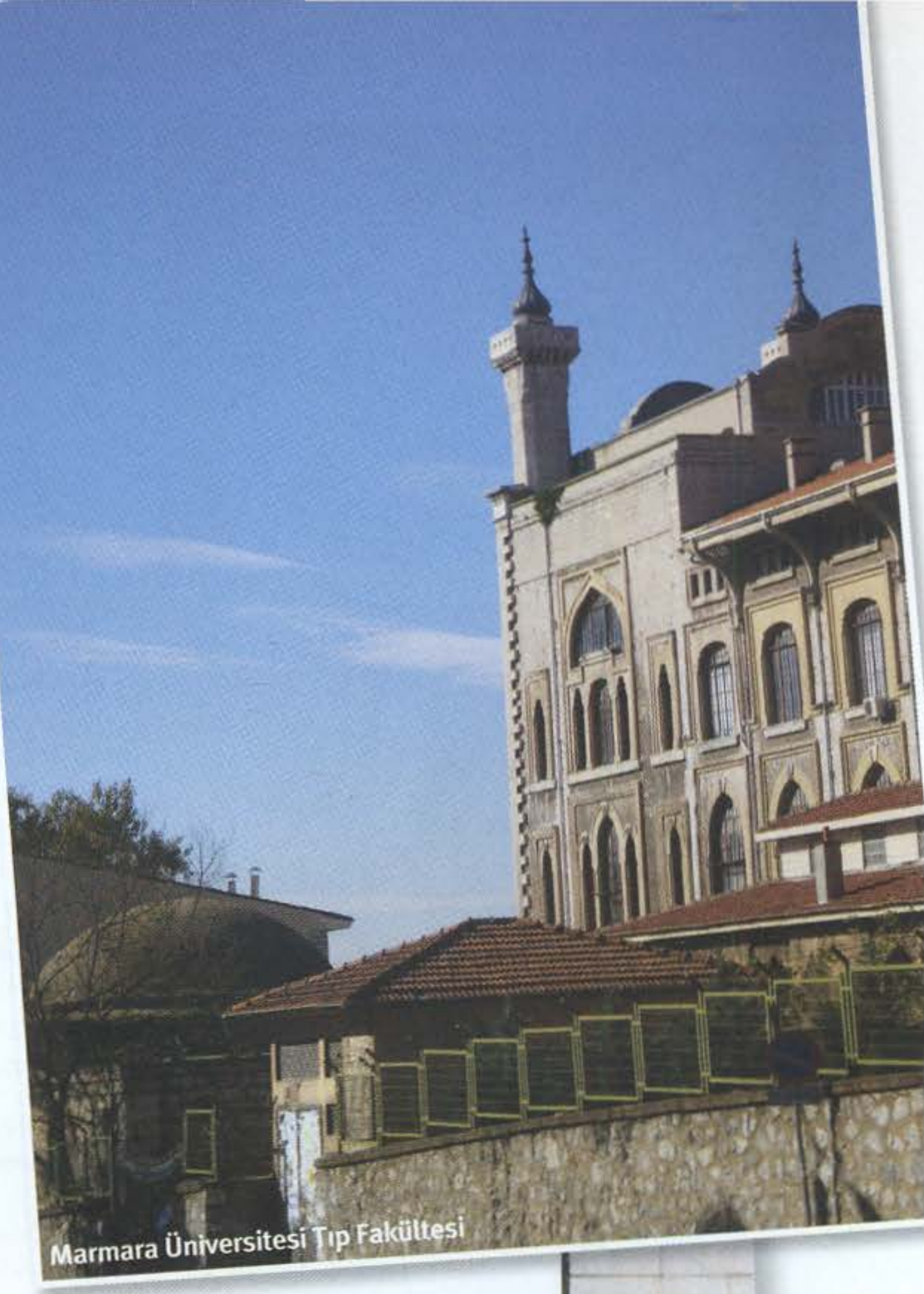

İstasyon

Kayzer II. Wilhelm 1898'de İstanbul'u ziyaret etmiş. Bu ziyaret Osmanlı ve Almanya arasındaki ilişkilerin gelişmesine yardımcı olmuş ve Türkiye'de demiryolu ağını kurma işi İngilizler'den Almanlara geçmiş. **Berlin**'den **Bağdat**'a tren yolu projesinin bir parçası olarak 1906'da İstanbul'a yeni bir istasyon yapılması, **Alman hükümeti** tarafından üstlenilmiş. İstasyonu Alman mimarlar **Otto Ritter** ve **Helmut Cuno** planlayıp anıtsal bir bina yaratmışlar. İşin ilginç tarafı Avrupa yakasındaki **Sirkeci İstasyonu**'nun **oryantal** görüntüde olmasına rağmen Asya yakasındaki istasyonun **Avrupai** bir tarzda inşa edilmesi! **I. Dünya Savaşı** sırasında, 1917'de gar deposundaki cephanelere yapılan sabotaj sırasında bina büyük zarar görmüş. 1979 senesinde ise **Independenta** isimli tankerin Boğaz'da patlayıp yanması sonucu vitraylarda hasar meydana gelmiş. Bina Kasım 2010'a kadar 1908'de ilk açıldığı günkü görüntüsünü koruyordu. Yangın sonrası enkaza dönüştü.
Eğer Haydarpaşa Garı'na vapurla gelecek olursanız küçük iskeleye dikkat edin. Bu zarif yapı mimar **Vedat Tek** tarafından 1917'de planlanmış. Süslemelerini **Hacı Hafız Efendi, Kütahya** çinileri ile yapmış.

Giriş kapısındaki saat kuleleri

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi

Marmara Üniversitesi

Vapurla Haydarpaşa'ya yaklaşırken görebileceğiniz bu etkileyici bina, 1894 yılında **Mekteb-i Tıbb'iye-i Şahane** adıyla Tıp **Fakültesi** olarak yapılmış. **Alexandre Vallaury** ve **Raimondo d'Aronco** tarafından *Yeni Osmanlı* tarzı olarak bilinen üslupta tasarlanan giriş tarafındaki dikkat çekici iki saat kulesi Hint mimarisini andırıyor. Yıllarca **Haydarpaşa Erkek Lisesi** olarak hizmet veren bina 1983'te **Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi** oldu. Binanın yanında **Gelibolu**'da ya da **Selimiye Kışlası**'nda ölen **İngiliz** ve **İngiliz Milletler Topluluğu** askerlerinin yattığı **Kırım Savaşı Mezarlığı** var.

NASIL GİDİLİR?

Eminönü ve Karaköy'den Haydarpaşa'ya vapur seferleri var. Selimiye Kışlası'na Üsküdar'dan otobüs ve dolmuşla gitmek çok kolay ya da Harem'e arabalı vapurla gelip kışlaya yürüyebilirsiniz.

NEREDE YENİR?

Otantik Café
Marmara Üniversitesi, Haydarpaşa Kampüsü, Burhan Felek Caddesi, Üsküdar
Tel: 0216 336 66 38
www.otantikhaydarpasa.com
Gayet şık olan bu kafe üniversitedeki eski hamam binasına bakan bir terasa sahip. Sabah kahvaltısındaki menemenden tutun akşam yemeğindeki kebaba kadar menüye Türk mutfağı hakim.

Kırım Savaşı Mezarlığı

Selimiye Kışlası

Selimiye Kışlası ilk olarak Haydarpaşa'nın kuzeyinde 1799 senesinde inşa edilmiş. Kışla adını sürekli problem çıkaran Yeniçerilerin yerine yeni bir ordu kurmayı hedefleyen **Sultan III. Selim**'den almış. 1808'de çıkan yangında büyük hasar gören kışla, daha dayanıklı malzemelerle **Sultan II. Mahmud** tarafından 1825 senesinde yeniden yapılmış. Bundan tam iki yıl sonra da sultan Yeniçerileri ortadan kaldırmış. II. Mahmud'un yaptırdığı kışlanın sadece bir kanadı varmış, diğer üç kanat mimar **Krikor Balyan** tarafından **Sultan Abdülmecid**'in saltanatı sırasında eklenmiş.

Cumhuriyetin ilk yıllarında kışlayı okul yapmışlar. 1963'te tekrar kışla olmuş. Bugün, dört kuleli bu dev yapı, **I. Ordu Komutanlığı Karargahı** olarak kullanılıyor. Ünlü **"Lambalı Kadın", Florence Nightingale Kırım Savaşı** (1853-1856) sırasında burada görev yapmış. Temel hijyen kurallarını uygulayarak yaralanan askerler arasında ölüm oranını ciddi derecede düşürmüş. Kulelerden birinde **Florence Nightingale Müzesi** bulunuyor. Kaldığı oda ve ameliyathane, Nightingale anısına onun yaşadığı dönemdeki gibi korunuyor. Burada Kırım Savaşı ve diğer savaşlarla ilgili bilgileri de bulabilirsiniz. Kışla ordunun kontrolünde. Ziyaret için iki gün önceden, 0216 553 10 09 no'lu faksa kimlik fotokopinizi ve ne zaman gezmek istediğinize dair bir notla, telefon numaranızı göndermeniz gerekiyor. Talebinizin onaylanıp onaylanmadığı bilgisi için sizi geri arıyorlar.

Ünlü "Lambalı Kadın", Florence Nightingale 1820 yılında adını taşıdığı Floransa'da doğmuş. Hemşireliğin kurucusu olarak tanınıyor.

Selimiye Camii

Kışlanın karşısında **Sultan III. Selim**'in askerler için 1803-1804 tarihleri arasında inşa ettirdiği *barok* üslubundaki cami var. Sağlam olmadığı görülünce iki minareyi yeniden yapmışlar. Selimiye İstanbul'da ilk şehir planlaması yapılan mahalle olmuş.

Yeniçeriler Kimlerdir?

Yeniçeriler dünyanın ilk üniformalı düzenli ordularından biri. **Sultan I. Murad** tarafından XIV. yüzyılda oluşturulan askeri kurum **Sultan II. Mahmud**'un 1826'da Yeniçeri Ocağı'nı ortadan kaldırdığı tarihe kadar Osmanlı padişahlarını korumakla görevliydi. Yeniçeriler, esir alınıp Müslümanlığa ve padişaha sadık askerlere dönüştürülen Hıristiyanlar'dan oluşuyordu. XVIII. yüzyıl başlarında o kadar güçlü bir hale geldiler ki, padişahlara uygulanacak politikalarla ilgili baskı yapmaya başladılar. Bu durum, Sultan II. Mahmud'u Yeniçerilerin yerine modern bir ordu kurmaya itti. Bunu takip eden isyan sonucu oluşan yangında kışla yandı ve binlerce Yeniçeri öldürüldü. Bu olay Yeniçerilerin gücünün sona erdiğini gösteren **"Vaka-i Hayriye"** olarak biliniyor. Yeniçerilerle ilgili daha fazla bilgi edinmek istiyorsanız Harbiye'deki Askeri Müze'yi (sy. 341) ziyaret edebilirsiniz.

İki yandaki **Karakullukçular** En Kıdemsiz Yeniçeri Erleri, Ortadaki ise **Usta** Küçük Rütbeli Yeniçeri Subayı

"(Selimiye Kışlası)... İspanya'daki Escorial ve İngiltere'deki Sandhurst'e benziyor."

Konstantiniyye-Dünyanın Arzuladığı Şehir 1453-1924, Phllip Mansel, 1995

Sepetteki Yılan

Kız Kulesi

876

Boğaz'ın Üsküdar kıyısındaki Kız Kulesi, İstanbul'a ait birçok resimde bir sembol gibi gösterir kendini. Hakkında pek çok romantik hikaye anlatılan bu küçük adacığın tarihinin M.Ö. 2400'lü yıllara kadar ulaştığı da söylenceler arasında. Kız Kulesi'nin balkonundan 360 derecelik İstanbul seyri ise çok etkileyici.

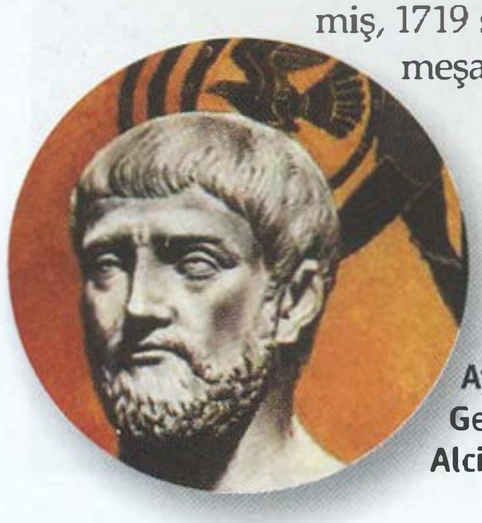

Üsküdar'da bir kayanın üstüne oturmuş olan günümüzdeki kulenin tarihi sadece XIX. yüzyıla kadar gidiyor. Burada inşa edilen ilk bina M.Ö. 408 yılında **Atinalı General Alcibiades** tarafından Persleri durdurmak için yaptırılmış. Daha sonra Bizans İmparatoru **I. Manuel Komnenos** (1143-1180) minik bir kale inşa ettirmiş. **I. Komnenos** kalesinin yerine **Fatih Sultan Mehmed**'in yaptırdığı küçük kale **Sultan I. Selim** zamanında restore edilmiş. Kız Kulesi bir dönem hapishane olarak kullanılmış. **Sultan I. Mahmud** beyaz harem ağalarından Beşir Ağa'yı, başını vurdurmadan önce burada hapsetmiş. **Sultan III. Osman** sadrazamı Hekimoğlu Ali Paşa'yı Kıbrıs'a sürgüne göndermeden önce bir süre burada tutmuş.

İstanbul'daki birçok yapı gibi, Kız Kulesi'nin de başı yangınlarla derde girmiş, 1719 senesinde meşalelerden çıkan yangın çok uzun süre kontrol altına alınamamış. Büyük ölçüde zarar gören kule **Sultan III. Ahmed**'in sadrazamı Damad İbrahim Paşa tarafından yenilenmiş ve bir deniz fenerine dönüştürülmüş. Günümüze ulaşan en son hali ise **Sultan II. Mahmud** tarafından yaptırılmış.

Tüm romantik hikayelere ve zarif görüntüsüne rağmen, tarih oldukça zor ve değişik pek çok görev yüklemiş Kız Kulesi'nin omuzlarına. Boğaz'a giren gemiler için gümrük istasyonu olmuş. Bizanslılar tarafından İstanbul'un fethinde savunma amaçlı olarak kullanılmış. 1509 depreminden sonra ilave edilen fenerle gemilere yol göstermiş, 1830 yılında kolera salgınında karantina hastanesine dönüştürülmüş. Osmanlı'nın çöküş döneminde topların yerleştirildiği Kız Kulesi yeniden savunma noktası olmuş. Kule 2000 yılında tamamiyle restore edildi. Bugün bir kafe, restoran ve seyir balkonuna ev sahipliği yapıyor.

Atinalı General Alcibiades

Efsanevi Hikayeler

Üsküdar açıklarındaki bu küçük adada insanların içindeki hayal dünyasını ortaya çıkaran garip bir büyü var sanki. Biri çıkıp adada yaşayan Rapunzel ve Kleopatra ile ilgili bir hikaye anlatsa hiç de aykırı gelmeyecek kulaklara! Hikaye bu ya, kralın güzeller güzeli bir kızı varmış. Bir kahin, kızının yılan ısırması sonucu öleceğini söylemiş krala. Kızını çok seven kral zalim kaderi kandırabilmek için bu küçük adacıkta kızını güvenceye almış. Zavallı kız kendisine gönderilen bir meyve sepetine gizlenmiş yılan tarafından ısırılarak öldürülmüş. Bu hikaye güçlü bir hayal gücünün eseri diyorsanız, bir de Battal Gazili versiyonunu dinleyin.

VIII. yüzyılda yaşamış bir Emevi askeri olan **Battal Gazi,** askerleriyle birlikte kulenin tam karşısında konuşlanınca telaşlanan imparator, kızını ve hazinelerini kuleye saklamış. Askerleriyle birlikte kuleyi basan Battal, hem prensesi hem de hazineyi almış ve atıyla Üsküdar'dan uzaklara kaçırmış. Denilene göre"Atı alan Üsküdar'ı geçti" sözü de buradan geliyormuş.

Son hikaye de Kız Kulesi'nin bir diğer adı olan **Leander Kulesi** hakkında; birbirlerini deliler gibi seven aşıklar Hero ve Leander, Çanakkale Boğazı'nın iki karşı kıyısında yaşıyorlarmış. Her akşam Leander Hero'nun kuleye astığı lamba ışığında karşıya yüzer ve genç kızla buluşurmuş. Bir gece lambanın rüzgarla uçmasıyla Leander yönünü kaybetmiş, dalgalarla sürüklenmiş ve boğulmuş. Çaresizlik içindeki Hero, kuleden atlayarak intihar etmiş. Bu iki apayrı olay yeri, nasıl olmuş da bir araya gelmiş, işte o bilinmiyor!

James Bond Şehirde

1964 yapımı "Rusya'dan Sevgilerle" İstanbul'un da aktörlerden biri olduğu ilk James Bond filmiydi. 1999 yılında çekilen "Dünya Yetmez" isimli James Bond filminde, Kız Kulesi Sophie Marceau'nun canlandırdığı şeytani Elektra'nın saklanma yeri olarak kullanılıyor. Kule ayrıca "Kurtlar Vadisi" dizisine de mekan oldu.

NASIL GİDİLİR?

Üsküdar Salacak'ta Kule'nin tam karşısından düzenli tekne seferleri var. Bazen Ortaköy ve Kabataş'tan da tekneler kalkıyor.

NEREDE YENİR?

Kızkulesi */Tel: 0216 342 47 47*

www.kizkulesi.com.tr

Kulenin ilk katında Alakart seıvis bekliyor sizi. Bu katta manzarayı sadece küçük pencerelerden seyredebiliyorsunuz. Üst kattaki çay veya kahve içilebilen kafeden ise daha güzel bir manzara izlenebiliyor.

Camilerin Hükümranlığı

Üsküdar, Bağlarbaşı ve Çamlıca

87

Marmaray Projesi nedeniyle şu anki şantiye görüntüsüne aldanmayın, bir zamanlar imparatorların ve padişahların gözbebeğiymiş semt. Üsküdar tarihi eser açısından doyumsuz güzellikler saklıyor sokaklarında. Sahilde yürürken Kız Kulesi'ni seyredebilir, Çamlıca Tepesi'ne çıkıp demli çay eşliğinde manzaranın keyfini sürebilirsiniz.

Geçmişten bugüne Üsküdar İskelesi

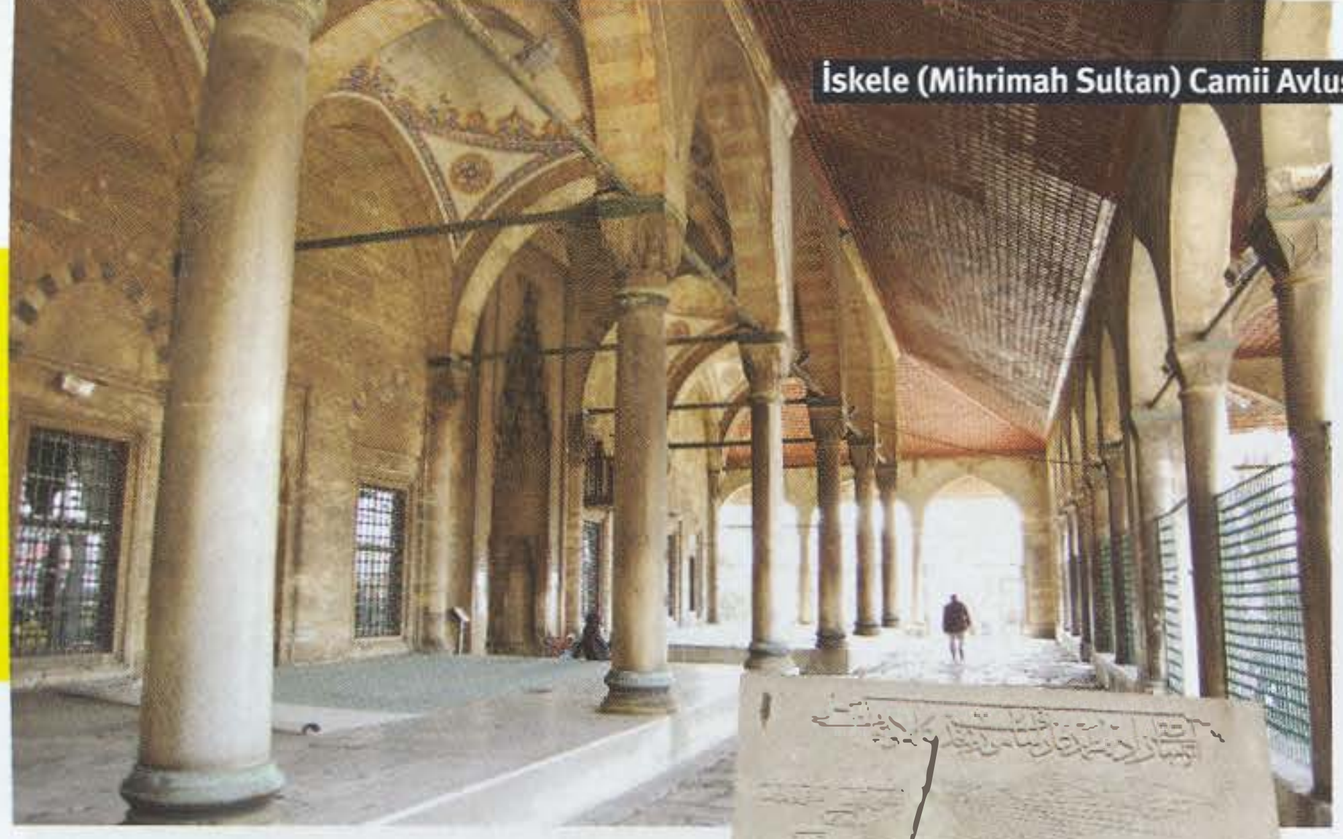
Üsküdar'ın ilk zamanlardaki adı **"Chrysopolis"** (Altın Şehri)miş. Bu ismin Pers istilacılarının Anadolu'dan getirdikleri ganimetlerini burada saklamalarından ya da güneşin Boğaz'da batarken oluşturduğu renklerden kaynaklandığı söyleniyor. Yakınlardaki **"Chalcedon"** (**Kadıköy**) daha önemliymiş ama Chrysopolis de çok çabuk gelişmiş ve askeri birliklerin Anadolu'ya sevk edildiği merkez haline gelmiş. Zaman içinde ismi, buradaki imparatorluk bekçilerinin kalkanlarını kaplayan deri anlamındaki Yunanca **"Skitos"** kelimesinden türeyen **"Skutari"** olarak değişmiş. Bunlar da yetmediyse alın size bir bilgi daha: Bizans döneminde **"Skutari"** askeri kışla demekmiş ve bu kışlaların olduğu bölgeye **"Skutarion"** adı verilirmiş.

Chrysopolis hiçbir zaman doğal savunma konumuna sahip olmamış ve bu yüzden defalarca saldırıya uğramış. XIV. yüzyılda Türkler tarafından alınmış. Bugün vapurla buraya gelen ziyaretçiler kendilerini oldukça kaotik bir trafiğin ortasında buluyorlar. Semtin **Mekke**'ye yapılan **Hac Yolculuğu**'nun başlama noktası olduğunu da ekleyelim. Bir zamanlar İstanbul'un güçlü ve varlıklı kesimi buraya gelip yerleşmiş ama İtalyan yazar **Edmondo de Amicis**, XIX. yüzyılın ikinci yarısında "köy gibi şehir" olarak tasvir etmiş Üsküdar'ı. Oysa Üsküdar Osmanlı döneminde önemli bir yerleşimmiş. Bugün geçmişten kalan sadece büyük camiler. Ahşap evler yangın ve özellikle de insan kurbanı olmuş.

Marmaray Projesi çerçevesinde yapılan kazılarda bir çarşı, tabakhane, manastır ve ahşap iskele kalıntıları bulunmuş. Buradan çıkarılan eserleri **İstanbul Arkeoloji Müzeleri**'nde (sy.24) görebilirsiniz.

Manzaraya karşı sushi ve şampanya keyfi.

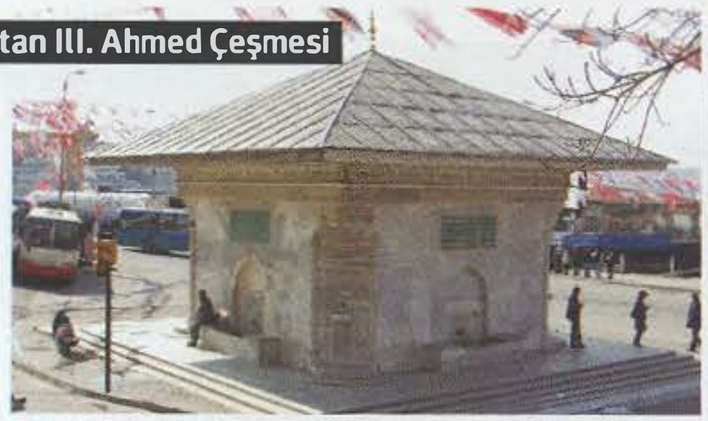
İskele (Mihrimah Sultan) Camii Avlusu.

Güneş Saati

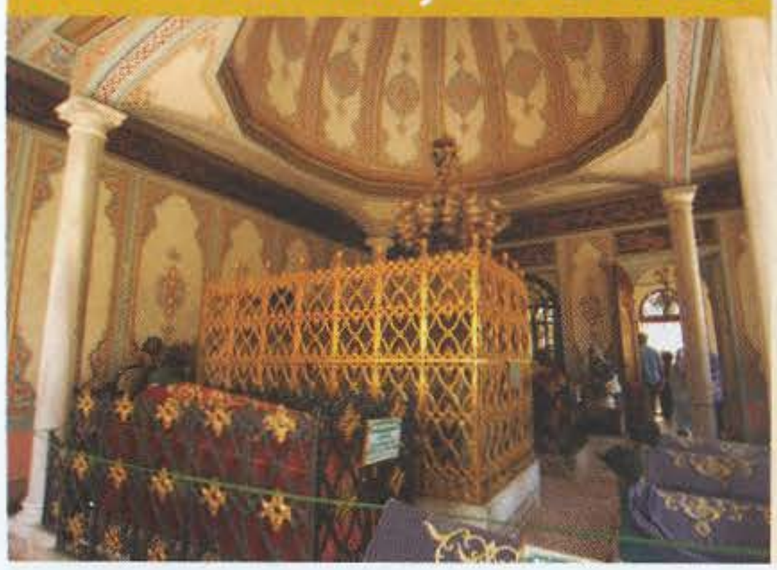
İskele (Mihrimah Sultan) Camii

Kanuni Sultan Süleyman'ın kızı, **Sadrazam Rüstem Paşa**'nın eşi **Mihrimah Sultan** için 1548'de **MimarSinan** tarafından yapılan cami, vapur iskelesinin tam karşısında, tüm heybetiyle karşınıza çıkıyor. Sinan, zaman içinde imzası haline gelen yarım kubbeleri ilk kez burada kullanmış. İlk yapıldığında deniz kıyısında olan binaya sultanlar kayıkla geliyormuş. Şadırvandan görebileceğiniz manzara İstanbul'daki en iyi manzaralardan biri olarak tanımlanıyor. Bir zamanlar külliyenin bir parçası olan medresede günümüzde bir klinik bulunuyor, diğer taraftaki okul ise çocuk kütüphanesi. Kütüphaneye gitmek için arka kapıdan çıkarsanız cami duvarındaki güneş saatine dikkat etmeyi unutmayın.

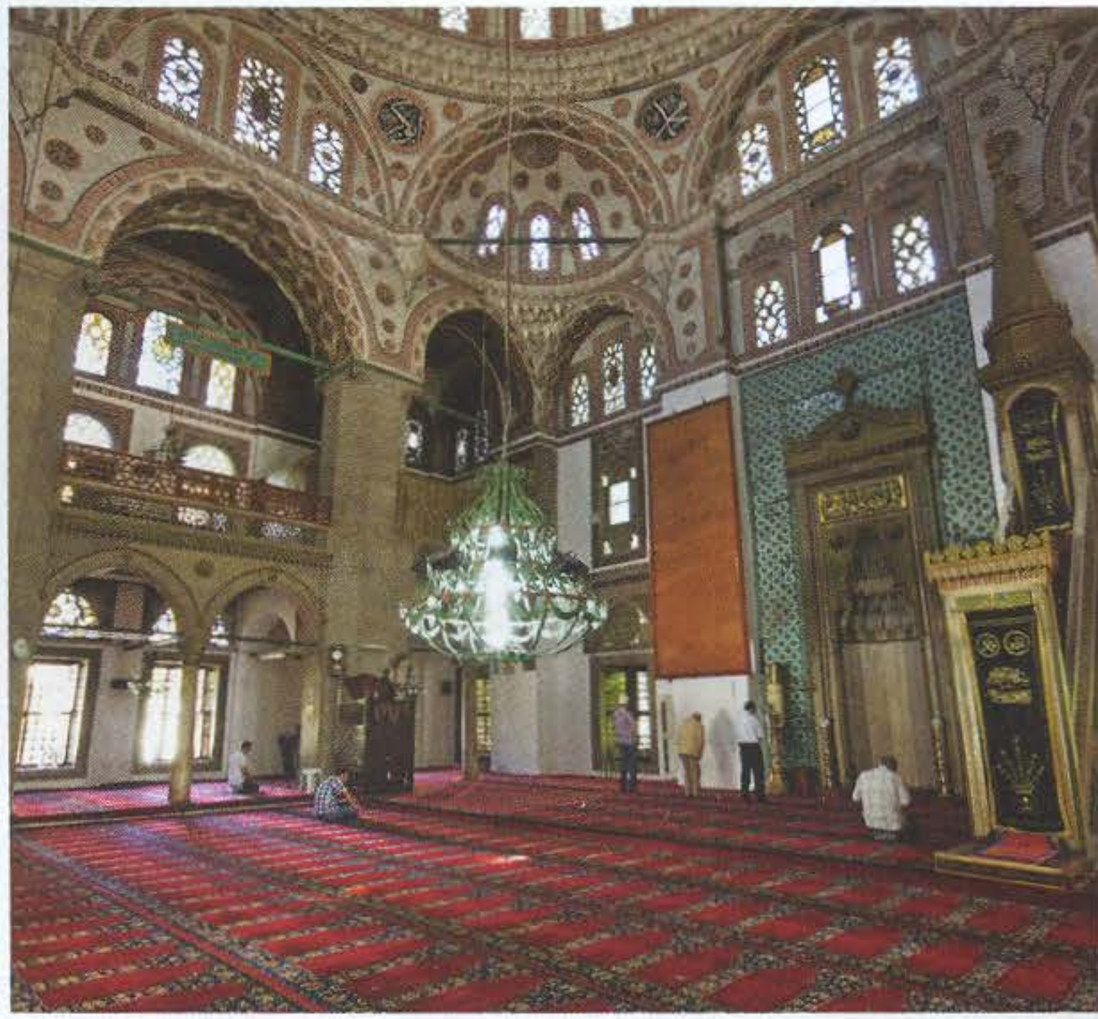
Sultan III. Ahmed Çeşmesi

Binanın önündeki karışık trafiğin ortasında, 1728 yılında yapılan **Sultan III. Ahmed Çeşmesi** duruyor. Çeşmenin dört tarafı bazıları III. Ahmed tarafından yazılmış olan şiirlerle süslenmiş. Burada gördüğünüz sultanın yaptırdığı ve **Topkapı Sarayı**'nın girişini süsleyen görkemli çeşmeye (sy. 4) göre daha sade bir model.

Aziz Mahmud Hüdayi Efendi Türbesi

Aziz Mahmud Efendi Sokak'ta bulunan bu türbe, (www.hudayivakfi.org) Sivrihisar yakınındaki Koçhisar'da doğmuş olan Aziz Mahmud Hüdayi Efendi'ye ait (1541-1628). Sekiz farklı sultanın hükümdarlığına şahitlik eden bu veli **Celveti Tarikatı**'nın da kurucusu. Bir keresinde **Sultan I. Ahmed** bir mektup yazıp sorusunu iletmiş. Hüdayi Efendi zarfı açmaya gerek bile görmeden cevabı vermiş. **Bulgurlu Hamamı**'ndaki bir kitabede, 1616'da **Sultanahmet Camii**'ndeki ilk vaazı onun verdiğini yazıyor.

Yeni Cami

Vapur iskelesine çok yakın olan görkemli Yeni Cami, 1710 yılında **Sultan III. Ahmed** tarafından annesi **Valide Rabia Gülnüş Ümmetullah** için yaptırılmış. Eser tüm heybetine rağmen sade görüntüsüyle dikkat çekiyor. **Külliyesi**; cami, hünkar mahfili, türbe, sebil, muvakkithane, okul, dükkanlar, imaret ve çeşmeden oluşmuş. Valide Sultan'ın türbesi adeta büyük bir kuş kafesi gibi yapılmış. Üç tarafı kubbeli revaklarla sarılı geniş avlusunun ortasındaki şadırvan, oymacılık sanatının tüm inceliklerini üzerinde taşıyor. İmarethane ve küçük okul binası dışında külliyeden geriye pek bir şey kalmamış.

Yolun karşı çaprazındaki eski hamam küçük bir alışveriş merkezine dönüştürülmüş. **Mimar Sinan'a** atfedilen bu eser XVI. yüzyılda yapılmış ama Sinan'a ait olması uzak bir ihtimal.

Soldaki Valide Sultan'ın Türbesi

Yeni Cami'nin arkasında Mihrimah Sultan Camiii var. Boğaz'ın karşı yakasında ise bugün Galatasaray Üniversitesi ve Kabataş Erkek Lisesi'ne ev sahipliği yapan Feriye Sarayları bulunuyor.

Şemsi Paşa Camii

Deniz kıyısından Kız Kulesi'ne doğru giderken önce **Cedit Valide İmareti**'nden ve yeni baştan inşa edilen **Balaban Tekkesi**'nden geçeceksiniz. 1580'de **Mimar Sinan** tarafından **Vezir Şemsi Paşa** için yapılmış küçük cami sahilde karşınıza çıkacak. Vezirin türbesi sıradışı bir şekilde camiye doğru açılıyor. Boğaz'ın Marmara ile birleştiği noktayı kendine manzara olarak seçen cami, biz bu satırları yazarken restore ediliyordu.

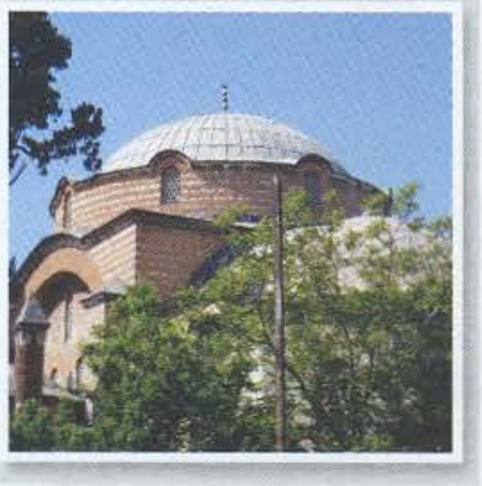

Salacak'a doğru yürürken **Faruk Akın** tarafından yapılan 1453 ve 1923 yazan heykelleri göreceksiniz. 1842 yılında karakol olarak yapılan ancak **Hava Kuvvetleri Orduevi** olarak kullanılan bir bina biraz ileride karşınıza çıkacak.

Şemsi Paşa Cami'nin arkasında Ayazma Camii yükseliyor.

Rum Mehmed Paşa Camii

Şemsi Paşa Camii'nden kısa bir yürüme mesafesinde, solda yokuştaki küçük cami **Fatih Sultan Mehmed**'in sadrazamlarından **Rum Mehmed Paşa** için inşa edilmiş. Yaptıranı gibi iki kültürün özelliklerini yansıtmış cami. Diğerlerine göre daha yüksek olan merkez kubbesi, binaya Bizans-vari bir görünüm katmış.

Ayazma Camii

Rum Mehmed Paşa Camii'ne çok yakın olan *barok* tarzındaki **Ayazma Camii Külliyesi, Sultan III. Mustafa** tarafından annesi **Mihrişah Emine Sultan** için 1760'da yaptırılmış. Caminin yapıldığı yerde daha önce **Ayazma Sarayı** bulunduğu ve adını da buradan aldığı söyleniyor. Cami, vapurla Üsküdar'a geçerken **Kız Kulesi**'nin karşısında, tepenin üstünde gözünüze çarpacak; gece vakti ışıklandırılmış görüntüsü harika.

Ayazma Camii iç görünümü

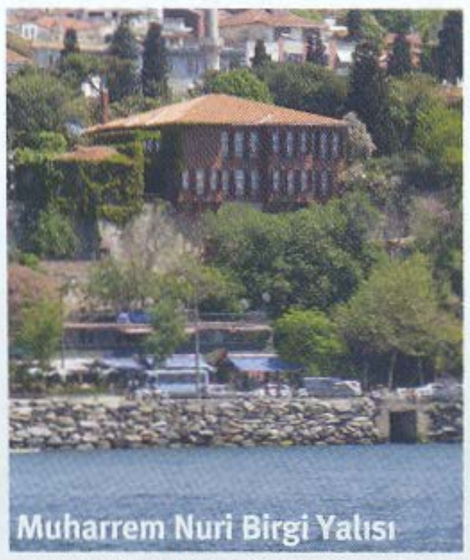
Ön cephedeki ve ana kapıdaki kuş evleri gayet güzel. Büyük ihtimalle şehirde günümüze ulaşan son Yeniçeri mezartaşları da burada. Bu gösterişli mezartaşlarını diğerlerinden kolayca ayırt edebilirsiniz.

Eski bir gravürde Salacak

Salacak

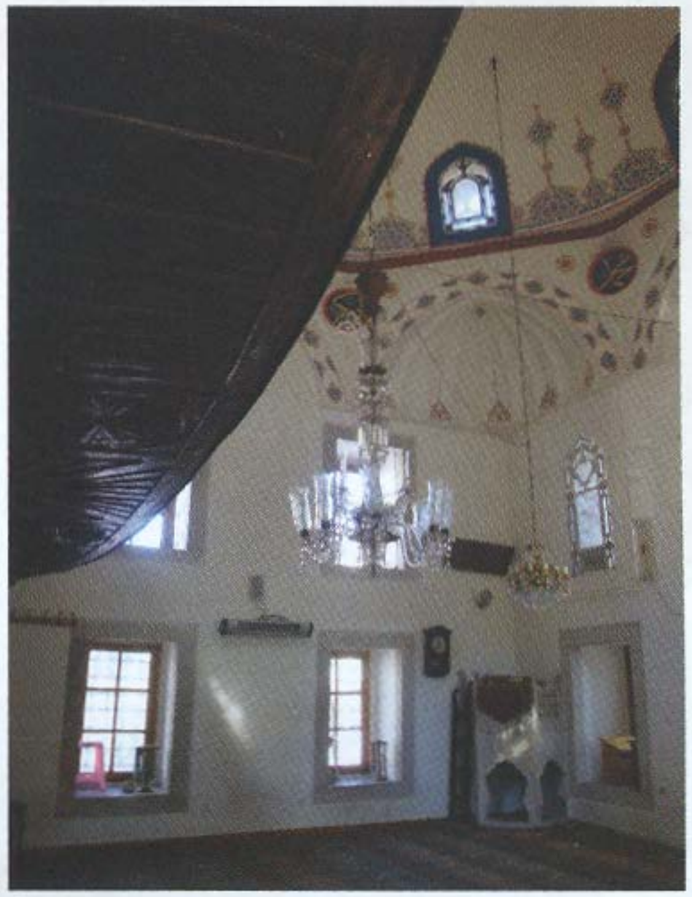
Kız Kulesi manzaralı Üsküdar sahili keyifli bir yürüyüş yolu. Sol kolda yamaca asılı gibi duran **Muharrem Nuri Birgi Yalısı** XVIII. yüzyıl Osmanlı mimarisinin en güzel örneklerinden biri. Aşı rengi boyalı, ahşap bina 1971'de mimar **Turgut Cansever** tarafından restore edilmiş. Ünlü kemancı **Yehudi Menuhin** (1916-1999) yalıda misafir edilmiş konuklardan biri. Büyükelçi olan **Birgi** binayı Kandilli'de muhteşem bir yalısı olan **Selahattin Beyazıt**'a bırakmış. Yalının iç dekorasyonu gerçekten etkileyici. Biz bir dörtlünün konserini dinlemek için binaya gittiğimizde balkonundan görünen inanılmaz İstanbul manzarasına hayran kalmıştık.

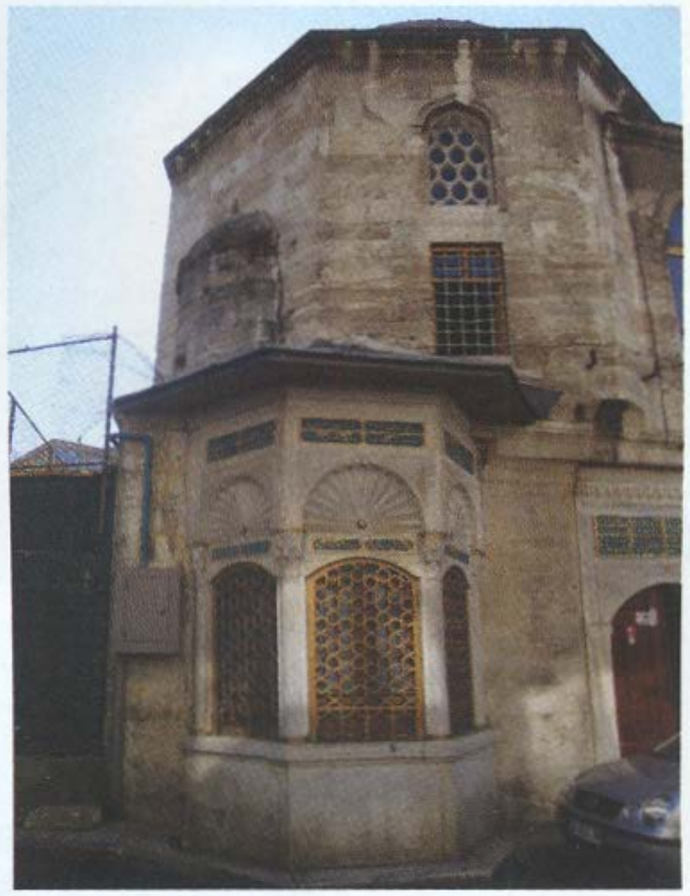

Muharrem Nuri Birgi Yalısı

Ahmediye Camii

Gündoğumu Caddesi'ndeki **Ahmediye Külliyesi** 1772 yılında, **Sultan III. Ahmed** döneminde tersane emini olan **Eminzade Hacı Ahmed Paşa** tarafından yaptırılmış. XVIII. yüzyıl Osmanlı mimari sanatının en güzel örneklerinden biri olarak kabul edilen külliyeden cami, sebil, medrese ve kütüphane günümüze kadar gelebilmiş.

"Atik Valide Camii bugüne kadar gördüğüm en güzel yapı."

The Turkish Embassy Letters, (Türk Sefaret ya da Şark Mektupları), Lady Mary Wortley Montagu, 1718

Nurbanu Sultan

1453'ten kalma bir top.

Atik Valide Camii

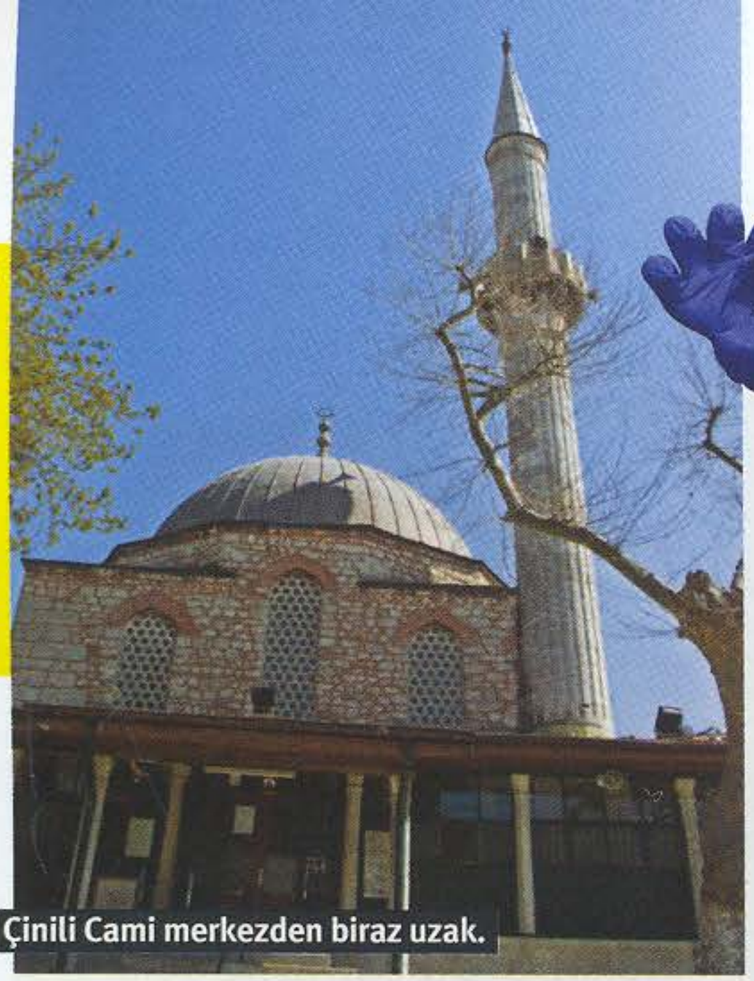
Üsküdar'ın en önemli camii, kurulduğu tepenin üzerinde uzun minareleriyle hemen dikkati çekiyor. 1583'de **Sultan II. Selim**'in eşi **Nur Banu Sultan** için **Mimar Sinan** tarafından tasarlanmış. Osmanlı Sarayı'nın en güçlü kadınları arasında sayılan Nur Banu Sultan, gücünün altını çizmek istercesine İstanbul'un en büyük külliyelerinden birini yaptırmış. Cami, köşesinde Niyazi Bey Kebapçısı'nın olduğu Eski Topbaşı Caddesi'nde bulunuyor. Caddeye adını ortasında duran ve 1453'te İstanbul'un kuşatmasında kullanıldığı söylenen top vermiş.

John Freely tarafından **ülkedeki altı etkileyici Osmanlı anıtından biri** olarak tanımlanan eserin çınar ve gül ağaçlarıyla dolu avlusu, çay içip gazete okuyarak vakit geçiren yaşlı beyleri ağırlıyor. Zarif metal işçiliği ile süslenmiş 12 kemerli dış bölümü göze daha küçük görünen iç bölüme açılıyor. Mihrabın süslemesinde **İznik Çinileri** kullanılmış.

Ne yazık ki külliye çok iyi korunamamış, acil bakıma ihtiyaç duyuyor. Hat sanatıyla bezenmiş cami ve medrese duvarları graffiti ile kirletilmiş. Ahşap kapının açıldığı kubbeli giriş salonu muhteşem olan kervansaray **Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Akademisi**'ne ait olmasına rağmen ne yazık ki bir harabe görüntüsünde. Külliyenin bu kısımlarının bir zamanlar hapishane olarak kullanılmasının da bu durumda payı var. İçeri bakmak istediğimizde **"yassah hemşerim"** zihniyetli bir güvenlik görevlisiyle karşılaştık. Arkadaki mektep ile zarif tuğla bacasıyla dikkat çeken imarethane de aynı kaderi paylaşmışlar.

Şadırvan

Çinili Cami merkezden biraz uzak.

Çinili Cami

Çinili Cami merkezden biraz daha yukarıda kalıyor ama gidip bekçiyi kapıyı açma konusunda ikna ederseniz pişman olmayacaksınız. Duvarlarındaki **İznik çinileri** tek kelimeyle olağanüstü. Cami 1640 yılında **IV. Murad** ve **Deli İbrahim**'in annesi **Mahpeyker Kösem Sultan** için inşa edilmiş. Tam karşısındaki **Çinili Hamam** ise adının aksine çinili değil.

Kösem Sultan

Karacaahmet Mezarlığı

Üsküdar'dan Kadıköy'e doğru giderken karşınıza çıkan tepedeki büyük mezarlık Karacaahmet adını taşıyor. Türkiye'nin en büyük mezarlığı olan Karacaahmet, Osmanlı mezartaşları bakımından Eyüp Mezarlığı'ndan sonra ikinci sırada geliyor. Adını, türbesi burada bulunan **I. Orhan**'ın silah arkadaşından alıyor. Ressam **Fikret Mualla** 1967'de, müzisyen **Cem Karaca** ise 2004'te buraya gömülmüş ünlülerden.

Mehmet Naci Aköz Uçurtma Müzesi

Üsküdar'da karşınıza çıkan küçük, özel bir müze (*Tel: 0216 553 23 37, www.ucurtmadunyasi.com*) şaşırtacak sizi. Burası dünyanın farklı köşelerinden toplanmış yaklaşık 750 civarında rengarenk uçurtmayı barındırıyor. Üsküdar Belediyesi'nin karşısında, Uncular Caddesi'nin sonunda, Bakıcı Sokak'ta yer alıyor. Her gün açık. Uçurtma yapma kursları da veriliyor.

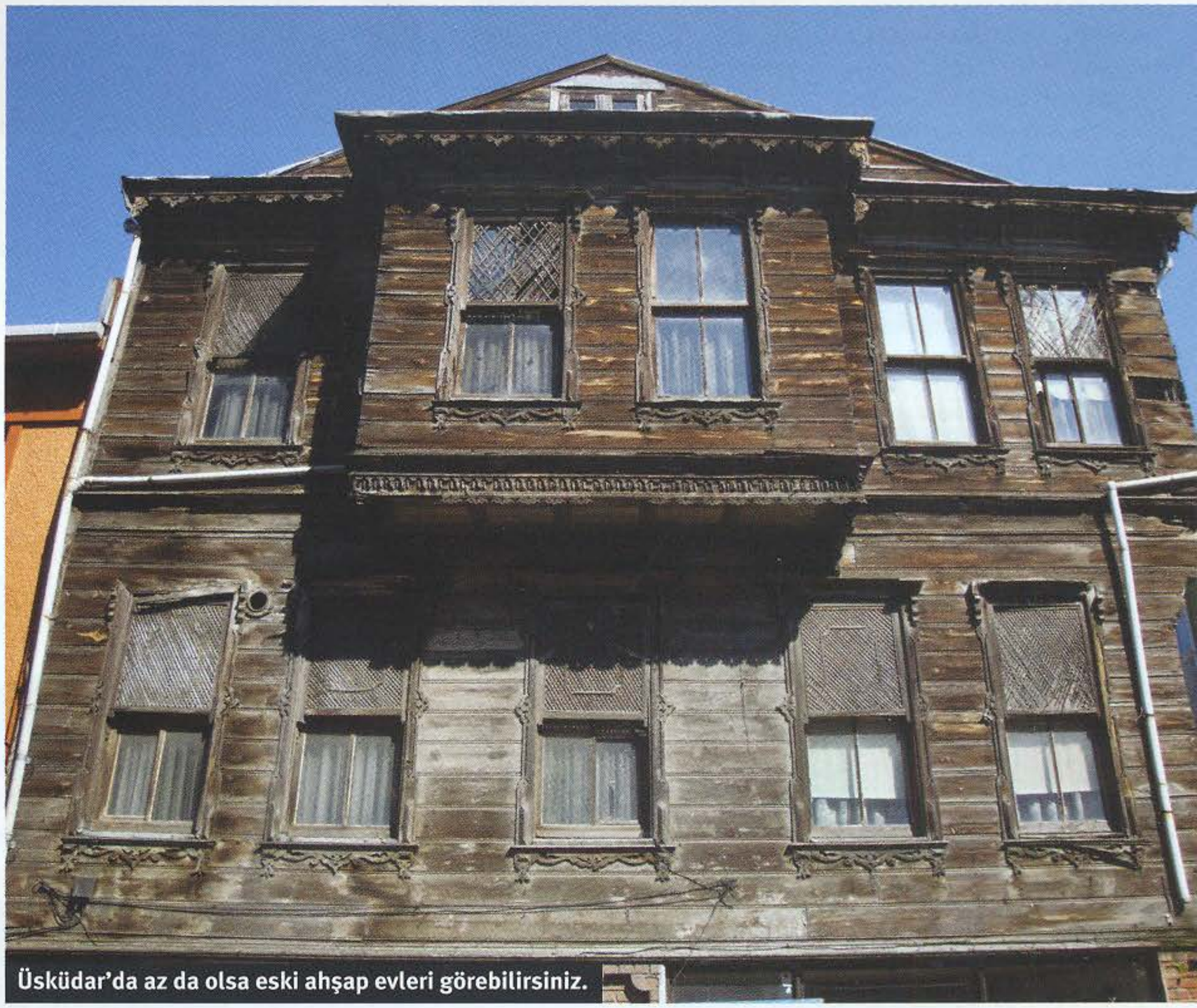
Kızlara Zeynep, Oğlanlara Kamil...

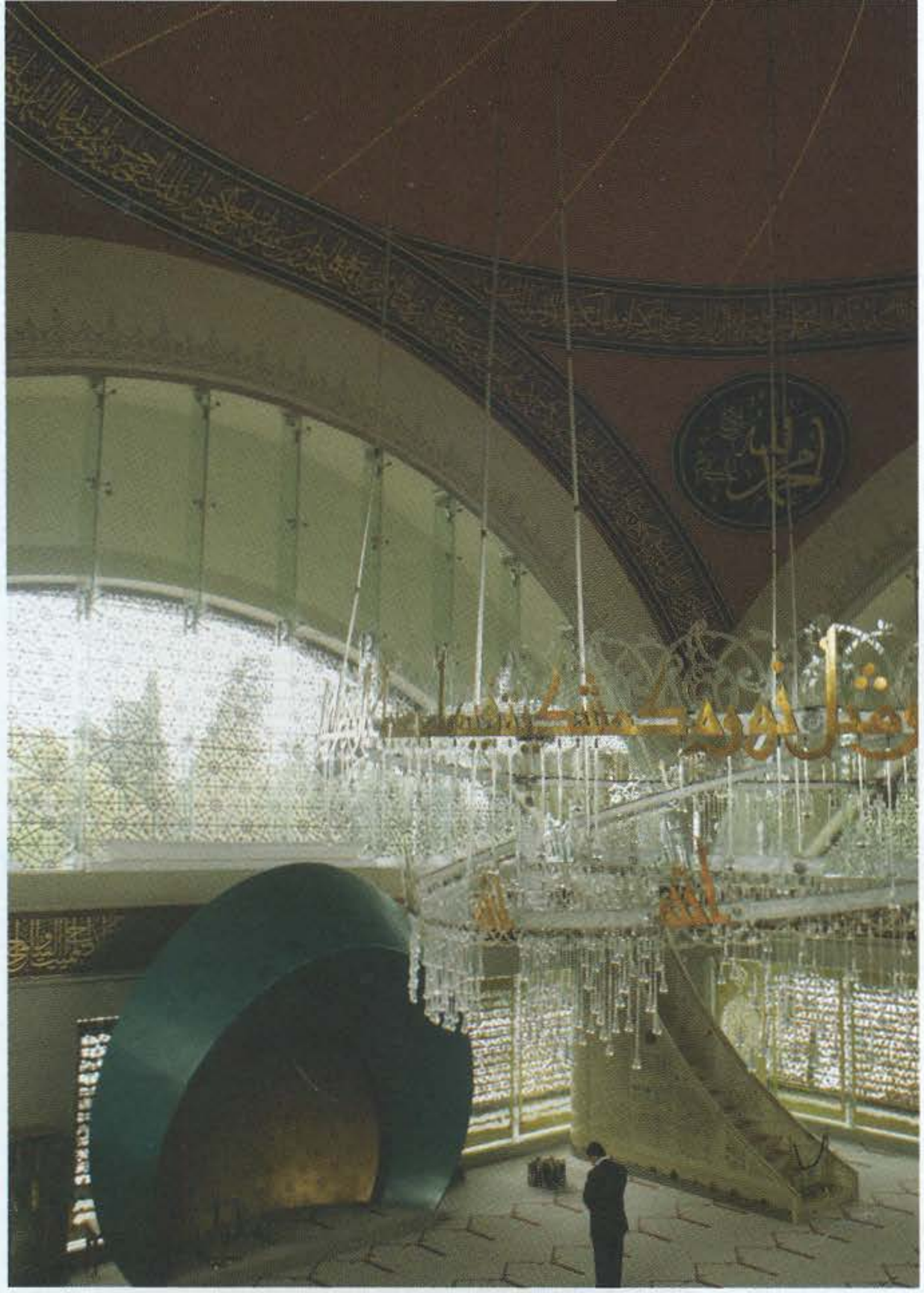
Kurucularından dolayı Zeynep Kamil Hastanesi'nde doğan kızlara göbek adı olarak *Zeynep*, oğlanlara da *Kamil* adı verilmesi bir gelenek haline gelmiş.

Abdülaziz Av Köşkü

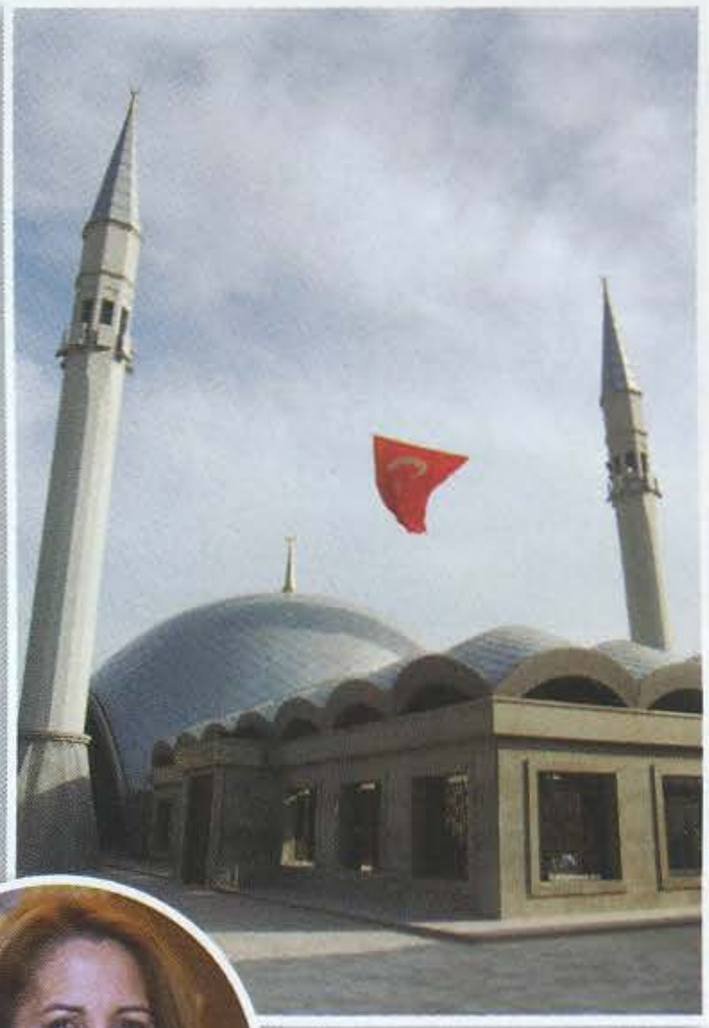
Köşk, Altunizade'de Tophanelioğlu Caddesi'ndeki Validebağ Korusu'nda bulunuyor. Capitol AVM'ye çok yakın. 1856'da *Türk Neoklasiği* üslubunda yapılmış. Çok güzel ahşap bir revağa sahip. İçinde hiç açık olmadığını düşündüğümüz bir izci müzesi var.

Üsküdar'da az da olsa eski ahşap evleri görebilirsiniz.

Şakirin Camii

Mezarlığın giriş kapılarından birinde, **Zeynep Kamil Hastanesi**'nin karşısındaki yeni **Şakirin** (Müteşekkir demek) **Camii** hemen dikkatinizi çekecek. 10 bin metrekarelik alanda, 500 kişi kapasiteli bu fütüristik yapı, **Şakir Ailesi** tarafından yaptırılmış. Ailenin en bilinen fertlerinden **Semiha Şakir** (1905-1998) yaptığı hayır işleriyle tanınıyor. Türkiye'ye elliden fazla eser kazandırdı. Geniş alüminyum kubbesi camiye modern bir görünüm veriyor. Caminin mimari tasarımı **Hüsrev Tayla** iç dekorasyonu ise **Ulus 29**'un (sy. 361) sahibi **Zeynep Fadıllıoğlu** tarafından yapıldı. Böylece Fadıllıoğlu Türkiye'de ilk kadın cami tasarımcısı oldu. Kemerli mihrabı turkuaz ve altın renklerle, mimberi yapraklarla süslü. Şadırvanın ortasında kainatı simgeleyen bir küre yer alıyor. Avizede **Allah'ın 99 ismi** ve **Nur suresi** yazılı. Avizenin üstüne, camlarla *"insanın üstüne yağan rahmeti"* anlatan su damlası görünümü verilmiş. Kısaca cami,

Zeynep Fadıllıoğlu

her anlamda ilk olma özelliğini taşıyor, eski mimariyi geleceğe taşıyan bir üslup sergiliyor. Bazı mimarlar camiyi yerden yere vurdular, kimileri gazinoya benzetti. Mimar Sinan gibi çok önemli mimarların yetiştiği bu ülkede cami diye o kadar garip yapılar ortaya çıkıyor ki, onların arasında Şakirin Camii'ni görmek bizim içimize su serpti. Zeynep Fadıllıoğlu'na tebrikler, sıradışı bir işe imza attığı için.

Çamlıca Kız Lisesi

Üsküdar'ın yukarılarındaki Çamlıca geniş parklarıyla ünlü. Bu civardaki Acıbadem'de bulunan en güzel köşklerden biri **II. Bahriye Nazırı Ahmet Ratip Paşa** tarafından **Kemaleddin Bey**'e (sy. 209) yaptırılmış. Paşa, **Hicaz Demiryolu** yapımı sırasında rüşvet aldığı iddiasıyla sürülmüş ve bu köşkte yaşayamamış. 1908 yılında tamamlanan, 54 odalı binayı 1938'den sonra **Çamlıca Kız Lisesi** olarak kullanmaya başlamışlar. Bina, **Murano** camından merdiven korkulukları, **Villeroy & Boch** banyo fayanslarıyla dekore edilmiş. Lise yandaki binalarda faaliyet gösterdiği için köşk boş. Böyle bir eserin atıl durması insanın içini acıtıyor.

Semiha Şakir

Semiha Şakir eşi Şeyh İbrahim Şakir ile 1955 yılından bugüne Türkiye'nin her köşesine sağlık, eğitim ve sosyal hizmetler alanlarında bağışlar yapmış ve tesisler inşa ettirmiş. Eşinin vefatından sonra kamuya yaptığı yardımların kurumsal bir yapıda devamını sağlamak için 1989 yılında Semiha Şakir Vakfı'nı (www.semihasakir.org) kurmuş. Bu hayırsever insan 8 Eylül 1998 yılında vefat etti.

Büyük Çamlıca

262 metre yüksekliğindeki Büyük Çamlıca, İstanbul'da şehir içindeki en yüksek nokta. Çamlıca adı, bir zamanlar güzellikle eş anlamlı kullanılırmış. **Procopius, Evliya Çelebi, Lady Maıy Wortley Montagu** ve **Lord Byron** gibi birçok yazar övgüler düzmüş tepeye. Günümüzde bu güzellik bir sürü radyo ve telefon kulesinin dikilmesiyle bozuldu, ancak manzara hala muhteşem. Tepede Osmanlı tarzında bir kahve, bir restoran ve piknik yapabileceğiniz yerler var. **"Sazlar çalınır Çamlıca'nın bahçelerinde"** ya da **"Biz Çamlıca'nın üç gülüyüz"** tanıdık geldi mi?

Küçük Çamlıca

Daha az tanınmakla birlikte ağaçlarla kaplı Küçük Çamlıca aslında daha güzel. **Sofa, Cihannüma, Topkapı Köşkleri**'nden oluşan bir komplekste hizmet sunuyor. Aralarında **Topkapı Sarayı**'ndaki **İftariye Köşkü**'nü anımsatan **İftariye Kameriyesi** var. Bu zarif kameriyeden baktığınızda sol tarafta Prens Adaları'na kadar uzanan bölgeyi, önünüzde Fenerbahçe ve Haydarpaşa'yı, sağda ise Sarayburnu'nu görebilirsiniz.

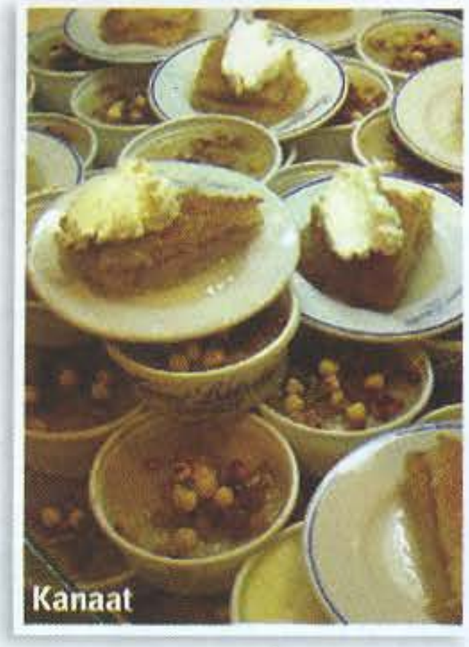

NASIL GİDİLİR?

Eminönü, Kabataş ya da Beşiktaş'tan Üsküdar'a vapurla gelebilirsiniz.

NE YAPILIR?

Üsküdar'da birçok tarihi hamam var. Bunların en eskisi XV. yüzyıl sonunda inşa edilen **Şifa Hamamı. Valide Atik Hamamı** Sinan'ın eseri ve 1583'te inşa edilmiş. **Çinili Hamam'ın** tarihi ise 1648'e dayanıyor ve 1964'te başarılı bir restorasyon geçirmiş. Kadınlar bölümü alışılmışın dışında erkekler bölümünden daha büyük yapılmış. **Bulgurlu Hamamı, Celvetiye Tarikatı'nı** kuran **Aziz Mahmud Hüdayi Efendi** için inşa edilmiş. O'nun kullandığı kurna o günden bugüne itinayla korunmuş. 1610 yılından kalma **Ağa Hamamı** ise bir diğer alternatif.

Kanaat

NEREDE YENİR?

Çömlek
Turistik Çamlıca Caddesi No. 50, Büyük Çamlıca
Tel: 0216 316 29 53
www.comlek.com.tr
Lezzetli kuru fasulyesi ve makul fiyatlarıyla burası tam size göre. Restoranın bir kısmı dönüyor ve geniş bir manzaraya sahip.

Kanaat
Selmanipak Caddesi No. 25
Üsküdar
Tel: 0216 333 37 91
www.kanaatlokantasi.com.tr
Uzun yıllardır servis veren restoranda lezzetli Türk yemeklerini ve tatlılarını bulabilirsiniz, tavsiyemiz kaymaklı ayva tatlısı. Koyun sütü ve Yozgat'tan getirtilen sahleple yapılan dondurması ise tamamen buraya özgü.

Niyazibey
Ahmediye Meydanı No. 2, Üsküdar
Tel: 0216 310 48 21
www.niyazibey.com.tr
İçerde ve dışarıda masaları olan restoran, misafirlerine 1965'ten beri lezzetli İskender kebabı sunuyor. Başlangıç olarak verilen küçük pidelerden mutlaka tadın.

Çamlıca Tepesi'nden gece görünen manzara muhteşem.

Dinlerin Kardeşliği

Kuzguncuk

878

Kuzguncuk, etrafı süsleyen ahşap evlerin keyfini sürmek, yeşilliğin kokusunu derin derin içinize çekmek ya da kafe ve restoranlarında yemek yemek için gelebileceğiniz bir yer. Semtte kilise, cami ve sinagoğun yan yana olması, XIX. yüzyıl İstanbul'unun kozmopolit yapısını ama daha da önemlisi bugün yakalamakta zorlandığımız hoşgörü ve olgunluğu hatırlatıyor.

Kuzguncuk İskelesi, 1890'larda.

Ben Anadolu

Kuzguncuk'un sakinlerinden biri de ünlü oyun yazarı **Güngör Dilmen** (1930-—). Yazarın en önemli eserlerinden **"Ben Anadolu"** da 16 ünlü Anadolulu kadının hikayesi aracılığıyla Anadolu tarihi anlatılıyor.

Güngör Dilmen

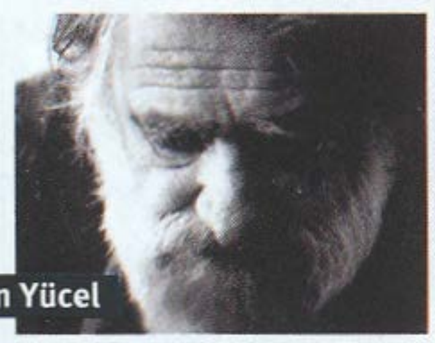

Binanın tarihi üç ayrı takvimle belirtilmiş.

Kuzguncuk **"Kutsal topraklara gitmeden önceki son durak"** olarak kabul edilmiş Yahudiler tarafından, bu yüzden de kutsal topraklara gidemeyenler burada yaşamak ve hiç değilse buraya gömülmek istemişler. İlk olarak XV. yüzyılda İspanya'daki zulümden kaçan Yahudilerin yerleştiği semt, XVII. yüzyıla gelindiğinde bir **Yahudi** köyü halini alınış. Bu yüzden **"Küçük Kudüs"** olarak isimlendirilmiş. XVIII. yüzyılda **Rumların** ve **Ermenilerin** gelmesi bu sahil kasabasına ayrı bir kültürel zenginlik katmış. Türkler nedense pek rağbet etmemişler Kuzguncuk'a ve Paşalimanı çevresine yerleşmeyi tercih etmişler. Bugün gayrimüslim nüfusun çok azaldığı semte, İstanbul'da yaşayan yabancılar rağbet ediyor.

İlk adı olan **"Hrisokeramos"**un **"Altın Kiremit"** anlamına geldiği ve kiremitleri altın yaldızlı bir kiliseden kaynaklandığı düşünülüyor. Bizans döneminin **Kosinitsa**'sı **Evliya Çelebi**'ye göre adını XV. yüzyılda burada yaşayan evliya **Kuzgun Baba**'dan alınış. Kosinitsa'nın Türkçeleştirilip Kuzguncuk olma ihtimali ise daha fazla.

Can Yücel

Bir zamanlar ünlü şair **Can Yücel**'e de (1926-1999) ev sahipliği yapan Kuzguncuk, **Buket Uzuner**'in çok satan romanı **"Kumral Ada-Mavi Tuna"**nın da mekanı olmuş.

Kuzguncuk'ta hala ahşap mimarinin güzel örnekleri var.

Sinagoglar

İcadiye Caddesi'ndeki **Beth Ya'akov Sinagoğu** 1878 yılında yapılmış ve yaz aylarında kullanılmış. **Mikv**ah (**arınma töreni**) içinse hemen yanındaki hamam tercih edilmiş. Kışın Yahudi cemaati, ibadetleri için Yakup Sokak'ta bulunan ve 1840 yılında yapılmış **Kal de Ariva Sinagoğu**'na (**Aşağı Sinagog**) gidermiş. Bu adı vermelerinin sebebi Bath Ya'akov Sinagoğu'nun aynı zamanda **Kal de Abaşo** (**Yukarı Sinagog**) diye geçmesi.

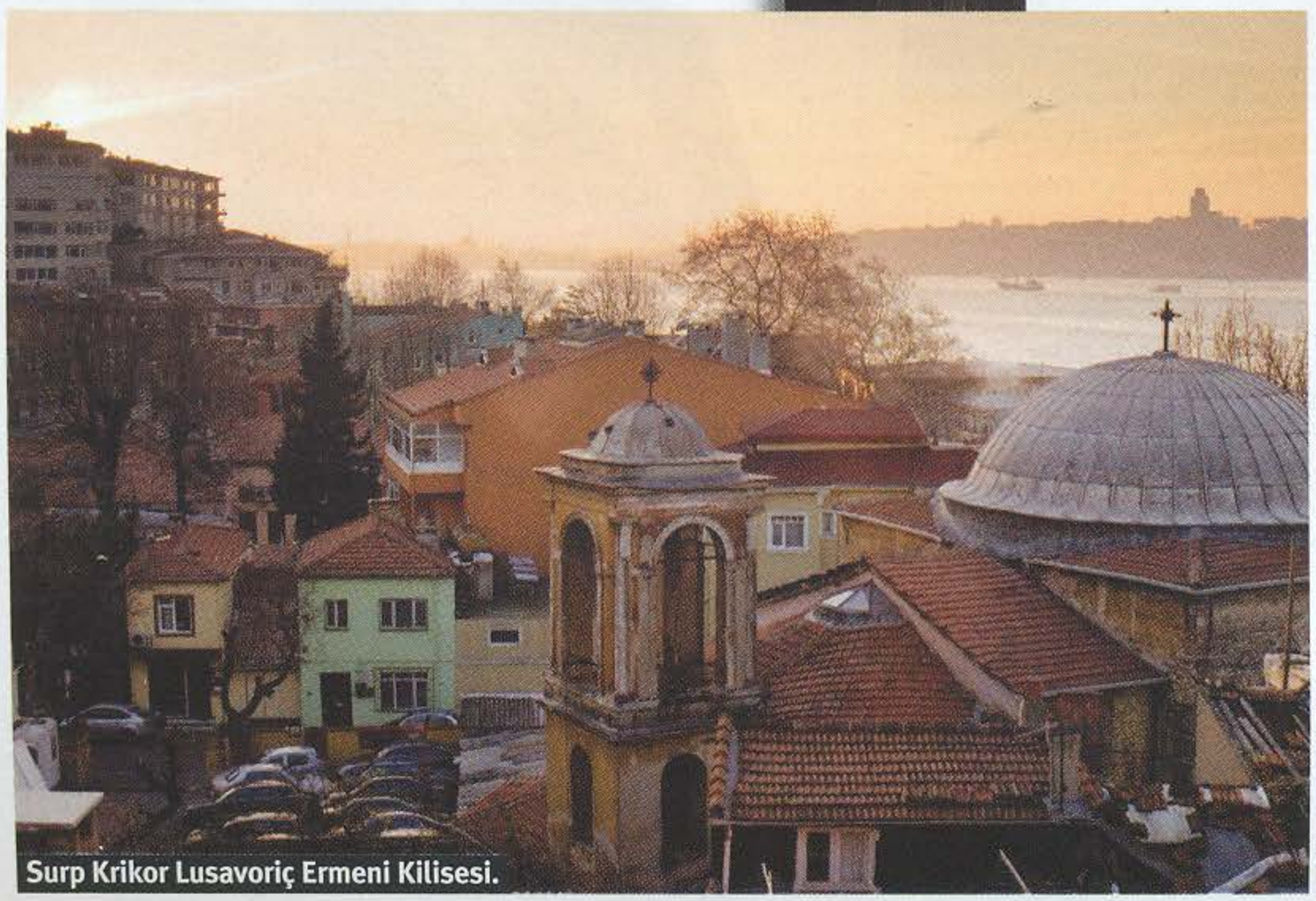

Beth Ya'akov Sinagoğu.

Üryanizade Camii

Camiler

Deniz kıyısındaki **Üryanizade Camii** (**Mescidi**) 1860 yılında **II. Abdülhamid**'in (1876-1909) şeyhülislamlarından **Üryanizade Ömer Efendi** tarafından yaptırılmış. Hem tarzının en güzel örnekleri arasında sayılan saçaklı ahşap minaresiyle hem de şirin bir yalıya benzeyen görüntüsüyle dikkatinizi hemen çekecek.

Kuzguncuk Camii'ne, 1952 yılında yapıldığı için **"Yeni Cami"** de denmiş halk arasında. Ermeni kilisesi **Surp Kirkor Lusavoriç**'le yan yana olan ve zarif işçiliğiyle göz dolduran caminin yapımına Ermeni cemaati hem para hem de iş gücü desteği vermiş. Camiyle kilisenin kubbesi aynı şekil ve yükseklikte.

Surp Krikor Lusavoriç Ermeni Kilisesi.

Kiliseler

Ana caddedeki Ermeni kilisesi **Surp Krikor Lusavoriç,** 1831 yılında inşa edilmiş, 1861 yılında yeniden yapılmış. İcadiye Caddesi'ndeki **Ayios Panteleimon Rum Ortodoks Kilisesi,** tarihi 550 senesine kadar uzanan eski bir kilisenin yerine 1821'de inşa edilmiş. 1911 yılından kalma görkemli çan kulesi aynı zamanda giriş kapısı gibi kullanılıyor. **Ayios Yeorgios**'a adanan küçük kilise ise **Beth Ya'akov Sinagoğu**'nun yanında bulunuyor.

Panteleimon Rum Ortodoks Kilisesi.

Nakkaştepe

Kuzey taraftaki Nakkaştepe'nin yamaçlarında yer alan, etrafı duvarlarla çevrili Kuzguncuk Yahudi Mezarlığı'na girdiğinizde mezartaşlarının üstünde **İbranice, Ladino (Sefarad Yahudileri'nin konuştuğu Ortaçağ İspanyolcası), Osmanlıca** ve Türkçe dillerinde yazılar dikkatinizi çekecek. Koç Holding'in merkezinin de bulunduğu Nakkaştepe'de manzara muhteşem. Hatta bazı turlar yabancı misafirlerini Çamlıca Tepesi deyip buradaki kafelere getiriyorlar!

Abdülmecid Efendi Köşkü

Yahudi Mezarlığı'nın tam karşısında, Gümüşyolu Caddesi'nde çok güzel ve renkli bir köşk var. **Şehzade** ve **Son Halife Abdülmecid Efendi** 200 dönümlük bir bahçenin içindeki bu köşkte 28 yıl yaşamış. Ona bu köşkü veren kuzeni **Sultan II. Abdülhamid**, Abdülmecid Efendi'nin şehre gelmesine izin vermemiş. O yüzden Abdülmecid Efendi **Pierre Loti**'ye burayı mezarı gibi gördüğünü söylemiş. Vakit geçirmek için partiler vermiş, tablolar yapmış. Bina 1870'lerde **Hıdiv İsmail Paşa** için av köşkü olarak inşa edilmiş, günümüze sadece selamlık bölümü ulaşmış. *Neo-Türk* üslubuna karşı mimarının **Alexandre Vallaury** olabileceği düşünülüyor. Şu anda **Yapı Kredi Bankası**'na ait olan köşkte geçtiğimiz yıllarda bu son halifenin eserlerinden oluşan bir sergi açılmıştı.

Ressam Şehzade Abdülmecid Efendi

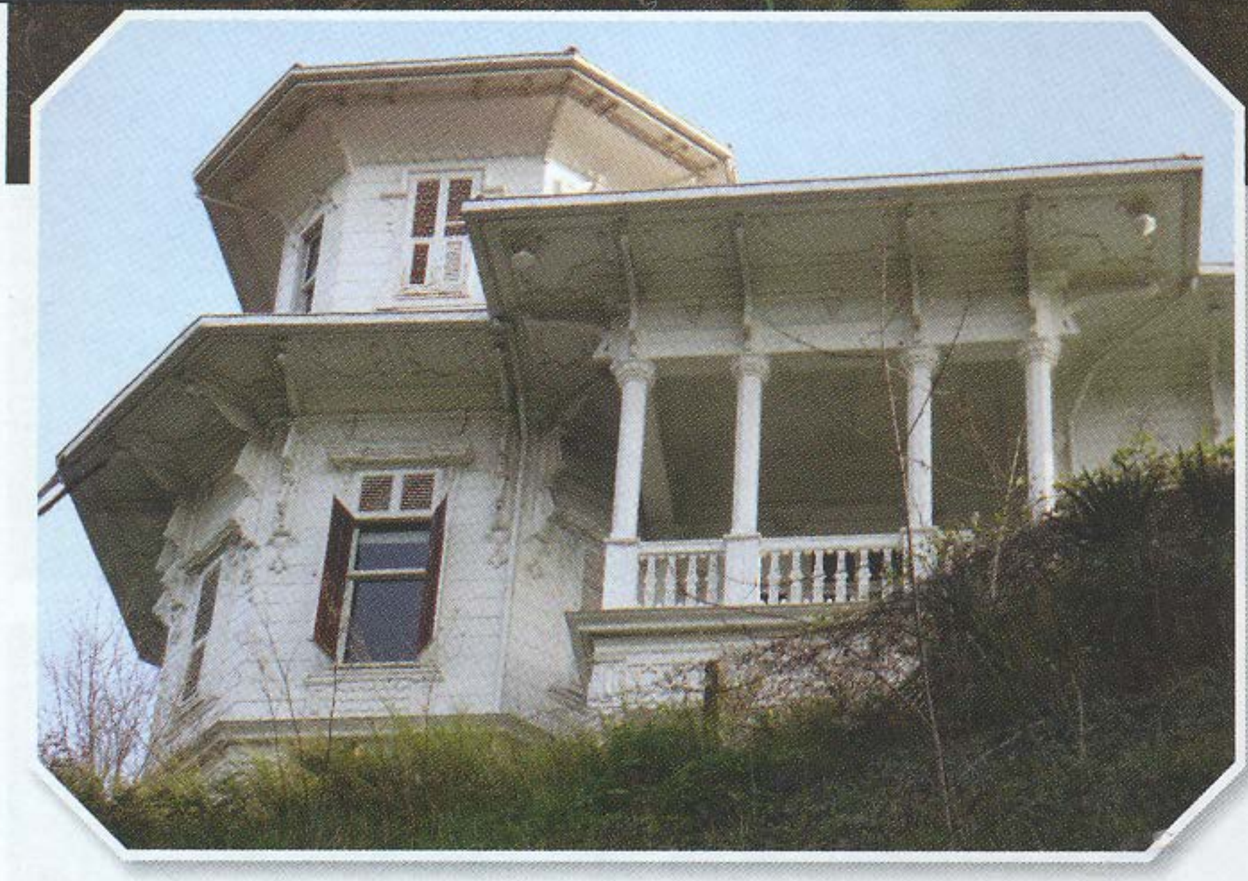
Sultan Abdülaziz'in oğlu olan Abdülmecid Efendi 1868'de dünyaya gelmiş. Sultan olma şansını bir kaç yıl geç doğduğu için kaybetmiş. 1922'de saltanatın kaldırılması üzerine halifeliğe getirilmiş. 1924'te halifeliğin de kaldırılmasıyla sürgüne gönderilmiş ve 1944'te **Paris**'te ölmüş. Türk Devleti'nden izin çıkmayınca yıllarca **Paris Camii**'nin morgunda bekletilen naaşı **Medine**'de gömülmüş. Çok başarılı bir ressam olan Abdülmecid Efendi'nin eserlerini **Dolmabahçe Sarayı** (sy.390), **Aşiyan** (sy.435) ve **İstanbul Modern**'de (sy.377) görebilirsiniz.

Fotoğrafta kızı Dürrüşehvar ile Haydarabad Nizamı'nın oğlunun düğün törenlerinden bir karede Abdülmecid Efendi'yi görüyorsunuz. Diğer gelin ise Kenize Murad'ın annesi Selma Sultan.

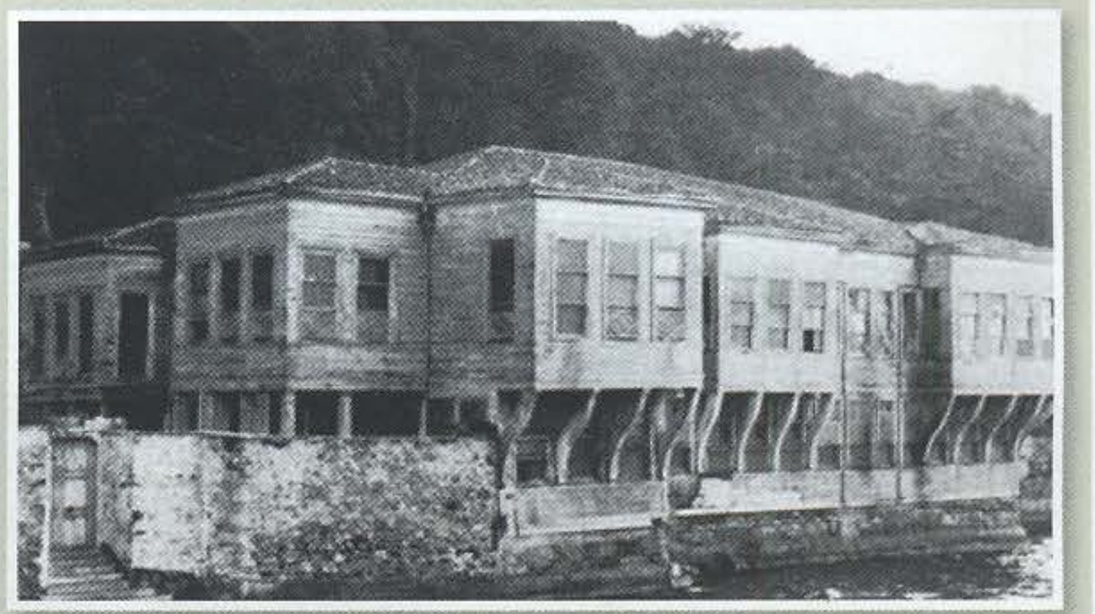

Cemil Molla Köşkü

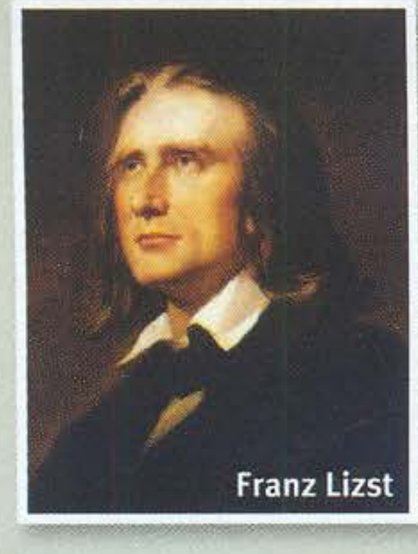
Cemil Molla Köşkü

Kuzguncuk'tan kuzeye, Beylerbeyi'ne doğru ilerlediğinizde sahildeki deniz kuvvetlerine ait okul nedeniyle yol iç tarafa doğru döner. Yolun döndüğü yerde, sağ tarafta göreceğiniz kuleli, ahşap köşk, 1885 yılında **II. Abdülhamid**'in **Adalet Bakanı Mahmud Cemil Efendi** için **İtalyan mimar Albeti** tarafından yapılmış. Doğu ve batı üsluplarının birleştiği köşkün planı, 16 odası da Boğaz manzarası görecek şekilde çizilmiş. Tavanlarının altın varakla bezendiği, pencerelerinin vitraylarla süslendiği köşk gerçekten muhteşem. Kimileri tarafından **dünyanın sekizinci harikası** olarak nitelenecek kadar güzel mermer hamamında, sıcaklığını her zaman korunabilmesi için zemin kalorifer sistemi ile döşenmiş. II. Abdülhamid döneminde bir kültür merkezi görevi üstlenen Cemil Molla Köşkü'nde şiir ve musiki geceleri düzenlenirmiş sık sık. Sadece sanata değil aynı zamanda yeniliklere olan düşkünlüğü ile de tanınan **Cemil Molla,** köşke jeneratör koydurmuş. O yıllarda elektrikle aydınlatılan tek bina **Yıldız Sarayı** olmasına rağmen padişahın tahta çıkmasının yıldönümü kutlamalarında binayı ışıklandırarak sultanın öfkesini çekme riskini de göze almış. Böylesine önemli bir günü kutlamanın tek yolunun her tarafı elektrikle ışıklandırmak olduğunu söyleyerek hem kendini kurtarmış hem de şehrin geri kalanının ışıklandırılması yolunda ilk adımı atmış. Köşkte ayrıca imparatorluğun ilk telefonlarından biri, özel sinema salonu ve fotoğraf stüdyosu da varmış. Geçmişi sanat ve bilimle dolu köşkün şu anda atıl bırakılması tarihi, sanatı ve en önemlisi İstanbul'u sevenler için bir üzüntü kaynağı.

Fethi Ahmed Paşa Yalısı

Kuzguncuk'ta göreceğiniz en muhteşem bina **Fethi Ahmed Paşa Yalısı** ya da diğer adıyla **Pembe Yalı** (*www.denizce.com/ahmetfethipasa.asp*) XVIII. yüzyılda geleneksel mimari üslupta yapılmış. Fethi Ahmed Paşa **Sultan Abdülmecid**'in ablası **Atiye Sultan**'la evliymiş. Sarayların dekorasyonundan sorumluymuş. 1911 ve 1948 senelerinde İstanbul'u ziyaret eden isviçreli mimar **Le Corbusier** yalıya hayran kalmış. Besteci **Franz Lizst** burada misafir edilmiş. Yalının sadece selamlık kısmı bugüne ulaşabilmiş. Harem bölümü 1927 senesinde çıkan yangında kül olmuş. Yalının arka tarafındaki koru da aynı adı taşıyor ve **Fethi Paşa Korusu** olarak halka açık, içinde belediyenin güzel manzaralı bir işletmesi de var.

Franz Lizst

Le Corbusier

Fethi Ahmed Paşa, 1846 yılında Aya İrini'de İstanbul'un ilk askeri müzesini kurmakla görevlendirilmiş (sy. 341)

Şevket Mocan

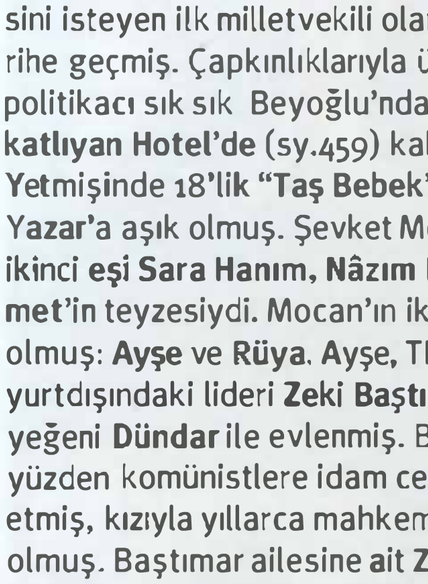
Fethi Ahmed Paşa'nın torununun çocuğu olan Şevket Mocan diğer ortaklardan bütün hisseleri toplayınca yalı onun adıyla da anılmaya başlamış. **Demokrat Parti** döneminde **Tekirdağ Milletvekili** olan Mocan, uyuşturucu kaçakçılarına ve komünistlere ölüm cezası verilmesini isteyen ilk milletvekili olarak tarihe geçmiş. Çapkınlıklarıyla ünlü bu politikacı sık sık Beyoğlu'ndaki **Tokatlıyan Hotel'de** (sy.459) kalırmış. Yetmişinde 18'lik **"Taş Bebek" Gönül Yazar**'a aşık olmuş. Şevket Mocan'ın ikinci **eşi Sara Hanım, Nâzım Hikmet**'in teyzesiydi. Mocan'ın iki kızı olmuş: **Ayşe** ve **Rüya**. Ayşe, TKP'nin yurtdışındaki lideri **Zeki Baştımar**'ın yeğeni **Dündar** ile evlenmiş. Babası bu yüzden komünistlere idam cezası talep etmiş, kızıyla yıllarca mahkemelik olmuş. Baştımar ailesine ait **Zeki Paşa Yalısı** (sy. 437) da Rumelihisarı'nda bulunuyor. Rüya önce **Samet Ağaoğlu**'nun oğlu **Mustafa Kemal** ile sonra da **Kemal Derviş**'in çocukluk arkadaşı **İlhan Nebioğlu**'yla evlenmiş. Mocan'ın ölümünden sonra binanın Üsküdar'a doğru olan tarafı ilk eşinden olan kızı **Ayşe**'ye Kuzguncak'a bakan kısmı ikinci eşinden olan kızı Rüya'ya kalmış. İki kardeş anlaşamayınca binanın yarısını beyaza yarısını pembeye boyamışlardı.Yalı son olarak **Süreyya Yalçın** ve **Aziz Yıldırım**'ın akrabası olan **İsmail Yalçın**'a satıldı.

KUZGUNCUK

Beykoz' da oturmalı
Beykoz' da çalışan adam.
Fakat Kuzguncuk şirin yerdir
ve gayet nefis yapar gül reçelini
pansiyoncu Madam
ve kızı Raşel...
Aynada bir kartpostal:
bir manzara Nis şehrinden.
İskemle, karyola, konsol...
Denize nazırdı pencereleri...
Güneşte tavana suların ışıltısı vurur,
karanlık şilepler geçerdi geceleri
insanı olduğu yerde
eli böğründe bırakarak...
Selim' in odası havadardı.
Kırmızı yazmalar kururdu yandaki boş arsada.
Sağda Cevdet Paşa yalısı.
Yalıda bir tavus kuşu
birde Mebrure Hanım vardı.
Mebrure Hanım
tafta entarıler giyerdi.
Çok ihtiyardı
ve mavi gözleri kördü.
Tentene işlerdi Mebrure Hanım.
Uyanır bir beyaz güle başlar,
uyurken dağıtırdı gülünü...
Merhum Cevdet Paşa yalısında
Mebrure Hanımı unutmuşlardı...
Beykoz'da oturmalı
Beykoz' da çalışan adam.
Fakat Kuzguncuk şirin yerdir
Ve kırmızı yazmalar kuruyan boş arsadan
dünyayı zapta gidecek olan
pulsuz balıklar gibi çıplak çocukların
her akşam dinlerdi çığlıklarını Selim...

Nazım Hikmet

Hüseyin Avni Paşa Çeşmesi

Paşalimanı

Kuzguncuk'un güneyine doğru giderken Üsküdar yolu üzerinde yer alan Paşalimanı adını **Amiral Piyale Paşa**'nın kendisine burada bir saray yaptırmasından almış. Saray şu anda yok. Denizin hemen kıyısında, mimar **Vedat Tek** tarafından 1923'te yapılan ve bir zamanlar **Nemlizade Tütün Deposu** olarak hizmet veren bir yapı var. Burası bugün **Habertürk**'ün de sahibi olan **Ciner Holding**'in merkezi. Tam karşı çaprazında bulunan diğer eski tütün deposu ise **İstanbul Devlet Opera ve Balesi** tarafından kullanılıyor. İçinde gösterilerin yapıldığı tiyatro salonu da var.

Eski depolar

İsmet Baba ve Boğaz manzarası

NASIL GİDİLİR?

Buraya gelmenin en kestirme yolu, Eminönü, Kabataş veya Beşiktaş'tan Üsküdar'a vapurla geçmek ve kuzeye, Beykoz istikametine doğru giden 15 no'lu otobüslere binmek. Kuzguncuk'tan Beşiktaş ve Eminönü'ne direkt vapur seferleri(www.ido.com.tr) var ama saatleri daha çok işe gidip gelenler için düzenlenmiş, turistler için değil.

NEREDE YENİR?

Asude Ev Yemekleri
İcadiye Caddesi,
Perihan Abla Sokak No. 4
Tel: 0216 334 44 14
Küçük ama popüler lokantada, anne eli değmiş yemeklerin tadına bakabilirsiniz. Cumartesi spesiyalitesi mantı. Sokağın adı tahmin ettiğiniz gibi burada çevrilen tv dizisinden kaynaklanıyor.

Fethipaşa Sosyal Tesisleri
Fethipaşa Korusu
Tel: 0212 444 1034
Diğer belediye işletmelerinde olduğu gibi burada da alkol yok. Boğaz manzaralı bina Osmanlı köşkü tarzında yapılmış.

Hayat Kahvesi

Hayat Kahvesi
İcadiye Caddesi No. 67
Tel: 0216 492 89 25
www.hayatkahvesi.net
Eski bir ahşap evde, vadi manzarasına hakim bir kafe. Özellikle öğrenciler arasında çok rağbet görüyor.

İsmet Baba
Çarşı Caddesi No. 96
Tel: 0216 553 12 32
www.ismetbaba.com.tr
Rakısı ve balığıyla geleneksel Boğaz meyhanesi. 2009'da Meryl Streep'e de ev sahipliği yaptı.

Kosinitza
İcadiye Caddesi, Bereketli Sokak No. 2/A
Tel: 0216 334 04 00
Kuzguncuk'un eski adını taşıyan restoran, balık ve deniz mahsülleri ağırlıklı bir menü sunuyor.

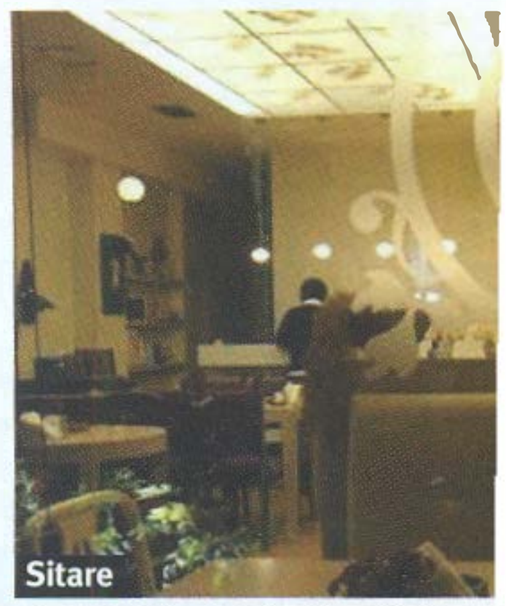

Kosinitza

Limonluk Kahvesi

Limonluk Kahvesi
İcadiye cad.
Perihan Abla sok. No:3
Tel: 0216 341 0144
www.limonlukkahvesi.com
İki kat ve bir asma katıyla 40 kişiye servis veriyor. Giriş katında bulunan açık mutfakta kahvaltı, krep, salata çeşitlerinin dışında her gün 15 çeşit farklı yemek sunuluyor.

Pita Kuzguncuk
İcadiye Caddesi No. 41/A,
PTT Karşısı
Tel: 0216-532 15 15
Hafif bir yemek tercih edenlerdenseniz ya da yandaki şarküteriden değişik peynirler almak isterseniz burası tam size göre.

Sitare
İcadiye Caddesi No. 56
Tel: 0216 391 44 00
www.sitarecafe.com
Küçük, şirin ve nostaljik bir mekan. Kahvaltıları çok güzel.

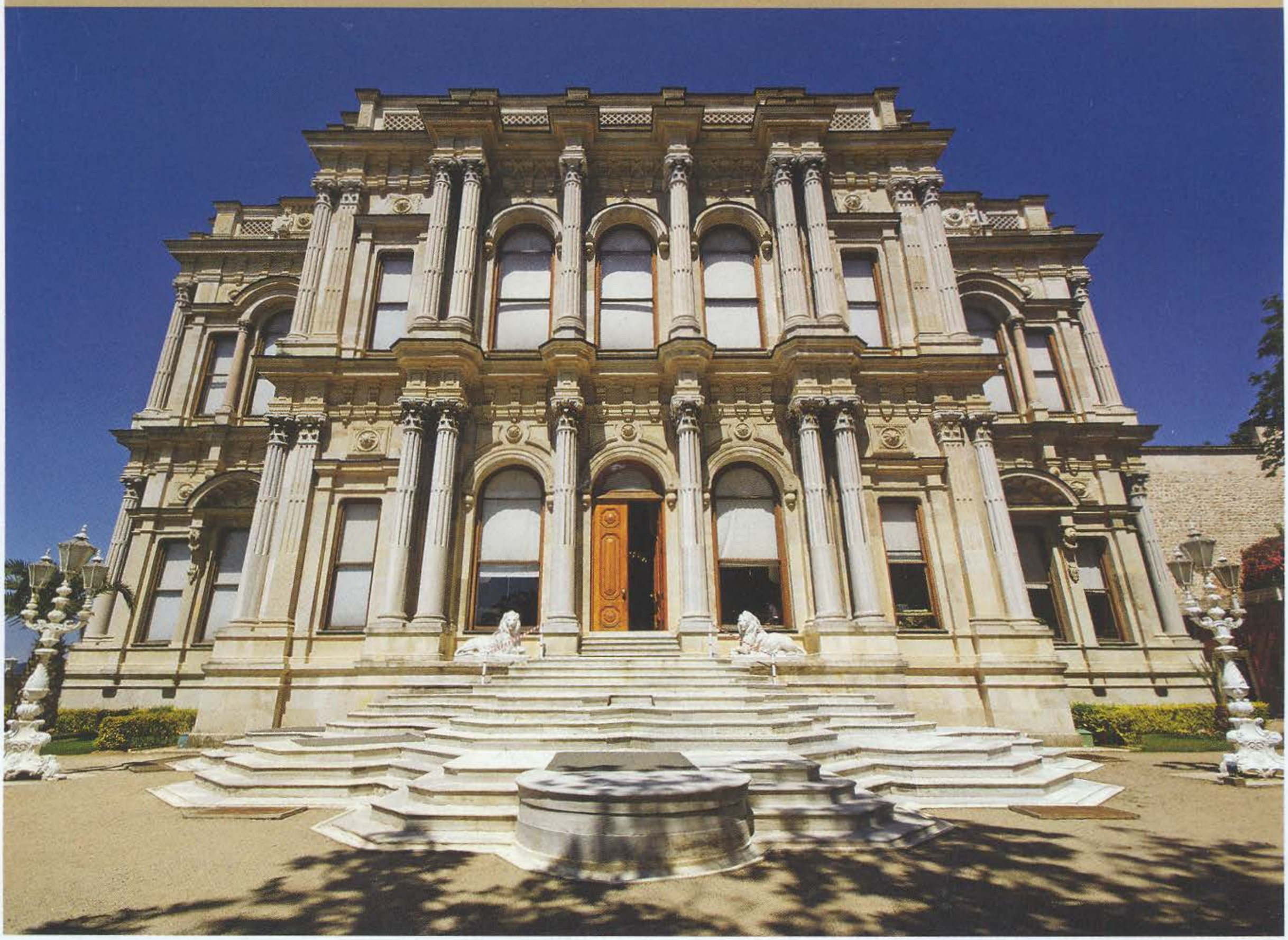

Sitare

İmparatoriçenin Aşk Yuvası
Beylerbeyi

1679

Beylerbeyi'ni Kuzguncuk'tan Boğaz Köprüsü ayırır. En çok sarayıyla bilinse de zarif bir Barok camiye, bir yalıda yer alan butik otele ve vapur iskelesinin etrafında bulunan restoranlara ev sahipliği yapar bu güzel semt.

İki yüzü var Beylerbeyi'nin; denizden geldiğinizde sarayı, camisi ve iskelesiyle sizi derhal saran cazibesi, kara tarafından geldiğinizde ise karşınıza çıkan kalabalık, taş yığını banliyö görüntüsü. Birbirinden o kadar farklılar ki... Beylerbeyi'nin orijinal adı olan **"Stavros" (Haç)** muhtemelen **Büyük Konstantin** tarafından buraya dikilen **haçtan** gelmiş. Osmanlı döneminde sultanların ilgi odağı olan ve has bahçe olarak kullanılan semt, daha sonraları **Sultan III. Murad** zamanında **Rumeli Valisi Mehmed Paşa** dolayısıyla **"Beylerin Beyi"** adını almış. Mehmed Paşa kendisi için burada güzel bir ev inşa ettirmiş. Osmanlı İmparatorluğu'nun son yıllarında burada dini liderler ve dindar kişiler yaşanmış. Bugün semtte birçok restoran var. Anadolu yakasının **Ortaköy**'ü gibi olan Beylerbeyi'nde, sanat galerileri ile dükkanlar vapur iskelesinin ve Villa Bosphorus'un yakınına dizilmişler.

Beylerbeyi Sarayı

II. Mahmud'un 1829 senesinde yaptırdığı ahşap sahil sarayı 1851 yangınında büyük hasar görmüş. Çok az bir kısmı ayakta kalabilen sarayı **Sultan Abdülaziz** 1861 yılında dönemin ünlü mimarı **Sarkis Balyan**'a emanet etmiş. Dört yıl süren inşaat sonunda yeteneğini ve ince zevkini bir kez daha kanıtlayan Balyan muhteşem sarayı yaratmış. 1912 yılında **Selanik**'teki sürgünden dönen **II. Abdülhamid,** 1918'de ölene kadar burada yaşamış.

İlk yapıldığında saraya ulaşım deniz yolundan sağlanmış. Sahilde bir çadır gibi duran zarif binalar iskele olarak kullanılmış. Bugün ziyaretçiler binanın (*Tel: 0216 32193 20, pazartesi ve perşembe günleri kapalı*) arkasından giriyorlar. Ana salondaki rehberli tura katılmadan önce bahçede dolaşıp iskele binalarına da bakabilirsiniz. Atatürk'ün kaldığı saraylar **"Milli Saraylar"**olarak geçiyor ve **TBMM**'e bağlı. **Atatürk**'ün anısına **Dolmabahçe Sarayı**'nda olduğu gibi burada da nöbet tutan askerler var. Bina yazlık saray olarak inşa edildiğinden ısıtma sistemi yok. Sarayın haremlik ve selamlık bölümlerinde toplam 26 odası mevcut. Binadaki altı salon içinde en dikkat çekici olan **Havuzlu Salon** on altı mermer sütunla çevrilmiş; tam ortasında yunus oymalı fıskiyesi olan bir çeşme bulunuyor. Bu zarif çeşmenin serinlik dışında bir diğer görevi de yapılan gizli konuşmaların yan odalardan duyulmasını engellemek olmuş. Salonda yer alan renkli, Bohemya kristal avizeler ve havuzun köşelerine yerleştirilmiş şamdanlar çok güzel. Saray köşelere yerleştirilmiş odaların bir sofaya açıldığı geleneksel Osmanlı evi tarzında yapılmış. Giriş holünde karşılıklı bulunan diğer iki odanın duvarları, tavanları ve mobilyalarının tümü **Mağribi** tarzı tahta oymacılığı ile işlenmiş. Tıpkı **Dolmabahçe Sarayı**'nda (sy. 386) olduğu gibi **Beylerbeyi** de baştan aşağı **Hereke** halıları, **Bakara** kristalleri ve **Yıldız** porselenleriyle döşenmiş. Sarayın en göze çarpan özelliklerinden biri duvarlar ve tavanlardaki deniz ve gemi tabloları. Bu da **Sultan Abdülaziz**'in denize olan düşkünlüğünün bir sonucu. Sultanın çalışmalarını beğendiği Polonyalı sanatçı **Stanislas Chlebowski** (1835-1884) deniz ve donanmayla ilgili resimleriyle sarayı süslemiş. Dekorasyonda ayrıca **Kuran**'dan ayetler, şiirlerden alıntılar kullanılmış.

Sarayın ünlü ziyaretçileri arasında 1869'daki **Süveyş Kanalı**'nın açılışına giderken **İstanbul**'a uğrayan **İmparatoriçe Eugenie** var. İmparatoriçe burada gördüklerinden çok etkilenerek pencerelerin bire bir kopyasını Paris'teki **Tuileries Sarayı**'na yaptırmış. **Pablo Martin Asuero**'nun kitabı **"El Palacio de las Columnas Azules"**de (**Mavi Sütunlu Saray**) bahsettiği gibi imparatoriçe Sultan **Abdülaziz** ile bir ilişki yaşamış. **İran Şahı** ve ünlü **Winsdor Dükü** ve **Düşesi** de sarayın diğer ziyaretçileri arasında.

Beylerbeyi'nin son dönem Osmanlı saraylarından ayrılmasını sağlayan **"Set Bahçeleri"** ve altından geçen tünel görenleri etkiliyor. Bu bahçelerde yer alan **Sarı Köşk,** saltanat atlarının barındığı **Ahır Köşk,** eski saraydan kalan **Mermer Köşk** günümüze ulaşabilen en önemli Osmanlı mimari anıtları arasında.

"Beylerbeyi Sarayı Boğaz'daki en zarif eser."

The City of the Sultan and the Domestic Manners of the Turks, Julia Pardoe 1836

Caminin içi

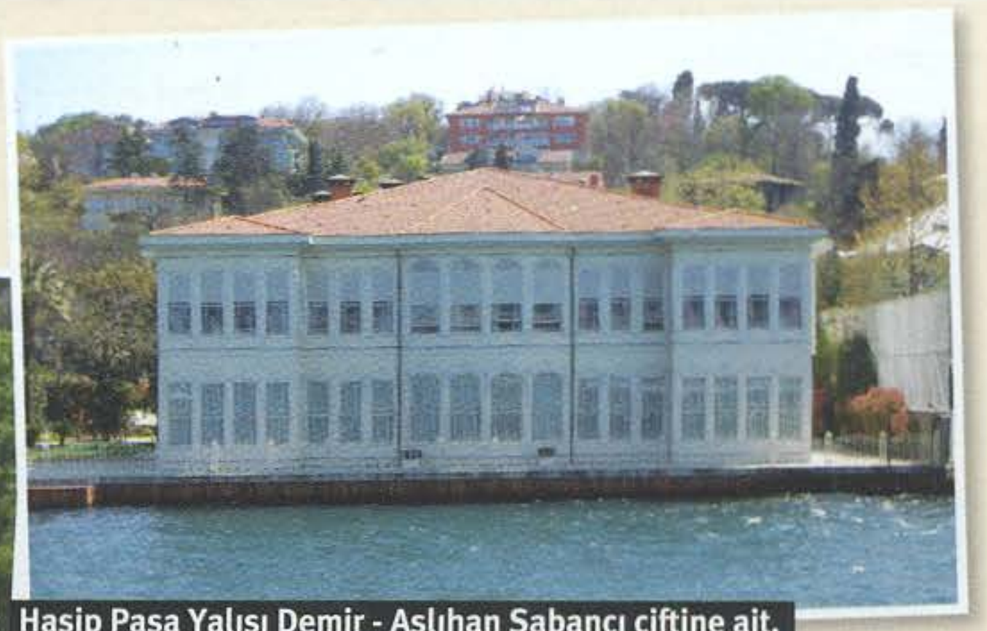

Kürsü

Beylerbeyi Camii

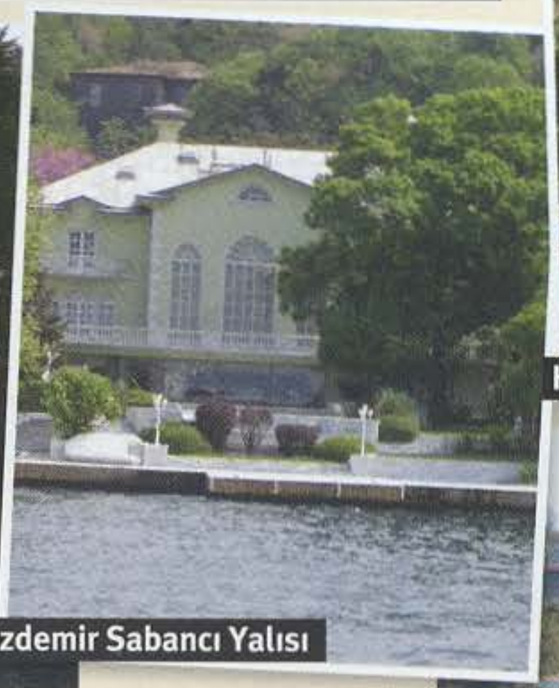
Deniz kıyısındaki bu küçük bahçeli, büyük cami 1778 senesinde **Sultan I. Abdülhamid** tarafından annesi **Rabia Sultan** için Laleli Camii'nin de (sy. 088) mimarı **Mehmed Tahir Ağa'ya** yaptırılmış. Banisi nedeniyle bir adı da **Hamid-i Evvel Camii** olan yapı, *Barok* tarzda inşa edilmiş. **II. Mahmud** zamanında son cemaat yeri değiştirilmiş, minaresi yıktırılarak yerine iki yeni minare yaptırılmış. Hemen yanında yer alan iki katlı zarif oval bina **kütüphane** ve **muvakkithane** olarak kullanılmış. Caminin mimber ve kürsüsünde bulunan fildişi kakmalı işçilik görülmeye değer.

Beylerbeyi Yalıları

Hasip Paşa Yalısı Demir - Aslıhan Sabancı çiftine ait.

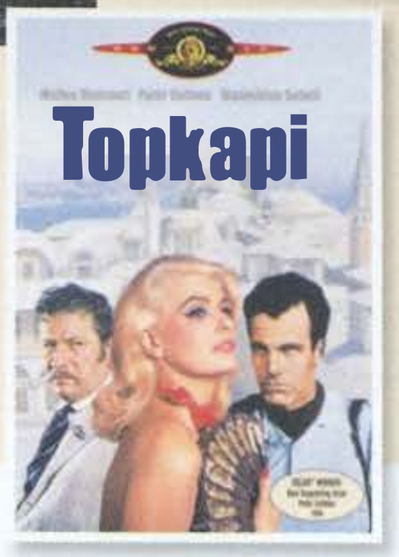

Özdemir Sabancı Yalısı

Kalkavan Yalısı

Vaktinde Haydarabad Nizamı Bereket Şah'ın eşi Esra Bereket'in yaşadığı, Beylerbeyi'ni süsleyen bu güzel yalı Kalkavan ailesine aitti. Yapı bir kült film olan Topkapı filminde de kullanılmıştı. **Melina Mercouri ve Peter Ustinov'un** başrollerini paylaştığı bu kırk altı yıllık yapıtta hırsızlar **Topkapı Hançeri'ni** çalmaya çalışıyorlardı.

Pembe renkli Hüseyin Kazım Kadri Yalısı restoran olarak kullanılıyor.

NASIL GİDİLİR?

Çengelköy ve diğer Boğaz semtlerinden vapur seferleri hayli seyrek (www.ido.com.tr), ama buraya gelmenin en kolay yolu, Üsküdar'dan dolmuşa veya otobüse binmek.

NEREDE YENİR?

Café Via Veneto
Arabacılar Sokak No.1/2-3
Tel: 0216 422 42 55
Lezzetli kekleri kahve eşliğinde tadabileceğiniz, yemek servisi de bulunan şirin bir kafe.

İnciraltı

İnciraltı
Arabacılar Sokak No. 4 /Tel: 0216 557 66 86
www.inciralti.com.tr
Arka bahçesindeki ağaçların gölgesinde keyif sürebileceğiniz, küçük ama zarif meyhane. Brunch'ları da iyi.

NE YAPILIR?

Beylerbeyi Hamamı
Caminin külliyesinde yer alan bu hamam 1789 senesinde inşa edilmiş. Hamam *(Tel: 0216 321 46 83)* kadın misafirlerini günün öğle saatlerinde kabul ederken, erkek misafirlerini sabahın erken saatlerinde ya da akşamları ağırlıyor.

Tarihi Beylerbeyi Restaurant
İskele Caddesi No. 1
Tel: 0216 318 67 01
Caminin yanındaki mermer çeşmenin etrafında yer alan bu küçük balık restoranı vapura yetişmek için acelesi olup da hızla birşeyler yemek isteyenler için ideal.

Timothy's
Çamlıca Caddesi, İskele Sokak No. 2
Tel: 0216 557 50 00
Vapur iskelesinin yanındaki hoş bir ahşap evde yer alan Timothy's organik ürünler sunan bir kafeler zincirinin şubesi.

Robert's Coffee
İskele Caddesi No. 15
Tel: 0216 318 69 69
Finlandiya orijinli kafe zincirinin bir üyesi. Salata ve sandviçlerini deneyebilirsiniz.

Villa Bosphorus
İskele Caddesi No. 14 / Tel: 0216 318 68 10
Deniz kıyısında duvarların arkasında bulunan şık ve lüks balık restoranı. Kış aylarında sunduğu lezzetli mezeler ve balıkların tadına Pembe Yalı'da bakarken, yaz aylarında aynı yemekleri bahçede deneyebilirsiniz.

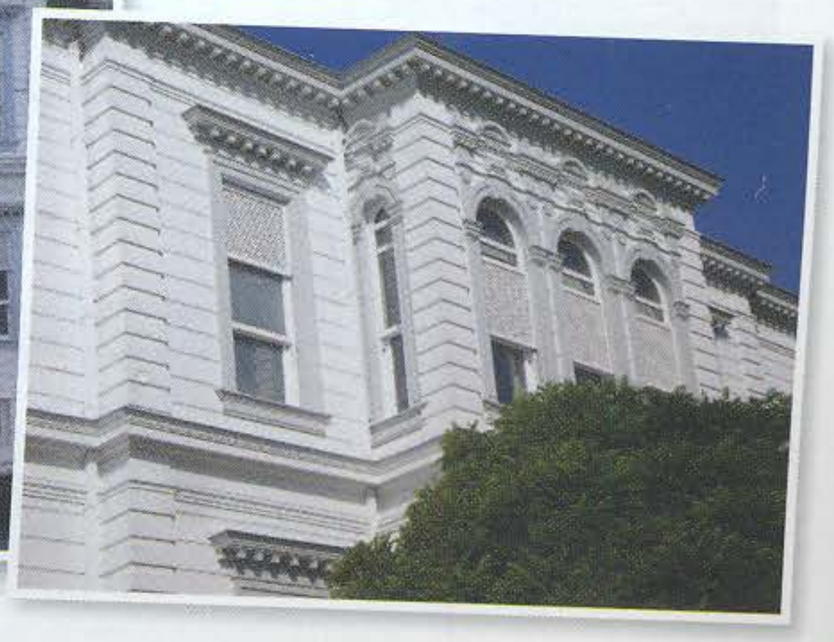

İskele Restaurant
İskele Caddesi No. 13 B / Tel: 0216 422 22 29 / www.iskelerestaurant.com
Vapur iskelesi yakınında, meydanın iç kısmında yer alan eski usul bir balık restoranı.

NEREDE KALINIR?

Bosphorus Palace Hotel
(Debreli İsmail Paşa Yalısı)
Yalıboyu Caddesi No. 64 / Tel: 0216 422 00 03
www.bosphoruspalace.com
Debreli İsmail Paşa Yalısı çoğu yalı gibi bir yangına kurban gitmiş. Restorasyon sonrasında butik otel olarak kullanılan yapının 1890 'lardaki orijinal planları mimar Alexandre Vallaury'e ait.
Otelin 14 odası ferah ve aydınlık. Odaların dekorasyonu biraz eskimiş ama gene de ilginç.

Geçmişten İzler

Çengelköy, Kuleli ve Vaniköy

Çıkın Üsküdar'ın kuzeyine doğru, geçin Kuzguncuk ve Beylerbeyi'ni biraz... Şimdi bakın çevrenize... Çengelköy'desiniz. Yıllar içinde kaybettiğimiz geleneksel Boğaz yaşamından izler göreceksiniz etrafınızda... Asırlık çınarları, yalıları, erguvanları ve salatalığı ile ünlü, sırtını yeşile yaslayıp yüzünü maviye veren bu "köy"de tarihi, doğayı ve en önemlisi bir yaşam tarzını bulacaksınız. Çengelköy'ü denizden selamlarken de Kuleli Askeri Lisesi'nin önünden geçeceksiniz.

Çengelköy'ün adıyla ilgili rivayet çok: **Evliya Çelebi** 1453'te İstanbul'un fethinden sonra civarda kanca ve çengeller bulunmasına bağlamış bu ismi, kimileriyse semtin adını deniz kenarında bir cami inşa ettiren **Kaptan-ı Derya Çengeloğlu Tahir Paşa**'dan aldığını söylüyor. İlk adı "**Birinci Koy**" anlamına gelen "**Protos Diskos**" muş. Daha sonraları Bizans İmparatoru **II. Justin** VI. yüzyılda **İmparatoriçe Sophia** için bir saray yaptırınca adı "**Sophianae**" olmuş. Çengelköy temiz havası, bereketli toprakları ile her zaman sarayın gözdesi bir yer olmuş. XIX. yüzyılda **Hümayun Kasrı** yapılmış burada. Maalesef ne imparatoriçenin sarayı ne de kasır ulaşabilmiş günümüze.

Popüler dizi "Kurtlar Vadisi" nin bazı sahneleri Çengelköy'ün Güzeltepe bölgesinde çekilmiş.

Vaniköy'ün adının kökeni ise Çengelköy'ünki kadar karışık değil. XVII. yüzyılda burada yaşamış dindar bir kişi olan **Vani Efendi**'den almış ismini.

Ayios Yeoryios (Aya Yorgi) Kilisesi

Çengelköy iskelesinin karşısında, Tanrıverdi Sokağı'nda yer alan sarı renkli bir yapı. Bu XIX. yüzyıl kilisesi dıştan bakıldığında daha çok bir depoyu andırıyor. Çan kulesiyle birlikte ilginç bir görüntü sergileyen kilisenin içine girdiğinizde ise harika bir **ikonostasion** ile karşılaşıyorsunuz. İçinde Rum İlkokulu da varmış, kapanmış. **Haç Atma Töreni** (Epifani Yortusu) İstanbul'da genelde üç yerde yapılıyor: Çengelköy, Arnavutköy ve Yeşilköy.

Ayios Yeoryios Kilisesi'nde Paskalya Ayini.

Vahdeddin Köşkü

Çengelköy'de tepenin üstünde, denizden bakıldığında daha iyi görünen, soğan kubbeli bir XIX. yüzyıl köşkü var. Eskiden **Ermeni Köçeoğlu** ailesine ait olduğu için onların soyadıyla bilinirmiş. Köşk önce **Sultan Abdülaziz** tarafından yeğeni **Şehzade Burhaneddin** için satın alınmış. Onun 1872'deki ölümünden sonra **Şehzade Vahdeddin**'e verilmiş. Sürgüne gönderilmeden önce,1918-1922 arası padişahlık yapan Sultan Vahdeddin bir zamanlar burada yaşamış. **Talat** ve **Enver Paşa** bu köşkte Vahdeddin'i padişahlığa davet etmişler.

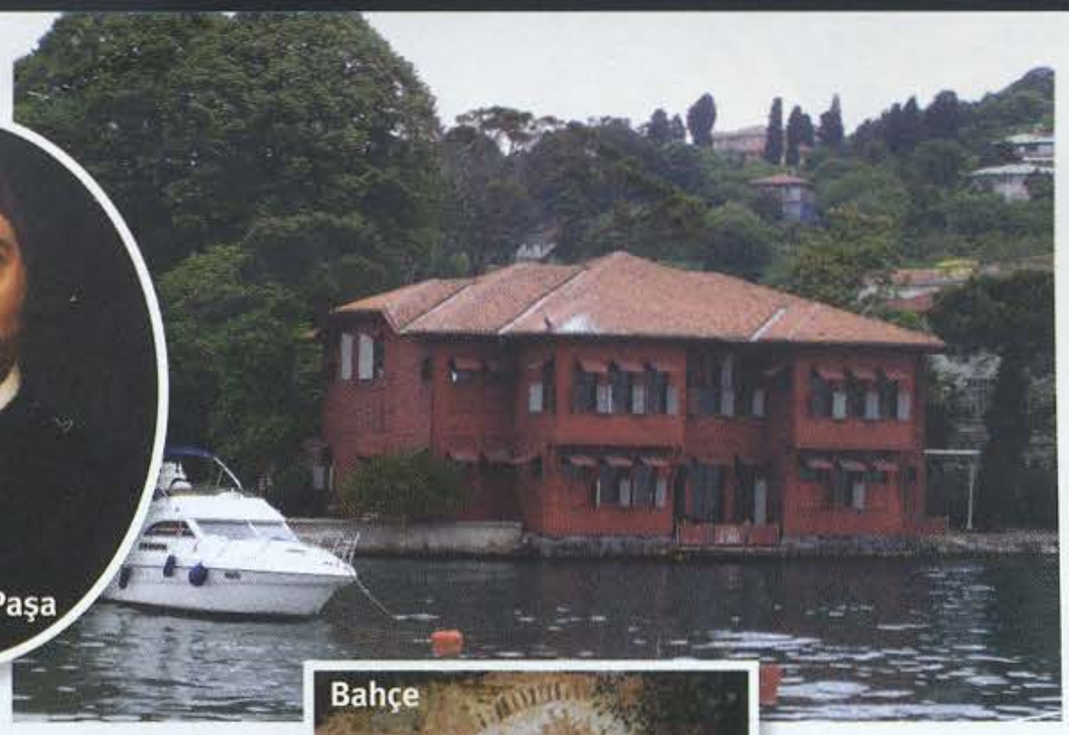

Çengelköy Yalıları

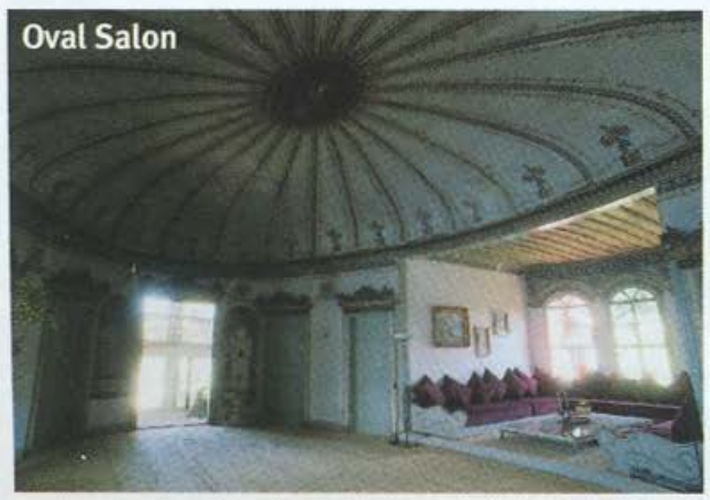
Sadullah Paşa Yalısı

Bizim Boğaz'da ziyaret edip en çok etkilendiğimiz yalılardan biri. Boğaz yalılarının içinde en eskilerden olan **Sadullah Paşa Yalısı**'nın *barok* tarzındaki üst kat salonu bir Osmanlı otağı şeklinde yapılmış. Tavan işçiliği muazzam. Salona çıkan merdivenin yanına orkestra için özel bir yer yapmışlar. Odalardaki Edirne işi bezemeler inanılmaz güzel. Aşı boyalı yalı, **Sultan I. Abdülhamid** tarafından XVIII. yüzyılın ikinci yarısında **Darüssaade Ağası (hadım edilmiş saray görevlisi) Mehmed Ağa**'ya verilmiş. 1872'de yalıyı satın alan Sadullah Paşa, **II. Abdülhamid** döneminde jurnalcilerin kurbanı olmuş. **V. Murad**'ı tekrar başa geçirmek isteyenlerden biri olduğu için yurtdışına gönderilmiş. Önce **Berlin** sonra da **Viyana**'da büyükelçilik yaptığı dönemlerde yurda dönmesine izin verilmemiş. **Tanzimat Edebiyatı**'nın ünlü isimlerinden biri olan Paşa yabancı bir kadınla ilişki yaşamış. Bunun duyulmasından çekinmiş ve girdiği bunalım sonucu Viyana'da, 1891 yılında intihar etmiş. İşin ilginç yanı mutsuz bir evlilik yapan en büyük oğlu **Asaf** da intihar etmiş. Eşinin öldüğüne asla inanmayan **Necibe Hanım**, evi daima Sadullah Paşa gelecekmiş gibi hazır tutmuş, onun en sevdiği elbiseleri giymiş. Necibe Hanım 1917'de vefat etmiş, bunun üzerine çocukları yalıyı, uzaktan akrabaları olan **Ferit Tek**'e satmışlar. Ondan da kızı **Dr. Emel Esin** ve eşi **Seyfullah Esin**'e kalmış. Babası Ahmet Ferit Tek, cumhuriyet döneminin bakan ve hariciyecilerinden olan Emel Esin, 1914'te İstanbul'da doğmuş. Annesi **Müfide, Fecr-i Ati** döneminin kadın yazarlarındanmış. Önemli bir akademisyen olan Esin, **Paris Üniversitesi**'nden sanat tarihi doktoru unvanı almış. Önce bir **Mısır** prensi ile 1941 yılında da büyükelçi Seyfullah Esin ile Tokyo'da evlenmiş. **Tek-Esin Vakfı**'nı kuran Esin Hanım 1987 yılında vefat etmiş. Yalı vakıf masraflarına katkıda bulunsun diye kiraya veriliyor. **Ayşegül Tecimer Nadir** yalıda kiracı olarak otururken bahçede bulunan tarihi bir Kuran yüzünden Türkiye'den ayrılmak zorunda kalmıştı. Ardından Fas'ın Marakeş şehrine yerleşti.

Sadullah Paşa

Bahçe

Oval Salon

Ayşegül Tecimer Nadir

Bostancıbaşı Abdullah Ağa Yalısı

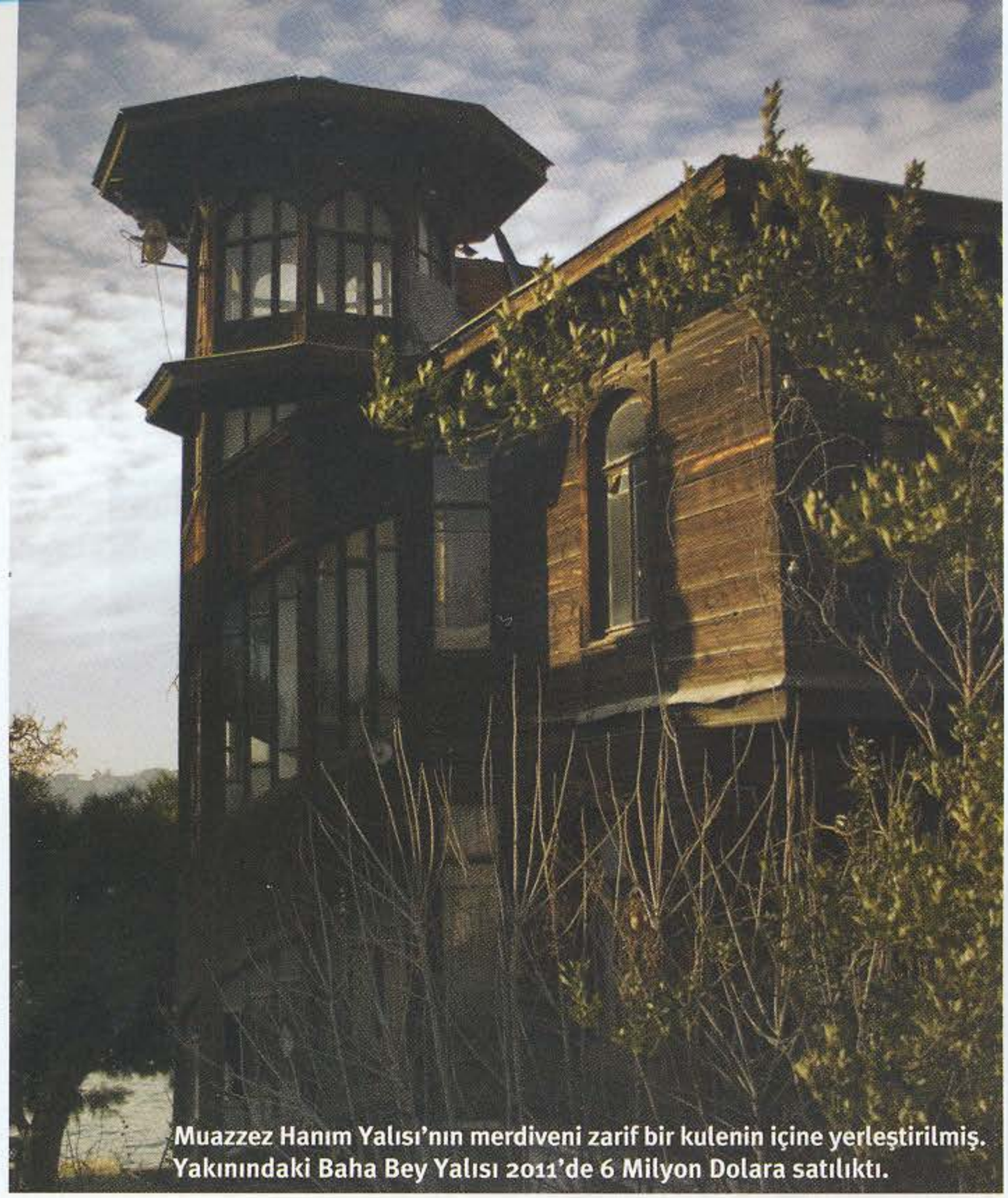
XIX. yüzyılın ilk yarısında inşa edilen **Bostancıbaşı Abdullah Ağa Yalısı** lakabı **"Deli Abdullah"** olan **Sultan II. Mahmud**'un sadrazamına aitmiş. Çok fakir bir hayattan gelen Abdullah Ağa kısa bir süre bu görevde kalmış. Yalıda restorasyon başlamış, sonra da durmuştu. Faaliyetlerin tekrar başladığını gördüğümüzde ne olacağını sorduk. Adalet Bakanlığı tarafından kullanılacağını söylediler.

Server Bey Yalısı

Çengelköy iskelesine komşu olan dört katlı **Server Bey Yalısı**'nı görebilirsiniz. Server Bey'in ölümünden sonra oğlu Siret Bey yalıyı satmış. Birkaç kez el değiştiren yalı Bolak ve Dereli aileleri tarafından restore edilmiş.

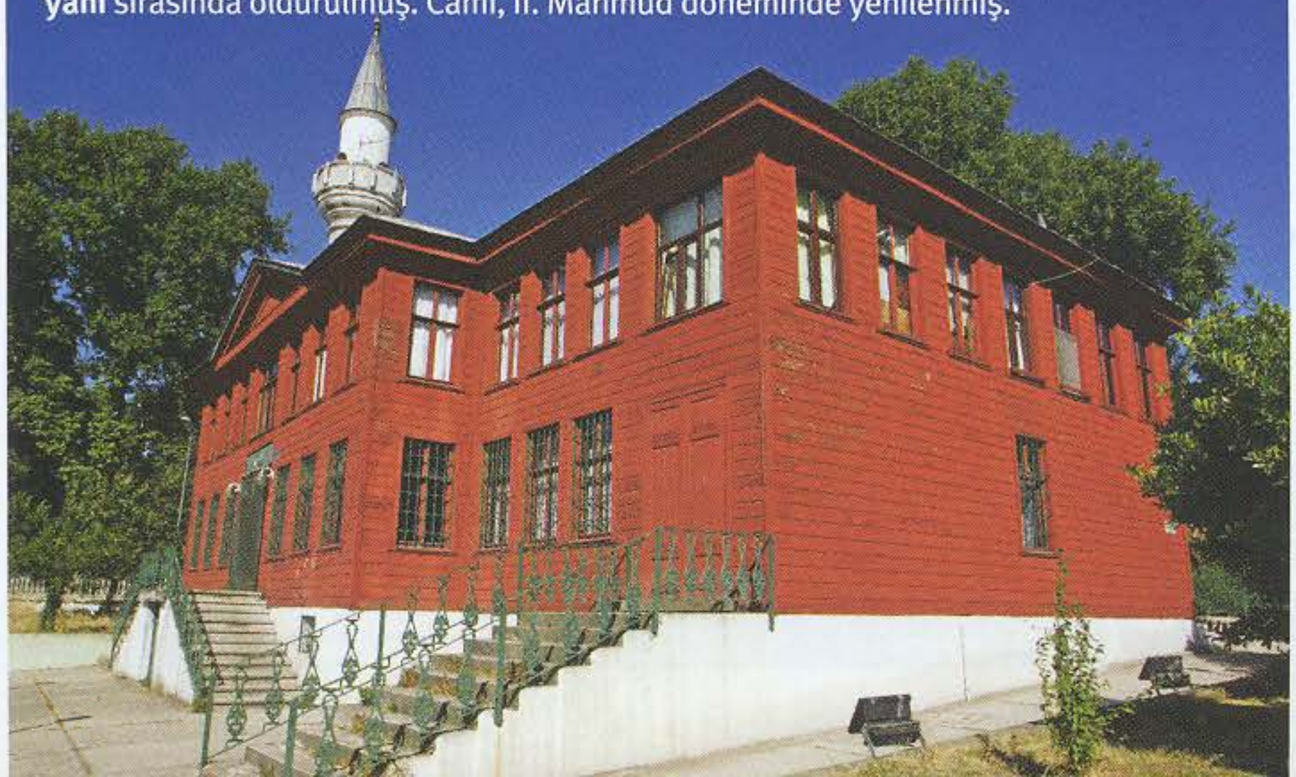

Arkada görülen sarı bina Rum kilisesi

Muazzez Hanım Yalısı'nın merdiveni zarif bir kulenin içine yerleştirilmiş. Yakınındaki Baha Bey Yalısı 2011'de 6 Milyon Dolara satılıktı.

Kaymak Mustafa Paşa Camii

1720 yılında inşa edilen Kaymak Mustafa Paşa Camii, yaptıran paşanın adıyla anılıyor. Paşa, **Lale Devri**'nin önemli isimlerindenmiş. Babası **Boşnak Kara İbrahim Paşa**, **Damat İbrahim Paşa**'nın kayınbiraderiymiş. Yaptırdığı caminin yanındaki bahçesinde eğlenceler düzenleyen Kaymak Mustafa Paşa, Yeniçeriler tarafından **Patrona Halil İsyanı** sırasında öldürülmüş. Cami, II. Mahmud döneminde yenilenmiş.

Kuleli Askeri Lisesi'nin tarihi binası 2011'de başarılı bir restorasyon geçirdi. Geceleyin ışıklandırılması binaya olağanüstü güzel bir hava katıyor.

Kuleli Askeri Lisesi

Türkiye'nin en güzel manzarasına sahip okullarından biri. **Yeniçeri** Ocağı 1826'da kaldırıldığında **Sultan II. Mahmud** onların yerini alacak yeni ordusu için Çengelköy'ün hemen yanında, Vaniköy sahilinde ahşap bir kışla inşa ettirmiş. Bu kışla yangına kurban gidince **Sultan Abdülmecid**, **Garabet Balyan**'ı görevlendirmiş yeni inşaatta. Balyan'ın yaptığı kışla en dikkat çekici özelliği olan kulelerindenden dolayı **"Kuleli Kışla"** olarak adlandırılmış. Bir başka yangında hasar gören binalar, **Sultan Abdülaziz** tarafından onartılmış ve ikinci kat eklenmiş. 1855-1856 yıllarında **Kırım Savaşı** sırasında **Florence Nightingale**'in denetiminde askeri hastaneye çevrilen kışla, 1923 yılından beri askeri okul olarak hizmet veriyor.

Kuleli'nin olduğu yerde bir zamanlar **İmparator Jüstinyen**'in karısı Theodora'nın yaptırdığı **Metanoia (Tövbe) Manastırı** varmış. Bizanslı tarihçi **Procopius**'a (yaklaşık 500-565) göre o zamanlar fakir ailelerin kızları alınıp fuhuşta kullanılırmış ve ticaret giderek yaygınlaşmış. Ünlü tarihçi, İstanbul sokaklarından toplanan fahişeler için bu barınma yerini yaptıran İmparatoriçe Theodora'nın da geçmişin en azılı fahişelerinden olduğunu yazmış.

Thomas Allom'un bir gravüründeki Kuleli.

Vaniköy Yalıları

Mahmud Nedim Paşa Yalısı'nın restorasyon öncesi görünümü.

Kuleli Askeri Lisesi'ni geçtikten sonra, aynı bahçede bulunan ilk iki yalı **Ülker** ailesine ait. Bunlar mimari hiçbir özelliğe sahip olmayan beton binalar. Onların yanındaki kahve renkli yalı **Neşet** ve **Şirin Yalçın**'a ait. Sarı bina ise **Yusuf Paşa Yalısı** olarak geçiyor.

Mahmud Nedim Paşa Yalısı

Osmanlı'nın **Viyana Büyükelçisi** Mahmud Nedim Paşa tarafından yaptırılan yalının en dikkat çekici özelliği Paşa'nın yaşadığı şehirler olan Viyana ve Prag'daki binalardan etkilenerek yaptırdığı kulesi. Paşa Osmanlı'da valilik ve sadrazamlık görevlerinde de bulunmuş. Rus yanlısı politikaları dolayısıyla **Nedimof** olarak adlandırılmış. Torunları tarafından **Kızılay**'a bağışlanan yalı 2006'da üç milyon dolar karşılığında Yalçın Sabancı'ya satıldı. Yalıda çok başarılı bir restorasyon yapıldı.

En sağdaki yalı İffet Hanım adını taşıyor.

Anadolu Kazaskeri Necmeddin Efendi Yalısı

Anadolu Kazaskeri Necmeddin Efendi Yalısı bir dönem Adana'nın zengin tekstilci ailelerinden olan Coşkun Sapmaz'a aitti. Zürih'te tekstil eğitimi gören Coşkun Sapmaz, bir davette tanıştığı Ajda Pekkan'la, 1973 yılında, gizli bir nikahla evlenmişti. Aile bu evliliği veto edince altı gün sonra boşandılar. Sapmazlar daha sonraki yıllarda finansal krize girdi, gayrimenkullerini elden çıkarmak zorunda kaldılar. Kandilli'deki yalılarını da Hattat ailesine sattılar.

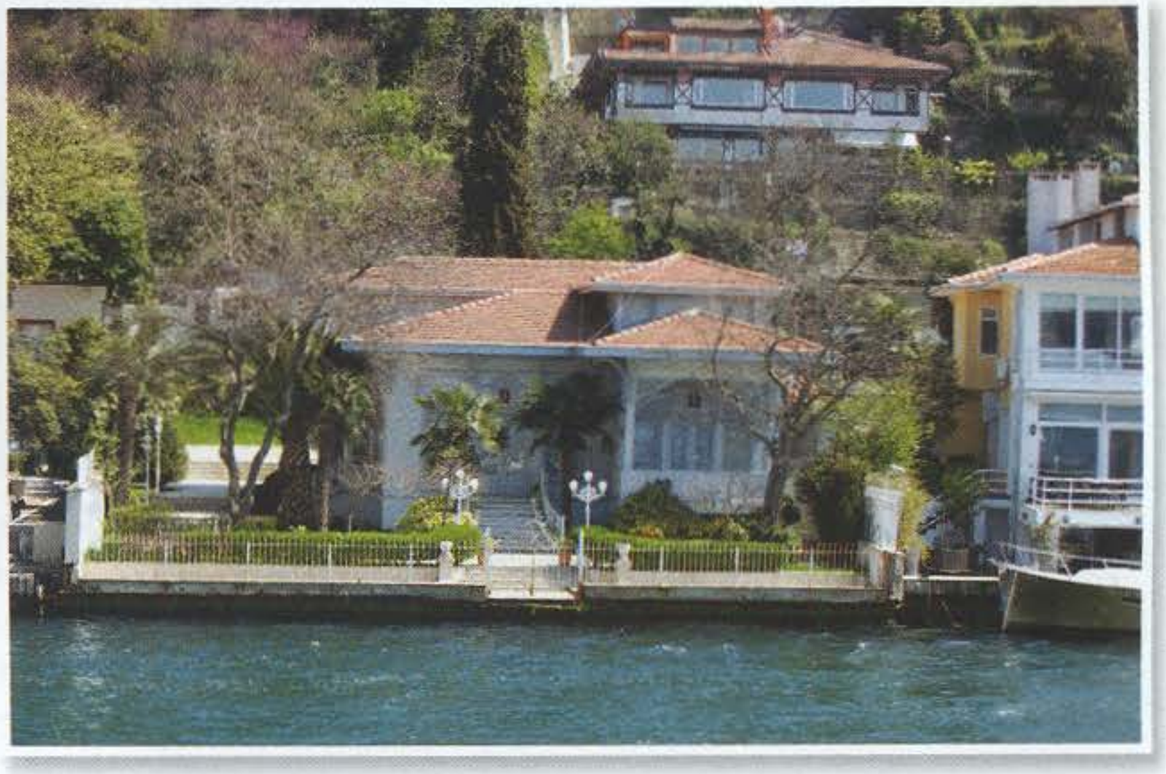
Suna-İnan Kıraç'a ait yalı Sedad Hakkı Eldem tarafından inşa edilmiş.

Anadolu Kazaskeri Necmeddin Efendi Yalısı.

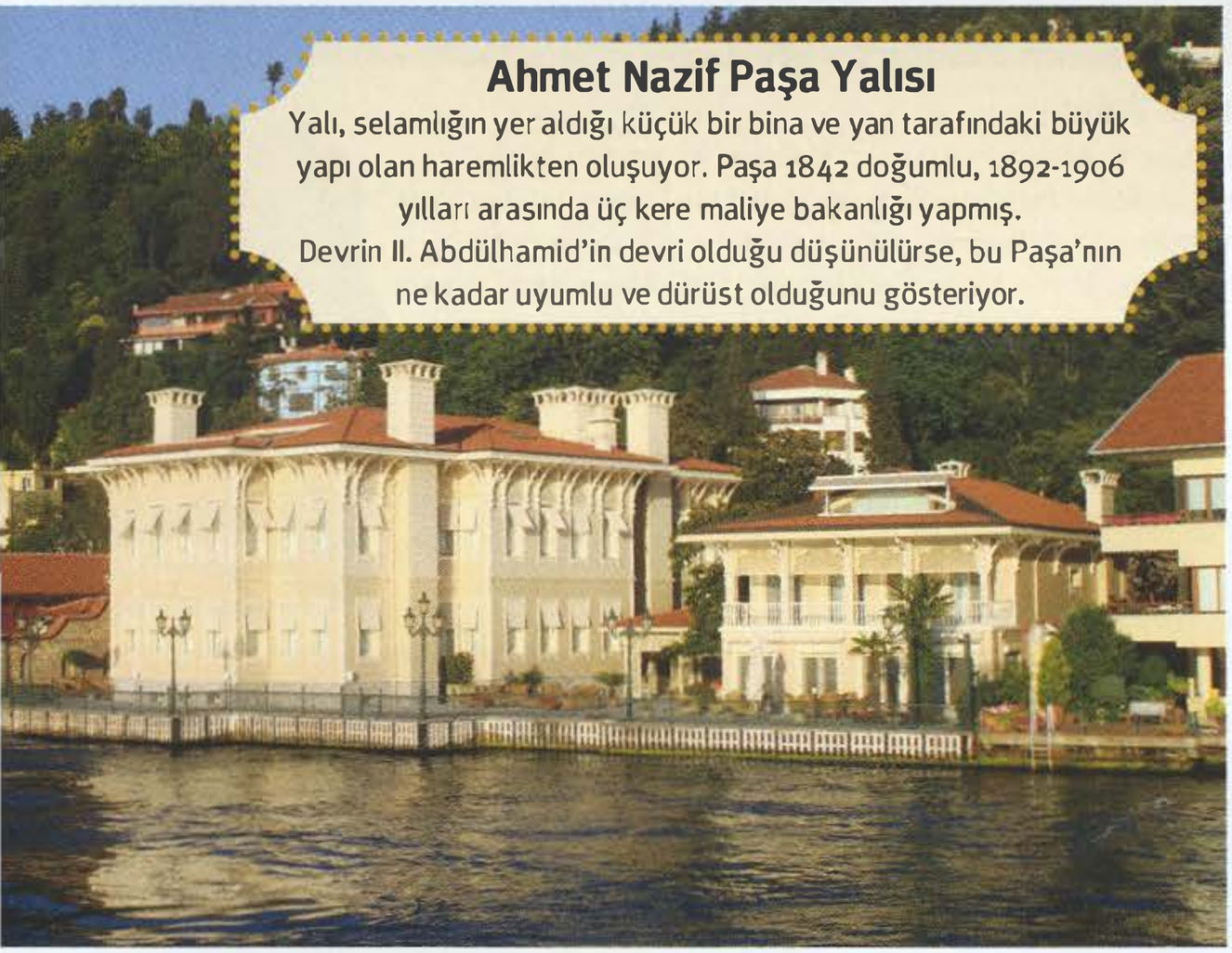

Vaniköy Camii'ni 1665'te köye adını veren Vani (Vanlı) Mehmed Efendi yaptırmış. Hünkar Mahfili ise I. Mahmud döneminde inşa edilmiş.

Serasker Rıza Paşa Yalısı

Binanın tarihi, **Sultan I. Abdülhamid**'in padişahlığına kadar uzanıyor. **Serasker Rıza Paşa Yalısı**, orijinal yapısını büyük ölçüde korumuş. **II. Abdülhamid**'in gözdesi olan Rıza Paşa, **II. Meşrutiyet** ilan edildikten sonra Fransa'ya kaçmış ve yaşamını orada sürdürmüş. Rıza Paşa'nın oğlu **ise Süreyya Plajı** ve **Süreyya Operası**'nın (sy. 481) sahibi, milletvekilliği de yapan **Süreyya İlmen**. Yalı bugün Özderici ailesine ait.

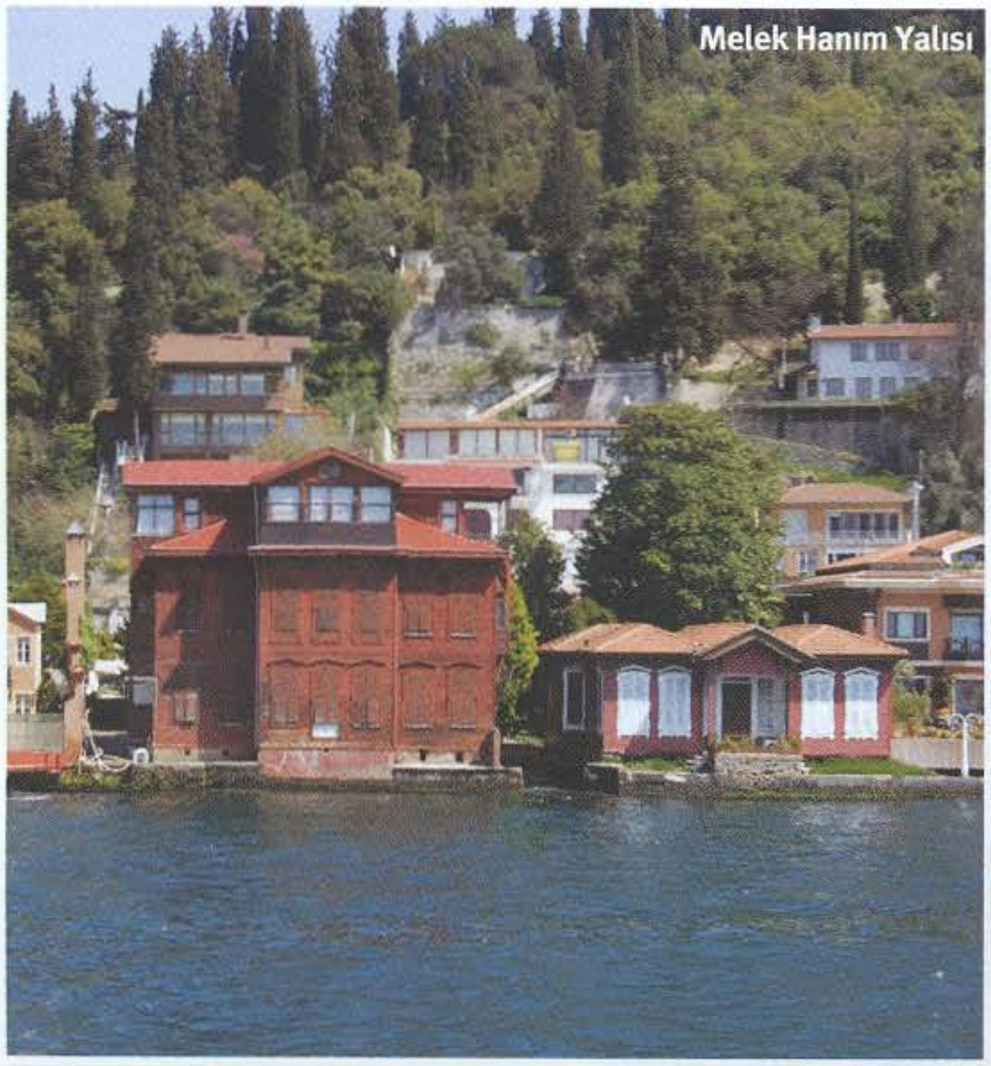
Ahmet Nazif Paşa Yalısı

Yalı, selamlığın yer aldığı küçük bir bina ve yan tarafındaki büyük yapı olan haremlikten oluşuyor. Paşa 1842 doğumlu, 1892-1906 yılları arasında üç kere maliye bakanlığı yapmış. Devrin II. Abdülhamid'in devri olduğu düşünülürse, bu Paşa'nın ne kadar uyumlu ve dürüst olduğunu gösteriyor.

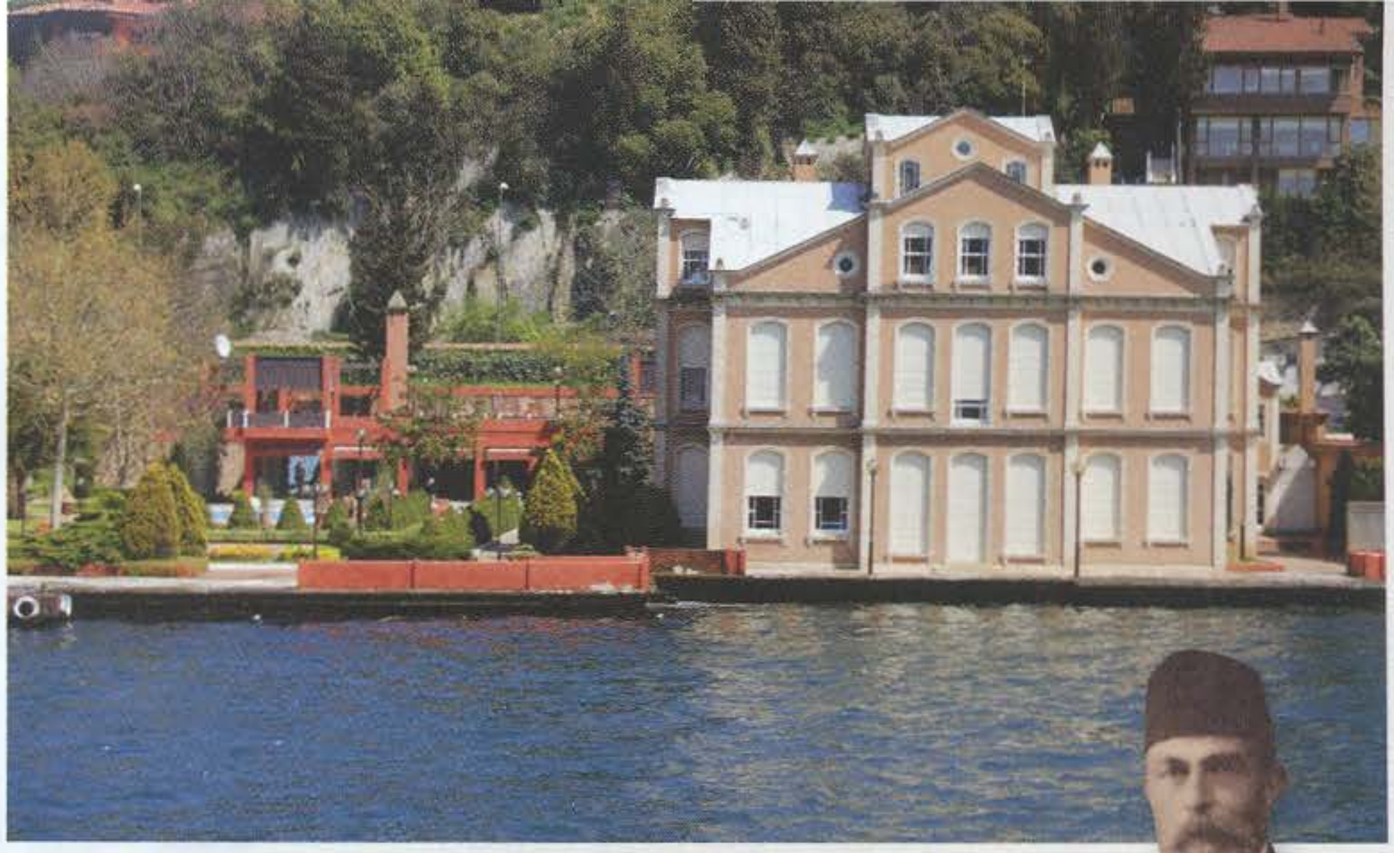
Vaniköy'de birbirinden güzel yalılar var. Çoğu yangın kurbanı olduğu için restore edilmiş. Bu kitabı yazarken en zorlandığımız bölümlerden biri yalı adlarının tespitiydi. Duyarlı okurlardan yanlış ya da eksiklerimiz konusunda destek bekliyoruz.

Melek Hanım Yalısı

Babası **Esvapçıbaşı Sabit Efendi** olan **Melek Hanım** maddi sıkıntılar yaşayınca yalıyı kiraya vermiş. **Halet Çambel** ve **Mina Urgan** gibi önemli kiracıları olmuş. Solundaki üç katlı büyük yalı **Kadınefendi Yalısı** olarak geçiyor.

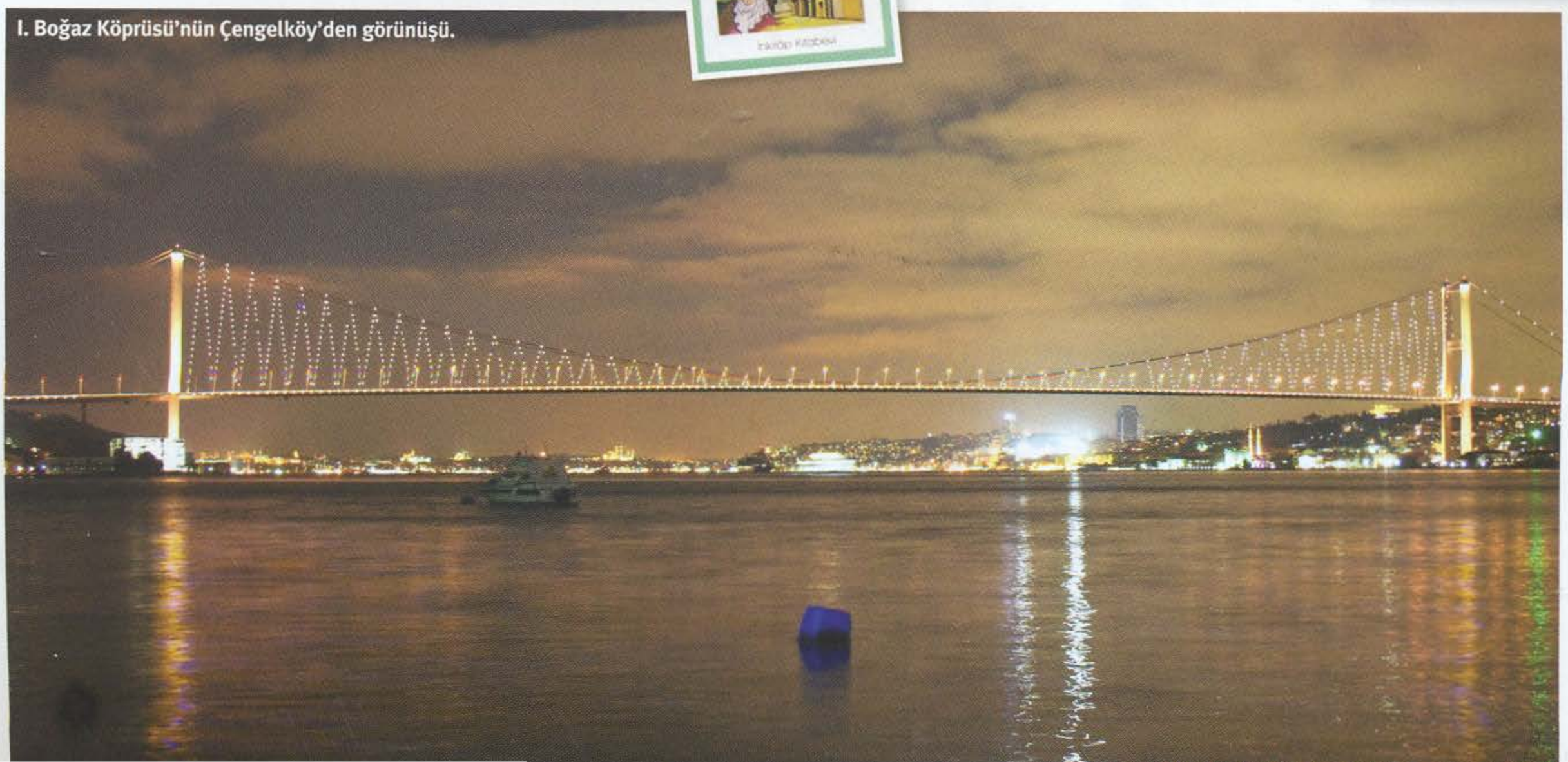

Recaizade Yalısı

"Araba Sevdası" eseriyle tanınan yazar **Mahmud Ekrem Bey** (1847-1914) babası **Recai Mehmed Efendi**'ye ait bu evde doğmuş. Amcasının kızı **Ayşe Güzide Hanım** ile burada evlenmiş. Kendi oturduğu yalı ise Yeniköy'ün hemen girişinde yer alıyor. Yazarı, Çubuklu'daki **Hıdiv Abbas Hilmi Paşa** ile haberleşiyor diye **II. Abdülhamid**'e jurnallemişler ve Yeniköy'deki yalıyı satıp Cihangir'e taşınmak zorunda kalmış. Maalesef, Vaniköy'deki yalı 1980'lere kadar Vaniköy Mısırözü Fabrikası olarak kullanıldı. Begonvil İstanbul'da zor yetişir. Yalının bahçesini yaz aylarında bir begonvil süslüyor. Şimdi Haydar, Güner Akın çiftine ait.

Recaizade Mahmud Ekrem

I. Boğaz Köprüsü'nün Çengelköy'den görünüşü.

NASIL GİDİLİR?

Eminönü veya Beşiktaş'tan Üsküdar'a vapurla gelip 15 serisindeki (15C hariç) otobüslere binebilirsiniz.

Has Ekmek Fırını

ALIŞVERİŞ

Deniz kıyısında eğlenceli bir pikniğe ne dersiniz? Ana caddedeki **Has Ekmek Fırını** (*Tel: 0216 321 76 32*) vazgeçilmez lezzetlerini 150 yıldan fazladır sunuyor misafirlerine. Fırından aldıklarınızı, dışarıdan yiyecek getirilmesine izin verilen Tarihi Çınaraltı Çay Bahçesi'nde yiyebilirsiniz.
Çengelköy'den salatalık almayı unutmayın.

NEREDE YENİR?

Çengelköy Villa Bosphorus
Albay Hüsamettin Ertürk Sokak No:13
Tel: 0216 422 80 80
www.villabosphorus.com
Misafirlerinin çoğu günbatımını seyredip güzel bir akşam yemeği yemek için geliyorlar ama dev ekran televizyonlarla donatmışlar mekanı. Aynı şirketin Deniz Yıldızı (*0216 422 80 83*) restoranı da Çengelköy'de yer alıyor.

Erbap
Çengelköy Caddesi No. 24/1
Tel: 0216 321 2077
Büyük, merkezi yerdeki restoran pazar kahvaltılarında sunduğu açık büfesi ile ünlü. En güzel masalarsa terasta.

İskele Restaurant
Çengelköy Vapur İskelesi Yanı No. 10
Tel: 0216 321 55 05
www.cengelkoyiskelerestaurant.com
Çengelköy iskelesinin hemen yanında yer alan bu sade döşenmiş balık restoranı, **Türk** mutfağına yenilikler kattığı lezzetli menüsü ve mükemmel şarap listesiyle iyi bir servis sunuyor.

İskele Restaurant

Kordon
Kuleli Caddesi No. 51
Tel: 0216 321 04 75
Boğaz kenarındaki bu restoran mezeleri ve balıklarıyla ünlü. Deniz ürünleri için şehrin en iyi adreslerinden biri.

Kordon

Kuğum Restaurant
Halk Caddesi No. 29
Tel: 0216 318 31 05
Ana caddenin üzerindeki restoran lezzetli kebaplar sunuyor.

Rigel
Kuleli Caddesi No. 55
Tel: 0216 321 03 62
www.rigelrestaurant.com
Komşusu Kordon gibi Rigel de deniz ürünleri konusunda çok başarılı.

Seval Pastanesi
Çengelköy Caddesi No. 9
Tel: 0216 321 55 46
1957'den beri servis veren Seval harika dondurması, bezesi ve pastalarıyla ünlü.

Tarihi Çınaraltı Çay Bahçesi
Çınaraltı Camii Sokak No. 4
Tel: 0216 422 10 36
www.cengelkoycinaralti.com
Deniz kenarındaki bu çay bahçesine adını veren çınar ağacı yaklaşık 800 yıldır insanları gölgesinde ağırlıyor. Ağacın denize doğru 10 metre uzanan dalı ilk görenleri hep şaşırtıyor. Bize eski, güzel İstanbul'u hatırlatan bu mekandan seyredeceğiniz manzara muhteşem.

Çengelköy Villa Bosphorus'un çok güzel bir manzarası var.

NEREDE KALINIR?

Sumahan-on-the-Water
Kuleli Caddesi No. 51
Tel: 0216 422 80 00
www.sumahan.com
Deniz kıyısındaki 20 odalı otele eski bir likör fabrikası ev sahipliği yapıyor.
Bol ışıklı odaları, SPA'sı, hamamı ve Türkiye hakkında yazılmış en iyi kitaplardan oluşan kütüphanesi ile dikkat çeken bir butik hotel.
Kendi tekneleri belli saatlerde misafirlerini Boğaz'ın karşı tarafına bırakıyor.

Sokak Aralarında Çocuk Düşleri

Kandilli ve Küçüksu Kasrı

Pat Yale ile bu kitabı yazarken uzmanlık alanlarımıza, sevdiğimiz ve yazmayı istediğimiz yerlere göre konuları paylaştık. Ondan bana bırakmasını istediğim tek bir yer oldu: çocukluğumun geçtiği Kandilli. Bu satırlarda hayatımı şekillendiren Kandilli'nin ara sokaklarına serpiştirilen şahsi anılar var.

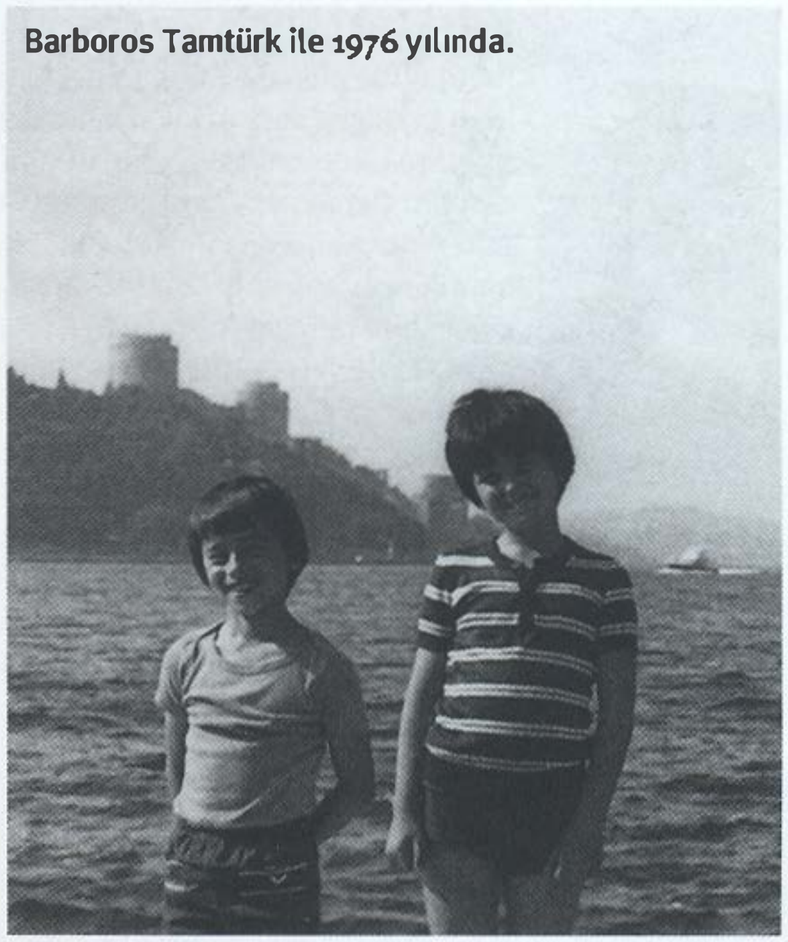
1974 Yılı, Bir Dönüm Noktası

31 Mart 2010 kitabı teslim etmemiz gereken son gün... Üç senelik bir çalışmanın sonuna gelinmiş, son aylarda günde on altı saat çalışılmış, 600'den fazla sayfanın tasarımı bitmiş. Kitabı gününde teslim edip New York'a gidiyorum ama kitabın Kandilli ile ilgili on sayfası eksik, fotoğraflar hazır, sayfalar çizilmiş fakat satırlar boş, ne yazacağımı bilmiyorum ki...

Her şey 1974'te başladı. Kıbrıs Çıkarması ve pencereleri siyah kağıtlarla kapladığımız o karartma geceleri ile alakası yok. 1974'te Kandilli'ye taşındık. Rum bir doktora ait olağanüstü manzaralı eski konak yıkılmış, bol daireli, sıradan bir apartman inşa edilmişti. Arkada ise 4,5 dönümlük bir koru vardı. 70'ler Boğaz'ın çoğu yerinin betona teslim olmaya başladığı yıllar... Kandilli'nin tek şansı iki sarayın korulları arasındaki vadiye yayılması, o yüzden talandan minimum hasarla kurtuluyor.

O zamanlar arkadaşım **Barbaros Tamtürk** beş yaşında, ben sekiz. Arka bahçedeki koru, oyun alanımız. Orası adeta bir orman. Kendimize karton kutulardan, derme çatma bir ev yapıyoruz. Bahçemizde ıhlamur, fındık, defne, erguvan, çitlembik ağaçları var. *Indiana Jones* serisi henüz ortada yok ama biz kendimizi öyle zannediyoruz. Denize meraklıyız, Boğaz'ı her gün görüp meraklı olmamak mümkün mü? Ve ilk teknemizi yapıyoruz. TV kutularından çıkan straforları birbirine yapıştırıyoruz. Ormanımızda ağaç çok, bir fidanı feda edip direk haline getiriyoruz, bir de naylondan yapılmış yelkenimiz var. Sıra törende, gemiyi indiriyoruz ama suyu gören kimyasallar çözülüyor, gemimiz paramparça, akıntının da etkisiyle Marmara'ya doğru yol alıyor. O zaman da maymun iştahlıymışım, hayallerimle vedalaşıyorum. Barbaros yılmıyor, yıllar sonra Keyif Style'ı (sy. 372) yaptırıyor.

Hayatta en korktuğum şeylerden biri zamanın hızı, bu satırları yazarken 34 yılın geçtiğini farkediyorum. Keyifle geçmiş, en

Barboros Tamtürk ile 1976 yılında.

Aradan tam 34 yıl geçmiş, sene 2010.

büyük tesellim bu. Bugünün çocuklarıyla kıyaslandığında fazla oyuncağım olmadı. Tek hatırladığım babamın Avrupa'dan getirdiği metal bir robottu, hani yürürken göğsü açılıp silahları çıkan ve atış yapıyormuş gibi ses çıkaran. Oyuncağım yoktu ama özgürlüğüm vardı. Sokakta rahatça oynardım, kaçırılma, başıma bir şey gelme kaygısı olmadan. İlkokulum evin karşısındaydı, zil çaldığında evden çıkardım. Ortaokulu Ortaköy'deki **Gazi Osman Paşa**'da okudum, eski **Fehime Sultan Yalısı**'ydı, Tanrı'nın bana bir başka lütfu. Osmanlı'nın görkemi yansırdı derslere, hayallere dalardım o ahşap koridorlarda yürürken. Sonra Ortaköy çok popüler bir yer haline geldi, otopark sıkıntısı baş gösterdi, bir kibrite ve kötü emellere kurban oldu güzelim bina. Sessiz ağıtlar yaktım küllere karışan anılarıma. Ardından **Şişli Terakki Lisesi**'nde okudum. Evet hapishane gibi bir okuldu ama ilk gençlik yıllarımın hatıraları vardı o sıralarda. Bu ülkede ise aslolan ranttı, **Napolyon** bile bu kadar paragöz değildi. Bu satırları okuyanlar belki anlayamaz ama ben okulumun yerine inşa edilen AVM'ye girmeyi geçmişime ihanet olarak gördüm hep. O kadar çok insanın geçmişinin üzerine inşa edilmişti ki AVM de dikiş tuttumadı, bizim okulda dikiş tutturamayıp Arnavutköy'deki Eseniş Lisesi'ne okumaya gidenler gibi.

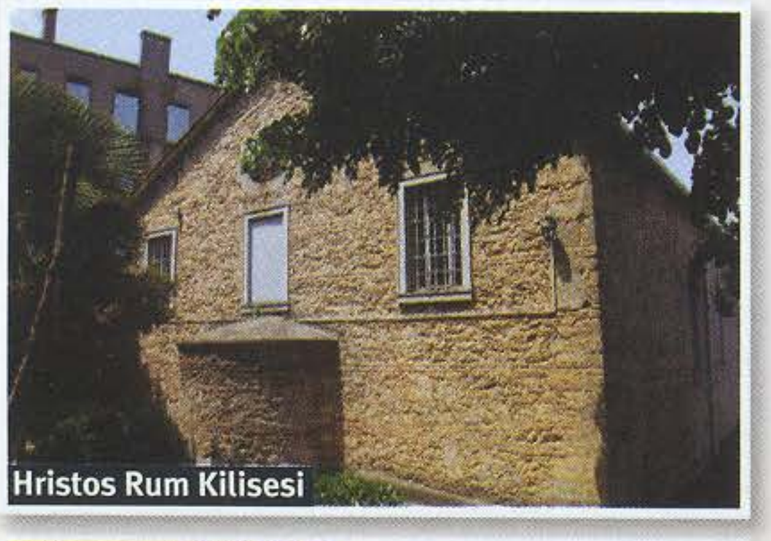
Okula hiç servisle gitmedim. Gerek yoktu ki. Öğrenci pasom vardı, bütün otobüsler ve gemiler benimdi. Cam kavanozdan seyretmedim dışarıdaki dünyayı, içine girdim hayatın, soludum her şeyi, hissettim, bugünkü gibi steril ve izole değildi o zamanın çocukluğu. **Güzelhisar, Kalender, Küçüksu** ve **Suat** vapurları henüz jilet olmamıştı. **Halas** da Boğaz halkına hizmet ediyordu, İngiliz kraliyet ailesine değil. Her şey modernleşme adına feda edildi, şehrin ve kişilerin geçmişlerine saygı gösterilmeden. Oysa ben *çingene* ya da *dilenci* olmaktan çok memnundum o vapurlarda. Beşiktaş'tan Harbiye'ye çıkardım, eski Amerikan otomobillerinden bozma dolmuşlarla. Onlar da bir gecede yok oldular, o güzelim cakalı arabaların yerine tek tip, sıkıcı minibüsler geldi. Belki biz de o zamanlar başladık tek tip olmaya. Hiçbirimiz ses çıkarmadık, herkes gemisini kurtaran kaptandı, memleketi kurtarmaya günlük koşuşturmaca içinde zaman yoktu. Zaten bize dokunmayan yılan bin yıl yaşasa da olurdu.

Demosten Corpi Köşkü

Köşkteki Facia

Kandilli'de ahşap evler gün geçtikçe azaldı. Yıkılamayanların bir kısmı restorasyon kisvesi altında eskisinden farklı şekillerde ortaya çıktı. Benim en sevdiğim köşklerden biri **Demosten Corpi** adını taşıyordu. Tepebaşı'ndaki eski Amerikan Konsolosluğu'nun da sahibi olan İtalyan bir ailenin yaptırdığı bu bina Sıraevler Sokak'ta, Ermeni kilisesinin tam karşısındaydı. Dört katlı, muazzam bir yapıydı. Tavanları ve duvarları kalemişleri ile süslüydü. Bir av odası vardı, bütün duvarların hayvan resimleriyle bezendiği. Arkada kocaman bir bahçe bulunuyordu, içinde bir şale, önünde bir havuzla. Ne mi oldu? Muhtemelen evin birinci sınıf tarihi eser statüsünü değiştirmek için duvarları bir gün beyaza boyadılar. O gün şehir ile ilgili tüm umutlarımı yitirdiğim gündür. Ha Sultanahmet Camii'nin duvarlarını boyamışlardı ha Demosten Corpi Köşkü'nün, hiçbir farkı yoktu.

1980'lerde çektiğim bu fotoğrafta kalemişleri hala duruyor.

Hristos Rum Kilisesi

Kiliseye Ne Oldu?

Tek bununla kalmadı ki olan biten! Kandilli eskiden çok kozmopolitmiş. Boğaz'ın en küçük köyü olmasına rağmen üç tane kilisesi, tek bir camii vardı. Vardı diyorum, çünkü Katolik kilisesini ev yaptılar! Diğer iki kilise duruyor ama ben hiç açık görmedim. *6-7 Eylül Olayları* sadece şehre değil Kandilli'ye de darbesini indirmiş, azınlıklar gitmişti. Böylesine küçük bir köyde 1914 yılında 88 öğrencisi olan **Rum İlkokulu** 1972'de kapanmıştı. İlkokulun sıralarından birini yıllar sonra bir antikacıda görmüştüm, içim acımıştı. Öğrencilerin kazıdıkları adları hala duruyordu, kimbilir kendilerine ne olmuştu, doğdukları topraklardan ne zaman ayrılmak zorunda kalmışlardı?

Glavany ailesinin köşkü ve arması

Surp Yergodasan Arakelotz (Oniki Havari, Ermeni Kilisesi

Bir gün Kandilli iskelesinde Boğaz'ı seyre dalmış bir adam görmüştüm. O yıllar **"mahalleli"** kavramının olduğu yıllardı, bugünkü gibi yan komşuyu tanımadığınız modern zamanlar değil. Herkes birbirini tanırdı, selam verirdi, yabancı biri dikkat çekerdi. Muhtar Cihat Amca'ya kim olduğunu sordum. Çocukluk arkadaşı Marko'ydu. O da diğer Rumlar gibi göç etmek zorunda kalmıştı. Sonradan sohbet ettik. Ölmeden önce doğduğu toprakları ve yaşlı teyzesini görmeye gelmişti. 90'lı yıllarda, köyün son Rumu, Marko'nun 90'larındaki teyzesi öldü. Rum Mezarlığı'nın kapıları belki de son kez açıldı ve tören bitiminde kapanırken bir devir de kapandı. Artık ne Kandilli eski Kandilli'ydi ne de İstanbul eski İstanbul...

Rum İlkokulu

Rum Mezarlığı'nın yanında Kandilli Rasathanesi'nin kurucusu Fatin Gökmen'in köşkü vardı. Levanten bir aile için yapılmış muhteşem bir taş binaydı. Sonra Halil Bezmen aldı. O güzelim bina ucube bir taş yığınına dönüştü, restore edilmişti. Yanındaki diğer taş bina Kallavi Sokağa adını veren **Glavany** ailesine aitti. Tavan ve duvarlarında muhteşem freskler vardı. Hazine evde oturanları çıkarttı ve sosyal tesis olsun diye bir okula verdi. Şu an dört duvar olarak kaderiyle baş başa. Bu iki evin önünde kocaman bir koru, sahile inen bir vadi ve inanılmaz bir manzara vardı. Tarihi yarımadadaki tüm binaların siluetini görürdünüz. Mahallenin çocukları burada top oynardı. Bir gün yüksek duvarlarla çevirdiler, içine de onlarca villa yaptılar. Evet o villalar yapılırken de Boğaz'da inşaat yasağı vardı!

180 Derece Manzara

Kandilli çok enteresan bir yerdir. Burunda yer aldığından şehri 180 dereceden gören altı bina burada bulunur. **Fatin Gökmen** ve **Glavany** evleri ve yanlarındaki köşk bunların ikisi. **Kandilli Kız Lisesi** üçüncü yapı. Sahilin hemen gerisinde kalan **Casanova Köşkü**, onun arkasındaki, eskiden bir Levanten aileye aitken **Sohtorik**'lerin satın aldığı köşk ve devamındaki **Aleksander Dabkoviç**'in varislerine ait olan bina. Bu evler inanılmaz bir şekilde Beykoz'dan Marmara Denizi'ne kadar tüm Boğaz'ı olağanüstü bir açıdan görürler.

Dabkoviç Köşkü

Giacomo Casanova

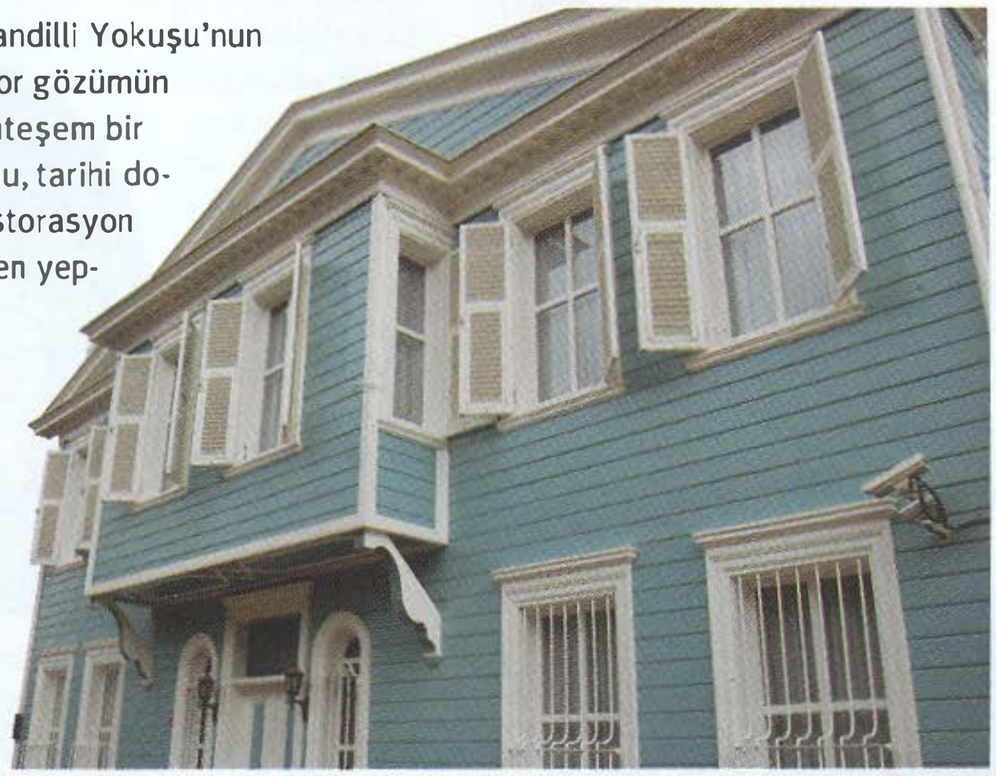

Casanova Köşkü

Casanova Köşkü'nün hikayesi ilginç. İstanbul'a geldiğinde bu köşkte kaldığı rivayet edilen **Giacomo Casanova** farklı deneyimler edinmiş. Anılarında kendisine ilgi, sevgi, şefkat gösteren **Reis-ül Küttap İsmail Efendi**'den bahsediyor. "Her zevki tattım ama İstanbul'da tattığım bambaşkaydı" demiş . Yorumu size bırakıyoruz. Köşkte ressam Türkan Hanım otururdu, onun tablolarına bakmaya giderdik ama gözümüz hep dışarıya kayardı ve doğanın çizdiği inanılmaz tablolardan gözümüzü alamazdık. Köşk, STFA tarafından alınıp restore edildi.

Kandilli Yokuşu

Kar yağdığı zaman önünden merdivenle kaydığımız Kandilli Yokuşu'nun üzerindeki **Trabzon Mebusu Şükrü Bey Köşkü** de geliyor gözümün önüne. Altı dönümlük, ağaçlarla dolu bahçesinde muhteşem bir ayazma bile vardı. Bu köşkte restorasyon kurbanı oldu, tarihi dokusundan geriye bir şey kalmadı, çünkü bu ülkede restorasyon demek tüm yaşanmışlığı yok edip eski binaya benzeyen yepyeni bir bina yapmak.

Oysa birkaç yıl önce bu evde insanlar oturuyordu.

Kurtbağırı Sokak

Kandilli'nin bana hatırlattığı...

Kandilli deyince aklıma **Konstantiniyyeli şair Konstantin Kavafis**'in Şehir isimli şiiri takılıyor:

Yeni bir ülke bulamazsın, başka bir deniz bulamazsın.
Bu şehir arkandan gelecektir.
Sen gene aynı sokaklarda dolaşacaksın,
Aynı mahallede kocayacaksın;
Aynı evlerde kır düşecek saçlarına.
Dönüp dolaşıp
bu şehre geleceksin sonunda.
Başka bir şey umma
Ömrünü nasıl tükettiysen burada, bu köşecikte,
Öyle tükettin demektir bütün yeryüzünde de.

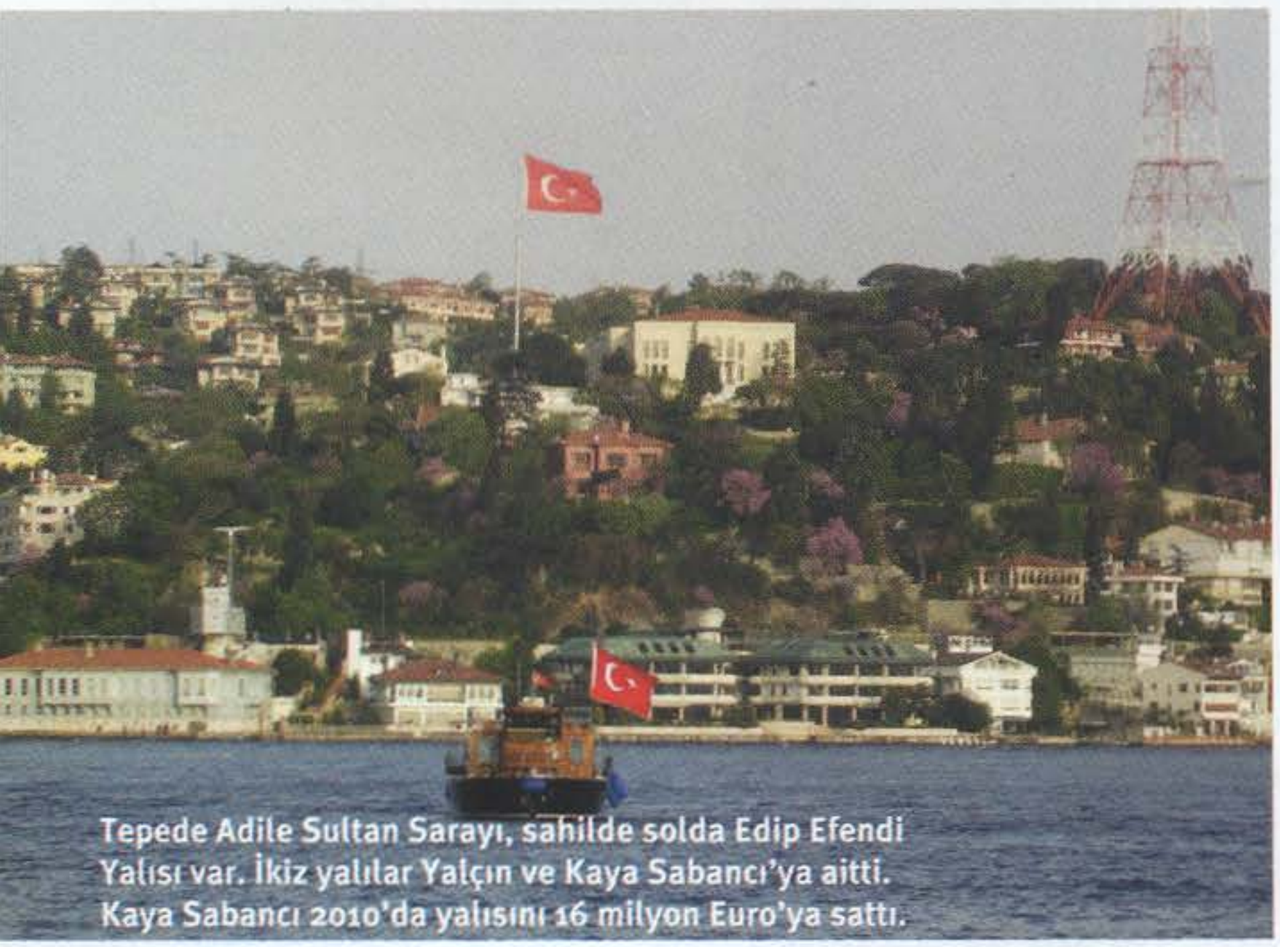
Yaşam yolculuğu devam ederken bu yazı dolayısıyla geçmişten açtığım bir parentezi kapıyorum, yüzümde biraz hüzün, biraz sevinçle...

Kandilli İskelesi

Bugünkü Kandilli

Nostaljiyi bir kenara bırakıp biraz da bugünün Kandilli'sinden bahsedelim. Köyün bu romantik adı almasına dair anlatılan hikaye çok: **Sultan IV. Murad** burada bir saray inşa ettirmiş ve etrafını kandillerle çevirmiş. Diğer hikaye padişahın selvi ağaçlarını kandillerle süslediği şeklinde. Bir başka versiyonda ise sultandan yardım isteyen bir papazın sultanın bahçesine her akşam bir mum diktiği anlatılıyor. İstediğiniz hikayeyi seçmeyi size bırakıyoruz.

IV. Murad

Tepede Adile Sultan Sarayı, sahilde solda Edip Efendi Yalısı var. İkiz yalılar Yalçın ve Kaya Sabancı'ya aitti. Kaya Sabancı 2010'da yalısını 16 milyon Euro'ya sattı.

Saraydan manzara muhteşem.

Adile Sultan Sarayı

Sultan II. Mahmud'un 31 çocuğundan biri olan **Adile Sultan** (1826-1889) kocasının, çocuklarının ve küçük erkek kardeşi **Sultan Abdülaziz**'in ölümünü görmüş, kendini hayır işlerini adamış acılı bir kadın. Aynı zamanda Osmanlı saray kadınları arasında şiirler yazan ve divanı olan tek sultan. Adile Sultan, **Balyan** ailesini Kandilli'de kendisi için bir saray inşa etmekle görevlendirmiş. Türkiye'nin ikinci kız okulu 1916 yılında burada hizmete girmiş, daha sonra **Kandilli Kız Lisesi** olarak adlandırılmış. Yatakhane olarak kullanılan saray kısmı 1986 yılında çıkan yangının kurbanı oldu. Buradan mezun olan **Prof. Dr. Türkan Saylan** ve arkadaşlarının çabalarına **Sakıp Sabancı** maddi katkıda bulundu. Restore edilip 2006'da bir eğitim ve kültür merkezi olarak yeniden açıldı. İçinde bir restoran da var. Sultanın ölen kızı için yazdığı şiir şöyle:

Bülbül-ü ruh-u latifi uçtu bağ-ı cennete
Maderi'yle zevcini yaktı nar-ı firkate
Adile, biçare neylesin
Hangi derdin vezne koyup söylesin.

Adile Sultan

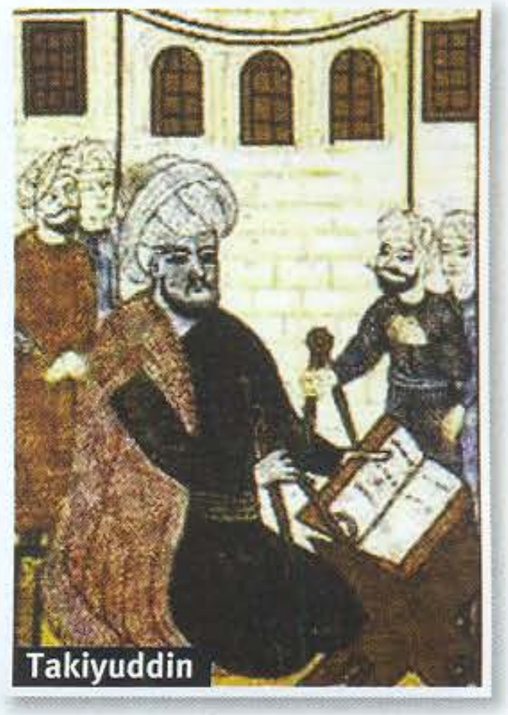

Eski günler...

Oval Salon

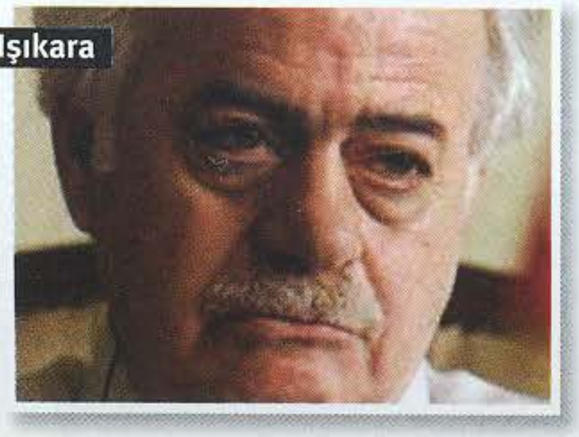

Rasathane

Rasathane

Son yıllarda Kandilli adı geçtiğinde büyük deprem geliyor ilk olarak akıllara. Ne de olsa rasathane burada. İstanbul'un ilk rasathanesi XVI. yüzyılda **Tophane**'de kurulmuş. Fikir babası ünlü bir gökbilimci ve fizikçi olan, bir dönem **Semerkant**'taki rasathanede çalışıp 1550'lerde İstanbul'a dönen **Takiyuddin**'miş (1526-1585). Ulema bu tür şeylerle uğraşmanın bir günah olduğunu söyleyince, **Sultan III. Murad Kaptan-ı Derya Kılıç Ali Paşa**'ya (sy. 379) burayı yıkması için emir vermiş. Yıkılan rasathaneden geriye kalanlara bakıldığında sekiz farklı aletin kullanıldığını görüyoruz. Bunun ünlü Danimarkalı gökbilimci **Tycho Brahe**'nin çalışmaları üzerinde etkisi olduğu düşünülüyor.

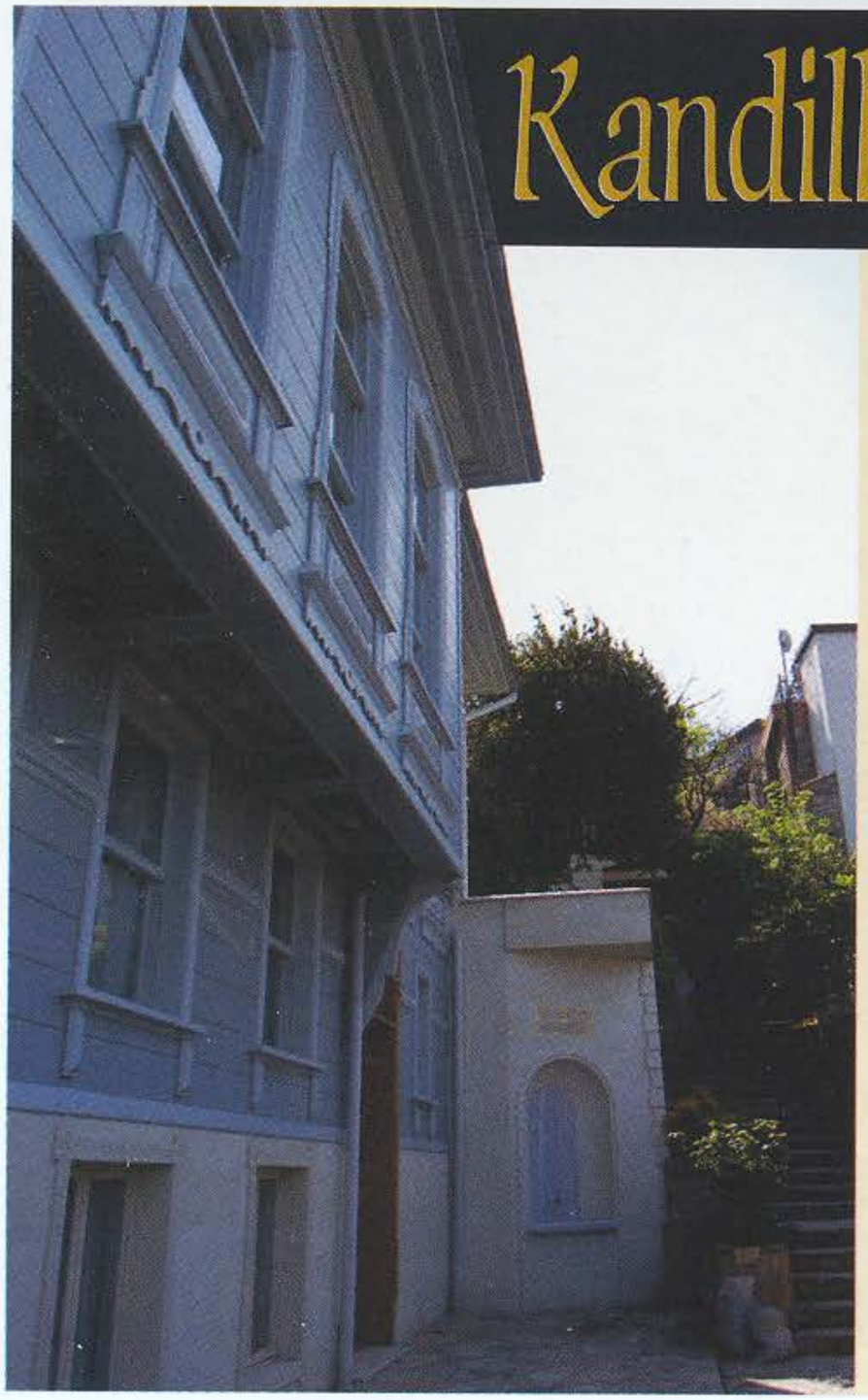

Takiyuddin

Bundan iki yıl sonra Beyoğlu'nda yeni bir rasathane, **Rasathane-i Amire** yapılmış ancak bir süre sonra Maçka'ya taşınmış. En sonunda 1911'de **İcadiye Tepesi**'ne bir zamanlar **Hekimgörmez Sarayı**'nın bulunduğu yere nakledilmiş. Tepe bol güneş aldığı için sarayın böyle ilginç bir ismi var. Rasathane, **Boğaziçi Üniversitesi**'ne bağlı. Aynı zamanda **Deprem Araştırma Enstitüsü** olarak da hizmet veriyor. Rasathane'nin müdürlerinden biri 1999 deprem felaketinden sonra söyledikleriyle halkın güvenini kazanıp **"deprem dede"** olarak isimlendirilen **Ahmet Mete Işıkara**.

Ahmet Mete Işıkara

Rasathane ile ilgili daha detaylı bilgiyi Gülhane Parkı'ndaki İslam Bilim ve Teknoloji Müzesi'nde (sy. 201) bulabilirsiniz.

Kandilli Yalıları

Edip Efendi Yalısı

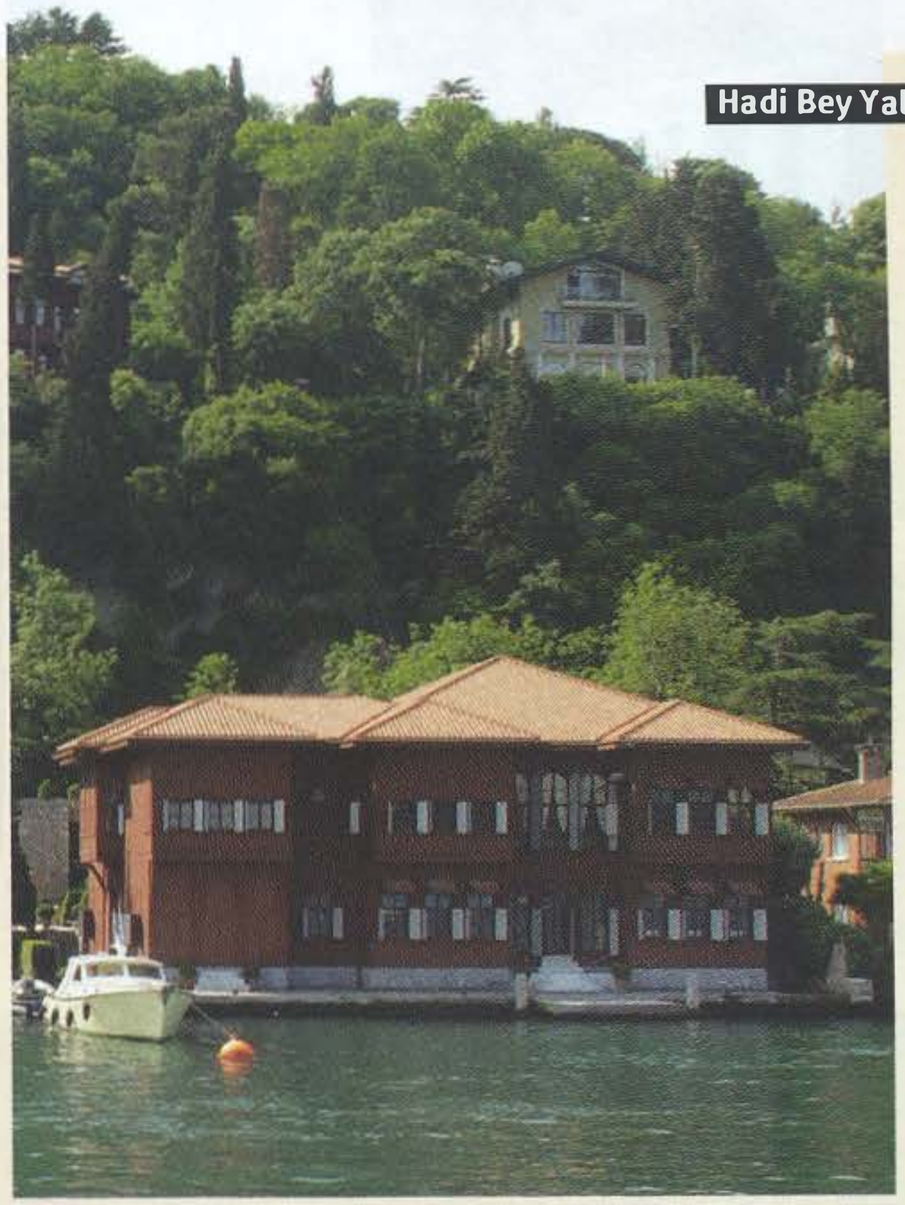
Boğaz'ın en dar, akıntının en hızlı olduğu noktalardan birinde yer alan Edip Efendi Yalısı Osmanlı'da çok saygı duyulan bir hükümet görevlisinin adını taşıyor. Kandilli'deki yalı, sahibi **Uğur Mengenecioğlu** dolayısıyla Özal döneminde bir rüşvet olayıyla gündeme gelmişti. **Romance of the Bosphorus** kitabıyla XIX. yüzyılda Boğaziçi'ndeki hayatı anlatan İngiliz **Dorina Lady Neave** 1881'den 1907'ya kadar bu yalının yakınındaki **Clifton Yalısı**'nda yaşamış. Kitabında anlattıkları arasında yaşadıkları bir deprem, Boğaz'da donup ölen balıklar ve Cuma Namazı'na giden II. Abdülhamid gibi detaylar var.

Binanın arkasında Boğaz'daki radar istasyonlarından biri bulunuyor.

Yalının önünden geçen Şeytan Akıntısı Boğaz'ın en hızlısı.

Selahattin Beyazıt'ın yalısı Boğaz'daki nadir tek katlı yalılardan. **Salacak'taki Muharrem Nuri Birgi** Yalısı da (sy. 503) **Beyazıt'a** ait.

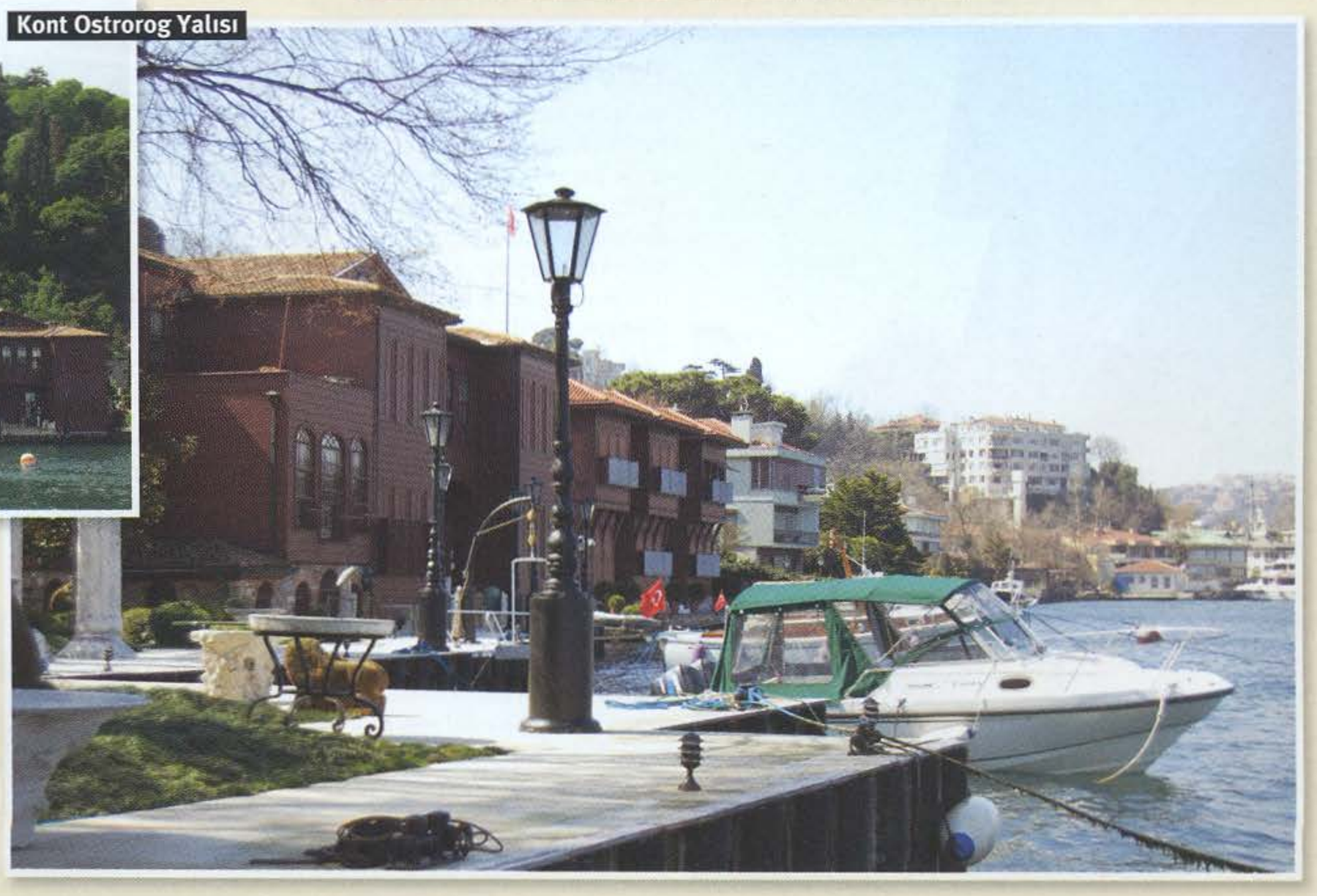
Hadi Bey Yalısı

Hadi Bey Yalısı

Manford Evi olarak da geçiyor. 1800'lü yıllardan kalma yalı İngilizlerin işgalinden sonra **Licardopulos** isimli bir Yunanlı armatör tarafından satın alınmış. Avukat Hadi Bey, Selanik'teki Türk malları ile yalıyı takas ederek binanın sahibi olmuş. Yalılara özgü aşı (bordo) boyaya sahip bina geçtiğimiz yıllarda TEB'in sahibi **Hasan Çolakoğlu**'nun yaptırdığı başarılı restorasyondan sonra Boğaziçi'ndeki en güzel yalılarından biri haline geldi.

Kont Ostrorog Yalısı

Kont Ostrorog Yalısı

Boğaz'ın en tarihi binalarından biri. İslam hukuku konusunda uzman olan **Polonya** doğumlu **Leon Ostrorog** Osmanlı İmparatorluğu'na danışmanlık yapmış. Galata bankerlerinden olan **Lorando**'ların kızı **Jeanne** ile evlenen kontun misafirleri arasındaki ünlü isimlerden biri Pierre Loti'ymiş. Yalı **Rahmi Koç**'a ait.

Arka bahçe

Abud Efendi Yalısı

Ostrorog ve Kıbrıslı yalıları arasında kalan Abud Efendi Yalısı 1900'lerin başında adını taşıdığı Abud Efendi tarafından satın alınmış. İstanbul'daki sarayların ve önemli binaların büyük bir kısmına imza atmış **Ermeni Balyan** ailesinden **Garabet Amira** çizmiş planları. Abud Efendi'nin kızı, İstanbul sosyetesinin 1920'lerde önemli fertlerinden biri olan Belkıs'mış. Onun dillere destan düğünü bu binada yapılmış. Yalıyı, 80'li yıllarda yağ işiyle uğraşan **Özdoyuran** ailesi satın aldı. Boğaz'da gezdiğimiz yalılar içinde bizi en çok hayal kırıklığına uğratan yalı bu. Son derece zevksiz döşenmiş. Bir tek salonu etkileyici.

Gümüş

Abud Efendi Yalısı, ünlü TV dizisi **"Gümüş"** ün çekildiği mekan. Başrolünde oynayan **Kıvanç Tatlıtuğ** Türkiye'nin Brad Pitt'i olarak nitelendiriliyor. Dizinin Arap ülkelerinde oynamasından sonra çok sayıda Arap turist burayı ziyaret etmeye başladı. İşin enteresan tarafı Tatlıtuğ'un dizideki adı Mehmet iken Arapça versiyonunda Muhammed olmuş. Ne de olsa Mehmet, Muhammed'in Tükçeye geçerken değişmiş hali. Anlayacağınız aslına rücu etmiş isim.

Salon

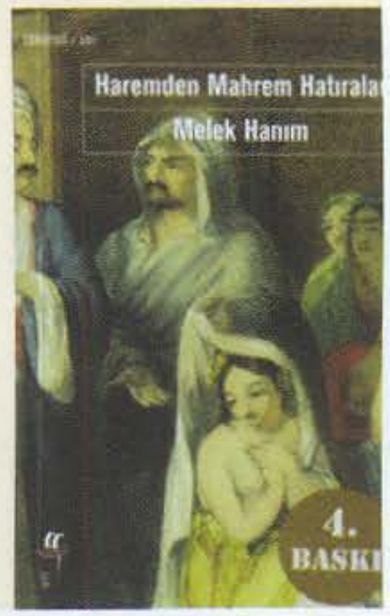

Kıbrıslı Yalısı

Kıbrıslı Yalısı

Eski Küçüksu plajının hemen yanında yer alan ve 64 metrelik rıhtıma sahip yalı XVIII. yüzyılda **Sadrazam Mehmed İzzet Paşa** için yaptırılmış. 21 odalı bina 1840'tan beri aynı ailenin mülkiyetinde. Üç değişik sultana sadrazamlık yapmış olan **Kıbrıslı Mehmed Emin Paşa** önemli bir devlet adamıymış. İmparatoriçe **Eugenie, Irak Kralı II. Faysal, Şair Yahya Kemal Beyatlı** yalıda kalmış isimlerden bazıları. 1980'li yıllarda Araplara mal satma furyasında yalının korusu olan **Sevda Tepesi** de el değiştirmişti.

Melek Hanım

Rum, Ermeni ve Fransız kökenli bir Osmanlı kadını olan Melek Hanım, **Kıbrıslı Mehmed Emin Paşa** ile Paris'te tanışmış ve İstanbul'da evlenmiş. Sadrazam eşi olarak çok sık seyahat etmiş. Eşinin yokluğunda hasta oğulları ölünce onu başka bir çocukla değiştirmiş. Bu skandal ortaya çıkınca kocası onu boşamış. Gönderildiği sürgünde zamanını kocasından intikam almayı planlamakla geçirmiş. 1872'de Osmanlı sosyetesinde bir üst düzey kadının hayatını anlattığı **ama** haremle pek de ilgisi olmayan **"Haremden Mahrem Hatıralar"** adını verdiği bir kitap yazmış.

NASIL GİDİLİR?

Kandilli'ye Eminönü ve Bebek'ten vapur seferleri var ama çok değil (*www.ido.com.tr*). Küçüksu Kasrı, Kandilli'den ya da Anadolu Hisarı vapur iskelesinden kısa bir yürüme mesafesinde. Üsküdar iskelesinin önünden kalkan 15 no'lu otobüslere de binebilirsiniz.

NEREDE YENİR?

Kandilli Borsa
Adile Sultan Sarayı
Tel: 0216 460 03 04
www.borsarestaurant.com

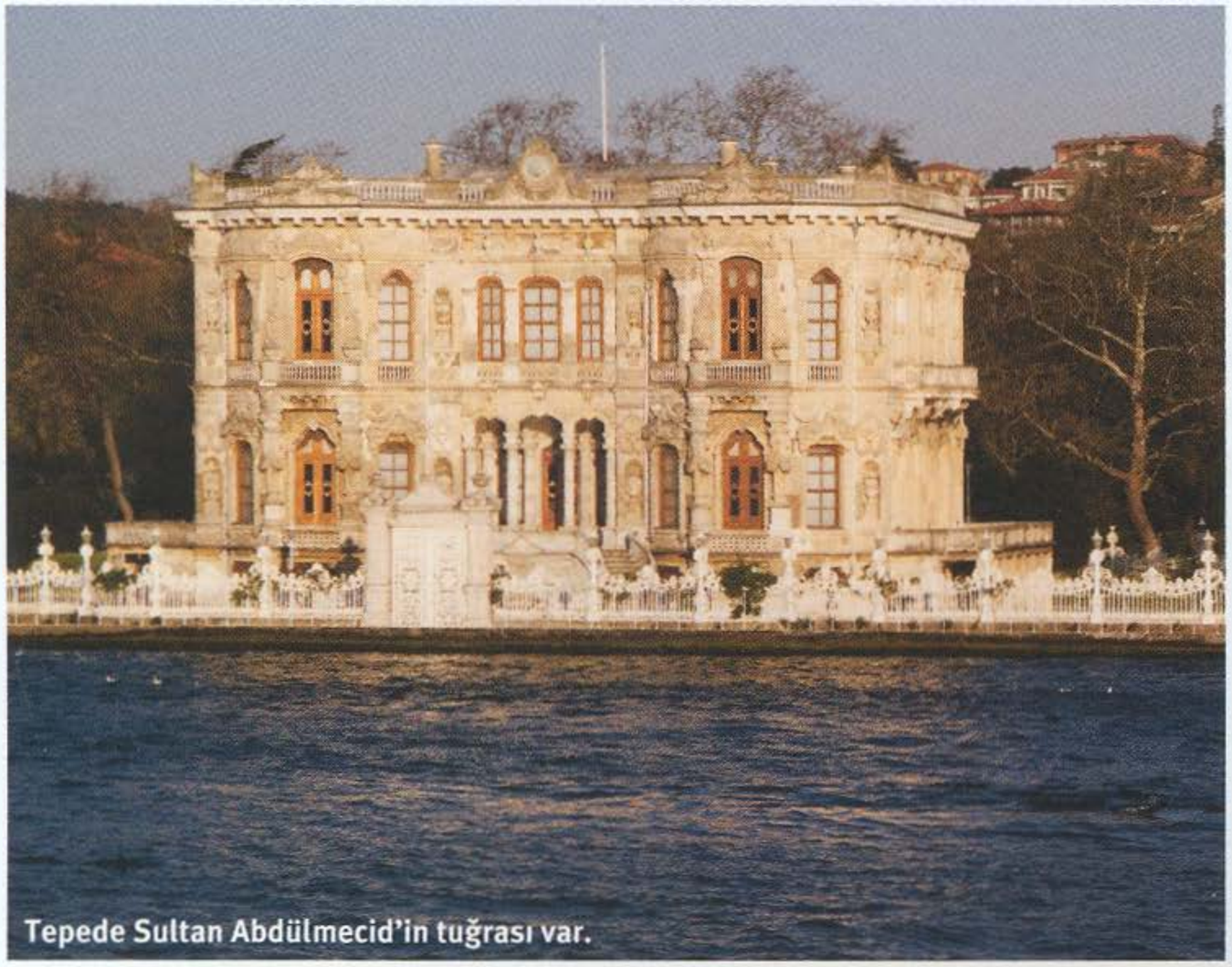
Adile Sultan Sarayı'nın ev sahipliği yaptığı restoranın manzarası muhteşem, Boğaz'ın tamamı ayaklar altında. Spesiyalitesi tütsülenmiş balık tabağı.

Kandilli Suna'nın Yeri
İskele Caddesi No. 17
Tel: 0216 332 32 41
Kandilli'de vapurdan iner inmez göreceğiniz restoranın fiyatları hiç ucuz değil ama atmosferi keyifli.

Kandilli Suna'nın Yeri

Akşama hazırlık...

Tepede Sultan Abdülmecid'in tuğrası var.

"Küçüksu'da gördüm seni
Gözlerinden bildim seni
Ne kadar cefa edersen
Gönül ayrılmıyor senden"

Tamburi Mustafa Çavuş'un Şehnaz Buselik makamında bestesi.

Eski bir fotoğrafta çeşme.

Küçüksu Kasrı

Küçüksu Kasrı (*pazartesi ve perşembe günleri kapalı*) XIX. yüzyılda Osmanlı padişahlarının nasıl yaşadığını görmek isteyen ama Dolmabahçe Sarayı'nı kalabalık ve boğucu bulanlar için mükemmel bir yer. **Nikogos Balyan** 1856-1857 yıllarında **Sultan Abdülmecid** için eski bir ahşap binanın yerine av köşkü olarak yapmış bu binayı. Mükemmel korunmuş sekiz odasını gezdikten sonra iddialı *barok* üslubunu boğuluyormuş hissi vermeden kullanan mimarın ve sanatçıların önünde saygıyla eğilmek lazım.

Kasır, **Küçüksu Deresi**'nin kıyısında, nilüferlerle süslü küçük bir bahçenin içinde yer alıyor. Sultan kayıkla gelirmiş buraya, günümüzün ziyaretçileri ise süsleme işçiliği daha sade olan arka taraftan alınıyorlar içeri. Senede yaklaşık 22.000 kişi tarafından geziliyor.

İçeri girdiğinizde varaklarla süslenmiş kubbenin altında atnalı biçiminde bir salon karşılıyor misafirleri. Zemini ceviz, maun ve kestane parkeyle döşenmiş, üzerine ise muhteşem **Hereke halıları** ve hayvan desenlerinden ayırt edebileceğiniz **İran halısı** konmuş odalardaki avizelerin çoğu **Bohemya kristali** ancak biri İtalya'da yapılmış. Mermer lavaboları ve son derece sade duşu olan banyoya da göz atın. Burası av köşkü olarak tasarlandığı için yatak odaları yok. **4. Cumhurbaşkanı Cemal Gürsel** burada kaldığında üst kat odalarından birine bir yatak koydurup uyurmuş.

Mihrişah Sultan Çeşmesi ve arka planda Küçüksu Kasrı.

Bohemya kristali avizeler.

Mihrişah Sultan Çeşmesi

Küçüksu Kasrı'nın hemen yanında Boğaz boyunca görülebilecek en güzel çeşmelerden olan ve **III. Selim**'in annesi için 1807'de yaptırdığı **Mihrişah Sultan Çeşmesi** var. Yazar ve sanatçıların güzelliğine övgüler dizdiği çeşme **Küçüksu Deresi**'nden gelebilecek sel tehlikesine karşı bir kaide üstüne oturtulmuş. Burası **Anadolu Hisarı**'ndaki **Göksu Deresi** ile beraber Avrupalılar tarafından **"Asya'nın Tatlı Suları"** olarak anılıyormuş. XVIII. yüzyıl ve sonrasında eğlence düşkünlerinin akın ettiği bir yer haline gelmiş. Bugünkü kirlenmiş ve cılızlaşmış dereye baktığınız zaman, inanmak öyle zor ki... Bozduktan sonra değerini anlayıp düzeltmeyi adet edinmişiz bir kere, burada da drenaj çalışmalarıyla görüntüyü düzeltip kokuyu gidermeye çalışıyorlar.

Küçük Kale Anadolu Hisarı

1882

Yıldırım Bayezid'in kalesini inşa etmek için Boğaz'ın en dar noktasında seçtiği Hisar'ın çevresi, aralarında Amcazade Hüseyin Paşa'nın da olduğu görkemli yalılarla süslü. Anadolu Hisarı İstanbul'un en güzide yerleşim mekanlarından biri olma özelliğini hep korumuş.

Eski bir gravürde Anadolu Hisarı

İstanbul'un Fethi Osmanlı'nın kuruluşundan beri tüm padişahların gördüğü ortak bir rüya olmuş. Bu arzunun arkasında **Hz. Muhammed**'in İstanbul'u fetheden komutana verdiği paye mi yatar, yoksa şehrin olağanüstü konumu mu bilinmez ama 1453'e kadar tam iki kez daha kuşatılmış İstanbul. **Yıldırım Bayezid** Macarların topraklarına girmesiyle 1391 yılındaki ilk kuşatmayı ertelemek zorunda kalmış. 1395 yılında bir kez daha kuşatmış Yıldırım İstanbul'u. Bu kuşatmanın bir parçası olarak, **Göksu Deresi**'nin Boğaz'a döküldüğü yerde bir kale yaptırmış padişah. Gerek Anadolu Beylikleri'nin Osmanlı'yla mücadelesi gerek diğer devletlerle yapılan savaşlar yüzünden kuşatma kaldırılmış.

Fatih Köprüsü ve yalılar

Anadolu Hisarı'nın Göksu Deresi'nden görünüşü.

Kale

Yıldırım'ın torunu **Fatih Sultan Mehmed** tam karşıdaki **Rumeli Hisarı**'nı yaptırırken dış surları eklemiş Anadolu Hisarı'na. Birbirlerine destek veren iki hisar aynı zamanda rakip olunca, Anadolu Hisarı'na daha etkileyici olan Rumeli Hisarı'ndan ayırt etmek için zaman zaman **"Güzelce Hisar"** da denmiş. Toplam 7.000 metrekarelik bir alana sahip hisar, üç gözetleme kulesi ve çevreleyen duvarlardan oluşuyor; iç kale surlarının kalınlığı ise 3 metre. Antik Jüpiter Tapınağı'nın olduğu yere yapılan Anadolu Hisarı'nın bazı bölümleri yıkılmış ve tam ortasından da yol geçirilmiş. Kalenin önünde, **Erdal İnönü**'nün yalısının (nam-ı diğer *Komodor Remzi Bey Yalısı*) yanında açık havada ibadet etme imkanı veren bir **namazgah** bulunuyor. XVIII. yüzyılda yapıldığı sanılan, taş mihrap ve mimberi hala duran bu namazgahın benzeri Kadırga (sy.177) ve Maçka'da (sy.347) da var.

Namazgah

Constantinople. Eaux douces d'Anatolie

Geçmişte Göksu

Göksu Deresi

Bakmayın boynu bükük olduğuna, beton istilasına terk edildiğine. Kalenin yanından salına salına aktığı eski, güzel günlerde insanların mesire yeriymiş Göksu. Zamanın bir diğer mesire yeri olan **Küçüksu Deresi** ile beraber **"Asya'nın Tatlı Suları"** denirmiş onlara. Çevresinde yemyeşil parklar ve yürüyüş yaparken kayıkla gezenlerin seyredildiği köprüler varmış. Özellikle çarşamba, cuma ve pazar günleri **"Göksu Galaları"** da denilen eğlencelere katılmak için gelen insanlarla dolarmış. Dillere destan zarafeti ve şıklığını ne yazık ki sadece tablolarda görebildiğimiz bölge 1960'larda el değmemiş görüntüsünü hala koruyormuş. Hatta 1972 yılında **John Freely** ve **Hillary Sumner-Boyd** şöyle yazmışlar: "Eğer yürüyerek vadiden yukarı doğru devam ederseniz, dere kıyılarının ve çimenlerin yılın ilk kar taneleri ve sıklamenle kaplı olduğunu görürsünüz". Bugünlerde eski önemini yitiren Göksu Deresi, güzelliklerden ne kadar kolay vazgeçebildiğimizin de bir kanıtı.

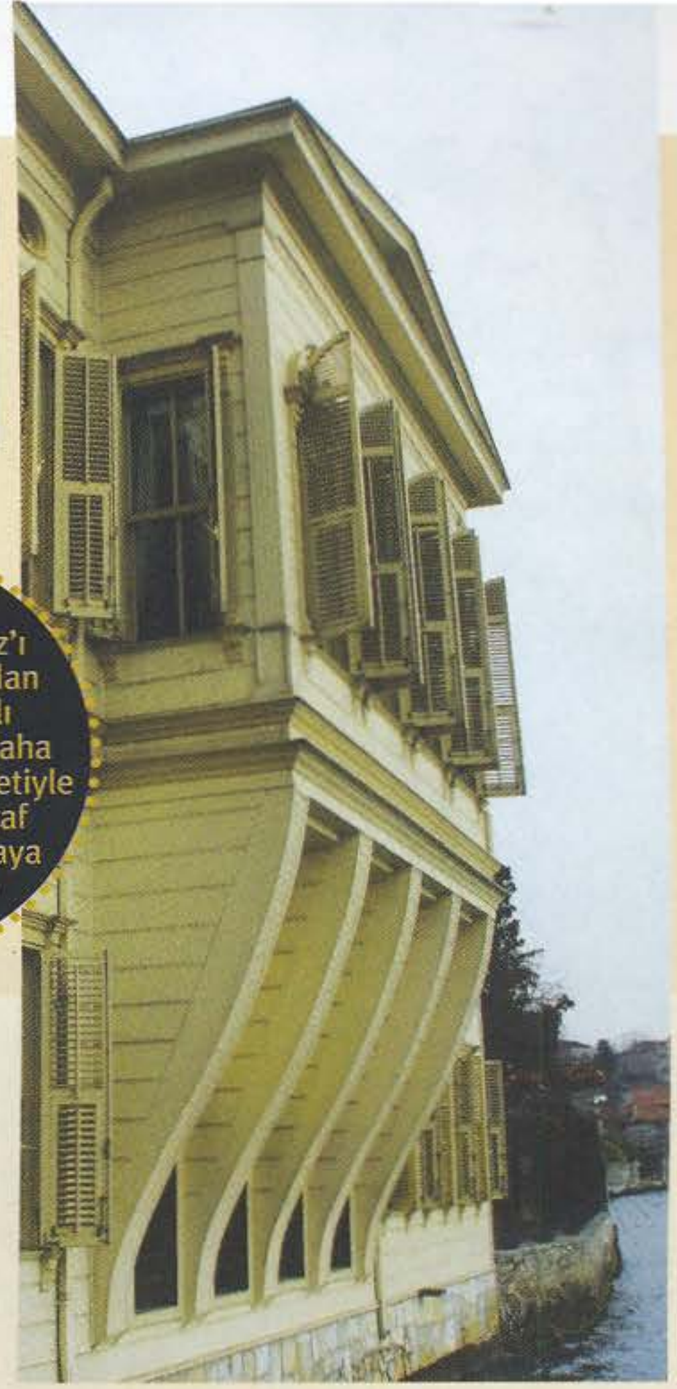
Anadolu Hisarı Yalıları

Tarihe Açılan Pencere

Zarif Mustafa Paşa Yalısı

Anadolu Hisarı'ndaki Zarif Mustafa Paşa Yalısı Boğaziçi'ndeki en güzel ve en değerli yalılardan biri. Hemen yanında yer alan ***Amcazade Hüseyin Paşa Yalısı****'ndan sonra Boğaz'ın Asya yakasındaki en eski ikinci yalı. Eski binaların tarihleri, o mekanlardaki yaşanmışlıklar, hikayeler insanı hep heyecanlandırır. Aşağıdaki satırlarda zaman tünelinde yapılan üç yüz senelik bir yolculuğun öyküsü var.*

Zarif Mustafa Paşa Yalısı, Boğaz'ı süsleyen ve talandan kurtarılmış şanslı yapılardan biri ve daha uzun yıllar tüm zarafetiyle Boğaz'a ve fotoğraf karelerine yansımaya devam edecek.

Karadeniz'den Marmara'ya durmadan akan sulara şahitlik yapan Zarif Mustafa Paşa Yalısı, **II. Mahmud**'un kahvecisi **Kani Bey** tarafından 1800'lerde satın alınmış. İlk yapıldığında **Harem, Selamlık** ve **Kayıkhane** bölümlerinden oluşan ve bugünkünden üç kat daha büyük olan yalı, 1848 yılında Zarif Mustafa Paşa'nın mülkiyetine geçmiş. 1992'ye kadar aynı ailenin fertleri tarafından kullanılmış. Yalı eski bir **Bizans** manastırının kalıntıları üzerinde yer aldığından **Ayazma** (Kutsal Su Kaynağı) halen binanın bahçesinde bulunuyor. Paşa'nın damadı **Sadık Bey**, kayınpederinin sürekli verdiği ziyafetlerden sıkılınca Selamlık ve Kayıkhane olan bölümü satın alıp araya da kocaman bir duvar ördürmüş. **Aile Şeyh Talat Efendi**'nin akrabasıymış. **Sadık Bey**'in oğlu Osmanlı mebusu **Mehmet Esat Bey** yalıda bulunan **Hz. Muhammed**'in sakalına (**Sakal-ı Şerif**) ait bir teli Anadolu Hisarı'ndaki **Fatih Camii**'ne hediye etmiş. Bundan sonra halk yalıyı "**Esat Bey Yalısı**" olarak adlandırmış. Binanın cihannüması Sakal-ı Şerif'i muhafaza etmek için kullanılmış.

1926'da yalı sakinlerinden **Sadiye Hanım**'ın düğünü nedeniyle bakımı yapılan bina sarıya boyanınca adı "**Sarı Yalı**" ya çıkmış.

Kurtuluş Savaşı sırasında İstanbul'u İngilizler işgal edince Esat Bey'in oğulları yalıyı Anadolu'ya silah ve mühimmat göndermek için kullanmışlar.

Yalının Harem kısmı da İngilizler askerleri için kullanılır kaygısıyla sahipleri tarafından yıktırılmış. **Montrö Antlaşması** neticesinde uluslararası bir su yolu haline gelen Boğaz, teknolojiye paralel olarak gemilerin boyutları büyüyünce kazaların da merkezi haline geldi. Yalı kurban konumunda kazalardan payına düşeni aldı. Bir kaza sonrası T.C. Karayolları Müdürlüğü'nün kurucusu olan aile üyelerinden **Daniş Koper** yalıyı 1974 yılında restore ettirmiş ama 1990'da sabah vakti ziyarete gelen bir Şehir Hatları gemisi yalıya son darbeyi vurmuş. Yıllarca süren tazminat davalarından bir sonuç alamayan aile yalıyı 1992 yılında yedi milyon dolar karşılığında **Suudi Arabistan Enerji Bakanı**'na satmış. Bakan ezan sesi olan bir ülkede yaşamak isteyen annesi için evi satın almış. Arap aile yalıyı restore ettirmiş ama felç geçiren valideye yalıda oturmak kısmet olmamış. Yalı 2000 yılından beri burada oturmakta olan başka bir ailenin mülkiyetinde. Aile Türkiye'nin tanıtımına katkıda bulunmak için elinden geleni yapıyor. Evin zarif hanımefendisi **Colin Powell, Oprah Winfrey** ve **Rus Grand Düşesi Maria Vladimirovna Romanova** gibi önemli misafirleri yalıda ağırlıyor.

Yalıda bulunan tarihi Türk hamamı güzel bir mermer işçiliğine sahip ve orijinal haliyle muhafaza edilmiş. Mehtap seyri için yapılan **Mehtabiye, Limonluk, Kahve Odası**, eskiden **Maltalık** adı verilen duvarları resimlerle bezenmiş yemiş odası binada ilgi çeken bölümlerden.

Maltalık

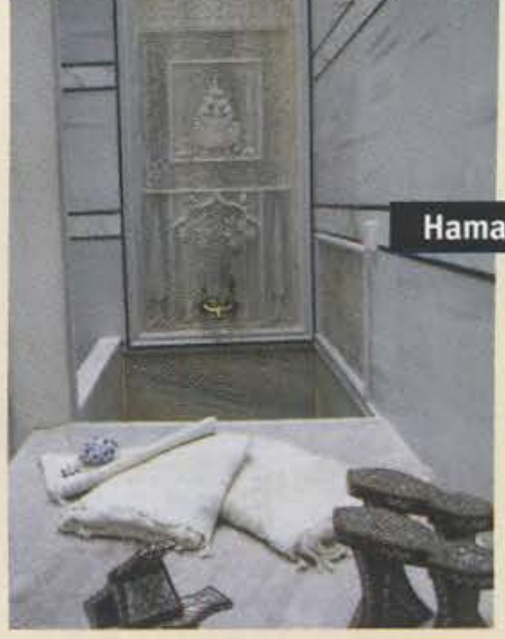

Salon

Kahve Odası

Yalının bahçesinden ise Boğaz'ın eski, atlı araba yolu geçiyor. Zaten bugün yalının arkasında bulunan Boğaz yolunun arsası Esat Bey tarafından belediyeye hibe edilmiş. Binadaki en önemli kısımlardan biri de kadınların deniz hamamı olarak kullandıkları yer. Bunu evin içindeki kapalı bir havuz olarak düşünün. Mahremiyet dolayısıyla geçmişte denize giremeyen kadınlar evin içindeki bu havuzda yüzerlermiş. Şu anda Kahve Odası olarak kullanılan bu yerin camla kaplı zemininin altında balıklar yüzüyor! Günümüzde akvaryum olan bu havuzun filtre edilmiş suyu Boğaz'dan geliyor.

Hamam

Komodor Remzi Bey Yalısı

1917 yılında inşa edilen bina, 1972 yılında İsmet İnönü'nün oğlu **Erdal İnönü** tarafından satın alınmış. Gri renkli yalı Anadolu Hisarı'nın hemen önünde yer alıyor.

Bahriyeli Sedat Bey Yalısı

XIX. yüzyıl sonlarında inşa edilen bina mimari olarak *Neo-barok* uslupta yapılmış. **"Manolyalı Yalı"** olarak da adlandırılan yalı, iki ayrı mülkiyet olarak kullanıyor.

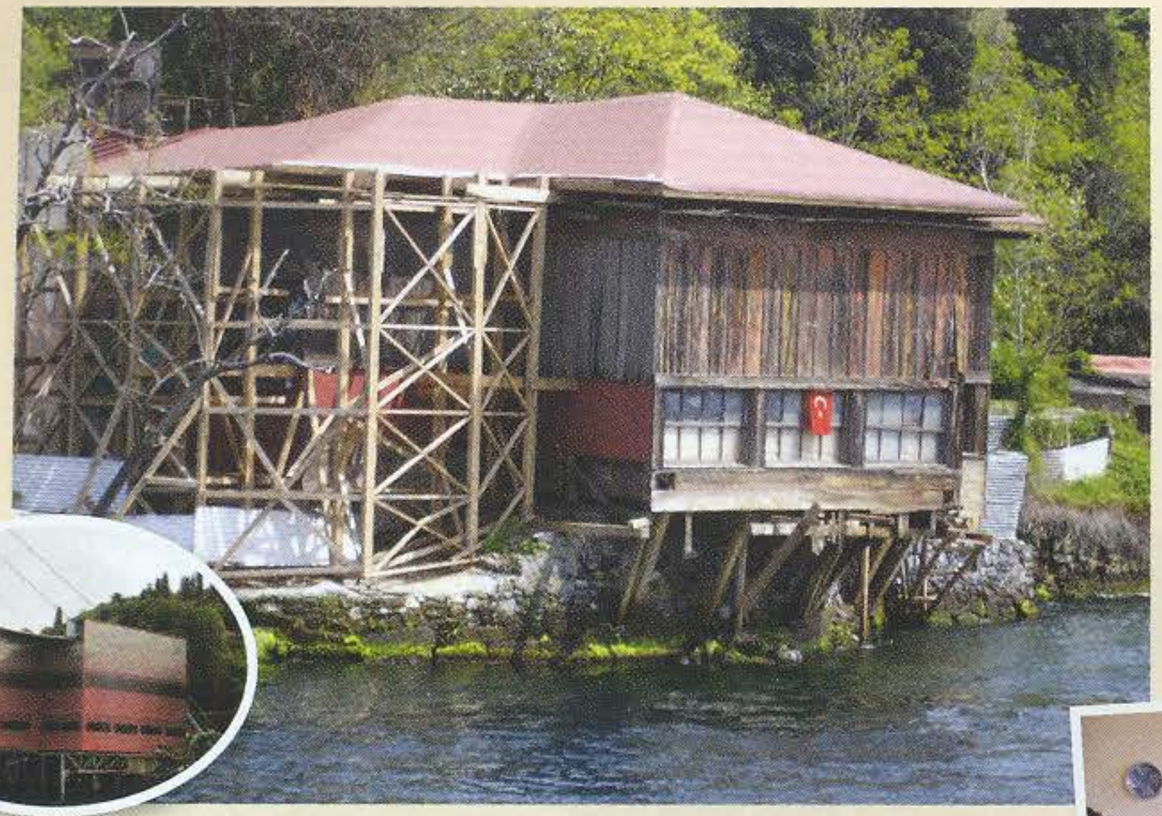
Nuri Paşa Yalısı

Abdülhamit'in subaylarından biri olan Nuri Paşa tarafından 1895'lerde yaptırıldığı tahmin edilen binada uzun yıllar **Rahmi Koç** yaşadı. Rahmi Koç Kandilli'deki **Kont Ostrorog** (sy.534) Yalısı'na taşınınca bu yalıda oğlu **Ali Koç** oturmaya başladı. Binanın dekorasyonu sade bir şıklık sergiliyor. Dedikodulara göre **Nuri Bey**'in ressam olan oğlu **Hami** yandaki yalının sahibi olan **Marki Necip**'in kızıyla kaçmış.

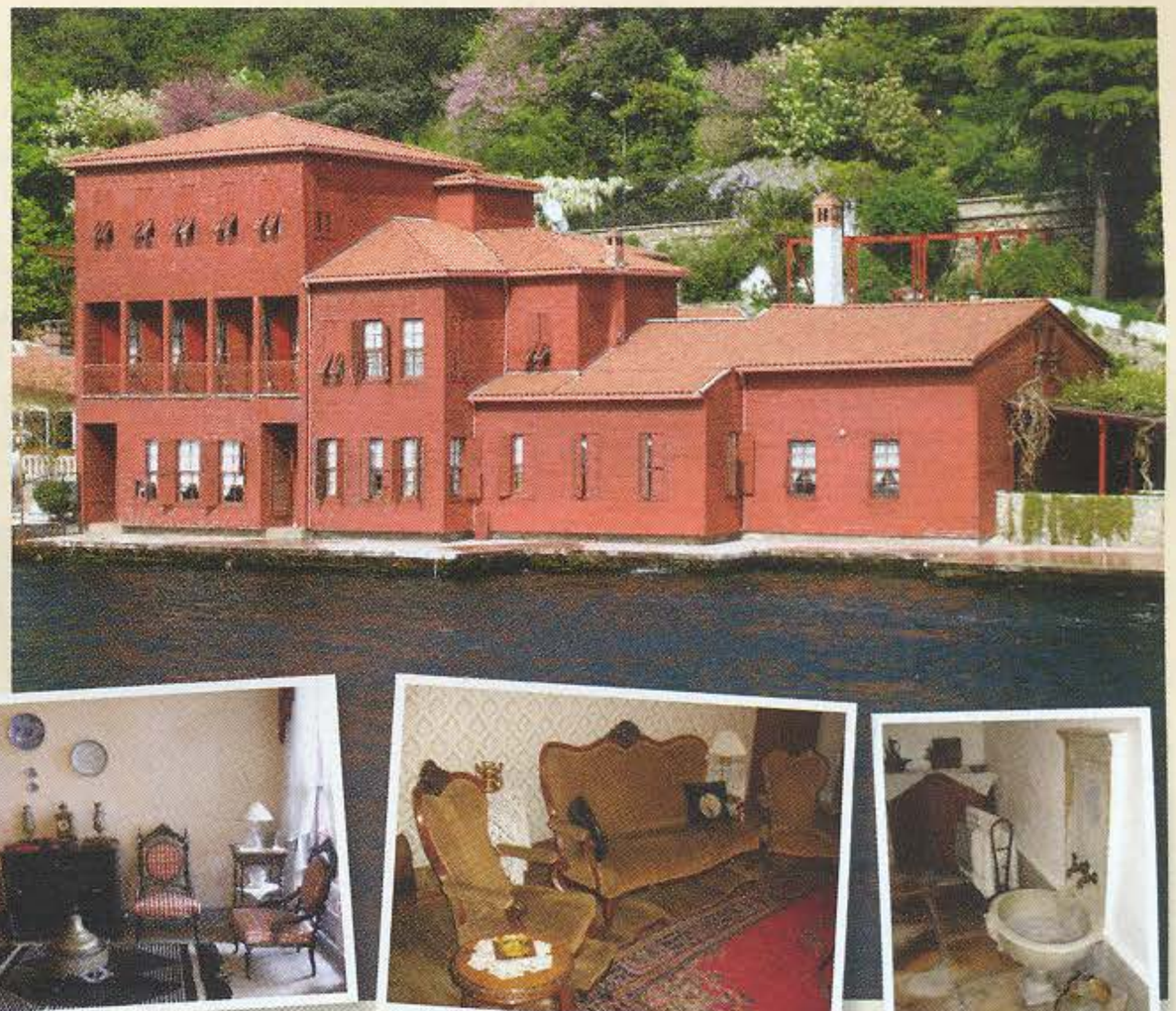

Marki Necip Bey Yalısı

Adından da anlaşılacağı gibi Necip Bey bir Fransız asilzadesi. **Melike Aliye Hanım**'la evlenebilmek için Müslüman olmuş. Yalının arkasında bulunan kuleli bina Necip Bey'in kışlık köşküymüş. İhmal sonucu köşk 2010'da çöktü. Şu anda Demirören Ailesi'ne ait olan yalı 1983'te bir yangına kurban gittikten sonra restore edildi. Bahçesine bir sürü bina eklendi. Yalının ilk inşa tarihinin 1800'ler sonu olduğu tahmin ediliyor. Arkasındaki köşk 2010'da rüzgarlı bir havanın kurbanı oldu ve tamamen yıkıldı.

"Amcazade Hüseyin Paşa Yalısı'nın tavanı bütün İstanbul'daki benzerleri arasında en değerlisi".

Constantinople Old and New, H.G. Dwight, 1907

Köprülü Amcazade Hüseyin Paşa Yalısı

Yalı Boğaziçi'nin en kıdemlisi, adeta bir duayen. 1698 yılında Sadrazam Hüseyin Paşa için yapılmış olan yalının önemi sadece mimarisinden değil, burada gerçekleşen olaylardan da kaynaklanıyor. Paşa, Divan yolu ve Çemberlitaş'taki (sy. 064) birçok binayı bugüne miras bırakmış olan ünlü ve güçlü **Köprülü** ailesinin bir ferdi. Bir Mevlevi olan Hüseyin Paşa Osmanlı'da görev yapan Köprülü ailesine mensup beş sadrazamın dördüncüsü. Paşa, **Sultan II. Mahmud**'un temsilcisi olarak, 1698 yılında **Karlofça**'da Avrupalılarla masaya oturmuş. Görüşmeler sonucu 1683'ten beri devam eden **Avusturya-Osmanlı Savaşı**'na son verilmiş. 1699 yılında bu binada imzalanan Karlofça Anlaşması'nın koşulları ağır olmuş. Avrupa'daki topraklarının bir kısmını **Polonya, Rusya, Avusturya** ve **Venediklilere** devreden Osmanlılar için anlaşma çöküş döneminin de başlangıcı olmuş.

Günümüze sadece selamlık bölümünün **divanhanesi** ulaşan ve Osmanlı mimarisinin eşsiz eserlerinden biri olarak kabul edilen yalının cumbalı orta kısmının dışındaki iki kanadı gerek yangınlardan gerekse bakımsızlıktan yıkılmış. Mermer fıskiyesi, çiçek ve geometrik şekillerle süslenmiş tavanları ihmalkarlığın sonucunda harap olmuş. "**Osmanlı kırmızısı**" denilen aşı boyası rengindeki yalının XIX. yüzyıldaki çizimleri iç dekorasyonunun benzersiz ihtişamını gösteriyor. Tüm bu güzelliklerin gelecek kuşaklara aktarılması için mücadele edenlerin arasında İstanbul üzerine kitaplar yazan **Pierre Loti**'yi de saymak mümkün. Pierre Loti 1910'larda "**Amcazade'yi kurtarın**" diye feryat etmiş ama duymamışız. Varislere ait bahçede bulunan gecekondu benzeri evlerin yıkılmasının ardından 2009 yılında yalıda restorasyon başladı. Boğaz'ın en uzun rıhtımlı yalısında Ağaoğlu Grubu butik otel yapıyor ama pek çabuk biteceğe benzemiyor. Bildiğimiz kadarıyla daha önceki bir mimarın projesinden kaynaklanan telif hakları dolayısıyla inşaat durmuş durumda.

Hekimbaşı Salih Efendi Yalısı

Osmanlı İmparatorluğu'nda, **II. Mahmud** zamanında açılan ilk tıp okulundan mezun olan Salih Efendi üç sultanın doktorluğunu yapmış, **Sultan Abdülmecid** 1861 yılında tüberküloz-dan öldüğünde saray başhekimi imiş. Salih Efendi 1876 yılında, cinayet olasılığına rağmen, **Sultan Abdülaziz**'in intihar ettiğine dair verilen karara itiraz etmemiş. Aynı yıl **II. Abdülhamid**, **V. Murad**'ı tahttan indirip yerine geçince, Murad'a konulan **"duygusal dengesizlik"** teşhisini onaylamış. Yeni padişahın onu sürgüne gönderme çabalarına rağmen Salih Efendi, 1840'larda satın aldığı ve bahçesinde her çeşit bitki, meyve ve çiçek yetiştirdiği yalısına (*www.hekimbasiyalisi.com*) çekilebilmiş. Bir botanik bilgini olan Salih Efendi'nin bahçesinde diktiği ve kendi aşıladığı bir gül "**Hekimbaşı Gülü**" adıyla anılıyor. Hekimbaşı 63 yaşında iken ders verdiği 16 yaşında bir Çerkez güzeli olan Payidar'la evlenmiş. XX. yüzyılın ortalarında İngiliz gezi yazarı Freya Stark'ın da misafir olduğu yalı, 1905 yılında 89 yaşında ölen Salih Efendi'nin Payidar'dan olan mirasçılarına ait. Yalının şimdiki sahipleri olan iki kızkardeş, **Zerhan Tosuner** ve **Süveyda Birışık** burayı yaşatmak için ellerinden geleni yapıyorlar. Boğaz'da mülkiyeti yapıldığı tarihten beri aynı aileye ait olan çok nadir yalılardan biri.

Yalı özel davetler için kiralanabiliyor. Sahiplerinin de onayı ile yalıyı 2005 yılında **"Dünyada Yapılacak 50 Muhteşem Şey"** çerçevesinde **Conde Nast Traveler** dergisinde yayınlatmıştık. Binada az sayıda olsa da Hekimbaşı'ndan kalan eşyalar var. "Bin Bir Gece" gibi gibi dizilere de ev sahipliği yapan yalının orijinal Türk hamamı ilgimizi çekmişti.2010'da restore edildi.

TEMA-Vehbi Koç Doğa Kültür Merkezi

Anadolu Hisarı'nın yukarısında, **Kavacık Otağtepe**'de yer alan parka gelen ziyaretçiler, çok sayıda bitki ve ağaca ev sahipliği yapan bu mekanda Boğaz'ı 180 derecelik bir açıdan seyretme imkanını buluyor.

NASIL GİDİLİR?

Çengelköy, İstinye ve aradaki diğer semtleri Anadolu Hisarı'na bağlayan az sayıda vapur seferi var (www.ido.com.tr). Vapurun haricinde, Üsküdar iskelesinin önünden kalkan 15 no'lu otobüsleri kullanabilirsiniz.

Hüseyin Bey Kafeterya

Hüseyin Bey Kafeterya

Kızılserçe Sokak No. 10
Tel: 0216 462 13 98
Ahşap iskelenin üstüne atılmış birkaç masa, küçük bahçe, Göksu Deresi'ne bakan bu ufak balık restoranına salaş ve özgün bir atmosfer katmış.

Göksu Kafe

Güzelcehisar Kafe

Otağtepe, Muhteşem Çıkmazı No. 1 / Tel: 0216 462 35 30
Kandilli'ye doğru muhteşem bir manzaraya bakan bir tepenin üzerindeki kafe, pizza, makarna ve balık seçenekleri sunuyor.

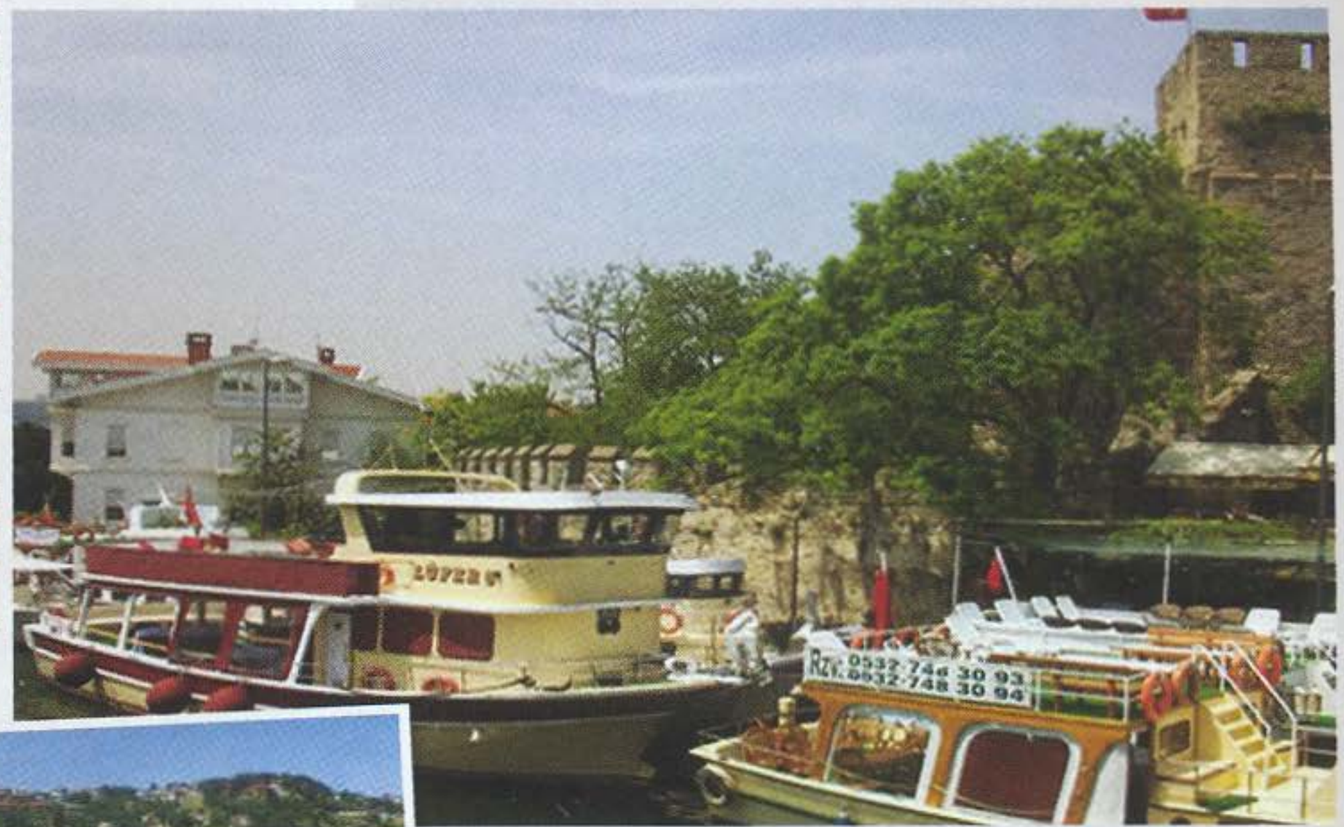
NEREDE YENİR?

Dere Balık

Dere Balık

Toplarönü Mevkii No. 13A /Tel: 0216 332 26 09
Çatısından çıkan ağaç ve penceresinin önünden geçen kayıklarla kendine has bir atmosfer sunan bu balık restoranının hem yemeklerinin lezzetinden hem de fiyatlarından memnun kalacaksınız.

Göksu Kafe

Toplarönü Sokak, Riyaziyeci Çıkmazı No. 5
Tel: 0216 332 16 37
Kalenin önündeki sokakta yer alan bu kafe, iyi bir kahvaltı yapmak isteyenlerin mekanı.

Lacivert

Körfez Caddesi No. 5 / Tel: 0216 413 42 24 / www.lacivertrestaurant.com
Muhteşem Boğaz manzarası ve özellikle de kabak tatlısı ile tanınan Lacivert, şık bir akşam yemeği yemek isteyenlerin tercih ettikleri bir restoran.

Yoğurdun Alası Kanlıca

XVII. yüzyıl gezgin ve yazarı Evliya Çelebi, Kanlıca'nın meşhur yoğurdunu ağız sulandıran bir şekilde tanımlamış. Sadece yoğurt olur mu? Leylaklar, hanımelleri, manolyalar, yalılar, Mihrabad Korusu, arnavut kaldırımlı sokaklar... Hepsi buraya gelme nedeniniz. Sevda çekip gözünün yaşını Hisar'a yüzdürmek isteyenler, Kanlıca sizi de çağırıyor...

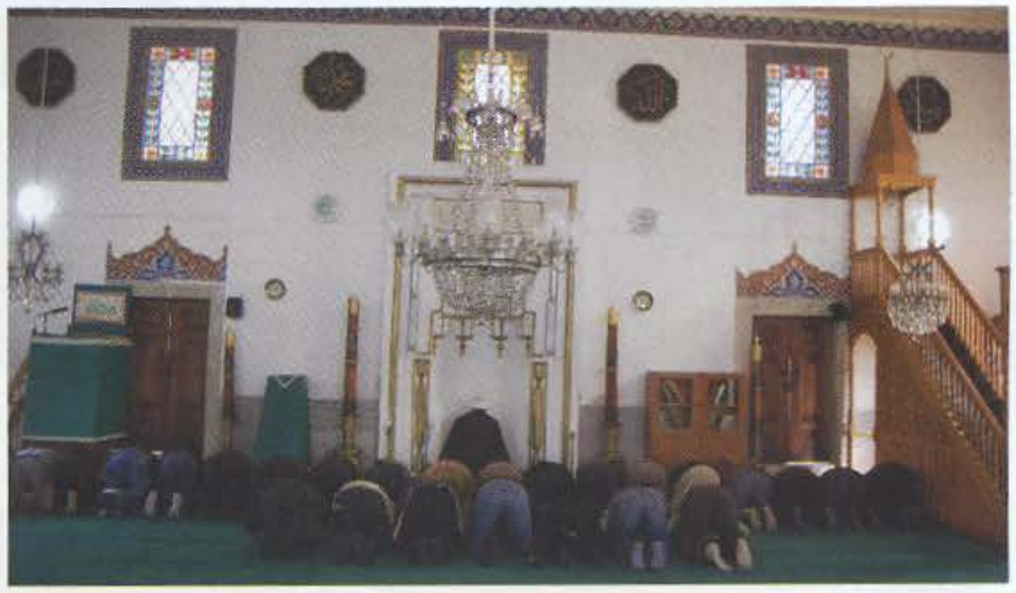
İstanbul İstanbul olalı
Uzanıp Kanlıca'nın orta yerinde bir taşa
Gözümün yaşını yüzdürdüm Hisar'a doğru
Yapacak hiç bir şey yok, gitmek istedi gitti
Hem anlıyorum, hem çok acı, tek taraflı bitti...

Sezen Aksu

Kanlıca'nın Rumca adı "**Glaros**" muş (**Martı**), ama bugünkü adı hakkında hikaye enflasyonu yaşanıyor; bazıları bir zamanlar burada **kağnıların** yapıldığını ve "**kağnılıca**" kelimesinin değişerek günümüze ulaştığını söylüyor. Kimisi, yalıların boyanmasında kullanılan ve **Osmanlı kırmızısı** olarak bilinen **aşı rengini** işaret ederken, kimisi "**Kanglı**" denilen bir Türk boyunun bir zamanlar burada yaşamasını sebep gösteriyor. Listeyi daha da uzatabiliriz aslında ama burada keselim!

Kanlıca Vapur İskelesi hoş ve küçük bir meydana açılır. Balıkçı teknelerinin olduğu meydandan yukarıdaki caddeye doğru ilerlediğinizde eski İstanbul da yürüdüğünüzü hissedersiniz. Bu manzarada gözünüzü bir tek gemilere yol gösteren beyaz radar kulesi rahatsız eder. Kule **Mimar Sinan**'ın zarif minaresine inat, tüm sevimsizliğiyle göğe doğru yükselir.

Gazi İskender Paşa Camii

Kanlıca Camii olarak da bilinen yapı, **Kanuni Sultan Süleyman** ve **II. Selim** zamanında önemli devlet adamlarından olan **Gazi İskender Paşa** (1492-1571) tarafından Mimar Sinan'a yaptırılmış. Paşa; Van, Erzurum, Diyarbakır ve Bağdat valiliği yapmış. 1559-1560 tarihleri arasında inşa edilen külliyeden mektep, hamam ve imaret gibi bölümler yangında yok olurken Paşa'nın oğlu Ahmed ile beraber yattığı **türbe** ve **muvakkithane** günümüze ulaşmış.

Muvakkitler

Osmanlılar döneminde **muvakkitlik** önemli mesleklerden biriymiş, güneşe bakarak namaz ve oruç **vakitlerini** tayin ederlermiş. Cami ve mescitler dini önemlerinin yanısıra bilim ve öğrenim merkezi olma özelliği de taşırmış o zamanlar. Bu nedenle zamanı tayin etmenin yanında gökyüzü cisimlerini de inceleyen muvakkitler, özellikle astronomi bilimine büyük katkılar sağlamış. Camilerin yanına yapılan muvakkithaneler küçük olurmuş ama gerekli incelemelerin yapılabilmesi için ihtiyaç duyulan tüm aletlerle donatılırmış. Muvakkitler, adeta bir rasathane görevi gören bu yerlerdeki aletlerin bakımı ve tamirini yapabilecek bilgiye sahiplenmiş. Usturlap, güneş saati, rubu tahtası, kıblenuma gibi aletleri **Gülhane Parkı**'ndaki **İslâm Bilim ve Teknoloji Tarihi Müzesi**'nde (sy. 201) görebilirsiniz.

Rubu tahtası

Usturlab

Bir minyatürde muvakkitler.

"Sana dün bir tepeden baktım Aziz İstanbul..."

Şair Yahya Kemal Beyatlı, Mihrabad Korusu'ndan şehre bakarken...

Mihrabad Korusu

Anadolu yakasının en yeşil yerlerinden birindesiniz. Kanlıca'nın yukarısında, yürüyüş yolları olan bu park (*www.mihribatkorusu.com*) size çay ve nargile içebileceğiniz, aynı zamanda Boğaz ve her iki köprüyü içine alan manzarayı yudumlayabileceğiniz hoş bir mekan sunuyor. Sultan **I. Mahmud**'un (1696-1754) döneminden beri burada bulunan koruda, **Sadrazam Damat İbrahim** Paşa'nın inşa ettirerek **Sultan III. Ahmed**'e (1703-1730) armağan ettiği **Mihrabad Kasrı** bir yeniçeri isyanında tamamen yok olmuş. Zaman içinde oldukça küçülen koru manzarasıyla **Yahya Kemal Beyatlı** (1884-1958) ve **Özdemir Asaf** (1923-1981)gibi pek çok ünlü şaire ilham kaynağı olmuş.

Kanlıca Yalıları

Prenses Rukiye Yalısı

Yalı, eşinin ailesi tarafından yüz görümlüğü olarak son **Mısır Hıdivi Abbas Hilmi** Paşa'nın kızı Prenses Rukiye'ye hediye edilmiş. XIX. yüzyılın sonlarında yapılmış olan bina, bir zamanlar en büyük yalılardan biriymiş. Arkasında **Mihrabad Korusu** bulunan yalıyı **Türkiye Jokey Kulübü**'nün ünlü isimlerinden **Özdemir Atman** 1957 yılında satın almış.

Yağlıkçı Hacı Reşit Bey Yalısı

1850'li yıllarda yaptırılan yalı, 1980'lerde **Barlas Turan** tarafından restore ettirildi. Eskiden mehtap alemlerinin mekanı olan Kanlıca Koyu'nda yer alıyor.

Sadrazam Kadri Paşa Yalısı

Kadri Paşa **Sultan Abdülmecid**'in sarayındaki ünlü hekim **İsmail Paşa**'nın kızıyla evlendiğinde yalıyı satın almış. Sadrazamlıktan sonra **Edirne Valiliği** de yapan Kadri Paşa 1883'te ölmüş. Bir gemi girdikten sonra ciddi hasar gören yalıda şu an Paşa'nın soyundan gelenler oturuyor. Denizden baktığınızda binanın solunda pop müziğin kraliçesi **Sezen Aksu**'nun aşı rengi, minik yalısı sağında ise **Cem Boyner**'e ait yalı bulunuyor. 1850'lerin mimari tarzı hakim.

Edhem Pertev Yalısı

1860 yılında **Saraylı Fatma Hanım** tarafından yaptırılmış. Geçmişin ünlü kremi **Pertev**'i üreten **Edhem** Pertev Türkiye'nin ilk eczacılarından biri. Edhem Bey 1871'de doğmuş ve **"Saraylı Hanım Yalısı"** diye de geçen bu yapının ikinci sahibi olmuş. Çocuklarından biri yalının kayıkhanesinde oynarken gelen bir dalganın kurbanı olmuş. Edhem Bey 1927'de öldükten sonra çocukları **Aksaray**'daki **Pertev Eczanesi**'ni işletmeye devam etmişler, yalıyı da 1932 yılında bir kaptana satmışlar. *Art Nouveau* tarzında yapılmış olan yalı geçtiğimiz yıllarda başarılı bir restorasyon geçirdi. **Yeni Sanat** dedikleri *Art Nouveau* tarzı kendini özellikle yalının zemin katındaki abartılı balkonlarda gösteriyor, zaten bu yüzden **"Süslü Yalı"** olarak da anılıyor.

Hacı Ahmet Bey Yalısı

Osmanlı'yı otuz üç yıl yöneten **II. Abdülhamid** döneminde yapılan bina **Ramazanoğlu** ailesine ait. Ailenin çocuklarından birinin sünnet düğününe Atatürk de katılmış.

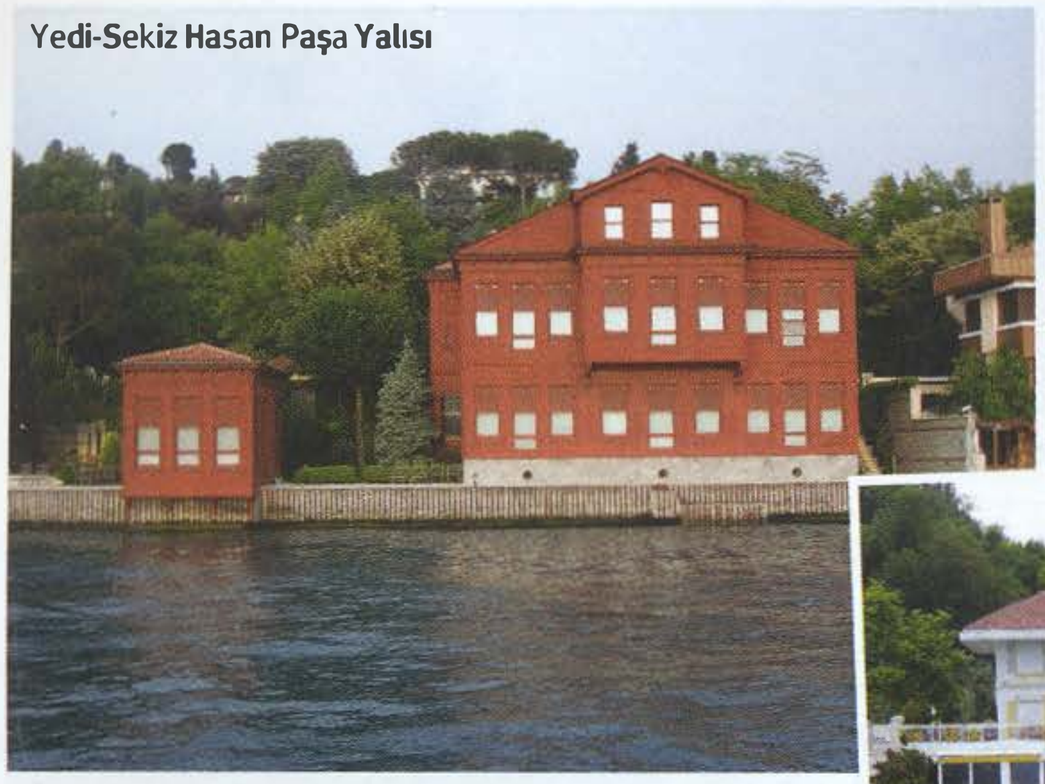
Saffet Paşa Yalısı

1907 yılında yapılmış, Boğaz'ın en büyük rıhtımına sahip yalılarından biri. Çoğu yalıyla aynı kaderi paylaşmış ve bir yangına kurban gitmiş. 2008 yılında küllerinden tekrar yaratıldı. Adını **Sedat Simavi**'nin dedesinden alıyor.

Yağcı Şefik Bey Yalısı

Yalının yerinde daha önce **II.Abdülhamid**'in kız kardeşi **Cemile Sultan**'a ait yalı varmış. Bugünkü binalar 1905'te Cemile Sultan Yalısı'nın yerine inşa edilmiş ve 1989'da başarılı bir restorasyon geçirmiş. **Donanma Cemiyeti**'nin kurucusu ve başarılı bir işadamı olan **Şefik Bey** büyük binayı **Haremlik**, yanındaki küçük binayı ise **Selamlık** olarak yaptırmış. Bina, magazin basının gözdelerinden Süreyya Yalçın'ın babası işadamı Faruk Yalçın'a aitti.

Yedi-Sekiz Hasan Paşa Yalısı

Kanlıca Boğaz'da en çok tarihi yalıya sahip semtlerden biri olarak geçiyor.

Yedi-Sekiz Hasan Paşa Yalısı
XIX. yüzyıl sonu **Asaf Paşa Yalısı**, Yedi-Sekiz Hasan Paşa Yalısı olarak da biliniyor. Okuma yazması olmayan Paşa imzasını 7/8 olarak atarmış! Beşiktaş'ta adını taşıyan bir fırın da var. Yalı Abdi İbrahim İlaç'ın sahibi olan Barut ailesine ait.

Necmettin Erbakan Yalısı

NASIL GİDİLİR?

Kanlıca'ya Çengelköy ve İstinye'den vapur seferleri sınırlı (*www.ido.com.tr*). Ancak Üsküdar iskelesinden kalkan 15 numaralı otobüsler buradan geçiyor.

NEREDE YENİR?

İsmailağa Kahvesi
İskele Yanı, No. 2
Tel: 0216 413 44 69
1870 yılından beri açık olan kahvenin geçmişte **İsmet İnönü, Mareşal Fevzi Çakmak** gibi müdavimleri varmış. Sahibi, Kandilli'deki Bulgarların sattığı yoğurdun benzerini satarak başlamış işe; oğlu işi ileriye götürüp yoğurdun üstüne pudra şeker eklemiş. Deniz kıyısındaki kahve, yoğurdu tatmak için güzel bir seçim.

Yakamoz
Kanlıca İskelesi Yanı No. 1
Tel: 0216 331 00 13
www.yakamozbalik.com
İskelenin hemen yanında küçük ama makul fiyatlı, nefiis bir balık restoranı.

NEREDE KALINIR?

A'jia
Ahmet Rasim Paşa Yalısı
Çubuklu Caddesi, No. 27
Tel: 0216 413 93 00
www.ajiahotel.com

Yalıları görüp hayran oldunuz değil mi? Şimdi onlardan birinde kalma şansına da sahipsiniz. 16 odalı A'jia (Japonca'da Asya demek) son derece güzel bir restorasyon geçirmiş, Osmanlı döneminde pek de onay görmeyen minimalist tarzda döşenmiş. Son derece lezzetli İtalyan yemeklerinin servis edildiği restoran, yazın terasa doğru genişletiliyor ve düğün törenleri için popüler bir mekana dönüşüyor. XIX. yüzyıldan kalma **Ahmet Rasim Paşa Yalısı** 1878'de kısa bir süre **İstanbul Belediye Başkanlığı** da yapan bir Osmanlı valisi için inşa edilmiş. **Sultan II. Abdülhamid**'e karşı **Sultan V.Murad**'ın yanında yer aldığından şüphelenilince Paşa görevinden azledilmiş.

Kanlıca Yoğurdu

Gerçek yoğurt manda, inek ve koyun sütlerinin karışımından yapılır. Tıpkı **Maraş** dondurması gibi bıçakla kesilebilecek kadar yoğundur. Deniz kıyısındaki dükkanlarda pudra şekerini kendiniz ekleyebileceğiniz hazır, paketlenmiş yoğurtlar satılıyor. *Boğaz Özel Seferi* yapan gemideyseniz, bu meşhur yoğurdu gemiden inmeden de tatma şansınız var. Girişimci satıcılar artık gemilerde de servis yapıyorlar.

Mısır'dan Boğaz'a...

Çubuklu ve Hıdiv Kasrı

034

Boğaz'ın Asya yakasında,Kanlıca'nın yanında yer alır Çubuklu... Bir dönemin şiirlerinde, romanlarında sıkça rastlanan bu romantik mekan ne yazık ki çoğu günümüze ulaşamayan köşkleriyle hatırlanıyor. Zamana direnip bugüne gelebilen tarihi eserler arasında en önemlisi olan Hıdiv Kasrı'nı Boğaz'da tekne sefası yaparken kolaylıkla görebilirsiniz.

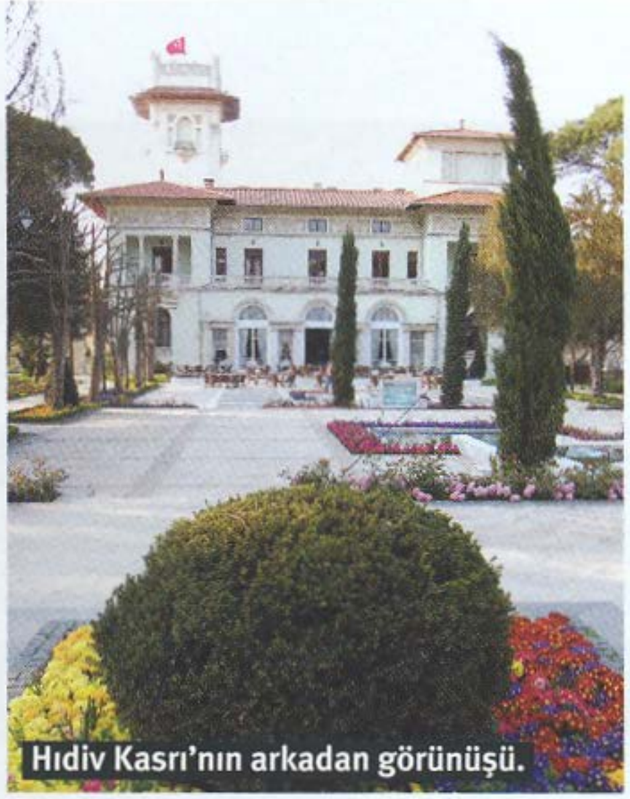

Bizans dönemindeki ismi "**Eirenaion**" yani "**Huzur**" olan Çubuklu'nun bugünkü adıyla ilgili pek çok hikaye var. Bu öykülerden biri XIX. yüzyılda burada üretilen lüle pipoların çubuklarına bağlıyor semtin adını. Bir başka hikaye "çubuk"un **Sultan I. Selim** tarafından buraya dikilen kızılcık ağacına ithafen bu ismin verildiği anlatıyor. Dikilen kızılcık çubuğu çok kısa sürede tutup meyve vermiş. Bunun üzerine padişah, Mısır Seferi'nden döndükten sonra semtle ilgilenip güzelleştirmeye karar vermiş.

Evliya Çelebi Seyahatnamesi'nde burada yer alan yalıların bahçelerinin güzelliklerinden övgüyle bahsediyor. XIX. yüzyılda yapılan ve 1988'de restore edilen **Halil Edhem Yalısı**'nı Çubuklu iskelesinin biraz ilerisinde görebilirsiniz. *Barok* plan üzerinde ve *Neoklasik* tarzda yapılan bu ahşap yalıyı **II. Abdülhamid**'in sadrazamlarından **Edhem İbrahim Paşa** yaptırmış. Paşa'nın iki oğlu **Osman Hamdi Bey** ve **Halil Edhem Bey** sanat ve müzecilik tarihimize imzalarını atmış. Yalı, mimari özellikleri bozulmadan günümüze ulaşabilmiş nadir örneklerden.

Kasır

Hıdiv Kasrı son **Mısır Valisi Kavalalı Mehmet Ali Paşa**'nın soyundan gelen **Abbas Hilmi Paşa** tarafından yaptırılmış. Boğaz'ın karşı yakasında Bebek'teki muhteşem **Mısır Konsolosluğu** binası da (sy. 427) Hıdiv'in annesi **Hıdiva Emine'ye** aitmiş. İstanbul'daki kasırlar içinde en zarif, en güzel olanların arasında gösterilen yapı 150.000 altına mal olmuş. Hıdiv'in aslında Çubuklu sahilinde de sarayı varmış ama 1907'de tepedeki bu arsayı da alıp inşaatı başlatmış. Kasır, *Neo-Rönesans* tarzını hatırlatan bir uslüpta yapılmış. Düz çatılı muazzam kulesine eskiden buharla çalışan ve kadife koltukları olan asansörle çıkılıyormuş. Kule **II. Abdülhamid'e** jurnallenmiş **"Hıdiv Boğaz'dan geçen gemileri kontrol etmek için bu kuleyi yaptırıyor"** diye! Gerçekten de asansörle kuleye çıktığımızda manzaradan çok etkilendik. Hıdiv hayattan zevk almasını bilen bir adammış. Ana giriş kapısının üstündeki metal işçiliğinde Hıdiv'in armasını göreceğiniz binanın bir özelliği de elektrikle aydınlatılan ilk kasır olması. Büyük bir bahçenin içinde yer alan yapının giriş katındaki salonunda mermer sütunlar, cam kapılar ve altın yaldızlı işlemeler var. Sütunlarla çevrelenmiş bir havuzun olduğu lobiden kafeye açılan kapıya göz atmayı unutmayın. Kapı büyük bir mutlulukla ağaçtan meyve toplayan altın varaklı ayılarla dekore edilmiş. Binadaki tuvaletlerin orijinal *Art Nouveau* çinileri bile görülmeye değer. Bu kadar muhteşem bir eserin mimarının kim olduğu tam olarak bilinmiyor! Bazıları **Raimondo D'Aronco** diyor. Bazıları ise İtalyan mimar **Delfo Seminati** ya da Avusturyalı mimar **Antonio Lasciac**'ı işaret ediyor.
Pierre Loti, 1930'lara kadar Hıdiv'in kullandığı kasra olan hayranlığını ifade eden edebiyatçılardan biri. **Abbas Hilmi Paşa** kasrı İstanbul Belediyesi'ne satmış ve İsviçre'ye gitmiş. 1944'te Cenevre'de ölmüş. Uzun süre bakımsız kalmış Hıdiv Kasrı. 1984 yılında **Çelik Gülersoy** (sy. 034) çıkmış bu yıkılmaya terk edilmiş kasrın karşısına. O zamanlar Türk filmleri için mekan olarak kullanılıyormuş bina. Bir çekim esnasında içeride fazla ışık yok diye havuzun üstündeki vitrayları kırıp çözüm üretmişler! Sadece binası değil bahçesi de bakımdan geçen Hıdiv Kasrı şu anda restoran ve kafe olarak hizmet veriyor.
Sabancı Müzesi'den de (sy. 444) görülebilen bu saray yavrusu kasır, İstanbul'daki en büyük gül bahçesine sahipmiş bir zamanlar. Kasrın arkasında 1909'da yapılan gül bahçesini, ortancalar ve çam ağaçlarıyla dolu parkı gezin. Eğer ziyaretiniz ilkbahara rastlıyorsa laleler ve sümbüllerin yoğun kokusu size huzur verecek.

Hıdiv Kasrı'nın arkadan görünüşü.

Halil Edhem Yalısı, Konukoğlu ailesine ait.

> "Hıdiv tepede kendine yeni bir saray yaptırdı, ama ben yeşilliğe gömülmüş, aşağıdaki eski sarayı tercih ederim. Hiçbir şeyin değişmesini sevmem"
> **Pierre Loti, 1910, Voyages'dan.**

Hıdiv Kimdir?

Abbas Hilmi Paşa

Hıdiv, Osmanlı'nın son dönemlerinde **Mısır**'ı özerk olarak yöneten kişi için kullanılan genel bir unvan. 1892'den 1914'e kadar Abbas Hilmi Paşa son Hıdiv olarak İngiliz koruması altındaki **Mısır ve Sudan**'ı yönetmiş. 1914 yılında I. **Dünya Savaşı** sırasında Osmanlının tarafını tutmasından korkan İngilizler tarafından görevinden alınmış. Mülklerine el konulmuş ve Mısır'a dönüşü yasaklanmış. Sonunda mağlubiyeti kabul etmiş ve 1931'de haklarından vazgeçmiş.

NASIL GİDİLİR?

Üsküdar'dan Kanlıca'ya veya Beykoz'a kalkan otobüslerden birine binin ve kasra ulaşıncaya kadar tepeye 20 dakika kadar yürüyün. Kanlıca'da sarı işaret levhasını göreceksiniz.

NEREDE YENİR?

Çubuklu 29
Paşabahçe Yolu No. 24/Tel: 0216 322 28 29
www.cubuklu29.com
Sadece yaz aylarında açık. Düğünlerin deniz kıyısındaki bu vazgeçilmez mekanının havuzu zakkumlarla çevrilmiş. Paşabahçe'ye doğru giderken solda kalan Çubuklu 29'un geniş bir otoparkı var.

Hayal Kahvesi
Çubuklu Burunbahçe A+B / Tel: 0216 413 68 80
www.hayalkahvesi.com.tr
Adında geçen "kahve" sözcüğüne pek de aldırmayın. Deniz kıyısındaki bu lüks bar, restoran ve gece kulübü kompleksine Çubuklu 29'un yanındaki 300 senelik bir likör deposu ev sahipliği yapıyor. Menüsü dünya mutfağı ve tanıdık Türk mezelerinden oluşuyor. Fiyatlar ise mekanın şıklığını yansıtıyor.

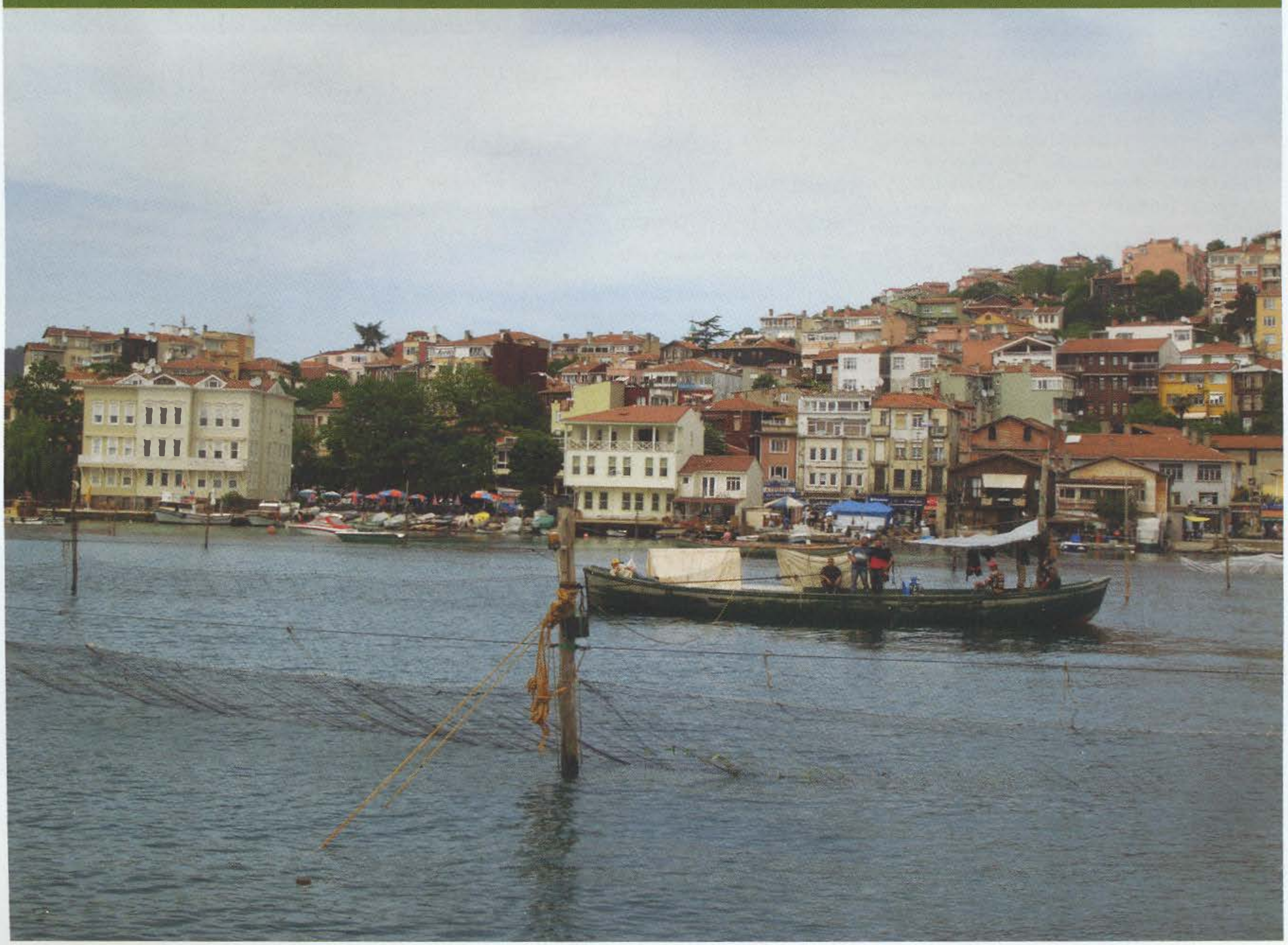

Hıdiv Kasrı
Hıdiv Yolu No. 32
Tel: 0216 413 96 44
www.beltur.com.tr
Hıdiv Kasrı bugün belediye tarafından işletilen bir restorana ev sahipliği yapıyor. Bu da şatafatlı bir dekorasyon ve Türk-Osmanlı mutfağı ve uygun fiyatlar demek. Alkol servisi yok ama mescidi var. Hafta sonları açık büfe kahvaltı saat 9.00-13.00 arası servis ediliyor. Bahçedeki kafede ise çay, kahve ve hafif atıştırmalıklar sunuluyor.

Paşalardan Beylere...

Paşabahçe ve Beykoz

Paşabahçe ve Beykoz, Boğaz'ın Asya yakasının kuzey ucuna doğru yer alan iki semt. Her ikisi de çirkin yapılaşmadan fazlasıyla nasibini almış yine de en büyük teselli Beykoz'un arkasındaki geniş ağaçlık alanların şimdilik yerli yerinde duruyor olması. Yuşa Tepesi'ne çıkarsanız harika bir manzara göreceksiniz.

Paşabahçe

Bir zamanlar **İncirköy** olarak bilinen Paşabahçe, XVII. yüzyıl ortalarında **Deli İbrahim**'in sadrazamı **Hezarpare Ahmed Paşa**'nın dikkatini çekmiş. Paşa burada kendisi için bir yalı yaptırmış. Paşa'nın evine ithafen semt **"Paşa Bahçesi"** olarak anılmaya başlamış. Meşhur cam fabrikası ise 1934 yılında kurulmuş ve çok değişik ev eşyaları ve dekoratif malzemeler üretmeye başlamış. Fabrika başka yere taşındı ama **Paşabahçe** adı hala yaşıyor ve ürünleri tüm dünyada satılıyor.

Paşabahçe ürünleri

Ayios Konstantinos ve Ayia Eleni Rum Ortodoks Kilisesi

Paşabahçe'nin ana meydanında küçük bir **ayazma** var. 1894 yılında yapılmış **Ayios Konstantinos** ve **Ayia Eleni Rum Ortodoks Kilisesi** biraz ileride, Çağatay Sokağı'nda görülebilir. Her ikisi de genellikle kilitli. Geçmişte Rum ve Ermeni nüfusun yoğun olduğu semte özellikle **III. Mustafa** döneminde birçok cami, medrese, çeşme ve hamam yapılmış. Ana meydandaki modern ve büyük cami ise 1971 senesinde, Sultan III. Mustafa döneminde yapılmış olan ahşap caminin yerine inşa edilmiş.

Paşabahçe Koyu

1854 senesinde Kırım Savaşı'na katılmak için gelen Fransız ve İngiliz donanmaları Karadeniz'e açılmadan önce Paşabahçe Koyu'nda beklemiş.

Paşabahçe Yalıları

İkiz Andonaki Yalıları

Paşabahçe'de az sayıda da olsa eski ahşap yalı var.

NEREDE YENİR?

İskele Restaurant
İskele Caddesi No. 36
Tel: 0216 322 09 59
www.iskelepasabahce.com
Eski Paşabahçe iskelesinin ev sahipliği yaptığı bu şık ve zarif balık restoranında muhteşem bir manzara ve uygun fiyatlar bekliyor sizi.

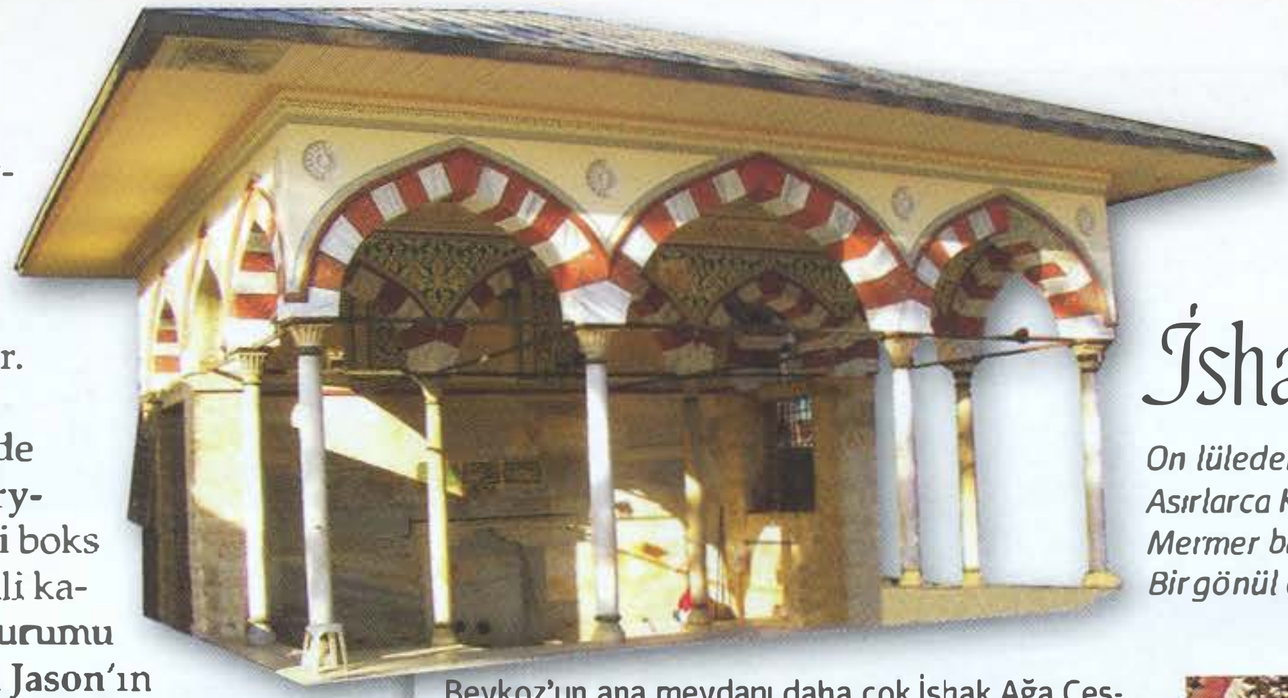
Beykoz

Etrafı doğal ormanlarla çevrili Beykoz'a ilk olarak kimin yerleştiği bilinmiyor ama yerleşimi 2700 yıl geriye götüren tarihçiler var. Semtin bilinen ilk adı **Amikos**. Yunan mitolojisinde Amikos, **Bitinya halkı Bebryces**'lerin kralı; gelen herkesi boks ringine davet eder ve sürekli kazanırmış. Bu yenilmezlik durumu **Altın Postu** aramaya giden **Jason**'ın kahramanlarından biri olan **Polydeuces**'in Amikos'u mağlup etmesine kadar devam etmiş. **Yıldırım Bayezid** 1402 yılında Beykoz'u almış. O zamana kadar Amikos olan adını **"Beylerin Köyü"** anlamında Beykoz olarak değiştirmiş ("Koz" **Farsça**'da köy anlamına geliyor). Kimilerine göre ise isim, ilk Osmanlı padişahı **Osman Gazi** tarafından komutanlarından **Akçakoca Bey**'e ithafen verilmiş.

Beykoz Korusu

Paşabahçe ve Beykoz arasındaki bu yoğun ağaçlık alan **Abraham Paşa Korusu** olarak da biliniyor. **Sultan II. Abdülhamid** dönemi XIX. yüzyıldan kalma. Bugün kafeler, çocuk oyun alanları ve küçük tiyatrosuyla bir dinlenme alanı. **Abraham Paşa** (1830-1918) inanılmaz derecede zengin bir devlet memuruymuş. Aynı zamanda avcı ve kumarbaz olan bu Ermeni Paşa, Pera'daki ünlü **Cercle d'Orient**'in de sahibiymiş ve Beykoz'da partiler vermek için kendine bir ev yaptırmış. Daha sonraları borçları yüzünden satıp Büyükdere'deki yalısına çekilmiş. Ev 1937 senesinde tamamen yanınca sonraki yıllarda yeniden inşa edilmiş, günümüzde belediye tarafından restoran olarak işletiliyor.

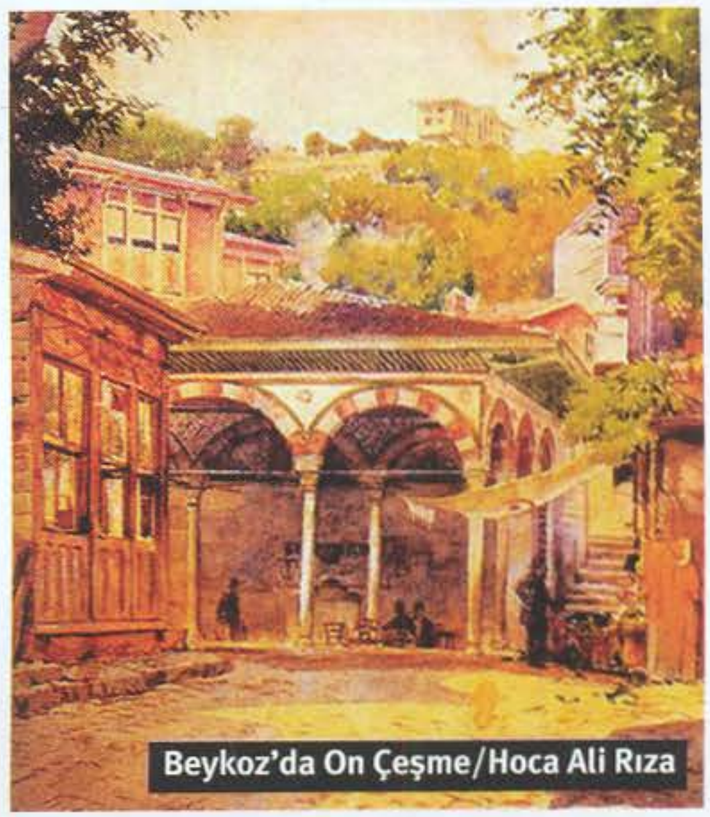

İshak Ağa Çeşmesi

On lüleden fışkırıp mermeri oyan sular,
Asırlarca Kerem'in Aslı'yla dertleşmesi.
Mermer bir kalp önünde su kesilmiş duygular.
Bir gönül destanıdır İshak Ağa Çeşmesi!...

Faruk Nafiz Çamlıbel

Beykoz'un ana meydanı daha çok İshak Ağa Çeşmesi ile tanınır. 10 musluklu bu muhteşem çeşme (bu nedenle bir diğer adı da **"10 Çeşme"** dir) **Kanuni Sultan Süleyman** döneminde yapılmış. 1746 yılında **Sultan I. Mahmud** döneminde gümrük müdürü olarak görev yapan İshak Ağa tarafından baştan aşağı restore edilmiş. Sanat tarihçileri tarafından sadece Türk çeşme mimarisinin değil dünyanın sayılı mimari eserlerinden kabul edilen İshak Ağa Çeşmesi, yol seviyesinden aşağıda olduğu için maalesef araçların çarpması yüzünden büyük hasar görmüş. 2008 yılında restore edilen çeşme, biz son gittiğimizde gayet iyi durumdaydı ama bataryaları yoktu! Çeşmenin yanında **Beykoz Camii** var. Ne zaman yapıldığı kesin olarak bilinmese de **Evliya Çelebi**'nin anılarında XVI. yüzyıl işaret ediliyor. İlk yapıldığı görüntüsünden pek bir iz kalmayan ve XIX. yüzyılda onarım geçiren cami ahşap ön cephesi ve yanındaki küçük muvakkithane ile dikkat çekiyor. Çeşme ile koru arasında ana cadde üzerinde eski bir yazlık sinemanın duvarı kalmış, 60'lı, 70'li yılların bir anısı olarak. Şehrin en önemli yazlık eğlencelerinden biri maalesef tarihe karışalı çok oldu. Arka sokaklarda **Ermeni Surp Nigoğos** ile **Rum Ortodoks Ayia Paraskevi** kiliseleri var. Beykoz'da bulunan **Karakulak** memba suyu İstanbul'un en lezzetli sularından.

Beykoz'da On Çeşme/Hoca Ali Rıza

Çeşm-i Bülbül

Tarih içinde Beykoz çevresinde cam üretilmiş. Özellikle çeşm-i bülbül tekniği diğer cam işleme sanatlarının önüne geçip günümüze kadar gelişerek ulaşmış. Mavi, yeşil ve kırmızı çizgili cam çubukların erimiş haldeki camın içine yerleştirilmesiyle ortaya çıkan çeşm-i bülbülün hikayesi ilginç. Bu sanat XVIII. yüzyılda bir Mevlevi dervişi ve zanaatkar **Mehmed Dede** cam işleme sanatını öğrenmesi için **Sultan III. Selim** tarafından **Venedik**'e gönderilmesiyle başlamış. **Fethi Ahmed Paşa** tarafından geliştirilip yaygınlaştırılan sanat, ismini ilk fabrikasının şu anda mevcut olmayan **Çeşm-i Bülbül Çeşmesi**'nin yanında kurulmasından almış.

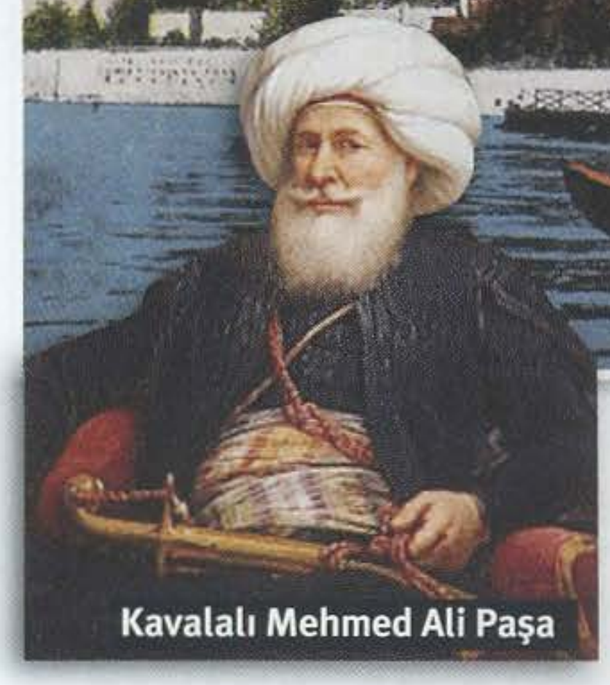
Mareşal Fevzi Çakmak

Beykoz'un ana caddesi burada doğan ve 1922'de **Dumlupınar**'da **Atatürk**'le beraber savaşan **Mareşal Fevzi Çakmak**'ın (1876-1950) adını taşıyor.

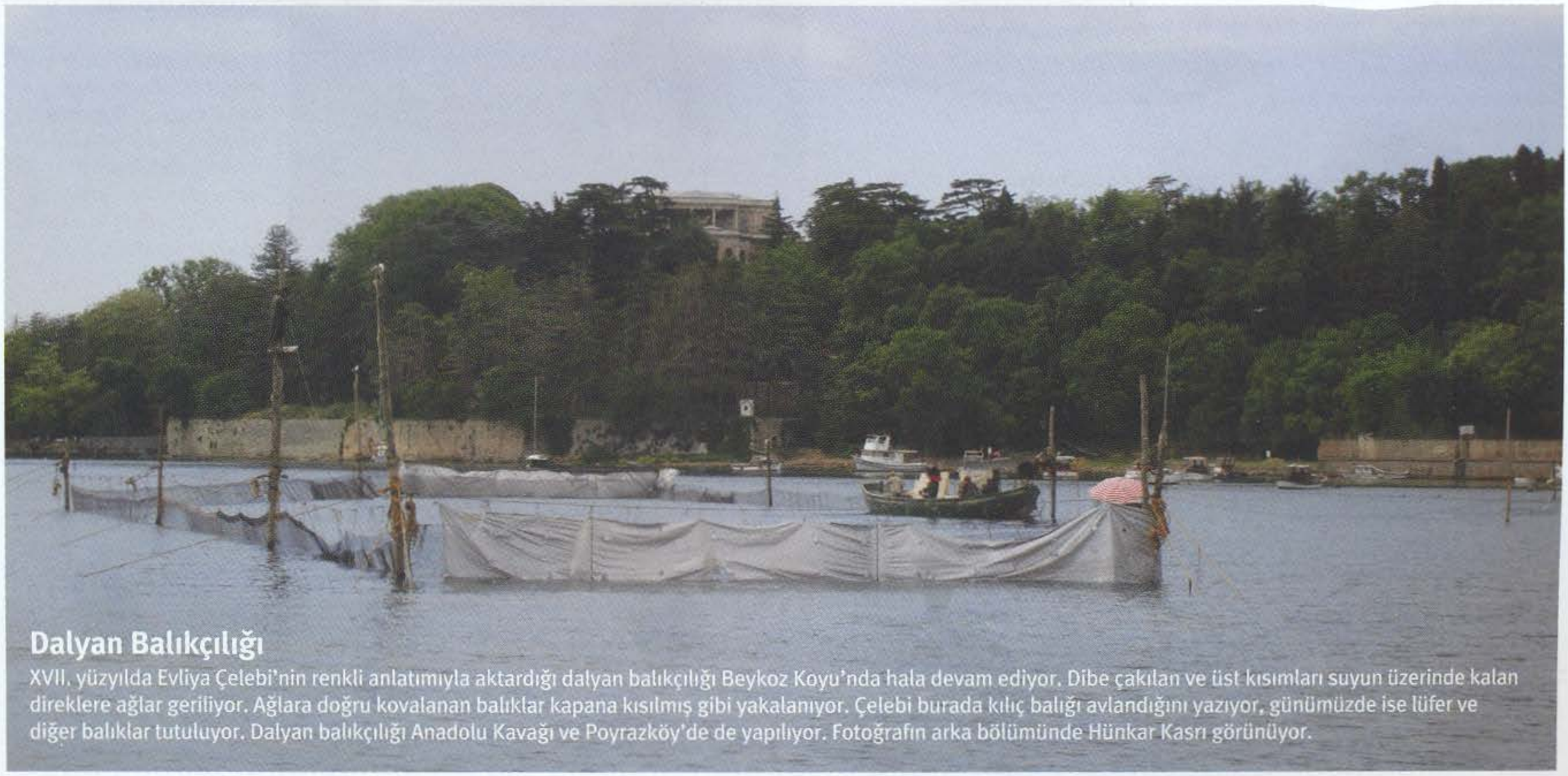

Kavalalı Mehmed Ali Paşa

Hünkar Kasrı

Beykoz'un kuzeyinde, tepenin üstünde, tüm güzelliği ve vakarıyla mermer bir köşk durur. **Mısır Hıdivi Kavalalı Mehmed Ali Paşa** tarafından Padişah **Abdülmecid** için **Sarkis** ve **Nikogos** Balyan'a yaptırılmış. Ancak 1855 yılında başlayan yapım, 1866 yılında tamamlandığı için kasır, Mehmet Ali Paşa'nın torunu **Said Halim Paşa** tarafından **Sultan Abdülaziz**'e armağan edilmiş. Mısır'daki Memluk yönetimine son veren, Mısır'ın gerçek yöneticisi olarak kabul edilen Mehmet Ali Paşa'nın Osmanlı'ya karşı başlattığı isyan Rusların yardımıyla bastırılabilmiş, bunun sonucunda da 1833 **Hünkar İskelesi Antlaşması** imzalanmış Beykoz'da. Anlaşmaya göre Osmanlılar Rus savaş gemilerine Boğazlardan geçiş izni vermişler. **Fransız İmparatoriçesi Eugenie** Hünkar Kasrı'nda kalan konuklardan sadece biri.

Yetimhane ve hastane olarak hizmet verdikten sonra, köşk 1999 senesinde Kültür Bakanlığı tarafından devralındı ve restore edildi. Şu anda kapalı. Geniş bahçesinde deniz kabuklarıyla kaplı bir doğal mağara var. Denizden bakıldığında ağaçlar dolayısıyla bina görünmüyor.

Fransız İmparatoriçesi Eugenie

Dalyan Balıkçılığı

XVII. yüzyılda Evliya Çelebi'nin renkli anlatımıyla aktardığı dalyan balıkçılığı Beykoz Koyu'nda hala devam ediyor. Dibe çakılan ve üst kısımları suyun üzerinde kalan direklere ağlar geriliyor. Ağlara doğru kovalanan balıklar kapana kısılmış gibi yakalanıyor. Çelebi burada kılıç balığı avlandığını yazıyor, günümüzde ise lüfer ve diğer balıklar tutuluyor. Dalyan balıkçılığı Anadolu Kavağı ve Poyrazköy'de de yapılıyor. Fotoğrafın arka bölümünde Hünkar Kasrı görünüyor.

Hz. Yuşa Türbesi

Yuşa Tepesi

Gerçekten görülmeye değer bir manzara için yolunuzu Yuşa Tepesi'ne düşürmeniz gerekir. 198 metrelik yüksekliği ile **Çamlıca'dan** sonra Boğaz'daki ikinci en yüksek tepe olan Yuşa'da **İmparator Jüstinyen** döneminde yapılmış **Aziz Pantaleon Kilisesi**'nin olduğu düşünülen yerde küçük bir XVIII. yüzyıl camii var bugün. Camiye hemen yakınındaki XIX. yüzyıla ait güzel bir çeşme arkadaşlık ediyor. Bulunduğunuz yerden **Selviburnu** ve **Macarburnu**'nu da izleyebilirsiniz.

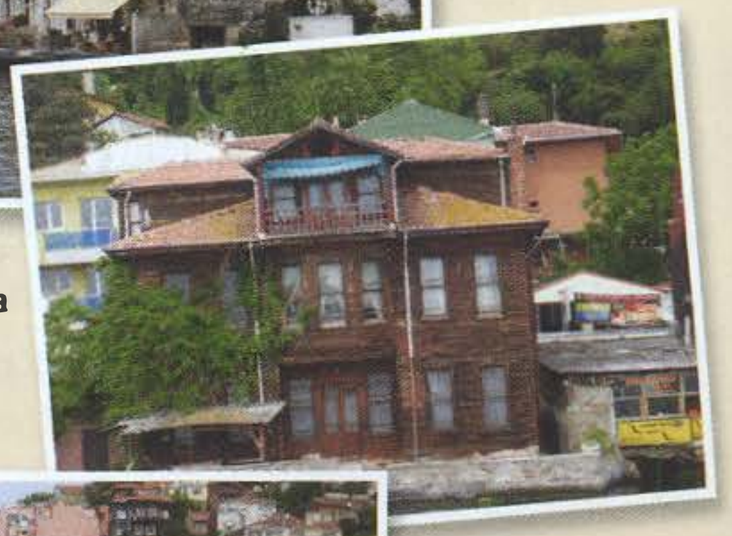

Yuşa Tepesi'ndeki çeşme

Antik çağlarda gizemli 12 metre uzunluğundaki hendeğe **Herkül'ün Yatağı** adı verilmiş, aslında belki de Lord Byron'un "**Don Juan**" adlı eserinde söylediği gibi burası "**Dev'in Mezarı**"dır. Müslümanlar bu uzun türbenin Yuşa Peygamberin, mezarı olduğuna inanıyor.

Beykoz Yalıları

Hamamcı Hafız ve **Niyazi Kaptan** Beykoz'un güzel yalıları arasında.

Tarihi yalıların bazıları zamana hala direniyor.

Ahmed Mithad Efendi Yalısı

Yazar Ahmed Mithad 1844'te İstanbul'da doğmuş. Mısır Çarşısı'nda çıraklık yapmış. Bir yazısı dolayısıyla Rodos'a sürülmüş. Abdülhamid tahta çıkınca onun lehine yazılar yazmış. Yalıyı ise 1887'de yaptırmış.

"Boğaz'ın iki yakası arasındaki suyu seyretmek için Dev'in Mezarı muhteşem bir nokta..."

Lord Byron, Don Juan, 1819

NASIL GİDİLİR?

Üsküdar ve Anadolu Kavağı'ndan kalkan 15 numaralı otobüsler Beykoz ve Paşabahçe'den geçiyor. Ayrıca Avrupa yakasındaki İstinye ile Paşabahçe'yi bağlayan özel tekne seferleri de var (*Tel: 0216 323 66 48*). Beykoz ile Yeniköy arasında çalışan tekneler de bulunuyor.

Balıkçıların Beykoz molası

Karadeniz'in Kapısı

Anadolu Kavağı

Eminönü'nden kalkan gemilerin yaptığı Özel Boğaz Gezisi'nde son durak Anadolu Kavağı. Karadeniz ve Marmara'nın bağlantı noktasına kurulmuş olan tepedeki büyük Bizans-Ceneviz Kalesi kalıntıları, muhteşem bir manzaradan gelen geçeni seyrediyor. Beykoz'dan ağaçlıklı bir bölgeyle ayrılan bu balıkçı kasabasının ana meydanı Boğaz gezginlerine hizmet veren balıkçı restoranlarıyla dolu.

NASIL GİDİLİR?

Yazın Anadolu Kavağı'na her gün Eminönü'nden üç gemi (www.ido.com.tr) kalkıyor. Ayrıca Sarıyer'den saat başı hareket eden tekneleri de kullanabilirsiniz. Bunun dışında Üsküdar'dan 15A no'lu otobüs sahilden buraya geliyor. Poyrazköy'e ise Beykoz'dan minibüsler kalkıyor.

NEREDE YENİR?

Anadolu Kavağı'ndaki balık restoranları kısa bir uğrak yapan ziyaretçilere servis veriyorlar, bu yüzden çok fazla seçeneğiniz olduğunu düşünmeyin. Genellikle ekmek arası balık ya da midye en çok tercih edilenler. Dondurmayı da unutmayın.

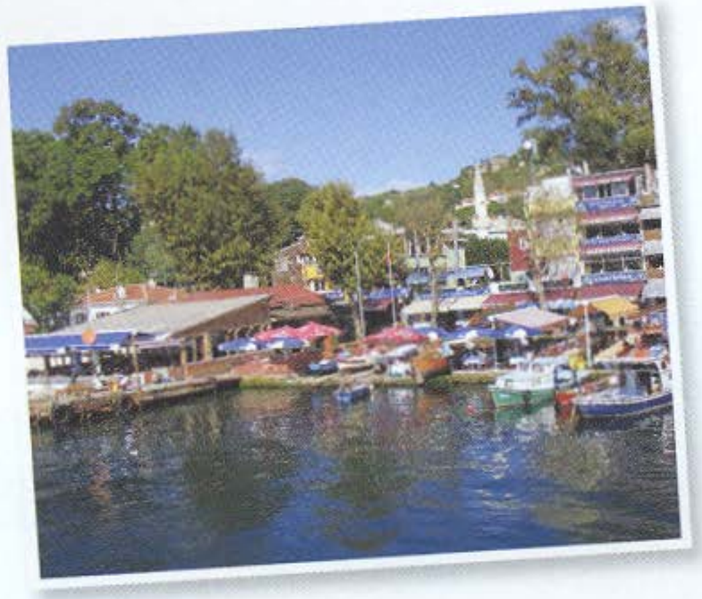

Boğaz'ın iki yakasındaki Rumeli Hisarı ve Anadolu Hisarı'nda olduğu gibi, Rumeli Kavağı ve Anadolu Kavağı da birbirine yarenlik eder. Efsaneye göre, **Argonotlardan Jason, Altın Postu** (sy. 373) bulup Karadeniz'in **sonundaki Colchis'ten** (Bugünkü **Gürcistan**) döndüğünde şükranlarını ifade etmek için her iki yere de sunak yaptırmış.
Zamanla sunakları tapınaklar izlemiş. Asya yakasındaki tapınak, antik Yunan'daki on iki tanrı ve tanrıçaya mabet olmuş. Denizciler Karadeniz'e açılmadan önce burada durup **Zeus Ourios'a** (İyi Rüzgarların Zeus'u) adaklar adamışlar. Kaleye iskeleden 20-30 dakika içinde çıkıp gemilerin Boğaz'a giriş ve çıkışlarını seyredebilirsiniz. Yokuş ve merdivenler biraz dik, aklınızda olsun. Kale civarında güzel manzaralı kafeler bulunuyor. Anadolu Kavağı'nın adını bir zamanlar burada yetişen kavak ağaçlarından aldığı düşünülüyor. "Kavak" sözcüğünün "kav" kökünden geldiği ve anlamının

da "kapamak, tutmak" olduğu düşünüldüğünde bölgenin ismini, Karadeniz'in Boğaz'la birleştiği yerde üstlendiği "sınır" noktası rolünden de alınmış olması muhtemel. Bizanslılar bu kaleleri güçlendirip Karadeniz girişinde vergi noktası olarak kullanmışlar. Anadolu Kavağı'nda daha çok teknelerin yanaştığı iskelenin hemen ardında yaşanan hayat gayet sakin, etraf ise balık restoranlarıyla dolu. Meydanda XVIII. yüzyıldan kalma, oymalı **Cevriye Hatun Çeşmesi** bulunuyor.

Yoros Kalesi

Boğaz'ın Asya yakasına, bu kalenin ne zaman inşa edildiğine dair kesin bir kanıt yok ama şehri Bizanslı **Palaeologos Hanedanı**'nın yönettiği dönemde yapıldığı sanılıyor. İç duvarlardan birinin üstündeki bir haç ve etrafındaki dört "**b**"nin ("**basileus**" yani imparatorun "**b**"si) hanedanın arması olduğunu düşünmek mümkün. Anlamı da **"O ki, hükümdarlara hükmeden hükümdarların hükümdarı"**.
1352'de **Cenevizliler** kaleyi ele geçirmiş ve gümrük vergisi almaya başlamış. 1452'de Fatih Sultan Mehmed kaleyi fethetmiş, ancak kullanılmayan kale zamanla harabeye dönmüş. Kalenin adını ya Yunanca **"dağ"** anlamına gelen **"oros"** tan ya da **"iyi rüzgarlar"** anlamına gelen **"ourios"**tan aldığı düşünülüyor. Günümüzde Rumeli Hisarı çok daha etkileyici görünebilir ancak altın çağlarında Yoros Kalesi onun iki katı büyüklüğüyle Boğaz'daki en büyük kaleymiş.

Poyrazköy

Anadolu Kavağı'nın kuzeyindeki yol sizi **Anadolu Feneri**'ne götürür. Gözetleme kalesinin içinde küçük bir caminin yanında yer alan, 1856'da modernize edilmiş fenerin tarihi 1769'a dayanıyor. Anadolu Feneri'nden önce küçük plajıyla Poyrazköy yer alıyor. Tarihi olarak pek bir şey yok ama yaz aylarında güneşlenmek için ideal yerlerden biri Poyrazköy.

"Karadeniz'den bir üzgar esti ve dalgalar Çarpışan Kayalar'a (Symplegades) çarptı, geriye mavi köpükler bırakarak."
Don Juan, Lord Byron, 1863

Çarpışan Kayalar

Boğazdan Karadeniz'e geçiş mitolojik öykülerde de önemli bir yer tutuyor. Antik çağlarda geçidin birbirlerine doğru hareket edip çarpışan ve çıkardıkları sesle geçmek isteyen gemileri korkutan iki büyük kaya (**Symplegades**) tarafından korunduğuna inanılırmış. Altın Postu bulmak için yola çıkan ünlü denizci **Jason**, kör kral **Phineus**'a yardım etmek için burada durmuş. Zavallı kral sürekli saldırıp yiyeceklerini tüketen canavarlar tarafından rahatsız ediliyormuş. Jason ve kahraman arkadaşları bu canavarları bertaraf edince kral da karşılık olarak ona bir ipucu vermiş ve geminin geçişinden önce kayalara bir güvercin göndermesini söylemiş, eğer kuş geçerse gemi de geçermiş. Jason bu öğüde uymuş ve kayalar sadece güvercinin kuyruğunu yakalamışlar. Arkadan takip eden gemi sadece hafif bir hasarla geçmiş.

Midillili Ali Reis Camii

Anadolu Kavağı'ndaki bu küçük caminin yapımı 1593 senesine dayanıyor. Yaptıran Midillili Hacı Ali Reis, caminin hemen yanında yer alan türbesinde yatıyor. XX. yüzyılda yeniden yapılan binanın mimari pek bir özelliği yok. Bahçesinde birkaç eski mezar taşı bulunuyor.

Anlat derdini Marko Paşa'ya...

Anadolu Kavağı'nda İstanbul Boğaz Komutanlığı'na ait alandaki muhteşem **Marko Paşa Köşkü** (1814-1888), **Sultan Abdülaziz**'in başhekimine aitmiş. **Kuzguncuk**'taki (sy.508) evi günümüzde okul olarak kullanılan Rum doktordan geriye "Anlat derdini Marko Paşa'ya" lafı kalmış. Aslında Paşa derdini anlatanı dinlemez, dinler gibi görünür, bir sonuca bağlamadan lafı değiştirirmiş. Anadolu Kavağı'na gemiyle geliyorsanız bu köşkü denizden izlemek ayrı bir keyif. **Kızılay**'ın kurucularından olan **Marko Apostolidis** yaz aylarını geçirmekten hoşlandığı **Burgaz Adası**'nda ölmüş ve Kuzguncuk'ta gömülmüş.

İSTANBUL KAÇAMAKLARI

087 **Belgrad Ormanı** *(sy. 562)*
088 **Kilyos** *(sy. 566)*
089 **Şile** *(sy. 568)*
090 **Polonezköy ve Riva** *(sy. 570)*
091 **Ağva** *(sy. 574)*
092 **Kınalıada** *(sy. 578)*
093 **Burgazada** *(sy. 580)*
094 **Heybeliada** *(sy. 584)*
095 **Büyükada** *(sy. 588)*
096 **Diğer Prens Adaları** *(sy. 594)*
097 **Marmara Adaları** *(sy. 596)*
098 **Eskihisar** *(sy. 5)*
099 **Gebze** *(sy. 600)*
100 **Hereke** *(sy. 602)*
101 **Diğerleri** *(sy. 604)*

Tılsımlı Yeşil
Belgrad Ormanı

837

Trakya'daki Istranca Dağları'ndan başlayıp neredeyse Karadeniz sahiline kadar uzanan Belgrad Ormanı geçtiğimiz yüzyılda bugünkünden yaklaşık üç kat daha büyüktü. Ormanın içinde geçmişi Romalılar dönemine dayanan su kemerleri ve su bentleri ise o zamanki su dağıtım sisteminin bir parçası. Ormanı bir de güz zamanı, sarıyla hüznün kucaklaştığı günlerde görün. Renklerine doyamayacaksınız!

Orman adını, bir zamanlar burada bulunan Belgrad Köyü'nden almış. Köyün adı ise **Kanuni Sultan Süleyman**'ın 1521 yılında **Belgrad**'ı (bugünkü **Sırbistan**'ın başkenti) aldıktan sonra buraya getirdiği ve şehrin su dağıtım sisteminin sorumluluğunu verdiği göçmenlerden gelmiş. XVIII. yüzyılda bazı yabancı büyükelçilikler yazlıklarını köy civarında inşa etmişler. **Lady Mary Wortley Montagu** diplomat eşiyle beraber 1717 yılında birkaç gününü burada geçirmiş ve bu ziyaret **"Türk Sefareti Mektupları"** isimli kitabında ölümsüzleşmiş. XIX. yüzyılda yazlıklar **Tarabya** ve **Büyükdere** kıyılarına taşınınca, Belgrad Köyü yavaş yavaş küçülmeye başlamış. 1826'da ormanda saklanan yeniçerilerden kurtulmak için yeni ve modern ordusuna ormanı yakma emri veren **Sultan II. Mahmud** köye son darbeyi vurmuş. 1898 senesinde geriye kalan birkaç kişinin de başka yere taşınmasıyla, burada bir zamanlar bir köy olduğuna dair neredeyse hiç bir iz kalmamış. İstanbul'un akciğerleri bir zamanlar şehir dışındayken bugün neredeyse "şehrin göbeğine" gelmiş. Belgrad tarih boyunca sadece mesire yeri olmakla kalmamış, şehrin su ihtiyacını da karşılamış. Bugün kayın, meşe, akkavak, çam, çınar ve kestane ağaçlarıyla dolu orman, piknik için gelinecek en popüler yerlerden biri. Yazın, özellikle pazar günleri Bahçeköy yakınlarındaki **Neşet Suyu** piknik alanı kalabalıktan geçilmez halde oluyor. Buradaki göl manzaralı 6,5 kilometrelik parkurda yürüyüş yapabilir ya da koşabilirsiniz. Yol boyunca spor aletleri de var. Orman, **Taksim** ve **Kırkçeşme** su dağıtım sistemlerine bağlı olan tarihi su kemerleri ve bentlerine de ev sahipliği yapıyor. Günümüzde hala kullanılan ve harika bir onarım geçirmiş olan bu eserlerin bazıları Roma dönemine aitken, diğerleri eşsiz **Mimar Sinan** dehasının ürünleri. Biz su dağıtım sisteminin nasıl çalıştığını tüm çabalarımıza rağmen çözemedik. En sonunda İSKİ'deki uzmanlardan destek alıp yandaki satırları yazdık. Ardından sistemin izlerini takip ettik. TEM üzerindeki Avrupa Konutları'nın yakınında bile havuzları gördük.

"... burası, cennet tarlaları tanımına mükemmel uyan bir yer".

Türk Sefareti Mektupları, Lady Mary Wortley Montagu, 1717.

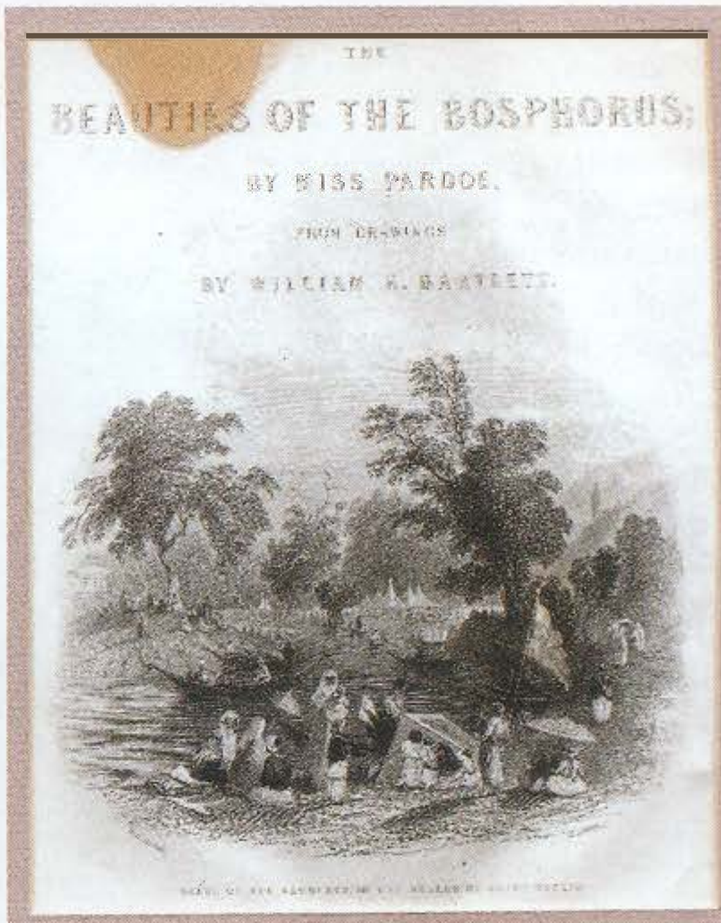
Neşet Suyu adını öğretmen Neşet Bey'den almış.

Kırkçeşme Su Dağıtım Sistemi

Mimar Sinan daha çok camileriyle tanınır, ancak 1554 ve 1563 yılları arasında **Kanuni Sultan Süleyman**'ın emriyle birçok su kemeri yapımının da sorumluluğunu üstlenmiş. Zamanının en büyük su tesisi ve Sinan'ın en muazzam eserlerinden olan bu kemerler, hassas eğimleri ile **Tarihi** Yarımada'ya (**Suriçi**) su taşımış. Sistem, 4 su bendi ve 33 su kemeri vasıtasıyla suyu kara surlarındaki **Eğrikapı**'nın (sy.149) hemen dışına kadar getirmiş. Kırkçeşme sistemi iki kola ayrılıyor, bir kol **Ayvad Bendi**'nden, diğeri ise **Büyük Bend**'den geliyor ve **Galata Kulesi** yüksekliğinde derinliği olduğu söylenen bir taş sarnıçta, Başhavuz'da birleşiyor. Aynı dönemde **Süleymaniye** ve Edirnekapı'daki **Mihrimah Sultan** külliyeleri inşaatlarıyla da uğraştığı düşünülürse, mimarbaşının zekasının yanısıra çalışkanlığı ve azmi de şaşırtıcı.

İngiliz sanatçı W. H. Bartlett'in 1837-1838 tarihleri arasında yaptığı bir dizi resimden biri Mağlova Su Kemeri'nin, Alibey Deresi baraj gölünden önceki günlerini gösteriyor, fotoğraf ise bugünkü halini.

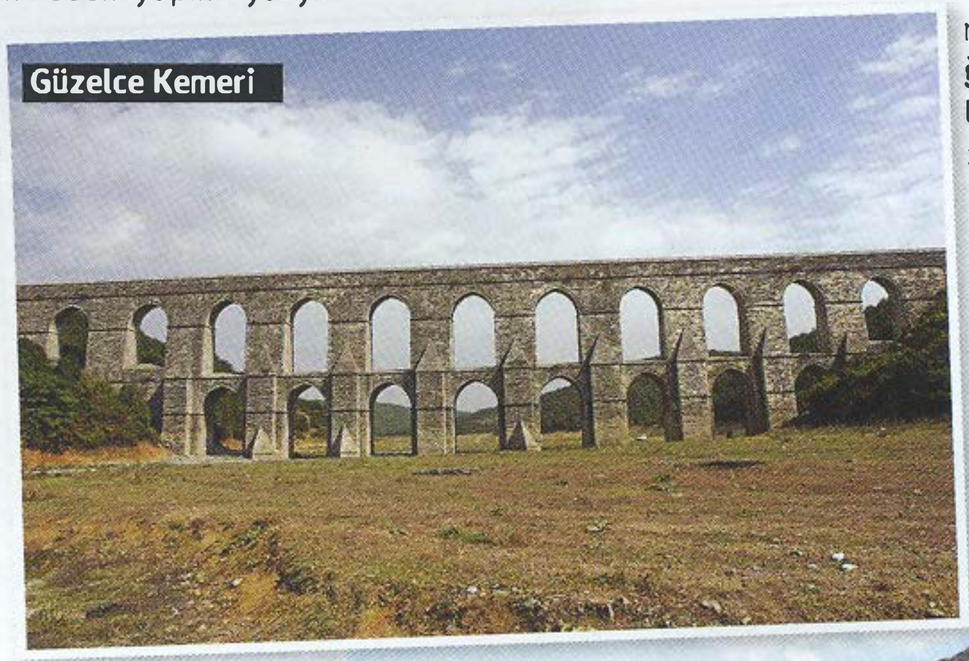

"Küçük derelerin yüksekten dökülmesiyle vadiler suya boğulur"

Julia Pardoe, "Boğazın Güzellikleri", 1839.

Kırkçeşme sisteminden günümüze ulaşan en muhteşem yapı, iki katlı **Mağlova Kemeri** ya da diğer adıyla **Muallakkemer**'e ulaşmak ne yazık ki çok da kolay değil. Yolu olmayan, ormanın derinliklerindeki kemer **Alibey Deresi**'ni ikiye bölüyor. Mağlova Kemeri dünyada kendi türündeki eserler arasında bir başyapıt. Sadece bu eseri bile Sinan'ın bir dahi olduğunu kanıtlamaya yetiyor. Mağlova'nın merkezdeki dört kemeri dünyadaki en geniş kemerler olarak biliniyor. Kemer açıklıklarının farklı boyutlarda olmasının nedeni yapının yüzyıllarca su baskınları ve depremlere dayanmasını sağlamak içinmiş.

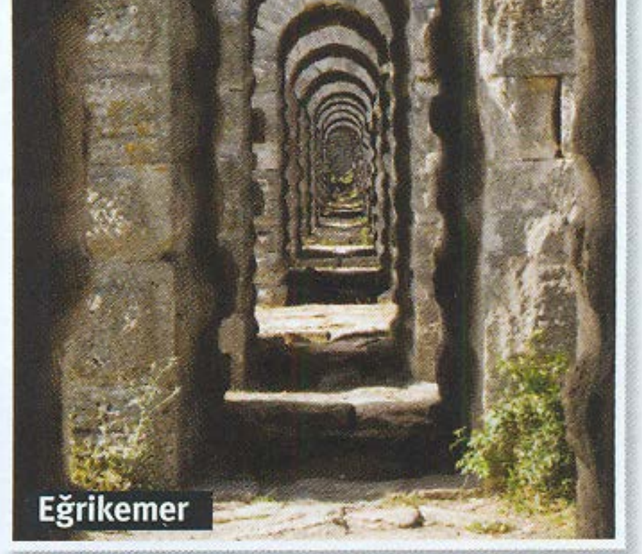
Alibey Deresi üzerinde 165 metre uzunluğundaki iki katlı **Güzelce Kemeri**'ni de 1563-1564 yıllarında Mimar Sinan yapmış, ancak burada tabandan yukarı çıktıkça daralan farklı bir tarz uygulamış mimarbaşı.

Güzelce Kemeri

Bahçeköy'den Kemerburgaz'a direkt olarak gelirseniz, XII. yüzyılda **İmparator I. Andronicos Komnenos** tarafından yaptırılan ve daha sonra Sinan tarafında onarılan 102 metre uzunluğundaki **Paşa Kemer**'den geçersiniz.

Yolun sonunda sağa döndüğünüzde yol sizi 711 metre uzunluğunda iki katlı heybetli **Uzunkemer**'e götürür. Kemer 2009'da restore edildi. Eğer sağ yerine sola, yani Kemerburgaz'a doğru dönerseniz Romalılar döneminde yapılmış ama 1564 senesinde Sinan tarafından yeniden inşa edilmiş 342 metre uzunluğundaki **Eğrikemer**'e varırsınız. Kemer biri üç katlı ve 216 metre uzunluğunda, diğeri ise sadece tek katlı ve 126 metre uzunluğundaki iki kolundan ötürü bu adı almış.

Eğrikemer

Paşa Kemer

Uzunkemer

Kırkçeşme sisteminin dört büyük su bendi var. 1620 senesinde **II. Osman** tarafından yaptırılan **Karanlık Bent**; Topuz Bendi veya Kömürcü Bendi olarak da biliniyor. **Büyük Bent** 1724 yılında **III. Ahmet**, **Ayvad Bendi** 1765 senesinde **III. Mustafa** ve **Kirazlı Bent** 1818'de **II. Mahmud** tarafından inşa ettirilmiş. Tüm bu yapılar bir mühendislik projesinin sanatsal yönü olabileceğini göstermesi bakımından da ayrı bir önem taşıyor. Nitekim birçok XVIII. yüzyıl resmi, bentlerde doğanın keyfini süren, nargile içip müzik dinleyen insanları tasvir ediyor.

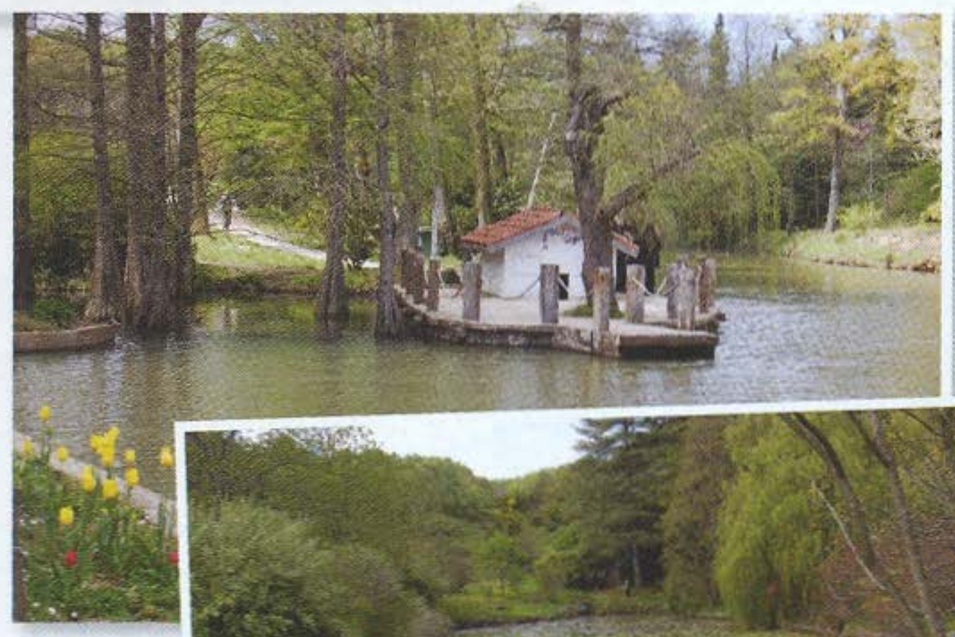

II. Mahmud Bendi

Taksim Su Dağıtım Sistemi

Ormanın içindeki su sisteminin ikinci kolu, suyu şehrin bugünkü merkezine götürüyor ve Taksim Meydanı'nda sona eriyor. Bu sistem, 1731ve 1839 yılları arasında Pera'nın artan nüfusuna hizmet etmek için yapılmış. Sistemden günümüze ulaşmış en ünlü su kemeri **Sultan I. Mahmud** tarafından 1732 yılında yaptırılmış. 490 metre uzunluğundaki I. Mahmud Kemeri Bahçeköy'ün girişinde duruyor. Üstüne çıkmanıza izin verilmiyor ama teorik olarak en tepesinden Boğaz'ın Karadeniz'e açıldığı yeri görmeniz mümkün. Geçmişte inşa edilen ve suyu tutmaya yarayan üç bent: 88 metre uzunluğundaki **Topuzlu Bendi** (1750), **Sultan III. Selim**'in annesi **Mihrişah Sultan**'ın 1796'da yaptırdığı Valide **Bendi** ve 1839'da yaptırılan **II. Mahmud Bendi** (Yeni Bent olarak da bilinir) günümüzde bile ayakta...

Atatürk Arboretumu

Bahçeköy'den Kemerburgaz'a gelen yolda bulunan bu 296 hektar büyüklüğündeki alan aslında bir araştırma kuruluşu ve hafta içi günlerde halka açık. Sınırları içinde bir göleti de barındıran arboretumdaki 2000 civarındaki bitki çeşidi son derece düzgün etiketlenmiş. 100 kadar meşe çeşidini görebileceğiniz botanik bahçesi bilimsel araştırmaların da yürütüldüğü bir açık hava laboratuarı gibi. Özellikle çocuklarına doğa sevgisini ve bilincini aşılamak isteyen ailelere tavsiye edeceğimiz arboretum, yaş almış çocuklar için de bir cennet adeta. Gezi güzergahınızı ve görmek istediğiniz bitki çeşitlerini daha sağlıklı belirlemek istiyorsanız girişteki broşürlerden faydalanabilirsiniz.

Arboretumun içinde göletler de var.

NASIL GİDİLİR?

Ormanı keşfetmek istiyorsanız gerçekten kendi aracınızla gitmenizde fayda var. Yol sahilden Çayırbaşı'nda ayrılıyor ve yukarı doğru devam ediyor. Yaz aylarında İETT otobüslerinin piknik yerlerine düzenlediği seferlerin saatlerini internet sitesinden takip edebilirsiniz. Büyükdere'den Bahçeköy'e kalkan dolmuşlar yolcuları ormanın girişine yakın bir yerde indiriyor.

NEREDE YENİR?

Bahar Country
Bahçeköy Caddesi No. 35
Tel: 0212 242 27 40
www.baharcountry.com
Son derece bakımlı çimenlerin üstünde, ağaçların arasında kurulu hamaklar veya şöminelerin etrafına dizilmiş masalar... Yaz ya da kış kebap yemek için uğrayabileceğiniz şiirsel bir mekan.

Bilice
Mareşal Fevzi Çakmak Caddesi No. 6, Bahçeköy
Tel: 0212 226 42 99
Umulmadık derecede şık kafe, ağız sulandıran börek ve künefeleriyle ünlü.

Event Garden
Bahçeköy Caddesi No. 37
Tel: 0212 271 13 22
www.eventgarden.com.tr
Geniş ve güzel bir bahçeyi çevreleyen ağaçların arasında yer alan bu modern restoran, ızgara, meze ve kebap çeşitleri yanında kendin pişir kendin ye imkanını da sunuyor.

"Her sütunun tepesinde bir hazne var ve kanallardan gelen su bir yandan bu hazneye boşalıyor, diğer taraftan çıkıyor. Her sütun bir diğerinden yaklaşık iki metre kısa. Böylece dağlardan İstanbul'a su taşınıyor."

Julia Pardoe su terazilerinin nasıl çalıştığını anlatıyor.

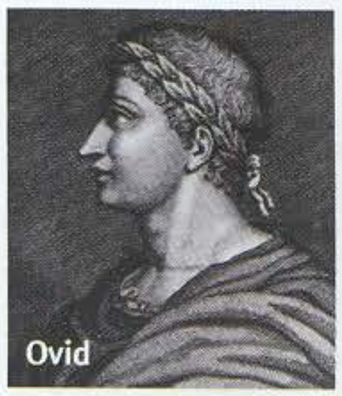
The Beauties of the Bosphorus, 1839

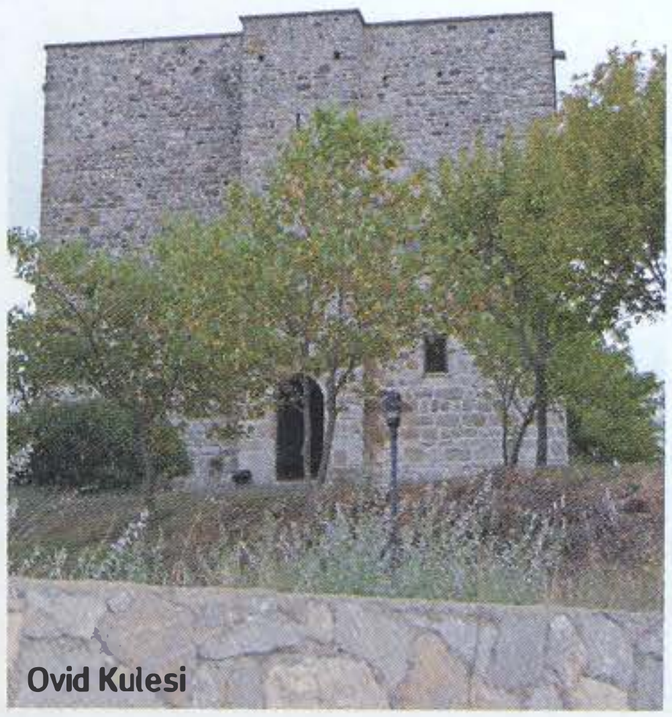
Karadeniz'de Plaj Keyfi
Kilyos

Yaz aylarında popüler bir şehirden kaçış noktası olan Kilyos, plajlarıyla olduğu kadar küçük koylarıyla da farklı seçenekler sunuyor. Kilyos'a giderken göreceğiniz restoranlar mangal keyfi için ideal. Kışın Karadeniz'in isyankar, hırçın dalgaları hayata meydan okumayı hatırlatabilir size ama yazın burada yüzmeye gelirseniz aynı dalgaların tehlikeli olabileceğini de unutmayın!

Kilyos, İstanbul'un yaz sığınakları arasında kumsalları sayesinde ilk sırayı alıyor. Botanik açıdan çok zengin olan kumullarının koruma altına alınması gereken beldenin resmi adı **"Kuınköy"**. Tepedeki XIV. yüzyıl **Ceneviz Kalesi**, Kilyos'un bu kadar popüler olmasının eski tarihlere dayandığının göstergesi. Kalede antik çağlardan kalma bir sarnıç olduğu bilinmesine rağmen, askeri bölge olduğu için gezmek mümkün değil. Beldedeki üç su terazisi, suyun Belgrad Ormanı'ndan (sy. 562) buraya getirildiğinin kanıtı gibi. Kilyos'ta görebileceğiniz bir diğer tarihi eser ise

Ovid

eski Yunan döneminden kalan, zamanında gözetleme kulesi olarak görev yapan **Ovid Kulesi**. Yapı adını M.Ö. 8 senesinde **Tomis**'e (bugünkü **Köstence**) sürgüne giderken Boğaz'dan geçen ünlü Romalı şairden alıyor. Özel mülkiyete geçmiş olan kuleyi görmek için Zekeriyaköy'ün içinden tepeye çıkmak gerekiyor.
Geçmiş günlerinden çok fazla eserin günümüze ulaşamadığı Kilyos, zamanımızın çarpık yapılaşmasından da fazlasıyla nasibini almış. Mavi bayrak taşıyan kumsallara bakan otellerin manzarası karaya oturmuş gemilerin paslı görüntüleri yüzünden biraz bozuluyor. Kilyos'ta 1955 senesinde, Türkiye'nin ilk tatil köyü olan **Turban Tatil Köyü** açılmış. Bugün kapalı olan işletmenin sadece plajından yararlanabilirsiniz.
Yaz aylarında gençlerin de akın ettiği popüler bir yer Kilyos. Bu sıcak dönemde dahi beldeyi serin tutan Karadeniz, cankurtaranların olmadığı yerlerde yüzenler için tehlikeli olabiliyor, dikkat edin.

Ovid Kulesi

Plaj kulüpleri (Beach Clubs)

Merkezden uzaklaştıkça plaj kulüplerin daha iyilerine rastlıyorsunuz, özellikle de Kilyos yakınlarındaki Demirciköy'de. Girişin ücretli olduğu bu kulüplerde ödediğiniz para hafta sonları hafta içine göre daha yüksek. Kulüpler; futbol, basketbol, rüzgar sörfü gibi pek çok aktivite sunuyor. Sezon dışında plaj kulüpler kapalı ama Demirciköy'dekiler restoranları ile servise devam ediyor. Kilyos civarında, **Solar Beach** (*Tel: 0212 201 26 12, www.solarbeach.org*) yaz boyunca açık restoranı ve dükkanlarıyla misafirlerine hizmet veriyor. Burası aynı zamanda pop konserleri ve haftasonu festivallerinin de mekanı. Gümüşdere'deki **Burç Beach** ise Boğaziçi Üniversitesi camiasına ayrılmış (*Tel :0212 359 58 00, www.bumed.org.tr*). Yanındaki **Seanergy** *www.seanergytt.com* balık restoranı ve güzel platformuyla dikkat çekiyor.

Demirciköy'deki **Uzunya Beach Club** (*Tel: 0212 204 07 32, www.uzunya.com*) ve **Dalia Beach Club** (*Tel: 0212 204 03 68, www.clubdalia.com*) özellikle deniz ürünleri ve mezeleriyle ünlü restoranı ve harika manzarasıyla bekliyor ziyaretçilerini.

Uzunya Beach Club

NASIL GİDİLİR?

151 no'lu otobüs ve dolmuşlarla Sarıyer'den Kilyos'a 20 dakikada ulaşabilirsiniz. Arabanızla geliyorsanız, Maslak'tan Sarıyer'e giderken Bahçeköy istikametine sapın, ardından 15 kilometrelik bir yolunuz var, Kilyos'tan Demirciköy ise sadece 2 kilometre. Kilyos'a Maslak'tan giderken Çelik Gülersoy'un bir Osmanlı köyü olarak planladığı ama beton villalar ormanına dönen Zekeriyaköy'den geçeceksiniz.

NEREDE YENİR?

Kilyos Şömine Restaurant
Kilyos Caddesi No. 8
Tel: 0212 201 25 17
Zekeriyaköy'den Kilyos'a giderken durup mangal yapabileceğiniz yerlerin en iyilerinden.

Kilyos Şömine Restaurant

NEREDE KALINIR?

Erzurumlu Hotel
Kale Caddesi No. 59, Tel: 0212 211 10 03
Kilyos Limanına bakan manzarası ve havuzuyla 35 odalı bir otel. Restoranında uluslararası mutfaktan örnekler bulabileceğiniz gibi Türk mutfağının da tadını çıkarabilirsiniz.

Kale Otel
Kale Caddesi No. 78
Tel: 0212 201 18 18
www.kilyoskalehotel.com
İnsanın içini açan modern dekoru, restoranı ve havuzuyla 40 odalı otel Kilyos Limanı'na bakıyor.

Yuva Otel
Kale Caddesi No. 25, Tel: 0212-201 10 43
www.yuvaotel.com
Bu küçük 27 odalı otel oda, kahvaltı sistemiyle çalışıyor.

Kale Otel

En Büyük Fener
Şile

Upuzun kumsalı, ilginç kayalıkları, eski kalesi ve Türkiye'nin en büyük deniz feneri ile İstanbul'un Asya yakasındaki kaçış noktalarından biri. Limanın şeklinden dolayı adı Yunanca'da at nalı anlamına geliyor. Burası sadece hafta sonları değil, kafanızı dinlemek ya da balıkçı tekneleriyle selamlaşmak istediğiniz her zaman sizi bekliyor.

Bahçe içindeki kiremit damlı, ahşap Şile evleri korunmaya muhtaç. Yoksa birkaç yıl içinde tamamen ortadan kaybolup betona teslim olacaklar.

Çok eskiye dayanan bir tarihi var bu şirin beldenin; hatta bulgular Cilalı Taş Devri'nde bile yerleşim olduğunu fısıldıyor. Antik Çağ'da önce Yunanlıların sonra Romalıların istilasına uğramış, 1090 yılında da Selçukluların yönetimine girmiş.
I. Haçlı Seferi'nde yine el değiştiren Şile, **Yıldırım Bayezid** tarafından Osmanlı topraklarına katılmış. Gerçek değerini ise Osmanlıların buraya bir deniz feneri inşa etmesiyle kazanmış. Şile, 1990'lı yıllarda kumsalları keşfedilinceye kadar pek rağbet görmedi ama o tarihten sonra küçük köyü ve doğal plajlarıyla büyükşehir insanına derman olmaya başladı. 1999 depreminden sonra, İstanbul'un güneyindeki sahil yerleşim yerlerinin zarar görmesiyle Şile'ye olan ilgi daha da arttı. Şile, Karadeniz kıyısında 60 kilometrelik, merkezde ise 10 kilometrelik bir sahile sahip. Deniz temiz ve yüzmek mümkün ancak kuvvetli dip akıntılarına dikkat etmek gerek, bu nedenle sadece can kurtaranların olduğu plajlarda denize girilmesi öneriliyor. İsmini taşlar arasından çıkan suların akan gözyaşlarına benzemesinden alan **Ağlayankaya** ilginç şekli ile dikkati çekiyor. Fenerden yürüme mesafesinde.

Sultan Abdülmecid

Şile Kalesi

Rengarenk bir balıkçı limanına bakan tepede yer alan bu kale, Bizans döneminde inşa edilmiş ancak Osmanlılar tarafından yeniden yapılmış. Kale ve fenerin dışında anıtsal mimari örnekleri sayılıp koruma altına alınan pek çok eser var Şile'de; 1871 yılında Hatice Hanım tarafından yaptırılmış Hanımsuyu Çeşmesi, Demirtaş Paşa Okulu, Vergi Dairesi Binası bunlardan bazıları. İlçenin doğal güzellikleri tarihi değerleriyle yarışır nitelikte. Onbir Göller Vadisi, Değirmençayı Şelalesi, Kumbaba Tepesi, kara ve deniz mağaraları ilgi alanınıza giriyorsa vakit ayırmanızı tavsiye ederiz.

Fener

Türkiye'deki en büyük, dünyada ise hala çalışır durumda olan ikinci büyük deniz feneri olduğu söylenen Şile Feneri'nin tarihi 1859'a dayanıyor. **Sultan Abdülmecid** döneminde Fransızlar tarafından yaptırılan siyah-beyaz çizgili fener, önce gaz lambası ile çalışıyormuş, 1960'lı yılların sonundan beri elektrikle aydınlatılıyor. Fener mayıstan ağustos sonuna kadar saat 10.00 -16.00 arası gezilebiliyor. Arkasında keyifli vakit geçirebileceğiniz hoş bir çay bahçesi var.

Şile Bezi

Yüzde 100 pamuklu, kendine has dokuma tarzı olan bu buruşuk görüntülü kumaş, önceleri el tezgahlarında, şimdilerde ise otomatik tezgahlarda dokunuyor. Sık sık Denizli'nin Buldan bezi ile karıştırılıyor ve günümüzde pek de sahip çıkılmıyor. İstanbul'dan da alabilirsiniz ama üretildiği yerden almak çok daha hoş.

Şile Festivali

Her sene temmuz ayının son haftası kutlanan bu festival, zaman içinde kültür ve sanat festivali kimliğine bürünmüş ve bir gelenek haline gelmiş. Şile Belediyesi tarafından düzenlenen ve ana teması Şile bezi olan bu festivale her yıl çeşitli sanatçılar ve modacılar katılıyor.

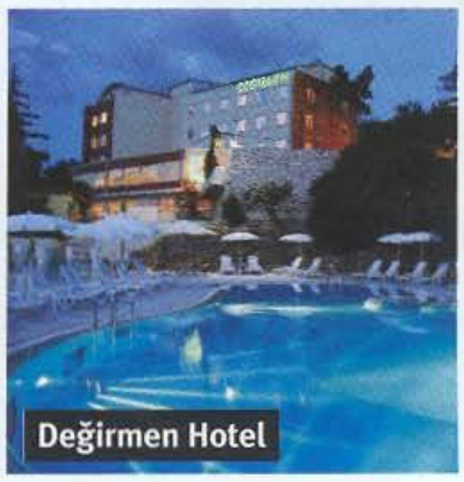

NASIL GİDİLİR?

İstanbul'un merkezinden 70 kilometre uzakta. Yol gayet güzel, arabanızla gidebileceğiniz gibi Üsküdar, Şemsi Paşa Camii'nin önünden kalkan 139A ve 139D no'lu otobüslere de binebilirsiniz.

NEREDE YENİR?

Fusa Restaurant
Vali Muhittin Caddesi, Maşatlık Mevkii
Tel: 0216 711 42 38
Ocaklı Kale manzaralı bu restoranda makul fiyatlara lezzetli Türk yemeklerini tadabilirsiniz.

Değirmen Hotel

NEREDE KALINIR?

Dedeman Hotel
Kumbaba Mahallesi, Uygur Sokak
Tel: 0216 712 24 24
www.dedeman.com
167 modern döşenmiş odası, havuzu ve sıkı güvenliği ile merkezden birkaç kilometre dışarıda yer alıyor. Dedeman'ın diğer otelleriyle kıyasladığınızda çok daha güzel bir tesis.

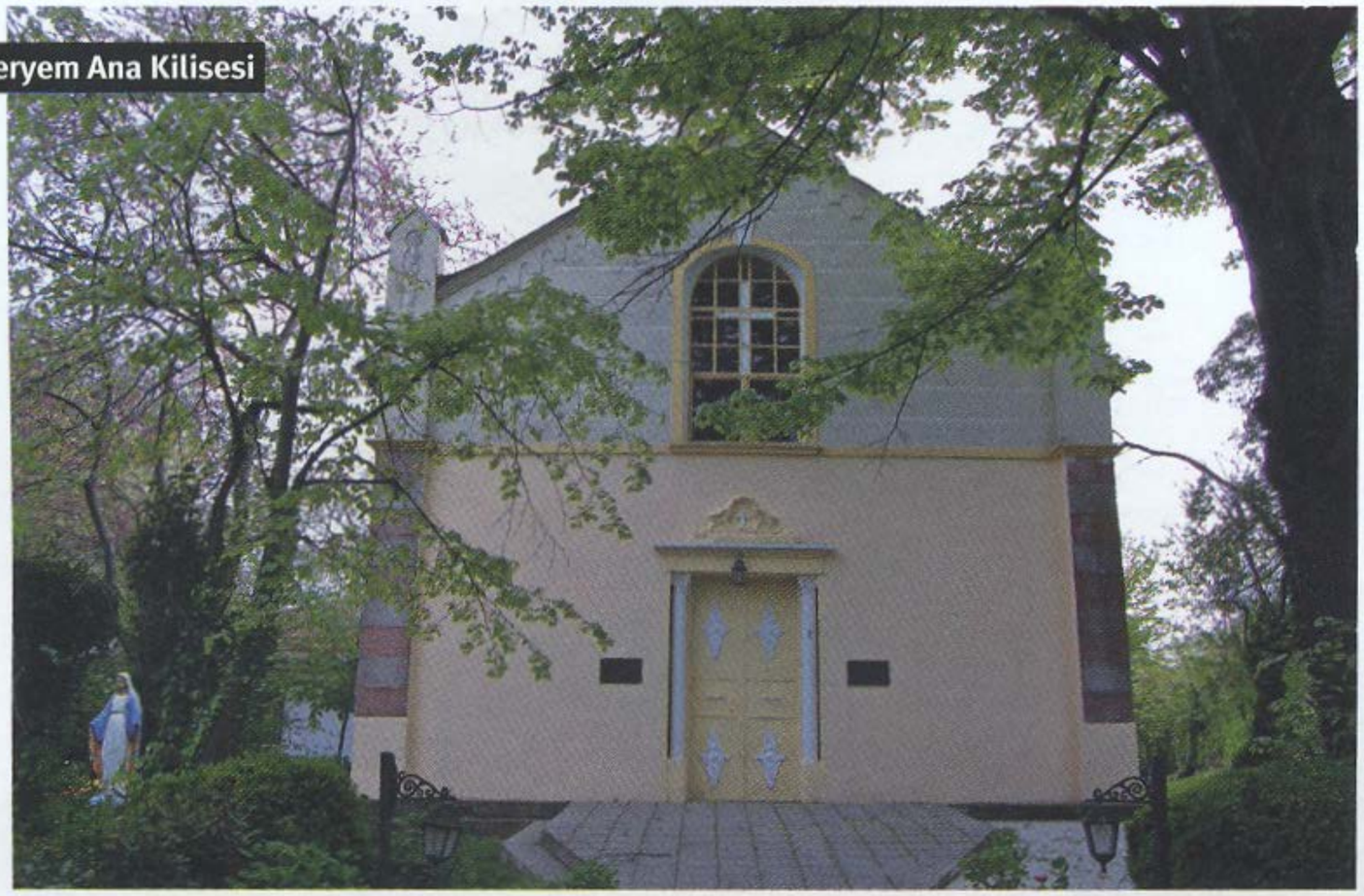
Değirmen Hotel
Plaj Yolu No. 24
Tel: 0216 7115048
40 yılı aşkın bir süredir hizmet veren 73 odalı Değirmen Hotel'de havuz, restoran ve spor salonu bulunuyor.

İstanbul'da Polonya İzleri
Polonezköy ve Riva

Büyükşehir insanı için ne inanılmaz bir lükstür, o gürültü yumağı içinde kendi sesini duyabilmek. İstanbul'un arka bahçelerinden biri olan Polonezköy'deyseniz ağaçlara çarpıp size geri dönen sesinize sadece kuşların cıvıltısı eşlik eder. Asya yakasında, Beykoz'un doğu tarafında yer alan Polonezköy, XIX. yüzyılda, Polonya'nın Rusya, Prusya ve Avusturya tarafından bölüşülmesinden sonra kurularak Osmanlı İmparatorluğu'nun eski düşmanları için bir cennete dönüşmüş. Günümüzde ise yeşillikler içindeki otel ve restoranlarıyla İstanbullular için adeta bir sığınak. Ziyaret için en iyi zamanlardan biri de haziran ayındaki Kiraz Festivali.

Meryem Ana Kilisesi

Teknik olarak hala İstanbul'da olmanıza rağmen aslında kırsala çıkmış hissini veren Polonezköy, 1842'de Rus ordusundaki mecburi askerlik hizmetinden kaçıp yeni bir hayata başlamak isteyen Polonyalı askerler için Lazarist Hıristiyanlardan alınan araziye kurulmuş. İsmini hemşehrilerinin yerleşip bir köy kurma hakkı için mücadele eden Polonyalı sürgünlerin lideri **Prens Adam Czartorski**'den almış. Adampol Lehçe **"Adam'ın Köyü"** anlamına geliyor. Başlangıçta sadece 12 olan nüfus, 1848'de Macaristan, 1863'te Polonya'daki ayaklanmalardan kaçanların ve Sibirya sürgünü Polonyalıların gelmesiyle artmış. Polonezköylüler 1853'teki Kırım Savaşı'nda Osmanlılarla birlikte savaşınca **Sultan Abdülmecid** tarafından ödüllendirilmiş ve oturdukları topraklar onlara bağışlanmış.

1918'de Polonya bağımsızlığını geri kazanınca bazıları ülkelerine geri dönmüş. 1934 senesinde Atatürk burayı ziyaret ettiğinde, geçimini hala çiftçilik, odunculuk ve deri eşya satışından sağlayan Polonyalılar varmış. 1938 yılında vatandaşlığa kabul edilmişler. **Atatürk**'ün ziyareti sırasında kaldığı ev görülmeye değer. XIX. yüzyılda **Franz Liszt, Gustave Flaubert** ve **Pierre Loti** gibi ünlüleri ağırlayan Polonezköy sakinleri, 60'larda turist ağırlamak amacıyla özel misafir evleri inşa etmeye başlamışlar ve bu yıllardan itibaren Polonezköy, sahip olduğu farklılıklarıyla turistler için bir cazibe merkezine dönüşmenin ilk adımlarını atmış. Turizmin artık yaşam kaynağı olduğu belde, aralarında Cumhurbaşkanları **Lech Walesa** (1994'de) ve **Aleksander Kwesniewski** (1996'da ve 2000'de) gibi tanınmış kişilerin de olduğu pek çok misafiri ağırlamanın gururunu yaşıyor.

Köy hakkında daha fazla bilgi için *www.polonezkoy.com* adresini ziyaret edin.

Bugünkü Polonezköy

Eskiden sakinlerinin Lehçe konuştuğu ve Türkçeyi ikinci dil olarak öğrendiği köyde çok şey değişmiş. Bugünlerde artık herkes Türkçe konuşuyor, Lehçeyi akıcı kullanabilenlerin sayısı ise kırkı geçmiyor. Eskiden sahip oldukları mülkleri kimseye satamazken bugün istediklerine satabiliyor olmaları gerçek Polonyalı nüfusun da azalmasına yol açmış. Son zamanlarda yapılan otel ve pansiyonlar maalesef köyün tarihsel ve kültürel özelliklerini yok sayan beton yapılar olarak göze çarpıyor. Polonezköy'ün simgesi olan doğal güzelliklerin, insanın doğaya gösterdiği saygıdan kaynaklandığının unutulması hüzün veriyor.

Kilise

Polonezköy'de görülecek sadece birkaç yer var; **Meryem Ana Kilisesi** de bunlardan biri. 1912 yılında yapılmış, **I. Dünya Savaşı** sırasında askeri karargah olarak kullanılmış, 1918 yılında ise restore edilerek tekrar dini ibadete açılmış. Ayinler cumartesi günleri saat 18:00'da. Bahçede 1869 yılında burada ölen ve gömülen şair **Adam Mickiewicz**'e (sy. 292) adanmış bir anıt var.

Zofia Rizi Anı Evi

Döneminin tipik Polonya köy evi mimarisinde yapılan Anı Evi, modernize edilmeden aynen korunmuş. Eski fotoğraflar ve kayıp bir yaşam tarzını bulabileceğiniz ev, pazarları ve resmi tatil günleri ziyarete açık. Yemyeşil bahçesiyle kendinizi doğanın ortasında hissettiren yapı aynı zamanda Polonya-Türkiye ilişkilerinde dostluğun simgesi ve resmi ziyaretlerin değişmez uğrağı.

NASIL GİDİLİR?

Polonezköy, İstanbul'da toplu taşıma araçlarının işlemediği ender yerlerden biri. Eğer Beykoz ya da Kavacık'tan taksi tutmak istemezseniz arabayla gitmek zorundasınız. Fatih Sultan Mehmet Köprüsü'nün Kavacık çıkışından 13 kilometre uzaklıkta. Riva'ya Beykoz'dan 137 numaralı otobüsle gidebilirsiniz.

NEREDE YENİR?

Leonardo Restaurant
Köyiçi Sokak No. 32, Polonezköy
Tel: 0216 432 30 82
www.leonardorestaurant.com
Büyük bahçesi ve yüzme havuzuyla bu 100 senelik ev, özellikle İstanbullular arasında pazar kahvaltıları için çok popüler. Uluslararası yemeklerin yanısıra bazı özel Polonya yemekleri de sunuluyor. Füme ve ızgara balık çeşitleri ile her çeşit et beğenilen yemekler arasında.

Leonardo Restaurant

Çavuşbaşı'nda Amerikan cheesecake'i

Gerçek Amerikan cheesecake'i tatmak isterseniz, Polonezköy yolundaki Maria Perdue'nun yerine uğrayın. Bir gün pazarda tanıştığı bir Karadenizli ailenin peşine takılıp eşi ve iki çocuğuyla buraya yerleşen Maria'nın dükkanı çöldeki vaha gibi.

Maria's Cheesecakes
Çiftlik Mahallesi, Cumhuriyet Caddesi No. 231/D
Çavuşbaşı, Beykoz
Tel: 0216 479 67 81
www.mariascheesecakes.net

NEREDE KALINIR?

Polka Country Hotel

Village Park Country Resort
İshaklı Köyü
Tel: 0216 434 59 31
www.villagepark.com.tr
Polonezköy'ün 6 kilometre dışında, büyük 25 odaya sahip, lüks bir konaklama yeri. K-9 köpek eğitim alanına da ev sahipliği yapıyor. Büyük bahçesinin içinden dere akıyor.

Polka Country Hotel
Cumhuriyet Yolu No. 36
Polonezköy
Tel: 0216 432 32 20
www.polkahotels.com
Taş ve ağaçtan yapılmış 20. yüzyıl çiftlik evi olan otelin 15 odası var. Köyün merkezinde yer alan otel, restoranı ve havuzuyla övgüyü hak ediyor.

Village Park Country Resort

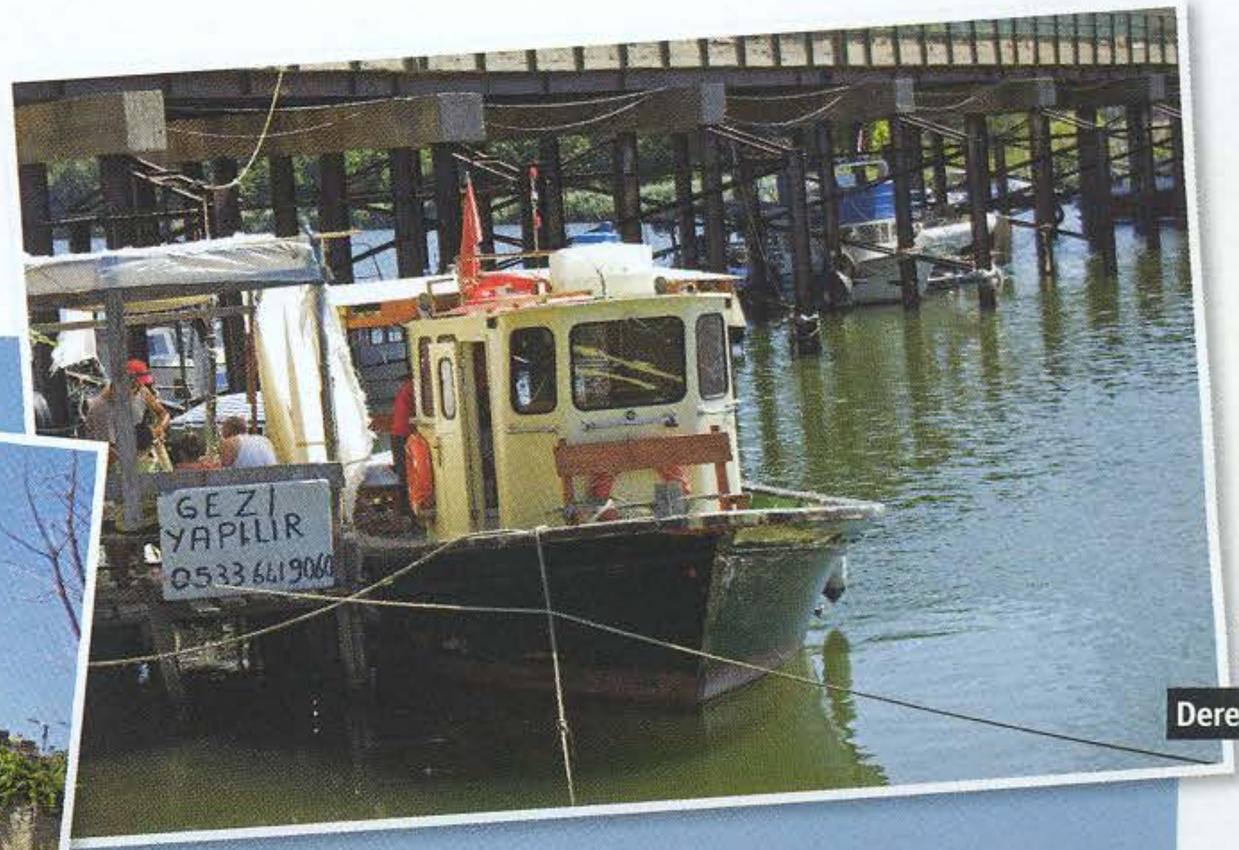

Saklıköy Country Otel

Saklıköy Country Otel
Bayramköprü Mevkii No. 6/A, İshaklı Köyü
Tel: 0216 434 55 22
www.saklikoy.com
Polonezköy'den 10 kilometre uzaktaki otelin şık dekore edilmiş 53 odası var. Doğaya gizlenmiş bir mücevher gibi olan tesiste biniciliğin de dahil olduğu çeşitli sporları yapma imkanı bulunuyor. Tüm odaların zarif İngiliz çiftlik evleri tarzında döşendiği tesiste odaların bir kısmı kerpiçten. Detaylara çok önem verilmiş. Konferans ve toplantı organizasyonları için popüler ve ideal bir yer. Biz çok sevdik.

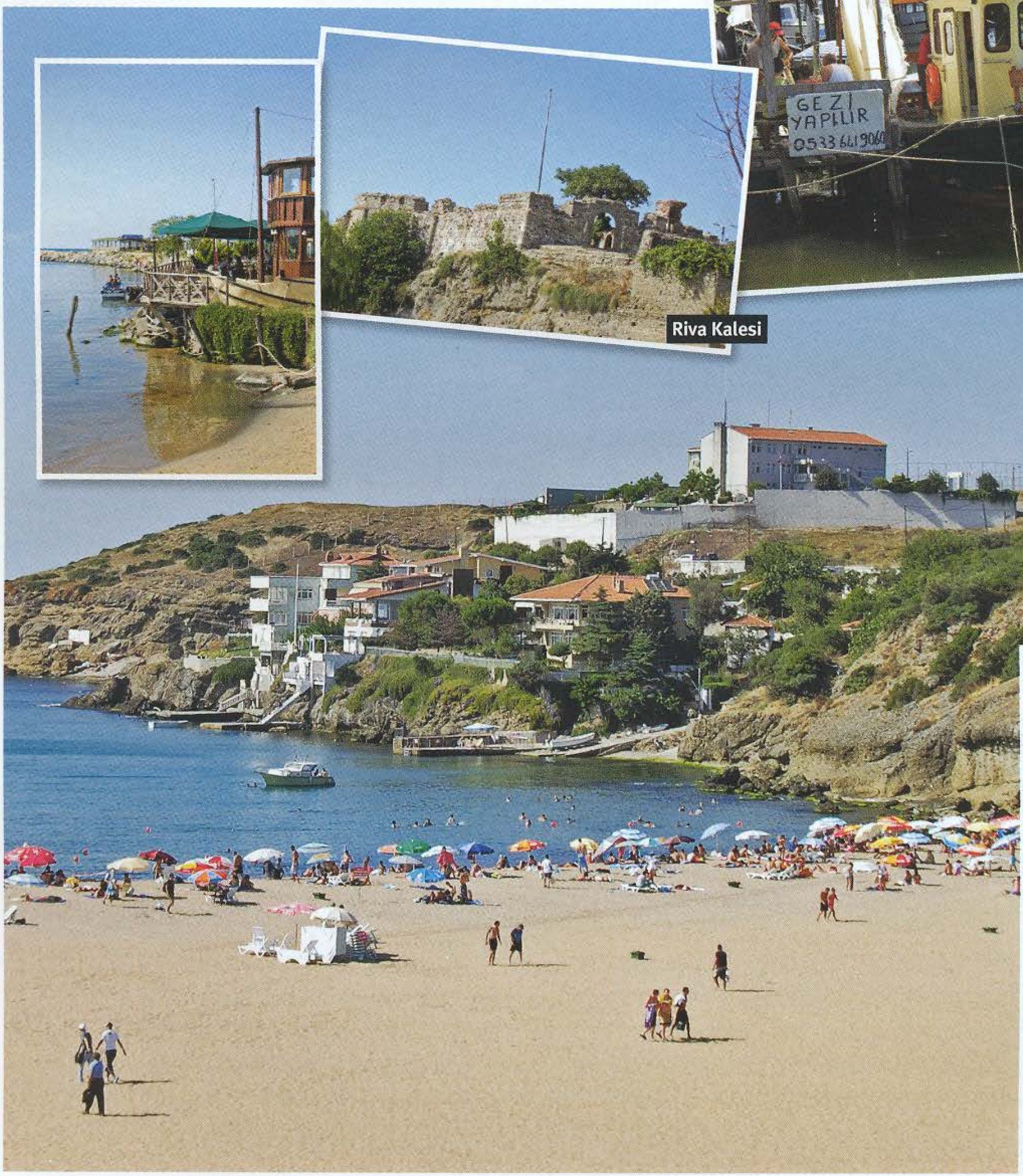
Riva

Riva, Anadolu Kavağı'nın doğusunda Riva Deresi'nin ağzında yer alıyor. Bir Ceneviz kalesinin kalıntıları ve güzel bir plaja sahip. FSM Köprüsü'nün Kavacık çıkışından 20 dakika sonra şehirden uzaklaşıp hoş bir ortamda bulabilirsiniz kendinizi.

Riva Kalesi

Dere

Yelken Balık Restaurant

Yelken Balık Restaurant
Denizciler Mahallesi No. 1, Riva
Tel: 0216 319 16 86
Dere kıyısındaki, beyaz örtülü, tertemiz restoranda lezzetli mezeler, balık kokoreç, midye dolması ve domates soslu levrek menuer var. Bizim restoranı sevmemizin en büyük sebeplerinden biri güler yüzlü sahibi Ayşegül Hanım'dı.

Nehirlerin Karadeniz'le Kucaklaştığı Yer

Ağva

İstanbul'un en popüler haftasonu kaçış noktalarından biri olan Yeşilçay, ya da halk arasında bilinen adıyla Ağva, bir yanına Karadeniz'i diğer yanına da nazlı nazlı akan Göksu ve Yeşilçay nehirlerini alıp büyük şehre fiziksel olarak çok yakın ama zihinsel olarak bir o kadar uzak olmanın ayrıcalığını sunuyor size. Nehrin etrafındaki oteller hedeflediğiniz sükuneti bulmanıza yardımcı olacak.

Ağva'da neler yapılır? Aslına bakarsanız yapacak çok fazla şey yok ama insanların buraya geliş nedeni de bu; nehir kıyısına sıralanmış oteller yeşil bahçeleri ve şımartan şezlonglarıyla şiirsel bir huzur ortamı yaratıyor. **Göksu Nehri,** ihtiyacınız olan bu avereliği yakalamanız için fonda mükemmel bir dekor oluşturuyor. Bazı otellere ulaşmakta kullanılan iptidai bir teleferik ya da makaralarla yönlendirilen bir salla nehri geçmek ise bu sakinlik içinde yakalayabileceğiniz bir eğlence olabilir. Otellerin çoğunda nehirde gezmek için kullanabileceğiniz kanolar ya da pedallı gezinti tekneleri bulabilirsiniz, arzu eden gruplar için ise tekne gezileri düzenleniyor. Küçük bir kumsal da bulabileceğiniz Ağva'da sadece dinlenmekle yetinmeyen misafirlere yöredeki çağlayanları ve bir zamanlar Romalılar'dan kaçan Hıristiyanlar'ın saklandığı mağaraları gezmeleri önerilebilir. Bölge, ormanlık yapısıyla özellikle sonbaharda ziyaretçilerine rüya gibi bir manzara sunuyor.

Konaklamaların genellikle yarım pansiyon olduğu Ağva'da, otellerin dışında yemek yiyebileceğiniz birkaç lokanta da var. Otellerin çoğu misafirleri için perşembe ya da cumadan başlayıp pazara kadar devam eden haftasonu seçenekleri sunmayı tercih ediyor.

Aqua

Latince "su" anlamına gelen "aqua" kelimesinin günümüze değişerek "Ağva" olarak geldiği rivayet ediliyor. Bölge, yer adlarının Türkçeleştirilmesi kapsamında "Yeşilçay" olarak isimlendirilmiş.

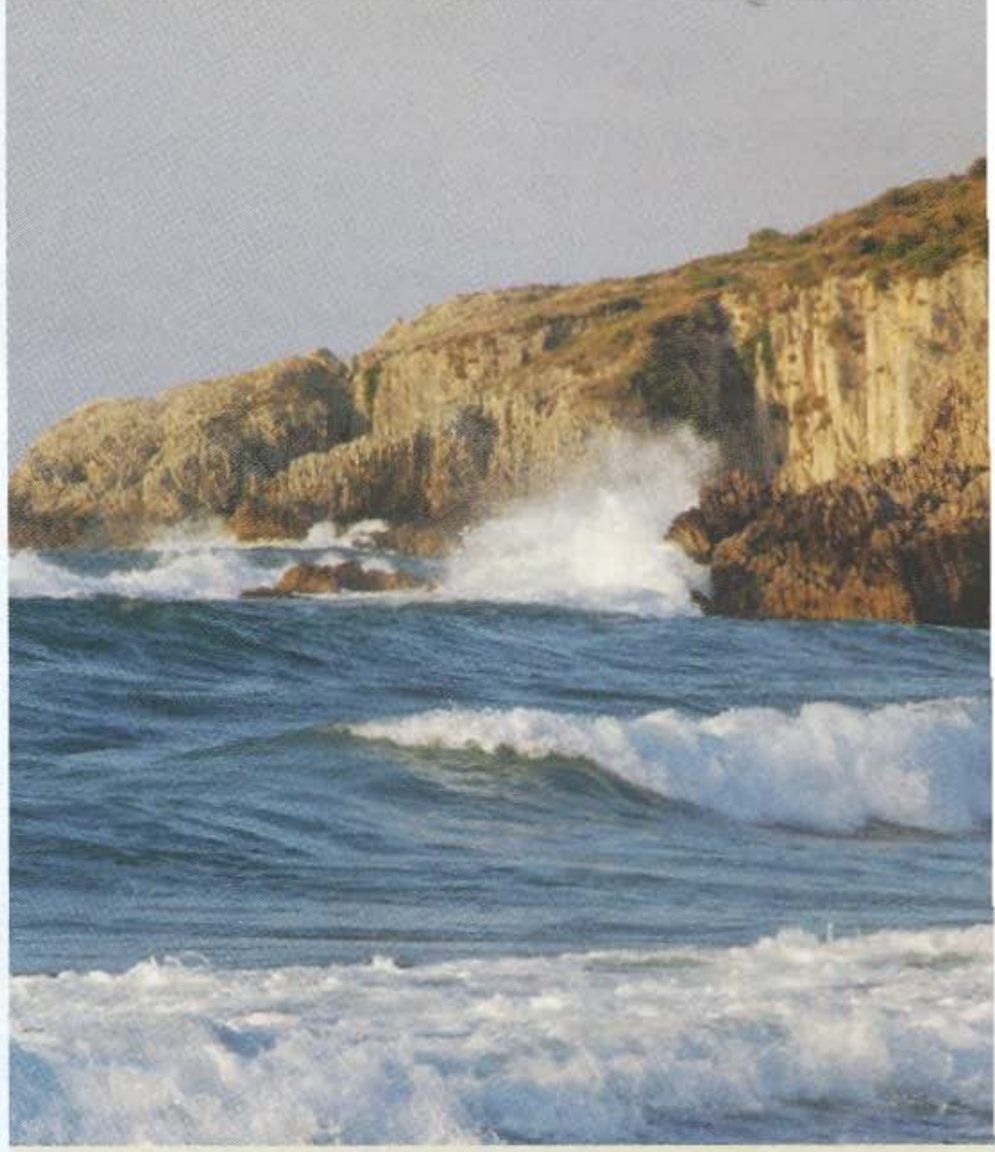

Gelinkaya

Kilimli Koyu

Ağva'dan beş kilometre uzaklıktaki Kilimli Koyu'nu ziyaret edin, insanı çarpan güzellikteki doğal kaya oluşumları size de ilginç gelecek. İçlerinde en güzeli küçük bir koy olan **Gelinkaya**. Rivayete göre, evlenmelerine izin verilmeyen iki sevgili burada sonsuza kadar beraber olmak için taşa dönüşmüş. Kilimli Lokantası koya hakim manzarasıyla meze, balık ya da ızgara çeşitleri bulabileceğiniz bir mekan.

İpucu: En iyi yerlerin dolu olduğu ve fiyatların yükseldiği yaz aylarında özellikle hafta sonları Ağva'ya gitmekten kaçının.

Akçakese

Şile'den Ağva'ya giderken üç kilometre sonra Akçakese'ye varacaksınız. Kıyıdaki **Olimpos** tarzı ağaç evlerin bazılarında jakuzi bile bulmanız mümkün. Etrafındaki yapılaşma insana ürkütücü geliyor ama tek teselliniz buraya vardığınızda çirkin yapılaşmanın görülmüyor olması.

Woodyville Akçakese
Tel: 0216 727 70 10 / www.woody-ville.net
Ahşap evler ve ağaç evlerin yanısıra birkaç tane de klasik otel odası bulmanız mümkün.

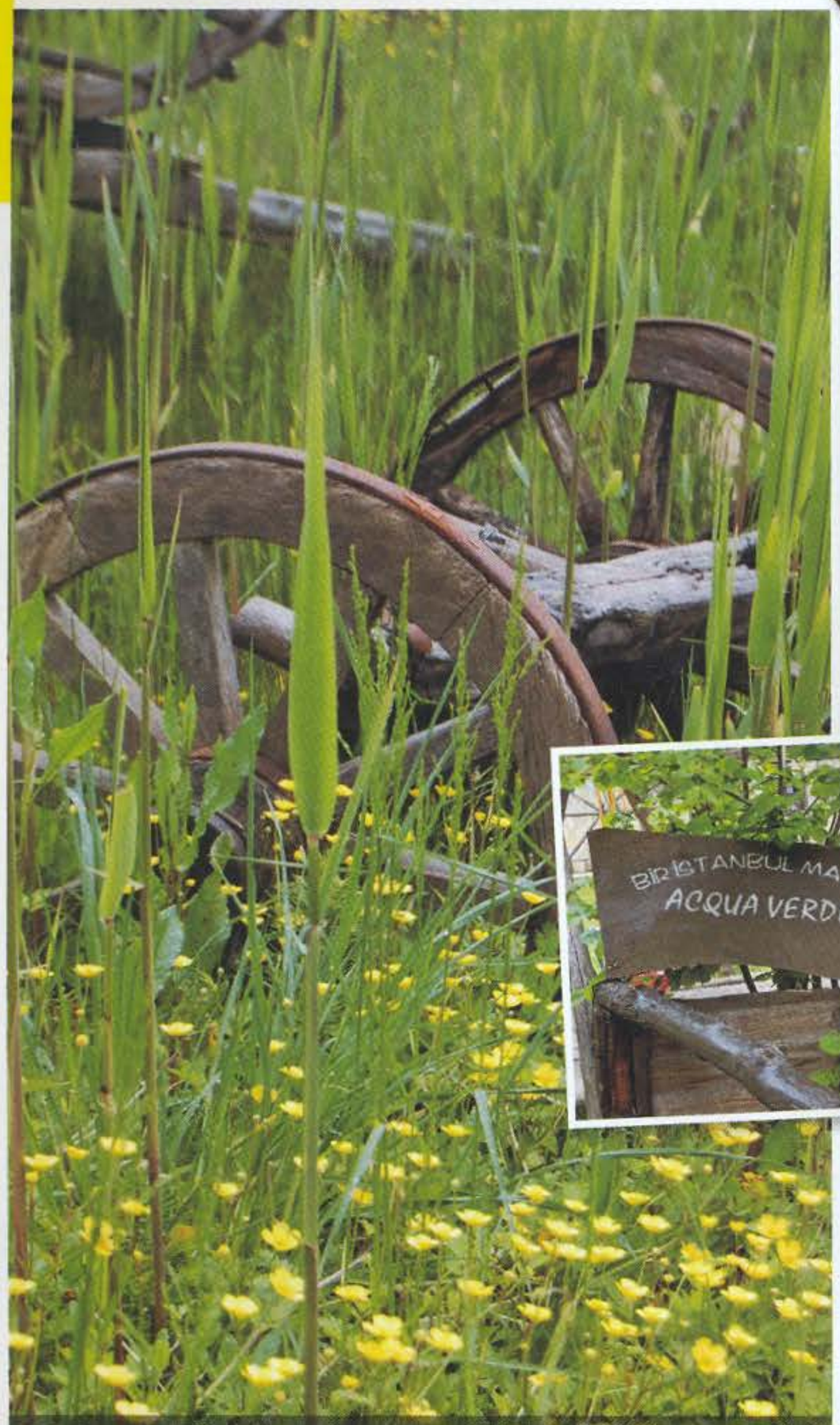
NASIL GİDİLİR?

Üsküdar'da Şemsi Paşa Camii'nin önünden kalkan 139A no'lu belediye otobüsünü ya da bazı özel otobüs şirketlerini kullanabilirsiniz. En iyisi İstanbul'un merkezinden 100 kilometre uzaktaki bu beldeye özel arabayla gitmek ve yoldaki sürpriz güzellikleri de keşfetmek. Önce Şile'yi geçiyorsunuz, bir kaç kilometre sonra yol ikiye ayrılıyor. Soldaki sahilden gidiyor. Sağdaki virajlı ve beş kilometre uzun olan ise ormanın içinden. Birinden gidip diğerinden de dönebilirsiniz. İstanbul'a **Melen** Çayı'ndan su getiren boru hattı yol üzerindeki doğal güzelliği olumsuz etkilemiş.

NEREDE KALINIR?

Ağva'da Göksu Nehri boyunca kalınacak yerler arasında bizim tercihlerimiz Tranquilla, Piccolo Mondo ve Acqua Verde. Paradise sıradan bir işletme ama kendine has bir havası var. Otellerin hepsinde odalar çok küçük, bu yüzden iki gün yeterli geliyor!

Acqua Verde

Tel: 0216 721 71 43 / www.acquaverde.com.tr

Sallarla ulaşılabileceğiniz, 19 küçük odası, altı bungalovu ve bahçesinde havuzu olan geniş bir mekan. Restoranında Göksu Nehri'nin manzarası eşliğinde yemeğinizi yiyebilir ya da geniş barında şöminenin önündeki yastıklarda içkinizi yudumlayabilirsiniz.

Paradise Motel

Tel: 0216 721 85 77 / www.paradise-motel.com

Teleferikle ulaşılan mekan 17 ahşap bungalovdan oluşuyor ve eski hippi tarzının iyi örneklerinden. Bahçesinde havuzu olan bu tesiste nehir manzarası eşliğinde restoran ve barın keyfini sürebilirsiniz.

Piccolo Mondo

Tel: 0216 721 73 79
www.piccolomondohotel.com

20 odalı bu sevimli otele arabayla ulaşmak mümkün.

Riverside Otel

Tel: 0216 721 71 36
www.riverside.com.tr
Sallarla ulaşabileceğiniz ve ailecek gidebileceğiniz bir otel. Havuzu, caz barı ve çocuk oyun alanları mevcut.

Riverside Otel

Yeşilçay Tatil Köyü

Tel: 0216 721 73 48
www.yesilcay.com.tr
Bahçeyle çevrelenmiş 39 ahşap ev ve güzel nehir manzaralı restoranıyla misafirlerini şımartmaya hazır bir mekan.

Tranquilla

Tranquilla

Tel: 0216 721 73 77
www.tranquilla.com.tr
Kütükevler, esnek yemek saati uygulaması, bahçedeki şöminenin etrafında yastık keyfi ve nehir manzarası gevşeyip dinlenmenize yardımcı olacak.

Ağva'da plaj tarafındaki işletmeler

Günay Otel

Tel: 0216 721 77 22
www.gunayhotel.com

Liman Otel

Tel: 0216 721 72 97

20.yüzyıl başında yapılan Sirakyan evleri sahilde yer alıyor.

Bir Sürgün Adası

Kınalıada

İstanbul'a en yakın ada olan Kınalı'ya eski çağlarda Proti (İlk) denilmiş. Toprağının kızıla çalan rengi de Türkçe adını belirlemiş. Teşrifiye Tepesi'ndeki radyo antenleri doğal güzelliğinin bir kısmını çalsa da, son yıllardaki çirkin betonlaşmadan nasibini fazlasıyla alsa da o hala zamana meydan okuyor, gezilmeye değer güzelliklerini inatla koruyor.

Kınalıada sahili

1,5 kilometrekarelik alanıyla Prens Adaları'nın en küçüklerinden biri olan Kınalıada, aynı zamanda en fazla imarlaşmış olanlarından. **Çınar Tepesi** (115 m.), **Teşrifiye Tepesi** (110 m.) ve **Manastır Tepesi** (93 m.) olmak üzere üç tepeden oluşan Kınalı'da ne fayton var ne de araba... Aslına bakarsanız ihtiyaç da yok; çünkü adayı bir uçtan bir uca katetmek sadece 25-30 dakika sürüyor. Çocuklu ziyaretçiler için bu açıdan çok uygun ama her yere yürüyerek ya da bisikletle gitmek zorundasınız, unutmayın! Kınalı'da sahile adım atar atmaz trafiğin olmamasından kaynaklanan sessizlik ve huzura hayran oluyorsunuz. Kimileri için eğlencesi az, küçük bir yer olan ada bakmasını bilen gözler için deniz ve güneşin yanı sıra rengarenk çiçekler, upuzun bir sahil, martılardan oluşan bir tablo çiziyor. Kınalı'nın havası bile bir başka temiz, bir başka çiçek kokuyor. Adada görülmesi gereken evler var. Biri iskelenin tam karşısındaki ikiz **Sirakyan Evleri**, bir diğeri de Kınalıada ile özdeşleşmiş edebiyatçımız Fazıl Ahmet Aykaç'ın (1884-1967) adını taşıyan sokakta bulunan ve çok başarılı bir restorasyon geçiren **Taş Köşkü**.

NASIL GİDİLİR?

Kabataş, Kadıköy ve Bostancı'dan düzenli olarak vapur seferleri *(www.ido.com.tr)* var ancak hafta sonları ve okul tatillerinde çok kalabalık olduğunu unutmayın. Caminin yanından bisiklet kiralanabilir.

NEREDE YENİR?

Bahar
Çarşı Caddesi
Tel: 0216 381 4141
Bahar 1973'ten beri, iskelenin hemen karşısındaki mekanında tost çeşitlerinden pastaya, dondurmaya kadar çok çeşitli seçenekler sunuyor. Spesiyalitesi ise brownie benzeri bir tatlı olan meşeroz.

Mimoza Restoran
Çarşı Caddesi No. 8
Tel: 0216 381 52 67
Rakı ve balık servisi olan küçük ve keyifli bir meyhane.

Eğer mevsiminde gelmişseniz Yücel'in dondurmasının tadına bakın. Eski usullerle ve gerçek meyveden yapılan dondurma, külahta gül şekli verilerek sunuyor. *Eller havada* bir eğlence için de Nefi'yi tercih edebilirsiniz.

Hristos Metamorphosis Manastırı

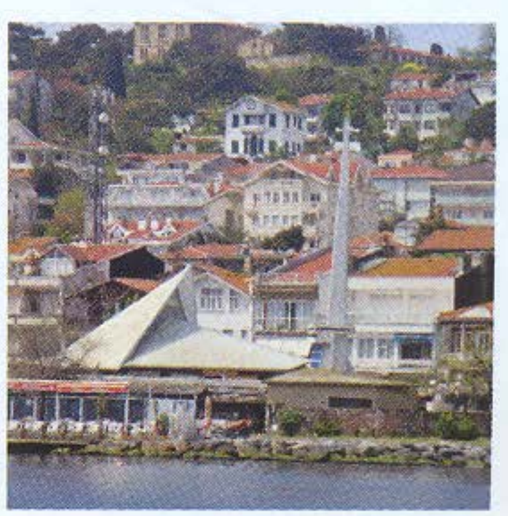
Bir zamanlar üç manastırı olan adada, günümüze sadece Hristos Metamorphosis Manastırı ulaşabilmiş. 820 yılında Aya İrini Kilisesi'nde meydana gelen bir çatışmada öldürülen İmparator **V. Leo** bu manastıra gömülmüş. **Romanos Diogenes** hayatının sonuna kadar burada hapis yatmış. Hristos Metamorphosis Manastırı, XX. yüzyılda, bir süre bir yetimhaneye, **I. Dünya Savaşı** sırasında askeri bir karargaha ve 1917 **Rus Devrimi** sırasında da Beyaz Ruslara ev sahipliği yapmış. Yüksek bir tepeye kurulmuş manastıra ulaşmak için yaklaşık 15 dakika yokuş çıkmanız gerekecek ama hem göreceğiniz manzara hem de manastırın kendisi buna değer... Ziyaretiniz 6 Ağustos tarihine denk gelirse yemek ziyafeti, müzik ve danstan oluşan bir şenliğe rastlarsınız. Bu şenlik, tanımadığınız insanlarla halay çekip, aynı sofrayı paylaşmanın mutluğunu yaşatırken, kaybettiğimiz hoşgörü ve paylaşma gibi değerlerimizi hatırlatıp hüzün de verebilir. Hristo Metamorphosis Manastın'nın olduğu tepeyi aşıp aşağı inerseniz **Ayazma Plajı**'na ulaşırsınız.

Gümüş çerçeveli ikonlarıyla ünlü Genissa Panagia Theotokou Kilisesi 1886'da yapılmış. Adadaki Ermeni Kilisesi, beyaz badanalı Surp Krikor Lusavoriç 1988'de restore edilmiş, arkasında bir Ermeni mezarlığı var.

İmparatorluk Sürgünleri

Yüzyıllar boyunca ada Bizans imparatorlarının gözden düşenleri sürgüne gönderdiği bir yer olmuş. Sürgüne gönderilenlerin arasında en meşhuru, **Alparslan**'ın 1071'de **Malazgirt**'te yendiği ve gönderildiği adada gözlerine mil çekilerek cezalandırılan **Romanos Diogenes**. IX. yüzyılda, **I. Nicephoros** asi **Ermeni Generali Bardanes**'ı Kınalıada'ya sürgüne göndermiş. Kısa bir süre sonra **V. Leo** devrik imparator **I.Michael Rangabe**'yi eşi ve çocuklarıyla beraber sürmüş. Eşi ve kızları rahibe, kendisi ve oğulları da rahip olmuş eski imparatorun... İki oğlundan biri olan **Niketas, İgnatios** adını almış ve daha sonra patrik seçilmiş. **Romanos I Lecapenos** da 10. yüzyılda iki oğlu **Stephen** ve **Konstantin** tarafından adaya sürülmüş. Aynı yüzyılda, aşığıyla bir olup kocasını öldürmeyi planladığı gerekçesiyle **II. Nicephoros Phocas**'ın eşi **Theophano** da Kınalıada'ya gönderilenler listesine katılmış.

Kınalıada Camii

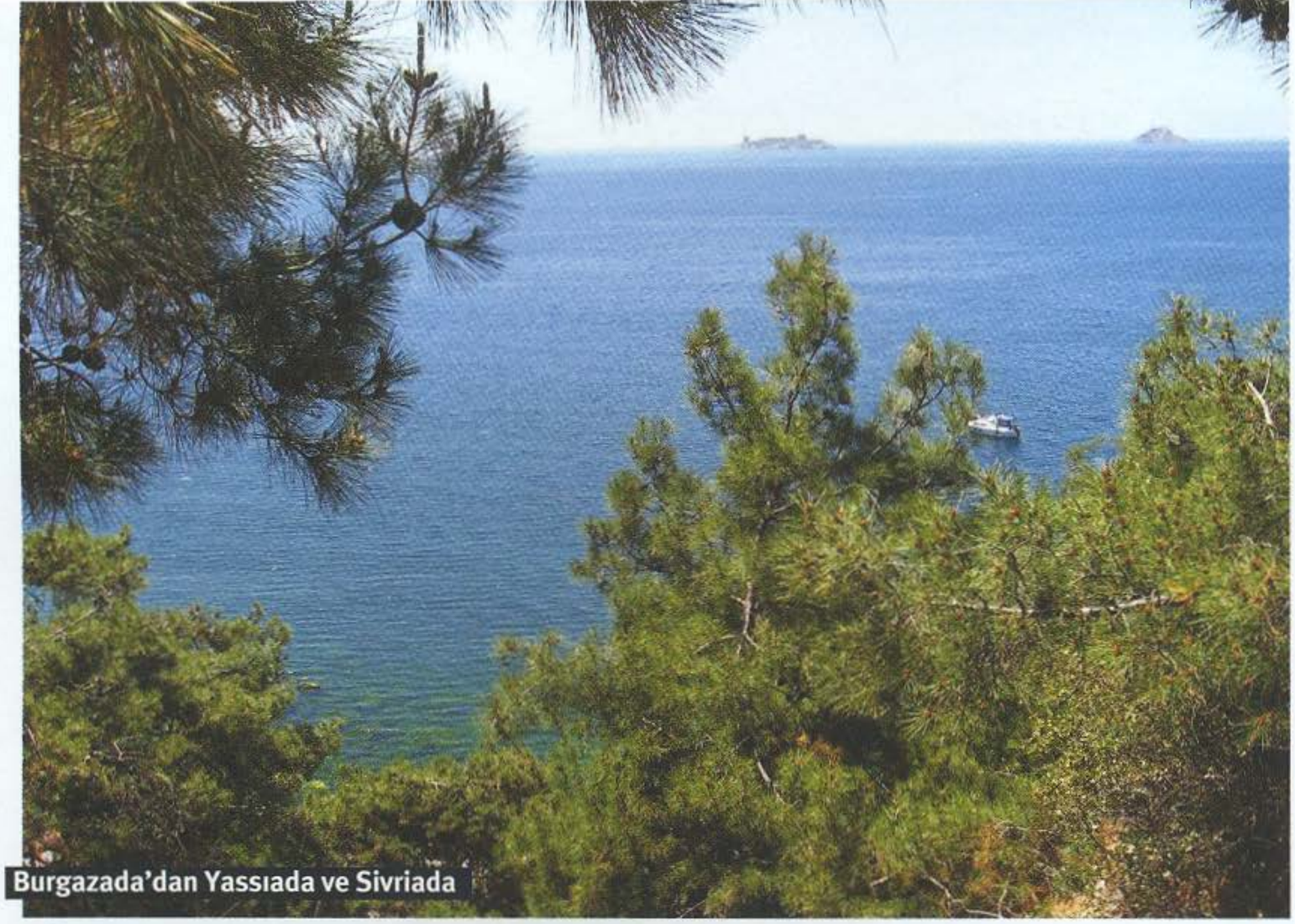
Mimari zarafetten yoksun camilerin inşa edildiği bir dönemde, 1964'te, **Turhan Uyaroğlu** ve **Başar Acarlı** isimli mimarlar üçgen minaresi ve değişik dış yapısı ile bir yatı anımsatan ve kullanılan malzemeler açısından da dikkat çekici olan bir cami tasarlamışlar. Bu küçük ama güzel caminin bakıma ihtiyacı olduğunu belirtmek lazım.

Martının Sırtından Günbatımı

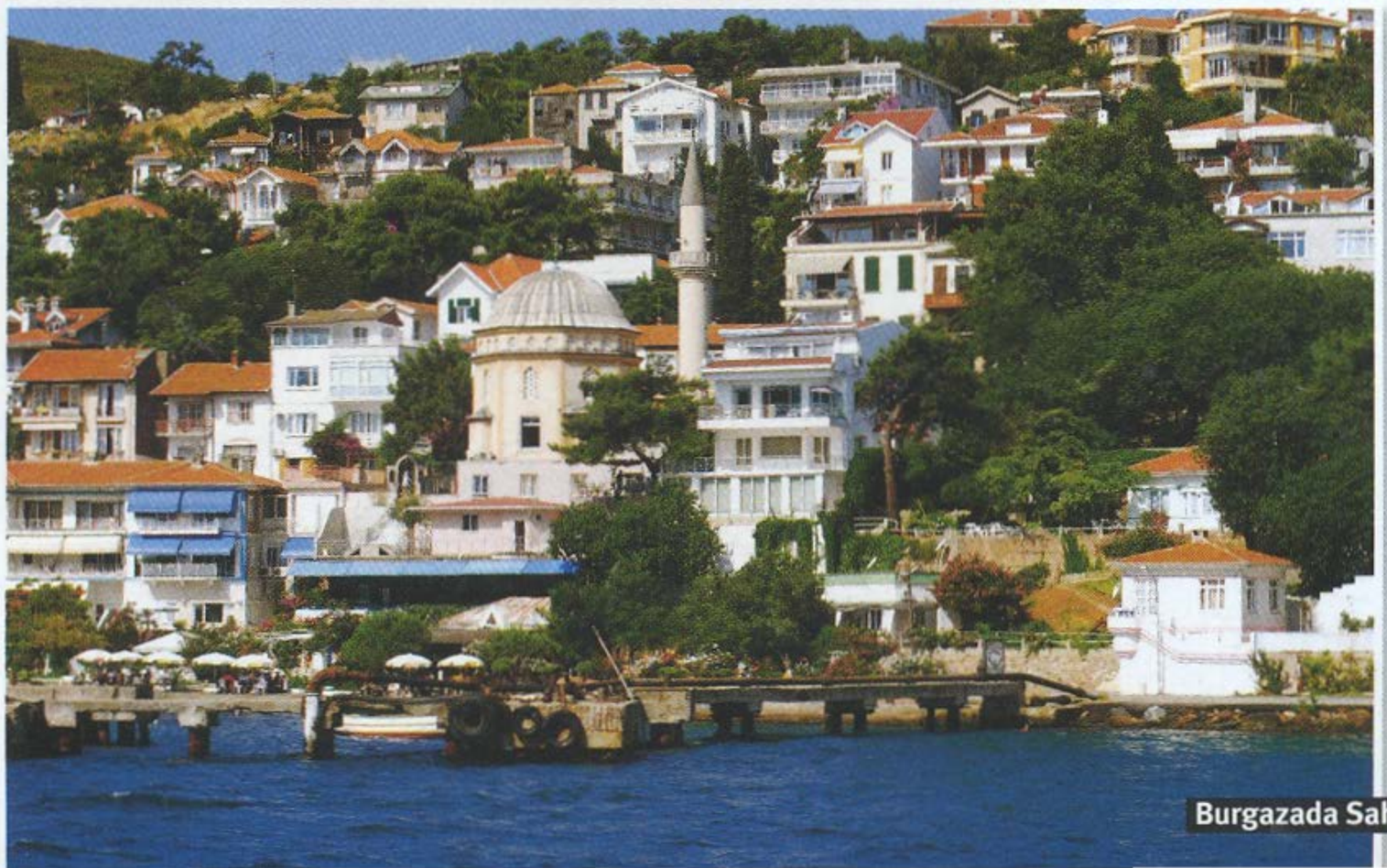
Burgazada

Eski çağlarda bir dönem Antigoni, bir dönem de Panormos (Güvenli Liman) adı verilen Burgazada, Prens Adaları'nın üçüncü büyük adası. Diğerlerine oranla daha sessiz olan Burgaz'da balıkçılarla sohbet etmeyi unutmayın, yaşam felsefeniz değişebilir!

Burgazada'dan Yassıada ve Sivriada

2,5 kilometrelik bir yüzölçümüne sahip olan Burgaz, taşıma araçlarına ihtiyaç duymayacağınız kadar küçük. Faytonlarla uzaktaki restoranlara gidebilir ya da ada turu yapabilirsiniz. Türkler adayı fethettikten sonra **Yunanca**'da "**kule**" anlamına gelen "**Pyrgos**"u **Burgaz** yapmışlar. *Pyrgos* adının, bir zamanlar **Bayraktepe**'deki (170 metre) gözetleme kulesine ithafen verildiği tahminler arasında. XVII. yüzyıl seyyahı **Evliya Çelebi** tarafından tasvir edilen tepe 1794 senesinde **İtalyan gezgin Cosimo Comidas** tarafından resmedilmiş. Tepe aynı zamanda **Hristos Tepesi** (**İsa Tepesi**) olarak da biliniyor. 1950'li yıllarda nüfusun çoğunluğunu oluşturan Rum balıkçılar sayısal üstünlüklerini yitireli yıllar olmuş. 2003'te çıkan yangında da adayı kaplayan çam ormanlarının büyük çoğunluğu yanmış ama ada yine de görülesi güzelliğini koruyor. Burgaz'ın en güzel evleri **Gezinti**, **Gönüllü** ve **Mehtap** sokaklarında sıralanmış. Yürüyüşünüz sırasında 600 yaşındaki çınar ağacını ziyaret etmeyi unutmayın. Burgaz'ın biraz ilerisinde görünen ada ise **Kaşık Adası** (sy.595).

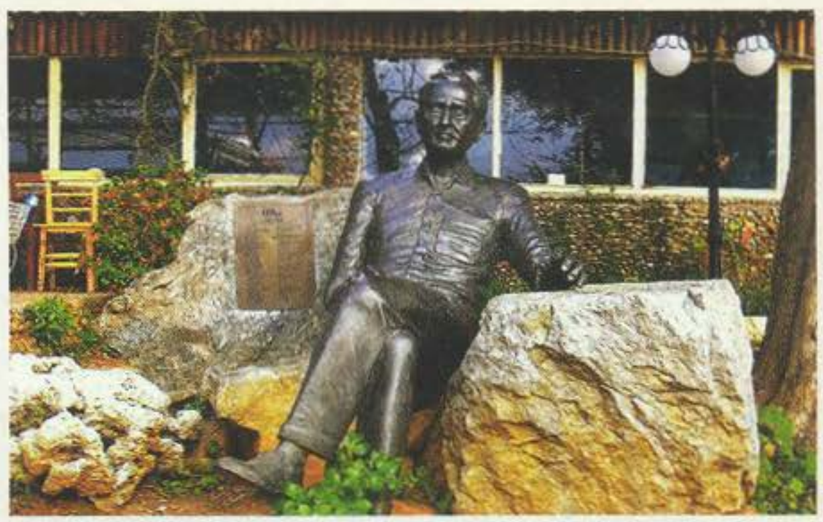

Burgazada Sahili

"Ada'nın tenha yollarında gezerken canım sıkılınca küçük değnekler yontmak için cebimde taşıdığım çakımı çıkardım. Kalemi yonttum. Yonttuktan sonra tuttum öptüm. Yazmasam deli olacaktım."

Sait FaikAbasıyanık

Sait Faik Müzesi

Spanudis Köşkü 1934'ten 1954 yılına kadar "**Adalı**" lakabıyla da anılan ünlü yazar Sait Faik Abasıyanık'a (1906-1954) ev sahipliği yapmış. Genellikle balıkçılar gibi sıradan insanları anlattığı kısa hikayeleriyle ünlü olan Sait Faik'in adını taşıyan müze (*Tel: 0216 381 21 32*) biz gittiğimizde bakım için kapalıydı. Sait Faik'in küçük bir büstünü iskelenin yanında görebilirsiniz.

Sait Faik Mü

Ioannes Prodromos (Aya Yani) Kilisesi

Kiliseler

Ioannes Prodromos (Aya Yani) Kilisesi: Vaftizci Yahya'ya adanmış ve bugünkü binası 1899 yılında inşa edilmiş. İlk kilise, **İmparator II. Michael** tarafından İkonoklazma muhalefeti yüzünden adaya sürgüne gönderilen **Aziz Methodios** tarafından 822 yılında inşa edilmiş. Methodios gerçekten çok acı çekmiş; 700 kez kırbaçlanmış, iki katille birlikte bir çukurun içine atılmış, üstelik biri ölünce cesedi geride kalanların yaşamını daha da kötüleştirmek için çukurda bırakılmış. İmparator 829'da ölünce oğlu **Theophilos,** Methodios'un şehre dönmesine izin vermiş. Ardından patrikliğe getirilen Methodios, kilise konseyini toplayıp ikonların onarılmasını sağlamış. Daha sonraları Theophilos'un eşi **İmparatoriçe Theodora** onun hapis yattığı yere bir kilise yaptırmış. Bu çukur şu anki kilisenin narteksinin (cemaatin toplanma yeri) altında bulunuyor. 846 yılında ölen Methodios, bugün **Fatih Camii'nin** (sy. 115) bulunduğu yerdeki **On İki Havariler Kilisesi'ne** gömülmüş. 1999 senesindeki depremde hasar gören kilise restorasyondan geçmiş. Bina bugün Burgazada'da yaşayan, sayısı çok azalmış Rumların kullandığı cemaat kilisesi. Her sene 29 Ağustos'ta Rumlar, **Aya Yani Yortusu'nu** kutlamak için kilisede toplanıyorlar.

Bizans döneminden kalma Metamorphosis Kilisesi kalıntıları

Sankt Georg Kilisesi: 1938 senesinde, Galata'daki **Avusturya** Lisesi'nde okuyan Katolikler tarafından yaptırılmış olan kilise, yaz tatiline adaya gelen Katoliklerin ibadet etmesine olanak sağlamış.

Rum Mezarlığı adanın tepesinde bulunuyor.

Manastırlar

Burgaz'da XIX. yüzyılda yapılmış iki manastır bulunuyor. Rum Ortodoks **Ayios Yeoryios (Aya Yorgi) Garipi Kilisesi**'nin tarihi muhtemelen Bizans dönemine uzanmasına rağmen kilise ile ilgili ilk referansları XVII. yüzyıl kayıtlarında görüyoruz. Bu manastırın Yunanistan **Kalavryta**'daki **Megalo Spelaoi Manastırı** ile de bağlantısı var; 1859 yılında eklenen öğrenci yurdunun bu manastırdan gelen bir keşiş tarafından yaptırıldığı biliniyor. Manastıra neden "Garipi" dendiği hakkında ise rivayet muhtelif. Kimilerine göre Arapça **"Garip" "Fakir"** kelimesinden geliyor, kimileri de bahçedeki kuyudan dolayı olduğunu söylüyor. Bu manastır 1917 **Bolşevik Devrimi**'nden kaçan **Beyaz Ruslara** ev sahipliği de yapmış. Bizans yapılarından ilham alan kilisenin tarihi 1897'ye uzanıyor. İçeri girdiğinizde **sizi Aya Yorgi** ile **İsa'nın Doğumu**'nu müjdeleyen freskler karşılıyor. Kilisede ayrıca çok güzel bir **ikonostasion** de var. Bina 1999 depreminde çok zarar görmüş ama 2005'te restore edilmiş. Ziyaretçilerini saat 10.00-16.00 arasında kabul ediyor.

Metamorphosis (Hz. İsa'nın Değişim ya da Başkalaşımı) Manastırı, büyük ihtimalle, IX. ve XI. yüzyıllar arasında bir zamanda İsa Tepesi'nde eski bir Yunan tapınağının yerine kurulmuş. Bugünkü XIX. yüzyıl kilisesi Bizans zamanında, çok ince işçilikle yapılmış, oyma sütun başları ve duvarlarla çevrilmiş. Kilise 6 Ağustos'taki Metamorphosis (Metamorfoz) Yortusu'nu kutlamak için buraya gelenlerle doluyor.

İkonoklastlar İkonodüllere Karşı

VIII. ve IX. yüzyıllarda Bizans İmparatorluğu kiliselerde, ikonların (dini tasvirler) veya azizlerin heykellerinin bulunmasının dinen kabul edilip edilmeyeceği konusundaki anlaşmazlık yüzünden ikiye bölünmüş. İkonoklazmın (**put kırıcı**) ilk dönemi 730 yılından 787 yılına kadar sürmüş ve **İkinci İznik Konseyi**'nde ikonlar lehine karar verilmesiyle son bulmuş. Anlaşmazlık 814'te yeniden ortaya çıkmış ve şiddet **İkonoklast İmparator Theophilos**'un 842'deki ölümüne kadar sürmüş. İkonodül (**ikon sever**) karısı **Theodora** ikonlara dini müesseselerin kapılarını yeniden aralamış.

NEREDE YENİR?

Barba Yani
Yeni Yalı Sok. No.10 /Tel: 0216 381 19 99
www.burgazadabarbayani.com
Karides böreği ile ünlü bu meyhanede sakız likörünü de deneyin.

Barba Yani

Kalpazankaya Restaurant
Tel: 0216 381 15 04 /www.kalpazankaya.com
Bu balık restoranı leziz yemeklerinden hiç ödün vermeden 1959'dan beri hizmet veriyor. Muhteşem manzarası ve huzurlu ortam ise diğer artıları. Sahibine göre "olağanüstü soğuklar olmadıkça" bütün yıl açık. Adını, bir zamanlar kurnaz Bizanslıların sahte para yaptığı rivayet edilen önündeki kayadan alıyor. Spesiyalitesi ise tandır kebap.

Kalpazankaya Restaurant

Halki'den Heybeli'ye

Heybeliada

894

Eski adıyla Halki, Prens Adaları'nın ikinci büyük adası. Heybeliada'da 5.500 kişi yaşıyor. Büyükada'da gördüğünüz pek çok özelliği burada da bulacaksınız; çamlarla kaplı tepeler, eski güzel ahşap evler ve araç trafiğinin olmadığı keyifli sokaklar... Heybeli'de, adanın çevresini faytonla dolaşabilirsiniz. Manzaranın tadına varmak için ulaşım aracı olarak bisikleti, daha da iyisi yürümeyi seçebilirsiniz.

"Heybeli gezinti yapmak için ideal bir büyüklüğe sahip. Acele etmek ihtiyacını hissedeceğiniz ya da strese gireceğiniz bir yer değil burası. Adalılar sadece vapura yetişmek için adımlarını hızlandırıyorlar."

M. A. Whitten, An Island in Istanbul: At Home on Heybeliada,, 2006

Antik çağlardaki Yunan filozofu **Aristoteles,** Halki'de o zamanlarda bakır bulunduğunu ve adanın Yunanca *bakır* anlamına gelen adının buradan kaynaklandığını söyler. Bakır madeni çok uzun zamandır kapalı. Ada şimdiki ismini heybeye benzeyen şeklinden almış. Burada daha fazla **tepe** olmasına rağmen **tepelerden** hiçbiri Büyükada'dakiler kadar yüksek değil; **Ümit Tepesi** (85 m.), **Değirmen Tepesi** (136 m.), **Köy Tepesi** (128 m.) ve **Baltacıoğlu Tepesi** (98 m.).

XVI. yüzyılda ada İstanbul'daki vebadan kaçmak isteyen zengin Hıristiyanların sığınma noktasıymış. XX. yüzyıl başlarında yangınlar ve depremlerden çok çekmiş. 1924'te **Yeşil Burnu**'nda açılan yeni sanatoryum adanın geleceğini etkilemiş. Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk başbakanı ve ikinci cumhurbaşkanı **İsmet İnönü** sanatoryumda bir süre kalmış,

İsmet İnönü

Ahmet Rasim

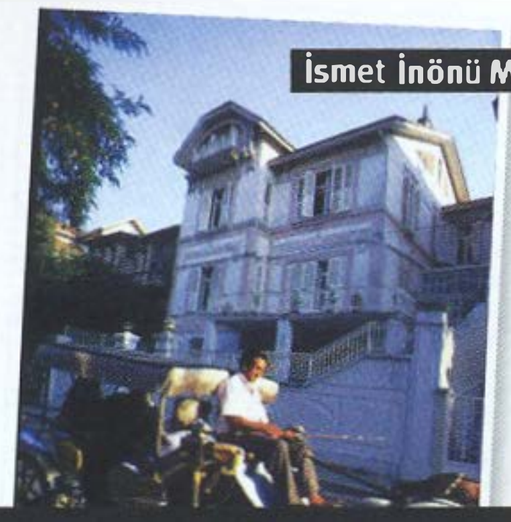
Hüseyin Rahmi Gürpınar

ondan sonra da adayla bağlarını hiç koparmamış. Bu bağ adanın nüfusunun artmasına katkıda bulunmuş. Sanatoryum 2006'da kapandı. Ada geçmişte Rum Ortodoks rahipleri yetiştiren okuluyla da ünlü. İskelenin yakınındaki kıyı şeridinin bir kısmı Deniz Kuvvetleri Komutanlığı'nın denetiminde olduğu için ne yazık ki ziyaretçilere kapalı.

Gene de tadını çıkarabileceğiniz bir sahil yolu var. Hem yazar ve politikacı **Hüseyin Rahmi Gürpınar** (1864-1944) hem de gazeteci, yazar ve tarihçi **Ahmed Rasim** (1865-1932) burada yaşamışlar. Her ikisinin de bir zamanlar oturduğu evler hala duruyor, gezi rotanıza ekleyebilirsiniz. Adadaki spor kulübü eski Rum İlkokulu'nun yerinde bulunuyor.

İsmet İnönü Müzesi

Heybeli'nin en sadık yaz ziyaretçilerinden biri de İsmet İnönü'ydü (1884-1973). Ünlü çivileme atlamalarını burada yapan İnönü, ailesiyle beraber, şimdilerde müze olarak açılan Refah Şehitler Caddesi'ndeki **Mavromatakis Köşkü**'nde kalırdı.

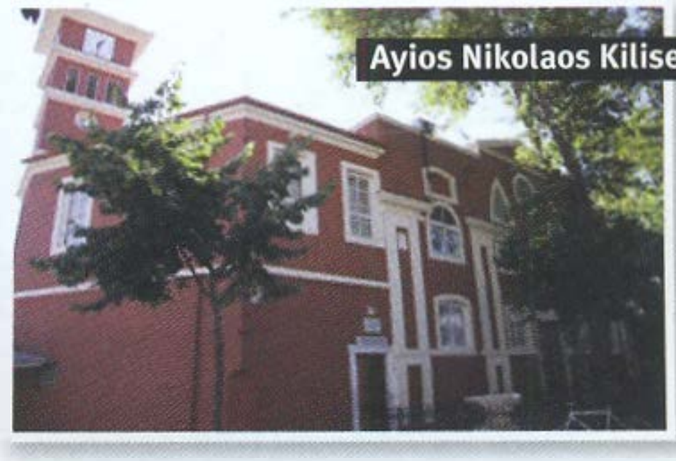

İsmet İnönü Müzesi

Karanlığın oğlu

Cyril Lucaris

Bir papanın birisini "Karanlığın oğlu ve cehennemin sporcusu" diye nitelemesi için sizce ne olması lazım? **Cyril Lucaris** (1572-1638) tam altı kez **Fener Patriği**, bir kez de **Mısır İskenderiye Patriği** olmuş ilginç bir kişilik. Kalvanistlerden etkilenip İnanç Deklarasyonunu yazıncaya dek Beyoğlu'ndaki **Hollanda Şapeli**'nde Protestanlık üzerine çalışmalarını sürdürmüş. Tutucu Rum Ortodoksların, sultana casus diye ihbar ettikleri Lucaris idam edilmiş ve cesedi Boğaz'a atılmış. Ancak daha sonra Boğaz'dan çıkartılıp Heybeli'ye gömülmüş.

İbadet Yerleri

Ayios Nikolaos Kilisesi

Canlı renkleriyle hemen dikkat çeken **Ayios Nikolaos Kilisesi** daha eski bir Bizans kilisesinin yerine 1857 yılında inşa edilmiş. 1894'teki depremde büyük hasar gören ve restore edilen kilisenin çanı Rusya'dan getirtilmiş. Bahçesinde **Ayia Paraskevi**'ye adanan şifalı su kaynağı olan **Ayios Nikolaos Kilisesi**, yazları Ermeniler ve Süryaniler tarafından da kullanılıyor. Hemen yakınlarda bir cami ve sinagoğun bulunması farklı dinlerden gelen ada halkının biraradaki yaşantısının en güzel kanıtı. **Ayios Yeoryios tou Kremnou Manastırı** muhtemelen 1583-84 yılları arasında yapılmış ve veba salgını sırasında İstanbul'dan gelen Rumların barınağı olmuş. Kudüs Patriği I. Nikodemos'un 1910'da buraya gömülmesi nedeniyle Kudüs'le aralarında bir bağ oluşmuş.

Tarihi 1868'e uzanan Çam Limanı'ndaki **Ayios Spyridon Manastırı**, ilk olarak küçük bir şapel olarak yapılmış. 1894'teki depremden sonra yeniden yapılan manastır birkaç restorasyon daha geçirmiş ancak şu anda bir harabe durumunda.

Ruhban Okulu (Ayia Triada Manastırı)

Patrik I. Photius

Heybeli'nin manastırlarının tarihi biraz belirsiz, ancak Ayia Triada (Kutsal Üçleme) Manastırı'nın ilk olarak IX. yüzyılda Ümit Tepesi'nde inşa edildiği sanılıyor. Samatya'daki **Studius Manastırı**'nın (sy. 188) **Baş Rahibi Theodore, İmparator V. Leo** tarafından İkonoklazmaya (sy. 583) muhalefetten adaya sürgün edildiği zaman manastırı yaptırmış. Bununla beraber, 820 senesinde bir suikaste kurban giden imparatorun eşiyle çocukları da Heybeli'ye sürülmüş. Etme bulma dünyası. Kutsal Üçleme, kendisi de buraya iki kez sürülmüş olan **Patrik I. Photios** tarafından restore edilmiş. Patrik 890 yılında öldüğünde manastıra gömülmüş. Daha sonra aziz ilan edilen patrik, buradaki okulun koruyucusu haline gelmiş. 1453'te manastır yıkılmış, 1550 senesinde **III. Metrophanes**'in patrik olmasına kadar da yeniden yapılmamış. III. Metrophanes, sadece yapılan çalışmalan denetlemekle kalmamış, manastıra 300'den fazla da kitap bağışlamış. Bu kitaplardan bazıları Fener'deki kütüphaneye taşınmış ya da kaybolmuş.

Ruhban Okulu'nun girişi.

Finansal sıkıntı döneminden sonra, Kutsal Üçlü, kendisini **"Üçüncü Roma"** sıfatıyla Bizans'ın devamı olarak gören **Rus Çarı Deli Petro**'dan (1672-1725) ihtiyaç duyduğu ilgiyi görmüş. 1773 senesinde yeniden inşa edilmiş, ancak 1821'deki Yunanistan'ın uluslaşma sürecinde büyük hasar görmüş. 1844'te burada kurulan Halki İlahiyat Okulu 1894 depreminde yıkılmış. Külliye tekrar mimar **Pericles Photiades** tarafından 1896'da yapılmış ve erkekler için papazlık eğitimi veren bir ilahiyat okulu görevini üstlenmiş. Kütüphanesi ve Ortodoks dünyasının değişik köşelerinden gelen öğrencileriyle tanınan okul 1971'de kapatıldı ama okulun yeniden açılmasıyla ilgili görüşmeler hala sürüyor.

Deniz Lisesi

İlk olarak 1773'te burada kurulan ama daha sonra Kasımpaşa'ya taşınan lise, XIX. yüzyıl ortalarında tekrar Heybeli'ye dönmüş. Türkiye Cumhuriyeti'nin doğumuyla **Deniz Harp Okulu** olarak adlandırılmış. Okul, 1985'te Tuzla'daki geniş kampüsüne taşındı. O tarihten itibaren burası deniz lisesi olarak kullanılıyor. **Atatürk** buraya özel yatı **Savarona** (sy. 375) ile gelmiş. Aralarında son **İran Şahı Rıza Pehlevi, Yugoslavya Devlet Başkanı Mareşal Tito** ve **Pakistan Başbakanı Zülfikar Ali Butto**'nun da bulunduğu pek çok devlet adamı okulu ziyaret etmiş. Heybeli'nin barındırdığı mücevherlerin en önemlilerinden biri **Panayia Kamariotissa Kilisesi (Kemerlerin Meryemi)** ama ziyaretçiler tarafından görülemiyor, çünkü deniz lisesinin sınırları içinde kalıyor. İçindeki dini objeler ise Ruhban Okulu'na ve patrikhaneye taşınmış. Panaghia Kamariotissa Kilisesi aynı isimdeki manastırın bir parçasıymış ve İstanbul'un 1453'teki fethinden önce yapılmış son Bizans kilisesiymiş. Bir diğer özelliği ise Fener'deki **Moğolların Meryemi Kilisesi** (sy. 234) ile birlikte dört yapraklı yonca modelinde inşa edilen İstanbul'daki ikinci kilise olması. Burada gömülü altı Rum Ortodoks patriği arasında, **Sultan IV. Murad** tarafından 1638 senesinde idam edilene kadar patriklik görevini tam altı kez üstlenmiş olan **Cyril Lucaris** de var. 1828'deki Türk-Rus Savaşı boyunca birçok Rus savaş esiri burada tutulmuş. Bu esirlerden ölen 300 kadarı için Aşıklar Yolu'nda bir anıt yapılmış. 1923'teki **Türk-Rum Mübadelesi** sırasında, Anadolu'dan gelen çok sayıda Rum çocuk manastırın yanındaki yetimhanede barındırılmış. Zeminde ayrıca Kraliçe **I. Elizabeth**'in Osmanlı İmparatorluğu'na gönderdiği ikinci elçi olan ve 1597'de ölen **Edward Barton** gömülü. (Mezartaşı daha sonra Selimiye Kışlası'nın (sy. 494) yanındaki Kırım Mezarlığı'na taşınmış).

NASIL GİDİLİR?

Kabataş, Kadıköy ve Bostancı'dan feribot ve deniz otobüsü seferleri var (*www.ido.com.tr*). Hafta sonları ve tatil günleri adanın kalabalık olabileceğini unutmayın.

NE YAPILIR?

Adada fayton turu atın. Büyük tur bütün adayı gezdirirken küçük tur sadece iskele civarını gezdiriyor. İskelenin oradaki merdivenlerden en tepeye çıkın, parka geldiğinizde sağdaki yolu takip edin. Hoş bir manzara eşliğinde aşağıya ineceksiniz. İskelenin sağından Değirmen Burnu'na doğru da yürüyebilirsiniz. O takdirde orman yolunu takip edip geri dönün.

NEREDE YENİR?

Mavi Restaurant
Yalı Caddesi Tel: 0216-351 01 28
www.mavirestaurant.net
Balık lokantasında aynı zamanda çeşitli zeytinyağlı yemekleri de bulabilirsiniz.

NEREDE KALINIR?

Halki Prenset Pansiyon
Tel: 216-351 00 39
www.halkiprenset.com
Sade döşenmiş odaları ve yüksek fiiyatları olan pansiyon adanın tam ortasında yeralıyor.

Merit Halki Palace
Tel: 0216-351 00 25
www.halkipalacehotel.com
45 odalı otele, 1852-1862 yıllarında inşa edilmiş olan zarif bir bina ev sahipliği yapıyor. Burası orijinal olarak Rum Ticaret Okulu öğrencilerinin aileleri için inşa edilmiş. 1991'de bina yanmış. Mevcut otel binanın yeniden yapılmış hali.

Merit Halki Palace

Troçki'nin Sığınağı

Büyükada

835

Tarihi adı Prinkipo olan Büyükada, Prens Adaları içinde en büyük olanı. Çam ağaçları, erguvanlar, zarif ahşap evler ve trafikten arınmış olmanın huzuru ile İstanbul'dan apayrı bir dünya...Ne zaman giderseniz gidin, ayrı bir güzelliğin sizi karşılayacağı Büyükada'da fayton turu yapabilir, deniz kıyısındaki restoranlarda balığın tadını çıkarabilir, tüm sorunları arkanızda bırakıp sadece adayla bütünleşmeyi deneyebilirsiniz.

Prens Adaları'nın tacındaki mücevher olan Büyükada'da iki tepe var. Aralarında vadi olan **İsa Tepesi** (164 m.) ve **Yüce Tepe** (202 m.) sahille çevrelenmiş. Tüm ada topu topu 4.3 kilometre uzunluğunda ve 1.3 kilometre genişliğinde, dolayısıyla adayı yürüyerek veya bisikletle gezmek mümkün. Bununla beraber, çoğunluk faytonları tercih ediyor. Adayı uzun ya da kısa turla dolaşıp nostaljik bir gezi yapıyorlar.

VI. yüzyılda İmparator **II. Justin** (565-78) muhtemelen Maden denilen bölgede kadınlar manastırı inşa ettirmiş. Bu manastır VIII. yüzyıl sonlarında, iktidar uğruna kendi öz oğlunu bile kör edebilecek hırsa sahip **İmparatoriçe İrene** (752-803) tarafından genişletilmiş. Ardından, dikbaşlı veya sakıncalı görülen insanların buraya ya da adalardaki başka manastırlara sürgün edilmesi geleneği başlamış. Son gönüllü sürgünse bir başka İrene olmuş. Kocası **İmparator III. Alexius** 1118'de ölünce Büyükada'ya yerleşmiş.

Adanın, XV. yüzyılda Osmanlıların şehirde ele geçirdiği son yer olduğu düşünülüyor. 1846'ya kadar vapur seferlerinin olmadığı Büyükada, daha sonraları keyfine düşkünler tarafından keşfedilmiş. Yaz sıcaklarından kaçış noktası olmuş. 1909'da **Jön Türkler, Sultan II. Abdülhamid**'i darbeyle devirmişler ve adamlarının çoğunu adaya sürmüşler. 1929'da Rus devrimci **Leon Troçki** de buraya gönderilmiş, ondan sonrakiler ise şehirden kaçıp stressiz bir yaşamı bulmaya çalışan gönüllü sürgünler olmuş.

Büyükada palmiye, çam ve çınar ağaçlarıyla büyüleyici bir güzelliğe sahip, ama ne yazık ki çirkin yapılaşma ve çöp gibi tanıdık problemlerden de nasibini almış. Deniz kıyısındaki yarım kalmış binalar hala manzarayı bozuyor.

Şeytan İmparatoriçe

İmparatoriçe İrene

Atina'da soylu bir ailenin kızı olarak doğan imparatoriçe **İrene, IV. Leo** (775-780) ile evlenmiş. Kocasının ölümü üzerine oğulları **VI. Konstantin** henüz 10 yaşında olmasına rağmen tahta geçmiş. Perdenin arkasından imparatorluğu yöneten, İrene İkonoklastik (sy. 583) dönemde ortadan kaldırılan ikonları kiliselere yerleştirmekten sorumluymuş. 20 yaşına geldiğinde Konstantin gücü annesinin elinden almış ve ona olması gerektiği yeri hatırlatmış. İmparatoriçenin yeniden yönetime dönmesi ise sadece iki yılını almış. 797'de İrene oğlu Konstantin'i kör ettirip Büyükada'daki manastıra sürgüne göndermiş. İki yıl sonra Konstantin adada ölmüş. İrene Bizans'ı tek başına yöneten ilk kadın olmuş ve iktidarı tam beş yıl sürmüş. 802'de tahttan indirilmiş. Önce Büyükada'ya sonra da öldüğü Midilli Adası'na sürülmüş. Naaşı Büyükada'ya getirilmiş ve oğlunun yanına gömülmüş.

Sürgünde Devrim - Troçki ve Büyükada

1929 yılında Lev Troçki Rusya'dan Büyükada'ya sürgün edilmiş. Çankaya Caddesi'ndeki **İliasko (İzzet Paşa) Köşkü**'nde **"Rus Devrim Tarihi"** üzerine çalışmalarını sürdürmüş. Troçki'nin kaldığı bu köşkün aslında **Konstantinos İliasko** adındaki bir bankere ait olması tam bir ironi. Bankerden sonra bu köşkte Abdülhamid'in gizli polis örgütünün şefi oturmuş. Troçki adada sürekli bir suikast kuşkusuyla yaşayarak 1933'e kadar kalmış. 1940 senesinde Meksika'nın başkentinde bir buz kıracağı ile öldürülmüş.

1929-1933 yılları arasında Troçki'nin Büyükada'da yaşadığı ev.

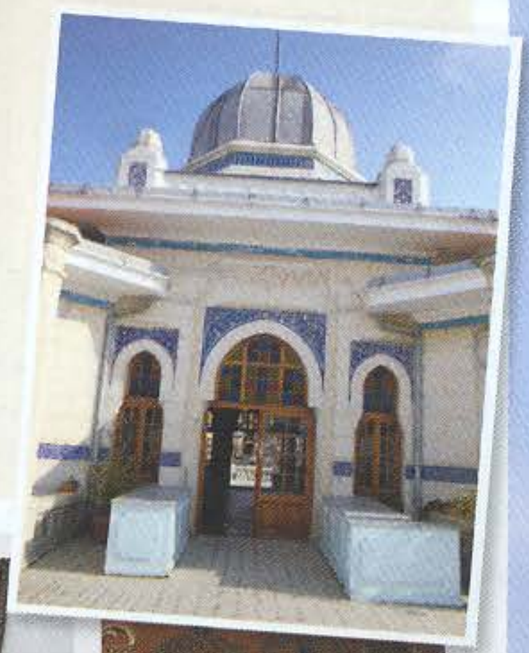
"Sakinliğin ve unutulmuşluğun adası"
Prinkipo'ya Veda, Lev Troçki, 1933

İskele Binası

Büyükada'ya gelen vapurlar 1899 yılında **1. Ulusal Mimari** tarzında **Mihran Azaryan** tarafından tasarlanan iki katlı bir iskeleye yanaşıyor. İskele, Haydarpaşa Garı'nın önündeki iskelenin de çinilerini yapmış olan Kütahyalı üstad **Hacı Hafız Mehmet Emin Efendi**'nin çinileriyle dekore edilmiş.

Bina adadaki ilk sinema dahil olmak üzere değişik amaçlarla kullanılmış. Üst katındaki güzel manzaralı teras şu anda kafe konumunda.

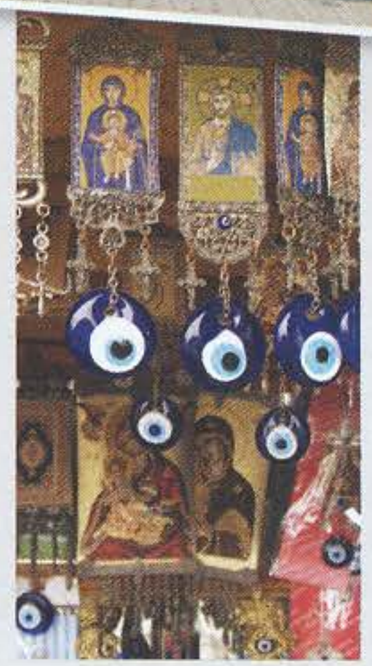
Diğer İbadet Yerleri

Bir zamanlar Büyükada'da Rum nüfus çok fazlaydı. Ana yerleşim bölgesindeki iki Rum Ortodoks kilisesini bugün de görebilirsiniz. **Panayia (Meryem Ana) Kilisesi** 1735 yılında adanın başka bir yerinde yapılmış ve şu anki yerine 1793'de taşınmış, XIX. yüzyıl sonunda ise baştan başa yenilenmiş. Bugün sahip olduğu en etkileyici öğe mimberi. İkinci kilise Rum mimar **Fistikos Kalfa** tarafından 1856-1860 yılları arasında inşa edilip adanın koruyucu azizi **Demetrius**'a adanmış ve tüm adalar için piskoposluk merkezi olan kilise. Üçüncü bina, Fransisken **San Pasifico Kilisesi**'nin yapım tarihi ise 1866. İtalyan sanatçı **Giovanni Battista** tarafından yapılan ve azizler **Pacifico, Ignatius** ile **Sophia**'yı Prens Adaları'nın üzerinde uçarken gösteren tablo bu kilisede görülebilir. Sade bir tarza sahip **Ermeni Katolik Surp Astvazazin Verapohum Kilisesi** de aynı tarihlerde yapılmış.

Büyükada'daki en güzel cami olan **Hamidiye, Sultan II. Abdülhamid** döneminde 1892-1893 yıllarında yapılmış. Adada ayrıca 1903'te inşa edilmiş bir sinagog da var.

Aya Yorgi Kilisesi ziyaret eden Müslümanlar.

Ermeni Katolik Surp Astvazazin Verapohum Kilisesi

Manastırlar

Büyükada'da görmekten keyif alacağınız yerler var. Bunların arasında iki tepenin üzerinde yer alan manastırlar da bulunuyor. Yüce Tepe'deki **Aya Yorgi Koudonas Manastırı (Çanların Aya Yorgi'si)** muhtemelen 963 senesinde **İmparator II. Nicephoros Phocas** (963-969) zamanında yapılmış. Ama kayıtlarda manastıra ilk olarak XII. yüzyılda rastlanıyor. 1625 yılına dayanan bir hikayede bir çobanın yeraltından gelen çan sesi duyduğu ve yeri kazınca eski bir **Aya Yorgi** ikonu bulduğu anlatılıyor. İkonun şehre 1204'de gelen Haçlıları gören rahipler tarafından gömüldüğü sanılıyor. Orijinal ikon **Fener Patrikhanesi**'nde (sy. 232) muhafaza ediliyor, burada sadece kopyası sergileniyor.

Günümüzdeki manastır, 1752 ile 1909 arasında yapılmış yarım düzine kilise ve şapelden oluşuyor ve üç seviyeye yayılmış. İçlerinden birinde mucize beklentisi ile akıl hastalarını bağladıkları zincir de görülebilir. Her sene **23 Nisan**'da **Aya Yorgi Günü**'nde insanlar burayı ziyaret ediyor. Ziyaretçilerin bir kısmını Rumlar oluşturmasına rağmen Hıristiyan olmayanlar da geliyor. Dileklerinin gerçekleşmesi için kimileri çıplak ayakla yürüyor. Bazıları da ağaçlara kağıt ve plastik parçaları bağlıyorlar, ip makaralarını dallara sardırarak tepeye çıkıyorlar.

İsa Tepesi'ndeki **Sotiros Christou (Kurtarıcı İsa) Manastırı** Bizans döneminde yapılmış. Rum Patrikhanesi'nin XVI. yüzyıl sonunda restore ettirdiği manastır, Osmanlı döneminde Rum tüccarlar ve bir Fener soylusunun katkılarıyla ayakta kalmış. XIX. yüzyıl boyunca birçok patrik bu manastırda yaşamış. Bugün, orijinal binalardan sadece ikonastasisin olduğu bina, iki katlı güney kanadı ve dış binaların bazıları kalmış.

Üçüncü manastır adanın doğu tarafında, sahile yakın olan **Aya Nikola Manastırı.** Hakkında en eski referansı XVII. yüzyılda gördüğümüz manastır 1852'de tamamen yanmış. Gördüğünüz bina 1860'da, narteksi ise 1873'de yapılmış.

Yetim Kalmış Rum Yetimhanesi

İsa Tepesi'nin yamacında, **Japonya, Nara'daki Todalji Tapınağı**'ndan sonra dünyada ikinci, Avrupa'da da en büyük ahşap yapı olan altı katlı bir bina var. Orijinal olarak 1898'de bir Fransız şirketi tarafından otel ve kumarhane olarak yaptırılmış ve **Alexandre Vallaury** tarafından tasarlanmış. **Sultan II. Abdülhamid** izin vermeyince, 1902 yılında zengin bir Rum bankerin dul eşi tarafından satın alınıp bir yetimhane olarak kullanılması şartıyla patrikhaneye bağışlanmış. Padişah yetimhaneye bağış yapmakla kalmamış, vergiden de muaf tutmuş. Yetimhane 1903'de açılmış ve 1964'e kadar bu işlevini sürdürmüş, sadece **I. Dünya Savaşı**'nda **Kuleli Askeri Lisesi** (sy. 523) bir süreliğine buraya taşınmış. Devletle patrikhane arasında süren ve yılan hikayesine dönen dava dolayısıyla bina yıkılmak üzereydi. 2010 sonunda mahkeme sonuçlandı ve doğru bir kararla bina patrikhaneye iade edildi.

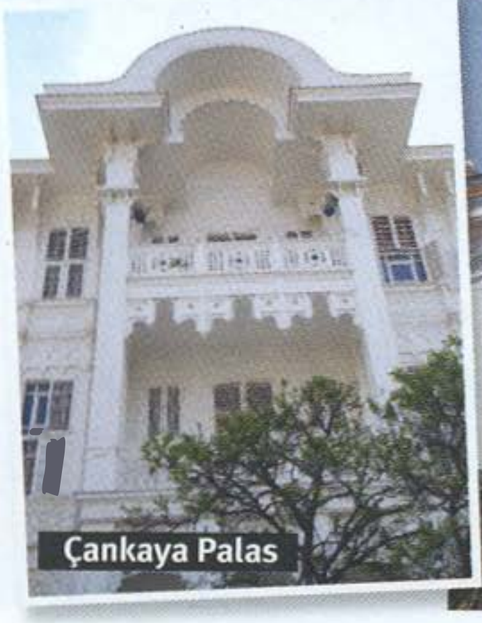

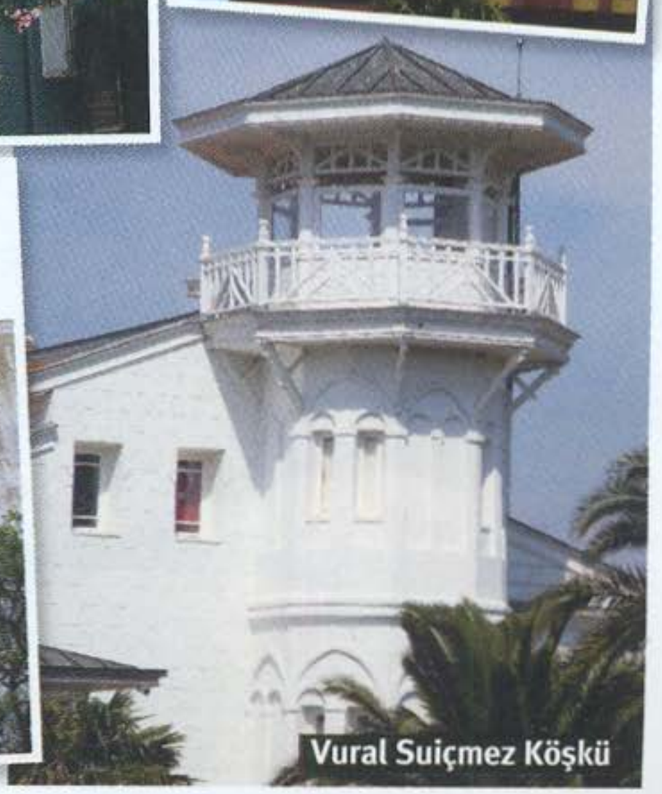

Evler ve Köşkler

Büyükada'daki muhteşem köşklerden biri Çankaya Caddesi'ndeki yeni restore edilmiş olan **Con Paşa Köşkü**, **Aşil Politis** tarafından adalara vapur seferlerini başlatan **Con Paşa** yani **Trasivolos Yannaros** için 1880'de yapılmış. Con Paşa Köşkü'nün aksine, diğer bazı köşkler Avrupa'dan kopyalanmış. Örneğin Kadıyoran Caddesi 3 numaradaki **Yelkencizade Köşkü**, mimar Josef **Maria Olbrich**'in **Viyana**'daki bir bina için yaptığı plana göre inşa edilmiş.

Bir diğer harika köşk Çankaya Caddesi 21 numaradaki **Fabiato Köşkü**, 1878'de yapılıp 1998'de unutulmaz işlere imza atan **Çelik Gülersoy** (sy. 034) tarafından restore ettirilmiş. Yazları konserlerin düzenlendiği hoş bir bahçesi olan bina bir kültür merkezine dönüştürülmüş. Yakınlarda 31 numarada bulunan, gözetleme kuleli ve kırmızı tuğlalı **Mizzi Köşkü**, 1894-1895 yıllarında **Raimondo d'Aronco** tarafından avukat **Giovanni Mizzi** için yapılmış. Bina **Art Nouveau** tarzına yakınken, balkon detayları ve lambaları tamamen **Jugendstil** tarzını yansıtıyor. Biraz ileride, 44 numaradaki **Adalar Kaymakamlığı** bir zamanlar **Hacopulo Köşkü** olan binada yer alıyor. Ön yüzeydeki boyaları dökülmüş olsa da, tavandaki freskler hala duruyor.

Büyükada'da kim kimdir?

Adanın diğer ünlü sakinleri ya da ziyaretçileri arasında Şehbal Sokağı'ndaki Vatikan Büyükelçiliği köşkünde 1930'lu yıllarda **Papalık İstanbul** elçisiyken kalan **Angelo Guiseppe Roncalli**, ya da **Papa** olduktan sonraki adıyla **XXII. John** da var. Eserleri **İstanbul Modern**'de (sy. 377) sergilenen, **Ürdün Emiri** Zeid'in eşi, ressam **Fahrelnisa Zeid** ile Bodrum ve mavi yolculuğu popüler hale getiren **Halikarnas Balıkçısı Cevat Şakir Kabaağaçlı** da var. Şakir Paşa sülalesinden gelen Fahrelnisa Zeyd ve Kabaağaçlı Şehbal Sokağı'ndaki **Rosolato Köşkil**'nde kalmışlar.

Büyükada Anadolu Kulübü

23 Nisan Caddesi'nde, **Prinkipo İngiliz Yat Kulübü** için 1906 senesinde yapılan bu zarif bina, **Cumhurbaşkanı İnönü, İran Şahı** ve Romen diktatör **Nikolay Çavuşesku** gibi pek çok ünlü kişiyi ağırlamış. **Atatürk** de burada kalmış ve odası olduğu gibi muhafaza ediliyor. Kulüp üyelere ve misafirlerine açık.

Türkiye'nin En Güzel Caddesi

Çankaya Caddesi'nde XIX. ve XX. yüzyıllarda yapılmış, çoğu bakımlı bahçelerde yer alan evler sıralanıyor. Ülkede bundan daha güzel bir cadde var mı, bilinmez...

NASIL GİDİLİR?

Kabataş, Kadıköy ve Bostancı'dan düzenli olarak gemi ve tekne seferleri var (www.ido.com.tr). Hafta sonları ve okulların tatil olduğu zamanlarda çok dolu olabileceğini unutmayın.

NE YAPILIR?

Adayı faytonla dolaşın. Vapur iskelesinden 50 metre kadar düz yürüyüp saat kulesinden sola döndüğünüzde faytonları bulacaksınız. Büyük tur, bütün adayı gezdiriyor, 75 dakika kadar sürüyor ve fiyatı 50 TL; küçük tur ise sadece adanın **Aya Yorgi**'ye kadar olan kısmını gezdiriyor, fiyatı ise 40 TL. Bisiklet kiralayıp kendi istediğiniz gibi bir gezi yapabilirsiniz. Kiralık bisikletleri yine saat kulesinin yanında bulabilirsiniz. Yüzmek için **Yörük Ali Plajı**'na ya da **Büyükada Spor Kulübü**'ne gidin.

Café Turing

NEREDE YENİR?

Café Turing
Vapur bilet ofisinin üstündeki küçük kafenin terasından Marmara Denizi'nin manzarasını seyredebilir, sizi şehre geri götürecek vapuru beklerken dekoratif detayları inceleyebilirsiniz.

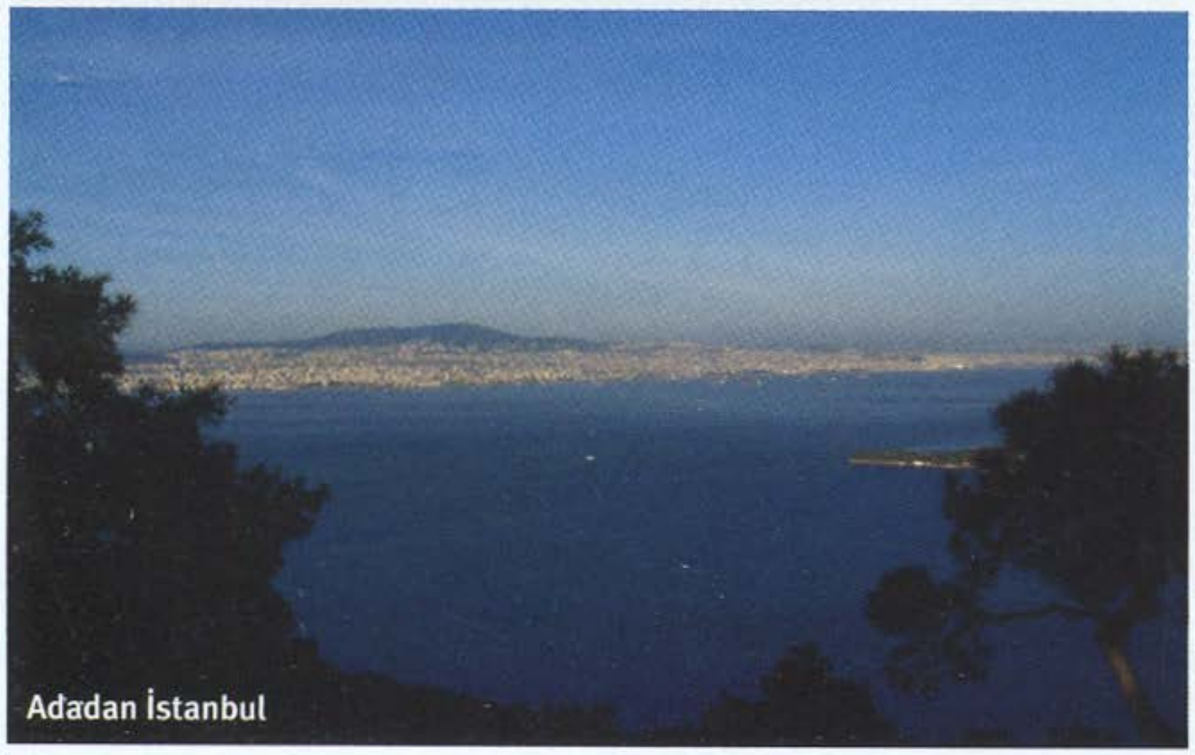

Kahve Dünyası
23 Nisan Caddesi No. 32
Tel: 0216 382 83 99
www.kahvedunyasi.com
Otel Splendid Palace'ın önündeki terasta yer alan kafeden seyredeceğiniz manzara olağanüstü.

Kapri
Gülistan Caddesi No. 6
Tel: 0216 382 21 68
Rum geleneğinde, uzun yıllardır hizmet veren balık restoranı.

Lido
Fenerbahçeli Lefter Sokağı No. 1
Tel: 0216 382 43 09
Lezzetli balık çorbasıyla bilinen deniz kıyısındaki restoranda balıktan hoşlanmayanlar için kebap gibi çeşitler de sunuluyor. Kısıtlı bütçeler için fiks menü alternatifi de var.

Adadan İstanbul

Yücetepe Kır Gazinosu

Yücetepe Kır Gazinosu
Tel: 0216 382 13 33
Aya Yorgi Manastırı'nın yanındaki restoranda menü sınırlı ama İstanbul manzarası nefes kesici. Bizim adada en sevdiğimiz mekanlardan biri.

NEREDE KALINIR?

Aya Nikola
Yılmaz Türk Caddesi No. 104
Tel: 0216 382 41 43
www.ayanikolabutikpansiyon.com
Deniz kenarında, bahçeli lüks pansiyonun bazı odalarında soğuk geceler için tasarlanmış şömineler var. Yürüyerek 25, faytonla da 10 dakikada merkeze ulaşabilirsiniz.

Hotel Splendid Palas
23 Nisan Caddesi No.53
Tel: 0216 382 69 50
www.splendidhotel.net
1911'de inşa edilen, ikiz kubbeli, panjurlu pencereli, yüzme havuzlu 74 odalı otel, adada ilk elektrik bağlanan yapılardan biri. Birileri modernleştirmeye karar vermeden önce görmeye bakın.

Hotel Splendid Palas

Marine House Hotel
Recep Koç Caddesi, İsa Çelebi Sokak No. 8
Tel: 0216 382 29 29
www.marinehousehotel.com
İskeleye çok yakın, yeni açılmış otelin 30 odası var.

Panorama Hotel
23 Nisan Caddesi No. 28
Tel: 0216 382 30 30
www.panoramabutikhotel.com
Dış mimarisi son derece sıradan olan 15 odalı otelin çoğu odasından harika manzarayı görebilirsiniz.

Princess Hotel

Princess Hotel
İskele Caddesi No. 2
Tel: 0216 382 16 28
www.buyukadaprincess.com
Sınırlı bir hayal gücüyle döşenmiş 24 odalı otel saat kulesinin yakınında.

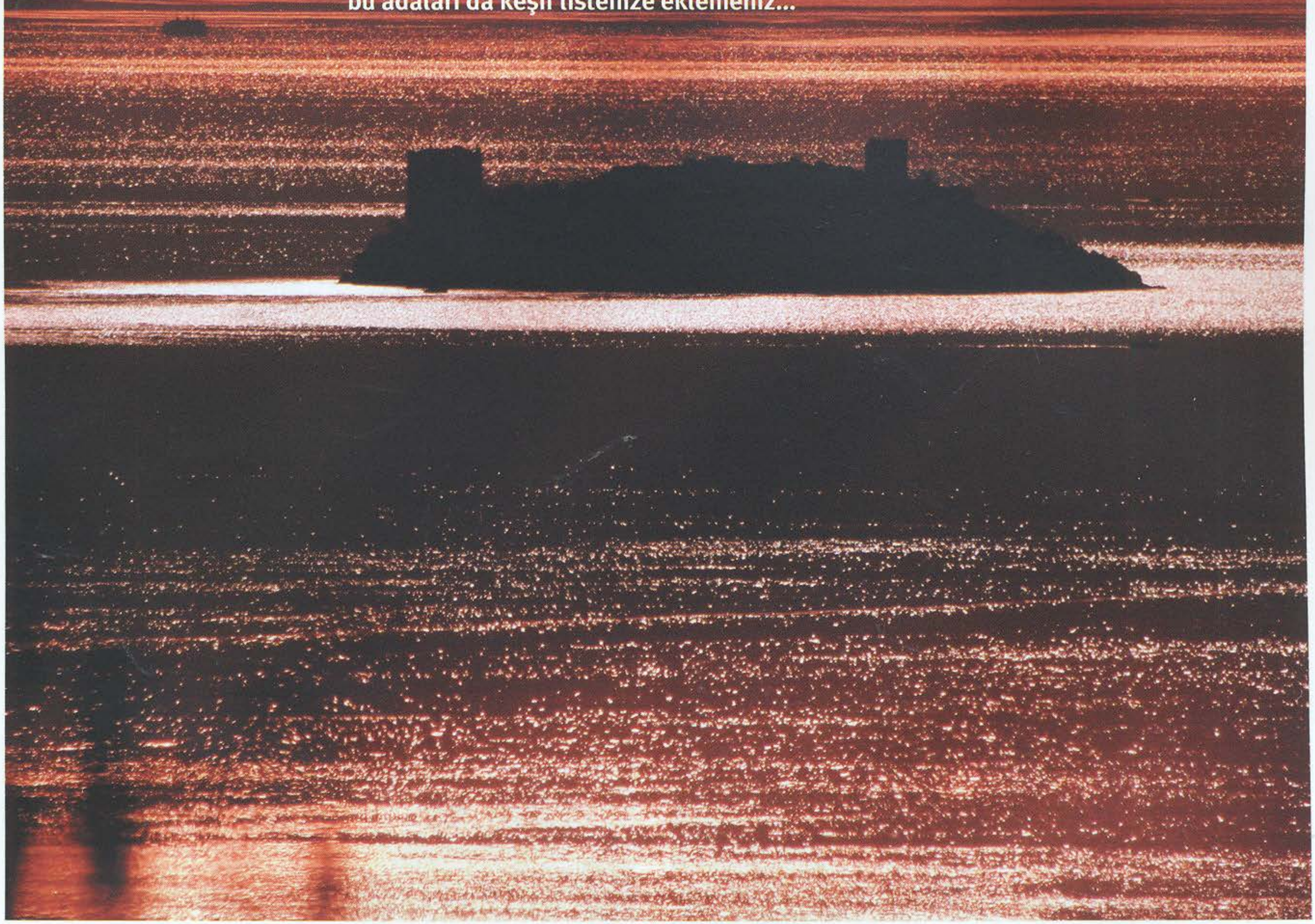
Saydam Planet Hotel
İskele Caddesi No. 1
Tel: 0216 382 26 70
Limana bakan, restore edilmiş ahşap bir köşkün ev sahipliğindeki, 12 odalı otelin rahat ve jakuzili odaları var.

Az Bilinen Adalar

Diğer Prens Adaları

896

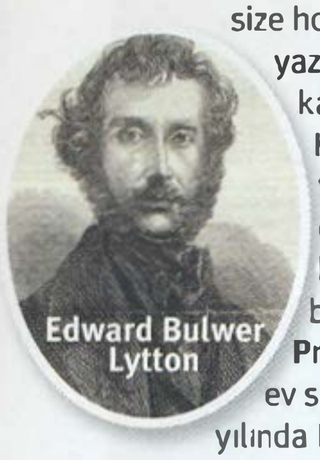
Toplamda dokuz ada ve Vordonos Adası'nın oluşturduğu Prens Adaları'nın sadece dört tanesinde sürekli yerleşim var. Sivriada, Yassıada, Kaşıkadası ve Tavşanadası'nda oturan kimse olmaması ya da Kaşıkadası'nda Ortaçağ'dan kalma bir manastıra rastlanmayışı bu adaların ilginç olmadığı gibi bir düşünceye sevk etmesin sizi. Önerimiz özel bir tekne kiralayarak bu adaları da keşif listenize eklemeniz...

Yassıada

Yassıada Duruşmaları

Burgazada'nın batısında yer alıyor. Eski çağlarda Yunanlılar tarafından şeklinden ötürü "Düz" anlamına gelen "**Plati**" olarak adlandırılmış. Bazıları, eskiden buraya "**Hayırsızada**" da demişler. IV. yüzyıldan itibaren Yassıada, politik mahkumlar için uygun bir yer olarak görülmüş. Adada bir IX. yüzyıl manastırı ve küçük bir kilisenin kalıntıları var. Beklenmedik bir şekilde karşınıza çıkıp size hoş bir sürpriz yapacak olan ise yazar **Edward Bulwer-Lytton**'ın kardeşi, **İngiliz Büyükelçisi Sir Henry Bulwer** (1801-1872) tarafından yaptırılan bir bina. Ortaçağ kalesi tarzında ve bir şato büyüklüğünde inşa ettirilen bu bina uzun yıllar Yunanlı sevgilisi **Prenses Eurydice** ve Sir **Bulwer**'e ev sahipliği yapmış. Prensesin 1872 yılında Rus casusu diye sınır dışı edilmesinden sonra, **Hıdiv İsmail** Paşa hayran kaldığı bu adaya cömert bir meblağ ödeyerek sahip olmuş ama ne yazık ki bir süre sonra ada tekrar eski harabe haline dönmüş.

Edward Bulwer Lytton

1960-1961'de ise Bulwer'in binası, modern Türk tarihinde kara bir leke olarak anılacak bir olayda başrollerden birini oynadı ve zamanın **Başbakanı Adnan Menderes, Dışişleri Bakanı Fatin Rüştü Zorlu** ve **Maliye Bakanı Hasan Polatkan**'ın yargılanıp ölüme mahkum edildiği mahkeme binası olarak kullanıldı. Devletin daha sonra iade-i itibarda bulunduğu bu üç politikacı İmralı Adası'nda asıldılar. Şato kısmen restore edildi, şu anda ise kendisine göre daha yeni ama en az kendisi kadar harap binalara arkadaşlık ediyor.

Sedef Adası

Port Sedef

Büyükada'nın hemen doğusunda yer alan ada bir zamanlar Yunanlılar tarafından **Terebinthos** (**Neft Ağacı**) olarak isimlendirilmiş. Adını ya bildiğimiz "sedef" ten ya da adada bolca rastlayabileceğiniz ve uzaktan bakıldığında sedefe benzeyen "sedefotu"ndan alıyor. Adanın kuzeyinde IX. yüzyıla ait manastır kalıntılarına rastlamak mümkün. Bu kalıntılarla tezat bir görüntü sergileyen lüks villalar sadece yaz aylarında kullanılıyor. Öte yandan, 2008 yılında açılan **Port Sedef** (*Tel: 0 534 617 60 48, www.portsedef.com*), içindeki kulüp-restoranıyla, lüks bir plaj olarak hizmet veriyor. Selvive çam ağaçları arasındaki bu plaja, gemi ile ya da deniz taksi (*Tel: 444 4 436*) ile gidebilirsiniz.

Kaşık Adası

Gurubun en küçük üyesi. Şeklinden dolayı Kaşık Adası isminin verildiği adaya Yunanlılar "**Pita**" (**Pide**) demiş. Üzerinde manastır ya da başka tarihi eser yok. Dinçkök ailesine ait olan Kaşık Adası'nda sadece birkaç ev var.

Vordonos Adası

Bir ada ne zaman ada olmaz? Vordonos Adası kadar küçük olup Prens Adaları'na ara sıra dahil edildiği zaman. Adadaki IX. yüzyıldan kalma manastır hala ziyaret edilebilir durumda.

Tavşan Adası

Yunanlıların **Neandros** adını verdiği Tavşan Adası, gurubun ikinci en küçük üyesi. Büyükada'nın hemen güneyinde yer alıyor ve VIII. yüzyıldan kalma manastır kalıntılarına sahip. Burası, aralarında oğlu **III. Michael** tarafından 856 yılında sürgüne gönderilen **İmparator Theophilos**'un karısı **Theodora**'nın da olduğu asiller için sürgün yeri olarak kullanılmış. Sivriada gibi, Tavşan Adası da sokak köpeklerinin bırakıldığı yer olmuş, hatta bu yüzden zaman zaman Köpekler Adası olarak da isimlendirilmiş. Sarp kayalıkları binlerce karabatak ve martıya yuva oluşturduğundan hobisi kuş incelemek olanlara önerebileceğimiz bir yer. Meraklıları için burada tekneyle girilebilen bir mağara olduğunu da hatırlatalım.

Sivriada

Burgazada'nın batısında yer alan bir diğer ada Prens Adaları'nın üçüncü küçük adası Sivriada... Bizanslılar tarafından adada bulunan tepenin şekline istinaden "**Sivri**" anlamına gelen "**Oxia**" olarak isimlendirilmiş. Adanın liman tarafından çıkarılan taşlar Kadıköy Limanı'nın yapımı için kullanılmış. Hemen yan tarafında bulunan, bugün sadece kalıntıları görülebilecek olan manastırın XII. yüzyıldan önce yapıldığı sanılıyor.

Sivriada

Yerleşimin olmadığı Sivriada'nın sokak köpeklerinin toplanıp ölüme terkedildiği yer olmasından dolayı kötü bir şöhreti var. Günümüzde İstanbul'a gelen turistleri de şaşırtan şeylerden biri olan başıboş gezinen sokak köpeklerinin kentle ilişkilerinin sıradışı bir tarihi var. Belgelere göre XIX. yüzyılda İstanbul'daki sokak köpeği nüfusu 40 bin – 50 bin arasındaymış. **Sultan II. Mahmud**, büyük ihtimalle, bu sorunu çözmeye çalışan ilk padişah olmuş ve sokak köpeklerini toplatarak Sivriada'ya göndertmiş. Kaderin cilvesi, köpekleri taşıyan tekneler karaya oturmuş ve bu, Allah'ın bu "sürgünü" onaylamadığına bir işaret olarak yorumlanmış. Plan rafa kalkmış. Daha sonra **Sultan Abdülaziz** bir deneme daha yapmış, ancak bu kez de köpekleri taşıyan gemilerin ardından şehirde yangınların çıkması, Allah'ın bu işten hiç de memnun olmadığının göstergesi sayılmış ve proje rafa kaldırılmış. 1911'deki köpek sürgününden sonra meydana gelen deprem de bir başka ertelemeye neden olmuş.

NASIL GİDİLİR?

Yaz aylarında bazı gemiler Büyükada'dan sonra Sedef Adası'na devam ediyor ama küçüklü büyüklü diğer adaları da ziyaret etmek için en iyi yol özel tekne kiralamak. Kaşıkadası ise özel mülkiyette olduğu için ziyaret edilemiyor.

Mermere Adını Veren

Marmara Adaları

897

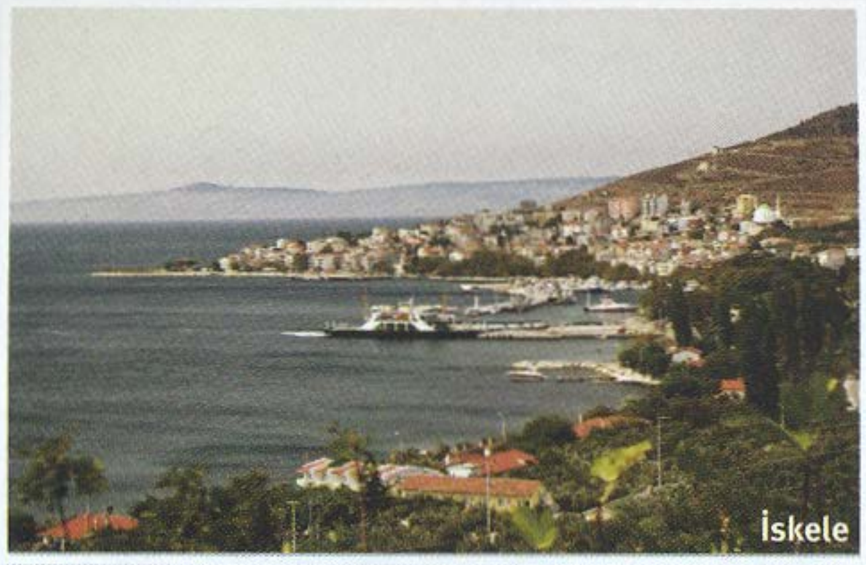
Genellikle Prens Adalarıyla karıştırılır Marmara Adaları ama onlardan çok daha uzaktır İstanbul'a... Marmara Denizi'nin güneyinde yer alan adalar için bu mesafe dezavantaj olarak düşünülse de aslında hayata avantaj olarak yansımış .Giderek kirlenen Marmara Denizi'nde sağlık endişeniz olmadan yüzebileceğiniz birkaç yerden biri bu adalar. Çalışan, orta direğin yaz tatillerinde ailecek tercih ettiği adalara kışın gelmek isteyenlere şirin kasaba Erdek üzerinden ulaşımı önerelim.

Adalara huzur hakim.

Yedi adadan oluşan Marmara Adaları'nın sadece dört tanesinde yerleşim var. Prens Adaları kadar trafikten yalıtılmış olmamakla birlikte, bu küçük sahil sığınakları sessiz ve huzur dolu ortamlarını hala koruyor. Adalar sakin, alçakgönüllü duruşları nedeniyle doğal yapıları pek bozulmadan ulaşabilmiş günümüze; kıyılarda zeytinlik, yukarılarda da kızılçam hakimiyeti sürüyor. I. Dünya Savaşı'na kadar bu adalarda Rum nüfus da varmış ama geriye bir şey kalmamış.

Marmara Adası

İskele

Adaların en büyüğünde yerleşim antik çağlarda Miletlilerle başlamış, onlar adayı **"Proconnesus"** olarak adlandırmışlar. Marmara adını burada bulunan ve sadece Romalılar ve Bizanslıların değil Osmanlıların da değerlendirdiği "mermer" den almış. Ayasofya'da kullanılan gri-beyaz mermerlerin bir kısmı adadan getirtilmiş. Bu kaliteli mermerler Osmanlı saray ve camilerinin yapımında da kullanılmış. Yaklaşık 1800 senedir mermer çıkarılan adanın en yüksek yeri, 700 metrelik **İlyas Dağı.** Dağ denize nispet yapar gibi yükseliyor.

Marmara Adası 1987 yılına kadar Erdek'e bağlıymış, bu tarihten sonra ilçe olmuş. Kırsal hayata gönderme yapabileceğiniz köşelerin hala mevcut olduğu ada, deniz kıyısındaki dükkanlar ve restoranlarıyla misafirperliğini her an ispatlamaya hazır bekliyor. Üç imparatorluğun hüküm sürdüğü adada tarihi eserlerin olmaması mümkün değil ama çok azı günümüze ulaşabilmiş. Bunların arasında arka sokakların birinde yok olmuş bir kilise kalıntısı, birkaç mermer çeşme, Osmanlı dönemine ait mezar taşları, Marmara Lisesi ve Hükümet Konağı binaları sayılabilir. Adanın dört köyünden biri olan **Çınarlı Köyü**, tahmin edebileceğiniz gibi adını asırlık çınarlarından alıyor. Zarif, bahçeli evleriyle gönül çelen Çınarlı'da ana geçim kaynağı balıkçılık. Plajı da güzel.

Avşa Adası

Adaların içinde büyüklük bakımından ikinci olan Avşa, karmakarışık yazlıkları, kıyıdaki restoranları ve sıradan dükkanlarıyla olabilecek en düzensiz şekilde gelişmiş. Plajlar geniş değil, kumsalda yaz tatili boyunca insanlar dip dibe denize girmeyi tercih ediyor. Aya Triada Kilisesi'nin kalıntıları adaya "Ophioussa" diyen Rumların bir zamanlar burada yaşadığının kanıtı.

Paşalimanı Adası

Marmara ve Avşa'dan sonra üçüncü büyük adadayız. 10 kilometre uzunluğa sahip adada çınar ağaçlarını görebilirsiniz. Avşa Adası ile birlikte burada yetiştirilen üzümler (özellikle adakarası) şarap yapımında kullanılıyor. **Balıklı Köyü**'nde kalacak oda bulmanız mümkün.

Ekinlik Adası

Üzerinde yaşam olan adaların en küçüğü olan Ekinlik'e şeklinden ötürü "Kaşık Adası" da deniyor. Burada plajdan ziyade, hoş bir köy, eski çağlardan kalan bir kilise ve keyif yapabileceğiniz çay bahçesi bulabilirsiniz.

İmralı Adası

İmralı ziyaret edebileceğiniz bir ada değil ama özel bir durumu var. Şu anda Abdullah Öcalan'ın ömürboyu hapis cezası çektiği ada, 1961 yılında Başbakan Adnan Menderes ve arkadaşlarının asıldığı yer. Eskiden daha çok balıkçılık, şarapçılık ve ipekçilikle geçinen Rumların yaşadığı adada, mübadeleden sonra 1935 yılında hapishane açılmış.

ALIŞVERİŞ

Marmara Adası'nda yapılacak en güzel ve de en özel alışveriş, zeytinyağında konserve edilmiş sardalya ve kurutulmuş şifalı otlardan almak.

NASIL GİDİLİR?

Hazirandan eylüle kadar İDO'nun (*www.ido.com.tr*) Yenikapı'dan Marmara ve Avşa adalarına hızlı feribot seferleri var. Yazın Erdek'ten Paşalimanı ve Ekinlik'e kalkan teknelerin belli saat programı olmadığını da belirtelim.
Yaz aylarında ayrıca Avşa'dan kalkan Paşalimanı ve Ekinlik seferlerinden yararlanabilirsiniz. Adalara Tekirdağ'dan da feribot kalkıyor.

NEREDE YENİR?

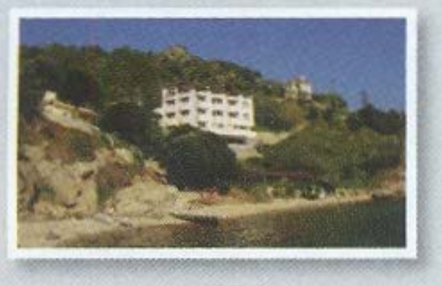
Marmara Adası'ndaki balık restoranları daha iyi. Bunun dışında pek çok köfte, piyaz, midye dolması ve höşmerim satan yer bulabilirsiniz.

NEREDE KALINIR?

Eğer çok şık otel beklentisindeyseniz, burada bulamayacağınızı söyleyerek başlayalım söze. Bununla beraber, dar bütçesi olanlar için Avşa'da makul fiyatlara pansiyonlar bulabilirsiniz.

Boncuk Motel
Tel: 0266 885 50 55
Marmara Adası

Otel Nergis
Tel: 0266 885 55 77
Kalınburun, Marmara Adası

Bir Sanatçının Sığınağı Eskihisar

8'de 8

Pek çok insan için Marmara Denizi'ni geçmek için kullanılan kestirme yolun adıdır Eskihisar. Oysa beldeyi gezdiğinizde ilginç bir müze ve kale ile karşılaşacaksınız. XIX. yüzyıl sanatçısı ve arkeolog Osman Hamdi Bey güzelliğinden etkilenip burayı sığınağı olarak seçmiş, değerli eserlerinden çoğunu burada vermiş. Şimdi Eskihisar'daki güzel ama unutulmuş mezarında yatıyor.

Kahve Ocağında (1879)
Tuval üzerine yağlı boya

Gezintide Kadınlar (1887) (Sultanahmet Camii duvar önü)
Tuval üzerine yağlı boya

Mimozalı Kadın (1906)
Tuval üzerine yağlı boya

XIX. yüzyılda İstanbullu zenginlerin genellikle iki evi vardı; bir tanesi kışın oturdukları ve şehrin içinde olan ev, bir diğeri de adada ya da denizden esen meltemin keyfini süreceksi Eskihisar gibi deniz kıyısında... İstanbul Arkeoloji Müzesi ve **İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi**'ni (günümüzdeki Mimar Sinan Güzel Sanatlar Akademisi) kuran Osman Hamdi Bey (1842-1910) kışları Arnavutköy yakınında, Kuruçeşme'deki evinde, yazları ise Eskihisar'da geçirmekteydi. Bilim ve sanatta uluslararası ün kazanmış olan Osman Hamdi Bey 1884 yılından itibaren yaşamının büyük bölümünü geçirdiği ve çok sevdiği Eskihisar'a

gömüldü. Ölümü ülke genelinde ve dünyada büyük yankı uyandırdı. Mezartaşı Ortaçağ'da hüküm süren, merkezi Beçin/Milas olan **Menteşeoğulları** beylerinin mezartaşlarını andırır üsluptadır.

Osman Hamdi Bey Müzesi

Osman Hamdi Bey, küçük bir koyda, planını Fransız mimarisinden etkilenerek kendisinin çizdiği bir yalı yaptırmış. Günümüzde rastlanması imkansız bir güzellikte olan bu yalının malzemeleri Fransa'dan getiritilmiş. Daha sonraki yıllarda bir resimhane ve bir de kayıkhanenin eklendiği yalı, **I. Dünya Savaşı** sırasında ordunun emrine verilmiş. 1940'lı yıllarda yanan, 1960'lı yıllarda ise kamulaştırılan bina, müştemilatı ve korusuyla birlikte müze haline dönüştürülmüş. Bahçedeki çay bahçesi ise sanatsever tüm ziyaretçilerin hizmetine sunulmuş.

Müzede görebileceğiniz tablolar maalesef sadece orijinallerinin bire bir kopyaları ve orijinallerinin nerede görülebileceğine dair bir bilgi yok. Osman Hamdi Bey'in kendisinin boyadığı kapı panelleri ilgi çeken eserler arasında. Üst katta, bol ışıklı stüdyosunda, tablolarından birini yaptığı an bir mankenle canlandırılmış ve sarı kıyafetli eşi bir vazoya çiçekler koyarken betimlenmiş.

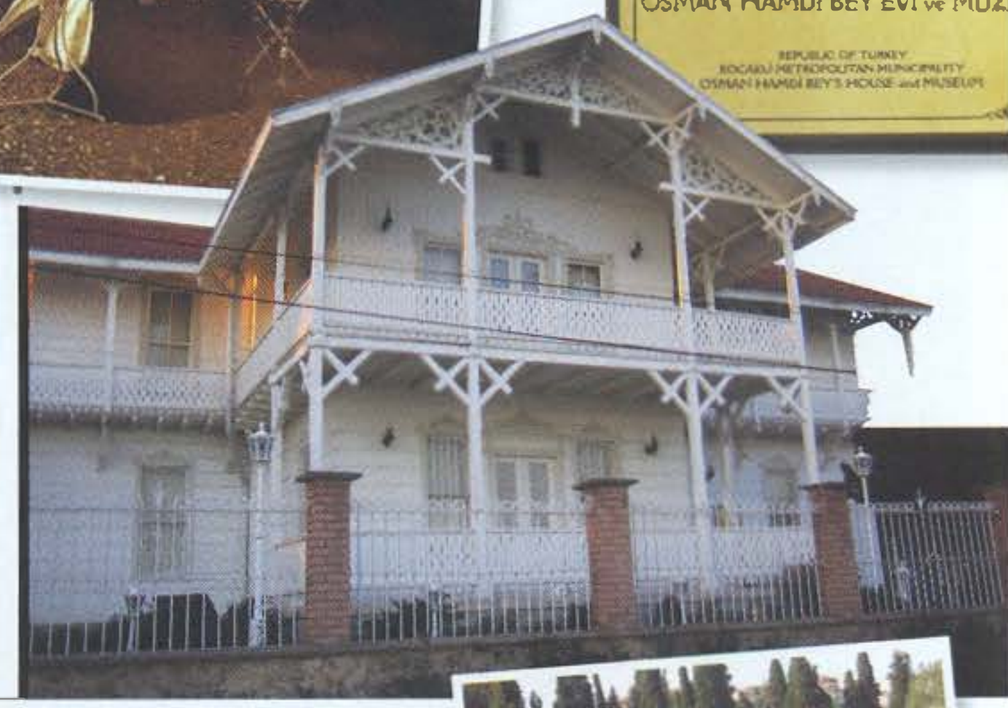
Kale

Oldukça dik bir tepe üzerinde yer alan **Eskihisar Kalesi**'nin tarihi Bizans dönemine kadar uzanıyor. Gemi geçişlerini denetlemek ve limanı korumak için yapıldığı sanılan bu kale yıllar içinde zamana yenik düşmüş. Harabeye dönen kalenin burçları, dış duvarları ve surları fazla yeni görünümlü olarak onarılmış. Yaz aylarında deniz manzarası eşliğinde açık hava sineması olarak kullanılıyor.

Osman Hamdi Bey, ailesiyle.

Osman Hamdi Bey'in eserlerini nerede görebilirsiniz?

- *Kaplumbağa Terbiyecisi* (1906) ve *İki Müzisyen Kız* (1880) ***Pera Müzesi***'nde (sy. 334),
- *Rıhtım* ve *Saçlarını Taratan Genç Kız* ***Dolmabahçe Sarayı***'nda (sy. 386),
- *Mimozalı Kadın* (1906), *Genç Kız Portresi* (1891) ve *Sarı Cübbeli Adam* (1905) ***Resim ve Heykel Müzesi***'nde (sy. 393),
- *Arzuhalci* ***Sakıp Sabancı Müzesi***'nde (sy. 444).

NASIL GİDİLİR?
Haydarpaşa İstasyonu'ndan trene binip Gebze'de indikten sonra Eskihisar dolmuşuna binebilirsiniz. Yalova istikametinden geliyorsanız Topçular'dan vapurla geçebilirsiniz.

NEREDE YENİR?
Limanın etrafında birçok küçük ama lezzzetli çeşitler sunan balık restoranları var.

NEREDE KALINIR?
Yeni Doğuş Otel
Tel: 0262 656 66 66
Eskihisar'da konaklamak istediğinizde liman manzaralı bu küçük otel ve restoran hizmetinizde.

Ya Bir Yol Buluruz Ya Da Yeni Bir Yol Yaparız!

Gebze

833

Haydarpaşa'dan banliyö trenine bindiğinizde ineceğiniz en son duraktır Gebze. İlk vardığınızda davetkar bir resim görmeseniz de, hatta yapılaşması yüzünden biraz hayal kırıklığı yaşasanız da derin bir nefes alıp tarihi ciğerlerinize doldurabileceğiniz bir yerdesiniz. Burası muhteşem Çoban Mustafa Paşa Camii ve Külliyesi'nin olduğu yer. Gebze'de meşhur Kartacalı General Hanibal'in mezarını ziyaret ederken cesaret ve inancın önünde bir kez daha saygıyla eğiliyor insan.

Çoban Mustafa Paşa Camii ve Külliyesi

Mimari ve şiirin iç içe geçebileceğinin ya da mimari kullanılarak da şiir yazılabileceğinin bir kanıtıdır Çoban Mustafa Paşa Külliyesi. Osmanlı döneminde ayrı bir görev üstlenen külliyeler Gebze gibi önemli geçiş yollarında inşa edilmişlerse diğer külliyelerdeki bölümlere ilaveten yolcu ve hayvanların barınıp dinlenebileceği, bakımlarının yapılabileceği bölümler de içerirmiş. Gebze'nin tam ortasında yer alan külliye, **Sultan I. Selim**'in **Mısır Seferi**'ne katılan ve gösterdiği üstün hizmetten dolayı 1522'de Mısır Valiliğine getirilen **Çoban Mustafa Paşa** tarafından 1523 yılında yaptırılmış. İçeri girdiğiniz andan itibaren, külliyeyi saran yüksek duvarlar sayesinde, kendinizi XV. -XVI. yüzyıllarda gibi hissediyorsunuz. Siz külliyeyi gezerken o da sizi otantik ve huzur veren atmosferiyle sarıp sarmalıyor. Cami yapılırken hem iç hem de dış işçiliklerde Mısırlı ustalar kullanılmış; taş işçiliği ve bezemeler büyüleyici. Cami, kervansaray, türbe, tekke, semahane, misafirhane, medrese, imaret, tabhane ve kütüphane gibi bölümlerden oluşan külliyenin avlusu çok dingin. Güneşin sızmasına izin vermeyen ağaçların gölgesinde serinleyip soluklanabilirsiniz.

Çoban Mustafa Paşa Camii'nin içi.

"...kervansarayda her akşam her odanın ocağı yanıyor, bir tas çorba, bir somon ekmek, bir mum ve her ata, katıra, eşek ve deveye bir torba yem veriyorlar."

Seyahatname, Evliya Çelebi.

Hanibal Anıtı

Tüm zamanların en büyük askeri dehalarından biri olarak kabul edilen **Kartacalı** (Bugünkü Tunus'un başkenti Tunis'teki tarihi şehir) büyük komutan ve devlet adamı Hanibal (M.Ö. 248-183), Romalılarla yapılan **İkinci Pön Savaşı**'nda filleri kullanmasıyla ünlü. M.Ö. 218 yılında Akdeniz'i ve Alpleri aşıp filleriyle **İtalya'ya, Romalıların** üstüne yürümüş. Önüne çıkan engeller yüzünden geri dönmektense **"Ya bir yol buluruz ya da yeni bir yol yaparız!"** deyip inançla ilerlemiş. Kazandığı onca zaferden sonra Hanibal, arkadaşı **Kral I. Prusias** (Bursa'ya adını veren) tarafından yönetilen ve bugün İstanbul'un yakınında yer alan Diliskelesi'ne yerleşmiş. Ancak Romalılar bu can düşmanlarını rahat bırakmamış. Prusias'ı Hanibal'ı iade etmeye zorlamışlar. Bu isteğe boyun eğip esir düşmektense kendini zehirlemeyi tercih etmiş Hanibal. **Atatürk**, 1934 yılında Hanibal için bir anıt yapılmasını istemiş ve bu anıt Ata'nın doğumunun 100. Yılında, 1981'de, açılmış. Bu ünlü komutanın anıtı **TÜBİTAK**'ın Gebze Yerleşkesi sınırları içinde bulunuyor.

Anıt mezar

Faruk Yalçın Hayvanat Bahçesi

1991 yılında nesli tükenen hayvanları koruma altına almayı amaçlayarak işe koyulanlar, burayı zaman içinde büyütmüş ve 1993 yılında hayvanat bahçesi olarak hizmete açmışlar. Gebze yakınlarındaki Darıca/Bayramoğlu'nda 200.000 metrekareye kurulmuş olan hayvanat bahçesi (*www.hayvanat-bahcesi.com.tr*, *www.farukyalcinzoo.com*) 350'nin üzerinde kuş ve memeli çeşidine, 250'den fazla da bitki türüne ev sahipliği yapıyor. Büyük bahçesi, oyun parkları, çocukları hedefleyen kafe gibi birimleriyle ziyaretçilerine soluklanma imkanı sunan park biraz bakımsız. Eğer yolunuz düşerse gezin. Yaz aylarında İETT, Boğaziçi Hayvanat Bahçesi'ne seferler koyuyor.

NASIL GİDİLİR?

Haydarpaşa'dan kalkan banliyö trenleri sizi Gebze'nin birazdışında bırakıyor, oradan ilçenin merkezine dolmuşla ulaşabilirsiniz. Hanibal'in mezarı için TÜBİTAK'a gitmek isterseniz en kolayı bir taksi bulmak.

NEREDE YENİR?

Dönerci Mahtaroğlu
YeniBağdatCaddesiNo.551
Tel: 0262 642 20 00
Külliyenin tam karşısında.

Mert Döner
İstasyon Caddesi No. 570/A
Tel: 0262 655 16 05
Döneri ve çiğ köftesi harika. Tren istasyonuna yakın.

Tandırcı Kebap
Balçık Sapağı , G.O.S.B. Çıkışı
Balkan Petrol (Shell) yanı
Tel: 0262 75137 88
www.tandircikebap.net
Spesiyaliteleri arasında büryan, tandır ve testi kebap var, alkol yok. Manda sütünden yapılmış yoğurdun tadına bakın.

NEREDE KALINIR?

Hotel Hegsagone
Balyanoz Koyu, Kaptan Sok. 13/1
Tel: 0262 653 59 59
www.hegsagone.com
Marmara'ya bakan nefis bir koyda konumlanan otel ihtiyaçlarınıza cevap verecek nitelikte.

Bayramoğlu Resort Hotel
Bayramoğlu Cad. No:229
Tel:0262 653 40 30
www.bayramogluresort.com
İstanbul'un sayfiyelerinden Bayramoğlu'ndaki otel sıcak ve konforlu.

Halıcılık Sanatının Doruğu

Hereke

1843

Oryantal halı dünyasında gelmiş geçmiş en güzel ipek halı dokumasıyla akla ilk gelen isimdir Hereke. Halı fabrikasına ev sahipliği yapan bina İstanbul'a çok yakın. Şirin bir balıkçı limanından birkaç adım ötede ve hala ayakta. Bu da hem fabrikayı ziyaret etme hem de sevimli bir limanda gezinti yapma olanağı sunuyor. Ayrıca Hereke'de Kayzer Wilhelm'in ziyareti için yapılmış bir köşk de bulunuyor.

"Dokunan halıdaki sanat yaratıcısının sanatıdır."

Carpets From the Tents, Cottages and Workshops of Asia, Jon Thompson, 1983 OK

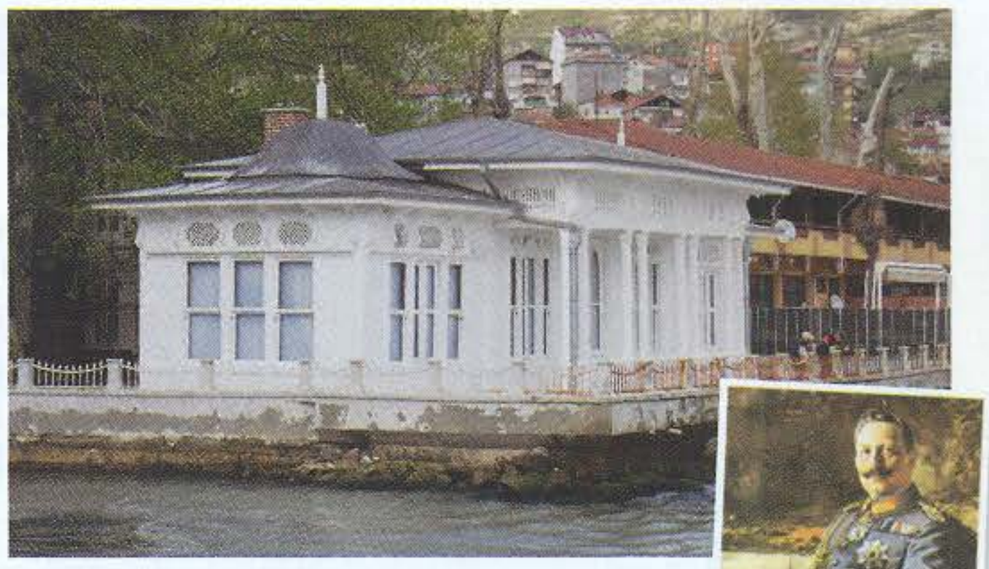
Hereke, İzmit Körfezi kıyısında, **I. Konstantin**'in 337'de öldüğü eski **Ankyron**'un yerine kurulmuş. Ne yazık ki Anykron'dan geriye pek bir şey kalmamış. Tepedeki Ortaçağ kalesinden günümüze ulaşmayı başarabilmiş kalıntılar ise tarihçi **Geoffrey de Villehardouin** tarafından 1204-1261 tarihleri arasındaki Haçlı İstilasına atfedilmiş.

1843'te **Sultan Abdülmecid** Hereke'de sadece saraylarda kullanılmak üzere el dokuması ipek halıların üretilebileceği bir fabrika yaptırmış. Dokunan halıların ve desenlerin başka yerde kullanılmasını da yasaklamış. Aynı zamanda **Dolmabahçe Sarayı**'nın bahçesinde de bir atölye kurulmuş. Hem fabrika da hem de atölyede üretilen 140 büyük halı ve 115 seccadenin bazıları bugüne kadar üretilmiş en iyi halılara örnek olarak gösterilir. Fabrika 1878'de yanmış ama 1882'de yeniden açılmış. İmparatorluk desteğini kaybeden Hereke halı dokumacılığı 1923 ile 1945 seneleri arasında eski popülerliğini kaybetmeye başlamış. 1950'lerden itibaren evlerde halı dokunmasının teşvik edilmesiyle yeniden ivme kazanmış.

Dokumanın Türkiye'de yapılmasına ve Türk usulü çift düğüm kullanılmasına rağmen Hereke halılarının İran, Hindistan ve Mısır halılarının da etkisinde kaldığı görülür. Bu halılarda XVI. yüzyıl **Uşak** madalyonları gibi farklı halı motiflerini de bulmak mümkün. Atalarımızın büyük önem verdiği halıcılık sanatının bu en güzel örnekleri günümüzde yabancı devlet başkanlarına da hediye ediliyor. İstanbul-Kocaeli karayolunun hemen yanında uzanan günümüzün Hereke'si sadece müzesi ve parkıyla değil, aynı zamanda limanın etrafındaki balık restoranları ile de hoş bir gün geçirmenize yardımcı olacak.

Hereke halılarının en iyileri, metrekarede bir milyondan fazla düğüm içeriyor.

Kayzer II. Wilhel

Kayzer II. Wilhelm Köşkü

Bu beyaz boyalı, güzel köşk **Kayzer II. Wilhelm** (1859-1941) ve eşi **Victoria**'nın 1898 yılındaki ziyareti için inşa edilmiş. Prefabrik olarak tekne yapımı yöntemiyle ve hiç çivi kullanılmadan **Yıldız Sarayı**'nda (sy. 403) yaptırılıp, Hereke'ye getirilerek halı fabrikasının yanına kurulmuş. Kayzer müzede çalışanlara hediye olarak dayanıklı kimyasal boyalar ve bir de mikroskop getirmiş; amaç fabrika personelinin halılara zarar veren parazitler üzerine çalışıp üretim tekniklerini iyileştirmeleriymiş. Köşk 2009'da restore edildi.

Hereke İpek Fabrikası ve Halı Müzesi

İzmit feribotlarının yanaştığı iskeleye çok yakın olan eski Hereke Halı Fabrikası (*Tel: 0262 511 24 57*) halılar ve bir yüzü abartmalı kumaş olan brokarlardan oluşan bir koleksiyona ev sahipliği yapıyor. Sergilenen eserler arasında Dolmabahçe ve Beylerbeyi saraylarında yer alan halıların desenleri de var. Görebilecekleriniz arasında ipek üretiminde kullanılan eski makineler ve fabrikanın en parlak dönemlerini yansıtan fotoğraflar da bulunmakta. Müze hafta sonları hariç hergün saat 10-12 ve 14-16 arası açık ve giriş ücretsiz.

Eski dokuma tezgahı

NASIL GİDİLİR?

Hereke'ye ulaşmanın en iyi yolu Haydarpaşa'dan trene binmek. Harem'den otobüsle Körfez'e gidebilir, oradan da başka bir otobüse binip Hereke'ye ulaşabilirsiniz ama bu yolun daha zahmetli olduğunu hatırlatalım. Hereke'den İzmit (Kocaeli) ve Karamürsel'e günlük feribot seferleri var.

NEREDE YENİR?

Halit

Sahilyolu Caddesi No. 7 /Tel: 0262 511 34 34

www.halitbalik.com

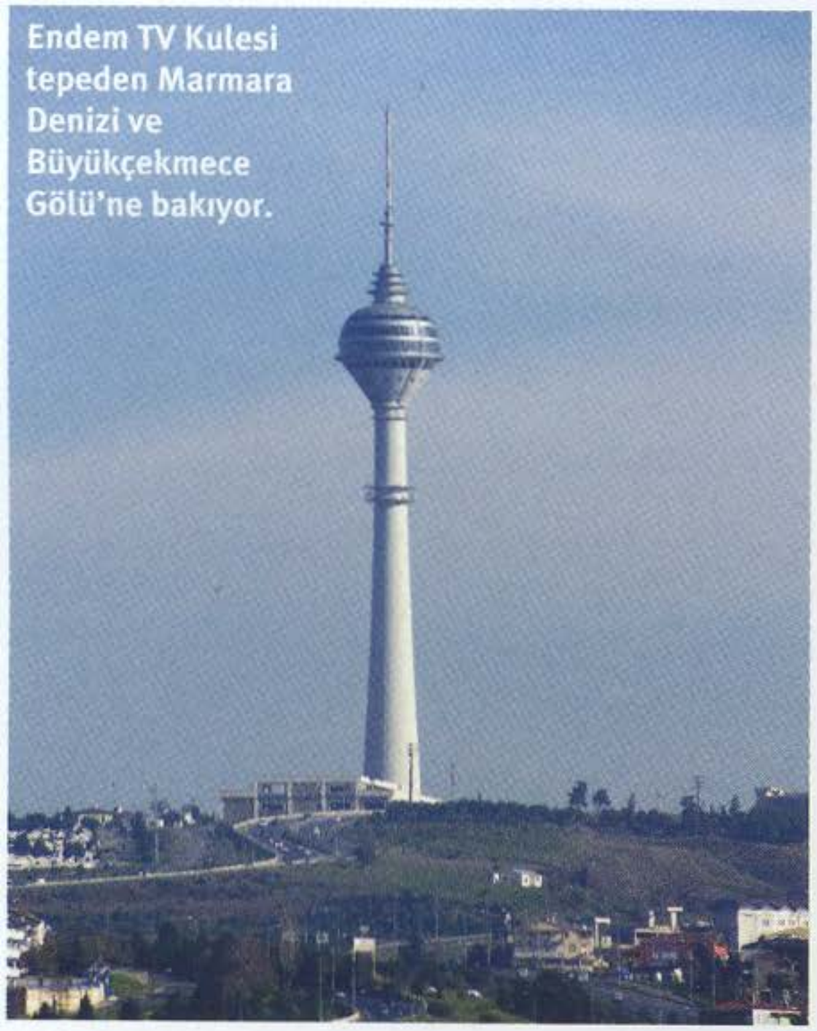
Pek çok insanın bu küçük limanda rastlamayı ummayacağı kadar güzel bir restoran. Her çeşit balığı Boğaz kıyısında yediklerinizden daha ucuza bulabilirsiniz.

Ve Diğerleri...

183

Şehrin batısına doğru yol aldığınızda gözden kaçan bir kaç anıta daha rastlayacaksınız. Bu eserler arasında özellikle Büyükçekmece'de yer alan muhteşem köprü Mimar Sinan'ın başyapıtları arasında...

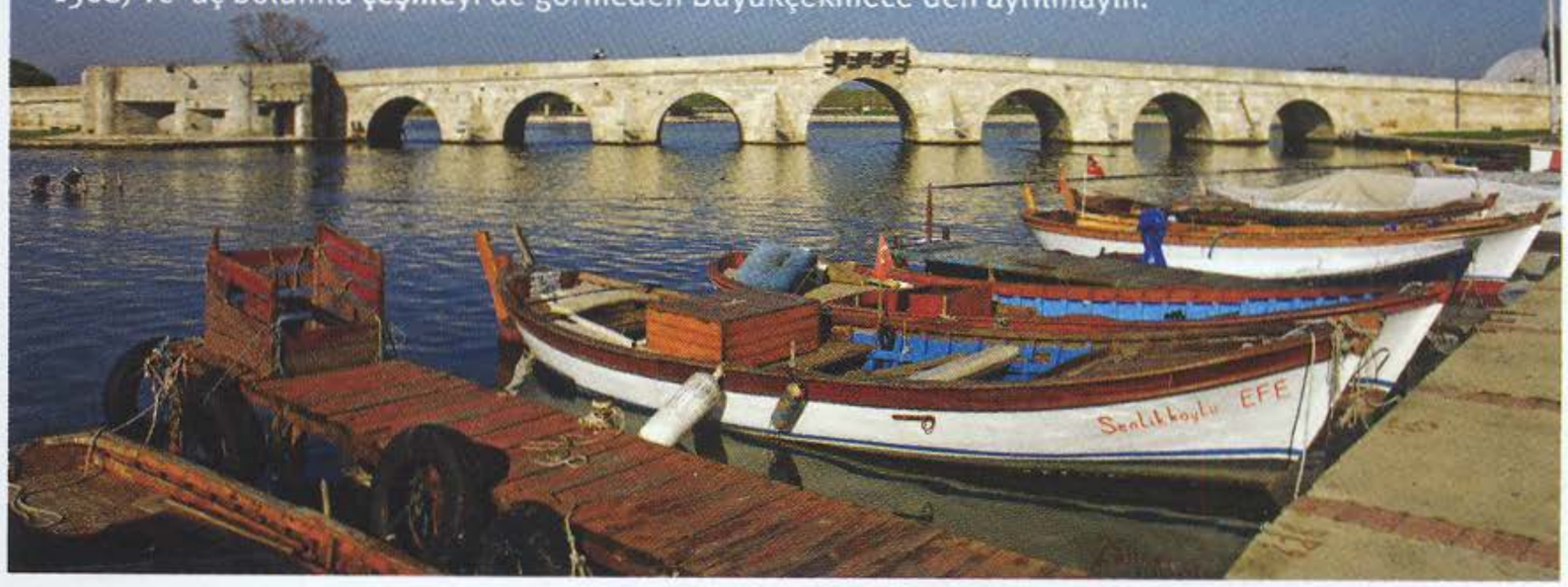

Endem TV Kulesi tepeden Marmara Denizi ve Büyükçekmece Gölü'ne bakıyor.

Büyükçekmece'deki Köprü

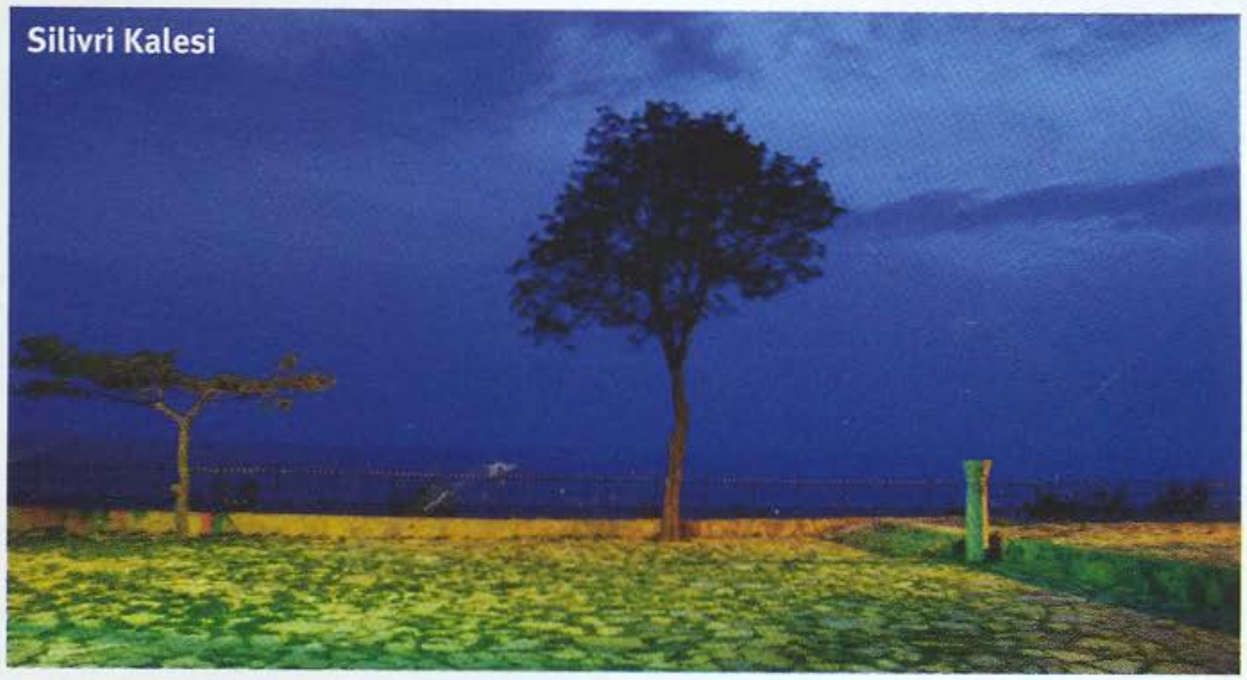
Mimar Sinan daha çok yaptığı camileriyle tanınsa da farklı özellikte binalar ve köprüler de inşa etmiş. **Sinan**'ın Büyükçekmece Gölü üzerinde 1565-1567 yılları arasında yaptığı olağanüstü **Sultan Süleyman Köprüsü,** ustanın en güzel eserlerinden biri. Dört ayrı bölümden oluşan ve yaklaşık 640 metre uzunluğundaki köprü daha önceleri yapılmış ve zamanla harap olmuş bir Roma geçiş yolunun üzerine inşa edilmiş. 1563'de Kanuni bir sel baskınından son anda kurtulmuş. Onun üzerine Koca Sinan köprüyü inşa etmiş. Sinan'ın "şaheserimdir" dediği köprü kenarlarını süsleyen zarif kuş evleri ile de dikkat çekiyor.

Sinan'ın yapımına nezaret ettiği küçük ve oldukça sade **Sokullu Mescidi**'ni, **kervansarayı** (1563-1568) ve üç bölümlü **çeşme**yi de görmeden Büyükçekmece'den ayrılmayın.

Endem TV Kulesi

Türkiye'nin en yüksek yapısı (*www.endem.com.tr*) 235 metre boyunda ve Avrupa'nın 4. en yüksek kulesi. İnşaatı 1999'de başladı, birkaç yıl durduktan sonra devam etti, 2008'de açıldı. Beylikdüzü'ndeki kulenin 150. metresinde bulunan 400 kişilik döner restoranın çapı 30 metre. 720 metrekarelik restoran 1, 2 veya 3 saatte bir tur atabiliyor. Kulede seyir için katlar da var. Restoranın üstünde 30 metre yüksekliğinde bir anten bulunuyor. Darısı döner restoranı yıllardır bitirilemeyen Çamlıca Kulesi'nin başına.

Silivri Kalesi

Silivri'deki Uzun Surlar

Megaralılar tarafından M.Ö. 677 yılında kurulan Silivri, o tarihte **Selymbria** olarak isimlendirilmiş. III. yüzyılda ise **Bizans**'ın parçası haline gelmiş. Bu dönemden günümüze ne yazık ki sadece **Kale Park**'ındaki birkaç eser ulaşabilmiş. V. yüzyılın sonlarına doğru Bizanslılar, Bulgarların şehre girişini engellemek için surlar inşa etmişler. 56 kilometre uzunluğundaki bu **Anastasia Surları** Silivri'nin hemen batısından **Karadeniz**'deki **Evcik**'e kadar uzanıyor.

Çatalca

Edirne'yi 1912 yılında ele geçiren **Bulgarlar**, Çatalca'ya kadar gelip İstanbul'a oldukça yaklaşmışlar. Bir sene sonra imzalanan *Bükreş Antlaşması*' yla kazandıkları yerleri iade etmişler ve Edirne yeniden Osmanlı sınırlarına katılmış.

NEREDE KALINIR?

Çakırkeyif
Atatürk Caddesi No. 74, Kavaklı
Tel: 0212 744 81 35
www.cakirkeyif.com
İngiliz kır evlerini çağrıştıran beş odalı butik otelin restoranı keyfine düşkünler için ideal.

Klassis Resort & Golf Club
Piri Mehmet Paşa Mahallesi, Kargaburnu Mevkii
Tel: 0212 727 40 50
www.klassis.com.tr
304 odalı büyük ve lüks bir otel.

Klassis Resort & Golf Club

Villa Fe
Elbasan Köyü,
Ferko Fidanlık Yolu
Tel: 0533 931 52 14
www.villafe.com
Orta Çağ dokunuşları taşıyan bir binada yer alan Villa Fe'nin iki süit ve yedi tane de standart odası var. Antikalarla döşenmiş olan mekan *Sıla* dizisine de ev sahipliği yapmış. Birçok kuş çeşidinin göç yolunda yer alması Villa Fe'yi özellikle ilk ve sonbahar aylarında ziyaret edilebilecek ilginç bir yer haline getiriyor.

Villa Fe

Fotoğrafçı ve Fotoğraf Dizini (Sayfa Numaralarına Göre)

Pat Yale
15, 18, 21, 22, 24, 25, 34, 45, 47, 53,55, 59,60,63,73,78,79, 81,82,83, 87,88, 89, 90,94, 95,96,97,99, 102, 104, 106, 110,111,112,113, 117,118, 119, 122,123,124,125, 126, 127, 130, 135, 140, 143, 146, 147, 148, 149, 150, 152, 153, 157, 159,160,161,162, 163, 167,168, 169, 170, 174, 175, 177, 178, 181, 182, 186, 187, 188, 189, 191, 192, 193, 195, 196, 197, 201, 202,203,205, 207, 208, 209, 210, 221, 222,223, 227,228, 229, 232, 234,238,243, 245, 247, 248, 249, 250,251,252, 253,255, 256,257, 259, 260, 270, 273, 276, 277,285, 290, 292, 298, 305, 306, 309, 311, 312, 314, 319, 322, 325, 327, 328,329,333,336, 341,342, 345, 346, 349, 352, 353, 354, 355,356,357, 380,381,382, 383,388, 390, 393, 396,398, 399,400,401,404,419,420, 422,425,428, 441, 442,445, 446,451,455, 460,461,463, 464,465,467,468,469,472, 473,474,478, 479, 480, 481, 487,488,489,490,494,502, 503,504,505, 506,508, 512, 513, 527,545, 548,549,553, 554,559, 563,565, 571,572, 573, 575, 576, 577, 578, 579, 586,591,600,601,603

Saffet Emre Tonguç
4, 7,10, 13, 14,15, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 27, 30, 31, 34, 35, 36, 40,43, 48, 51, 52, 54, 55, 56, 57, 60,61, 63, 64,68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 76, 77, 81, 82, 83,84, 93,94,95, 96,100, 101, 108, 110, 111, 119, 123, 127, 132, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 146, 148, 149, 158, 159, 160,161,162, 167, 169, 170, 174,177,178,179, 186, 187, 188, 189, 201, 202, 208, 209, 215, 219, 221, 222, 223, 227, 229, 231, 232, 234,236, 237,238,241,242,243,245, 252,256, 260, 270, 271, 274, 275, 276, 282, 284, 297, 301, 305,307, 310,311,312,313, 314, 316,317, 321, 323, 326, 327, 328,329, 333,334,335, 340,355, 363, 364, 366, 374, 378,381,382,383, 384, 387, 388,389, 390, 391, 393, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 404,405,407,408, 413,414, 415,416, 420, 421,422, 423, 424,425,427, 428, 429, 430, 431, 434,435, 436,437, 438, 439,440, 441, 442, 443, 444, 445,446, 447, 449, 450, 451, 452,453,454,455, 456,459, 460,462, 463, 464, 466,467, 468,469, 474,478, 480, 481, 489,491, 499, 500,503, 506, 508, 510, 511, 512, 517, 518, 519, 521,522, 523, 524, 525, 526,527, 530,531,532, 533, 534,535, 536, 537,539, 543, 544, 545, 548,549,550, 551, 552,553,555,556, 558,559, 563,564,565, 566, 567,569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 587, 590, 591, 601, 602,603

Sinan Doğan
(www.sinandogan.net)
18,26,30,31,33,42, 63,70, 74, 85, 90, 94, 95, 98, 99, 102, 116,125, 130,147,150, 172, 173, 178,207,220,233, 242, 250, 256, 272, 297,311,327,346, 371, 375,376,379,380,382, 388, 396, 397, 411, 412, 423, 497, 500, 501, 502, 507, 516, 523, 564,568,605

Rebecca Erol
(www.rebeccaerol.com)
XXIX, 40, 53, 70, 99, 100, 217, 219, 224, 230,258, 266, 274, 275, 282, 300,305, 308,312, 313, 314, 315,318,321, 330, 377, 386, 492,505

Alexandros Massavetas
24, 78, 86, 90, 124, 145, 149, 157, 176, 182, 184, 186, 231, 235, 238, 261, 270, 276, 277, 292, 301, 302,329,353, 383, 413, 455,502, 521,582, 590, 591, 592, 593,

Şebnem Köken
9, 66, 69, 75, 107, 120, 190, 200, 203, 205, 206, 213, 214, 216,226, 236, 237, 239,240, 241, 244, 245, 246, 247, 251, 264, 278, 304, 306, 348,369, 396,434,477,479,493,498, 521,523, 562, 564, 589

Gülgün Asutay
5, 8, 15, 23, 25, 28, 49, 50, 51, 52, 72, 88, 112, 124, 203, 214, 222,228,232,235, 253, 281, 302, 304, 311, 312, 389, 390, 403,410,443,450, 454,476, 520, 535, 585,

Erman Tezgör
VI, 23, 38, 114, 117, 122, 178, 219, 246,269, 343, 604,605

Serhan Güngör
(www.serhangungor.com)
67, 102, 151, 212, 232, 257, 260, 284,375, 387,394, 401,434, 499,508, 547, 605

Aydın Kudu
(www.turkishmoon.com)
28,280, 370, 373, 413, 432,513

Mehmet Özcan
XXXV, 156, 157, 158

Kate Russell
8,35,39, 76,167,170,215

Ufuk Sarışen
296,419, 442, 557,596,597

Servet Dilber
XII, XIV, XVI, 21, 22,215, 253, 364, 508, 510, 514,528, 537

Bünyad Dinç
11, 12,92, 142, 392, 504

Fatih Pınar
5, 68, 111, 133, 138, 144, 147, 164, 241,256, 267,273, 288, 290, 291, 293,320, 344, 348, 350,368, 411, 413,422,423, 424, 448, 449, 451, 457, 474, 475,515,560

Ozan Kutsal 2, 7, 267, 591, 594 Michael Constantini 60, 79, 217, 414, 415, 426, 579, 580, 581, 595 Kemal Adıbelli 40, 70, 72, 81, 213, 369, 496, 526 Aynur Koç 52, 69, 598, 599 Altan Tuzluoğlu 430, 524, 534, 549 Nil Yüzbaşıoğlu 297, 586 Arzu Brumendi 534, 581, 583, Billur Tufan 453, 551 Sinem İpek 429, 454 Aslı Özlen 531, 532 Pınar Okyaltırık Özdikicioğlu 518, 522 Alişan Özkan 140, 548 Uğur Akbulut 58, 59 Refika Birgül 225 Aydın Sert 511 Teoman Cimit 198 David Thomas Scarff 412 David Grenier 53 Mehmet Çubuk 214 John Armstrong 18, Mustafa Kirazlı 363, Alp Boneval 169 Gül İnan XXXVII Bahar Gökten 485 Sevtap Tonguç 525 Ece Azoz 18 Nadide Göksun 42 Harry Tzimitras 18 Sunset Arşivi 360 Ajia Arşivi 546 Sabancı Müzesi Arşivi 445 Istanbul Modern Arşivi 378 Khaftan Arşivi IV, 20, 69 Nişantaşı Haritası Where Istanbul, Arka Kapak İçi Fotoğrafı Kemal Üzmez

Dizin

A

Abdülaziz Av Köşkü 504
Adalar
  Marmara 596-97
  İmralı 597
  Prens 578-95
Ağva 574-77
Akaretler 398
Akçakese 575
Aksaray 86-91
Akıntıburnu 423
Alay Köşkü 203
Altınkum 469
Anadolu Hisarı 538-45
Anadolu Kavağı 558
Anıtlar
  Beşiktaş 395
  Kadıköy 478, 479
  Sarayburnu 202
  Taksim 281
Arnavutköy 422-25
Asmalımescit 321
Ataköy 190-93
Atatürk Arboretumu 565
Avşa 597
Ayaspaşa 284
Ayvansaray 151
Azapkapı 273
Aziz Karpos ve Papylos
  Mozolesi 187

B

Bab-ı Ali 203
Bağlarbaşı 504-05
Bakırköy 190-93
Balat 240-43
Baltalimanı 437
Bebek 426-31
Belgrad Ormanı 123, 149, 562-67
Beşiktaş 394-401
Beykoz 52-57
Beylikdüzü 605
Beylerbeyi 516-19
Boğaz 368-75
Boğaziçi Hayvanat
  Bahçesi 601
Bostancı 490
Botanik Bahçeleri 102
Boyacıköy 442
Bulgar Ekserhanesi 233, 355
Burgazada 580-83
Büyükada 588-93
Büyükçekmece 605
Büyükdere 462-65

C

Caddebostan 489
Caddeler
  Abdi İpekçi Caddesi 345
  Atatürk Bulvarı 110
  BağdatCaddesi 486
  Bahariye Caddesi 481
  Bankalar (Voyvoda)
  Caddesi 274, 325
  Cumhuriyet Caddesi 289
  Cülus Yolu 248
  Divan Yolu 62-65
  Egnatia Yolu 191
  Fransız Sokağı 306
  Galipdede Caddesi 321
  Gümüşsuyu (İnönü)
  Caddesi 284-85
  Halaskargazi Caddesi 356
İstiklal Caddesi 300-17
Merdivenli Mektep
  Sokağı 233
Meşrutiyet Caddesi 333
Nevizade Sokak 305
Sahil Yolu 490
Sıraselviler Caddesi 297
Soğukçeşme Sokağı 34
Uzunçarşı 224
Valikonağı Caddesi 345
Vodina Caddesi 241
Yüksek Kaldırım 275
Camiler
  Abbasağa 399
  Ağa 302
  Ahi Çelebi 224
  Ahmediye 502
  Ali Pertek 436
  Amcazade Hüseyin Paşa 118
  Arap 272, 327
  Atik Ali Paşa
    Çemberlitaş 68
    Edirnekapı 129
  Atik Valide 502
  Ayazma 502
  Azapkapı 273
  Bebek (Hümayun-u Abad) 427
  Beyazıt 81
  Beylerbeyi 518
  Bodrum 88
  Cerrahpaşa 94
  Cezari Kasım Paşa 250
  Cihangir 297
  Çinili 504
  Çoban Mustafa Paşa 601
  Davud Paşa 95
  Defterdar 250
  Dolmabahçe 388
  Eski İmaret 112
  Eyüp Sultan 245-47, 252
  Fatih 115
  Fenari İsa 90
  Ferruh Kethüda 241
  Fethiye 124, 143
  Firuz Ağa
    Cihangir 298
    Sultanahmet 63
  Fuad Paşa 64
  Galip Paşa 487
  Gazi Ahmed Paşa 146
  Gazi İskender Paşa 547
  Gül 228
  Güzelce Kasımpaşa 265
  Hacı Kemaleddin 436
  Hadım İbrahim Paşa 160
  Hamid-i Evvel 442
  Hamidiye 405
  Haseki Hürrem 95
  Hazreti Cabir 242
  Hekimoğlu Ali Paşa 96
  Hırka-i Şerif 119
  Hidayet 209
  Hirami Ahmed Paşa 125
  İshak Paşa 167
  İskele
    Kadıköy 480
    Üsküdar 500
  İsmail Ağa 123
  İvaz Efendi 150
  Kalenderhane 104
  Kara Mustafa Paşa 68
  Kariye 113, 132-43
  Kaymak Mustafa Paşa 523
  Kılıç Ali Paşa 379
  Kınalıada 579
  Kilise 113
  Koca Sinan Paşa 68
  Kocamustafapaşa 97
  Köprülü 68
  Kumrulu 130
  Kuzguncuk 510
  Küçük Ayasofya 172-74
  Küçük Mecidiye 405
  Kürkçübaşı 146
  Laleli 88
  Mahmutpaşa 74
  Merkez Efendi 163
  Mesih Mehmed (Ali) Paşa 119
  Midillili Ali Reis 559
  Mihrimah Sultan 127
  Molla Çelebi (Fındıklı) 382
  Murad Paşa 90
  Nişancı Mehmed Paşa
    Karagümrük 130
    Kumkapı 182
  Nuruosmaniye 74
  Nusretiye 348, 382
  Ortaköy (Büyük
  Mecidiye) 411-12
  Osman Ağa 480
  Osman Reis 451
  Piyale Paşa 100, 264
  Ramazan Efendi 97
  Rum Mehmed Paşa 502
  Rüstem Paşa 220-22
  Sadabad (Kağıthane) 256
  Selimiye 495
  Semiz Ali Paşa 129
  Silahi Mehmed Bey 250
  Sinanpaşa 397
  Sokollu Mehmed Paşa 178
  Sultan Selim 122
  Sultanahmet 38-42
  Süleymaniye 95, 98-100
  Şah Sultan 250
  Şakirin 505
  Şazeli 228
  Şebsefa Kadın 112
  Şehzade 103
  Şemsi Paşa 502
  Şeyh Zafir 398
  Takkeci İbrahim Ağa 146
  Tavaşi Süleyman Ağa 182
  Teşvikiye 346
  Tevfikiye (Arnavutköy) 423
  Uryanizade 510
  Üç Baş 130
  Valide Sultan 89
  Vani (Vanlı) Mehmed
  Efendi 525
  Vefa 113
  Yeni Valide 500
  Yeni 213, 500
  Yeraltı 271
  Zal Mahmud Paşa 250, 252
  Zeynep Sultan 202
  Zeyrek Kilise 111
  Zühtü Paşa 487
Cankurtaran 166-71
Cerrahpaşa 92-7
Cibali 226-29
Cihangir 296

Ç

Çamlıca
  Büyük 506
  Küçük 506
Çarşamba 120-25
Çarşı ve Pazarlar
  Arasta 44
  Balat 241
  Balık
    Beyoğlu 305
    Karaköy 277
    Kumkapı 181
  Mısır 214
  Feriköy Organik 358
  Kapalıçarşı 70-3
  Horhor 119
  Kadınlar 110
  Ortaköy 416
  Sahaflar 73
  Esir 93
  Tarihi Salı Pazarı 481
Çatalca 605
Çavuşbaşı 572
Çemberlitaş 66-9
Çengelköy 520-27
Çeşmeler
  BağdatCaddesi 487
  Bereketzade Hacı Ali Ağa 325
  Bezmialem Valide Sultan 347
  Cevriye Hatun 559
  Hekimoğlu Ali Paşa 383
  İshak Paşa (On Çeşme) 554

Kayzer II. Wilhelm (Alman Çeşmesi) 47
Kazlı Çeşme 159
Laleli 329
Mihrişah Valide Sultan 450
Mihrişah, Küçüksu 537
Saliha Valide Hatun 273
Tophane 380, 383
Çiflehavuzlar 488
Çubuklu 550-51
Çukurcuma 297

D

Deniz Köşkü 195
Dolapdere 288-95
Dükkanlar
Ali Muhiddin Hacı Bekir 210
Markiz Pastanesi 313

E

Edirnekapı 126-30
Ekinlik 597
Elmadağ 288
Eminönü 204-11
Emirgan 440-43
Eskihisar 598-99
Etiler 360-61
Eyüp 244-53

F

Fatih 114-119
Belediye 118
Fener 230-39
Fenerbahçe 472-75
Fenerler
Ahırkapı 169
Şile 569
Feriköy 355
Feshane 251
Florya 194-97

G

Galeriler
Akbank 307
Baraz 355
Doğançay Müzesi 303
Elgiz Çağdaş Sanat Müzesi 363
Enerji 257
Garanti 307
İstanbul Modern 377-78
Odakule 312
Osman Hamdi Bey Müzesi 599
Santral İstanbul 257
TünelSanat 316
Yapı Kredi Vedat Nedim Tör 316
Garlar
Haydarpaşa 112, 492-93
Sirkeci 206
Garipçe 469
Gebze 600-01
Gümüşsuyu 284-85

H

Haliç 219
Hamamlar
Ağa
Çukurcuma 297
Üsküdar 506
Atik Valide 506
Beyazıt 83
Beylerbeyi 519
Büyük 265
Cavuş 243
Çemberlitaş 68
Çinili
Üsküdar 506
Zeyrek 110
Cağaloğlu 58-9
Galatasaray 305
Gedikpaşa 69
Haseki Bostan 97
Haseki Hürrem (Rokselana) 33
Haydar 112
Hocapaşa 210
İstinye 449
Kadırga 177, 179
Küçük Mustafa Pasa 229
Mahmutpaşa 76
Mihrimah Sultan 130
Ortaköy 413
Sofular 91
Sultanahmet 65
Süleymaniye 106
Sütlüce 256
Şifa 506
Tahta Minare 243
Hanlar
Balkapanı 223
Bedesten, Karaköy 273
Büyük Çukur 223
Büyük Taş 88
Büyük Valide 78
Büyük Yeni 78
Hasan Paşa 84
Hurmalı 223
I. Vakıf 208
IV. Vakıf 208
Küçük Çukur 223
Küçük Yeni 78
Kürkçü 78
Liman 209
Minerva 274
Narmanlı 314
Rüstem Paşa 273
Sağır 78
St. Piyer 327
Vezir 68
Vlora 208
Zindan 224
Hapishaneler
İngiliz 327
Sultanahmet 35
Harbiye 340-43
Hasköy 259-61
Hastaneler
Beyoğlu (İngiliz) 326
Gümüşsuyu Askeri 285
Or Ahayim Yahudi 242
Şişli Etfal 356
Zeynep Kamil 504
Havantepe 467
Hereke 602-03
Heybeliada 584-87
Hıdırellez 170
Hıdiv Kasrı 550-51
Hipodrom 46-49

İ

İstanbul Belediyesi 104
İstinye 448-57

K

Kadıköy 476-84
Kadırga 176-9
Kağıthane 256
Kalamış 474
Kaleler
Anadolu Hisarı 539-541
Eskihisar 599
Riva 573
Rumeli Hisarı 434
Şile 569
Yoros Kalesi 559
Kalender 458-61
Kamondo Merdivenleri 274
Kandilli 528
Kanlıca 546-49
Kapılar
Ahırkapı 169
Altınkapı 159
Ayakapı 236
Belgradkapı 159
Cibali Kapı 227
Çatladıkapı 175
Edirnekapı 147
Eğrikapı 149
Kerkoporta 148
Mevlevikapı 163
Narlıkapı 189
Silivrikapı 160
Topkapı 145
Karagümrük 126-131
Karakollar
Süslü 423
Karaköy 266-77
Kasımpaşa 262-65
Kasır ve Köşkler
Alay 203
Aynalıkavak 263
İncili 169
Ihlamur 399
Küçüksu 528, 537
Maslak 363
Sepetçiler 202
Tophane 381
Kaşık Adası 595
Kınalıada 578-79
Kırkçeşme 149, 563
Kışlalar
Gümüşsuyu 285
Kalyoncu 264
Maçka 347
Selimiye 495
Taşkışla 283
Kızkulesi 496
Kilimli Koyu 575
Kiliseler
All Saints 483
Altı Mermer 96
Assumption 483
Aya İrini 5
Aya Nikola, Karaköy 276
Ayasofya 26-32
Aya Triada (Ayia Trias)
Beyoğlu 301
Kadıköy 480
Aya Yani 243
Ayın Biri 112
Ayia Efimia 480
Ayia Katerina Sina Yarımadası 243
Ayia Kyriake 182
Ayia Paraskevi
Büyükdere 464
Hasköy 261
Tarabya 459
Ayia Theodosia 228
Ayios Dimitrios
Balat 243
Büyükada 590
Kurtuluş 353-54
Kuruçeşme 420
Ayios Elefterios 353, 354
Ayios Fokas 413
Ayios Haralambos 428
Ayios Ioannis Hrisostomos 474
Ayios Konstantinos, Tarabya 459
Ayios Konstantinos ve Ayia Eleni,
Paşabahçe 553
Samatya 188
Tarlabaşı 292
Ayios Minas, Samalya 187
Ayios Nikolaos
Cibali 229
Heybeliada 586
Samatya 186
Topkapı 147
Yeniköy 451
Ayios Pantaleimon
Karaköy 277
Kuzguncuk 510
Büyükada 590
Ayios Polyeuktos 118
Ayios Stefanos 196
Ayios Yeorgios
Çengelköy 521
Kurtuluş 353
Kuzguncuk 510
Metohion 236
Yeniköy 451
Aziz Peter ve Paul 327
Balıklı Rum 161
Blachernae 153
Cihanuma Meryemana 395
Genissa Panayia
Theotokou 579
Hristos Analipsis 186
Ioannis Prodromos
Fener 232
Kınalıada 582
Kuruçeşme 420
Yeni Mahalle 467
Kariye 132-43
Kırım 315
Köyiçi Panayia 395
Meryemana
Edirnekapı 128
Tarlabaşı 292
Moğolların Meryemi 234
Myrelaion Kilisesi 88
Notre Dame de Sion 343
On İki Havari 354
Panayia
Büyükada 590
Yeniköy 451
Panayia Balinu 243
Panayia Eisodion 309
Panayia Elpida 182
Panayia Evangelistra
Boyacıköy 442
Dolapdere 292
Panayia Kamariotissa 587
Panayia Suda 149
Sacre Coeur 428
Santa Maria Draperis 312
Sen Antuan 311
St. Andrei, Karaköy 277
St. Mary, Polonezköy 571
St. Mary Chalcoprateia 203
Studios 188
Surp Agop, Cerrahpaşa 96
Surp Asdvadzadzin
Bakırköy 192
Beşiktaş 399
Surp Asdvadzadzin
Verapolum 590
Surp Boğos 464
Surp Haç 420
Surp Hisus Pirgiç 276
Surp Hovhannes Mıgırdıç 451
Surp Hovhannes, Samatya 189

Surp Hreşdagabed 243
Surp Kevork, Samatya 187
Surp Krikor Lusavoriç
Karaköy 276
Kuzguncuk 510
Surp Levon 480
Surp Nikoğos 147
Surp Santuht 436
Surp Takavor 480
Surp Voskeperan 301
Surp Yerits Mangants 442
Sveti Stefan 233
Taksiarhis, Arnavutköy 423
Üç Horan 305
Kilyos 566
Kireçburnu 460
Kocamustafapasa 92-7
Konsolosluklar
Almanya 285, 460
Amerika449
Avusturya 455
Belçika 297
Fransa 301, 460
Hollanda 311
İngiliz 337, 460
İran 60
İspanya 463
İsveç 314
İtalya 311, 381, 460
Japonya 285
Mısır 427
Romanya 297
Rusya 312, 463
Korular
Beykoz (Abraham Paşa) 554
Fethi Ahmed Paşa 512
Mihrabad 548
Yıldız 403
Köprüler
Atatürk 227
Boğaz373
Eski Galata 218, 256
Fatih Sultan Mehmet 373
Galata 216-19
Sultan Süleyman 605
Köşkler, Konaklar ve Evler
Abdülaziz Av 504
Abdülmecid Köşkü 511
Ahmed Paşa 105
Botter Evi 314
Bulgur Palas 94
Cemil Molla Köşkü 512
Cemil Topuzlu Köşkü 488
Con Paşa Köşkü 591
Çankaya Palas 591
Demosten Corpi Köşkü 530
Deniz Palas 338
Doğan Apartmanı 329
Fabiato Köşkü 591
Frej Apartmanı 333
Gümüşsuyu Palas 285
Huber Köşkü 459
Hünkar Kasrı 555
Kavafyan Konağı 428
Kırmızı Konak 61
Maçka Palas 347
Marko Paşa Köşkü 559
Merkez Efendi Konağı 163
Mısır Apartmanı 310
Mizzi Köşkü 591
Palazzo Corpi 336
Ragıp Paşa Köşkü 489
Taut Evi 414
Tevhide Hanım Köşkü 489
Vahdeddin Köşkü 521
Vali Konağı 60
Vural Suiçmez Evi 591
Yusuf Ziya Paşa Konağı 437
Kuleler
Beyazıt (Serasker) 83
Cafer Baba 224
Eirene (İrini) 78
Endem TV605
Galata 324-31
Mermerkule 157
Ovid 567
Yedikule 158-9
Kuleli 523
Kulüpler
Büyük Anadolu 592
Büyük Kulüp 488
Cercle d'Orient 302
Kumkapı 180-83
Kurtuluş 352-59
Kuruçeşme 418-21
Kuzguncuk 508-14
Külliyeler
Bala 160
Bayrampasa 95
Hüsrev Paşa 248
Mihrişah Valide Sultan 249
Şah Sultan
Kültür Merkezleri
Atatürk 282
Caddebostan 490
İtalyan 336
Sütlüce 255
Yunus Emre 193
Kütüphaneler
Abdülbaki Paşa 163
Atatürk 283
Atıf Efendi 113
Beyazıt Devlet 82
Esat Efendi 55
Koca Ragıp Paşa 89
Köprülü 64, 113
Millet 117
Murat Molla 125
Paşa 436
Şehid Ali Paşa 113

L

Laleli 86-91
Levent 362-65
Limanlar
Theodosios 185

M

Maçka 344-51
Marmara Adası 597
Marinalar
Ataköy 193
Kalamış 474
Maslak 362-65
Mecidiyeköy 357
Meclis-i Mebusan 382
Medreseler
Cafer Ağa 179, 203
Çorlulu Ali Paşa 68, 69
Damat İbrahim Paşa 104
Fatih İbrahim Paşa 96
Gazanfer Ağa 110
Hadım Hasan Paşa 60
Hasan Paşa 83
Kabasakal 34, 179
Kuyucu Murad Paşa 83
Rüstem Paşa 61
Mescidler
Burmalı 102
Hacı Hüsrev 153
Hobyar207
Silahi Mehmed Bey 250
Mezarlıklar
Ayvansaray 153
Cellat248
Ermeni 162
Feriköy 355
Hasköy 149, 261
Heybeliada 587
Karacaahmet 504
Kırım Savaşı Mezarlığı 494
Kuzguncuk 511
Merkezefendi 163
Yahudi261
Milion 63
Miniatürk 256
Moda 483-84
Manastırlar
Ayia Triada (Ruhban Okulu) 586
Ayios Yeoryios tou Kremnou 586
Ayios Yeoryios Garipi 583
Ayios Yeoryios Koudonas 590
Ayios Nikolaos 590
Ayios Spyridon 586
Hodegoi44
Hristos, Kınalıada 579
Hristos Soteros Philanthropos, 169
Konstantin Lips 90
Pantepoptes 112
Pantokrator 111
Sotiros Christou 590
Sulu 187
Theotokos Pammakaristos 124
Meydanlar
Barbaros 396
Beyazıt 80-4
Emirgan 442
Galatasaray 309
Karaköy 267
Ortaköy 411
Sultanahmet 33
Şişhane 333
Taksim 280-82
Müzeler
Adam Mickiewicz 292
Askeri 341-42
Aşiyan 435
Atatürk 357
Basın 64, 65
Büyük Saray Mozaikleri 43
Kaligrafi 82
Dede Efendi 168
Deniz 396
Enerji 257
Fethiye 124, 143
Florence Nightingale 495
Hereke 603
İslam Bilim ve Teknoloji 201
İsmet İnönü 586
İstanbul Arkeoloji Müzeleri 20-25,95, 149,213,499
İstanbul Resim ve Heykel 393, 398
Karikatür ve Mizah 110
Kont Szechenyi İtfaiye 118
Mehmet Naci Aköz Uçurtma 504
Musevi 271
Orhan Kemal 298
Osmanlı Bankası 274
Oyuncak488
Panorama 1453 146
Pera 334-35
Postane 207
Rahmi M. Koç 258-59
Rezan Has 228
Sadberk Hanım 464
Sait Faik 581
Sakıp Sabancı 444-47
Şehir 404
Tarih ve Sanat 270
Türk ve İslam Eserleri 50-3
Türkiye İş Bankası 209
Urat Ataman Klasik Araba 460
Yıldız Sarayı 404

N

Namazgahlar
Anadolu Hisarı 541
Esma Sultan 177
Nehir ve Dereler
Alibey 255, 564
Göksu 541
Nişantaşı 344-51

O

Okullar
Anadolu 347
Cevri Kalfa 63
Çamlıca Kız Lisesi 505
Deniz Lisesi 587
Fener Rum Lisesi 235
Galatasaray Lisesi 305
İstanbul Erkek Lisesi 60
Kuleli Askeri Lisesi 523
Pertevniyal 89
St. Benoit 275
Taş 192
Vefa Lisesi 113
Zoğrafyon Rum Lisesi 305
Ortaköy 410-17

P

Parklar
Abbasağa 399
Arkeoloji 33
Dalyan 487
Demokrasi 348
Emirgan 441
Fenerbahçe 474
Florya Sosyal Tesisleri 195
Göztepe 487
Gülhane 200-203
Kadırga 177
Maçka 348
Özgürlük 487
Parkorman 363
Taksim Gezi 282
TEMA-Vehbi Koç 544
Türkan Sabancı 430
Yıldız
Paşabahçe 552-57
Paşalimanı 513
Paşalimanı Adası 597
Pasajlar
Aslıhan 305
Atlas 302
Avrupa 305
Çiçek 304
Danışman Geçidi (Hacıpulos Pasajı) 309
Emek304
Halep 302
Rumeli 302
Tünel Geçidi 321
Patrikhaneler
Ermeni 181
Rum Ortodoks 232
Türk Ortodoks 276

Pera 333
Perşembe Pazarı 273
Plajlar 195, 567
Podestat 325
Postane 207
Polonezköy 570-72
Poyrazköy 559
Pudding Shop 63

R

Rasathane 533
Riva 573
Robert Kolej 149, 421, 429
Rumeli Feneri 469
Rumeli Hisarı 432-39
Rumeli Kavağı 466-69

S

Sadabad Yazlık Sarayı 255
Salacak 497, 503
Samatya 184-189
Sarayburnu 202
Saraylar
Adile Sultan 532
Beylerbeyi 517
Blachemae 43, 150, 151, 152, 241
Bukoleon 175
Büyük 43, 44, 167
Çırağan 406-09
Dolmabahçe 386-93
Eski 83
Feriye 407
Magnaura 43, 167
Mediha Sultan 437
Tekfur 149
Topkapı 2-19, 169
Yıldız 402-05
Sarıyer 466-69
Sarnıçlar
Aetios 128
Aspar (Çukur Bostan) 123
Aziz Mocius (Çukur Bostan) 96
Binbirdirek 64
Fildamı 192
Nakkaş 44
Sultan 123
Theodosios 64
Yerebatan 54-6
Zeyrek 110
Savarona 375
Sedefadası 595
Selimiye 492, 495
Sfendon 178
Silivri 605
Simkeşhane 84
Sinagoglar
Ahrida 242
Beth Ya'akov 510
Etz Ahayim 413
Hemdat İsrael 480
İştipol 128
Kastoria 128
Maalem 261
Neve Şalom 328
Yeniköy 451
Sirkeci 204-11
Sivriada 595
Sofyalı 321
Stadyumlar
Ali Sami Yen 358
BJK İnönü 285, 408
Fenerbahçe 473
Su Kemerleri
Bozdoğan (Valens) 108-09
Eğri 564
Güzelce 564
Mağlova 564
Mahmud I 565
Paşa 564
Uzun 564
Suada 421
Suadiye 489
Sultanahmet 38-45
Sulukule 147
Surlar
Deniz
Haliç 229
Propontine 169
Kara 144-63
Süreyya Operası 481
Sütunlar
Arkadios 93
Çemberlitaş 66-7
Gotlar 201
Kıztaşı 117
Örme 48
Theodosios 49
Yılanlı 48
Sütlüce 255-57
Symplegades 559

Ş

Şile 568-69
Şişhane 332-39
Şişli 352-59

T

Tahtakale 221
Taksim 283, 565
Talimhane 288-95
Tarabya 458-61
Tarihi Oteller
Büyük Londra Oteli 336, 339
Pera Palas 337, 339
Tokatlıyan 459
Tarlabaşı 288-95
Tatavla 353
Tavşanadası 595
Tayyare (Harikzedegan) Apartmanı 87
Tekkeler
Emin Baba 148
Emir Buhari 150
Galata Mevlevihanesi 163, 320, 322
Hasırizade Elif Efendi 256
Nureddin 130
Özbekler 178
Yenikapı Mevlevihanesi 163
Tepebaşı 332-39
Tepeler
Yuşa 556
Nakkaştepe 511
Teşvikiye 344-51
Topkapı 376-84
Türbeler ve Anıt Mezarlar
Abdülhamid 205
Adile Sultan 249
Adnan Menderes 146
Aziz Mahmud Hüdayi Efendi 500
Barbaros 396
Emire Ahmed Buhari 228
Fatih Mehmed 116
Gazi Osman Paşa 117
Hanibal 601
Hattat Rakım Efendi 129
Hızır Bey Çelebi 112
Hürrem Sultan 101
Padişah Türbeleri 64
Kanuni 101
Mahmud Paşa 74
Mimar Sinan 102
Nakşidil Valide Sultan 116
Sekbanbaşı Abdurrahman Ağa 227
Siyavuş Paşa 247
Sokollu Mehmed Paşa 247
Sultan Ahmed I 42
Sultan Mehmed V Reşad 247
Sümbül Efendi 97
Şeyh Emir Ahmed Buhari 228
Şeyh Zafir 398
Telli Baba 467
Turgut Özal 146
Yahya Efendi 407
Yuşa Baba 556
Tünel 318-23

U

Ulus 360-61

Ü

Üniversiteler
Bilgi 257
Boğaziçi (Bosphorus) 429
İstanbul 82-3, 87
Marmara 494
Mimar Sinan 380
Ünlülerin Evleri
Aşiyan 435
Barış Manço 484
Pierre Loti 69
Troçki 589
Vedat Tek 345
Zofia Rizi Anı Evi 571
Üsküdar 498-507

V

Vaniköy 520-27
Vefa 113
Veliefendi Hipodromu 193
Vordonos Adası 595

Y

Yalılar
Abud Efendi 535
Ahmed Afif Paşa 451, 452
Ahmed Mithad Efendi 556
Ahmed Nazif Paşa 525
Anadolu Kazaskeri Necmeddin Efendi 524
Bahriyeli Sedat Bey 542
Bostancıbaşı Abdullah Ağa 522
Deli Fuad Paşa 449
Edhem Pertev 548
Edip Efendi 533
Esma Sultan 414
Faik Bey 452
Faik ve Bekir Bey 454
Fehime Sultan 414
Fethi Ahmed Paşa 512
Hacı Ahmed Bey 548
Hadi Bey 534
Halil Edhem 551
Hatice Sultan 414
Hekimbaşı Salih Efendi 544
Kalkavan 518
Kara Todori 453
Kayzer II. Wilhelm 603
Kıbrıslı 535
Kırmızı 421
Komodor Remzi Bey 542
Kont Ostorog 534
Köprülü Amcazade Hüseyin Paşa 544
Mahmud Nedim Paşa 524
Marki Necip Bey 543
Melek Hanım 526
Naime Sultan 414
Nuri Paşa 543
Osman Hamdi Bey 599
Prenses Rukiye 548
Rasim Ferid Tek 453
Recaizade Ekrem Bey 452
Recaizade 526
Sadrazam Kadri Paşa 548
Sadullah Paşa 522
Saffet Paşa 548
Said Halim Paşa 454
Serasker Rıza Paşa 525
Server Bey 522
Suna-İnan Kıraç 524
Şehzade Burhaneddin Efendi 453
Şerifler 442
Topkapı Müşiri Zeki Paşa 437
Yağcı Şefik Bey 548
Yağlıkçı Hacı Reşit Paşa 548
Yedi-Sekiz Hasan Paşa 549
Yılanlı 430
Zarif Mustafa Paşa 153, 542
Yassıada 595
Yedikule 158-9
Yeni Mahalle 466-69
Yenikapı 184-89
Yeniköy 448-57
Yeşilköy 194-97
Yetimhaneler
Fransız Yetimhanesi 428
Fransız St. Joseph 381
Rum 591

Z

Zindanlar
Anemas 152
Zindan 224

NEREDE YENİR?

360 316
Ab'bas Waffle 431
Abracadabra 424
Adem Baba Balık 424
Akbaba 322
Alaturca 170
Albura Kathisma 170
Ali Baba Balık 424
Ali Haydar'ın Yeri 189
All Sports Cafe 361
Amedros 65
Aquarius 468
Ara Kafe 316
Asır Restaurant 294
Asitane 143
Asmaaltı 469
Asude Ev Yemekleri 514
Aşşk Kahve 424
Ayazpaşa Russian Restaurant 286
Bab-ı Hayat 215
Badehane 323
Bahar 579
Bahar Country 565
Bahar Restaurant 77
Balık Noktası 219
Balıkçı Kahraman 469
Balıkçı Sabahattin 170
Balkan Lokantası 400
Bambi Cafe 299
Banyan 416
Barba Giritli Balık Lokantası 229
Barba Yani 583
Barınak 469
Bast Cafe & Kitap 484
Baylan 482
Bebek Balıkçısı 431
Bebek Koru Kahvesi 431
Belvü Restaurant 475
Beşinci Kat (5.Kat) 299
Beyti Et Lokantası 195
Big Chefs 338
Bilice 565
Bizim Balıkçı 197
Blackk Restolounge 417
Bodrum Mantı & Cafe 424
Boğaziçi Borsa Restaurant 343
Buhara 60
Cafe du Levant 261
Cafe Lamartine 465
Cafe Nar 436
Cafe Pera 334
Cafe Smyrna 299
Cafe Turing 593
Cafe Vais 193
Cafe Via Veneto 519
Cafe Zanzibar 491
Canape 456
Canım Ciğerim 322
Catz 431
Cercis Murat Konağı 491
Cezayir 307
Cibalikapı Balıkçısı 229
Circle Restaurant & Cafe-Bar 456
Cookbook 351
Cremeria Milano 316
Cumhuriyet Meyhanesi 307
Çadır Köşkü 404, 405
Çengelköy Villa Bosphorus 527
Çiğdem Pastanesi 65
Çin Büfe 307
Çiya 482
Çok Çok Thai 338
Çömlek 506
Çubuklu 29 551
Da Mario 361
Dahill 405
Darüzziyafe 102, 106
Defneli Bahçe 197
Deniz Park 456
Denizatı 482
Dere Balık 545
Despina 358
Develi 189
Dinette 491
Divan Pastanesi 257
Doğa Balık 299
Doğatepe Cafe & Restaurant 438
Dokuz Ece Aksoy 338
Dondurmacı Ali Usta 484
Donjon 438
Doy-Doy 45
Doyuran Lokantası 183
Dönerci Mahtaroğlu 601
Dulcinea 307
Eftalya 425
Eleos Restaurant 197
Emek Mantı Evi 456
Enginar 330
Erbap 527
Erol Taş Kültür Merkezi 170
Esnaf Balıkçısı 77
Event Garden 565
Fasuli Lokantası 384
Felafel House 294
Feriye Lokantası 409
Fes Cafe
Kapalıçarşı 77
Nurosmaniye 77
Fethipaşa Sosyal Tesisleri 514
Fide Cafe 461
Filiz 461
Fincan Kahve 443
Fischer Restaurant 286
Fish Var Balıkçı 456
Fishmekan 425
Florya Restaurant 195
Four Seasons 36
Fusa Restaurant 569
Galata House 330
Garaj 365
Garipçe Aydın Balık 469
Garipçe Balıkçısı 469
Gazebo Cafe & Restaurant 456
Gelik 193
Gezi Pastanesi 286
Gina 365
Giritli 170
Göksu Cafe 545
Gölge 317
Görkem Kilis Sofrası 195
Granola Dondurma 425
Günaydın Et Lokantası 361
Günaydın Steakhouse 365
Güverte 195
Güzelcehisar Kafe 545
Hacı Abdullah 307
Hacı Hasan Özsüt 277
Halat 261
Halil İbrahim Sofrası 119
Halit 603
Hamdi Et Lokantası 225
Hamov 358
Happily Ever After 431
Happy Moon's Cafe 474
Harvard Cafe 361
Has Kral Sofrası 91
Hatay Akdeniz Sofrası 91
Havuzlu Restaurant 77
Hayal Kahvesi
Beyoğlu 306
Çubuklu 551
Hayat Kahvesi 514
Hıdiv Kasrı 551
Hira Lokantası 179
House Cafe
İstiklal Caddesi 317
Ortaköy 416
Teşvikiye 346
Tünel 322
Hünkar
Etiler 361
Nişantaşı 350
Hüseyin Bey Cafeterya 545
il Patio 350
İnci 307
İnciraltı 519
İskele Çay Bahçesi 456
İskele Restaurant
Beylerbeyi 519
Çengelköy 527
Paşabahçe 553
İsmailağa Kahvesi 549
İsmet Baba 514
İsm-i Nur 350
İstanbul Culinary Institute 338
İstanbul Modern Cafe 384
İstanbul Muhallebicisi 358
İst Cafe 307
İstiridye 384
İzz 425
James Joyce Pub 306
Kadı Nimet Balıkçılık 482
Kahve Dünyası
Büyükada 593
Fındıklı 384
Kahvedan 299
Kaktüs 307
Kalamar Restaurant 183
Kalpazankaya Restaurant 583
Kanaat 506
Kandilli Borsa 536
Kandilli Suna'nın Yeri 536
Kantin 350
Kapri 593
Karadeniz Aile Pide ve Kebap Salonu 65
Karakol 19
Karaköy Güllüoğlu 277
Karaköy Lokantası 277
Kardelen Ev Ürünleri 193
Kasap Osman 210
Kavak Doğanay Restaurant 558
Kaymakçı Pando 400
Kazancılar Kepabçısı 475
Kebapçı İskender 400
Khorasani Restaurant 65
Kıyı 461
Kızkulesi 497
Kiki 299
Kilyos Şömine Restaurant 567
Kitchenette 431
Kiva Han 331
Koço 484
Komagene 119
Konyalı
Sirkeci 210
Topkapı Sarayı 19
Kordon 527
Kosinitza 514
Kozz Haliç Restaurant 238
Köfteci Arnavut 243
Kömür Lokantası
Cibali 229
Fatih 119
Kör Agop 183
Köşebaşı 365
Kuğum Restaurant 527
Kuleli 189
Kuzgun 425
Küçük Ev 189, 365
Küçük Saray Lokantası 253
KV Cafe 323
L'Entrecote de Paris 365
La Maison 409
Lacivert 545
Lale Çay Bahçesi 106
Lale İşkembecisi 294
Laledan 409
Lavanta 416
Le Pain Quotidien 365
Le Pecheur 461
Leb-i Derya 317
Leonardo 572
Levi 225
Lido 593
Limonata 350
Limonluk Kahvesi 514
Lipsi 351
Litera 317
Lokal 322
Lokanta 338
Lokma 438
Longtable SuperMarket 351
Lucca 431
Mado
Caddebostan 491
Etiler 361
Malta Köşkü 404, 405
Mama 438
Mangerie 431
Mantıcı 358
Mardin Kaburga Sofrası 91
Maria'nın Bahçesi 491
Maria's Cheescakes 572
Masa 365
Mavi Restaurant 587
Mekteb-i Cafe 238
Mert Döner 601
Mert Mantı 491
Meşale 45
Meşhur Filibe Köftecisi 211
Meze By Lemon Tree 338
Midpoint 365
Mikla 338
Mimoza Restoran 579
Mirror 365
Molly's Cafe 331
Mozaik Restaurant 65
Musafir 294
Müzedechanga 447
Namlı 365
Neco Kornet Dondurma 97
Niyazibey 506
Nuri Baba'nın Yeri 468
Nuteras 339
Onur Et Lokantası 77
Orga Çınaraltı 443
Orient Express Restaurant 211
Orient Garden Cafe 197
Otantik Cafe 494
Otto
Asmalımescit 322
Sütlüce 257
Öz Kilis 119
Pafuli 425
Pandeli 215
Pangaltı Cafe 358
Pano 307
Paper Moon 361
Pera Thai 338
Picante 416
Pideban 465
Pierre Loti Cafe 253

Pita Kuzguncuk 514
Pizzeria Trio 299
Port Sedef 595
Poseidon 431
Posh 475
Pucci Plus 286
Rami Restaurant 45
Refik 323
Reina 417
Rejans 317
Rigel 527
Robert's Coffee 519
Romantika 475
Rouge 294
Rumeli İskele 438
Sade Kahve 438
Safa Meyhane 163
Safiye Sultan Cafe 261
Sapphire 417
Saray Muhallebicisi 307
Sardunya Fındıklı 384
Sarnıç 34, 36
Savoy Pastanesi 299
Selvi Kalorimetre Restaurant 384
Set Balık Lokantası 461
Seval Pastanesi 527
Sıçanlı Meyhane 443
Sıdıka 400
Siirt Şeref 113
Sitare 514
Sofyalı 9 323
Sortie 417
Spice Market 401
Starbucks, Bebek 431
Suada 425
Subaşı Lokantası 77
Sultan Pub 65
Sultan Sarnıç 123, 125
Sultanahmet Fish House 60
Sunset361
Sur Ocakbaşı 113
Sütiş
  Beyoğlu 307
  Emirgan 443
Şarabi 307
Şark Kahvesi 77
Şehzade Mehmed Sofrası 103,106
Şelale 482
Şerbethane 45
Şimdi 323
Tahtakale Hamam 225
Takanak Balık 456
Takas Lokantası 277
Tamirane 257
Tandırcı Kebap 601
Taps, Bebek 431
Tarihi Ali Baba Balık
  Lokantası 461
Tarihi Beylerbeyi Restaurant 519
Tarihi Çınaraltı Çay Bahçesi 527
Tarihi Haliç İskembecisi 238
Tarihi Karaköy Balikçısı 277
Tarihi Kireçburnu Fırını 461
Tarihi Merkez Efendi Köftecisi 163
Tarihi Moda İskelesi 484
Tarihi Sarıyer Börekçisi 468
Tarihi Sarıyer Muhallebicisi 468
Tarihi Sultanahmet Köftecisi
  Selim Usta 65
Tarihi Süleymaniye
  Kurufasulyecisi 106
Tarihi Vefa Bozacısı 113
Tarihi Yeniköy Börekçisi 456
Taybe Cafe and Restaurant 197
The Stones 197
Tike 365
Timothy's 519
Topaz286
Tribeca 456
True Blue 475
Tuğra 409
Udonya 294
Uludağ Et Lokantası 195
Ulus 29 361
Urban 307
Van Kahvaltı Evi 299
Venta del Toro 331
Viktor Levi Şarap Evi
  Beyoğlu 307
  Kadıköy 482
Villa Bosphorus 519
Vogue 400
Wan-na 364
White Mill Cafe 299
X338
Yakamoz 549
Yakup 2 323
Yanyalı Fehmi Lokantası 482
Yedigül Restaurant 558
Yekta Restaurant 345, 351
Yelken Balık Restaurant 573
Yelken Restaurant 456
Yemek Kulübü (Markiz
  Pastanesi) 313
Yengeç 183
Yeni Marmara Çayevi &
  Nargile 170
Yeniköy Kahvesi 456
Yeşilcam Cafe 304
Yeşilköy Köftecisi 197
Yosun 558
Yücetepe Kır Gazinosu 593
Zazie
  Nişantaşı 351
  Göztepe 491
Zencefil 307
Zeyrekhane 113
Zindan 317
Zinhan Kebap House 225
Ziya Şark Sofrası 195
Zuma416

NEREDE KALINIR?

A'jia 549
Acqua Verde 576
Adamar Hotel 57
Airport Hotel 197
Alzer Hotel 49
Amber Hotel 183
Amiral Hotel 45
Anemon Galata 331
Ansen Suites 339
Antik Hotel 84
Apricot Hotel 45
Ararat Hotel 45
Arcadia Hotel 65
Arena Hotel 179
Armada Hotel 171
Ataköy Marina Hotel 193
Aya Nikola 593
Ayasofya Konakları 36
Barcelo Eresin Topkapı 163
Barcelo Sarayı 84
Bayramoğlu Resort Hotel 601
Bebek Hotel 431
Bentley Hotel 343
Best Western Citadel Hotel 171
Best Western Empire Palace 211
Boncuk Motel 597
Bosphorus Palace Hotel 519
Büyük Londra Oteli 336, 339
Celal Ağa Konağı 106
Celal Sultan Hotel 57
Central Palace Hotel 295
Ceylan Intercontinental 294
Cheers Hostel 203
Conrad Hotel 400
Crowne Plaza İstanbul 91
Çakırkeyif 605
Çırağan Palace Kempinski
  İstanbul 409
Daphnis Hotel 238
Dedeman Hotel
  Gayrettepe 365
  Şile 569
Değirmen Hotel 569
Deniz Konak 174
Dersaadet Hotel 171
Didem Seaview Balcony 384
Divan Hotel 295
Eklektik Galata Evi 317
Emine Sultan Hotel 171
Empress Zoe 36
Erboy Hotel 211
Eresin Crown Hotel 45
Erten Konağı 171
Erzurumlu Hotel 567
Four Seasons at the
  Bosphorus 401
Four Seasons Sultanahmet 35,
  36,43
Fuat Paşa Hotel 465
Galata Antique 339
Galata Residence Aparthotel 331
Gallery Residence 358
Germir Palace Hotel 295
Green Park Hotel 295
Günay Otel 577
Halki Prenset Pansiyon 587
Hilton
Harbiye 343
Park 351
Holiday Inn
  İstanbul City 163
  Şişli 358
Hotel Ayasofya 179
Hotel Hegsagone 601
Hotel Ibis 197
Hotel İlkay 211
Hotel Nites 84
Hotel Polatdemir 91
Hotel Sidera Palace 179
Hotel Splendid Palace 593
Hotel Turkoman 49
Hotel Uyan 36
Hush 482
Hyatt Regency 295
İ'zaz Suites 307
İbrahim Paşa Oteli 49
İstanbul Holiday Apartments 331
İstanbul Suites 299
Kale Otel 567
Kalyon Hotel 171
Kariye Oteli 143
Klassis Resort and Golf Club 605
Kybele Hotel 57
La Maison 409
Legacy Ottoman 211
Les Ottomans 425
Liman Otel 577
Lush Hotel 299
Marine House Hotel 593
Mavi Ev 45
Merit Halki Palace 587
Midtown 295
Misafir Suites 307
Mövenpick 365
Nippon 295
Nomade Hotel 65
Novotel İstanbul 197
Orient Express Hotel 211
Otel Nergis 597
Ottoman Imperial Hotel 36
Ottoman Park Hotel 179
Panorama Hotel 593
Paradise Motel 576
Park Hyatt 351
Park Residence 475
Peak Hotel 339
Pera Palace Hotel 337, 339
Pera Rose 339
Pera Tulip Hotel 339
Piccolo Mondo 576
Pierre Loti Hotel 65
Platonik Cafe 400
Plaza Hotel 365
Point 295
Polat Renaissance İstanbul 197
Polka Country Hotel 572
President Hotel 84
Princess Hotel 593
Ramada Plaza 358
Richmond Hotel 317
Ritz Carlton Hotel 286
Riverside Otel 577
Saklıköy Country Hotel 572
Santral Residence 257
Sarı Konak Hotel 45
SAS Radisson 417
Saydam Planet Hotel 593
Saydam 323
Seven Dreams Hotel 36
Seven Hills 36
Sheraton
  Ataköy 193
  Maslak365
Side Hotel & Pension 36
Sirkeci Konak Hotel 211
Sofa Hotel 351
Sultan's Inn 174
Sultanahmet Palace Hotel 45
Sumahan-on-the-Water 527
Swissotel The Bosphorus 351
Şebnem Hotel 36
Tan Hotel 65
Tashkonak 171
Taxim Hill 286
Taxim Suites 295
The House Apart
  Cihangir 299
  Tünel323
The Marmara
  İstanbul 286
  Pera 339
  Şişli 358
  Suadiye Residence 491
Titanic City Hotel 295
Tomtom Suites 317
Tranquilla 577
Turkuaz Guest House 179
Turquhouse Boutique Hotel 253
Tünel Residence 339
Vardar Palace 299
Villa Denise 425
Villa Fe 605
Village Park Country Resort 572
W Hotel 401
Witt İstanbul Suites 384
Woodyville 575
WOW Airport Hotel 197
Yeni Doğuş Otel 599
Yeşil Ev 36
Yeşilçay Tatil Köyü 577
Yuva Otel 567
Zeynep Sultan Hotel 203

Kaynakça

Most of the information contained in this book was collected during the course of our combined decades of guiding and guidebook writing, or by pounding the streets and squeezing our friends for tips. We would also like to acknowledge the following as important written sources:

Altun, Selçuk *Songs My Mother Never Taught Me*, Telegram, 2008

Ascherson, Neal *Black Sea: The Birthplace of Civilisation and Barbarism*, Virago,1996

Barillari, Diana & Godoli, Ezio *Istanbul 1900*, Rizzoli, 1996

Belge, Murat *Boğazi' nde Yalılar, Insanlar*, İletişim, 1997

Boppe, A *The Painters of the Bosphorus*, 1911

Busbecq, Ghislain Ogier de *Turkish Letters*, Eland, 2001

Byron, Lord *Don Juan*, 1863?

Çelebi, Evliya *Seyahatname*

De Busbecq, Ogier *Turkish Letters*, Eland, 2001

Deleon, Jak *A Taste of Old Istanbul*, 1989

Deleon, Jak *The Bosphorus: A Historical Guide*, 1999

Deleon, Jak *The Pera Palas: A Historical Hotel Overlooking the Golden Horn*, Gözlem, 1991

Devrim, Shirin *A Turkish Tapestry: The Shakirs of Istanbul*, Quartet, 1996

Di Amicis, Edmondo *Constantinople*, Hesperus Classics, 2005

Diehl, Charles *Byzantine Empress*, 1904

Dorina, Lady Neave, *Romance of the Bosphorus*, 1949

Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi, Tarih Vakfı, 1993

Dwight, H.G. *Constantinople: Old and New*, 1907

Dwight, H.G. *Constantinople: Settings and Traits*, 1927

Eyüboğlu, Bedri Rahmi *Istanbul Destani*, 1974

Eyup Gezi Rehberi, Atölye Yayıncılık, 2005

Freely, John *Istanbul: The Imperial City*, Viking, 1996

Freely, John *Stamboul Sketches*, Redhouse, 1974

Freely, John *The Lost Messiah*, Penguin, 2002

Freely, John *The Princes' Islands*, Adalı Islander Editions, 2007

Freely, Maureen *Enlightenment*, Marion Boyars, 2007

Goodwin, Jason *The Janissary Tree*, Faber & Faber, 2006

Günay, Reha *A Guide to the Works of Sinan the Architect in IST*, 2006, YEM Yayın

Hikmet, Nazım

Hinkle, Richard & Vander Sluis Rhonda *From the Bosphorus*, Çitlembik, 2005

Hürel, Haldun *Anlat Istanbul*, Kapı, 2009

Istanbul 1900-50, Boyut, 2003

Istanbul 1950-2003, Boyut, 2003

Istanbul Türküsü, Orhan Veli

Karaca, Zafer *İstanbul' da Tanzimat Öncesi Rum Ortodoks Kiliseleri*, YKY, 2008

Karaz, Claire *Topkapı Palace: Inside and Out*, Çitlembik, 2004

Karmi, Ilan *Jewish Sites of Istanbul*, Isis Press, 1992

Kayra, Cahit & Üyepazarçı, Erol *Mekanlar ve Zamanlar Kandilli, Vaniköy, Cengelköy*, İBB, 1993

Kelly, Laurence ed. *A Traveller' s Companion to Istanbul*, Interlink Books, 2005

Kelsey, Tim *Dervish: Travels in Modern Turkey*, Penguin, 1996

Kemal, Yahya

Kılıçkaya, Ali *Churches of Istanbul*, Uranus, 2008

Loti, Pierre *Ayizade*, Amphora, 2008

Loti, Pierre *Constantinople: The Way it Was*, 2006

Loti, Pierre *Voyages*, 1910

Mak, Geert *The Bridge*, Harvill Secker, 2008

Mansel, Philip *Constantinople: City of the World' s Desire 1453-1924*, John Murray, 1995

Massavetas, Alexandros *Going Back to Constantinople: Istanbul - A City of Absences*, Athens News Publications, 2007

McCullagh, Francis *The Fall of Abdülhamid*, Kessinger Publishing, 2009

Mershon, Anne Marie & Weissenbacher, Edda Renher *Istanbul's BazaarQuarter*, Çitlembik, 2009

Montagu, Lady Mary Wortley *The Turkish Embassy Letters*, Virago 1994

Nadel, Barbara *Pretty Dead Things*, Headline, 2008

Nicolson, Harold *Sweet Waters: An Istanbul Thriller*, Sickle Moon Books, 1999

Norwich, John Julius *Byzantium: The Decline and Fall*, Penguin, 1996

Orga, Irfan *Portrait of a Turkish Family*, Eland, 1993

Pamuk, Orhan *Istanbul: Memories of a City*, Faber & Faber, 2005

Pardoe, Julia *The Beauties of the Bosphorus*, 1840

Pardoe, Julia *The City of the Sultan and the Domestic Manners of the Turks*, 1836

Pardoe, Julia *The Dancing Dervishes*, 1902

Petersen, Paulann *Blood Silk*, Quiet Lion Press, 2003

Procopius, *The Secret History*, Penguin Classics, 2007

Seal, Jeremy *A Fez of the Heart*, Picador, 1995

Sepeda, Toni *Life with a View: A Turkish Quest*, Çitlembik, 2007

Shanahan, Brendan *In Turkey I Am Beautiful*, Harper Collins, 2008

Step by Step Istanbul, Intermedia, 1992

Stratton, Arthur *Sinan*, 1972

Sumner-Boyd, Hilary & Freely, John *Strolling Through Istanbul: A Guide to the City*, Redhouse,2000

Taksim Water System/Kırkçeşme Water System, İSKİ

Thompson, Jon *Carpets from the Tents, Cottages and Workshops of Asia*, 1983

Trotsky, Leon *Farewell to Prinkipo*, 1933

Tuğay, Emine Foat *Three Centuries: Family Chronicles of Turkey and Egypt*, 1963

Twain, Mark *Innocents Abroad*, Penguin, 2003

Uşaklıgil, Halit Ziya *Saray ve Ötesi*, 1942

Van den Graven Robert *Byzantine Istanbul: A Self-Guided Tour*, Çitlembik, 2001

Van Millingen, Alexander *Byzantine Churches in Constantinople*, 1912

Venoa, Trici *Drawing on Istanbul*, Mira Publishing, 2006

Villers, James Jr ed, *Turkey*, Travelers' Tales, 2002

Walking Through Byzantium: Great Palace Region, 2007

Weissenbacher, Edda Renker *A Self-Guide to İznik Tiles in Istanbul*, 2004

White, Charles *Three Years in Constantinople*, 1846

White, Jenny *The Abyssinian Proof*, Phoenix, 2008

Whitten, M.A. *An Island in Istanbul: At Home on Heybeliada*, 2006

Yılmazkaya, Orhan *Turkish Baths: A Guide to the Historic Turkish Baths of Istanbul*, Çitlembik, 2006